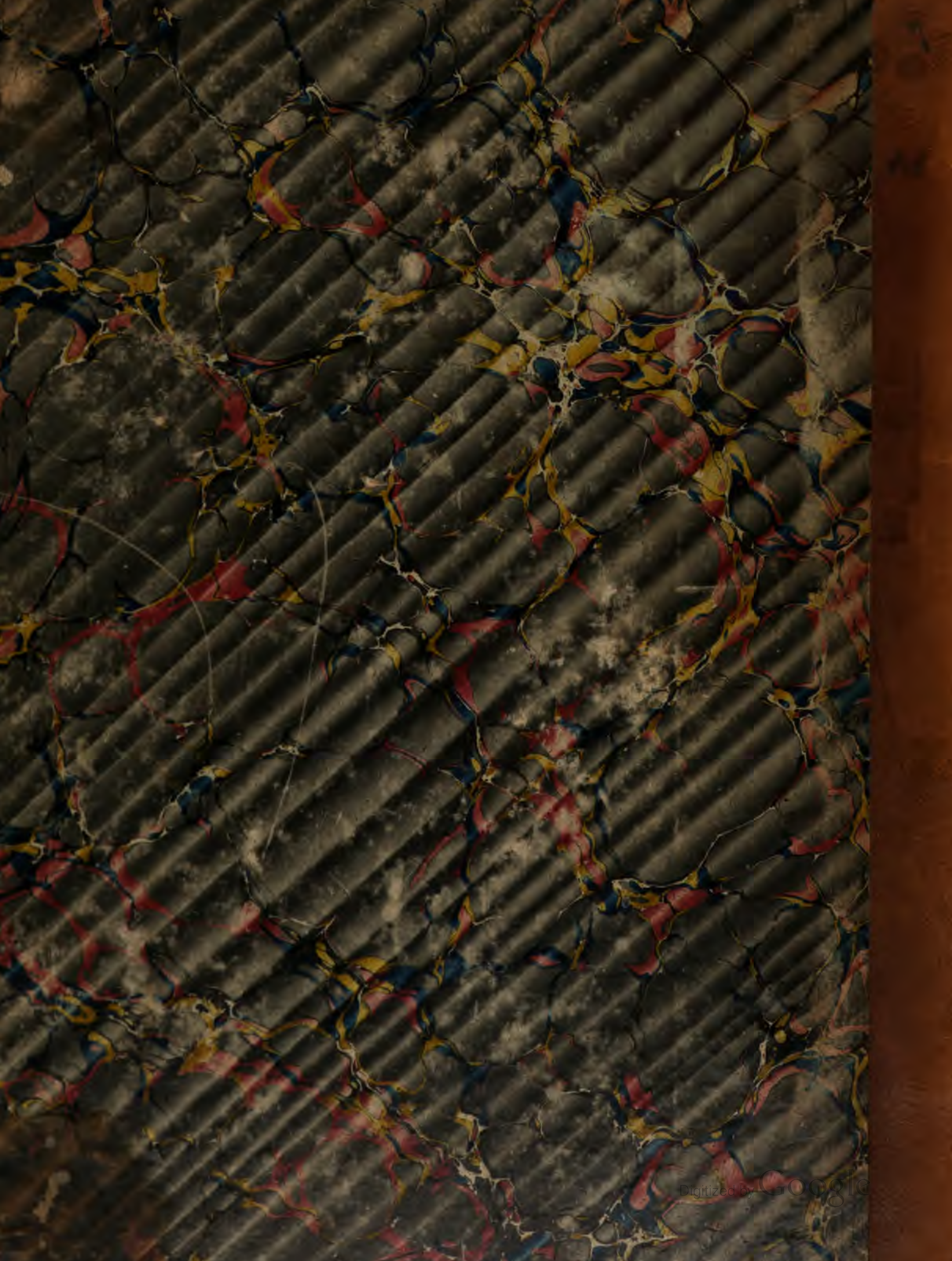
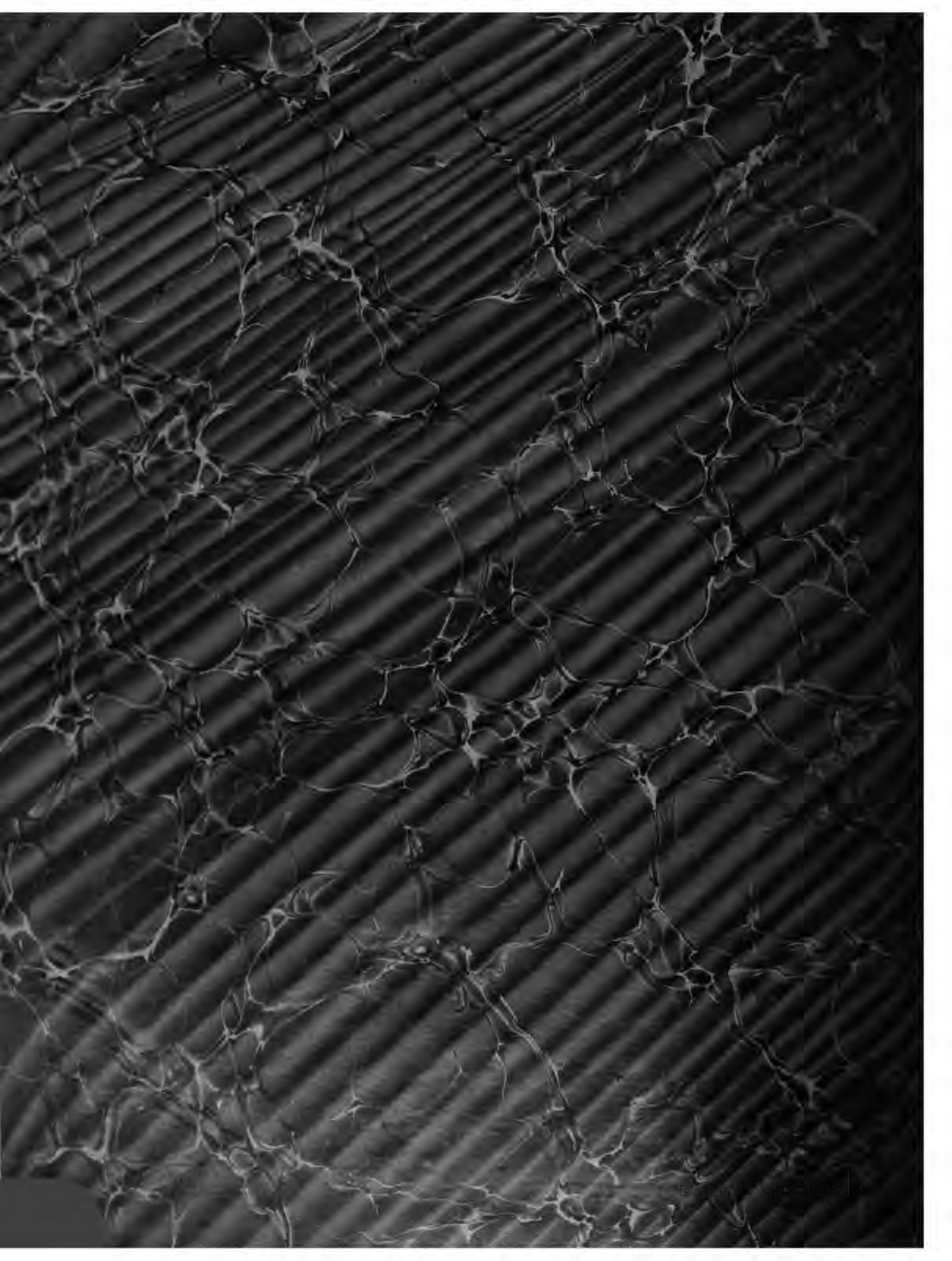

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE
Digitized by Google

barcode in front

ERRATA DU II VOLUME.

غلطات Errata	تصحيحات Lisez	سطرستون صحيفه Page. Colon. Ligne
F		
افخام et dans les exemples	افحام	39 — 1 — 16
تلبّس	ملبّس	40 2 15
اکیربحی	اکیربجی	52 — 2 — 7
اییک	ایپک	53 — 1 — 11
تخامة	نخامة	62 — 2 — 31
سطوب	سطوت	75 — 2 — 34
هفافة	هفافة	99 — 1 — 19
G		
آغرشغی	آغرشغی	139 — 1 — 33
فدیره	فنديرة	145 — 2 — 29
- نقرس .a متبلاء النقربس - نقریس .a	مبتلاء النقرس	156 — 1 - 26-36
صاجع	صاجع	158 — 1 — 21
ملقج	ملقح	168 — 1 — 13
وزع	وزغ	169 — 2 — 16
اخلاط	اخلاق	175 — 2 — 1
H		
شایشته	شایسته	182 — 1 — 18
شایشتگی	شایستگی	191 — 1 — 13
قاری	یوقاری	195 — 2 — 4
ناموس	وناموس	214 — 2 — 6
وسوایی	ورسوایی	217 — 1 — 14
انسان عقل	عقل انسان	224 — 1 — 36
ذاة	ذات	230 — 2 — 16
I		
اماجد	اماجد	237 — 1 — 3
رتابتیه‌ندنک	رتابتیه‌نک	244 — 1 — 29
plager	plage	259 — 1 — 36
ملتماستده	ملتمساتده	292 — 2 — 4
آبسمانی	آسمانی	299 — 1 — 16
قباحتی	حماقتی	300 — 1 — 8
طوقنمق	طوقنلمز	333 — 1 — 9
J		
ضاعة	بضاعة	358 — 2 — 38

غلطات Errata	تصحيحات Lisez	سطرستون صحيفه Page. Colon. Ligne
L		
عافیتده	عافیتده	371 — 1 — 8
frivole. et signifie	et signifie, frivole	385 — 2 — 33
باکانه	بیباکانه	400 — 1 — 35
se dit	dit	403 — 2 — 17
اولدقرین	اولدقلرین	408 — 1 — 26
سمغ	صمغ	412 — 1 — 6
چکسمه	چکشمه	412 — 1 — 38
P. آنا بنا	T. آنا بنا	416 — 2 — 17
M		
دكلدر	در	441 — 1 — 30
ضریع	راضع	449 — 2 — 37
ایچنده	ایچنه	482 — 2 — 19
جدة	جدّة	495 — 1 — 25
couvert	couvercle	505 — 1 — 14
ممتعدّ	ممتدّ	512 — 2 — 1
نفوز	نفور	519 — 1 — 12
شمع از سرفتیله	از سر شمع فتیله	549 — 1 - 3 - 4
منقطّ	منقط	549 — 1 — 15
بین الناس رواجی	سلاست لسانی	554 — 2 — 19
attendait	entendait	555 — 2 — 21
جاره‌سه	جاره‌سنه	558 — 2 — 31
المهزئة	مهزئة	562 — 1 — 11
N		
لحومك	بقولك	594 — 1 — 36
ییبهرة	بیبهرة	596 — 1 — 19
il n'y	il y	597 — 1 — 26
O		
ondone / meit	ondoie / meut	629 — 1 — 33
اولنمش	اولمش	637 — 2 — 29
مسمرّه‌سی	مستمرّه‌سی	638 — 2 — 37
Marceille	Marseille	645 — 2 — 22
زرقنی - زرقدن	رزقنی - رزقدن	650 — 1 - 33 - 34

OXYCRAT. Mélange d'eau et de vinaigre *A.* ماء مخلّل *P.* آب سركه‌لو صو *T.* سركا دار

OXYGONE. T. de Géom. Il se dit d'un triangle qui a tous ses angles aigus *A.* حادّ الزوايا‌ء ‖ Triangle oxygone شكل مثلّث حادّ الزوايا

OXYMEL. Liqueur faite de miel et de vinaigre *P.* سركنگبين *T.* سركنجبين

OXYSACCHARUM. Mélange de sucre et de vinaigre, dont il résulte une sorte de sirop *A.* خلّ مسكّر *P.* سركاى شكرناك *T.* سركه سيروبى

OZÈNE. Ulcère putride du nez, qui exhale une odeur infecte *A.* خشم الانف ـ قرحة الخيشوم

FIN DU SECOND VOLUME.

Pour ne pas séparer en deux la lettre P, qui est très-longue, il a fallu finir ici ce volume.

کشف الرأس P. سررا گشادن ـ تنرا گشادن T. کوده‌یی
کوده‌یی وباشی یاروب آچمق ـ آچمق

Ouvrir un abcès A. ابسار الورم P. آماسرا شکافتن T.
یاروب آچمق ـ ورمی آچمق ـ ورمی دشمک

On dit en termes de maréchalerie, Ouvrir les talons d'un
cheval, pour dire, lui percer le pied A. نقب P. سوراخ
زدن T. دلمک || Il faut ouvrir les talons à plat آتک
آیاق اوکچه‌لرینی یصّی دلیک ایله دلمک اقتضا ایدر

Ouvrir, au figuré. Commencer A. ـ بداء ـ استفتاح ـ افتتاح
شروع P. آغاز کردن T. باشلمق || Ouvrir la campagne par
un siége, par une bataille برقلعه‌نک محاصره‌سیله ویاخود
بر مقابله ایله سفره استفتاح ایتمک Ouvrir les États
ملّت مجلسنک بداء وافتتاحنه مبادرت ایتمک Ouvrir la
dispute مباحثه‌یه شروع ایتمک

On dit, Ouvrir un avis, pour dire, être le premier à pro-
poser un avis A. مبادرت الی ـ بسط الرأی ـ ایراد الرأی
الرأی P. رأی در میان کردن T. رأی ایتمک || Ce fut un
conseiller qui ouvrit cet avis بو رایی ایراد ایدن فلان
ایدی Ce juge ouvrait toujours les avis les plus rigoureux بو
قاضی دائما شدّتی متضمّن رأیلر ایراد ایدر ایدی Quand
cet avis fut ouvert, tout le monde s'y rangea بو رأی در
بورأیه مبادرت ـ میان اولندقده کافّهٔ ناس موافقت ایتمشدر
اولندقده جملهٔ ناس تبعیّت ایلدی

S'ouvrir. A. انکشاف ـ انشقاق ـ انفتاح P. ـ وا شدن
شکافته شدن T. یارلمق ـ آچلمق || Cette porte ne s'ouvre pas
aisément کوچ آچیلور ـ بو قپو عسیر الانفتاحدر Les tom-
beaux s'ouvrirent à la mort de Notre-Seigneur حضرت عیسی
افندمزک ارتحالنده مزارلر منفتح اولمشدر La terre s'ou-
vrit pour engloutir Coré فلانی بلع ایچون ارض منشق
اولمشدر La mer Rouge s'ouvrit pour laisser passer les Israélites بحر
قلزم ابنای اسرائیلک عبورینی تسهیل ایچون منشق
یارلمشدر ـ اولمشدر Les fleurs s'ouvrent au soleil ازهار کونشده
آچیلور

On dit figur. S'ouvrir à quelqu'un, pour dire, lui déclarer
ce qu'on pense sur quelque chose A. کشف ما فی الصدر ـ
کشف ما فی الضمیر P. کشف راز کردن T. سرّ آچمق ||
Il ne s'était jamais ouvert de cela à personne بو بابده هیچ
بر کمسنه‌یه کشف ما فی الضمیر ایتمش دکلدر Il faut que
je m'ouvre à vous سکا کشف راز ایتمک لازم کلدی Il est bien
dissimulé, il ne s'ouvrira pas بغایت ریاکار برآدم اولدیغندن
کشف ما فی الضمیر ایتمک احتمالی یوقدر

On dit, S'ouvrir un passage, pour dire, se faire passage
فرجه‌یاب مرور اولمق

Ouvert. A. ـ منفتح ـ مفتوح P. بازکرده ـ وا شده ـ گشاده
T. آچیق ـ آچلمش A. مکشوف || Porte ouverte باب مفتوح ـ
آچیق قپو Ce port est ouvert à tous les étrangers بولیمان
بالجمله اجنبی کمیلرینه اچیقدر la porte de cette maison
est ouverte à tous les honnêtes gens اهل عرض اولنلره قپوسی
آچیق بر قوناقدر Parler à coeur ouvert کشف درون ایله
سویلمک Recevoir à bras ouverts قوجاغی آچرق تلقی
ایتمک C'est un homme ouvert A. مکشوف ـ مکشوف البال
الباطن P. گشاده دل T. یورکی آچیق

On appelle en termes de commerce, Compte ouvert, celui qui
n'est point arrêté T. قپانمامش دفتر

On dit, qu'un pays est ouvert, pour dire, qu'il n'y ni mon-
tagnes, ni rivières, ni places fortes qui empêchent d'y entrer A.
مملکت مکشوفة الاطراف ـ مملکت بارزة ـ ارض جهرا
P. زمین گشاده T. دوبدوز مملکت ـ آچیق مملکت

Et qu'une ville est ouverte, pour dire, qu'elle n'est point
fortifiée A. عاری من الاستحکام P. بی اثر استحکام T.
استحکامسز

Et qu'une succession est ouverte à quelqu'un, au profit de
quelqu'un فلان کمسنه‌یه میراث ظهور ایتدی

On dit, Guerre ouverte, pour dire, guerre déclarée اعلان
اولنمش سفر ـ Et à force ouverte, pour dire, les armes à la
main سلاح الده ـ آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک
اولدرق || Il est entré à force ouverte dans le pays ennemi
آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک دشمن مملکتنه
پایگذار دخول اولمشدر

OVALE. Qui est de la figure d'un oeuf A. بیضاویّ ـ بیضاوی
الشکل P. بیضه گونه T. بیضه || Un trou ovale بر ثقب
بیضاوی

OVIPARE. Il se dit des animaux qui se reproduisent par des
oeufs A. متولّد من البیض P. خایه زاد T. یمورطه‌دن حاصل
اولان || Il y a des poissons qui sont ovipares بعض بالق
وار در که یمورطه‌دن حاصل اولور

vaillent à ce bâtiment بو بناده شو قدر عمله ایشلر Payer les ouvriers عمله نک اجرتنی ادا ایتمک

On dit, qu'une chose est du bon ouvrier, pour dire, qu'elle est faite par l'ouvrier qui a le plus de réputation استاد ایشیدر استاد الندن چیقمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connait l'ouvrier مصنّع صنعندن مصنّع مصنوعندن بللو اولور ـ بللو اولور

Il se dit figur. de ceux qui font des ouvrages d'esprit *A.* مصنّف pl. مصنّفین ـ مؤلّف pl. مؤلّفین *P.* تألیفساز *T.* تألیف یپان || Je ne sais de qui sont ces vers-là, mais ils sont d'un bon ouvrier بو ابیات کیمک اولدیغی معلوم دکل انجق مصنّفلری استاد اولدیغی بللو در

OUVRIER, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase: Jour ouvrier. V. Ouvrable.

OUVRIR. Faire que ce qui était fermé ne le soit plus *A.* فتح ـ تفتیح *P.* گشادن ـ وا کردن ـ باز کردن *T.* آچمق || Ouvrir une porte, un coffre, une fenêtre, une chambre قپویی وصندیغی وپنجره‌یی واوطه‌یی فتح وگشاد ایتمک une lettre مکتوبی فتح ایتمک un chemin فتح طریق ـ آچمق ـ یول آچمق ـ ایتمک ـ Ouvrir une boutique, c'est commencer à tenir boutique *A.* فتح الدکان *P.* دکان گشادن *T.* دکان آچمق ـ Ouvrir une forêt, c'est y pratiquer des routes اورمانده یول آچمق ـ ایچنده فتح طریق ایتمک ـ On dit aussi, Ouvrir la tranchée صیچان یولنی آچمق Ouvrir la terre pour faire un fossé خندق یاپمق ایچون یری آچمق Ouvrir une mine بر طاش معدنی معدن آچمق une carrière آچمق

Ouvrir l'accès à quelque chose, c'est faciliter les moyens d'y arriver تسهیل اسباب وصول ـ فتح طریق وصول ایتمک ـ تسهیل اسباب حصول ایتمک ـ ایتمک ـ Ouvrir un pays, c'est faciliter les moyens de s'en emparer ضبط فتح طریق تسهیل اسباب فتح وتسخیر ـ وتسخیر ایتمک || Cette conquête nous ouvrit la Flandre entière بو غزا فلاندره ایالتنک فتح وتسخیری اسبابنی تسهیله وسیله اولمشدر

On dit figur. Ouvrir la porte aux désordres, aux abus, pour dire, donner occasion aux abus, aux désordres باب اختلالی اختلاله گشاد ـ فتح باب فسادات ایتمک ـ فتح ایتمک حلول فساداته گشاد ـ اختلال قپوسنی آچمق ـ ویرمک ـ فسادات قپوسنی آچمق ـ ویرمک ـ Et ouvrir l'esprit, pour dire, rendre capable de mieux connaître, de mieux penser *A.* تفتیح الذهن *P.* ذهن گشادن *T.* ذهنی آچمق || Deux ou trois ans d'étude lui ont ouvert l'esprit ایکی اوچ سنه مطالعهٔ کتبه اشتغالی تفتیح ذهننه وسیله اولمشدر

On dit, Ouvrir les portes, les mers, les chemins, pour dire, les rendre libres لیمانلری ودریایی ویوللری عوایق ومزاحماتدن بری قلمق

Et qu'un remède ouvre le ventre, pour dire, qu'il le lâche *A.* تلیین البطن ـ تطلیق البطن *P.* شکمرا نرم ساختن *T.* قارنی یومشتمق || Ce remède lui a ouvert le ventre بو علاج تلیین بطننه باعث اولمشدر

Et qu'un mets ouvre l'appétit *A.* تحریک الاشتها *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتهایی آچمق

On dit, Ouvrir les bras, pour dire, les étendre *A.* مدّ الساعد *P.* بازو بدرازی کشیدن *T.* قوللری آچمق ـ Et figur. Ouvrir les bras à quelqu'un, pour dire, l'accueillir avec empressement بر کمسندیی مشتاقانه تلقی قوجاقلری آچوب بالقبول ایتمک

Et ouvrir les jambes *A.* تفلیج الرجلین *P.* پایها از هم جدا کردن *T.* آیشی آیرمق

On dit figur., qu'un homme n'ose ouvrir la bouche, pour dire, qu'il n'ose parler آغزینی آچمغه ـ شقّ شفّه‌یه جسارت ایده‌مز ـ Et qu'il commence à ouvrir les yeux, pour dire, qu'il commence à voir la chose telle qu'elle est فتح عین انتباه ایلدی ـ بصر کوزینی آچمغه باشلدی ـ بصیرتندن رفع پردهٔ غفلت ایلدی ـ Et qu'on a ouvert les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, qu'on lui a fait voir la chose telle qu'elle est اول بابده فلانک دیدهٔ بصیرتنی بیدار ایلدیلر ـ فلانی ایقاظ ایلدیلر کوزینی آچدردیلر

On dit, Ouvrir son coeur à quelqu'un, pour dire, lui confier ses plus secrets sentimens بر کمسندیه کشف سریرهٔ قلب کشف بطانهٔ ضمیر ـ کشف ما فی البال ایتمک ـ ایتمک یورکنی آچمق ـ کشف درون ایتمک ـ ایتمک

OUVRIR. Fendre, faire une incision *A.* تشقیق ـ شقّ *P.* شقّ شکافتن ـ شکاف زدن *T.* یارمق || Ouvrir la veine طمری آچمق ـ طمری یارمق ـ عرق ایتمک

OUVRIR un corps mort, Ouvrir la tête *A.* کشف البدن ـ

On dit, Faire l'ouverture d'un avis, pour dire, proposer un avis *A.* عرض الرّأی ـ بسط الرّأی *P.* رأی در میان کردن *T.* بر رأی بیان ایتمک Et dans le même sens, Faire l'ouverture d'un expédient ایراد تدبیر ـ عرض تدبیر ایتمک

On dit aussi au pluriel, Faire des ouvertures, en parlant des premières propositions relatives à une affaire, à une négociation *A.* عرض الفواتح ـ عرض المقدّمات *T.* ایلک تکلیفلری عرض فواتح ایتمک || Faire des ouvertures de paix صلح ایتمک C'est lui qui m'a fait les premières ouvertures de ce mariage بوامر نکاحه دائر بکا عرض مقدّمات ایدن عرض اولنان ایلک Se prêter à des ouvertures فلانـدر تکلیفلری سمع قبول ایله اصغا ایتمک Se refuser فلان مادّه‌یه دائر عرض اولنان فواتح ومقدّماتی قبولدن استنکاف ایتمک

Il se prend aussi pour Occasion *A.* وسیلة pl. وسایل *P.* سررشته *T.* طوتامق || Je vous servirai, si je trouve quelque ouverture à parler de votre affaire مصلحتکه دائر سوق کلامه بر وسیله بولەجق اولور ایسم خدمتکه سعی ایدەجکم درکار در

On dit, Ouverture de coeur, pour dire, franchise *A.* کشف البال ـ القلب *P.* کشف درون *T.* یورک آچلمەسی || Il m'a parlé avec une grande ouverture de coeur بکا کمالیله کشف درون ایدەرک افادهٔ حال ایلدی ـ On dit à quelqu'un, Faire des ouvertures inutiles, indiscrètes, pour dire, faire des confidences inutiles بلا موجب کشف درون ایتمک ـ بیهوده عرض محرمیّت ـ بیهوده کشف ما فی البال ایتمک

On dit aussi, Ouverture d'esprit, pour dire, facilité de comprendre *A.* فتاحة الذهن *P.* گشایش ذهن *T.* ذهن آچیقلغی || Il n'a aucune ouverture d'esprit اصلا وقطعا فتاحت ذهنی یوقدر Il a beaucoup d'ouverture d'esprit pour les mathématiques علوم ریاضیّەده فتاحت ذهنی وار در

OUVRABLE. On appelle Jours ouvrables, les jours dans les quels il est permis de travailler *A.* یوم الشغل pl. ایّام الشغل *P.* روز کار *T.* ایش کونی ـ خدمت کونی

OUVRAGE. Le résultat du travail d'un ouvrier *A.* صنع ـ مصنوع pl. مصنوعات *P.* دستکار ـ کار ـ دست رنج *T.* ال صنعی || Grand ouvrage صنع کبیر bel صنع احسن ایش ـ ایشی طوغرامەجی merveilleux کار حیرتفرما Ouvrage de menuiserie بر ایش ـ بر شئ تصنیع ایتمک Faire un ouvrage ایشی بر کونه ایشه مباشرت ایتمک entreprendre ایشلمک achever, finir بر ایشی اتمام وتکمیل ایتمک L'univers, le ciel est l'ouvrage de Dieu عالم صنع ربّانیدر ـ سما مصنوع ید قدرت لم یزلیـدر La cire, le miel est l'ouvrage des abeilles شمع وعسل صنع نحلدر

Et le travail que l'on emploie à faire un ouvrage *A.* عمل ـ عملت *P.* کار *T.* ایش || Il y a de l'ouvrage à ce vase بو ظرفده چوق کار وعمل وار در Il y a de l'ouvrage pour plus d'un an بر سنەلکدن زیاده ایش وار در Ce qu'on en doit priser le plus, c'est l'ouvrage بونـی زیاده قیمتـدار ایدن ایشیـدر C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ایشدر

Il se dit aussi des productions de l'esprit *A.* تألیف pl. تألیفات ـ تصنیف pl. تصنیفات || Cet auteur va donner ses ouvrages au public بو مؤلّف تصنیفاتنی نشر واشاعه ایتمکده Ouvrages postumes مؤلّفک وفاتندنصکره ظهور ایدن تألیفات در

On appelle Ouvrage, en termes de fortification, toutes sortes de travaux avancés au-dehors d'une place *A.* تحصینات خارجیّة ـ استحکامات خارجیّة *P.* مترسهای بیرونی *T.* دیش مترسلر || Ouvrage à corne دیش طابیه ـ چفته بوینوز طابیه

OUVRANT. Il n'est d'usage que dans cette phrase, À porte ouvrante, pour dire, au temps que l'on ouvre la porte d'une ville *A.* لدی الانفتاح الباب *P.* بدم گشادن در *T.* قپو آچیلور ایکن

On dit aussi, À jour ouvrant, pour dire, dès que le jour commence à paraître *A.* لدی الانفجار الصبح ـ لدی الانفلاق الصباح ـ لدی الانکشاف الصبح ـ الفجر *P.* سپیده دم *T.* صباح یری آچیلور ایمن ـ سوکیلور ایکن

OUVRER. Travailler *A.* عمل *P.* کار کردن ـ بکار ورزش نمودن *T.* ایشلمک

OUVRÉ. *A.* معمول *P.* بکار آمده *T.* ایشلنمش || Du fer, du cuivre ouvré حدید ونحاس معمول ـ ایشلنمش دمور وباقر

OUVRIER. Celui qui travaille de la main *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر ـ کار کن *T.* ایشجی ـ ایشلییجی || Habile ouvrier عامل ماهر ـ استاد ایشجی Ouvrier en soie عامل ثیاب حریریّه ـ ایپک ایشی یپان Il y a tant d'ouvriers qui tra-

افراط ايله يورلمشدر - الافراط دوچار عيّ وفتور اولمشدر

OUTREMER. Couleur bleue faite avec le lapis pulvérisé *A.* لاجوردى *T.* رنگ لاژورد *P.* لون لاجورد

OUTRE-MESURE. V. Mesure.

OUTRE-PASSER. Aller au-delà de... *A.* تجاوز *P.* بيرون گذاشتن *T.* كرتهيى آشورمق - آشورمق || Outre-passer les ordres qu'on a reçus حدود مأموريتنى تجاوز ايتمك Cet ambassadeur a outre-passé ses pouvoirs بو ايلچى حامل حدودينى تجاوز - اولديغى رخصتك كرتهسنى آشوردى ايلدى

OUTRER. Accabler, surcharger de travail *A.* تحميل - توقيط - الحمل ما لا يطاق - اثقال فوق الطاقة *P.* درمانده كردن - زياده *T.* تحميل بار طاقت شكن كردن - فرو مانده كردن آغر يوك آلتنده بصدرمق - يورمق || C'est outrer des ouvriers, que de les faire travailler sans relâche عملهيى آرام ويرمكسزين ايشلتمك اوزرلرينه تحميل بار طاقتشكن عملهيى بلا فاصله خدمته قوشدرمق اوزرلرينه - ايتمكدر فوق الطاقه تحميل بار ايتمكدر Il s'est outré à courir la poste منزلى چوق سورمكله نفسنه فوق الطاقه تحميل ثقلت ايتمش اولدى Il faut travailler, mais il ne se faut pas outrer جدّ وسعى لازم ايسه دخى فوق الطاقه توقيط چالشمق لازمدر انجق نفسى - نفس ايتمك روا دكلدر درمانده قلمق جائز دكلدر

On dit, Outrer un cheval, pour dire, le pousser au-delà de ses forces *A.* اكلال - اعياء - تطليح *P.* فرو مانده كردن *T.* يورمق || Mener un cheval si loin au galop, c'est l'outrer آتى بو قدر مسافهٔ بعيدهيه سكردرك كوتورمك كلّياً اعيا يك يورمقدر - ايتمكدر

OUTRER. Offenser quelqu'un avec excès, pousser à bout sa patience *A.* اضجار - املال فوق الحدّ - تكدير فوق الحدّ - البال فوق الغاية *P.* خارج - بيرون از حدّ آزرده كردن *T.* از اندازه آزرده دل كردن - اشورى انجتمك || Vous l'avez tellement outré, qu'il ne vous le pardonnera jamais فلانى شول رتبهده املال وتكدير ايلدك كه سنى عفو ايتمك احتمالى يوقدر

Et excéder la juste mesure *A.* اخراج من حدّ الاعتدال - ايصال الى حدّ المبالغة - ايصال الى حدّ الافراط *P.* بيرون - كرتهدن *T.* بحدّ مبالغه رسانيدن - از دائرهٔ اعتدال بردن

چيزكيدن چيقارمق - آشورمق || Les Stoïciens ont outré la morale حكماى رواقيّون قواعد اخلاقى حدّ افراط ومبالغهيه ايصال ايتمشلر در Ces maximes sont bonnes, mais il ne faut pas les outrer بو قاعدهلر واقعا صوابه مقارندر انجق حدّ اعتدالدن اخراجلرى روا دكلدر C'est un homme qui outre tout هر شيئى حدّ اعتدالدن اخراج ايدر بر آدمدر Il ne faut jamais outrer حدّ اعتدالدن چيقمق هيچ بر وقتده اعتدال كرتهسنى آشورمق روا دكلدر - جائز دكلدر

OUTRÉ. *A.* منكسر الطاقة - متثاقل - موقوط *P.* درمانده - فرومانده *T.* يوك آلتنده بصلمش - يورلمش

On dit, Être outré de douleur, de dépit, de colère, etc. فرط الم واندوهدن وغلبهٔ كينه وعدوانىدن وشدّت عنف فرو مانده اولمق - وغضبدن موقوط الحال اولمق

Et qu'un homme est outré, pour dire, qu'en toutes choses il passe les limites de la raison افراط طرفنه ميّال بر آدمدر

OUVERTEMENT. Hautement, sans déguisement *A.* علناً - ظاهراً *P.* آشكاره - آچيقدن آچيغه || Il s'est déclaré ouvertement pour moi بنم طرفمدارم اولديغينى علناً بيان ايلدى Il m'a déclaré ouvertement tout ce qu'il pense فكرينى بكا آشكاره علناً وظاهراً بكا بيان ايتمشدر - كشف وبيان ايلدى

OUVERTURE. Trou, fente *A.* خرق pl. خروق - فرجه pl. فرج *P.* رخنه - شكاف *T.* آچيقلق - كدك - ياريق || Grande ouverture خرق واسع - فرجهٔ عظيمه - ايرى ياريق large Il y a une grande ouverture à la muraille ديوارده بر رخنهٔ عظيمه وار در ككيش ياريق

Et l'action par laquelle on ouvre *A.* فتح *P.* گشايش *T.* آچلمه - آچلش قپولرك - فتح ابواب || L'ouverture des portes صنديغك فتحى d'un coffre آچلمهسى d'un fossé خندقك آچلمهسى de la tranchée صيهان يولينك آچلمهسى d'une dépêche, d'un testament مكتوبك ووصيّتنامهنك فتحى

L'ouverture de la veine *A.* شقّ العرق *P.* شكاف رك *T.* طمرك ياريغى L'ouverture d'un corps *A.* كشف البدن *P.* گشاد تن *T.* كودهنك آچلمهسى

Il signifie figur., le commencement de certaines choses *A.* فاتحه - انفتاح - بدايت *P.* سرآغاز *T.* باشلنغج - باشلمه || L'ouverture du concile مجلس رهبانك انفتاحى de l'assemblée فاتحهٔ جمعيّت de la campagne فاتحهٔ سفر صيفى Le discours d'ouverture فاتحهٔ مجلسده تفوّه اولنان نطق

On ne s'est pas contenté de maltraiter ses domestiques, on l'a outragé dans sa personne فلانك خدمتكارلرينه ايتدكلرى سوء معامله‌يه قناعت ايتميوب كندوسنى دخى تزذيله مبادرت ايتمشلر در مستلزم حالاتدندر

Outragé. *A.* مذلّل ـ مظهر التزذيل ـ مرذل *P.* خوار.كرده *T.* آلچقلنمش

OUTRAGEUSEMENT. D'une manière outrageuse *A.* على طريق مذللاً ـ التزذيل *P.* خوارسازانه *T.* آلچقلدەرق ‖ Il l'a traité outrageusement حقنده خوارسازانه معامله ايلدى

OUTRAGEUX. Qui fait outrage *A.* مذلّل ـ مرذل *P.* خوارساز *T.* آلچقلديجى ‖ Paroles outrageuses كلمات تذليل آميز ‖ Il est outrageux en paroles قول وگفتارنده بر صورت تزذيل وار در

à OUTRANCE. Jusqu'à l'excès *A.* مفرطاً ـ على وجه الافراط ـ بالمبالغة ـ غاية الغاية *P.* بروجه افراط *T.* آشورى ‖ Brave à outrance شجيع وجگر دار فوق الغايه chicaneur بالمبالغه مزوّر على وجه الافراط Persécuter, poursuivre à toute outrance بر كمسنه‌نك عليهنه يوريمك Dispeter à outrance على آشورى جكشمك ـ وجه الافراط مجادله‌يه قيام ايتمك

OUTRE. Peau de bouc qui sert comme de baril, pour renfermer les liqueurs *A.* زق pl. ازقاق ـ سقاء pl. اسقية *P.* طلوم *T.* خيك ‖ Une outre d'huile بر طلوم زيتون ياغى

OUTRE, préposition de lieu. Au-delà *A.* ما ورا *P.* پس *T.* آشورى ـ اوته ‖ En ce sens, il n'est d'usage que dans quelques mots composés, comme Outre-mer *A.* ما وراء البحر *T.* دكز آشورى ـ اوته طرفى Les pays d'outre-Meuse موزه نهرينك ما وراسى اولان ممالك Les guerres d'outre-mer دكز آشورى سفرلرـ ما وراى بحرده اولان اسفار

Outre, signifie aussi, par-dessus *A.* زايداً ـ ماعدا *P.* جز *T.* بوندن زياده ـ بوندن بشقه ‖ On lui a donné cent écus, et outre cela on lui promit... بيشتر ـ از آن شو قدر غروش ويرلديكندن ماعدا كندوسنه وعد اولنديكه Outre la somme de tant, il a reçu encore tant شو مقدار اقچه‌دن ماعدا شو مقدار دخى اخذ ايتمشدر Dans ce partage, dans ce marché, il y a lésion d'outre moitié du juste prix بو مقاسمه‌ده وبو بازارلقده قيمت صحيحه‌نك نصفى مرتبه‌سندن زياده ضرر وار در Outre ce que je viens de dire, il faut encore remarquer que... ديديكم كلامدن ماعدا بوكا دخى دقت اولنملو در كه

Outre que... *A.* قطع النظر من ـ غير ذلك *P.* جز از *T.* بوندن بشقه ـ بوندن غيرى ‖ Outre qu'elle est riche, elle est belle et sage آنكه بو خاتون مالدار اولديغندن غيرى صاحبهٔ حسن وجمال ومالكهٔ عقل وكمالدر Outre que votre père vous le commande, l'honneur vous y oblige پدركك امرى اولديغندن قطع النظر مقتضاى عرض وشانك دخى بونى ايجاب ايدر

Outre et par-dessus. *A.* فضلاً *P.* برتر *T.* فضله اولەرق ـ آرتوق اولەرق ‖ Outre et par-dessus ce qui lui avait été donné, on lui a encore donné tant فلانه ويريلان مبلغدن فضله اولەرق شو مقدار دخى ويرلدى On lui avait promis cent pistoles, et on lui en a encore donné dix outre et par-dessus فلانه وعد اولنان معلوم المقدار مبلغدن فضله اولەرق شو قدر دخى اعطا اولندى

OUTRE, adv. Au-delà *A.* متجاوزاً *P.* پيشتر *T.* اوته‌يه ـ آندن ـ آندن تجاوز ايتمدى ‖ Il n'alla pas plus outre ايلرويه اوته وارمدى Malgré les défenses et les oppositions, ils n'ont pas laissé de passer outre دفعى حاوى ويريلان جوابلره واعتراضلره باقميوب ايلرويه كچديلر La nuit qui survint l'empêcha de passer outre حلول ليل اوته‌يه تجاوزينه مانع اولمشدر ـ ايلرو وارمسنه Les juges ont passé outre à l'instruction de son procès حاكملر دعواسنك ضبطى خصوصندن صرف انظار ايله اوته‌يه كچوب آخر ماده‌يه مباشرت ايتمشلر در

D'outre en outre. De part en part *A.* من الشطر الى الشطر ـ من الطرف الى الطرف *P.* از يكسو تا بديگر *T.* بر طرفدن اول بر طرفه قدر ‖ Un coup d'épée qui le perça d'outre en outre من شطر الى شطر نفوذ ايتمش ضربهٔ بر طرفدن اول بر طرفنه قدر كچمس بر قلنج ـ سيف ضربى

En outre. De plus, davantage *A.* زايداً *P.* افزونتر *T.* زياده اولەرق ‖ Je lui ai donné tant, et en outre je l'ai nourri فلانه شو قدر اقچه ويروب زياده اولەرق كندوسنى دخى ارزاق ايلدم

OUTRÉMENT. D'une manière outrée *A.* فوق الحد ـ مفرطاً *P.* بيرون از اندازه *T.* آشورى ‖ Il l'a battu outrément فلانى على وجه فوق الحد ضرب ايلدى Il s'est fatigué outrément

On l'a سوزینی دیکلتدره‌جکدر - انفاذ کلام - کلام ایده‌جکدر condamné sans l'ouïr کلامی اصغا اولنمقسزین علیهنه حکم استماع اولنمقسزین - اولندی

Et exaucer *A.* حوالهٔ سمع *P.* اجابت - استماع جالقبول حسن قبول ایله دیکلمک *T.* قبول کردن || Seigneur, daignez ouïr les prières de votre peuple یا ربّ امّتنک نیازینه نیازینی سمع قبوله ارزانی قیل - حوالهٔ سمع قبول ایله

OUI *A.* مسموع *P.* شنیده *T.* ایشیدلمش - دیکلنمش *A.* حسن قبول ایله دیکلنمش *T.* اجابت کرده *P.* مستجاب - On dit en termes de Pratique, Ouï le rapport d'un tel تقریری طرفین تقریرلری Un jugement rendu parties ouïes لدی الاستماع بعد الاستماع ویریلان حکم

OURAGAN. Tempête violente, accompagnée de tourbillons *A.* بوره - قای *T.* گرد باد *P.* ثوائب pl. ثائب

OURDIR. Disposer les fils pour faire la toile *A.* نسج *P.* بافتن *T.* طوقومق || Ourdir de la toile نسج ثوب ایتمک Ourdir la trame d'un drap ارغاجنی - چوقه‌نک ارغاجنی نسج ایتمک - Figur. || Ourdir une trahison چوقه‌یی ارغاجلمق - طوقومق نسج تار و پود فساد وخیانت ایتمک C'est lui qui a ourdi cette trahison اشبو - اشبو کالای فسادک نساجی فلاندر - کالای فساد وخیانتی کارگاه مکر وحیلده نسج ایدن فلاندر بو خیانتی ایشلیوب قوران فلاندر

Ourdi *A.* منسوج *P.* بافته *T.* طوقونمش

OURLER. Faire un ourlet à du linge ou à une étoffe *A.* کبن *P.* کناری دیکمک - کناری نکنده‌لمک *T.* نورده زدن - کناری نکنده‌لنمش *T.* نورده زده *P.* مکبون *A.* Ourlé کناری دیکلمش

OURLET. Le repli, le rebord qu'on fait à du linge, à des étoffes *A.* کبن *P.* نورده *T.* کنار نکنده‌سی || Ourlet rond ککیش نکنده - کبن متّسع large مدوّر نکنده - کبن مستدیر gros قبا نکنده - کبن غلیظ

OURS. Animal *A.* دبّ pl. ادباب *P.* خرس *T.* آیو || Ours noir سیاه آیو - دبّ اسود Peau d'ours پوست - جلد دبّ آیو پوستکیسی - خرس Les ours se soutiennent et marchent sur leurs pieds de derrière آیو قسمی آرد آیاقلری اوزرنده طورر ویورر

OURSE. La femelle de l'ourse *A.* دبّة *P.* خرس ماده *T.* دیشی آیو - Et nom de deux constellations, La grande ourse *A.* دبّ اکبر la petite *A.* دبّ اصغر

OURSON. Le petit d'un ours *A.* جرو الدبّ *P.* خرسچه *T.* آیو انیکی

OUTARDE. Espèce de gros oiseau *A.* حباری pl. حباریات *P.* جُرز - شاست *T.* طوی قوشی

OUTIL. Tout instrument dont les ouvriers et artisans se servent pour leur travail *A.* باسنة pl. بآسن - آلة الاهل الصنعة pl. آلات وادوات الاهل الصنایع *P.* دست افراز *T.* آوادانلق || Les outils d'un charpentier آلات وادوات نجّار - دولکر اکینجی - بآسن فلاحت Outils de labourage آوادانلقلری Le marteau est un outil de grand usage چکیج چوق آلاتی ایشلره قوللانیلور آلاتدندر

OUTILLER. Garnir d'outils *A.* تجهیز بالبآسن - تجهیز بآلات *P.* اللازمة *T.* بدست افراز آراستن آوادانلق ایله دوناتمق Il ne se dit que dans ces phrases: Il a fallu l'outiller فلانی آلات لازمه‌سیله تجهیز ایتمک اقتضا ایلدی On l'a outillé comme on a pu الدن کلدیکی قدر آلات لازمه‌سیله تجهیز ینه سعی اولنمشدر

Outillé *A.* مجهّز بالبآسن - مجهّز بآلات اللازمة *P.* بدست افراز آراسته *T.* اقتضا ایدن آوادانلق ایله دوناتمش

OUTRAGE. Injure atroce de fait ou de parole *A.* رذالت - رذالت *P.* مذلّت *T.* خوارسازی || آلچقلتمه Grand outrage رذالت - رذالت جگر سوز - رذالت شدیده cruel عظیمه برکمسنه‌یی تذلیل ایتمک Faire outrage à quelqu'un جانسوز On lui a fait outrage en sa personne, en son honneur ذاتنه وعرضنه ایراث رذالت ایلدیلر Recevoir un outrage مظهر برکمسنه مظهر اولدیغی رذالت Se venger d'un outrage اولمق مذلتک انتقامنی آلمق

OUTRAGEANT. Qui outrage. Il ne se dit que des choses *A.* موجب التذلیل - موجب التزذیل *P.* خوارساز *T.* آلچقلدیجی || Paroles outrageantes اقوال ترذیل آمیز Procédé outrageant موجب تذلیل اولدجق وضع وحرکت Cela est outrageant موجب ترذیلدر

OUTRAGER. Faire outrage *A.* تذلیل - ترذیل *P.* خوار ساختن *T.* آلچقلتمق || Il ne l'a pas seulement offensé, il l'a outragé فلانی دلازار ایلدیکندن قطع نظر ترذیلنه دخی تصدّی ایلدی Il est dangereux d'outrager un homme de coeur ارباب حمیّتدن برذاتک تذلیلنه تصدّی ایتمک خطری

واقع اولمش ماجرالرك مجموعنی نسیاً منسیاً صحیفهٔ خاطردن ازاله برله بارشمنك چارهسنه باقملوسك J'oublie tout, et je lui pardonne هرشینی صحیفهٔ دروندن امحا ایله عفو ایدهرم

Et laisser une chose en quelque endroit par inadvertance *A.* یاكلشلق ایله براقمق *T.* بسهو ترك كردن *P.* سهواً ترك || Il a oublié ses gants الدواننی سهواً ترك ایتمشدر || sa bourse اقچه كیسهسنی سهواً فلان محلده ترك ایتمشدر

Et omettre par inattention *A.* اختیار - اختیار الذهول - غبن *T.* فراموش كردن *P.* اختیار الذهول والنسیان - الغفلة بونی دفتربنه اونودوب براقمق || Il a oublié cela dans sa liste درج ایلمكه اختیار ذهول ونسیان ایتمشدر Il a oublié dans son discours de parler de cette chose بوماده‌نك ذكرنده اختیار ذهول ونسیان ایلدی - ذكرینی اونودوب براقدی Il n'a rien oublié pour réussir dans cette affaire اول امرك حسن نتیجه‌سنه ظفریاب اولمق ایچون اقتضا ایدن تدبیرلرك هیچ بریسنده اختیار ذهول وغفلت ایتمش دكلدر On dit, Oublier son devoir بركمسنه وظیفهٔ ذمتنی ایفا ایلمكه اختیار ذهول وغفلت ایتمك Oublier le respect qu'on doit à quelqu'un بر ذاتك حقنه اداسی لازم اولان مراسم توقیر واحترامده اختیار ذهول وغفلت ایتمك

S'oublier. Perdre de vue ce qu'on est *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش كردن *T.* كندوینی اونوتمق || Vous vous oubliez كندوكی اونودرسك La prospérité est souvent cause que l'on s'oublie اقبال ودولت اكثریا نسیان نفسه سبب رؤساسیله Il s'est oublié en parlant à ses supérieurs وعلت اولور صحبت ایدر ایكن نفسنی اونوتمشدر - Il signifie aussi, manquer à son devoir || Vous êtes-vous oublié jusqu'à ce point-là? اول مرتبه‌ده‌می كندوكی اونوتدك Ce domestique s'est oublié au point de dire des injures بوخدمتكار سب وطعن ایتمك - مرتبه‌لرده نفسنی اونوتمشدر - On dit aussi, Vous oubliez qui vous êtes نه اولدیغكی فراموش ایدرسك

Oublié. *A.* منسی *P.* فراموش كرده *T.* اونودلمش

OUBLIEUX. Sujet à oublier *A.* ساهی pl. سهاة - نسی - نسیان - كثیر النسیان *P.* فراموشكار *T.* اونوتغان || Les vieillards sont ordinairement oublieux شیوخ عادتا اونوتغاندرلر

OUEST. La partie du monde qui est au soleil couchant *A.* مغرب - غرب *P.* باختر *T.* باطی

T. باد فرودین *P.* ریح غربی - دبور *A.* Le vent d'ouest. باطی یلی

OUF. Interjection qui marque la douleur *A.* اف *P.* آه *T.* اوف

OUI. Particule d'affirmation *A.* اجل - نعم *P.* آری *T.* اوت - بلی - هه || On l'obligea de répondre par oui ou par non فلانی لا ونعم بر جواب ویرمكه مجبور ایلدیلر Il n'a répondu ni oui ni non هه یوق - لا ونعم بر جواب ویرمدی بر درلو جواب ویرمدی

OUÏ-DIRE. Ce qu'on ne sait que sur le dire d'autrui *A.* منقول بین الناس *P.* زبانگذار ناس *T.* خلقك صحبتلری || Je n'en sais rien que par ouï-dire بو بابده بین الناس منقول اولان خبردن غیری برشی بیلمم Il ne faut pas s'arrêter aux ouï-dire بین الناس منقول اولان خبرلره قید ایتمك خلقك صحبتلرینه قولاق اورمق روا دكلدر - جائز دكلدر Ce n'est qu'un ouï-dire بین الناس منقول اولان اخباردندر - خلقك صحبتلردندر

OUÏE. Le sens par lequel on reçoit les sons *A.* سمع - قوة سامعة *P.* شنوایی *T.* ایشیدیجیلك || Avoir l'ouïe bonne بركمسنه‌نك صحت سامعه‌سی اولمق mauvaise وكاكت سامعه اولمق dure دقیق السامعه اولمق fine, subtile سامعه‌سی اولمق قولاغی آغر اولمق - ثقل سمعه - عسر سمعه مبتلا اولمق Les sons trop forts blessent l'ouïe زیاده‌سیله شدید اولان اصوات تخدیش سامعه‌یی مستلزمدر

OUÏR. Recevoir les sons par l'oreille *A.* استماع *P.* شنیدن *T.* ایشتمك || Avez-vous ouï ce grand bruit? اول طراقهٔ عظیمه مسموعك اولمشیدر Je l'ai ouï prêcher وعظنی استماع ایلدم Avez-vous ouï dire cette nouvelle? بو خبری استماع ایتدكمی - سمعكه واصل اولمشیدر - بو خبر مسموعك اولمشیدر On dit en termes de Pratique, Ouïr des témoins, pour dire, les entendre *A.* استماع البینة *P.* استماع گواه كردن *T.* شاهد دیكلمك || On a fait ouïr tant de témoins شو قدر شاهد Les témoins ont été ouïs شاهدلر مسموع اولدی دیكلتدردیلر

Il signifie aussi, écouter, prêter attention *A.* اصغا *P.* گوش زدن - حوالهٔ سمع اصغا كردن - داشتن *T.* دیكلمك || Le prince n'a pas voulu ouïr leurs députés پادشاه كلان وكیللرك كلامنه حوالهٔ سمع اصغا ایتمدی Un juge doit ouïr les deux parties حاكم طرفینك كلامنه حوالهٔ سمع اصغا واستماع ایتملو در - ایكی طرفی دیكلملو در Il se fera bien ouïr

علم همشیره‌سنک قوجه‌سی La logique ou la dialectique
منطق یعنی فنّ محاوره

Il se joint souvent dans les deux sens avec l'adverbe Bien *A.* فالا *P.* واگر نه ـ ور نه *T.* یوخسه || Il paiera, ou bien il ira en prison اقچه‌یی ادا ایتسه نه حوش فالا حبسه القا اولنور

OÙ, adv. En quel lieu *A.* این *P.* کجا *T.* نه ـ نره ده || Où allez-vous? نره‌یه کیدرسک Dites-moi où est un tel? فلان کمسنه نه محلّده در بکا سویله Où demeurez-vous? نه محلّده اقامت ایدرسک

Où, est aussi pronom relatif, lorsqu'on peut le tourner par Auquel, Dans lequel || Le lieu où je suis اولدیغم محل La maison où je demeure اقامت ایلدیکم خانه L'état où je suis بولندیغم حال Le bonheur, la félicité où il aspire تحصیلنه خواهشکار اولدیغی مرتبهٔ بختیاری وسعادت

D'où. Il sert à marquer le lieu *A.* من این *P.* از کجا *T.* نره‌دن ـ قنغی طرفدن ou la cause *A.* من ایّ جهة *P.* از چه سبب *T.* ندن ـ قنغی جهتدن || D'où a-t-il pris cela? شونی قنغی طرفدن اخذ ایلدی D'où tirez-vous cette conséquence? بو لازمه‌یی نه جهتدن استخراج ایدرسک D'où lui vient cet orgueil? بو مقوله کبر وغروری ندن اقتضا ایدر

PAR où. Il sert à marquer le lieu. V. D'où. — ou le moyen *A.* بایّ طریق ـ بایّ وجه *P.* از چه راه *T.* نه وجهله ـ نه طریقدن ـ طریق ایله ـ نه وجهله || Par où avez-vous passé pour aller là? اول محلّه وارمق ایچون نه طرفدن مرور ایلدک Par où me tirerai-je d'affaire? نه طریق ایله نوجهله ـ مصلحتدن چیقه بیلورم

OUAICHE. T. de Marine. Sillage d'un vaisseau. On dit, Tirer un vaisseau en ouaiche, pour dire, le remarquer avec un autre vaisseau *A.* تقوید السفینة بالسفینة *P.* کشتیرا با کشتئ دیگر کشیدن *T.* ـ کمی‌یی بشقه بر کمی‌یه ربط ایله یدمک ـ کمی‌یی بشقه کمی‌یه ربط ایله یدکه چکمک Et traîner un pavillon ennemi en ouaiche, pour dire, le traîner pendant à fleur d'eau à l'arrière d'un vaisseau دشمن بیراغنی ورای دکزک یوزی ـ سفینه‌یه ربط ایله دکزه سوررک چکمک برابرلکنه سورمک

OUAILLE. Brebis *A.* غنم pl. اغنام *P.* گوسفند *T.* قیون Il ne se dit qu'au figuré, en parlant d'un chrétien par rapport à son pasteur || Voilà une de vos ouailles اشته فلان کشی سنک قیونلرندندر Un bon pasteur a soin de ses ouailles راعئ صالح زیر اداره‌سنده اولان اغنامک امر تیمارینه اهتمام ایدر

OUATE. Espèce de coton très fin, que l'on met entre une étoffe et la doublure *A.* حشو القطن *P.* آکنه ـ ساویس *T.* پموق ایله محشوّ بر || Une camisole d'ouate پموق قتیغی پموق ـ پموق ایله محشوّ یورغان Couverture d'ouate زیبون قتیغیله محشوّ

OUATER. Mettre de la ouate entre une étoffe et la doublure *A.* حشو بالقطن *P.* آکنه زدن *T.* پموق طولدرمق || Ouater une robe بر جامه‌یه ـ بر جامه‌یی پموق ایله طولدرمق پموق طولدرمق

OUATÉ. *A.* محشوّ بالقطن *P.* آکنه زده ـ ساویسدار *T.* پموق طولمش

OUBLI. Manque de souvenir *A.* نسیان *P.* فراموشی *T.* اونوتمه || Un profond oubli نسیان عمیق long نسیان مدید éternel نسیان مؤبّد Mettre en oubli نسیان ایتمک اندلخته‌ٔ طاق نسیان Ensevelir dans l'oubli طیّ ایچنده ونسیان فراموشی طومار Tirer de l'oubli کمین نسیاندن نزع واخراج ایتمک ایتمک

OUBLIER. Perdre le souvenir de quelque chose *A.* نسی ـ اخراج من الخاطر ـ نسیان *P.* فراموش کردن ـ فراموشیدن ـ از خاطر دور کردن *T.* اونوتمق ـ خاطردن چیقمق ـ خاطردن چیقارمق || Je savais tout cela par coeur, je l'ai oublié بونلرک جمله‌سی ازبرمده ایدی لکن فراموش ایلدم Il apprend facilement, et oublie de même سهولت ایله تحصیل ایلدیکی کبی سریعاً فراموش دخی ایدر Oublier sa leçon درسی اونوتمق Vous avez oublié de venir ce matin بو صباح کلمکی فراموش ایلدک J'avais oublié de vous dire que ... فلان ماده‌یی سکا سویلمک خاطرمدن چیقدی J'avais un rendez-vous, j'ai oublié l'heure بینمزده بر محل ملاقات تعیین اولنمشیدی انجق وقتنی اونوتدم وقتی خاطرمدن ـ چیقدی

Et mettre en oubli *A.* ازالة عن ـ محو عن لوح الخاطر *P.* ازلوح درون شستهٔ آب فراموشی کردن ـ صحیفة البال *T.* خاطردن سیلمک || Il faut vous réconcilier ensemble, et oublier tout ce qui s'est passé جریان ایتمش احوالی لوح میانه‌ده ـ خاطردن امحا ایله بارشمنک طریقنه باقملوسک

chevaux du carrosse باركيرلرى عربه‌دن جيقار Ôtez cet enfant d'auprès du feu جوجوغى آتش يانندن تنحيه ايله - Ôtez-vous de devant mes yeux بر پيشگاه نظرمدن قالدر Ôtez vous du chemin يولك كوزم اوكندن جيق - طرف اول - Il y a trop de bois dans le feu, ôtez-en la moitié آتش اوجاغنده حطبك كثرتى اولمغله اورته‌سندن بر طرف اول نصفنى جيقار

Il se dit aussi de toutes les parties des vêtemens que l'on quitte A. خلع - اخراج P. بر گرفتن T. جيقارمق || Ôter son manteau قپودى خلع ايتمك - اخراج ايتمك son chapeau الدوانى خلع ايتمك - ses gants شاپقه‌يى جيقارمق جيقارمق

Il signifie aussi, faire cesser, faire passer A. دفع - اذهاب P. بر طرف كردن T. كيدرمك || Prenez un peu de vin, cela vous ôtera votre mal de coeur بر مقدار باده نوش ايتسه‌ك دوجار اولديغك يورك آغريسى دفع اولور Le quinquina ôte la fièvre قنه قنه دافع حمّا در - قاطع حمّا در J'ai ôté tous les empêchemens كافهٔ عوايق وموانعى دفع ايتدردم Cette eau ôte les taches بو صو لكه‌لرى اذهاب ايدر - كيدرر

On dit, Ôtez-moi de peine, d'inquiétude بندن تعب وزحمت وخلجان واضطرابى دفع ايتدر

On dit figur. Ôtez quelque chose de l'esprit, de la tête, de la fantaisie à quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il n'y pense plus A. محو - امحا - ازالة P. نا بود كردن T. سيلمك - كيدرمك || Vous ne lui ôterez jamais cela de l'esprit, de la tête بو ذهننده‌ن بر وجهله بونى امحا ايده‌ميه‌جكسك - كيفيّتى صحيفهٔ درونندن امحا ايتدرمك احتمالى يوقدر

Il signifie aussi, priver de... A. سلب P. محروم كردن T. محروم قلمق || Je ne veux pas vous ôter la liberté, la commodité... سربستلكى وآسايش وراحتى سندن سلب ايتمك - متمتّع اولديغك رخصت وسربستيّت وحال رفاه وراحتدن سنى محروم ايتمك استمم - استمم Vous ôtez le pain à cette famille بو خاندانى زرقدن محروم ايدرسك - بو خاندانك زرقنى قطع ايتمش اولورسك Vous m'ôtez le soleil ضياى شمسى بندن سلب ايدرسك

On dit aussi, Ôter la vue A. قطع النظارة - منع النظارة P. مانع تماشا شدن - مانع ديدار شدن T. نظارتنى كسمك || Un arbre qui ôte la vue d'une prairie صحرانك نظارتنى قطع ايدن آغاج Un mur qui ôte la vue de la rivière نهرك نظارتنى قطع ايدن بر ديوار

Il signifie aussi, délivrer de... A. تخليص P. رها كردن T. قورتارمق || Ôtez-moi cette inquiétude بو اضطرابدن بنى تخليص ايله Cela m'a ôté mon mal بو شى بنى علتدن تخليص - بنى علتدن قورتاردى - ايلدى

Il signifie aussi, retrancher A. افراز - تنقيص - قطع P. كم كردن T. اكسلتمك || Ce morceau de bois est trop long, il en faut ôter un pied بو خشبه‌نك طولى اقتضاسندن جوق زياده اولمغله بر قدم مقدارى تنقيص اولنمغه محتاجدر On lui a ôté un coin de son jardin باغچه‌سنك بر كوشه‌سنى افراز ايتمشلر در Qui de six ôte deux, reste quatre آلتيدن ايكى افراز اولنسه درت قالور

Il signifie encore, prendre par force, par autorité A. نزع - اخذ - سلب P. ستادن T. آلمق || Les voleurs lui ont ôté son manteau خراميلر قپوديسنى سلب ايتمشلر در On lui a ôté tout son bien كافهٔ اموالنى اخذ ايتمشلر در On lui veut ôter sa charge عهده‌سنده اولان منصبى اخذ ايتمك استرلر On lui a ôté la vie جاننى نزع ايلديلر - آلديلر

On dit, Ôter l'honneur à quelqu'un, pour dire, le diffamer par des médisances بر آدمك عرضنه ايراث كسر ونقصان ايتمك - Et ôter l'honneur à une femme, pour dire, la séduire et en abuser بر خاتونك عرضنه ايراث عار ونقيصه ايتمك - پردهٔ عرض وناموسنى هتك ايتمك

ÔTÉ. A. مخلوع - مرفوع P. بيرون آورده T. قالدرلمش - A. ذاهب - منقطع - مندفع P. بر گرفته T. جيقارلمش - A. زايل - محوّ P. نا بود T. كيدرلمش - بر طرف كرده - A. مسلوب P. محروم - محروم گشته T. سيلنمش - كيدرلمش - محروم اولمش T. گشته

ÔTÉ, sert aussi d'adverbe, et signifie, hormis A. ماعدا P. جز T. اوزكه || Ôté deux ou trois endroits, cet ouvrage est excellent بو تأليف ايكى اوچ محلندن ماعدا اعلا الاعلا در - بو تأليفك ايكى اوچ محلندن ماعداسى اعلا در

OTHONNE. Nom d'un arbrisseau T. جوان پرچمى

OU. Conjonction alternative A. او P. يا T. ياخود || J'irai aujourd'hui ou demain بو كون ياخود يارين كيده‌جكم

OU. Autrement, en d'autres termes A. اى T. يعنى || Son beau-frère ou le mari de sa soeur يعنى انشته‌سى

هیچ بر كمسنه فلانه اخباره جسارت ایده‌مز En l'état où il est, il peut tout oser بولندیغی حالده هر شیئه جسارت ایده بیلور

OSIER. Arbrisseau dont les jets sont fort plians et propres à faire des liens *A.* حلفاء *T.* یاقی اوتی ـ قندره اوتی

OSSELET. Petit os *A.* عظم دقیق pl. دقاق العظام *P.* استخوان باریک ـ استخوان خرد ـ استخوانچه *T.* اوفاق كمیک ـ انجه كمیک || Les mains sont un tissu de nerfs et d'osselets ید انسان اعصابدن ودقاق عظامدن منسوج بر عضو در

Osselet, se dit aussi d'une tumeur osseuse, placée sur la partie inférieure de la jambe d'un cheval, à côté du boulet *A.* عقاب *T.* مهره

OSSEMENS. Os décharnés des animaux qui sont morts. Il se dit principalement de ceux des hommes *A.* عظام الاموات *P.* استخوانهای مردگان *T.* اولولرک كمیكلری

OSSEUX. Qui est de nature d'os *A.* ذو العظم ـ عظمی *P.* استخواندار ـ استخوانی *T.* كمیكلو || Partie osseuse عضو ذو عظم substance osseuse مادهٔ عظمیه

OSSIFICATION. Changement des parties membraneuses en os *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* استخوان حال پذیرایی *T.* كمیكه دونمه ـ كمیک حالنه دونمه

OSSIFIER. Changer en os les parties qui doivent être molles *A.* تحویل الی العظم *P.* باستخوان مستحیل كردانیدن *T.* كمیكه دوندرمک

S'ossifier. *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* استخوان حال پذیرفتن *T.* كمیكه دونمک

Ossifié. *A.* مستحیل الی صورة العظم *P.* استخوان حال پذیرفته *T.* كمیكه دونمش

OSSIFRAGUE. V. Orfraie.

OSTENSIBLE. Qui peut être montré *A.* جلی ـ جائز للارائة *P.* نمودنی *T.* كوستریله بیلهجک || Lettre ostensible جائز الارائة بر قطعه مكتوب On lui donna une instruction ostensible, et une instruction secrète فلانه جائز الارائة اولدجق ـ بشقه ومكتوم اولدرق بشقه ایكی كونه تعلیمات ویرلدی بریسی جلی وبریسی خفی اولدرق

OSTENSIBLEMENT. D'une manière ostensible *A.* تجویزا للارائة *P.* بر وجه نمودنی *T.* كوستریله بیلهجک وجهله || Je lui ai écrit ostensiblement ارائتی ممكن اولدجق صورت ایله ارائتی جائز بر قطعه ـ فلانه بر قطعه مكتوب تحریر ایلدم مكتوب

OSTENTATION. Manière affectée de faire parade de ses talens, de ses actions *A.* تفاخر ـ مفاخرت ـ فتحت *P.* نمایش ـ تفاخر *T.* عرض كالای افتخار كوسترش || Grande ostentation تفاخر باطل عظیم vaine À quoi bon toute cette ostentation? بو رتبهده عرض كالای افتخاره ـ بو قدر تفاخره حاجت نه كافهٔ موجب نه Il y a de l'ostentation en tout ce qu'il fait افعال واعمالنده بر كونه فكر نمایش وار در C'est une personne sans ostentation et sans faste فكر تفاخردن بری وسودای دبدبه واحتشامدن عاری بر آدمدر Faire ostentation de ses richesses مال وثروتیله عرض كالای افتخار ایتمک Ils faisaient leurs bonnes oeuvres par ostentation خیرات ومبراتی مجرد وسیلهٔ فتحت ونمایش اولمق اوزره ایدرلر ایدی

OSTÉOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui enseigne la situation, les noms, la nature des os du corps humain *A.* وصف الاحوال العظام *P.* وصف احوال استخوانها *T.* كمیكلرک احوالی معلم احوال عظام || Professeur d'ostéologie وصفی

OSTRACÉ. Ils se dit des poissons qui sont couverts d'écailles dures *A.* ذو الصدف pl. ذوی الاصداف || L'huitre, la moule sont ostracées استردیا ومدیه ذوی الاصدافدر

ÔTAGE. La personne qu'un général, un prince remet à ceux avec qui il traite, pour la sûreté de l'exécution du traité *A.* رهن pl. ارهان *P.* كرو ـ بند *T.* امانت || On donna six seigneurs en ôtage كبار قومدن التی نفر رهن اولمق اوزره ویرلمشدر Il était en ôtage chez les ennemis رهن اولمق اوزره دشمن الندە ایدی On a donné des ôtages de part et d'autre طرفیندن رهنلر النوب ویرلدی

OTALGIE. T. de Méd. Douleur d'oreille *A.* وجع الاذن *P.* رنج كوش *T.* قولاق آغریسی

ÔTER. Tirer une chose de la place où il est *A.* رفع ـ اخراج ـ تنحیة *P.* بر طرف كردن ـ از جا بیرون كردن ـ بیرون بر ـ از میان بر داشتن *T.* چیقارمق ـ قالدرمق ـ آوردن طرف ایتمک || Ôtez cette table de là بو سفرهیی اول طرفدن رفع ایله Ôtez-moi tous ces papiers بو اوراقک مجموعنی یانمدن بر طرف ایله Il a ôté tous ses meubles de la maison بیتک متاع مجموعنی اخراج ایلدی Ôtez les

gue *A.* املا || Orthographe correcte, bonne املای صحیح واحسن mauvaise املای ردی - املای رکیک vicieuse املای سقیم L'ancienne, la nouvelle orthographe املای قدیم وجدید Enseigner l'orthographe فنّ املایی تعلیم ایتمک Savoir bien l'orthographe فنّ املایه کرکی کبی واقف اولمق

ORTHOGRAPHIE. T. d'Archit. La représentation de l'élévation d'un bâtiment *A.* رسم منتصب البنا *P.* رسم بلندئ بنا *T.* بر بنانک بویدن بویه رسمی || L'orthographie de ce bâtiment est fort régulière بو بنانک رسم منتصبی بغایت منتظم وصحیحدر

Il signifie plus particulièrement le profil d'une fortification. V. Profil.

ORTHOGRAPHIER. Écrire correctement *A.* کتابة علی قاعدة الاملا *P.* بر قاعدهٔ املا نوشتن *T.* املا ایله یازمق || Il a appris à orthographier correctement املای صحیح ایله کتابتنک فننی تحصیل ایلدی Comment orthographiez-vous ce mot-là? بو لفظک املاسنی نوجهله یازارسک

ORTHOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'orthographe *A.* متعلق بفنّ الاملا || Dictionnaire orthographique فنّ املایه متعلق بر لغت

ORTHOPÉDIE. Art de corriger dans les enfans les difformités du corps *A.* فنّ الاشفاء القرقمة *P.* فنّ درستسازئ سود خیرهسی جوجقلرک تیماری صنعتی *T.* شیرزده || Il y a des traités d'orthopédie قرقمه علتنه اوغرامش صبیانک قرقمه علتنک تدبیر ومداواتنه - شفاسنه دائر تالیفات واردر دائر

ORTHOPNÉE. T. de Méd. Oppression qui ne permet de respirer que debout, ou assis, ou en levant les épaules *A.* انتصاب النفس || L'orthopnée est le troisième degré de l'asthme انتصاب نفس ضیق صدر علتنک درجهٔ ثالثهسیدر

ORTIE. Plante sauvage *A.* نبات النار *P.* انجره *T.* اصرغان || Racine d'ortie اصرغان اوتی کوکی - Graine d'ortie اصرغان اوتی تخمی *T.* قریص *A.*

ORTOLAN. Oiseau *A.* سلوی *P.* یاوه *T.* یلوه قوشی

ORVIÉTAN. Espèce de thériaque *A.* نوع التریاق

OS. Partie du corps de l'animal, dure et solide, qui sert à attacher et à soutenir toutes les autres parties *A.* عظم pl. عظام *P.* استخوان *T.* کمیک || Gros os *A.* عظم کبیر - جدل *P.* استخوان ستبر *T.* قبا کمیک - یوغون کمیک || petit *A.* عظم اوفاق - کمیکجغز *T.* استخوان خرده - استخوانچه *P.* صغیر Les os de la tête *A.* قبائل الراس *P.* استخوانهای سر *T.* باش کمیکلری Les jointures des os *A.* اوصال العظام *P.* بندگاه استخوان *T.* کمیکک اک یری la moelle *A.* مخ العظام *P.* مغز استخوان *T.* کمیکک ایلکی L'emboîture de l'os *A.* فصّ العظم Os carié *A.* عظم رمیم *P.* استخوان خرسیده *T.* چوروک کمیک

On dit d'une personne maigre, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os. دری ایله کمیک دریسی کمیکنه یاپشمش - قالدی

On dit proverb. de deux personnes qui poursuivent la même chose, que ce sont deux chiens après un os بر کمیکک آردینه - بر کمیک قوغالر ایکی کوپکدر - دوشمش ایکی کوپکدر

Et donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui faire quelque légère grâce, afin de se délivrer de ses importunités بر کمسنهنک آغزینه یالیهجق بر کمیک ویرمک

Il se dit aussi des arêtes de quelques poissons. V. Arête || Os de baleine قادرغه بالغی کمیکی

OSCILLATION. Mouvement alternatif et en sens contraires d'un pendule *A.* نوسان *P.* خرام *T.* صالنتی - صالینش || Les oscillations du pendule doivent être isochrones ساعتنک اصمه نوسانلنده تساوئ زمان شرطدر

OSCILLATOIRE. Qui est de la nature de l'oscillation *A.* متنوس *P.* خرامنده *T.* صالنیجی || Mouvement oscillatoire حرکت متنوسه

OSCILLER. T. de Mécanique. Se mouvoir alternativement en sens contraires. Il se dit d'un pendule *A.* نوس - اندیال *P.* خرامیدن *T.* صالنمق || Un pendule qui oscille ساعتنک اصمه اندیال ایدن شاقولی

OSEILLE. Plante potagère *A.* حمّاض *P.* سرخپا - ترشه *T.* قوزی قولاغی

OSER. Avoir la hardiesse de ... *A.* اجتسار - مجاسرت *P.* جسارت نمودن - کستاخی نمودن *T.* جسارت ایتمک || Je n'ose pas جسارت ایدهمم Il l'eût fait assurément, s'il eût osé بوکا جسارت ایده بیلسه البته اجرا ایدر ایدی Il a osé lui résister en face فلانه رو برو مخالفت ایتمکه اجتسار ایلدی - یوزینه قارشو مخالفته مجاسرت ایلدی Personne n'ose lui annoncer cette fâcheuse nouvelle بو موحش خبری

انسان من القديم آثم وگناهدار در ment pécheur

ORILLARD. Il se dit d'un cheval qui a de grandes oreilles ایری قولاقلی آت .T اسب بزرك گوش .P فرس آذن .A

ORION. Nom d'une constellation .A الجبّار

ORME. Grand arbre fort connu .A شجر البق - دردار .P قره آغاج .T سده - پشه‌غال

ORNEMENT. Parure, embellissement .A زين .pl ازیان - پیرایه .P حلی .pl حلية - زينت - تزيّنات .pl تزيّن - بزك .T زيب - آرايش - زيور - براز - پیرایش || Servir d'ornement à quelque chose بر شيئك مدار زينتى اولمق - بر شيئه وسيلهٔ زينت اولمق Les cheveux sont un grand ornement صاچ انسانه عظيم بر - شعر انسانه حليهٔ عظيمه در Cet ouvrage est dépourvu d'ornemens بو شيئك ايشى زيب بزكدر - تزيّنات زائده وزينتدن عاريدر Des ornemens superflus زيب وزيور بيهوده || Il s'emploie aussi au figuré || Il est l'ornement de son siècle عصرك بادئ حليه - حلية العصر در La modestie est un grand ornement pour le mérite وسيلهٔ زينت وافتخاريدر - وزينتيدر - هضم نفس حليهٔ ارباب هنرواهليتدر ارباب هنر واهليته باعث حسن وزينتدر

ORNER. Parer, embellir .A تزيين - تحلية - تجميل - بزه‌مك .T برازيدن - آمودن - آراستن - پيراستن .P تحسين || Orner une église كليسايى تزيين ايتمك Les miroirs, les beaux meubles ornent bien une maison آيينه‌لر ومفروشات نفيسه باعث تزيين خانه در - Figur. || Les vertus ornent l'âme فضايل ذاتيّه تحليهٔ نفسى موجبدر Il a orné son esprit des plus belles connaissances عقلنى معلومات نافعه ايله تحسين وتزيين ايتمشدر Les figures servent beaucoup à orner le discours استعارات تحسين كلامه مدار كلّى تزيين كلامى مستلزمدر - اولور

Orné. .A مزيّن - محلّى .P آراسته - پيراسته - براز گرفته - زيور يافته .T بزنمش - دونانمش

ORNIÈRE. Trace profonde que les roues d'une voiture font dans les chemins .A خرق المحالة - خروق المحالة .P فركن چرخ .T يولده‌كى تكرلك ياريغى || Les ornières sont trop creuses تكرلك ياريقلرى پك دريندر Tomber dans une ornière يولده‌كى تكرلك ياريغنه دوشمك

ORNITHOLOGIE. La partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les oiseaux .A علم الطبايع الطيور - معرفة الاحوال قوشلرك احوالنه دائر .T علم احوال مرغها .P الطيور اولان علم

ORNITHOLOGISTE, ou ORNITHOLOGUE. Celui qui s'applique à la connaissance des oiseaux .A اهل العلم الطبايع الطيور

ORNITHOMANCE, ou ORNITHOMANCIE. Divination par le vol des oiseaux .A تفأّل بالطير - عيافت .P از پرواز مرغ فال قوش اوچمه‌سندن فال آچمه .T زدن

OROBANCHE. Plante parasite .A بيقية

ORPHELIN. Enfant mineur qui a perdu son père et sa mère, ou l'un des deux .A يتيم .pl ايتام .P بيكس .T اوكسوز - پدر ومادردن يتيمدر || Il est orphelin de père et de mère آنادن بابادن اوكسوز در Protéger la veuve et l'orphelin ارامل ارامل وايتام حقنده ايفاى لازمهٔ - وايتامه حمايت ايتمك دستيارى ومعاونت ايتمك

ORPIMENT. Arsenic jaune .A زرنيخ اصفر .P زرنهٔ زرد .T صارى زرنيق

ORT. T. de Commerce. On dit, Peser ort, pour dire, peser avec l'emballage .A وزن مع رزمته .P با پرونده سنجيدن .T برنسنه‌يى دنكى - برنسنه‌يى دنكى ايچنده باغلو اولدرق طارتمق ايله برابر طارتمق

ORTEIL. Il se dit du gros doigt du pied .A ابهام القدم .P انگشت ستبرك پا .T آياغك باش پرمغى

ORTHODOXE. Conforme à la sainte doctrine en matière de religion .A موافق الدين الحقّ - موافق الايمان الصحيح .P موافق ايمان درست .T طوغرى دينه اويغون || Cette proposition est orthodoxe بو مسئله دين حقه موافقدر Ce sentiment n'est pas orthodoxe بو اعتقاد ايمان صحيحه موافق دكلدر

Il est aussi substantif .A صحيح الايمان - مؤمن .pl مؤمنين - اهل الدين الحقّ .P درست ايمان .T دينى طوغرى اولان || Les orthodoxes et les hérétiques مؤمنين ورافضين

ORTHODOXIE. Conformité à la sainte doctrine en matière de religion .A صحّة الايمان - موافقة بصحّة الايمان - موافقة بدين الحقّ .T حقّ دينه اويغونلق || L'orthodoxie de cette proposition est certaine بو مسئله‌نك دين حقه موافقتى ثابت ومتحقّقدر

ORTHOGONAL. T. de Géom. Perpendiculaire. V. ce mot.

ORTHOGRAPHE. L'art d'écrire correctement les mots d'une lan-

Cet original est suspect نسخهٔ اصلیّه اولمق اوزره ابراز اولنان صورت مظنون ومشکوکدر L'original très-authentique غایة الغایه معتبر ومعمول به اولان بر قطعه نسخهٔ اصلیّه - Copié sur l'original نسخهٔ اصلیّه‌دن استنساخ اولنمش اصلندن منتقل صورت - نسخهٔ اصلیّه‌دن صورتی آلنمش

Il se dit aussi, des personnes dont on a fait le portrait *A.* اصل || Ce portrait-là vous paraît beau, l'original est encore toute autre chose بو تصویری تحسین وپسند ایدرسک اصلنی کورسه‌ک بام بشقه بر شیدر

Il se dit encore des écrivains qui ont excellé en quelque genre, sans s'être formé sur aucun modèle *A.* موجد *P.* پیدا کننده *T.* یکیدن ایجاد ایدن || Les anciens sont les vrais originaux qu'il faut étudier مؤلّفین متقدّمین حقیقی موجدلر اولدیغندن آثار وتألیفاتلری شایان مطالعه ودقتدر

Et par extension, de ce qui paraît inventé sans aucun souvenir qui précède *A.* بدیع *P.* نو پیدا - نو ایجاد - بی نمونه ومثال *T.* اورنکسز || Cette pensée est neuve, originale معنای بدیع ونو پیدا در Cette expression est originale et inventée مجدّداً اختراع اولنمش بر تعبیر بدیعدر Cela n'est point imité, point emprunté, cela est original فلان شیٔ اخذ مثال اولنمدرق یلپلمش یاخود آخردن مستعار اولمش مقوله‌دن اولمیوب بدیع ونو ایجاد شیلردندر

Il se dit aussi de la copie la plus authentique qui remplace le modèle primitif *A.* نسخهٔ ثانیه || Au défaut du manuscrit, on a consulté l'édition originale دست خطّ اولان نسخهٔ اصلیّه موجود اولمدیغندن بصلمش نسخهٔ ثانیه‌یه مراجعت اولنمق لازم کلدی

ORIGINAL, se dit aussi d'un homme qui pousse la singularité, jusqu'au ridicule *A.* غریب الاطوار - بو العجب - نُکر الاطوار *P.* بیگانه طور *T.* نکره بر آدم - اورنکی یوق بر آدم

EN ORIGINAL *A.* عیناً - بعینه - باصله *P.* بر اصل *T.* عینی اصلی اوله‌رق - اوله‌رق || Ce traité existe en original dans les archives بو عهدنامه اوراق خزینه‌سنده عیناً موجود در Les actes doivent rester en original chez les notaires حجج وسندات شرعیّه کاتب شرعک یاننده باصلها محفوظ اولملو در

On dit, qu'on sait une chose d'original, pour dire, qu'on la sait de ceux qui en sont les mieux informés بو خبر منبع مصنفی اغزندن تحقیق اولنمشدر - اصلیسندن اخذ اولنمشدر

ORIGINALEMENT. D'une manière originale *A.* علی - بدیعاً *P.* وجه البدیع *T.* بی نمونه ومثال ایله نکره‌لک ایله - نکره || Il s'exprime toujours originalement دائما نکره تعبیر اوله‌رق ایله افادهٔ مرام ایدر

ORIGINALITÉ. Caractère de ce qui est original *A.* غرابت *P.* بیگانگی *T.* نکره‌لک || L'originalité du caractère, du style خصلتک وسبک وعباره‌نک غرابتی

ORIGINE. Principe ou commencement de quelque chose *A.* اصل - مبدأ pl. مبادی - منشأ *P.* سر آغاز *T.* باشلنغج || L'origine du monde مبدأ خلقت عالم Dès sa première origine مبدأ اوّلندنبرو Savez-vous l'origine de cette coutume, de cette cérémonie? بو رسم وعادتک مبدئنی معلومکمیدر || Il faut aller, remonter à l'origine مبدائنه قدر وارلمق اقتضا ایدر Connaître les choses dans leur origine مبدائنی استقصا اولنملو در L'origine en est obscure مبادئ احواله واقف اولمق L'origine de ce proverbe est douteuse بو شیئک منشا ومبدائی مشتبه ومشکوکدر بو مثلک منشائی محلّ شک وشبهه در L'intempérance est l'origine de la plupart des maladies امر معاشده عدم اعتدال واقتصاد منشاء اکثر امراضدر L'origine de ses malheurs est que... که در شو نکبتی منشاء - گرفتار اولدیغی آفات واکدارک مبدئی - On dit aussi, L'origine d'un mot فلان بر لغتک اصلی Les origines d'une langue لسانک اصولی

Il se dit aussi de l'extraction d'une personne, d'une race *A.* اصل *P.* زاد *T.* صوی || L'origine des Français فرانسلونک اصلی Je connais son origine فلانک اصلنی بیلورم || Il est de basse origine سفیل الاصلدر de noble || عریق الاصلدر est Français d'origine فرانساوی الاصلدر D'où tire-t-il son origine? اصلی قنغی اصلندن منشعبدر Il dément son origine تکذیب ایدر

ORIGINEL. Qui vient de l'origine *A.* قدیمی - اصلی *P.* پیشین *T.* اصلندن اولان Il ne s'emploie que dans ces phrases: Justice, grâce originelle, pour dire, l'état d'innocence où Adam a été créé برائت حال قدیمه Et péché originel, pour dire, le péché que tous les hommes ont contracté en la personne d'Adam زلهٔ اصلیّه - زلهٔ قدیمه

ORIGINELLEMENT. Dès l'origine, dans l'origine *A.* من القدیم *P.* از زمان پیشین *T.* اصلندنبرو || L'homme est originelle-

مطلع شتوى d'hiver مطلع صيفى L'orient d'été || طوغيسى ازوبچهر مملكتى فرانسەنك La Suisse est à l'orient de la France جانب شرقيسندە كائندر — Il signifie plus précisément, celui des quatre points cardinaux où le soleil se lève à l'équinoxe || L'orient, le midi, l'occident, le septentrion شرق وجنوب وغرب وشمال De l'orient à l'occident مشرقدن مغربە Entre l'orient et le midi بين الشرق والجنوب

Il se prend aussi pour les provinces de l'Asie orientale || Les régions de l'orient اقطار شرقيّە Les peuples d'orient امم واقوام بوشى جانب شرقيّە les rois ملوك شرق Cela vient d'orient شرقدن كلور — On dit aussi, Commerce d'orient تجارت شرقيّە — شرق تجارتى

ORIENTAL. Qui est du côté de l'orient *A.* مشرقى — شرقى *P.* خاورى *T.* كون طوغيسى طرفندەكى || Pays oriental مملكت شرقيّە Peuples orientaux امم شرقيّە Régions orientales اقطار شرقيّە — اقاليم شرقيّە langues السنۀ مشرقيّە — السنۀ اهل شرق

On appelle Indes orientales, la partie de l'Asie qui est entre la Perse et la Chine هندستان — ممالك هند

ORIENTAUX. Il se dit des peuples de l'Asie les plus voisins de nous *A.* شرقيّون — اهل الشرق *P.* خاوريان *T.* آسيالو || Les coutumes des Orientaux اهل شرقك آداب وعاداتلرى Le style des orientaux est métaphorique et figuré اهل شرقك سبك وعبارەسى استعارە ومجازدن عبارتدر

ORIENTER. Disposer une chose selon la situation qu'elle doit avoir par rapport aux quatre parties du monde *A.* توجيه الى جهات الاربع العالم *P.* بچهار جهات عالم رو برو كردن *T.* ارضك درت طرفى طوغريلغنه قارشولمق || Orienter un cadran, un globe, une carte بر بسيطەيى وكرەيى وخريطەيى جهات اربعۀ عالمك طوغريلغنه قارشولمق

S'ORIENTER. Reconnaître l'orient et les trois autres points cardinaux du lieu où l'on est *A.* تمييز — تمييز المطلع الشرق — سمت قبلدرا يافتن *P.* تمييز الجهات الاربع العالم — القبلة ارضك — قبلەيى بولمق *T.* چار جهات عالمرا يافتن قبلەيى درت طرفندەكى سمتارينى بولمق || Orientez-vous تمييز ايلمكه باق

Il signifie Figur. Reconnaître de quoi il s'agit, envisager les différentes faces d'une affaire, et examiner comment on doit s'y prendre pour réussir *T.* سمت وجهت آكلامق || Donnez-moi le temps de m'orienter سمت وجهتنى آكلامغه بكا مهلت وير

En termes de Marine, on dit, Orienter les voiles, pour dire, les disposer de manière qu'elles reçoivent le vent, et fassent suivre au vaisseau sa route *T.* يلكنلرى سمت مقصودە طوغرى اويدرمق

ORIENTÉ. On dit, qu'une maison est bien orientée, mal orientée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou mauvaise exposition à l'égard des points cardinaux فلان خانه خوش وياخود ناخوش سمته متوجهدر

ORIFICE. Ouverture qui sert d'entrée ou d'issue à quelque partie intérieure du corps *A.* فم — فوهة pl. افواه *P.* دهان *T.* اغز || L'orifice inférieur de l'estomac معدەنك فم اسفلى de la matrice فوهة الرحم de la vessie فم مثانه

Il se dit aussi de certaines vaisseaux de verre, de terre, etc. dont l'entrée est étroite *A.* جيد pl. اجياد *P.* گلو *T.* بوغاز

ORIGAN. Plante *A.* صعتر *P.* خلندر *T.* كوبكو اوتى نوعى

ORIGINAIRE. Qui tire son origine de . . . *A.* فلانى الاصل *P.* از نژاد فلان *T.* اصللو || Les Francs qui conquirent les Gaules, étaient originaires de Germanie غاليايى فتح ايدن فرنك ملتى جرمانى الاصل ايدى Il est né à Paris, mais sa famille est originaire de Marceille مسقط رأسى پارس شهريدر لكن آبا واجدادى مارسلى الاصلدر Il est originaire d'Italie تاليانى الاصلدر

ORIGINAIREMENT. Dans son origine *A.* فى — عن اصل الاصل *T.* اصلندن || Cet homme est originairement d'Allemagne آلمانى الاصلدر — عن اصل آلمانلو در Il avait originairement beaucoup de bien فى الاصل مال كثيرە مالك ايدى Ce mot-là vient originairement du Grec بو لفظ فى الاصل يونانيدر

ORIGINAL. Primitif, qui n'est d'après aucun modèle *A.* اصلى — تصويرك — تصوير اصلى || Le tableau original نسخۀ اصليّە سندك نسخۀ اصليّەسى Le titre, l'acte original n'existe plus نسخۀ اصليّەسى موجود دكلدر Le manuscrit original est déposé en ce lieu-là نسخۀ اصليّە فلان دست خط اولان مكتوبك نسخۀ مجلدە مودوعدر J'ai lu la lettre originale اصليّەسنى قرائت ايلدم — Il se dit aussi au substantif || Voilà l'original du traité اشتە عهدنامەنك نسخۀ اصليّەسى بو در

un câble *A.* حلقة لربط الجمل *T.* حلقه باغليه‌جق. قومنه

ORGANIQUE. T. de Physique. Qui agit par le moyen des organes *A.* عامل بالآلات || Corps organique اولان جسم

ORGANISATION. La manière dont un corps est organisé *A.* رابطة الاجزاء والآلات *T.* قورولش || L'organisation du corps humain بدن انسانك رابطهٔ اجزا وآلاتی ـ قورولشی

On dit figur. L'organisation d'un corps politique, pour dire, la constitution d'un État *T.* ملكك صورت تركيبی

ORGANISER. Former en organes *A.* ترتيب الاجزاء والآلات *T.* قورمق || La nature est admirable dans la formation des corps qu'elle organise قدرت يد ترتيبكردهٔ اجزا وآلاتلری اولان اجسامك تشكلی بادئ استغراب اوله‌جق احوالدندر

S'ORGANISER. *A.* ارتباط الاجزاء والآلات || Un corps qui commence à s'organiser آلات واجزاسی كسب ارتباطه باشلامش بر جسم

ORGANISÉ. *A.* مرتبط الاجزاء والآلات — On dit figur. Une tête bien organisée, pour dire, un homme dont l'esprit a de la netteté, de la force, de la justesse رابطه‌لو عقل

ORGANISTE. Dont la profession est de jouer de l'orgue *A.* ضرّاب الارغنون *P.* ارغن زن *T.* ارغنون چاليجی || Savant organiste ماهر واستاد ارغن زن

ORGASME. T. de Méd. Agitation des humeurs du corps humain qui cherchent à s'évacuer *A.* هيجان الاخلاط *P.* جنبش هيجان *T.* خلطلرك دپرنشی || Faire cesser l'orgasme اخلاطی دفع وتسكين ايتمك كشها

ORGE. Sorte de grain *A.* شعير *P.* جو *T.* آرپه || Des épis d'orge آرپه‌نك بشاقلری ـ شعيرك سنبله‌لری Du pain d'orge آرپه اتمكی de la farine آرپه اونی Eau d'orge آرپه صويی Grain d'orge آرپه دانه‌سی ـ دانهٔ جو ـ حبّ الشعير Semer les orges آرپه اكمك

ORGE MONDÉ. Des grains d'orge qu'on a bien nettoyés et bien préparés *A.* شعير مقشر *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغی صويلمش آرپه Dans cette phrase Orge est masculin.

ORGE PERLÉ. De l'orge réduite en petits grains dépouillés de leur son *T.* فرنك آرپه‌سی Ici encore il est masculin.

ORGEAT. Sorte de boisson rafraîchissante, faite avec de l'eau, du sucre et de la graine pilée des quatre semences froides *A.* مستحلب البزورات الاربعة ـ مشروب البزورات الاربعة *T.* بزورات اربعه شربتی ـ سوبيا

ORGIE et ORGIES. Il se dit des débauches de table *A.* عيش وعشرت *P.* عيش ونوش *T.* خراباتيلك || Ce sont des orgies continuelles عيش ونوش دائميدر Ils ont fait une orgie بر عيش وعشرت مجلسی ايتديلر

ORGUE. Instrument de musique à vent, composé de divers tuyaux *A.* ارغنون *P.* ارغن *T.* ارغنون || Tuyaux d'orgue ارغنون چالان ـ ارغنزن Souffleur d'orgue ارغنون بوريسی

ORGUEIL. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* غرور ـ كبر ـ نخوت ـ تكبّر ـ مكابرة *P.* باد سری *T.* فضوللق ـ كبرلك || Étrange orgueil غرور غريب insupportable استيلای كبر وغرور ايله متنفخ تحملگداز Être enflé d'orgueil مالامال كبر ونخوت اولمق plein d'orgueil اولمق Je rabattrai bien son orgueil كبر ـ انف كبر وغروربنی ارغام ايده‌جكم ونخوتنی توضيع وتذليل ايده‌جكم

Il s'emploie quelquefois d'une manière elliptique *A.* مغروريت || L'orgueil de sa naissance, c'est-à-dire, que lui inspire sa naissance عرق ونسبنه مغروريتی de ses richesses كثرت مالنه مغروريتی

Il se prend aussi en bonne part *A.* عزّة النفس ـ انفت *P.* حميت *T.* حميتكاری || Un noble orgueil كوتی شيئلره ارتكابسزلك عزت نفس

ORGUEILLEUSEMENT. D'une manière orgueilleuse *A.* بالكبر ـ بالنخوة والغرور ـ بالمكابرة ـ والغرور *P.* بسبادسری ـ مغرورانه *T.* كبرلك ايله ـ فضوللق ايله متكبّرانه || Il lui répondit orgueilleusement مغرورانه جواب ويردی

ORGUEILLEUX. Qui a de l'orgueil *A.* مغرور ـ اهل الغرور pl. شامخ ـ متعظم ـ اهل الكبر والنخوة ـ متكبّر ـ ارباب الغرور *P.* باد سر الانف *T.* كبرلو ـ فضول || Il est insolent et orgueilleux متكبّر وبی ادبدر Un esprit orgueilleux طبع غرور آلود Dieu se plaît à abaisser les orgueilleux الله تعالی ارباب غرور ونخوتی توضيع ايتمك عادت الهيه‌سيدر Il est orgueilleux de ses bons succès موفق اولديغی آثار جليله‌نك مغروريدر Il lui répondit d'une manière orgueilleuse مغرورانه ادا ايله جواب ويرمشدر

ORIENT. La partie du ciel où le soleil se lève sur l'horizon *A.* شرق ـ مشرق ـ مطلع الشرق *P.* خاور *T.* كون

tendre pas *A.* تصامم *P.* کری نمودن *T.* صاغرلق کوسترمک

On dit figur., Avoir l'oreille d'un prince, d'un ministre, pour dire, en être favorablement écouté نزد پادشاهیده ویاخود بر ذات جلیل القدرک یاننده مسموع الکلام اولمق — Et souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui suggérer secrètement quelque chose اصول ایله بر کمسنه نک قولاغنی طولدرمق — Et qu'un homme est toujours pendu aux oreilles d'un autre, pour dire, qu'il l'obsède pour lui suggérer toujours quelque chose قولاغی دیبندن هیچ آیرلمز

On dit aussi figur. Étourdir, rompre les oreilles à quelqu'un, pour dire, lui tenir des discours qui l'importunent *A.* تعجیز تعذیب السمع — السامعة *P.* رنج گوش آوردن *T.* قولاغی بیقدرمق

Et frotter les oreilles à quelqu'un, pour dire, le battre *A.* تعریک الاذن — تذنین *P.* گوشمال دادن *T.* بر کمسنه نک قولاغنی بورمق

Et secouer les oreilles, pour dire, montrer qu'on désapprouve une chose *T.* قولاق آصامق || Quand on veut lui représenter son devoir, il secoue les oreilles واجبهٔ ذمتی نه اولدیغی کندویه عرض اولندقچه هیچ قولاق آصمز

On dit, qu'un homme n'a point d'oreilles pour quelque chose qu'on lui demande, pour dire, qu'il ne la veut pas faire اول بابده قولاق آصمز

On dit aussi figur., que les murailles ont des oreilles, lorsqu'on parle dans un lieu où l'on peut craindre d'être entendu *A.* للحیطان آذان *T.* دیوارک قولاغی وار در

Et proverb. Être dans une affaire jusqu'aux oreilles, s'y mettre, s'y enfoncer jusqu'aux oreilles, pour dire, s'y engager bien avant بوغازه قدر بر مصلحته تا بگلو مداخله ایتمک کیرشمک

On dit, Former, exercer l'oreille, pour dire, exercer au juste discernement des sons *A.* تأنیس السمع *P.* گوشرا آلفتیدن *T.* قولاغی آلشدرمق || On lui faisait entendre un bon violon pour former son oreille فلانه اعلا قولاغنی آلشدرمق ایچون بر کمان دیکلتدرزلر ایدی

Oreille-d'Âne, ou Consoude. Plante *A.* اذن الحمار

Oreille-d'homme. V. Cabaret.

Oreille-de-lièvre, ou Buplevrum. V. Buplevrum.

Oreille-d'ours, ou Cortuse. V. Cortuse.

Oreille-de-souris. Plante. *A.* آذان الفار *P.* مردقوش — مرجانکوش *T.* مرزنگوش

OREILLER. Coussin servant à soutenir la tête quand on est couché *A.* نمرق pl. نمارق *P.* نازبالش *T.* یوز یصدیغی || Oreiller de duvet پوپله ایله طولمش یوز یصدیغی

OREILLETTE. On dit en termes d'Anatomie, Les oreillettes du coeur, pour signifier deux cavités du coeur qui sont au-dessus de chaque ventricule *A.* اذناء القلب *P.* گوشک دل *T.* یورک قولاقلری

ORFÈVRE. Ouvrier qui fait et qui vend des ouvrages d'or et d'argent *A.* صیاغ pl. صیاغین — صواغ *P.* زرگر *T.* قویومجی || Le corps des orfèvres قویومجی اصنافی — صنف صیاغین

ORFÈVRERIE. L'art des orfèvres *A.* فن الصیاغة *P.* زرگری *T.* قویومجیلک صنعتی || Ouvrage d'orfèvrerie — عمل صیاغ قویومجی ایشی L'orféyrerie est aujourd'hui bien perfectionnée فن صیاغت فی یومنا هذا مرتبهٔ کماله واصل اولمشدر

ORFRAIE. Oiseau qui casse les os, et qu'on nomme aussi Grand aigle de mer *A.* نسر البحر *P.* استخوان خوار *T.* لوری قوشی

ORGANE. Partie du corps servant aux sentations et aux opérations de l'animal *A.* آلة pl. آلات || L'organe de la vue, de l'ouïe, de la voix آلت بصر وآلت سامعه وآلت صوت Avoir les organes bien disposés بر کمسنه نک ما به ترکیبی اولان آلات حسن انتظام اوزره اولمق mal disposés ما به ترکیبی اولان آلات ترتیب قبیح اوزره اولمق corrompus, viciés ما به ترکیبی اولان آلات فاسد وسقیم اولمق

On dit d'une personne qui a la voix forte et nette, qu'elle a un bel organe, un bon organe فلانک آلت صوت وصداسنده لطافت وار در

Il se dit figur., des personnes dont le prince se sert pour déclarer ses volontés || Le chancelier est l'organe du prince باش وکیل سلطنت پادشاهک آلت نطقیدر

Il se dit aussi de ceux par l'entremise desquels on fait quelque chose *A.* وساطت *T.* معرفت || Cet homme ne fait rien que par l'organe d'un tel بو آدم کافهٔ امورینی فلانک معرفتیله کورر Il s'en est expliqué par l'organe d'un tel فلانک وساطت ومعرفتیله افادهٔ مرام ایلدی

ORGANEAU, ou **ARGANEAU.** Anneau de fer où l'on attache

- کرکی کبی نضج بولوب ایچندن غثیث کثیر القا اولندی ایچندن جوق مردارلق آتدی

Et en général de tout ce qui salit A. وسخ pl. اوساخ - بیلاشاق - کیر T. خاز - چرک P. ادناس pl. دنس || Nettoyez votre manteau, il est tout plein d'ordures بنشکی تطهیر ایله پر ادناس واوساخدر

Il se dit aussi de tout ce qui rend sale une cour, un appartement A. کناسة pl. کناسات - قمامة pl. قمام - کساحة pl. کساحات P. خس وخاشاک T. سپورندی || Balayez cette chambre, elle est trop pleine d'ordures بو اوطه‌یی تکسیح ایله زیرا سپورندی ایله مالامالدر Jeter quelque chose aux ordures سپورندی ایچنه القا ایتمک

Figur. Turpitude dans les actions A. دناسة P. ناپاکی - آلودگی T. بیلاشقلق - مردارلق || Cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'ordure en son fait بو آدم بریء الساحه اولمیوب فعلنده غایت ایله بیلاشقلق وار در Ne parlez pas de cela, il ne faut pas remuer cette ordure بو ماده‌نک صحبتنی ایتمه مردارلغی قارشدرمق جائز دکل

Il se dit aussi figur. des paroles obscènes A. رفث - کلام فحش pl. فحشیات P. سخن بی پرده T. عارسز صحبت - || C'est un homme qui se plait à dire des ordures عارسز سوز فحشیات سویلمکه هوسکار بر آدمدر

ORDURIER. Qui se plait à dire des ordures A. فحّاش P. فحشگوی T. عارسز سوزلو

OREILLARD. Il se dit d'un cheval dont les oreilles sont basses, longues et pendantes A. اخذاء - اغضف P. سست گوش T. صالقی قولاقلی - کوکچ قولاقلی

OREILLE. L'organe de l'ouïe A. اذن pl. آذان - سمع pl. اسماع - مسامع P. گوش T. قولاق || Le trou de l'oreille A. صماخ P. سوراخ گوش T. قولاق دلیکی Bruit d'oreille دویّ قولاق - اشتفاف اذن bourdonnement دویّ اذن - اذن قولاق چکره‌مه‌سی - اطنان اذن tintement کورلمه‌سی Parler à l'oreille قولاغه فسلده‌مک - سمعه همس کلام ایتمک Je n'ai pas l'oreille accoutumée سامعه‌م مألوف دکلدر On condamnait les coupeurs de bourse à avoir les oreilles coupées مقدّما کیسه‌برلر حقنه جذع اذن ایله مجازات اولنور ایدی Percer les oreilles نقب اذن ایتمک - قولاغی دلمک - قولاغه دلک آچمق Boucles d'oreilles A. قرطة pl. اقراط P. دوشواره T. کوپه

Un cheval qui a les oreilles droites A. فرس احشر T. قلم قولاقلی آت Un cheval qui a les oreilles pendantes A. فرس اغضف T. کوکچ آت - صالقی قولاقلی - قولاغی دوشوک - صارقق قولاقلی - آت qui dresse les oreilles قولاقلرینی دیکن آت - اصرار آذان ایدن آت qui les baisse قولاقلرینی صارقدیجی - ارخای اذن ایدن آت

On dit, Avoir bonne oreille, l'oreille fine, pour dire, entendre le moindre bruit A. حدید السمع - خفیف الاذن P. تیز گوش T. قولاغی خفیف - Et avoir l'oreille dure, Être dur d'oreille, pour dire, entendre difficilement A. مبتلاء العسر السمع P. درشت گوش T. قولاغی آغر

Et qu'une chose chatouille, flatte, charme l'oreille A. تفریح السامعة - تلذیذ السمع P. بگوش لذّت بخشیدن T. قولاغه لذّت ویرمک - Et dans un sens contraire, qu'une chose blesse, offense, choque, écorche l'oreille A. ایذاء السمع - تخدیش السمع P. گوش خراشیدن T. قولاغی طرملمق

On dit, Prêter l'oreille, pour dire, être attentif A. احالة السمع P. گوش دادن T. قولاق ویرمک Et pour dire, écouter favorablement A. اصغا P. حوالهٔ گوش التفات کردن - حوالهٔ سمع اعتبار کردن T. اعتبار قولاغیله دیکلمک || Il ne faut pas prêter l'oreille à la calomnie نمیمه‌یه حوالهٔ سمع - کلام غمّازانه حوالهٔ گوش - اعتبار اولنمق جائز دکلدر التفات ایتمک روا دکلدر

Et qu'une chose vient aux oreilles de quelqu'un, pour dire, qu'il en entend parler A. قرع السمع - وصول الی السامعة P. گوش زدن - گوشگذار شدن - رسیدهٔ سمع شدن T. قولاغه دکمک || Si cela vient une fois aux oreilles du prince بو کیفیت رسیدهٔ سمع همایون اولدجق اولور ایسه - سامعه عکس انداز سمع همایون اولسه - رس پادشاهی اولور ایسه

Et en parlant d'une personne qui ne fait aucune attention à ce qu'on lui dit, On dit, que cela lui entre par une oreille, et lui sort par l'autre بر قولاغندن کیرر واول بر قولاغندن چیقار

On dit figur. Fermer l'oreille à quelque discours, pour dire, ne vouloir pas l'écouter A. سدّ السمع P. گوش بستن T. حوالهٔ سمع التفات - قولاق ویرمامک - قولاغی طیقامق ایتمامک

Et faire la sourde oreille, pour dire, faire semblant de n'en-

On appelle Ordre de la Providence, la conduite de la Providence dans ses opérations مقتضای تقدیر ربّانی Et dans le même sens, Ordre de la nature مقتضای نظم طبیعی Ordre de la grâce مقتضای توفیق باری || Cela est dans l'ordre de la Providence بو کیفیّت تقدیر ربّانی مقتضاسندندر Selon l'ordre de la nature نظم طبیعینک مقتضاسنه کوره

Ordre, signifie aussi, l'état où est une personne, par rapport à sa fortune, à ses affaires A. حال pl. احوال || Je l'ai trouvé en bon ordre حسن حالده ـ فلانی منتظم الحال بولدم en mauvais ordre حالی مختل وپریشان اولدیغی بولدم Il a mis ses affaires dans un bel ordre حالی دیگرگون اولدرق بولدم ـ حالده بولدم امورینی حسن حاله وضع ایلدی

Il se dit aussi de l'état où est une maison, un jardin, etc. || Sa maison n'est pas en ordre خانه‌سی رابطه ونظام تحتنده Son jardin est à présent en bon ordre باغچه‌سی شمدی نظامی دکلدر en mauvais ordre حسن حال اوزره در ـ نظام اوزره در سؤ حالده در ـ مختل وپریشاندر

Ordre, se dit aussi en parlant des anges, pour dire, les chœurs des anges A. مرتبة pl. مراتب || Les neuf ordres des anges مراتب تسعهٔ ملائکهٔ کرام L'ordre des Chérubins مرتبهٔ کروبیّین Un ange du premier ordre مرتبهٔ اولیده بر ملک

On dit figur. Un esprit du premier ordre مرتبهٔ ـ عقل اوّل اعلاده بر عقل

Ordre, se dit aussi des corps qui composent un État A. صنف pl. اصناف ـ زمرة pl. زمرات P. گروه T. طائفه || En France, les États étaient composés de trois ordres, l'ordre de l'Église, l'ordre de la Noblesse, et le Tiers-État فرانسه‌ده ملّت جمعیّتی اصناف ثلثه‌دن عبارت ایدی که بری زمرهٔ رهبان ودیگری زمرهٔ شرفای قوم واوچنجیسی مرتبهٔ ثالثه خلقیدر

Il signifie aussi, règle, devoir, règlement A. قاعدة pl. قواعد ـ ضابطة pl. ضوابط ـ نظام P. رسم وراه T. یول ـ یول ارکان ـ رابطه || Se contenir dans l'ordre قاعده‌دن چیقمامق Demeurer dans l'ordre جدود نظام وقاعده ایچنده مداومت ایتمک Il n'est pas dans l'ordre قاعده اوزره ـ موافق قاعده دکلدر یولنده دکل ـ دکل Je ne vous demande rien qui ne soit dans l'ordre خارج از رسم ـ قاعده‌دن خارج بر مطلوبم یوقدر Remettre dans l'ordre نظام سابقنه ادخال ایتمک Apporter l'ordre وراه نظام ویرمک Ce prince a rétabli l'ordre et la discipline dans son État بو پادشاه نظام سابقی وقواعد ضبط وربطی ملکی ایچنده احیا ایلدی Il fait toutes choses dans l'ordre هر شیئی قاعده اوزره اجرا ایدر ـ یولیله ایدر

Ordre, Le commandement d'un supérieur A. امر pl. اوامر ـ حکم pl. احکام ـ تنبیه pl. تنبیهات P. فرموده ـ فرمایش T. فرمان || Donner les ordres اعطای اوامروتنبیهات ایتمک Un ordre exprès امر مخصوص verbal امر شفاهاً par écrit امر تحریراً De l'ordre du Roi پادشاه فرمانیله ـ امر پردشاهی ایله Les ordres du Ciel A. اوامر الهیّه Être soumis aux ordres de la Providence احکام تقدیر ممتنع التغییره سر فرو بردهٔ حکم تقدیره اظهار رضا وتسلیمیّت ایتمک ـ مطاوعت اولمق De quel ordre faites-vous cela? بونی کیمک امریله ایدرسک Il l'a fait sans ordre بو ایشی بلا امر ایشلدی Suivre les ordres امر اوامر واحکامه تبعیّت ایتمک Jusqu'à nouvel ordre امر جدید صدورینه دکین ـ مؤخر صدورینه قدر J'attends vos ordres طرفکدن اوامر وتنبیهات ظهورینه منتظرم

Ordre. Le mot qu'on donne tous les jours aux gens de guerre A. شعار ـ کلمة معهودة P. سخن معهود T. سوز || Le général d'armée donne l'ordre بهریوم تعیین اولنه‌جق شعار سرعسکر طرفندن ویریلور

On dit parmi les banquiers, Vous payerez à un tel, ou à son ordre, c'est-à-dire, ou à celui qu'il substituera en sa place فلانه یاخود طرفندن تعیین ایده‌جکی کمسنه‌یه ادا ایده‌سک

Ordre, signifie aussi, une compagnie de certaines personnes qui font vœu de vivre sous de certaines règles A. طریقت pl. طریقات || Ordre religieux طریقت رهبانیّه militaire طریقت عسکریّه Ordre de chevalerie قوالیرلک طریقتی Fondateur de l'ordre واضع اساس طریقت Chef d'ordre رئیس طریقت ـ Les règles d'un ordre رسوم وقواعد طریقت ـ طریقتک شیخی طریقتک یول ارکانی

Ordre, se dit aussi des décorations dont sont revêtus ceux qui sont dans un ordre de chevalerie T. نشان افتخار || Il porte l'ordre de la Toison فلان طریقتک نشان افتخارینی حاملدر

ORDURE. Il se dit des excrémens du corps A. غائط ـ براز ـ خرء pl. خروء ـ عذرة P. گوه T. پسته ـ نجاست

Et des autres impuretés du corps A. غثیث P. خاز T. مردارلق || Cette plaie a bien suppuré, a bien jeté de l'ordure بو جراحت

En termes de guerre et de marine, Commissaire-ordonnateur,
c'est le commissaire qui fait la fonction de l'intendant de ma-
rine ou d'armée T. ناظر ترسانه وناظر اردو

Il signifie aussi, celui qui ordonne des payemens A. صاحب
الامر لتأدية المبلغ P. صاحب فرمان برای دادن مال T.
|| اقچه اداسی خصوصنده فرمان صاحبی || En matière de
Finances, le contrôleur général n'est point ordonnateur, car les
ordonnances sont au nom du roi اموال میریّه‌دن اولدرق اقچه
تأدیه‌سیچون ویریلان دیوان تذکره‌لری پادشاه اسمنده
محرّر اولدیغنده نظراً اول بابده باش محاسبه‌جی صاحب
فرمان صایلمز

ORDONNER. Ranger, mettre en ordre A. ترتیب - تنظیم -
تنسیق P. نظام دادن T. دوزمک || Dieu a bien ordonné
toutes choses باری تعالی کافهٔ اشیایی بر وجه احسن تنظیم
ایتمشدر Quand toutes choses sont bien ordonnées هر شیٔ وجه
لایقی اوزره تنظیم اولندیغی حالده L'architecte qui a or-
donné ce bâtiment بو بنایی تنظیم ایتمش معمار Ordonner une
fête بر ضیافت ترتیب ایتمک

Ordonner. Commander, prescrire A. امر P. فرمودن T. بیورمق
- تنبیه ایتمک || Il est plus aisé d'ordonner que d'exécuter
امر ایتمک مقتضای امری اجرا ایتمکدن اسهلدر Le roi
me l'a ordonné فلان شیئی پادشاه بکا امر وفرمان ایلدی
Jusqu'à ce qu'il en soit autrement ordonné آخر وجهله امر صادر
اولنجیه قدر Mon devoir me l'ordonne مقتضای خدمتم بونی
امر در - ایدر ایجاب بونی N'avez-vous rien à m'ordonner ?
بر درلو امرک یوقمیدر Il a ordonné par testament با وصیتنامه
سپارش ایلدی - امر وتنبیه ایلدی

Il se dit aussi, des médecins qui donnent des ordonnances A.
توصیة P. سپارش کردن T. اصمارلمق - تنبیه ایتمک ||
Le médecin lui a ordonné une médecine طبیب فلان کشی‌یه
بر مسهل اصمارلدی

En termes de Finances, c'est donner un mandement de payer
certaine somme T. اقچه اداسنی آمر دیوان تذکره‌سی ویرمک

Ordonné. A. ترتیب - نظام پذیرفته P. مرتب - منتظم
کرده T. دوزلمش - نظاملنمش || Une maison bien ordonnée
رابطه‌لو بر خانه - منتظم ومضبوط بر خانه

On dit, Une tête bien ordonnée, pour dire, un esprit juste
et méthodique رابطه‌لو عقل - منتظم ومضبوط بر عقل Et par
opposition, Une tête mal ordonnée بر عقل مختلّ ومشوّش -
رابطه‌سز - شوریده وپریشان

ORDRE. Arrangement, disposition des choses mises en leur
rang A. نظام - انتظام - نسق - انتساق - ترتیب P. سامان
نظام - نظام احسن - حسن نظام T. دوزلش || Bon ordre
مستحسن Ordre naturel نظام طبیعی L'ordre admirable que
Dieu a mis dans cet univers خدای متعال حضرتلری بو عالمده
باری تعالینک بو - وضع ایلدیکی نظام بدیع ومستغرب
دنیاده محیّر عقول اوله‌جق وجهله وضع ایلدیکی نظام
تسلسل اسبابک L'ordre et l'enchaînement des causes وترتیب
انتساق معانی وافکار L'ordre des pensées, des mots انتظامی
بو شیٔ نظام Cela n'est pas dans son ordre وانتظام الفاظ
حسن نظام مطلوب اوزره دکلدر Parler, écrire avec ordre
رابطه‌لو سویلمک ویازمق - اوزره تکلّم وتحریر ایتمک
Changer l'ordre تبدیل نظام ایتمک Selon l'ordre des temps
اوراقکی ترتیب اوقات اوزره Mettez vos papiers en ordre
شیرازهٔ نظامه ایراث خلل Violer l'ordre بر نظامه وضع ایله
نظام مرتینک انقطاعنه باعث اولمق Interrompre ایتمک
نظامی تار ومار ایتمک واخلال renverser, troubler, rompre
نظامی وقایه ایتمک maintenir ایتمک وفسخ ایتمک Tenir
un bon ordre وقایهٔ حسن نظام ایتمک Traiter les choses
par ordre اموری ترتیب ونظام اوزره رؤیت ایتمک Man-
quer d'ordre حسن نظام بابنده قصور ایتمک Ordre chro-
nologique ترتیب سنین وتواریخ alphabétique ترتیب حروف
ابجد

On appelle Ordre de bataille, la manière dont les troupes
doivent être rangées pour une bataille A. ترتیب المعارکة P.
ترتیب جنک T. مقابله ترتیبی || Faire un ordre de ba-
taille مقابله‌نک ترتیبنی ایتمک Les troupes marchaient en
ordre de bataille عسکر مقابله ترتیبی اوزره قطع منزل ایدر
ایدی

On dit, Mettre ordre, donner ordre, apporter ordre, pour
dire, pourvoir A. وضع تحت النظام - وضع تحت الرابطة
P. در نظام نهادن T. نظام ویرمک - رابطه‌یه قویمق ||
Voilà une mauvaise affaire, mettez-y ordre بو بر چرکین
مصلحتدر رابطه‌سنه قویمغه باق Vous serez ruiné, si vous
n'y mettez ordre بونی بر نظام تحتنه قویمیه‌جق اولور
ایسه‌ک حالک خراب اولور

rences ظواهر احواله نظرًا حكم ايتمك عوامّ ناسك عادتيدر C'est l'ordinaire des princes d'en user ainsi بو وجهله حركت ايتمك ملوكك عادتيدر C'est un homme au-dessus de l'ordinaire خارق عاده ـ فوق العاده ـ فوق المعتاد بر آدمدر

ORDINAIRE, se dit aussi du courrier qui part et qui arrive à certains jours fixes A. بريد مرتّب ـ بريد عادى P. ياماچيك مرتّب T. ايّام مخصوصده مرتّب اولان اولاق || L'ordinaire de Moscou موشقه شهرندن ايّام مخصوصده چيقمه‌سى مرتّب اولان اولاق Je vous écrirai par le premier ordinaire ايّام مخصوصده چيقمه‌سى مرتّب اولان اولاق ايله طرفكه بريد مرتّب ايله ـ مكتوب يازه‌جغم

ORDINAIRES. Purgations menstruelles des femmes A. ايّام المحاض P. هنگام حيض T. آى باشى ـ عادت وقتى

À L'ORDINAIRE. Suivant la manière accoutumée A. حسب على ما هو المعتاد ـ حسب المعتاد ـ العادة P. بر معتاد T. عادت اوزره ـ عادتجه || Traitez-moi à l'ordinaire حقمده حسب المعتاد معامله ايله

D'ORDINAIRE, POUR L'ORDINAIRE. Le plus souvent A. عادتا ـ اكثريا ـ غالبًا P. در غالب حال T. غالب حالده || D'ordinaire il étudie sept heures عادتا سكز ساعت مطالعه‌يه مشغول اولور On se repent d'ordinaire d'avoir trop parlé كثرت كلامدن غالب حالده ـ عادتا پشيمانلق كلور

ORDINAIREMENT. V. D'ordinaire || Cela arrive ordinairement غالب حالده ـ اكثريا ـ عادتا واقع اولور شيلردندر

ORDINAL. On appelle Nombres ordinaux, ceux qui marquent l'ordre des choses A. مراتب الاعداد || Premier, dixième sont des nombres ordinaux اوّل وعاشر لفظلرى مراتب اعداددندر

ORDONNANCE. Disposition, arrangement A. نظم ـ نظام ـ نسق ـ ترتيب ـ انتظام P. سازكارى T. دوزن || L'ordonnance d'une bataille جنككك صورت ترتيب وانتظامى d'un poème منظومه‌نك نسق وترتيبى d'un bâtiment بنانك صورت انتساق وانتظامى d'un festin ضيافتك نظامى Les troupes marchaient en belle ordonnance عسكر حسن ترتيب اوزره يورر ايدى

Il signifie aussi, règlement fait par une autorité A. نظام || Ordonnance juste حقّ وعدله مقارن بر نظام injuste حقّ ظلم وغدرى موجب ـ وعدله مغاير بر نظام utile نظام نافع inutile نظام بيفائده ـ نظام لا طايل ـ نظام غير نافع difficile à observer وقايتى مشكل بر كونه نظام Faire une ordonnance وضع نظام ايتمك Publier, afficher une ordonnance وضع اولنان نظامى نشر واعلان ايتمك Ordonnance du roi جانب پادشاهيدن ويريلان نظام Suivant l'ordonnance d'un tel juge فلان حاكم طرفندن ويريلان نظام موجبنجه

Il se dit particulièrement des lois et constitutions des souverains A. قانون pl. قوانين P. دستور T. قانون || Les ordonnances de Saint Louis فرانسه پادشاهلرندن فلان نام پادشاهك وضع ايلديكى قوانين Garder, observer les ordonnances قانونلره رعايت ايتمك interpréter قانونلرى شرح وتفسير ايتمك Contrevenir aux ordonnances قانونه مغاير قوانين ونظاماتك خلافنه حركت ـ حركت ايتمك Ordonnance civile, criminelle حقوق عباده وامور سياسته متعلق اولان قانون

Et de ce que prescrit le médecin, soit pour le régime, soit pour les remèdes A. وصيّة الطبيب P. سپارش طبيب T. حكيمك تنبيهى || Il a fait cela par ordonnance du médecin بو شيئى طبيبك وصيّتنه مبنى ايتمشدر S'écarter de l'ordonnance du médecin طبيبك تنبيهنى اجرادن امتناع ايتمك

Il se dit aussi de l'écrit qui contient la prescription du médecin A. تذكرة التركيب الدواء P. نسخهٔ طبيب T. حكيمك رچته ـ ويرديكى علاج تذكره‌سى || Porter l'ordonnance chez l'apothicaire حكيمك رچته‌سنى اجزاجى‌يه كوتورمك

On appelle Ordonnance, en termes de Finances, un mandement à un trésorier de payer certaine somme T. اقچه اداسنى آمر ديوان تذكره‌سى || Ordonnance de mille écus بيك غروش ادا اولنمق خصوصنى آمر بر قطعه ديوان تذكره‌سى Contrôler une ordonnance اقچه اداسنى آمر ديوان تذكره‌سنى محلنه قيد ايتمك

Et habit d'ordonnance, l'habillement uniforme que doivent porter les militaires A. كسوة عسكريّة P. جامهٔ عسكرى T. عسكرى قيللغى ـ عسكرى قيافتى

ORDONNATEUR. Celui qui ordonne, qui dispose A. ناظم ـ مرتّب P. ترتيبساز ـ كار ساز T. دوزيجى || Qui est l'ordonnateur de ce bâtiment-là? اول بنانك اوزرينه ناظم كيمدر C'est lui qui est l'ordonnateur de la fête ضيافتك ناظم ومرتّبى فلاندر

ORANGEADE. Sorte de boisson qui se fait avec du jus d'orange *A.* مشروب نارنجی *P.* خوشاب نارنگ *T.* پورتقال شربتی

ORANGEAT. Espèce de confiture faite de morceaux d'écorce d'orange *A.* قشارة النارنج السكری *P.* پوستپارهٔ نارنگ *T.* شکرناک پورتقال قبوغی شکرلمسی

ORANGER. Arbre toujours vert qui porte des oranges *A.* شجر النارنج *P.* درخت نارنگ *T.* پورتقال آغاجی || Greffer des orangers آغاجلره ـ پورتقال آغاجلرینه آشی اورمق پورتقال آشی اورمق

ORANGERIE. Bâtiment qui sert en hiver à préserver du froid les orangers *A.* حظیرة الاشجار النارنج *P.* نارنگخانه *T.* لیمونلق

ORATEUR. Celui qui prononce des harangues *A.* خطیب pl. خطباء || Orateur éloquent خطیب فصیح البیان véhément خطیب شدید النفس

ORATOIRE. Appartenant à l'orateur *A.* مختص ـ خطیبی بالخطابة || Art oratoire فن خطابت Figure oratoire صنعت خطابت style مقالهٔ خطابت اسلوب discours بیانیهٔ خطابت سبک خطیبی

ORATOIRE. Petite pièce qui, dans une maison, est destinée à la prière *A.* بیت الصلاة *P.* نمازگاه *T.* نماز اوطهسی ـ نماز یری || Il a fait un oratoire dans sa maison خانهسنده بر نمازگاه بنا ایتدردی

ORATOIREMENT. D'une manière oratoire *A.* علی طریق الخطابة || C'est parler oratoirement علی طریق الخطابه کلام سویلمکدر

ORBE. T. d'Astron. L'espace que parcourt une planète dans toute l'étendue de son cours *A.* دور ـ دورة *P.* راه *T.* یول || L'orbe de Vénus دورهٔ زهره ـ On appelle Le grand orbe de la terre, le chemin que la terre fait tous les ans autour du soleil ارضک دورهٔ کبیرهسی

Il se dit en Poésie pour Globe *A.* کرة

ORBICULAIRE. Qui est rond, qui va en rond *A.* دوری ـ مستدیر *P.* گرد رو ـ لنبه *T.* یوارلق ـ دکرمی || Figure orbiculaire شکل مستدیر mouvement حرکت دوریة

ORBICULAIREMENT. En rond *A.* علی وجه التدویر ـ مستدیرا *P.* گردا گرد *T.* دکرمی اولهرق ـ چپ چوره

ORBITE. T. Didactique. La route que décrit une planète par son mouvement *A.* مدار || L'orbite de Jupiter مدار مشتری de Saturne مدار زحل

En Anatomie. Orbite de l'oeil, c'est la cavité dans laquelle l'oeil est placée *A.* محجر العین ـ نقرة العین ـ وقبة العین *P.* خانهٔ چشم *T.* کوز اویومی

ORCANÈTE. Espèce de buglose qui donne une teinture rouge *A.* انجسا ـ رجل الحمامة ـ کحلاء ـ خس الحمار ـ شنجار *P.* شنگار *T.* اکلک ـ اشک مارولی ـ هواجوا

ORCHESTRE. Lieu où se tiennent ceux qui jouent des instrumens à un spectacle *A.* مقام المطربین *P.* مقام سازندگان *T.* سازنده یری

Il se dit aussi de la réunion de tous les musiciens *A.* جمعیة المطربین ـ گروه سازندگان *T.* سازنده طاقمی || Un orchestre bien composé ارباب فنک گزیدهلرندن مرکب سازنده طاقمی

ORCHIS, ou **SATYRION.** Plante *A.* خصیة الثعلب

ORDINAIRE. Qui arrive ou dont on se sert communément *A.* عادی ـ معتاد ـ مألوف *P.* عادت کرده *T.* اوله کلمش || L'état ordinaire des choses احوال عالمک صورت معتادی Le cours ordinaire de la nature طبیعتک مجرای عادیسی L'effet ordinaire de telle cause فلان علتک اثر عادیسی Le sort ordinaire des hommes بنی آدمک قسمت معتادهسی C'est sa conduite ordinaire مسلک مألوف ومعتادی بو در Ce sont ses discours ordinaires اقوال مألوفه سندندر C'est sa manière ordinaire طور مألوف ومعتادیدر Le langage ordinaire مألوف ومعتاد اولان لسان

Il signifie aussi, médiocre, vulgaire *A.* هادر pl. هدرة *P.* سبکمایه ـ کممایه *T.* بیاغی || C'est un homme fort ordinaire بیاغی بر عقل Esprit ordinaire پک بیاغی ـ سبکمایه برادمدر

ORDINAIRE, subst. Ce qu'on a accoutumé de servir pour le repas *A.* طعام معتاد *P.* طعام روزمره ـ بادروز *T.* هرکونلک طعام روزمرهسی دائما || Il a toujours un bon ordinaire ایمک نفیسدر Un petit ordinaire مختصر بر روزمره طعامی L'ordinaire de cette auberge n'est pas mauvais بو مسافر خانهده چیقان طعام روزمره کم دکلدر

Il se dit aussi de ce qu'on a accoutumé de faire *A.* عادت *P.* آیین *T.* توره || Ne vous en étonnez pas, c'est son ordinaire عادت مستمرهسی بو در ـ تعجب ایلمه عادتی بو در L'ordinaire de la multitude, c'est de juger des choses par les appa-

وتعبير ايتمك

Il se dit aussi de la divinité même qui rendait des oracles
A. هاتف الغيب || Consulter l'oracle هاتف غيبدن استخبار
Aller à l'oracle هاتف غيبه مراجعت ايتمك رأى ايتمك
L'oracle est muet هاتف غيب صامت وساكتدر L'oracle
avait prédit هاتف غيب مقدّم خبر ويرمشيدى

Il se dit figur. des décisions données par des personnes d'autorité ou de savoir A. حديث pl. احاديث كانّ آية بيّنة
|| Ses discours sont des oracles اقوال وكلماتى كانّ آيات بيّنات
Les réponses des grands princes sont des oracles آيات بيّنات منزلهسنده در ملوك عظامدن صدور ايدن جوابلر
Les aphorismes d'Hipocrate sont des oracles dans la Médecine آيات بيّنات مشابهسنده در احاديث حكيم بقراط فنّ طبابتده
آيات بيّنات قبيلندندر

Et des vérités énoncées dans l'Écriture-Sainte, ou déclarées par l'Église A. حديث شريف pl. احاديث شريفة || Les oracles de la Sainte-Écriture كتاب اللهده مندرج اولان
احاديث انبياى عظام des prophètes احاديث شريفه

ORAGE. Violente agitation de l'air, accompagnée de pluie et de tonnerre A. هلاب - هلابة P. تندباد - گردباد T. بوره -
كسكين - تندباد شديد || Grand orage قاصرغه - صاغانق
بر - بر هلابة عظيمه ظهور ايلدى Il s'éleva un orage بوره
Savons-nous avant que l'orage vienne بوره قالقدى بوره نك
ظهورندن اوّل ساحل سلامته وصولك چارهسنه بقهلم
Nous avons essuyé un grand orage عظيم بر بورهيه اوغرادق -
L'orage passera bientôt بر تندباد شديده دوچار اولدق
Un ظهور ايدن صاغانق قريباً مندفع اولهجغى دركار در
orage mêlé d'éclairs et de tonnerre رعد وبرق ايله مخلوط
L'orage a crevé sur cette contrée اول هلابة شديد بر بوره
شديده بو مملكت اوزرينه اهتزام ايتمشدر

Il se dit figur. des malheurs qui surviennent tout à coup ||
Il a détourné l'orage par sa prudence گردباد بلايى اعمال
Il a dissipé l'orage حسن تدبير ايدهرك صرف ايتدودى
گردباد بلانك دفعنه موفق اولدى

Il se dit aussi des reproches et des emportemens que l'on essuye de la part de ses supérieurs A. تهدّم pl. تهدّمات P.
T. آلابانده سوزنش || Votre père est fort en colère, vous allez essuyer un grand orage پدرك غايت مرتبهده غضبه

كلديكندن عظيم بر آلابانده يه دوچار اولهجغك دركار در

ORAGEUX. Qui cause de l'orage A. مهيّج الهلابة P. تندباد
T. بوره لو || Vent orageux بوره لو روزكار - On dit aussi, موسم - وقت كثير الهلاب A. Temps orageux, saison orageuse خيز
T. بوره موسمى P. هنگام تندباد كثير الهلاب - Il signifie aussi, sujet aux orages A. كثير الهلاب P. پر تند باد T.
بورهسى چوق

Figur. Ce qui est sujet aux troubles, à l'agitation A. كثير الاضطراب - الاختلال P. پر آشوب T. دغدغه لو || Mener une vie orageuse عيش پر آشوب واختلال ايله كچنمك La nuit de ce malade a été orageuse بو مريضك كيجهسى پر
آشوب واضطراب ايدى

ORAISON. Discours, assemblage de mots qui forment un sens complet A. كلام - مقالة || Combien y a-t-il de parties d'oraison?
اجزاى كلام نه قدر در

Et discours préparé avec art, pour être prononcé en public A. خطبة pl. خطب - خطابة || L'exorde est une des parties de l'oraison مقدّمه خطابه نك بر جزئيدر Oraison funèbre
خطابة ندبه اميز - خطابة مرثيه

ORAISON. Prière adressée à Dieu ou aux saints A. صلاة pl. صلوات || Oraison vocale صلات شفهيّه - مناجات - شفاهاً
صلات mentale صلات وجدانيّه - مراقبة L'oraison de la messe
صلات قداس شريف

ORAL. Qui passe de bouche en bouche A. منقول بعنعنة
ازربان بزبان نقل كرده P. مروىّ نقلاً عن نقل - الرواة
T. آغزدن آغزه كچهرك سويلنان Il ne se dit qu'en ces phrases: Loi orale نقلاً عن نقل مروى اولان قانون Tradition orale عنعنة رواة ايله منقول اولهرق شهرتيافته
اولنمش كلام

ORANGE. Fruit de l'oranger A. نارنج P. نارنگ T. پورتقال
|| Orange douce طاتلو پورتقال - نارنگ شيرين - نارنج حلو
confite مالطه پورتقالى de Malte پورتقال ريچالى Du jus d'orange پورتقال صويى De la pelure, de l'écorce d'orange
قشر نارنج - پورتقال قبوغى - Il y a des oranges amères qu'on appelle Bigarades. V. ce mot.

ORANGÉ. Qui est de couleur d'orange A. نارنجى اللون P.
T. نارنگى پورتقال رنكنده - پورتقالى || Velours orangé
پورتقالى قطيفه

سكيرى Illusion optique عرض بصر

Pris substantivement, il se dit pour Spectacle optique A. منظرة P. تماشا T. سيران || Une très-belle optique غاية الغاية بر تماشاى دلارا - لطيف بر تماشا

OPULEMMENT. Avec opulence A. بسعة - بالثروة واليسار با P. بعزارة المال - غانيًا وراخيًا - بالغناء والرخا - العيش مال - زنكينلك ايله T. مالدارانه - توانگرانه - فراخدستى بالغناء || Il vit opulemment فرح وفخور اولدرق - بوللغى ايله والرخا تعيّش ايدر

OPULENCE. Grande richesse, abondance de biens A. غناء - غزارة المال - رخا - وسعة العيش - ثروت - توانگرى P. - مال بوللغى - زنكينلك T. فراخدستى - فراوانىٔ مال مالدارلق || Grande opulence ثروت عظيمه L'opulence de ce pays-là اول مملكتده اولان غزارت مال Vivre dans l'opulence وسعت عيش ايله كچنمك Il y a dans cette maison un grand air d'opulence بو قوناقده غنا وثروت عظيمه آثارى نماياندر

OPULENT. Très-riche A. غنىّ pl. اغنياء - عريض البطان - رحب العطن - صاحب الثروة - متموّل - راخى - توانگر P. باى - مالدار T. زنكين - مالى جوق || Le commerce rend les villes opulentes امر تجارت مايهٔ ثروت ممالك وبلداندر C'est une maison opulente متموّل - رحب العطن برخانداندر بر خانداندر

OPUSCULE. Petit ouvrage en matière de science A. مجلّة

OR. Particule dont on se sert, pour lier un discours à un autre A. ف P. وچونكه T. بو صورتده

OR. Métal jaune, le plus précieux de tous A. ذهب P. زر T. آلتون || Bon or A. ذهب جيّد faux A. ذهب كاذب P. زر ساخته T. ساخته آلتون pur A. ذهب خالص - ابريز P. زر صاف T. خالص آلتون fin اعلا آلتون bas A. ذهب P. خسيس زر كمايه T. آلچق آلتون de ducat مجار آلتونى à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطده آلتون Paillettes d'or آلتون پافتەلر Sable d'or A. رمل الذهب P. ريگ زر T. آلتون قومى Poudre d'or A. غبار الذهب T. آلتون توزى Mine d'or آلتون معدنى monnaie آلتون سكه Épurer l'or تصفيهٔ آلتونى قال ايتمك - ذهب ايتمك Fondre de l'or A. اذابهٔ دقّ ذهب battre A. آلتونى ارنمك T. زر گداختن P. ذهب آلتون دوكمك T. زر كوبيدن P. Affineur d'or آلتون

سبيكه آلتون Or en lingot صرمه كش tireur قالجيسى ايشلنمش T. زر پرداخته P. ذهب معمول A. mis en oeuvre صونق آلتون Or mat اوزرنده مينا ايشلنمش آلتون émaillé صوم آلتون - ذهب مصمت massif آلتون Écriture en lettres d'or آلتون ايله يازلمش يازو - حروف مذهّبه ايله محرّر خط Cela se vend au poids de l'or بو متاع آلتون اغرلغنه صاتيلور Filets d'or آلتون تلى - صرمه تلى - رشتهٔ زر Chaîne d'or A. سلسلة الذهب P. زنجير زرين T. آلتون زنجير Il signifie aussi, monnaie d'or A. دينار pl. دنانير P. دينار T. آلتون || Il cherche de l'or pour porter en voyage يولده آلمق ايچون آلتون آرەمقده در Demander de l'or pour de l'argent blanc آق اقچه ايله تبديل ايتمكه آلتون آرامق

Il signifie figur., richesses A. درهم ودينار P. زر وسيم T. مال - اقچه || L'or supplée souvent au mérite et à la beauté غالب حالده درهم ودينار هنره وحسن وجماله بدل اولور

On dit, Je ne ferai cela ni pour l'or ni pour argent, pas pour tout l'or du monde سيم وزر ايچون بلكه دنيانك جميع مالنى ويرسه‌لر بونى ايتمك احتمالم يوقدر

On dit figur., qu'un effet, un billet, une promesse est de l'or en barre, pour dire, que cela est aussi sûr que de l'argent comptant نقد اقچه كبيدر

On dit aussi figur., un homme dit d'or, parle d'or, pour dire, qu'il dit ce qu'il y a de mieux à dire dans la circonstance لسانى - آغزندن چيقان كلامك هر برى بر درّ يكتا در لؤلؤ افشاندر

Or, se dit aussi de ce fil d'argent doré dont sont faits les galons, rubans, etc. A. خيط الفضة المذهّب P. رشتهٔ سيم T. صارى غلابدان - آلتون سورلمش كمش تلى مطلّا galon صارى غلابدان Broderie d'or صارى غلابدان ايله ايشلنمش سوزنى - صارى غلابدان شريد On dit aussi dans ce sens, On a défendu l'or et l'argent, c'est-à-dire, les étoffes, les dentelles, etc. tissues de ce fil مطلّا - تللى قماشلرى يساق ايتديلر اثوابى

ORACLE. Réponse d'une divinité A. جواب صادر عن هاتف الغيب || Les oracles étaient ordinairement ambigus زمان جاهليتده هاتف غيبدن صادر اولان جوابلر عادتا مشكوك ومبهم ايدى Expliquer les oracles زمان جاهليتده هاتف غيبدن صدور ايدن جوابلرك معناسنى شرح

OPPRESSEUR. Celui qui opprime *A.* جاير pl. جورة - ظالم - غدّار *P.* جفاكار - ستمكار *T.* ظلم ايديجى || Il est regardé comme l'oppresseur du peuple عباد اللهه جور وجفا ايله معروفدر

OPPRESSION. État de ce qui est oppressé *A.* ثقلت - زحمت *P.* گرانى *T.* صيقندى - بصقلق || Oppression de poitrine زحمت صدر - كوكس صيقنديسى - كوكس بصقلغى

Il se dit aussi de l'action d'opprimer, et de l'état de ce qui est opprimé *A.* عُدوّ - جور - جفا - ظلم - غدر *P.* ستم - جفاكارى - ستمديدگى *A.* حال المغدوريّة *T.* غدّارلق - ظلمكارلق - مغدورلق حالى || Jamais on ne poussa l'oppression plus loin جور وستم وقتاً من الاوقات بو رتبه‌لره قدر وارديغى يوقدر || Le peuple est dans une grande oppression عباد الله حال خلق غايت مرتبه‌ده پايمال جور - كمال مغدوريّتده در وستمدر

OPPRIMER. Accabler par violence, par autorité *A.* تعدّى - ايقاع الجور والظلم - ايقاع الجور والجفا *P.* پامال - ستميدن - جور وستم كردن *T.* ظلمكارلق ايتمك - اياق آلتنده چيكنمك || Les puissans oppriment ordinairement les faibles اقويا وزورمندان عادتا ضعفايى پامال جور وتعدّى ايده كلمشلردر || Un prince qui n'opprime point ses sujets رعاياسنه اصلا جور وتعدّى ايتمز بر پادشاه || Dieu punit les princes qui oppriment leurs peuples رعيّتى پايمال جور وجفا ايدن ملوك وسلاطين مظهر نقمت جناب ربّ العالمين اولو كلدكلرى دركاردر

OPPRIMÉ. *A.* مظلوم - مظهر الجور والجفا - مغدور - مجفوّ *P.* جفا كشيده - ستمديده *T.* پايمال جور وستم - مغدورلغه - اياق آلتنده چيكنمش - اوغرامش

OPPROBRE. Ignominie, honte, affront *A.* خزى - خزاية - خجالة - عار *P.* شرمسارى - ننگ - سيهرويى - رسوايى *T.* رسوايلق - جارسلق || Grand opprobre عار عظيم || éternel مظهر عار وخجالت خزئ ابدى || Souffrir, endurer un opprobre غريق بحر عار وخجالتدر اولمق || Il est couvert d'opprobre || Cet homme est l'opprobre de sa maison, de sa nation, du genre humain بو آدم كندو خاندانتك وملّتنك وبنى نوع آدمك سبب عار وخجالتيدر

OPSIGONE. T. Didactique. Il se dit de ce qui est produit dans un temps postérieur *A.* متأخّر الظهور *P.* پسرس *T.* صكره‌دن || Les dents molaires s'appellent opsigones آزى ديشلرى اسنان متأخّر الظهور تعبير اولنور صكره‌دن يتشمش - كلان

OPTATIF. T. de Gram. On appelle ainsi dans certaines langues, un mode qui marque le désir *A.* صيغة التمنّى

OPTER. Choisir entre deux ou plusieurs choses *A.* اختيار - اختيار احد الطرفين - احد الشقّين *P.* گزيدن - يكى از دو گزيدن *T.* اورندلمك - سچمك - ايكى شيئك بريسنى سچمك || De ces deux charges, il a opté pour celle qui lui était la plus convenable عرض اولنان ايكى منصبدن ايشنه ال ويرنى اختيار ايلدى || Ce prêtre a une cure et un canonicat, il ne peut pas posséder les deux bénéfices, il faut qu'il opte بو راهبك عهده‌سنده محلّه اماميلة فلان خدمت وار در انجق زعامتينك شخص واحده اجتماعى جائز اولمديغنه نظراً ايكيسندن بريسنى اختيار ايتملو در || Il a été ordonné qu'il opterait dans six mois احد شقّينك اختيارى ايچون كندويه التى آى مهلت ويرلدى || Voulez-vous cette charge, ou ne la voulez-vous pas? optez بو منصبه رغبتك وارمى يوقمى احد طرفينى اختيار ايله

OPTICIEN. Celui qui sait, qui enseigne l'optique *A.* عالم العلم البصر || Habile opticien علم بصره ماهر

OPTION. Action, faculté d'opter *A.* خيار V. aussi Opter || Cela est à votre option *A.* بو مادّه *T.* الخيار فى يدك || n'est pas à votre option بو شئ سنك اختيارگه منوطدر سنك || Je laisse cela à votre option اختيارگه منوط اولان موادّدن دكلدر بونى سنك رأى واختيارگه حواله ايده‌رم || Je vous donne l'option de ces deux choses-là بو ايكى شيئلرك بيننده احد - بريسنك انتخاب واختيارينى سكا ترك ايده‌رم || شقّينك اختيارى خصوصنده طرفمدن مأذون ومرخّصسك || Il a fait son option dans le temps prescrit ويريلان مهلتك حلولنده احد شقّينك اختيارينه قرار ويرمشدر

OPTIQUE. La science de la vision des objets *A.* علم البصر || C'est un effet, un secret d'optique de faire paraître proche ce qui est éloigné مسافهٔ بعيده‌ده موجود صورتك نظارتنى تقريب ايتمك علم بصرك بر اثرى وبر نوع سرّيدر

Il se prend aussi dans le sens de Perspective, pour signifier les apparences des objets vus dans l'éloignement *A.* نظارت *P.* بينش *T.* كورونش || Les illusions de l'optique احوال غرّتمال نظارت

OPTIQUE, adj. Qui concerne la vue *A.* عينىّ - بصرىّ *P.* چشمى *T.* كوزك - كوزك || Le nerf optique عصب عين

jours opposés l'un à l'autre دائما بری برلرینه ضدّ ومخالفدرلر Leurs intérêts sont tout-à-fait opposés اغراض ومصالحلری بسبتون متخالف ومتناقضدر Ils ont des sentimens fort opposés là-dessus بو بابده مذاهب واعتقادلری بغایت متناقضدر Les opinions de ces deux hommes-là sont toujours opposées بو ایکی کشینک رأیلری هر حالده بری برلرینه متخالفدر

En Didactique, Opposé, se dit d'un terme relatif ou contraire à un autre terme *A.* نقیض || *Le mot de Fils, qui est relatif, est opposé à celui de Père, et le terme de Chaud est opposé à celui de Froid* لفظ ابن لفظ ابک نقیضیدر ولفظ حرّ لفظ بردک نقیضیدر

On dit au substantif, en parlant d'une proposition qui est directement contraire à une autre, que c'en est justement l'opposé نقیضیدر — Et en parlant d'un homme qui est d'un caractère tout différent d'un autre, on dit, Cet homme est tout l'opposé d'un tel autre بو آدم فلان آدمک کلّیاً نقیضیدر || Ce fils est en tout l'opposé de son père بو ولد کافّة اموردە پدرینک نقیضیدر

OPPOSITE. Ce qui est opposé *A.* ضدّ pl. اضداد — خلاف — نقیض pl. نقایض || Ce caractère est l'opposite de l'autre بو مزاج فلان مزاجک نقیضیدر Ce que vous soutenez aujourd'hui, est absolument l'opposite de ce que vous disiez hier بو کونکی کون تأییدی قیدنده اولدیغک ماده دونکی کون دیدیککک کلامک تماماً ضدیدر — خلافیدر

À L'OPPOSITE. Vis-à-vis *A.* متقابلاً — متحاذیاً — متناظراً — متناوحاً — متواجهاً *P.* رو برو *T.* قارشوده — قارشو بقارشو || Leurs maisons sont situées à l'opposite l'une de l'autre خانەلری بری برلریله متقابلاً کائندر Ce château est sur la hauteur, et à l'opposite est un grand bois بو قوناق بر محلّ مرتفعده واقع اولوب محاذاتنده — قارشوسنده — بر کبیر اورمان واردر

OPPOSITION. Empêchement, obstacle *A.* ممانعة — مانع — مزاحم *P.* سدّ راه — خشکاب *T.* کیرو طوردەجک شیٔ || Opposition formelle رسماً ممانعت Je n'y mettrai aucune opposition بو بابده بر وجهله — من الوجوه مانع — ممانعت ایدەجکم یوقدر Vous n'aurez aucune opposition de ma part طرفمدن اولەجغم یوقدر بر درلو ممانعت اولەجغی یوقدر Cela éprouvera de l'opposition بو خصوصک اجراسنده مانع ومزاحم ظهور ایدەجکی درکاردر

En termes de Jurisp. Il se dit d'un acte par lequel on met empêchement à quelque chose *A.* معارضة *P.* ستیزکاری *T.* قارشو طورمه || Faire opposition à un scellé, à un inventaire, à une vente امر تمهیره وصاتلمسی ترتیب اولنمش مالک دفتری مبادرتنه وبر شیئک فروختی خصوصنه معارض اولمق

En termes d'Astronomie, il se dit d'une planète qui est à cent quatre-vingts degrés d'une autre planète *A.* تقابل || Les éclipses de lune ne se font que quand la lune est en opposition avec le soleil خسوف قمر شمس ایله تقابلی حالنده واقع اولور

En Rhétorique, il se dit d'une figure par laquelle on réunit deux idées qui contrastent *A.* صنعة الامتناع التقابلیّ comme dans ces phrases, Une folle sagesse مجنونانه بر درایت Poltron courageux غیرتلو قورقق — جبان قویّ القلب

OPPOSITION, signifie aussi, contrariété *A.* ضدّیت — اختلاف *P.* خلافکیری — ناسازکاری *T.* ضدّلک || Il y a eu toujours de l'opposition entre ces personnes بو آدملرک بیننده دائمی اختلاف وضدّیت وار ایدی Ces deux savants sont toujours en opposition بو ایکی هنرمندانک بیننده دائما ضدّیت واردر Opposition d'humeurs, de sentimens ضدّیت امزجه وطباع واختلاف مذاهب وافکار C'est un homme qui a de l'opposition à tout ce que les autres veulent سائرلرک کافّة مرادلرینه اظهار ضدّیت ایدر بر آدمدر

On appelle L'opposition, ou le parti de l'opposition, la partie d'une assemblée politique qui contrarie habituellement l'opinion de la partie dominante *A.* طرف المعارضین — طرف المخالفین *P.* خلافکیران *T.* طرف مخالف طرف || L'opposition l'emporta طرف مخالفین طرفی غالب کلدی fut la plus forte طرف معارضین اقوا ایدی n'osa souffler طرف مخالفین شقّ شفه یه بیله جسارت ایدەمدی s'affaiblit chaque jour جانب مخالفین کلّ یوم کسب ضعف وقلّت ایتمکده در

OPPRESSER. Presser fortement, nuire à la liberté de la respiration *A.* ایراث الزحمة — ایراث الثقلة *P.* کرانی آوردن *T.* صیقندی ویرمک — بصقلق کتورمک || Je sens quelque chose qui m'oppresse, et qui m'ôte la respiration نفسمی قطع ایدر بر نوع ثقلت حسّ ایدەرم Je me sens tout oppressé نفسمده کلّی بر ثقلت وزحمت حسّ ایدەرم Avoir la poitrine oppressée صدر بصقلغنه اوغرامق — صدره زحمت اولمق

temps plus opportun بر وقت انسب واوفقده . L'occasion est opportune وقت وحال انسب واوفقدر ـ فرصت موافقدر

OPPORTUNITÉ. Qualité de ce qui est opportun *A.* موافقت ـ مناسبت *P.* چسپانی ـ سازکاری *T.* اویغونلق ‖ Opportunité de la circonstance فرصتک ـ وقت وحالک موافقتی ‖ du lieu محلک موافقتی ‖ Il se prend aussi absolument pour Occasion favorable *A.* فرصت مناسب ـ فرصت موافق ـ وقت مساعد ـ مساعد *P.* دم انسب وچسپان *T.* مساعدهلو وقت ‖ Il a su se prévaloir de l'opportunité وقت مساعددن اغتنامك مساعدهٔ وقتدن انتفاع ایده بیلدی ـ طریقنی بیلدی

OPPOSANT. T. de Jurisp. Qui s'oppose à l'exécution de quelque acte *A.* معارض . pl. معارضین *P.* ستیزنده *T.* قارشو طوران ‖ Il s'est rendu opposant à l'exécution de cet arrêt بو حکمک اجراسی خصوصنده معارض اولدی ‖ Il a été reçu opposant معارض اولمق اوزره حضور شرعده بولنمسی تجویز اولندی ‖ Il y a un nouvel opposant ظهور جدید معارض بابنده اول ‖ Il y a eu plusieurs opposants à cette délibération بو مباحثهده متعدد معارضلر وار ایدی

OPPOSER. Placer une chose de manière qu'elle fasse obstacle à une autre *A.* اعتراض ـ التصدد ـ ایجاب *P.* سد راه کردن *T.* حواله قلمق ـ اوکنه چکمک ‖ Opposer une digue à l'impétuosité de la mer, des flots امواج دریانک هجوم واقتحامنه معترض اولمق اوزره بر سد قوی چکمک ‖ Opposer une batterie à une autre بر طوب صورهسنک اوکنه آخر بر طوب صورهسنی چکمک

Il se dit aussi des personnes *A.* مقابلة وضع ـ مقابلة *P.* مقابل ـ قارشو قویمق *T.* در پیش نهادن ـ فا داشتن ‖ On leur opposa des troupes fraîches قارشولرنده قویمق تازه عسکر وضع اولندی ‖ Il lui opposa un dangereux adversaire مقابلنده تهلکهلو بر خصم وضع اولندی ‖ Il se dit aussi figur. ‖ Vous mettez en avant que... mais à cela je vous oppose... در میان ایلدیککز کلامه شو وجهله مقابله ایدرمکه ‖ Il opposa de fortes raisons à tout ce qu'on lui avait dit کندوبه سویلنان کلاملرک مجموعنه دلایل قویه ایله مقابله ایلدی ‖ Opposer une puissante recommandation à une autre عرض اولنان شفاعت قویهیه آخر بر شفاعت قویه ایله مقابله ایتمک ‖ Opposer l'autorité d'Aristote à celle de Platon ارسطونک کلامنی حجت اتخاذیله افلاطون کلامنه مقابله ایتمک ـ مقابل قویمق

Il signifie aussi, mettre une chose vis-à-vis d'une autre *A.* متناظراً ـ متحاذیاً وضع ـ وضع فی المحاذاة ـ متقابلاً وضع ـ وضع *P.* متواجهاً وضع ـ وضع *T.* رو برو کردن ـ قارشولمق ‖ Opposer une porte feinte à la porte d'entrée قارشولقلی قویمق مدخل بیت اولان قپویه متقابل ومتحاذی اولهرق بر ساخته قپو یاپمق ‖ Opposer dans un tableau des bruns aux clairs بر تصویرک قویولی آچیقلی الوانني متقابلاً ومتناظراً رسم ایتمک

Et mettre en comparaison, en parallèle *A.* مقایسة ـ معادلة ـ موازنة *P.* همسنج ساختن ـ همبرابر کردن *T.* دنک ایتمک ‖ Quel orateur avons-nous qu'on puisse opposer à Cicéron? زمانه واعظلری ایچنده فلان واعظه معادل وموازن اولهجق ‖ Il y a peu de statues modernes qu'on puisse opposer aux statues antiques کیم وار در استادان متأخرینک یاپدقلری اصنامدن عمل متقدمین اولان اصنامه معادل اولهجق اقل قلیل بقیس اولهجق ـ اصنام وار در

S'OPPOSER. Se rendre contraire *A.* مخالفة ـ اظهار الضدیة *P.* برسخیدن ـ نا سازکاری نمودن ـ خلافگیری نمودن *T.* قارشو طورمق ـ صدّ کلمک ـ کوسترمک ـ ضدلک ‖ Il s'est toujours opposé à mes desseins دائماً مقاصد ومنویاتمه مخالفت ایلدی ‖ La fortune s'oppose à toutes mes entreprises فلک نا سازکار کافهٔ امورمه اظهار ضدیت ایدر

Et en termes de Jurisp., Former une opposition *A.* معارضة *P.* ستیزکاری کردن *T.* قارشو طورمق ‖ S'opposer à l'exécution d'un arrêt بر حکمک تنفیذ واجراسنه معارضه ایتمک ـ تنفیذ واجراسی بابنده معارض اولمق

OPPOSÉ. *A.* معترض *P.* سد راه شده *T.* اوکنه چکلمش ‖ *A.* متحاذی ـ متقابل *P.* در پیش نهاده *T.* قارشو قونمش ‖ *A.* متناظر ـ متواجه *P.* رو برو آمده ـ مقابل آمده *T.* قارشو ـ قارشولقلی ـ قارشو کلمش ‖ Deux armées opposées l'une à l'autre بری برینه متقابل ایکی اردو ‖ Deux rivages opposés یکدیگره متناظر ایکی ساحل

Il est aussi adjectif, et signifie, contraire, de différente nature *A.* ضد ـ متضاد ـ مخالف ـ متخالف ـ متناقض *P.* نا برابر *T.* اویغونسز ‖ Ce sont deux humeurs directement opposées بو ایکی کشینک یکدیگره کمالیله مخالف ایکی مزاجدر ‖ مزاجی بری برلرینه کلیاً متناقض ومتخالفدر Ils sont tou-

لجاجکارانه کشمکش - محاربهٔ بالمعانده combat opiniâtre
معندلک ایله اوغراش - جنک وجدال Un mal opiniâtre
مصرّ بر علت

OPINIÂTREMENT. Avec opiniâtreté *A.* بالتعنّد - باللجّ والعناد -
P. بالاصرار - ستیهشکارانه *T.* مصرّانه - لجاجکارانه - اونکولک
|| معندلک ایله - ایله Il soutient opiniâtrement cette erreur بو امر
باطلی کمال لجّ وعناد ایله تأیید قیدنده در Il n'avait que cinq cent hommes avec lui, et il soutint opiniâtrement le combat contre deux mille hommes معیتنده موجود اولان عسکر
انجق بشیوز نفردن عبارت ایکن ایکیبیک نفردشمن
عسکرینه باللجّ والعناد مقاومت ایلدی

OPINIÂTRER. Rendre opiniâtre *A.* عناد کسی *P.* تعنید
|| عناده دوشورمک *T.* کسرا در عناد انداختن - انگیختن
N'opiniâtrez pas cet enfant بو چوجوغی عناده دوشورمه

S'OPINIÂTRER. S'obstiner *A.* تعنّد - استشراء - اصرار *P.*
استیهیدن - لجاج نمودن *T.* عناد ایتمک - اونکولک
|| عنادجیلک کوسترمک - ایتمک Ne vous opiniâtrez pas
à cela بو بابده عناد ایتمه S'opiniâtrer à défendre une mauvaise place, à soutenir une erreur, une mauvaise cause بر
ضعیف قلعه‌نک محافظه‌سنده وبر امر باطلک تأییدینه
وبر نا حقّ دعوانک ترویجنده اظهار اصرار وعناد ایتمک Il s'y est opiniâtré بو بابده عناده دوشدی - بوکا عناد ایتدی

OPINIÂTRETÉ. Obstination *A.* عناد - معاندة - لجاج - لجاجة -
P. اصرار - ستیهش *T.* لجاج - اونکولک - معندلک -
|| عنادجیلک Extrême, furieuse opiniâtreté عناد مفرط ومعاندهٔ
مجنونانه

OPINION. Avis de celui qui opine sur quelque affaire *A.* رأی
pl. آرا *P.* اندیشه || Aller aux opinions اصحاب شورانک
بیان رأیلرینی تحصیله مبادرت ایتمک Recueillir les opinions
اولنان رأیلری یکان یکان جمع ایتمک Il y avait trois
opinions اول بابده اوچ کونه رأی وار ایدی Les opinions
sont partagées آرای اصحاب مجلس ایکی شق اولدرق
مختلفدر Il a été de l'opinion d'un tel فلانک رأینده ایدی Il appuya son opinion de plusieurs autorités, de plusieurs exemples
رأیینی اشهادات عدیده وامثال کثیره ایله تأیید ایلدی
Il signifie aussi, sentiment *A.* اعتقاد pl. اعتقادات || C'est
votre opinion, ce n'est pas la mienne بو سنک اعتقادکدر
Je ne suis pas de cette opinion بو اعتقادده بنمکی بویله دکلدر
دکلم Opinion ancienne, nouvelle اعتقاد قدیم واعتقاد جدید
Suivre une opinion probable احتمال غالبه مقارن بر اعتقاده ونو پیدا
تبعیت ایتمک - بر کونه اعتقاده ذاهب اولمق une opinion
soutenir بر اعتقادک تأیید واثباتنه بذل سعی ایتمک
Personne n'a adopté cette opinion بو اعتقاد هیچ برکمسنه‌نک
کمسنه طرفندن - یاننده شایان قبول واعتبار عدّ اولنمامشدر
مقبول ومعتبر طوتلمامشدر Cette opinion n'est qu'à vous بو یالکز
سکا مخصوص بر اعتقاد در - سنک اعتقادکدر L'opinion
commune اعتقاد عامّه Cette opinion est erronée, est hérétique
et fausse - خطایه مقارن ورفضی متضمّن بر اعتقاد باطلدر
L'opinion بو اعتقاد زایغ وباطل ورفض وبدعتی مشتملدر
publique, générale - اعتقاد جمهور ناس - اعتقاد ناس
خلقک اعتقادی

Et jugement qu'on porte d'une personne ou d'une chose *A.*
ظنّ pl. ظنون - اعتقاد *P.* شگالش - سگال - پندار *T.* صانی
|| نفسی حقنده حسن ظنّی Il a bonne opinion de lui-même
غالبدر J'ai une grande opinion de cet homme بو آدمک حقنده
حقنده ظنّ واعتقادم اعلای - زیاده‌سیله حسن ظنّم وار در
مراتب اعتبارده در Quelle opinion avez-vous de cette affaire?
بو خصوصده ظنّ واعتقادک ندر J'ai mauvaise opinion de
sa maladie علتنه دائر ظنّ واعتقادم نا خوشدر J'ai opinion
que telle chose arrivera ظنّمه کوره بو شیٔ ظهور ایده‌جکدر
— On dit, C'est une affaire d'opinion, pour dire, c'est une chose sur laquelle chacun peut penser comme il lui plaît اعتقاده
اعتقاده باغلو بر مادّه در - منوط اموردندر

On dit, C'est une opinion, pour dire, c'est une assertion qui n'est pas sûre ظنّیات قبیلندندر - بر امر ظنّیدر

On dit, J'ai opinion d'un tel, pour dire, j'en augure bien
فلانک حقنده خیر مأمول ایده‌رم Et je n'ai pas opinion du succès de cet ouvrage, pour dire, je n'en espère pas le succès
بو ایشک حسن نتیجه‌سنی مأمول ایتمم

OPIUM. Suc de pavot *A.* لبن الخشخاش - افیون *P.* اپیون -
T. آفیون مهانول || L'excès de l'opium est dangereux افیونک
افراط ایله استعمالی موجب خطر در

OPOBALSAMUM. Gomme qu'on retire du balsamier de la Mecque
A. صمغ البلسان *P.* زنج بلسان *T.* بلسنک صمغی

OPPORTUN. Qui est à propos *A.* موافق - اوفق - مناسب -
انسب *P.* چسپان - چسپانتربن *T.* اویغون || Dans un

reuse, que de trépaner صنایع جراحیه‌دن نقب دماغ مادّه‌سی بغایت دقیق وخطرناکدر

On appelle Opérations d'Arithmétique, les calculs qu'on fait par les quatre premières règles de cette science *A.* صنایع العلم الرقم – On dit aussi, Des opérations de Chimie *A.* صنایع العلم کیمیا

OPÉRER. Produire quelque effet *A.* فعل – عمل *P.* پرداختن – کردن *T.* بکار آوردن – ایشلمک – ایتمک || C'est Dieu qui a opéré tous ces miracles بو معجزاتک فاعلی جناب ربّ العالمیندر La mort de Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عیسینک موتی امر فلاحمزه عمل ایتمشدر Vos sollicitations n'y ont rien opéré سنک التماساتک بر درلو عمل ایتمدی Le Saint-Esprit opère dans nos âmes روح قدس قلوبمزه عمل ایدر La grâce opère dans l'homme فیض باری نفس بنی آدمه عاملدر – Il se dit aussi en parlant de l'effet que produit une médecine qu'on a prise || Cette médecine n'a pas encore opéré بو علاج هنوز عمل ایتمامشدر – هنوز ایشلمدی

Il se dit aussi dans quelques arts ou sciences qui demandent une certaine pratique *A.* عمل – اجراء الصنعة || On ne saurait être bon chimiste sans opérer علم کیمیاده بلا عمل تحصیل مهارت ایتمک ممکن دکلدر Ce chirurgien est habile, il opère parfaitement بو جرّاحک مهارتی بر کمال اولمغله وجه احسن ایله اجرای صنایع جرّاحیه ایدر – On dit en Chirurgie, Être opéré, Se faire opérer, pour dire, subir une opération بر کمسنه کندو نفسنده اجرای صنعت جرّاحیه کندو وجودنده صنایع ایتدرمک Se faire opérer de la taille جرّاحیه‌دن شق وفتق صنعتنی اجرا ایتدرمک

OPHIOGLOSSE. V. Langue de serpent.

OPHITE ou **SERPENTIN.** Il se dit d'un marbre vert mêlé de filets jaunes, qu'on tire d'Égypte *A.* رخام مصریّ *P.* مرمر مصری *T.* مصر مرمری

OPHTALMIE. T. de Chirur. Maladie des yeux, qui cause de l'inflammation *A.* رمد *P.* درد چشم *T.* کوز آغریسی || Ophtalmie humide رمد رطب – داء العمش sèche رمد یابس

OPHTALMIQUE. Qui concerne les yeux *A.* عینیّ *P.* چشمی *T.* کوزک – Remèdes ophtalmiques *A.* دواء العین – شیاف *P.* داروی چشم *T.* کوز علاجی

OPHTALMOGRAPHIE. Descripition de l'oeil *A.* بحث من احوال العین

OPIAT. On donne ce nom à des médicamens qui ne diffèrent nullement des électuaires. V. ce mot. || De l'opiat opilatif معجون معجون منقی – مسهل

OPILATIF. T. de Méd. qui a la qualité d'opiler *A.* مسدّد – مولّد السدّة – موجب السدّة *P.* سدّه آور *T.* طیقادیجی || Les viandes qui se digèrent difficilement, sont opilatives عسیر الهضم اولان لحوم مولّد سدّه در

OPILATION. Obstuction. V. ce mot.

OPILER. T. de Méd. Causer obstruction dans les conduits du corps des animaux *A.* سدّ – تولید السدّة – احداث السدّة *T.* طیقامق – صیقانقلق کتورمک || سدّه آوردن Cette viande opile la rate بو لحم طحالده احداث سدّه ایدر

OPINANT. Celui qui opine dans une délibération *A.* معطی الرأی *P.* در میانساز رأی – رأی دهنده *T.* رأی عرض فاتحهٔ کلامده عرض || Le premier opinant رأی ایدن – ایدن رأی Tous les opinants اوّل باوّل رأی ایدن – رأی ایدن Tout le monde fut de l'avis du premier opinant ایدنلرک جمله‌سی اصحاب مجلسک جمله‌سی اوّل باوّل رأی ایدنک مجموعی اوّل باوّل عرض رأی – کلامنه موافقت ایتمشلر در ایدنک کلامنه همدم وهمزبان اولمشلر در

OPINER. Dire son avis sur une chose mise en délibération *A.* عرض الرأی – بیان الرأی – اعطاء الرأی *P.* رأی دادن *T.* رأی ایتمک – رأی ویرمک || Quand on eut opiné sur cette affaire بو خصوصده بیان رأی اولندقده Ceux qui opinèrent les premiers اوّل باوّل رأی ایدنلر Il ne voulut pas opiner رأی ایتمک استمدی – اعطای رأیدن استناع ایلدی Il a bien opiné یوللو – مقروباً بالصواب اعطای رأی ایلدی Il a opiné longuement علی وجه التفصیل بیان رأی ایتدی Il y eut trois juges qui opinèrent à la mort رأی ایتمشدر قاضیلرک اوچی قتله رأی ایتمشلر در

On dit, Opiner du bonnet, pour dire, être de l'avis des autres *T.* قاوق صاللمق

OPINIÂTRE. Obstiné, qui est fortement attaché à son opinion *A.* عنید pl. عندة – معند – مصرّ علی رأیه – لجّاج *P.* ژکاره – ستیهشکار – لجاج پیشه *T.* اونکو – عنادجی || Il est trop opiniâtre بغایت عنید ولجّاجدر Il ne faut pas être opiniâtre sur cela – بو بابده عناد ایتمک روا دکلدر Figur. || Un

ONGLE. Nom d'une maladie des yeux *A.* ظفرة *P.* ناخنه

ONGLÉE. Engourdissement douloureux au bout des doigts, causé par un grand froid *A.* خدر البنان من شدّة البرد *P.* سرمازدگی سر انگشتها *T.* پرمق اوجلرینک صوغوقدن اویوشقلغی

ONGUENT. Médicament externe d'une consistance moyenne entre la pommade et l'emplâtre *A.* دهن - مروخ - نشات *P.* روغن *T.* یاغ - یاغ سورینەجك || Bon onguent مروخ لطیف Onguent rosat دهن معطر composé de telle et telle chose فلان وفلان اجزادن مرکب بر نوع مروخ Faire de l'onguent سورینەجك بر یاغ یاپمق

ONIROCRITIE. Explication des songes *A.* تعبیر الرؤیا *P.* گزارش - تعبیر خواب *T.* رؤیانک معناسنی آچمه

ONKOTOMIE. T. de Chirur. Ouverture que l'on fait d'un abcès, d'une tumeur *A.* بطّ الورم - شقّ الورم *P.* شکافتن ورمی دشمه - ورمی یارمه *T.* آماس

ONOCROTALE. Oiseau de marais *A.* حوصل

ONOMATOPÉE. Formation d'un mot dont le son est imitatif de la chose qu'il signifie *A.* تصویغ اللفظ حکایةً عن الصوت || Le mot Coucou est formé par onomatopée لفظ قوقو که قوقو قوشنک اسیدر صوتندن حکایه در

ONYX. Espèce d'agate de couleur blanche et brune *A.* عقیق ابیض *P.* عقیق سپید *T.* بیاض عقیق

ONZE. Nombre qui contient dix et un *A.* احد عشر fém. احدی عشر *P.* یازده *T.* اون بر || Onze chevaux اون بر رأس بارکیر Onze francs اون بر عدد غروش — Il se prend aussi pour le nombre d'ordre qu'il forme. V. Onzième || Le onze du mois آیک اون برنجی کونی

ONZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le dixième *A.* حادی عشر *P.* یازدهم *T.* اون برنجی

OPACITÉ. Qualité de ce qui est opaque *A.* کثافت *P.* سفتی *T.* صیقلق

OPAQUE. Qui n'est point transparent *A.* کثیف - غیر شفّاف *P.* سفت - نا روشنا *T.* صیقی - اوتەسی کورنمز || Corps opaque جرم کثیف بو شئ Cela est d'une matière opaque بر مادّهٔ کثیفەدن مصنوعدر

OPÉRATEUR. Celui qui fait les opérations de chirurgie *A.* متعمّل الصنایع الجرّاحیّة *P.* کار پرداز صنایع ریشساری *T.* کحّاللغه جرّاحلق صنعتلری اجرا ایدن || Opérateur oculiste دیش متعلّق صنایع جرّاحیّه اجرا ایدن pour les dents علتلرینه متعلّق صنایع جرّاحیّه اجرا ایدن pour la pierre مثانەدە طاش علتنه متعلّق صنعت جرّاحیّه اجرا ایدن Fameux opérateur اجرای صنایع جرّاحیّەدە مهارت ایله شهرتشعار

Il se prend aussi pour un charlatan qui vend des remèdes en place publique *A.* معنک الادویة *P.* پیلور داروها *T.* علاج جرچیسی

OPÉRATION. L'action de ce qui opère *A.* عمل pl. اعمال *P.* *T.* کار ایش || Les opérations de Dieu اعمال جناب ربّ ذو الجلال de la nature اعمال طبیعت - اعمال قدرت Nous ne pouvons rien pour notre salut, sans l'opération du Saint-Esprit روح قدسک عملی منضم اولمدقچه نجات جانمز ایچون هیچ بر شئ ایتمکه لیاقت واقتدارمز یوقدر C'est un effet de l'opération de la grâce بو کیفیّت توفیق بارینک عملیدر — Il se dit aussi en termes de guerre || On a longtemps délibéré pour régler les opérations de la campagne prochaine کلەجك سنه ایچون اجراسی لازم کلان اعمال حربیّەنک صورتی وافر زمان مجلس شوراده مطالعه اولندی

Il se dit encore de l'effet d'une médecine qu'on a prise *T.* عمل *P.* کار *T.* ایشلمه || La médecine commence à faire son opération بو دوا عملنی اجرایه باشلدی L'opération de ce remède est lente شو دوا بطئ العملدر

On dit, en termes de Logique, Les trois opérations de l'entendement, qui sont la perception ou la simple idée, le jugement qu'on porte en comparant les idées, et le raisonnement par lequel on tire une conclusion de plusieurs jugemens قوّت فاهمەنک اعمال ثلثەسی که بری تلقّف صور معانی ایکنجیسی تمییز واوچنجیسی استخراج نتیجه در

OPÉRATION, se dit aussi de l'action méthodique de la main du chirurgien sur le corps de l'homme *A.* صنعة جرّاحیّة pl. صنایع جرّاحیّة || La saignée est quelquefois une des plus difficiles opérations de la chirurgie فصد مادّەسی بعضاً صنایع جرّاحیّەنک اصعبیدر Ce chirurgien a fait plusieurs belles opérations نیچه نیچه صنایع جرّاحیّه اجراسنده اظهار مهارت ایتمش جرّاحلردندر C'est une opération délicate et dange-

ONCE. Poids pesant huit gros *A.* استار *P.* هشت درهم *T.* سكز درهم آغرلغنده اولان وزن

ONCLE. Le frère du père *A.* عم pl. اعمام *P.* برادر- اودر خالو *P.* ou de la mère *A.* خال pl. اخوال *T.* عموجه *P.* پدر *T.* طايى

Grand oncle. Le frère du grand père ou de la grand'mère *A.* عمّ كبير - خال كبير *P.* اودر بزرك - خالوى بزرك *T.* بيوك عموجه - بيوك طايى

ONCTION. Action d'oindre, qui entre dans quelques cérémonies de l'Église *A.* رسم التدهين بمروخ - تمريخ بمروخ المقدّس || L'onction du baptême معموديّت وقتنده مروخ المقدّس || L'onction des rois ملوك وسلاطينك مروخ مقدّس ايله تمريخلرى آيينى مقدّس ايله اجرا اولنان آيين تدهين

ONCTUEUX. V. Oléagineux || Cela a quelque chose d'onctueux بو شيده بر نوع دهنيّت وار در

ONCTUOSITÉ. Qualité de ce qui est onctueux *A.* دهنيّت *P.* روغندارى *T.* ياغلولق || Les bois qui ont de l'onctuosité brûlent facilement دهنيتلو اولان اجناس اخشاب چابك ينار

ONDE. Flot *A.* موج pl. امواج *P.* خيزاب - كوهه *T.* طالغه || Le vent fait des ondes sur les rivières هيجان ريح انهار ايچنده احداث امواجى مؤدّى اولور || Les ondes sont trop grosses طالغەلر بغايت جسيمدر

Ondes, se dit de ce qui est fait en figure d'onde || Les ondes d'un camelot صوفك امواجى

Ondé. Façonné en ondes *A.* ذو امواج *P.* موجدار *T.* موجلو || Camelot ondé موجلو صوف || Il y a de certains bois qui sont ondés بعض آغاجلر موجلو اولور

ONDÉE. Grosse pluie de peu de durée, qui vient tout-à-coup *A.* مطر وابل - بغر *P.* باران شتاب *T.* صغانقلو يغمور || Grosse ondée صغانقلو شديد يغمور- بغر شديد || Il faut laisser passer l'ondée باران شتابك بر طرف اولمسنه بكلملو در - يغمور صغانغنى صاوشدرملو در

ONDOYANT. Qui ondoie, qui se meut en ondes *A.* متموّج - موج انگيز- موجزن *P.* هيّاج - مترقص كالامواج - مترقص امواج *T.* طالغەلنديجى - كوهه انگيز || Vagues ondoyantes ماننده امواج دريا || plaines ondoyantes كثير الهيجان - هيّاج || flamme لهيب هيّاج || Fumée ondoyante دخان هيّاج اولان چمنزارلر || Des cheveux ondoyans شعر متموّج - شعر مترسل - مترقص مثال امواج دريا اهتزاز وهيجان || des drapeaux كثير الترقص اوزره اولان الويه واعلام

ONDOYER. Flotter par ondes. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تموّج - التطام - اهتزاز *P.* متموّجاً موج زدن - موجزنان *T.* صعود طالغەلمق || خراميدن On voyait la fumée ondoyer دخان امواج متلاطمه شكلنده كورينور ايدى || Les drapeaux ondoyaient dans la plaine ايچنده صحراى پهنا اول رقعات منشورۀ الويه واعلام متموّجاً اهتزاز وخرام ايتمكده ايدى || Ses cheveux ondoyaient au gré du vent شعر رأسى هبوب ايدن رياحك حكمنه تابع اولەرق مثال امواج مترقص ايدى - دريا اوتديه برويه اهتزاز اوزره ايدى

ONDULATION. Mouvement par ondes. Il n'est guère d'usage qu'en Physique *A.* تموّج pl. تموّجات *P.* موج انگيزى *T.* طالغەلمه || Une pierre jetée dans l'eau y cause des ondulations بر طاش صو ايچنده آتلديغى حالده احداث تموّجات ايدر || Ondulation de l'air تموّج هوا - ترقص هوا

ONDULATOIRE. T. de Physique. On appelle Mouvement ondulatoire, un mouvement d'ondulation *A.* حركة متموّجة *P.* جنبش موج گونه *T.* طالغەوارى حركت

ONDULER. Avoir un mouvement d'ondulation *A.* حركة بالتموّج *P.* موج گونه جنبيدن *T.* طالغەوارى اوينامق || Le vent faisait onduler l'eau de ce lac هبوب ايدن ريح اول كولك صوينه بر حركت متموّجه احداث ايدر ايدى || L'eau commençait à onduler صو موج گونه حركته باشلادى

ONÉRAIRE. Ce terme ne s'emploie qu'en parlant des tuteurs comptables, pour les distinguer de ceux qui ne le sont pas *A.* وصىّ متكفل

ONÉREUX. Qui est à charge, qui est incommode *A.* ثقيل - ثقيل الحمل *P.* گرانبار - گران *T.* آغر || Charges onéreuses تكاليف شاقه - تكاليف ثقيله || Cela lui est onéreux بو كندويه بار گراندر || Le voisinage de ces gens-là est fort onéreux بو آدملرك جواريتى غايت گران بر امر در - غايت ثقيل

ONGLE. Partie dure qui couvre le dessus du bout des doigts *A.* ظفر pl. اظفار pl. اظافير *P.* ناخن *T.* طرنق || Arracher un ongle قلع ظفر ايتمك - تظفير || Donner un coup d'ongle طرنق باطروب طرملامق - غرز ظفر - ظفر || Les ongles croissent اظفار نشو ونما بولور - طرنق بيور || Il se dit aussi des griffes de plusieurs animaux. V. Griffe.

|| حمایت کولکه‌سی .T سایهٔ حمایت .P جناح الحمایة Qu'a-t-il à craindre à l'ombre d'un si puissant protecteur? بویله برحامئ قوئ الاقتدارک زیر ظلّ حمایتنده ایکن بویله بر قوّتلو حامینک زیر جناح - نه خوفی وار در حمایتنده ایکن خوف اولنه‌جق نه وار در

Et pour légère apparence .A اثر .P نشانه .T نشان || Il n'y a pas ombre de doute بو بابده اثر شک وشبهه یوقدر Il n'y a pas l'ombre de bon sens بو بابده سداد عقلدن بر اثر یوقدر On n'y voit pas la moindre ombre de difficulté بر درلو اثر عسرت - نشانهٔ صعوبت اصلا مرئی دکلدر مشهود دکلدر Les Romains en ce temps-là n'avaient plus que l'ombre de la liberté اول وقتده رومالوخلقنده سربستیتک بر خیالی - انجق بر اثری قالمشیدی || On dit aussi, Prendre l'ombre pour le corps, pour dire, prendre l'apparence pour la réalité خیالی حقیقت عدّ ایتمک

Et en termes de religion pour Signe, figure d'une chose à venir .A رمز pl. رموز || Les cérémonies et les sacrifices du vieux Testament n'étaient que les ombres des mystéres et des vérités du nouveau عهد قدیمده مسطور اولان رسوم ونسایک عهد جدیدده مندرج اولان اسرار وحقایقک رموزی ایدی

Ombre, en termes de Peinture, se dit des couleurs obscures V. Clair-obscur.

Sous ombre, signifie, sous prétexte .A بصورة .P با صورت .T صورت ایله || Il a attrapé bien des gens sous ombre de dévotion, de piété صورت تعبّد ودیانت ایله وافر کسانک جلبنه موفق اولدی Il lui a fait un mauvais tour sous ombre de lui vouloir du bien فلان کمسنه‌یه صورت حقدن اولدرق بر خباثت ایلدی

OMBRER. T. de Peinture. Distinguer ce qui est supposé n'être pas frappé de la lumière, d'avec ce qui en est frappé .A تفریق الظلّ والضّح || Il faut ombrer cela davantage بو تصویرده ظلّ وضحک تفریقی زیاده‌جه اولملو در

OMELETTE. Oeufs battus ensemble, et cuits dans la poêle avec du beurre .A عجّة .P خایگینه .T خایه ریز - یمورطه قیغناسی

OMETTRE. Ne pas dire ou ne pas faire .A ترک - ذهول .P ترک نمودن - وا گذاشتن .T براقمق || Je n'omettrai rien de ce qui dependra de moi pour votre service سنک خدمتکده المدن کلانی اجرا ایچون بر وجهله اختیار ذهول ایتمک احتمالم یوقدر Je ferai tout ce qu'il faut sans rien omettre اقتضا ایدن هر نه ایسه اجراسنده تجویز ذهول وقصور ایده‌جک دکلم Il a omis ce qu'il y avait de plus important dans la cause دعواده اهمّ والزم اولان ماده‌نک ذکرینی ترک ایتمشدر Il a omis deux ou trois mots dans sa lettre مکتوبنده ایکی اوچ لفظ ترک ایلدی Prenez garde d'omettre quelque chose d'essentiel مهمّه‌دن بر شئ ترک ایلمامکه دقت ایله Il n'a omis aucune des formalités nécessaires اقتضا ایدن رسوم لازمه‌نک بریسنی ترک ایلمکدن حذر ایله C'est un homme qui n'omet rien pour parvenir à ses fins مقصودینه دسترس اولمق ایچون هیچ بر شیئده اختیار ذهول ایتمک احتمالی یوقدر Ce qui paraît omis dans ce contrat a été omis à dessein بو حجّتده کویا ذهوله مبنی ذکر اولنمیان عباره قصداً وتعمّداً ترک اولنمشدر J'ai omis de vous dire شونی سویلمکده اختیار ذهول ایلدم Il a omis de marquer, de toucher les choses principales مواد اصلیه‌نک ذکرینی ترک براقدی - ایلدی

OMISSION. Manquement à une chose de devoir ou d'usage .A ذهول - ترک .P وا گذاشت .T قصور - براقمه || Faire une omission ارتکاب ذهول ایتمک Une omission considérable dans une matière importante مادهٔ مهمّه‌ده بر شئ ذهوله مبنی جسیمک ترکی Ce n'est qu'une faute d'omission ترک اختیاری بر خطا در Omission volontaire

On appelle Péché d'omission, le péché qui consiste à ne pas faire ce qui est commandé .T ذهول واهمال کناهی || C'est un péché d'omission que de manquer à entendre la messe un jour de fête یوم عیدده ترک نماز ایتمک ذهول واهمال قبیلندن بر تقصیراتدر

OMNISCIENCE. T. de Théol. La connaissance infinie de Dieu .A علم عدیم الانتهاء ربّانی

OMOPLATE. Os de l'épaule plat et large .A مشط الکتف .P شانه .T کورک کموکی

OMPHALOPTRE. Synonyme de Lenticulaire. V. ce mot.

ONAGRE. Âne sauvage .A عیر pl اعیار - حمار الوحش .P خر دشتی .T یبان اشکی

ONAGRE. Ancienne machine de guerre pour jeter des pierres .A منجنیق

زیت - روغن زیت - De l'huile d'olive زیتون دیرمک
زیتون یاغی Couleur d'olive زیتون رنکی - زیتونی رنگ

OLIVIER. Arbre qui porte les olives *A.* شجر الزیتون *P.*
درخت زیتون *T.* زیتن آغاجی || Olivier sauvage *A.* شجر
یبان زیتون *T.* درخت زیتون کوهی *P.* زیتون بری
زیتون آغاجی غرس ایتمک Planter des oliviers آغاجی
enter زیتون آغاجلرینه اشی - درخت زیتونی آشیلمق
Un bois d'olivier زیتونلق - زیتون اورمانی Une bran- اورمنی
che d'olivier شاخ زیتون - قضیب زیتون - غصن زیتون -
اغصان زیتوندن مصنوع اکلیل une couronne زیتون دالی
Une boîte de racine d'olivier زیتون کوکندن مصنوع بر
عدد قوطی

OLOGRAPHE. Il se dit d'un testament écrit tout entier de la main du testateur *A.* وثیقة الوصیّة محرّرة بخطّ الموصی *P.*
وصیّت ایدنک *T.* وصیّتنامه بدست خطّ وصایت کننده
کندو یازوسیله یازلمش وصیّتنامه

OLYMPE. On se sert de ce mot en Poésie, pour signifier, le ciel *A.* عرش اعلا *P.* عرش برین *T.* کوک

OMBILIC. T. d'Anat. Synonyme de nombril. V. ce mot.

OMBILICAL. Qui a rapport à l'ombilic *A.* متعلّق بسرّة *P.*
طناب ناف || Cordon ombilical *T.* کوبکده‌کی نافی

OMBRAGE. Ombre que font les arbres *A.* ظلالة *P.* سایه
- ظلالت بلیله || Ombrage frais *T.* کولکه‌لک کستری
ظلّ لطیف - ظلالت لطیفه agréable سرین کولکه‌لک épais
ظلّ ظلیل - ظلالت کثیفه Ces arbres font un bon ombrage
سایه کسترلکی - بو اشجارک کولکه‌سی الطف واحسندر
کوزلدر

Il signifie figur., défiance, soupçon *A.* هجس القلب - وهم -
بر *P.* وسوسه *T.* اندیشه || قورنتی Donner de l'ombrage
بر کمسنه‌نک درونه - کمسنه‌یه ایراث هجس قلب ایتمک
بر که سندیه قورنتی ویرمک - القای وهم ووسوسه ایتمک
Il en a pris de l'ombrage بو ماده‌دن درونه وسوسه عارض
هر Tout lui fait ombrage بوندن توحّش ایلدی - اولدی
قورنتی ایدر - توحّش ایدر - شیئدن توهّم ایدر

OMBRAGER. Donner, faire de l'ombre *A.* تظلیل - اظلال *P.*
سایه افکندن *T.* کولکه‌لمک || Ce grand arbre ombrage tous les environs بو شجر عظیم اطراف واکنافنک مجموعنه سایه
افکندر

Ombragé. *A.* متظلّل - مستظلّ *P.* سایه دار *T.* کولکه‌لنمش

OMBRAGEUX. Il ne se dit au propre que des chevaux, des mulets, etc. qui sont sujets à avoir peur *A.* نفور *P.* رمان -
اورککک *T.* آلیزنده

Il se dit figur. des hommes qui prennent trop légèrement des soupçons *A.* کثیر الهجس - وهّام *P.* وهمناک *T.* قورنتیلو -
وهمه تابع - وهمی غالب || C'est un homme fort ombrageux
غایة الغایه وهّام بر آدمدر

OMBRE. Obscurité que cause un corps opaque opposé à la lumière *A.* ظلّ pl. ظلال *P.* سایه *T.* کولکه || L'ombre de la terre cause l'éclipse de la lune ظلّ ارض خسوف قمری
مستلزمدر Les ombres s'allongent quand le soleil approche du couchant شمس مشرف غروب اولنجه ظلالک استطالةسی
لازم کلور Se coucher, se reposer à l'ombre d'un arbre بر آغاجک
سایه‌سنده یاتوب استراحت ایتمک Se mettre à l'ombre.
سایه‌دار Se promener à l'ombre کولکه‌لنمک - استظلال ایتمک
بو نبات کولکه‌دن Cette plante aime l'ombre محلّه کزمک
شمس ظلالی Le soleil chasse, dissipe les ombres حظ ایدر
کولکه‌یی کیدرر - نسخ ودفع ایدر La vie des hommes passe comme l'ombre عمر انسان محض ظلّ زایلدر - Figur. || Les grandeurs du monde ne sont qu'ombre et que fumée *A.* اقبال
اقبال دنیا بر ظلّ وخیال ومانندهٔ دخان *T.* الدنیا کالجویل
سریع الزوالدر - On dit poétiquement, Les ombres de la nuit, pour dire, les ténèbres ظلام لیل - ظلمات لیل

On dit proverb. d'un homme qui en suit un autre partout, qu'il le suit comme l'ombre fait le corps فلانک سایه‌سی
مانندی دائما پیرو وتابعیدر - Et d'un homme qui s'effraye trop légèrement, qu'il a peur de son ombre سایه‌سندن
خوف ایدر

On dit figur. Courir après une ombre, pour dire, se livrer à une espérance fantastique بر خیال باطله ذاهب اولمق -
بر سودای خامک پسند دوشمک

On dit d'un homme qui se défie de tout, Tout lui fait ombre
هر شیئدن توهّم ایدر - Et faire ombre à quelqu'un, pour dire, obscurcir son mérite, son crédit par un mérite, par un crédit plus grand بر کمسنه‌نک غلبهٔ فروغ وپرتوی فلانک
رونق وضیاسنه بادئ کسر وزوال اولمق

Ombre, se prend figur. pour Faveur, protection *A.* ظلّ الحدایة -

oiseaux *A.* بيّاع الطيور *P.* مرغ فروش *T.* قوشجى || A la solennité de l'entrée des rois, le corps des oiseliers de Paris était obligé de lâcher cinq cents petits oiseaux, auxquels ils rendaient la liberté فرانسه پادشاهلرينك شهره دخوللرى آلاينده پارسده اولان قوشجى اصنافى بشيوز عدد قوش آزاد ايتمك قاعدهدن ايدى

OISEUX. Qui par habitude, ne fait rien, ou ne fait que des riens *A.* متبطّل ـ عبيث ـ مشغول بالعبث *P.* بيهوده كار *T.* خوارده ـ هيچ مقولهسى شيلر ايله اوغراشان || Gens oiseux et fainéans ارباب كسل ورخاوت مألوف ايله اشتغال عبث ـ اوقات عمرى عبثيّاته صرف ايتمك Mener une vie oiseuse عبث اشتغال ايله امرار ايتمك

Il se dit aussi des choses, et signifie, inutile, qui n'est bon à rien *A.* عبث pl. عبثيّات ـ لا شئ ـ ما لا يعنى *P.* بيمآل ـ بيهوده ـ نا چيز *T.* بوش ـ هيچ مقولهسى || Se livrer à des goûts oiseux اولمق مبتلا عبثيّاته ـ امور ما هوسنى بر كمسنه بيمآل مباحثهلر Des disputes oiseuses لا يعنىيه صرف ايتمك des considérations, des paroles لا يعنى ما واقوال مطالعات ـ بر اسم صفت بيمآل Une épithète oiseuse كلمات بيمآل Des ornemens oiseux تزيينات بيمآل

OISIF. Qui ne fait rien, qui est sans occupation *A.* متعطّل ـ اهل العطلة pl. ارباب العطلة *P.* بيكار *T.* آواره ـ خوارده ـ ايشسز كوجسز || Il ne faut pas qu'un jeune homme se tienne oisif حديث السنّ اولانه كوره بيكار قالمق روا دكلدر ـ حديث السنّ اولنلر وقتلرينى خوارده لقده كچورمك جائز حال عطلتده گذران ايدن عمر Une vie oisive دكلدر

Il se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'on n'en fait point d'usage *A.* معطّل *P.* عملمانده *T.* ياتقين ـ طورغن || La valeur est oisive pendant la paix مردانگى وشجاعت وقت مصالحهده معطّلدر Il y a bien des talens oisifs معطّل قالمش اقچهسنى Laisser son argent oisif نيجه هنر ومعرفتلر وار در معطّل وعملمانده براقمق

OISILLON. Petit oiseau *A.* طير صغير *P.* مرغك *T.* قوشجغز

OISIVEMENT. D'une manière oisive *A.* متعطّلاً ـ بالعطلة *P.* بيكارانه *T.* خواردهجه

OISIVETÉ. État de celui qui est oisif *A.* بطالت ـ حال العطلة *P.* بيكارى *T.* خوارده لق ـ آواره لك ـ ايشسزلك || Languir, croupir dans l'oisiveté افناى وجود حال عطلتده خوارده لقده چوريمك ـ ايتمك Il ne fait cela que pour éviter l'oisiveté بو ايشى مجرّد بطالتدن احترازا ايشلر Vivre dans une honnête oisiveté وقت عمرى عرصه خلل كتورميهجك بر حال بطالتده كچورمك dans une molle oisiveté ايّام عمرى بطالت ورخاوت اوزره امرار ايتمك L'oisiveté est la mère de tous les vices حال عطلت وبطالت امّ كافّة قباحتلرك ـ كافّهٔ مساوى وقبايحك منشيدر ـ المساويدر جملهسى خواردهلقدن طوغر

OISON. Le petit d'une oie *A.* فرخ البطّ pl. افراخ البطّ *P.* قاز پلازى *T.* قاز پليجى ـ قاز ياوريسى ـ قازيچه

OLÉAGINEUX. Huileux *A.* دهنى ـ دهنيّة ـ ذو دهنيّة *P.* روغنى ـ روغندار *T.* دهنيتلو ـ ياغلو || Ce bois est oléagineux براغاج دهنيتلو در Matière oléagineuse مادّهٔ دهنيّة

OLÉANDRE. On a donné ce nom au laurier-rose. V. ce mot. || L'oléandre est regardé comme un dangereux poison زقّوم سمّ قاتل اولمق اوزره معروفدر

OLFACTIF. T. d'Anat. Appartenant à l'odorat *A.* شمّى *T.* قوخولمهيه متعلّق || Les nerfs olfactifs اعصاب شميّة

OLIBAN. C'est un des noms de l'encens. V. ce mot.

OLIBRIUS. Pédant. V. ce mot.

OLIGARCHIE. Gouvernement politique où l'autorité souveraine est entre les mains d'un petit nombre de personnes *A.* حكومة الخواصّ || L'aristocratie dégénère quelquefois en oligarchie حكومت شرفاى قوم بعضاً تبديل هيئت برله حكومت خواصّ صورتنى كسب ايدر

OLIGARCHIQUE. Qui appartient à l'oligarchie *A.* مختصّ بحكومة الخواصّ || Gouvernement oligarchique حكومت خواصّ ايله اداره اولنان ملك

OLIVAISON. Saison où l'on fait la récolte des olives *A.* موسم الخراف الزيتون *P.* هنگام چيدن زيتون *T.* زيتون ديرمى وقتى

OLIVÂTRE. Qui est de couleur d'olive *A.* زيتونىّ اللون *P.* زيتون رنكى *T.* زيتونى ـ زيتونى رنك || Il a le teint olivâtre رنك رويى زيتونيدر

OLIVE. Fruit dont on tire de l'huile *A.* زيتون *P.* زيتون *T.* زيتن || Fouler les olives دوس زيتون ـ زيتونى چيكنمك ـ زيتونى معصرهده وضع ايتمك Mettre les olives au pressoir ـ اجتناى ثمر زيتون ايتمك cueillir des olives ـ منكنديه قويمق

Cet homme l'offusquait depuis long-temps تصدّد ایدن شئ ندر بو آدم مدّت مدیده‌دنبرو فلانک کوزینه بادئ تصدّد بو آدم Cet homme est né jaloux, tout l'offusque اولور ایدی ذاتنده قهقنج اولمغله هر شئ کوزینه تیکن اولور Cet artiste a un rival qui l'offusque بو اهل فنّک کوزینه تیکن اولمش بر رقیبی وار در

OGNON. Plante potagère *A.* بصل *P.* پیاز ـ *T.* سوخ ـ صوغان

OGNONIERE. Terre semée d'ognons *A.* مزرعة البصل *P.* کشتزار پیاز ـ پیازستان *T.* صوغان تارلاسی

OIE. Espèce d'oiseau aquatique *A.* بط *P.* قاز ـ غاز *T.* قاز || Oie sauvage یبان قازی ـ غاز دشتی ـ بط برّی domestique اوده بسلنان قاز ـ قاز خانگی ـ غاز خانه پرور ـ بطّ اهلی Plume d'oie قاز یلکی

OINDRE. Frotter d'huile ou d'une autre substance grasse *A.* تمریخ ـ تمسیح بالدهن ـ طلاء بالدهن ـ تدهین *P.* روغن سودن *T.* یاغ یله اوغمق ـ یاغ ایله سورمک ـ یاغلمق || Autrefois on oignait les athlètes pour la lutte قدیمده مصارعه‌یه تعیین اولنان کورشجیلرک بدنلری تدهین اولنور ایدی Les anciens se faisaient oindre au sortir du bain متقدّمین بعد الاستحمام تمریخ بدن ایدرلر ایدی La pécheresse qui oignit les pieds de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک اقدام مبارکلرینه یاغ سورن مذنبه Oindre une tumeur avec de l'onguent, pour l'amollir بر ورمک اوزرینه لاجل التلیین یاغ سورمک ـ Il se dit aussi en parlant des huiles dont on se sert pour le sacre des rois *A* تمریخ بمروخ المقدّس || On oint les rois de France à leur sacre avec l'huile de la sainte ampoule فرانسه پادشاهلرینک حین جلوسلرنده تقدیسلری آیینی صراخیء شریفده محفوظ اولان مروخ مقدّس ایله تمریخلرندن عبارتدر

OINT. *A.* متمسّح بالدهن ـ متمرّخ ـ مدهّن *P.* روغن سوده *T.* یاغ سورلمش ـ On dit, Les rois sont les oints du Seigneur ملوک وسلاطین ید حضرت ربّ ذو الجلال ایله متمرّخدرلر

OISEAU. Animal à deux pieds ayant des ailes *A.* طیر pl. طیور *P.* مرغ *T.* قوش || Oiseau domestique *A.* طیر اهلی ـ طایر *P.* مرغ خانگی ـ مرغ خانه پرور ـ مرغ پرواری *T.* اوده کیجه *T.* مرغ شب *P.* طیر اللیل *A.* nocturne بسلنان قوش صیو قوشی *T.* مرغ آبی *P.* طیر الماء *A.* aquatique قوشی Oiseau de proie *A.* طیر صیّاد ـ طیر صیود ـ طیر جارح ـ pl. جوارح *P.* مرغ شکاری ـ اشکو ـ آشگزه *T.* آوجی قوش ـ دکز *T.* مرغ دریا *P.* طیر البحر *A.* de mer آلیجی قوش چای *T.* مرغ جویبار *P.* طیر النهر *A.* de rivière قوشی فال خیره دلالت *T.* طیر میمون الفال *A.* de bon augure قوشی فال شومه *T.* طیر مشؤوم *A.* de mauvais augure ایدن قوش دلالت ایدن قوش Les anciens observaient le vol des oiseaux امم سالفه طیران طیوردن تفأل ایدرلر ایدی Mettre un oiseau en cage در قفس ـ قوشی قفسده حبس ایتمک مرغ سخنگوی *P.* طیر ناطق *A.* Oiseau qui parle ایتمک *T.* سویلر قوش ـ Il se dit absolument, d'un oiseau de proie || شکاره ـ صیده اضرا اولنمش طیر Un oiseau dressé pour la chasse اورکک قوش ـ وحشی قوش آلشدرلمش قوش Oiseau hagard

On dit proverb. Petit à petit l'oiseau fait son nid, pour dire, qu'on fait sa fortune peu à peu *P.* قطره قطره آب جوید طملهیه طملهیه کول اولور *T.* عاقبت دریا شود

On dit aussi proverb., À chaque oiseau son nid est beau, pour dire, que chacun trouve sa demeure belle هر قوش کندو یوه‌سنک عاشقیدر

On dit aussi proverb. Il a battu les buissons, et un autre a pris les oiseaux, pour dire, il a eu bien de la peine, et un autre en a eu le profit *P.* کوهرا فرهاد کند لعلرا پرویز یافت *T.* کیم یدی کیم طرادی صحبت کیمه یرادی

OISEAU. Instrument dont les manoeuvres se servent pour porter le mortier sur leurs épaules *A.* اصیص البنّا *P.* ناوه *T.* تکنه‌یی کوتورمک ـ ذیوارجی تکنه‌سی || Porter l'oiseau Cet architecte qui est si riche, a porté l'oiseau بو درجه‌ده مالدار اولان فلان معمار مقدما دیوارجی تکنه‌سنی طاشیمشیدی

OISELER. Dresser un oiseau pour le vol *A.* اضراء الطیر بالصید ـ تعلیم الطیر بالصید *P.* مرغرا بشکار آموزیدن *T.* قوشه آوجیلک اوکرتمک ـ قوشی آوه آلشدرمق

Il signifie aussi, tendre des filets, des gluaux, etc. pour prendre des oiseaux *A.* اصطیاد الطیور ـ صید الطیور *P.* شکار مرغ کردن *T.* قوش آولمق

OISELEUR. Celui qui fait métier de chasser des oiseaux *A.* صیّاد الطیور *P.* شکاری مرغ *T.* قوشباز ـ قوش آوجیسی

OISELIER. Celui dont le métier est d'élever et de vendre de

Offres par écrit تحریراً عرض اولنان تکلیفلر معقول ووافیدر ـ
verbales شفاهاً عرض اولنان تکلیفات

OFFRIR. Présenter ou proposer quelque chose à quelqu'un ,
afin qu'il l'accepte *A.* عرض ـ تبلیغ ـ تقدیم *P.* عرضه داشتن
T. عرض ایتمک ‖ Offrir un présent بر هدیّه تقدیم ایتمک
de l'argent اقچه عرض ایتمک sa maison بر کمسنه خانه‌سنی
Offrir l'usage d'une chose عرض وتقدیم ایتمک بر شیئک
la propriété استعمالنه عرض رخصت ایلمک بر شیئک
Il se dit aussi de ce qu'on ـ ملکیّتنی عرض وتقدیم ایتمک
propose de donner ou de faire ‖ Il offre tant d'écus d'une telle charge
J'en ai re- فلان منصب ایچون شو قدر اقچه عرض ایدر
fusé plus que vous n'en offrez سنک عرض ایلدیککک مقدارک
Il s'est offert de bonne زیاده‌سنی قبولدن امتناع ایلدم
grâce d'y aller اول طرفه وارمق ایچون حسن ادا ایله
Il m'a offert sa protection, son secours نفسنی عرض ایلدی
طرفمه حمایت وصیانت ویاوری واعانت عرض ایلدی
Offrir son service, son crédit à quelqu'un بر کمسنه کندو
خدمتنی وصرف نفوذ ایلمسنی فلانه عرض ایتمک

On dit aussi, Offrir à la vue, aux yeux de quelqu'un, pour
dire, exposer à la vue, etc. *A.* عرض ـ ارائة *P.* عرضه کردن
T. پیش نظر نهادن ـ بر کمسنه‌نک کوزی ـ کوسترمک
اوکنه قویمق

On dit, Offrir le choix des armes à son ennemi, pour dire,
lui en donner le choix اعمال اولنه‌جق سلاحک اختیاری
خصوصنی خصمک راینه حواله ایتمک

Il se dit aussi en termes de religion dans ces phrases, Offrir
en sacrifice *A.* اهداء النسیکة ـ تقدیم الذبیحة *P.* تقدیم
T. قربان ایتمک بسمل کردن Jésus-Christ s'est offert vo-
lontairement pour nous à son Père حضرت عیسی افندمز
نفس مبارکنی بزم اوغورمزه اولدرق حسن رضا واختیاریله
درگاه حقه ابی طرفنه قربان ایلدی Offrir un sacrifice
Offrir de تقدیم ذبیحه ایله ایفای رسم عبادت ایتمک
l'encens, offrir les prémices des fruits de la terre درگاه ذو
الجلاله تحریق بخورات وفوایح وتقدیم باکورات فواکه
Offrir ses actions de grâce ایله ادای فریضهٔ نساکت ایتمک
à Dieu جناب باری‌یه فریضهٔ حمد وشکری تقدیم ایتمک

On dit figur. Offrir à Dieu ses maux, ses douleurs, ses mala-
dies, ses pertes, pour dire, les souffrir pour l'amour de Dieu,
les lui présenter, afin qu'il les accepte comme une satisfaction pour
nos péchés بر کمسنه دوچار اولدیغی اوجاع وآلام ومضارّ
وخساراتده رضاءً لله تعالی صبورانه عرض تسلیمیّت ایتمک

S'OFFRIR. *A.* عرض النفس *P.* خودرا در خدمت کس تقدیم
T. کردن نفسنی عرض ایتمک ‖ Il s'est offert de lui-meme
à me servir بکا خدمت ایلمکه نفسنی تقدیم ایلدی

On dit, Le premier objet qui s'est offert à mes yeux اوّل باوّل
کوزمه کورنمش صورت ـ پیش نظرم اولمش صورت

Il se dit aussi en d'autres phrases, dans lesquelles on emploie
les mots *A.* ظهور *P.* بدید آمدن ـ رو نمودن ـ رو نمای
ـ ظهوره کلمک ـ کورنمک *T.* پیدا شدن ـ ظهور شدن
Il s'offre une grande difficulté ‖ ظهور ایتمک بر عسرت عظیمه
Il ne s'offrira jamais d'occasion plus favorable پیدا اولور بوندن
Il a pris le مناسب بر فرصت ابداً ظهور ایده‌جکی یوقدر
premier emploi qui s'est offert اوّل باوّل ظهور ایدن منصبی
تحصیل ایلدی

OFFUSQUER. Empêcher de voir, ou d'être vu. *A.* تحجیب ـ
P. ستر ـ پوشیدن ـ از دیده نهان کردن *T.* قپامق ـ اورتمک
‖ Les nuées offusquent le soleil بلودلر کونشی ستر ایدر Ôtez-
vous de devant moi, vous m'offusquez la vue اوکمدن برطرف
اول زیرا نظارتمی ستر ایدرسک

Il signifie aussi en même temps, empêcher de voir et d'être
vu *A.* منع النظارة ـ اعتراض للنظارة ـ حیلولة بین النظر
P. نظارتی *T.* پرده کش نظارت شدن ـ حایل دیدار شدن
نظارتنه حواله اولمق ـ کسمک ‖ Ces arbres offusquent votre
maison ـ بواشجار سنک خانه‌کک نظارتنه معترض اولور
Il si- ـ نظارتنه حیلولت ایدر ـ حواله اولور ـ حایل اولور
gnifie aussi, éblouir. V. ce mot.

Il se prend figur. dans les phrases suivantes pour Troubler
A. ایراث الکدورة *P.* خیره ساختن *T.* بولاندرمق ‖ Les
vapeurs du vin offusquent le cerveau ابخرهٔ خمرک سورانی
دماغه ایراث کدورت ایدر Les passions offusquent la raison
امراض نفسانیّه خیره ساز عقلدر

Il signifie aussi figur., choquer la vue, donner de l'ombrage *A.* ایذاء
ـ ایراث التصدّد للنظر ـ البصر *P.* بدیده رمیدگی آوردن ـ
کوزه تیکن ـ کوزی ایرکتمک *T.* خار دیدهٔ جان شدن
بو بابده سکا Qu'est-ce qui vous offusque en cela ? ‖ اولمق
کوزینه ایراث ـ ایذای بصری موجب اولان شئ ندر

رسمی اولدرق - اوزره || La Cour n'a pas été instruite officiellement de ce traité دولت فلان عهدنامه‌نک انعقادندن رسماً خبر آلمامشدر

OFFICIER. Faire l'office divin à l'église *A.* اداء الصلاة *P.* نماز خواندن *T.* نماز اوقومق || On officie bien en cette église - بو كليساده وجه احسن اوزره اداى صلات اولنور

OFFICIER. Qui a un office, une charge *A.* اهل المنصب pl. ارباب المناصب *P.* جاهدار *T.* منصب صاحبى - رجال || Officier de guerre ارباب مناصب حربدن برى de justice امناى شرعدن برى - رجال شرعدن برى de la maison du roi سراى همايون رجالندن برى Officiers de la marine اصحاب مناصب بحريه - رجال ترسانه Grands officiers اعاظم رجال petits صغار رجال Officier subalterne ادانئ رجال - پس پايه رجالدن برى Les hauts, les bas officiers اصحاب مناصب عليا وياخود سفلا

On appelle Officiers de la bouche, les écuyers de cuisine qui travaillent pour la bouche du Roi خدمهٔ مطبخ همايون - خدمهٔ مطبخ خاص

Officier, se dit ordinairement des gens de guerre qui ont quelque commandement dans les armées *A.* ضابط العسكر *P.* سركردهٔ لشكر *T.* عسكر ضابطى - اوفيچيال

On appelle Officiers de Justice, ceux qui sont revêtus d'une charge dans les tribunaux *A.* pl. امناء الشرع *P.* سركردگان عدالتخانه *T.* محكمه ضابطلرى

OFFICIEUSEMENT. D'une manière officieuse *A.* سعياً الى تطييب القلوب - تطييباً - حفايةً بحاجة فلان *P.* خاطر پرورانه *T.* بروجه حاجترواىى - خاطر سازانه - كوكل خوش ايده‌رك - دوستلق صورتيله || Il s'est offert à moi fort officieusement طرفمه عرض معاملهٔ حاجترواىى ايتمشدر Il l'a accompagné officieusement chez son juge سعياً الى التطييب حاكمك حضورينه قدر يانته رفاقت ايلدى

OFFICIEUX. Qui est prompt à rendre de bons offices *A.* رصين - منجح الحاجات - نجيح الحاجات - حفىّ بحاجة فلان - ساعى الى تطييب القلوب *P.* خاطر پرور - خاطر ساز - حاجتروا *T.* دوستلق ايديجى - كوكل خوش ايديجى || Civil et officieux مكرم ومنجح الحاجات Une personne officieuse تطييب قاوبه مايل بر مرد مروّتكار

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait pour faire plaisir *A.* كذب مفرّح *P.* دروغ فرحبخشا *T.* دروغ دلپسند - فرح كتوره‌جك يلان

OFFICINAL. On appelle Compositions officinales, les préparations qui se trouvent toutes composées chez les apothicaires *A.* دواء مهيّاء *P.* علاج پرداخته *T.* ياپلمش حاضر علاج

OFFRANDE. Don que l'on fait à Dieu *A.* نسيكة pl. نسايك - هدىّ *P.* براه خدا اهدا كرده *T.* حقّ يولنه ويريلان || Belle offrande نسيكهٔ حسنه Offrande agréable à Dieu عند الله مقبول اولان نسيكه Les offrandes et les aumônes نسايك وتصدّقات

Il se dit aussi, dans le style soutenu, de tout ce que l'on offre à quelqu'un pour lui marquer son respect *A.* هديّة pl. هدايا - تقدمة *P.* ارمغان *T.* پيشكش

OFFRANT. Celui qui offre un prix d'une chose qui se vend à l'encan. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au plus offrant *A.* لمن يزيد *P.* بافزونندہ *T.* زياده آرتورانه || On a vendu cette maison à l'encan, et on l'a adjugée au plus offrant et dernier enchérisseur بو منزل مزادده صاتيلوب زياده آرتورانه رغبات ناس منقطع - وصوك استكلوسنه ويرلمشدر اولدقدنصكره زياده آرتورانه ويرلدى

OFFRE. Action d'offrir *A.* عرض - بلاغ - تبليغ pl. تبليغات *P.* عرضه داشت *T.* عرض ايتمه - ويرمه || Faire une offre بر شئ تبليغ ايتمك recevoir عرض اولنان شيئى قبول ايتمك - ايتمك تقديم اولنان شيئى رسانيدهٔ حيّز قبول ايتمك - تبليغ - Il signifie aussi, ce que l'on offre || Une belle offre بلاغ مرغوب - مرغوب ومستحسن De grandes offres تبليغات جسيمه Accepter une offre عرض اولنان شيئه تلقّئ بالقبول ايتمك Agréer des offres تبليغ اولنان شيئلرى رهين حسن قبول قبولدن - عرض اولنان شيئلرى ردّ ايتمك refuser ايتمك امتناع ايتمك C'est ma dernière offre اشته بنم تبليغ اخيرمدر On m'avait fait des offres séduisantes بو درطرفمه تبليغات دلربا ايلديلر - آخر تبليغاتم

Et la proposition qu'on fait de donner ou de faire telle chose *A.* تكليف pl. تكليفات || Ses offres ont été reçues en Justice تكليفاتى نزد شرعده مقبول ومعتبر طوتلدى ont été déclarées bonnes et valables تكليفاتى مستحسن ومعتبر اولدقلرى حكم اولنمشدر Ces offres sont raisonnables, suffisantes بو تكليفات قانون عقله موافق وحدّ كفايته بالغدر

عسکر وافر زمان مقام تحفّظ ومدافعهده سکونت اوزره قرار ایتمشیکن بنه تعرّض صورتیله جنکه مبادرت ایلدی

OFFENSIVEMENT. D'une manière offensive *A.* علی طریق التعرّض *P.* تعرّضکارانه *T.* طوقندرق || Agir offensivement contre l'ennemi دشمن اوزرینه علی طریق التعرّض حرکت ایتمک contre quelqu'un فلانک حقنه تعرّضکارانه معامله ایتمک

OFFICE. Devoir de la vie humaine, de la société civile *A.* وظیفة - واجبة الذمّة - واجبات الحال pl. واجبة الحال *P.* حال ناگریز - کار ناچار *T.* ایش || Il est de l'office d'un magistrat de شویله ایتمک بر قاضینک واجبهٔ حالیدر - کاربدر - ایشیدر C'est l'office d'un bon père بر پدر مشفقک وظیفهٔ حالیدر - مشفقه کوره واجبهٔ ذمّتدر Tous les offices de la vie civile امر معاشرتده رعایتی لا بدّ اولان واجبات حال — On dit, qu'un juge a informé d'office, pour dire, qu'il a informé sans être requis, et par le seul devoir de sa charge حاکم مجرّد وظیفهٔ حالی اولمق اوزره کشفه مبادرت ایتمشدر

On dit aussi, Des experts nommés d'office *T.* قبل شرعدن مأمور اولان اهل خبره || On conviendra d'experts, si non il en sera nommé d'office بینلرنده بالتراضی اهل خبره اختیار ایتملو درلر یوخسه قبل شرعدن تعیین اولنهجقدر

On dit figur. Faire quelque chose d'office, c'est-à-dire, de son propre mouvement *A.* عن قریحة *P.* خود بخود *T.* کندو قریحهسندن اولدرق - کندیلکندن

OFFICE, signifie aussi, service. Il se prend en bonne part, quand il se joint avec le mot Bon. Ainsi on dit, Bons offices *A.* حسنة pl. حسن الهمّة - مساعی جمیلة pl. سعی جمیل || Accordez-moi vos bons offices auprès d'un tel فلانک یاننده همم مساعئ جمیلهکزی حقمه صرف ایله Je vous demande vos bons offices pour un tel فلان ایچون حسن همّتکزی رجا ایدهرم Il est d'un coeur noble et généreux d'aimer à rendre de bons offices هر کس حقنه صرف مساعئ جمیلهدن حظ ایتمک علوّ جناب ایله مجبول بر ذات کریم الصفتک شانندندر C'est un bon office d'ami que vous lui avez rendu فلانک حقنه ایتدیککز تمام دوست همّتیدر — Et en mauvaise part, avec le mot Mauvais || Rendre de mauvais offices à un homme بر کمسنهنک حقنه مساعئ نا مرضیّه صرف ایتمک - مساعئ نا مرغوبه V. Desservir.

Il signifie aussi, le service de l'Église, les prières publiques *A.* صلات pl. صلوات *P.* نماز *T.* نماز || L'office divin صلات مبارکه Entendre l'office صلات مبارکی قرائت اولنان کیجه نمازی - صلات لیل L'office de la nuit استماع ایتمک du matin صباح نمازی - صلات صبح du soir صلات مسا - اخشام نمازی L'office de cette fête est fort long بو عیدک صلاتی بغایت مفصّلدر

OFFICE. Charge, emploi *A.* منصب pl. مناصب *P.* جاه *T.* پوست || Office de finance منصب استیفا - امور دفتری de trésorier خزینهدارلق منصبی Office alternatif اوچ سنهده بر - منصب سه ساله triennal مناوبه منصبی héréditaire تبدیل اولنور منصب - منصب موروث ابا عن جدّ vénal اقچه ایله صاتیلور منصب انتقال اولنور منصب Création d'offices ایجاد مناصب Supprimer des offices بعض مناصبی نسخ والغا ایتمک

Et fonction *A.* خدمت *P.* کار *T.* ایش || Son estomac fait fort bien son office معدهسی خدمت لازمهسنی کما ینبغی اجرا ایدر Il n'a plus de secrétaire, mais un de ses domestiques en fait l'office سرّکاتبی یوقدر خدمهسندن بری سرّ کتابتی خدمتنی کورر

OFFICE. L'art de préparer ce qu'on sert sur table pour le fruit *A.* فنّ التجهیز المائدة بالفواکه *P.* فنّ ترتیب میوه بر سفره *T.* سفرهده میوه دوزمنک فنی

Il signifie aussi, lieu dans une maison où l'on prépare tout ce que l'on met sur la table pour le dessert, et dans lequel on garde le linge et la vaisselle *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* کیلار

OFFICES, au féminin. Ce mot comprend tous les lieux où l'on prépare et où l'on garde ce qui est nécessaire pour le service de la table *A.* pl. مخادع pl. مخازن *P.* خورصلاهای سفره *T.* سفرهجی کیلارلری || Il y a dans ce palais de grandes offices بو سرایده مخازن ومخادع جسیمه وار در عظیم - وجسیم سفرهجی کیلارلری وار در

OFFICIEL. Il se dit de ce qui est dit, proposé en vertu d'une commission, d'une autorité reconnue *A.* رسمی || Déclaration, proposition, réponse officielle اعلان رسمی وتکلیف رسمی وجواب رسمی

OFFICIELLEMENT, adv. *A.* رسماً *P.* بروجه رسمی *T.* وجه رسمی

pl. مثوبات *P.* كردار نيك *T.* ثوابلو ايش || Il a fait de grands legs pour être employés à doter des hôpitaux, et en autres oeuvres pies خسته خانه‌لرك تجهيزينه وسائر اول مقوله حسنات ومبرّاته صرف اولنمق اوزره كليتلو اقچه وقف ايلدى

Et oeuvres de surérogation, les bonnes oeuvres qu'on fait sans y être obligé *A.* نافلة pl. نوافل || Ce qui est d'obligation et de devoir, doit aller avant toutes les autres oeuvres de surérogation فرايض كافّهٔ نوافله تقديم اولنمق واجبهٔ حالدندر

Grand oeuvre, se dit en alchimie, pour signifier, la pierre philosophale *A.* كبريت احمر - اكسير اعظم

OFFENSANT. Qui offense *A.* مورث النقيصة *P.* حرمتشكن - دلازار *T.* عرضه طوقنور || Cela est injurieux et offensant بو كيفيّت مورث شتم ونقيصه در Discours offensant موجب نقيصه اوله‌جق كلام Paroles offensantes كلمات مورثة النقيصه - سخنهاى دلازار - قوارص

OFFENSE. Injure de fait ou de parole *A.* نقيصة *P.* آزار *T.* تكدير || Grande, grième offense نقيصهٔ عظيمه وغليظه légère نقيصهٔ خفيفه irréparable بر نوع تعمير قبول ايده‌ميه‌جك نقيصه Offense faite au prince en la personne de son ambassadeur نفس سلطانه راجع اوله‌رق ايلچيسى حقنده واقع اولان نقيصه Faire une offense à quelqu'un بر كمسنه‌يه ايراث نقيصه ايتمك Oublier les offenses واقع اولان نقيصه‌لرى وقوعه كلان نقيصه‌لرى صحيفهٔ - نسياً منسياً فراموش ايتمك Venger une offense بر كمسنه مظهر اولديغى نقيصه‌نك انتقامنى آلمق دلدن امحا ايتمك

En style de dévotion, il signifie, faute, péché *A.* معصيت *T.* صوچ - تقصيرات *P.* گناه pl. سيّئات - سيّئة pl. معاصى || Seigneur, pardonnez-nous nos offenses يا ربّ سيّئات وتقصيراتمزى عفو ايله Expier ses offenses بر كمسنه ارتكاب ايلديكى معاصى وسيّئاتنك كفارتنى ايتمك

OFFENSER. Faire une offense à quelqu'un *A.* ايراث النقيصة - ايقاع النقيصة *P.* آزار رسانيدن *T.* طوقنمق - تكدير ايتمك || Il l'a mortellement offensé جاننه اصابت ايده‌جك وجهله فلانه ايراث نقيصه ايتمشدر Il l'a offensé en son honneur, en sa personne كرك عرض وناموسنه وكرك ذاتنه ايراث نقيصه ايتمشدر Cela m'offense بو حالت بكا مورث - طوقنمشدر نقيصه در

On dit, Offenser Dieu pour dire, pécher رضاء اللهك خلافنه حركت ايتمك

Il signifie aussi, blesser *A.* اصابة الضرر - ايراث الآفة *P.* آزرده كردن - زيان رسانيدن *T.* طوقنمق - ضرر ايرشدرمك || Ce coup lui a offensé le cerveau بو ضربه فلانك دماغنه اصابت ضررى موّدى اولمشدر le principe des nerfs فلانك اصول اعصابنه طوقندى Un son trop aigre offense l'oreille صداى تيز سامعه‌يه اصابت ضررى مستلزمدر - تخديش سامعه‌يى موجبدر

S'offenser. Se piquer, se fâcher *A.* انفعال - انكسار البال - انكسار الخاطر *P.* آزرده دل گشتن - دلشكن شدن - خاطر مانده شدن *T.* كوكل قيرلمق - خاطر قالمق || Il s'offense de ce que... فلان شيئدن منفعل اولور... Ne vous offensez pas si je vous contredis سكا تعريض ايدر ايسم خاطركز قالمسون Il ne s'offense de rien هيچ بر شيئدن خاطر مانده اولمز

Offensé. *A.* مظهر النقيصة *P.* آزار دوچار *T.* عرصنه طوقنلمش - منكسر - منفعل *A.* طوقنلمش *T.* زيان زده *P.* مضرور *A.* منكسر الخاطر - البال *P.* آزرده - دل شكسته *T.* كوكلى خاطرى قالمش - قيرلمش

OFFENSEUR. Celui qui offense *A.* بادى النقيصة *P.* آزار رسان *T.* طوقنان - تكدير ايدن || L'offenseur et l'offensé se sont réconciliés ايقاع نقيصه ايدن كشى ايله مظهر نقيصه اولمشك بينلرى اصلاح اولندى

OFFENSIF. Qui sert à attaquer, qui a pour objet l'attaque. Il ne s'emploie qu'en ces phrases : Armes offensives *A.* آلات جارحة - آلات الحرب والضرب *P.* گدرهاى زخم آور *T.* اوريجى پوصات || L'épée, le mousquet, le pistolet sont des armes offensives قلج وتفنك وپستو آلات جارحه‌دندر - Guerre offensive, par opposition à Guerre défensive ايصال تعرّض ايچون اولان جنك كه بونك مقابلى تحفّظ ومدافعه صورتنده اولان جنكدر - Ligue offensive, se dit d'une ligue par laquelle deux princes s'obligent d'entrer conjointement en guerre contre un autre prince *A.* شروط تعرّضى مشتمل اولان اتفاق - On dit aussi, Faire une alliance défensive et offensive شروط تدافعى وتعرّضى مشتمل بر اتفاق عقد ايتمك

Il se prend aussi substantivement || Le général, après avoir été long-temps sur la défensive, a repris l'offensive فلان سر

P. قوش يمورطه‌سی .T تخم مرغ - مرغه - مرغابه - آستينه
Oeufs de fourmi .A مازن .P تخم مور .T قرنجه يمورطه‌سی
Les oiseaux viennent d'oeufs, pondent, couvent des oeufs قوش قسمی يمورطه‌دن حاصل اولور ويمورطه‌لر ويمورطه بصار
Coquille d'oeuf .A قشر البيض - خشلة .P پوست خايه .T
P. بياض البيض - آح - قيقی .Blanc d'oeuf A يمورطه قبوغی
زرد .P عرقيل .Jaune d'oeuf A يمورطه آقی .T سپيد خايه
خاليكة .P بيض طریّ .Oeuf frais A يمورطه صاريسی .T خايه
گندلاش .P بيضة متمذرة - مذرة .couvi A تازه يمورطه .T تر
T. قوقمش يمورطه - ايكدين يمورطه

On appelle Oeufs rouges, oeufs de pâques, les oeufs que l'on vend vers le temps de pâques .A بيضة الحمرا .P بيضهٔ سرخ
T. پصقاليا يمورطه‌سی - قزل يمورطه

OEUVRE. Il se dit d'un ouvrage considéré relativement à celui qui en est l'auteur .A مصنوع - صنع .pl مصنوعات .P مصنوعات جناب قادر .T ايش || Les oeuvres de Dieu كار مطلق Les oeuvres de la nature مصنوعات يد قدرت Dieu est admirable dans ses oeuvres جناب خداوند لم يزلك يد قدرتيله مصنوع اولان اشيانك كيفيتی محيّر بشر عقولدر L'homme est l'oeuvre des mains de Dieu حضرت واجب الوجودك مصنوعيدر Travailler à l'oeuvre de son salut بر كمسنه وسيلهٔ فلاح ونجاتی اولدجتی صنع وكاره بذل جدّ وسعی ايتمك Il a laissé l'oeuvre imparfait ايشی نا تمام براقدی L'oeuvre de la création fut achevée en six jours صنع خلقت وآفرينش آلتی كونده رسيدهٔ ختام اولمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connaît l'ouvrier صانعك مصنوعدن معلوم اولور - حالی صنعندن بللو اولور

On appelle la conjonction charnelle de l'homme et de la femme, L'oeuvre de la chair .A قربان

METTRE EN OEUVRE. Employer à quelque usage .A اعمال - استعمال .P بكار بردن .T قوللنمق - ايشلتمك - ايشه قوللنمق || Mettre du bois en oeuvre آغاجی اعمال ايتمك Mettre des pierres en oeuvre اعمال احجار ايتمك Voilà un diamant qui est bien mis en oeuvre بر وجه احسن اوزره اعمال اولنمش بر كوزل ايشلنمش - الماسدر

Il se dit aussi des personnes || Il est excellent ouvrier, c'est dommage qu'on ne le mette en oeuvre بينظير بر ايشجيدر يازيق كه ايشه قوللنمزلر

On dit figur. Mettre tout en oeuvre, mettre toutes choses en oeuvre, mettre toutes sortes de remèdes en oeuvre, pour dire, mettre toutes sortes de choses en usage, employer toutes sortes de moyens هركونه تدبيری قوللنمق وهر كونه وسايل واسبابی اعمال ايتمك وهرنوع ادويه ومعالجات استعمال ايتمك

OEUVRE, en termes de joailliers, c'est le châton dans lequel une pierre est enchâssée .A فصّ .P نگين .T قاشی - يوزك جوهر خانه‌سی

DANS OEUVRE, HORS D'OEUVRE. Termes d'Architec. qui signifient, dans le corps ou hors du corps du bâtiment .T داخل بناده يا خارج بناده

HORS D'OEUVRE, se dit figur. des choses dont un ouvrage peut se passer .A خارج من الصدد .P بيرون از صدد .T صدددن چيقمش || Cela est une chose hors d'oeuvre dans ce livre بو كتابده صدددن خارج بر مادّه در

On dit aussi, Travailler sous oeuvre, reprendre sous oeuvre, pour dire, réparer les fondemens d'un mur sans l'abattre, et en le soutenant ديواری عاريتی‌يه آلدرق تمللرينی تعمير ايتمك

OEUVRES, se dit aussi des productions d'esprit .A تأليف .pl تأليفات || Oeuvres poétiques تأليفات شعريّه morales تأليفات اخلاقيه postumes مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايتمش تأليفات داثر Les oeuvres de Platon افلاطونك تأليفاتی

OEUVRE, se dit encore de toute action morale .A عمل .pl اعمال .P كردار .T ايش || Chacun sera jugé selon ses oeuvres هر كسه اعمالنه كوره مجازات اولنه‌جقدر Oeuvre méritoire عمل منتج الثواب - عمل مثاب - عمل مندوب La foi sans les oeuvres est une foi morte ايمان بلا عمل ايمان بيجاندر La fin couronne l'oeuvre عملك كيفيتی نتيجه‌سنده بللو اولور Vous avez fait une bonne oeuvre بر عمل خيره موفق اولمشسك Oeuvre de miséricorde عمل مرحمت اثر .de charité عمل مبرّت اثر - On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, faire certaines actions de charité فی سبيل لوجه الله تعالی - الله تعالی اجرای اعمال خيريّه ايتمك اعمال خيريّه التزام ايتمك

On appelle Oeuvre pie, une oeuvre de charité faite dans la vue de Dieu .A مبرّة .pl مبرّات - حسنة .pl حسنات - مثوبة

ديدهٔ عقلی ـ بصر بصیرتی عصابهٔ غفلت ایله مستور اولمق بصر بصیرتنده پردهٔ غفلت ـ پوشیدهٔ پردهٔ غفلت اولمق اولمق

On dit, Attacher, arrêter les yeux sur une chose, pour dire, porter son attention, porter la vue sur quelque chose *A.* اطماح ـ تحدیق النظر ـ النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک ـ Et porter, jeter les yeux sur une chose *A.* توجیه النظر ـ عطف النظر ـ تعلیق النظر *P.* نگاه انداختن *T.* دونوب باقمق ـ کوز آتمق ـ On dit aussi, Jeter les yeux sur une chose, pour dire, l'examiner légèrement *A.* امرار النظر *P.* چشم گذرایندن *T.* فلان شیئی ـ کوز گزدرمک ـ فلان شیئه کوز کچورمک ـ On dit aussi, Jeter les yeux sur quelqu'un pour une chose, pour dire, songer à lui pour cette chose-là *A.* امالة النظر *P.* نگاه رغبت انداختن *T.* کوز ایلشدرمک ـ کوزدن کچورمک

On dit aussi, qu'une chose attache, arrête les yeux agréablement, pour dire, qu'on prend plaisir à la voir فلان شئ جاذب فرحبخشای دیدهٔ جاندر ـ انظار رغبت واشتیاقدر

Et qu'une chose s'est passée aux yeux, sous les yeux de quelqu'un, pour dire, en sa présence *A.* فی ـ علی مواجهة فلان *P.* حضور فلان *T.* پیش دیدهٔ فلان فلانک کوزی اوکنده

On dit, Aux yeux, devant les yeux de tout le monde, de toute la terre *A.* علی ملاء الناس *P.* پیش نظر همه ناس *T.* خلقک کوزی اوکنده || Il y a long-temps qu'il en use de la sorte aux yeux de tout le monde مدت مدیده‌دنبرو علی ملاء الناس بو صورت اوزره حرکت ایدر Cela s'est passé aux yeux de tout le monde بو حالت علی ملاء الناس واقع اولمشدر

On dit proveb. Les yeux fermés, les yeux clos *A.* مستور العین *P.* پوشیده چشم *T.* کوز باغلو اولەرق || J'en sais si bien le chemin, que je pourrais y aller les yeux fermés اول محلک طریقی شول رتبەده معلوممدر که مستور العین اولەرق واره بیلورم

On dit, que l'oeil de Dieu voit tout جناب ربّ ذو الجلال جمیع احواله بصیر وناظر در

On dit figur., que les ministres sont les yeux des princes وکلای سلطنت ملوکک چشم بینالری مثابەسنده در ـ Et voir une chose par les yeux de l'esprit کوزلری مقامنده در ـ دیدهٔ عقل ایله ملاحظه ـ بصر بصیرت ایله رؤیت ایتمک ایتمک

On appelle poétiquement le soleil, L'oeil de la nature, de l'univers *A.* عین العالم *P.* چشمهٔ سیماب جهانتاب

OEIL. T. de Bot. Petite excroissance qui se voit sur une branche d'arbre, et qui est comme le germe du bouton *A.* جذر *T.* کوز

OEIL, se dit figur. du lustre des étoffes, de l'éclat des pierreries, etc. *A.* جلا *P.* پرتو *T.* جلا ـ پرلاقلق || Ces perles-là n'ont pas un bel oeil بو انجولرک جلاسی اولقدر ایو دکلدر Cette étoffe a un oeil verdâtre بو قماشک یشله چالر بر نوع جلاسی وار در

OEIL de BOEUF, ou BUPHTALMUM. Plante *A.* عرارة ـ بهار *P.* گاو چشم *T.* بانونهٔ گاو ـ صغر کوزی ـ صاری پاپادیه

OEIL DE SERPENT, ou CRAPAUDINE. Espèce de pierre dont on fait des bagues. V. Crapaudine.

OEILLADE. Regard, coup d'oeil *A.* لحظة ـ غمزة ـ نظرة pl. لحظات *P.* نگاه ـ نگه *T.* کوز ـ باقش || Jeter une oeillade *A.* طرح اللحظة *P.* نگه انداختن *T.* کوز آتمق Lancer une oeillade amoureuse یک غمزهٔ عاشقانه طرح ایتمک Jeter des oeillades à la dérobée طرح نظرهٔ دزدیده ایتمک Il ne l'a pas seulement favorisé d'une oeillade فلانی مظهر حقنده بیک نگاه التفات ـ نیمنگاه التفات بیله ایتمدی بیله ارزانی قلمامشدر

OEILLÈRE. On appelle Dents oeillères, les dents de la mâchoire supérieure, desquelles on dit que la racine répond à l'oeil *A.* صاحکة pl. ضواحک *P.* دندان خنده *T.* یان دیش

OEILLET. Fleur odoriférante *T.* قرنفل

OEILLETERIE. Lieu planté d'oeillets *T.* قرنفل باغچەسی

OENAS. Pigeon sauvage *A.* حمامة البرّ *P.* کبوتر دشتی *T.* یبان کوکرجینی

OESOPHAGE. Canal membraneux qui conduit les alimens dans l'estomac *A.* مرئ pl. امرئة *P.* گلوی سرخ *T.* قزل اویکن ـ قزل اوکلک

OEUF. Substance qui se forme dans la femelle de certains animaux, et qui renferme un petit animal de même espèce *A.* بیض pl. بیوض ـ بیضة *P.* خایه ـ خالیکه ـ هاک *T.* یمورطه || Oeuf de poule *A.* بیض الدجاجة *P.* خالیکهٔ ماديان *T.* طاوق یمورطەسی d'autruche *A.* بیضة النعام ـ بیضة البلد *T.* دوه قوشی یمورطەسی d'oiseau *A.* مکنة pl. مکنات ـ بیض الطیر

On dit, qu'un homme a le coup d'oeil excellent, pour dire, qu'il voit promptement le parti qu'il doit prendre dans une affaire *A.* سريع الانتقال *P.* زود انديش *T.* عقلى تيز وارر

On dit en parlant de la vue d'un paysage, de l'aspect d'une maison, etc., que le coup d'oeil en est beau *A.* منظرۀ مطبوعة ـ نظارۀ لطيفة *P.* ديدار زيبا ـ ديدار خوش *T.* كوزل كورنش

On appelle Le premier coup d'oeil, ce qui se présente d'abord à la vue *A.* نظرة الاولى *P.* اوّل ديدار *T.* ايلك باقش || Le premier coup d'oeil de ce jardin est assez beau بو باغچه نظرۀ اوليده خيليجه لطيفدر Au premier coup d'oeil sa figure déplait چهره‌سى نظرۀ اوليده قبيح كورينور Le premier coup d'oeil passé, on s'accoutume à la voir نظرۀ اولى صاوشدقده بوخاتونك ديدارينه آلشيلور

À vue d'oeil. Autant qu'on en peut juger par la vue seule *A.* بتخمين النظر *P.* بانگاريدن ديده *T.* كوز ايله اورانليه‌رق || كوز ايله تخمين ايده‌رك ـ Je n'ai jugé de cette distance qu'à vue d'oeil, et sans la mesurer بو مسافه‌يى بلا مساحه همان نظر تخمينيله نه مقدار اولديغنى بيلدم

Il signifie aussi, visiblement *A.* فى طرفة العين ـ لحظةً بعد لحظة *P.* بهر يك لحظه *T.* هر باقمده || Cet enfant croit à vue d'oeil بو طفل لحظةً بعد لحظة نشوونما بولمقده در Cette femme embellit tous les jours à vue d'oeil بو خاتون كلّ يوم طرفة العينده كسب حسن وبهجت ايدر Ce malade dépérit, s'affaiblit à vue d'oeil بو خسته هر يك لحظه‌ده كسب ضعف وفنا ايتمكده در

On dit, Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتيله‌جق وكوز كورينه‌جك وجهله اثبات ايتمك

On dit, Avoir une chose devant les yeux, pour dire, en avoir l'idée tellement remplie, qu'on en fasse la règle de sa conduite *A.* فى محضر النظر *P.* پيشنهاد ديده *T.* كوز اوكنده || Avoir l'honneur devant les yeux فكر عرض وناموس بر كمسنه‌نك پيشنهاد ديدۀ رغبتى اولمق la crainte de Dieu مخافة الله الله قورقوسى ـ بر كمسنه‌نك پيشنهاد بصر بصيرتى اولمق دائما فلانك كوزى اوكنده اولمق

Et qu'une chose donne dans les yeux, éblouit les yeux, pour dire, qu'elle frappe et attire les regards *A.* انياق النظر ـ انياق البصر *P.* بديده حيرت بخشيدن *T.* كوزى حيرنلندرمك ـ حيرتبخش عيون اولمق

Et qu'une chose blesse les yeux, pour dire, qu'elle déplait كوزينه خار آور آزار در ـ فلان شئ فلانك كوزينه تيكندر

On dit figurément, qu'une chose crève les yeux, pour dire, qu'elle est sous les yeux de celui qui la cherche *T.* كوز اوكنده ديكلو طورر || Vous cherchez votre livre, il vous crève les yeux اشته ميدانده در ـ آراديغك كتاب اشته كوزكده ديكلو طورر

On dit aussi, qu'une chose crève les yeux, saute aux yeux, pour dire, qu'elle est d'une vérité claire بادئ نظرده آشكار وعياندر ـ كالشمس فى وسط النهار ـ كالنار على علم نمودار وعياندر هويدا ونمودار در ـ واضح واشكار در

On dit, Fasciner les yeux, pour dire, les éblouir par des tours de subtilité *A.* تحيير البصر بالشعبذة *P.* بشعبده بازى حقه‌بازلق ايله كوزى شاشورمق *T.* حيرتبخش چشم شدن كوز ـ كوز باغلمق ou pour dire, tromper par un faux éclat *T.* عرض اشكال سيمياكارى ايله فلانى ـ باغيجيلق ايله آلداتمق دوچار مكر وفريب ايتمك

Et faire les yeux doux à quelqu'un, pour dire, lui témoigner de l'amour par des regards *A.* عطف اللحاظة التعشق *P.* نگاه عشقبازى انداختن *T.* عشق كوزيله باقمق

Et dévorer des yeux une chose, pour dire, la regarder avec une espèce d'avidité *T.* بر شيئك اوزرينه تحديق نظر حرص وطمع ايتمك

On dit proverb. Loin des yeux, loin du coeur, pour dire, que l'absence refroidit les affections *T.* كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit figur. Ouvrir les yeux sur une chose, pour dire, la voir telle qu'elle est, après l'avoir vue autrement بصر بصيرتدن رفع پردۀ غفلت ايتمك ـ كوزينى آچمق ـ Et ouvrir les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, lui donner sur cela des connaissances qu'il n'avait point auparavant فلانى اول بابده ايقاظ ايتمك ـ فلانك كوزينى آچمق

Et fermer les yeux à toutes sortes de considération, pour dire, ne vouloir rien écouter عرض اولنان كافۀ مطالعاتدن صرف انظار كافۀ اخطاراتدن ديده تاب رغبت والتفات ـ اعتبار ايتمك اولمق

Et avoir un bandeau sur les yeux, pour dire, être préoccupé d'une passion qui empêche de juger sainement des choses فلانك

- شحمة العين *A.* Le globe de l'oeil || كوز *T.* ديده - چشم كوزك *T.* بن چشم *P.* قعر العين *A.* le fond مقلة العين خانۀ چشم *P.* وقبة العين - محجر العين *A.* la cavité كوكى - كوشۀ چشم *P.* مؤخر العين *A.* le coin كوز اويومى *T.* كوز قويروغى - كوز اوجى *T.* la prunelle *A.* دنبالۀ چشم كوز ببكى *T.* مردمك چشم *P.* le blanc *A.* انسان العين كوزك اقى *T.* سپيد چشم *P.* le noir *A.* بياض العين كوزك *T.* سياه چشم *P.* سواد العين - قارورة - حدقة كوز *T.* پلك *P.* اجفان .pl جفن *A.* la paupière قرهسى كوزك اجزاى مختلفهسى Les différentes parties de l'oeil قپاغى *T.* چشم پريدن *P.* طرف العين *A.* Faire un clin d'oeil - غمز العين - مغاضنة *A.* Faire signe de l'oeil كوز اويناتمق كوز ايتمك *T.* چشم زدن *P.* رمز بالعين Regarder du coin de l'oeil *A.* خزر - لحاظ العين - عطف اللحاظة *P.* با كوز اوجيله باقمق *T.* كوشۀ چشم نگرستن Avoir mal aux yeux كوز علتلو - خسته چشم اولمق - عليل العين اولمق چشمى گريان - دامع العيندر L'oeil lui pleure اولمق عين كوزندن ياش دوكيلور - ونالاندر Des yeux noirs *A.* عين ابج *A.* bien fendus سياه كوز *T.* چشم سياه *P.* احور يرتلاچ كوز *T.* چشم دراز شكاف - چشم بادامى *P.* riants كولر كوز *T.* چشم خندان *P.* عين بشوش - عين قرير *A.* brillans, pleins de feu *A.* عين لامع النور *P.* چشم لمعه پاش *T.* پرلايجى كوز *A.* bleus *A.* عين ازرق *P.* چشم سبز - چشم *T.* آلا كوز *T.* ماوى چشم *P.* تفتيح العين *A.* Ouvrir les yeux چشم *P.* اغلاق العين *A.* fermer كوز آچمق *T.* گشادن اخفاض العين - غض الطرف *A.* baisser كوز قپامق *T.* بستن Lever les yeux au ciel جانب سمايه مد نظر ايتمك Cela fait plaisir aux yeux, plaît aux yeux - تفريح نظر ايدر كوزى صفالندرر - نظرى شاد وخرم ايدر blesse, offense les yeux كوزى تتسندرر - تنفير نظر ايدر

On dit, que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les différentes passions de l'âme paraissent ordinairement dans les yeux *A.* العين غماز القلب

Et l'on dit, qu'un homme a de bons yeux, pour dire, qu'il a de la pénétration dans les affaires *A.* حديد النظر *P.* تيز نظر

On dit aussi, qu'un homme n'a des yeux que pour une personne, pour dire, qu'il n'a d'affection que pour une personne نگاه اشتياق ورغبتى - ذات واحده حصر نظر رغبت ايدر فلانه حصر ايدر

On dit encore, Avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose, ou à quelque chose, pour dire, en avoir soin, prendre garde à... *A.* نظارت - احالة النظر الدقة *P.* نگه داشتن *T.* كوزتمك شو آدمك حالنه نظارت || Il faut avoir l'oeil sur cet homme هر شيئه حوالۀ نظر دقت ايتمك لازمدر J'aurai l'oeil à tout عملهنك اوزرينه ايدهجكم Ayez les yeux sur les ouvriers حوالۀ نظر دقت ايله - نظارت ايله

Et avoir les yeux sur quelqu'un, pour dire, le regarder attentivement *A.* عطف النظر الدقة - اطماح النظر - طمح النظر - كوز ديكمك *T.* ديده دوز دقت شدن - چشم دوختن *P.* پر كمسنهيه ديكه ديكه باقمق - Et que tout le monde a les yeux sur un homme, les yeux tournés, arrêtés sur un homme انظار ناس فلانك - فلان كمسنه مطمح انظار عامه در اوزرينه معطوفدر Et qu'un homme est exposé aux yeux du public معرض انظار خواص وعوامدر - مطرح انظار انامدر

On dit aussi, Voir, regarder de bon oeil حسن نظر ايله كج نظر ايله de mauvais oeil عين لطف ايله - كورمك عين نظر عنف ايله - كورمك Voir les choses d'un oeil indifférent شيلره بيطرفلق كوزيله نظر ايتمك d'un oeil jaloux عين عين غبطه ايله كورمك d'un oeil d'envie حسد ايله كورمك de pitié, de colère, de mépris نگاه مرحمت ايله باقمق ونگاه غيظ وغضب ايله كورمك وعين استحقار ايله نظر ايتمك

On dit aussi, qu'une chose se voit à l'oeil, qu'on en juge à l'oeil, pour dire, qu'il suffit de la regarder pour la connaître كوزكوره كورينور - بللو اولور - بادئ نظرده بديد وعياندر

On dit, qu'un homme a des yeux d'aigle, de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante. V. Lynx. — Et figur. qu'il a des yeux d'Argus. V. Argus et Lynx au figuré.

On dit figur., Fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir *A.* تغاضى - تعامش - تعامى - كوز قپامق *T.* چشم پوشى نمودن - چشم پوشيدن *P.* كورمامزلك ايتمك

Et donner un coup d'oeil à quelque chose, Jeter un coup d'oeil sur quelque chose, pour dire, regarder une chose comme en passant *A.* الماح العين *P.* نيم نگاه انداختن - يك چالوب آلمه باقمق - كوز ايلشدرمك *T.* لحظه انداختن

بو کندو کوزیله کورمش شاهد || J'en suis témoin oculaire
خصوصده رأی العین کورمش شاهدلردن یم

On appelle Verre oculaire, celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'oeil *T.* دوربینک کوز طرفنه کلان شیشه سی

OCULAIREMENT. Par le secours de ses propres yeux *A.* برأی العین *P.* بچشم خویش *T.* کندو کوزیله کوررک || Je m'en suis convaincu oculairement بونی بالمعاینه تحقیق کندو کوزمله کوررک تحصیل ـ رأی العین کوروب ـ ایلدم علم ووقوف ایلدم

OCULISTE. Médecin qui ne s'applique qu'à la guérison des maladies des yeux *A.* کحّال *T.* کوز حکیمی || C'est un très-habile oculiste فننده کمالیله ماهر بر کحّالدر

ODALIQUE. C'est le nom que les Mahométans donnent aux femmes qu'ils destinent à leurs plaisirs *A.* سرّیة *T.* اوطه لق

ODE. Poëme divisé par strophes ou stances de même mesure *A.* شعر مسمّط

ODEUR. Senteur *A.* رایحة pl. روایح *P.* بو *T.* قوقو || Bonne odeur رایحهٔ طیّبه ـ خوش بوی méchante, mauvaise رایحهٔ ردیئه ـ رایحهٔ کریهه ـ بوی بد ـ فنا قوقو forte رایحهٔ ذکیه ـ ذفرا ـ بوی تیز ـ کسکین قوقو douce, suave رایحهٔ لذیذه ـ بوی شیرین ـ طاتلو قوقو agréable رایحهٔ نفیسه ـ بوی دلنشین ـ کوزل قوقو qui entête رایحهٔ فائحه ـ رایحهٔ مخشمة ـ بوی دماغفرسا ـ باشه اورر قوقو Cela n'a point d'odeur بونک هیچ بر درلو رایحه سی یوقدر L'odeur des parfums عطریّاتک رایحه سی

Odeurs, se prend pour toutes sortes de bonnes odeurs *A.* فوایح وعطریّات pl. ـ اطیاب وعطریّات pl. *P.* بویها *T.* قوقولو شیلر

ODIEUSEMENT. D'une manière odieuse *A.* کریها *P.* غرش *T.* ایکردهجک وجهله آمیزانه || Ce que j'ai dit a été interprété odieusement دیدیکم کلام کریها شرح وتفسیر اولندی Il s'est comporté odieusement dans cette affaire بو خصوصده کریها عمل وحرکت ایتمشدر

ODIEUX. Haïssable, qui excite l'aversion *A.* مکروه ـ کریه ـ مستکره ـ موجب الکراهة ـ منفور *P.* غرش آور *T.* ایکردیجی مکروه الاطوار || Un homme odieux ایکرندیلک کتوریجی ـ موقع استکراه un discours بر کلام مکروه Devenir odieux بر ادم اولمق C'est une chose odieuse بر امر کریهدر Les méchants sont odieux اهل شرّ وخباثت اولنلر منفور قلوبدر La mémoire des méchants est odieuse اشرارک ذکری مکروهدر La vie lui est devenue odieuse کندو عمرندن استکراه ایتمک جانندن بیقدی ـ جانندن اکراه ایلدی ـ درجه لرینه واردی

ODOMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer le chemin qu'on a fait *A.* مقیاس الطریق *P.* اندازهٔ راه *T.* یول اولچیسی

ODONTALGIE. Douleur des dents *A.* وجع الاسنان *P.* رنج دندان *T.* دیش آغریسی

ODONTALGIQUE. Il se dit des remèdes propres à calmer la douleur des dents *A.* دافع الوجع الاسنان *P.* بر طرفساز رنج دندان *T.* دیش آغریسنی کیدریجی

ODONTOÏDE. Qui a la forme d'une dent *A.* سنّیّ الشکل ـ ضرسیّ الهیئة *P.* دندان کونه *T.* دیش صورتنده ـ دیش کبی

ODORANT. Qui répand une bonne odeur *A.* معطر ـ فایح ـ ناشر الرایحة ـ طیّب الرایحة ـ مفوّه *P.* بویدار ـ خوشبو ـ بو یا *T.* قوقولو ـ کوزل رایحه پاش ـ عطرناک ـ بوی افشان ـ || Les fleurs odorantes ازهار فایحه قوقو یایدریجی ـ قوقولو Le cèdre est un bois odorant بر اردیج آغاجی طیّب الرایحه بر آغاجدر

ODORAT. Le sens qui a pour objet les odeurs *A.* قوّة شامّة *P.* قوّت بوییدن *T.* قوقولمه قوّتی || Odorat subtil, fin قوّت ـ عدیم الشامّه در شامّهٔ دقیقه Il n'a point d'odorat شامّه سی هیچ یوقدر

ODORIFÉRANT. V. Odorant || Des aromates odoriférants عطریّات ناشرة الروایح

OECUMÉNICITÉ. Qualité de ce qui est oecuménique *A.* شمول علی ربع المسکون *P.* جهانشمولی || L'oecuménicité d'un concile بر مجلس شورانک ربع مسکونه شمولی ـ کافّهٔ جهانه شمولی

OECUMÉNIQUE. Universel, de toute la terre habitable *A.* عمومیّ ـ شامل علی ربع المسکون *P.* جهانشمول *T.* جمیع ربع مسکونه شامل عموم || Concile oecuménique دنیانک مشورتی

OEDÉMATEUX. Qui est attaqué d'oedème, ou qui est de la nature de l'oedème *A.* ذو ورم الرخو

OEDÈME. Tumeur molle, sans douleur *A.* ورم الرخو ـ اودیما *P.* آماس نرم *T.* سلپوک یومری اور

OEIL. L'organe de la vue *A.* عین pl. عیون pl. اعین *P.*

S'occuper de quelque chose. Y songer beaucoup A. صرف الذهن - اعمال الفكر - حلول P. صرف اندیشه کردن T. برکمسنه بر ایشه عقلنی ویرمک || Il s'occupe de détruire les abus فساداتنک دفعنه صرف ذهن ایدر - ایتمش Il signifie aussi, travailler A. سعی - جدّ - اقدام P. کوشش نمودن T. جالشمق || Il s'occupe de son jardin باغچه‌سنک تنظیمنه سعی واقدام ایدر

Occupé. A. مستوعب P. درگرفته T. قپلانمش A. مضبوط P. گرفته T. آلنمش A. مشغول P. بسیارکار T. ایشی کوجی جوق || Les lieux étaient occupés یرلر ضبط اولنمش ایدی C'est un homme fort occupé کثیر الاشغال بر آدمدر

OCCUPER. T. de Jurisp. Il se dit d'un procureur qui est chargé d'une affaire de Justice A. تحمّل الوكالة - التزام الوكالة || C'est un tel procureur qui occupe pour moi en cette cause بو دعواده طرفمدن حامل وکالت اولان فلاندر

OCCURRENCE. Événement fortuit, occasion A. فرصت - حالة اتفاقیّة pl. حالات اتفاقیّة P. کار خود آمده T. ظهورات - اتفاقًا ظهور ایتمش فرصت || Favorable occurrence فرصت خیریّه - فرصت سعیده Dans cette fâcheuse occurrence اتفاقًا ظهور ایتمش بو مقوله حالت کدر فرما Il a disposé cela pour s'en servir selon les diverses occurrences بو مادّه‌یی حالات محتمل الظهورده ایشنه یرایه‌جق صورت ایله تنظیم ایلدی

OCCURRENT. Il se dit des choses qui surviennent, qui se rencontrent A. اتفاقیّ P. از قضا آمده T. ظهورات اولدرق ظهوره واقع اولان || Il faut se gouverner selon les cas occurrens کلان حالات اتفاقیه‌نک موجب ومقتضاسی اوزره ادارهٔ نفس ایتملو در Les affaires occurrentes امور اتفاقیّه - حالات اتفاقیّه‌دن معدود اولان امور

OCÉAN. La grande mer qui environne toute la terre A. بحر محیط - قاموس - بحر اعظم P. اوقیانوس T. دیش دکز || Le vaste Océan بحر محیط وسیع الانحا Au milieu de l'Océan وسط بحر محیطده Les îles de l'Océan بحر محیطده کائن جزیره‌لر Naviguer sur l'Océan بحر محیطده سیر وسفر ایتمک

OCHLOCRATIE. Gouvernement du bas-peuple A. حکومة الاسافل الناس P. فرمانفرمایئ خسان ناس T. بالدری چپلاق مقوله‌سنک حکومتی

OCQUE. Poids du Levant A. قیّة T. اوقه

OCTAÈDRE. T. de Géomet. Corps solide à huit faces A. مثمّن الجهات P. هشترو T. سکز یوزلو

OCTANT. T. d'Astron. Il se dit d'un instrument qui contient la huitième partie d'un cercle A. ثمن الدائرة - مقياس الثمن الدائرة

Il signifie aussi, une distance de quarante-cinq degrés entre deux planètes A. بون الخمس والاربعين درجة T. قرق بش درجه ایراقلق Ainsi on dit, La lune est dans les octants, c'est-à-dire, à quarante cinq degrés du soleil قمرک شمسدن بونی قرق بش درجه در

OCTAVO. On appelle In octavo, un livre dont les feuilles sont pliées en huit feuillets A. في قطعة الثمن الطلحيّة P. بقطعهٔ یک هشتم برگ کاغذ T. ثمن طبقه قطعه‌سنده

OCTOBRE. Le dixième mois de l'année A. تشرین اوّل P. آبان T. تشرین اوّل

OCTOGÉNAIRE. Il se dit d'un homme qui a acquis l'âge de quatre-vingts ans A. بالغ الثمانين P. هشتاد ساله T. طقسان یاشنده || Homme octogénaire طقسان یاشنده بر آدم

OCTOGONE. Qui a huit angles et huit côtés A. مثمّن - مثمّن الزوایا P. هشت کوشه T. سکز کوشه‌لو || Figure octogone شکل مثمّن الزوایا Un octogone parfait, irrégulier مثمّن منتظم الشکل ویاخود سقیم الشکل

OCTROI. Concession A. انعام pl. انعامات P. بخشایش T. بغشلایش || L'octroi des priviléges appartient au Prince انعام امتیازات ملوکه مخصوص اولان اموردندر Le prince a révoqué cet octroi پادشاه ایتدیکی انعامی نسخ وابطال ایلدی Lettres d'octroi انعامی حاوی برات

OCTROYER. Concéder A. انعام - احسان P. بخشیدن - ارزانی نمودن T. بغشلمق || Octroyer une grâce, une demande برکونه لطفی وبر کمسنه‌نک مسئولنی احسان ارزانی قلمق - ایتمک

OCTUPLE. Qui contient huit fois A. ثمانیّ - مضاعف ثمان مرّات P. هشت بار T. سکز قات || Seize est octuple de deux اون التی عدد ایکینک سکز قاتیدر

OCTUPLER. Répéter huit fois A. تضعیف ثمان مرّات P. هشت بار کردن T. سکز قات ایتمک

OCULAIRE. On appelle Témoin oculaire, celui qui rend témoignage de ce qu'il a vu de ses propres yeux A. شاهد بالعیان - شاهد برأی العین P. شاهد با چشم خویش دیده T.

maladie مرض خفی philosophie علم حکمت خفیّه Les sciences occultes علوم خفیّه

OCCUPANT. Qui se saisit d'une chose et qui s'en rend le maître *T.* ضبط در دست تصرّف گیرنده ـ دارنده *P.* متصرّف *A.* متصرّف || Il ne se dit qu'en ces phrases: Premier occupant ایدن اوّل باوّل ضبط ایدن ـ متقدّم Un pays exposé au premier occupant اوّل باوّل ضبط ایده‌جک کمسنه‌نک ید تصرّفنده قالمق اوزره آچیقده اولان بر مملکت La droit du premier occupant est d'ordinaire bien fort الفضل للمتقدّم فحواسنجه متصرّف متقدّمک استحقاقی عادتا اقوا اولور

Il se dit aussi d'un procureur constitué sur un procès *A.* وکیل حامل الوکالة ـ منصوب || Une même personne ne peut avoir sur une même demande deux procureurs occupants بر کمسنه‌نک بر کمسنه ـ مصلحت واحده‌ده ایکی وکیل منصوبی اولەمز بر دعواده ایکی وکیل نصب ایده‌مز

OCCUPATION. Travail auquel on est occupé *A.* شغل pl. اشغال ـ مشغلة pl. مشاغل ـ مشغولیّت *P.* کار ـ بیاوار *T.* ایش || Occupation importante شغل معتنا مشغلهٔ مهمّه sérieuse pénible مشغلهٔ متعبه frivole, légère شغل عبث وشغل خفیف Quelles sont maintenant vos occupations? الیوم نه مقوله اشغالک وار در Avoir de l'occupation مشغول اولمق Manquer d'occupation بی فقدان شغله دوچار اولمق Être sans occupation بر کمسنه‌یه Donner de l'occupation à quelqu'un شغل وکار اولمق ایش ویرمک ـ شغل تحمیل ایتمک

Cette dernière phrase se dit aussi pour dire, causer de la peine, de l'embarras *T.* ـ بر کمسنه‌یی غائله‌یه گرفتار ایتمک غائله پیدا ایتدرمک ـ بر کمسنه‌یه غائله ویرمک || Je lui donnerai bien de l'occupation کندویه خیلی غائله پیدا ایتدره‌جکم

Occupation, en termes de Jurisp. signifie, habitation *A.* اقامت نشست *P.* اوتورمه *T.* || Il a été obligé de payer les loyers des lieux, à proportion du temps et de l'occupation qu'il a faite اول منزللرک کراسنی مدّت اقامتنه قیاس ایله ادایه مجبور اولمشدر

OCCUPER. Remplir un lieu, un espace *A.* استیعاب *P.* در بر گرفتن *T.* طوتمق ـ قپلامق || Cela occupe trop de place بو وافر یر طوتار ـ شئ وافر محل احاطه ایدر Les esprits n'occupent point de lieu ارواح اصلاً وقطعاً استیعاب مکان ایتمز

Cela occupe toute la chambre, toute la place اوطه‌نک مجموعنی ومیدانی بسبتون استیعاب ایدر Cette affaire a occupé les plus belles années de ma vie بو مصلحت الطف ایّام عمرمی استیعاب ایتمش اولدی Ce rapport a occupé une heure entière de la séance بو تقریر مجلسک تمام بر ساعتنی استیعاب ایلدی ـ صرف ایتدردی

On dit, Occuper un logement, une maison, pour dire, y habiter *A.* اقامت ـ تمکن *P.* نشستن ـ مقیم شدن *T.* اوتورمق || Occuper une grande maison بر منزل عظیمده اقامت ایتمک || Il occupe deux chambres ایکی عدد اوطده اقامت ایدر

On dit aussi, Occuper la place de quelqu'un, pour dire, exercer son emploi, sa fonction *A.* قیام فی المقام *P.* جا نشین شدن *T.* فلان کسک مقامنه قایم اولمق ـ یرینه اوتورمق

Occuper, signifie en termes de guerre, se saisir, s'emparer d'un poste *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلمق || Nos troupes occupèrent les hauteurs عسکرمز مواقع مرتفعه‌یی ضبط ایتمشدر

Il signifie aussi, employer, donner à travailler *A.* اشغال ـ تحمیل الشغل *P.* کار دادن ـ بیاوار دادن *T.* ایش ویرمک ـ || Il faut occuper les jeunes gens حدیث السنّ کنجلری چالشدرمالو ـ اولنلره تحمیل شغل ایتمک لازمدر بر Il se débauchera, si on ne l'occupe à quelque chose ایش ایله اشغال اولنمیه‌جق اولور ایسه عیش وعشرته گرفتار اوله‌جغی درکار در Ces affaires m'occupent depuis long-temps بو مصلحتلر مدّت مدیده‌دنبرو بنی اشغال ایدر Il y a là de quoi occuper plusieurs ouvriers فلان محلده وافر عمله‌یی اشغال ایده‌جک ایش وار در

S'occuper, signifie, s'appliquer à... y donner tout son temps *A.* اشتغال ـ مواظبت *P.* ورزش نمودن ـ ورز یدن ـ مشغول شدن *T.* چالشمق || Il s'occupe à l'étude des mathématiques علوم ریاضیّه‌نک مطالعه‌سنه مشغولدر Vous vous occupez trop du soin de votre santé حفظ صحّت خصوصنده اشتغالک پک زیاده در Cette femme ne s'occupe que de son ménage, de son mari et de ses enfans انجق ادارهٔ امور بیتیّه‌سنه وزوج واولادی احوالنه مشغوله بر خاتوندر Tout le jour il s'occupe à lire بتون کون کتاب مطالعه‌سنه مشغولدر

On dit aussi absolument, C'est un homme qui aime à s'occuper *A.* عمول ـ کار گذار *T.* ایشگذار ـ چالشقان

OCCASION. Rencontre de temps, de lieux, d'affaires propres pour quelque chose *A.* سر - ويل *P.* وقت مناسب - فرصت فرصت *T.* وقت وحال - وقت || L'occasion présente وقت - نعم الفرصة شمديكى وقت وحال - حاضره Belle occasion - وقت مساعد - فرصت مساعد فرصت حسنه favorable وقت مناسب importante فرصت واجب الاعتنا Prendre occasion de... فلان شيئدن اتخاذ فرصت ايتمك Chercher l'occasion جويندهٔ فرصت - طلب فرصت ايتمك Saisir l'occasion فرصت آرامق - فرصتخواه اولمق - اولمق Je lui اختلاس فرصت ايتمك - انتهاز فرصت ايتمك ferai plaisir dans l'occasion وقت فرصت ظهورنده خاطرينى وقت مناسبده خاطرينى تطييب - خوش ايدهجكم مناسبت دوشدكده خاطرينى خوش ايدهجكم - ايدهجكم Quand l'occasion s'en présentera, s'en offrira لدى ظهور الفرصة - منتظر Il faut attendre l'occasion وقت مناسب ظهورنده وقت مناسبى ظهورينه - وقت فرصت اولمق اقتضا ايدر Ne pas perdre ديده دوز ترقب وانتظار اولمق اقتضا ايدر l'occasion فرصتى فوت ايتمامك - افاتهٔ فرصت ايتمامك la manquer فرصتى قاچرمق - فوت فرصت ايتمك la ménager وقت وحالى قوللانمق Se servir, se prévaloir, profiter de l'occasion ظهور ايدن حالى نعم الفرصة عدّ ايتمك - فرصتى - فرصتى غنيمت بيلمك - اغتنام فرصت ايتمك ظهور ايدن فرصتدن - وسيلهٔ جلب منفعت عدّ ايتمك Selon les occasions وقت وحالنه متمتع وفائدهمند اولمق ظهور ايده بيلهجك فرصتلرك موجب ومقتضاسنه - كوره هر حال وهر - هر وقت وحالده En toute occasion كوره À la première occasion اوّل باوّل ظهور ايدهجك وقتده Se conduire suivant les occasions وقت وحالك وفت مناسبده موجب ومقتضاسى اوزره عمل وحركت ايتمك Je pris occasion de là اول شيئدن اتخاذ فرصت ايلدم

On dit proverb., qu'il faut prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, qu'il la faut saisir, dès qu'elle se présente فرصتى لدى الظهور ايكى ال ايله يقهلملو در

Il se prend aussi pour Combat *A.* وقعة *P.* جنك *T.* اوغراش || Une occasion bien chaude وقعهٔ شديده Il s'est trouvé aux occasions وقعهلرده بولندى

Il signifie aussi, sujet, ce qui donne lieu à quelque chose *A.* وسيلة pl. ذريعة - وسايل || Il faut fuir les occasions du péché وسيلهٔ گناه اولان احوالدن حذر ومجانبت اولنمق واجبدر Cela est arrivé à l'occasion de la guerre بو شئ سفر وسيلهسيله Cela fut l'occasion de sa perte بو مادّه تلفنه وسيله اولدى Il s'est fâché pour une légère occasion ادنا بر وسيله اولمشدر Il n'en est pas la cause, il n'en est que l'occasion ايله انفعال ايلدى بو مادّهنك وقوعنه سبب اولميوب انجق بر وسيله در

OCCASIONEL. Qui occasione *A.* موجب || Cause occasionelle علت موجبه

OCCASIONELLEMENT. Par occasion *A.* حسب - بالايجاب الايجاب الوقت

OCCASIONER. Donner occasion *A.* ايجاب - ايراث *P.* باعث شدن *T.* سبب اولمق || Cela occasiona bien des malheurs بو كيفيت نيچه مصايب وآفاتك حدوثنه سبب اولمشدر du bruit بو كيفيت ايراث قيل وقال ايتمشدر مورث قيل - موجب - وقال اولمشدر

OCCASIONÉ. *A.* مستوجب *P.* سبب آمده از فلان - ازفلان فلان سببدن اولمش *T.* سبب وقوعيافته

OCCIDENT. Partie du ciel où le soleil se couche *A.* غرب - مغرب *P.* باختر *T.* كون باطيسى || L'occident est l'opposé de l'orient مغرب مشرقك مقابليدر Se tourner vers l'occident سمت غربه توجّه ايتمك Côté d'occident جهت غربى Les régions d'occident مغرب زمين - اقطار مغربيّه

OCCIDENTAL. Qui est à l'occident *A.* غربى *P.* باخترى *T.* كون باطيسى طرفندهكى

OCCIPITAL. Qui appartient à l'occiput *A.* قذالى *P.* قفايى *T.* اكسهدهكى || Os occipital استخوان قفا - عظم قذالى اكسه كميكى -

OCCIPUT. T. d'Anat. Le derrière de la tête *A.* قذال pl. قذل pl. اقذلة *P.* قفا *T.* اكسه || On lui a fait un cautère au-dessus de l'occiput اكسهسنك آلت طرفنده ياقى آچدرديلر

OCCULTATION. T. d'Astron. Disparition passagère d'une étoile ou d'une planète cachée par la lune *A.* ستر فى وراء القمر *P.* پس ماه پوشيدگى *T.* آيك آردنده كيزلنمه || Occultation des fixes par la lune ثوابتك وراى قمرده تسترى

OCCULTE. Caché *A.* خفىّ *P.* نهانى *T.* كيزلو || Cause occulte سبب خفى - علّت خفيّه faculté قوّت خفيّه vertu كيفيّت وخاصّهٔ خفيّه Qualité, propriété occulte خاصيّت خفيّه

Vous n'y trouverez point d'obstacle· بر درلو مانع ومزاحمه **Faire obstacle à quelqu'un** دوچار اولماك احتمالی یوقدر **Mettre obstacle à quelque chose** بر کمسنه‌یه حائل اولمق **Il n'y a** ایراث مانع ایتمك - بر ماده‌ده سد راه اولمق **nul obstacle** بر درلو حائل ومانع یوقدر

OBSTINATION. Opiniâtreté *A.* اصرار - درشة الطبع *P.* ستیهش *T.* اونکولك ‖ Étrange obstination اصرار غریب Obstination au mal اصرار علی الشر L'obstination d'un pécheur مذنبك اصراری V. aussi Opiniâtreté.

OBSTINÉMENT. Avec obstination *A.* بالاصرار *P.* ستیهشکارانه - *T.* اونکولك ایله مصرانه ‖ Soutenir obstinément un mensonge بر کذبی مصرانه تأیید ایتمك

s'OBSTINER. S'opiniâtrer *A.* اظهار الدرشة - اصرار *P.* ستیهیدن *T.* اونکولك ایتمك ‖ Plus on le prie, plus il s'obstine کندویه عرض رجا اولندقچه بر قات دخی اظهار درشت ایدر ‖ Ne vous obstinez point à cela بو بابده اصرار ایتمه ‖ Il s'obstine dans son opinion راینده اصرار ایدر Si vous ne cessez de lui parler, vous l'obstinerez davantage سویلمکدن فراغت ایتمدجك اولور ایسه‌ك اصرارینی برقات دخی تزیید ایده‌جکك درکار در Cela ne fait que l'obstiner بو حال تأکید اصرارینی موجبدر V. S'opiniâtrer.

OBSTINÉ. *A.* مصر *P.* ستیهشکار *T.* اونکولك ایدن ‖ Enfant, plaideur obstiné طفل مصر ومدعئ مصر

OBSTRUCTIF. Qui cause obstruction *A.* مورث المسدة - مسدد *P.* سده آور *T.* طیقادیجی ‖ Aliment obstructif سده‌یی مورث اولان غدا

OBSTRUCTION. Obstacle que les fluides rencontrent dans le corps animal *A.* سدة pl. سدد *T.* طیقانقلق ‖ Le quinquina occasione des obstructions قنه قنه احداث سدد ایدر Cela guérit les obstructions بو شئ سده‌لری دافعدر ‖ Il y a obstruction dans le foie کبدده سده وار در Maladie qui vient d'obstruction dans l'estomac معده‌ده ظهور ایدن سده‌دن متکون بر مرض

OBSTRUER. Interposer un obstacle *A.* سد *P.* بستن *T.* طیقامق - قپامق ‖ Vous obstruez le passage معبری سد ایدرسك Ce bâtiment obstruait les jours de ma maison بو بنا خانه‌مك آیدینلغنی سد ایدر ایدی - Figur. ‖ Obstruer le cours d'une affaire par des chicanes تزویرات گوناگون ایله مجرای مصلحته حوالهٔ سد ممانعت ایتمك

Il signifie aussi, causer de l'obstruction *A.* احداث السدة *P.* سده پیدا کردانیدن *T.* طیقانقلق کتورمك

OBSTRUÉ. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* طیقانمش - قپانمش

OBTEMPÉRER. Obéir *A.* امتثال *P.* سر فروبی نمودن *T.* ‖ Obtempérer aux magistrats حکامك امرینه اطاعت ایتمك امتثال ایتمك

OBTENIR. Parvenir à se faire accorder ce qu'on désire *A.* تحصیل - استحصال *P.* ظفر یافتن - دسترس شدن *T.* اله کتورمك ‖ J'ai obtenu de lui qu'il demeurerait encore trois jours avec nous اوچ کون دخی بزده قالمق اوزره رضاسنی تحصیل ایلدم C'est une grâce difficile à obtenir تحصیلی دشوار بر مساعده در Obtenir permission رخصت تحصیل ایتمك Je n'ai jamais pu rien obtenir de cet homme-là بو آدمدن هیچ بر وقتده بر شئ تحصیل ایده‌مدم ‖ Il ne saurait obtenir cela de lui-même بو شیئه خود بخود دسترس استحصال اولمق احتمالی یوقدر Par ce procédé chimique, j'ai obtenu tel résidu بو عمل کیمیوی ایله فلان عصاره‌یی تحصیل ایلدم

OBTENTION. Il se dit en termes de Palais, en parlant des choses qu'on obtient. V. Obtenir ‖ L'obtention d'un privilége, d'un arrêt بر امتیازك وبرحکمك تحصیلی

OBTUS. T. de Géomét. Il se dit d'un angle plus grand qu'un angle droit *A.* زاویة منفرجة

On dit figur., qu'un homme a l'esprit obtus, pour dire, qu'il a peine à concevoir *A.* کثیف الذهن *P.* کند ذهن *T.* سوز ذهنی قپانق - آکلمز

OBTUSANGLE. Il se dit d'un triangle qui a un angle obtus *A.* شکل مثلث ذو زاویة المنفرجة

OBUS. Sorte de petite bombe, qui se jette avec un obusier *T.* اوبوز طوبی گله‌سی

OBUSIER. Espèce de mortier, qui se tire sous un degré peu élevé *T.* اوبوز طوبی

OBVIER. Prendre les mesures nécessaires pour prévenir un mal *A.* تحرز - احتراز - احتذار - حذر *P.* گریزیدن *T.* صاقنمق ‖ Obvier à un malheur بر آفتدن احتراز ایتمك On ne saurait obvier à tous les inconvéniens کافهٔ محاذیردن تحرز واحتذار ممکن دکلدر Il faut obvier à cela بوندن حذر بونك دفعی چاره‌سنه باقلمق لازمهٔ حالدندر - لازمدر

OBSERVER. Accomplir *A.* ایفا - مراعات - رعایت *P.* بجا *T.* یرینه کتورمک - طوتمق آوردن || Observer les commandemens de Dieu اوامر الهیّهیه رعایت ایتمک Un bon religieux observe sa règle برراهب صادق طریقتنک قانون ورسومنه رعایت ایدر On peut observer à son aise certaines ordonnances des médecins اطبّانک بعض وصایالرینه بالسهوله رعایت اولنه بیلور Observer le jeûne فریضهٔ صیامه رعایت اوروجی طوتمق - ایتمک les statuts نظاماته نظاماتک موجب ومقتضاسنی ایفا ایتمک - رعایت ایتمک les lois قوانین واحکامک موجب ومقتضاسنه رعایت - مراسم حسن ادبه رعایت ایتمک les bienséances مراسم حسن ادبی ایفا ایتمک

On dit proverb. Observer les longues et les brèves, Observer les points et les virgules, pour dire, s'attacher exactement à ne pas manquer aux moindres choses *T.* نقیر وقطمیر دقّت ایتمک - انجهدن انجه آراشدرمق

OBSERVER. Remarquer les choses de la nature *A.* نظر - تنظّر - نگاه انداختن - نگرستن *P.* مطالعة - تطلّع - امعان النظر باقمق *T.* دیدهٔ دقّت دوختن || Observer le changement du temps هوانک تبدّلنه نظر ایتمک le vol des oiseaux, la nature طیورک طیرانـنه واحوال قدرته امعان نظر ایتمک les symptômes d'une maladie مرضک ظهور ایدن عارضهلرینه نظر le flux et le reflux de la mer دریانک جزر ومدّینه ایتمک دیده دوز دقّت اولمق - امعان نظر ایتمک - نظر ایتمک

En parlant des choses qui regardent l'Astronomie, on emploie aussi le mot *A.* ترصّد || Observer le cours des astres کواکبک سیر وحرکتـنه نظر وترصّد ایتمک Les astronomes observent les comètes, les éclipses اهل نجوم کواکب دنبالهدارک وکسوفات وخسوفاتک کیفیّتنه نظر ایدرلر Observer avec de bons instrumens آلات رصدیّهٔ صحیحه ایله ترصّد ایتمک

Il signifie aussi simplement, remarquer *A.* امرار النظر الدقّة - دقّت *T.* دقّت کردن - نگاه دقّت انداختن *P.* رؤیت || J'ai observé dans mon voyage que... اثنای سفر... ایتمک فلان... dans un tel auteur وسیاحتمده دقّت ایلدمکه Avez-vous observé que la clause du contrat porte...? تألیفده دقّت ایلدمکه سندک شرطی شو معنایی متضمّن اولدیغنه Observez bien toutes ces choses بو شیلرک دقّت ایلدکمی مجموعنه امرار نظر دقّت ایله

Observer quelqu'un, signifie, épier, remarquer ses actions, ses discours *A.* تجسّس - تفقّد الاحوال - استقصاء الحرکات *P.* کوزتمک - چاشوتلمق *T.* حوالهٔ نظر تجسّس کردن || On a mis autour de lui des gens qui l'observent احوالنی تفقّد حرکات - واستقصا ضمننده یاننه آدملر تعیین اولندی وسکناتنه حوالهٔ نظر تجسّس ایتمک اوزره Un bon général doit observer les mouvemens des ennemis بر سر عسکر ماهر اعدانک حرکات وسکناتنی تجسّس واستقصادن خالی اولمامق اقتضا ایدر Prenez garde à ce que vous dites, on vous observe دیدیککز کلامه بر ایوجه مطالعه ایله زیرا سنی تجسّس ایدر آدملر وار در Les grands sont malheureux, on observe toutes leurs paroles عظما وسر بلندانک حالی مشکلدر زیرا جمیع اقواللرینه حوالهٔ انظار تفقّد واستقصا اولنور

S'OBSERVER. Être fort réservé dans ses actions, dans ses paroles *A.* احتراز - تحرّز النفس *P.* بخود پرهیز داشتن *T.* کندویی کوزتمک || C'est un homme qui s'observe beaucoup غایت مرتبهده محترز بر آدمدر

OBSESSION. Il se dit de l'état des personnes qu'on croit obsédées du malin esprit *A.* محصوریّة من - استیلاء الشیطان الشیطان || Les accidens extraordinaires qu'on voit dans cette personne, font croire qu'il y a de l'obsession du démon فلان کشیده خارق عاده اولهرق مشهود اولان بعض حالات غریبهیه نظرا شیطاندن محصور اولدیغی ظنّ اولنمق اقتضا ایدر

Il se dit figur. de l'action de celui qui obsède, ou de l'état de celui qui est obsédé. V. Obséder || Il ne le quitte point, on n'a jamais vu une pareille obsession یاننـدن اصلا وقطعا منفکّ اولمیوب بو رتبهده ملازمت ابدی کورلمش شیٔ دکلدر

OBSTACLE. Empêchement *A.* مانع pl. موانع - حائل pl. حوائل - حاجز pl. حواجز - مزاحم pl. مزاحمات *P.* سدّ کیرو طوردهجک شیٔ *T.* خشکاب - پابند - راه || Grand obstacle مانع عظیم - مانع قوی invincible دفعی نا ممکن هر کونه موانع ومزاحماتی سلب Lever tout obstacle بر مانع ظهور ایدن مانعک دفعنه ایتمک Vaincre un obstacle ظهوره کلان مانعی صاوشدرمق surmonter ظفریاب اولمق Faire naître des obstacles احداث موانع ومزاحمات ایتمک faire cesser ظهور ایتمش حوائل وحواجزی بر طرف قلمق

On dit aussi, L'obscurité de sa naissance, de sa famille *A.* مجهولية الاصل ـ خساسة النسب ـ انتشاب النسب *P.* صوبك بللورسزلغی *T.* گمزادی

OBSÉDER. Être assidu auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بلا انفكاك *P.* ملازمت نمودن *T.* بیجدا بر کمسنه‌نك یانندن ایرلمامق || Le ministre obsédait le prince وکیل سلطنت پادشاهك یانندن بلا انفکاك ملازمتدن خالی دکل ایدی Il est obsédé par deux ou trois de ses domestiques کندو خدمتکارلرندن ایکی اوچ نفر کشی بیجدا یاننده ملازمت ایدر Ses héritiers l'obsèdent si fort, qu'ils ne laissent approcher personne de lui وارثلری شول رتبده یاننده ملازمت ایدرلر که بر کمسنه‌یی یاقلشدرمزلر

Il se dit aussi d'une personne qu'on suppose tourmentée par des illusions du malin esprit *A.* مستولی من روح الخبیث ـ محصور من الشیطان || Il y a un malin esprit qui l'obsède فلانه روح خبیث استیلا ایمتشدر Il n'est pas possédé, il n'est qu'obsédé ممسوس دکل شیطاندن محصور در

OBSÈQUES. Funérailles pompeuses *A.* موکب الجنازة *P.* جنازه آلایی *T.* یسال جنازه || J'ai assisté à ses obsèques جنازه‌سی آلاینده موجود ایدم On lui fit de magnifiques obsèques جنازه‌سی آلایی کمال دبدبه واحتشام ایله اولدی

OBSÉQUIEUX. Il se dit d'un homme qui porte à l'excès le respect, les égards, la complaisance *A.* متبصبص *P.* جابلوس *T.* یلتاق

OBSERVABLE. Qui peut être observé *A.* معاین *P.* دیدنی ـ بدید *T.* کورینه بیلەجك ـ کورینور || La différence de ces deux quantités n'est pas observable بو ایکی مقدارك بیننده اولان فرق معاین دکلدر

OBSERVATEUR. Celui qui observe une loi, une règle *A.* مراعی *P.* نگهدارنده ـ رعایتکار *T.* طوتیجی || Observateur des commandemens de Dieu احکام الهیه‌یه رعایت ایدن Un fidèle observateur des ordres du prince اوامر شاهانه‌نك مراعیٔ صداقتکاری Ce religieux est un exact observateur de la règle بو راهب طریقتك یول ارکاننه کمال دقت ایله رعایت ایدر Socrate fut un grand observateur des lois حکیم سقراط قوانین واحکامه غایة الغایه رعایت ایدر ایدی Cet homme est fidèle observateur de sa parole, de sa promesse وعدینه سوزینه ثبات ـ صدق ایله رعایت ایدر بر آدمدر قدم ایله رعایت ایدر

Il signifie aussi, qui s'applique à observer les phénomènes de la nature, le mouvement des astres, etc. *A.* متنظر العجایب رصّاد ـ الطبیعة pl. رصّادین ـ راصد *P.* رصدبین ـ نگران *T.* باقیجی || Observateur de la nature متنظر عجایب طبیعت Observateur du mouvement des cieux رصّاد حرکات افلاك Excellent observateur رصّاد ماهر

On dit aussi, Un esprit observateur *A.* عقل دقیق النظر *P.* عقل دقایقبین *T.* انجه کوزدیجی عقل انجه‌دن

OBSERVATION. Action d'observer une règle, une loi *A.* رعایت *P.* نگهداری *T.* طوتمه || L'observation des commandemens de Dieu احکام الهیه‌نك رعایتی des lois قوانین واحکامك رعایتی

Il signifie aussi, action d'observer ce qu'on a promis *A.* انجاز الوعد ـ ایفاء العهد *P.* وعده وفاکاری ـ بجا آوری *T.* بوعده || L'observation de sa parole سوزده طورمه وعدینك ایتدیکی تعهدك ایفاسی ـ انجازی

Il signifie encore, remarque *A.* مطالعة pl. مطالعات || Observations sur la conformation du corps humain بدن انسانك ترکیبنه دائر اولان مطالعات Il a fait de belles observations مطالعات پسندیده ایلدی Une nouvelle observation مطالعهٔ جدیده Observations astronomiques مطالعات رصدیه ـ نجومیه Observations sur la Rhétorique d'Aristote حکیم ارسطونك تألیف ایلدیکی علم بیانه دائر مطالعات Il a fait imprimer un tel auteur avec de savantes observations فلان تألیفی بعض مطالعات نافعه علاوه‌سیله طبع ایتدردی

On dit d'un homme, qu'il a l'esprit d'observation *A.* دقیق النظر *P.* دقایقبین ـ باریکبین *T.* ارباب مطالعه ودقتدن بر آدم ـ احوال عالمه تدقیق نظر ایدر بر ادم

On appelle, Armée d'observation, la partie d'une armée qui couvre un siége, et s'oppose aux ennemis, pendant que l'autre attaque la place حین محاصره‌ده لدی الحاجه مدافعه‌یه قیام ایتمك اوزره لاجل الاحتیاط مقام ترقب وانتظارده طوران عسکر

OBSERVATOIRE. Édifice destiné aux observations astronomiques *A.* بیت الرصد ـ مراصد pl. مرصد ـ مرصاد *P.* رصدگاه *T.* نجومه باقیلەجق قله || L'observatoire de Paris پارس شهرنده بر رصدگاه Bâtir un observatoire بر رصدگاه بنا ایتمك اولان رصدگاه

تراكم ابخره هوايه موجب كدورت اولور obscurcissent l'air — On dit Figur., Quand l'entendement est obscurci par les passions قوت مدركه امراض نفسانيه‌نك استيلاسى تقريبيله كسب كدورت ايلديكى حالده Cela a beaucoup obscurci sa gloire بو حالت فلانك پرتو اقبالنه ايراث كدورت ايلدى Sa gloire s'est obscurcie peu à peu پرتو شان واقبالى رفته رفته كسب كدورت ايتمشدر Quand la raison vient à s'obscurcir عارضهٔ كدورت عقله استيعاب ايلديكى حالده — عقل بولانديغى حالده

Il se dit aussi figur. pour Rendre difficile à entendre *A.* اغلاق — تغميض *P.* دشوار گشا ساختن *T.* قپانقلق كتورمك || Ce commentateur, au lieu d'éclaircir ce passage, l'a obscurci فلان شارح بو فقره‌يى كشف وايضاح ايده‌جكنه بر قات دخى تغميض واغلاق ايلدى

S'OBSCURCIR. Perdre sa clarté *A.* الكدورة — كسب — اغتسام — تغسّم — انظلام *P.* تيره — تاريكى پذيرفتن — تاريك شدن وتار شدن *T.* قره‌كولنمق — بولانمق — طومانلنمق || Le soleil s'obscurcit quand il s'élève des nuages بلودلر روى سمايه چيقنجه كونش كسب كدورت ايدر

Il se dit aussi de la vue *A.* حسر البصر — غسقان *P.* چشم خيرگى پذيرفتن *T.* كوز طومانلنمق — كوز طونقلنمق — حال || La vue s'obscurcit dans la vieillesse كوز فرسز اولمق احتيارلقده كوز — شيخوختده غسقان، بصر عارض اولور طونوقلنور

OBSCURCI. *A.* مكدّر — مظلم — مغسوم *P.* تيره گشته — كدورت يافته *T.* بولانمش — بولانق — Vue obscurcie *A.* عين غاسق — طومانلنمش كوز — طونوقلنمش كوز *T.* چشم خيره *P.* عين محسور

OBSCURCISSEMENT. Affaiblissement de lumière *A.* كدورت — *P.* تيرگى — تارى — خيرگى — تاريكى *T.* بولانقلق — كونشك — كدورت شمس L'obscurcissement du soleil || بوزلق بولانقلغى

OBSCURCISSEMENT de la vue *A.* حسور البصر — غسقان البصر *P.* چشم خيرگى *T.* كوز طونوقلغى — كوز فرسزلكى

Figur. *A.* غماضة — اغلاق — اشتباه *P.* دشوار — پوشيدگى *T.* قپانقلق گشايى || La manière dont il interprète ce passage l'obscurcit, et l'obscurcissement vient de ce que... بو فقره‌يى تفسير ايلديكى صورت ايله بر قات دخى تغميض ايدوب غماضتك سببى بو در كه

OBSCURÉMENT. Avec obscurité *A.* بالكدورة — على وجه — الكدارة *P.* بتارى — با تيرگى *T.* بولانقلق ايله — قرامتق || On ne voyait les objets qu'obscurément جميع صور اولدرق بولانق كورينور ايدى

Figur. *A.* غامضاً — بالغماضة — مبهماً — مشتبهاً — من غير صراحة *P.* با پوشيدگى — بدشوار گشايى *T.* قپانق اولدرق || Il parle, il écrit obscurément اكلاشلمسى كوج صورت ايله — عدم صراحت — مبهماً تكلم ايدر وغامضاً كتابت ايدر ايله

On dit, C'est un homme qui a toujours vécu obscurément عمرينى حال خمول وگمناميده امرار ايتمش آدمدر

OBSCURITÉ. Privation de lumière *A.* ظلام — ظلمت *P.* تاريكى *T.* قره‌كولق || Grande obscurité ظلمت عظيمه profonde ظلام شديد L'obscurité de la nuit ظلام ليل du temps ظلمت هوا — تاريكئ هوا d'un bois, d'un antre, d'une chambre اورمانك ومغاره‌نك واوطه‌نك ظلمتى À travers l'obscurité خلال ظلمده — ميانهٔ ظلامده Percer l'obscurité پردهٔ ظلامى شق ايتمك chasser قره‌كولغى كيدرمك — دفع ظلام ايتمك dissiper قره‌كولغى — ظلامى تفريق وتشتيت ايتمك — On dit figur. L'obscurité des temps, pour dire, le peu de connaissance qu'on a des temps éloignés ظلام نسيانده ظلام مجهوليتده قالمش — پسمانده قالمش اوقات قديمه اوقات سالفه — Et l'obscurité de l'avenir, pour dire, l'ignorance où l'on est de l'avenir مستقبلات — مستقبلات امورك ظلمتى امورى ستر واخفا ايدن ظلام ممتنع النفوذ

Il se dit aussi figur. pour Défaut de clarté *A.* غماضة — ابهام — اشتباه — عدم الصراحة *P.* پوشيدگى معنا — دشوار گشايى *T.* معنانك قپانقلغى || Son discours est plein d'obscurités كلامى ابهام واشتباهدن عبارتدر Il y a dans son livre bien des obscurités تأليفنده خيلى غماضت واردر

Et pour vie cachée *A.* حال الخمول — حالا المغمورية — حال الاحتجاب *P.* گمنامى *T.* آد باتنقينلغى || Il n'a point voulu s'élever, il est demeuré dans l'obscurité قطع رتبه‌يه اصلا هوس ايتميوب حال خمول واحتجابده قالمشدر Il aime mieux vivre dans l'obscurité, que de paraître dans le grand monde خلق ايچنده كورنمكدن ايسه حال خمولده كچنمكى ترجيح ايدر Il préfère l'obscurité à l'éclat حال گمنامى وخمولى پرتو اقبالدن اولى عدّ ايدر

face sur une autre A. مایلت P. گرایش T. اکلش || L'obliquité d'une ligne خطک مایلتی

OBLITÉRER. Effacer insensiblement A. تطلیس P. فرسودن T. سیلمک || Des caractères oblitérés حروف منطلسه — سیلنمش یازو

OBLONG. Qui est beaucoup plus long que large A. مستطیل P. دراز گونه T. طولانی — صراخی قطعه — سوبو — طولانی || Un jardin oblong مستطیل الشکل بر باغچه Une place oblongue طولانی بر عرصه

OBOLE. C'était autrefois le nom d'une petite monnaie A. فلس pl. فلوس P. پشی T. منقر — پول — On l'emploie encore pour marquer un très-petit prix || Je n'en donnerai pas une obole بوکا بر منقر بیله ویرمم

OBOMBRER. Couvrir de son ombre A. تظلیل P. سایه انداختن T. کولکه‌لندرمک

Obombré. A. مستظل P. سایه‌دار T. کولکه‌لنمش

OBREPTICE. T. de Chancellerie, qui se dit des lettres dans l'exposé desquelles on a caché quelque fait essentiel, pour obtenir par surprise une grâce T. واجب الانها بر ماده‌نک برماده مسکوت عنه — ترکیله حیلهٔ تحصیل اولنمش برات ترک اولندرق بر تقریب تحصیل اولنمش برات

OBREPTION. Réticence d'un fait qui rend les lettres obreptices T. واجب الانها برماده‌نک مسکوت عنه ترکی حیله‌سی || Il y a obreption dans ces lettres بو براتده واجب الانها بر ماده‌نک مسکوت عنه ترکی حیله‌سی وار در

OBSCÈNE. Qui blesse la pudeur A. فاحش — بذئ — رافث P. بیحیا — بی پرده T. عارسز || Ce poète est obscène بو شاعرک شعرنده فحش ورفث وار در Chanson obscène عارسز ترکی — اغنیهٔ فاحشه Il y a quelque chose d'obscène dans ce tableau بو تصویرده بر کونه وضع فاحش وار در Mot obscène, Paroles obscènes A. فحش pl. فحشیات — قول — T. گفتهٔ بیعار وحیا P. رفث — اقوال فاحشة pl. فاحش عارسز سوز

OBSCÉNITÉ. Parole, action qui blesse la pudeur A. رفث — فحش — بذائت P. بیحیایی — بی پردگی T. عارسزلق || Il y a de l'obscénité dans ce discours بو کلامده فحش وبذائت وار در

OBSCUR. Ténébreux, qui n'est pas éclairé A. مظلم P. تاریک — تاریک وتار T. قره‌کو || Lieu obscur مظلم محلّ مغارهٔ autre قره‌کو زندان — حبسخانهٔ تاریک وتار Prison obscure مظلمه شب — شب دیجور P. لیلهٔ مدجان — لیلهٔ مظلمه nuit A. هوا — هوای مظلم Temps obscur A. قره‌کو کیجه T. تاریک بولانق هوا — قره‌کو هوا T. هوای تیره وتار P. غاسم

On dit, Il fait obscur, pour dire, que le temps est bas, que l'air est obscur هوا تیره وتار در — هوادە کدورت وار در هوا بولانقدر

Obscur, se dit aussi des couleurs qui réfléchissent peu de lumière A. کدِر P. تیره — نفام T. طونق — قویی — قرامتق || Couleurs obscures قویی رنکلر — الوان کدره Bleu obscur ازرق کدر — تیره مانی — قویی مانی — بوز مانی — بوز — قرامتق مانی — Clair-obscur. V. Clair.

Figur. Ce qui n'est pas bien clair, ce qui est difficile à entendre A. غامض — معقد — مغلق — مبهم — مشتبه — غیر صریح P. پوشیده — دشوار گشا T. قپانق || Discours obscur کلام مبهم passage, livre فقرهٔ غامضه وکتاب غامض En termes obscurs تعبیرات مبهمه ایله La glose de ce livre est plus obscure que le texte بو کتابک شرحی متنندن زیاده غامض ومشتبهدر Cet auteur est obscur بو مؤلفک سبکنده غماضتی التزام ایدر Il affecte d'être obscur غماضت وار در Les oracles étaient obscurs هاتف غیبک خبرلری مبهم ومشتبه ایدی

Obscur, signifie aussi, caché, peu connu A. خامل — خامن P. گمنام — بی نام وشان T. بللورسز — آدی مغمور — الذکر || Il mène une vie obscure حال خمول وگمنامیده باتقین کچینور

On dit dans le même sens, Vertu obscure فضیلت خفیّه Mérite obscur اهلیّت خفیّه

Et qu'un homme est d'une naissance obscure, né de parens obscurs, d'une famille obscure A. مؤتشب النسب — مغمور النسب P. مجهول النسب — گمزاد T. گمنسب — صوی صوپی بللویسز

OBSCURCIR. Rendre obscur A. اظلام — اغسام — ایرات الکدورة P. تیره ساختن — تیرگی آوردن — خیره وتار کردن T. بولاندرمق — طومانلتمق || Les nuages obscurcissent le jour بلودلر هوایه ایرات غسم وکدورت — سحب وغیوم مظلم هوا در Les vapeurs تراکم سحب اغسام هوایی مستلزمدر — ایدر

توقير واحترامى ذمتمزه الزام ايدر Les sujets sont obligés d'obéir au Prince زير دستان ورعيتك پادشاهه اطاعتى واجبۀ ذمتدر Votre devoir vous y oblige وظيفۀ حالك شونى ايجاب ايدر Les fidèles sont obligés d'obéir à l'Église مؤمنينه كوره شرع ودينه اطاعت واجبۀ ذمتدر La justice nous oblige à restituer ce qui ne nous appartient pas مقتضاى عدل وحقانيت مالمز اولميان شيئك صاحبنه ردينى ايجاب ايدر On l'a obligé à cela malgré lui بو شيئى خواه ونا بو شيئه جبرًا وكرهًا فلانى - خواه ذمتنه الزام ايتدرديلر مضطر ايلديلر

Il signifie encore, porter, engager à . . . *A.* اضطرار - الجاء - اجبار *P.* محتاج كردن - نا چار كردن *T.* مجبور قلمق || Ses exhortations, ses persuasions m'ont obligé à faire . . . بسط ايلديكى كلمات ملزمه وترغيبات مديده تقريبيله بوكا مضطر اولدمكه L'envie de parvenir l'a obligé d'étudier تحصيل رتبه آرزوسى فلانى تدرس وتعلمه الجا ايلدى Quelle raison vous oblige à faire ce que vous faites? ايتديككز حركته سنى مضطر ايدن ندر Ce que l'on dit l'obligea à changer d'avis سويلنان صحبتلر فلانى تبديل نيته محتاج ايتمشدر Vous m'obligerez à me fâcher بنى طارلغه مجبور ايده جكسك - محتاج ايده جكسك

Il se dit aussi dans le sens de rendre service, faire plaisir *A.* تحميل المنة *P.* منتدار كردن *T.* ممنون قلمق || Il m'a obligé dans mon besoin وقت ضرورتمده بنى ممنون ايلدى Vous m'obligez extrêmement, infiniment بكا غاية الغايه تحميل بنى فوق الغايه محجوب - جميلۀ منت ايتمش اولورسك ومنتدار ايتمش اولورسك C'est un honnête homme, il oblige de bonne grâce très-promptement براهل عرض آدم اولمغله خلقى خلقه ممنون ايلمكده سرعت همتى دركاردر Il fait gloire d'obliger تحميل منت ايلمكى سبب افتخار ايدر Il oblige tout le monde كار وپيشه سى عامه يه تحميل - عامه يى ممنون ايدر جميلۀ منت ايتمكدر Vous m'obligerez beaucoup de me recommander à mes juges مصلحتمى رؤيت ايده جك حكام وقضات طرفنه بنى توصيه ايتسه ك بغايت منتدار ايتمش اولورسك

Obligé. *A.* متعهد - متكفل *P.* تعهد كرده *T.* متعهد اولمش *A.* مجبور - مضطر *P.* نا چار *T.* محتاج *A.* ممنون *P.* منتدار *T.* منت آلتنده اولان || Je vous suis fort obligé de votre attention, de la peine que vous avez prise صرف ايلديككك همت وارتكاب ايلديككك تعب وزحمت ايچون بغايت ممنون اولدم

OBLIGÉ. Acte passé entre un apprenti et un maître, sous des conditions réciproques *A.* كتاب المشارطه بين المعلم والتلميذ *P.* شرطنامۀ در ميان استاد وشاكرد *T.* استاد ايله شاكرد آره سنده اولان مقاوله سندى

OBLIQUE. Qui est de biais, ou incliné *A.* منحرف - منحنى - متمايل - منعرج *P.* كج - خم *T.* بوكرى - اكلمش || Ligne oblique خط منحرف Couper un cône par une section oblique بر شكل مخروطىيى منحنيًا قطع ايتمك Sphère oblique كرۀ منعرجه Les rayons du soleil sont plus obliques en hiver qu'en été اشعۀ شمسك انحراف وانحناسى وقت شتاده تمايلى قيشده زياده اولور - صيفدن زياده در

On dit figur. Moyens, voies obliques, c'est-à-dire, détournés, suspects *A.* طرق مجنفة - طرق ووسايل ماتويه *P.* راه كج - ره نا راست *T.* اكرى بوكرى يوللر - طولاشق يوللر Conduite oblique رفتار كج - سلوك وحركت نا راست - صاپق يوللر

Et louange oblique, pour dire, une louange où la personne louée n'est pas expressément nommée *A.* مدح بالايما *T.* طولايى مدح - On dit aussi dans ce sens, Accusation oblique *A.* اتهام بالايما *T.* طولايى ايما

OBLIQUEMENT. De biais *A.* منحرفًا - منحنيًا - متمايلًا - منعرجًا *P.* كج *T.* بوكرى اولەرق || Une ligne tirée obliquement خط منحرفًا كشيده اولمش Le Zodiaque coupe obliqnement l'équateur منطقة البروج مدار استوايى منحنيًا قطع ايدر

Figur. D'une manière frauduleuse *A.* متجانفًا - منعدلًا عن طريق الرشاد *P.* كج رفتارانه *T.* اكرى اولەرق - طوغريدن صاپرق || Cet homme ne va pas droit en besogne, il va toujours obliquement en tout ce qu'il fait بو آدم ايشنده استقامت اوزره يوريميوب جميع افعالنده طريق سداددن عدول ايدر - طوغريدن طوغرى يه وارميوب دائما صپه يوللره سلوك ايدر

Il signifie aussi, indirectement *A.* بالايما *T.* طولايى || Louer, blâmer obliquement طولايى مدح وثنا ياخود لوم وتعييب ايتمك

OBLIQUITÉ. T. de Mathém. Inclination d'une ligne, d'une sur-

Il se dit aussi de l'engagement qui naît des services, des bons offices qu'on a rendus à quelqu'un *A.* منّت pl. منن ـ *P.* منّتداری *T.* ممنونلق ‖ ممنونيّت Il vous a obligation de la vie سلامت جانی ایچون سنڭ منّتڭ آلتنده در ـ Il prétend ne vous avoir aucune obligation سلامت نفسی ایچون ممنون هّتڭکدر طرفڭه موجب منّت اولەجق بر سبب اولمديغنی ادّعا ایدر C'est une nouvelle obligation que je vous ai بو کیفیّت اوزريمه يکيدن تحميل جميلهٔ منّتی موجب بنی يکيدن منّتدار ايلدی ـ اولمش حالاتدندر Je lui en aurai une grande obligation اول بابده عظيم مرتبهٔ منّتی ممنونی اولەجغم ـ آلتنده اولەجغم درکار در Je lui en aurai obligation toute ma vie الی آخر العمر زير بار منّتی اولەجغم متنفّس انفاس حيات اولدقجه ممنون لطفی ـ درکار در اولەجغم Je lui en ai autant d'obligation que si la chose avait réussi مصلحت بتمش کبی ممنون لطف وهمّتی يم C'est un homme à qui j'ai les plus grandes obligations منن فراوانی آلتنده اولديغم بر آدمدر

Il se dit aussi de l'acte public par lequel on s'oblige par-devant notaire de payer une certaine somme *A.* تمسّك pl. تمسّکات *P.* وامنامه *T.* دين تمسّکی ‖ Une obligation de dix mille francs اون بيڭ غروشلق برقطعه دين تمسّکی Il lui en a passé obligation par-devant notaire کاتب شرع معرفتيله تمسّك ويردی ـ حضورنده اعطای تمسّك ايلدی Une obligation n'est pas exécutoire si elle n'est scellée تمسّك کاتب شرعڭ مهريله مهور اولمينجه معتبر دکلدر Cette obligation est payable en tel temps بو تمسّك فلان وقتده ادا اولنمق اوزره مشروطدر Prêter de l'argent par obligation با تمسّك اقچه ادانه ايتمك Endosser une obligation d'un à-compte qu'on a reçu على الحساب مقبوض اولان اقچەنڭ مقدارينی ظهر تمسّکده قيد ايتمك Rendre une obligation تمسّکڭ ـ تمسّکی ادا ايتمك acquitter تمسّکی ردّ ايتمك On dit, Faire honneur à ses obligations, pour dire, payer ses promesses بر کمسنه تمسّکنڭ ـ اقچەسنی ادا ايتمك اعتبارينی وفايه ايتمك

OBLIGATOIRE. Qui a la force d'obliger suivant la loi *A.* ملزم العهد ـ موجب الکفالة ـ ملزم الذمّة على *P.* ناچار ساز *T.* مجبور ايتدريجی ‖ Lettres obligatoires ايجاب کفالت الزام ذمّت ايدن Causes obligatoires ايدن مکاتيب واوراق علل واسباب Ce traité est obligatoire بو عهدنامه ملزم ذمّتدر

OBLIGEAMMENT. D'une manière obligeante *A.* بتطييب الخاطر *P.* خاطر سازانه ـ خاطر پرورانه ـ دلنوازانه *T.* کوکلی خوش ‖ Il m'a reçu obligeamment بکا معاملهٔ دلنوازانه ايدەرك Il parle obligeamment de vous سنڭ حقّکده کلمات دلنوازانه ايله سوق کلام ايدر ـ ايله تلقّی ايلدی Il en a usé fort obligeamment à mon égard حقّمه بتطييب الخاطر معامله بکا دلنوازانه معامله ايلدی ـ ايلدی

OBLIGEANCE. Penchant à obliger *A.* سعی الی ـ حفايت تطييب القلوب *P.* خاطر پروری *T.* کوکل ياپمغه استك

OBLIGEANT. Qui aime à obliger *A.* حافی ـ مطيّب القلوب *P.* دلنواز ـ خاطر پرور ـ خاطر شناس *T.* کوکلی خوش ‖ C'est un homme extrêmement obligeant غاية الغايه ايدیجی خاطر شناس آدمدر Civil et obligeant مکرم ودلنواز Humeur obligeante تطييب قلوبه مايل بر مزاج ـ شيمهٔ خاطر پروری Il a des manières obligeantes تطييب قلوبی مستلزم اطوار واوضاع مرغوبه ايله مألوفدر Il lui parle d'un ton fort obligeant فلانه ادای دلنوازانه ايله تکلّم ايدر Un accueil obligeant تطييب قلبی موجب معاملهٔ جميله ايله اولان تلقّی Il ne lui a pas dit seulement une parole obligeante تطييب قلبی موجب اولەجق حرف واحد بيله سويلمدی

OBLIGER. Lier par un acte *A.* الزام العهد ـ تکفيل ـ الزام الذمّة ـ الکفالة *P.* کردانيدن *T.* متعهّد ايتدرمك تعهّد ‖ Son contrat l'oblige à cela عقد ايلديکی مقاوله حجّتی يکديکره کفيل اوزرينه الزام عهد ايدر S'obliger solidairement کاتب شرع par-devant notaire اولدرق التزام تعهّد ايتمك محضرکاتب شرعده التزام عهد ـ حضورنده تعهّد ايتمك مالاً وبدنًا التزام کفالت ايتمك S'obliger corps et biens بر کمسنه نفس ومالنی تحت کفالته ادخال ـ ايتمك زوج ايله زوجەيی Faire obliger le mari et la femme ايتدرمك تکفيل ايتدرمك Il est obligé par le contrat de faire telle chose مقاوله سندی موجبنجه فلان شيئه متعهّد در ـ متکفّلدر

Il signifie aussi, imposer obligation de dire ou de faire quelque chose *A.* ايجاب ـ الزام الذمّة على *P.* واجب کردن ـ الزام کردن در ذمّت *T.* واجبهٔ ذمّت قلمق ‖ La loi naturelle et la loi divine nous obligent à honorer père et mère احکام طبيعيّه وکرك اوامر الهيّه والدين حقنه ايفای مراسم کرك

بالدفعات ردّ وجرح اولنمش اعتراض || Vous nous apportez là des objections rebattues, cent fois réfutées بو دفعه در میان ایلدیککک اعتراضات مقدما مباحثه‌لری سبقت ایتمش وهزار کرّه ردّ وجرح اولنمش اعتراضات قبیلندندر

OBJET. Tout ce qui s'offre à la vue *A.* صورت pl. صور || Objet agréable *A.* صورت مطبوعه De cet endroit, on découvre les plus beaux objets du monde بو محلّدن دنیانک الطف واحسن صورتلری مشاهده اولنور Je ne sais quel objet a frappé mes yeux کوزمه عکس انداز ظهور اولمش صورت نه اشته بر Voilà un vilain, un horrible objet اولدیغنی بیلهمم صورت کریهٔ دهشتفرما

Il se dit aussi de ce qui affecte les sens en général *A.* مدرک pl. مدرکات - محسوس pl. محسوسات || Les objets des sens ... couleurs sont les objets de la vue الوان مدرکات حواسّ قوّت باصره‌نک محسوساتندندر Le son est l'objet de l'ouïe, les saveurs sont l'objet du goût, et les odeurs, l'objet de l'odorat صدا سامعه‌نک واجناس طعوم ذائقه‌نک وروایح وفوایح شامّه‌نک مدرکات ومحسوساتیدر

Et de ce qui affecte les facultés de l'âme *A.* موقوف علیه *T.* مطلوب || Le vrai est l'objet de l'entendement قوّت فاهمه‌نک موقوف علیهی حقیقتدر Le bien est l'objet de la volonté اراده‌نک مطلوبی خیر در - Il se dit encore de tout ce qui sert de matière à une science, à un art || Le corps naturel est l'objet de la physique علم طبیعینک موقوف علیهی جسم طبیعیدر La logique a pour objet les opérations de l'entendement علم منطقک موقوف علیهی فهم وادراکه متعلّق اولان اعمالدر Chaque science a son objet هر علمک بر موقوف علیهی وار در elle se doit borner à son objet هر علم موقوف علیهنه منحصر اولمق اقتضا ایدر

OBJET, se dit aussi de tout ce qui est considéré comme la cause d'une passion, d'une action *A.* موقع - ما به *P.* جا *T.* محلّ || Être l'objet de la raillerie موقع هزل واستهزا اولمق de la médisance محلّ لوم ومذمّت اولمق de la calomnie محلّ ذلّ وحقارت du mépris موقع غمز وافترا اولمق L'objet de son amour مابه عشق ومحبّتی de sa passion مابه هوا وهوسی Objet de pitié محلّ رحم وشفقت de tristesse, d'affliction محلّ اندوه والم

Il signifie aussi, le but, la fin qu'on se propose *A.* مقصد - مقصود - غرض *P.* نظرگاه *T.* مرام || Cet homme n'a pour objet que sa gloire, que sa fortune بو آدمک مقصودی انجق تحصیل شان واقبال وکسب ثروت ومالدر La poésie a pour objet de plaire et d'instruire فنّ شعرک غرضی تطییب طبیعت وتعلیم هنر ومعرفتدر L'objet que je me propose منویّ اشته مقصودم Voilà mon objet ضمیرم اولان مقصد وغرض بر کمسنه مقصودینه ظفریاب اولمق Remplir son objet بو در Quel est l'objet de cette démarche? بو کونه حرکتدن غرض مقصوددن خالی بر کلام Discours sans objet ومقصود ندر

OBJURGATION. Reproche violent *A.* توبیخ شدید *P.* سرزنش *T.* چیقش - آزارلمه

OBLATION. L'action d'offrir quelque chose à Dieu *A.* اهداء - اهداء النسیکة - الهدیٰ || Jésus-Christ, étant sur la croix, fit une oblation de lui-même à son Père حضرت عیسی عود الصلیب اوزرنده ایکن نفس مبارکنی فی سبیل ابه نسیکه اولدرق اهدا ایلدی

Il se dit aussi, des choses qui sont offertes à Dieu *A.* نسیکة pl. نسایک - هدیٰ || Les prêtres ne vivaient autrefois que d'oblations قدیمده رهبان طائفه‌سنک مدار معاشی نسایکدن عبارت ایدی

OBLIGATION. L'engagement où l'on est par rapport à différents devoirs de la vie civile *A.* واجبة pl. واجبات - وجیبة - واجبة الذمّة - ذمم pl. ذمّت - واجبة الحال *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه واجب اولان شئ || Satisfaire aux obligations de son état بر واجبات حالنی ایفا ایتمک à toutes ses obligations - کمسنه عهده‌سنده اولان کافهٔ واجباتنی ادا ایتمک واجبات ذمّتنی اجرا ایتمک S'acquitter des obligations d'un bon citoyen صحیح بر ابن بلدک اوزرینه اداسی لازم اولان ذمم وواجباتنی تأدیه قلمق Les obligations d'un père envers ses enfans, et des enfans envers leur père والد طرفندن اولاد حقنه واولاد طرفندن والد حقنه رعایتی واجب احکام C'est une obligation de droit naturel اولان احوال طبیعیه‌نک واجباتندندر

Et l'engagement où l'on est par rapport à la religion *A.* فریضة pl. فرایض || Une obligation de droit divin احکام الهیّه مقتضاسندن بر فریضه Fête d'obligation عید مفروض - فرض Cela est d'obligation stricte فرض قبیلندن اولان بر عید متحتّم الادا در

تسلیمیّت ولدیّه **filiale** علی العمیا رضاجویی وتسلیمیّت.
servile عبیدانه رضاجویلق ـ تبعیّت عبیدیّه **Faire voeu de pauvreté, de chasteté et d'obéissance** رسوم عفاف ومسکنت ـ وقواعد رضاجویی وتسلیمیّتک وقایه‌سنی عهد ایتمک عهد ونذر ایتمک

OBÉISSANT. Qui obéit *A.* مطیع ـ منقاد ـ تابع *P.* فرمانبر ـ فرمانبردار *T.* اطاعتلو || **Un fils obéissant** ولد مطیع **Des sujets obéissants** مطیع ومنقاد رعایا **Il a toujours été très-obéissant aux ordres du prince** اوامر علیّه‌یه هر حالده مطیع ومنقاد ایدی ـ On dit par formule de civilité, **Votre très-humble et très-obéissant serviteur** بندهٔ کمینهٔ تامّ ـ بندهٔ احقر فرمانبرلری الانقیادلری

Il se dit figur. dans les choses morales, et signifie, soumis *A.* منقاد ـ محکوم ـ تابع *P.* رام || **Rendre ses passions obéissantes à la raison** ـ نفس امّاره‌یی عقله محکوم ورام ایتدرمک حکم عقله تابع قلمق

Il se dit aussi en parlant des animaux *A.* سهل ـ ذلول خیلی *P.* رام *T.* یواش || **Un chien bien obéissant** الانقیاد مرتبه رام وذلول بر کلب

Et des choses inanimées, et signifie, qui cède, qui se plie facilement *A.* لیّن ـ سهل الانطیاع ـ سهل الانعطاف *P.* نرم ـ رام *T.* یومشق ـ قولای اکیلور || **Du cuir obéissant** یومشق دری **De la matière obéissante** سهل الانعطاف بر نوع مادّه

OBÉLISQUE. Espèce de pyramide qu'on élève pour servir de monument public *A.* نصیبة pl. تناصیب ـ اناصیب *P.* میل ـ میل نشانده *T.* دیکیلی طاش ـ دیکیلی میل || **Les obélisques qui sont à Rome ont été apportés d'Egypte** الیوم رومه‌ده موجود اولان دیکیلی طاشلر مصر جانبندن جلب اولنمشدر **Dresser, ériger un obélisque** نصب نصیبه ایتمک ـ بر دیکیلی طاش دیکمک

OBÉRER. Endetter *A.* تحمیل الدین *P.* بار وام بر نهادن *T.* بورج یوکلتمک

S'OBÉRER. *A.* تحمّل الدین ـ استحمال الدین *P.* بار وام کشیدن *T.* بورج یوکلنمک || **Je crains de m'obérer** تحمّل بار دیوندن خوف ایدرم

OBÉRÉ. *A.* مدیون ـ مستغرق فی الدیون *P.* وامکش ـ متحمّل بار دیون ـ گرفتار دیون *T.* بورجلو || **Une succession obérée** دیونه مستغرق بر ترکه **une famille** مدیون بر خاندان زیر بار دیونده ـ مدیون بر دولت **Un État obéré** دیون کثیره‌یه گرفتار اولان ـ مضطرب الاحوال بر دولت بر دولت

OBÉSITÉ. Excès d'embonpoint *A.* فرط السمانة *P.* فربهی بی اندازه *T.* آشوری سمزلک

OBIER, ou AUBIER. Arbre *A.* غضاة pl. غضا *P.* تاغ *T.* سکسک آغاجی ـ داغدغان آغاجی

OBJECTER. Apporter comme raison contraire, comme réfutation *A.* اعتراض ـ تعریض *P.* سخن اعتراض آمیز گفتن *T.* سوز قارشولمق || **On peut objecter de bonnes raisons à cette hypothèse** علی طریق الفرض بسط ایلدیککز کلامه دلایل معقوله ایله اعتراض اولنمق ممکندر **Je sais bien tout ce que vous pouvez y objecter** اول بابده بسط ایده‌بیله‌جککز کافهٔ تعریضات معلوممدر **Vous m'objecterez peut-être que...** شاید بو وجهله اعتراض ایده‌جکسکز که **On lui objectera sa jeunesse** حداثت سنّنی بیان ایله اعتراض ایده‌جکلردر

OBJECTÉ. *A.* رهین الاعتراض *P.* اعتراض کرده *T.* سوز ایله قارشولنمش

OBJECTIF. Il se dit de celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'objet *T.* دوربینک مقصود طرفنه باقن شیشه‌سی || **L'objectif de cette lunette ne vaut rien** دوربینک مقصود طرفنه باقن شیشه‌سی ایشه یرامز

OBJECTION. Difficulté qu'on oppose à une proposition *A.* اعتراض pl. اعتراضات ـ تعریض pl. تعریضات *P.* سخن اعتراض آمیز *T.* قارشولمه سوز || **Cette objection est forte** بو بر اعتراض قوییدر **est sans réplique** بو اعتراض ـ بو اعتراضه جواب یوقدر **est nulle** بو اعتراض ما لا یعنیدر ـ جواب قبول ایتمز **pressante, subtile** بو اعتراض اکید در واهیدر **ingénieuse** بی‌مآلدر اعتراض مخیّلدر **insoluble** ممتنع الحلّ بر اعتراضدر **Faire une objection** بر اعتراض در میان ایتمک **résoudre** بسط اولنان بر اعتراضی حلّ ایتمک **Répondre à une objection** سرد اولنان اعتراضه مقابله ایتمک ـ اعتراضه جواب ویرمک **Insister sur une objection** بر کمسنه درمیان ایلدیکی اعتراضک اوزرینه اصرار ایتمک **Il n'y a pas d'objection à cela** بو محلّ اعتراض دکلدر **Cette objection-là se détruit d'elle même** اعتراض خود بخود ساقط اولور

On appelle figur., Une objection rebattue, celle qui a été souvent proposée, et à laquelle on a entièrement répondu *T.*

نه مشكل شيدر

OBÉDIENCE. Obéissance. Il ne se dit que des religieux *A.* طاعت *P.* سر فرويى *T.* باش اكمه || Le supérieur a commandé à ce religieux en vertu de sainte obédience برمقتضاى فريضهٔ طاعت فلان راهبه شيخى طرفندن توصيه وسپارش اولندى

Il se dit aussi, du congé par écrit qu'un supérieur donne à un religieux, pour aller en quelque endroit *A.* كتاب الاذن *P.* دستور نامه - اذننامه *T.* اذن تذكره سى || Il ne saurait partir sans obédience اذن تذكره سى آلمدقچه عزيمت ايده مز

OBÉIR. Se soumettre à la volonté d'un autre *A.* اطاعت - انقياد - امتثال - اتباع - انطياع *P.* فرمانبرى نمودن - سرفرويى كردن - فرو بردن سر - رام ومنقاد شدن *T.* اطاعت ايتمك - تبعيت ايتمك - باش اكمك || Obéir à Dieu خداى متعالك امرينه اطاعت ايتمك aux lois وضع اولنان قوانين واحكامه سر فرو بردهٔ امتثال وتبعيت اولمق aux magistrats حكامه ايفاى وجيبهٔ اطاعت ايتمك || Il n'obéit pas aux arrêts صادر اولان اوامر واحكامه اطاعت ايتمز Obéir à Justice حكم شرعى يه اطاعت ايتمك || Il sait bien se faire obéir ناسى حكمنه مطاع ايتدرمنك طريقنى بيلور || Il s'est fait obéir par force ناسى حكمنه جبرا مطاع ايتدردى - حكمنى جبر وزور ايله انفاذ ايتدردى || Il obéit aveuglément على العميا سر فرو بردهٔ اطاعت وانقياد اولور || Pour bien commander, il faut avoir obéi حكومته لايقى اوزره اجراى حكم وحكومته كسب لياقت ايتمك مقدما مسلك تبعيت واطاعته سلوك ايلمكه متوقفدر - On dit, Obéir à la force غلبهٔ قوته - حكم غالبه سر فرو ايتمك Obéir à la nécessité ايجاب ضرورت - مقتضاى حاله تابع اولمق - حاله تبعيت ايتمك - حاله اظهار طوع ورضا ايتمك

On dit figur., qu'il faut que les passions obéissent à la raison, pour dire, qu'il faut que les passions soient assujetties à la raison عقله محكوم اولمق - نفس اماره حكم عقله تابع اولملو در امراض نفسانيه حكم عقله منقاد ورام اولمق - اقتضا ايدر واجبات اموردندر

Il signifie aussi, être sujet d'un prince *A.* تبعيت *P.* زير حكومت بودن - دست حكومت بودن *T.* بر پادشاهك زير - بر پادشاهه تابع اولمق - رعاياسى اولمق || Les provinces qui obéissent au Roi پادشاهك زيردست حكومتنده اولان پادشاهه تابع اولان مملكتلر - ممالك وايالات || Les peuples qui obéissaient à l'Empire Romain مقدما دولت رومائيونه دولت رومانيه رعاياسندن - تابع اولان ملل واقوام معدود اولان

En parlant d'un cheval qui se laisse manier aisément, on dit, qu'il obéit à l'éperon, à la main *A.* طوع العنان - سهل العنان - منقاد - سهل الانقياد *P.* سبك عنان - رام *T.* ديزكين آلورات

Il se dit figur. des choses inanimées, et signifie, céder, plier *A.* انطياع بالسهولة - انعطاف بالسهولة *P.* رام گشتن *T.* قولايلق ايله اكلمك || L'acier obéit plus que le fer چليك دموردن زياده سهل الانطياعدر Du fer qui obéit sous le marteau چكيچ آلتنده سهل الانعطاف اولان دمور Une lame d'épée qui obéit قولاى - سهل الانعطاف اولان قلج يلمانى اكلور

OBÉI. *A.* مطاع - متبوع *P.* فرمانبرى مظهر *T.* اطاعت اولنمش

OBÉISSANCE. Action de celui qui obéit *A.* مطاوعت - انقياد - اطاعت *P.* تبعيت - فرمانبرى - فرمانبردارى - سر فرويى *T.* اطاعت || Grande obéissance اطاعت عظيمه humble اطاعة بالتواضع prompte سرعت اطاعت entière اطاعت تامه parfaite اطاعت كامله aveugle على العميا تبعيت Rendre obéissance ايفاى رسم انقياد ومطاوعت Le fils doit obéissance à son père ولدك پدره اطاعتى لازمهٔ ذمتدر

On dit, Vivre sous l'obéissance d'un prince, pour dire, être sous sa domination بر پادشاهك زير تبعيتنده اولمق - بر پادشاهه تابع اولمق || Il a réduit, il a rangé cette province sous son obéissance بو مملكتى تحت تبعيتنه ادخال ايتدردى || Se soustraire à l'obéissance d'un prince بر كمسنه زير حكومتنده اولديغى پادشاهك دائرهٔ تبعيتندن خروج ايتمك - سلك حكومتنده اولديغى پادشاهه اطاعتدن گردنپيچ عدول وانصراف اولمق || Dans toutes les terres, dans tous les pays de l'obéissance du Roi پادشاهه تابع اولان جميع ممالك واراضيده

On dit aussi, Prêter obéissance à un prince, pour dire, se soumettre à son obéissance *T.* بر پادشاهه عرض تبعيت ايتمك

Et être sous l'obéissance de père et de mère, pour dire, être soumis à leur autorité ابوينك زير حكومتنده اولمق

Il signifie aussi, la disposition, l'habitude d'obéir *A.* تسليميت - تبعيت *P.* رضاجويى *T.* رضاجويلق || Obéissance aveugle

اقچه || Le numéraire est fort augmenté en France depuis un siècle فرانسدده يوز سنه‌دنبرو نقودك تكثر وتزايدى وار در

NUMÉRAL. Qui désigne un nombre A. عددى P. عدد نما T. صايى كوسترن || Lettres numérales حروف عدديه - اعداده دالّ اولان حروف

NUMÉRATION. Action de compter A. حساب P. شمار T. صايمه || Les principes de la numération اصول حساب

NUMÉRIQUE. Qui a rapport aux nombres A. عددى P. متعلق شمار T. صاييه متعلق || Rapport, opération numérique نسبت عدديه وعدده متعلق بر عمل

NUMÉRIQUEMENT. En nombre exact A. من جهة - عدداً العدد P. در شمار T. صاييده || Trente témoins qui se répètent, n'en font souvent qu'un ou deux numériquement اوتوز نفر شاهد همنفس اولدرق تقرير شهادت ايتدكلرى حالده صاييده اكثريا بر وياخود ايكى شاهد اعتبار اولنور

NUMÉRO. Il se dit d'un chiffre qu'on met sur quelques choses pour les reconnaître A. رقم pl. ارقام P. نشان شمار T. صايى نشانى || Le numéro de la page صحيفه‌نك رقمى d'un tel ballot فلان دنككك رقمى

NUMÉROTER. Mettre le numéro A. وضع الرقم - ترقيم P. نشان شمار زدن - رقم زدن T. صايى نشاننى قويمق || On n'a pas numéroté ces pièces بو اوراق اوزرينه وضع رقم اولنمامشدر

NUMÉROTÉ. A. مرقم - مشار بالرقم P. رقمزده T. رقملنمش - صايى نشانيله نشانلنمش

NUMISMATIQUE. Qui a rapport aux médailles antiques A. متعلق بدراهم المتقدمين || Science numismatique دراهم متقدمينه متعلق اولان علم

NUMISMATOGRAPHIE. Description des médailles antiques A. وصف الاحوال الدراهم المتقدمين

NUNCUPATIF. T. de Jurispr. Il se dit d'un testament fait de vive voix A. وصيّت شفاهاً - وصيّت لساناً P. سپارش وصيّت T. آغزدن وصيّت كرده از زبان

NUPTIAL. Qui est relatif au mariage A. نكاحى - عروسى || Robe nuptiale لباس عروسى bénédiction دعاى نكاح Le lit nuptial فراش عروسى Souiller la couche nuptiale فراش نكاحى دنس خيانت ايله تلويث - لكه‌دار لوث خيانت ايتمك ايتمك

NUQUE. Le creux qui est entre la tête et le chignon du cou A. نقرة pl. نقار - نقرة P. خاتم القفا - بن قفا T. قفا چقورى - قفانك چقورى || Il lui donna un coup d'épée sur la nuque فلانك اكسد چقورى نقرة قفاسنه حوالهٔ ضربهٔ شمشير ايلدى Appliquer un cautère sur la nuque ياقى اورمق - قفا چقورنده ياقى اچمق

NUTRITIF. Qui nourrit A. مغذّى P. پرورشده غدا اور - منقّى ومغذّى T. بسليبجى || Ce remède est purgatif et nutritif T. قوّت پرورش P. قوّة غادية A. Faculté nutritive بر دوا در بسليبجيلك قوتى

NUTRITION. Fonction naturelle par laquelle le suc nourricier est converti en notre propre substance A. بدل ما يتحلّل || Cela sert à la nutrition des parties بوشئ اجزاى بدنه بدل ما يتحلّل اولور Les parties de l'aliment qui servent à la nutrition غدانك بدل ما يتحلّل اولمسنه صالح اولان اجزا

NYCTALOPE. Celui qui voit mieux la nuit que le jour A. اخفش P. روز كور T. كوندزده كوزى فرسز

NYCTALOPIE. Maladie des yeux qui fait qu'on voit mieux la nuit que le jour A. خفش - بصر بالليل دون النهار P. روز كورى T. كوندزده كوز فرسزلكى

NYMPHE. Les païens appelaient ainsi certaines divinités fabuleuses, qu'ils représentaient sous la figure de jeunes filles A. جنّة pl. جنات P. پرى T. اجنى

On appelle ainsi en Poésie, une jeune fille ou femme belle et bien faite حسن پريزاد

O O

O. La lettre O. — On dit proverb. d'un homme qu'on regarde comme inutile, que c'est un o en chiffre A. كصفر الزايد T. صفر زايد مشابه‌سنده در

Ô. Interjection A. يا - ايها - يا - هيّا P. اى - ايا T. اى || Ô temps! اى زمان Ô qu'il est difficile de se modérer dans une grande fortune! ايا وقت اقبالده قاعدهٔ اقتصاده رعايت

toutes les nuits اوقات ليلده سهران ويقظان اولمق - كيجه‌لر انجم شمار اولمق - كيجه‌لرده بيدار ويقظان اولمق Travailler nuit et jour ليلاً ونهاراً - ليل ونهار خدمت ايتمك - شبان وروزان مشغول اولمق - خدمتده سعى ايتمك Faire كيجه وكوندز ايش ايشلمك - شب وروز چالشمق de la nuit le jour, et du jour la nuit كيجه‌يى كوندزه وكوندزى كيجه‌يه تبديل ايتمك Le hibou est un oiseau de nuit بايقوش كيجه قوشيدر Il ne passera pas la nuit كيجه‌يى چيقاره‌ميه‌جقدر Voleur de nuit كيجه خرسزى صباحليه‌جغى يوقدر -

DE NUIT. Pendant la nuit *A.* في خلال الليل - ليلاً - ليلاً *P.* شبانگاه *T.* كيجه‌لين - كيجه وقتنده - كيجه اثناسنده || Aller de nuit ليلاً قطع طريق courir ليلاً سير وسفر ايتمك partir شبانگاه عزم راه - ليلاً عزيمت ايتمك كيجه يوله چيقمق - ايتمك

NUITAMMENT. De nuit. V. ce mot.

NUL. Aucun, pas un homme *A.* لا احد - لا فرد *P.* هيچ كس *T.* هيچ بر - هيچ بر فرد متنفس || Nul homme vivant هيچ بر وارانلرك Nul de ceux qui y ont été n'en est revenu جانلو ادم وارانلردن لا احد عودت - هيچ بريسى عودت ايتمدى nul n'en sera exempté بو بابده هيچ بريسى ايتمش دگلدر حقنه تجويز استثنا اولنه‌جغى يوقدر

Il se dit aussi des choses *A.* ما من وجه *P.* هيچ - هيچ گونه *T.* هيچ بر درلو - هيچ بر درلو حقى || Il n'a nulle raison بر درلو حقى Je n'en ai nulle connaissance بو بابده هيچ بر درلو خبر وآگاهم يوقدر Cela n'est de nul usage, de nul service بو شئ بوكا Il n'y a nulle ordonnance sur cela هيچ بر ايشه يرامز دائر هيچ بر نظامنامه يوقدر

EN NULLE FAÇON, EN NULLE MANIÈRE. *A.* بوجه من الوجوه *P.* از هيچ وجه *T.* هيچ بر وجهله - اصلاً ودياّر - قطعاً -

NUL. Qui n'est d'aucune valeur *A.* ملغا عن العمل - ملغا - باطل *P.* نا شايان اعتبار - بى اعتبار *T.* اعتبارسز || Ce testament est nul dans le fond et dans la forme بو وصيتنامه كرك معناً وكرك رسم وصورتى جهتيله باطلدر Cette clause le rend nul بو شرط بونك بطلاننى ايجاب ايدر Je le ferai déclarer nul ملغا عن العمل اولديغنى حكم ايتدره‌جكم L'arrêt le déclare nul صادر اولان حكم شرعى اول سندك ملغا اولديغنى ناطقدر Le mariage a été déclaré nul عقد اولنان نكاح شرعاً ملغا وباطل اولديغى حكم اولندى

On dit, Son crédit, son talent est nul, pour dire, qu'il n'en a point *A.* كالمعدوم *P.* كمتر از هيچ *T.* هيچ مثابه‌سنده || Le talent de cet homme est nul شو آدمك هنرى هيچ مثابه‌سنده - Un homme nul, pour dire, un homme sans mérite, qui n'est propre à rien هيچ - كالمعدوم بر آدم در مثابه‌سنده بر آدم

NULLE. Caractère qui ne signifie rien, et qu'on emploie dans les lettres en chiffre *A.* رقم زايد pl. ارقام زايدة *T.* بوش رقم || Cette lettre a donné bien de la peine à déchiffrer à cause des nulles بو مكتوبك ارقام زايده‌نك كثرتى تقريبيله حروف معهوده‌سى حلنه خيلى زحمت چكلدى

NULLEMENT. V. En nulle manière, au mot nul || Je ne le souffrirai nullement بوجه من الوجوه تحمّل ايتمك احتمالم يوقدر Il n'est nullement instruit de cette affaire بو ماده‌دن اصلاً ودياّر خبر وآگاهى يوقدر Il n'est nullement capable اصلاً وقطعاً لياقتى يوقدر

NULLITÉ. Vice qui rend un acte nul *A.* بطلان - لغويت *P.* سقامة موجبة البطلان *T.* بى اعتبارى - اعتبارسزلق || Je proteste de nullité contre tout ce que vous ferez هر نه كه ايده‌جك اولور ايسه‌ك بطلان ولغويتنى دعوا ايده‌رم Je vous ferai voir la nullité de cet acte بو سندك بطلاننى سكا اثبات ايده‌جكم Nullité essentielle بر واجب الاعتنا رسم كونه سقامت موجبة البطلان Nullité dans la forme رسم وصورت جهتيله اولان سقامت موجبة البطلان

On dit figur. Cet homme est d'une parfaite nullité كلياً معدوم هيچ مثابه‌سنده در - حكمنده در

NÛMENT. Sans déguisement *A.* عارياً - عارياً من الريا من التصنع *P.* بى پوشش ريا - اجيغه - اچيقدن آچيغه || Je vous dirai nûment la vérité حقيقت حالى ريا وتصنعدن عارى اولدرق طرفكه بيان ايده‌جكم Je vous conterai nûment le fait ماده‌يى سكا آچيقدن آچيغه نقل ايده‌جكم

NUMÉRAIRE. Il ne se dit que de la valeur fictive des espèces *A.* قيمة بالاعتبار - ثمن اعتبارى *P.* بهاى اعتبارى *T.* اعتبار نامنه مبنى اولان دكر بها || L'écu est de trois livres, valeur numéraire فلان سكه‌نك قيمت اعتباريسى شو قدر غروشدر

On dit substantivement, Le numéraire, pour dire, la quantité d'argent monnayé *A.* نقد pl. نقود *P.* نقد روان *T.*

لوجه الله تعالی سترعریت فقرا couvrir la nudité du pauvre ومحتاجین فرض محصدر

Il se dit aussi, des parties que la pudeur oblige de cacher *A.* عورة *P.* جای عورت *T.* اود یری || Adam, après le péché, s'aperçut de sa nudité حضرت آدم بعد الزلّة مکسوف العوره اولدیغنی کوردی Couvrir sa nudité سترعورت ایتمک اود یر ینی اورتمک

NUE. Nuage. V. ce mot. || Nue lumineuse سحاب بریق سحاب کثیف épaisse سحابدن L'éclair qui sort de la nue ساطع اولان برق ضیای شمس Le soleil perce la nue پردهٔ سحابی نافذ در Cette montagne a son sommet au-dessus des nues بو جبلک رأسی سطح غمایمدن با لاتر در - بو کوه بلند افلاکه قدرسر چکمشدر - فرق فرقدانه محاذیدر

On dit figurément, Élever une personne, une action jusqu'aux nues برکمسنه‌نک یاخود برفعلک مدح وثناسنی همبرابر برفعلی - ثناسنی عیوقه قدر چیقارمق - افلاک ایتمک عیوقه چیقارمق

NUÉE. Nuage. V. ce mot – On dit figur., qu'une nuée se forme, que la nuée crevera, pour dire, qu'une entreprise, qu'un complot, qu'une vengeance, etc. se prépare et est près d'éclater برسحاب رعد افکن ورای پردهٔ خفاده صورتیاب وجود اولمقده در L'ennemi menaçait plusieurs provinces, mais enfin la nuée a crevé sur celle qui s'y attendait le moins دشمن متعدّد مملکتلر حقنه ارائهٔ صورت تهدید ایتمشیکن عاقبت کار سحاب رجّاس قهر وکینمسی چندان مأمول اولمیان آخر بر مملکتک اوزرینه رعد افکن شدّت اولمشدر

Il se dit figur. d'une multitude de personnes *A.* فوج pl. افواج *P.* گروه - رمه *T.* سوری et d'oiseaux ou d'animaux *A.* سرب - قطیع pl. اقاطیع *P.* رمه *T.* سوری || Il vint une nuée de barbares qui désolèrent tout le pays مملکتی سرتا سر تاخت وتاراج ایتمش بر گروه اقوام جهلا کلمشدر

NUEMENT. V. Nûment.

NUER. Nuancer des couleurs. V. Nuancer. – Et mêler, assortir ensemble différentes couleurs *A.* توفیق الالوان بالامتزاج *P.* رنگهارا با یکدیگر - رنگهارا با چسپیدگی بهم آمیختن *T.* رنکلری بری برلرینه قارشدروب اویدرمق - امتزاج دادن

NUIRE. Porter dommage *A.* ایراث المضرّة - تضریر - اضرار *P.* زیان آوردن - گزند آوردن *T.* ضرر کتورمک - غدر ایتمک

|| Il cherche à me nuire بکا ایراث - بنی اضرار قیدنده در ضرّ وزیان قیدنده در Accommodez-vous avec cet homme, il peut vous nuire dans vos affaires بو آدم سنک امورکه ایراث مضرّته مقتدر اولدیغندن کندوسیله بارشمنک چاره‌سنه باق Personne ne m'aide, et tout le monde me nuit فرد واحد بکا مددرس اولمیوب عامّه غدرمه چالشور - On dit proverb. Abondance de biens ne nuit pas کثرت مال ضرر Surabondance de droit ne nuit pas استحقاقک کتورمز زیاده‌لکندن بر ضرر کلمز

Il signifie aussi, incommoder, empêcher *A.* ایراث - ایذاء الاذا *P.* رنجیدن *T.* اذیّت ویرمک - انجتمک || Je veux abattre cette muraille, elle me nuit بو دیوار بکا اذیّت ویردیکندن اول طرفدن Ôtez-vous de là, vous me nuisez هدمی لازم کلور دفع اول بکا ایراث اذا ایدرسک

NUISIBLE. Dommageable *A.* موجب الضرر - مضرّ *P.* زیان آور *T.* ضرر طوقندریجی - انجیدیجی || Cela est nuisible à vos affaires بو کیفیّت سنک مصالح وامورکه موجب ضرر در nuisible à la santé, à la vue مزاجه وبصره مضرّ

NUIT. L'espace de temps où le soleil est sous notre horizon *A.* لیل pl. لیال - لیلة pl. لیالی *P.* شب *T.* کیجه || Nuit obscure *A.* لیلهٔ مظلمه *P.* شب تاریک *T.* قره‌کو کیجه claire *A.* لیلهٔ مضیئه *P.* شب تابان *T.* آیدینلق کیجه belle *A.* لیلهٔ لطیفه *P.* شب دلارا *T.* کوزل کیجه calme *A.* لیلهٔ ساکنه *P.* شب آرمیده *T.* طورغون کیجه profonde *A.* الیل - لیلا لیلهٔ - لیل مدجان *P.* شب دیجور *T.* قره‌کو کیجه زفت Nuit close *A.* ختام اللیل *P.* انجام شب *T.* کیجه‌نک آخری En hiver la nuit vient tout d'un coup قیش وقتنده کیجه بردن بره بصار La nuit nous a pris à une lieue de la couchée قوناقدن بر ساعت مسافه‌ده الیال اولندی کیجه - بصدی La nuit du dimanche à lundi بازار ایرته‌سی کیجه‌سی Au commencement de la nuit ابتدای لیلده à l'entrée طول لیلده Une partie de la nuit کیجه‌نک بر جزئی Bien avant dans la nuit کیجه‌نک کیج وقتنده Sur le milieu de la nuit نصف اللیل اثنالرنده - اواسط لیلده - منتصف لیلده Les ténèbres, l'obscurité de la nuit ظلام لیل le silence لیلک حال صمت وسکوتی La première nuit des noces لیلهٔ زفاف - زفاف کیجه‌سی Passer la nuit à étudier وقت لیلی مطالعه‌یه امرار ایتمک Percer les nuits, c'est-à-dire, veiller

اولان فقرا وبیچارگانی اکسا ایتمک

À Nu. À découvert *A.* مکشوفًا ـ علی حال العریة *P.* نا
پوشیده *T.* چپلاق اولدیغی حالده || Toucher un bras à nu
قولە حال عریتده ایکن مسّ ایتمک Toucher le corps à nu
بدنه چپلاق اولدیغی حالده طوقنمق

On dit, Monter un cheval à nu, ou à dos nu *A.* معارات ـ
بر اسب رت سوار *P.* رکوب علی خیل الاعراء ـ تعاری
چپلاق آته بنمک *T.* شدن

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاریًا من الربا *P.*
ریاسزجه *T.* بی پوشش ریا

NUAGE. Amas de vapeurs élevées en l'air *A.* سحاب pl. سحب ـ
|| بلود *T.* ابر *P.* مزنة ـ غمایم pl. غمامة ـ غیوم pl. غیم
Nuage épais سحاب کثیف Le ciel couvert de nuages سمای
ـ سحب کثیره ایله مستور روی ـ سمای مغسوم ـ مغیّم
بلود ایله قاپلنمش کوک یوزی ـ سما Le soleil dissipe les nuages
Le کونش بلودلری طاغیدر ـ شمس اذهاب سحب ایدر
nuage creva بلود پطلدی ـ سحاب منشق اولدی ـ On dit
Figur. Il a un nuage devant les yeux, pour dire, qu'il ne voit
pas les choses telles qu'il devrait les voir پیش دیدهٔ بیناسنده
کوزی اوکنده پرده وار در ـ بر سحاب مانع التمیز وار در
Avoir les yeux couverts d'un nuage بر کمسنه‌نک بصری سحاب
سحاب غبار Un nuage de poussière غفلت ایله مستور اولمق

Il se dit aussi figurément des doutes, des incertitudes de
l'esprit || Les nuages qui offusquent l'entendement قوّت مدرکه‌یی
اغما ایدن غمایم اشتباه La vérité dissipe les nuages de l'er-
reur نور حقیقت غمایم سهو وخطایی رفع وحل ایدر En
ce monde, nous ne voyons les choses qu'au travers d'un nuage
عیون بنی آدم بودنیانك شیئلرینی انجق ورای سحاب
اشتباهدن فرق وتمیزه قادر در

On appelle de même, les soupçons qui se sont élevés sur la
conduite de quelqu'un *A.* سحاب الشکوک والاوهام || Les
nuages ont été heureusement dissipés سر نمای ظهور اولان
سحب شکوک واوهام حمداً لله تعالی کلّیاً مندفع وبر
طرف اولمشدر

Nuage. T. de Médec. Substance légère qui nage au milieu de
l'urine *A.* معلّق البول *T.* قارورەده کورینن بلود

NUAGEUX. Couvert de nuages *A.* مغتم ـ مغیّم *P.* ابر ـ ابرناك
پوش *T.* بلودلو || Ciel nuageux سمای مغیّم

Les joailliers appellent Nuageuses, les pierres précieuses dont
la transparence est terne *T.* بلودلی طاش

NUANCE. Degrés différents par lesquels peut passer une cou-
leur de la même espèce *A.* اختلاف المراتب اللون
P. آچیقلو قویولو رنك *T.* گوناگونیٔ پردهای رنگ
|| پرده‌لرینك درلولغی Le mélange de plusieurs couleurs pro-
duit des nuances variées à l'infini الوان عدیده‌نك مزجندن
لا یعدّ ولا یحصی آچیقلو قویولو رنك پرده‌لرینك درلولغی
پیدا اولور Les nuances par lesquelles se dégradent l'ombre et
la lumière, sont insensibles ضوء وظلّك تدریجاً انحطاطندن
ظهور ایدن مراتب الوانك اختلافی بلورسز در

Il se dit aussi, du mélange et de l'assortiment de plusieurs
couleurs qui vont bien ou mal ensemble *A.* ممازجة الالوان ـ
رنکلرك بری برلرینه *T.* رنگ آمیزی *P.* امتزاج الالوان
امتزاج الوان Nuance douce, rude || قاتلوب یاقشدرلمسی
امتزاج الوان غلیظ ـ لطیف

Il se dit figur. de la difference presque insensible qui se trouve
entre deux choses de même genre *A.* فرق ـ تفاوت دقیق
P. خفیّ *T.* گوناگونیٔ باریك *T.* بلورسز فرق || Les nuances
qui distinguent l'astuce de la finesse مکر وحیله بیننده اولان
تفاوت دقیق La nuance qui distingue les synonymes entre eux
الفاظ مترادفه بیننده اولان فرق دقیق

NUANCER. Assortir les nuances, soit de différentes cou-
leurs, soit d'une seule, selon leurs propres rapports *A.* توفیق
المراتب الالوان *P.* پردهای رنگ با همدیگر چسپانیدن
T. || رنکلرك آچیقلغی قویولغی پرده‌لرینی یاقشدرمق
Nuancer les couleurs الوانك آچیقلو قویولو پرده‌لرینی
بری برلریله توفیق ایتمك ـ Figur. || Cet auteur sait bien
nuancer ses caractères بومؤلّف تصویر ایلدیکی خصائلك
تفاوت دقیقلرینی بری برلریله اویدرمغه ماهر در

NUBILE. Il se dit d'une fille qui a atteint l'âge de se marier
A. بالغة pl. بالغات *P.* رسیده *T.* یتشمش || Cette fille est
nubile بو بکر بالغه در حدّ بلوغه واصل اولمشدر ـ On
dit aussi, Âge nubile *A.* حدّ البلوغ ـ سنّ البلوغ *P.* سال
رسیدگی *T.* اره واریلەجق یاش

NUBILITÉ. Âge nubile. V. Nubile.

NUDITÉ. État d'une personne qui est nue *A.* عری ـ عریت ـ
سلبت *P.* برهنگی *T.* چپلاقلق || La charité ordonne de

شاکردلک وقتنی اتمام ایتمک ـ تلمّذینی تکمیل ایتمک

NOYALE. Toile de chanvre dont on se sert pour faire des voiles *A.* کرباس القلوع *P.* کرپاس بادبان *T.* یلکن بزی

NOYAU. Cette partie dure qui est enfermée au milieu de certains fruits *A.* نواة pl. انوا ـ عجام *P.* خسته ـ استه *T.* چکردک || Casser le noyau pour en avoir l'amande چکردکی ایچندهکی لبّنی آلمق ایچون قیرمق ـ ثمرهٔ ذات النوات Fruit à noyau چکردکلو یمش Planter des noyaux چکردک اکمک

Il se dit figur. de l'origine d'un établissement *A.* مادّهٔ اصلیّة *P.* اصل مایه *T.* مایهٔ اصلی || Le noyau grossit فلان شیئک مادّهٔ اصلیّهسی کسب جسامت ایدهجکدر De légers attroupemens furent le noyau de cette grande révolte اول فتنهٔ عظیمهنک مادّهٔ اصلیّهسی بعض جزئیّات مقولهسی جمعیّتلر ایدی

NOYER. Arbre qui porte des noix *A.* شجرالجوز *P.* درخت گوز *T.* جوز آغاجی || Grand noyer عظیم وجسیم جوز آغاجی Planter des noyers جوز آغاجلری غرس ایتمک Battre un noyer pour en faire tomber les noix جوزلری دوشورمک ایچون آغاجی دوکمک

NOYER. Faire périr dans l'eau *A.* تغریق ـ غرق *P.* در آب فرود آوردن *T.* صوده بوغمق || Noyer un homme برآدمی صوده غرق ایتمک Il le jeta dans l'eau et le noya فلانی دریایه القا ایله غرق ایتدردی ـ Il signifie aussi, inonder. V. ce mot.

On dit, C'est un homme à noyer, c'est-à-dire, un très-méchant homme دکزه آتیلهجق آدمدر

SE NOYER. *A.* اغتراق *P.* در آب فرود آمدن ـ در آب فرو رفتن *T.* بوغلمق ـ غرق اولمق || Il s'est noyé dans la rivière نهر ایچنده غرق اولدی Les mouches se noyent dans le lait سینکک سود ایچنده بوغیلور

Il s'emploie figur. en parlant de certaines choses auxquelles on se livre avec excès *A.* استغراق *P.* شناوریدن *T.* طالمق || Se noyer dans la débauche, dans les plaisirs مستغرق دریای عیش وعشرت اولمق ـ مستغرق بحر ذوقیّات اولمق ـ عیش وعشرته طالمق ـ شناور دریای عیش وعشرت اولمق dans les larmes مستغرق دریای دموع اولمق ـ مستغرق ـ دریای گرید وسرشک اولمق ـ On dit proverb. Il se prend à tout comme un homme qui se noie الغریق یتشبّث بکلّ حشیش فهواسنجه هر طرفه مدّ ایادئ استعانت ایتمکدن فهواسنجه هر چوبپارهیه یاپشور ـ خالی دکلدر

NOYÉ. *A.* غریق ـ مستغرق *P.* در آب فرورفته *T.* بوغلمش ـ On dit, Des yeux noyés de larmes اشک طوفان غرق اولمش چشم نالان Un homme noyé de dettes دیون مستغرق اولمش آدم

NU. Qui n'est point vêtu *A.* عاری pl. عراة ـ عریان pl. عریانون *P.* برهنه ـ عوشت ـ رت *T.* چپلاق || Il s'était déshabillé, il était tout nu لباسی خلع ایله اوزرنده اولان لباسنی کلّیاً عریان قالمشدر Il l'a dépouillé et l'a mis tout nu سلب ایله کلّیاً برهنه وعریان براقمسدر Il l'a mis aussi nu, qu'il est sorti du ventre de sa mère فلانی بطن مادردن چیقمش کبی عریان براقمشدر Il avait la tête nue عاری الرّاس ایدی ـ مکشوف الرّاس ایدی ـ سر برهنه ایدی باشی آچیق ایدی Il était nu-tête, nu-jambes مکشوف الرّاس وحافی الاقدام ایدی ـ سر وپا برهنه ایدی ـ یالین آیاق باشی قباق ایدی Il a été condamné à faire amende honorable tête nue سر برهنه اولدرق اقرار جرم واستدعای عفو ایتمک اوزره حقّنده حکم جریان ایلدی

On dit, nu en chemise, pour dire, n'ayant sur soi que sa chemise آرقهسنده کوملکدن غیری بر شئ اولمیدرق

Nu, se dit aussi d'un cheval, lorsqu'il est sans selle ni bride *A.* اعراء ـ عری *P.* رت *T.* چر چپلاق || Je vends ce cheval tout nu بو آتی چر چپلاق اولدرق صاتارم

Il se dit aussi des choses || Une épée nue, pour dire, une epée hors de son fourreau *A.* سیف مسلول *P.* شمشیر آهیخته *T.* صیرلمش قلج Une muraille nue, pour dire, qui n'est point couverte de tapisserie *A.* جدار عاری من الغطاء *P.* دیوار بی . *T.* پوشش قپلانمامش دیوار

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاری من التصنّع ـ عاری من الریا *P.* بی پوشش ریا *T.* آچیق || C'est la vérité toute nue ریا وتصنّعدن عاری حقیقت محضدر Il lui a montré son âme toute nue بی پوشش ریا بطانهٔ قلبنی آچیقدن کوستردی ـ فلانه کشف واظهار ایتمسدر

Nus, au substantif, signifie, les pauvres qui n'ont pas de quoi se vêtir *A.* pl. عریانون من الفقر *P.* بینوایان ـ بیچارگان *T.* برهنه تن محتاج لباس اولان فقرا ـ چپلاق اولان فقرا ـ Il ne se dit qu'en cette phrase, Vêtir les nus محتاج لباس

بعض حوادث متداثر السنة نادر **Il est venu des nouvelles** خبرلر وارد اولمشدر **Faire courir un bruit, une nouvelle** نشر حوادث ایتمک **Je ne savais point cela, c'est une nouvelle pour moi** بو ماده اصلا معلومم دکل ایدی بکا کوره اختراع یکی بر حوادثدر **Se plaire à inventer des nouvelles** خلق حوادث حوادثدن حظ ایتمک **Forger des nouvelles** واخبار ایتمک **On a eu nouvelle que l'ennemi a été battu** دشمنک انهزامی خبری کلدی **On ne sait point de nouvelles de ce pays, de l'armée** بو دیاردن واردودن بر درلو خبر واثر ظهور ایتمش دکلدر – **On dit, Être à la source des nouvelles, c'est-à-dire, au lieu où l'on reçoit les premiers avis de tout** منبع حوادث اولان محلده بولنمق

On dit, Nouvelles de la basse-cour; Nouvelles d'antichambre; Nouvelles de l'arbre de Cracovie, pour dire, des nouvelles fausses et mal fondées *A.* pl. اراجیف *P.* خبرهای بی اساس *T.* اراجیف مقولەسی خبرلر – قهوه خانه حوادثلری – **Et nouvelle apocryphe, une nouvelle dont on croit avoir sujet de douter** *A.* خبر محتمل الکذب – خبر مظنون – خبر مشکوک والصحة *P.* خبر گمان آلود *T.* شبهەلو حوادث

Nouvelles, se dit en divers sens dans ces phrases: Envoyer savoir des nouvelles de quelqu'un, pour dire, s'informer de l'état de sa santé *A.* استخبار الاحوال الصحة والعافیة *P.* حال بر کمسەنک خاطرینی سؤال ایتمک *T.* وخاطر پرسیدن **Mandez-moi de vos nouvelles, pour dire, faites-moi savoir l'état où vous vous trouvez** کیفیت – کیفیت احوالکدن بنی آگاه ایله احوالکی طرفمه بیلدر **Il n'y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles, c'est-à-dire, de ses lettres** مدت مدیدەدنبرو تحریرات ظهور – طرفندن بر درلو خبر آلدیغم یوقدر – **Et en termes de guerre, Envoyer aux nouvelles, pour dire, envoyer quelqu'un pour s'instruire de l'état de l'ennemi** تجسس احوال ضمننده ارسال جواسیس ایتمک

On appelle aussi Nouvelles, certaines petites histoires inventées pour l'amusement du lecteur *A.* قصة pl. قصص *P.* داستان *T.* مناقب

NOUVELLEMENT. Depuis peu *A.* من عهد – موخراً – آنفاً *P.* پیش از ندک زمانی – برخی پیش ازین القریب *T.* عهد قریبدنبرو – از وقتدنبرو – یکی || **Maison nouvellement bâtie** موخرا بنا اولنمش منزل **Livre nouvellement imprimé** موخراً طبع اولنمش کتاب **Des arbres nouvellement plantés** یکی – آنفاً – عهد قریبدنبرو غرس اولنمش اشجار **Cela est arrivé nouvellement** موخراً واقع دیکلمش آغاجلر آنفاً – اولمش بر ماده در

NOUVELLISTE. Qui est curieux de savoir des nouvelles *A.* خبر – خبرجو *P.* متحدس الاخبار – متجسس الاخبار *A.* حوادث آراشدریجی – حوادثجی *T.* پژوه

Et qui aime à débiter des nouvelles *A.* شیاع – قوال الاخبار *P.* الاخبار خبر افشان *T.* حوادث طاغدیجی

NOVALE. Terre nouvellement défrichée et mise en labour *A.* ارض مکروبة جدیداً *P.* زمین نو شیار *T.* یکی نطس اولمش || **Il a défriché cette terre, et l'a mise en novale** یکی سورلمش یر – یر یری سوکوب یکیدن نطس صورتنه وضع ایتمشدر

NOVATEUR. Celui qui introduit une nouveauté en matière de religion *A.* اهل البدعة pl. ارباب البدعة || **Les novateurs sont dangereux** – ارباب بدعت بادئ تهلکه وخطر در قورقیلور

Il se dit aussi de ceux qui veulent innover en quelque matière que ce soit *A.* موجد – مخترع – مبدع *P.* – ایجاد کننده *T.* پیدا کننده یکیدن چیقاریجی

NOVEMBRE. Le onzième mois de l'année *A.* تسرین ثانی *P.* تشرین ثانی *T.* آذرماه || **Les pluies de Novembre** تشرین ثانی یغمورلری – ثانیده نزول ایدن امطار

NOVICE. Qui est nouveau, peu exercé en quelque métier, en quelque profession *A.* مبتدئ *T.* شاکرد – نو آموز *T.* عجمی صنعتنده هنوز || **Il est encore fort novice dans son métier** شو حرکتی... مبتدیدر **C'est être bien novice à la guerre que...** ایتمک ایچون امور حربیەده پک عجمی اولمق اقتضا امور حربیەده کلیاً عجمی اولملو در که حتی اول – ایدر مقوله حرکت ایلیه – **Il se dit aussi des choses prises pour la personne || Une main, une plume novice** مبتدی الی وعجمی قلمی

NOVICIAT. Il se dit de l'apprentissage qu'on fait de quelque art, de quelque profession *A.* مبداة التلمذ – حال التلمذ – وقت التلمذ *P.* شاکردی – نو آموری *T.* مبتدیلک – عجمیلک || **Il a fait son noviciat à la guerre sous un excellent homme** فن حربده مهارت کامله صاحبی بر ذاتک یانند مبتدیلکنی کچوردی **Achever son noviciat** وقت

On appelle Nouveau testament, le livre des Évangiles avec les Actes des apôtres, les Épîtres canoniques, et l'Apocalypse *A.* كتاب العهد الجديد

On dit aussi, La saison nouvelle, pour dire, le printemps *A.* فصل الربيع *P.* نو بهار *T.* ايلك ياز - بهار

Et la nouvelle lune, pour dire, la lune qui commence *A.* غرّة القمر *P.* ماه نو *T.* يكى آى

Et un habit nouveau, pour dire, un habit de nouvelle mode *A.* لباس طريف - لباس طرفة *P.* جامهٔ نو آيين *T.* يكى چيقمه اوروبه

On dit, Recommencer sur nouveaux frais, pour dire, recommencer entièrement un travail *A.* اقتبال - استيناف - تكرارًا *P.* بدء وشروع از سر نو آغاز كردن *T.* يكى باشدن باشلمق

On dit aussi, qu'un homme est bien nouveau dans son métier, dans sa charge, pour dire, qu'il n'y est guère expérimenté *A.* مبتدئ *P.* نو آموز *T.* عجمى - Et on dit dans le même sens, qu'un homme est bien nouveau dans le monde, dans les affaires *A.* غير مدرّب - غير مجرّب فى احوال العالم *P.* نا مجرّب - تجربهٔ اورى يوق - دنيا كورمامش *T.* بيبهرهٔ كارآزمايى

On appelle Un homme nouveau, celui qui a fait fortune, qui n'a point de naissance, et qui est le premier de sa race qui se fasse remarquer *A.* خارجى *P.* نودولت *T.* يكى ميدانه يكى پيدا اولمش - چيقمش

On dit, Cela m'est nouveau, C'est une chose nouvelle pour moi, pour dire, que je n'en ai jamais entendu parler *A.* ما سمعت اوّلاً *P.* هنوز ميشنوم *T.* يكى ايشيديبيورم

De nouveau. De rechef *A.* مجدّدًا - على التكرار *P.* از سر نو *T.* نيز - يكيدن - ينه ‖ Il a été accusé de nouveau ينه على التكرار اتهام اولندى On l'a emprisonné tout de nouveau ينه حبس اولندى

Nouveauté. Qualité de ce qui est nouveau *A.* حداثت - جدّت *P.* نو پيدايى - نوى *T.* يكيلك - جديدلك ‖ La nouveauté plaît à la plupart des hommes جديدلك اكثر اكثر ناس لكلّ جديدٍ لذّة - ناس عندنده مقبول ومعتبر در فهواسنجه يكيلكه مايل وهوسكار در Cela a les grâces, les charmes de la nouveauté بو شيده حداثتك حسن ولطافتى La nouveauté d'une opinion, d'une doctrine بر مذهبك وار در بر d'une découverte, de la mode وبر اصولك جديدلكى كونه كشفك وبر رسم وآيينك يكيلكى

Et chose nouvelle *A.* محدث pl. محدثات - حادث *P.* نو پيدا *T.* يكى شئ ‖ Je n'avais jamais ouï parler de cela, c'est une nouveauté pour moi بو كلام الى الآن كوشكذارم اولمش دكلدر بكا كوره مسموعات حادثهدندر Toute nouveauté doit être suspecte هر محدث اولان شئ محلّ شكّ جميع محدثات مشكوك ومظنون اولمق اقتضا - واشتباهدر ايدر Les nouveautés sont dangereuses en matière de religion dans un État بر ملك ايچنده مذهبه دائر محدثاتك حلولنه رخصت ويرلمك جائز دكلدر Le peuple est amateur de nouveautés عوامّ ناس محدثاتك عاشقيدر

Il se dit aussi, des étoffes les plus à la mode *A.* طرفة pl. طرف - تحفة pl. تحف *P.* نو ايجاد *T.* يكى چيقمه ‖ On trouve toujours quelque nouveauté chez lui دكاننده دائما بعض طرف وتحف بولنور

Et des livres nouvellement parus *A.* كتاب جديد الظهور *P.* كتاب نو ظهور - كتاب نو پيدا *T.* يكى چيقمش كتاب ‖ Cet homme aime à lire toutes les nouveautés بو ادم بالجملة نو ظهور كتابلرك مطالعهسنه هوسكار در

Et des légumes, des fruits qui sont dans la primeur *A.* باكورة *P.* نو باره - پيشرس *T.* طرفنده ‖ Des pois au commencement du printemps, c'est de la nouveauté آولبهارده ظهور ايدن بزليا طرفنده مقولهسيدر

Nouvelle. Premier avis qu'on reçoit d'une chose récemment arrivée *A.* خبر pl. اخبار - جائبة pl. جوائب *P.* خبر نو - خبر خير *T.* پيغام - يكى خبر - حوادث ‖ Bonne nouvelle خبر - خبر بشارتنمون - خبر مسرّت اثر - خبر مفرّح خيرلو بر حوادث - مژده - مسرّترسان mauvaise, fâcheuse - خبر نا خوش - خبر كدر فرما - خبر ترح آور - خبر موحش اسكى - خبر پارينه - خبر عتيق vieille كدرلو خبر - فنا خبر تازه حوادث - خبر تر وتازه - خبر طرى fraîche · خبر importante خبر لازم الاعتنا - خبر واجب الاهتمام - خبر مهمّ D'où avez-vous pris cette nouvelle? بو خبرى قنغى طرفدن اخذ ايلدك La confirmation d'une nouvelle بر خبرك تصديقى Être curieux de nouvelles متجسّس حوادث واخبار - اولمق Porter des nouvelles حوادثجو اولمق ابلاغ حوادث Nouvelles certaines اخبار صحيحه Il court certaines nouvelles واخبار ايتمك - بين الناس بعض حوادث سويلنمكده در

dire, qu'on y fait bonne chère بو محلّده ايو طعام چيقار

NOURRIR, se dit aussi d'une femme qui donne à téter à un enfant *A.* ارضاع *P.* شير دادن *T.* سود ويرمك ـ امزرمك || Elle lui a nourri trois enfans بو قاری فلانك اوچ نفر اوچ نفر چوجوغنه سود ويردی ـ چوجوغنی ارضاع ايلدی Une mère qui nourrit son enfant والده كندو چوجوغنه سود ويرن

Il signifie aussi, instruire, élever *A.* تربية ـ ترييب *P.* تربيت كردن ـ بروردن *T.* بسلمك || Il faut avoir soin de nourrir les enfans dans les sentimens de piété et d'honneur اولاده قواعد تعبّد وديانت واصول ادب وصلاحی تلقين ايده‌رك تربيه‌لرينه اهتمام ايتمك لازمهٔ حالدندر Il a été nourri dans l'amour de la vertu, dans l'aversion du vice عشق صلاح ونفرت عن المكاره واديلرينه رعايت ايتمك اوزره پرورده اولمشدر ـ پرورشيافته اولمشدر

Il se dit figur. des choses qui servent à former l'esprit, les moeurs *A.* حسن تربيت ـ ادب آموزيدن *P.* تأديب ـ فرهيختن ـ كردن *T.* تربيه ايتمك ـ ادب اوكرتمك || La science, la bonne lecture, la conversation des honnêtes gens nourrit l'esprit علم ومعرفت وكتب نافعه‌يی مطالعه وقرائت واصحاب مكارم اخلاق ايله الفت ومجاورت تأديب ذهنه وسيله اولور Se nourrir de la lecture des bons livres ـ كتب نافعه‌نك مطالعه‌سيله تأديب نفس ايتمك مطالعه‌سيله نفسنی تربيه ايتمك

NOURRI. *A.* مغتدی *P.* پرورده *T.* بسلنمش

On dit que du blé, que du grain est bien nourri, pour dire, qu'il est bien plein *A.* ممتلی *P.* سير *T.* طوق

NOURRISSAGE. Il se dit du soin et de la manière d'élever les bestiaux *A.* تربية *P.* پرورش *T.* بسليش

NOURRISSANT. Qui nourrit beaucoup *A.* كثير الغدا ـ مغذّی *P.* پرورشدهنده *T.* بسليجی ـ غداليتلو ـ غدا ويريجی || Une viande bien nourrissante غدالیتلو ـ كثير الغدا بر لحم Ce consommé est trop nourrissant بو مهرانك عصاره‌سی ات غدا ويرر ـ غايت مغذّيدر

NOURRISSON. Enfant qui est en nourrice *A.* راضع *P.* شيرخواره *T.* سودامن

NOURRITURE. Aliment *A.* غدا pl. اغذية ـ قوت pl. اقوات *P.* خوراك ـ روزی ـ توش *T.* اولوش || Bonne nourriture غدای خوش ـ غدای جيّد mauvaise غدای سيّئ ـ غدای بد Nourriture succulente قوت خاصل Prendre de la nourriture تناول طعام ايتمك Il est bien malade, il ne prend plus de nourriture آغر خسته اولمغله طعامدن كلّياً منقطعدر Il meurt faute de nourriture قوت وغدادن كلّياً منقطع اولمغله مشرف مماتدر

PRENDRE NOURRITURE, se dit en parlant d'une partie du corps qui, ayant été affectée, commence à reprendre chair *A.* كسب النما *P.* باليدن *T.* بسلنمك || Son bras était desséché, mais il commence à prendre nourriture قولی قوريمشيكن كسب نمايه باشلادی Sa main ne prend plus de nourriture الی بر دخی كسب نما ايده‌جكی يوقدر ـ Il se dit aussi des plantes, pour dire, commencer à croître بو آغاج كسب نما ايتمكده در

NOUS. Pronom de la première personne *A.* نا ـ نحن *P.* ما *T.* بز

On dit, Entre nous, ou Entre nous soit dit, pour dire, ceci ne doit pas nous passer *A.* بيننا وبين الله *P.* سخن درميان ما ماند باشد *T.* بينمزده قالسون ـ بينمزده قالسون ـ سوز اره‌مزده قالسون

NOUVEAU, NOUVEL. Qui n'avait point encore paru *A.* جديد pl. جدد ـ حادث pl. حوادث *P.* نو *T.* يكی || Vin nouveau خمر جديد ـ يكی شراب blé حنطه‌سی جديد محصول fruit فاكهٔ جديده livre تأليف جديد N'avez-vous rien, ne savez-vous rien de nouveau? حوادثدن بر شيئك يوقميدر ـ حوادث Qu'y a-t-il de nouveau? حوادثدن برشی بيلمزميسك تداركات جديدهٔ سفريه Nouvel armement روزكاردن نه وار accident حادثهٔ نو پيدا Nouvelle invention اختراع جديد relation حكايت جديده mode, manière, découverte آيين وطور وكشف جديد Les auteurs anciens et nouveaux مؤلفين ـ مؤلفين متقدمين ومتأخرين ـ قديمه وجديده Mots nouveaux, c'est-à-dire des mots qui commencent à s'établir *A.* pl. لغات مستجدّة ـ الفاظ مستجدّة *P.* سخنهای نو ظهور *T.* يكی چيقمش سوزلر ـ Le nouvel an, ou L'an nouveau, c'est le commencement de l'année *A.* راس السنة ـ سنة جديدة *P.* سال نو ـ سر سال *T.* يكی ييل ـ ييل باشی ـ On dit, Le nouveau style, pour dire, la manière de compter dans le calendrier, depuis sa réformation par Grégoire XIII *T.* تقويم جديد تاريخی ـ Et le nouveau monde, pour dire, l'Amérique *T.* يكی دنيا

de l'état de fleur à celui de fruit *A.* عقد الثمر - ثمور - تثمير *P.* میوه بستن *T.* میوه باغلمق - یمش طوتمق || Quand les pommes commencent à nouer الما آغاجلری عقد ثمره باشلادقلرنده Dans le temps où les fruits se nouent موسم آغاجلر یمش طوتدیغی حالده - ثمورده

Noué. *A.* معقود - منعقد *P.* بسته *T.* باغلو - باغلنمش

On dit, qu'un enfant est noué, pour dire, qu'il est rachitique *A.* مقرقم *P.* شیر زده *T.* سود خیره‌سی V. aussi Rachitique.

NOUET. Linge noué, dans lequel on a mis quelque drogue pour la faire tremper ou bouillir *T.* ایچی طولمش دوکوملی باغ

NOUEUX. Il se dit du bois qui a des noeuds *A.* معجرم - بغایت منتب *P.* گرهدار *T.* بوغوملو || C'est un bois fort noueux انبوبه‌لو بوغومی جوق - بوغوملو بر آغاجدر Un bâton noueux بر عصا

NOULET. Canal fait avec des noues de toile, de plomb ou de bois, pour l'écoulement des eaux *A.* قنوات مسنّات *P.* کهریز - گاریز *T.* یر آلتنده صو یولی

NOURRICE. Femme qui allaite *A.* مرضعة pl. مرضعات *P.* سود آنا *T.* بادسین || Des contes de nourrice سود آنا مثاللری On dit, qu'une province est la nourrice d'une ville فلان مملکت فلان بلده‌نک کیلاری مثابه‌سنده در

NOURRICIER. Le mari d'une nourrice *A.* زوج المرضعة *P.* شوهر بادسین *T.* سود آنا قوجه‌سی || Le nourricier d'un enfant جوجونک مرضعه‌سی قوجه‌سی

Suc nourricier. Le suc dont les plantes se nourrissent *A.* ماء غدائی *P.* آب پرورشبخشا *T.* بسلیجی صو - il se dit aussi des alimens *A.* قوت غدائی pl. اقوات غدائیة *P.* خوراک غدائیتلو آزیق *T.* غدا دار

NOURRIR. Sustenter *A.* تغدیة - ایراث الغدائیة *P.* پروردن *T.* بسلمک || Les alimens les plus propres à nourrir l'homme انسانک مدار تغدیه‌سی اولان اصلح اقوات Le sang nourrit toutes les parties du corps بدنک جمیع اجزا واعضاسنی بسلر Il y a des alimens qui nourrissent trop بعض بسلیان فادر Le pain nourrit beaucoup نان اقواتک غدائینی زیاده در Les fruits, les légumes ne nourrissent pas tant que la viande فواکه ولحومک غدائیتی لحمک عزیزک غدائیتی جوقدر غدائیتی مرتبه‌سنده دکلدر

se dit aussi de toutes les choses dont les plantes tirent leur suc *A.* تربیة - تنمیة *P.* پروردن - دادن *T.* برومندی تراب بسلمک || La bonne terre nourrit les plantes, les arbres تراب صالح وسیلهٔ تربیهٔ نباتات واشجار در Mettre du fumier au pied d'un arbre pour le nourrir آغاجی بسلمک ایچون - Figur. || Les services mutuels nourrissent l'amitié همم قلنان ارزانی طرفیندن - تنمیه ایچون - دیبنده فشقی قومق ایکی کشینک بری برلرینه - جمیله تنمیهٔ محبّتی موجبدر ایتدکلری همّت محبّتی بسلر

Se Nourrir. Prendre des alimens *A.* تغدّی - اغتداء - اقتیات *P.* پرورش یافتن - پرورده شدن *T.* غدالنمک - بسلنمک || L'homme se nourrit de pain, de légumes, de viandes, etc. انسان نان عزیز وبقول ولحوم وبو مقوله شیلر ایله تغدّی ایدر Les chevaux se nourrissent de foin et d'avoine دوابّ ومواشی اوتلق ویولاف ایله بسلنور Cet enfant se nourrit bien, se nourrit mal - بر جوجوق جیّد الغدا در سیّئ الغدا در خوش غدادر بد غدا در

Nourrir. Entretenir d'alimens *A.* انفاق - اعطاء النفقة - *P.* ارزاق *T.* روزی دادن - توش دادن - اولوش ویرمک - آزقلندرمق - بسلمک || Je l'ai vêtu et nourri dix ans durant تمام اون سنه فلانی اکسا وارزاق ایلدم Les enfans sont obligés de nourrir leur père et leur mère dans le besoin ابوینک لدی الاحتیاج انفاق وارزاقی اولادک واجبهٔ ذمّتلریدر Il nourrit tant de valets ایدر بسلر - شو قدر خدمتکار انفاق Je lui donne tant par an pour me loger et pour me nourrir اجرت منزل ونفقهٔ یومیّه‌م ایچون فلانه شو مقدار اقچه ویررم Il nourrit tant de chiens, tant de chevaux شو مقدار کلاب ودوابّ بسلر Nourrir des vers à soie ایپک قوردی بسلمک

On dit, Ces gens-là ne sont pas nourris dans cette maison, c'est-à-dire, qu'ils n'y sont pas suffisamment nourris اقوات یومیّه‌لرینه چندان اهتمام اولنمز - On dit aussi, qu'un pays en nourrit un autre فلان مملکت فلان مملکتی ارزاق ایدر - بسلر - Et que le bois nourrit le feu, c'est-à-dire, qu'il l'entretient حطب آتشی بسلر - وقایه ایدر - Et que la pommade nourrit la peau یاغ جلدی وقایه ایدر - Et figur. qu'un homme nourrit un serpent dans son sein, pour dire, qu'il élève un ingrat قویوننده ییلان بسلر

On dit aussi, qu'on est bien nourri en cet endroit, pour

دست خطّ کتابلرك حکایهٔ احوالی تحریر اولنمقده در رسالة الاخبار

NOTIFICATION. Acte par lequel on notifie *A.* افادهٔ حالی متضمّن کاغد *T.* اخبار نامه *P.* ورقة الاخبار ـ اخباری مشعر کاغد ـ || Ils ne peuvent plus en douter, la notification leur en a été faite بوکا دائر اقتضا ایدن اخبار نامه طرفلرینه بعث وارسال اولنمش اولمغله شك واشتباهلری قالمامق اقتضا ایدر

NOTIFIER. Faire savoir dans les formes reçues *A.* رسماً اخبار رسماً آگاه کردن ـ آگاهیدن *P.* رسماً انها ـ رسماً بیان ـ *T.* رسم اوزره بیلدرمك || Cet acte ne sera point valable, si on ne le fait notifier بو سند رسماً انها اولنمدقچه دستور العمل اولەمز Il ne m'a point été notifié طرفمه رسماً افاده اولنمامشدر On fit notifier le traité de paix aux ambassadeurs مصالحه عهدنامەسنی دول ایلچیلرینه رسماً بیان ایلدیلر Après que l'ambassadeur eut notifié son arrivée ایلچی وصولی خبرینی رسماً انها ایلدکده

NOTIFIÉ *A.* رسماً منها *P.* رسماً آگاهیده *T.* رسم اوزره بیلدرلمش

NOTION. Connaissance, idée qu'on a d'une chose *A.* خبر pl. اخبار ـ علم pl. معلومات *P.* دانش *T.* بیلش || Notion claire, distincte خبر صحیح خبر صریح ومنقح certaine خبر صحیح confuse ـ خبر مشوّش faible خبر واهی imparfaite خبر ناقص Je n'ai point de connaissance parfaite de cela, علم اجمالی بو بابده علم تامّم اولمیوب je n'en ai qu'une faible notion انجق واهی بر خبرم وار در Il n'en a pas les premières notions بونك هنوز مبادئ معلوماتنه واقف دکلدر Sur une même chose on peut se former diverses notions امر واحد اوزرنده معلومات گوناگون تصوّری ممکندر Il vous donnera des notions sur cette matière بو خصوصده بعض کونه خبرلر طرفکه بیلدرەجکدر Selon la notion que j'en ai بو بوکا بابده اولان علم وخبرمه نظراً Je n'en ai aucune notion دائر بر درلو علم وخبرم یوقدر

NOTOIRE. Évident, manifeste *A.* بیّن ـ عیان ـ واضح ـ مبیّن ـ ظاهر *P.* آشکار ـ بدیدار ـ نمایان ـ نمودار ـ هویدا *T.* بللو || Le fait est notoire مادّەنك وقوعی واضح وآشکار در C'est une vérité notoire حقیقتی ظاهر وعیاندر Cela n'est que trop notoire کالشمس فی وسط ـ بو مادّه بیّن وآشکار در On dit, Soit ـ اظهر من الشمس در ـ النهار واضح وآشکار در notoire à tous جملەیه معلوم اوله که

RENDRE NOTOIRE *A.* تبیین ـ اعلان ـ اظهار ـ ابراز ـ *P.* آشکارا آشکار قلمق ـ بللورتمك *T.* کردن

NOTOIREMENT, adv. *A.* صراحةً ـ علی وجه الوضوح ـ واضحاً || آشکاره ـ بللو اولەرق *T.* آشکارا *P.* عیاناً ـ علانیةً ـ علناً ـ Cela est notoirement vrai بو کیفیّت واضحاً وعلانیةً حقیقتە مقارندر Il est notoirement coupable de ce crime علناً وصراحةً بو جرم ایله متهمدر

NOTORIÉTÉ. Évidence d'une chose de fait généralement reconnue *A.* نموداری ـ هویدایی *P.* تبیّن ـ صراحت ـ وضوح ـ *T.* آشکارەلك ـ بللولك || Cela est de toute notoriété بو کیفیّت صراحت تامّه ایله معلومدر On l'a arrêté prisonnier sur la notoriété du fait ایتدیکی فعلك وضوح وصراحتی تقریبیله اسیراً توقیف ـ تقریبیله قید اسره بند اولدی اولندی

On appelle Actes de notoriété, des actes passés par-devant notaires, par lesquels des témoins suppléent à des preuves par écrit *A.* سند شرعیّ

NOTRE. Qui est à nous *A.* نا *P.* ما *T.* بزم ـ بزمکی ـ مز || Notre père *A.* والدنا *P.* پدرما *T.* بزم بابا ـ بابامز

NÔTRES, s'emploie substantivement, et signifie, ceux qui sont de notre parti, de notre compagnie *A.* متعلّقاتنا *P.* همسازان ما *T.* بزمکیلر || Il n'est pas des nôtres بزمکیلردن دکلدر Les nôtres ont bien fait dans le combat بزمکیلر ایو جنك ایتمشلر در

Il se dit aussi des parents *A.* pl. اقربا *P.* خویشان ـ خویشاوندان *T.* حصملر ـ حصم واقربامز || Nous devons aimer les nôtres خویشان واقربایه محبّت ایتمك واجبهٔ ذمّتمز در

NOUE. Tuile faite en demi-canal pour l'égout des eaux *A.* قنات pl. قنوات ـ قنیّ *T.* کنك

NOUER. Lier par un noeud *A.* عقد *P.* گره بستن *T.* دوکوملمك || Nouer un ruban قوردلەیی دوکوملمك ـ Figur. || Nouer amitié *A.* عقد المحبّة *P.* پیوند دوستی بستن ـ دوستلق باغلمق *T.* ربط شیرازهٔ محبّت کردن

Il signifie aussi, envelopper dans quelque chose en faisant un noeud *A.* ربط *P.* بندیدن *T.* باغلمق || Nouer de l'argent dans le coin d'un mouchoir یاغلغك اوجنده اقچه باغلمق

NOUER, ou **SE NOUER.** Il se dit des arbres, et signifie, passer

Notables. Les principaux et les plus considérables d'une ville, d'une province *A.* pl. وجوه - اعیان *P.* بزرکان - کلانتران *T.* وجوه واعیان || Une assemblée de notables سوز صاحبلری وجوه واعیان Les notables étaient assemblés مملکتک جمعیّتی بلده بر یره کلمشلر ایدی

NOTABLEMENT. Grandement *A.* بالمبالغة - مبالغةً *P.* بسیار - *T.* کلّیتلو مرتبده - کلّیتلوجه بر وجه کلّی || Il est notablement lésé dans cette affaire بو مصلحتده کلّیتلو مرتبه متضرّر اولمشدر

NOTAIRE. Officier public qui passe les contrats et les autres actes volontaires. *A.* کتّاب الشرع - کاتب الشرع || Le corps des notaires زمرهٔ کتّاب الشرع Les registres d'un notaire کاتب شرعک یاننده محفوظ اولان قیود ودفاتر Quittance faite par-devant notaire کاتب شرع مواجهه‌سنده تنظیم اولنمش معرفتیله یاپلمش - ابرا سندی

NOTAMMENT. V. Nommément || Il a cité plusieurs lois, et notamment celle-là بر قاچ قانونی وخصوصاً فلانی علی طریق الاشهاد ذکر ایلدی

NOTARIAT. Fonction de notaire *A.* کتابة الشرع || Il a exercé long-temps le notariat مدّت مدیده کتابت شرع خدمتنی اجرا ایلدی

NOTARIÉ. Passé devant notaire *T.* کاتب شرع حضورنده معرفتیله عقد اولنمش - معقود بر قطعه سند

NOTE. Marque que l'on fait en quelque endroit d'un livre, d'un écrit, pour s'en souvenir *A.* اشارة *P.* نشان *T.* نشان || Mettez une note à la marge du livre pour trouver le passage فقره‌یی بولمق ایچون هامش کتابده بر اشارت وضع ایله

Il signifie aussi, remarque, espèce de commentaire sur quelque endroit d'un écrit, d'un ouvrage *A.* حاشية pl. حواشی || J'ai fait des notes sur sa lettre مکتوبینی تحشیه ایلدم On a imprimé ce livre avec des notes بو کتاب حاشیه‌لریله معاً طبع اولندی Note marginale هامشده مسطور حاشیه

Il se dit aussi, d'une remarque qu'on fait sur un mot, sur une phrase *A.* شرح || Il faut mettre ce mot dans le dictionnaire avec la note Vieux بو لفظ لغت ایچنه وضع اولندرق یاننده لغت قدیمه در دیو شرح ویرلملو در

Note d'infamie, ou Note infamante, est celle qui est imprimée juridiquement par le magistrat pour quelque cause grave *A.* وسام التفضیح *P.* بد نامی *T.* تمغای رسوایی ورسوایلق بد ناملق دامغه‌سی - دامغه‌سی || Le blâme en Justice est une note infamante حضور شرعده مظهر تعییب وتشنیع اولمق رسوایلق تمغاسیله موسوم اولمقدن فرقی یوقدر - On dit aussi, La réprimande faite par un juge, est une note حاکمک تعزیری بر وسام تفضیح مثابه‌سنده در C'est une fâcheuse note ردیٔ وقبیح بر تمغای تفضیحدر

Note. Mémoire, exposé *T.* تقریر

Note, se dit aussi des caractères dont les musiciens se servent pour marquer le chant *A.* رقم اللحن pl. ارقام الالحان *P.* ازکی رقمی *T.* رقم نوا

On dit figur. Changer de note, Chanter sur une autre note, pour dire, changer de façon de faire, ou de parler تبدیل اصول دکشدرمک - اصول ایتمک

NOTER. Remarquer *A.* نظر - صرف النظر الدقة *P.* حوالهٔ چشم دقت کردن *T.* دقت ایتمک || Notez bien cela بوکا دقت ایله Notez qu'il était son ennemi مقدما دشمنی اولدیغنه دقت ایله

Et faire une marque *A.* وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشانلمق || J'ai noté ce passage dans mon livre, sur mes tablettes بو فقره‌یی دفترمده اشارت ایلدم

Il se prend aussi pour Marquer en mauvaise part *A.* توسیم بالقبح - اشارة بالعیب والقباحة *P.* بد نامی زدن *T.* تمغای بد ناملق نشانیله - میملمک نشان رسوایی زدن - فلانی نیچون بد ناملق نشانیله || Pourquoi le voulez-vous noter? تمغالمق Vous serez noté بد ناملق نشانیله تمغالمق استرسک ایله میملنه‌جکسک Il n'a qu'à prendre garde à lui, il est déjà bien noté میملنمش بر آدم اولمغله احتراز اوزره اولملو در

Noté. On dit, Homme noté, pour dire, qui a une mauvaise réputation *A.* مشار بالعیب والقباحة - موسوم بالعیب والقباحة *P.* بد - میملنمش - میملی *T.* نشانزدهٔ رسوایی وبد نامی ناملق ایله تمغالنمش

NOTICE, se dit de certains ouvrages qui sont faits pour donner une connaissance particulière des villes, des provinces, etc. d'un royaume *A.* تذکرة الاحوال البلاد والمسالک || La notice de l'Empire مملکتک تذکرهٔ احوال بلاد ومسالکی

Il signifie aussi, la connaissance qu'on donne d'une chose par des recherches critiques *A.* حکایة الحال || On travaille à la notice des manuscrits de la bibliothèque کتابخانه‌ده موجود

payer, nonobstant l'appel دعواسنی آخر محکمه‌یه قالدردیغندن صرف انظار اولنـه‌رق اوزرینه حکم اولنان اقچه‌نک اداسنه مجبور اولمشدر Il s'est opiniâtré, nonobstant toutes les remontrances de ses amis احبابی طرفنـدن عرض اولنمش اولقـدر اعتراضاتـدن صرف انظار ایلـه عنادنـده ثابتقدم اعتراضاتـه التفات ایتمیه‌رک عنادندن فارغ ـ اولمشدر اولمامشدر

NON-PAIR. V. Impair.

NONPAREIL. Qui est sans pareil *A.* عدیم النظیر ـ لا نظیر *P.* مثلی یوق ـ اورنکی یوق *T.* بیهمتا ـ بیمثل ـ بیمانند || Un mérite nonpareil لیاقـت لا نظیر Une vertu nonpareille مثل ومانندی یوق صلاح حال

NONPAREILLE. Il se dit en plusieurs arts, pour exprimer ce qu'il y a de plus petit *A.* ادق دقیـق *P.* ـ باریکتریـن اک اینجه *T.* اک اوفاق *T.* خرده‌ترین

NON-RÉSIDENCE. Absence du lieu où l'on devait résider *A.* غیبة عن المقرّ *P.* نا بودی از مقام خود *T.* یرنده بولنمامه

NONUPLE. Qui contient neuf fois *A.* مضاعـف ـ تساعـیّ *P.* تسع مرّات *T.* نه بار طقوز قات

NONUPLER. Répéter neuf fois *A.* تضعیف تسع مرّات *P.* نه بار کردن *T.* طقوز کرّه ایتمک

NON-USAGE. Cessation d'usage *A.* عطلان ـ عدم الاستعمال من العمل *P.* عملماندگی *T.* قوللانلمامه || Les lois s'abolissent souvent par le non-usage قانونلر احیاناً عملدن معطّل اولنجه کلیّاً ملغا اولور

NON-VALEUR. Manque de valeur en une terre qui ne rapporte pas ce qu'elle devrait rapporter *A.* ـ قلة النما ـ عدم البرکة قلة المحصول *P.* ـ کم نمایی *T.* بیحاصلی ـ برکتسزلک نماسزلق || Cette terre n'est pas bien cultivée, elle est en friche en bien des endroits, elle est en non-valeur بو ارض لایقیـی اوزره زراعـت اولنمیوب اکثر محلّلرده پور قالدیغندن نماسنـه قلّت عارض اولمشدر La non-valeur de cette terre vient de ce qu'on la néglige depuis trois ans بو ارض اوچ سنه‌دنبرو زراعتنه اهتمام اولنمدیغندن بیحاصل اولمشدر

En termes de Finance, on appelle Non-valeurs, des deniers dont on ne peut faire le recouvrement *A.* pl. بقایا *P.* باز مانده *T.* تحصیلی ممکن اولمیان

NORD. Septentrion *A.* شمال *T.* یلدز طرفی || Ce pays est borné au nord par une telle rivière بو مملکت شمالاً فلان نهر ایله محدود در Les pays du nord ممالک شمالیّه Les peuples, les puissances امم واقوام شمالیّه ودول شمالیّه Le vent du nord, ou simplement Le nord *A.* ریح الشمال *P.* باد جانب شمال *T.* یلدز پویراز Une maison exposée au nord شمالـه ناظر بر باب منزل ـ Il signifie aussi, le pôle boréal *T.* قطب شمالیّ دمور قازیق

On appelle Degrés de latitude du nord, ceux qui vont de l'équateur au pôle septentrional *A.* درجات العرض الشمالیّ

En termes de marine, on dit, Faire le nord, faire le sud, pour dire, faire route au nord, au sud سمت شماله یاخود سمت جنوبه متوجّه اولمق

NORD-EST. La partie du monde qui est entre le nord et l'est *A.* ما بین المشرق والشمال ـ سمت النکیباء *T.* پویراز فلان طرفی || Une telle ville est au nord-est de telle autre شهر فلان شهرک پویرازی طرفنه کائندر

Il signifie aussi, le vent qui souffle de cette partie *A.* ـ نکیباء *T.* صابیة پویراز ـ پویراز یلی || Le nord-est est extrêmement froid en ce pays-ci پویراز یلی بو مملکتده غایـت ایلـه بارد در

NORD-OUEST. La partie du monde qui est entre le nord et l'ouest *A.* ما بین المغرب والشمال ـ سمـت الجربیاء *T.* قره یل طرفـی || Cette ville est au nord-ouest de Vienne بو بلـده بچ شهرینـک قره یلی طرفنـده واقعدر ـ Il se dit aussi du vent qui souffle de cette partie *A.* جربیاء *T.* قره‌یل || Le nord-ouest est d'ordinaire froid et pluvieux قره یل عادتا بارد وممطر در

NOTA. Note que l'on met à la marge d'un écrit *A.* نقطـة الاشارة *P.* نشان *T.* م || Mettez-là un nota اول محلّده بر برم وضع ایله ـ نقطهٔ اشارت وضع ایله

NOTABLE. Remarquable *A.* واجـب الاعتداد ـ متعدّ به *P.* شایان اعتداد *T.* صاییلور ـ اعتباره کرکلـو || Dits notables شایان اعتداد اولهجق افعال faits اقوال واجبـة الاعتداد Un cas notable شایان اعتداد اولهجـق حالت Un notable bourgeois اصناف ـ اصناف گروهندن شایان اعتداد برکمسنه زمره‌سندن صاییلور بر آدم

|| Et considérable *A.* جسیم *P.* بسیار ـ فراوان *T.* کلیتلو Dommage, somme notable کلیتلو ضرر ـ ضرر ومقدار جسیم

فلان وفلان دينمكله معروف كمسنه‌لر tels

À Point nommé. Fort à propos, au temps qu'il faut *A.* في وقته *T.* در انسبترين هنگام *P.* على احسن الاحيان ـ موقته تمام وقتنده ـ وقتنده || Il arriva à point nommé, comme le combat allait commencer محاربه‌يه مباشرت اولنمقده ايكن تمام وقتنده ورود ايتمشدر Vous venez à point nommé وقتنده كلدك

À Jour nommé. Au jour dont on était convenu *A.* في يوم الموعود *T.* قرار ويرلمش *P.* در روز قرار داده في يوم المعهود ـ كونده || شويلشيلان كونده ـ Il se trouva au rendez-vous à jour nommé يوم موعودده محل ملاقاده بولندى

NOMOCANON. Recueil des canons, et des lois impériales qui y ont rapport *A.* كتاب القوانين والفتاوا

NON. Particule négative, qui est opposée à la particule Oui *A.* لا *P.* نه *T.* يوق || Cette affaire est aisée à conclure, il n'y a qu'à dire oui ou non بو ماده‌نك تنظيمى اسهلدر بو ماده قولاى رابطه‌يه ـ همان لا ونعم بر جوابه توقف ايدر كيره‌جك مقوله‌دندر همان هه يوق بر جوابه توقف ايدر Non, non, je n'en ferai rien لا لا بر شئ ايده‌جك دكلم ـ يوق يوق هيچ بر شئ ايتمم

Il se dit aussi sans opposition à Oui *A.* لا ـ ليس *P.* نه *T.* دكل || Il en est fâché, non sans cause بو بابده منفعل اولمسى من غير سبب ـ بلا سبب دكلدر Il vous a fait plaisir, non pas tant pour l'amour de vous, que par vanité سنى خوشدل ايتمش ايسه ده بو وضعى سكا محبتاً دكل خود بينلكند مبنيدر

Il se joint aussi à des noms *A.* عديم *P.* بى *T.* سز || Tous les gens non intéressés عديم الغرض اولنلرك جمله‌سى ـ غرضسز ـ بيغرض

Il s'emploie aussi substantivement || Ils sont gens à se brouiller pour un oui ou pour un non لا ونعم ايچون قطع الفت قوريجه ايدر مقوله‌دندرلر Il m'a répondu un non bien sec يوق جوابنى ـ بر لا جوابنى ويردى

Non-seulement. Façon de parler, qui est souvent suivie de Mais *A.* لا فقط... بل ـ قطع النظر *P.* تنها نه ـ نه هم... بلكه *T.* ... بلكه يالكز دكل ـ دن بشقه ـ دن غيرى || Non seulement il n'est pas savant, mais il est très-ignorant عالم اولمديغندن قطع النظر اجهلدر Non-seulement je l'ai payé, mais encore je lui ai fait un présent بشقه آلاجغنى تماماً ادا ايلديكمدن كندويه بر هديه دخى ويردم Un chrétien doit aimer non-seulement ses amis, mais même ses ennemis برعيسوى دوستلرندن يالكز ـ بشقه دشمنلرينه بيله محبت ايتمك واجبه‌دندر دوستلرينى دكل دشمنلرينى دخى سوملو در

Non plus. Pas davantage *A.* ولا *P.* نه نيز *T.* بيله دكل || Il n'eu fut non plus ému, que s'il eût été innocent جرمى يوق كبى اظهار اضطراب ايتمش بيله دكلدر Il signifie aussi, pareillement *A.* ايضاً *P.* هم ـ نيز *T.* دخى || Vous ne le voulez pas, ni moi non plus بوشيئى استمزسك بن دخى Ceux-ci n'en sont pas, ni ceux-là non plus بونلر دكل آنلر دخى دكللر در استمم

NONAGÉNAIRE. Qui a quatre-vingt-dix ans *A.* بالغ التسعين *P.* نود ساله *T.* طقسان ياشنه وارمش

NONANTE. Quatre-vingt-dix *A.* تسعون *P.* نود *T.* طقسان

NONANTIÈME. Nombre d'ordre *A.* تسعون *P.* نودمين *T.* طقسانجى || La nonantième année de son âge سننك طقسانجى سنه‌سى

NONCE. Prélat que le Pape envoie en ambassade *T.* ريم پاپاسى طرفندن مبعوث اولان سفير

NONCHALAMMENT. Avec nonchalance *A.* بالتوانى *P.* با سستى *T.* كوشكلك ايله

NONCHALANCE. Négligence *A.* توانى ـ رخوة الطبع *P.* سستى *T.* كوشكلك V. aussi Négligence.

NONCHALANT. Négligent *A.* متوانى *P.* سست *T.* كوشك V. Négligent.

NONCIATURE. L'emploi de nonce *T.* ريم پاپاسى طرفندن اولان سفارت مأموريتى

NON-CONFORMISTE. Il se dit en Angleterre de celui qui s'écarte de la religion anglicane *A.* مختلف المذهب *P* بمذهب ديگر تابع شده *T.* بشقه مذهبده اولان

NON-JOUISSANCE. T. de Jurisp. Privation de jouissance *A.* محروميّة التمتع || Il lui est dû une indemnité pour la non-jouissance تمتعدن محروميتى وقتى ايچون تضمين ضرر اولمق اوزره كندويه شو مقدار اقچه ويرلمك اقتضا ايدر

NONOBSTANT. Malgré, sans avoir égard *A.* صرفاً عن الانظار ـ من غير التفات الى *P.* با همه آنكه ـ بآن نظر نكرده *T.* التفات كوسترميه‌رك ـ باقميه‌رق || Il a été obligé de

کوبکده یاره‌لنمشدر Il a été blessé au nombril عقد ایتمک

NOMENCLATEUR. Celui qui établit les dénominations spéciales de divers objets de l'histoire naturelle *A.* واضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات

NOMENCLATURE. Méthode qui assigne aux divers objets de l'histoire naturelle, les noms qui peuvent servir à les différencier *A.* وضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات || Une des plus grandes difficultés de la Botanique, c'est la nomenclature علم نباتاتده مشکلات عظیمه‌دنک بری وضع مفردات اسامی ماده‌سیدر

Il se dit par extension, de la collection des mots qui sont propres aux différentes parties des autres sciences *A.* اجناس الاسامی والالفاظ || La nomenclature de la Géometrie, de la Grammaire علم مساحه‌ید وعلم نحوه متعلق اجناس اسامی والفاظ

NOMINATAIRE. Celui qui est nommé à un bénéfice *A.* منصوب *P.* نصبکرده *T.* نصب اولنمش

NOMINATEUR. Celui qui nomme *A.* موجّه *P.* توجیهساز *T.* توجیه صاحبی ـ توجیه ایدن || Le Roi est le nominateur des bénéfices qui vaquent محلول قالان زعامتلری توجیه ایدن پادشاهدر

NOMINATIF. T. de Gram. C'est le premier des cas *A.* رفع ـ کلمهٔ مرفوعة

NOMINATION. Action de nommer à quelque charge. V. Nommer || La nomination des juges نصب ـ حکامک نصبی ـ Il se dit aussi de celui qui a été nommé à une charge || Je ne l'ai point encore vu depuis sa nomination à... وتعیینلری فلان منصبه نصبی وقتندنبرو کورمدم

Il se dit aussi, du droit de nommer à une charge *A.* استحقاق علی التوجیه || Cette place est à la nomination de... بومنصبده استحقاق توجیه فلانک یدنده در

NOMMÉMENT. Avec désignation, par le nom *A.* لا سیّما ـ خاصّةً ـ خصوصاً ـ علی الخصوص ـ بتخصیص الاسم *P.* از بتخصیص نام ـ آنجمله *T.* آدیله || On en a accusé plusieurs personnes, et nommément tels et tels وافر کسان حقنده لاسیّما فلانلره اسناد تهمت اولنمشدر Le roi a voulu conserver plusieurs places, et nommément . . . پادشاه قلع متعدّده‌نک وبتخصیص فلان نام قلعه‌نک ید تصرّفنده قالمسنی مراد وآدیله فلان نام قلعه‌نک ـ ایلدی

NOMMER. Donner un nom *A.* تسمیة ـ وضع الاسم *P.* نام نهادن ـ نام دادن ـ نامیدن *T.* آد قومق ـ آد ویرمک || On l'a nommé Constantin قسطنطین اسمیله تسمیه اولندی ـ اسمنی قسطنطین وضع ایلدیلر Il fut le premier qui découvrit cette île, et il la nomma de son nom فلان جزیره‌یی ابتدا کشف ایدن فلان کشی اولمغله کندو اسمیله تسمیه وتلقیب ایلدی Ce fort fut nommé le Fort-Louis, du nom du Roi بو حصن پادشاهک اسمنه نسبةً لویس اسمیله تسمیه اولندی

Il signifie aussi, surnommer *A.* تلقیب *P.* ورنام نهادن *T.* لقب قومق C'est ainsi qu'en parlant de quelques rois, on a nommé l'un Pierre le Grand پتروس اعظم l'autre, Bayajet le Foudre یلدرم سلطان بایزد et en parlant des villes, on dit, Jérusalem la Sainte قدس شریف Bagdad la Superbe بغداد بهشت آباد لقبیله ملقب اولان شهر بغداد ـ بهشت آباد

Et dire le nom d'une personne, d'une chose *A.* بیان الاسم ـ تعریف الاسم *P.* نام خواندن *T.* آد اوقومق ـ آدینی دیمک || Je vous nommerai plusieurs personnes وافر کسانک اسملرینی بیان ایده‌جکم Je vous les nommerai par nom et par surnom اسم وشهرتلریله طرفکه بیان ایده‌جکم Comment nommez-vous cet homme ? بو آدمک اسمنه نه دیرسک On le nomme Pierre پتروس اسمیله مسمّا در معروفدر

Nommer, signifie encore, établir dans une place *A.* نصب ـ تعیین || Nommer un ambassadeur بر ایلچی نصب وتعیین ایتمک

Et déclarer *A.* تعیین *P.* بفلان کار سپردن *T.* بر ایشه فلانی تعیین ایتمک || Il le nomma son successeur à l'Empire خلف سلطنت ـ ولیّ عهد سلطنت تعیین ایلدی Il a été nommé intendant ناظر تعیین اولندی ـ On dit aussi, Nommer quelqu'un son héritier برکمسنه‌یی وارث تعیین ایتمک

SE NOMMER. *A.* تسمّی *P.* نام داشتن ـ بر آد ایله آدلنمق || Comment se nomme-t-il ? نه اسم ایله مسمّا در ـ آدی ندر Comment vous nommez-vous? نه اسم ایله مسمّاسک ـ سنک Comment se nomme cette plante ? بو نباتک اسمک ندر ـ اسمی ندر

NOMMÉ. *A.* مسمّا *P.* نامیده ـ بنام *T.* نامنده ـ معروف ـ دینمکله || Le nommé Pierre پترو نامنده بر کمسنه Les nommés tels et

- عدد لا يحصى Un nombre innombrable كليتلو عدد - كلى عدد بيحدّ وشمار Il y avait un nombre infini de monde à ce spectacle بو تماشاگاهده قتى كلى خلقك جمعيتى عدد وار ايدى Les juges n'étaient pas en nombre suffisant قضات قدر كفايه‌دن دون ايدى Le plus grand nombre était d'avis ارباب مجلسدن اكثرينك رأيى بو ايدى Ils étaient en nombre égal, en pareil nombre متساوى العدد - متساوى المقدار - ايديلر Le nombre est complet عدد تامّ Il a fourni le nombre d'exemplaires convenu مقاوله ومكمّلدر اولنمش معلوم العدد نسخه‌لرى اعطا وتسليم ايلدى Accomplir le nombre تكميل مقدار - تكميل عدد ايتمك augmenter, accroître تزييد مقدار - تكثير عدد ايتمك Mettre un nombre certain pour un incertain عدد مثبتى عدد مبهم يرينه وضع ايتمك

On appelle Nombre cardinal, tout nombre qui sert à marquer la quantité *A.* عدد رئيس pl. اعداد رئيسة - Nombre d'ordre, ou ordinal, tout nombre qui sert à marquer l'ordre *A.* عدد المراتب - Nombre collectif, tout nombre qui exprime l'assemblage de plusieurs nombres *A.* عدد جامع - Nombre entier, celui qui contient l'unité un certain nombre de fois exactement *A.* عدد تامّ - عدد كامل - Nombre rompu, ou fractionnaire, la fraction *A.* كسر pl. كسور - Nombre premier, tout nombre qui ne peut être divisé sans reste *A.* جذر اصمّ - Nombre carré, le produit d'un nombre multiplié par lui-même *A.* مجذور - جذاء - Nombre cubique, un nombre carré multiplié par sa racine *A.* عدد مكعّب

Nombre, signifie aussi, multitude *A.* متعدّد - كثير العدد - وافر - متوافر *P.* بسيار *T.* چوق || Il a nombre d'amis وافر احبابى وار در Nous étions nombre de gens وافر نفوس ايدك Nombre d'historiens l'ont ainsi raconté متعدّد تاريخ نويسان فلان ماده‌يى اول منوال اوزره نقل وحكايه ايتمشلر در

Dans le nombre, s'emploie au commencement d'une phrase, et signifie, dans la quantité dont il a été question dans la phrase précédente *A.* فى هذا العدد - بينهم *P.* در اين مقدار - ميان آنها *T.* اول عدد ايچنده - جملەسى ايچنده || J'ai vu ses tableaux; dans le nombre, il y en a beaucoup de médiocres; il n'y en a qu'un d'excellent فلانك تصويرلرينى كوردم جملەسى ايچنده انجق بر عددى اعلا وماعداسى بين بين ايدى

Au nombre, Du nombre. Parmi, au rang *A.* فى السلك - فى العداد *P.* در شمار *T.* صره‌سنده || On l'a mis au nombre des saints اوليا صره‌سنه - سلك اولياى عظامه وضع اولندى || عداد شهداى كرامه تعداد اولندى قوندى des martyrs est au nombre des hommes illustres اجلّهٔ رجال عدادندندر Il l'a mis au nombre de ses amis فلانى احبّا معدود در صره‌سنه - ودوستانى عدادينه ادخال ايلدى Il n'est pas de ce nombre بوعداددن معدود دكلدر - بو عداده داخل دكلدر

Sans nombre. Il se dit d'une grande multitude *A.* لا يعدّ - لا يحصى *P.* بيكران - بيحساب - بيحدّ وشمار - بيشمار *T.* قتى چوق - صاييسى يوق - صاييسز || Cet événement a eu des témoins sans nombre بو حادثه‌نك شاهدلرى لا يعدّ ولا يحصيدر Il a de l'argent sans compte et sans nombre بيحدّ وشمار مالى وار در

Nombre, se dit aussi de l'harmonie qui résulte d'un certain arrangement de paroles *A.* حسن الانتساق - انتساق الكلام *P.* خوش رفتارئ سخن *T.* سوزك حسن ايله صره‌لنمسى || Cette période manque de nombre بو فقره‌ده انتساق كلام يوقدر

En termes de Grammaire, il se dit des noms et des verbes, selon qu'ils s'appliquent à une chose ou à plusieurs. Nombre singulier *A.* مفرد Nombre pluriel *A.* جمع

On appelle le quatrième des livres de Moïse, Le livre des nombres *A.* سفر العدد

NOMBRER. Compter *A.* عدّ - تعداد - احصا *P.* شمردن *T.* صايمق || On ne saurait nombrer les grains du sable de la mer رمال بحرك دانه‌لرينى تعداد ايتمك امر ممتنعدر Qui pourrait nombrer les désordres et les malheurs que causent les guerres civiles? حروب داخليّه‌نك بادى اولە كلدكلرى مصايب وآفاتى كيم تعداد ايده بيلور

NOMBREUX. Qui est en grand nombre *A.* كثير - وافر - متوافر *P.* غزير - فراوان *T.* ژرف - كليتلو - چوق || Armée nombreuse عسكر كثير L'assemblée était fort nombreuse جمعيّت پك كليتلو ايدى

NOMBRIL. Cette partie qui est au milieu du ventre de l'homme et de quelques animaux *A.* سرّة pl. سرر pl. سرّات *P.* ناف - گردگاه *T.* كوبك || Lier le nombril aux enfans nouveau-nés هنوز بطن مادردن چيقمش صبيانك سرّه‌لرينى

tien عیسوی اسمنده اولنلرک ـ نام عیسویّینک دشمنیدر Le nom Romain s'était répandu par toute la terre دشمنیدر رومالو ـ رومانیّون منتشر چار اقطار جهان اولمشلر ایدی اسمیله بنام اولنلر ربع مسکونده منتشر اولمشلر ایدی

On dit, Décliner son nom, pour dire, déclarer qui l'on est, afin de se faire connaître *A.* بیان الاسم ـ تعریف الاسم *P.* نام خودرا بیان کردن *T.* کندو ادینی بیلدرمک || Il a été obligé de décliner son nom اسم وشهرتنی تعریفه مجبور اولمشدر

Et répondre d'une chose en son propre et privé nom, pour dire, en être personnellement responsable *A.* تکفل بالنفس

On appelle Nom de guerre, un nom qu'un soldat prend en s'enrôlant *T.* عسکری نفرینه ویریلان لقب ـ Il se prend aussi pour Sobriquet *A.* لقب

On dit en termes de Pratique, Céder ses droits, noms, raisons et actions, pour dire, les transporter à un autre کافة حقوقنی ومطالب وادّعالرینی فلانک اوزرینه فراغت ایتمک

Au Nom de... De la part de... *A.* عن جانب ـ باسم فلان طرفندن اولدرق ـ فلانک اسمنده *T.* از سوی آن *P.* فلان || Il est allé emprunter de l'argent au nom de son maître افندیسی طرفندن اولدرق اقچه استقراضنه کتدی ـ On dit aussi dans ce sens, En mon nom طرفمدن اولدرق En son nom کندو طرفندن اولدرق

Il signifie aussi, en considération *A.* حرمةً *P.* بحرمت آن *T.* حقیچون || Je vous demande cela au nom de notre ancienne amitié بینمزده جاری اولان محبّت قدیمه‌یه حرمةً بو بابده مساعده ایلمکزی رجا ایدرم au nom de tout ce que vous avez de plus cher عندکده اعزّ واحبّ اولان هرنه ایسه آنک حقیچون بو بابده همّتکزی رجا ونیاز ایدرم Je vous conjure اولسون au nom de Dieu اللهک اسم مبارکنه حرمةً اولسون رجا ایدرم الله عشقنه اولسون ـ ایدرم

Nom, signifie aussi, réputation *A.* صیت ـ شهرت *P.* نام ـ آوازه ـ نامداری *T.* آد || Il a acquis un grand nom dans les Lettres علم وهنر بابنده تحصیل شهرت عظیمه ایتمشدر ـ آوازهٔ علم ومعرفتی منتشر آفاق اولمشدر C'est un homme qui a un grand nom dans la guerre امور حربیّده حسن صیت وشهرتی واصل مرتبهٔ نهایت اولمش بر مرد نامدار

ـ نام وذکرینی تأبید ایتمک Éterniser, immortaliser son nom در Avoir du نام وشهرتنی دامان آخر الزمانه قدر ابقا ایتمک nom نامدار اولمق ـ منبوه الاسم اولمق

On dit, qu'un homme est sans nom, lorsqu'on ne le connaît point dans le monde *A.* خامل ـ خامن الذکر ـ مجهول الاسم *P.* گمنام ـ بی نام وشان *T.* بر آدم آدی شانی یوق ـ Et que c'est un homme de nom, pour dire, qu'il a de la naissance *A.* معروف الاسم *P.* بنام *T.* آدلو شانلو بر آدم

Nom. T. de Grammaire. Il se dit d'un mot qui sert à qualifier une personne, ou une chose *A.* اسم pl. اسامی || Le nom est une des principales parties du discours اسم کلامک اجزای اصلیه‌سندندر Nom substantif اسم موصوف adjectif اسم صفت propre اسم علم appellatif اسم ندا collectif اسم جامع diminutif اسم تصغیر masculin اسم مذکر féminin اسم مؤنث

NOMADE. Errant, qui n'a pas de demeure fixe *A.* اهل الخباء ـ بادیه ـ خیمه نشین ـ دشت سواران *P.* بدویون pl. بدوی ـ قوم بدوی || Nation nomade کوچبه ـ کوچر اولی *T.* نشین قوم Les Tartares sont des nations nomades کوچر اولی عشیرت عشایر خیمه نشین Peuples nomades تاتار خیمه نشیندر

NOMBRANT. Qui nombre *A.* معدود به V. Nombre.

NOMBRE. Il se dit de l'unité, ou d'une collection d'unités *A.* عدد pl. اعداد *P.* شمار *T.* صاییی || Le nombre se considère de deux manières, ou comme nombre nombrant, ou comme nombre nombré عدد ایکی جهت ایله اعتبار اولنور بری عدد معدود لهدر ـ به ودیگری عدد معدود ـ Nombre nombrant, se dit de tout nombre qui n'est appliqué à rien de determiné. Ainsi on dit, L'unité est le principe des nombres احد اصل الاعداد در Multiplier un nombre par un autre بر عددی آخر بر عددک اوزرینه ضرب ایتمک Diviser un nombre par un autre بر عددی عدد آخر ایله تقسیم ایتمک Les anciens ont prétendu qu'il y avait une grande vertu dans les nombres زعم متقدّمینه کوره اعدادده بر نوع خاصیّت عظیمه وار ایدی Nombre pair *A.* عدد زوج ـ عدد شفع *P.* عدد جفت *T.* تک صاییی impair *A.* عدد وتر ـ عدد فرد *T.* چفت صاییی Le nombre de dix عدد عشره La division des nombres تقسیم اعداد ـ Nombre nombré, se dit de l'application du nombre nombrant à quelque sujet que ce soit. Ainsi on dit, Un grand nombre d'hommes عدد کثیر ناس Un nombre prodigieux عدد

boues et le mauvais air noircissent l'or et l'argent وحلزارك بخاری وهوانك رداتی سیم وزری تسخیم ایدر

Figur. Faire passer pour méchant. V. Rendre noir, au mot Noir || Noircir la réputation de quelqu'un برکمسنه نك صیت وشهرتنی تهجین ایتمك La calomnie peut noircir l'homme le plus innocent زیاده بیگناه اولان کشی یی اسناد مفتریات ایله تشنیع ایتمك ممکندر

Noircir et Se noircir. Devenir noir A. اسویداد - ادهیمام - T. سیاه ی پذیرفتن - سیاهی بستن P. کسب السواد صاچی سیاهلندی Ses cheveux ont noirci || قرارمق - سیاهلنمق Le teint noircit au soleil رنگ رو کونشده سیاهلنور

Se noircir, en parlant du temps, signifie, devenir obscur A. تغیّم - روی سما تیره وتار - روی سما ابرناك شدن P. ادجان گشتن T. کون فاپلایی بلوتلو اولمق || Le ciel se noircit در روی سما تغیّم ایتمکده

Figur. Se diffamer par quelque méchante action A. تشیین عرض خودرا لکه دار - سیه رویی پذیرفتن P. النفس کردن T. قره یوزلو اولمق || Il s'est noirci par beaucoup de crimes ارتکاب قبایح کثیره ایله دامن عرضی لکه دار شین وعیب اولمشدر Voudriez-vous vous noircir d'un tel crime? بو مقوله جرم کریه ایله سیهرو اولمغه راضی اولورمیسك - نفسنه ایراث شین ایتمکه راضیمیسك

On dit aussi, Noircir l'esprit, pour dire, faire naître des pensées sombres ذهنی آلودهٔ غبار ملال وکدورت ایتمك

Noirci. A. مسوّد P. سیاه کرده - سیاهی بسته T. قرارمش - سیاهلنمش

NOIRCISSURE. Tache de noir A. شائبهٔ سودا P. لکهٔ سیاه T. سیاه لکه

NOISE. Querelle, dispute A. منازعة pl. منازعات - مجادلة pl. مجادلات - مناقشة pl. مناقشات P. ستیز T. سوز آتشمه - غوغا || Grande noise مجادلهٔ عظیمه Chercher noise نزاع - غوغا ارامق Émouvoir, exciter une noise ایقاظ مناقشه وجدال - بادئ مجادله اولمشدر Il a commencé la noise ایتمك منازعه یه شروع ایلدی

NOISETIER, ou COUDRIER. Arbre qui porte des noisettes A. شجر الجلوز - شجر البندق P. درخت گلوز T. فندق اغاجی

NOISETTE. Espèce de petite noix A. جلوز - بندق P. گلوز T. فندق || Casser des noisettes فندق قیرمق - فدغ بندق - Couleur de noisette A. لون البندق P. رنگ گلوزی T. فندق رنکی

NOIX. Sorte de fruit A. جوز pl. جوزات P. گوز - گردگان - جوز T. قوز - جوز || Noix verte خام جوز Noix nouvelle جوز تازه - جوز قوزاغی - چار مغز Coquille de noix قشر جوز - طرئ جوز Écaler جوز یاغی - روغن جوز De l'huile de noix جوز قبوغی des noix تقشیر جوز - جوز صویمق

Il se dit aussi de quelques autres fruits qui ressemblent avec la noix, comme, Noix de galle A. عفص P. مازون T. مازی Noix muscade A. جوز بوّا T. جوز بوّا Noix de coco A. نارجیل - هندستان جوزی T. گوز هندی P. جوز هندی Noix vomique جوز القیء

NOLIS, ou NOLISSEMENT. V. Naulage.

NOLISER. Fréter A. ایجار السفینة P. کشتیرا بکرایه دادن T. کمی یی نولین ایله کرایه ویرمك

NOM. Mot par lequel on désigne une personne ou une chose A. اسم pl. اسامی P. نام T. آد || Le nom de Dieu اسم ربّ اسم ذو الجلال - المتعال Au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit باسم الاب والابن وروح المقدّس Confesser, invoquer, bénir le nom de Dieu اسم خداوند جهان آفرینی ذکر ایتمك وتحمید وثنا ایتمك Nom propre اسم علم de famille کنیه Louis premier de nom لویس اسیله مسمّا اولان اوّلکی Signaler son nom معروف اولان - قرال نامنه شهرت ویرمك changer آد دکشدرمك - تبدیل اسم - تنکیر اسم ایتمك déguiser آدینی بیلدرمامك ایچون - توریهٔ اسم ایتمك تغییر ایتمك Prendre le nom et les armes d'une autre famille آخر خاندانك اسم وشهرتنی ونشاننی اخذ ایتمك Il est assez connu par son nom اسمی معلومدر Usurper le nom de quelqu'un برکمسنه نك اسمنی غصبًا قوللنمق Prêter son nom کندو اسمنی آخره اعاره ایتمك Il plaide en son nom بنفسه دعوا ایدر Il a pris cette affaire-là sous le nom d'un valet, sous un nom emprunté بو مصلحتی برخدمتکار آخر بر اسمده اولەرق - اسیله یاخود مواضعهٔ اتخاذ ایلدی التزام ایتمشدر Il ne s'appelle pas ainsi, c'est un nom supposé کندونك دکل مواضعهٔ قوللندیغی بر اسمدر -

On dit, Le nom Chrétien, Le nom Romain, pour dire, tous les Chrétiens, tous les Romains || Il est ennemi du nom Chré-

des blés *A.* انبوبة .pl انابيب - قُصابة .pl قصابات *T.* بوغوم
انبولدلو قامش || Des cannes à noeuds

Et de la jointure des doigts de la main *A.* pl. عقود الاصابع -
پيوندگاه - پيوندهای انگشت *P.* فصّ القصبات الاصابع
پرمق قلملرينک اك يرلری *T.* استخوانهای انگشت
et du larynx *A.* قصبة الحنجرة *P.* نای گلو *T.* خرتلاق

NOIR. Qui est de la couleur la plus opposée au blanc *A.*
اسود - اسخم - ادهم *P.* سياه *T.* قره || Barbe noire لحيةٌ سودا
- شعر اسود Des cheveux noirs قره صقال - ريش سياه -
- اسب شبرنگ - فرس ادهم Un cheval noir سياه صاچ
Bile noire صفرای اسود - صفرا - قره - Il se dit ياغز آت
aussi de certaines choses qui approchent de la couleur noire ||
Pain noir خبز اسخم - خبز اسود - نان سياه - سياه اتمك
Des yeux noirs عين اسود - عين احور - چشم سياه - سياه
des dents سياه ديشلر كوز

Il signifie aussi, livide, meurtri *A.* ادكن - اقره *T.* بره‌لنوب
بره‌لنمش - مورارمش

Et obscur *A.* مظلم *P.* تاريك - تيره وتار *T.* قره‌كو || Ca-
chot noir محبس مظلم - زندان تيره وتار - حبسخانه قره‌كولق
Antres noirs مغارات مظلمة Nuit noire *A.* ليلةٌ مظلمة - ليل
قره‌كو *T.* شب تاريك - شب تيره - شب ديجور *P.* مدجان
nuée سحاب مظلم - سحاب دُجن Le temps est noir كيجه
هوا تيره وتار در - هوا مظلمدر

Et sale *A.* موسّخ - ملطّخ - ملوّث *P.* چرك آلود - شوخگين
|| كيرلو پاسلو - بيلاشق - پيس - مردار *T.* وسخناك -
Lavez vos mains, elles sont toutes noires اللريني غسل ايله
زيرا بغايت ملطّخ وچرك آلود در

Figur. Triste, mélancolique *A.* سوداوىّ || C'est un esprit
noir, il a une humeur noire سوداوىّ المزاجدر Il a des va-
peurs noires qui lui montent au cerveau دماغنه صعود ايدر
- حزن سوداوى Un noir chagrin ابخرهٔ سوداويّه‌يه مبتلا در
اندوه وكدر سودا آلود

Il se dit aussi figur. des crimes et des mauvaises actions *A.*
قبيح - اقبح - شنيع - اشنع - كريه - اكره *P.* زشت *T.*
|| چركين خيانت Un crime noir جرم اشنع Trahison noire
خيانت كريهه شنيعه malice Fût-il jamais d'action plus noire
que de livrer son ami? كندو دوستنى تسليم ايلمكدن زياده
اكره واشنع بر حركت اولديغى وارميدر

On dit, qu'un homme a l'âme noire, pour dire, qu'il est
extrêmement méchant *A.* داخن الخلق - مستخم الفؤاد -
يوركى قره *T.* تيره درون *P.* حاسف القلب

On dit, Rendre noir, pour dire, diffamer, faire passer quel-
qu'un pour méchant *A.* تشنيع - تشيين بسخمة القلب -
- تيره درون نمودن *P.* تشهير بالقبح والهجنة - تهجين
|| بر كمسنه‌يى سياه يوزلو كوسترمك *T.* سيه رو نمودن
On l'a rendu bien noir dans cette affaire فلانى بو خصوصده
سخمت قلب ايله تشيين ايلديلر

NOIR. La couleur noire *A.* لون اسود *P.* رنگ سياه *T.*
قره رنك || Un beau noir لطيف بر رنك سياه Teint en
noir رنك سياه ايله بويانمش

Noir à noircir, ou Noir de fumée. Espèce de poudre noire,
faite de la fumée de la poix-résine brûlée *A.* سناج الزفت
قره ساقزى ايسى *T.* دودهٔ زفت رطب *P.* الرطب

NOIR. Nègre *A.* زنجىّ *P.* زنگى *T.* قره || Il a trois blancs
et vingt noirs dans sa sucrerie سكر كارخانه‌سنده استخدام
ايلديكى عملەنك اوچى بياض ويكرميسى قره‌لردندر

NOIRÂTRE. Qui tire sur le noir *A.* اسمر - ادكن - مايل
الى السواد *P.* سيه‌چرده *T.* قرامتق بوز || Couleur noirâtre
لون اسمر teint لون ادكن

NOIRAUD. Qui a les cheveux noirs et le teint brun *A.* اسمر
الوجه *P.* سيه‌چرده رو *T.* اسمر چهره‌لو

NOIRCEUR. Couleur noire *A.* سواد - دهمة - سخم *P.* سياهى
T. قره‌لق - سياهلق || La noirceur de l'ébène آبنوسك سياهلغى
des sourcils قاشك سياهلغى

Il se dit figur. de l'atrocité d'une action, d'un caractère *A.*
- سخمة - ردائة - قبح *P.* زشتى - تيره درونى *T.* قره‌لق -
ارتكاب ايلديكى جرمك || La noirceur de son crime بدلك
تيرگى درونى - سخمت قلبى de son âme قبح وردائتى

Noirceur. Tache noire *A.* كلف - ادخن - كلف *P.* لكهٔ سياه *T.*
سياه لكه

NOIRCIR. Rendre noir *A.* تسخيم - تسويد - تدهيم *P.* سياه
رنك سياه ايله بوياتمق - قره‌لتمق - قرارتمق *T.* ساختن
|| Noircir une muraille ديوارى قرارتمق - تدهيم جدار ايتمك -
ديوارى سياه ايله بوياتمق Se noircir la barbe, les sourcils
لحيه‌يى وقاشلرى رنك سياه ايله تلوين ايتمك Il s'est
tout noirci les mains اللريني يكپاره قرارتدى La vapeur des

ارباب الحسب ـ زمرة الاصحاب النسب ـ شرفاء القوم pl. والنسب P. گروه اصلزادگان T. كشى زاده‌لر زمره‌سى

Et pour Élévation A. علوّ ـ عزّت ـ كرم ـ شرافت P. بزركوارى T. اولولق || Noblesse de cœur علو طبع de sentimens علوّ وشرافت افكار d'âme عزّت نفس d'expression, de style عباره‌نك وسبك كلامك علو وشرافتى de pensées علو وشرافت معانى

NOCE. Mariage A. نكاح ـ تزوّج ـ تزوّج P. مزاوجت نكاحدارى T. اولنمه دفعهٔ Il ne se dit qu'au pluriel || Convoler en secondes noces ثانيه اولەرق تزوّج ايتمك Elle était veuve d'un tel en premières noces, et elle a épousé un tel en secondes noces بوخاتون نكاح اوّل اولمق اوزره متزوّجه اولديغى زوجدن طول اولدقدنصكره نكاح ثانى اولەرق فلانه تزوّج ايلدى Le jour de ses noces يوم نكاحنده

Noce. La fête qu'on fait en se mariant A. عُرس pl. اعراس P. سور عروسى ـ سور نكاح T. دوكون || Les noces d'un roi سور همايون Une noce de village اهل قريه دوكونى Habit de noces كسوهٔ عرس Salle à faire noces ترتيب سوره لايق ديوانخانه Présent de noce هديّهٔ سور ـ دوكون ـ هديّەسى ـ On dit d'un homme qui va gaiement au combat, qu'il y va comme à la noce دوكونه كيدر كبى سفره كيدر ـ Il se dit aussi de toute la compagnie qui s'est trouvée à la noce ارباب سور ـ دوكون جمعيّتى

NOCHER. Celui qui conduit un vaisseau A. رئيس السفينة P. ناخدا T. كمى رئيسى

NOCTAMBULE. Qui marche la nuit en dormant A. سيّار فى الليل نايماً P. خوابندهٔ شبروان T. كيجه اويوروايكن كزن

NOCTAMBULISME. Maladie de ceux qui marchent la nuit en dormant A. سير فى الليل نايماً P. شبروىٔ خوابندگان T. كيجه اويقوده ايكن كزمه

NOCTILUQUE. Il se dit des corps qui donnent de la lumière la nuit A. لامع فى الظلام P. شبتاب T. قره‌كولقده پارلاييجى

NOCTURLABE. Instrument avec lequel on peut à toute heure de nuit trouver de combien l'étoile du nord est plus haute ou plus basse que le pôle A. اسطرلاب الليل

NOCTURNE. Qui arrive durant la nuit A. ليلى P. شبى T. كيجه‌ده‌كى || Vision nocturne ليلاً مرئى اولان صورت خياليّه assemblée جمعيّت ليليّه ـ كيجه جمعيّتى

NOËL. Fête de la nativité de Notre-Seigneur A. عيد الميلاد مولود حضرت عيسى ـ حضرت عيسى

NOEUD. Enlacement fait de quelque chose de pliant, dont on passe les bouts l'un dans l'autre en les serrant A. عقدة pl. عقود P. گره ـ نغوله T. دوكوم || Noeud simple عقدهٔ بسيطه double عقدهٔ مكرّره Gros noeud عقدهٔ جسيمه Un noeud qui n'est pas serré عقده محكم اولميان Faire un noeud عقد عقده ـ حلّ عقده ايتمك défaire عقده‌يى پكشدرمك ـ ايتمك بو عقده‌يى سوكمك ـ فسخ عقده Ce noeud est trop lâche بو دوكوم بغايت كوشكدر ـ عقده بغايت سست ومسترخادر ـ Figur. La difficulté d'une affaire, d'une question A. عقدة الاشكال || Voilà le noeud de l'affaire عقدهٔ اشتد مصلحتك Vous avez trouvé le noeud عقدهٔ اشكالى بو در مبحثك عقدهٔ Trancher le noeud de la question بولمشسك مقراض تدبير ايله قطع وحلّ ايتمك ـ اشكالنى قطع ايتمك ـ On appelle Noeud gordien, une difficulté qu'on croit insurmontable A. عقدهٔ ممتنع الانحلال ـ Et noeud coulant, un noeud qui se serre ou se desserre sans se dénouer. V. Coulant.

Noeud, signifie aussi, liaison entre des personnes A. رابطة pl. روابط P. پيوند T. باغ || Noeud de parenté رابطهٔ رحم d'alliance رابطهٔ مصاهرت وقرابت Le noeud sacré du mariage رابطهٔ مباركهٔ نكاح ـ رابطهٔ واجب الاحترام زوجيّت Les divers noeuds qui les joignent ensemble وسيلهٔ ميانه‌لرنده اتحاد اولان روابط گوناگون Les noeuds les plus forts, les plus étroits روابط قويّه واكيده Un noeud indissoluble رابطهٔ روابط مكرّره ممتنع الانفساخ Ils sont liés d'un double noeud ايله بينلرنده اتحاد وار در Serrer les noeuds de l'amitié توثيق ايتمك ـ روابط حبّ وموالاتى تحكيم ايتمك les قطع سر رشتهٔ حبّ ـ فسخ روابط محبّت ايتمك rompre ومودّت La mort rompit les noeuds de leur union, de leur mariage تيغ اجل بينلرنده اولان رابطهٔ اتحادى ياخود رابطهٔ زوجيّتى قطع وشكست ايتمشدر

Noeud, signifie aussi, la bosse, l'excroissance qui vient aux parties extérieures de l'arbre A. عجرة pl. عجر T. دوكوم ـ بوغوم || Le tilleul est un bois où il y a peu de noeuds احلامور آغاجنده دوكوملر اقلّ قليلدر

Il se dit aussi, de la jointure qui se trouve au sarment de la vigne et d'autres plantes, comme aux cannes, et aux tuyaux.

ایلمکه قدرتی یوقدر

NIVELER. Mesurer avec le niveau *A.* تقدیر بمقیاس الاستوا - مقیاس *T.* بمقیاس استوا اندازه کردن *P.* تقدیر بآلة الاستوا استوا ایله اولچمک || On a nivelé la rivière depuis un tel endroit jusqu'à un tel autre, pour savoir combien elle a de pente نهرک انیشه طوغری آقندیسی نمقدار اولدیغنی بیلمک ایچون مقیاس استوا ایله تقدیرینی ایتدیلر

Nivelé. *A.* بمقیاس استوا اندازه *P.* مقدّر بمقیاس الاستوا مقیاس استوا ایله اولچنمش *T.* کرده

NIVELEUR. Celui qui fait profession de niveler *A.* مقدّر بمقیاس الاستوا *T.* مقیاس استوا ایله اولچیجی

NIVELLEMENT. Action de niveler. V. Niveler || Ce nivellement a été fait avec exactitude بو یرک مقیاس استوا ایله اولچنمه‌سی کمال صحّت اوزره اولمشدر

NOBILIAIRE. Catalogue des maisons nobles *A.* فهرس الارباب فهرست خانمانان *P.* فهرس الارباب البیوتات - الحسب *T.* کشی زاده اوجاقلرینک دفتری || On trouve la généalogie de cette maison dans le nobiliaire de la province بو خاندانک نسل ونسبی مملکتک خاندانلری دفترنده موجود در

NOBLE. Qui, par sa naissance, est d'un rang au-dessus des autres citoyens *A.* نجیب pl. نجبا - حسیب pl. حسبا - عالی تبار *P.* اصیل - ارباب الحسب pl. اهل الحسب آدم اولادی - کشی زاده *T.* اصلزاده - عالی نژاد || Il est noble par sa naissance ارباب اصالت - نسلاً وعرقاً اصیلدر اصیل - حسیب العصاره در Noble d'extraction اولادندندر کریم - حسیب السلاله اولمق Être de noble sang العرقدر عن ابوین السلاله اولمق Être noble de père et de mère آنادن بابادن کشی زاده اولمق - عریق وحسیب اولمق être noble par lettres du Prince برات پادشاهی ایله زمرهٔ - حسیب دخیل Nouveau noble ارباب حسبدن اولمق ساخته - کاذباً حسیب faux زمرهٔ ارباب حسبه نو آمده اهل قرادن اولوب طبقهٔ Petit noble de campagne اصلزاده صغیره کشی زاده‌سی اولان Les nobles exempts de taille جزیه‌دن معاف اولان ارباب حسب Il y avait souvent discorde entre le peuple et les nobles عوامّ ناس ایله اصلزادگان بیننده ایکیده برده نفاق وشقاق وار ایدی Nobles Vénitiens وندیک اصلزاده‌لری

Il se dit aussi de celui qui est noble par lettres du Prince *A.* رفیع القدر *P.* بزرکواری پذیرفته *T.* اولولنمش || Tout gentilhomme est noble, mais tout noble n'est pas gentilhomme اصحاب حسب واصالتک جمله‌سی رفیع القدر در انجق هر رفیع القدر اصلزاده عدادینه داخل دکلدر Le prince fait des nobles, mais le sang fait des gentilshommes پادشاه بر کمسنه‌نک قدرینی ترفیع ایده بیلور امّا اصلزاده‌لکی ویرن عرق ونسبدر

Il signifie aussi, élevé au-dessus des autres du même genre *A.* شریف - ذو الشرافة - کریم *P.* بزرکوار - ارجمند *T.* اولو Une âme noble et généreuse نفس کریم سماحت وسیم Un coeur noble قلب شرافت آلود Il a l'air, la taille, le geste noble ناصیهٔ حالنده وقدّ وقامت وشکل وهیئت ووضع وحرکتنده آثار شرف وارجمندی نمایاندر Il a des sentimens nobles افکار شرافت آثار ایله مجبولدر Cet auteur a le style noble بو مؤلفک سبک وانشاسنده بر شیوهٔ شرف شیمهٔ کریمهٔ انفت وحمیّت وبزرکواری وار در Noble orgueil L'homme est le plus noble de tous les animaux انسان اشرف حیواناتدر Un cheval noble نجیب - فرس کریم الاصل الاصل

On appelle le coeur, l'estomac, le cerveau, Les parties nobles *A.* اعضاء شریفة

NOBLEMENT. Avec noblesse *A.* بالشرف والکرم - بالکرم والنجابة *P.* کریمانه - ارجمندانه *T.* اولولق ایله || Il s'exprime noblement نجیبانه افادهٔ مرام ایدر Il se conduit بالکرم والنجابه عمل وحرکت ایدر

NOBLESSE. Qualité par laquelle un homme est noble *A.* اصالت - حسابت - حسب ونسب - علوّ النسب *P.* بلندی اصلزاده‌لک - کشی زاده‌لک *T.* اصلزادگی - علوّ نژاد - تبار حسب ونسب قدیم - اصالت قدیمه Ancienne noblesse || نسب عالی haute حسب نو پیدا - حسب جدید nouvelle On lui conteste sa noblesse صحّت اصالتنه اعتراض ایدرلر Prouver sa noblesse اصالت ونسبنی اثبات ایتمک Dégradé de noblesse رتبهٔ اصالتدن اسقاط اولنمش Des lettres de noblesse احسان عنوان حسابتی محتوی برات عالی - On dit figur., Soutenir noblesse, pour dire, vivre noblement شان اصالتنی وقایه ایتمک

Il se prend aussi pour tout le corps des gentilshommes *A.*

بصدره‌جق قفس

NICOTIANE. V. Tabac.

NID. Espèce de petit logement que les oiseaux se font pour y pondre, et pour y élever leurs petits A. وکر pl. اوکار - عش pl. اعشاش - وکن pl. وکون - وکنة pl. وکنات P. لانه - آشیانه T. قوش یوه‌سی || Nid de rossignol بلبل یوه‌سی || Il y a des oiseaux qui font leur nid sur terre یرده یوه یپار قوش یوه‌سی ایچنده در قوشلر وار در L'oiseau est dans son nid

NIDOREUX. Qui a une odeur et un goût de pourri A. معفون الرایحة P. خرسیده بو T. چورک قوقار

NIÈCE. Fille du frère A. بنت الاخ pl. بنات الاخ P. دختر برادر T. قرنداش قیزی ou de la soeur A. بنت الاخت P. دختر همشیره T. قیز قرنداشی قزی

NIELLE, ou HERBE AUX ÉPICES. Plante A. کمّون برّی - کمّون اسود P. کمّون کرمانیّ - کمون دشتی T. یبان کیمیونی

C'est aussi une plante qui croît dans les blés. Sa semence est noire, et communique sa couleur au pain fait avec du blé A. ذنیباء P. دیو گندم T. دلوجه

NIELLE. Maladie des grains A. ارقان P. ژنکه T. صاک

NIELLER. Gâter par la nielle A. تاریق P. ژنکه زدن T. صاک اورمق - صاک چالمق

NIELLÉ. A. مأروق P. ژنکه زده T. صاک چالمش

NIER. Dire qu'une chose n'est pas vraie A. جحد - انکار || C'est une vérité qu'on ne peut nier انکار قبول ایتمز بر امر بدیهیّ الحقیقتدر || Il le nie fort et ferme بونی کمال شدّت ومتانت ایله انکار ایدر || Nier une dette, un dépôt دینی وامانتی انکار ایتمک

Et ne pas demeurer d'accord d'une proposition A. نفی - سلب - عدم التسلیم P. تسلیم نکردن T. تسلیم ایتمامک || Il ne faut pas disputer contre ceux qui nient les principes اصولی نفی ایدنلر ایله مجادله مبثدر || Nier une majeure انکار ایتمک - کبرایی نفی ایتمک

NIÉ. A. منفی - انکار اولنمش T. انکار کرده P. منکر - غیر مسلّم P. تسلیم نا کرده T. تسلیم اولنمامش

NIGAUD. Sot et niais A. دانق - وغبة P. گودن T. بوداله

NIGAUDER. Faire des actions de nigaud A. دواقت P. بودالدلق ایتمک T. گودنی کردن

NIGAUDERIE. Action de nigaud A. فعل الدانق - دواقت P. گودنی T. بودالدلق

NIPPES. Il se dit tant des habits que des meubles, et de tout ce qui sert à la parure A. اثواب وتجمّلات P. ساز لطیف T. ورخت اثواب واو طاقمی || Il a de belles nippes اثواب وتجمّلاته مالکدر || Il n'y a que de vieilles nippes dans cet inventaire بو دفترده کهنه اثواب وتجمّلاتدن غیری بر شئ یوقدر

NIPPER. Fournir de nippes A. اعطاء الاثواب والتجمّلات P. رخت وساز دادن T. اثواب واو طاقمی ویرمک || Son père l'a bien nippé en le mariant پدری حین تزویجنده کلیّتلو اثواب وتجمّلات کندویه ویرمشدر

NITRE. C'est la même chose que le salpêtre. V. ce mot.

NITREUX. Qui tient du nitre || Terres, eaux nitreuses اراضی کهرجلدلو طپراق وصو - ومیاه شورجیّه

NITRIÈRE. Lieu où se forme le nitre T. کهرجله جیقان یر

NIVEAU. Instrument par le moyen duquel on voit si un plan, un terrain est uni et horizontal A. مقیاس الاستوا - آلة الاستوا || Il n'y a point de niveau plus juste que celui de l'eau صودن غیری اصحّ واصدق مقیاس استوا یوقدر || Dresser avec le niveau مقیاس استوا ایله دوزلتمک || Mesurer au niveau مقیاس استوا ایله اولچمک

Il se dit aussi de l'état d'un plan horizontal A. سوی - سویّت P. هموار T. برابرلک - برابری - دوزلک || Prendre le niveau d'un terrain سویّت ارضی قیاس ایتمک - یرک برابرلکنی آلمق

DE NIVEAU, AU NIVEAU. On le dit des choses dont la surface est unie, égale, horizontale A. سویّاً - مستویاً P. همبرابر انه T. برابرلکده || La cour n'est pas au niveau du jardin فنای دار باغچه‌نک برابرلکنده دکلدر || Cette terrasse est de niveau avec le rez-de-chaussée بو سدّ روی ارضک برابرلکنده در || Mettre de niveau تسویه ایتمک - برابرلکه کتورمک

Il se dit figur. des personnes, et signifie, qui va de pair avec un autre A. بالمساواة - بالمعادلة - بالمکافئة P. برابر انه - با همسری - با همپایگی T. برابرلکده || Il est au niveau des plus grands seigneurs اعاظم قوم ایله معادله ومکافئه اوزره در - برابر وهمپا در || Il n'est pas à votre niveau pour raisonner de métaphysique سکا معادل اولمدیغندن علم کلامدن بحث

Cette odeur est forte, elle prend au nez بعيددن استشمام ايدر بو رايحه‌نك حدّتى زياده اولمغله تخشيم مشامّى موّديدر

On dit figur., qu'un homme a bon nez, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعيد النظر *P.* دور بين *T.* ايراغه كورر

Nez, se dit figur. de la partie du vaisseau qui se termine en pointe *A.* انف السفينة *P.* انف كشتى *T.* كمينك برونى - كمينك سيورى اوجى -

NI. Particule négative *A.* لا *P.* نه *T.* نه || Il ne boit ni ne mange *A.* لا يشرب ولا يأكل *P.* نمى نوشد ونمى خورد *T.* نه ايچر نه يير Elle n'est ni laide ni belle نه حسنا ونه بد بر سيما در

NIABLE. Qui peut être nié *A.* ممكن السلب - ممكن النفى - ممكن الانكار *P.* امكان پذير انكار *T.* انكاره كلور - انكار اولنه بيلور || Cette proposition est très-niable بو قضيّه من كلّ الوجوه ممكن النفيدر

NIAIS. Qui est simple, qui n'a encore aucun usage du monde *A.* ابله *P.* كاليوه - ساده لوح - بلاهت آلود *T.* لوقه || Il est encore tout niais هنوز كلّيّاً ابلهدر Un garçon niais طفل ابله Il a l'air niais, la mine niaise شكل وسيماسنده وصورت وچهره‌سنده آثار بلاهت بديدار در Il m'a dit cela d'un ton niais بو كلامى بكا طور ابلهانه ايله سويلمشدر C'est un grand niais بر ابله كاملدر

Il se dit aussi des choses qui indiquent la sottise *A.* مستحمق *P.* گولينما - حماقت آلود *T.* اوغوزلقلى || Des raisonnemens niais دلايل حماقت آلود Un écrit niais نميقهٔ حماقت آلود -

On dit d'un homme qui fait semblant d'être simple, qu'il fait le niais *A.* تحابق - تباله *P.* گولى نمودن *T.* اوغوزلق كوسترمك - لوقه‌لق كوسترمك

NIAISEMENT. D'une façon niaise *A.* بالبلاهة *P.* ساده لوحانه - كاليوه گونه *T.* ابلهانه - لوقه‌جه

NIAISER. S'amuser à des choses de rien *A.* اشتغال بالعبثيّات - اشتغال باللغويات *P.* هرزه كارى كردن *T.* اويونجق مقوله‌سى شيئلر ايله اوينامق || Il ne fait que niaiser لغوياته اشتغالدن خالى دكلدر Il n'est pas question de niaiser, il s'agit d'une affaire sérieuse صدد لهو ولغوياته دائر اولميوب واجب الاهتمام بر مصلحته متعلّقدر

NIAISERIE. Bagatelle, choses frivoles *A.* لغو - لغوى pl. لغويات - عبث - عبثيّات - امر ما لا يعنى *P.* هرزه كارى - *T.* بيهوده كارى - هيچ مقوله‌سى شيئلر || Vous nous débitez cela comme une chose sérieuse, et c'est une niaiserie شو ماده‌يى امور مهمّه‌دن اولمق اوزره نقل ايدرسك حال بو كه لغويات قبيلندندر

Et caractère du niais *A.* حماقت - بلاهت *P.* ساده لوحى - *T.* گولى - اوغوزلق - لوقه‌لق

NICHE. Enfoncement pris dans l'épaisseur d'un mur, pour y placer une statue *T.* ديوارده اويولمش حجره‌جك || Mettre une statue dans une niche ديوارده اويولمش حجره‌جك ايچنده بر بت يرلشدرمك

Et un petit réduit pratiqué dans un appartement pour y mettre un lit, ou dans un jardin pour s'y retirer *A.* خادعة *T.* قولتق - قولتق اوطه‌سى || Lit en niche قولتق اوطه‌سى ايچنده قورلمش سرير فراش || Il y a une petite niche au bout de ce jardin بو باغچه‌نك كنارنده بر قولتق اوطه‌سى وار در

NICHE. Tour de malice que l'on fait à quelqu'un *A.* مخاتلة pl. مخاتلات - مداعلة pl. مداعلات *P.* فند *T.* دوباره - || Il lui a fait une niche فلانه بر دوباره ايتدى || Je suis las de souffrir toutes ces niches رنكك ايتدكلرى بو قدر مداعلاتدن بيقدم

NICHÉE. Il se dit des petits oiseaux d'une même couvée *A.* افراخ الواكنة الواحدة *P.* مرغچهان يك كُرك *T.* برفوللق || Il a pris la mère et toute la nichée قوش ياوريلرى آنايى وبر فوللق ياوريلرى هيئت مجموعه‌لريله المشدر La nichée était de quatre ou cinq petits rossignols واكنهٔ واحده انجق درت بش بلبل ياوريلرندن عبارت ايدى

NICHER. Faire son nid *A.* آتكار - توكن - اتّخاذ الوكنة - اعتشاش *P.* لانه گرفتن - آشيانه ساختن *T.* يوه ايدنمك - يوه ياپمق || Les hirondelles nichent dans les cheminées, aux fenêtres, etc. قرلنغچ قوشى اوجاقلرده وپنجره‌لرده وسائر اول مقوله محللرده يوه ايدينور Les petits oiseaux nichent dans les arbres طيور صغيره اشجار اوزرنده اتّخاذ اوكار ايدرلر

NICHET. Oeuf qu'on met dans les nids préparés pour la ponte des poules *A.* بيض المحضن *T.* فوللق يمورطه

NICHOIR. Cage propre à mettre couver des serins *A.* مفرخة pl. مفارخ - محضن الطائر *P.* كُركخانهٔ مرغان *T.* قوش

Violer la neutralité بیطرفلق شروطنه مخالف حرکت ایتمک
Demeurer dans la neutralité بیطرفلق اصولنه مداومت ایتمک

NEUTRE. Qui n'est ni pour l'un ni pour l'autre *A.* مجتنب عن التزام احد الجانبين *P.* بیطرف *T.* طرفسز || Il veut être neutre pour se rendre l'arbitre de tous leurs différends بینلرنده اولان جمیع خصومات ومنازعاتده حَکَم نصب اولنمق صلاحیتنی تحصیل ایچون بیطرف طورمق استر
Les États neutres احد طرفینی بیطرف اولان دولتلر les princes مجتنب اولان ـ التزامدن اجتناب ایدن ملوک les villes احد طرفینی التزام ایتمیوب بیطرف اولان سربست بلده‌لر

En termes de Gramm., on appelle Verbes neutres, les verbes qui n'ont point de régime *A.* افعال لازمة

NEUVIÈME. Nombre d'ordre *A.* تاسع *P.* نهم ـ نهمین *T.* طقوزنجی || Le neuvième jour du mois آیک طقوزنجی کونی

Et la partie d'un tout divisé en neuf portions égales *A.* تسع ـ تسیع *P.* نهیک *T.* بر طقوزده ـ طقوز جزءدن بر جزء || Cet homme est intéressé pour un neuvième dans cette affaire بو ماده‌ده بر تسع حصه‌یه علاقه‌سی وار در

NEUVIÈMEMENT. En neuvième lieu *A.* تاسعًا *P.* بنهم *T.* طقوزنجی اولەرق

NEVEU. Fils du frère *A.* ابن الاخ pl. اولاد الاخوان *P.* برادر زاده ـ ادفر *T.* یکن ou de la soeur *A.* ابن الاخت *P.* همشیره زاده ـ ادفر *T.* یکن ـ Petit neveu, le fils du neveu *A.* ولد الابن الاخ *P.* زادهٔ برادر زاده ـ زادهٔ ادفر *T.* یکن اوغلی

On dit, Nos neveux, pour dire, ceux qui viendront après nous *A.* اخلاف واعقاب *P.* پس آیندگان *T.* بزدنصکره کله‌جکلر

NÉVRITIQUE. Il se dit des médicamens propres aux maladies des nerfs *A.* دواء عصبیّ pl. ادویهٔ عصبیّة ـ مشفی *P.* درمان پی الاعصاب *T.* سکیرلر ایچون علاج

NÉVROLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des nerfs *A.* بحث عن احوال الاعصاب

NEZ. L'organe de l'odorat *A.* انف pl. انوف ـ مخطم pl. مخاطم *P.* بینی *T.* برون || Grand nez انف کبیر ـ ایری برون petit انف صغیر ـ اوفاق برون aquilin انف اقنا ـ جکمه برون ـ طوغان برون retroussé انف اخنس ـ یایبوان ـ انف مسطح épaté اوجی فالقق برون ـ اقعا ککیش دلیکلو برون ـ انف فسیح النخرتین évasé برون انف اوجی سیوری برون ـ انف غارض pointu camus باصق برون ـ انف افطح camard یقّی برون ـ افطس

On dit, Mettre son nez, fourrer son nez où l'on n'a que faire, pour dire, se mêler d'une chose qui ne nous regarde pas بر کمسنه وظیفه‌سندن خارج اموره بورننی صوقمق || Mettre son nez partout هر شیئه بورننی صوقمق ـ Et mener quelqu'un par le nez, pour dire, user du crédit qu'on a sur son esprit, pour lui faire faire tout ce qu'on veut بر کمسنه‌یی بورنندن چکمک ـ Et donner du nez en terre, pour dire, succomber dans quelque entreprise بورننی دیواره چارپمق

On dit, Parler du nez, chanter du nez, c'est-à-dire, comme si la voix sortait du nez *A.* خنخنة ـ تغنّن ـ خنب *P.* با خنخمه گفتن *T.* خنخم سویلمک ـ ککزدن سویلمک

Et mettre le nez dans une affaire, pour dire, commencer à l'examiner *A.* تأنّف ـ مباشرت *P.* آغاز کردن *T.* باشلمق || À peine eut-il mis le nez dans cette affaire, qu'il vit le point de la difficulté بو خصوصده تأنّف ومباشرتی عقیبنده عقدهٔ اشکالی حسّ وادراک ایلدی

On dit prov. et figur., Donner sur le nez à quelqu'un, pour dire, lui causer quelque surprise mortifiante *A.* ارغام الانف *P.* بینیٔ کسرا در خاک مذلت سودن *T.* بر کمسنه‌نک بورننی یره سورتمک || S'il fait trop l'important, on lui donnera sur le nez اظهار عجب وپندار ایلدیکی حالده ارغام انفنه مبادرت اولنه‌جغی درکار در

Nez, se dit aussi pour tout le visage *A.* وجه pl. وجوه *P.* روی ـ چهره *T.* یوز || Donner sur le nez à quelqu'un بر کمسنه‌نک یوزینه اورمق Mettre le nez à la fenêtre پنجره‌دن یوزینی کوسترمک ـ عرض چهره ایتمک Tomber sur le nez *A.* انتکاس علی الوجه *T.* یوزی قویبی قپانمق Les ennemis sont resserrés dans leurs lignes, ils n'oseraient montrer le nez دشمن استحکاماتی ایچنده منحصر وقرار گیر اولوب یوز کوسترمکه جسارت ایتمز Ils se sont rencontrés nez à nez رو برو مصادفه ایتمشلر در ـ مواجههٔ مصادف اولمشلر در Regarder quelqu'un au nez بر کمسنه‌نک یوزینه باقمق ـ یوز یوزه بولشمشلر در

Et pour le sens de l'odorat *A.* شمّ ـ قوّت شامّة *P.* بو *T.* قوقولمه || Il a bon nez, il sent de loin حدّت شمّی تقریبیله

وجه النقاحه مسطور ومذكور در

Et franchement. V. Net dans ce sens || Je lui ai dit nettement la vérité حقیقت حالی کندویه تمیزجه سویلدم — آچیقدن Expliquez-vous nettement واقع حالی خلوصانه سویلدم آچیغه افادۀ مرام ایله

NETTETÉ. Qualité de ce qui est net *A.* نظافت — طهارت *P.* پاکی *T.* تمیزلک || Grande netteté طهارت کامله Il aime la netteté نظافت وطهارتدن حظ ایدر

On dit, Netteté de voix *A.* نقاء الصوت *P.* پاکیزگی صدا *T.* سسک تمیزلکی d'esprit *A.* فتاحة الذهن — نقاء الذهن *P.* گشادگی ذهن *T.* ذهنک آچیقلغی de style *A.* نقاحة السبک *P.* پاکیزگی عباره *T.* سوزک تمیزلکی

NETTOYER. Rendre net *A.* تطهیر — تنظیف *P.* پاک ساختن *T.* پاکلتمک — تمیزلمک || Nettoyer des souliers, des bottes پاپوشی وچزمه‌یی تطهیر ایتمک ses dents اسنان تطهیر ایتمک une maison, les rues خانه‌یی دیشلری پاکلتمک — ایتمک les fossés d'un château قلعه‌نک خندقلرینی تطهیر ایتمک un port لیمانی تطهیر ایتمک وزوقاقلری تطهیر ایتمک un fusil تفنکی تمیزلمک — سلمک

On dit, Nettoyer la mer de corsaires, les chemins de voleurs دریایی قورصان کمیلرندن ویوللری قطّاع طریقدن تطهیر ایتمک Et nettoyer la tranchée, pour dire, en chasser les assiégeans مترسلری تسلّط اعدادن تطهیر ایتمک

Et nettoyer une maison, pour dire, en emporter tout ce qui s'y trouve *T.* سیلوب سپورمک || Les sergens ont nettoyé cette maison واران مباشرلر اول خانه‌یی سیلوب سپوردیلر

NETTOYÉ. *A.* منظف — مطهر *P.* پاک کرده — پاکیزه کرده *T.* تمیزلنمش

NEUF. Nombre qui suit le nombre de huit *A.* تسعة Fém. تسع *P.* نه *T.* طقوز || Neuf cents طقوز یوز Neuf mille طقوز بیک — Il s'emploie quelquefois pour Neuvième. V. ce mot.

NEUF. Qui est fait depuis peu *A.* جدید *P.* نو *T.* یکی || Maison neuve منزل جدید habit لباس جدید — Figur. || Une pensée neuve معنای نو پیدا — معنای جدید

On dit, Faire corps neuf, pour dire, rétablir sa santé par des purgations *A.* تجدید الوجود *P.* تنرا نو ساختن *T.* وجودی یکیلتمک — Et faire maison neuve, pour dire, renouveler tous ses domestiques *A.* تجدید الاتباع *P.* پرستاران نو داشتن *T.* دائره‌یی یکیلتمک

En parlant des personnes, il signifie, qui n'a pas encore acquis d'expérience *A.* مبتدی *P.* نو آموز *T.* عجمی || Il est tout neuf dans ce métier-là اول صنعتده هنوز یک عجمیدر aux affaires اداره اموره مبتدیدر Si on lui donne cet emploi, il sera bien neuf فلان مأموریته تعیین اولنسه مبتدی اولدجغی Ce laquais n'a pas servi, il est tout neuf بو خدمتکار درکار در — هنوز بر یرده خدمت ایتمدیکندن عجمیدر — On dit aussi, Acheter des chevaux neufs عجمی بارکیر مبایعه ایتمک

À NEUF. Il se dit des choses qu'on répare de manière à paraître neuves *A.* علی وجه التجدید — تجدیداً *P.* بروجه نو *T.* یکیلده‌رک || Refaire un bâtiment à neuf بر بنایی تجدیداً تعمیر ایتمک

DE NEUF. *A.* مجدّداً *P.* از سر نو *T.* یکیدن || Cet homme a fait habiller ses gens de neuf, c'est-à-dire, avec des habits neufs اتباع وخدمه‌سنی مجدّداً اکسا ایلدی

NEUTRALEMENT. T. de Gramm. Dans un sens neutre *A.* لازماً || Le verbe actif s'emploie quelquefois neutralement فعل متعدّی بعض کره لازماً استعمال اولنور

NEUTRALISATION. Action de néutraliser. V. ce mot.

NEUTRALISER. Rendre neutre un sel par une opération chimique *A.* ازالة الخاصّة الملح *P.* خاصّهٔ نمکرا بر گرفتن *T.* طوزک خاصّه‌سنی کیدرمک || Neutraliser un acide par un alcali حامضک خاصّه‌سنی مالح اضافه‌سیله ازاله ایتمک

Il se dit dans un sens moral pour Tempérer l'effet d'un principe *A.* ایراث الکسر والفتار — تفتیر — توهین *P.* سستی آوردن *T.* کوشتمک || Neutraliser un effet par des modifications qui en dénaturent l'exécution بر کونه تصمیم اولنمش ترتیبک صورت اجزاسنی تغییره وسیله اولدجق بعض تعدیلات ایله قوّتنه ایراث کسر وفتار ایتمک — قوّتنی تفتیر ایتمک

NEUTRALISÉ. *A.* ملح زایل الخاصّة *T.* طوز خاصّه‌سی کیدرلمش *A.* مفتّر *P.* سستی پذیرفته *T.* کوشمش

NEUTRALITÉ. État de celui qui se tient neutre entre des nations qui sont en guerre, ou de celui qui se tient neutre dans les disputes *A.* مجانبة عن التزام احد الطرفین *P.* بیطرفی *T.* بیطرفلق — طرفسزلق || Garder la neutralité طرفسزلق اصولنی وقایه ایتمک — قاعده‌سنه رعایت ایتمک

cédé de cet homme est net طور وحركتی مقارن خلوص Sa conduite n'est pas nette حركتنده خلوص وصفوت وصفوتدر On dit, qu'un homme a la voix حركتی تمیز دكل - يوقدر nette نقای صداسی وار در

Il se dit dans ce sens des productions de l'esprit A. منقح P. پر نقاحت - نقاحت آمیز T. تمیز || Un discours net et poli تعبیر منقح كلام لطیف ومنقح Une expression nette سهل ومنقح - Un style net et facile بر سبك وانشا On dit aussi, qu'un homme a l'esprit net عقلنده نقاحت وفتاحت وار در - Et qu'un bien est net, pour dire, qu'il est clair et quitte de dettes || Cet homme ne doit rien, il a dix mille livres de rentes bien nettes بر اقچه وبر حبّه دینی اولمیوب صحیح ومنقح اولدرق اون بیك غروش ایرادی وار در Son revenu est clair et net ایرادی صحیح ومنقحدر - Et qu'une écriture, une impression est fort nette A. خط منقح - طبع منقح P. خط پاكیزه - طبع پاكیزه T. تمیز یازو وبصمه

Il signifie aussi, qui est sans embarras, sans ambiguïté A. منقح - صحیح - غیر مبهم - بریٔ من الاشتباه P. درست - پاك T. تمیز - پروزسز || Il y a bien de l'embarras dans cette affaire, elle n'est pas nette بو مادّه پروزسز اولمیوب وجوه گوناگون ایله مشتبه ومختلطدر Jamais il ne m'a fait une réponse nette ابدی بر پاك جواب بكا ویردیكی يوقدر - Cela est clair et net بو مادّه واضح پروزسز بر جواب صحیح ومنقحدر Rendez-moi un compte net بكا صحیح ومنقح حساب ویر Cela n'est pas net اشتباهدن بریٔ دكلدر - منقح دكلدر

On dit aussi en parlant d'un reliquat de compte, qu'il reste tant de net صح الباقی شو مقدار در - Et produit net, revenu net, pour signifier, ce qu'on retire d'un bien toute frais faits بعد الخرج والمصرف ایراد صحیح ومنقح - بعد المصرف باقی قالان محصول صحیح

Et poli, sans tache A. مصفا - صاف P. پاك - تابناك T. تمیز - صافی || Cette femme a le teint net بو محبوبه‌نك رنگ رویی مصفا وتابناكدر La glace de ce miroir est bien nette شو آیینه‌نك بلوری صاف اندر صافدر Ce diamant n'est pas net بو الماس صاف دكل On trouve difficilement du cristal qui soit bien net پك تمیز بللور بولنمق پك مشكلدر - On dit aussi d'une perle, qui est d'une belle eau, qu'elle est d'une eau bien nette صویی صاف برانجودانسی

On dit, Mettre au net un écrit, un dessin, un plan, etc. A. تبییض P. در بیاض كشیدن T. بیاضه چكمك || Il s'occupe maintenant à mettre au net son ouvrage تألیف ایلدیكی كتابك تبییضنه مشغولدر

Il signifie aussi, vide A. خالی P. تهی T. بوش || Le fermier avait enlevé tous les grains, et quand on alla pour les saisir, on trouva la grange nette ملتزم موجود اولان حبوباتك مجموعنی قالدرمش اولدیغندن اخذ وتسلمنه وارانلر انباری كلیاً خالی بولمشلر در Les sergens étant allés pour exécuter ses meubles, ils trouvèrent maison nette مباشرلر متاع بیتنی ضبط ایچون واردقلرنده خانه‌یی خالی بولمشلر در

On dit figur. Faire maison nette, pour dire, chasser tous ses domestiques T. قپو خلقنی - دائره‌سنی طاغتمق

Et qu'un homme a l'âme nette, la conscience nette, pour dire, que sa conscience ne lui reproche rien فلانك آیینهٔ لوح فؤادی آزادهٔ غبار ملامتدر - قلبی زنگ ملامتدن منزّهدر - Et qu'il a les mains nettes, pour dire, qu'il ne se laisse corrompre par aucun intérêt دست عفتی چرك آلود عیب دكلدر - اللری كیرلنمامشدر - وقباحت الی بیلاشمش دكلدر

On dit en parlant de quelque chose qu'on a sur le cœur contre quelqu'un, Je veux en avoir le cœur net, pour dire, je veux m'en expliquer avec lui تصفیهٔ درون ایتمك استرم - مرامم تصفیهٔ درون ایتمكدر

Net, s'emploie aussi adverbialement, et signifie, tout d'un coup A. بغتةً P. همان‌دم - در یكدم T. بردن بره || Cela s'est cassé net بردن بره قیرلیویردی - بغتةً منكسر اولدی

Il signifie figur., franchement A. بالصفوة والخلوص P. بی غل وغش - خلوصانه - پاكانه T. آچیقدن - پاكچه - تمیزجه || Je lui ai parlé net آچیقجه كندویه پاكچه سویلدم

NETTEMENT. Proprement A. نظیفاً - بالطهارة - طاهراً - بالنظافة P. بپاكیزگی T. تمیز - تمیزلك ایله || Il faut se tenir blanchement et nettement دائما نظافت وطهارت اوزره اولملو در Tenir nettement un enfant چوجوغی حال طهارتده طوتمق

Figur. D'une manière claire A. علی وجه النقاحة - منقحاً P. بپاكیزگی T. تمیز اولدرق || Écrire nettement نقاحت بالنقاحه افادهٔ مرام ایتمك ایله یازمق Cela est nettement expliqué dans le contrat بو مادّه درون حجّتده علی

محاذيردن سالم دكل ايسه‌ده بغايت نافع اولمق احتمالى دخى وار در

NÉOLOGIE. Invention de termes nouveaux *A.* ايجاد الالفاظ — *T.* پيدا سازئ سخن *P.* توليد الالفاظ — احداث الالفاظ || La néologie demande beaucoup de goût et de discrétion يكيدن سوز چيقارمه توليد الفاظ حسن طبيعت وفرط تمييز ودقته محتاجدر

NÉOLOGUE. Celui qui fait un usage fréquent de termes nouveaux *A.* مستعمل الالفاظ المولّدة — مستعمل الالفاظ الجديدة *P.* نوپيدا استعمال سازسخن *T.* يكى چيقمش سوز قوللانان || Cet auteur est un néologue بو مؤلّف الفاظ مولده استعمالنه مبتلا در

NÉOMÉNIE. T. d'Astron. Nouvelle lune *A.* هلال pl. اهلّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى

NÉOPHYTE. Il se dit de ceux qui sont nouvellement convertis à la foi *A.* مهتدى *P.* هدايت يافته *T.* يكى ايمانه كلمش

NÉPHRÉTIQUE. Il se dit des douleurs de reins. Dans ce sens on dit, Colique néphrétique *A.* وجع الكلاء *P.* رنج گرده *T.* بوكرك آغريسى وجع || Il est sujet à la colique néphrétique كلا علتنه مبتلا در — Et des remèdes propres aux maladies des reins, et en particulier à la colique néphrétique *T.* وجع كلايى دافع اولان دوا || La graine de lin est néphrétique تخم كتان وجع كلايى دافع اولان ادويه‌دندر

NERF. Partie intérieure du corps de l'animal, qu'on regarde comme l'organe général des sensations *A.* عصب — عصبة pl. اعصاب — طناب pl. اطناب *P.* پى *T.* سكير || Nerf optique عصبة العين Le cerveau est le principe des nerfs اصل الاعصاب دماغدر Les sept conjugaisons des nerfs ازدواجات سبعهٔ اعصاب Nerf de la première paire ازواج اعصابك اوّلكيسى

On dit figur., que l'argent, que les finances sont le nerf de la guerre ركن — سفرك ما به قوام وقوّتى مال وخزينه در اعظمى قوّت ماليّه در

NÉROLI. Essence tirée de la fleur d'orange *A.* ماء الازهار *P.* آب شكوفهٔ نارنگ *T.* چيچك صويى النارنج

NERVAL. T. de Méd. Qui appartient aux nerfs *A.* اعصابىّ — عصبىّ *P.* پيى *T.* سكيرله متعلّق || Maladie, fièvre, toux nervale مرض وحمّا وسعال عصبى

NERVEUX. Qui a beaucoup de force dans les muscles *A.* شديد الاعصاب — ممسود — ضُراك — تَربج *T.* سكيرلى قوند || Bras nerveux عضد شديد الاعصاب — عضد ممسود corps بدن ممسود

Et qui est plein de nerfs *A.* كثير الاعصاب *P.* پيناك *T.* سكيرى چوق || Le pied est la partie du corps la plus nerveuse اعضاى بدنك جمله‌سندن زياده كثير الاعصاب اولان رجلدر — Les médecins appellent Genre nerveux, tous les nerfs du corps humain *A.* هيئة مجموعة الاعصاب — Il se prend aussi dans la signification de Nerval. V. ce mot.

On dit figur., qu'un discours, qu'un style est nerveux, pour dire, qu'il est plein de force كلام متين وسبك وانشاى متين

NERVIN. Il se dit des remèdes propres à fortifier les nerfs *A.* مقوّى الاعصاب pl. مقوّيات الاعصاب *P.* توانبخش پيها *T.* سكيرلرى قوتلندريجى

NERVURE. On appelle en librairie, Nervure d'un livre, ces parties élevées qui sont sur le dos d'un livre *T.* كتاب جلدى ظهرنده اولان قبارمه يرلر

NET. Qui est propre, sans souillure *A.* نظيف — طاهر — نقىّ *P.* پاك — پاكيزه *T.* تميز || Chambre nette طاهر و پاكيزه اوطه Des rues nettes طرق ومسالك طاهره Ayez soin de tenir vos mains, vos dents nettes اللرك وديشلرك طهارتنه اهتمام ايله Ce blé n'est pas net, il est plein de nielle et d'ivraie بو بغداى قره‌موق ودلوجه ايله مالامال اولوب نقى دكلدر Cette eau n'est pas nette بو صو تميز دكلدر

On dit figur. d'un homme sans reproche, qu'il est net *A.* طاهر الذيل *P.* پاكدامن *T.* تميز آدم — اوزرينه توز قوندرمز — تميز آدم — Et qu'il est sorti net d'une affaire, pour dire, qu'il en est sorti justifié بو مصلحتدن پاكه چيقدى — تميزه چيقدى — برئ الساحه چيقدى

On dit, qu'un homme est sain et net, pour dire, qu'il n'a aucune incommodité *A.* سالم من العلّة — برئ من السقامة *P.* آزادهٔ علت *T.* ساغ وسالم — On dit aussi, Vendre un cheval sain et net آتى صاغ وسالم اولمق اوزره صاتمق

Il signifie aussi, clair *A.* صاف — خالص — نقىّ *P.* پاكيزه *T.* تميز || Ce vin n'est pas net بو باده صاف دكلدر Cette pensée n'est pas nette بو معناده نقا وصفوت يوقدر Le pre-

امر مكالماته مستخدمدر ـ مكالماته مأمور در **dans les négociations** وقت عمرينى امور **Il a passé sa vie dans les négociations** مكالماتده امرار ايلدى ‖ **Il se dit aussi de l'affaire même qu'on négocie** ‖ **Il a une négociation difficile entre les mains** بر مشكل مكالمه‌سى در دستندر **Une négociation délicate** نازك بر مكالمه **On l'a chargé d'une négociation importante** عهده‌سنه بر مكالمهٔ مهمّه تحميل اولندى

Il se dit aussi en parlant des affaires particulières *A.* معاملة بازارلق ـ ايش بازارلشمه *T.* الامور ‖ **Il est en négociation pour acheter cette maison** بو منزلك مبايعه‌سى ايچون بازارلشمده‌ده در **Vous voulez que je le porte à faire cela, vous me chargez là d'une négociation difficile** فلانى بو ايشه سوق ايلمامى مطلوب ايدرسك بكا تحميل ايلديككك بازارلق مشكل بر ماده در

Il se dit, en termes de commerce, du trafic des billets et autres effets publics, qui se fait sur la place par les agens de change *A.* معاملة بتداول الايادى ـ تداول بالبيع والشرا *P.* در داد وستد رايگانى *T.* آلنوب صاتلمه ‖ **La négociation d'un billet, d'une lettre de change** بر قطعه تحويلك وياخود پوليچه تمسّكنك بالبيع والشرا تداولى تداول ايادى ـ ايله بيع وشراسى

NÉGOCIER. Faire négoce *A.* اخذ ـ بيع وشرا ـ تجارت وعطا *P.* سوداگرى كردن ـ داد وستد كردن *T.* بازركانلق آليش ويرش ايتمك ـ ايتمك ‖ **Il s'est mis depuis peu à négocier en Angleterre** عهد قريبدنبرو انكلتره‌ده آليش ويرشه مبادرت ايلدى **Négocier en draperie** امتعهٔ چوقه‌يه متعلق ـ چوقه تجارتنى ايتمك ـ آليش ويرشنى ايتمك ‖ **Il se dit aussi des lettres de change, des billets, etc.** ‖ **Négocier des billets** تداول ايادى ايله پوليچه تمسّكاتنى وتحويلات آليش ويرشنى ايتمك

Et traiter une affaire avec quelqu'un *A.* رؤية الامور بالمذاكرة ـ تنظيم الامور بالمذاكرة ‖ **Il a négocié cela fort secrètement, fort adroitement** بو مصلحتى سرّاً ومكتوماً وكمال مهارت ايله بالمذاكره تنظيم ايتمشدر **C'est lui qui a négocié cette affaire** فلاندر بو مصلحتى بالمذاكره رؤيت ايدن **qui a négocié ce mariage** بو نكاح ماده‌سنى بالمذاكره تنظيم ايدن امر مصالحه‌يى فلاندر **Il a négocié la paix entre ces deux États** بو ايكى دولت بيننده بالمذاكره تنظيم ايلدى **Négocier un traité, une ligue** بر عهدنامه‌نك وياخود بر اتفاقك تنظيمى خصوصنى مذاكره ايتمك

NÈGRE. Race d'esclaves noirs employés aux travaux des colonies *A.* عبد زنجىّ ـ مماليك سودان *pl.* مملوك سودان *P.* چاكر زنگى *T.* زنجى كوله‌سى ‖ **Il a cent nègres dans son habitation** اراضيسنده يوز نفر مماليك سودان وار در **La traite des nègres** ـ مماليك سودانك بيع وشراسى آلنوب صاتلمسى

NÉGUS. On appelle l'Empereur des Abyssins, Grand Négus *A.* نجاشىّ اعظم

· **NEIGE. Eau congelée qui tombe des nues sur la terre, sous la forme de flocons, qui sont d'une extrême blancheur** *A.* ثلج *pl.* ثلوج *P.* برف ـ ثلج رقيق *T.* برف ‖ قار **Neige menue** اينجه قار ـ باريك ‖ **Il y avait de la neige de deux pieds de haut sur la terre** روى زمينده ايكى ذراع يوكسلكده قار وار ايدى **Des montagnes couvertes de neiges** برف ايله پوشيده جبال رفيعه **Se battre à coups de pelotes de neige** قارطوبلريله دركشمك **Blanc comme la neige** قار كبى ـ ثلاجىّ اللون بياض

NEIGER. Il se dit de la neige qui tombe *A.* نزول ـ ثلاج الثلج *P.* برف باريدن *T.* قار ياغمق ‖ **Il neige bien fort** لاينقطع برف نازل شدّتلوجه قار ياغر **Il ne fait que neiger** ايكى كوندنبرو باران برف **Il neige depuis deux jours** اولور قار ياغر ـ وار در

NEIGEUX. Chargé de neiges *A.* مثلوج *P.* برفناك *T.* قارلو ‖ **Temps neigeux** قارلو هوا **Saison neigeuse** موسم ـ موسم ثلوج قار موسمى ـ برف

NÉNUFAR. Plante aquatique *A.* نيلوفر ـ نينوفر *P.* نيروفر ـ نيلوفر ـ نيلبر *T.* لوفر ـ كول اوتى

NÉOGRAPHE. Qui admet une ortographe contraire à l'usage *A.* املای عندىّ *P.* كاتب باملاء العندىّ نويسنده باملای خود *T.* كنديلكندن ايجاد ايلديكى املا ايله يازان ‖ **Les néographes ont quelquefois de bonnes raisons à donner** املای عندى استعمال ايدنلر اول بابده احياناً اسباب معقوله سرد ايدرلر

NÉOGRAPHISME. Manière d'orthographier, contraire à l'usage *A.* املاء عندىّ *P.* املای خود پيدا *T.* بر كمسنه‌نك كنديلكندن چيقارديغى املا ‖ **Le néographisme peut avoir des inconvéniens, mais il peut aussi être très-utile** املای عندى

NÉGLIGER. Manquer de soin, d'attention pour ... *A.* اهمال ـ
ـ پرویش کردن *P.* ارتکاب التکاسل والاهمال ـ تکاسل
ـ اهتمامسزلق ایتمک *T.* سپوزکاری نمودن ـ نکش بودن
مالی ایدنمامک ایش || Négliger sa fortune, ses affaires
حقنده وامور وخصوصاتنده اختیار تکاسل ایتمک Il ne
faut rien négliger هیچ بر شیئده ارتکاب اهمال وتکاسل
خدمت لازمه سنده Il a négligé son devoir اولنمق جائز دکلدر
اهمال وتکاسل ایتمشدر

On dit, Négliger une occasion, pour dire, la laisser échapper *A.* فوت الفرصة ـ افاتة الفرصة *P.* فرصت از دست کردن
|| Il a négligé une occasion qui ne reviendra pas بردخی اله
کیره میه جک بر فرصت فوت ایلدی

Se Négliger. N'avoir pas soin de sa personne pour la propreté, pour l'ajustement *A.* رفل *P.* بر خود بیقیدی نمودن
T. اوستنه باشنه اهتمامسز اولمق ـ چولپه لق ایتمک || Je
l'ai vu très-bien mis, aujourd'hui il se néglige فلانی مقدما
اختیار رفل ـ حسن ایله کیینمش کوردم شمدی ارفلدر
چولپه لق ایدر ـ ایدر

Négligé. *A.* مهمل *P.* نکش بوده *T.* اهتمامسز

Il se dit au substantif de l'état où est une femme, quand elle n'est point parée *A.* حال التعطل ـ حال العطول *P.*
بی آرایشی *T.* دوزکونسزلک حالی || Elle était dans son
négligé بو خاتون حال تعطلده ایدی

NÉGOCE. Commerce, trafic de marchandises *A.* تجارت ـ
ـ بازرکانلق *T.* داد وستد ـ سوداگری *P.* بیع وشرا ـ اخذ وعطا
تجارت grand تجارت رابحه Bon négoce || آلیش ویرش
بیع وشرایه کلیتلو آلیش ویرش ـ جسیمه Suivre le négoce
آلیش ویرشه Se mettre dans le négoce مداومت ایتمک
امر بیع وشرایه Entendre bien le négoce ابتدار ایتمک
چوقه وبز Faire négoce de draps, de toiles, etc. واقف اولمق
وسائر اجناس امتعه آلیش ویرشنی ایتمک La guerre a
fait tort au négoce سفر ماده سی آلیش ویرشه ایراث خلل
سکته کتوردی ـ امر تجارته خلل کتوردی ـ ایلدی Le
négoce ne vaut rien آلیش ویرشده ایش قالمدی ne va plus
comme autrefois بیع وشرا ماده سی سائر وقتلرکبی رواجده
ـ آلیش ویرشه دوشدی Il s'est jeté dans le négoce دکلدر
درلو تجارته هوس ایلدی Il se mêle de plusieurs négoces
درلو آلیش ویرشلره قارشور ـ درلو ـ On dit figur. Faire un mauvais

négoce, pour dire, s'adonner à quelque chose de vil *T.* چرکین
آلیش ویرشلره قارشمق

NÉGOCIABLE. T. de Finances. Qui peut se négocier *A.* ممکن
الاخذ والعطا ـ متداول بالبیع والشرا *P.* روان در داد وستد
T. آلنوب صاتیلور || Toutes ces actions sont négociables بو
ـ اسهام قائمه لرینک جمله سی آلنوب صاتیلور مقوله دندر
بالبیع والشرا متداول اوله بیلور Ce billet n'est pas négociable بو تحویل آلنوب صاتیلور مقوله دن دکلدر

NÉGOCIANT. Qui fait négoce *A.* تاجر .pl تجار *P.* سوداگر ـ بازارکان
T. بازرکان || Riche négociant متمول بازرکان habile تاجر
حاذق Les négocians de Hollande فلمنک تجاری La guerre
a ruiné beaucoup de négocians سفر ماده سی وافر بازرکانلرک
خرابیت حالنه باعث اولمشدر

NÉGOCIATEUR. Celui qui est chargé de traiter quelque affaire d'État *A.* ارباب الفن المکالمات .pl اهل الفن المکالمات ـ
ارباب فن مکالماتدن Sage négociateur || اهل الفن المذاکرات
صاحب مهارت bon, habile, adroit عاقل ودانا بر ذات
فن مکالماتک حیل ودقایقنه fin وجذاقت بر اهل مکالمه
ارباب مذاکراتدن مدرک intelligent ومتفطن آشنا بر آدم
اداره مکالماتده کم بخت وبد طالع malheureux بر کمسنه
عدیم الاقتدار ـ اداره مکالماتده کم بضاعه mauvais

Il se dit aussi de ceux qui négocient quelque affaire particulière *A.* معامل الامور *T.* ایش بازارلغی ـ ایش بازارلشور آدم
ایش بازارلشور Il s'est servi d'un mauvais négociateur || ایدن
بر نا اهل آدم قوللنور Elle a été la négociatrice de ce mariage
بو نکاح مصلحتنی بازارلشان اول خاتون ایدی

NÉGOCIATION. L'art et l'action de négocier les affaires publiques *A.* فن المکالمة ـ مکالمة ـ فن المذاکرة ـ مذاکرة *P.*
مکالمه پردازی *T.* مکالمه جیلک || Il entend bien la négociation فن مکالمه ده وقوف تامی وار در Il est habile dans
la négociation امر مکالماتده ماهر در Il a été employé dans la
négociation de la paix مصالحه مکالمه سنده مأمور ایدی Il n'a
eu nulle part à cette négociation اشبو مکالمه خصوصنه بر درلو
علاقه سی یوغیدی ـ مداخله سی یوغیدی Sa négociation a été
heureuse مأمور اولدیغی امر مذاکره بالخیر والیمنه نتیجه
مصلحتک پذیر اولمشدر La négociation se faisait en tel endroit
مذاکره سی فلان محلده اولور ایدی Mettre une chose en
négociation بر ماده یی مکالمه یه حواله ایتمک Il est employé

morts pour les consulter sur l'avenir *T.* ارواح امواتی دعوت ایله اولان سحربازلق — Il signifie aussi, magie en général *A.* سحربازلق *T.* افسون *P.* سحر

NÉCROMANCIEN, **NÉCROMANT.** Qui se mêle de nécromance *T.* اموات ارواحی دعوت ایله سحربازلق ایدن — Et magicien *A.* ساحر *P.* افسونگر *T.* سحرباز

NECTAR. C'était, selon les anciens, le breuvage des dieux *A.* تسنیم *P.* آب تسنیم

Il se dit figur. de toute sorte de vin excellent *A.* رحیق *P.* بادهٔ نوشابه نمونه

NEF. La partie de l'église qui s'étend depuis la porte principale jusqu'au choeur *A.* مقدم الکنیسة — رواق الکنیسة *P.* پیشگاه *T.* کلیسانک اوکی کلیسا || Autrefois les laïques n'avaient pas place dans le choeur, mais ils se tenaient dans la nef عوامّدن اولنلر مقدّما کلیسانک ایچ دائره‌سنه دخوله مأذون اولمیوب رواقنده طوررلر ایدی

NÉFASTE. T. d'antiquité. Il se disait des jours consacrés au repos *A.* یوم التعطیل pl. ایّام التعطیل *P.* روز آرام *T.* تعطیل کونی

NÈFLE. Sorte de fruit *P.* کُنَدُس — ازگیل *T.* موشمله

NÉFLIER. L'arbre qui porte les nèfles *P.* درخت ازگیل *T.* موشمله آغاجی

NÉGATIF. Qui nie *A.* نافی — سالب *P.* نفی ساز *T.* نفی ایدیجی || Proposition négative مسئلهٔ نافیه particule حرف نفی terme négatif اسم نفی — کلمهٔ نافیه argument برهان نافی — سلب نفی — دلایل نافیه Preuves négatives ونفیی متضمّن برهان وسلبی محتوی دلیللر

Il s'emploie aussi substantivement *A.* نفی — سلب — انکار || L'un soutenait l'affirmative, et l'autre la négative بریسی اثبات انکار طرفنی — ودیگری نفی طرفنی تأیید ایدر ایدی Persister dans la négative سلب ونفیه اصرار ایتمک

Il signifie aussi, refus *A.* تقصیر *P.* دریغ *T.* اسرکمه || Cet homme est fort sur la négative بو آدم دریغ وتقصیره بغایت مایلدر

NÉGATION. Ce terme est opposé à Affirmation. V. Négative || Toute proposition contient affirmation ou négation هر مسئله اثبات ویاخود نفیی متضمّندر — En Grammaire, il se dit des particules négatives *A.* حرف النفی pl. حروف النفی

En termes de Philosophie, c'est l'absence d'une qualité dans un sujet qui n'en est pas capable *A.* امتناع بنفی المطلق || Ne point voir, qui est une privation dans un homme aveugle, est une négation dans une pierre هیچ کوره‌مامزلک براعمایه کوره محرومیّت البصر در انجق بر حجره کوره نفی مطلق ایله ممتنعات قبیلندندر

NÉGATIVEMENT, adv. *A.* بالنفی — بلا *P.* با نه *T.* یوق ایله لا — نفی ایله جواب ویردی || Il répondit négativement یوق جوابنی — یوق ایله جواب ویردی — جوابنی ویردی

NÉGLIGEMENT. Action de négliger avec dessein. Il ne se dit que dans les arts *A.* عدم الاهتمام *P* بیقیدی *T.* اهتمامسزلق || Négligement de pinceau نقاشک قلمنده اولان اهتمامسزلق

NÉGLIGEMMENT. Avec négligence *A.* مهملاً — بالاهمال — *T.* بالتکاسل — من غیر اهتمام *P.* نکشکارانه — پرویشکارانه اهمال وتکاسل ایله || Agir négligemment اهتمامسزلق ایله عمل ایتمک s'habiller مهملاً تلبّس ایتمک

NÉGLIGENCE. Faute de soin et d'application *A.* اهمال — تکاسل — عدم الاهتمام *P.* پرویش — نکش *T.* اهتمامسزلق — ایش اهمال || Grande négligence تکاسل عظیم extrême ایدنمامه شایان تأدیب وگوشمال punissable غایت تکاسل — مفرط اولان اهمال || Il y a en cela de la négligence de votre part بو خصوصده سنک طرفکدن اهمال وار در — On appelle Négligence ou Négligences de style, les fautes légères de style que fait un auteur || Il y a dans cet ouvrage une grande négligence de style بوتألیفک سبک وانشاسنده کلّی اهتمامسزلق وار در || Trop de négligences de style déparent ce traité بو مقاله‌نک سبک وعباره‌سنده اولان کلّی اهتمامسزلق حسننه باعث خلل کلّی اوله‌یور

Négligences, se dit aussi en bien dans plusieurs acceptions *T.* توکلیلک — قیدسزلک || Il y a quelquefois des négligences qui ont de la grâce بعض توکلیلک حاللری وار در که حسندن لطیف واحسن || Négligences heureuses خالی دکلدر توکلیلک حاللری

NÉGLIGENT. Nonchalant, qui manque de soin *A.* مهمل — متکاسل *P.* پرویشکار — نکشکار — سپوزکار *T.* اهمالجی — اهتمامسز || Je ne vis jamais homme plus négligent بو مرتبده کافّه مهمل آدم عمرمده کورمامشم || Il est négligent en tout کندو امورنده مهمل بر آدمدر en ses affaires اموره‌ده مهملدر

ment il fait jour خورشید تابانك طلوعنده لا بدّ نهار
اولور Les causes étant ainsi disposées, il faut nécessairement
qu'un tel effet arrive كیفیّت اسباب بو منوال اوزره اولنجه
لا محاله فلان اثرك ظهوری لازم كلور

NÉCESSITANTE. Il ne se dit qu'en cette phrase, De nécessité nécessitante, pour dire, de nécessité absolue *A.* حسب الاحتیاج
الضروری

NÉCESSITÉ. Ce qui est nécessaire, indispensable *A.* لزوم ـ
وجوب ـ وجوبیّت ـ اقتضا *P.* نا چاری ـ بیچارگی ـ نا
گریزی *T.* لازملولق || C'est une nécessité de mourir موتك
وجوبیّتی ظاهردر Je ne vois pas la nécessité de cette conséquence بو لازمه‌نك اقتضاسنی درك ایده‌مم C'est une
nécessité à Paris d'avoir un carrosse, quand on y a beaucoup
d'affaires پارسده كثرت مصلحتی اولان آدمه كوره بر
كثیر المصلحه اولان كشی‌یه كوره ـ هنطوك لزومی دركاردر
مالك اولمسی امر ـ بر هنطوه مالك اولمق اقتضا ایدر
مقتضیدر Si vous voulez qu'on vous pardonne, c'est une nécessité que vous pardonniez سن استرایسه‌ك
مظهر عفو اولمق
La دخی سائرینه عفو ایله معامله ایلماك اقتضا ایدر
nécessité d'aimer Dieu عشق الهینك وجوب ولزومی Né-
cessité absolue وجوب مطلق indispensable وجوب ما لا بدّ
fâcheuse لزوم نا مرضی heureuse لزوم منتج المیمنة

Il signifie aussi, contrainte *A.* ضرورت ـ احتیاج ـ مجبوریّت
P. نا چاری *T.* محتاجلق || On lui tenait le poignard à la
gorge, ce lui fut une nécessité de rendre la bourse بچاغی
بوغازینه طیادقلری حسبیله كیسه‌یی تسلیمه مجبور اولدی
Ne me réduisez pas à la nécessité de vous dire des choses désagréables سكا نا خوش شیلر سویلمكه بنی محتاج ایلمه ـ
مجبور ایتمه

Et besoin pressant *A.* ضرورت ـ حاجة ضروریّة ـ اقتضا
P. نا چاری *T.* زور || C'est une nécessité que j'y mette ordre
de bonne heure بر قدم اقدم نظامنه باقلمق اقتضا ایدر
La nécessité de mes affaires requiert... اقتضای امورم شونی
ایجاب ایدر كه Quelle nécessité y avait-il de faire ce
qu'il a fait? ایتدیكی فعلك ایشلمسنه نه حاجت
نه زوری وار ایدی ـ مسّ ایلدی Quelle nécessité si pressante y a-t-il de lui en parler? فلانه بوكا دائر صحبت
سویلمكه نه كونه ضرورت مسّ ایلدی

Et indigence *A.* ضرورة الحال ـ احتیاج ـ مضایقة *P.*
بینوایی ـ بیچارگی ـ تنگدستی *T.* زكوردلك ـ طارلق ||
Grande nécessité احتیاج شدید ـ مضایقهٔ عظیمه Être reduit à
la nécessité ضرورت حاله گرفتار اولمق Il est tombé dans
la nécessité حال تنگدستی ومضایقه‌یه دوچار اولمشدر Être
dans la nécessité de toutes choses هر شیده ضرورت ومضایقه
چكمك Il est dans une grande nécessité d'argent اقچه‌یه كمال
مرتبه مضایقه‌سی واردر

On dit proverb., Necessité n'a point de loi, pour dire, que la crainte, la violence rendent excusables des choses qui ne le seraient pas sans cela *A.* الضرورات تبیح المحظورات

NÉCESSITÉS. Les choses nécessaires pour vivre. V. Nécessaire
dans ce sens || Il n'a pas toutes ses nécessités حوایج ضروریّه‌سی
ناقص ونا تمامدر Il sait bien demander ses nécessités حوایج
ضروریّه‌سنی آرامنك یولنی بیلور Les nécessités de la
vie حوایج ضروریّهٔ تعیّش ـ حوایج ضروریّه ـ مدار تعیّش اولان

NÉCESSITÉS DE LA NATURE. Les besoins auxquels la nature de l'homme est assujettie, comme manger, dormir, etc. *A.* حوایج
نفسانیّة || Satisfaire aux nécessités de la nature حوایج نفسانیّه‌ده
استیفای حظ ایتمك

On dit, Aller à ses nécessités, pour dire, aller à la garde-robe *T.* قضای حاجته وارمق

DE NÉCESSITÉ. V. Nécessairement.

NÉCESSITER. Réduire à la nécessité de faire quelque chose
A. اجبار ـ الجاء ـ اضطرار *P.* نا چار ساختن *T.* زورلمق ||
Dès que vous l'attaquez, vous le nécessitez à se défendre اوزرینه
واردیغك حالده مدافعه‌یه مجبور ومضطرّ ایتمش اولورسك
Vous l'avez nécessité à faire cela فلانی بو ایشه ناچار ایلدك
La grâce ne nécessite point la volonté فیض باری انسانك
اراده‌سنی اجبار ایتمز

NÉCESSITÉ. *A.* مجبور ـ مضطرّ *P.* نا چار شده *T.* زورلنمش

NÉCESSITEUX. Indigent *A.* محتاج pl. محتاجین ـ ضیّق ـ
المعاش *P.* تنگدست ـ بینوا ـ بیچاره *T.* زكورد || Je l'ai
vu bien riche, il est à présent fort nécessiteux مالدار اولدیغی
وقتنی كورمشم شمدی غایت ایله محتاج وبیچاره در

NÉCROLOGE. Le registre où l'on marque les noms des morts
A. دفتر الاموات *P.* اوارهٔ مردگان *T.* اولمشلرك دفتری

NÉCROMANCE, NECROMANCIE. L'art prétendu d'évoquer les

کمینک قوجه رئیسی | patron کمی رئیسی Capitaine de navire

Navire Argo. Nom d'une constellation *A.* سفینة النوح

NAVRER. Blesser *A.* جرح — تجریح *P.* زخم زدن *T.*

— مجروح الفؤاد — Figur. ‖ J'en ai le coeur navré — یاره‌لمق

یورکم یاره‌لو در — زخمخورده یم — دلم زخمخورده در

NE. Particule négative *A.* لا — لم *P.* نه — مَ *T.* م ‖ Il n'a

pas fait cela *A.* لا یجعل هذا *P.* نکرد *T.* بونی ایتمدی

NÉANMOINS. Cependant *A.* مع هذا — مع ذلک *P.* با اینهمه —

بو جمله ایله *T.* بآن جمله ‖ Il est encore fort jeune, et néan-

moins il est fort sage هنوز حداثت سنّی وار در مع هذا

عقلی کمالده در Il lui avait promis de l'aller voir, néanmoins

il ne l'a pas fait زیارتنه واره‌جغنی وعد ایتمشیدی بو جمله

وعد ایتمشیکن وارمامشدر — ایله وارمدی

NÉANT. Rien *A.* عدم *P.* نا بودی — نا هستی *T.* یوقلق —

جناب ربّ العالمین Dieu a tiré toutes choses du néant ‖ یوق

یوقدن وارایتدی — کافهٔ اشیایی عدمدن وجوده کتوردی

il peut les faire rentrer dans le néant, d'où elles sont sorties

کافهٔ اشیایی مقدّما بولندقلری حال معدومیّته اعاده ایتدرمکه

قادر در

Il se dit aussi par exagération, pour marquer le peu de va-

leur d'une chose ou d'une personne *A.* لاشئ — حال الخساسة

P. نا چیزی — هیچ *T.* هیچ مقولهسی شئ ‖ Le néant des

grandeurs humaines اعتبارات بشریّه‌نک حال خساستی

Il avait senti plus que personne le néant de la grandeur بودار

فناده علوّ ورفعت مال الدنیا کالجویل فهواسنجه لا شیء

مقولهسی ایدوکنی آنک قدر فهم وادراک ایتمش آدم

یوقدر Quelque chose que fassent les hommes, leur néant pa-

raît partout انسانک جمیع اعمالنده حال خساست

لا شئ مقولهسی C'est un homme de néant مشهود ومعایندر

عدم مشابهسنده در — هیچ مقولهسی — بر آدمدر

NÉBULEUX. Obscurci par les nuages *A.* مغیّم *P.* ابرناک —

سمای ciel هوای مغیّم Temps nébuleux ‖ بلوتلو *T.* پرشکال

سحب کثیفه ایله پوشیده اولمش روی سما — مغیّم

NÉCESSAIRE. Dont on ne peut se passer, dont on a absolu-

ment besoin *A.* واجب — لازم — مقتضی *P.* نا چار — بی چاره

T. لازملو ‖ La respiration est nécessaire à la vie امر تنفّس

حیات انسانه لازم اولان احوالدندر Avoir les choses né-

cessaires à la vie امر تعیّشده مقتضی اولان وسایل واسبابه

مالک اولمق Se servir des moyens nécessaires اسباب

لازمه‌یی اعمال ایتمک La Foi est absolument nécessaire pour

le salut ایمان صحیح امر نجات ایچون لازم ما لا بدّ

در La lecture de l'histoire est fort nécessaire aux princes مطالعهٔ

تواریخ ملوکه کوره امور لازمه‌دندر — امور واجبه‌دندر On dit,

qu'un homme s'est rendu nécessaire dans une maison فلان خانده

وجودی لازم بر آدم اولدی — On dit, qu'un homme fait le

nécessaire dans une maison, pour dire, qu'il y fait l'empressé,

qu'il se mêle de tout, comme si on ne pouvoit se passer de lui

کندویی لازملو کوسترر

On appelle Agens nécessaires, Causes nécessaires, les agens

et les causes qui produisent infailliblement leur effet *A.* عوامل

لازمة واسباب لازمة ‖ Les agens naturels privés de raison,

sont des agens nécessaires, des causes nécessaires à l'égard des

effets qui en proviennent عقلدن مجرّد اولان عوامل طبیعیّه

اسباب — آنلردن مترتب اولان آثار حقنده عوامل لازمه در

شمس نهارک Le soleil est la cause nécessaire du jour لازمه در

سبب لازمیدر — Et effet nécessaire, l'effet qui suit infailliblement

ment de quelque cause *A.* مستلزم ‖ La lumière est un effet

nécessaire du soleil نور وضیا شمسک مستلزمیدر C'est la suite

nécessaire de ce principe — بو اصولک مستلزمات لاحقه‌سندندر

بو اصولدن مستلزم اولمش بر لاحقه در

Nécessaire, au substantif. Ce dont on ne peut se passer pour

vivre *A.* کفاف النفس .pl حوایج ضروریّة *P.* حوایج روزمرّه

T. کچینه‌جک ‖ Il n'est pas riche, mais il a le nécessaire مالدار

دکل انجق حوایج روزمرّه‌سنی اداره‌یه مقتدر در Le né-

cessaire lui manque تدارک کفاف نفسدن عاجز در

On dit, Préférer le nécessaire à l'agréable, pour dire, ce

qui est essentiel, indispensable *A.* تقدیم اللازم علی المرغوب —

تقدیم الاهمّ علی الاحسن

NÉCESSAIREMENT. Par un besoin absolu *A.* حسب اللزوم —

P. حسب الاقتضا — حسب الاحتیاج — حسب الضرور

البتّه *T.* ناکریزانه — ناچارانه ‖ Il faut nécessairement manger

pour vivre وقایهٔ حیات ایچون حسب الضرور اکل طعام

ایتملو در Il faut nécessairement que je m'en aille حسب

الاقتضا کتملو یم

Et infailliblement *A.* لا بدّ — لا جرم — لا محالة *P.* بهمه

حال — بهر حال *T.* البتّه ‖ Lorsque le soleil luit, nécessaire-

NAUMACHIE. Représentation d'un combat naval, donnée dans une fête publique *T.* شنلك ايچون كوستريلان محاربهٔ حربيّه

NAUSÉE. Envie de vomir *A.* جيشان النفس ـ غثيان النفس *P.* منش گردا *T.* كوكل بولانمسى || Il a eu de grandes nausées فلانه عظيم وشديد غثيان نفس عارض اولدى

NAUTIQUE. Qui a rapport à la navigation *A.* بحرىّ *P.* دريايى *T.* دكزه متعلّق || Cartes nautiques بحرى خريطەلر Astronomie nautique فنّ نجوم بحرى

NAUTONNIER. Celui qui conduit un navire, une barque *A.* رئيس السفينة *P.* ناخدا *T.* كمى رئيسى

NAVAL. Qui concerne les vaisseaux ou la navigation *A.* بحرىّ محاربهٔ *P.* دريايى *T.* دكزه متعلّق ـ دكزك || Combat naval مقابلهٔ بحريّه bataille دوننما جنكى ـ دكز جنكى ـ بحريّه ـ غزاى بحرى victoire دكز عسكرى ـ عسكر بحرى armée قوّت بحريّه force دوننما فتوحاتى

NAVÉE. Charge d'un bateau *A.* حمولة السفينة *P.* بار كشتى *T.* كمى يوكى || Il est arrivé au port deux navées de tuile ليمانه ايكى كمى يوكى كرميد واصل اولدى

NAVET. Plante *A.* لفت ـ شلجم *P.* بوشاد ـ شلغم *T.* شلغم

NAVETTE. Outil de tisserand, qui sert à porter et à faire courir le fil, la soie, la laine *A.* موم *P.* مكوك *T.* مكيك || Faire courir la navette entre les fils et la trame مكيكى ايپك ايله آرغاج آرەسنده ايشلتمك

NAVIGABLE. Il se dit tant des mers que des eaux douces où l'on peut naviguer *A.* قابل البحرى ـ صالح لسير السفينة *P.* قابل رفتن كشتى *T.* كمى يوريبه بيلەجك || Cette mer est pleine d'écueils, elle n'est pas navigable بو بحر بو ـ شابلر ايله مالامال اولمغله سير سفاينه صالح دكلدر ـ دريانك شابلرى چوقلغندن اجراى سفاينه قابليّتى يوقدر Ce fleuve est navigable دروننده سير سفاين ممكن دكلدر بو نهر محلّ نبوعندنبرو سير سفاينه صالحدر dès sa source Canaux navigables سير سفاينه صالح جدوللر

NAVIGATEUR. Qui fait des voyages sur mer *A.* راكب البحر ـ سافر البحر pl. سفّار البحر *P.* بدريا رونده *T.* دكزه كزن || Les découvertes des navigateurs دريادە سفر ايدنلرك كشف ايتدكلرى شيلر

NAVIGATION. Voyage sur mer ou sur les rivières *A.* سفر بحرىّ *P.* سفر دريا *T.* دكز سفرى || Longue navigation سفر مديد بحر Cela هايل وخطرناك بر سفر بحرى périlleuse بو كيفيّت نهر ايچنده gêne la navigation de la rivière سفاينك سير وسفرينى تصعيب ايدر ـ Il signifie aussi, l'art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *P.* فنّ سفر دريا *T.* دكز سفرى صنعتى || Les peuples qui s'adonnent à la navigation فنّ سفر دريايه هوسكار اولان امم واقوام Rétablir le commerce et la navigation امر تجارتى وفنّ سفر دريايى كما فى السابق احيا ايتمك Il entend bien la navigation فنّ سفر دريايه وقوف تامّى وار در

NAVIGUER. Aller sur mer ou sur les rivières *A.* سير ـ ابحار *P.* فى البحر دكزه *T.* بدريا روانه شدن ـ بدريا رفتن دكزه يوريمك ـ دكزه كزمك ـ سفر ايتمك || Naviguer le long des côtes دكزقييسى طوغريلغنده سفر ايتمك en pleine mer دكز اچيغنده يوريمك Après qu'ils eurent long-temps navigué دكزده وافر ـ دكزده مدّت مديده سير وسفر ايتدكدنصكره زمان كزدكدنصكره

Il se dit aussi tant de la manoeuvre que l'on fait faire à un vaisseau, que de la manière qu'il va sur mer *A.* اعمال السفينة *P.* كشتيرا بكار آوردن *T.* كمى قوللانمق || Une mer où il est malaisé de bien naviguer كمى قوللانمسى دشوار اولان بر بحر Un pilote qui navigue bien استادانه اعمال سفينه ايدن قولاغوز

NAVILLE. Petit canal d'irrigation *A.* ساقية pl. ساقيات *P.* جدول *T.* صو آريغى V. Rigole.

NAVIRE. Vaisseau *A.* سفينة pl. سفن pl. سفاين ـ جارية pl. جوارى ـ مركب بحرىّ pl. مراكب بحريّة *P.* كشتى *T.* كمى || Grand navire كبير سفينه vieux سفينهٔ عتيقه كهنه سفينه Navire de cinquante tonneaux de port اللى فوچى استيعاب ايدر سفينه ـ اللى عدد فوچى‌يه متحمّل سفينه Navire qui est bon voilier سفينهٔ سريع الجرى Bâtir, construire un navire انشاى سفينه charger سفينەيى تحميل ايتمك ـ كمى ياپمق ـ ايتمك décharger سفينەنك حمولەسنى اخراج ايتمك ـ يوكنى ـ كمينك ـ سفينەيه نصب ستون ايتمك چيقارمق mâter سفينەيى تجهيز ايتمك ديركلرينى دوزمك équiper ـ كمى‌يى ـ استيجار سفينه ايتمك fréter كمى‌يى دوناتمق La construction d'un navire نول ايله طوتمق سفينەنك صورت Les parties, les membres d'un navire اجزاى تركيب وانشاسى Un navire marchand سفينه بازركان كميسى ـ تجّار سفينەسى

de chaque plante هر بر شیٔ کافهٔ حیواناتده جبلّیدر animal

C'est le naturel du feu de tendre en haut نارک مقتضای طبیعتی بالایه میل ایتمکدر نباتده طبیعیدر

Il se prend aussi, pour les sentimens que la nature inspire aux pères et aux mères pour leurs enfans, et à ceux-ci pour les premiers *A.* حنین جبلّی || C'est un enfant qui a beaucoup de naturel طبعنده مایهٔ حنیندن اثر بیله یوقدر

Et des sentimens d'humanité qu'on doit avoir pour tous les hommes *A.* رقّة القلب ـ مروّت *P.* مردمی *T.* انسانیّت || Il faut être sans naturel pour ne pas soulager un malheureux quand on le peut بر بیچاره‌نک اعانتنه همّت ایتمک برکمسنه‌نک الندن کلدیکی حالده مایهٔ مروّتدن کلّیاً بریٔ رقت قلبدن ـ اولملو در که حتّی اول همّتی دریغ ایلیه بالکلیّه بی بهره اولملو در که حتّی اجراسنی ایلمیه

Il signifie aussi, inclination naturelle *A.* طبع ـ خلقت *P.* طبع سلیم ـ طبع کریم || Bon naturel کیش ـ منش *T.* خو طبع خبیث méchant || Il est jaloux, colère de son naturel طبعاً وخلقةً حسود وغضوبدر ـ بالطبع حسود وغضوبدر

Il se prend aussi, pour la forme naturelle de chaque chose *A.* وضع طبیعیّ ـ هیئت طبیعیّة || Cela est peint au naturel وضع طبیعیسی اوزره نقش وتصویر اولنمشدر ـ Il se dit aussi par opposition à l'art || Il y a beaucoup d'art et d'étude dans ce qu'il écrit, mais point de naturel کافهٔ تحریراتنده تصنّع پک زیاده در اصلا طبیعی بر شیٔ یوقدر

On dit, Les naturels du pays, pour dire, les habitans originaires *A.* اولاد الوطن *P.* زادگان بوم *T.* مملکتده طوغمه مملکتک طوغمه یرلولری ـ اولنلر

NATURELLEMENT. Par une impulsion naturelle *A.* بالطبع *P.* از سرشت خود *T.* طبیعتیله || Tout retourne naturellement à son principe هر شیٔ بالطبع اصلنه راجعدر Tous les animaux aiment naturellement la conservation de leur être جمیع حیوانات بالطبع محافظهٔ نفسه مایللر در Le lion est naturellement courageux آرسلان بالطبع بطش وجلادت ایله مجبولدر

Et par les seules forces de la nature *A.* بنفسه *P.* خود بخود *T.* طبیعتیله ـ کندو کندینه || Cela ne peut se faire naturellement خود بخود اولدجق شیٔ دکلدر ـ On dit aussi, qu'une chose ne se fait pas naturellement, pour dire, qu'elle n'arrive pas ordinairement طبیعتیله اولور شیٔ دکلدر ـ Et qu'une chose s'explique naturellement, c'est-à-dire, d'une manière simple بونک معناسی طبیعتیله بللو اولور

On dit, Écrire naturellement, c'est-à-dire, d'un style aisé *A.* تحریر بلا تصنّع *P.* بی کلفت نوشتن *T.* تکلّف وتصنّعدن عاری صورت ایله یازمق

Il signifie aussi, sans déguisement *A.* بلا ریاء ـ بلا تصنّع *P.* بی ریا *T.* صاغدن صاغه || Parlez-moi naturellement بکا صاغدن صاغه سویله Il n'y va pas naturellement avec moi بنمله معامله‌سی ریا وتکلّفدن عاری دکلدر

NAUFRAGE. Perte d'un vaisseau, causée par quelqu'un des accidens qu'on éprouve sur mer *A.* کسر السفینة ـ ایثاء السفینة *P.* کشتی شکستگی ـ کشتی زدگی *T.* قضایه کمینک اوغرامسی || Le vaisseau a fait naufrage, mais l'équipage s'est sauvé کمی کرچه شکست اولمشدر انجق طایفه‌سی سلامت بولدی Ils firent naufrage sur un tel banc, à une telle côte کمیلری فلان قوملغک اوزرنده یاخود فلان ساحلده قضایه اوغرادی Les débris d'un naufrage کسر وشکست اولمش قضا زده اولمش سفینه‌نک انقاضی les restes شکست بقایاسی Une mer fameuse par plusieurs naufrages سفاین فراوان ایله شهرتیافته اولمش بر دریای هولناک ـ Figur. || Son honneur a fait naufrage کشتیٔ عرض وناموسی دوچار شکست اولمشدر On dit qu'il est ruiné, mais il lui reste encore des débris de son naufrage حالی خراب اولدیغی تواتر یافتهٔ السنهٔ انام اولمش ایسه ده امور واحوالنه عارض اولان کسر وشکستک انقاضی هنوز باقیدر Voilà tout ce qu'il a pu sauver du naufrage قضا زده اولمش کشتیٔ احوالندن قورتاره بیلدیکی اشیا اشته بوندن عبارتدر ـ On dit aussi, qu'un homme a fait naufrage au port, pour dire, que ses projets ont été renversés, au moment où il croyait les voir réussir کشتیٔ آمالی ساحل سلامتده لنگر انداز قرار اولمق صورتنده ایکن ناگهان دوچار کسر وسکشت اولمشدر

NAUFRAGÉ. Il se dit de ce qui a fait naufrage *A.* منکسر ـ رهین بالکسر والتلف *P.* قضا زده *T.* قضایه اوغرامش || Vaisseaux naufragés دوچار ـ رهین کسر وتلف اولمش سفینه‌لر قضا زده اولمش اموال effets کسر وشکست اولمش

NAULAGE. Prix que les passagers payent au maître d'un vaisseau *A.* نول ـ اجرة السفینة *P.* کرایهٔ کشتی *T.* نولین

de sa nature صفراوىّ المزاجدر mélancolique de nature حسب المزاج سوداويدر- سوداوىّ المزاجدر

Il se dit aussi d'une certaine disposition et inclination de l'âme *A.* طبع - جبلّت *P.* سرشت - منش *T.* خوى || Une nature heureuse طبع سليم perverse طبع مفسدت آلود Il est enclin de sa nature à ce vice حسب - بالطبع بو قباحته مايلدر الجبلّة

On dit proverb. L'habitude est une autre nature عادت مستمرّه طبيعت ثانيه مثابه‌سنده در

Il se dit aussi, de tout ce qui constitue tout être créé ou non créé *A.* ذات || La nature divine ذات ربّانيّه humaine ذات بشريّه angélique ذات ملكيّه Le Verbe s'est uni avec la nature humaine كلمة الله ذات بشريّت ايله متحد وملتحق اولمشدر

Et de l'état naturel de l'homme, opposé à l'état de grâce *A.* ناسوت - ناسوتيّت || La nature corrompue كسب فساد حال ناسوتيّت ايتمش حال ناسوتيّت La nature est fragile سريع الانكسار در

Nature, signifie aussi, sorte, espèce *A.* جنس - نوع *P.* گونه *T.* مقوله - دكلو || Je n'ai point vu d'arbres de cette nature بو دكلو - بو جنس آغاج اصلا مشهودم اولمش دكلدر Qui a jamais vu des affaires de آغاج هيچ كورديكم يوقدر telle nature? اول - بو نوع امور كيمك مشهودى اولمشدر J'aimerais mieux une autre nature مقوله امورى كيم كوردى de biens بشقه بر كونه مال اولسه زياده حظ ايدر ايدم

On dit, Payer en nature, pour dire, avec les productions naturelles du sol *A.* عيناً ادا || Une rente seigneuriale payable en nature عيناً ادا اولنمق شرطيله مربوط اولان صاحب ارض عوايدى

NATUREL. Qui appartient à la nature *A.* طبيعى - جبلّى - فطرىّ || Loi naturelle حكم طبيعى Les lumières naturelles معارف فطريّه - انوار طبيعيّه دانش ومعرفت les forces قواى طبيعيّه les causes اسباب طبيعيّه Les besoins naturels حاجات طبيعيّه Le cours naturel des choses مجراى طبيعىّ احوال l'ordre naturel نظام طبيعىّ احوال Il est naturel à chacun de vouloir se conserver هر كس محافظهٔ نفس قيدنده امر طبيعيدر - اولمق امر جبلّيدر - Et qui est hors de l'usage commun امر غير عادى - امر غير طبيعى || Ce n'est pas une chose naturelle امر عادى دكل - امر طبيعى دكلدر Ce n'est pas une chose naturelle qu'il ait été guéri d'une si grande blessure en si peu de temps اول مقوله ايچنده مدّت قليله جراحت جسيمه‌دن شفاياب اولمسى امر طبيعى دكلدر شفا بولمسى امر عادى دكلدر - On dit, qu'une chose n'est pas naturelle, lorsqu'on y soupçonne quelque supercherie *T.* قانون طبيعته منافى || Il faut qu'il y ait quelque supercherie là-dessus, car cela n'est pas naturel بو شئ قانون طبيعته منافى بر كيفيّت اولمغله تحتنده بر حيله اولملو در - On dit, Prendre une chose dans son sens naturel, pour dire, l'interpréter selon le sens qui se présente *T.* بر كلامى معناى طبيعيسى اوزره توجيه ايتمك || Le sens que vous donnez à ce passage n'est pas le sens naturel بو فقره‌يه ويرديككك معناى طبيعيسنه موافق دكلدر - معنا معناى طبيعى دكلدر

On appelle Enfant naturel, un enfant né hors mariage *A.* ولد غية V. Bâtard.

Et parties naturelles, les parties destinées à la génération *A.* آلات التناسل

Naturel. Qui n'est point déguisé, mais tel que la nature l'a fait *A.* طبيعى - ذاتى || Ce vin est naturel بو باده طبيعيدر Ce baume est-il naturel ou artificiel? بو بلسنك طبيعيمى ياخود عمليميدر Cet oiseau est peint, ce n'est pas sa couleur naturelle بو قوش نقش اولنمش اولمغله تويى ذاتى دكلدر - رنكى طبيعى دكلدر

Naturel. Sans gêne, sans contrainte *A.* عارى من التكلّف - خالى عن التكلّف *P.* بى تكلّف *T.* صيقنديسز || Il a l'air assez naturel عاريدر - صورت وسيماسى آثار تكلّفدن خاليدر Les vers qu'il fait sont naturels اشعارنده اصلا تكلّف يوقدر Son style n'est pas naturel اشعارى صيقنديسز در - سبكك وانشاسنده تكلّف - وانشاسى تكلّفدن خالى دكلدر وار در

En parlant d'un homme simple et franc, on dit, que c'est un homme naturel *A.* صافى البال *P.* صافدرون *T.* يوركى پاك

NATUREL. Propriété naturelle d'une chose *A.* طبيعت - جبلّت *P.* سرشت *T.* طبيعت || Le naturel de l'homme c'est d'être sociable انسان - انسانك مقتضاى جبلّتى معاشر اولمقدر حسب الجبلّة مونس ومعاشر در C'est le naturel de chaque

Europe بو نباتك اوروپا اقليمنده تأهيلى ميسّر اولمشدر

Et des mots et des phrases que l'on transporte d'une langue en une autre *A.* ادخال فى اللسان || L'usage seul peut naturaliser les mots étrangers برلسانه الفاظ اجنبيّه انجق كثرت استعمال ايله ادخال اولنه بيلور C'est une phrase Italienne, qui n'est pas encore naturalisée en Français هنوز فرانسه لسانده ادخال اولنمامش تاليانى بر عباره در

NATURALISÉ. *A.* داخل فى سلك الابناء البلد ـ متملّل *P.* پذيراى شان هملّتى *T.* فلان ملّت ايله ـ ملّتلنمش برلشمش

NATURALISME. Qualité de ce qui est naturel *A.* كيفيّت طبيعيّة || Le naturalisme d'un prétendu prodige بر معجزهٔ كاذبه‌نك كيفيّت طبيعيّه‌سى

Et le système de ceux qui attribuent tout à la nature *A.* مذهب الطبيعيّين

NATURALISTE. Celui qui s'applique à l'histoire naturelle *A.* حكيم متتبّع الطبايع الاشيا || Aristote était un grand naturaliste ارسطو اعظم متتبّعين طبايع اشيا ايدى Les ouvrages des naturalistes اهل علم ـ متتبّعين طبايع اشيانك تأليفاتى طبايع اشيا اولنلرك

NATURALITÉ. État de celui qui est naturel d'un pays *A.* ابن البلديّة *T.* يرلولك || Droit de naturalité استحقاق ابن ـ بلديّت — Lettres de naturalité, les lettres par lesquelles le prince accorde le droit de naturalité à un étranger استحقاق ابن بلديّتك اعطاسنى ناطق جانب پادشاهيدن ويريلان برات

NATURE. L'universalité des choses créées *A.* pl. مخلوقات ـ موجودات ـ كائنات ـ ممكنات || Dieu est l'auteur et le maître de la nature بارى تعالى حضرتلرى كافّهٔ ممكناتك موجد وحاكميدر L'ordre qui règne dans toute la nature كافّهٔ موجوداتده بديهىّ الثبوت اولان حسن انتظام وانتساق || Il n'y a rien de si beau que le soleil dans toute l'étendue de la nature كافّهٔ كائناتك احسن واعلاسى نيّر اعظمدر Toute la nature nous prêche qu'il y a un Dieu كافّهٔ كائنات وجود ربّ العالمينه دليل وشاهد در Étudier dans le grand livre de la nature دفتر كبير موجوداتى عين اعتبار ايله مطالعه ايتمك

Et l'ordre établi pour l'existence des choses et la succession des êtres *A.* نظام الخلقة *P.* ترتيب آفرينش ـ انتظام ترتيب آفرينش *T.* يرادلشك نظام وترتيبى || Pénétrer dans les secrets de la nature اسرار نظام خلقتك كنهنه واصل اولمق La nature est admirable jusque dans les moindres choses نظام خلقت اك ادنا شيئلره وارنجه حيرتفرماى عقول اولدجق Les lois de la nature نظام خلقتك بر كيفيّت غريبه در احكامى

Il se dit aussi de la force active qui a établi cet ordre, et qui le conserve suivant certaines lois *A.* طبيعت ـ قدرت || La nature ne fait rien en vain طبيعت هيچ برشئ عبث يره فعله كتورمز La nature répand ses dons, ses richesses partout طبيعت هر طرفه نشر مواهب وعطايا وبسط آثار يسار ايدر قدرت عطاياى عميمة البركاتنى هر طرفه ـ وغنا يد نشر ايدر La nature commence à s'affaiblir en lui فلانك ذاتنده مشرف تنزّل وانحطاط اولمقده در قوّت طبيعت Vivre selon le cours de la nature مجراى طبيعته تبعيّت ايله كچنمك ـ On dit, Forcer nature, pour dire, vouloir faire plus qu'on ne peut *T.* جبر طبيعت ايتمك

Il se prend aussi, pour la propriété de chaque être particulier || Telle est la nature du feu طبيعت نار بو در || Il est de la nature de l'aimant de... مقناطيسك مقتضاى طبيعيسى ... بو در كه — Et pour cette lumière qui est née avec l'homme, et le rend capable de discerner le bien d'avec le mal || La nature nous enseigne d'honorer père et mère والدين حقنّه ايفاى لازمهٔ توقير واحترام اولنمسنى طبيعت تلقين ايدر Cela est conforme à la nature اصول طبيعته موافق بر معنا در

Il se prend aussi, pour le mouvement par lequel l'homme est porté vers les choses qui peuvent contribuer à sa conservation *A.* سوق الطبيعة || La nature demande telle chose pour sa conservation وقايه‌سنه مدار اولمق اوزره طبيعت بوكا سوق ايدر Contenter la nature سوق طبيعتك مقتضاسنى ايفا ايتمك Suivre l'instinct de la nature سوق طبيعته تبعيّت ايتمك

On dit, Être ennemi de la nature, pour dire, s'opposer à ce que la nature demande حكم طبيعته مخالفت ايتمك ـ حكم طبيعتك ضدّينه وارمق ـ طبيعتك خلافنه وارمق

On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *T.* قضاى نحب ايتمك

Il se prend aussi pour Complexion *A.* مزاج || Il est bilieux

On dit, De l'or natif, pour dire, de l'or qui a été tiré de la terre tout formé, et non dans l'état de mine *A.* ذهب ـ عقيان *P.* زر رسته *T.* يردن بتمش آلتون نابت Et de l'argent natif *A.* لجين نابت *P.* سيم رسته *T.* يردن بتمش كمش

NATION. Tous les habitans d'un pays, qui ont une origine commune, parlent le même langage, et qui ordinairement obéissent au même gouvernement *A.* امّت pl. امم ـ قوم pl. اقوام ـ ملّت pl. ملل || Nation puissante ملّت قويّة ـ ملت قويّه ـ قوم محراب belliqueuse, guerrière قوىّ الاقتدار ـ المكنة حرب وضرب ايله مأموف ـ ملّت نبرد آزما ـ ملّت جنكاور ظرافت ايله policée قوم مهذب الاخلاق civilisée ملّت جندان جسيم اولميان peu considérable مألوف اولمش ملّت امّى ملّت ـ غليظ الخلق بر ملّت barbare بر ملّت sauvage ملّت وحشيّه méchante ملّت خبيثه Chaque nation a ses coutumes, ses moeurs هر ملّتك كنديه مخصوص رسوم وعادات وآيين واخلاقى وار در Il n'a aucun des défauts de sa nation ملّتنه مخصوص اولان عيوب وقبايحدن هيچ بريسى كندوده موجود دكلدر La nation Mahométane, musulmane ملّت اسلاميّه ـ امّت محمّديّه Allemande, Italienne اتاليالو ـ آلامانلو ـ ملّت اتاليا ـ ملّت آلامانيّه L'humeur, le génie d'une nation بر ملّتك مزاجى وعقلى Toutes les nations de la terre ربع مسكونده موجود كافّهٔ ملل واقوام ـ چار اقطار زمينده موجود بالجمله امم واقوام Les nations septentrionales, méridionales ملل شماليّه وامم واقوام جنوبيّه

NATIONAL. Qui est de toute une nation *A.* ملّى *T* ملّتك عموم جمعيّتى ـ ملّت جمعيّتى || Assemblée nationale ملّتك عموم جمعيّتى Garde nationale ملّت عسكرى Concile national امور دينيّه‌يه دائر ملّت مشورتى

NATIVITÉ. Naissance. *A.* ميلاد Il ne se dit qu'en ces phrases: La nativité de Notre-Seigneur ميلاد حضرت عيسى de la Vierge ميلاد حضرت بتول مريم de Saint Jean-Baptiste ميلاد حضرت يوحناى معمّد

Il se dit, en termes d'Astrologie, de la disposition des astres, au moment de la naissance de quelqu'un *A.* طالع الولادة || Les astrologues ont fait le thème de sa nativité ارباب نجوم ولادتى طالعنك زايچه‌سنى ترتيب ايتمشلر در

NATRON, ou NATRUM. Sel alcali naturel, qui se trouve à la surface de la terre *A.* نطرون ـ بورق ارمنى *P.* بورهٔ ارمنى *T.* لطرون

NATTE. Sorte de tissu de paille ou de jonc *A.* طليل ـ باريّة pl. اطلّة *P.* بوريا *T.* حصير || Clouer de la natte sur un plancher دوشمه حصيراوزرنده Coucher sur de la natte حصير ميخلمق اوزرنده حصير يانمق

Il se dit aussi de toutes sortes de tresses de fil, de soie, etc. *A.* ضفيرة ـ سراد *P.* تافته *P.* اوركو || Une natte d'or et d'argent آلتون وكمش اوركوسى de cheveux ضفيرهٔ شعر ـ صاچ اوركوسى

NATTER. Couvrir de natte *A.* تغطية بالباريّة *P.* با بوريا پوشانيدن *T.* حصير ايله قاپلمق || Natter les murailles d'une chambre ديوارلرينه ـ اوطه‌نك ديوارلرينى حصير ايله قاپلمق le plancher d'une salle ديوانخانه‌ده فرش بوريا حصير قاپلمق حصير دوشه‌مك ـ ايتمك

On dit, Natter des cheveux, les crins d'un cheval, pour dire, les tresser en natte *A.* تضفير ـ ضفر *P.* تافتن *T.* اورمك

NATTIER. Celui qui fait des nattes *A.* بوّار *P.* بورياگر *T.* حصيرجى

NATURALIBUS, Mot Latin. On dit, In naturalibus, pour dire, dans l'état de nudité *A.* على حال العرى *P.* درحال برهنگى *T.* چپلاق ايكن || Il m'a surpris in naturalibus چپلاق اولديغم بغتهٔ بنى بصدى ـ حالده بغتهٔ يانمه كلمشدر

NATURALISATION. Acte par lequel un étranger est naturalisé *A* تملّك ـ استلال ـ دخول فى سلك الابناء البلد *P.* پذيرابيئ شان همملّتى *T.* ملّتلنمه || Depuis sa naturalisation, il peut disposer de son bien كيف ما تملّكى وقتندنبرو مال ومنالنى بختار اداره‌يه مرخص ومأذوندر Obtenir des lettres de naturalisation ابناى بلد ـ استلالى ناطق برات تحصيل ايتمك سلكنه دخولنى ناطق

NATURALISER. Donner à un étranger les droits et les priviléges dont jouissent les naturels du pays *A.* اعطاء الشان الاستلال ـ ادخال فى سلك الابناء البلد *P.* شان همملّتى دادن *T.* ملّتلندرمك || Il est étranger, il faut des lettres du gouvernement pour le naturaliser اجنبى اولمغله سلك ابناى بلده ادخالى برات مخصوصه محتاجدر

Il se dit aussi des plantes que l'on apporte dans un pays, et qui y réussissent *A.* تأهيل *P.* اهلى كردانيدن *T.* يرلو ايتدرمك ـ يره آلشدرمق || On est parvenu à naturaliser cette plante en

gauche صاغ برون دلیکی ـ نخرة یمنا || Narine droite دلیکی برونک صول دلیکی ـ صول برون دلیکی ـ نخرة یسرا
Le sang lui coulait par les narines برونک ایکی دلیکندن قان آقار ایدی

NARQUOIS. Homme fin, rusé *A.* حیله باز *T.* مکار ـ ختار *P.* ـ دوبارهجی On dit, Parler narquois, pour dire, parler un certain jargon qui n'est entendu que de ceux qui sont d'intelligence pour tromper quelqu'un. V. Jargon, en ce sens.

NARRATEUR. Celui qui raconte quelque chose *A.* راوی pl. رواة ـ حاکی ـ ناقل pl. نقلة *P.* سخن سرا *T.* حکایت ـ بر ناقل موجب الملالدر || C'est un narrateur ennuyeux ایدن اوصاندریجی بر راویدر

NARRATIF. Qui appartient à la narration *A.* متضمن الحکایة ـ منتظم علی سیاق الحکایة *P.* متعلق سخن سرایی *T.* حکایت || Style narratif حکایت صورتنده ـ حکایته دائر حکایت صورتنده Poésie narrative سیاقنده سبک وعباره بر منظومه Procès verbal narratif du fait حکایت حالی متضمن کشف اعلامی Mémoire narratif de ce qui s'est passé à la réception d'un ambassadeur ایلچینک ملاقاتنده جریان ایدن احوالک حکایتنی متضمن بر قطعه تقریر

NARRATION. Récit *A.* حکایة pl. حکایات ـ روایة pl. روایات *P.* داستان سرایی ـ گزارش *T.* نقل || Belle narraion کوزل تقریر ـ حکایت جمیله simple, naïve, sans ornement تکلف وتصنعدن عاری سادهجه حکایت obscure, confuse, مبهم ومشتبه وقوری بر حکایت historique بر ما sèche جریان ایتمش احوالک ـ جرانک حکایتی oratoire قاعدهٔ خطابت اوزره حکایت کلام Le fil de la narration سر رشتهٔ حکایت ـ سلک حکایت Demosthène excelle dans la narration علمای فن بلاغتدن فلان کمسنه حکایت احوال خصوصنده ممتاز ومستثنا در

NARRÉ. Discours par lequel on raconte quelque chose *A.* قصة pl. قصص *P.* داستان *T.* قصه || Narré long, ennuyeux قصهٔ طویله وداستان ملال انگیز Il a insinué dans son narré que... بسط ایلدیکی قصهده بونی اشراب ایلدیکه

NARRER. Raconter *A.* قص ـ روایت ـ تقریر الکلام ـ نقل ـ حکایت *P.* گزارشتن ـ نقل کردن *T.* تقریر ـ نقل ایتمک ـ ایتمک || L'une des premières qualités d'un historien est de bien narrer بر وقایع نویسه کوره اقدم معارف

صورت حسنه ده فن نقل وحکایتدر || Il narre agréablement ایله تقریر کلام ایدر

NARVAL. Poisson armé d'une corne *A.* کرکدن بحری

NASAL. Il se dit des lettres qui se prononcent du nez *A.* pl. حروف غنة

Et des muscles, fentes, etc. qui font partie du nez *A.* خشارم برون کمرتلکلری *T.* الرأس

NASALEMENT. Avec un son nasal *A.* غنا *P.* خمخمه کونه *T.* ککزدن سسلندرک || Cette lettre doit être prononcée nasalement بو حرف غنا تلفظ اولنمق اقتضا ایدر

NASARDE. Chiquenaude sur le nez. V. Chiquenaude || Donner une nasarde برونه بر فسکه اورمق

NASARDER. Donner des nasardes *A.* انقاع *T.* برونه فسکه اورمق

NASEAU. L'une des ouvertures du nez par lesquelles l'animal respire *A.* نخرة الانف البهایم *P.* سوراخ بینیٔ حیوان *T.* حیوانک برونی دلیکی || Un cheval qui a les naseaux fort ouverts برونی دلیکلری پک آچق اولان ات

NASILLARD. Qui nasille *A.* اغن ـ اخن ـ ادغم *P.* خمخمه کنان *T.* خمخم ـ کنزک || C'est un nasillard خمخمدر

NASILLER. Parler du nez *A.* غن ـ اغنان ـ خنخنة *P.* خمخمه گفتن *T.* با خمخمه سویلمک ـ خمخم سویلمک ـ کنزدن سویلمک

NASSE. Instrument d'osier servant à prendre du poisson *A.* سفط الصید السمک *P.* سپد شکار ماهی *T.* سپد بالق آولیهجق سپد

NATAL. Il se dit du temps et du lieu de la naissance *A.* مولد ـ میلاد *P.* زادگاه ـ زادگه *T.* طوغش یری || Pays natal *A.* مسقط الرأس ـ مولد *P.* زاد بوم ـ زاد بود *T.* طوغش یوردی ـ بر کمسنهنک L'air natal *A.* هواء المولد *P.* هوای زادبوم *T.* طوغدیغی یری هواسی ـ یوم ـ یوم المولد Le jour natal *A.* المیلاد *P.* روز زایش *T.* بر کمسنهنک طوغدیغی کون

NATATION. L'art de nager *A.* سباحت *P.* شنا ـ شناوری *T.* یوزمه || La natation est bonne pour la santé امر سباحت صحت وجودی مؤیدیدر

NATIF. Terme relatif au lieu où l'on est né *A.* مولود ـ ابن ـ اصلی *P.* زاده ـ بومی *T.* طوغمه || Il est natif de Paris پارس شهرنده مولود در ـ پارسی الاصلدر d'Égypte مصرده طوغمه در ـ ابنای مصرددر ـ مصری الاصلدر ـ مولود در مصرده

پیدا اولمسنه بادی - وجسیم مظنه‌لر ظهورینه سبب اوله بیلور

Né. *A.* مولود - متولد *P.* زاده - زاییده *T.* طوغمش || Un enfant nouvellement né یکی طوغمش جوجوق - طفل نو زاد

Aveugle né *A.* اکمه - ضریر - اعماء عن بطن امه *P.* کور آنادن طوغمه کور *T.* مادر زاد

Il se dit aussi de certain droit qui est attaché à quelques dignités. Ainsi l'on dit, que l'archevêque de Paris est conseiller d'honneur né du Parlement de Paris پارس متره پولیدی حسب المقام پارس پارلامنتوسنک طبیعتیله مستشاری پایه‌سنده در

Bien né. Né d'une famille honnête *A.* معروف النسب *P.* آدم اولادی - کشی زاده *T.* بهزاد - مردم زاده || Un homme bien né بر مرد معروف النسب - کشی زاده آدم || Il signifie aussi, qui a de bonnes inclinations *A.* کریم - کریم الشیم *P.* نیکخو - ستوده منش *T.* صوی || Un enfant bien né طفل کریم الشیم - صوی جوجوق

Mal né. Qui a de mauvaises inclinations *A.* سیئی الشیم - سیئی النقیبة *P.* بد زاد - بد منش - بد خو *T.* صویسز || Une fille mal née صویسز بر قز

Nouveau-né. Qui vient de naître *A.* مولود جدید *P.* نو زاد *T.* هنوز طوغمش - یکی طوغمش

Premier-né. Le premier enfant mâle *A.* ولد کبیر *P.* فرزند نخستین *T.* ایلک ارکک جوجوق

NAÏVEMENT. Avec naïveté *A.* بصفوة - بسداجة البال - القلب *P.* ساده دلانه *T.* بونلق ایله - بونجه || Parler naïvement صفوت قلب ایله سویلمک Avouer naïvement une chose بر شیئی ساده دلانه اعتراف ایتمک

NAÏVETÉ. Ingénuité *A.* صفوة القلب - سداجة الطبع *P.* روستاییلرک *T.* بونلق || صافدرونی || La naïveté des paysans روستاییلرک صافدرونی d'un jeune enfant بر طفل نورسته‌نک سداجت طبعیی صافدرونلغی

Et simplicité naturelle avec laquelle une chose est exprimée *A.* سداجت *P.* سادگی *T.* ساده‌لک || Il y a beaucoup de grâce et de naïveté dans ses expressions, dans son style تعبیراتنده وسبک وانشاسنده لطافت وسداجت وار در Cela est dépeint avec une naïveté et une vérité admirables بو حالت بادئ حیرت اوله‌جق صورت سادگی وسداجت وطور صدق وحقیقت ایله وصف وتصویر اولندی

Et simplicité niaise *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* اوغوزلق

NANTIR. Donner des gages pour assurance d'une dette *A.* اعطاء الرهن - تأمین بالرهن *P.* گرو دادن - گرویدن *T.* امانت ویرمک || Cet homme ne prête point, si on ne le nantit auparavant اقچه اودنج اولنمدقچه تأمین ایله رهن || Il faut qu'on le nantisse بلا رهن قرض اقچه ویرمز - ویرمز اعطای رهن ایله تأمین اولنمسی اقتضا ایدر

On dit en termes de Pratique, Se nantir de l'effet d'une succession, pour dire, s'en saisir par précaution, sauf à rapporter اثبات حق وراثت ایتمک شرطیله ترکه‌یی امانةً ضبط اثبات حق وراثت ایدنجیه قدر ترکه‌یه وضع - ایتمک ید تصرف ایتمک

NANTISSEMENT. Ce que l'on donne à un créancier pour sûreté de son dû *A.* رهن pl. رهان ارهان *P.* گرو *T.* امانت || On lui a donné des pierreries en nantissement فلانه رهن اولدرق مجوهرات ویرلمشدر

NAPEL. V. Aconit.

NAPHTE. Espèce particulière de bitume *A.* نفط *P.* روغن نفت *T.* نفت یاغی

NAPPE. Linge dont on couvre la table *A.* غطاء السماط *P.* سفره پشکیری *T.* دراز خوان - دستار خوان

On dit figur., La nappe est toujours mise dans cette maison, pour dire, qu'on y trouve toujours à manger بو خانده سماط دائما میدانده در - طعام دائما آماده ومهیا در

Il se dit aussi, d'un filet qui sert à prendre des oiseaux. V. Filet.

NARCISSE. Plante *A.* نرجس *P.* نرگس - مرزان *T.* زرین - یالین قات زرین || Narcisse simple, double زرین قدح وقاتمر زرین

NARCOTIQUE. Qui assoupit *A.* مخدر - مسبت - مختر *P.* کوشدیجی - اویقو کتوریجی *T.* سست ساز - خواب آور || Remède narcotique دوای مختر L'effet des narcotiques peut être dangereux مختراتک اعمالنده احتمال خطر وار در

NARD. Plante aromatique *A.* سنبل رومی *P.* ناردین

NARGUER. Braver avec mépris *A.* استحقار *P.* خوارسازانه *T.* نگرستن || خوارسنمق || Narguer ses ennemis بر کمسنه اعداسنی استحقار ایتمک

NARINE. L'une des ouvertures du nez par laquelle on respire *A.* نخرة الانف - نقب الانف *P.* بینی سوراخ *T.* برون

Et origine, commencement *A.* طلوع *P.* سر - رو نمايى
T. نمايى باش كوسترمه - كورنمه - چيقمه || La naissance des fleurs ازهار طلوع يشللككك - طلوع نباتات de la verdure
رونمايئ - طلوع شمس La naissance du jour چيقديغى وقت
چيقمسى - كونشك باش كوسترمسى - خورشيد
ميدانه *T.* پيدايى *P.* ظهور - حدوث - نشأت *A.* Figur.
حدوث عالم La naissance du monde || پيدا اولمه - چيقمه
بر دولتك وبر بلده‌نك ظهور d'un État, d'une ville
رفض وبدعتك نشأتى ونشأتى de l'hérésie C'est de là que
فتنه واختلال آندن les désordres, les troubles prirent naissance
فتنه نشأت ايلدى Étouffer une sédition dans sa naissance
- وعصيانى همان حين حدوث ونشأتنده تسكين ايتمك
پاثرهٔ عصيانى عقيب حدوثنده اطفا ايتمك

NAISSANT. Qui naît, qui commence à paraître *A.* حادث -
T. نو رسته - نو ظهور - نو پيدا *P.* طالع - جديد الظهور
شمس Jour naissant || بلورمكه باشلامش - چيقمغه باشلامش
طالع Fleurs naissantes ازهار جديد الظهور Arbres naissants
عشق نو Amour naissant اشجار نو رسته - اشجار حادثه
جمهور - جمهور جديد الظهور République naissante پيدا
شركت حادثه compagnie مستجدّ

NAÎTRE. Venir au monde *A.* تولّد *P.* زاييدن *T.* دنيايه
هنوز تولّد Un enfant qui vient de naître || طوغمق - كلمك
هنوز پا نهادهٔ مهد وجود - طفل نو زاد - ايتمش صبىّ
عرق كريمدن تولّد Naître de sang illustre اولمش معصوم
آباى جليل الشان اولادندن اولمق - ايتمك Il est né
Français فرانساوىّ الاصل اولدرق دنيايه كلدى Il lui est
né un fils بر اركك اولادى دنيايه كلدى Tout ce qui naît
est sujet à mourir *A.* كلّ نفس هالك الّا وجهه *T.* هر دنياده
بطن Naître aveugle, boiteux شئ هالك وفنا پذير اولور
مادردن اعمى واعرج اولدرق تولّد ايتمك Naître de parens
obscurs عرق لئيمدن متولد اولمق - Il se dit aussi en parlant du Fils de Dieu || Le Verbe est né avant tous les temps
كلمة الله من الازل تولّد ايتمشدر Le Verbe naît éternellement
du Père d'une manière ineffable كلمة الله ممتنع الوصف
- اولدجق وجه وصورت ايله من الازل مولود عن الابدر
On dit, Naître poète, peintre, musicien, pour dire, avoir des dispositions naturelles à ces sciences بطن مادردن شاعر وياخود
مصوّر وياخود موسيقيدان اولمق

On dit aussi, Être né pour une chose, pour dire, avoir un talent naturel, une grande disposition pour une chose *T.* خلق
حرب C'est un homme qui est né pour la guerre || اولمق
ايچون خلق اولنمش بر آدمدر

Il se dit aussi des végétaux qui commencent à paraître *A.*
T. سر نمودن - رو نمودن *P.* طلوع - اجدار - نبوت - نبت
نبات طلوع L'herbe commence à naître || كورنمك - چيقمق
اوت چيقمغه - گياه ظهوره باشلادى - واجداره بدء ايلدى
اجناس شكوفه موسم Les fleurs naissent au printemps باشلادى
بهارده طلوع ايدر - On dit aussi, Le jour commence à naître
آفتاب عالمتاب كنارهٔ افقدن - شمس طلوع ايتمكده در
رو نماى ظهور ايتمكده در

Figur. Prendre origine, être produit *A.* نشأت - تولّد -
T. بديد آمدن - پيدا شدن - زادن *P.* ظهور - تكوّن
بوجدول ايكى Ce ruisseau naît à deux lieues d'ici || چيقمق
ساعت مسافه‌ده نشأت ايدر Les orangers ne naissent que
dans les pays chauds پورتقال آغاجلرى ممالك حارّه‌دن
L'Empire Romain ne faisait que غيرى محلده تكوّن ايتمز
de naître dans le temps où... فلان وقتده روما دولتى هنوز
بو Cela naît de faiblesse نشأت وظهوره باشلامش ايدى
Les affaires naissent les unes كيفيّت ضعفدن نشأت ايدر
des autres امور ومصالح برى برندن متولّد اولور Il est né
de là une foule de procès بوندن قتى چوق دعوالر نشأت
تكوّن ايتمشدر - دعاوئ كثيره تولّد ايتمشدر - ايتمشدر

Il se dit aussi des choses qui commencent à paraître tout à coup, ou simplement à commencer *A.* حدوث - بروز - ظهور -
- قوپمق *T.* پيدا شدن - برانگيخته شدن *P.* سنوح - تحدّث
Le tremblement de terre fit naître des îles || ميدانه چيقمق
en des lieux où il n'y en avait jamais eu وقوعه كلان حركت
ارض مقدّما وجودى اولميان نيچه جزيره‌لرك ظهورينه
بو علاقهٔ عشق J'ai vu naître cet amour سبب اولمشدر
ومحبّتك بدايت ظهورى مشهودم اولمشدر Cela m'en a
fait naître la pensée بو كيفيّت درونمده فلان خاطره‌نك
سنوحنه بادى اولمشدر Cela fit naître une haine irréconciliable
entre eux بو كيفيّت بينلرنده اصلاح قبول ايده‌ميه‌جك
بينلرنده - بر عداوت عظيمه‌نك سنوحنه بادى اولمشدر
بغض وعداوت ممتنع الالتئامك حدوثنه بادى اولمشدر
Cela peut faire naître de grands soupçons بو حالت عظيم

On dit, qu'un homme nage dans son sang, pour dire, qu'il est tout couvert de sang سر تا پا ـ خون ريزانده مستغرقدر قانه باتمشدر ـ آلودهٔ خوندر

Il signifie aussi, flotter sur l'eau, sans aller à fond *A.* طفو ـ غفو *P.* بر روى آب آمدن *T.* صويه‌ك يوزينه چيقمق || Le bois nage sur l'eau آغاج صويك ـ خشب صوده طفو ايدر يوزينه چيقار

Et ramer pour voguer sur l'eau *A.* تحريك المقذاف *P.* فه زدن *T.* كورك چكوب يورتمك ـ كورك چكمك

NAGEUR. Qui nage, qui sait nager *A.* سباح ـ سابح *P.* شناور *T.* يوزيجى ـ يوزيج || Bon nageur سباح ماهر — Il se prend aussi, pour un batelier qui rame. V. Batelier.

NAGUÈRE ou NAGUÈRES. Depuis peu *A.* فى مطرف الايام ـ قبل مدة قليلة ـ قبل مدة ما ـ قبيل هذا الوقت *P.* پيش از اندك زمانى ـ پيش ازين *T.* بوندن اوّلجه ـ بوندن ايلروجه ـ بوندن اقدمجه || Cette ville naguère si florissante بوندن اوّلجه حال ريعانده اولان اول مملكت دلارا

NAÏF. Naturel, sans apprêt, sans fard *A.* سادج ـ عارى من التصنع *P.* ساده ـ آزادهٔ صنعت ـ ساده *T.* ساده || Une beauté naïve تصنعدن عارى حسن طبيعى — Il se dit aussi des hommes *A.* سادج الخلق ـ صافى القلب *P.* ساده دل *T.* بون || C'est l'homme du monde le plus naïf جهانده بونك قدر ساده دل آدم يوقدر

Et qui représente bien la vérité, qui imite bien la nature *A.* ذو السداجة *P.* ساده ـ پر سادگى *T.* ساده ـ ساده‌لكى || Faire une description, une relation, une peinture naïve de quelque chose بر شيئى ساده‌لك ايله وصف ـ وتقرير ونقل وتصوير ايتمك ـ سداجته مقارن صورت || Il y a quelque chose de naïf dans tout ce qu'il fait هر ايشنده بر ـ كافهٔ افعالنده بر نوع سداجت وار در ـ نوع ساده‌لك وار در — Et qui n'est pas étudié || Il a quelque chose de naïf dans l'humeur, dans l'esprit, dans l'air خلق ومزاجنده وفكر وعقلنده وشكل وسيماسنده بر نوع سداجت وار در || Il a des manières naïves et agréables اوضاع واطوارنده لطف وسداجت وار در

Il se dit aussi en mal, et signifie, qui est trop ingénu dans sa simplicité *A.* ابله *P.* ساده لوح *T.* اونوز || Un amour-propre naïf حبّ نفس ابلهانه

NAIN. Qui est d'une taille très-petite *A.* نغاش ـ نغاشى *P.* قلطى ـ زاد خوست ـ كوته قد *T.* جوجه || Un joli nain بر دلبر جوجه — Vous êtes un nain auprès de lui فلانك ياننده جوجه كبى سك

Il se dit aussi des arbres *A.* داسى *P.* كوته *T.* بودور || Planter des arbres nains اشجار داسيه غرس ايتمك ـ بودور آغاجلر ديكمك

NAISSANCE. Action de naître *A.* ولادت *P.* زايش *T.* طوغمه || Heureuse naissance ولادت متيمنه Depuis la naissance de Notre-Seigneur jusqu'à présent ميلاد حضرت عيسيدن بو آنه كلنجه ـ حضرت عيسينك وقت ولادتندن بو آنه قدر || À sa naissance وقت ولادتنده ـ تولدى وقتنده || Les astres qui présidaient à sa naissance آن ولادتنده مقارن اولان كواكب || Le lieu de sa naissance *A.* محل الولادة ـ مولد ـ مسقط الرّاس *P.* زاد وبوم *T.* بر كمسنه‌نك طوغديغى ير || Il est sourd et muet de naissance آنادن طوغمه اصمّ وابكمدر

Et suivant les astrologues, le moment auquel naît un enfant, en égard à la disposition des astres *A.* طالع الولادة ـ كوكب الولادة || Les astrologues ont bien observé sa naissance اهل نجوم طالع ولادتنه نظر ايلديلر — ont fait la figure de sa naissance اهل نجوم ولادتى طالعنك زايچه‌سنى ترتيب ايلديلر

Il signifie aussi, race, extraction *A.* نسب ـ عرق ـ اصل *P.* تبار *T.* صوى || Haute naissance نسب عالى — Être de grande naissance كريم النسب ـ عالى تبار اولمق — d'une naissance abjecte, basse لئيم النسب ـ دنى النسب اولمق — obscure مجهول النسب اولمق — honteuse معيوب النسب اولمق || On n'a pu savoir quelle était sa naissance اصل ونسبى نه اولديغى بيلنمدى || Pour réparer le vice de sa naissance عرق ونسبنك عيبنى تعمير ايچون

Et noblesse *A.* اصالت ـ نجابت ـ كرم العرق والنسب *P.* تبار ـ بلندى ـ بهزادى *T.* اصلزاده‌لك ـ زاده‌لك || Ils ont du mérite tous deux, mais l'un a l'avantage de la naissance ايكيسى دخى ارباب استحقاقدندر لكن بريسنده اصالت ايكيسنده دخى بضاعهٔ اهليت وار ـ فضيلتى دخى وار در ـ در انجق بريسنده ذات جهتيله تفضل وامتياز دركار در || C'est un honnête homme, mais il n'a point de naissance اهل عرض بر آدمدر انجق اصالتى يوقدر || C'est un homme sans naissance مايهٔ اصالتدن بى بهره در

خفاده مستتر در

Et qui fait mystère des choses qui n'en valent pas la peine A. كتوم فی العبثیّات P. نهفته ضمیر بیمال T. عبث یره عبثیّات مقولەسی || C'est un homme fort mystérieux كیزلنور كافۀ شیئلرده كتوم بر آدمدر Il est mystérieux en toutes choses احوالده عبث یره كیزلنور بر آدمدر

MYSTICITÉ. Recherche profonde en fait de spiritualité A. تحرّی الحكم الخفیّة - تتبّع الحكم الخفیّة || Donner dans la mysticité حكم خفیّەنكڭ تتبّع وتحرّیسنده مبتلا اولمق

MYSTIFICATEUR. Celui qui a l'art de mystifier A. سائق الی المهزئة الناس P. همه كس خنده خریش كنان T. بر تقریب مسخرەلغه دوشورن

MYSTIFICATION. V. Mystifier.

MYSTIFIER. Abuser de la crédulité de quelqu'un pour le rendre ridicule A. سوق الی مهزئة الناس - القاء الی المهزئة P. بخنده خریشی انداختن - خنده خریش كردن T. برتقریب مسخرەلغه دوشورمك || Il a été mystifié sans s'en douter خبری اولمقسزین برتقریب مسخرەلغه دوشورلمشدر

MYSTIQUE. Figure, allégorique A. رمزی - مرموز P. رمز آمیز T. رموزلی || Le sens mystique de l'Écriture-Sainte كتاب اللهك معنای مرموزی Il ne faut pas entendre ce passage à la lettre, cela est mystique بو عباره رموز آمیز اولمغله تحت اللفظ معناسنی ویرمك جائز دكلدر

Il signifie aussi, qui raffine sur les matières de dévotion A. متحرّی الخفایاء الدین || Livre mystique خفایای دینك تحرّی وتتبّعنی مشتمل كتاب

MYSTIQUEMENT. Selon le sens mystique A. حسب المعناء المرموز || Ce passage se doit expliquer mystiquement بو فقره معنای مرموزی اوزره شرح وتفسیر اولنمق اقتضا ایدر

MYTHOLOGIE. Histoire fabuleuse des dieux de l'antiquité A. اساطیر اوّلین || Il a bien écrit sur la mythologie اساطیر اوّلینه دائر كوزل بر تألیف ایلدی

MYTHOLOGIQUE. Qui appartient à la mythologie A. متعلّق باساطیر اوّلین

MYTHOLOGISTE, ou **MYTHOLOGUE.** Celui qui traite de la fable A. مؤلّف الكتاب الاساطیر اوّلین

NAG

NAG

NACARAT. Qui est d'un rouge clair tirant sur l'orange A. احمر نارنجی P. سرخ نارنگی T. پورتقالی || Satin nacarat احمر نارنجی رنگنده اطلس - Il se dit aussi de la couleur nacarat A. لون احمر نارنجی P. رنگ سرخ نارنگی T. پورتقالی رنك

NACELLE. Petit bateau qui n'a ni mât ni voile A. سنبوق pl. سنابیق P. ناو - سنبك T. قایق || Nacelle de pêcheur بالقجی قایغی Il passa l'eau dans une nacelle صویی قایق ایله كچدی

NACRE. Coquille au-dedans de laquelle se trouvent les perles A. صدف pl. اصداف P. صدف T. سدف || Un couteau à manche de nacre صدفكاری قبضەلو بچاق

NADIR. T. d'Astron. pris des Arabes. Le point du ciel qui est directement opposé au Zénith A. ناظر السمت الرأس - سمت القدم

à la **NAGE.** En nageant A. سابحاً P. على طريق السباحة P. بشنا T. یوزەرك || Il passa la rivière à la nage یوزەرك نهرك اوته یقەسنه مرور ایلدی Il s'est sauvé à la nage یوزەرك قورتلدی

On dit, qu'un homme, qu'un cheval est tout en nage, pour dire, qu'il est tout mouillé de sueur مستغرق عرقدر - تره باتمشدر - شناور دریای عرقدر

NAGEOIRE. Cette partie du poisson qui lui sert à nager A. pl. زعانف - جوانح السمك P. پر ماهی T. بالغك یلكنی - بالغك قنادی

NAGER. Se soutenir sur l'eau par un certain mouvement du corps A. عوم - سبح P. شناویدن - شناوریدن - شناریدن T. یوزمك || Il nage comme un poisson بالق مثالی صوده سباحت ایدر Nager sur le dos ارقه اوزرنده یوزمك C'est un homme qui nage bien فنّ سباحته مهارتی وار در - Figur. || Nager dans la joie شناور دریای شادمانی ومسرّت اولمق dans l'opulence شناور بحر غنا وثروت اولمق

MUTISME. État d'une personne muette *A.* بكامت ـ بكم ـ خرس *P.* گنكى ـ بى زبانى *T.* ديلسزلك ‖ Le mutisme de naissance est incurable آنادن ـ خرس مادر زاد قابل دوا ذكلدر طوغمه اولان ديلسزلك علاج قبول ايتمز Le mutisme est communément une suite de la surdité de naissance علت بكامت صمم مادر زادك لازمه‌سيدر

MUTUEL. Réciproque entre deux ou plusieurs personnes *A.* من طرفين ـ متقابل احدهما بالآخر ـ متعاوض *P.* يكديگر *T.* برى بزى حقنده ـ برى برينه اولان ‖ Amour mutuel بغض وعداوت طرفين عشق ومحبت طرفين Haine mutuelle يكديگرى حقنده بالمقابله Ils s'aiment d'une affection mutuelle علاقهٔ صميميه وار در Obligation mutuelle entre le mari et la femme, entre le souverain et les sujets زوج ايله زوجه بيننده وسلطان ايله رعيتك يكديگرى حقنده واجب والرعايه اولان شرط وعهد Devoirs mutuels d'un père et d'un fils والد ايله ولدك احدهما آخرى حقنده متكلف اولدقلرى شروط واجبة الرعايه Le mari et la femme se sont fait un don mutuel de tous leurs biens زوج ايله زوجه مالك اولدقلرى كافهٔ اموالى برى برلرينه معاوضهٔ هبه ايتمشلر در

MUTUELLEMENT. Réciproquement *A.* بالمعاوضه ـ معاوضةً ـ بالمقابلة *P.* با يكديگر *T.* برى برينه اولدرق ‖ Ils s'aiment mutuellement بينلرنده بالمعاوضه علاقهٔ محبت وار در Ils se sont assuré leur bien mutuellement برى برلريله سويشيورلر ـ مللرينى برى برلريله تحت ضمانه ادخال ايتمشلر در

MYOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des muscles *A.* بحث عن احوال العضلات

MYOPE. Qui a la vue fort courte *A.* قاصر البصر ـ اكمس *P.* كوزى ايراق كورمز *T.* كوتهبين

MYOPIE. État de ceux qui sont myopes *A.* قصارة البصر *P.* كوتهبينى *T.* كوز ايراغد كورمامزلك

MYOSOTIS. V. Oreille de souris.

MYOTOMIE. Partie de l'Anatomie, qui a pour objet la dissection des muscles *A.* بحث عن تشريح العضلات

MYRIADE. Nombre de dix milles *A.* عشرة آلاف *P.* ده هزار *T.* اون بيك

MYROBOLAN. Fruit qui nous vient des Indes *A.* اهليلج *P.* هليله *T.* هليله

MYROBOLANIER. Arbre qui porte les myrobolans *A.* شجر الاهليلج *P.* درخت هليله *T.* هليله آغاجى

MYRRHE. Gomme odorante, que distille un arbre qui croît dans l'Arabie heureuse *A.* مرّ صافى

MYRTE. Sorte d'arbrisseau *A.* آسة ـ آس *P.* مورد *T.* مرسين

MYSTÈRE. Secret. Il se dit proprement en matières de religion *A.* سرّ خفيّ الدين .pl اسرار خفيّة دينيّة ‖ Les fausses religions avaient aussi leurs mystères مذاهب باطله‌ده دخى اسرار خفيّهٔ دين وار ايدى ـ Il se dit aussi des opérations secrètes de la nature اسرار خفيهٔ قدرت

Il se dit figur. du secret dans les affaires *A.* سرّ *P.* راز *T.* كيزلو ‖ Les mystères de la politique اسرار دولت Il y a quelque mystère caché là-dessous بو خصوصده بر سرّ خفى وار در C'est un mystère qu'on ne saurait pénétrer, qu'on ne peut développer كشفى محال بر سرّ پنهاندر On découvrira bientôt ce mystère d'iniquité بو شركك سرّى قريباً ظاهره اخراج اولنه‌جقدر

On dit, Faire mystère d'une chose, pour dire, la tenir secrète *A* اخفا ـ كتم *P.* پنهان داشتن *T.* كيزلو طوتمق ـ كيزلمك

MYSTÉRIEUSEMENT. D'une façon mystérieuse *A.* مستوراً ـ مرموزاً ـ بالسرّ والخفا ـ مكتوماً *P.* بر وجه نهانى *T.* اورتولو كيزلو صورت ايله ـ اولدرق ‖ Les prophètes ont parlé mystérieusement انبياى عظام حضراتى مرموزاً ومستوراً افادهٔ حال ايتمشلر در C'est un homme qui se conduit mystérieusement en tout هر خصوصده بالسرّ والخفا حركت ايدر بر آدمدر

MYSTÉRIEUX. Qui contient quelque sens caché *A.* مرموز ‖ Les anciens Égyptiens ont caché les secrets de leur religion sous des caractères mystérieux اهل مصر قديم دقايق خفيهٔ دينلرينى حروف مرموزه تحتنده ستر واخفا ايتمشلر در Les paroles mystérieuses de l'Écriture كتاب اللهك كلمات مرموزه‌سى Cela se doit entendre dans un sens mystérieux بو عباره معناى مرموزى اوزره شرح وتفسير اولنملو در ـ Il se dit en mauvaise part des affaires, et signifie, caché *A.* مستتر *P.* پنهان ‖ باشى اورتولو *T.* پس پردهٔ خفا پوشيده ـ سر پوشيده ـ Il y a quelque chose de mystérieux dans cette affaire بو مصلحتك تحتنده بر مستتر شئ وار در C'est un homme qui a une conduite mystérieuse بو آدمك اوضاع وحركاتى پس پردهٔ

خنکار خوانندهلری || Les musiciens du roi خوانندهلری T. خواننده ـ مطرب

MUSIQUE. La science qui traite du rapport et de l'accord des sons A. موسیقی صنعتی T. فنّ رامشگری P. فنّ موسیقی || Savoir bien la musique فنّ موسیقی‌یه کرکی کبی واقف اولمق Montrer, enseigner la musique فنّ موسیقی‌یی تعلیم ایتمک Maître de musique موسیقی خواجه‌سی ـ معلّم موسیقی Notes de musique A. ارقام موسیقیّه P. ارقام نوا T. ازکی رقملری

Et l'art de composer des chants, des airs avec des voix ou avec des instrumens A. فنّ التركيب ـ فنّ التركيب المقامات ـ فنّ التلحين P. فنّ راه سازی T. ازکی قومنک ـ ابیاتی تلحین ایتمک || Mettre des vers en musique النغمات صنعتی ابیاته وضع مقام ایتمک

Il se prend aussi, pour une compagnie de musiciens qui chantent ensemble A. جمعیّة موسیقیّین P. جمعیّت سازندگان T. سازنده وخواننده طاقمی

MUSQUER. Parfumer avec du musc A. تعطیر بالمسک P. مشکدار ساختن T. مسک ایله تونسولتمک || Musquer des gants الدوانلری مسک ایله تونسولتمک

Musqué. A. ممسّک P. مشکدار ـ مشک آلود دود T. مسک ایله تونسولنمش

MUSULMAN. Titre que prennent les Mahométans A. مسلم pl. مسلمین ـ اهل الاسلام P. مسلمان T. مسلمان || La religion musulmane دین اسلام

MUTABILITÉ. Qualité de ce qui est muable A. تحوّل ـ انقلاب ـ عدم الثباة P. نا پایداری ـ بیقراری T. قرارسزلق || La mutabilité des choses du monde احوال عالمک ـ احوال عالمک عدم ثبات ودوامی ـ تحوّلی

MUTATION. Changement. A. تبدّل pl. تبدّلات ـ تقلّب pl. تقلّبات T. دکشمه || Mutation de seigneur صاحب ارضک تبدّلی à chaque mutation هر تبدّل وقوعنده ـ هر تبدّلده Les mutations sont dangereuses dans un État بر ملکک ایچنده تقلّبات وقوعی خطردن خالی دکلدر Les fréquentes mutations qui arrivent dans l'air, causent des maladies جوّ هواده ایکیده برده ظهور ایدن تبدّلات حدوث امراضی مؤدّیدر

MUTILATION. Retranchement d'un membre, ou d'une partie du corps A. جدع ـ انقطاع العضو P. کلتگی ـ ناسیدگی T. عضو کسلمسی ـ عضو سقطلمسی || L'amputation de la cuisse est une cruelle mutilation اطنان فخذ جدعک بغایت وجیع وشدید نوعیدر

MUTILER. Retrancher un membre, ou une partie du corps A. تجدیع ـ قطع العضو P. ناسیدن ـ کلته ساختن T. سقطلمق ـ بر عضوی کسمک V. aussi Amputer || Mutiler quelqu'un d'un pied بر کمسنه‌نک ایاغنی کسمک ـ قطع رجل ایتمک Qui l'a ainsi mutilé? فلانی بو وجهله کیم صقطلدی ـ Mis absolument, il signifie aussi, châtrer. V. ce mot.

Figur. A. ایراث الکسر والنقصان P. کلته ساختن T. سقطلمق || Il a mutilé cet ouvrage بو تألیفی سقطلدی

Mutilé. A. اجدع ـ مقطوع العضو P. ناسیده ـ کلته T. صقطلنمش

MUTIN. Opiniâtre, obstiné, querelleur A. عنود ـ لجوج ـ لجّ وعناد ایله P. متمرّد ـ ستیزه‌کار T. اونکو || Esprit mutin مجبول بر مزاج

Et séditieux A. عاصی pl. عصاة ـ عاتی P. سرکش ـ نا فرمان T. زوربا || Ces peuples sont légers et mutins اقوام بو اقوام ـ مذکوره خفیف المشرب وسرکش ونا فرماندر خفّت طبع ایله مألوف وفکر واندیشه‌لری سمت عتوّ وعصیانه معطوفدر

se **MUTINER.** Se porter à la sédition A. عصیان P. سرکشی ـ گردن کشیدن ـ نمودن ـ نا فرمانی نمودن T. باش قالدرمق ـ اطاعتدن چیقمق ـ زوربا چیقمق || Les troupes se mutinèrent عسکر عصیان ایلدی ـ باش قالدردی Le peuple se mutinait خلق اطاعتدن چیقوب رهرو سمت عتوّ وعصیان اولمشیدی ـ خلق باش قالدرمقده ایدی

Mutiné. A. عاصی P. عصیانکرده ـ گردنکشی نموده T. رفع لوای عصیان ایتمش ـ زوربا چیقمش ـ باش قالدرمش

MUTINERIE. Révolte, sédition A. عصیان ـ عتوّ ـ معاصات P. سر کشی ـ گردنکشی ـ نا فرمانی T. باش قالدرمه ـ زوربالق ـ اطاعتسزلق || La mutinerie des troupes عسکرک زوربالغی تسکین ایتمک Apaiser la mutinerie عصیانی ـ آتش عصیانی تسکین ایتمک

Il se dit aussi d'un enfant qui se dépite A. عناد ـ تعنّد P. ستیهشکاری T. اونکولک ـ ینازلق || Il faut punir les enfans pour leur mutinerie عنادجی اولان چوجقلرک تأدیبی لازمدر

MURMURER. Faire du bruit en se plaignant doucement sans éclater *A.* تهامس ـ توشوش ـ تهمهس *P.* فس فس كردن *T.* زير لب منكيدن ـ فسلدشمك ـ فسلدمك || On murmure fort de cela اول بابده بين الناس تهمهس عظيم بوكا دائر چوق فسلدى وار در ـ وار در Tout le monde murmure contre sa conduite فلانك سلوك وحركتنه دائر مجموع ـ توشوش ايدر ـ ناس فسلدشمكده در ـ Il se dit aussi, du bruit qui court de quelque affaire || Cela n'est pas bien assuré, mais on en murmure بوخبرهنوز محقق دكلدر لكن خلق ايچنده مهامسة سويلنور On commence à en murmurer, dans deux jours on en parlera tout haut فلان خبر شمديلك خلق ايچنده فسلدنمقده در انجق ايكى كوندنصكره آشكاره سويلنه جكدر

MUSC. Animal qui a près du nombril une vessie pleine d'un amas de sang d'une odeur exquise *A.* غزال المسك *P.* آهوى مسك *T.* مشك جيرانى

Il se dit aussi du parfum qui sort de cet animal *A.* مسك *P.* مشك *T.* مسك || Musc falsifié مسك مصنوع ـ مشموم ـ ساختة مسك ـ مسك عملى

On appelle Couleur de musc, une espèce de couleur brune *A.* لون مسكىّ *P.* رنك مشك ـ رنك مشكين *T.* مسكى مسك رنكى ـ رنك

MUSCADE. Noix aromatique des Indes Orientales *A.* جوز بوّا *T.* جوز بوّا

MUSCADET. Sorte de vin qui a quelque goût de vin muscat *A.* خمر ممسّك *P.* بادۀ مشكبو *T.* مسك قوخولو شراب

MUSCADIER. Arbre qui porte la muscade *A.* شجر الجوز بوّا *T.* جوزبوّا آغاجى

MUSCAT. Il se dit de certains raisins et des vins qu'on en tire. Raisin muscat *A.* عنب المسك *P.* انكور مشكى *T.* مسكت اوزمى Vin muscat *A.* خمر مسكىّ *P.* بادۀ مشكى *T.* مسكت شرابى

MUSCLE. Organe charnu et fibreux *A.* عضلة pl. عضلات *P.* پيامبغ *T.* بالق اتى || Gros muscle عضلة ضخمة large عضلة عريضة Les muscles du visage عضلات وجه Les fibres des muscles الياف عضلات

MUSCLÉ. Qui a des muscles bien marqués *A.* معاين العضلات *P.* پيامبغش بديد *T.* بالق اتلرى بللو || Cette figure est trop musclée بو تصويرك بالق اتلرى پك بللو در

MUSCULAIRE. Qui appartient aux muscles *A.* عضلىّ *P.* پيامبغى *T.* بالق اتنه متعلق || Mouvement musculaire حركت عضلية action, force عضليّة وقوّت عضلية تأثير عضلى

MUSCULEUX. Où il y a beaucoup de muscles *A.* كثير العضلات *P.* پيامبغناك *T.* بالق اتلرى چوق || Partie musculeuse عضو كثير العضلات ـ Et qui a les muscles très-apparens et très-forts *A.* عضل ـ فيّز ـ شديد العضل *P.* تند پيامبغ *T.* بالق اتلرى يوغون ـ اتلرى قوند وقوى

MUSE. Déesse qui, selon les anciens, présidait aux arts libéraux *T.* اعتقاد متقدّمين اوزره فنون عاليه اوزرينه موكّل اولان فرشته ـ Il se prend figur. pour Les belles-lettres. V Lettres.

MUSEAU. La gueule et le nez de quelques animaux *A.* خطم *P.* پتفوز *T.* آورد || Le museau d'un chien كلبك آوردى

MUSÉE. Lieu destiné, soit à l'étude des beaux-arts, des sciences et des lettres, soit à des objets qui y sont relatifs *A.* مدرسة العلوم *P.* دبستان علوم *T.* علوم مكتبى

MUSELER. V. Emmuseler.

MUSELIÈRE. Ce qu'on met à quelques animaux pour les empêcher de mordre, ou de paître *A.* كعام ـ شبام *P.* دهنبند *T.* آتنك اسنك ـ آغزلق || Mettre une muselière à un cheval آغزينه اسنك اورمق ـ آغزينه ضرب كعام ايتمك ـ آغزينه ضرب شبام ايتمك ـ آغزينى تشبيم ايتمك

MUSER. S'amuser à des vétilles *A.* تلاهى *P.* بازيچه كارى كردن *T.* اويناشمق || Cet homme ne fait que muser بو آدمك شغل وكارى تلاهيدن عبارتدر

MUSÉUM. V. Musée.

MUSICAL. Appartenant à la musique *A.* موسيقىّ || Art musical صنعت موسيقيّة Phrase musicale تعبير موسيقى

MUSICALEMENT. Dans les règles de la musique *A.* حسب القواعد موسيقيّة

MUSICIEN. Qui sait l'art de la musique, ou qui l'exerce *A.* ارباب موسيقى pl. اهل موسيقى ـ موسيقيّون pl. موسيقىّ *P.* موسيقى شناس ـ رامشكر *T.* موسيقى بيلن || Savant musicien موسيقى شناس عالم

Il se dit ordinairement de celui qui fait profession de chanter ou de composer en musique *A.* مغنّى pl. مغنّيون *P.* خنياكر ـ

Blés mûrs اکین اولمش || Fruit mûr pour être cueilli اولمش
اقتطافه صالح فاکههٔ ناضجه Du fruit mûr avant la saison
وقتندن اوّل اولمش ـ نا بموسم نضج بولمش میوه

On dit figur. d'un apostème, qu'il est mûr *A.* ناضج *P.* ستیم
T. نصابنه یتشمش ـ نصابنی بولمش ـ Et homme mûr,
pour dire, sage *A.* ناضج الرای *P.* پخته رای *T.* پشکین آدم
jugement *A.* رای ناضج *P.* رای پخته *T.* پشکین رای esprit
پشکین عقل ـ عقل پخته ـ عقل ناضج Une mûre délibération
رای ناضج ایله گذران ایتمش مشورت

On dit aussi figur. Âge mûr, pour dire, l'âge qui suit la jeunesse *A.* سنّ الوقوف ـ سنّ الکمال *P.* سال کمال *T.* یتشمش
کاملّلک یاشی ـ یاش

MURAILLE. V. Mur || Fermer un jardin de murailles باغچه‌یی
باغچه‌یه دیوار چویرمک ـ دیوار ایله احاطه ایتمک Abattre
une muraille خاک ایله یکسان ـ دیواری هدم ایتمک
saper دیواره طیاق étayer دیوارک تملنی قازیمق ایتمک
Sauter par-dessus la muraille دیوار دستک اورمق ـ اورمق
اوزرندن صچرامق

On dit proverb., que les murailles ont des oreilles, pour dire, qu'il faut parler avec beaucoup de circonspection, de peur d'être écouté *A.* للحیطان آذان *T.* دیوارک قولاغی وار در

MÛRE. Sorte de fruit *A.* توت ـ توت *P.* توت ـ قثریل فرساد
T. توت || Du sirop de mûres توت سیروبی ـ Mûre noire
قره توت *T.* شحرور *P.* فرصاد *A.*

MÛREMENT. Avec beaucoup de réflexion *A.* برای الناضج
P. با رای پخته *T.* پشکین رای ایله || Après avoir mûrement
délibéré رای ناضج ایله لدی المشاوره mûrement considéré,
examiné رای ناضج ایله لدی المطالعه ولدی التحرّی

MURÈNE. Espèce de poisson *A.* ابومرینا *T.* مورینا بالغی

MURER. Boucher une porte, une fenêtre avec de la maçonnerie *A.* سدّ بالجدار ـ ردم *P.* بدیوار بستن *T.* دیوار اوروب
قپانمق || Ce marchand vendait à faux poids, la police a fait
murer sa boutique بو بازرکان اوزان ناقصه ایله بیع مالی
پیشه ایدنمکله دکانی قپوسی ضابط معرفتیله دیوار اوریلوب
سدّ اولنمشدر Murer une fenêtre پنجره‌یی دیوار اورمکله سدّ
ایتمک

Muré. *A.* مسدود بالجدار ـ مردوم *P.* بدیوار بسته *T.* دیوار
اوریلوب قپانمش

On dit, Ville murée, pour dire, entourée de murs *A.* بلدة
مسوّرة *P.* شهر بدیوار بسته *T.* بلدهٔ دیوار چویرلمش اطرافی دیوار

MÛRIER. Arbre qui porte des mûres *A.* شجر التوت *P.*
فرساد درخت *T.* توت آغاجی || On nourrit ordinairement
les vers à soie de feuilles de mûrier blanc ایپک قوردی
عادتا آق توت یپراغیله بسلنور

MÛRIR. Devenir mûr *A.* انتصاج ـ ادراک ـ ینوع *P.* پخته
شدن *T.* اولمق ـ پشمک ـ نصابنی بولمق ـ کمالنی بولمق
|| Les raisins mûrissent en automne اوزم موسم خریفده
نضج بولور Le soleil fait tout mûrir حرارت شمس هر شیئک
هر شی انتضاجنی مؤدیدر Chaque chose mûrit en sa saison
نصابنی بولور ـ موسمنده کسب نضج ایدر

Et rendre mûr *A.* انضاج ـ ایناع *P.* پختن *T.* پشورمک ـ
کمالنی بولدرمق ـ Figur. || Il faut laisser mûrir cette affaire
بو مصلحتی کسب نضج ایدنجیه قدر براقملو در ـ حدّ
نضج وکمالنه بالغ اولنجیه قدر ترک ایتملو در C'est un
esprit qui mûrira avec le temps مرور اوقات ایله کسب نضج
وکمال ایده‌جک بر عقلدر L'âge et l'expérience lui ont fort
mûri la tête فلانک عقلی بلوغ سنّ وتجربهٔ احوال عالم
تقریبیله کسب نضج وکمال ایتمشدر

Mûri. *A.* ناضج *P.* پخته ـ رسیده *T.* اولمش ـ پشمش ـ
کمالنی بولمش

MURMURE. Bruit sourd et confus de plusieurs personnes qui parlent en même temps *A.* مهامسة pl. مهامسات ـ هسیس *P.*
فجفج ـ فس فس ـ فسافس *T.* فسلدی || Quel murmure
est-ce que j'entends? ایشتدیکم فسلدی ندر

Et plainte sourde *A.* قیل وقال ـ قال وقیل *P.* گفتگو *T.*
سوز صاو || Tous ces murmures-là aboutiront à quelque chose
de fâcheux بوقیل وقال عاقبة الامر بر فنا نتیجه ویره‌جکدر
Il faut tâcher d'apaiser les murmures du peuple خلقک
قیل وقالنی تسکین ایلمنک چاره‌سه باقملو در

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.*
خریر ـ الیل ـ طبطبة الماء *P.* شار ـ آبشار ـ آب *T.* شاریدن
چاغلدی || Le doux murmure des fontaines اقان چشمه‌لرک
لطیف چاغلدیسی ـ خریر لطیفی

Et du bruit que font les vents *A.* هفیف *P.* آوازهٔ باد *T.*
یل صزلیدرق ـ یلک وزردیسی ـ یلک فسلدیسی
یلک کورلدیسی ـ اسمه

وكثرت كتب وكثرت كلام

Il se prend aussi pour Le peuple, le vulgaire *A.* ناس - خلق *T.* گروه ناس *P.* عامّة - عوامّ الناس || Les opinions de la multitude خلقك رأى واعتقادى - اعتقاد ناس - اعتقاد عامّه

MUNICIPAL. Qui appartient à la municipalité *A.* مختصّ بالولاية *T.* ولايته مخصوص اولان || Les lois municipales de chaque pays هر بر ولايته مخصوص اولان قوانين واحكام Juges, officiers municipaux قضات وضابطان ولايت

MUNICIPALITÉ. Circonscription de terrain administrée par des magistrats appelés Municipaux *A.* ولايت || Le ressort de la municipalité ولايتك ناحيه‌سى - Et la qualité d'officier municipal *T.* ولايت اعيانلغى - Et le corps des officiers municipaux وجوه واعيان ولايت - Et le droit d'être administré par une certaine municipalité وجوه ولايت معرفتيله اداره اولنمغه دائر استحقاق

MUNIFICENCE. Libéralité *A.* سخا - جود - سماحت - جومردلك *T.* فراخ دستى - جوانمردى *P.* سخاوة الطبع || Munificence royale سماحت طبع ملوكانه

MUNIR. Pourvoir une place de guerre des choses nécessaires *A.* اعداد باللوازم - تجهيز باللوازم *P.* آراستن - بلوازمات آماده كردن *T.* برگ وساز تداركلندرمك || Munir une place de canons قلعه‌يى طوب ايله تجهيز ايتمك Munir une ville de provisions de bouche, d'armes بر بلده‌يى ذخيره وآلات حربيّه ولوازم سائره ايله تداركلندرمك - بر بلده‌نك ذخاير ومهمّاتنى اعداد ايتمك

SE MUNIR. *A.* تهيئة - تدارك - استحصال *P.* آماده شدن *T.* تداركلنمك || Se munir de bonnes pièces pour la défense d'un procès دعواده مدار مدافعه اوله‌جق سندات معتبره ايله تداركلنمك Se munir d'argent, de chevaux pour un voyage سفرايچون اقتضا ايدن اقچه‌يى ودوابّى تهيئه وتدارك ايتمك - Figur. || Se munir de patience, de résolution, de courage استحصال آلات صبروشكيبايى وتدارك اسباب ثبات ومردانگى ايتمك

MUNI. *A.* متدارك - متهيّئ *P.* آماده كرده *T.* تداركلنمش

MUNITION. On appelle Pain de munition, le pain que l'on distribue chaque jour aux soldats *T.* تعيين اتمكى

MUNITIONS. Il se dit de toutes les provisions de guerre qui concernent les armes et les vivres *A.* عتاد - pl. عدّة وعتاد - مهمّات *T.* برگ وساز - ساز وسلب *P.* لوازمات pl. سفر مهمّاتى

Munitions de bouche *A.* ذخيرة pl. ذخاير - زاد - نزل *P.* ذخيره *T.* توشه Munitions de guerre *A.* pl. مهمّات الحرب ما لزمة سفريّه - جبه‌خانه *T.* ساز وسلب جنك *P.*

MUNITIONNAIRE. Celui qui est chargé de fournir les munitions nécessaires à la subsistance des troupes *T.* نزل امينى

MUQUEUX. Qui a de la mucosité *A.* ذو مادّة المخاطيّة *P.* دارندهٔ مادّهٔ خلمناك *T.* سموك وارى صويى اولان

MUR. Ouvrage de maçonnerie, qui renferme quelque espace *A.* حايط pl. حيطان - جدار pl. جدران *P.* ديوار - لاد *T.* ديوار || Mur épais de tant de pieds بر ذراع شو قدر جسماً ديوار قالينلغى شو قدر ذراع - ديوار Mur de pierre de taille احجار يونمه طاش ايله ياپلمش ديوار - تراشيده‌دن مصنوع جدار de brique كرپيچ ديوار de terre بالچق ديوار Bâtir un mur رفع ديوار ايتمك des murs flanqués de grosses tours يانلرى قلل جسيمه ايله ياپلمش ديوار - Mur mitoyen, le mur qui sépare le fonds de deux voisins, et qui est commun entre eux *A.* جدار ما بين *P.* ديوار ميانه *T.* آره ديوارى - مشترك آره ديوارى - Mur de refend, un mur qui sépare les pièces du dedans du bâtiment *A.* جدار فاصل *P.* ديوارجدا ساز *T.* بولمه ديوار - Mur de clôture, le mur qui ne sert qu'à enfermer les cours, les jardins, etc. *A.* حظار - حايط *P.* چپر *T.* چوره ديوار

Il se dit aussi de l'enceinte d'une ville, d'une place de guerre *A.* سور pl. اسوار - حصار || Cette église n'est pas dans la ville, elle est hors des murs بوكليسا درون شهرده اولميوب خارج سورده كائندر

On dit proverb. C'est se donner de la tête contre un mur, pour dire, c'est entreprendre une chose où il n'est pas possible de réussir عبث يرده باشى طاشه اورمقدر

Et mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانى پشت بر ديوار عجز وحيرت فلانى ديواره طيانمق - ايتمك

Et figur., qu'il y a un mur de séparation entre ces deux hommes بوايكى كشينك بيننده عظيم وجسيم حدّ فاصل حدّ فارز - وار در

MÛR. Il se dit des fruits de la terre qui sont en maturité *A.* ناضج - انيّ - تامّ الانى - يانع *P.* پخته - رسيده *T.*

طالعلرک کورولدمسی .T غرنبش امواج .P الامواج

MUGUET. Plante qui porte de petites fleurs blanches .T انجو چیچکی

MUID. Mesure dont on se sert pour les liquides, les grains et autres matières .A صاع pl. اصواع .P پیمانه .T اولچک || Un muid de blé بر اولچک بغدای

MULÂTRE. Il se dit de ceux qui sont nés d'un noir et d'une blanche .A خلاسیّ pl. خلاسیّون .P حبشی .T حبشی

MULCTER. T. de Jurisp. Punir .A تنکیل .P گوشمال دادن .T تأدیب ایتمک

MULE. Il ne se dit que de la pantoufle du Pape. V. Pantoufle. || Baiser la mule du Pape ریم پاپاسنک پاپوجنی تقبیل ایتمک

Il se dit aussi d'une espèce de chaussure dont les femmes se servent .A نعل النساء pl. نعال النسوان .P پای افراز زنان .T زنه پاپوجی

MULE. Femelle de même nature que le mulet .A بغلة pl. بغلات .P استر ماده .T دیشی قاطر

MULET. Animal engendré d'un âne et d'une jument .A بغل pl. بغال .P استر .T قاطر || Mulet de bagage حموله کش قاطر ـ یوک قاطری

MULETIER. Celui qui a soin de charger et de conduire les mulets .A بغّال .P استربان .T قاطرجی

MULOT. Espèce de souris qui fait son trou sous terre .A فارة الارض .P موش صحرایی .T یر صچانی || Le grand hiver a fait mourir les mulots شدّت شتا یر صچانلرینی اهلاک ایلدی

On dit proverb. Endormir le mulot, pour dire, amuser un homme pour le tromper .A اغفال .P خواب خرگوش دادن .T آویدوب آلداتمق

MULTIPLE. T. d'Arithm. Qui contient plusieurs fois exactement le simple .A عدد مضروب || Neuf est multiple de trois طقوز عددی اوچک عدد مضروبیدر

MULTIPLICABLE. Qui peut être multiplié .A ممکن الضرب || Tout nombre est multipliable à l'infini کافّهٔ اعداد علی ما غیر النهایه ممکن الضربدر

MULTIPLICANDE. T. d'Arith. Nombre à multiplier par un autre .A مضروب علیه || Dans la multiplication de quatre par trois, quatre est le multiplicande اوچ عددک درت آوزرینه ضربی تقدیرنده درت رقمی عدد مضروب علیهدر

MULTIPLICATEUR. T. d'Arith. Nombre par lequel on en multiplie un autre .A مضارب به || Dans la multiplication de quatre par trois, trois est le multiplicateur دردک اوچ ایله ضربی تقدیرنده اوچ عددی عدد مضارب بهدر

MULTIPLICATION. Augmentation en nombre .A تکثّر ـ تعدّد ـ زیادهلک ـ آرتقلق ـ آرتورمه .T زیادگی ـ فزونی .P ازدیاد || La multiplication des êtres تعدّد موجودات des espèces تعدّد انواع ـ تکثّر نفوس des hommes تعدّد اجناس

MULTIPLICATION. Règle d'Arithmétique, par laquelle on prend un nombre autant de fois qu'il est marqué par un autre .A فنّ الضرب

MULTIPLICITÉ. Grande quantité .A کثرت .P بسیاری ـ فراوانی .T چوقلق || Multiplicité d'objets, d'opinions کثرت صور وکثرت آرا

MULTIPLIER. Augmenter une quantité, un nombre .A تکثیر ـ توفیر ـ تزیید .P افزونیدن .T چوغالتمق || Miroirs qui multiplient les objets تکثیر صور ایدن آیینهلر Jésus-Christ multiplia les cinq pains حضرت عیسی بش عدد نان عزیزی تکثیر ایلدی

MULTIPLIER, au neutre, et **SE MULTIPLIER.** Augmenter en nombre par voie de génération .A تکثّر النسل والذرّیة .P زه وزاد .T چوغالمق افزونی پذیرفتن || Dieu dit à Adam et à Ève: Croissez et multipliez باری تعالی حضرتلری ادم وحوّایه خطاب ایله تکثّر نسل وذرّیت وکسب نموّ وبرکت ایله بر خوردار اولهسز دیو بیورمشلر در Les enfans d'Israel multiplièrent ابنای اسرائیلک نسل وذریتی تکثّر ایتمشدر Son troupeau a fort multiplié فلانک اغنامی تکثّر ذرّیت ایله غایة الغایه آرتمشدر

MULTIPLIER. T. d'Arith. Répéter un nombre autant de fois qu'il y a d'unités dans un autre nombre donné .A ضرب || Multipliez dix par quatre, vous aurez quarante اون عددی درت ایله ضرب ایتسهک قرق عدد حاصل اولور

MULTITUDE. Grand nombre .A کثرت ـ وفرت .P بسیاری ـ انبوهی .T چوقلق || Multitude innombrable d'hommes لا یعدّ حدّ وحسابی یوق زحام ناس ـ ولا یحصی کثرت ناس خلقلک قتی کلی غلبهلکی ـ صاییسز خلقلک چوقلغی ـ Multitude d'animaux, de livres, de paroles کثرت حیوانات

تکرلکلک ایکینکك || Le moyeu est cassé تکرلکك ایکی دلیکی دلیکی قیرلمشدر

MOYEU. Le jaune d'un oeuf A. صفر البیض ـ عرقیل P. یومورطه صاریسی T. زرده هاگ

MUABLE. Sujet au changement, inconstant A. متحوّل ـ متحوّل ـ مدیم الثباة ـ کثیر الانقلاب ـ متقلّب ـ حالاً عن حالٍ P. تملسز ـ حالدن حاله دونر T. بیقرار ـ نا پایدار ـ گردشپذیر || Le vent est bien muable aujourd'hui بو کونکی هوا کثیر الانقلابدر La volonté est muable انسانک ارادهسی متحوّل ومتقلّبدر Il n'y a rien de certain dans ce monde, tout est muable دنیاده پایدار بر شینک وجودی یوقدر جمیع احوال دائمی مجموعی حالاً عن حالٍ متحوّلدر ـ الانقلابدر

MUCILAGE. Matière visqueuse qui sort de certaines plantes A. مُغثور ـ مِغثر pl. مغاثیر P. شیرهٔ نبات T. نباتدن آقان یلمشک نسنه

MUCILAGINEUX. Qui contient du mucilage A. مُغثر P. شیره دار T. یلمشک نسنهسی اولان نبات

MUCOSITÉ. Humeur épaisse de la nature de la morve A. مادّهٔ مخاطیّة P. خلمناک T. سموک کبی صو || Il se dit aussi des plantes. V. Mucilage.

MUE. Changement de poil dans l'animal A. سقوط الریش ـ نسول P. مو ریزی T. توی دوکلمه || Les oiseaux sont malades pendant leur mue طیور قسمی سقوط زیش هنگامنده خسته اولور ـ Il se dit aussi du temps où arrive ce changement A. موسم النسول P. هنگام مو ریزی T. توی دوکلمهسی وقتی

On dit aussi, La mue des vers à soie A. تقشّر الدود القز P. برهنگی پیله T. ایپک قوردینک صویلمسی

Il signifie aussi, les dépouilles d'un serpent qui a mué A. خرشاء الحیّة P. پیراهن مار T. ییلان قاوی ـ ییلان صوینتیسی

MUER. Changer de poil. Il se dit des oiseaux A. تکریز ـ اسقاط الریش P. مو ریختن T. قوش توینی آتمق ـ تولمک

Il se dit aussi des serpens A. انسلاخ الحیّة P. مار پیراهن افکندن T. ییلان قاوینی آتمق

MUET. Qui n'a point l'usage de la parole A. اخرس pl. خرسان ـ ابکم pl. بکمان P. گنگ ـ لال ـ بیزبان T. دیلسز || Muet de naissance اخرس مادر زاد ـ آنادن طوغمه دیلسز || Il est sourd et muet اصمّ واخرسدر || Il fait le muet تناکم ایدر

Il se dit aussi des personnes qui ne parlent point, ou par malice, ou par honte, etc. A. ساکت ـ صامت P. دمبسته ـ خاموش T. آغز اچمز ـ ایسم || Il demeura muet d'étonnement کمال حیرتندن دمبسته قالمشدر Il fut si honteux, qu'il demeura muet غایت شومساری وخجالت تقریبیله صامت ودمبسته اولمشدر Cette raison le rendit muet بو دلیل اسکات وابکامنه بادی اولدی

On appelle Muettes, en termes de Grammaire, quelques lettres qui ne se prononcent point A. حرف مهموس pl. حروف مهموسة

MUFLE. Il se dit des extrémités du museau de quelques animaux A. مشفر pl. مشافر P. لنبوس T. حیوانک طشره آوردی اوجی || Mufle de lion مشفر اسد

MUFLE DE VEAU ou MUFLIER. Plante A. انف العجل T. بوزاغی بورنی ـ بوزاغی باشی

MUFTI. Nom du chef de la religion mahométane A. مفتی ـ شیخ الاسلام

MUGIR. Il se dit du cri des taureaux, des boeufs et des vaches A. جأر P. گاو زغند زدن T. اوکوز بوکورمک || On attendait mugir les taureaux بوغهلرک ـ جوار ثوار مسموع ایدی بوکورمسی ایشیدیلور ایدی

Il se dit figur. du bruit que font les flots de la mer A. تجوخ الامواج ـ تجوخ البحر P. دریا غرنبیدن T. دکز کورولدمک || On entendait mugir les flots تجوخ امواج طالغهلرک کورولدمهسی ایشیدیلور ـ استماع اولنور ایدی ایدی

Et d'un homme qui rend sa voix trop bruyante A. تصیّح ـ تصرّخ P. بانگ زدن T. حیقرمق

MUGISSANT. Il se dit des bêtes qui mugissent A. جائر P. زغند زن T. بوکوریجی

Il se dit figur. des flots de la mer A. ناجخ P. دریای غرنبیده T. کورولدهیین دکز

Et de la voie humaine poussée au-delà des tons sonores A. صرّاخ P. بانگ زن T. حیقریجی

MUGISSEMENT. Cri que font les taureaux et les vaches A. جوار ـ خوار P. زغند گاو T. بوکورمه

On dit figur. Le mugissement de la mer, des vagues A. تجوخ

montre *A.* حركت *P.* رفتار *T.* يوريش ـ يوريمه || Le mouvement de cette montre ne vaut rien بو ساعتك يوريمه‌سى ايشه يرامز

MOUVER. Terme de Jardinage. Remuer la terre d'un pot, d'une caisse *A.* تحريك التراب *P.* خاكرا جنبانيدن *T.* طپراغى سلكمك

MOUVOIR. Mettre en mouvement *A.* تحريك *P.* جنبانيدن *T.* قملداتمق ـ اويناتمق || Mouvoir une chose de sa place يرندن اويناتمق ـ برشيئى يرندن تحريك ايتمك Cent hommes ne sauraient mouvoir cette pierre بو طاشى يوز كشى يرندن قملدادامز On ne saurait expliquer comment l'âme, étant purement spirituelle, peut mouvoir le corps نفس ناطقه محض روح ايكن بدنى نوجهله تحريك ايده بيلديكنك تحريك ـ معناسنى ادراكده عقل بشر عاجز در ـ Figur. *A.* تحريك *T.* اويناتمق *P.* بجنبش آوردن ـ جنبانيدن *A.* سوق ـ تهييج ـ || La volonté fait mouvoir les autres facultés انسانك اراده‌سى قواى سائره‌نك تهييجنى مؤديدر La grâce meut la volonté au bien توفيق ربانى اراده‌يى سمت خيره سوق فلانى C'est la colère qui l'a mu à cette action وتحريك ايدر بو فعله سوق وتحريك ايدن غيظ وغضبدر Mouvoir une querelle تهييج نزاع وجدال ايتمك

MOYEN. Qui tient le milieu entre deux objets *A.* متوسط ـ *P.* ميانه *T.* اورته || Il n'est ni grand مقارب ـ متوسط الحال ni petit, il est de moyenne grandeur نه متوسط الجسم اولوب متوسط القامه در Il est de moyenne taille صغير ونه كبير در de moyen âge *A.* وسط السن ـ متوسط السن *P.* نيمسال *T.* هوانك ـ On dit aussi, la moyenne région de l'air اورته ياشلو ـ طبقهٔ وسطاسى ـ Et moyenne Justice, par comparaison à la haute et à la basse اوسط محكمه‌لر

MOYEN. Ce qui sert pour faire réussir *A.* واسطة pl. وسايط ـ طرق pl. طريق ـ وسايل pl. وسيله ـ اسباب pl. سبب ـ واسطهٔ وسيلهٔ حسنه mauvais وجوه pl. وجه || Bon moyen وجه légitime طريق اسهل facile سبب حق juste مستهجنه وسيلهٔ infaillible طريق مباح permis طريق حلال ـ شرعى فوق naturel واسطهٔ طبيعية surnaturel متحققة النتيجه الطبيعه بر واسطه Chercher un moyen طلب سبب بر كونه وسيله خواه اولمق ـ وجستجو ايتمك S'avancer, parvenir par de mauvais moyens اسباب ووسايط مذمومه‌يه تشبث ايله

نه كونه وسيله‌يه De quel moyen s'est-il servi? قطع رتبه ايتمك دوستلرى Il a réussi par le moyen de ses amis تشبث ايتمشدر واسطه‌سيله ظفرياب اولمشدر Il n'y a pas moyen de faire cela بو شيئى ايتمك طريقى يوقدر

Et le pouvoir, la faculté de faire une chose *A.* قدرت ـ اقتدار *P.* توانايى *T.* كوچ يتشمه || Je vous pris de faire cela, si vous en avez le moyen بو شيئى ايتمك يد اقتداركده ايسه همت ايلمك رجا اولنور Je ne puis lui rien donner, je n'en ai pas le moyen بر شئ ويره‌مم زيرا بر وجهله اقتدارم يوقدر

Il signifie au pluriel, facultés pécuniaires *A.* قوة مالية ـ pl. اسباب الاقتدار *P.* مالدارى *T.* وارلق || Je ne connais pas ses moyens. وارلغى ـ قوت ماليه‌سنك درجه‌سنى بيلمم درجهٔ اقتدارينه آكاه دكلم ـ درجه‌سى معلومم دكلدر

Et quelquefois, facultés naturelles *A.* بضاعة القوة *P.* مايهٔ *T.* توانايى قوتنك سرمايه‌سى || Cet orateur aurait un débit plus heureux, s'il savait ménager ses moyens بو واعظ مجبول طبعى اولان بضاعهٔ قوتنى حسن تدبير ايله اداره ايتمنك يولنى بيلمش اولسه بين الناس رواجى برقات دخى زياده اولور ايدى

Et en termes de Jurisp., les raisons qu'on apporte pour obtenir ce qu'on demande *A.* علت pl. علل || Dresser, donner des moyens dans sa requête عرضحالده علت بيان درون دعوانك Les causes et moyens d'appel بسط علل ايتمك ـ ايتمك آخر محكمه‌يه قالدرلمسنى ايجاب ايده‌جك علل وبواعث Moyens de nullité الغا ايدن علل ايجاب.

Au moyen de. *A* ب *P.* بلا *T.* ايله ـ ايله بو تقريب || On lui a donné mille écus, au moyen de quoi il s'est obligé فلانه شوقدر غروش اعطا اولنوب بو تقريب ايله متعهد اولمشدر Au moyen de la lettre que vous écrirez, nous réussirons تحرير ايده‌جككز مكتوب ايله تحصيل مرام ايده‌جكمز دركار در

MOYENNANT. V. Au moyen de... || Il a obtenu telle chose moyennant la somme de tant شو مقدار اقچه ايله فلان شيئى تحصيل ايلدى J'en viendrai à bout moyennant la grâce de Dieu بتوفيق الله تعالى بوكا ظفر بوله‌جغم دركار در

MOYEU. Cette partie du milieu de la roue dans le creux delaquelle entre l'essieu *A.* قبيب *P.* تيبر چرخ *T.* سوراخ

MOUVANCE. Dépendance d'un fief, d'une terre qui relève d'un autre fief, d'une autre terre *A.* تابعيت || Ces fiefs ne sont pas de la mouvance de ce comté بو مالكانه‌لر فلان ملككك توابعندن دكلدر Tout ce qui est dans votre mouvance متصرف اولديغكز ملككك توابعندن معدود اولان هر نه ايسه

MOUVANT. Qui a la puissance de mouvoir. Il ne se dit qu'en cette phrase: Force mouvante *A.* قوة محركة — Il se dit aussi de l'instrument qui augmente cette force *A.* آلة - آلت محركة التحريك

Il se dit aussi des terres dont le fond n'est pas stable et solide *A.* تراب هيار *P.* خاك روان *T.* آقيجى طوپراق — Il se dit aussi des sables *A.* رمال هيالة *P.* ريگ - كم‌كم *T.* آقيجى قوم روان

Et des terres qui relèvent d'un fief *A.* تابع pl. توابع — ملحق pl. ملحقات — مضاف pl. مضافات || Ces terres sont mouvantes de la mienne بو اراضى متصرف اولديغم مالكانه‌نك مضافاتندندر - توابعندندر

MOUVEMENT. Transport d'un corps d'un lieu dans un autre *A.* حركت pl. حركات *P.* جنبش *T.* دپرنش - اوينايش || Mouvement lent حركت بطيئه rapide حركت سريعه violent حركت شديده - حركت عنيفه local حركت مكانيه progressif حركت تدريجيه convulsif حركت اختلاجيه circulaire حركت دوريه égal حركت مستقيمه oblique حركت منعوجه droit حركت منحرفه - حركت بالاختلاف inégal حركت متعوجه - حركت مستويه réfléchi حركت بالانعكاس périodique حركت نائبه متناوبه composé حركت مركبه simple حركت بسيطه perpendiculaire حركت عموديه uniforme حركت متوافق الاسلوب accéléré حركت مستعجله retardé حركت متأخره Mouvement d'un globe autour de son centre كره‌نك كندو مركزى اطرافنده دوران وحركتى Le mouvement d'Orient en Occident مشرقدن مغربه دوران وحركت Les lois du mouvement شروط وقواعد حركت Le mouvement perpétuel حركت دائمه Donner le mouvement à quelque chose بر شيئى تحريك ايتمك - بر شيئه ايجاب حركت ايتدرمك Le mouvement des humeurs حركت اخلاط Les mouvemens vitaux حركات حيوانيه Il demeure sans pouls et sans mouvement *A.* لا به حبض ولا نبض *T.* نه نبضى نه حركتى قالدى

Il se dit aussi des marches et contre-marches d'une armée. || On fit faire divers mouvemens à l'armée pour attirer l'ennemi au combat دشمنى ميدان محاربه‌يه جلب ايتمك اراده‌سنه مبنى عسكره حركات گوناگون اجرا ايتدرلدى Le mouvement que le général fit faire à une partie de l'aile gauche, décida le gain de la bataille ميسرهٔ عسكرك بر مقدارينه اجرا ايتدريلان حركت جنككك قزانلمسنه علت مستقله اولمشدر

On dit d'un homme agissant et intrigant, que c'est un homme qui se donne bien du mouvement دائمى الحركة *P.* رميز - تكك طورمز *T.* بى آرام - هميشه در تك وپو — Et qu'un homme s'est donné bien du mouvement pour une affaire, pour dire, qu'il s'est fort empressé pour la faire réussir فلان مصلحته بذل ما ملكك - ظفرياب اولمق ايچون چوق تكاپو ايلدى . فلان خصوصده چوق چالشدى - جد واقدام ايلدى

Il se dit aussi des changemens qui arrivent dans un corps militaire ou civil, et qui y donnent lieu à des promotions *A.* توجيهات pl. — تبدلات pl. || Il y a eu du mouvement dans l'armée عسكرى طائفه‌سنده توجيهات واقع اولدى

Mouvement, se dit de l'agitation de l'âme causée par ses diverses affections *A.* تهزز pl. تهززات - هيجان - سوق الطبيعة *P.* طبيعتك دپرنشى - طبيعتك قوپشى *T.* جنبش طبيعت || Mouvement volontaire تهزز اختيارى involontaire تهزز اضطرارى impétueux تهزز عنيف - تهزز شديد On n'est pas maître des premiers mouvemens تهززات بادره‌ده تمالك نفس ممكن دكلدر La volonté donne le mouvement aux autres facultés انسانك اراده‌سى قواى سائره‌نك تهزز وهيجاننه باعث اولور Il a fait cela par un mouvement d'équité بو فعلى مايهٔ نصافت وحقانيتك هيجاننه مبنى ايشلمشدر — Il n'a pas fait cela de son propre mouvement بو فعلى مجرد طبيعتك عدل وحقانيته سوقيله ايتدى فلان ايشى سوق طبيعت مخصوصيله ايتمدى Il n'a fait que suivre le mouvement d'autrui مجرد آخرك سوق طبيعتنه تبعيةً بو فعلى ايشلمشدر

Il se dit figur. de l'agitation, de la fermentation dans les esprits *A.* هزهزة *P.* آشوب - شورش *T.* قرقشدلق || Il y a des mouvemens dans cette province بو مملكتده آثار شورش وآشوب ظهور ايتمشدر On annonce un mouvement dans Paris پارس شهرنده هزهزهٔ ناس ظهور ايده‌جكنى خبر ويريورلر .

Mouvement, se dit aussi des ressorts d'une horloge, d'une

A. تابع الملاح *P.* غلام كشتی *T.* ميچو || On l'a vu mousse de vaisseau فلانی كمی ميچوسی ايكن كورمشلر Mousse de proue قيچ ميچوسی de poupe باش ميچوسی

MOUSSE. Espèce de petite herbe fort épaisse et fort menue, qui naît sur les terres sablonneuses, sur les toits, sur des pierres et sur des arbres *A.* اشنة *P.* اشنه *T.* يوصون || Mousse de chêne ميشه آغاجی يوصونی

MOUSSE. Certaine écume qui se forme sur l'eau et sur quelque liqueur *A.* زبد *P.* كف *T.* كپوك || Versez de haut, cela fera de la mousse يوكسكدن افراغ ايله زيرا كپوكلنور شيئدر

MOUSSELINE. Toile de coton fort fine *T.* دلبند || Mousseline brodée سوزنی ايشلنمش دلبند rayée چيبوقلی دلبند

MOUSSER. Il se dit des liqueurs sur lesquelles il se fait de la mousse *A.* تزبّد *P.* كف زدن *T.* كپوكلنمك || Le vin de Champagne mousse plus que les autres vins شامپانيا شرابی سائر اجناس خمردن زياده تزبّد ايدر

Moussé. *A.* مزبّد *P.* كفناك *T.* كپوكلنمش

MOUSSEUX. Qui mousse, qui fait beaucoup de mousse *A.* كثير الزبد *P.* كف زن *T.* كپوكلنور ـ كپوكليجی

MOUSSON. Saison dans laquelle soufflent certains vents périodiques *A.* رياح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم يلی || Attendre la mousson رياح موسمه مترقب اولمق Les moussons ont été contraires موسم يللری ـ رياح موسم مخالف ايدی

MOUSSU. Qui est couvert de mousse *A.* كثير الاشنة *P.* اشنه دار *T.* يوصونلی || Une pierre moussue يوصونلی طاش

MOUSTACHE. Barbe qu'on laisse au-dessus de la lèvre d'en haut *A.* شارب pl. شوارب ـ سبلة pl. سبال *P.* بروت ـ سبلت *T.* بيق || Grande moustache شارب اضخم ـ قبا بيق belle اوجی قيورق بيق retroussée كوزل بيق ـ سبلهٔ لطيفه

Et les poils que quelques animaux, comme le chat, ont autour de la gueule *A.* كلبة *T.* بيق

MOÛT. Vin doux et nouvellement fait *A.* مسطار *P.* شيره *T.* شيره ـ موصطاربّه

MOUTARDE. Composition de graine de sénévé broyée avec du vinaigre *A.* صناب *P.* خردل *T.* خردل || Moutarde douce صناب حلو ـ طاتلو خردل commune خرجی خردل — Il se dit aussi de la graine de sénévé. V. Sénévé.

MOUTARDIER. Petit vase dans lequel on met la moutarde *A.* حقة الصناب *P.* خردلدان *T.* خردللق || Moutardier d'argent سيم خردلدان

Et celui qui vend de la moutarde *A.* بيّاع الصناب *P.* خردل فروش *T.* خردلجی

MOUTON. Bélier châtré *A.* شاة pl. شياة ـ ضائن pl. ضأن ـ غنم pl. اغنام *P.* گوسفند ـ ميش *T.* قيون || Pied de mouton قيون پاچه‌سی gigot de mouton قيون بودی

On comprend aussi sous ce nom, les béliers, les brebis, les agneaux, quand ils sont en troupe *A.* pl. اغنام *P.* اجناس رمهٔ گوسفندان *T.* قيون قسمی || Un troupeau de mouton قيون سوريسی ـ اغنام

On dit, que le peuple fait comme les moutons, pour dire, qu'il fait ce qu'il voit faire aux autres عوامّ ناس قيون كبی اويوب سورينور

On dit figur. d'un homme qui est d'une humeur douce, que c'est un mouton قوزی كبی بر آدمدر

Et proverb., Revenons à nos moutons, pour dire, reprenons notre discours *A.* ارجعنا الی ما نحن فيه *P.* رشتهٔ كلام باز بسته بكنيم *T.* صددمزه كلهلم

Mouton, se dit aussi de la peau de mouton préparée *A.* مسك pl. مسوك *P.* پوست ميش *T.* قيون دريسی

Moutons, se dit sur la mer, des vagues qui s'élèvent lorsque la mer commence à être agitée *T.* دريا قوزيلری

Mouton. Une espèce de gros billot de bois, avec quoi on enfonce des pieux *A.* ميطدة *P.* كدين *T.* طوقماق

MOUTONNER. Rendre frisé et annelé comme la laine d'un mouton *A.* تقريد *P.* پر شكن كردن *T.* قيورجقلتمق

Il se dit au neutre de la mer ou d'une rivière dont les eaux commencent à s'agiter *T.* دريا قوزيلری ديرنمكه باشلمق

MOUTURE. L'action de moudre du blé *A.* طحن *T.* اكوتمه

Il se dit aussi du salaire que prend le meunier *A.* اجرة الطحن *P.* حق آسيا *T.* طحنيه ـ دكرمن حقی || Ce meunier prend tant pour la mouture بو دكرمنجی شو قدر حقّ آسيا آلور

On dit proverb., Tirer d'un sac deux moutures, pour dire prendre double profit d'une même affaire *T.* بر قوزيدن ايكی دری آلمق

فضای غزا وجهادده تسلیم جان ایلمه - ممات اولمق شرفیاب اولمق

On dit par exagération || Mourir de chaud شدت حرارتدن شدت سرمادن Il meurt de froid اولوم درجه‌سنده وارمق صبرسزلقدن de chagrin کدردن اولویور d'impatience اولویور آجلقدن de faim اولویور Il meurt mille fois le jour کولمکدن اولویور جانی چیقار کونده بیک کره Il pensa mourir de rire اوله یازدی

On dit pour marquer qu'on ne veut point démordre de ce qu'on a entrepris, Je viendrai au bout de mon dessein, ou je mourrai à la peine *P.* یا سر دهم یا ستانم کلاه *T.* یا اولورم یا باشه چیقارم

On dit, quand on demande des assurances de quelque chose par écrit, On ne sait qui meurt, ni qui vit *T.* بو دنیا اولوم دیرم دنیاسیدر

Et qu'on a fait mourir un homme, pour dire, qu'il a été exécuté مظهر قتل ودمار اولمشدر - جزاسی ترتیب اولندی

On dit d'un homme qui quitte le monde pour vivre dans les exercices de piété, qu'il est mort au monde - ترک دنیا ایلدی علایق دنیویه‌دن منقطع اولمشدر

Et d'un homme condamné au bannissement ou aux galères perpétuelles, qu'il est mort civilement من جهة الامور الدنیا میت مثابه‌سنده در

Mourir, se dit aussi des choses morales *A.* انعدام - فنا *P.* فنا پذیرفتن - نا بود گشتن *T.* یوق اولمق || اولمک - Sa gloire, sa mémoire, son nom ne mourra jamais نام وشهرتی و یاد وذکروی الی انتهاء الادوار رهین فنا وتبار اولمقدن مبرّا صیت جلیل وذکر جمیلی الی الابد باقی ومستدام - در Les ouvrages de cet auteur ne mourront jamais بو مؤلفک آثاری ابد الآباد فنا بولمق احتمالی یوقدر Ses passions ne durent guères, elles meurent bientôt امراض نفسانیه‌سی طول مدت متمادی اولمیوب آز زمان ایچنده منعدم اولور

Il se dit aussi des arbres et des plantes *A.* تلف *P.* تباه شدن - تباهیدن *T.* فنا بولمق - اولمک || Ces arbres ne viennent pas bien dans les sables, ils y meurent tous بو اشجار قومسال یرلرده طوتمیوب هپ تلف اولور J'avais planté des poiriers, des pommiers qui sont morts ارمود غرس ایلدیکم

والما آغاجلری رهین تلف اولمشدر

Et de certains choses dont le mouvement finit peu à peu *A.* انطفا *P.* خاموش شدن *T.* سونمک || Ce feu mourra, si l'on n'y met du bois بو آتش منطفی اوله‌جقدر علاوهٔ حطب اولنمیه‌جق اولور ایسه

Se mourir. Être sur le point de mourir *A.* اشراف علی الموت *P.* نزدیک مرگ آمدن *T.* اولومه یاقلشمق - اولوم وقتنه چاتمق

Mort, *A.* میت - هالک - متوفا *P.* مرده *T.* اولو - اولمش || Il est mort فلانک میتدر Il a ordre de le prendre mort ou vif مأمور در حیاً ومیتاً اخذیه *P.* لحم میت - Chair morte *A.* گوشت مرده *T.* اولوات - Argent mort, c'est de l'argent dont on ne tire aucun profit *A.* مال میت - مال معطل *P.* مال مرده *T.* اولو مال - Il est aussi substantif *A.* میت pl. اموات *P.* مرده *T.* اولو || Ensevelir les morts تکفین اموات ایتمک Prier Dieu pour les morts ارواح مردگان ایچون دعا ایتمک Après le combat, il fut trouvé parmi les morts بعد المحاربه اموات ایچنده بولندی

On dit d'un malade désespéré, que c'est un homme mort بو خسته‌ده جان قالمدی - Et qu'un homme a le teint mort, les yeux morts, les lèvres mortes رنگک روینده وکوزلرنده ودوداغنده جان قالمدی - اثر روح قالمدی •

Eau morte, se dit de l'eau qui ne coule point *A.* ماء نایم *P.* آب خوابنده *T.* طورغون صو

Saison morte. V. Morte-saison || Le temps des vacations est une saison morte pour les affaires du Palais تعطیل وقتلری امور محکمه‌نک ایام کسادیدر

MOURON. On donne ce nom à la salamandre. V. ce mot.

MOUSQUET. Ancienne arme à feu, que l'on portait sur l'épaule *A.* برقیل pl. براقیل *P.* تفنگ *T.* تفنک || Charger, tirer un mousquet تفنکی طولدرمق وآتمق

MOUSQUETADE. Coups de mousquet tirés à la fois *T.* تفنک قورشونی - بر اوغوردن آتیلان تفنک قورشونی یایلمی یایلمی

MOUSQUETAIRE. Soldat à pied qui portait le mousquet *A.* رامی البرقیل pl. رماة البرقیل *P.* تفنک انداز *T.* تفنکجی

MOUSQUETERIE. V. Mousquetade.

MOUSSE. Petit garçon servant dans l'équipage d'un vaisseau

قبل الطبع تبليلی

MOULAGE. Action de mouler du bois. V. ce mot.

MOULE. Petit poisson enfermé dans une coquille *T.* مديه

MOULE. Matière creusée et préparée de manière à donner une forme précise à la cire, au plomb, etc. que l'on y verse tout fondus *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ قالب ـ تپنك ـ قالبه افراغ ايتمك *T.* قالب ربختە || Jeter en moule قالبه افراغ ايتمك بوشی قالبه دوكلمشدر Cela est fait au moule قالبه دوكمك Rompre la moule قالبی شكست ايتمك Les statues de bronze, les canons, les cloches, etc. se jettent en moule پرنجدن مصنوع اولان اصنام وطوبلر وچاك وسائر اول مقوله شيلر قالبده اصاغه اولنور Un moule à faire des balles de plomb قورشون كله دوكهجك قالب ـ On dit figur. Se former sur le moule de quelqu'un كندو نفسنی فلانك قالبنه اويدرمق فلانك طور وصيغەسنه كوره تصويغ ايتمك

MOULER. Jetter en moule *A.* افراغ ـ اصاغة فی القالب *T.* در قالب ربختن *P.* سبك فی القالب ـ فی القالب سكه يی قالبه دوكمك Mouler des médailles || قالبه دوكمك des chandelles مومی قالبه افراغ ايتمك ـ Figur. Se mouler sur quelqu'un, pour dire, se former sur quelqu'un. V. Moule.

On dit, Mouler une statue, un bas-relief, pour dire, appliquer sur une statue, etc. du stuc, du plâtre, afin qu'ils en prennent l'empreinte *A.* اخراج القالب ـ اخذ القالب *P.* قالب گرفتن *T.* قالبنی چیقارمق ـ قالبنی آلمق

Mouler du bois, signifie, mesurer du bois *A.* تقدير الحطب *P.* اوطونی ـ اوطونی اولچمك *T.* هيمه را اندازه كردن اولچی‌یه اورمق

Moulé. *A.* مفروغ فی القالب ـ مسبوك فی القالب *P.* قالبه دوكلمش *T.* در قالب ربخته

On dit, Lettre moulée, pour dire, imprimée *A.* مطبوع *P.* بصلمش *T.* طبع كرده

MOULEUR DE BOIS. Officier dont la charge est de mouler le bois qu'on vend *A.* مقدّر الحطب *P.* اندازه زن هيمه *T.* اوطونك اولچيسنه باقن

MOULIN. Machine à moudre du blé *A.* طاحونة pl. طواحن ـ رحا pl. ارحا *P.* آسيا ـ آس *T.* دكرمن || Moulin à vent *P.* صو *T.* آسياب *P.* à eau يل دكرمنی *T.* باداس ـ آسياباد مرداس ـ دستاس *P.* كبداء ـ مهشة ـ غربية *A.* à bras دكرمنی ال دكرمنی *T.*

On appelle Moulins, plusieurs autres machines de même genre *A.* دوّارة *P.* چرخ *T.* چرخ || Moulin à huile زيتون يغی ـ قهوه چرخی à café كاغد چرخی à papier دكرمنی ـ چرخی چرخده بصلمش سكه De la monnaie faite au moulin قهوه دكرمنی

MOULINÉ. Il se dit du bois gâté par les vers *A.* مأروض ـ قورد يتكاو *T.* كرمخورده *P.* متخرّب

MOULINET. Espèce de tourniquet dont on se sert pour enlever des fardeaux *A.* منجنون *T.* بوجورغاد

MOURANT. Qui se meurt *A.* مشرف علی ـ ناسم ـ مايت الموت *P.* نيم مرده *T.* اولومجل || Il a les yeux d'un homme mourant برمريض ـ كوزلری بر مردم مايت كوزی كبيدر ـ ناسم كوزی كبيدر ـ Et au substantif || Le champ de bataille était plein de morts et de mourans عرصه‌گاه جنك وجدال مايت وميّت ابدان كثيره ايله مالامال ايدی

On appelle figur. Des yeux mourans, des yeux languissans et pleins de passion *A.* طرف افتخ ـ عين افتخ *P.* چشم خواب مخمور كوز *T.* چشم خسته ـ چشم مخمور ـ آلود

Et bleu mourant, un bleu fort pâle *T.* بايغين ماوی رنكی

MOURIR. Cesser de vivre *A.* وفات ـ هلاك ـ موت *P.* مردن *T.* تسليم روح ايتمك ـ فوت اولمق ـ اولمك || Mourir d'une mort violente موت شديد ايله وفات ايتمك de vieillesse غلبهٔ پيری وشيخوخت تقريبيله وفات ايتمك de maladie بر مرض سببيله وفات ايتمك Mourir subitement ناگهان فوت اولمق ـ فجئةً وفات ايتمك Il est mort un tel jour فلان كون رشتهٔ حياتی تيغ اجل ايله شكست مشرف ـ شمع حياتی منطفی اولمشدر ـ ومنقطع اولمشدر ترك دار فنا ـ هلاك ودفين صندوقهٔ خاك اولمشدر تنگنای فنادن فضای رحيب ـ وعازم ملك بقا اولمشدر ـ دار بقايه ارتحال ايلدی ـ بقايه رختكشيدهٔ رحلت اولمشدر عزم ـ اثقال وجود وحياتی بندر عدم آباده نقل ايلدی ايمان صحيح ايله سفر آخرت ايتمشدر Mourir charitablement عزيز ومبارك بر ذات كبی en saint تسليم روح ايتمك ـ تسليم جان ايتمك ـ On dit, Mourir de sa belle mort, pour dire, de sa mort naturelle ـ موت طبيعی ايله وفات ايتمك حلول اجل موعود ايله دار ـ حتف انف ايله اولمك ـ بقايه رحلت ايتمك ـ Et mourir au lit d'honneur, pour dire, être tué à la guerre بساط شرف واجلالده ذايق شربت

Mouchez-vous برونكی سل ـ تمخط ايله

Et ôter le bout du lumignon, lorsqu'il empêche la chandelle de bien éclairer *A.* شمع ـ سرگیری کردن *P.* قرض الذبالة ـ تقريط *T.* از سر فتيله گرفتن || Mouchez cette chandelle بو مومك فتيلنی آل

MOUCHERON. Le bout de la mèche d'une chandelle qui brûle *A.* ذبالة *P.* سر فتيله *T.* فتيلك اوجی

MOUCHETER. Faire de petits trous sur une étoffe *A.* اعمال الخربة *P.* خرده سوراخها زدن *T.* اوفاق دليكلر آچمق ـ ou de petites marques *A.* تنقيط *P.* نكته زدن *T.* كوزه‌نك آچمق || Moucheter du satin اطلس اوزرنده بنكلر اورمق ـ Moucheter de l'hermine, c'est y mêler de petits brins de fourrure noire قاقم اوزرنده كوزه‌نكلر آچمق ياخود بنكلر اورمق بنك سرپمك

Moucheté *A.* منقط *P.* نكته دار *T.* بنكلو

Il signifie aussi, tacheté, en parlant de certains animaux *A.* ابرش ـ اعرم *P.* نكته دار *T.* بنكلو آلاجه

MOUCHETTES. Instrument qui sert à moucher les chandelles *A.* مقراض الشمع *P.* گاز *T.* موم مقاصی || Mouchettes d'argent سيم موم مقاصی

MOUCHETURE. Ornement qu'on donne à une étoffe en la mouchetant *A.* نقش بالنقط *P.* نقش نگارش *T.* با نكتها ـ بنكلمه || La moucheture de cette étoffe est agréable بو ثوبك نقش نقطی لطيف ورعنا در بنكلر ايله دوناتمه

MOUCHEUR. Celui qui mouche les chandelles *A.* مقرط *P.* سرگير چراغ *T.* موم فتيلنی آليجی

MOUCHOIR. Linge dont on se sert pour se moucher *A.* منديل pl. مناديل ـ مقرمة *P.* دستمال ـ دستارچه ـ سپردك *T.* ال دستمال ـ ساده دستمال || Mouchoir uni ياغلق ـ مقرمه‌سی de poche جيب مقرمه‌سی des Indes بی نقش دستمال هندكاری مقرمه ـ هندی

MOUCHURE. Le bout du lumignon d'une chandelle, lorsqu'on l'a mouchée *A.* قراضة الفتيلة *P.* ريزهٔ سر فتيل *T.* فتيل كسنتيسی

MOUÇON. V. Mousson.

MOUDRE. Mettre en poudre par le moyen du moulin *A.* طحن ـ رحى *P.* آرد كردن *T.* اكوتمك || Moudre du blé بغدايی طحن ايتمك Le moulin n'a pas assez d'eau, il ne peut moudre que six mois de l'année دكرمانك كفايت مقداری صويی اولمديغندن سنه‌ده آلتی آيدن زياده طحنه لياقتی يوقدر

Moulu. *A.* مطحون *P.* آرد كرده *T.* اكودلمش

On appelle Or moulu, de l'or réduit en très-petites parties *A.* ذهب مسحوق ـ دقاق الذهب *P.* ريزهٔ زر *T.* آلتون خرده‌سی

MOUFETTE. Vapeur pernicieuse qui s'élève dans les souterrains des mines *A.* بخار ردئ pl. ابخرة رديئة *P.* هورآفترسان *T.* يرامز بوغ

MOUILLAGE. Fond propre pour jeter l'ancre *A.* مرسا ـ محط *P.* السفينة قرارگاه كشتی ـ كشتيگاه *T.* كمی يتاغی || Cette rade est un bon mouillage بو يالی كناری اعلا كمی يتاغيدر Ce mouillage n'est pas sûr بو محلده اولان مرسا محفوظ دكلدر

MOUILLER. Tremper, humecter, rendre humide *A.* تبليل ـ اخضال ـ انداء *P.* نمناك كردن ـ نم زدن ـ فرغاريدن *T.* اصلتمق ـ بشارتمق || Mouiller un linge dans l'eau بزی صوده اصلتمق ـ صوده نقع ايتمك ـ ايچنده تبليل ايتمك La pluie a mouillé les prés فزول ايدن مطر صحرالری نمناك ايلدی Ce brouillard mouille comme de la pluie بو يغمور كبی يری بشاردر ـ طومان باران قدر يری اندا ايدر Il craint de se mouiller les pieds تبليل اقدامدن احتراز ايدر

Mouiller. Jeter l'ancre pour arrêter le vaisseau *A.* ارسا ـ القاء المرسا ـ القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور آتمق ـ يناشمق || Être mouillé يناشمش اولمق Ils mouillèrent l'ancre en tel endroit فلان محلده القای لنگر قرار ايتمشلر در Nous étions mouillés dans la rade دكز قييسنده يناشمش لنگر انداز قرار ايدك ـ ايدك Le vent étant devenu contraire, on fut obligé de mouiller هوا مخالف اولمغله القای لنگر توقف وقرار اولنمق لازم كلدی

On dit en termes de Gramm., Mouiller le double LL, pour dire, le prononcer avec une sorte de mollesse *A.* اشمام اللام المشدد

Mouillé. *A.* مبلل *P.* نمناك شده ـ فرغاريده ـ آغاريده *T.* اصلنمش *A.* مرسو *P.* لنگر انداز توقف وقرار *T.* ينشمش ـ دمور اوزرنده طورمش ـ

MOUILLURE. Action de mouiller, ou état de ce qui est mouillé. V. Mouiller. || La mouillure du papier avant l'impression كاغدك

سبب مستحسن ـ سبب معقول Bon motif || سبب *T.* mauvais سبب غير مستحسن ـ سبب نا معقول puissant سبب قوى Quel a été son motif? سببى نه ايدى Agir par un motif de zèle غيرته ـ غيرت سببيله عمل وحركت ايتمك

Il n'a point d'autre motif en cela que celui de la gloire de Dieu بو بابده سبب وعلت مجرد تمجيد شان جناب مبنى ربّ ذو الجلالدر L'intérêt est le seul motif qui le fait agir بو وجهله عمل وحركتنه بادى انجق مصلحت مخصوصه انجق فكر نفع وفائده در ـ در

On appelle Motif de crédibilité, ce qui peut raisonnablement porter à croire une chose indépendamment des preuves démonstratives *A.* موجب التحقق العقلى || Si ce n'est pas une preuve convaincante, c'est au moins un motif de crédibilité بو دليل بادئ اثبات دكل ايسهده لا اقل موجب تحقق عقلى در

MOTION. Action de mouvoir. V. Mouvoir. — Il signifie aussi, l'ouverture d'une opinion faite dans une assemblée *A.* رأى *T.* تقديم رأى در ميان كرده *P.* آراء معروضة pl. معروض فلان ... || On a fait une motion pour ... اولنمش بر كونه رأى مادّه ايچون بر رأى عرض اولندى Il y eut des motions très-diverses, et même il y en eut de contradictoires مجلسده غايت الغايه مختلف الاحوال بلكه برى برينه متناقض عرض اولنمش رأيلر عرض اولندى Délibérer sur la motion عرض اولنمش رأى اوزرينه مشورت ايتمك Amender la motion عرض اولنمش رأيى محو واثبات ايله تعديل ايتمك la retirer بر كمسنه مجلسده عرض ايتمش اولديغى رأيى استرداد ايتمك la rejeter عرض اولنمش رأيى ردّ ـ كيرويه القى ـ ايتمك

MOTIVER. Alléguer les motifs d'un avis, d'une déclaration *A.* تعليل ـ بيان السبب *P.* بهانه نمودن *T.* بيان علت بر حكمده || Motiver un arrêt سبب كوسترمك ـ ايتمك بسط Il ne motive jamais son avis بيان سبب ايتمك وايراد ايلديكى رأيده ابدى علت بيان ايتمز

MOTTE. Petit morceau de terre détaché du reste de la terre *A.* مدرة pl. مدر ـ مثلة ـ قشعة *P.* كلوخ ـ كلهون *T.* كسك || Un champ plein de mottes كسكلر ايله طولو بر تارلا Rompre, briser les mottes d'un champ تارلانك كسكلرينى قيرمق

MOTUS. Expression par laquelle on avertit quelqu'un de ne rien dire *A.* اسكت *P.* خموش باش ـ خب باش *T.* صوص

اسكت بوكا دائر بر شئ Motus, ne parlez pas de cela || اول سويلمه

MOU. Poumon d'agneau ou de veau *A.* سحارة *P.* شُش *T.* بوزاغى جكرى || Bouillon de mou de veau آق جكر ـ جكر قوزى جكرى قاورمه سى Fricassée de mou d'agneau چورباسى

MOU, au fém. Molle. Qui cède facilement au toucher *A.* رخو ـ ليّن ـ دامث ـ ملايم ـ ناعم *P.* نرم *T.* يومشق || Ce lit n'est guère mou بو فراش اول قدر ملايم دكلدر De la cire molle شمع ليّن Avoir les chairs molles رخو اللحم اولمق Des poires molles يومشق آرمود ـ نرم وليّن آرمود

Figur. Qui a peu de vigueur *A.* مسترخا ـ ذو الرخاوة ـ رخو الطبيعة ـ ملايم *P.* سست *T.* كوشك || Ce cheval est mou, et n'a point de force بو آتك اصلا ودبار قوتى اولميوب رخاوتى غالبدر Cet homme paraît fort et robuste, mais il est mou au travail بر ظاهر حالده قوى وتندرست آدم كوربنور ايكن ايشده كوشكلكى وار در Le temps est mou هبوب ايدن هوا ملايمدر Le vent est mou كوشكدر ـ ريح ملايمدر اسن روزكار كوشكدر

On dit d'un homme qui n'a pas de fermeté dans ses résolutions, qu'il est mou, que c'est un esprit mou *A.* دامث المزاج ـ ليّن الخلق *P.* نرمخو *T.* كوشك ـ يواش خويلو

MOUCHARD. Espion *A.* جاسوس pl. جواسيس *P.* ايشه ـ پژوهنده *T.* جاشوت || La police a des mouchards parmi les filous يان كسيجى طاقمندن ضابطانك جاسوسلرى وار در

MOUCHE. Petit insecte qui a des ailes *A.* ذباب pl. اذبّة *P.* مكس *T.* سينك || Grosse mouche ذباب كبير ـ بيوك سينك Mouche à miel *A.* نحلة ـ زنبور العسل *P.* منج *T.* بال اريسى Mouche guêpe *A.* زنبور *P.* زنبور ـ بز *T.* صارى Mouche cantharide *A.* ذروح pl. ذراريح *P.* نيشترلى آرى ـ ارى *T.* كاننه *P.* قدوز بوجكى

On dit proverb. Faire d'une mouche un éléphant *T.* حبّه يى قبّة ايتمك

Et faire une querelle sur un pied de mouche بر قرنجه آياغى ايچون نزاع ايتمك

MOUCHE, Espion. V. Mouchard.

MOUCHER. Presser les narines pour les nettoyer *A.* تمخّط ـ امتخاط ـ مسح الانف *P.* خلميدن *T.* سومكرمك ـ بورونى || Mouchez cet enfant بو چوجوغك بورننى سل سلمك

Je le dirai en peu de mots بونى دائر لفظ واحد يوقدر مختصراً بيان ايده‌جكم || Vous avez lâché là un mot bien léger بر سوز ـ آغزكدن زلق لسان ايله بر لفظ قاچرمشسك || Ne dire mot, ne répondre mot قاچرديك لفظ واحد تفوّه آغز آچمامق ـ شقّ شفه ايتمامك ـ ايتمامك

On appelle Mots consacrés, certains mots qui ne sont bons qu'en certains endroits *A.* لفظ مخصوص pl. الفاظ مخصوصة — et certains mots qui sont tellement propres à quelques arts, qu'on ne peut pas en employer d'autres *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات

Et mot propre, celui qui rend parfaitement l'idée *T.* حقّ حسن تعبير || Il faut, pour bien écrire, connaître le mot propre كتابت هر شيئك حقّ تعبيرينى بيلمكه توقّف ايدر ـ On dit dans le sens contraire, Un mot impropre تعبير نا بموقع ـ نا مناسب

On appelle Mot pour rire, ce que l'on dit pour amuser les autres *A.* كلام مضحك *P.* سخن خنده انگيز *T.* كولدره‌جك صحبت || Il a toujours le mot pour rire دائما بر درلو كلام خنده انگيز بولور — Et mot fin, une expression d'une simplicité apparente, mais qui fait penser plus qu'elle ne paraît dire ايچ يوزلو كلام — On dit proverb. Voilà un mot profond, pour dire, un mot où l'on découvre plus de choses à mesure qu'on le médite اشته بر درين كلام

Et mots obscènes, des termes qui blessent la pudeur *A.* رفش ـ pl. فحشيّات *P.* سخنهاى فحش آميز *T.* عارسز صحبتلر

On dit, qu'un homme entend à demi-mot نيم اشارت ايله عقلى وارر

On dit proverb. Qui ne dit mot, consent, pour dire, qu'en certains cas se taire, c'est consentir *T.* سكوت اقراردندر

Mot, signifie aussi, sentence apophthegme *A.* قول pl. اقوال || Ce philosophe a dit un beau mot, un mot bien remarquable فلان حكيم شايان اعتبار ودقّت اوله‌جق بر قول سويلدى

On appelle Bon mot, un trait ingénieux, vif et plaisant *A.* نكتة pl. نكات *P.* نكته دار سخن *T.* مضمون || C'est un diseur de bons mots نكته دار سوز سويلر بر آدمدر || Ce que vous dites là est un des bons mots d'un tel فلان كلام ديديككك || Il perdrait plutôt un ami qu'un bon mot كمسنه‌نك مضمونلرندندر فلانك عندنده مضمونى قاچرمقدن ايسه بر دوستى قاچرمق اولادر || Il est rare de bien répliquer à un bon mot بر مضمونه لايقى اوزره حاضر جوابلق ايتمك نادراتدندر

Mot ou Mot du Guet. T. de guerre. Mot qui sert aux soldats à se reconnaître pendant la nuit *A.* شعار ـ كلمة معهودة || Donner le mot شعارى سپارش ايتمك || Aller prendre le mot شعارى سؤال ايچون سر عسكرك ياننه وارمق || On l'envoya porter le mot كلمهٔ معهوده‌نك تفهيمنه مأمورا ارسال اولندى || Le mot qu'on avait donné le jour du combat était Paris يوم مقابلده تعيين اولنان كلمهٔ معهوده پارس لفظى ايدى

On dit proverb., que des gens se sont donné le mot, le mot du guet, pour dire, qu'ils sont de concert ensemble بينلرنده سوزى ـ يكزبان وفاق اولمشلر در ـ كلمهٔ واحده اولمشلر در بر ايتمشلر در

En un mot. Bref, en peu de mots *A.* خلاصة الكلام ـ نتيجة ـ الحاصل ـ الكلام ـ القصّة *P.* انجام سخن *T.* لاقردينك اولانجه‌سى ـ حاصل كلام || Il est vertueux, généreux; en un mot, c'est un homme accompli ارباب صلاح وفضيلت واصحاب جود وسخاوتدن والحاصل بى نقصان وقصور بر آدمدر || En un mot, je n'en ferai rien نتيجهٔ كلام هيچ بر شئ ايده‌جك دكلم

Mot à Mot, mot pour Mot. *A.* لفظاً بلفظ ـ لفظاً بعد لفظ *P.* سخن بسخن ـ لفظ بلفظ *T.* سوز سوز || Apprendre quelque chose mot à mot برشيئى لفظاً بلفظ اوكرنمك || Rendre mot à mot لفظاً بلفظ تقرير ايتمك || traduire لفظاً بلفظ ترجمه ايتمك || transcrire لفظاً بعد لفظ استنساخ ايتمك || Rapporter fidèlement mot pour mot لفظاً بعد لفظ صادقانه نقل ايتمك

MOTEUR. Qui met en mouvement *A.* محرّك ـ بادى ـ التحريك *P.* جنبش دهنده *T.* قلمداديجى ـ يورتدريجى || Dieu est le premier moteur de toutes choses بارى تعالى حضرتلرى بادئ تحريك كافّة الموجوداتدر || On dit aussi, Vertu motrice قوّة محرّكة || faculté خاصّة محرّكة Figur. *A.* آله التحريك ـ سايق *P.* فترولنده *T.* قشقرديجى || Il fut le principal moteur de cette entreprise, de cette conjuration بوماده‌نك وفساده دائر معاهده‌نك آلت اصليهٔ سايق اصليسى فلاندر ـ تحريكى فلان كشيدر

MOTIF. Raison qui détermine à agir *A.* سبب pl. اسباب ـ علّت pl. علل ـ باعث ـ بواعث ـ بادى ـ بوادى *P.* بهانه

MORTIFICATION. Action de mortifier son corps, ses passions *A.* مشاذة pl. مشاذات *P.* اماتة النفس ـ تشدد النفس ـ مشاذات *T.* نفسی سردلك ایله قهر ایتمه ـ تن آزردگی || La mortification est nécessaire à un chrétien اهل ایمانه کوره تشدد نفس واجبدر On ne va au ciel que par la voie des mortifications مظهر نعیم جنت اولمق اختیار مشاذات ایله اولور

Il signifie aussi, le chagrin que l'on donne à quelqu'un par des reproches, ou par des procédés durs et fâcheux *A.* الم pl. آلام *P.* دلازاری *T.* تکدیر || Il a reçu une cruelle mortification بر الم شدیده مظهر اولمشدر ـ Il se dit aussi des accidens fâcheux qui arrivent dans la vie || Ce sont des mortifications que Dieu nous envoie اشبو احوال طرفمزه ارسال الهی اولان آلام وبلایادندر

On appelle en termes de Chirurgie, Mortification des chairs, l'état des chairs qui ne participent plus à la vie de l'animal, et qui sont près de se gangrener *A.* موات اللحوم

MORTIFIER. Faire que de la viande devienne plus tendre *A.* ایراث النعومة فی اللحم ـ الانة اللحم ـ اماتة اللحم *P.* گوشترا نرم کردانیدن *T.* اتی یومشتمق || Mettre de la viande à l'air pour la mortifier اتی یومشتمق ایچون آچق یرده آصمق

Se mortifier *A.* کسب الملایمة ـ کسب النعومة ـ تلین *P.* نرم شدن ـ نرمی پذیرفتن *T.* یومشامق || La viande se mortifie difficilement dans un temps froid لحم هوانك شدت برودتی وقتنده کسب نعومت ایتمك مشکلدر

Il signifie figur., affliger son corps par des macérations, des jeûnes, etc. *A.* تشدید البدن *P.* اماتة البدن ـ تشدید البدن *T.* بتن سختی کوده‌یه سردلك ایله اذیت تنرا آزرده کردن ـ آوردن *T.* ویرمك || Il faut se mortifier pour l'amour de Dieu لوجه الله تعالی تشدید بدن ایتمك لازمدرندر ـ On dit aussi, Mortifier ses sens, ses passions *A.* قهر النفس *P.* نفسرا مقهور کردانیدن *T.* نفسی قهر ایتمك

Et causer du chagrin à quelqu'un *A.* ایراث الالم ـ ایلام *P.* دردناك کردن ـ دلازار کردن *T.* تکدیر ایتمك || La disgrâce qui lui est arrivé l'a extrêmement mortifié دوچار اولدیغی مصیبت کندویی نهایة الغایه ایلام وتکدیر ایلدی ـ کندویی مستغرق دریای الم واندوه ایلدی

Mortifié. *A.* متشدد البدن *P.* سختی کشیده *T.* وجودینی تکدیر اولمش ـ کدرلنمش *T.* دلازار *P.* متألم *A.* قهر ایتمش || Je suis bien mortifié de vous annoncer la mort de votre père پدرکزك وفاتی خبرینی سکا ویردیکمدن بغایت متألم اولورم

MORTUAIRE. Qui concerne les morts *A.* میتی *P.* مخصوص مرده *T.* اولویه مخصوص ـ Drap mortuaire. V. Drap. ـ Registre mortuaire اولولرك اسامیلری قیدینه مخصوص دفتر ـ دفتر اموات

MORVE. Humeur qui sort par les narines *A.* مخاط ـ رعال ـ *P.* خل ـ مرگ ـ خلم ـ ذنین *T.* سموك || La morve lui sort du nez سموکی بروننددن آقار

Il se dit aussi d'une maladie des chevaux *A.* رعام *P.* ژفك *T.* سموك آقمه بینی

MORVEAU. Morve épaisse *A.* نخامة *T.* سموك پارچه‌سی

MORVEUX. Qui a la morve au bout du nez *A.* اذن *P.* بورونی خلناك ـ خلمناك *T.* سموکلو || Un enfant morveux سموکلو بر چوجوق

MOSAÏQUE. Qui vient de Moïse *A.* موسوی || La loi Mosaïque شریعت موسویه

MOSAÏQUE. Ouvrage de rapport, composé de petites pierres de différentes couleurs, par l'arrangement desquelles on fait des figures et autres ornemens *T.* رنگامیز خرده طاشلر ایله ایشلمه نسنه *A.*

MOSCATELINE, HERBE DU MUSC, ou **HERBE MUSQUÉE.** Plante *A.* مسك البر *P.* گیاه مشك *T.* مسك اوتی

MOSQUÉE. Lieu où les Mahométans s'assemblent pour faire leurs prières *A.* مسجد pl. مساجد ـ جامع pl. جوامع

MOT. Le signe d'une idée totale *A.* لفظة ـ الفاظ ـ لفظ *P.* سخن ـ گفت *T.* سوز || Mot Français لفظ فرانساوی barbare لفظ غلیظ fin لفظ دقیق ambigu لفظ مبهم ـ قبا سوز obscène لفظ فاحش expressif لفظ مفید المرام significatif لفظ ذو الوجهین à double entente بر لفظ معنیدار ـ کثیر المعنا qui n'est plus en usage لفظ استعمالدن ـ مستعمل اولمیان Ces deux mots sont synonymes بو ایکی الفاظ ساقط اولمش ـ بر لفظی حك ایتمك Effacer un mot الفاظ مترادفه‌دندر نسخ وتطلیس ایتمك Cela ne se peut dire en peu de mots الفاظ مختصره ایله بو شیئك افاده‌سی ممکن دکلدر || Il n'y a pas un mot de cela dans le contrat بوکا سندده درون

هلاك - .P تباهی - مرک .T اولمكلك || Épicure croyait la mortalité de l'âme فلان حكيم نفس ناطقه‌نك فناسنه معتقد ایدی

Il se dit aussi de la mort de quantité d'hommes ou d'animaux qui meurent d'une même maladie .A موت جارف - موت جحاف - موت عموم - موتان .P مرکامرک .T قیرغین || La mortalité se mit dans les troupes عسکر ایچنده موت قیرغین دوشدی - جارف ظهور ایلدی se mit sur le bétail حیوانلر ایچنده قیرغین - حیواناتده موتان ظهور ایلدی La mortalité était grande dans ce pays مملکت ایچنده دوشدی - ظهور ایدن موتان عظیم درجهٔ مبالغه‌یه واصل اولمشدر En parlant des animaux, on emploie plus particulièrement le mot .A سواف

MORTEL. Qui cause la mort .A ذفیف - قتّال - قاتل - مهلك .P مرکوسان - مرك آور - کشنده .T اولدریجی || Maladie mortelle مرض ذفیف - مرض مهلك plaie زخم مهلك Coup mortel ضربهٔ مهلکه - ضربهٔ قتّاله poison سمّ ذفاف - سمّ قتّال - قاتل

On appelle Péché mortel, le péché qui donne la mort de l'âme .A کبیره pl. کبایر .P شهنش .T بیوك کناه || Il faut se garder avec grand soin des péchés véniels, parce qu'ils disposent au péché mortel صغار ذنوب کبایره موصل اولدقلرینه نظراً آنلردن اهتمام عظیم ایله حذر اولنمق واجبدر

Mortel, se dit aussi pour Extrême .A شدید .P سخت .T قتی || Haine mortelle خصومت شدیده inimitié بغض شدید douleur وجع شدید Froid mortel برد شدید

On dit aussi, Ennemi mortel .A خصم الدّ .P دشمن جان .T اولوسی‌یه دشمن - جان دشمنی

Il signifie aussi, qui est sujet à la mort .A هالك - فانی .P مردنی - تباهی پذیر .T اولور - یوق اولور - تابع اولومه || Tous les hommes sont mortels .A کلّ نفسٍ - کلّ ذی روح هالك .T بنی آدمك جملهسی هالك وفانیدر ذایقة الموت Cette vie mortelle est pleine de misères بو دنیای فانی مصایب بو عمر مستعار مالامال اکدار والامدر - واکداردن عبارتدر

On dit, qu'un homme a quitté sa dépouille mortelle, pour dire, qu'il est mort فلان کمسنه جامهٔ مستعار حیاتدن تعرّی ایلدی

MORTELLEMENT. A mort .A مهلکاً || Il est blessé mortellement جرح مهلك ایله - مهلکاً مجروحدر malade mortellement مرض مهلك ایله خسته در - مهلکاً مریضدر

On dit, Pécher mortellement .A ارتكاب الكبیرة .P شهنش کردن .T بیوك کناه ایشلمك

Il signifie aussi, grièvement .A شدیداً .P سخت .T پك || Offenser quelqu'un mortellement بر کمسنه‌یی شدیداً تکدیر ایتمك

Et excessivement .A مفرطاً - الافراط - علی وجه الافراط .P بغایت .T پك چوق || Haïr mortellement بغض وعداوت ایتمك

MORTE-PAYE. V. Paye.

MORTE-SAISON. Temps où l'artisan manque d'ouvrage .A ایام الکساد .P وقت نا رواجی .T کساد وقتی

MORTIER. Mélange de terre ou de sable avec de l'eau et de la chaux .A ملاط - شید .P آژه .T خرج || Faire du mortier خرج یاپمق - اعمال ملاط Mortier à chaux et à ciment کرجلو خراسانلو خرج

Mortier fait de terre et de paille .A سیاع .P کهکل .T صمانلو بالچق صوا

Mortier. Sorte de vase dont on se sert pour y piler certaines choses .A مهراس pl. مهاریس - هاوون .P هاون - یانه .T دیبك - هاوان || Un mortier de fonte دوکمه هاوان de marbre مرمر هاوان Le pilon d'un mortier .A مدقّ الهاوون .P دستهٔ هاون - یاور .T هاوانك الی - هاوانك طوقماغی

En termes d'artillerie, c'est une pièce dont on se sert pour jeter des bombes .T هاوان || Mettre la bombe dans le mortier خمپره‌یی هاوانه وضع ایتمك Batterie de mortiers هاوانلر صره‌سی دیزلمش

Et une espèce de bonnet rond .T قلّاوی - قلّاوی کونه کلاه

MORTIFÈRE. Qui cause la mort. V. Mortel dans ce sens || Poison mortifère سمّ قتّال suc ماء ذفاف - ماء قتّال

MORTIFIANT. Qui mortifie en causant du chagrin .A الیم - مولم .P جانسوز - جانخراش - جانگداز - اشدّ من الممات .T جان یاقیجی || C'est une chose bien mortifiante que de se voir préférer un inférieur بر کمسنه کندو ما دوننده علی وجه الترجیح التفات اولندیغنی کورنجه بو حالت اشدّ من المماتدر Il est bien mortifiant d'essuyer des reproches non mérités بغیر حق، مظهر مؤاخذه وعتاب اولمق بر کیفیت الیمه در.

پیره اصریغی نشانی ـ برغوث

MORT. Cessation de la vie *A.* موت ـ ممات ـ منيّة pl. منايا ـ دمار ـ هلاك ـ وفات ـ هادم اللذات ـ امّ قشعم ـ حتف حتف ـ موت *P.* مرگ *T.* اولوم || Mort naturelle موت طبيعي ـ violente موت احمر حلول اجل ايله اولان موت ـ انف funeste موت وخيم déplorable موت فاجع glorieuse موت شديد بادئ شان وشهرت اولهجق ـ موت موجب الافتخار sainte موت مبارك ignominieuse, honteuse, infâme موت موجب شين وعار اولهجق موت مذلت آلود subite, soudaine موت ناگهانی ـ موت فجئی ـ موت ابيض prématurée موت بيوقت ـ موت عاجل La mort des Saints est précieuse devant Dieu اعزّة كرامك وفاتی عند الله تعالی شايان حرمت واعتبار عدّ اولنور Il a long-temps combattu contre la mort وافر زمان حملات شديدهٔ هادم اللذاته دم ـ حين وفاتده مقاومت ايلدی à l'heure de la mort تسليم جان وقتنده ـ واپسينده Les approches de la mort اولوم وقتنك كلوب چاتمسی ـ حينونت ممات les frayeurs اوقات هائلهٔ ممات Craindre la mort موتدن خوف موتدن خايف وترسان اولمق ـ ايتمك la souhaiter, la désirer خواهشكار موت وهلاك اولمق ـ موتی تمنّا ايتمك l'attendre en patience اطمينان بال ايله ظهور وقت مماته موتی استحقار l'affronter, la braver مترقّب ونگران اولمق ـ اولومی قايرمامق ـ موتی استخفاف ايتمك ـ ايتمك l'avoir toujours devant les yeux موتدن مبالات ايتامك حالت مماتی دائماً ومستمراً پيش نظرده طوتمق l'envisager avec fermeté حال موتی چشم ثبات ومتانت ايله سمت مماته طوغری خطوه Courir à la mort مشاهده ايتمك || Figur. ـ عدمه طوغری ـ جنبان سرعت وشتاب اولمق Les réquisitions forcées sont la mort du commerce تكاليف تكاليف شاقّه اعدام ـ عنيفه امر تجارتنك هلاكنی موّدیدر تجارتی مستلزمدر ـ On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un grand péril بين الحيات والممات اولمق

On dit, Condamner à mort *T.* قتله حكم ايتمك ـ بركمسنهنك ترتيب جزاسينی حكم ايتمك Toutes les voix ont été à la mort فلاننك ترتيب جزاسی بابنده اتفاق آرا وار ايدی Sentence de mort قتل واعدامی ـ ترتيب جزايی مشتمل حكم حاوی

On dit, Faire une belle mort, une mort chrétienne عاقبت خير ـ خير ايله اتمام ايّام عمر ايتمك مظهر عاقبت خير اولمق

On dit, qu'un homme est à l'article de la mort, c'est-à-dire, à l'agonie در حال احتضارده ـ حالت نزعده در ـ حالت جان چكيشور

Et être malade à la mort ou Être à la mort مرض موت مرض موت ايله خسته اولمق ـ ايله صاحبفراش اولمق

On dit, qu'une chose déplaît à la mort, qu'on s'ennuie à la mort, c'est-à-dire, extrêmement بيزار ايتدر برشيندر ـ جاندن جاندن بزدرر

Et en vouloir à la mort à quelqu'un *T.* بركمسنهنك جاننه قصد ايتمك

Et qu'on ne pardonnera ni à la vie ni à la mort دنيا وآخرتده عفوی احتمالی يوقدر

Et proverb., qu'un homme a la mort sur les lèvres, ou entre les dents, pour dire, qu'il a l'air d'un mourant, qu'il est fort vieux *P.* جان بر لب آمده *T.* برآياغی چقورده

On dit aussi, Après la mort le médecin, pour dire, un secours tardif بعد خراب بصره كلان امدادك نه فائدهسی ايش ايشدن كچدكدنصكره چه فائده ـ وار در

Et qu'il y a remède à tout, fors à la mort يالكز اولومه چاره يوقدر

Mort civile. La privation des droits de citoyen *A.* موت من جهة الامور الدنيا || Le bannissement à perpétuité est une mort civile ـ نفی موبّد من جهة الامور الدنيا موت محضدر ممات حكمنده بر حالتدر

À mort. On dit, Mettre à mort *A.* قتل ـ اعدام ـ اهلاك جرح مهلك ايله اولدرمك *T.* كشتن *P.* Blesser à mort تجربيح ايتمك ـ Combat à mort, c'est-à-dire, jusqu'à la mort d'un des deux combattans *T.* اولوسی يه جنك

Mort aux rats. Une drogue dont on se sert pour faire mourir les rats *A.* سمّ الفار ـ تراب هالك *P.* مرگ موش *T.* صچان اوتی

MORTAISE. Entaillure faite dans une pièce de bois de charpenterie, pour y recevoir le tenon d'une autre pièce *A.* حزّة *P.* كفته *T.* كرتك

MORTALITÉ. Condition de ce qui est sujet à la mort *A.* فنا

زنجی - On dit proverb., qu'à laver la tête d'un more, on y perd sa lessive *T.* عربك يوزی ييقانمغله آغارمز

On appelle Gris de more, une couleur grise tirant sur le noir *A.* اربد *P.* لون تيره *T.* ابلك بوز قرامتق || Des bas gris de more قرامتق بوز رنكنده چوراب - On dit aussi, Un cheval cap de more, ou cavecé de more. V. Cavecé.

MOREAU. Il se dit d'un cheval extrêmement noir *A.* ادهم - جون *P.* سياه - شبديز *T.* قره ياغز || Un cheval moreau, de poil moreau قره ياغز طوكنده بر آت

MORFIL. On appelle ainsi les dents d'éléphant avant qu'elles soient travaillées *A.* سنّ الفيل pl. اسنان الفيل *P.* دندان پيل *T.* فيل ديشی

MORFONDRE. Causer un froid qui pénètre *A.* تبريد - اقرار *P.* سردی آوردن - زم افزانيدن *T.* صوغوتمق - اوشوتمك || Ce vent vous morfondra بو روزكار سنی اوشودجكدر Ne dessellez pas sitôt ce cheval, de peur de le morfondre بو آتی اوشوتمامك ايچون اكرينی اوزرندن چابك آلمه

Se Morfondre. *A.* تبرّد *P.* سردی كرفتن *T.* صوغوق آلمق || Vous vous morfondrez là اول طرفده صوغوق آلهجقسك

Morfondu. *A.* مقرور - مبرود *P.* زم زده - سردی زده - سردی كرفته *T.* اوشومش - صوغوق آلمش - صوغوق چالنمش

MORGUE. Sotte gravité mêlée de dureté et de fierté *A.* جبروت - عظموت *P.* باد بروتی *T.* فضوللق ايله اولولنمه || Avoir de la morgue طور جبروت ايله متخلق اولمق - On dit d'un homme qui fait les fonctions de sa charge avec une gravité affectée, qu'il sait bien tenir sa morgue اتخاذ ايلديكی طور عظموتی وقايده ماهر وآشنا بر آدمدر

MORGUER. Braver par des regards fiers et menaçants *A.* شزر *P.* نكرستن - بنگاه ترسرسان نمودن - قبيح نظری *T.* قورقنج || Il le morgue partout فلانه هر محلده قورقنج كوز ايله باقمق كوز ايله باقر

MORIBOND. Qui va mourir *A.* حارض - ناسم - مريض *P.* نيم مرده *T.* خسته نيم مرده خسته اولومجل || Il était moribond مرده خسته ايدی

MORICAUD. Qui a le teint brun *A.* اسمر الوجه *P.* سيهچهره - *T.* تيره رنك - بوز چهره لو - اسمر چهره لو

MORIGÉNER. Former les moeurs, instruire aux bonnes moeurs *A.* تاديب - تعليم المحاسن الاخلاق *P.* فرهيختن *T.* ادب

اوكرتمك || Un père est bien condamnable, quand il n'a pas soin de morigéner ses enfans كندو اولادينك تاديبلری خصوصنده تجويز تراخی وقصور ايلديكی حالده مستحق لوم وتعييبدر

Et corriger, remettre dans le devoir *A.* اصلاح *P.* تربيت كردن *T.* تربيه ايتمك || Si vous manquez à votre devoir, je saurais bien vous morigéner خدمتكده تجويز قصور ايده جك اولور ايسهك سنی تربيه ايلمنك يولنی بيلورم

MORNE. Triste, sombre *A.* منقبض - متضجر *P.* تيره دل سيماسنده آثار انقباض *T.* قساوتلو || Il a le visage morne ناصيۀ حالنده امارات تيره دلی - وضجرت بديدار در Il est pensif et morne متفكر ومنقبضدر وانقباض ظاهر در

On dit figur. d'un temps obscur et couvert, que c'est un temps triste et morne *A.* هواء غاسم - مهيّج الانقباض - هواء غاسم *P.* هوای تيره وناسدناك *T.* قپانق وصيقنديلو هوا

MOROSE. Difficile, bizarre *A.* شريس *P.* بد خو *T.* چهره شك || Un caractère morose مزاج شراست آلود - خويلو

MOROSITÉ. Caractère morose *A.* شراسة المزاج *P.* بد خويی *T.* چهره شك خويلولق

MORPION. Insecte qui s'attache aux parties du corps où l'on a du poil *A.* قمقام *T.* قرق اياقلو كهله

MORS. Assortiment de toutes les pièces de fer qui servent à brider un cheval *A.* لجام *P.* لگام *T.* اويان

Il se dit particulièrement de la pièce qui se place dans la bouche du cheval *A.* شكيمة - فأس اللجام - مسحل *P.* مُنج *T.* مسحل || Mors rude شكيمۀ قويّه doux ملايم - كم طماعی - كم لوك مسحل - Un cheval qui mâche son mors ايدن آت كمنی كوه ليان آت - اسب لگام خا

On dit, qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte sans que le cavalier puisse le retenir *A.* ازم الفرس علی فأس اللجام *P.* اسب لگام بدندان كرد *T.* كمنی ازی به آلدی - آت كمنی ازی به چالدی || Ces chevaux prirent le mors aux dents, et entraînèrent le carrosse بو باركيرلر كمی آزی به آلوب هنطوی كوتورمشلر در

MORSURE. Marque faite en mordant *A.* نسف - زرّة pl. نسوف - اثر العض *P.* نشان گاز *T.* اصريق نشانی || Grande morsure عظيم اصريق نشانی - يارهسی dangereuse مخاطره لو اصريق يارهسی Morsure de puce اثر قرص

Voilà un beau morceau de Peinture بر قطعهٔ لطیفة المنظره در اشته فنّ تصویرک بر کوزل قطعه‌سی Ce sermon est un morceau achevé بو موعظه حدّ کمالی بولمش بر قطعه Il y a de beaux morceaux dans ce poème بو منظومه‌ده در بو منظومه‌نک لطیف یرلری وار در ـ لطیف قطعه‌لر وار در

MORCELER. Diviser par morceaux *A.* تجزیع ـ تقطیع ـ تجبیل ـ تجزئة ـ تفریق قطعةً بعد قطعة *P.* پاره پاره کردن *T.* پارچه‌لمق ـ پاره پاره بولمک ‖ Morceler une terre بر چفتلکی پارچه‌لمق ـ ملکی تجزئه وتقطیع ایتمک ‖ Il ne faut pas morceler cette terre, il faut qu'un de nous l'ait toute entière بو ملکی پاره پاره بولمک جائز دکل هیئت کامله‌سیله ایچمزدن بریسنه قالمق انسبدر

MORDACITÉ. Qualité corrosive *A.* خاصّة اکلیّة *T.* آشندریجیلق ‖ La mordacité de l'eau-forte vient de son acidité تیزابک خاصّهٔ اکلیّه‌سی حموضتندن نشأت ایدر

Figur. Médisance aigre et piquante *A.* لدغ ـ عضّ اللسان *P.* جانگزایئ زبان *T.* دیلک اصریجیلغی ‖ Dans ses écrits, il y a une mordacité révoltante قلمنده اولان لدغ لسان تعنیف قلوبی مستلزمدر

MORDANT. Qui mord *A.* عضّاض *P.* گزان *T.* اصریجی ‖ Le renards, l'ours, le loup sont des bêtes mordantes تلکو وآیو وقورد حیوانات عضّاضه اقسامندندر

Figur. *A.* لدیغ ـ لدّاغة ـ لدیغ اللسان *P.* جانگزا *T.* اصرغان ‖ Esprit mordant برمزاج لدیغ وجانگزا style سبک اصرغان وعبارهٔ جانگزا

On dit au substantif, qu'une voix a du mordant, pour dire, qu'elle est sonore et pénétrante *A.* حدّة الصوت *P.* تیزئ صدا *T.* سس کسکینلکی

Et qu'un homme a du mordant dans l'esprit, pour dire, qu'il a de la force, de la saillie dans l'esprit *A.* وقدة الذهن ـ ذکاء الفؤاد *P.* تیزئ عقل *T.* عقل کسکینلکی

MORDICANT. Âcre, picotant, corrosif *A.* ممضّ ـ حذیّ *P.* سوزنده *T.* یاقیجی ‖ Sel mordicant ملح حذیّ Humeurs mordicantes اخلاط حذیّة ‖ Il signifie figur. piquant, satirique *A.* محذاء ـ حذیّ اللسان *P.* بد زبان *T.* دیلی زفیرلی

MORDICUS. Mot Latin. Avec ténacité *A.* باللجّ ـ بالاصرار *P.* مصرّانه *T.* اونکولک ایله ‖ Il ne se dit qu'en cette phrase: Soutenir mordicus son opinion کندو راٴینی لجّ واصرار ایله تأیید ایتمک

MORDILLER. Mordre légèrement *A.* نهس ـ نهش *P.* با سر دندان گزیدن *T.* دیش اوجیله اصرمق ‖ Les jeunes chiens aiment à mordiller کوپک انیکلری نهشدن حظ ایدرلر

MORDORÉ. Couleur brune mêlée de rouge *A.* اصحر *P.* سرختیره *T.* قزل بوز ‖ Drap mordoré اصحر اللون چوقه ـ قزل بوز رنکنده چوقه

MORDRE. Serrer avec les dents *A.* عضّ ـ ضرس *P.* گزیدن *T.* اصرمق ‖ Être mordu d'un chien enragé کلب عقوردن اصرلمق ‖ Un chien l'a mordu au bras بر کلب فلانک قولنی عضّ ایلدی

Il se dit aussi des oiseaux et des insectes *A.* قرص ـ نهش *P.* گاز زدن *T.* اصرمق ‖ Le perroquet mord پپاغن قوشی اصرر ـ La puce mord پیره قرص ایدر Cet enfant est tout mordu de puces, de punaises بو چوجوغک یوزی پیره وتحته بتی اصریقلریله طولو در

On dit figur. et proverb., quand quelqu'un a fait une chose dont il se doit repentir, qu'il s'en mordra les doigts, qu'il s'en mordra les pouces انگشتگزای پشیمانی وندامت اوله‌جقدر

— On dit, que les dents d'une roue ne mordent pas assez sur les ailes d'un pignon, pour dire, qu'elles n'entrent pas assez avant ـ چرخک دندانلری چنبر دلیکارینی بر ایوجه اصره‌میور چنبر دلیکلرینه بر ایوجه صوقلمیور

On dit de l'eau-forte, qu'elle mord sur les métaux, pour dire, qu'elle les creuse *A.* اکل *P.* خوردن *T.* آشندرمق ـ یمک

Il signifie aussi, médire, critiquer avec aigreur *A.* تلدیغ ـ طعن ـ حدی ـ نتغ ـ ندغ ـ نزغ *P.* بلسان زخم زدن ـ بد زبانی نمودن ـ بزبان طعنه زدن *T.* دیل ایله اصرمق ـ دیللمک ‖ Il cherche à mordre sur tout هر شیده نتغ وتلدیغه بر سبب آرار انگشتزن ـ Il n'y a point à mordre sur sa conduite سلوک وحرکتنده محل نتغ وتلدیغ یوقدر ـ Il ne donne point à mordre sur lui حقنده موجب طعن اوله‌جق بر شئ یوقدر طعن وتشنیع اوله‌جق بر درلو سر سبب طعنه زنئ زبان لوّام اوله‌جق بر ـ رشته ویرمز وسیله ویرمز

Mordu. *A.* مضروس ـ معضوض *P.* گزیده *T.* اصرلمش ‖ *A.* مقروص ـ منهوش *P.* گاز زده *T.* اصرلمش

MORE. Qui est de la Mauritanie *A.* زنجیّ *P.* زنگی *T.*

- لا بدّ فضايل دينيّه ايله دخی متحلّی اولمق واجبدندر

Et certitude morale, celle qui est fondée sur de fortes probabilités *A.* تحقّق عقلی || On n'en a point de démonstration rigoureuse, mais seulement une certitude morale بو بابده بر درلو اثبات قوی يوغيسه دخی تحقّق عقلی دركار در

On dit, Le moral, pour dire, la disposition morale *A.* pl. احوال عقليّة || Le physique influe beaucoup sur le moral احوال طبيعيّه‌نك احوال عقليّه‌يه دخل عظيمی وار در

MORALE. La doctrine des moeurs *A.* اصول الاخلاق || Bonne morale اصول حسنهٔ اخلاق méchante اصول رديّهٔ اخلاق corrompue اصول فاسدهٔ اخلاق La morale de Jésus-Christ حضرت عيسينك وضع ايلديكی اصول اخلاق La morale de l'Évangile انجيل شريفده اخلاق وآدابه دائر مندرج اصول اخلاقك Il renverse toute la morale اولان اصول اصول اخلاقی Traité de morale مجموعه‌سی بر گشته ايدر مشتمل بر مبحث

MORALEMENT. Suivant les seules lumières de la raison *A.* حسب الاصول العقل - حسب الاحكام العقليّة || On peut trouver des gens qui vivent moralement bien, quoiqu'ils ne soient pas éclairés des lumières de la foi نور ايماندن بی بهره ايكن حسب الاحكام العقليّه صلاح حال اوزره كچينور آدملر وار در C'est un homme qui ne fait tort à personne, et qui vit moralement bien كمسنه‌يه غدر ايتميوب حسب الاصول العقل عمل وحركت ايده‌رك كچينور بر آدمدر

On dit, Moralement parlant, pour dire, vraisemblablement *A.* حسب الاستدلال العقلیّ || Cela est vrai moralement parlant بو شیٔ حسب الاستدلال العقلی حقيقته مقروندر

MORALISER. Faire des réflexions morales *A.* بحث عن مباحثة عن الاخلاق - الاخلاق || Il y a bien de quoi moraliser sur tous les événemens qui arrivent tous les jours dans le monde كلّ يوم سر نمای ظهور اولان حادثات كونيّده اخلاقه دائر موجب مباحثه اوله‌جق برر كونه وسيله وسبب وار در

MORALISTE. Auteur qui a écrit sur la morale *A.* مؤلّف فی علم الاخلاق

MORALITÉ. Réflexion morale *A.* مطالعة ادبيّة pl. مطالعات || Il y a de belles moralités à tirer de cette histoire بو حكايه‌نك ايچنده استخراج اولنه بيله‌جك بعض مطالعات ادبيّهٔ نافعه وار در - Moralités chrétiennes, se dit des réflexions conformes aux principes de la religion chrétienne *T.* احكام دين عيسوی‌يه موافق مطالعات ادبيّه

Il se prend aussi, pour le sens moral qui est enveloppé sous un discours fabuleux *A.* معناء الحسن الادب || Il y a une belle moralité cachée sous cette fable بو افسانه‌نك ضمننده حسن ادبه دائر بر معنای لطيف مستتر در

MORBIFIQUE. T. de Méd. Qui cause la maladie *A.* ممرض - مورث المرض *P.* رنج آور *T.* خسته‌لديجی - خسته‌لك باعث امراض - خلط ممرض || Humeur morbifique كتوريجی اولان خلط

MORCEAU. Partie détachée d'un tout *A.* قطعة pl. قطعات - قطاعة pl. قطاعات - خزاعة pl. خزاعات - اكساف pl. كسفة *P.* پاره - پركاله *T.* پارچه || Un morceau de bois, de pain, d'étoffe, etc. حطب ونان وثوب پارچه‌سی Couper par morceaux, mettre en morceaux پاره پاره كسمك Cela n'est fait que de pièces et de morceaux اكساف وخزاعاتدن ياپلمش پارچه پارچه‌دن ياپلمش - بر شيدر

Il se dit particulièrement d'une partie séparée d'une chose bonne à manger *A.* لقمة - لواسة - لغفة *P.* لقمه *T.* لقمه || Gros morceau لقمهٔ جسيمه - ايری لقمه petit لقمهٔ صغيره - اوفاق لقمه délicat, friand لقمهٔ نفيسه ولذيذه Morceau de pain, de viande لقمهٔ نان ولقمهٔ لحم - اتمك وات لقمه‌سی Avaler un morceau التقام لقمه ايتمك - لقمه‌يی بلع ايتمك couper بر لقمه قطع ايتمك لقمه‌يی يوتمق Vous faites les morceaux trop gros لقمه‌لری پك ايری ايدرسك Doubler les morceaux لقمه‌لری ايكيشر يوتمق - Manger un morceau, c'est prendre quelque nourriture à la hâte بر لقمه طعام ايتمك

On dit figur. S'ôter les morceaux de la bouche, pour dire, se priver du nécessaire pour secourir quelqu'un بر كمسنه آخری اقدار ايچون آغزندن لقمه‌يی كسمك

Il se dit aussi, d'une partie de terre peu considérable *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Morceau de terre قطعهٔ ارض Tout son bien est en petits morceaux كافهٔ املاكی قطعات صغيره‌دن عبارتدر - Il se dit aussi des ouvrages d'art et de ceux d'esprit || Le Panthéon est un beau morceau d'Architecture فلان بنا فنّ معمارينك بر قطعهٔ رعناسيدر La colonnade du Louvre est un beau morceau فلان سراينده‌كی سطر ستون

اقتصا ایدر

MONUMENT. Ouvrage fait pour conserver la mémoire des hommes illustres, ou d'une action célèbre *A.* مأثرة pl. مآثر ـ مأثرة *T.* آکدریجی اثر *P.* یادکار اثر مذکر الحال ـ لابقاء الذکر || Monument illustre, superbe مأثرة جليله C'est un monument pour la postérité عند الاخلاف والاعقاب مذکر حال اولەجق بر اثر جلیلدر Dresser, ériger, élever un monument à la gloire d'un prince بر پادشاهک ادامهٔ شان وشهرتنه مدار اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ایتدرمک On voit encore les beaux monumens de la grandeur Romaine رومانیونک عظمت شانلرینه دلیل اولەجق نیچه نیچه مآثر جلیله الی الآن نیچه یادکارلر ـ مشهود ومعایندر Les ouvrages de cet auteur sont des monumens plus durables que le marbre بو مؤلفک تصنیفاتی مثال صخرهٔ صمّا الى الابد رهین بقا اولەجق مآثر آثار جلیلەدندر ـ جلیله قبیلندندر

se MOQUER. Tourner une personne ou quelque chose en ridicule *A.* استهزا ـ ترزّم ـ مهارات *P.* خریش کردن *T.* ذوقلنمک ـ یوزه کولمک ـ صقاله کولمک || On se moque de lui فلانک صقالنه کولرلر ـ فلانی استهزا ایدرلر On s'est moqué de son habit کیدیکی لباسی ذوقلندیلر Cette femme se moque de vous سنک ـ بو خاتون سکا استهزا ایدر یوزینه کولر

Et témoigner qu'on ne fait nul cas de quelqu'un ou de quelque chose *A.* تمسخر ـ استسخار *P.* خنجرود نمودن *T.* مسخرەلغه آلمق ـ ذوقلنمک || C'est un homme qui se moque du blâme, de l'opinion publique لوم وطعن عامّه‌یی واعتقاد ناسی مسخرەلغه آلور ـ استسخار ایدر بر آدمدر Il s'est moqué de tous les avis qu'on lui a donnés کندویه ویریلان نصیحتلرک ذوقلندی ـ مجموعنی استسخار ایلدی Il se moque des lois divines et humaines شریعة اللهی وقوانین ونظامات بنی آدمی ذوقلنور Si vous en usez comme cela, vous vous ferez moquer de vous بو وجهله حرکت ایده‌جک اولور ایسەک عرصهٔ تمسخر واستهزا اولەجغک درکار در On dit aussi, Il fut moqué de tout le monde مسخر عالم اولمشدر

Et ne dire pas, ne faire pas sérieusement *A.* مهازلة ـ هزل ـ لطیفه ایتمک *T.* رفوشه نمودن ـ لاغ زدن ـ لاغیدن *P.* خوراطه ایتمک || Quand je dis cela, vous voyez bien que je me moque بونی دیدیکمده هزل اولدیغنی آکلارسک

C'est se moquer que de prétendre telle chose بو مقوله ادّعادن مرام لطیفه اولدیغی ظاهر در

MOQUERIE. Paroles ou actions par lesquelles on se moque *A.* هزء ـ استهزا ـ سخریّة *P.* خریش ـ *T.* خنده خریش ذوقلنمه || Moquerie maligne خباثت آلود استهزای outrageuse استهزای تحقیر آمیز Il fut exposé aux moqueries des soldats عسکری نفراتی بیننده عرصهٔ تمسخر واستهزا اولمشدر ـ مسخره اولمشدر

Et chose absurde, impertinente *A.* مهزئة ـ محلّ التمسخر *P.* خنده خریشی *T.* مسخرەلق || C'est une moquerie que de vouloir soutenir une telle proposition بو مقوله قضیّه‌نک تأییدی قیدنده اولمق مسخرەلقدر de vouloir réussir dans ce projet-là بو نیّتده ظفریاب اولمق قیدینه دوشمک مهزئه محضدر

MOQUEUR. Qui se moque *A.* مستهزئ *P.* خندیشکار *T.* ذوقلنیجی || Il est naturellement moqueur بالطبع مستهزی بر آدمدر Air moqueur سیمای استهزا نما ـ Ris moqueur *A.* ضحک منتج *P.* خندهٔ استهزا نما *T.* ذوقلنمه کولشمسی

Il se dit aussi d'un homme qui ne parle pas sérieusement *A.* هزّال ـ لاغزن *P.* لطیفه گو *T.* خوراطه‌جی || Ne le croyez pas, c'est un moqueur کلامنه اعتماد ایلمه لاغ وهزله مائل بر آدمدر

MORAILLES. Instrument de maréchal, avec lequel on pince le nez d'un cheval vicieux *A.* حناک *P.* لویشه *T.* یواشه || Mettez lui les morailles کچور ـ برونه یواشه‌یی طاق

MORAL. Qui regarde les moeurs *A.* ادبیّ ـ متعلق بالاخلاق ـ اخلاق وآدابه متعلق ـ اخلاقه دائر مقاله || Un discours moral اخلاقه متعلق تعلیم Doctrine اخلاق وآدابه متعلق معنا sens Les oeuvres morales de Plutarque فلانک اخلاقه متعلق تألیفاتی Préceptes moraux اخلاقه متعلق ـ قواعد ادبیّه ـ اخلاق وآدابه دائر مطالعات Réflexions morales قاعده‌لر On dit, Cela est fort moral, pour dire, qu'il renferme une morale fort saine قواعد حسن ـ اخلاق حسنه‌یی جامعدر خلق وادبی محتویدر

On appelle Vertus morales, celles qui ont pour principe les seules lumières de la raison *A.* فضایل عقلیّة || Il ne suffit pas d'avoir les vertus morales, il faut encore avoir les vertus chrétiennes یالکز فضایل عقلیّه‌یه مالک اولمق کافی اولمیوب

au haut d'une tour بالای قلعیه صعود ایتمک à une échelle نردبانه عروج ایتمک Notre-Seigneur est monté au ciel حضرت عیسی سمایه عروج ایلدی Monter sur une hauteur, sur une montagne بر بایره وبر طاغه چیقمق sur une chaise, sur un siége صندلیه اوزرینه چیقمق - کرسی‌یه چیقمق - Monter en chaire A. صعود علی المنبر P. بمنبر بر آمدن T. منبره چیقمق - Figur. || Monter au faîte des honneurs صاعد منتهای ذروهٔ عزّ واقباله صعود ایتمک - مراتب منزلت اولمق - بالاترین مراتب شرف واجلاله واصل اولمق

Monter sur un vaisseau, Monter en carrosse, Monter à cheval ou sur un cheval A. رکوب P. سوار شدن T. بنمک - Monter en croupe A. رکوب P. مرتدفاً در پس سوار شدن T. سوار اولمق - اکسیه بنمک

On dit encore, Monter à cheval, pour dire, manier un cheval, lui faire faire le manége A. اجراء الفنون الفراسة P. اسب تازی نمودن T. جندیلک ایتمک || Il apprend à monter à cheval جندیلک اوکرنور - فنّ فراستی تعلّم ایدر Cet écuyer montre bien à monter à cheval بو سلحشور فنّ فراستی کوزل تعلیم ایدر

Monter à l'assaut A. اقتحام علی القلعة کبّةً P. سردمه کنان بر قلعه شتافتن T. یورویش ایله قلعه‌نک اوزرینه چیقمق - Monter à la brèche A. اقتحام علی ثلمة الجدار القلعة P. برخنهٔ دیوار قلعه سردمه بردن T. قلعه دیوارنده آچیلان کدک اوزرینه یورویش ایتمک

Monter sur le trône A. جلوس علی سریر السلطنة P. بر اریکهٔ پادشاهی نشستن - بر تخت نشستن T. تخته چیقمق - تختده اوتورمق - تخت سلطنته چیقمق

Monter, signifie aussi, s'élever A. اعتلا - ارتفاع - تصاعد P. بالا آمدن - بر آمدن T. یوقارویه چیقمق - یوکسلمک - یوقارویه آغمق - || Au déluge l'eau monta quinze coudées au-dessus des plus hautes montagnes وقت طوفانده میاه بحار وانهار جبال رفیعه‌دن اون بش ذراع بالاتر مرتفع اولمشدر Le feu, le sang, la rougeur me monte au visage حرارت آتش ودم وحمرت چهره‌مک اوزرینه صعود ایدر La voix monte par tons صدا پرده پرده یوکسلنور Les prières du juste, et les cris des innocents qu'on persécute, montent au ciel دعای ابرار وفریاد ستمدیدگان وبیگناهان عرش اعلایه قدر صعود ایدر - دعای ابرار وانین مظلومین وبیگناهان بالای بام

On dit, que le soleil monte tous les jours, lorsqu'il s'approche tous les jours de notre zénith افلاکه قدر واصل اولور - شمس کلّ یوم ارتفاعده در - یوماً فیوماً یوکسلمکده در

En parlant de l'eau, on emploie particulièrement les mots A. طموّ P. بر خاستن - بر جستن T. قبارمق - قالقمق - یوقارو یوکسلمک - || La rivière est montée cette année jusqu'à une telle hauteur بو سنهٔ مبارکه‌ده میاه نهر شو درجه‌یه قدر طموّ ایلدی - مرتفع اولدی

En parlant du vin qui monte au cerveau, on emploie les mots A. سوور P. بسر بر جستن T. دماغه صچرامق || Les vapeurs du vin montent au cerveau بخار می دماغه سوور ایدر - دماغه صچرار

On dit, qu'un arbre monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de hauteur, qu'on le laisse trop croître A. استطالة - ارتفاع P. بلندیدن T. یوکسلمک - یوقارویه اوزانمق - Et qu'un mur monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de hauteur A. رفیع القدّ - طویل القدّ P. بلند قد - بالا قدّ T. یوکسک

Monter en grade A. ارتفاع الی - ترقّی الی الرتبة P. بپایهٔ برترین بر آمدن T. رتبه‌یه چیقمق || Il était enseigne, il a monté à la lieutenance مقدّما بیراقدار ایکن بو دفعه ملازمت رتبه‌سنه ترقّی ایلدی

Monter, au figuré, Croître A. ترقّی - تزاید P. افزودن - افزون - مترقی گشتن - مزداد شدن - فزونی پذیرفتن - شدن T. زیاده‌لنمک - آرتمق || Sa cruauté, son avarice montèrent au comble قسوت قلبی وطمع خامی درجهٔ نهایته مترقی ومزداد اولمشدر Son orgueil monta à un tel excès que... کبر وغروری شول رتبه‌یه مترقی ومزداد اولمشدر که

Il signifie aussi, hausser de prix A. ترقّی الثمن - تزاید الثمن - ازدیاد الثمن P. بها افزودن - بها زیاده شدن T. بهایه چیقمق - بها صچرامق - بها آرتمق || Le blé est monté jusqu'à trente francs le setier حنطه‌نک کیله‌سی اوتوز غروشه قدر چیقدی - غروشه قدر ترقّی بولدی Faire monter bien haut des meubles, en les enchérissant متاع بیتیک بهاسنی مزادده آرتوررق تزیید ایتدرمک Les actions ont monté beaucoup اسهام قائمه‌لرینک بهاسی زیاده‌سیله صچرادی Les effets publics monteront à la paix اوراق میریه‌نک بهاسی وقت مصالحه‌ده تزاید ایده‌جکدر

promettre monts et merveilles مصرده سلطانلق آقدکزده قپودانلق وعد ایتمک

On dit aussi, Par monts et par vaux, pour dire, de tous côtés A. محلا بعد محل P. سو بسو - طرف بطرف - محل بمحل T. اوته برو || On le cherche par monts et par vaux فلانی طرف بطرف آرایورلر

MONTAGNARD. Qui habite les montagnes A. جبلی - ساکن الجبال pl. سکنة الجبال - اهل الجبال pl. اهالی الجبال - اهل جبال P. کوه نشین T. طاغلو || Les peuples montagnards جبال اولان امم واقوام Animaux montagnards حیوانات جبلیه - طاغ حیوانلری - جانوران کوهی

MONTAGNE. V. Mont || Grande montagne A. جبل عظیم - جبل جسیم P. کوه بزرک T. بیوک طاغ haute A. جبل شامخ - جبل شاهق P. کوه بالا - کوه بالاقد - عالی T. یوکسک طاغ élevée A. جبل رفیع P. کوه بلند - یوکسک طاغ T. فلک مماس طاغ - عیوقه سر چکمش طاغ escarpée A. جبل واعر P. کوه کندوش راه T. صرپ طاغ Le sommet, le haut, la cime d'une montagne A. قمة الجبل - رأس الجبل P. ذروهٔ کوه - تارک کوه - بالای کوه T. طاغ تپه‌سی le penchant, la pente, la descente A. هبوط الجبل - حدور الجبل P. منحدر الجبل - نشیب کوه T. طاغک انیش یری le pied A. ذیل الجبل P. دامن کوه - پایین T. طاغ اتکی Monter une montagne جبله صعود - بالای جبله صعود ایتمک passer, traverser طاغه چیقمق - جبلی قطع ایتمک - عبور ایتمک Gagner le haut de la montagne طاغی آشورمق - بالای جبله ظفریاب وصول اولمق Pays de montagnes A. مملکت کثیرة الجبال P. کوهستان T. مملکت طاغلق Une chaine de montagnes سلسلهٔ جبال - زنجیر جبال - طاغ زنجیری

On dit proverb., que la montagne a enfanté une souris, lorsqu'après s'être attendu à quelque chose de grand, le succès n'aboutit à rien A. رب صلف تحت راعدة T. طاغلر کورلدی آلت یانندہ هیچ - Et qu'il n'y a point de montagne sans vallée هر طاغک بر دره‌سی اولور - Et que deux montagnes ne se rencontrent point, mais les hommes se rencontrent P. کوه بکوه نمیرسد آدم بآدم میرسد T. طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور - اولمیان طاغ یوقدر دره‌سی

MONTAGNEUX. Qui est entrecoupé de montagnes A. کثیر الجبال

مملکت Pays montagneux || طاغلق T. جبلزار - کوهستان P. Région montagneuse ارض کثیرة الجبال - طاغلق یر

MONTANT. Ce à quoi montent plusieurs choses A. یکون P. همه T. طوب || Le montant de ces sommes یکون مبالغ de la recette یکون مقبوضات - مقبوضاتک طوبی Le montant de la dépense est de deux cent mille livres یکون مصارف ایکییوز بیک غروشه بالغ اولور.

MONTANT. Tout ce qui monte A. صاعد P. برآینده - بالارو T. یوقارویه چیقار || Un chemin montant طریق صاعد - یوقارویه یوقش یول - چیقار یول Un bateau montant زورق صاعد - یوقارویه طوغری چیقان قایق Il y a dans ce puits un seau montant et un descendant بو قویبده بری صاعد ودیگری بری اینر ودیگری چیقار - حادر ایکی عدد قوغه وار در

MONTE. Il se dit de l'accouplement des chevaux et des cavales A. نزا - نزوق P. گشنی اسب ومادیان T. آت ایله قصراق اشتمه‌سی - Et du temps de cet accouplement A. موسم النزوق P. هنگام گشنی اسب ومادیان T. آت ایله قصراغک آشتمه‌سی وقتی || La monte commence au premier Avril, et finit à la fin de Juin آتلرک موسم نزوقی نیسان ابتداسدن حزیرانک غایتنه قدر در

MONTÉE. L'endroit par où l'on monte à une montagne, à un coteau, etc. A. صعود - نهاص P. فراز T. یوقش - بایر || La montée de ce coteau est extrêmement raide بو پشته‌نک یوقشی غایة الغایه صرپدر La montée en est douce, aisée بو بیرک یوقشی سهل وملایمدر

Il signifie aussi, l'action de monter A. صعود P. بالا روی T. یوقارو چیقمه || Les chevaux ont ordinairement plus de peine à la descente qu'à la montée آتلر اینمکده یوقارو چقمقدن زیاده زحمت چکرلر

MONTER. Se transporter en un lieu plus haut que celui où l'on était A. صعود - عروج P. بر آمدن T. یوقارویه چیقمق || Monter vite سریعا صعود ایتمک avec peine زحمت ایله چیقمق - بالتعب والمشقه صعود ایتمک - چیقمق lentement آهسته آهسته صعود ایتمک C'est un pays inégal, on ne fait que monter et descendre بر مملکتدر ناهموار یوللری هب نشیب وفراز در - هب اینوب چیقمق اقتضا ایدر Monter à un arbre آغاجک اوزرینه صعود ایتمک - چیقمق

شيلرك اوزرينه بربدعت دخى طرح اولندى

MONOPOLEUR. Celui qui exerce le monopole *A.* محتكر منفرد *P.* ياالكزجه مطره بازلق ايدن *T.* كيسه دار يكانه

MONOSYLLABE, T. de Gramm. Qui n'est que d'une syllabe *A.* كلمة واحد الجزء *P.* سخن يك جزء *T.* برجزندن عبارت اولان سوز

MONOTONE. Qui est presque toujours sur le même ton *A.* واحد السياق *P.* يك رفتار - يك *T.* يكساق - براصولده اولان || Déclamation monotone خطبهٔ واحد || بر طرز اوزره اولان - Figur. *A.* متساوى السياق *P.* يكرنك *T.* هب - السياق || Style monotone سبك متساوى السياق || برچشيده اولان

MONOTONIE. Prononciation d'une longue suite de paroles sur un même ton *A.* وحدة السياق *P.* يكرنكى *T.* يكرنكلك || Ce prédicateur n'a point d'inflexion de voix, c'est une monotomie perpétuelle بو واعظك صداسنده سهولت انعطاف اولميوب دائمى وحدت سياق وار در

Il se dit aussi de l'uniformité de ton dans la musique *A.* وحدة اللحن *P.* يكنوايى - يكرنكى نوا *T.* هب بر پردهده ازكى

MONSEIGNEUR. Titre d'honneur qu'on donne en adressant la parole aux personnes distinguées *A.* سيدى *P.* داورا - خديوا *T.* افندم

MONSIEUR. Titre d'honneur que l'on donne aux personnes à qui on parle, à qui on écrit *A.* سيد *P.* آقا *T.* آغا - افندى

MONSTRE. Animal qui a une conformation contraire à l'ordre de la nature *A.* عجيب الخلقة pl. حيوانات من حيوان *T.* عجايب المخلوقات || يرادلشى عجايب حيوان Monstre horrible, effroyable مهيب وهايل حيوان عجيب الخلقة épouvantable, hideux عجايب مخلوقاتدن بر حيوان مخوف وكريه المنظر Un monstre à deux têtes عجايب مخلوقاتدن بر حيوان ايكى باشلو Cette femme accoucha d'un monstre بو قارى عجيب الخلقه بر شئ طوغردى Cet enfant a trois yeux, c'est un monstre بو چوجوغك اوچ كوزى اولوب عجايب مخلوقاتدندر

Il se dit figur. des personnes cruelles et dénaturées *A.* سبعى *T.* سباع منش *P.* متنمّر المزاج - سبعىّ الجبلّة - الخلقة || يرتجى جانور طبيعتنده C'est un monstre qui a voulu assassiner son bienfaiteur ولىّ نعمتنى قتل واعدام قيدينه دوشمش سبعىّ الجبلّه بر خبيثدر Cette femme est un monstre, elle a abandonné sa fille كندو قزينى ترك وخلع ايتمش سبعىّ المزاج بر قاريدر - On dit, C'est un monstre d'ingratitude كفران نعمت بابنده بر سبع عجيب الخلقتدر de حرص وطمع بابنده عجايب مخلوقاتدندر d'avarice cruauté شدّت وقسوت بابنده عجايب المخلوقاتدر

On dit, Les monstres des forêts, pour dire, les bêtes féroces *A.* وحوش وسباع *P.* دد وداد *T.* يرتجى جانورلر

MONSTREUSEMENT. Prodigieusement, excessivement *A.* فوق الحدّ الاعتدال - بالمبالغة *P.* بيرون از اندازه *T.* پك آشورى - زياده || C'est un homme monstrueusement gros et gras مبالغه ايله - فوق الحدّ الاعتدال لحيم وشحيم بر ادمدر ايريدر

MONSTRUEUX. Qui a la forme d'un monstre *A.* اعجوبة الخلقة *P.* بيگانه آفرينش - بيگانه صورت *T.* يرادلشى اعجوبهٔ || Un enfant monstrueux اعجوبهٔ خلقت برچوجوق || عجايب un animal اعجوبهٔ خلقت بر حيوان

Il signifie aussi, excessif dans son genre *A.* خارج من درجة مرتبهٔ افراطى *P.* الافراط *T.* بيرون از مرتبهٔ افراط آشورمش || Cet enfant a la tête monstrueuse بو طفلك باشى درجهٔ افراطدن خارج بر شيدر C'est une femme d'une laideur monstrueuse بو قارينك كراهت سيماسى مرتبهٔ افراطدن خارجدر Un homme d'une grosseur monstrueuse ضخامت بدنى مرتبهٔ افراطى آشورمش بر آدم

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des choses morales *A.* مفرط *P.* بى اندازه - بى قياس *T.* اندازه‌سز - تبذير || Une prodigalité, une profusion monstrueuse مبالغه‌لو واسراف مفرط

MONSTRUOSITÉ. Vice de ce qui est monstrueux. Il se dit au propre et au figuré *A.* سبعيّة الخلقة *P.* دد منشى *T.* يرتجى جانور طبيعتى - On dit aussi, C'est une monstruosité, pour dire, c'est une action monstrueuse بو فعل سبعيّت مصدر

MONT. Grande masse de terre ou de roche, fort élevée au-dessus du reste de la terre *A.* جبل pl. جبال pl. اوتاد الارض - *P.* كوه *T.* طاغ || Le mont Etna دينمكله جبل اتنا طور Le mont Sinaï طور سينا معروف اولان طاغ

On dit proverb. Promettre monts d'or à quelqu'un, c'est-à-dire, de grands avantages بول كيسه‌دن وعدلر ايتمك - Et

rité souveraine *A.* سكّة pl. سكك ـ درهم pl. دراهم ـ رقة pl. ورقة ـ رقون pl. اوراق *P.* درم *T.* اقچه ـ سكه || Battre monnaie *A.* ضرب سكه *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق Avoir droit de battre monnaie ضرب ـ ضرب سكه استحقاقنه مالك اولمق Faire de nouvelle monnaie سكّهٔ جديده سكه‌يه مرخص اولمق ايجاد ايتمك Monnaie d'or, d'argent سكّهٔ زروسيم Toute sorte de monnaie ayant cours اجناس سكه اولان رايج الوقت ـ درهم بين الناس متداول اولان اجناس دراهم Monnaie forte *A.* ثقيل الوزن *P.* سنج گران درهم *T.* آغر سكه faible ou légère درهم خفيف درهم مغشوش De la monnaie de billon *A.* *P.* درهم دغل *T.* سكه قاتلمش حيله ايچنه Monnaie au-dessous du titre *A.* درهم ناقص العيار *P.* درهم كمعيار *T.* اكسك Fausse monnaie *A.* درهم زايف ـ زيف pl. زيوف *P.* سكه قلب اقچه ـ قلب سكه *T.* درهم دغل ـ درهم نا سره || Il est accusé de fausse monnaie متهمدر تهمتيله زيوف ـ اعمال On dit, qu'un homme est décrié comme de la fausse monnaie قلبزنلك تهمتيله متهومدر قلب اقچه كبى آدى ديللنمشدر

PAPIER MONNAIE. Un papier créé pour circuler comme de la monnaie *T.* سكه‌يه بدل رايج اولان اوراق ميريّه

MONNAIE, se dit aussi du lieu où l'on bat la monnaie *A.* دار الضرب *P.* درم سرا ـ ضربخانه *T.* ضربخانه ـ طربخانه || Porter des lingots à la monnaie, pour y être convertis en espèces ضربخانه‌يه ايچون اولنمق تبديل سكه‌يه اجناس سبيكه كوتورمك

MONNAYAGE. Art de fabriquer les monnaies *A.* فنّ الاعمال السكّة *P.* سكه پردازى *T.* فنّ سكه ايشلمنك فنى || Il entend bien le monnayage فنّ اعمال سكه‌ده وقوف تامّى وار در

MONNAYER. Faire de la monnaie, battre monnaie *A.* اعمال السكّة ـ ضرب السكّة *P.* سكه پرداختن ـ سكه زدن *T.* سكه اورمق ـ سكه ايشلمك ـ سكه‌لمك || On a monnayé de l'or et de l'argent pour plus de trente millions اوتوز كرّه يوز بيكدن متجاوز سيم وزر سكه‌لرى ضرب اولندى

Et donner l'empreinte à la monnaie *A.* طبع الدرهم ـ طبع السكّة *P.* نقش زدن بر درهم *T.* سكه بصمق ـ سكه‌يه نقش اورمق || Ce balancier monnaie tous les jours tant de milliers de louis بو مطرقه يوميّه شو قدر بيك التون طبع ايدر

MONNAYÉ. *A.* مضروب ـ مسكوك *P.* سكه زده *T.* سكه‌لنمش || Argent monnayé *A.* فضّة مسكوكة *P.* سيم سكه زده *T.* سكه‌لنمش سكه‌لو اقچه Payer en argent monnayé سكه‌لو اقچه ايله ـ كمش ادا ايتمك

MONNAYEUR. Qui travaille à la fabrication des monnaies *A.* عامل السكّة pl. عملة السكّة *P.* سكه زن ـ سكه‌گر *T.* سكه‌جى

FAUX MONNAYEUR. *A.* زيّاف *P.* دغلزن *T.* قلبزن || Tout faux monnayeur est punissable de mort, quand même la monnaie qu'il fait serait d'aussi bon aloi que celle qui a cours dans l'État زيّاف اولان كشى اعمال ايلديكى سكه‌نك عيارى رايج الوقت اولان سكّهٔ پادشاهينك عيارينه معادل اولسه بيله قتله مستحقدر

MONOCLE. Lunette composée d'un seul verre *T.* تك شيشه‌لو كوزلك

MONOCORDE. Instrument de musique à une seule corde *A.* افذ الوتر معزف *P.* يكتار *T.* تك كريشلو ساز || Diviser un monocorde تك كريشلو سازك فاصله‌لرينى تقسيم ايتمك La trompette marine est une espèce de monocorde كمى سرناسى يكتار اقسامندندر

MONOGRAMME. Caractère factice composé de plusieurs lettres entrelacées *A.* شبكة الحروف ـ نقش الحروف المشبّكة *P.* بهم بسته حروف شكل *T.* بازو ـ بربيله صوقشدرمه برى نقشى || Les signatures de la plupart des anciens rois étaient en monogramme اكثر ملوك اسلافك امضالرى بر نوع نقش حروف مشبّكه ايدى

MONOPOLE. Vente faite par un seul d'une sorte de marchandise, dont le commerce devrait être libre *A.* استفراد بالحكرة ـ حصر البيع فى يد الواحد *P.* حصر دست يك در *T.* كيسه دارى منحصر قلمه بر الده مطربازلغى || Les monopoles ruinent le commerce استفراد حكرت تجارتك خرابيتنه مطربازلغى بر الده منحصر قلمق آليش ويريشى ـ بادى اولور خراب ايدر بر كيفيتدر

Il se dit aussi, de toute convention inique que les marchands font entre eux, pour enchérir une marchandise *A.* اتّفاق المحتكرين *P.* كيسه داران همدمى *T.* سوز مطربازلرك برلكى

Et de tous les nouveaux droits qu'on établit sur les marchandises. Il ne se dit qu'en mal *A.* بدع pl. بدعت || On a établi encore un monopole sur telle et telle chose فلان وفلان

Et pour ceux qui ont les moeurs corrompues du siècle *T.* زمانه فساديله آلوده اولان خلق || Renoncer au monde زمانه فساديله آلوده اولان خلقدن فراغت ايتمك Renoncer au monde et à ses pompes زخارف دنيادن وزمانه فساديله مألوف اولان خلقدن قطع علاقه ايتمك L'esprit du monde زمانه‌نك مزاجى - زمانه فساديله مألوف اولان خلقك مزاجى

Et pour la société commune des hommes entre eux *A.* عالم - جمهور الناس - ناس *P.* جهانيان - عالميان *T.* خلق || Fréquenter le grand monde جمهور ناس ايله الفت ومخالطت ايتمك Aimer le monde خلقه محبّت ايتمك Le commerce du monde معاملهٔ ناس C'est un homme qui a vu le monde, qui a un grand usage du monde, une grande connaissance des affaires du monde جهانديده بر آدمدر - دنيايى كورمش آدمدر - جهانديده وگرم وسرد عالمى چشيده بر آدمدر - تجربهٔ احوال عالم ايله كسب معلومات ايتمش آدمدر - قواعد معاملات ناسه واقف بر آدمدر Il n'aime pas le grand monde جمعيّت ناسدن - جمهور ناس ايله الفتدن حظ ايتمز Il ne voit qu'un certain monde خلقك انجق بعضيسيله كوريشور Loin du monde et du bruit خلقدن ودنيانك شماطه‌سندن دور Se retirer du grand monde, de l'embarras du monde et des affaires جمهور ناس ايله الفتدن انقطاع ومجانبت وغوايل دنيويه‌دن فراغت برله كناره گير انزوا وعزلت اولمق C'est le monde qui lui a formé l'esprit ذهن وشعورينى اصلاح ايدن تجربهٔ احوال عالمدر Lire dans le grand livre du monde دفتر عبرت اثر عالمدن استفاده ايتمك Le monde est bien corrompu اخلاق ناس خيلى مرتبه‌ده فاسددر C'est le meilleur homme, le plus honnête homme du monde بين الناس بونك قدر اهل عرض وراستكار آدم يوقدر - جهانده بوندن اصلح واعلا آدم يوقدر C'est le plus grand prince du monde اعظم ملوك جهاندر Faire figure dans le monde بين الناس كسب تعيّن ايتمك Se faire un nom, de la réputation dans le monde بين الناس - جمهور ناس ايچنده كسب نام وشهرت ايتمك

Le grand monde, signifie, la société distinguée *A.* pl. مجالس الاشراف القوم - مجالس الكرام الناس - مجالس الكبار *P.* بزم برگزيدگان ناس *T.* بيوكلرك مجلسلرى || Aller dans le grand monde مجالس كباره تردّد ايتمك

Le beau monde. Les personnes bien mises *A.* ظرفا - pl. ارباب الزىّ البهىّ *P.* مردمان خوش اندام *T.* قيللق قيافتلرى - قيللقلو قيافتلو آدملر - تمييز آدملر || J'ai vu là beaucoup de beau monde اول طرفده قيللقلو قيافتلو وافر آدم كوردم

On dit proverb., qu'un homme doit à Dieu et au monde, pour dire, qu'il est extrêmement endetté *T.* اوجاق قوشلره بورجى وار در

Monde, se prend aussi pour les domestiques de quelqu'un *A.* خدم وحشم - اتباع ولواحق *P.* پرستاران *T.* اتباعى - قپو - خلقى - بر كمسنه‌نك دائره‌سى خلقى || Il congédia tout son monde اتباعنى - بالجمله خدم وحشمنى طرد ايلدى قوغدى

On appelle L'autre monde, la vie future *A.* آخرت - عقبا - دار العقبا - دار البقا *P.* آخرت *T.* اول بر دنيا || Dans l'autre monde il faudra rendre compte de ce que nous aurons fait dans celui-ci بو دنياده ايتديكمز اعمالك حسابنى آخرتده ويره‌جكز

MONDER. Nettoyer. Il ne se dit qu'en ces phrases : Monder de l'orge, pour dire, en ôter la peau qui la couvre *A.* تقشير الشعير *P.* جورا از پوست برهنه كردن *T.* آرپه‌نك قبوغنى صويمق Monder de la casse, pour dire, tirer la casse de son bâton, et la préparer après en avoir ôté les noyaux *A.* تنقيح خيار شنبر *P.* بگير پاك كردن *T.* خيارشنبه آيرتلمق

De l'orge mondé. *A.* شعير مقشور *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغى آيرتلنمش آرپه

MONDIFICATIF. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui servent à nettoyer une plaie *A.* منقى *P.* پاكيزه ساز *T.* پاكلديجى

MONDIFIER. T. de Méd. déterger, nettoyer *A.* تنقية - انقا *P.* پاكيزه ساختن *T.* پاكلتمك || Mondifier une plaie ياره‌يى پاكلتمك - تنقيهٔ جراحت ايتمك V. Déterger.

Mondifié. *A.* منقا *P.* پاكيزه كرده *T.* پاكلنمش

MONITION. Avertissement juridique, qui se fait par l'autorité de l'évêque *A.* تنبيه pl. تنبيهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه

MONITEUR. Celui qui donne des avis, des conseils *A.* ناصح *P.* پند دهنده *T.* اوكوت ويريجى || Les jeunes gens ont besoin d'un sage moniteur حديث السنّ اولنلر عاقل ودانا بر ناصحه محتاجدرلر

MONNAIE. Toute sorte de pièces de métal, battues par auto-

monastiques كشيشلك طريقتلرى ـ طرق زاهديّة

MONAUT. Qui n'a qu'une oreille *A.* افذ الاذن *P.* يك گوش *T.* تك قولاقلى || Un chien monaut كلب افذ تك قولاقلى كوپك ـ الاذن

MONCEAU. Tas, amas *A.* كومة pl. اكوام ـ كتلة *P.* توده ـ خنه *T.* كومه ـ ييغن || Un grand monceau كتلة عظيمه Monceau de blés بغداى كومه‌سى de pierres كومة احجار ـ طاش d'argent اقچه كومه‌سى Mettre plusieurs choses en un monceau اشياى عديده‌يى بر كومه ايتمك ييغنى

MONDAIN. Qui aime les vanités du monde *A.* محبّ الدنيا ـ دلدادهٔ *P.* مبتلاء العلايق الدنيويّة ـ مفتون الزخارف الدنيا *T.* دنيايه هوسلو علايق دنيا || C'est une femme extrêmement mondaine علايق دنيويّه‌يه غاية الغايه دلداده بر خاتوندر

Et qui est attaché aux choses du monde *A.* اهل الدنيا ـ عبيد الدنيا *P.* دنيا پرست *T.* امور دنيايه دوشكون || Les mondains ne veulent pas entendre parler de pénitence اهل دنيا اولنلر كلام توبه‌يى استماع ايتمزلر

On dit d'un homme sage, mais qui n'a que des vertus morales, que c'est un sage mondain عقل معاش صاحبى بر عاقلدر

MONDAINEMENT. D'une manière mondaine *A.* دنيويّاً *P.* بر وجه دنيا پرستى *T.* دنيايه دوشكونلك وجهيله

MONDANITÉ. Vanité mondaine *A.* بطلان الامور الدنيا pl. اباطيل دنيويّة || La mort doit faire trembler ceux qui ont passé toute leur vie dans les plaisirs et dans la mondanité مشتهيّات نفسه واباطيل دنيويّه‌يه صرف اوقات عمر ايتمش اولنلره كوره حال موت باعث ارتعاد درون اولمق اقتضا ايدر.

Le mépris des mondanités اباطيل دنيويّه‌نك استحقارى

MONDE. Le ciel et la terre et tout ce qui y est compris *A.* عالم pl. عوالم *P* جهان ـ گيتى ـ سپنج ـ سراى ـ خاكدان ـ دنيا *T.* دنيا || Dieu a créé le monde جناب حق عالمى خلق ـ جناب ربّ العالمين دنيايى يوقدن وار ايلدى ـ ايلدى خلقت الله عظيم الشان دنيايى يراتدى La création du monde دنيانك يرادلشى ـ آفرينش جهان ـ عالم La fin du monde انتهاء الزمان ـ ختام دنيا Plusieurs philosophes ont cru le monde éternel وافر حكما دنيانك ابدى اولديغنه ذاهب اولديلر On dit, Depuis que le monde est monde دنيا ـ قورلدلیدنبرو ـ Et l'an du monde, pour dire, l'an de la création du monde *A.* تاريخ الخلقة العالم *P.* سال آفرينش *T.* يرادلش فلان ولد دنيايه Et qu'un enfant est venu au monde ـ سنه‌سى عرصه داه عالمده قدمنهادهٔ وجود اولمشدر ـ وضع قدم ايلدى ـ فلان چوجوق دنيايه كلمشدر Et qu'une femme a mis un enfant au monde بر خاتون مهد دنيايه بر ولد وضع ـ بر ولد نو زاد آرايش كهوارهٔ وجود ايلدى ـ ايلدى Et qu'un homme n'est plus au monde, pour dire, qu'il est mort فضاى پهناى عالمدن منعدم اولمشدر ـ Et qu'un homme n'est plus du monde, pour dire, qu'il n'est plus dans le commerce du monde دنيادن چيقمش بر آدمدر ـ On dit aussi, Ainsi va le monde, Il faut laisser aller le monde comme il va بو دنيا بويله كلدى ـ بو دنيا نه‌ان كلديكى كبى كيتملو در بويله كيده‌جك

L'Écriture dit, que la figure de ce monde passe, pour dire, que tout ce qui est dans le monde n'a rien de solide *A.* كل ما فى الكون *P.* امور دنيا كظلّ زايل بى ثبات وهم او خيال *T.* احوال دنيا محض ظلّ زايلدر ودوام

Il se prend particulièrement pour le globe terreste *A.* ارض *P.* زمين *T.* ير || Les quatre parties du monde اقطار اربعهٔ ارض ـ جار اقطار عالم Le monde sublunaire ارض ما تحت القمر Le centre du monde مركز عالم ـ مركز ارض Le bout du monde پايان زمين ـ قصاراى ارض ـ غايت ارض ـ نهايت ارض ـ غايتين ارضده Aux deux bouts du monde يرك اوجى ـ ارضك ايكى اوجنده Alexandre aspirait à se rendre maître du monde اسكندر ذو القرنين كافّهٔ ارضك ضبط وتصرّفى دائرهٔ فكرينه ذاهب اولمشيدى Faire le tour du monde ارضى دور ايتمك

On appelle l'Amérique, Le nouveau monde *A.* دنياء جديد *P.* دنياى نو *T.* يكى دنيا

Il se prend aussi pour la totalité des hommes en général *A.* ناس *T.* خلق || Tout le monde sait cette nouvelle بو خبر جميع ناسك معلوميدر Le monde ne pardonne point l'ingratitude خلق كفران نعمتى عفو ايتمز ـ Et pour Gens, personnes || Il ne faut pas accuser le monde légèrement خلقى بلا عبث يرده خلقه معنا ـ تأمّل اتهام ايتمك لازم دكلدر بولمق روا دكلدر Est-ce comme cela qu'il faut traiter le monde? خلقه بويله معامله‌مى ايدرلر Je crois que vous vous moquez du monde ظنّمه كوره سن خلقى ذوقلنورسك

دلو اولور - طوتار

On dit, Un bon moment, pour dire, un instant favorable A. مناسبتلو وقت T. دم درخور P. وقت مناسب || Prendre un bon moment بر وقت مناسبی بولمق attendre وقت مناسب ظهورینه منتظر اولمق Cet homme est habile et vigilant, il saisit toujours les bons momens اصحاب بصیرت وحذاقتدن اولمغله مناسب وقتلری بولوب دائما اغتنام فرصت ایدر

À Tout Moment, À Tous Momens. A. في كلّ حين و آن P. هر آن وهر دقیقه T. هر دم وآن || Je crois à tout moment le voir هر آن وهر دقیقه فلانی کوردیکمی ظنّ ایدرم

Au moment où, Au moment que A. عند الوقت P. در آندمکه - آنکه که T. ساعتده - وقتده || Au moment où il arrivera ورودی ساعتده - ورودی وقتده Au moment que je le verrai, je lui parlerai de vous فلانی کوردیکم وقتده سکا دائر صحبت ایده‌جکم

Du moment que. A. من وقت P. از آندمکه T. آندنبرو - ساعتدنبرو || Du moment que je l'ai connu, je l'ai aimé فلان ایله کسب معارفه ایلدیکم آندنبرو کندویه محبّت ایلدم - On dit aussi, Dès ce moment اول آندنبرو

De ce moment. A. من هذا الوقت P. ازین دم T. شمدیدن - همان شمدیدن

Dans le moment. Sur le champ A. في الحال - على الفور P. در حال - درین ساعت T. آنیده - شمدی || Je reviens dans le moment آنیده عودت ایدرم

MOMENTANÉ. Qui ne dure qu'un moment A. آنيّ P. یکدمه T. بر دقیقه‌لک || Un effort momentané یکدمه سعی وکوشش Hasarder son salut pour un plaisir momentané سلامت نفسنی صفای یکدمه ایچون معرض خطره القا ایتمک

MOMENTANÉMENT. Pour un moment A. لوقت - لوقت ما - لوقت اليسير P. یکدم - برای اندک وقتی T. بر دقیقه قدرنجه - بر آز وقت || Je suis ici momentanément وقت یسیر ایچون بونده یم Ce météore n'a paru que momentanément بو علامت سماویّه انجق بر آز وقت کورندی - یکدمدن زیاده کورنمامشدر

MOMIE. Corps embaumé à la manière des anciens Égyptiens A. مومیا P. مومیای

MON. Pronom possessif personnel A. ی P. من T. بنم || Mon livre A. کتابی P. کتاب من T. بنم کتابم

MONACAL. Appartenant à l'état de moine A. زاهديّ P. کشیشی - کشیشه مخصوص T. زاهدی || Habit monacal کسوهٔ زاهدیّه Vie, règle monacale عیش زاهدی وقاعدهٔ زاهدیّه

MONACALEMENT. D'une façon monacale A. على طریق الزهادة - بالزهد P. کشیشانه - زاهدانه T. کشیشجه

MONACHISME. L'état des moines A. حال الزهد - زهادت P. طریقهٔ زاهدیّه T. حال زاهدی - کشیشلک

MONARCHIE. Le gouvernement d'un État régi par un seul chef. A. حکومة منفردة - حکومة سلطانيّة P. پادشاهی T. پادشاهلق || La monarchie est opposée à la démocratie حکومت سلطانیّه حکومت جمهور ناسک نقیضیدر Ce prince aspire à la monarchie universelle بو حکمدار کافّهٔ عالمه پادشاهلق ایتمک قیدنده در

Il se dit aussi de l'État gouverné par un monarque A. سلطنت || La monarchie des Assyriens ne s'étendait que dans l'Asie سلطنت سریانیّون یالکز آسیا اقلیمنه منحصر ایدی La monarchie Française comprenait autrefois la France, la Germanie, la meilleure partie de l'Italie, etc. فرانسه سلطنتی مقدّما فرانسه وجرمانیا واحسن ممالک ایتالیا وسائر نیجه ممالکی مشتمل ایدی

MONARCHIQUE. Qui concerne la monarchie A. سلطنيّ P. پادشاهی T. پادشاهلغه متعلّق || L'Espagne est un État monarchique اسپانیا دولتی بر حکومت سلطانیّه در

MONARCHIQUEMENT, adv. A. على صورة السلطان - على وجه السلطانيّ P. پادشاهانه T. پادشاهجه - پادشاهلق صورتیله

MONARQUE. Celui qui a seul l'autorité souveraine dans un État A. سلطان pl. سلاطین P. پادشاه T. پادشاه || Grand monarque سلطان معظّم puissant سلطان قويّ الاقتدار glorieux پادشاه جلیل الشان

MONASTÈRE. Couvent A. صومعة pl. صوامع - دیر pl. ادیار P. خانقاه T. مناستر - مُنستیر || Monastère d'hommes صومعهٔ ذکور - رهبان صومعه - دیر ابکار de filles صومعهٔ راهبات - دیر اناث قیزلر مناستری Les anciens monastères صوامع قدیمه Bâtir un monastère بر مناستر بنا ایتمک Se retirer dans un monastère بر مناسترده اختیار انزوا ایتمک - بر مناستره چکیلوب اختیار انزوا وعزلت ایتمک

MONASTIQUE. Qui concerne les moines. V. Monacal || Institution, vie monastique نظام زاهدی وعیش زاهدی Les ordres

ملایمت لحوم ترکیب ابدانک marque de mauvaise constitution سوء حالنه دلالت ایدر

Figur. Manque de vigueur et de fermeté A. رخاوت ـ وناء P. سستی T. کوشکلک || Il a trop de mollesse dans son caractère رخاوت طبعی ـ طبیعتنده کلی رخاوت وار در || La mollesse de nos moeurs اداب واخلاقمزده اولان رخاوت غالبدر || Je crains la mollesse de vos conseils سنک حال رخاوت رأیکده درکار اولان کوشکلکدن خوف ایدەرم

Et excès d'indulgence A. دهاسة الطبع ـ رخاصة الطبع ـ ملاینة المزاج ـ دمائة الطبع P. نرمخویی T. یواش پدرک || La mollesse de ce père à perdu ses enfans خویلولق رخاوت طبعی اولادینک خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

Et délicatesse d'une vie efféminée A. نعومة العیش P. تن پرورلک ـ چولپدلق T. ناز ونعیم ـ نازندگی ـ پروری تن || Vivre dans la mollesse نعومت عیش ایله کچنمک || La mollesse Asiatique اقوام شرقیّەنک مألوف اولدقلری ناز ونعیم

Ce mot se prend en littérature dans un sens d'éloge A. سهولت ـ سلاست P. آسانی T. قولایلق || Ce poète a dans ses vers beaucoup de douceur et de mollesse بو شاعرک اشعارنده غایت حلاوت وسلاست وار در

MOLLET. Diminutif de Mou. Qui est agréable au toucher A. ناعم ـ دمیث P. نرم T. یومشق ـ یومشقرق || Des coussins bien mollets یومشق یصدیقلر ـ وساید ناعمه || Un lit mollet لیّن وناعم بر ثوب || Une étoffe douce et mollette فراش ناعم

On dit d'un homme qui marche avec peine après une attaque de goutte, qu'il a les pieds mollets A. ضعیف الاقدام T. آیاغی کوشک T. سست پا

On dit, Le mollet de la jambe, pour dire, le gras de la jambe A. ربلة الساق P. نرمهٔ ساق T. بالدرک قبا اتی

MOLLIÈRE. Il se dit de certaines terres grasses dans lesquelles les chevaux et les voitures sont en danger d'enfoncer A. سواخ ـ صوّاخ P. زمین لوشناک T. بتاقلق یر || Son cheval s'est abattu dans une mollière آتی بر بتاقلق یره ییقلدی

MOLLIFIER. T. de Méd. Rendre mou A. تلیین P. نرم ساختن T. یومشاتمق || Cela sert à mollifier les humeurs بو شئ تلیین اخلاطه مدار اولور || Un cataplasme pour mollifier une tumeur ورمی تلیین ایدەجک لاپه

MOLLIFIÉ. A. ملیّن P. نرمی پذیرفته ـ یافته T. ملاینت یومشامش

MOLLIR. Devenir mou A. تلیّن ـ استلانة ـ کسب الملاینة P. نرم شدن ـ نرمی پذیرفتن T. یومشامق ـ کسب الملایمة || Les nèfles mollissent sur la paille موشمله صمان اوزرنده طوردقچه کسب ملاینت ایدر

Et fléchir, manquer de force A. تراخی ـ مراخات ـ کسب الفتور ـ الرخاوة P. سستی یافتن ـ سستی نمودن ـ کسب T. بی ناب شدن ـ کوشمک ـ فتور کتورمک || Ce cheval aura peine à fournir sa course, il commence à mollir بو آت کسب فتور ورخاوته باشلادیغندن عدو وسبقتدن عاجز اولەجغی درکار در || Le vent mollissait contre les voiles یلکنلره یلکنلره کلان روزکارده آثار ـ کلان روزکار کوشک ایدی رخاوت عارض اولور ایدی || Figur. || Il ne faut pas mollir dans cette affaire بو خصوصده فتور ورخاوت جائز دکلدر

Il se pique de fermeté, mais je l'ai vu mollir dans une occasion importante فلان کشی متانت ادّعاسنده ایکن بر امر مهمّده کوشدیکنی کوردم || Vous mollissez سن تراخی ایدرسک || Les troupes mollissent عسکره کوشکلک کلیور ـ عسکرک پای متانتنه آثار فتور ورخاوت بدیدار اولەیور

MOMENT. Instant ou temps fort court A. آن pl. آنات P. دم T. ساعت ـ دقیقه || Le moment de la mort آن موت ـ آن واپسین ـ آن اخیر || Le dernier moment ساعت موت یک آن || Attendez un moment صوک ساعت ـ دم واپسین یک آنده آزەجق بکله ـ بکله || Je reviens dans un moment آنیده عودت ایدرم ـ عودت ایدرم || Il n'a plus qu'un moment à vivre بر دقیقدلک عمری ـ بر آن عمری قالدی آنات || Je compte les heures et les momens بر نفس عمری وساعاتی تعداد ایدرم || Je vous demande un moment d'audience سندن ملاقات یکدمه طلبنده یم || On l'attend à toute heure et à tout moment هر آن وهر ساعتده ورودی مأمول ومستظر || Il peut venir d'un moment à l'autre ـ آن بآن ورودی مأمولدر در || هر دم وآن ظهور ایلمسی مأمولدر Il ne faut pas abuser de votre temps, car tous vos momens sont précieux کافهٔ آنات وساعاتک لازملو اولمغله بیهوده صرف وقت ایتمک روا دکلدر

PAR MOMENS. Par intervalles A. بعضاً ـ وقتاً بعد وقت P. گاه گاه ـ گاه وبیگاه T. آرالقده ـ آرالق آرالق || Il est fou par momens داه گاه دلولکی ـ آرالق آرالق تجنّن ایدر

ندیّ .P نمناک .T یاش || Avoir les mains moites الِلر یاش اولمق ـ الایادی اولمق || Ces draps ne sont pas bien séchés, ils sont encore moites بو چوقەلر کرکی کبی قوریمیوب هنوز رطبدر

MOITEUR. Qualité de ce qui est moite .A ندی ـ رطوبت .P نم .T یاشلق || Il est hors de la sueur, il ne lui reste qu'une légère moiteur فلانک تری برطرف اولوب جزئیجه بر رطوبتی قالمشدر Après un accès de fièvre, il reste d'ordinaire un peu de moiteur حمّانک نوبتی برطرف اولدقدنصکره عادتا وجودده بر رطوبت قالور

MOITIÉ. L'une des deux parties égales dans lesquelles un tout est divisé .A نصف .P نیم .T یاری || La moitié de cette succession lui appartient بو ترکەنک نصفی فلانه عائد در ـ فلانه اصابت ایدر Partager quelque chose moitié par moitié یاری یاری‌یه ـ برشیئی بالمناصفه تقسیم ایتمک La moitié d'un pain نصف پارچەسی ـ اتمکک نصفی Mettre moitié d'eau dans son vin شرابک ایچنه نصف مقداری صو Il en faut retrancher la moitié نصفی مقداری قطع قاتمق وافراز اولنملو در

On dit, Donner des terres à moitié, pour dire, les donner à ferme, à condition d'en partager les fruits par moitié .A غلات وحاصلاتی .T الزام بشرط المزارعة ـ ایجار بالمزارعة || یاری یاری بولشمک شرطیله چفتلکی کرایه ویرمک Il a pris cette terre à moitié بو چفتلکی مزارعه شرطیله التزام Il laboure cette terre à moitié بو اراضیده مزارعه شرطیله ایلدی زراعت وحراثت ایدر

On dit, Être de moitié avec quelqu'un, pour dire, faire avec lui une société où la perte et le gain se partagent par moitié .A یاری یاری‌یه .T نیم بنیم همبازشدن .P اشتراک بالمناصفة || اورتاقلشمق Ils ont fait ce traité-là ensemble, ils sont de moitié بالمناصفه مشترک اولوب اول بابده بینلرنده عقد Ils sont de moitié dans cette affaire بو خصوصده معاهده اولنمشدر علی وجه المناصفه مشترکدرلر

MOKA. Le café qui vient de Moka, ville d'Arabie .A بنّ یمن قهوەسی .T قهوۀ مخا .P مخا

MOL. V. Mou.

MOLAIRE. Il se dit des grosses dents qui servent à broyer les alimens .A طاحنة pl. طواحن .P دندان آسیا .T آزی دیش

MÔLE. Masse de chair informe dont les femmes accouchent quelquefois au lieu d'un enfant .A مضغة .P گوشتپاره .T ات پارچەسی || Cette femme, que l'on a crue grosse durant six mois, n'est accouchée que d'une môle التی آیدنبرو حامله ظنّ اولنمش قاری بو دفعه بر مضغه وضع ایلدی

MÔLE. Jettée de pierres à l'entrée d'un port pour le rendre meilleur, et mettre les vaisseaux plus en sûreté .T لیمان آغزینه متانت ویرمک ایچون طرح اولنان طاش بیغنی

MOLÉCULE. Petite partie d'un corps .A جزء دقیق pl. اجزاء دقیقة .P اوفاق دانەجک .T جزء خرد وباریک || Les molécules de l'air هوانک اجزای دقیقەسی du sang دمک اجزای دقیقەسی

MOLESTER. Vexer, tourmenter .A ایقاع الجور ـ ایذا ـ جور .P آزرده کردن ـ ستمیدن .T خرپالمق || Molester quelqu'un en lui suscitant des procès فلانک علیهنه دعوالر ایجادیله جور وایذاسنه مبادرت ایتمک Ils les a fort molestés par ses chicanes تزویرات وتلبیساتیله فلانلری بغایت آزرده ایلدی

MOLESTÉ. .A متأذّی .P آزرده ـ ستمزده .T خرپالنمش

MOLETTE. La partie de l'éperon qui sert à piquer le cheval .A منقار المهاز .P چنگ مهمیز .T مهمیزک ایکندسی

MOLLASSE. Trop mou .A رخو .P سست .T کوشک ـ سلپوک || Chair mollasse لحم رخو ـ کوشک ات peau جلد کوشک دری ـ پوست سست ـ رخو

MOLLEMENT. Il n'est guère d'usage au propre que dans ces phrases : Être couché mollement, pour dire, être couché dans un bon lit .T فراش ناعم اوزرنده یاتمق ـ ناعماً یاتمق S'asseoir mollement, pour dire, être assis sur un siége bien mollet نرم وناعم بر صندلیه اوزرنده اوتورمق

Figur. Lâchement, sans vigueur .A بالفتور ـ بالرخاوة ـ بالوناء ـ مسترخیاً .P فاترا ـ ونیاً .T با سستی کوشکلک || Agir mollement بالفتوروالرخاوة حرکت ایتمک ایله travailler رخاوت ایله سعی ایتمک Il s'est conduit mollement dans cette affaire بو خصوصده بالوناء والرخاوة حرکت کوشک طاوراندی ـ ایلدی

MOLLESSE. Qualité de ce qui est mou .A ملایمت ـ ملاینت .P نرمی .T یومشقلق || La mollesse et la dureté des corps اجرامک ملایمتی وغلظتی La mollesse des chairs est une

بو خصوصده ظفریاب اولەمیەجقسک n'en viendrez pas à bout وقت مناسبنی - مکر کیم وقت فرصتنی بوله بیلسەک بولمدقچه ظفر بولەمیەجقسک || A moins d'être fou, il n'est pas possible de raisonner ainsi بو مقوله ملاحظه ایتمک احتمالی محالدر مکر مجنون ایسه

Au Moins, Du moins, Tout au Moins, Tout du moins. Sorte de conjonction, qui sert à marquer quelque restriction dans les choses dont on parle *A.* لا اقلّ *P.* باری *T.* هیچ اولمز ایسه || Si vous ne voulez pas être pour lui, au moins ne soyez pas contre هیچ دکل ایسه - فلانه معین اولمق استمز ایسەک باری علیهنه اولمه - هیچ اولمز ایسه علیهنه اولمه S'il n'est pas fort riche, au moins il a de quoi vivre honnêtement یک مالدار دکل ایسه لا اقلّ مرضیله کچینەجک قدر مالی وار در Donnez-lui tout au moins de quoi vivre هیچ دکل ایسه کچینەجک قدر شی ویر

Sur et tant moins. T. de Pratique. En déduction *A.* لاجل التنزیل عن *P.* برای فرو نهادن از *T.* آشاغی وارلمق || Je vous donnerai cela sur et tant moins de ce que je vous dois ایچون سکا اولان دینمدن تنزیل اولنمق اوزره شو مقدار اقچه ویرەجکم

MOIRE. Étoffe de soie ondée et serrée *A.* سندس *P.* کمخا *T.* موجلو کمخا - کمخای موجدار || Moire ondée کمخا

MOIRÉ. Qui est ondé comme la moire *A.* ذو اشکال الامواج - ثوب موجدار *P.* موجدار *T.* موجلو || Une étoffe moirée موجلو قماش

MOIS. Une des douze parties de l'année *A.* شهر pl. شهور *P.* ماه *T.* آی || Le premier du mois آیک - آیک ابتداسی آیک اوّلکی کونی Quel quantième du mois avons-nous? آیک قاچنجیسیدر - قاچنده یز Sa lettre est datée d'un tel mois مکتوبی فلان ماه تاریخیله مورّخدر Le mois est expiré تمام اولدی - ماه منقضی اولدی Payer par mois, au mois ماهیّه اولدرق - ماه بماه - مشاهرةً ادا ایتمک Il gagne tant par mois آیده شو قدر قزانور - بهر ماه شو قدر کسب ایدر Louer une maison au mois بر منزلی ماهیّه ایله ایجار ایتمک Mois solaire *A.* شهر شمسی pl. شهور شمسیّة Mois lunaire *A.* شهر قمری pl. شهور قمریّة

MOISIR et SE MOISIR. Se couvrir d'une certaine mousse qui marque un commencement de corruption *A.* تسنّه - تکرّج *P.* کوف باغلمق *T.* کره گرفتن - کلاش بستن - بُوز گروفتن || Un fromage qui se moisit کوفلنان پنیر Tout se moisit dans les lieux humides نمناک یرلرده هر شی تسنه ایدر

Moisi. *A.* متسنه - متکرّج *P.* بوز گرفته - کلاش بسته *T.* کوفلنمش - کوف باغلمش || Du pain moisi نان متسنه - کوفلنمش اتمک

MOISISSURE. État d'une chose moisie *A.* سنه - کرج *P.* بُوز - کره - بوزک - کلاش *T.* کوف || C'est la moisissure qui a gâté tout cela بونلرک جملەسنی افساد ایدن کوفدر

MOISSON. Récolte des blés et autres grains *A.* حصاد - حصیدة *P.* درو *T.* بچمی - غله بچمی - محصولی - محصول || Belle moisson کوزل اکین - حصیدۀ جیّده riche, abondante خصب وبرکتی فراوان حصیده Le temps est bon pour la moisson هوا حصاد ایچون مساعد در Voilà une belle espérance de moisson اشته حصادک کلیشی امید خیری موجبدر - محصولک کلیشی کوزل کورینور || Il se dit aussi du temps de la moisson *A.* موسم الحصاد - وقت الحصاد *P.* هنگام درو *T.* وقتی - اوراق وقتی - بچم وقتی || La moisson approche موسم حصاد تقرّب ایدر Pendant la moisson خلال حصادده - بچم اثناسنده

MOISSONNER. Faire la récolte des blés et autres grains *A.* تحصید - احتصاد *P.* درویدن *T.* بچمک - اکین بچمک || Moissonner les fromens, les avoines حنطه وبولاف اکینلرینی بچمک Moissonner un champ برتارلانک اکیننی بچمک

On dit figur. || La mort a moissonné un grand nombre d'hommes منجل هلاک ودمار اولمشدر قتی کلّی نفوس دریدۀ Sa vie a été moissonnée dans sa fleur درخت عمری حال کمال ربعاننده ایکن دریدۀ داس هادم اللذات اولمشدر

On dit aussi figur. Moissonner des palmes et des lauriers وسیلۀ افتخار ابدی اولەجق شعایر جلیلۀ فتوح وغزوات جمعنه موفّق اولمق

On dit proverb. Celui qui sème le vent moissonnera la tempête *P.* هر چه کاری بدروی *T.* هر کس اکدیکنی بچر

MOISSONNEUR. Celui qui moissonne *A.* حاصد pl. حصّاد *P.* دروگر *T.* اکین بچیجی - اوراقجی || Louer des moissonneurs اوراقجی طوتمق - اوراقجی کرالمق - کرا ایله

MOITE. Qui est un peu humide *A.* رطب - بل - بلیل -

dignité qu'auparavant مقدمکی منصبدن ادنا بر مقامه تعیین اولندی Il tient un moindre rang رتبه‌سی دونتر در Une étoffe de moindre valeur qu'une autre بهاسی اول برندن آشاغی بر متاع Cette étoffe-là est moindre de beaucoup بو قماشک مرتبه‌سی چوق دونددر – Et qui n'est pas si bon, ou qui est plus mauvais || Ce vin-là est moindre que l'autre بو باده دیگرندن ادنا در

On se sert du mot de Moindre avec l'article, pour dire, de quelque peu de considération que soit une personne, ou quelque petite, quelque peu importante que soit une chose *A.* احقر – اک آلچق – اک کوچک *T.* کمترین *P.* ادنا || La moindre personne que vous m'enverrez اک ارسال ایده‌جککک ادنا آدم C'est une chose que le moindre soldat peut faire عسکری نفراتنک اک ادناسی بو ایشی ایده بیلور Au moindre bruit il s'éveille ادنا شماطه‌دن اویانور Au moindre signe vous serez obéi ادنا اشارتنک ایله سنک اطاعتکده اوله‌جقلر در

Avec l'article et une négative, il signifie, aucun *A.* لا احد – هیچ *T.* هیچ *P.* دیّار – اصلاً || Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه هیچ بر درلو اکرام ایتمدی Je n'en ai pas la moindre appréhension بو بابده اصلاً ودیّار خوفم یوقدر Il ne lui a pas dit le moindre mot کندویه لفظ واحد سویلمدی Je n'ai pas le moindre souvenir de ce que vous me dites هیچ بر لفظ – دیدیککک شیٔ اصلاً ودیّار خاطرنشانم دکلدر

MOINE. Religieux institué pour vivre séparé du monde *A.* زاهد pl. زهّاد – قسّیس pl. قسّیسین *P.* کشیش *T.* کنجشک –

MOINEAU. Passereau *A.* عصفور pl. عصافیر *P.* کنجشک – سرچه *T.* کشکوفه

MOINERIE. T. collectif. Tous les moines *A.* زمرة الزهّاد *P.* گروه زاهدان *T.* کشیشلر – Il signifie aussi, l'esprit, l'humeur des moines *A.* طبیعة الزهّاد

MOINESSE. Religieuse *A.* زاهدة

MOINS, adverbe de comparaison, qui est opposé à Plus *A.* اقلّ مرتبة – دوناً *P.* کم *T.* دونجه – آز – آشاغیجه – دخی || Parlez moins haut سسکی دونجه چیقاررق سویله Soyez moins en colère غضبکی کم ایله J'ai bien moins d'intérêt que vous en cela بو بابده بنم غرض ومصلحتم سنککیند کوره اقلدر Plus vous le presserez, moins il en fera سن تضییقی

زیاده ایتدکچه کندوسی کم عمل ایده‌جکدر Cela n'a pas moins de trente pieds – بو شیٔ اوتوز قدمدن دون دکلدر آشاغی دکلدر

Rien moins. Il signifie quelquefois, point *A.* قطعاً *P.* هیچ *T.* هیچ || Il n'est rien moins que sage قطعاً عاقل دکلدر Cette nouvelle n'est rien moins que vraie بو خبر قطعاً صحیح دکلدر – Quelquefois il a le sens positif *A.* لا غیر الا *P.* دیگر نه بلکه *T.* بشقه شیٔ دکل || Vous lui devez du respect, car il n'est rien moins que votre père فلانک حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایتمک لازمه‌دندر زیرا بشقه شیٔ دکل سنک پدرکدر

On dit d'une chose de nulle considération, que c'est moins que rien *A.* اقلّ من لا شیٔ *P.* کمتر از نا چیز *T.* هیچدن آز – هیچ مقوله‌سی || Le présent que je vous fais est moins que rien لا شیٔ – طرفکه تقدیم ایلدیکم هدیّه هیچ مقوله‌سیدر مقوله‌سیدر

En moins de rien, signifie, en très-peu de temps *T.* آن – واحدده – آن اغیر منقسمده || Il a mangé son bien en moins de rien آن غیر منقسمده مالنی اکل وبلع ایلدی

Moins, s'emploie aussi substantivement || Le moins que vous puissiez faire, c'est de l'aller trouver اقلّ مرتبه‌ده ایده‌ بیله‌جکک شیٔ خانه‌سنه واروب فلانی بولمقدر Ils sont à peu près d'accord, ils en sont sur le plus et sur le moins اوزلاشمغه قریبدرلر همان زیاده ونقصان اوزرینه مباحثه – قلیل وکثیر اوزرینه سویلشورلر – ایتمکده درلر Il ne s'agit que du plus ou du moins – صدد همان قلیل وکثیره دائر در زیاده ونقصانه دائر در

À moins de, signifie, à un prix au dessous de... *A.* اقلّ *P.* کم از *T.* آشاغی – آندن || Je ne vous donnerai pas mon cheval à moins de mille francs آتمی بیک غروشدن آشاغی – ویرمم Il signifie aussi, sous une certaine condition *A.* بشرط *P.* بشرط انکه *T.* شو شرط ایله که || Je ne lui pardonnerai pas à moins d'une rétractation جرمندن فارغ اوله‌جغنی وعد ایتمک شرطیله عفو ایده‌رم

À moins que. Si ce n'est que *A.* فالّا ان *P.* مکر که *T.* مکر – مکر کیم || Il n'en fera rien, à moins que vous ne lui parliez بر درلو حرکت ایتمیه‌جکدر مکر سن کندویه سویلیه‌جک اولور ایسهک A moins que vous ne preniez bien votre temps, vous

اوجاغندن استخراج قصیص ایتمك Un mur construit en moellon مولوز طاشلریله بنا اولنمش دیوار

MOEURS. Habitudes naturelles ou acquises *A.* خلق pl. اخلاق || خوی *T.* خو *P.* خصایل pl. خصال pl. خصلت — Bonnes moeurs اخلاق ذمیمه mauvaises اخلاق بهیّه — اخلاق حسنه douces et اخلاق مستهجنه — اخلاق سیّئه — ذمایم اخلاق — honnêtes اخلاق صالحه — اخلاق مرضیّه ومرغوبه corrompues اخلاق فاسده La science des moeurs علم اخلاق La doctrine des moeurs قاعدهٔ اخلاق Former les moeurs de quelqu'un برکمسنه‌نك خصایل واخلاقنی صیغهٔ حسنه اوزره تصویغ ایتمك Régler ses moeurs برکمسنه اخلاقنی تهذیب ایتمك — ایتمك Changer de moeurs خصایل واخلاقنی رابطهٔ حسنیه وضع ایتمك تبدیل اخلاق ایتمك Rien ne corrompt plus les moeurs que la mauvaise compagnie مصاحبت اشرار قدر مفسد اخلاق بر شئ یوقدر La réformation des moeurs تصحیح اخلاقنك اصلاح اخلاق L'innocence de ses moeurs — اخلاق برکمسنه‌نك Un certificat de vie et de moeurs نقا وصفوتی اخلاقی وسلوك ومشواری کیفیتّنی متضمّن شهادتنامهٔ حال

On dit proverb. Les honneurs changent les moeurs دولتمندی واقبال باعث تبدیل اخلاق اولور

On dit, qu'un homme a des moeurs, pour dire, qu'il a de bonnes moeurs *A.* محمود الاخلاق *P.* نیك خو *T.* ایو خویلو ou qu'il n'a point de moeurs *A.* اخلاق بر گزیده صاحبی — مذموم الاخلاق *P.* زشت خو *T.* فنا خویلو

Il se dit aussi des habitudes d'une nation, de ses coutumes et de ses usages *A.* pl. سیر — pl. شیم — pl. اخلاق — pl. طبایع *P.* خوی *T.* خویلر || Les moeurs d'une nation, d'un peuple سیر واخلاقی — بر ملّتك وبر قومك شیم وسیری Chaque nation a ses moeurs هر ملّتك سیر واخلاق مخصوصه‌سی Ces peuples-là ont des moeurs bien différentes des nôtres اول اقوامك شیم وسیری بزمکیلره غایت ایله مختلفدر وار در Moeurs barbares سیر واخلاق جهالت آلود civilisées حسن تربیه ایله کسب ظرافت ایتمش شیم واخلاق

On dit aussi, Les moeurs des animaux, pour dire, leurs inclinations طبایع الحیوانات

MOHATRA. Il se dit d'un marché par lequel un marchand vend très-cher à crédit, ce qu'il rachète aussitôt à très-vil prix, mais argent comptant *A.* بیع العینة

MOI. Pronom de la première personne *A.* انا *P.* من *T.* بن

On dit, De vous à moi, pour indiquer à la personne à qui l'on parle qu'on va lui dire une chose qui doit rester secrète *A.* الکلام بیننا وبین الله *P.* سخن میان ما ماندهِ باشد *T.* صحبت آره‌مزده قالسون — سوز ارامزده قالسون || De vous à moi, c'est un pauvre homme سوز آرامزده قالسون De vous à moi, je ne crois pas que la chose réussisse بیرامز بر آدمدر سوز بینمزده قالسون بو ماده‌نك باشه چیقه‌جغنی عقلم کسمز

Quant à moi. Façon de parler dont on se sert pour marquer plus particulièrement ce qu'on pense *A.* علی رأیی *P.* بر رأی *T.* بکا قالنجه || Vous en direz ce qu'il vous plaira; quant à moi, je sais bien ce qui en est سن دیلدیککی سویله بکا قالنجه نه ایدوکنی رعنا بیلورم من

Moi, se prend aussi substantivement pour signifier, l'attachement de quelqu'un pour ce qui lui est personnel *A.* ادّعاء النفس *P.* دعوای منی *T.* بنلك دعواسی || Le moi choque toujours l'amour-propre des autres بنلك دعواسی سائرلرك حبّ نفسلرینه موجب رنجش خاطر اولور

MOIGNON. Ce qui reste d'un membre coupé *A.* قطعة *P.* ماندهٔ عضو بریده *T.* کسك بقیّه‌سی || Il lui a fallu couper le bras fort près de l'épaule, et il ne lui reste plus qu'un moignon قولی اوموزك پك یقین بریندن کسلمك اقتضا ایتمکله اوزرنده یالکز بر کسك بقیّه‌سی قالمشدر

MOINDRE. Plus petit *A.* اقل *P.* کمترین — اندکترین — دونتر *T.* دخی آز — آزجه || Cette colonne est moindre que l'autre en hauteur et en grosseur بو ستون قدًّا وجسمًا دیگرندن کمتر بوندن در La distance d'ici là est moindre que vous ne dites اول طرفه قدر اولان مسافه سنك دیدیککدن اقلدر Une somme moindre qu'une autre دیگرندن اقل اولان مقدار Votre douleur en sera moindre رنج ووجعك اقل اوله‌جقدر C'est la moindre satisfaction, la moindre récompense qu'on lui doive حقنه اجراسی لازم اولان رسم تطییبك ومکافاتك مرتبهٔ اقلیدر C'est le moindre service que je lui voudrais rendre ایتمکه خواهشکار اولدیغم خدمتك اقلّ مرتبه‌سیدر

Il signifie aussi, moins considérable *A.* ادنا — دون *P.* دونتر *T.* آشاغی — کمتر || Prendre toujours la moindre place دائما ادنا طرفده اتخاذ مقام ایتمك Il est revêtu d'une moindre

Il se prend aussi pour Pudeur *A.* حيا - ادب - خفارت - *T.* عار - ننگ - آزرم - شرم *P.* محجوبيّت - حجاب - محجوبلق || La modestie est un des grands ornemens d'une fille بكر قيزه كوره حيا وخفارت اعاظم اسباب زيب وزينتدر Ces paroles-là blessent la modestie بو مقوله اقوال وكلمات مخلّ شرم وحيا در

MODICITÉ. Petite quantité *A.* قلّت - نزارت *P.* اندكى - *T.* آزلق كمترى || La modicité d'une somme, du prix مبلغك du revenu ايرادك قلّتى وقيمتك نزارتى de sa dépense فلانك قلّت مصارفى

MODIFICATIF. Qui modifie *A.* موجب التعديل - معدّل *P.* موجب تعديلساز *T.* تعديل ايديجى || Terme modificatif تعديل اولەجق لفظ

MODIFICATION. Modération, restriction *A.* تعديل pl. تعديلات || Il faut apporter quelque modification à ces articles-là اشبو شروط بعض كونه تعديلاته محتاجدر

Et mode, manière d'être d'une substance *A.* اسلوب pl. اساليب || Les corps sont susceptibles de différentes modifications اجسامك اساليب - اساليب گوناگون كسبنه لياقتلرى وار در. متنوّعه كسبنه

MODIFIER. Modérer, adoucir *A.* تعديل || Il faut un peu modifier cet article-là بو مادّه‌يى نوعمّا تعديل ايتمك اقتضا ايدر

Et donner un mode, une manière d'être *A.* وضع فى الاسلوب - وضع فى الهيئة *P.* اسلوب دادن *T.* اسلوب ويرمك || Les différents arrangemens des parties modifient la matière اجزانك مختلف ترتيبلريله مادّه‌يه هيئت ويريلور

MODIQUE. Renfermé dans les bornes de la modicité *A.* نزير - يسير - جزئى - قليل المقدار *P.* اندك - كمتر - كمقدر - نا چيز *T.* از || Une somme modique مبلغ يسير un repas طعام une taxe ضريبهٔ نزيره Il a une fortune modique مال نزير Son revenu est modique ايرادى قليل المقدار يسيره ماكدر - جزئيدر - در

MODIQUEMENT, adv. *A.* نزيراً - يسيراً - جزئياً *P.* كمترانه - نا چيزانه *T.* از اولەرق - آزلق ايلە || Il paye modiquement ses domestiques اجرت - خدمتكارلرينه جزئى اجرت ويرر يسير ويرر

MODULATION. Suite de plusieurs tons qui forment un chant suivant les règles du mode dans lequel il est composé *A.* نغمة pl. نغمات *P.* ترانه *T.* ازكى || La modulation de cet air est fort agréable بو مقامك نغمه‌سى غايت لطيفدر

MODULE. T. d'Archit. Mesure que l'on prend, pour régler les proportions des colonnes, et qui est d'ordinaire le diamètre de la colonne *A.* قطر العمود *P.* اندازهٔ ستون *T.* ديرك چاپى || Le fût de cette colonne a tant de module بو ستونك كوده‌سى قطرًا شو مقدار در - قطرى شو معدار در - Il se dit aussi du diamètre d'une médaille *A.* قطر السكّة

MOELLE. Substance molle, contenue dans la concavité des os *A.* مخّ pl. مخاخ - نِقى *P.* مغز استخوان *T.* ايليك || Moelle de boeuf اوكوز ايليكى Sucer la moelle d'un os *A.* تمخّى العظم *T.* مغز استخوانى صاوروب چيقارمق Le froid a pénétré jusqu'à la moelle des os شدّت برودت مخّ عظامه قدر تاثير ايلدى

On appelle Moelle allongée, Moelle de l'épine, Moelle épinière, le prolongement vertébral du cerveau, depuis le cervelet jusqu'à l'os sacrum *A.* نخاع - سليل *P.* مغز پشتمازه *T.* مردار قوقار ايليك - ايليك

Il se dit aussi de la substance molle qui se trouve dans certains arbres *A.* لبّ - مخّ *P.* مغز *T.* اوز || de la moelle de figuier انجير آغاجنك لبّى - اوزى - En parlant de roseaux, on emploie les mots *A.* فشغة *T.* قامشك اوزى - قامشك ايچى

MOELLEUSEMENT, au figuré. D'une manière moelleuse *A.* بكثرة اللبّ *P.* بمعنادارى *T.* جوق معنا ايله

MOELLEUX. Rempli de moelle *A.* كثير المخّ - مخيخ *P.* مغزناك *T.* ايليكلو || Un os moelleux عظم مخيخ - ايليكلو كميك

En parlant des arbres *A.* كثير اللبّ *P.* مغزدار *T.* اوزلو || Bois moelleux خشب كثير اللبّ - اوزلو آغاج - On dit figur. Un discours moelleux, pour dire, un discours plein de sens *A.* مقالة كثير اللبّ - كلام كثير اللبّ *P.* سخن مغزدار - *T.* مقالهٔ معنى دار معناسى جوق سوز

On appelle Voix moelleuse, une voix douce *A.* صوت لطيف *P.* صداى شيرين *T.* طاتلو سس

MOELLON. Menue pierre à batir, qui s'emploie aux fondemens, et aux murs de clôture *A.* قضيض *P.* سنگ خرده *T.* مولوز طاشى || Tirer du moellon de la carrière طاش

P. کم کردن T. آزالتمق || Modérer sa colère تعدیل غضب
ایتمک ses passions, ses désirs, son ambition امراض نفسانیه‌یی
ورغبات نفسی وحرص نام وشانی تعدیل ایتمک Modé-
rer son ardeur, ses prétentions, sa dépense شدّت حرارتنی
وادّعالرینی ومصرفنی تعدیل وتقلیل ایتمک Cette taxe
est trop forte, il la faut modérer طرح اولنان تکلیف بغایت
گران اولمغله تعدیله محتاجدر

SE MODÉRER. A. کسب الاعتدال P. اعتدال پذیرفتن T.
اعتدال بولمق || Le temps s'est modéré هوا کسب اعتدال
ایلدی

Figur. Se posséder, se contenir A. امساک ـ ضبط النفس
کندوینی ضبط ایتمک T. خویشتنداری نمودن P. النفس
|| Peu de gens savent se modérer dans la bonne fortune حال
اقبالده قاعدهٔ امساک نفسه رعایت ایدر آدم اقلّ قلیلدر
Il a su se modérer dans les occasions les plus difficiles مشکل
وقتلرده ضبط نفس ایده بیلدی

MODÉRÉ. A. معتدل P. کم شده T. آزالمش ـ Il est aussi
adjectif, et signifie, qui est sage et retenu A. مقتصد المزاج ـ
مألوف الاقتصاد ـ مجبول بالاقتصاد || Ce jeune homme
est bien modéré بو نوجوان کمال اقتصاد طبع ایله مألوفدر ـ
بو نو جوانک غایت اقتصاد مزاجی وار در Un esprit
modéré اقتصاد طبع ایله مجبول بر مزاج ـ Il se dit aussi
des choses || Une chaleur modérée حرارت معتدله Feu mo-
déré آتش معتدل Pouls modéré نبض معتدل

MODERNE. Qui est nouveau, récent A. جدید pl. جدد ـ
متأخر pl. متأخرین P. نو ـ پس آمده T. یکی ـ صکره‌دن
Les auteurs, les philosophes, les peintres modernes || کلمش
مؤلفین متأخرین وفلاسفهٔ متأخرین ومصورین متأخرین
Des ouvrages, des usages modernes تألیفات جدیده وآداب
وعادات جدیده C'est une invention moderne اختراع جدید
ایجاد نو در ـ در Les anciens et les modernes sont d'accord sur
ce point بو بابده متقدّمین ومتأخرین متفق الکلامدرلر

MODERNER. Restaurer une antique à la moderne A. تجدید
در طور پس آمدگان نو ساختن P. علی وضع المتأخرین
T. صکره‌دن کلمشلرک طورنجه یکیلنمک || Benoît XIV vou-
lut moderner le Panthéon فلان نام ریم پاپاسی قدیم
الایامدنبرو موجود اولان فلان هیکلک وضع متأخرین
اوزره تجدیدینی مراد ایلدی

MODESTE. Qui a de la modestie A. هاضم ـ خاضع النفس
هضم نفس ایله ـ آلچق کوکللو T. فروتن P. النفس
غایة الغایه هضم نفس C'est un homme très-modeste || مألوف
ایله مألوف بر آدمدر Il est modeste dans ses discours, dans
ses actions, dans ses gestes, dans ses habits اقوال وافعالنده
ورموز واشاراتنده وکسا وملبوساتنده آثار هضم نفسی
بدیدار در Il est trop modeste pour souffrir qu'on le loue en
sa présence هضم نفسی غالب بر آدم اولمغله مواجهه‌سنده
مدح اولنمسنی چکه‌مز Avoir des sentimens, avoir une opinion
modeste de soi-même بر کمسنه خاضع النفس اولمق

En parlant d'une femme, il signifie, qui a de la pudeur A.
آزرمدار ـ عارمند ـ شرمناک P. اهل الحیاء ـ محجوبة ـ ادیبة
T. عارلو || Il faut qu'une fille soit modeste بر قزه کوره اهل
حیا وحجاب اولمق شرطدر

Il se dit aussi des choses qui marquent de la modestie A.
سیمای || Visage modeste ادبلو T. آزرمدار P. مؤدّب ـ ادیب
ـ ضحک ادیبانه ris طور ادیب ـ ادای ادیب air ادیبانه
سلوک وحرکت conduite لباس مؤدّب habit خندهٔ ادیبانه
ادیبانه ـ On dit aussi, Couleur modeste, c'est-à-dire, qui n'est
pas éclatante لون مؤدّب

MODESTEMENT. Avec modestie A. بالتأدّب ـ بالادب P.
بآزرم ـ ادیبانه ـ مؤدّبانه T. ادب ایله || Parler modeste-
ment ادیبانه مشی ایتمک marcher ادیبانه تکلّم ایتمک
مؤدّبانه کیینمک s'habiller ادب ایله یوریمک ـ

MODESTIE. Retenue dans la manière de se conduire et de
parler de soi A. هضم النفس ـ استخضاع النفس P فروتنی
T. آلچق کوکللیلک ـ کوکل آلچقلغی || Parler avec modestie
قاعدهٔ هضم نفسه رعایت ایله تکلّم ایتمک se comporter
هضم نفس ایله عمل وحرکت ایتمک Se tenir dans la
modestie استخضاع ـ هضم نفس حدودینی تجاوز ایتمامک
نفس حدودندن خارج حرکتده بولنمامق Cela est fort
contraire à la modestie chrétienne بو کیفیّت مذهب عیسویه
لایق تخضّع نفس شروطنه کلّیاً مغایر در On n'ose le louer
en sa présence, de peur de blesser sa modestie هضم نفسنه
طوقنمقدن احترازاً یوزینه قارشو مدح وستایشه جسارت
اولنمز Il a toujours gardé une grande modestie dans ses habits
et dans toute sa conduite ملبوساتنده وکافهٔ افعال وحرکاتنده
دائما قواعد هضم نفسه رعایت ایتمشدر

Modes, au pluriel. Les ajustemens, les parures à la mode *A.* ملبوسات على رسم الجديد *P.* جامهای نو ایجاد *T.* یکی چیقمه ملبوسات || Marchande de modes یکی چیقمه روبه صتان قاری

À la Mode de... Suivant la mode de... *A.* على داب *P.* - على داب اتاليا || À la mode d'Italie اتاليا *T.* واری بطرز اتاليا واری

Mode, signifie aussi, manière *A.* طور - اسلوب *P.* آيين *T.* طور En ce sens, on dit proverb. Chacun vit à sa mode *P.* هر هرکس کندویه مخصوص *T.* کسی بندد بآیین دیگر دستارها بر کونه طور قوللنور - بر کونه طور ایله کچینور

Mode. T. de Gramm. Manière de conjuguer les verbes relativement à la nature des propositions *A.* pl. امثلة || Il y a cinq modes dans chaque verbe régulier هر فعل قیاسیده امثلهٔ خمسه وار در

Mode, en Musique. Le ton dans lequel une pièce de musique est composée *A.* مقام *P.* راه *T.* مقام

MODÈLE. Il se dit de tout original dont on se propose d'exécuter une copie *A.* مثال - غرار - نموذج *P.* نمونه *T.* اورنک || Modèle en grand, en petit بر کبیره‌ده یاخود صغیره‌ده قطعهٔ بر اورنک - مثال Modèle de carte, de cire, de plâtre, de terre مقوادن وبال مومدن وآلچیدن وترابدن مصنوع بر مثال Le modèle d'une statue بر صنمک مثالی d'un bâtiment بر نمونه یاپمق Faire un modèle بر بنانک نمونه‌سی بر نمونه‌یه تبعیت ایتمک suivre Travailler sur un modèle نمونه اوزرنده ایشلمک - Parmi les peintres, il se dit de tous les objets d'imitation qu'ils se proposent *A.* مثال اصلی || La nature est le modèle des arts ید قدرت اولان مصنوع - موجودات صنایعک مثال اصلیسیدر - Figur. || Homère et Virgile sont de beaux modèles فلان وفلان نامان شاعرلرک تالیفانی بین الشعرا امثال مستحسنهٔ واجب الاتباعدن نفسکی بو مثال اوزره Formez-vous sur ce modèle معدود در بو نمونه‌یی تشکیل ایله Ayez ce modèle devant les yeux بو کیفیت دائما پیش نظر ایله Cela vous servira de modèle سکا نمونه اولور La vie de cet homme est un modèle de vertu شو آدمک سلوک ومشواری نموذج الصلاحدر

MODELER. T. de Sculpt. Former avec de la terre ou de la cire les modèles des ouvrages qu'on veut exécuter *A.* تصنیع المثال *P.* نمونه پرداختن *T.* اورنک یاپمق

Et imiter quelque objet en terre, en cire, ou en plâtre *A.* تصویغ على وفق المثال فلان *P.* مانند نمونهٔ فلان پرداختن *T.* فلانک اورنکنجه یاپمق

Modelé. *A.* مثال مصنوع *P.* نمونهٔ پرداخته *T.* یاپلمش مصوغ على وفق المثال فلان *A.* اورنک *P.* مانندهٔ نمونهٔ فلانک اورنکنجه یاپلمش *T.* فلان پرداخته

MODÉRATEUR. Qui a la direction de quelque chose *A.* ناظم - مرتب *P.* تنسیق فرما - پردازنده *T.* دوزیجی || Dieu est le modérateur de l'univers جناب حق تنسیق فرمای امور عالمدر L'esprit modérateur du monde مرتب امور جهان اولان عقل کل

MODÉRATION. Retenue. Vertu qui règle nos passions *A.* نصافت - انصاف - اقتصاد - اعتدال *P.* نصافتپروری *T.* انصاف || Modération d'esprit نصافت طبع Il s'est conduit dans cette affaire avec beaucoup de modération بو خصوصده غایت اعتدال ونصافت اوزره حرکت ایلدی Il y a porté toute la modération possible ممکن اولان انصافی کمالیله اجرا ایلدی Il faut garder de la modération dans la bonne fortune وقت اقبالده قاعدهٔ نصافت واقتصاده رعایت لازمدر Cet homme est un grand exemple de modération بو آدم نصافت واقتصادک عظیم بر نمونه‌سیدر Il faut user des meilleurs alimens avec modération انفس اطعمه‌یی اعتدال اوزره استعمال بر وجه اقتصاد استعمال ایتملو در - ایتمک اقتصا ایدر

Et diminution d'un prix fixé *A.* تعدیل القیمة - تنزیل القیمة - حط القیمة *P.* بها فرو سازی *T.* ایندرمه - اکسلتمه بهاییی طرح اولنان تکلیفک تعدیلی || La modération d'une taxe بها تنزیلنه اصلا مساعده On ne lui a fait aucune modération اولنمدی

MODÉRÉMENT. Sans excès, avec modération *A.* بالنصافة - بالانصاف - على وجه الاعتدال - على وجه الاقتصاد *P.* منصفانه - معتدلانه *T.* انصاف ایله - اعتدال اوزره || Il s'est comporté modérément en cette rencontre بو بابده منصفانه حرکت ایلدی Le vin est bon, mais il en faut user modérément باده نافعدر اما معتدلانه استعمال اولنملو در Manger modérément اعتدال اوزره طعام ایتمک Il a été taxé modérément اوزرینه اعتدال ایله تحمیل تکلیف اولندی

MODÉRER. Adoucir, tempérer, diminuer *A.* تعدیل - تقلیل

ارجاع ایتدرمک Toutes les parties d'un mixte بر جسم مرکبک کافۀ اجزاسی

MIXTILIGNE. T. de Géom. Il se dit des figures terminées en partie par des lignes droites, et en partie par des lignes courbes *A.* شکل مختلف الخطوط

MIXTION. Mélange de plusieurs drogues dans un liquide, pour la composition d'un remède *A.* تقتیت ـ مشج *P.* آمیزش *T.* قاتلمه || Ce médicament se fait par la mixtion de telle et telle drogue بو دوا فلان وفلان اجزالرک مشج وتقتیتیله اولور

MIXTIONNER. Mêler quelque drogue dans une liqueur, et faire qu'elle s'y incorpore *A.* تقتیت ـ تمشیج *P.* بهم آمیختن بری برینه قاتوب قارشدرمق *T.*

MIXTIONNER du vin, une boisson *A.* قشب ـ تقطیب *P.* شراب ابهنه بشقه شیٔ *T.* بباده چیز دیگر آمیختن قاتمق

MIXTIONNÉ. *A.* مقتت ـ ممشوج *P.* بهم آمیخته *T.* قاتیلوب شراب *T.* بباده آمیخته *P.* مقطب ـ مقشوب *A.* قارشدرلمش ابهنه قاتلمش

MOBILE. Qui se meut, qui peut être mû *A.* متحرك ـ ممکن الحرکة *P.* جنبان ـ جنبنده *T.* اوینار ـ قملدانور || Il y a des corps plus mobiles les uns que les autres اجرامک بعضیسی بعضیسندن زیاده متحرکدر Cette roue n'est pas assez mobile بو چرخ کفایت مرتبده متحرك دکلدر

On dit figur. Caractère mobile, pour dire, changeant, inconstant *A.* متحول ـ سهل التحول ـ عدیم الثباة *P.* نا پایدار ـ نا بر قرار *T.* قرارسز ـ اویناق Et imagination mobile, celle qui reçoit promptement des impressions différentes *A.* ذهن جایل ـ ذهن کثیر الجولان

On dit en Mécanique, Le mobile, pour dire, le corps qui est mû *A.* متحرك *P.* جنبیده *T.* اوینامش ـ قملدانمش ou pour dire, la force mouvante *A.* محرك *P.* جنباننده *T.* قملدادیجی ـ اوینادیجی || L'eau est le mobile de cette machine بو آلتک محرکی صو در

On appelle figur. Le premier mobile, un homme qui donne le branle, le mouvement à un affaire, à une compagnie *A.* آلت محرکة ـ آلة التحریک || Un tel est le premier mobile de cette affaire, de cette conjuration بو مصلحتک وبو محالفۀ شر وفسادک آلت اصلیۀ تحریکی فلان کشیدر L'intérêt est le mobile de la plupart des hommes اکثر ناس عندنده آلت محرکه مصلحت مخصوصه در L'argent est le mobile universel جمیع عالمده آلت محرکه اولان درهم ودینار در

MOBILIAIRE ou **MOBILIÈRE.** Qui concerne le mobilier *A.* اموال ممکن النقل || Richesse mobiliaire متعلق باموال ممکن النقل اموال ممکن النقلدن عبارت ـ النقله متعلق ثروت ویسار

MOBILIER. Il se dit de tout ce qui est meuble. V. Meuble || Les biens mobiliers de cette succession بو ترکه نک ممکن النقل اولان اموالی ـ صامت وناطق اموالی Les effets mobiliers ناطق وصامت امواله متعلق اشیا Succession ناطق وصامت اموالک میراثی Héritier mobilier وارث اموال ناطق وصامت اموالک وارثی ـ ممکن النقل

MOBILITÉ. Facilité à être mû *A.* سهولة ـ سرعة الحرکة *P.* آسانیٔ جنبش *T.* قملدانمغه قولایلق || La mobilité des corps sphériques اجرام کریه نک سرعت حرکتی

On dit figur. Mobilité de caractère, d'esprit, d'imagination *A.* جولان الذهن ـ جولان الطبع

On dit aussi, La mobilité des choses humaines, pour dire, l'inconstance قرارسزلغی ـ احوال بشریه نک عدم ثبات وقراری نا پایداریٔ احوال بشر ـ

MODALE. T. de Log. Il se dit des propositions qui contiennent quelques conditions *A.* قضیۀ متضمنة الشرط ـ قضیۀ شرطیۀ

MODALITÉ. Qualité, manière d'être *A.* ماهیت || La blancheur est une modalité du papier بیاضلق کاغدک ماهیتیدر

MODE. Usage passager qui dépend du caprice *A.* رسم ـ داب pl. رسوم *P.* آیین ـ طرز *T.* عادت || Nouvelle mode رسم نو آیین نو ـ پیدا vieille رسم عتیق ـ رسم قدیم Mode ridicule رسم مضحک La mode n'en est plus بونک داب وایینی رسوم ـ Inventer des modes اختراع رسوم ایتمک کهدی رسم جدید اوزره Un habit à la mode جدیده ایجاد ایتمک C'est une étoffe à la mode آیین جدید اوزره برقماش بر لباس un mot qui est fort à la mode رسم جدید اولدرق متداول Une opinion de mode رسم نو ایجاد اوزره اولان بر کلامدر Un système à la mode رسم جدید اوزره بر کونه بر اعتقاد Être esclave de la mode ایین جدید اسیری اولمق اصول Cela était autrefois à la mode فلان شیٔ مقدما رسم جدید مقامنده ایدی

کتاب الصلاة القربان المقدّس ـ الصلاة القداس الشريف

MISSION. Envoi, charge, pouvoir qu'on donne à quelqu'un de faire quelque chose *A.* مأموريّت *P.* گماشتگی *T.* مأموريّت || Il a reçu sa mission مأموريّتنی آلمشدر Ce n'est pas de moi que vous devez attendre votre mission مأموريّتكی بندن آلملو Où est votre mission? مأموريّتك نه طرفنه در دكلسك Avez-vous mission pour cela? بو مادّه ايچون مأموريّتك || Vous parlez sans mission بلا مأموريّة سويلرسك وارميدر Il a mal rempli sa mission مأموريّتنی لايقی اوزره ادا ايتمامشدر

On s'en sert ordinairement en parlant des choses qui regardent la religion *A.* رسالت *P.* فرسادگی *T.* كوندرش || La mission des Apôtres vient de Jésus-Christ même حواريّون كرامك رسالتی بالنفس حضرت عيسی طرفندن صادر اولمشدر Les Apôtres ont prouvé leur mission par des miracles حواريّون حضراتی عهده‌لرنده اولان رسالتی معجزات ايله اثبات ايتمشلر در

MISSION, est aussi un terme collectif, qui se dit des prêtres employés pour la conversion des infidèles, ou pour l'instruction des Chrétiens *A.* pl. مبعوثين لتلقين الايمان || On a envoyé une mission dans les Indes هندستان طرفنه تلقين ايمانه مأموراً مبعوثلر كوندرلدی La mission de la Chine تلقين ايمانه مأموراً چين طرفنه كوندريلان مبعوثلر

MISSIONNAIRE. Prêtre qui est employé aux missions *A.* مأمور بتلقين الايمان pl. مأمورين بتلقين الايمان

MISSIVE. Lettre écrite pour être envoyée à quelqu'un *A.* مكتوب pl. مكاتيب *P.* نامه *T.* مكتوب

MITAINE. Sorte de gant. V. ce mot.

MITE. Petit insecte qui s'engendre dans le fromage *A.* سوس الجبن *P.* كرمك پنير *T.* پنير قوردجغزی

MITIGATION. Adoucissement *A.* تعديل pl. تعديلات ـ تخفيف pl. تخفيفات *P.* سبكسازی *T.* خفيفلتمه || La règle de cet ordre aurait besoin de mitigation بو طريقت رهبانك قانون ونظامی تعديله محتاجدر Il faudrait apporter à cette loi quelque mitigation بو قانون نوعمّا تعديل اولنمق اقتضا ايدر La mitigation des peines حدود شرعيّه‌نك تعديل وتخفيفی

MITIGER. Adoucir *A.* تعديل ـ تخفيف *P.* سبك ساختن *T.* خفيفلتمك || Mitiger une règle trop austère شدّتی غالب اولان بر قاعده‌يی تعديل ايتمك Cela a besoin d'être mitigé, comme étant d'une pratique trop difficile اجراسی مشكل بر حالت اولمغله تعديل اولنمغه محتاجدر

MITONNER. Il se dit du pain qu'on met dans du bouillon, et qu'on laisse tremper long-temps sur le feu avant que de dresser le potage *A.* ثرد *P.* در گوشتابه نان آغاريدن *T.* ات صوينه تريد قاتمق ـ صوينده تريد اصلاتمق || Faire mitonner la soupe چوربايه تريد قاتمق

MITONNER. Dorloter *A.* تفنيق *P.* بناز ونعيم پروردن *T.* نازلو بسلمك || Il a une femme qui a un grand soin de lui, et qui le mitonne extrêmement كندويی اهتماملو كوزه‌دوب غايت مرتبه‌ده ناز ونعيم ايله پرورده ايدر بر زوجه‌سی وار در C'est un homme qui aime à se mitonner ناز ونعيم ايله پرورده اولمقدن حظ ايدر آدمدر

On dit figur., Mitonner une affaire, pour dire, en préparer doucement le succès *T.* بر مصلحتك مقدّماتنی توطئه ايتمك ـ اسباب سهولتنی تهيئه ايتمك

MITOYEN. Qui sépare. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mur mitoyen, qui est un mur qui sépare deux propriétés, et qui est bâti à frais communs *A.* جدار مشترك *P.* ديوار مشترك *T.* مشترك ديوار Cloison mitoyenne *A.* حظار مشترك *T.* مشترك چيت ديوار Espace mitoyen *A.* فاصلة pl. فواصل ـ ما بين *P.* ميانه *T.* آره‌لق يری

On dit figur. Avis mitoyen, pour dire, un avis qui tient le milieu entre deux extrémités opposées *A.* رأی متوسّط || On a ouvert un avis mitoyen pour tout concilier بر اصلاح ما بينه مدار اوله‌جق رأی متوسّط در ميان اولندی ـ On dit dans le même sens, Parti mitoyen *A.* وسط بين الشقين ـ وسط ما بين *P.* ميانه *T.* هر دو ايكيسی اورته‌سی

MITRAILLE. Il se dit de toute sorte de vieilles ferrailles dont on charge les canons *T.* صالقم || Un canon chargé à mitraille صالقم ايله طولمش طوب

MITRE. Ornement de tête que les évêques portent à l'église *A.* تاج الاسقف ـ تاج اسقفی *P.* افسر اسقفی *T.* پسقپوس طاقيه‌سی

MIXTE. Qui est composé de choses de différente nature *A.* مخلوط ـ مركّب *P.* آميخته *T.* قاريشق || Corps mixtes اجرام مركّبه ـ Il est aussi substantif *A.* مركّب pl. مركّبات || Réduire les mixtes à leurs principes مركّباتی اجزای اصليه‌لرينه

MISÉRABLEMENT, adv. *A.* بالمسكنة ـ بالرداءة *P.* ببيچارگى ـ با كمايگى *T.* ايله ـ دوشكونلك ايله ـ آلچقلق ايله || Vivre misérablement حال مسكنتده كچنمك fiair اتمام بالمسكنه ـ رداءت ايله تحرير ايتمك écrire عمر ايتمك

MISÈRE. État d'un homme misérable, extrême indigence *A.* فاقة ـ فقر ـ بؤس ـ مسكنت ـ *P.* تهى دستى ـ بينوايى ـ فقر ـ بؤس كلى *T.* يوخسوللق ـ گدايى || Grande misère منتهاى مراتب فقر Il est au comble de la misère شديد قصاراى مراتب تهى dans la dernière misère وفاقده در غلبهٔ دستى وافتقارده در Il est mort de faim et de misère جوع وفقردن وفات ايلدى

MISÈRE. Ce qui rend misérable *A.* عجز *P.* بيچارگى *T.* دوشكونلك || Ce qui nous parait de plus grand dans le monde n'est que misère et que vanité جهانده اجل واشرف عدّ ايلديكمز شيلر محض حال عجز وبيچارگيدر On n'est jamais content de son état, rien ne marque davantage la misère de l'homme هيچ بر كمسنه حالندن خشنود وراضى دكلدر بو كيفيت انسانك عجز طبعنه دليل واضحدر

Il signifie aussi, peine, incommodité *A.* عذاب ـ محنت *P.* دلازارى ـ جانگدازى *T.* ثقلت ـ صيقندى || C'est une grande misère que les procès دعوالرك غائلهسى بر عذاب شديد در ـ دعوالر ايله اوغراشمق بر ثقلت عظيمه در C'est une grande misère que d'avoir affaire à lui بو آدم ايله معامله ايتمك ثقلت عظيمه در

MISÈRES, signifie, des bagatelles, des choses de peu d'importance *A.* pl. عبثيات *P.* اشياى ناچيز ـ اشياى بيهوده *T.* لا شئ مقولهسى ماده لر ـ هيچ مقولهسى شيلر || On ne lui reproche que des misères حقنه عزو ايتدكلرى اسنادات لا شئ مقولهسى ماده لر در ـ عزو اولنان قباحتلر عبثيات Il n'a dit que des misères عبثياتدن غيرى بر كلام سويلمدى مقولهسيدر

MISÉRÉRÉ. T. de Méd. Sorte de colique très-violente dans laquelle on rend les excrémens par la bouche *A.* ايلاوس || Avoir le miséréré ايلاوس علتنه مبتلا اولمق Une colique de miséréré ايلاوس عارضهسنه مقارن داء قولنج

MISÉRICORDE. Vertu qui porte à avoir compassion des misères d'autrui *A.* رحم ـ مرحمت pl. مراحم ـ رأفت ـ شفقت *P.* مرحمتكارى ـ مهربانى *T.* مرحمت || Pratiquer les oeuvres de miséricorde اجراى اعمال رأفت ومرحمتكارى ايتمك C'est un homme sans miséricorde بيرحم وشفقت بر آدمدر ـ مرحمتسز آدمدر ـ مايهٔ مرحمتدن عارى بر آدمدر ـ Il se dit aussi de Dieu || La miséricorde de Dieu مرحمت صمدانيه C'est une grande miséricorde que Dieu nous a faite الله تعالينك بزم حقمزه بر مرحمت جليلهسيدر Il faut espérer que Dieu nous fera miséricorde بارى تعالى حضرتلرى بزه مرحمت ايدهجكنه ربط اميد ايتمك لازمدر Chanter les miséricordes de Dieu مراحم بى نهايهٔ رحمنيديه حمد وشكر ايتمك ـ On dit, Être à la miséricorde de quelqu'un *T.* بر كمسنهنك مرحمتنه قالمق Se mettre, s'abandonner à la miséricorde de quelqu'un بر كمسنهنك مرحمتنه حوالهٔ نفس ايتمك ـ مرحمتنه متوكل اولمق

Il signifie aussi, le pardon qu'on accorde à ceux qu'on pourrait punir *A.* عفو ومرحمت *P.* آمرزش *T.* يرغالمه || Demander miséricorde رجاى عفو ومرحمت ايتمك Crier miséricorde استدعاى عفو ومرحمت ايتمك Faire miséricorde بيدريغ ايتمك ـ عفو ومرحمتى ارزانى قلمق Il ne leur a fait aucune miséricorde بوجه من الوجوه حقلرينه تجويز عفو نا شايان عفو ومرحمت ايتمامشدر À tout péché miséricorde ومرحمت گناه يوقدر ـ Préferant miséricorde à justice. Formule dont on se sert dans les lettres de rémission شيمهٔ كريمهٔ مرحمتى وجيبهٔ عدالت اوزرينه تقديماً وترجيحاً

On dit par exclamation, Miséricorde! *A.* الامان

MISÉRICORDIEUSEMENT, adv. *A.* بالمرحمة ـ بالترحم ـ بالرأفة *P.* با مهربانى ـ رحيمانه ـ مرحمتكارانه *T.* مرحمت ايله || Dieu reçoit miséricordieusement les pécheurs qui reviennent à lui حق تعالى حضرتلرى رجوع عن الذنوب ايدن گناهكارانى بالترحم قبول ايدر

MISÉRICORDIEUX. Qui a de la miséricorde *A.* كثير المرحمة ـ صاحب المرحمة pl. اصحاب المرحمة ـ رؤف *P.* مرحمتكار ـ مهربان *T.* مرحمتلو || L'Évangile dit: Bienheureux sont les miséricordieux, car ils obtiendront miséricorde اصحاب مرحمت اولنلره نه موتلو نتهكم نايل رحم ورأفت ربانى اولهجقلر در ديو نص انجيل شريفده محرر ومسطور در ـ En parlant de Dieu, on emploie particulièrement les mots *A.* رحيم ـ رحمن ـ رؤف ـ كريم ـ حنان

MISSEL. Livre qui contient les prières de la messe *A.* كتاب

seau. V. Fronton.

MIROITÉ. Il se dit des chevaux dont le poil est bai, mais qui présente des marques qui rendent sa croupe pommelée et différente du fond de la robe *A.* كميت ابرش *P.* اسب بنكلو طورى *T.* كهرئ نكتهدار

MIROITERIE. Commerce de miroirs *A.* تجارة المرايا *P.* آيينه آينهجيلك *T.* فروشى

MIROITIER. Marchand qui vend des miroirs *A.* بيّاع المرايا *P.* آيينه فروش *T.* آينهجى

MISAINE. T. de Mar. Le mât d'avant. V. Mât.

MISANTHROPE. Qui hait les hommes, qui fuit le commerce des hommes *A.* نفوز عن الانسان - بغيض الانسان *P.* از آدمدن قاچر - آدمدن اوركر *T.* از مردم رمان - مردم گريزان || C'est un vrai misanthrope محض بغيض الانساندر

MISANTHROPIE. La haine des hommes, l'éloignement qu'on a pour les hommes *A.* نفرة عن الانسان *P.* از مردم رميدگى - از مردم گريزى *T* آدمدن اوركككلك || On n'a jamais vu une misanthropie pareille à la sienne آدمدن بو مثللو اوركككى كورلمش شئ دكلدر

MISCELLANÉES. Il se dit d'un recueil de différents ouvrages de science *A.* مجموعة العلوم المتفرّقة

MISCIBILITÉ. T. de Chimie. Qualité de ce qui se peut mêler, s'allier *A.* قابليّة الامتزاج *P.* امكانپذيرئ آميزش *T.* قارشمغه || La miscibilité des métaux معادنده اولان قابليّت كلمكلك امتزاج

MISCIBLE. Qui a la propriété de se mêler avec quelque chose *A.* ممكن الاختلاط - ممكن الامتزاج *P.* آميزشپذير *T.* قارشه || L'huile n'est point miscible avec l'eau روغن زيت صو ايله ممكن الامتزاج دكلدر بيلور

MISE. Ce qu'on met, soit au jeu, soit dans une société de commerce *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* سرمايه || Sa mise était de cinquante louis سرمايهسى اللى التون ايدى

Il signifie aussi, enchère *A.* قيمة المزاد *P.* بهاى مزاد *T.* مزاد بهاسى || La mise de cette maison est à tant بو منزلك مزادى بهاسى شو قدر در

Il se dit aussi du cours de la monnaie *A.* رايج *P.* سره - بين الناس - رايج *T.* كچر رايگان || Monnaie de mise رايج سكّه || Ces espèces-là ne sont pas de mise بو سكّهلر رايج اولان سكّه بين الناس رايگان دكلدر - نا سره در - رايج دكلدر

On dit, qu'une raison, qu'une excuse n'est pas de mise, pour dire, qu'elle n'est pas valable, qu'elle n'est pas recevable *A.* غير معتبر - غير مقبول *P.* نا شايستهٔ اعتبار - نا مقبول *T.* طوتلمز - كچمز

MISÉRABLE. Qui est dans la misère, malheureux *A.* مسكين pl. مساكين - عاجز pl. عجزة *P.* بيچاره *T.* دوشكون || Cet homme est bien misérable غايت ايله مسكين بر آدمدر Être réduit à un état misérable حال مسكنته گرفتار اولمق Une misérable famille ruinée حالى خراب اولمش بيچاره برخاندان C'est une misérable condition que celle de l'homme انسانك حالى محض عجز ومسكنتدر Il traîne une vie bien misérable حال عجز ومسكنتده كچينور - On dit, qu'un homme a fait une fin misérable, pour dire, qu'il est mort misérablement عمرينى حال مسكنتده تمام ايلدى

Il se prend aussi pour Méchant *A.* دنئ الطبع - لئيم الطبع *P.* فرومايه *T.* آلچق || Il faut être bien misérable pour faire une telle action غايت لئيم الطبع بر آدم اولملو در كه حتّى اول مقوله حركتى ارتكاب ايليه

Et pour ce qui est mauvais dans son genre *A.* خسيس - ردئ *P.* كم مايه *T.* كوتى - ايشه يرامز - بيقدر || Toutes les raisons qu'il allègue sont misérables ايراد ايلديكى علل واسبابك جملهسى ردئ وبيقدر در Il a fait un discours misérable بر مقالهٔ خسيسه بسط وايراد ايلدى Un livre misérable كمّايه بر كتاب - Il se prend aussi pour Méprisable || Se tourmenter pour de misérables honneurs ايچون اعتبارات خسيسه تعذيب نفس ايتمك Il n'a qu'un misérable cheval خسيس كوتى بر - وكمّايه بر دابّهدن غيرى شيئه مالك دكلدر دابّهدن

Il est aussi substantif et signifie, celui qui est dans la misère *A.* مسكين pl. مساكين - محتاج pl. محتاجين - فقير pl. فقرا *P.* بينوا - گدا *T.* يوخسول || Assister les misérables مساكين وفقرايه اعانت ايتمك Secourir les misérables فقرا ومحتاجينه Avoir pitié des misérables فقرايه مددرس اولمق مرحمت ايتمك

On dit par injure, C'est un misérable, pour dire, c'est un très-malhonnête homme *A.* سفيل المزاج - رذيل pl. ارذال *P.* بد منش *T.* آلچق

Soins minutieux اینجه‌دن اینجه آراشدرمه‌لر ـ تتبعات بالمداقه ـ دقیقه اینجه‌دن اینجه اهتماملر ـ همم بالمداقه

MINUTIEUSEMENT, adv. *A.* بالاقتصاص ـ بالدنوق ـ بالمداقة *T.* اوفاق تفك شیلره *P.* با دلبستگی باموزنا چیز باقدرق

MI-PARTI. Composé de deux parties égales *A.* ذو شطرین *T.* یاری یاری‌یه *P.* دو نیمه || Robe mi-partie de blanc et de noir آقی ـ بر شطری بیاض وبر شطری سیاه قماش قره‌سی یاری یاری‌یه بر قماش

MIRACLE. Acte de la puissance Divine contraire aux lois de la nature *A.* معجزة pl. معجزات || Vrai miracle معجزة صحیحه faux معجزة مزوره ـ معجزة کاذبه avéré معجزة محققه Ce miracle s'est fait à la vue de toute la ville بو معجزه علی ملاء الناس واقع اولمشدر Le don des miracles نعمت معجزات ـ Il se dit aussi d'une chose rare et extraordinaire || C'est un miracle qu'il n'ait pas été tué dans une telle bataille فلان ملحمده قتل اولنمامسی معجزه نوعندندر C'est un miracle qu'il se soit sauvé d'un si grand péril بو مقوله مخاطرهٔ عظیمه‌دن فرجه‌یاب خلاص اولمسی معجزه قبیلندندر

Il se prend aussi, pour tout ce qui est digne d'admiration *A.* اعجوبة *P.* شگفت فرما *T.* عجایب ـ عجایباتدن بر شئ || Cette machine est un miracle بو آلت عجایب شیدر ـ عجایباتدندر

MIRACULEUSEMENT. D'une manière miraculeuse *A.* علی طریق المعجزة *P.* بر وجه معجزه *T.* معجزه صورتیله || Cet homme échappa miraculeusement du naufrage فلان کشی کمی قضاسندن معجزه طریقیله خلاص بولدی

MIRACULEUX. Qui s'est fait par miracle *A.* واقع بالمعجزة *P.* معجزه دار ـ معجزه نما *T.* معجزه ایله اولمش || Effet miraculeux معجزه ایله ظهور ایتمش اثر Chose miraculeuse معجزه طریقیله واقع اولمش شئ On peut dire que sa guérison est miraculeuse برء تامّ بولمسی معجزه طریقیله واقع معجزه قبیلندندر دینسه ـ اولمش بر شیدر دینسه جائز در سزا در

Il signifie aussi, surprenant, admirable *A.* موجب الاعجاز ـ موجب الاستغراب *P.* شگفت بخشا *T.* شاشیلەجق شئ || Ouvrage miraculeux موجب اعجاز اولەجق شئ Action miraculeuse بادئ استغراب اولەجق بر فعل

MIRE. Espèce de bouton, placé au bout d'une arme à feu, et qui sert à mirer *A.* زرّ الاهداف *T.* نشانلمه تکمه‌سی || La mire d'un canon, d'un fusil طوپده وتفنکده اولان نشانلمه تکمه‌سی

MIRER. Regarder attentivement, avant que de tirer une arme, l'endroit où l'on veut que porte le coup *A.* استهداف ـ تحشیف العین فی الغرض *P.* دیده دوختن *T.* بآماج ـ غرضی استهداف ایتمک || Mirer le but نشان آلمق Après avoir bien miré, il n'approcha pas seulement du but غرضه نشان آلمق کرکی کبی نشان آلمشیکن غرضه تقرّب بیله ایده‌مدی

Figur. Viser, aspirer *A.* تحدیق النظر ـ اطماح النظر *P.* چشم دوختن ـ دیده دوختن *T.* کوز دیکمک || Il y a long-temps qu'il mirait cette place مدّت مدیده‌دنبرو بو منصبه چوقدنبرو بومنصبه کوز دیکمشیدی ـ اطماح نظر ایدر ایدی

SE MIRER. Se regarder dans un miroir *A.* ترائی العکس نفسه *P.* در آیینه نگاه کردن *T.* عکس خودرا کندو عکسنی آیینه‌ده کورمک || Après qu'elle se fut long-temps mirée بو خاتون وافر زمان کندو عکسنی آیینه‌ده باقدقدنصکره ـ Et se regarder dans toute surface qui réfléchit l'image des objets || Se mirer dans l'eau صو ایچنده کندو عکسنی کورمک

MIROIR. Glace de verre qui réfléchit les images des objets *A.* مرآت pl. مرایا ـ سجنجل ـ وذیلة pl. وذایل *P.* آیینه *T.* آینه || Bordure de miroir *A.* حاشیة المرآت *P.* پرواز آیینه *T.* آیینه‌نک پروازی Miroir où l'on voit les objets renversés صورتلری معکوس کوسترن آیینه Se regarder dans un miroir کندو عکسنی آیینه‌ده کورمک ـ Miroir de métal *A.* مرآت فولادی *P.* آیینهٔ چینی *T.* پولاد آیینه ـ Miroir concave *A.* مرآت مقعّر *P.* آیینهٔ کاواک *T.* قووق آیینه ـ Miroir convexe *A.* مرآت محدّب *P.* آیینهٔ خرپشت *T.* دیشی قنبور آینه ـ Miroir ardent. C'est une sorte de miroir qui, exposé au soleil, brûle ce qui lui est présenté *A.* مرآت وقّاد *P.* آیینهٔ سوزان *T.* یاقیجی آینه

On dit figur., que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les diverses affections de l'âme se manifestent dans les yeux *A.* العین غمّاز القلب

En termes de Marine, il se dit d'un cadre placé à l'arrière du vaisseau, et chargé de la figure qui donne son nom au vais-

charger des affaires des son État *A.* وکیل الدولة *P.* کارساز *T.* امور سلطنت دولت رجالی || Le premier ministre d'État سر وکلای — d'une telle Cour فلان دولتک باش وکیلی دولت

On appelle aussi Ministres, ceux que les princes envoyent dans les Cours étrangères *A.* سفیر pl. سفرا *P.* ایلچی *T.* ایلچی || Les ministres étrangers jouissent de certains privilèges dans les Cours où ils sont دول سائره ایلچیلری مبعوث اولدقلری دولتلرده بعض کونه امتیازاته مظهر اوله کلمشلر در

MINIUM. Matière rouge qui se fait avec de la chaux de plomb *A.* سوکلن *T.* سمشگرف ساخته *P.* زنجفر عملی

MINORATIF. T. de Méd. Remède qui purge doucement *A.* خفیفجه یورکی *T.* شکمران نرم ساز *P.* ملیّنات pl. ملیّن سورر

MINORITÉ. L'état d'une personne mineure *A.* حال الصغر — عدم البلوغ *P.* نا رسیدگی — حال نا بلوغی *T.* بلوغه وارمیانک حالی || Cela est arrivé pendant sa minorité بو کیفیّت حال صغری اثناسنده واقع اولمشدر Durant la minorité du roi پادشاهک حال صغرنده

MINORITÉ. Le petit nombre, par opposition à Majorité *A.* قلّة العدد *P.* کمتری عدد *T.* عدد آزلغی || La minorité des voix dans une assemblée مجلسده رأی ایدنلرک قلت عددی — Minorité d'une assemblée, c'est la partie la moins nombreuse qui est opposée aux opinions du plus grand nombre *A.* طرف اقلّ *P.* طرف کمتر *T.* آزلق طرفی || Il était de l'avis de la minorité طرف اقلّک راٴینه ذاهب ایدی La minorité ne doit pas l'emporter طرف اقلّک راٴیی غالب اولمامق اقتضا ایدر

MINUIT. Le milieu de la nuit *A.* نصف اللیل — منتصف اللیل *P.* نیمشب — میان شب *T.* کیجه یاریسی || Jusqu'à minuit منتصف لیلده قدر Sur le minuit نصف اللیلده

MINUSCULE. On appelle Lettre, caractère minuscule, une petite lettre *A.* حرف دقیق pl. حروف دقاق *P.* خرده حرف *T.* اوفاق حرف

MINUTE. La soixantième partie d'une heure *A.* دقیقة pl. دقایق || La minute contient soixante secondes هر بر دقیقه آلتمش ثانیه‌دن عبارتدر Une minute et deux secondes بر دقیقه وایکی ثانیه Je reviens à vous dans une minute بر دقیقه ایچنده کلورم

MINUTE. Écriture fort petite *A.* خطّ منمّل *P.* خطّ خرد *T.* اینجه یازو

Il signifie aussi, le brouillon de ce qu'on écrit d'abord pour le mettre plus au net *A.* مسودّة pl. مسوّدات *P.* هیولای رقم *T.* قره‌لمه — تسوید || Faire la minute d'une lettre برمکتوبک مسودّه‌سنی قلمه آلمق Il ne fait point de minutes de ses lettres تحریراتنی بلا — یازدیغی تحریراتی تسوید ایتمز تسوید یازار

Il se dit aussi, de l'original des actes, qui demeure chez les notaires *A.* نسخهٔ اصلیّة *T.* اصل نسخه — بطّال || La minute de ce contrat est chez un tel notaire بو حجّتک بطّالی فلان محکمهٔ کاتبنک یانندده محفوظدر C'est lui qui en garde la minute نسخهٔ اصلیّه‌سنک حافظی فلاندر — On dit aussi, La minute d'une sentence, d'un arrêt, d'un compte براعلامک وبر حکمک وبر محاسبه‌نک بطّالی

MINUTER. Faire la minute d'un écrit qu'on veut mettre au net *A.* تسوید *P.* تسوید کردن *T.* قره‌لمق — تسوید ایتمک || Avez-vous minuté cela comme on vous a dit? سپارش اولندیغی کبی تسویدینی ایتدکمی

Figur. Projeter quelque chose pour l'accomplir bientôt *A.* اجالة فی الذهن *P.* در خاطر کردن *T.* تصارلمق — ذهننده قورمق || Il minute son départ نیّت عزیمت ذهننده جولان ایدر — عزیمتنی تصارلر Il y a long-temps qu'il minutait de faire ce qu'il fait بودفعه ایتدیکی ایش مدّت مدیده‌دنبرو ذهننده بو فعلک ایشلمسنی چوقدنبرو — جولان ایتمش مادّه در ذهننده قورمشیدی

MINUTIE. Chose de peu de conséquence, qui ne fait rien au gros d'une affaire *A.* امر دقیق pl. الامور مداق *P.* نا شئ *T.* چیز — اوفاق تفک شیلر || Il ne faut pas s'arrêter à des minuties مداق اموره صرف ذهن ایتمک جائز دکلدر Ce sont des minuties qui ne valent pas la peine de... زحمتنه دکمز... نا چیز مقوله‌سی شیلر در

MINUTIEUX. Qui s'attache aux minuties *A.* متتبّع المداق — الامور ملتقص — مقصّ *P.* امور نا چیز دلبستهٔ *T.* اوفاق تفک شیلره اوغراشور بر کمسنه || C'est un homme bien minutieux مداق امور ابله — مداق اموره مرتکب بر آدمدر — On dit aussi, Recherches minutieuses تتبّعات — اوغراشور آدم

قویمق

MINÉRALISÉ. A. صورت فلزّ پذیرفته P. موضوع فی صورة الفلزّ T. فلزّ صورتنه کیرمش

MINÉRALOGIE. Science qui traite des minéraux A. علم المعادن P. معدنجیلک T. قیسور شناسی

MINÉRALOGIQUE. Qui concerne la minéralogie A. متعلّق بعلم علم معادنه متعلّق || Carte minéralogique خریطهٔ المعدنیّ

MINET. Petit chat A. هریرة P. پوشکچه T. کدی انیکی || Le minet joue avec le chien هریره کلب ایله تلاعب ایدر کدی انیکی کلب ایله اویناشور

MINEUR. Ouvrier qui travaille à l'exploitation des mines A. کماسهٔ کان P. حفار المعادن ـ بحّاث المعادن ـ معدن A. معدنجی T.

MINEUR. T. d'art milit. Ouvrier qui travaille à la mine A. ـ نقّاب لغمجی T. نقب زن ـ آهونبر ـ آهوان P. نقّاب الدحل || Attacher le mineur à un bastion لغمجی‌یی طابیه باشنده نصب وتعیین ایلمک Le mineur était attaché à la muraille نقّاب دیوار دیبنده طورر ایدی Une compagnie de mineurs لغمجیان بلوکی Capitaine de mineurs لغمجیان یوز باشیسی

MINEUR. Qui n'a point encore atteint l'âge de majorité A. صغیر pl. صغار ـ غیر بالغ P. نا رسیده ـ نا بالغ T. یتشمامش || Enfant mineur ولد صغیر En France, les rois cessent d'être mineurs à treize ans et un jour فرانسه‌ده پادشاهلرک سنّی اون اوچ سنه ایله بر کونه بالغ اولنجه حال صغردن چیقیمش اولورلر Le roi était alors mineur پادشاه اول وقتده صغیر ایدی Émanciper un mineur بر ـ بر صغیری ابهال ایتمک فرزند نا بالغی کندو باشنه بوشلامق

MINEUR. Plus petit. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'Asie mineure آسیای صغیر Les quatre ordres mineurs طریقات اربعهٔ صغیره

MINEURE. T. de Logique. La seconde proposition d'un syllogisme A. صغری || Prouver, nier une mineure صغرایی اثبات یاخود ردّ وانکار ایتمک

MINIATURE. C'est l'art de peindre en petit A. مصغّراً نقش || اوفاق اولەرق نقش چیقارمه T. نگار خرده کاری P. Portrait en miniature مصغّراً نقش اولنمش تصویر

MINIÈRE. La terre, la pierre, ou le sable, dans lesquels on trouve une mine ou un métal A. منبت المعدن P. معدنزار ـ منبت ـ T. معدن چیقان یر || زمین معدندار Minière d'or معدن ذهب Il y a quantité de minières dans ce pays-là اول مملکتده ـ اول مملکتده منابت معدنک کثرتی وار در معدن چیقار یرلر چوقدر

MINIME. Qui est d'une couleur fort obscure A. ادهم P. شبرنگ T. یاغز قوه

MINIMUM. T. de Géomét. Le plus petit degré auquel une grandeur puisse être réduite A. اقلّ المقادیر ـ اصغر المقادیر P. اک کوچک T. اندکترین مقادیر ـ کوچکترین مقادیر ـ اک از

MINISTÈRE. L'emploi, la charge qu'on exerce A. منصب pl. مناصب P. جاه T. منصب || Satisfaire aux obligations de son ministère بر کمسنه عهده‌سنده اولان منصبک واجباتنی کما ینبغی ادا ایتمک Cela n'est pas de mon ministère منصبمه شان متعلّق شی دکلدر Se bien acquitter de son ministère واجبات منصبنی ـ منصبی علی ما هو اللّایق اجرا ایتمک لایقی اوزره ادا ایتمک

Et le gouvernement d'un ministre d'État A. وکالت || Le Ministère du Cardinal Mazarin فلان نام کمسنه‌نک وکالتی

Il se prend aussi, pour tous les ministres d'un État A. pl. وکلاء الدولة P. اولیاء الامور pl. کارسازان امور سلطنت T. دولت رجاللری || Le ministère était entièrement opposé à cela بو خصوصده وکلای دولت کلّیاً مخالف ایدیلر

MINISTÉRIEL. Qui appartient au ministère d'un État A. متعلّق بامور الدولة T. امور دولته متعلّق ـ دولتلک || Lettre ministérielle دولتلک بر دولت مکتوبی Opération ministérielle تدبیر امور دولته قادر بر عقل Tête ministérielle کار وعملی

MINISTÉRIELLEMENT. Dans la forme ministérielle T. دولتجه بکا دولتجه جواب ویردی || Il m'a répondu ministériellement

MINISTRE. Celui dont on se sert pour l'exécution d'une chose A. منفذ ـ P. مروّج کار کن T. ایشلتدربجی ـ یورتدربجی ـ اجرا ایدیجی || Être le ministre des passions d'autrui آخر کمسنه‌نک اغراض نفسانیه‌سنی ترویجه سعی ایتمک de ses volontés فلان کشینک اراده ایتدیکی امورک منفذی اولمق de sa colère خشم وغضب فلانک مروّجی اولمق Les démons sont les ministres de la vengeance Divine شیاطین قهر وانتقام صمدانینک مروجلریدر

MINISTRE D'ÉTAT. Celui dont un prince fait choix pour le

Charge رتبه عسكريه ـ رتب اهل حرب ـ رتب حربيه militaire منصب اهل حرب ـ عسكرى منصبى ـ Justice militaire, celle qui s'exerce parmi les troupes, suivant les ordonnances de la guerre A. محاكمة حسب القوانين الحربية ـ Architecture militaire, c'est l'art de fortifier les places فن معمارئ حربى ـ احكام حربية ـ Testament militaire, c'est le testament qu'on fait à l'armée بر كمسنه سفربر وصيتنامه سى ـ سفربر ايكن ايتديكى وصيتنامه

EXÉCUTION MILITAIRE. Dégât que l'on fait dans un pays pour contraindre les habitans à faire ce qu'on exige d'eux جبر وزور ـ جبر وزور حربيه ‖ Menacer d'exécution militaire حربى مبادرت اولنه‌جغى بيانيله اخافه وتهديد ايتمك On a contraint les habitans par exécution militaire à payer contribution اهالئ مملكتى اعمال جبروزور حربى ايده‌رك مال امان اداسنه مجبور ايلديلر ـ Il signifie aussi, une peine de mort infligée sans les formalités requises حسب الاحكام الحربية واقع اولان ترتيب جزا

MILITAIRE, subs. Homme de guerre A. اهل الحرب ـ حربى pl. ارباب الحرب ـ اهل السيف pl. ارباب السيف P. نبردكار ـ اهل شمشير ـ سپاهى T. عسكرى ‖ On a donné des récompenses à tous les vieux militaires بالجمله ارباب حربك متقاعدينه مكافات اولندى Cette ordonnance déplut au militaire بو نظام اهل حرب عندنده رهين پسند اولمامشدر

MILITAIREMENT, adv. A. حسب الرسوم الحربية P. برسم جنكيجه ـ عسكربجه T. وراه جنكاورى ‖ Agir militairement عسكربجه ـ حسب الرسوم الحربية عمل وحركت ايتمك juger قوانين حربيه اوزره محاكمه ايتمك حركت ايتمك

MILITANTE. T. de relig. Qui combat. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'Église militante, pour signifier, les fidèles qui sont sur la terre, parce que la vie d'un chrétien est regardée comme un combat continuel contre ses propres passions A. امّة المجاهدين في عالم الناسوت

MILITER. Combattre pour..., être en faveur A. مساعدة P. همساز بودن T. مساعده لو اولمق ‖ Cet argument milite pour nous بو دليل حقمزه مساعد در Cette raison ne milite point contre moi بو علّت طرفمه بر وجهله نا مساعد دكلدر ـ خلافمده دكلدر

MILLE. Dix fois cent. A. الف pl. الوف pl. آلاف P. هزار T. بيك ‖ Mille hommes, mille chevaux, mille navires بيك نفر وبيك پاره ادم وبيك رأس باركير وبيك قطعه سفينه Mille écus بيك عدد غروش ـ Il se dit aussi d'un nombre incertain, mais fort grand A. الف P. هزار هزاران قتى چوق ـ هيچ بيك T. هزار بهزار ـ صد هزار ـ هزار بهزار ‖ Mille personnes هزاران هزار ادملر témoignages هزار بهزار شهادتلر preuves صد هزار دليللر Il y a mille et mille choses à dire là-dessus بو بابده هزار بهزار سويلنه‌جك شيلر وار در Je vous ai dit cela mille fois بونى بيك كره سكا سويلدم

MILLE. Mesure en longueur dont on se sert pour exprimer la distance entre deux lieux A. ميل pl. اميال ‖ Il y a un mille de ce lieu-là à un tel lieu فلان محلدن فلان محله قدر بر ميل مسافه وار در Ce cheval fait tant de milles par jour بو باركير كونده شو قدر ميل مسافه قطع ايدر Mille d'Italie ايتاليا ميلى

MILLEFEUILLE. Nom que porte particulièrement l'achillée commune. V. Achillée.

MILLÉNAIRE. Qui contient mille A. الفى P. هزارى T. بيكدن عبارت ‖ Le nombre millénaire عدد الفى

Il signifie aussi, mille ans A. الف عام P. هزار سال T. بيك ييل ‖ Dans le premier millénaire الف عام اولده

MILLEPERTUIS. Plante A. رتّان الانهار P. هوفاريقون T. قويون اوتى ـ ياره اوتى ـ قليج اوتى

MILLÉSIME. L'année marquée sur une médaille ou sur une monnaie A. رقم التاريخ السكة P. رقم سال سكه T. سكه‌نك سنه‌سى رقمى ‖ On ignore en quelle année cette médaille a été frappée, car le millésime est tout effacé بو اسكى زمان سكه‌سنك تاريخى رقمى كلياً فرسوده اولمغله قنغى سنه‌ده ضرب اولنديغى معلوم دكلدر

MILLET. Sorte de grain fort petit A. جاورس P. ارزن T. دارى ‖ Un grain de millet بر دارى دانه‌سى ـ يك حبّه ارزن

MILLIAIRE. Bornes que l'on place sur les grands chemins, pour marquer les milles A. pl. انصاب pl. تناصيب ـ ميل pl. اميال P. ميل T. ديركيلان ديكيلان يول نشانيچون

MILLIARD. Mille millions, ou dix fois cent millions A. الف الف P. هزار هزاران هزار بار ـ هزار بار ده لك T. بيك كره بيك ـ اون كره يوز بيك ـ بيك قات

MILLIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre de mille

اتى طبخ ليّن *T.* بواشجه پشورمك || Mijoter de la viande ايله پشورمك

MIL. V. Millet.

MILAN. Oiseau de proie *A.* حداة pl. حداء *P.* غليواژ ـ زغن *T.* چيلاق ـ غليواج

MILIAIRE. Qui ressemble à du millet *A.* جاورسي *P.* گاورسى *T.* دارى كبى || Il se dit aussi d'une éruption de pustules qui ressemblent à des grains de millet *A.* نملة جاورسية *T.* گونه سيرجك ـ اصرغى

MILICE. L'art et l'exercice de la guerre. Il ne se dit qu'en parlant des anciens *A.* فنّ الحرب ـ فنّ تعليم حربى *P.* فنّ جنگ آورى *T.* جنك جنكجيلك || La milice des Grecs était fort différente de celle des Perses اهل يونانك فنّ حربيلريله اهل فرسك فنّ حربيلرى بيننده فرق كلى وار ايدى

On dit figur. en termes de l'Écriture-Sainte, que la vie de l'homme est une milice continuelle عمر انسان بر مجاهدهٔ دائمه در

Il est aussi collectif, et signifie, troupe de gens de guerre *A.* عسكر *P.* جنك آوران *T.* عسكرى نفراتى || Toute la milice de la place se souleva قلعه‌نك عسكرى جمله اياغه قالقدى Il perdit à cette bataille toute la fleur de sa milice اول مقابله‌ده بالجمله گزيده عسكرى رهين تلف اولمشدر

Il se dit aussi, des troupes composées des habitans d'un pays, qui s'arment pour leur propre défense *A.* وضيعة *P.* سپاه ولايت *T.* ولايت عسكرى || Lever des milices ولايت عسكرينى اياقلندرمق Capitaine de milice ولايت عسكرى يوز باشيسى

MILIEU. Le centre d'un lieu *A.* وسط *P.* ميان *T.* اورته || Voici justement le milieu de la place اشته ميدانك تمام اورته‌سى Nous voici justement dans le milieu اشته تمام اورته وسطى Couper quelque chose par le milieu بر شيئى اورته‌سندن كسمك Le point du milieu *A.* حاقّ الوسط *P.* ميانگاه *T.* اورته يرى

Il se dit, dans une signification moins exacte, de tout endroit qui est éloigné des extrémités *A.* قلب ـ كبد *P.* قلبگاه *T.* كوبك || Cette ville est située au milieu de la France بو بلده فرانسه‌نك قلبگاهنده كائندر Quand ils furent au milieu du bois اورمانك قلبگاهنه واصل اولدقلرنده Une langue de terre qui s'avance au milieu de la mer دريانك وسط بحره ـ كبد البحره قدر ـ قلبگاهنه ممتدّ اولان بر دل قدر اوزانمش قره‌نك بر دلى

Il se dit aussi du temps || Vers le milieu de la nuit اواسط كيجه‌نك اورته‌سنه يقين ـ ليلده Sur le milieu du jour وسط نهارده ـ نهاره قريب Au milieu de l'été اواسط صيفده اواسط شتاده ـ اورته‌سنده ـ de l'hiver قيش اورته‌سنده ـ Il se dit aussi d'autres choses || Le milieu du livre وسط كتاب || Le milieu de sa harangue est fort beau موعظه‌سنك اورته‌سى اعلا واحسندر

Et de ce qui est également éloigné de deux excès contraires *A.* حدّ الاعتدال *P.* ميانهٔ حال *T.* اورته حال || La vertu se trouve dans un juste milieu منقبت فضيلت حدّ اعتدالده تابنده موجود در La libéralité tient le milieu entre la prodigalité et l'avarice جود وسخا بخل وتبذيرك حدّ اعتداليدر

Il signifie figur., un tempérament que l'on prend dans les affaires, pour concilier des intérêts différents *A.* صورة التعديل والتسوية || Il faut chercher quelque milieu بر تعديل وتسويه صورتنى آرامق اقتضا ايدر Essayez de trouver quelque milieu pour les contenter tous deux طرفينى ارضايه وسيله اوله‌جق بر كونه تعديل وتسويه صورتى بولمنك چاره‌سنه باق — On dit, qu'il n'y a point de milieu à cela, pour dire, qu'il n'y a point d'autre parti à prendre بو بابده وسط حال يوقدر ـ بونك وسط حالى يوقدر

Au Milieu de . . . , signifie, dans, parmi *A.* فى خلال *P.* در ميانه ـ در اثنا *T.* آره‌سنده ـ اثناسنده || Au milieu des plus grandes affaires, il trouve des momens pour donner à ses amis مشغول اولديغى امور معظمه آره‌سنده دوستلريله كوروشجك وقته بولور

Au milieu de tout cela, signifie, nonobstant *A.* مع ما فيه *P.* با همه آن *T.* بو جمله ايله || C'est un homme qui, au milieu de tout cela, ne laisse pas d'être à plaindre مع ما فيه شايستهٔ مرحمت بر آدمدر Au milieu de tout cela, je voudrais le pouvoir servir بو جمله ايله خدمتنده بولنمغه خواهشم وار ايدى

MILITAIRE. Qui concerne la guerre *A.* حربى *P.* جنكى *T.* جنكه متعلّق || L'art militaire فنّ حرب ـ فنّ حربى La discipline ضابطهٔ حربيّه Exploits militaires مآثر حربيّه ـ فتوحات وغزوات ـ فتوحات جليله Grades مراتب حربيّه

a mis ses meubles sur le carreau اثاث بيتيني زوقاقه طرح | On a saisi ses meubles ايله خانندن چيقمغه مجبور ايلديلر | Il a de beaux meubles كوزل او سپاهيلكي ضبط اولندي | Garnir une maison de meubles بر خانه يي اوداللغته سالكدر سپاهيلك ايله تنجيد وتزيين ايتمك

MEUBLER. Garnir de meubles A. فرش ـ تنجيد ـ انجاد ـ خانه را بسيار ـ خانه را پيراستن P. تجهيز البيت بالمتاع اوك سپاهيلكني ـ اوه آواداليقق دوزمك T. آراستن ـ اوي دوناتمق ـ دوزمك ـ اوي دوشه‌مك || Meubler une chambre فرش ـ ايتمك اوطه يي تنجيد يتمك ـ دوشه‌مك ـ واثاث ايله تجهيز ايتمك

On dit aussi, Meubler une ferme, pour dire, la garnir de ce qui sert à la faire valoir چفتلكي مهمات لازمه سيله تجهيز ايتمك

MEUBLÉ. A. مفروش ـ منجد ـ P. بسيار ـ برخت پيراسته ـ آراسته T. سپاهيلك ايله دوناتمش ـ دوشنمش || On dit figur. d'un homme qui a beaucoup de connaissances, qu'il a la tête bien meublée A. منجد P. كاردان T. معلوماتي چوق

MEUGLEMENT, MEUGLER. V. Beuglement, Beugler.

MEULE. Corps solide, rond et plat, qui sert à broyer A. صبارة ـ رحا P. Les deux meules d'un moulin A. رحوان pl. ارجاء P. رحاي T. سنگ آسيا || Meule de dessus دكرمن طاشي ـ فوقاني صبارة تحتانية de dessous دكرمنك اوست طاشي || La machine qui fait tourner la meule دكرمنك آلت طاشي دكرمن طاشني دوندرن چرخ

Il se dit aussi, d'une roue dont on se sert pour aiguiser des couteaux et autres ferremens A. دوارة التشحيذ ـ محالة التمسنين P. چرخ تيزگر T. بيلكي چرخي || Aiguiser sur la meule چرخده بيله‌مك

Et d'un monceau de foin, de grains qu'on fait dans les prés A. صوبة ـ كداس P. توده ـ پشته ـ خنه T. بيغن

MEUNIER. Celui qui gouverne un moulin à blé A. طحان ـ مرحي P. آسيابان T. دكرمنجي

MEURTRE. Homicide A. قتل الانسان P. آدم مردم كشي T. آدم اولدرمه || Commettre un meurtre قتل انسان جرمني ارتكاب ايتمك

MEURTRIER. Celui qui a commis un meurtre A. قاتل الانسان ـ قاتل P. مردمكش T. آدم اولدرنجي || On punit de mort les meurtriers قاتلة قتل ايله مجازات اولنور || Il est aussi adjectif, et signifie, qui cause la mort de beaucoup de monde A. قتال || Les armes à feu sont meurtrières آلات حربيه قتالدر

On dit aussi dans ce sens, qu'une place est meurtrière, pour dire, qu'elle n'a pu être prise qu'en perdant beaucoup de monde فلان قلعه نك محاصره سي باعث سفك دماء اولمش بر حصن حصين que le siége d'une place a été bien meurtrier سفك دماي كثيره يي موجب اولمشدر

MEURTRIÈRE. Ouverture pratiquée dans les murs d'une fortification, et par laquelle on peut tirer à couvert sur les assiégeans A. خشقة السور pl. ثقوب السور P. T. قدرونك ـ مازغال دليكي

MEURTRIR. Faire une meurtrissure A. تكديد P. بتره زدن T. بره‌لمك || Les coups de pierre, de bâton meurtrissent طاش ودكنك ضربه‌لري تن وجودي تكديد ايدر || La balle n'entra pas, elle ne fit que meurtrir les chairs قورشون داخل اولمدي آنجق اتلري بره‌لدي || Il est tout meurtri de coups كثرت ضربدن بدني هر طرفي مكدد اولمشدر

Il se dit aussi des fruits, pour dire, les froisser A. هزم ـ ايراث الهزمة P. فرشودن T. ازمك ـ بره‌لمك || Prenez garde de meurtrir ces poires بو آرمودلره هزمه ايراث ايتمكدن حذر ايله || Pour peu que l'on touche ces fruits, ils se meurtrissent بو ميوه‌لر جزئي لمس ايد ايله بره‌لنور

MEURTRI. A. مكدد ـ مكدة P. اكده ـ بتره زده T. بره‌لنمش || A. مهزوم P. فرسوده T. ازلمش

MEURTRISSURE. Contusion livide A. كدة pl. كدود ـ كدمة P. بتره T. بره || Il a été bien battu, les meurtrissures en paraissent sur son corps ضرب شديد ايله ضرب اولنوب آثار كدوده هنوز بدننده بللو در

MEUTE. Nombre de chiens courants dressés pour la chasse des bêtes fauves et carnassières A. كليب P. رمه يوزها T. زاغر سوريسي || Meute pour le cerf آهويه مخصوص زاغر سوريسي || Faire une meute زاغر سوريسي ترتيب ايتمك

MÉVENDRE. T. de Comm. Vendre une chose moins qu'elle ne vaut A. بيع بالنقصان P. كمبها فروختن T. دون بهيا ـ اشياي بها ايله صاتمق || Ce marchand a mévendu plusieurs parties de son fonds بو بازركان سرمايه سندن

على *P.* بر دوش فلان انداختن *T.* فلانك اوزرينه يوكلتمك || Les ministres font des fautes, et les mettent sur le dos de leurs commis وكلاى دولت ايتدكلرى خطالرى زير حكملرنده اولان مستخدملرك اوزرينه تحميل ايدرلر

Mettre de côté, c'est épargner sur son revenu *A.* استفضال *P.* باز مانده كردن *T.* فضله آرتورمق || Cet homme a mis de côté بو آدم ايرادندن فضله آرتوردى

Se mettre à quelque chose, signifie, s'en occuper, y travailler *A.* اشتغال ـ مبادرة الى الامر *P.* دست بكار نهادن *T.* چالشمغه باشلمق || Je me mettrai à cela incessamment بو مصلحته قريباً مشغول اولهجغم

Se mettre en danger *A.* القاء النفس الى الخطر ـ القاء النفس الى معرض الخطر *P.* خودرا بمخاطره انداختن *T.* نفسنى مخاطره‌يه صالدرمق ـ كندويى مخاطره‌يه قويمق ـ جاننى هزار كرّه || Il s'est mis cent fois en danger de sa vie معرض مخاطره‌يه القا ايتدردى ـ On dit aussi, Se mettre au hasard de ... pour dire, s'exposer au péril || En voulant trop gagner, il s'est mis au hasard de tout perdre كسب كثير ايده‌يم دير ايكن كافّهٔ اموالنى ضايع ايتمك مخاطره‌سنه گرفتار اولدى En cherchant à grimper sur un rocher, il se mit au hasard de se tuer بر قيانك اوزرينه طرملايوب چيقمق مراد ايدر ايكن خطر هلاكه دوچار اولمشدر ـ Et se mettre en avant, pour dire, s'exposer à des dangers *A.* تبرّز الى فضاء الخطر *P.* خودرا در ميدان تهلكه انداختن *T.* مخاطره ايچنه آتلمق ـ ميدانه آتلمق || Il ne faut pas trop se mettre en avant يك ميدانه آتلمق جائز دكلدر

Se mettre à la suite d'une chose, c'est suivre une entreprise commencée *A.* تعقيب *P.* پس كار شدن *T.* بر مصلحتك پسنه دوشمك ـ آردينه دوشمك || Il voulait se mettre à la suite de ce procès, mais il reconnut qu'il ne valait rien بو دعوايى تعقيب ايتمك قيدنده ايدى انجق زحمتنه دكمديكنى اكلادى

Se mettre en feu, signifie, se fâcher *A.* استشاطة ـ تنغر ـ تنغط *P.* پر آتش شدن *T.* آتشلنمك || Il ne faut pas se mettre en feu pour si peu de chose بويله امر جزئى ايچون آتشلنمك اقتضا ايتمز

Se mettre en quatre pour ..., signifie, faire de grands efforts *A.* صرف الجهد الجهيد *P.* چاك چاك شدن *T.* پاره‌لنمك || Il se mettrait en quatre pour le service de ses amis دوستلرى خدمتنده چاك چاك اوله‌بيور پاره‌لنيور ـ

Se mettre jusqu'au cou dans une affaire. N'oublier rien pour réussir *T.* بر مصلحته تا بكلو كيرشمك

On dit proverb., Se mettre sur son quant à moi, pour dire, faire le suffisant *T.* طوتمق اشته ـ منم ديگر ينست واديسنى بنم ديو خود فروشلق ايتمك

Se mettre à ..., signifie, commencer à ... *A.* شروع ـ بداء *P.* گرفتن ـ آغاز كردن précédé d'un infinitif *T.* باشلمق || Dès qu'on lui en parle, il se met à pleurer دائر صحبت بوكا سويلنديكى عقيبنده بكايه شروع ايدر Dès qu'il fut à table, il se mit à boire سفره باشنده قعودى عقيبنده شرب خمره شروع ايتمشدر

Se mettre sur le pied de faire une chose. En prendre l'habitude, s'en arroger le droit *A.* اتخاذ الداب *P.* فلان ايينرا گرفتن *T.* فلان عادتى ايدنمك || Il s'est mis sur le pied de contredire تعريضى عادت ايدندى sur celui de ne pas répondre aux lettres مكتوبلره جواب ويرمامكى عادت ايدندى

MIS. *A.* موضوع *P.* نهاده *T.* قونمش

MEUBLE, adj. Aisé à remuer. Il ne se dit que des terres *A.* سهل الاثارة *P.* شياربدنى *T.* سوريلور ـ قولاى سورلمسى ـ قولاى سورلمسى || Terre meuble زمين سهل الاثاره قولايلقلو طپراق

MEUBLE, subst. T. de Jurispr. Il se dit de tous les biens qui peuvent se transporter *A.* مال ممكن النقل pl. اموال ممكن النقل ـ صامت وناطق ـ ذايب وجامد *P.* مال امكان پذير *T.* كوتوريلور مال نقل || Engager tous ses biens meubles et immeubles بر كمسنه بالجمله صامت وناطق اموالنى واملاك وعقاراتنى ترهين ايتمك les meubles suivent la personne صامت وناطق مقولهسى اولان اموال ذاته تابعدر l'argent est regardé comme un meuble نقود اموال صامته قبيلندن عدّ اولنور Les obligations sont aussi des meubles تمسّكات دخى اموال صامته قبيلندندر

Il se dit aussi de tout ce qui sert à garnir, à orner une maison *A.* متاع البيت ـ نجود ومفروشات pl. نجود pl. نجد ـ تجمّلات ـ اثاث البيت *P.* رخت خانه ـ كاچال ـ سپار *T.* خانه او آوادانلغى ـ سپاهيلك || Acheter des meubles متاع بيت مبايعه ايتمك On l'a contraint de déloger, on

پست ساختن *T.* آشاغیلتمق || Nous mettrons son orgueil à bas
ارغام انف کبر وغرورینه ـ کبر وغرورینی توضیع ایده‌جکز
مبادرت ایده‌جکز

Mettre au jour, se dit figur. pour Publier un ouvrage *A.* نشر ـ
یایمق ـ میدانه چیقارمق *T.* بمیدان ظهور آوردن *P.* اعلان
On dit aussi figur. Mettre à prix *T.* بها تعیین ایتمک ||
On a mis la tête d'un tel et chacun de ses membres à prix
فلانک سر مقطوعنی وهر بر عضوینی کتورنه عطیّه اولمق
اوزره شو قدر بها تعیین اولندی ـ Et mettre à haut prix
T. غالی بهایه چیقارمق || On a mis cette terre à haut prix
بو ملکی غالی بهایه چیقاردیلر ـ Et mettre à bas prix *T.*
هیچه صاتمق ـ مفته صاتمق ـ بهای رخیص ایله صاتمق
|| Cet homme a vendu son honneur à bas prix عرضنی هیچه
صاتدی

On dit proverb. Je n'y prends ni n'y mets, pour dire, qu'on n'ajoute ni ne retranche à ce que l'on raconte *A.* بلا زیادة ولا
ارتوغی اکسکی یوق *T.* بی کم وکاست *P.* نقصان

On dit, Mettre deux personnes mal ensemble, pour dire, les brouiller *A.* افساد ذات البین ـ اخلال ذات البین *P.*
بمیانهٔ دو کس شوریدگی ـ بمیانهٔ دو کس فتنه انداختن
ایکی ـ ایکی کشی‌یی بری بریله بوزشدرمق *T.* آوردن
کیشینک آره‌سنه فتنه براقمق

Mettre à même de ... Mettre à portée de ... signifie, faciliter les moyens *A.* تهیئة الاسباب الوسع والاقتدار ـ تطویق
P. مقتدر قلمق *T.* مقتدر کردن ـ توانایی بخشیدن || Il
faudrait me mettre à portée d'atteindre là بوکا ظفر بولمق
بو بابده بکا ـ ایچون بنی مقتدر قلمق لازم کلور ایدی
کسب استطاعت ایتدرمک اقتضا ایدر ایدی

Mettre à la grosse aventure, signifie, mettre de l'argent sur un vaisseau marchand, au hasard de le perdre s'il périt *T.*
قسمته حواله ایله بر سفینه‌یه سرمایه قویمق

Mettre quelqu'un aux arrêts, c'est ordonner qu'il aura le lieu où il est pour prison *A.* توقیف فی مکانه محبوساً *T.*
فلانی بولندیغی یرده حبس ایتمک

Mettre à la raison *A.* تلقین ـ ارشاد الی طریق الصواب
العقل *P.* براه هوشیاری آوردن *T.* عقل اوکرتمک || Enfin
vous vous mettez à la raison, vous commencez à céder عاقبت
الامر عقل اوکرنوب رضاداده اولمغه باشلادک

Mettre en peine, signifie, inquiéter *A.* ایراث التعب والمحنة
زحمت ویرمک ـ زحمته قویمق *T.* زحمت دادن *P.*

Mettre en avant, signifie, énoncer comme vrai *A.* عرض *P.*
|| میدانه قومق *T.* در پیش کردن ـ در میان کردن Il faut
prendre garde aux faits qu'on met en avant بر کمسنه عرض
ایلدیکی احوال ووقایعده دقت ایتمک لازمه‌دندر

Mettre en doute *A.* تشکیک ـ القاء الی الشک *P.* در موقع
ـ شبهه‌لو ایتدرمک *T.* وابستهٔ گمان کردن ـ گمان انداختن
مشکوک عدّ ایتدرمک || On voulait mettre ce fait en doute,
mais il n'y a pas moyen بو ماده‌یی مشکوک عدّ ایتدرمک
قیدنده اولدیلر انجق ممکن دکلدر

Mettre en fait, c'est affirmer *T.* بر شیئی محقق عدّ
|| بر شیئک حقیقتنی اثبات قیدنده اولمق ـ ایتمک
Vous mettez en fait ce dont précisément je doute عندمده تمام
محل شک اولان حالی محقق عدّ ایدرسک

Mettre une chose en question, c'est examiner si elle est vraie *A.* تفحص ـ استقصا *P.* پژوهیدن *T.* آراشدرمق || Cela
demande à être mis en question بو کیفیت تفحصه محتاجدر

Mettre hors de toute *A.* عدّ شیئاً غیر مشکوکاً *P.* بی گمان
شک واشتباهدن عاری عدّ ـ شبهه‌سز طوتمق *T.* شمردن
بو ماده || ایتمک Je mets hors de doute que cela est ainsi
بویله اولدیغنی غیر مشکوک عدّ ایده‌رم

Mettre une langue en une autre, c'est traduire une langue en une autre *A.* نقل فی لسان الآخر *P.* بفلان زبان آوردن
T. فلان دلدن فلان دله ترجمه ایتمک || Mettre du Latin
en Français لسان لاطیندن لسان فرانساوی‌یه نقل ایتدرمک
ترجمه ایتمک ـ

Mettre une chose en gage *A.* ارهان ـ ترهین *P.* گرو دادن
T. رهن ایتمک ـ امانت قویمق

Mettre en état de faire une chose, c'est aider à la faire *A.* اقدار
P. یاوری نمودن *T.* یاردم ایتمک || Qui l'a mis en état
de faire cette dépense ? بو مقوله مصرف ایچون فلانی
اقدار ایدن کیمدر

Mettre sur l'état, se dit pour Mettre sur l'état des dépenses, des pensions, etc. *A.* ادخال فی الدفتر *P.* در اواره نوشتن
T. دفتره کچورمک

Mettre sur le compte de quelqu'un, mettre sur son dos, c'est le charger de ce qui arrive de mal dans une affaire *A.* تحمیل

On dit, Mettre à la tête d'une armée, pour dire, instituer chef *A.* ترئيس على الجيش *P.* در سر لشكر نهادن *T.* عسكر باشنده قويمق Mettre à la tête d'une affaire *A.* ترئيس على الامر *P.* در سر كار نهادن *T.* ايش باشنده قويمق

Et mettre en tête une chose à quelqu'un, pour dire, la lui suggérer *A.* القاء الى الذهن *P.* در خاطر كس انداختن *T.* ذهننه صوقمق ـ بر كمسندنك ذهننه قويمق || On lui a mis en tête de vains soupçons ذهننه عبث وسوسه‌لر القا ايتمشلر ـ Et se mettre en tête, pour dire, se persuader *A.* تثبيت الذهن فى ـ تقرير فى الذهن *P.* در ذهن قرارگير ـ جايگير خاطر كردن ـ كردن *T.* كندو ذهننه قويمق || Il ne faut pas se mettre en tête une pareille idée بو مقوله خاطره‌يه بو مقوله معنايى ذهنه ـ تثبيت ذهن ايتمك جائز دكلدر عقله قويمق ـ قويمق روا دكلدر

Et mettre le pied en quelque lieu, pour dire, y entrer, y arriver *A.* وضع القدم ـ وضع القدم الوصول *P.* پا نهادن ـ پا نهادۀ وصول شدن *T.* اياق بصمق

En parlant d'un homme qui a peine à marcher, on dit, Il ne saurait mettre un pied devant l'autre تحريك اقدامه مشى وحركتدن عاجز در ـ مجالى يوقدر

On dit figur. Mettre l'honneur sous ses pieds, pour dire, ne se point soucier de son honneur *A.* ايطاء الناموس تحت الاقدام المذلّة *P.* عرض خودرا پايمال كردن *T.* عرضنى آياق آلتنده چيكنمك

Et mettre quelqu'un au pied du mur, pour dire, le mettre dans l'impossibilité de s'échapper, dans la nécessité de s'expliquer ou de se rendre فلانى پشت بر ديوار عجز ودرماندگى فلانى ديواره طيانمق ـ ايتمك

Et mettre une armée sur pied, pour dire, la former, l'équiper *A.* تهيئة ـ تجهيز *P.* آماده كردن *T.* حاضر ايتمك ـ || Le roi mit à la fois quatre armées sur pied پادشاه دفعةً درت اردو تجهيز وتهيئه ايتدردى ـ چيقارمق

Et mettre une famille, un pays, un royaume en combustion بر خاندان وبر ملك وبر دولت ايچنده ايقاد نائرۀ برخاندانى وبرملكى اختلاله ويرمك ـ فتنه وفساد ايتمك

Et mettre tout sens dessus dessous, pour dire, renverser tout ce qui est établi *A.* ايراث الانتكاس النظام ـ شذر مذر *P.* تخليط زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك ـ

آلتنى اوستنه چويرمك

Et mettre les choses au hasard, pour dire, s'abandonner à la fortune *A.* توكل الى البخت *P.* بشيوۀ فلك وا گذاشتن *T.* بختنك كليشنه حواله ايتمك ـ بختنك كليشنه براقمق

On dit aussi, Mettre du soin à une chose, à une affaire *A.* بذل الاهتمام ـ بذل الدقة *P.* دقت آوردن *T.* دقتلو كورمك ـ دقت ايتمك ـ اهتماملو ايشلمك ـ

Et mettre son affection à... pour dire, affectionner *A.* عقد المحبة *P.* دل شيفته شدن ـ دل دادن *T.* كوكل ويرمك

Mettre sa confiance en... *A.* ربط القلب *P.* دل بستن *T.* كوكل باغلمق || Il a mis sa principale confiance en ce moyen فلان تدبيره كلّى ربط قلب ايلدى Il faut mettre sa confiance en Dieu اللهك لطف وكرمنه ربط قلب ايتملو در

Mettre sa conscience en repos sur une action, pour dire, bannir le scrupule qu'on en aurait *A.* تطمين النفس الهاجسة *P.* دلرا آزادۀ وهم كردن *T.* يوركى وسوسه‌دن قورتارمق

Mettre son esprit à la torture *A.* اتعاب الذهن *P.* باندیشه اندیشه‌را فرو مانده كردن ـ شكنج دادن *T.* ذهنى يورمق || J'ai beau mettre mon esprit à la torture, je ne trouve pas d'expédient عبث يره اتعاب ذهن ايتمشيكن بر درلو تدبير بوله‌مم

Mettre fin à quelque chose *A.* وضع النقطة الختام ـ ختم *P.* بآخر رسانيدن ـ بانجام رسانيدن *T.* بتورمك || Mettez fin à vos débats ايتديككز منافسات ومجادلاتى بتور

Mettre de la suite à quelque chose, c'est l'exécuter avec ordre et constance *A.* اقدام على تمشية الامر ـ مداومة فى ـ مواظبة على تمشية الامر ـ تنظيم الامر *P.* بتنظيم كار بى ـ درنگ ورزش نمودن *T.* اردينى كسميوب ـ يورتمك ـ لايح يورتدرمك || Il faudrait mettre de la suite à vos projets خاطرك اولان اموركث تمشيتنه اقدام لازم ايدى ـ On dit aussi, Mettre de la suite dans ses idées, dans son discours, pour dire, raisonner, discourir sans confusion افاده اولنان معنالرى وسويلنان كلامى حسن رابطه ايله ادا ايتمك حسن رابطه اوزره تنسيق ايتمك ـ حسن رابطه‌يه قويمق ـ

Mettre à bas, se dit d'un édifice ou d'une forêt qu'on jette par terre *A.* هدم *P.* يكسان خاك كردن *T.* ييقمق ـ يره برابر ايتمك

Il signifie figur., humilier *A.* توضيع *P.* خاكسار كردن ـ

قويمق

METTRE la viande à la broche *A.* ضرب اللحم على السفود
P. اتى شيشه كچورمك *T.* گوشترا بگردنا گذاردن

METTRE la main à la plume, pour dire, commencer à écrire un ouvrage *A.* وضع القلم الافتتاح ـ تحريك القلم الاملا
P. قلمزن آغاز شدن ـ خامه گذار صحيفهٔ كتب واملا شدن
T. قلمى اله آلوب باشلامق

METTRE la plume à la main de quelqu'un, pour dire, lui enseigner de tenir la plume *A.* تعليم الاعمال القلم *P.* بگرفتن قلم ـ قلم قوللنمنك يولنى اوكرتمك *T.* خامه آموزيدن طوتمنك يولنى اوكرتمك

METTRE le pied à l'étrier *A.* وضع القدم فى الركاب *P.* آياغى اوزنكى‌يه قويمق *T.* پا در ركاب كردن

METTRE le couvert *A.* وضع الطبق ـ اطباق *P.* سرپوش قپاق قومق ـ قپاقلمق *T.* نهادن

METTRE un mors à un cheval *A.* ضرب اللجام *P.* لگام كم اورمق ـ كم طاقمق *T.* زدن

METTRE un vaisseau à la mer *A.* اسارة السفينة فى البحر
P. كشتيرا بدريا راندن ـ كشتيرا بروى دريا روانيدن *T.* كمى‌يى دكزه چيقارمق ـ كمى‌يى دكزه يورتمك

METTRE le comble à un bâtiment *A.* انماء ـ تسقيف البنا
P البنا *T.* بنارا ببام پوشيدن بنانك اوستنى اورتمك ـ Et figur. Mettre le comble à la folie, à l'ingratitude, à l'outrage, à ses bienfaits طامنى اورتمك ـ جنونى وكفران نعمتى ـ وترذيل وتحقيرى ونعمت وكرمى حدّ كماله ابلاغ ايتمك اعلاى مراتب كماله ايصال ايتمك

METTRE un mot dans une lettre, pour dire, y ajouter un mot *A.* ضمّ اللفظ *P.* صكره‌دن سوز *T.* يك سخن علاوه كردن قاتمق

METTRE le dessus à une lettre, pour dire, écrire l'adresse *A.* تحرير العنوان المكتوب *P.* برنامه نوشتن *T.* مكتوب ظرفنك اوزرينى يازمق

METTRE le sceau à un acte *A.* وضع الخاتم ـ طبع الخاتم
P. خاتم زدن *T.* مهر بصمق ـ Et figur. Mettre le sceau à une affaire, pour dire, la terminer *A.* وضع الخاتم الاتمام
P. وضع الامضاء الختام ـ خاتم تمامى زدن *T.* تماملمق

On dit en plusieurs acceptions, Mettre la main. Ainsi on dit: Mettre la main au travail, à l'ouvrage, pour dire, le commencer *A.* ابتداء فى الامر ـ مبادرة الى العمل *P.* بكار دست زدن *T.* ايشه ياپشمق ـ Mettre la main à l'ouvrage de quelqu'un, pour dire, y travailler *A.* وضع اليد فى عمل الاخر
P. بكار كسى دست نهادن *T.* بشقه آدمك ايشنه ال
بو تحريراتده || Quelque autre a mis la main à cet écrit قويمق
آخر بر كمسنه وضع قلم ـ آخر بر كمسنه وضع يد ايلدى ايلدى ـ Mettre la dernière main à un ouvrage, pour dire, l'achever *A.* وضع الخاتم التكميل *P.* خاتم انجام زدن *T.*
بتورمك ـ Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en emparer *A.* ضبط ـ وضع اليد التصرّف *P.* بدست آوردن ـ در دست كردن *T.* آلمق ـ اله كتورمك || Quand cet homme a mis la main sur un livre, il le rend difficilement بر كتابه وضع يد تصرّف ايده‌جك اولور ايسه كوجلك ايله ردّ ايدر ـ بر كتابى آلدجق اولور ايسه ـ Mettre à quelqu'un la preuve en main, pour dire, la lui donner *T.* اثباتى فلان كشينك النه ويرمك ـ Mettre une chose en main tierce *A.* ايداع فى يد الآخر ـ وضع فى يد الحفظ الآخر *P.*
بدست ديگر امانت كردن *T.* بشقه بر كمسنه‌نك النه امانت ويرمك ـ Mettre les armes à la main de quelqu'un, pour dire, l'élever aux exercices de la guerre *A.* تدريب فى آلات الحرب *P.* بسلاحبازى آموزيدن *T.* بر كمسنه‌نك النى سلاحه آلشدرمق || C'est lui qui m'a mis les armes à la main آلات حربه بنى تدريب ايدن فلاندر ـ Et figur. || C'est la gloire de Dieu, c'est l'intérêt de la patrie qui lui ont mis les armes à la main لوجه الله تعالى جهاد فكرى ايله وياخود غيرت وطن نتيله اخذ سلاحه مبادرت ايلدى ـ On dit aussi figur. Mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le frapper *A.* اطالة اليد *P.* اطالهٔ دست ـ دستدرازى كردن
T. تعرّض كردن اوزرينه ـ بر كمسنه‌نك اوزرينه ال قومق ال قالدرمق || Les canons déclarent excommunié un laïque qui met la main sur un prêtre بر كشيش اوزرينه اطالهٔ دست ايدن عوامّدن بر كمسنه حسب الشريعة مظهر لعن ونفرين اولور ـ اولمش ـ ou pour dire, arrêter quelqu'un par ordre du gouvernement *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* يقه‌لمق ـ طوتمق || Il se cache dans la crainte qu'on ne mette la main sur lui اخذ اولنمق خوفيله اختفا ايدر ـ Dans ce sens, on dit aussi, Mettre la main sur le collet à quelqu'un بر كمسنه‌يى يقه‌سندن طوتمق

on dit: Il vit de son travail, pour dire, il vit de ce qu'il gagne en travaillant فلان كمسنه قزانجندن كچينور تعبيرى يرينه كدّ يمينى ايله تعيّش ايدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر السبب بارادة المسبّب قبيلندندر — ou l'effet pour la cause A. ذكر المسبّب بارادة السبب comme quand on dit: Il n'y a point d'ombre dans un jardin, pour dire, qu'il n'y a point d'arbres باغچهده اصلا سايه يوقدر تعبيرى يرينه باغچهده اصلا آغاج يوقدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر المسبّب بارادة السبب قبيلندندر — ou le contenant pour le contenu A. ذكر المحلّ بارادة الحال comme quand on dit, Toute la ville alla au-devant de lui, pour dire, tous les habitans بتون شهر استقبالنه چيقدى تعبيرى يرينه شهرك جملهٔ اهاليسى استقبالنه چيقدى تعبيرى ذكر المحلّ بارادة الحال قبيلندندر — ou la partie pour le tout A. ذكر الجزء بارادة الكلّ comme quand on dit, La flotte était de cent voiles, au lieu de dire, de cent vaisseaux دونمانك جملهسى يوز سفينهدن عبارت دينهجكنه يوز يلكندن عبارت ايدى دينسه ذكر جزء وارادهٔ كلّ قبيلندندر — ou le sujet pour l'attribut A ذكر المسند بارادة المسند اليه

MÈTRE. Pied de vers determiné par la quantité A. وزن P. دم — Il se prend quelquefois pour Vers A. كلام موزون

Il signifie aussi, ce qui distingue et caractérise la mesure des vers A. بحر pl. بحور

MÉTRIQUE. Composé de mètres A. موزون P. دمدار T. وزنلو

On appelle Art métrique, la partie de l'ancienne poétique qui a pour objet le nombre et la différence des pieds qui doivent entrer dans les vers A. فنّ العروض

MÉTROMANE. Qui a la manie de faire des vers A. مجنون الشعر P. بيت يايمهنك دلوسى T. ديوانهٔ شعر نويسى

MÉTROMANIE. La manie de faire des vers A. جنون الشعر P. بيت يايمهنك دلولكى T. ديوانگئ شعر نويسى

MÉTROPOLE. Une ville-mère d'où sortent des colonies A. امّ القرا || Les colonies ont besoin de la protection de leur métropole بالاسكان معمور اولمش اراضى امّ القرالرى اولان ملكك سايهٔ حمايتنه محتاجدرلر

Et une ville où il y a un siége archiépiscopal A. كرسئ المملكة مقرّ مترهپوليد اولان شهر T. قرارگاه مطرانى P. المطرانيّة

MÉTROPOLITAIN. Archiépiscopal A. مطرانىّ T. مترهپوليده مخصوص — Il est aussi substantif, et signifie, archevêque A. مطران pl. مطارنة T. مترهپوليد

METS. Il se dit de tout ce qu'on sert sur table pour manger A. طعام pl. اطعمة P. آش — خورش T. آش — يمك || Voilà un excellent mets انفس نفايسدن بر — اشته بر طعام نفيس Un mets délicat بر لطيف يمك طعام

METTEUR-EN-OEUVRE. Ouvrier dont la profession est de monter des pierreries A. مسمّر الخرز P. ميخزن جواهر T. جواهر ميخليجى

METTRE. Placer en un lieu A. وضع — تعبية P. نهادن T. قويمق — قومق || Mettre des livres sur une table تختهٔ اوزرنده كتابلر وضع وتعبيه ايتمك — On dit, Mettre un argument en forme, pour dire, lui donner les formes prescrites par les règles de la logique بر برهانى بقواعده حسن صورتنه اقواعد منطقيّه اوزره ترتيب ايتمك — وضع ايتمك

On dit pour affirmer une chose, Je mettrais ma tête, ou Je mettrais ma tête à couper, ou Je mettrais ma vie que cela est بويله اولديغنه باشمى قورم — Et figur. Mettre sa tête, ou la tête de quelqu'un en péril برآدم باشنى مهلكهيه قومق — جاننى مهلكهيه اوغراتمق

Le verbe Mettre, dans les langues Orientales, s'exprime ordinairement par d'autres mots, selon les phrases où il est employé, comme on le verra dans les phrases suivantes:

Mettre une chemise A. تلبّس القميص P. پيراهن پوشيدن T. كوملك كييمك un habit A. تلبّس الثوب P. جامه شابقه كييمك روبه كييمك un chapeau T. پوشيدن

Mettre son épée A. تقليد السيف P. تيغ در ميان بستن T. قليج قوشانمق — قليج طاقنمق

Mettre un clou à une muraille A. تسمير المسمار فى الجدار — دقّ المسمار فى الجدار P. ميخ در ديوار سپوختن T. ديواره اكسر قاقمق

Mettre une marque à quelque chose A. ضرب الوسام — وضع العلامة P. نشان — تمغا زدن T. نشان نهادن — تمغا اورمق

Mettre le signet à un livre A. وضع الاشارة فى الكتاب — قومق P. در كتاب نشان نهادن T. كتابده نشان قومق

Mettre le pot au feu A. نصب القدر على النار — تمكين القدر على النار — وضع القدر على النار P. ديگرا بر آتش — نهادن ديگرا بر آتش كردن T. تنجرهيى آتش اوزرينه

METHODIQUEMENT. Avec méthode *A.* بالصنعة *P.* كارپردازانه *T.* ترتيبلو اولەرق ـ ترتيب واصول ايله || Il en parle méthodiquement ترتيب واصول ـ صنعت ايله سوق كلام ايدر Il a traité cette matière méthodiquement بومادّەيى صنعت ايله بسط وبيان ايلدى

MÉTICULEUX. Susceptible de petites craintes *A.* هيّبان ـ هيّابة *P.* بد زهره *T.* قورقق

MÉTIER. Profession d'un art mécanique *A.* صناعت pl. صنايع *P.* دستكار ـ پيشه *T.* صنعت || Bon, mauvais métier صناعت جيّده يا رديئه De quel métier est-il? صناعتى ندر Le métier de cordonnier, de tisserand خفافلق وجلاهلق صنعتى Il est passé maître en ce métier بو صنعتده استاد چيقدى Un homme de métier ارباب صناعتدن برى

Il se dit aussi de toute sorte de profession *A.* حرفة pl. حرف ـ فنّ pl. فنون *P.* پيشه ـ كار *T.* صنعت || Le métier des armes فنّ اعمال سلاح le métier d'un homme de guerre ارباب سيفدن بريسنك حرفتى Il a le coeur au métier حرفتنه هوس واشتياقى وار در ـ حرفتنه دلبسته در S'il s'en faut rapporter aux gens du métier ارباب حرفتك رأينه كندو مراجعت اولنمق لازم كلسه Mêlez-vous de votre métier حرفتنده قارش Il est habile homme en son métier حرفتنده صاحب مهارتدر On dit figur. Faire le métier d'espion, de délateur, etc. جاسوزلغى ـ جاسوزسلغى وغمّازلغى پيشه ايدنمك وغمز وسعايتى كندويه صنعت ايدنمك Faire d'une chose métier et marchandise فلان شيئى كندويه كاروپيشه ايدنمك

Il signifie aussi, la compagnie des gens d'un corps qui exerce le même métier *A.* صنف pl. اصناف *P.* گروه *T.* اصناف || Il y a un procès entre ces deux métiers بو ايكى اصناف بيننده بر دعوا وار در Les corps des arts et métiers اصناف حرف وفنون اصنافرى ـ حرف وفنون

MÉTIER. Machine dont l'artisan se sert pour la fabrication de son ouvrage *A.* منسج *P.* دستگاه ـ كارگاه *T.* تزكاه || Métier de tisserand جلاه تزكاهى ـ كارگاه نسّاج de brodeur سوزنى سوزنيجى كركفى ـ ايشليانك تزكاهى Sa toile est sur le métier بزى تزكاهده در Monter un métier نصب منسج تزكاهى قورمق ـ ايتمك

MÉTONYMIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on met la cause pour l'effet *A.* ذكر السبب بارادة المسبّب comme quand

حكيم فيثاغوريس مذهب تناسخى تأييد ايلدى || Pythagore a soutenu l'opinion de la métampsycose تناسخ

MÉTÉORE. Corps ou phénomène qui apparaît dans l'air *A.* علامة سماويّة pl. علايم سماويّة || Le tonnerre, les éclairs, la pluie, la neige et la grêle sont des météores رعد وبرق ومطر وبرف وجليد علايم سماويّەدندر L'arc-en-ciel est un météore قوس قزح علايم سماويّەدندر

MÉTÉOROLOGIQUE. Qui concerne les météores *A.* متعلّق بعلايم السماويّة || Observations météorologiques علايم سماويّەيه متعلّق مطالعات

MÉTHODE. Manière de dire ou de faire une chose avec un certain ordre, et suivant certains principes *A.* صنعت *T.* ترتيب ـ اصول || Bonne méthode صنعت حسنه facile, aisée سهل صنعت mauvaise صنعت رديئه courte صنعت مختصره وهيّن بر صنعت Sa méthode ne vaut rien قوللنديغى ترتيب واصول هيچ ايشه يرامز C'est un homme qui a du génie, mais il n'a nulle méthode اصحاب فراستدندر انجق بر درلو اصول وترتيبى يوقدر On a trouvé une méthode plus courte et plus abrégée مقدّمكى صنعتلردن زياده موجز ومختصر برصنعت بولندى Chanter avec méthode صنعت ايله تغنّى ايتمك ـ اصول وترتيب ايله ازكى اوقومق Elle a la voix belle, mais elle n'a pas de méthode صداسى خوشدر انجق صنعتى يوق La méthode qu'il observe pour sa santé n'est pas mauvaise حفظ صحّت ايچون اتّخاذ ايلديكى اصول وترتيب كم دكل Il n'y a point de méthode dans cet ouvrage بو تأليفده اصلا ودبّار صنعت يوقدر

Il signifie aussi, coutume, habitude *A.* عادت *P.* آيين || Il ne salue jamais le premier, c'est sa méthode اوّل سلام ويرمامك عادت مألوفەسيدر Chacun a sa méthode هركسك بر نوع آيينى وعادتى وار در Cet homme a une étrange méthode اشبو آدمك غريب بر عادتى وار در

MÉTHODIQUE. Qui a de la règle et de la méthode *A.* ذو صنعة *P.* صنعتدار *T.* صنعتلو ـ ترتيبلو || Esprit méthodique ترتيبلو عقل ـ Médecin méthodique. Celui qui s'attache exactement aux règles de la médecine قواعد صنعته متمسّك اولان طبيب

Et qui est fait avec méthode *A.* مصنّع || Discours méthodique بحث مصنّع traité ترتيبلو ـ مصنّع بر مقاله

معدن صورتنه كيرمش .T گرفته

MÉTALLURGIE. Partie de la Chimie qui enseigne l'art de rendre les métaux propres à différents usages *A.* علم - علم المعادن معدنجيلك .T المعدنيّات

MÉTALLURGISTE. Qui s'occupe de la métallurgie *A.* معدنيّ ارباب العلم المعادن .pl اهل العلم المعدنيّات - معدنيّون .pl معدنجيلك علمنى بيلور - معدنجى .T قيسور شناس .P

MÉTAMORPHOSE. Changement d'une forme en une autre, que les païens croyaient avoir été fait par les dieux *A.* استحالة - .T پذرايبئ صورت ديگر .P تغيّر الصورة - تغيّر الهيئة بشقه صورته دونمه || La métamorphose de Daphné en laurier تغيّر - تحوّل .A .Figur - فلانك دفنه آغاجنه استحالهسى Cet || بشقه حاله دونمه .T ديگر گونى .P تبدّل - الحال homme autrefois si emporté, est devenu doux et modéré; voilà une grande métamorphose فلان كشى مقدّما غضوب مشرب ايكن شمدى حليم ومعتدل بر طبيعت كسب ايلدى اشته بر تبدّل عظيم واقع اولمشدر Il était pauvre, il est riche à présent, c'est une heureuse métamorphose مقدّما فقير الحال ايكن شمدى غنى ومالدار در بو كيفيّت سعيد ومتيمّن بر تحوّل حالدر

MÉTAMORPHOSER. Changer d'une forme en une autre *A.* - صورت ديگر دادن .P تغيير الصورة - تحويل الهيئة بشقه صورته دوندرمك .T بصورت ديگر نهادن Et quand le changement est de mieux en mal *A.* تمسيخ || Les poètes feignent que Diane métamorphosa Actéon en cerf اهل جاهليّتك اسناد الوهيّت ايتدكلرى فلان نام معبود زور فلان كمسنديى كيچى صورتنه تمسيخ ايتدردیكى شعرانك تأليفلرنده مذكور در que Latone métamorphosa des paysans en grenouilles ودخى الوهيّت اسناد ايتدكلرى فلان ذات اهالئ قرانك بعضيسنى قوربغه صورتنه تمسيخ ايتدريكى مذكور در Narcisse fut métamorphosé en la fleur qui porte son nom نرجس نام كمسنه الى الآن بو اسم ايله مسمّا اولان چيچكه تمسيخ اولندى

On dit figur. Se métamorphoser *A.* تغيّر - استحالة - تحوّل بشقه حاله .T صورت ديگر پذيرفتن .P تبدّل - الحال - دونمك - On dit aussi, qu'un homme se métamorphose en toutes sortes de figures, pour dire, qu'il fait toutes sortes de personnages صور گوناگونه متحوّل اولور بر آدمدر

MÉTAMORPHOSÉ. *A.* صورت ديگر پذيرفته .P متحوّل الصورة

بشقه صورته دونمش .T

MÉTAPHORE. Figure de Rhétorique, qui renferme une espèce de comparaison, et par laquelle on transporte un mot de son sens propre dans un autre sens *A.* استعارة .pl استعارات || Une Belle métaphore استعارهٔ لطيفه heureuse استعارهٔ صحيحه harangue pleine de métaphores بر موعظه استعاراتدن عبارت

MÉTAPHORIQUE. Qui tient de la métaphore *A.* استعاريّ || Cela se doit entendre dans un sens métaphorique بو عباره معناى استعارى ايله توجيه اولنمق اقتضا ايدر

MÉTAPHORIQUEMENT, adv. *A.* على طريق الاستعارة

MÉTAPHYSICIEN. Qui fait son étude de la métaphysique *A.* كلاميّون .pl اهل العلم الكلام .A || Le métaphysicien considère les premiers principes de nos connaissances, les idées universelles, etc. اهل علم كلام مبادئ اصليّهٔ معلوماتمزى ومعانئ مطلقهيى تحرّى ايدر

MÉTAPHYSIQUE. Science qui traite des êtres spirituels, des choses abstraites *A.* علم الكلام || Traité de Métaphysique علم كلامه دائر مبحث Il y a bien de la métaphysique dans cet ouvrage بو تأليفده علم كلامه متعلّق ابحاث عديده وار در

MÉTAPHYSIQUE, adj. Qui appartient à la métaphysique *A.* متعلّق بعلم الكلام

Il signifie aussi, abstrait *A.* فوق الطبيعة - مخيّل || Ce que vous dites là est bien métaphysique ديديككز كلام فوق الطبيعه بر معنا در - مخيّل بر معنا در

MÉTAPHYSIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلم الكلام || Cela est métaphysiquement certain بو كيفيّت حسب القواعد علم كلام ثابت ومتحقّقدر

MÉTAPLASME. Changement qui se fait dans un mot, en retranchant une lettre ou une syllabe *A.* تحريف

MÉTASTASE. T. de Méd. Transport d'une maladie, qui se fait d'une partie du corps dans une autre *A.* عكس المادّة || La métastase est quelquefois une crise بعضاً عكس مادّه بر نوع بحراندر

MÉTATARSE. La partie du pied qui est entre le coude-pied et les orteils *A.* مشط القدم .P شانهٔ پا .T آياغك طراقلغى

MÉTAYER. Fermier d'une terre *A.* ملتزم الضيعة .T چفتلك ملتزمى

MÉTEMPSYCOSE. Passage de l'âme dans un autre corps *A.*

surer des yeux, avec les yeux *A.* تقدير بتحشيف النظر ـ كوز ايله اورانلمق *T.* بديده تخمين كردن *P.* تخمين بالنظر || Mesurer avec les yeux la hauteur d'une tour بر قلەنك قدّيني تحشيف نظر ايله تقدير ايتمك

Il signifie aussi, proportionner *A.* موازنة ـ معادلة ـ مقايسة *P.* همسنج كردن ـ سنجيدن *T.* طارتشدرمق ـ قياسلشدرمق || Mesurer sa dépense à son revenu مصرفى دنكك ايتمك ـ ايراده موازن قلمق ـ ايراد ايله موازنه ايتمك ses entreprises à ses forces كندو امورى اولەجغى متصدّى بر كمسنه قوّتيله معادله وموازنه ايتمك ـ On dit figur. Mesurer ses discours, ses actions, ses démarches, pour dire, parler et agir avec circonspection *T.* بر كمسنه اقوال وافعال وحركاتنى وزن ايتمك ـ سنجيدۀ ميزان عقل ايتمك || Il faut mesurer ses discours, quand on parle à plus grand que soi كندودن بيوك اولنلر ايله صحبت اولنديغى حالده هر بر كلامى وزن ايتمك واجبەدندر C'est un homme qui ne donne aucune prise sur lui, et qui sait mesurer ses discours et ses actions فلان كمسنه كافّۀ اقوال وافعالنى وزن ايتمنك طريقنى بيلوب عليهنه بر درلو سررشته ويرمز Un ambassadeur doit mesurer toutes ses démarches برايلچى كافّۀ حركات وسكناتنى ميزان عقل ايله وزن ايتمك لازمۀ حالدندر

On dit proverb. Mesurer les autres à son aune, pour dire, juger des sentimens d'autrui par les siens *A.* قياس النفس || Il me croit de mauvaise foi, c'est qu'il mesure les autres à son aune بنى بيوفا ظنّ ايدر بو بابده قياس نفس ايدر

On dit, Mesurer son épée avec quelqu'un, pour dire, se battre contre lui à l'épée *A.* مجادلة بالسيوف ـ مسايفة *P.* تيغزنى كردن *T.* قليج ايله اورشمق

Et se mesurer avec quelqu'un, ou mesurer ses forces contre quelqu'un *A.* مراجحة ـ مقاوات *P.* با همديگر زور آزمايى كردن *T.* قوّت خصوصنده ـ قوّت خصوصنده يارشمق طارتشمق

MESURÉ. *A.* مذروع بالمساحة *P.* اندازه كرده ـ پيموده *T.* اندازەيه ـ آرشونلنمش *A.* مذروع *T.* مكيّل *A.* اولچلمش || طارتلمش *T.* سنجيده *P.* مقيس ـ موزون *A.* اورلمش چندان طارتلمامش ـ كلمات نا سنجيده Termes peu mesurés مطالعەسز كلام ـ طارتيسز صحبت ـ كلام Paroles mesurées ميزان حزم واحتياط ايله وزن اولنمش الفاظ وكلمات expressions ميزان عقل ايله وزن اولنمش تعبيرات démarches سنجيدۀ ميزان عقل اولمش حركتلر Un homme très-mesuré dans ses discours كلامنى وزن ايتمكده غاية الغايه دقّت ايدر بر آدم

MESUREUR. Celui qui mesure *A.* وزّان *P.* بارسنج ـ ميزانى *T.* ميزانجى || Mesureur de grains, de sel حبوبات وطوز ميزانجيسى

MÉSUSER. Abuser, employer mal *A.* استعمال بالعبث ـ استعمال نا روا ـ بوجه ناسزا بكار بردن *P.* سوء الاستعمال ظرفكدن *T.* فنا قوللنمق كردن || Il a mésusé de vos bienfaits مظهر ـ مظهر اولديغى نعم والطافى عبثه استعمال ايلدى اولديغى نعمتلرك قدرينى بيلميوب فنا قوللندى

MÉTACARPE. T. d'Anat. Partie de la main située entre le poignet et les doigts *A.* مشط الكفّ *P.* شانۀ كف *T.* الك طراقلغى

MÉTACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à avancer la date d'un événement *A.* تقديم التاريخ *P.* پيشينىٔ تاريخ *T.* تاريخى ايلرولتمه

MÉTAIRIE. Terre affermée à un fermier pour la faire valoir *A.* ضيعة pl. ضياع *T.* چفتلك || Il a plusieurs métairies ضياع عديدەيه متصرّفدر

MÉTAL. Corps minéral qui se forme dans les entrailles de la terre *A.* معدن pl. معادن ـ جوهر الارض pl. جواهر الارض pl. فلزّ ـ جواهر ارضيّة pl. فلزّات *P.* قيسور *T.* معدن || L'or est le plus beau et le plus précieux des métaux ذهب جميع جواهر ارضيّەنك احسن واعلا واثمن واغلاسيدر Il y a sept métaux فلزّات سبعه وار در

MÉTALEPSE. Figure par laquelle on prend l'antécédent pour le conséquent, ou le conséquent pour l'antécédent *A.* ذكر الملزوم بارادة اللازم وذكر اللازم بارادة الملزوم

MÉTALLIQUE. Qui est de métal *A.* معدنىّ *P.* قيسورى *T.* معدنلو || Corps métalliques اجرام معدنيّه Partie métallique جزء معدنى ـ On dit au substantif, La métallique, pour dire, la métallurgie. V. ce mot.

MÉTALLISER. Faire prendre la forme métallique à une substance *A.* تصويغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن دادن *T.* معدن صورتنى ويرمك ـ معدنلندرمك

MÉTALLISÉ. *A.* مصوّغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن

هر كس ايتديكنى بولور - بچر

Il se dit aussi de la quantité comprise dans le vaisseau qui sert de mesure *A.* ملء المكيال *P.* يك پيمانه *T.* بر اولچك بر اولچك طوز || Une mesure de sel d'avoine بر اولچك طلوسى اولچك يولاف Faire donner deux mesures d'avoine à son cheval آته ايكى اولچك يولاف يدرمك

Mesure. T. de Musique. Le mouvement qui sert à marquer les intervalles qu'il faut garder dans les chants *A.* ايقاع - اصول *T.* شكنج *P.* وزن والنغمات اصول || Battre la mesure اصول - قاعدهٔ اصوله رعايت ايتمك Observer la mesure طوتمق - بالايقاع تغنّى ايتمك Chanter de mesure اصولدن چيقمامق اصول ايله ساز Jouer de mesure اصول ايله ازكى اوقومق اصولدن - اصولدن دوشمك Être hors de mesure چالمق چيقمق

Mesure. Dimension *A.* بعد pl. ابعاد - قدر pl. اقدار *P.* اندازه *T.* اولچو - چاپ || Prendre les mesures d'une colonne, d'une pièce d'architecture مساحة ستونك وبنانك ابعادينى ايتمك - ديركك وبنانك چاپنى آلمق Il a pris la mesure des plus beaux palais d'Italie ايتاليادهكى اك اعلا ابنيه ومنازلك اولچولرينى آلدى

Il signifie en Poésie, la cadence d'un vers *A.* وزن *P.* دم وزن *T.* || Ce vers-là n'a point de mesure - بو بيت نا موزوندر بو شعرده وزن يوقدر

On dit figur. Mettre un homme hors de mesure, pour dire, le déconcerter, déranger ses projets بر كمسنهنك اصولنى اصولنى بوزدرمق - اخلال ايتمك

Mesure. Il se dit des précautions et des moyens qu'on prend pour arriver au but qu'on se propose *A.* تدبير pl. تدابير - تدبير *T.* چاره *P.* وسيلة pl. وسايل - اسباب pl. سبب || Il a pris des mesures de longue main pour avoir cette charge-là اول منصبك تحصيلى بابنده امد مديددنبرو اقتضا ايدن تدابير واسبابه تشبّث ايلدى Il avait pris de fausses mesures وسايل سقيمهيه تشبّث ايلدى Il a pris mal ses mesures - اسباب وتدابير لازمهنك استحصالنده خطا ايلدى اقتضا ايدن وسايل واسبابك Rompre les mesures de quelqu'un - بر كمسنهنك تدبيرلرينى نقض واخلال ايتمك

Être hors de mesure, signifie, n'avoir plus les moyens de faire une chose تدبيردن عاجز اولمق

On dit figur. Passer la mesure, pour dire, passer les bornes que la bienséance prescrit *A.* تجاوز الحدّ *P.* ازحدّ بيرون - بر كمسنه حدّندن چيقمق *T.* شدن - Et qu'un homme est sans règle et sans mesure, qu'il n'a ni règle ni mesure, pour dire, qu'il agit sans prudence, et selon ses caprices حدّ وحساب - حساب واندازه نه اولديغنى بيلمز - بيلمز بر آدمدر Et dans le sens contraire, qu'il a de la mesure حساب واندازه صايقيلو آدمدر - ايله حركت ايدر آدمدر

On dit, Ne garder point de mesure avec quelqu'un, pour dire, n'avoir aucun ménagement pour lui بر كمسنهنك حقنه رسوم رعايتنى اجرادن فارغ - مدارايى بر طرف قلمق اولمق

À Mesure que... Suivant que, à proportion que *A.* مهما - على قدر *P.* بآنچه - بقدريكه *T.* چه - كوره || On vous payera à mesure que vous travaillerez خدمت ايتدكچه اجرتك بريسى ويريلور À mesure que l'un avançait, l'autre reculait - ايلرويه كلدكچه ديگرى كيرويه چكيلور ايدى On dit dans le même sens, Au fur et à mesure que... V. Fur.

Outre Mesure. Avec excès *A.* فوق الغاية - فوق الحدّ *P.* بيرون از اندازه - بيرون از حدّ اعتدال *T.* آشورى || Il a été battu outre mesure فوق الحدّ اعتدال ضرب اولندى

MESURER. Déterminer une quantité avec une mesure. En parlant des terres et des lieux, on se sert des mots *A.* مساحة *P.* تارلايى پيمودن - اندازه كردن *T.* اولچمك || Mesurer un champ يرى مساحه ايتمك Mesurer un lieu مساحه ايتمك Mesurer les distances d'un lieu à un autre بر محلّك آخر محلّه قدر بعدينى مساحه ايتمك Mesurer un espace بر مسافهيى مساحه ايتمك

En parlant des grains, des liqueurs *A.* تكييل *P.* پيمودن *T.* اولچمك || Mesurer du blé حنطهيى تكييل ايتمك Mesurer du vin بادهيى تكييل ايتمك

En parlant des choses qu'on mesure à l'aune *A.* ذرع *P.* - آرشونلمق - اندازهيه اورمق *T.* پيمودن - اندازه كردن - چوقهيى اندازهيه اورمق || Mesurer du drap اولچمك چوقهيى اولچمك

En parlant d'autres choses *A.* تقدير - قياس *T.* اولچمك || Mesurer les degrés de froid, de chaleur, etc. درجات برد - وحرّى وسائر بو مقوله شيلرى تقدير وقياس ايتمك - صوغوغك وصجاغك درجهلرينى اولچمك On dit, Me-

C'est lui qui portait les messages تبليغ اولندجق مادهلری حامل اولان فلان كشی ایدی

MESSAGER. Qui fait un message *A.* مخبر - مأمور بالتبليغ - *T.* خبر رس - پیغام رسان *P.* مبلغ الخبر - موصل الخبر صادق وامین || Messager fidèle خبر كتوریجی - خبرجی طرفنه Je lui ai envoyé messager sur messager بر موصل خبر - بری برینه متعاقب ابلاغ خبره مأمور آدملر ارسال ایلدم Figur. || Les signes, les prodiges effrayans sont les messagers de la colère de Dieu علایم مخوفه ومعجزات هایله مخبر سخط وغضب ربانیدر

Et celui qui porte les lettres, les paquets d'une ville à une autre *A.* قاصد *P.* نامه بر - پیك *T.* اولاق - نامه رس

MESSE. Le sacrifice du corps et du sang de Jésus-Christ, qui se fait par le prêtre à l'autel *A.* قداس - قربان مقدس || Dire, célébrer la messe تلاوت قداس شريف - شريف ایتمك

MESSÉANCE. Le contraire de la bienséance *A.* سوء الادب *P* دأب ادبه یاقشقسزلق *T.* بد ادبی

MESSÉANT. Malséant *A.* غیر خلیق - غیر لایق - غیر جدیر - یاقشقسز *T.* بد ادب - نا چسپان *P.* منافی الحسن الادب || یراشمز - یاقشمز Il est messéant à un ecclésiastique d'être recherché dans ses habits لباس خصوصنده تكلف ایتمك بر امر راهبه كوره امر نا چسپاندر C'est une chose messéante یاقشقسز شیئدر - غیر جدیر در

MESSEOIR. Ne pas convenir *A.* عدم الخلاقة - عدم الجدارة *P.* نا چسپان بودن - نه چسپیدن *T.* یاقشمامق || Cette couleur messied à votre âge بو رنك سنك سنكه یاقشمز - بو لون سنكه كوره خلیق وجدیر دكلدر Cet ajustement ne vous messiéra pas یاقشمز دكل - بو قیافت سكا نا چسپان دكل

MESSIE. Le Christ promis de Dieu *A.* المسیح

MESSIER. Homme commis à la garde des fruits de la terre *A.* ناطور المزروعات pl. نواطیر المزروعات *P.* كشتبان *T.* اكین بكجیسی

MESURABLE. Qui se peut mesurer *A.* ممكن - ممكن القیاس *P.* الكیل *T.* امكان پذیر اندازه - پیمودنی || اولچیلور L'infini n'est pas mesurable غیر محدودك قیاس واندازهسی ممكن دكلدر

MESURAGE. Action par laquelle on mesure *A.* كیل - قیاس *P.* پیمایی *T.* اولچمه

Et action par laquelle on examine si la mesure est juste *A.* تعییر الكیل *P.* اندازه *T.* عیار سازی عیارلمسی - اولچینك عیارلمسی

Il se dit aussi du droit qu'on prend sur chaque mesure *A.* رسم المكیال

MESURE. Ce qui sert de règle pour déterminer une quantité *A.* كیل - مقیاس pl. مكیال - اكیال *P.* پیمانه *T.* گری - پیمانه كیل غیر صحیح Mesure juste || اولچو - اولچك fausse كیل غیر باش سیلنمش كیل rase كیل نا درست - صحیح comble باشلو كیل - پیمانهٔ سرشار - كیل جمام Vendre à fausse mesure اكسك اولچك - كیل ناقص ایله فروخت ایتمك صحیحاً تكییل ایتمك ایله صاتمق Faire bonne mesure Les mesures du blé, du vin, etc. sont différentes selon les différentes provinces هر مملكتده كوره حنطه وخمر وسائر اول مقولهشیلرك اكیالی مختلفدر Le setier est une mesure de blé صاع اكیال حنطهدندر La pinte, le demi-setier sont des mesures de vin et d'autres liqueurs قنینه وپیمانه خمر وسائر مشروبات اكیالندندر La perche, la toise, l'aune, le pied, etc. sont des mesures de longueur, de largeur et de profondeur ذراع واندازه وگری وقدم وسائر اول مقولهلر طول وعرض وعمقه متعلق مقیاسلر در Les philosophes disent que le mouvement est la mesure du temps حركت حكمانك قولی اوزره مقیاس وقتدر Dieu a fait tout avec poids, nombre et mesure حضرت خالق الكونین هر شیئی وزن وكیل وحساب ایله خلق ایلدی

On dit d'un homme sage et circonspect, qu'il fait tout avec poids et mesure كافهٔ اموره وزن واندازه ایله عمل وحركت - هر ایشی میزان عقل ایله وزن ایدهرك ایشلر - ایدر On dit aussi, qu'un homme ne garde la mesure en rien, sur rien, pour dire, qu'il ne se retient sur rien هیچ بر شیئده هیچ بر شیئی میزان - وزن واندازهسی یوق بر آدمدر - عقل ایله وزن ایتمز On dit encore d'un homme qui abuse de l'indulgence qu'on a pour lui, pour faire fautes sur fautes, qu'il a comblé la mesure *T.* پیمانهیی طولدردی

On dit proverb., de la mesure dont nous mesurons les autres, nous serons mesurés *A.* الجزاء من جنس اعمالنا *P.* هر چه كاری بدروی *T.* هر كس اولچدیكی اولچك ایله اولچلنجكدر - هر كس اكدیكنی - هر كسك اولچكنه اولچك ویررلر -

چيقمق || Si vous ne changez de conduite, il vous en mésarrivera تبديل مسلكك ايتميه‌جك اولور ايسه‌ك حالك طور وحركتكى - سۇ نتيجه‌يه منجرّ اوله‌جغى امر مقرّر در صوكى - دكشدرمز ايسه‌ك صوكى فنا چيقه‌جغى دركار در فنايه واره‌جغى

MÉSAVENIR. Il a le même sens que Mésarriver.

MÉSAVENTURE. Accident malheureux *A.* حادثة منحوسة - حادثة موحشة *P.* حالت واژگون *T.* ترس ايش || Cela est arrivé par une mésaventure étrange بو حالت عجيب وغريب بر كونه حادثهٔ موحشه‌نك ظهورينه مبنى بويله واقع اولدى

MÉSENTÈRE. T. d'Anat. Corps membraneux, situé au milieu des intestins, qu'il attache les uns aux autres *A.* حاوية - حويّة *P.* رودهٔ گرده پيچ *T.* قيورم بغرسق

MÉSENTÉRIQUE. V. Mésaraïque.

MÉSESTIMER. N'avoir pas ou n'avoir plus d'estime pour quelqu'un *A.* عدم - عدم الالتفات - اسقاط من نظر الالتفات - الحرمة *P.* بى اعتبارى نمودن - التفات ننمودن *T.* اعتبار ايتمامك - اعتباردن دوشورمك || Depuis qu'il a fait cette action, je l'ai toujours mésestimé فلان كشى بو ايشى ايده‌ليدنبرو نظر اعتبارمدن اسقاط اولنمشدر

Et apprécier une chose au-dessous de sa juste valeur *A.* تقدير كمبها تخمين - كمقدر شمردن *P.* تقويم بالنقص - بالنقصان كردن *T.* آشاغى بها ايله تخمين ايتمك || Vous mésestimez ce diamant بو الماسى نقصان بها ايله تخمين ايدرسك

Mésestimé. *A.* غير ملتفت - ساقط من نظر الالتفات - مسلوب الحرمة - مقدّر *A.* اعتباردن دوشمش *T.* بى اعتبار *P.* بالنقصان *T.* آشاغى بها ايله تخمين اولنمش

MÉSINTELLIGENCE. Défaut d'union, dissention entre personnes qui ont été bien ensemble *A.* انحلال الالفة - مباينة - شقاق *P.* خللپذيرئ رابطهٔ الفت - شورش رابطهٔ يكانگى *T.* بوزوشقلق || Ils sont en mésintelligence بينلرنده شقاق ومباينت ميانه‌ده واقع انحلال الفتك واردر Entretenir la mésintelligence بينهماده دركار fomenter على حاله ابقاسنه سعى ايتمك اولان شقاق ومباينتك نو بنو اشتدادينه سعى ايتمك Causer de la mésintelligence ايراث شقاق ومباينت ايتمك - افساد ذات البين - اخلال ذات البين ايتمك - بوزوشدرمق

MÉSOFFRIR. Offrir d'une marchandise bien moins qu'elle ne vaut *A.* استحطاط القيمة - استنقاص الثمن *P.* كمبها دادن *T.* آشاغى بها ويرمك || Les marchands surfont, et les acheteurs mésoffrent تجّار طايفه‌سى استزادهٔ ثمن ومشترى قسمى استحطاط قيمت ايده كلمشلر در - بازركان طايفه‌سى زياده - بايع بها استرانجق مشتريلر آشاغى بها ويره كلمشلر در ايله مشترى مماكسه ايدرلر

MESQUIN. Chiche, qui ménage les plus petites choses *A.* شحيح - خسيس pl. اخسّاء *P.* سيهكاسه - سيهدست *T.* جمرى || C'est un homme fort mesquin غايت خسيس آدمدر - On dit, qu'un homme a l'air mesquin, la mine mesquine, pour dire, qu'il a l'air pauvre, ou la mine basse ناصيهٔ حالنده چهره‌سنده آثار خساست - آثار شحّ وخساست نمودار در ودنائت ظاهر در

Il se dit aussi des choses où il semble qu'on ait voulu épargner la dépense *A.* خسيس - لئيم - دنىّ *P.* كمايه - كمتر *T.* دون || Il fait une dépense bien mesquine ايتديكى مصرف غايت دنيدر Son ordinaire est bien mesquin طعام روزمرّه‌سى خيلى خسيسدر Ses habits sont bien mesquins pour un homme de sa qualité كيديكى لباس رتبه‌سنه كوره خيليجه خسيس Mener une vie mesquine عيش خسيس ولئيم ايلهٔ وكمايه در كچنمك

Il se dit aussi des arts, et signifie, ce qui est de mauvais goût *A.* قبيح *P.* بد *T.* فنا || Cette figure est mesquine بو تصوير پك قبيحدر Architecture mesquine بناى قبيح

MESQUINEMENT. D'une façon sordide et mesquine *A.* بالشحّ والخسّة *P.* با سيهدستى *T.* جمربلك ايله || Il nous donna à dîner fort mesquinement بالشحّ والخسّه بزى اطعام ايلدى Il est toujours vêtu mesquinement دائما البسهٔ خسيسه ايله تلبّس ايدر Il vit mesquinement جمربلك ايله كچينور

MESQUINERIE. Épargne sordide *A.* شحّ - خسّت *P.* سيهدستى *T.* جمربلك

MESSAGE. Commission de dire ou de porter quelque chose *A.* مأموريّة التبليغ - خدمة الابلاغ الخبر || Vous vous êtes chargé d'un mauvais message نا خوش بر خبر تبليغى مأموريتيله طرفكدن مأموريّت متحمّل اولدك Je ferai votre message تبليغنى ادا ايده‌جكم Il s'est bien acquitté de son message حامل اولديغى خدمت تبليغى لايقى اوزره ادا ايتمشدر

اولهجق وجهله || Pour faire l'aumône méritoirement, il faut la faire pour l'amour de Dieu صدقه فی سبیل الله ویرلدیکی حالده ماجوراً ومثاباً ویرلمش اولور

MERLE. Oiseau noir *A.* شحرور pl. شحاریر *T.* قرهطاوق

MERVEILLE. Chose admirable *A.* عجیبة ـ اعجوبة pl. عجایب pl. اعاجیب ـ غریبة pl. غرایب *P.* شکفت آور *T.* عجایب || Grande merveille غریبهٔ عظیمه rare اعجوبهٔ نادر الوقوع || Il regarde cela comme une merveille بو شیئی غرایبدن عدّ ایدر ـ نظر استغراب ایله مشاهده ایدر Il dit des merveilles عجایب وغرایب نقل ایدر Il nous raconte des merveilles de ce pays-là اول مملکته دائر احوال عجیبه نقل ایدر Il fut surpris à la vue de tant de merveilles بو قدر عجایب وغرایبک تماشاسندن دوچار حیرت اولمشدر Il a payé ses dettes, c'est merveille کافهٔ دیوننی ادا ایلدی بو بر امر عجایب ـ امر مستغرب Ce n'est pas merveille غریب دکلدر La merveille est en ce que... غریبی شو درکه C'est une merveille que cet esprit-là بو عقل غرایب زماندندر La merveille de nos jours, de notre siècle غریبهٔ دهر ـ غریبهٔ زمان

À MERVEILLE. Parfaitement bien *A.* اعلا الاعلا ـ فوق الاعلا ـ علی درجة العلیا *P.* در بهترین مراتب *T.* پک ایو ـ فوق الاعلا وجهله اعلادن اعلا || Il prêche à merveille درجهٔ علیاده وعظ ایدر Il peint à merveille رسم وتصویر ایدر

MERVEILLEUSEMENT. Extrêmement, d'une façon merveilleuse *A.* فوق الغایة ـ غایة الغایة ـ علی وجه التعجّب ـ علی طریق الاعجاب *P.* شکفت آمیزانه *T.* اعجاب سازانه ـ زیادهسیله عجب کتورهجک وجهله || Elle est merveilleusement belle غایة الغایه حسنا در ـ حسن وجمالی بادئ تعجّب اولهجق مربتهده در Une imagination merveilleusement féconde بادئ استعجاب اولهجق مرتبهده مثمر ونما دار ـ فوق الغایه مثمر ـ اولان قوّت متخیّله Il s'acquitte de son devoir merveilleusement bien وجیبهٔ حالنی غایة الغایه احسن صورت ایله ادا ایدر V. À merveille.

MERVEILLEUX. Admirable, surprenant *A.* مستغرب ـ موجب الاستغراب ـ مستعجب ـ موجب الاعجاب ـ محیّر العقول *P.* شکفت فرما ـ حیرتنفرما *T.* حیرتبخشا ـ عجیلندریجی ـ عجبه کتوریجی ـ موجب استغراب || Esprit merveilleux محیّر عقول اولهجق عقل C'est un homme merveilleux اولهجق بر آدمدر Je ne vis jamais rien de plus merveilleux بونک قدر موجب استغراب اولهجق شئ منظورم اولمش دکلدر Cela a eu un effet, un succès merveilleux بونک اثر ونتیجهسی اغرب غرایبدندر ـ حیرتنفرمای عقول اولهجق احوالدندر — Il se dit aussi des choses excellentes en leur espèce *A.* اعلا ـ الاعلا ـ فوق الاعلا *P.* بهترین *T.* پک ایو || Voilà du vin merveilleux اشته اعلا الاعلا بر باده Les draps de cette fabrique sont merveilleux بو کارخانهنک چوقهلری فوق الاعلا در ـ فلان کارخانهده نسج اولنان چوقهلر حیرتنفرمای عقول اولهجق مقولهدندر

MÉSAISE. Malaise. V. ce mot.

MÉSALLIANCE. Mariage avec une personne d'une condition fort inférieure *A.* مزاوجة مع غیر کفؤ ـ نکاح بغیر کفؤ *P.* نکاح بنا همتا *T.* اویغون اولمیان ایله نکاح || Les mésalliances sont rares en Allemagne آلامان دیارنده کفؤ اولمیانلر ایله نکاحلر نادر در Les mésalliances des gens de qualité empêchent leurs enfans d'être chevaliers de Malte اهل قدر وحیثیّت اولان ذواتک کفؤ اولمیانلر ایله مزاوجتلری اولادلرینک مالطه قوالیرلکی رتبهسیله بکام اولملرینه مانع اولور

MÉSALLIER. Marier à une personne d'un rang fort inférieur *A.* تزویج مع غیر کفؤ *P.* بنا همتا نکاح کردانیدن *T.* اویغون اولمیان ایله اولندرمک || Ce tuteur refuse un parti fort riche, pour ne pas mésallier sa pupille فلان ولی تحت ولایتنده اولان صغیرهیی کفؤی اولمیان ایله اولندرمکدن احترازاً غایة الغایه مالدار بر طالبی ردّ ایلدی

SE MÉSALLIER *A.* عقد النکاح مع غیر کفؤ ـ تزوّج مع غیر کفؤ *P.* بنا همتا نکاح بستن *T.* اویغون اولمیان ایله نکاح اولمق ـ اویغون اولمیان ایله اولنمک || La Noblesse Allemande ne se mésallie guère آلامان اصلزادهلری کفؤ اولمیان ایله عقد نکاحه چندان رغبت ایتمزلر Je n'ai pas voulu me mésallier کفؤ اولمیان ایله تزوّجه راضی اولمدم

MÉSALLIÉ. *A.* منکوح مع غیر کفؤ *P.* بنا همتا نکاح کرده *T.* اویغون اولمیان ایله اولنمش

MÉSARAÏQUE. T. d'Anat. Qui a rapport au mésentère *A.* متعلّق بحویّة *P.* متعلّق زودهٔ گرده پیچ *T.* قیورم بغرسغه متعلّق || Les veines mésaraïques حویّهیه متعلّق اولان عروق

MÉSARRIVER. Il se dit d'un accident fâcheux qui arrive à la suite de quelque chose *A.* انجرار الی سوء النتیجة *P.* ناخوش رسیدن بانجام *T.* صوکی فنایه وارمق ـ صوکی فنا

Il faut donner cela au mérite, non à la faveur بو كيفيت
مساعده‌يه دكل كندو لياقت واهليتنه حمل اولنمق اقتضا
ايدر On a récompensé en lui le mérite de ses ancêtres اجدادنده
اولان براعت خصال واهليت با كمالك مكافاتى كندو
نفسى حقنه اجرا اولندى La modestie doit accompagner le
mérite هضم نفس اهليتنك رديف ورفيقى اولمق لازمه‌دندر

En parlant des choses, il se dit de ce qu'elles ont de bon
et d'estimable A. فضيلت - مزيّت P. ارج - قدر T. قدر ||
Cela relève le mérite de cette action بو حالت اول فعلك قدر
قدرينى تزييد واعلايه - ومزيّتنى برقات دخى آرتورر
ايتديكى وسيله اولور Ce qu'il a fait est d'un grand mérite
فعلك قدرى جليلدر César et Pompée avaient chacun leur
mérite, mais c'étaient des mérites différents قيصر روم ايله
فلان شخصك هر برنده مختلف الاحوال اولدرق برر
كونه فضيلت وار ايدى L'un de ces peintres excelle dans le
dessin, et l'autre dans le coloris; deux mérites qui ont chacun
leurs partisans بو مصوّرلرك برى فنّ رسمده وديگرى صنعت
ترتيب الوانده ممتاز الاقران اولوب بو ايكى مزيّتلرك
هر برى ايچون بشقه مشتاقين وطرفداران وار در

On dit, Se faire un mérite de quelque chose, pour dire,
tirer gloire d'avoir fait quelque chose A. افتخار P. فخر كردن
- فخر زدن T. اوكونمك

Et se faire un mérite de quelque chose auprès de quelqu'un,
pour dire, faire valoir auprès de quelqu'un ce qu'on a fait pour
lui A. امتنان - عرض المنة P. منت نمودن - تحميل جميلة
منت كردن T. منت صاتمق - منت ايتمك

Mérite. Ce qui rend digne de récompense ou de punition A.
استحقاق P. سزايى - شايستگى T. كركلولك || Dieu nous
jugera selon le mérite de nos oeuvres جناب ربّ العالمينك
حكم صمدانيسى استحقاق اعمالمزه كوره حقمزه جريان
ايده‌جكدر - الله تعالى حضرتلرى ما يستحق اعمالمز هر
نه ايسه اكا كوره حقمزه اجراى حكم ايده‌جكدر Dieu ré-
compense ou châtie suivant le mérite جناب بارى هر كسك
حقنه على ما يستحق مكافات وياخود مجازات ايدر

On dit en mauvaise part, Il sera traité selon ses mérites
جزاسنى بوله‌جقدر - جزاى ما يليقنى بوله‌جقدر

MÉRITER. Être digne de... se rendre digne de... A. استحقاق
P. شايان - سزا شدن - شايسته شدن - كسب الاستحقاق -
سزاوار شدن - شدن T. مستحق اولمق - دكمك || Mériter
récompense مستحق مكافات اولمق punition مستحق تأديبه
اولمق châtiment شايان نكال سزاوار تأديب اولمق - اولمق
grâce مستحق عفو اولمق وعقوبت اولمق Je n'ai pas mé-
rité cela مستحق دكلم - بوكا لايق دكلم Il lui faut donner
cette charge, il l'a bien méritée بو منصبه مستحق اولمغله
كندويه توجيه اولنمق اقتضا ايدر Ce tableau mérite une
belle bordure بو تصوير بر كوزل كناره شايسته در Ce pré-
sent-là mérite un grand merci بو هديّه تشكر عظيمه سزا در
C'est un homme qui mérite d'être considéré شايان حرمت
واعتبار بر آدمدر Ce crime mérite la mort قتله سزا بر جرمدر
Cela mérite qu'on y songe بو مادّه شايان ملاحظه ودقّتدر
Cela mérite réflexion محلّ تأمّل ومطالعه - شايان مطالعه در
- در On dit absolument, Cet homme mérite beaucoup, pour
dire, qu'il est digne de récompense من كلّ الوجوه مستحقدر
- سزاوار مكافاتدر On dit aussi, Bien mériter de son prince,
de l'État, de sa patrie, des Lettres, pour dire, faire pour son
prince, etc. des choses dignes de louange پادشاهك وملكك
ودولتك ووطنك اوغورينه وعلوم ومعارف خصوصنده
شايان تحسين وآفرين اوله‌جق مساعئ مشكوره صرف
مستحق ثنا وتحسين اوله‌جق صورت ايله امك - ايتمك
صرف ايتمك

On dit aussi, qu'une nouvelle mérite confirmation بو خبر
تصديقه محتاجدر

MÉRITÉ. A. مستحق P. شايان - شايسته - سزا - سزاوار T.
كركلو

MÉRITOIRE. Il se dit de ce qui mérite récompense dans l'au-
tre vie A. مأجور - مثوب - مثاب - مثوبة pl. مثوبات - مبرور
سزاوار اجر - شايان ثواب P. موجب الاجر والثواب -
وثواب T. ثوابلو || La mort de Jésus-Christ rend nos bonnes
oeuvres méritoires حضرت عيسينك وفاتى تقريبيله اعمال
صالحه‌مز مستحق اجر وثواب اولمش اولور Cela est mé-
ritoire devant Dieu بو عمل عند الله تعالى مأجور ومثابدر
L'aumône est méritoire لوجه الله تعالى ويريلان صدقه موجب
اجر وثوابدر Le jeûne est une oeuvre méritoire صيام ثواب
جزيله مؤدّى اولان اموردندر

MÉRITOIREMENT, adv. A. على وجه الاستثابة - مثوبا - مأجوراً
بادئ ثواب - ثوابلو اولدرق T. بر وجه ثواب - ثوابكارانه P.

cure des métaux *A.* فنّ الاستخراج الزئبق

MERDE. Excrément *A.* نجاست - بوق *T.* گوه *P.* غائط - رجيع

MÈRE. Femme qui a mis un enfant au monde *A.* امّ pl. والدة - امّهات *P.* مادر - مام *T.* آنا || Bonne mère والدهٔ مشفقه mauvaise والدهٔ خبيثه Parent du côté de la mer آنا طرفندن حصم - لامّ قريب Ils sont frères de père et de mère لابوين قرنداشدرلر - Il se dit aussi des animaux *A.* امّة pl. امّات *P.* مادر *T.* آنا

On dit d'une femme, qu'elle est la mère des pauvres *A.* امّ الفقرا *P.* مادر بيچارگان *T.* فقرا آناسى - Il se prend figur. pour Cause *A.* منشا - امّ || L'ambition est la mère de tous les désordres حرص نام وشان امّ الفساداتدر L'oisiveté est la mère de tous les vices عطلت وبيكارى امّ المعايبدر La défiance est la mère de la sûreté عدم اعتماد منشاء امنيتدر La Grèce a été la mère des beaux arts يونان قديم امّ الصنايع شريفه ايدى

Il signifie aussi, Matrice dans ces phrases, Mal de mère, Vapeur de mère. V. Matrice.

Belle-Mère. C'est, à l'égard des enfans, la femme que leur père a épousée après la mort de leur mère *A.* رابّة *P.* مادر اندر - ماريره *T.* اوكى آنا - A l'égard du gendre, c'est la mère de sa femme *A.* امّ الزوجة - ختنة *P.* خسرينه - خسره *T.* قاين آنا - A l'égard d'une bru, c'est la mère de son mari *A.* حماة - امّ الزوج *P.* مادر شوى *T.* قاين آنا

Grand'Mère. Aïeule *A.* جدة - والدة كبيرة *P.* مادر بزرك *T.* بيوك آنا - بيوك والده || Grand'mère du côté paternel بابا طرفندن بيوك والده - لاب جدّه

Mère Nourrice. Celle qui nourrit de son lait un enfant, et qui en prend soin au lieu de sa mère naturelle *A.* راضعة - مرضعة *P.* بادسين *T.* سود آنا

MÈRE, adj. Il n'est d'usage que dans les mots suivants:

Mère Goutte. Le vin le plus pur qui coule de la cuve, sans que le raisin ait été foulé *A.* سلافة - سلاف *P.* شيرهٔ ناب *T.* صيقلمامش صافى اوزم شرابى

Mère Laine. La laine la plus fine qui se tond sur une brebis *A.* نقاوة الصوف *P.* گزيدهٔ پشم *T.* يپاغينك اك اعلاسى

La Mère patrie. Une ville-mère d'où sortent des colonies *A.* امّ القرا

Langue Mère. Une langue dont sont dérivées d'autres langues *A.* امّ الالسنة *P.* مادر زبانهاى ديگر *T.* آنا ديل

Dure-Mère, et **Pie-Mère.** Les deux membranes qui enveloppent le cerveau. La première s'appelle *A.* امّ - امّ الرأس La seconde *A.* امّ الهام الدماغ

MÉRIDIEN. Grand cercle de la sphère, qui passe par les pôles du monde et par le zénith *A.* دائرة النصف النهار

Premier Méridien. Celui duquel on compte tous les autres *A.* مبداء الطول

La Méridienne, ou **Ligne Méridienne,** est une ligne droite tirée du nord au sud dans le plan du méridien *A.* خطّ الطول

MÉRIDIENNE. Sommeil que l'on prend après le dîner *A.* قيلوله - غائرة *P.* خواب نيمروز *T.* اويله اويقوسى || Faire la méridienne تقيّل ايتمك - اويله اويقوسنه وارمق - اويله وقتنده اويومق

MÉRIDIONAL. Qui est du côté du midi par rapport au lieu dont on parle *A.* جنوبىّ || Pays méridional ممالك جنوبيّه‌دن بر مملكت Les régions méridionales اقطار جنوبيّه Les peuples méridionaux امم جنوبيّه Le pôle méridional قطب جنوبى L'Amérique méridionale آمريقانك سمت جنوبيسى - ممالك جنوبيّه‌سى

MERISE. Cerise sauvage *A.* قراصياء برّىّ *P.* گلنار كوهى *T.* يبان كراسى

MÉRITE. Qualités qui rendent digne d'estime celui qui les possède *A.* اهليّت - لياقت - براعة الخصلة *P.* شايستگى *T.* اهلك - يرارلق || Grand mérite اهليّت كامله ذات سپيريور... supérieur ممتاز - لياقت باهر الامتياز distingué اهليّت فايقه personnel لياقت ذاتيه Homme de mérite ارباب اهليّتدن - صاحب اهليّت بر آدم Je connais son mérite لياقت واهليّتى معلوممدر Cet homme a son mérite بهره دار لياقت - كندويه مخصوص اهليّتى وار در Il n'est pas sans mérite مايهٔ اهليّتدن بى بهره واهليّتدر Cela est dû à son mérite لياقت واهليّتنك مكافات دكلدر Il a peu de mérite اهليّت بابنده - ناقص اللياقه در لازمه‌سيدر Son peu de mérite est cause que... كم بضاعه در نقصان براعت J'estime son mérite اهليّتى بوكا سبب اولمشدر كه قدر لياقتى Reconnaître le mérite خصالنه حرمت ايده‌رم Considérer le mérite لياقت واهليّتنه حرمت ايتمك بيلمك

porter une chose en un lieu où cette chose abonde دریایه صو — On dit proverb. دریایه صو کتورمکدن فرقی یوقدر - کتورمکدر des petits secours qu'on porte où il en faudrait de très-grands, C'est une goutte d'eau jetée dans la mer *A.* كقطرة الماء بالنسبة الى الدأما *T.* دکزه برطمله صو دوکمک کبیدر

MERCANTILE. Qui concerne le commerce *A.* متعلّق - تاجریّ *P.* بالتجارة *T.* سوداگری متعلّق بازرکانلغه || Contrat mercantile تجارته متعلّق مقاوله سندی profession حرفت تاجریّه esprit بازرکان عقلی - عقل تاجری

MERCANTILLE. Négoce de peu de valeur *A.* صیدلة *P.* پیلوری *T.* چرچیلک

MERCENAIRE. Il se dit du travail qui se fait seulement pour le gain et pour le salaire *A.* منوط بالاجرة *P.* وابستهٔ مزد *T.* اجرتلو - اجرته باغلو - اجرتلو || Labeur, travail mercenaire اجرت ایله ایشلنان ایش - خدمت وزحمت — On dit, qu'un homme est mercenaire, pour dire, qu'on lui fait faire tout ce qu'on veut pour de l'argent *A.* عبید الاجرة *P.* مزد پرست *T.* نفسنی اقچه‌یه صاتر

On appelle, Troupes mercenaires, des troupes étrangères dont on achète le service *A.* عسکر مستکرا *P.* لشکر بمزد گرفته *T.* اجرتلو عسکر

Mercenaire, au substantif. Ouvrier qui travaille à la journée pour de l'argent *A.* اجیر *P.* مزدور *T.* کونده‌لکجی || Il ne faut pas retenir le salaire du mercenaire اجیرک اجرتنی آلیقویمق جائز دکلدر

MERCENAIREMENT. D'une façon mercenaire *A.* بجعالة - باجرة *P.* بمزد *T.* اجرت ایله || Agir mercenairement اجرت ایله عامل اولمق

MERCERIE. Toutes sortes de marchandises dont les merciers ont droit de faire trafic *A.* تجارة الثیاب *P.* کالا فروشی *T.* قماشجیلک — On dit, Le corps de la mercerie, pour dire, le corps des merciers *A.* صنف التوّابین *P* صنف کالا فروشان *T.* قماشجی اصنافی

MERCI. Miséricorde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Crier, demander merci *A.* الامان *P.* زنهار خواستن *T.* امان دیو چاغرمق

On dit, Être à la merci de quelqu'un, pour dire, être à sa discrétion بر کمسنه‌نک اراده‌سنه گردندادهٔ اختیار اولمق || Être à la merci du vainqueur غالبک مرحمتنه قالمق — On dit aussi, qu'un berger a laissé ses brebis à la merci des loups فلان چوبان کندو قویونلرینی قوردلرک انصافنه حواله ایله براقدی qu'un homme a passé la nuit dans un bois à la merci des bêtes sauvages نفسنی وحوش وسباعک مرحمتنه حواله ایله کیجه‌یی اورمان ایچنده کچوردی Être à la merci des flots نفسنی امواج دریانک حکمنه براقمق

Grand merci, signifie, je vous rends grâce *A.* رضی الله عنک *P.* برخوردار باش *T.* برخوردار اول - برکات ویرسون الله سندن راضی اوله —

Dieu merci. *A.* الحمد لله - حمدًا لله - شکرًا لله *P.* خدارا شکر *T.* اللهه شکر اولسون - شکر الله

MERCIER. Marchand qui vend en gros ou en détail toutes sortes de marchandises, et surtout de celles qui servent à l'habillement et à la parure *A.* بیّاع الثیاب - ثوّاب *P.* کالا فروش *T.* قماشجی

On appelle aussi Merciers, les porte-balles qui vont par les rues et qui vendent des menues marchandises *A.* معنک *P.* خرده فروش *T.* کوچه گرد - بوغچه‌جی - آیاق بازرکانی

MERCREDI. Le quatrième jour de la semaine *A.* اربعاء pl. اربعات *P.* چهار شنبه *T.* چارشنبه

MERCURE. La planète la plus proche du soleil *A.* عطارد *P.* تیر || Mercure en conjonction قراننده اولان عطارد Mercure opposé à Saturne زحله ناظر اولان کوکب عطارد Les divers aspects de Mercure عطاردک صفایح مختلفه‌سی Mercure est en quadrature avec telle ou telle planète عطارد فلان سیّاره ایله تربیعده در

Mercure. Vif-argent *A.* زئبق *P.* ژیوه - سیماب *T.* جیوه || Frotter avec du mercure جیوه ایله اوغوشدرمق — On dit, Fixer le mercure, pour dire, l'unir de telle sorte avec un autre corps, qu'il ne puisse redevenir coulant *A.* تعقید الزئبق *P.* سیماب را سخت کردن *T.* جیوه‌یی طوبلشدروب برلشدرمک || On n'a pas encore trouvé le moyen de fixer le mercure زئبقک تعقیدی فنّی هنوز بولنمامشدر

MERCURIEL. Qui contient du mercure *A.* مزئبق *P.* ژیوه‌دار *T.* جیوه‌لو || Onguent mercurial جیوه‌لو مرهم

MERCURIFICATION. L'opération par laquelle on tire le mer-

MÉPRISE. Inadvertance, erreur de celui qui se méprend *A.* سهو - وهل *P.* کم دقتی *T.* یاکلش وارمه || Grande méprise grossière سهو غلیظ وهل عظیم Cela a été fait par méprise بو شئ سهواً ووهلاً واقع اولمشدر Il faut relire cet acte, de peur de méprise سهودن احترازاً بو سند تکرار قرائت اولنمق اقتضا ایدر

MÉPRISER. Avoir du mépris *A.* تحقیر - استحقار - اهانة - استهانة *P.* خوار وحقیر شمردن - بچشم خواری دیدن *T.* خوارلمق - خوارسنمق - آلچقلتمق || C'est un homme qui méprise tout le monde عامه‌یی تحقیر ایدر بر آدمدر qui méprise tout ce qui n'est pas lui نفسندن ماعداسنی استحقار ایدر بر آدمدر Il ne faut mépriser personne بر کمسنه‌نک هیچ بر کمسنه‌یی - حقنه تجویز تحقیر ایتمک روا دکلدر عین تحقیر ایله کورملو دکلدر Il ne faut pas mépriser les pauvres, les malheureux فقرا ومحتاجینی تحقیر ایتمک جائز دکلدر Il méprise tous les conseils qu'on lui donne کندوینه ویردکلری نصیحتلری استحقار ایدر Mépriser les richesses مال وثروتی استحقار ایتمک

MÉPRISÉ. *A.* محقر - مستهان - ذلیل *P.* خوار - تحقیر دیده *T.* خوارلنمش - آلچقلنمش

MER. L'amas des eaux qui environnent la terre *A.* بحر pl. بحار - دأماء *P.* دریا *T.* دکز || La grande mer, ou la mer Océane *A.* بحر محیط - قاموس - اوقیانوس *T.* دیش دکز La mer Méditerranée *A.* بحر روم *T.* ایچ دکز La mer Pacifique بحر مطمئن La mer du Sud بحر جنوبی La mer Glaciale بحر منجمد La mer Égée اطه‌لر آره‌سی دکزی La mer Ionique بحر یونان - جزایر یونانیه دکزی La mer Noire بحر سیاه - قره دکز La mer Blanche بحر سفید - آق دکز La mer Adriatique بحر وندیک کورفز دکزی La mer Baltique بالطق La mer Rouge *A.* بحر قلزم *T.* سویس دکزی La mer Caspienne *A.* بحر خزر La mer Morte *A.* بحر میت Mer navigable بحر سهل السیر - بحر ممکن السیر orageuse *A.* بحر جیاش - بحر شدید الجیشان *T.* فورتنه‌سی چوق دکز irritée *A.* بحر ناجخ *P.* دریای خشمناک *T.* کورلده‌یجی دکز agitée *A.* بحر هیاج - بحر شدید الهیجان *P.* دریای جوشان وخروشان calme *A.* بحر ساکن *P.* دریای آرمیده *T.* لیمانلق دکز poissonneuse *A.* بحر کثیر السمک *P.* دریای ماهی دار *T.* بالغی چوق دکز pleine d'écueils et de bancs *A.* بحر کثیر الصخور والرمال *T.* شابلری وقوملغی چوق دکز Le rivage de la mer *A.* ساحل البحر - سیف البحر *P.* لب دریا *T.* دکز یالیسی les côtes *A.* شواطی البحر *P.* کنارهای دریا *T.* دریا کنارلری les sables *A.* رمال البحر *P.* ریگستان دریا *T.* دکز قیلری - دکز قوملقلری le sein بطن بحر - جوف بحر les flots, les vagues امواج دریا - دکز طالغه‌لری Le flux et reflux de la mer جزر ومد دریا Aller sur mer, en mer دریاده سیر وسفر ایتمک Monter sur mer دکزه چیقمق Faire voyage par mer بحراً سفر ایتمک Être en haute mer, en pleine mer انکینده اولمق - دکز آچیغنده اولمق Mettre un vaisseau en mer سفینه‌یی دکزه سوق وتسییر ایتمک Une armée de mer عسکر بحری Cet État est puissant sur mer بو دولتک قوت بحریه‌سی چوقدر Ce corsaire courait la mer avec tant de vaisseaux, infestait les mers فلان قورصان شو قدر سفینه ایله دریایه گشت وگذار ایده‌رک ایقاع مضار گوناگوندن خالی دکل ایدی Tenir la mer دریاده مداومت ایتمک Nettoyer la mer de pirates روی دریایی ازباندید طایفه‌سندن تنقیه وتطهیر ایتمک Couvrir la mer de vaisseaux روی دریایی کمی ایله قاپلمق Il est homme de mer ارباب بحردندر C'est un homme nourri, accoutumé à la mer دریاده نشو ونما بولمش ودریا ایله اعتیاد وموالفت ایتمش بر آدمدر

On dit, Mettre à la mer, pour dire, faire partir un vaisseau, une flotte سفینه‌یی یاخود دونتمایی دکزه چیقارمق — Et que la mer est basse en un endroit, pour dire, qu'il n'y a pas beaucoup d'eau دریا فلان محلده صیغدر || La mer est basse à cette côte, on n'y trouve que deux ou trois brasses d'eau بو ساحلده دریا صیغدر اوچ درت قولاجدن زیاده صو یوقدر — Et qu'il est basse mer, pour dire, que la mer est vers la fin de son reflux دریانک جزری ختامی قریبدر

On appelle Pleine mer, Haute mer, la mer la plus éloignée des rivages *A.* لجة البحر *T.* انکین یری - دکزک انکینی - دکز آچیغی -

On dit figur. d'un gourmand, ou d'un homme avide de bien, que c'est un homme qui veut avaler la mer et les poissons دریا وما فیهایی یوتسه - دریا وما فیهایی یوتمق استر غنا کتورمز

On dit proverb., C'est porter l'eau à la mer, pour dire, c'est

Et menus suffrages, des petits profits qui sont attachés à une
charge *A.* عواید متفرّقة *P.* عواید پراکنده *T.* اوفاق تفک
|| Il tire tant de sa charge avec les menus suffrages عوایدلر
منصبک ایرادندن اوفاق تفک عوایدلریه معاً شو مقدار
پراکنده عواید ایله معاً – اقچه حاصل اولور

Et menus droits, les extrémités d'un animal, dont on fait certains ragoûts *A. p.* جزارات *T.* سقاط

On dit, Compter par le menu, pour dire, avec un grand détail
A. مداقّة *P.* در حساب خرده‌کاری کردن *T.* اینجه‌دن
اینجه‌دن اینجه‌یه حساب ایتمک – اینجه‌یه حساب کورمک

MENU, adv. En fort petits morceaux *A.* فتیتاً *P.* ریزه ریزه
T. اوفاق اوفاق || Je le hacherai menu comme chair à pâté قیمه
کبی اوفاق اوفاق طوغرایجغم

MENUAILLE. Il se dit d'une grande quantité de petits poissons *A.* جمّ البلم *P.* گروه خرده ماهی *T.* اوفاق بالق
بلوکی

MENUISERIE. L'art du menuisier *A.* فنّ البرّاء *P.* تراشگری
چوب *T.* طوغرامه‌جیلق || Ouvrage de menuiserie طوغرامه‌جی
ایشی

MENUISIER. Artisan qui travaille en bois pour les menus ouvrages *A.* برّاء *P.* چوب تراشگر *T.* طوغرامه‌جی || Garçon menuisier طوغرامه‌جی اوشاغی

MÉPHITIQUE. Qui a une qualité malfaisante *A.* وخیم *P.*
وخامترسان *T.* کوتو || Vapeur méphitique بخار وخیم

MÉPHITISME. Qualité méphitique *A.* وخامت *P.* بدی *T.*
کوتولک

se **MÉPRENDRE.** Se tromper *A.* غلط – سهو *P.* خطا کردن
T. یاکلمق – یاکلش وارمق || Je ne me suis jamais mépris
au jugement que j'ai fait de cet homme شو آدمک حقنده
اعتقادم وقتاً من الاوقات مقارن سهو وخطا اولمش دکلدر
Je ne vous devais que cette somme, nous nous sommes mépris
سکا دینم شو مقدار ایدی حسابمزده سهو وخطا ایتمشسز
Je crains que vous vous ne mépreniez سهو وغلطه دوچار
اولدجغندن خوف ایدرم Vous vous êtes mépris – یاکلشسک
یاکلش واردک

MÉPRIS. Sentiment par lequel on juge une personne indigne
d'égard, d'estime *A.* تحقیر – حقارت – مهانت – هوان *P.*
خواری *T.* آلچقلتمه || Mépris outrageant موجب خزی ورسوایی
اولدجق تحقیر injurieux تحقیر منتج الرذالة insupportable
دائرهٔ تحمّلدن خارج تحقیر عظیم || Il l'a traité avec le dernier mépris فلانه تحقیر عظیم ایله معامله ایلدی Des paroles de mépris کلمات تحقیر آمیز Sensible au mépris اطوار
تحقیر آمیزدن متأثر Avoir du mépris استحقار ایتمک Témoigner du mépris اظهار تحقیر ومهانت ایتمک souffrir تحمّل
مهانت وحقارت ایتمک Tomber dans le mépris دوچار
گرفتار خواری وهوان اولمق – ذل وحقارت اولمق || Il a du
mépris pour les choses qui méritent le plus de respect واجب
استحقار ایدر – الاحترام اولان شیلری تحقیر ایدر Le mépris
de la vie, de la mort استحقار عمر واستحقار موت des richesses استحقار مال وثروت des grandeurs استحقار اسباب
– استحقار اسباب رفعت ومنزلت des honneurs مجد واقبال
Il se dit au pluriel, des paroles et des actions de mépris *A.*
pl. تحقیرات *P.* خواریها *T.* آلچقلتمه‌لر || Je ne suis pas
fait pour souffrir vos mépris ایتدیککز تحقیراتنی تحمّل
ایده‌جک اربابدن دکلم Les caresses et les mépris de la
Cour دولتک تلطیفات وتحقیراتی

Au mépris. Au préjudice, sans avoir égard *A.* – استحقاراً
اعتبار – صایمیه‌رق *T.* به بیحرمتی *P.* من غیر حرمة
بو فعلی شرع || Il a fait cela au mépris des lois ایتمیه‌رک
شرع وقانونه اعتبار ایتمیه‌رک – وقانونی استحقاراً ایشلدی
ایتدیکی وعده || Il a fait cela au mépris de sa parole ایشلدی
حرمت واعتبار ایتمیه‌رک شو ایشی ایتدی

MÉPRISABLE. Qui est digne de mépris *A.* – واجب التحقیر
شایان – شایان خواری *P.* مهین – واجب التذلیل – محقّر
خصایل مهینه || Qualités méprisables آلچق *T.* استهانت
Homme méprisable واجب التحقیر بر آدم || Il s'est rendu méprisable par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله بین
الناس مهین ومحقّر اولدی || Il n'est rien de plus méprisable
que de flatter les méchants فسده واشراری تلطیف ایتمک
قدر شایان حقارت اولدجق شئ یوقدر Le monde estime
bien des choses qui sont fort méprisables خلق غایت استحقار
واستهانتی موجب اولدجق شیلره اعتبار ایده کلمشدر

MÉPRISANT. Qui marque du mépris *A.* محقّر – مهین *P.*
استهانت آلود – تحقیر آمیز – خوار ینما *T.* آلچقلدیجی ||
Des manières méprisantes اطوار تحقیر آمیز Un air méprisant
سیمای تحقیر آمیز

MENSTRUEL. Qui a rapport aux règles des femmes *A.* حيضى || Le sang menstruel قانى - دم حيض - دم حيضى || Les purgations menstruelles تطهيرات حيضية flux سيلان حيض

MENSTRUES. T. de Méd. Les purgations que les femmes ont tous les mois *A.* محيض - حيض *T.* قاريلردن - آى باشى آقان آى باشى قانى

MENTAL. On appelle Oraison mentale, celle qui se fait sans proférer aucune parole *A.* صلاة وجدانيّة - Et restriction mentale, celle qu'on fait tacitement au-dedans de soi-même *A.* قيد شرط وجدانى - وجدانى

MENTALEMENT. Par la seule pensée *A.* وجدانًا || Les lois ne punissent pas ceux qui n'ont commis un crime que mentalement يالكمز وجدانًا ارتكاب جنايت ايتمش اولنلر حقلرينه حسب الشريعه حكم تأديب جارى دكلدر

MENTERIE. Fausseté avancée dans le dessein de tromper *A.* كذب - مكذبة pl. مكاذب *P.* سخن دروغ آميز *T.* اصلى يوقدن سوز

MENTEUR. Qui ment *A.* كذّاب - *P.* دروغگو - دروغى - ماين *T.* يلانجى || C'est un hardi menteur بركذّاب بى دروغزن Il faut qu'un menteur ait bonne mémoire يلانجىيه ادبدر قوّت حافظه شرطدر

MENTHE. Plante *A.* نعناع *P.* پودنهٔ بوستانى *T.* نانه

MENTION. Commémoration *A.* ذكر *P.* ياد *T.* آكمه || Faire mention de quelqu'un بر كمسنه نك اسمنى ذكر ايتمك d'une chose بر شيئى ذكر ايتمك En faire mention honorable بر كمسنه نك ذكر جميلنى ايتمك En faire mention dans un traité درون عهدنامه ده ذكر ايتمك Il n'a point été fait mention de lui dans cette affaire بو ماده ده اسمى اصلا ذكر اولنديغى يوقدر - ياد اولنديغى يوقدر

MENTIONNER. Faire mention *A.* ذكر *P.* ياد كردن *T.* آكمق || Ce qui a été mentionné ci-dessus بالاده - بالاده ذكر اولنان بالاده ذكرى سبق ايدن - مذكور

MENTIONNÉ. *A.* مذكور *P.* ياد كرده *T.* آكلمش

MENTIR. Dire pour vraie une chose qu'on sait être fausse *A.* كذب *P.* مين - دروغ گفتن - دروغ زدن *T.* يلان سويلمك - خلاف سويلمك || La loi de Dieu défend de mentir شريعت اللهده كذب ودروغ ممنوعدر Ne le croyez pas, il ment بى Il ment impudemment كلامنه اعتماد ايتمه يلان سويلر باك وپروا ارتكاب كذب ايدر - On dit, qu'on a fait mentir le proverbe, pour dire, qu'on a fait une chose contraire à un proverbe autorisé dans le public مثل مشهورى تكذيب ايتمشلر در - On dit adverbialement, Sans mentir, pour dire, en vérité *A.* لا خلاف *P.* بيخلاف *T.* خلاف دكل || Sans mentir, c'est un méchant homme خلاف دكل بر خبيث آدمدر

MENTON. La partie du visage qui est au-dessous de la bouche *A.* ذقن pl. اذقان *P.* زنخ - زنخدان - كاچه *T.* اكك || Menton pointu ذقن طويل - اوجى سيورى اكك long يقصى ذقن اوزون اكك plat

MENTOR. Il se dit de celui qui sert de guide, de conseil et comme de gouverneur à quelqu'un *A.* مرشد *P.* لالا *T.* لالا || Il aurait besoin d'un mentor بر مرشده محتاج اولهجقدر

MENU. Qui n'est pas gros *A.* رقيق *P.* باريك *T.* اينجه Et qui n'est pas grossier *A.* صغير - دقيق *P.* خرد - خرده *T.* باريك بدن - رقيق البدن آدم || Homme menu اوفاق اينجه - عصاى رقيق Bâton menu چليمى اينجه آدم - آدم - حبل رقيق bois دقاق الاخشاب چيبوق corde menue مطر خرده خطّ - خطّ دقيق écriture اينجه ايپ pluie چيسنتى يغمور - اينجه يغمور - باران خرده - رهمة - دقيق Menue dragée اوفاق صاچمه - De la menue monnaie *A.* دراهم دقيقة - *P.* دقاق الدراهم *T.* درهم خرد اقچه - اوفاق - Menu plomb, celui dont on se sert pour tirer aux oiseaux *A.* جُلاهق دقيق *P.* بندق خرد - خرده *T.* مهرهٔ خرده - صاچمه - Figur. || La menue dépense de la maison revient d'ordinaire à tant قوناغك اوفاق خرده - تفك مصرفلرى عادتا شو مقداره بالغ اولور - مصارف خرد - دقاق المصارف Menus frais مصرفلرى مبالغ قليله - مبالغ جزئيّه Menues sommes اوفاق مصرفلر On appelle, Le menu peuple, le bas peuple *A.* رعاع الناس - سفلة الناس - اداني الناس *P.* فرومايگان ناس *T.* خذله مقولهسى خلق

Et menus plaisirs, certaines dépenses qui n'entrent pas dans la dépense ordinaire de la maison du roi *T.* جيب همايون جيب همايون اموالى || Trésorier des menus plaisirs مصارفى خزينه دارى - Il se dit aussi en parlant des particuliers *T.* جيب خرجلغى || Cet enfant a tant pour ses menus plaisirs بو طفله جيب خرجلغى اولەرق شو قدر ويريلور

رأی خودنجه استدیکی - کیف ما یشاء صرف وتجریر ایدر
دلخواهی اوزره چویرر - طرفه چکر Il va comme on le mène
چویردکلری طرفه - چکدکلری طرفه کیدر L'ambition, l'inté-
rêt le mène زمام اختیارینی جرّ وصرف ایدن حرص نام
قاید فکر وخیالی حرص - وشان ومصلحت مخصوصه در
Se laisser mener par... - شان واقبال ومنفعت مخصوصه در
تسلیم زمام اختیار بدست .P انقیاد - استجرار النفس .A
فلان .T چکدکلری یره کتمک ‖ C'est un pauvre homme, il
se laisse mener par un tel فلانه استجرار نفس ایدر بر بیچاره
عنان اختیارینی فلانک یدینه تسلیم ایدر بر عاجز - در
- آخرک النه تسلیم زمام انقیاد ایدر عجزه‌دندر - بی نوا در
On dit aussi, il se laisse mener par le nez بورنندن چکیلور
بر آدمدر

On dit proverb. Mener quelqu'un à la baguette, pour dire, le traiter avec hauteur, lui faire faire par autorité tout ce qu'on
veut بر کمسنه‌یی باشنه حوالهٔ دورباش عنف وشدّت ایله
Et me- - بر کمسنه‌نک باشنی قاقرق قوللنمق - قوللنمق
ner doucement un homme, un esprit, pour dire, le conduire
avec ménagement بر کمسنه‌یی رفق وملایمت ایله قوللنمق

Mener, se dit aussi figur. des choses, et signifie, en avoir le
soin, la conduite .A اداره .P کارسازی نمودن .T چویرمک
‖ Mener la maison امور بیتی - قوناغی اداره ایتمک le négo-
ce بر مصلحتی اداره une affaire امور تجارتی اداره ایتمک
une négociation بر مصلحتک مذاکره‌سنی اداره ایتمک
Qui est-ce qui mène cette affaire-là? بو ماده‌یی اداره ایتمک
ایدن کیمدر

On dit aussi, Mener une vie sainte, une vie honnête, une
vie scandaleuse عیش عزیز ومبارک ایله تعیّش ایتمک
وعفاف حال ایله کچنمک وعیش موجب الریبه ایله
تعیّش ایتمک

Il signifie aussi, amuser par de belles paroles .A تسویف
ببوک ومکر وقت .P مماطلة بسوف وعسی - بلیت ولعلّ
بوکون یارین .T بامروز وفردا پس انداختن - گذرانیدن
- لیت ولعل ایله وقت کچورمک - دییه‌رک صاومق
Il y a un an que vous ‖ لیت ولعلّ ایله امیده دوشورمک
me menez sans que je voie aucun effet de vos promesses بر
ییلدنبرو ایتدیککک مواعیدک بر درلو اثرینی کوره‌میوب
Il le mène de jour en jour بنی لیت ولعلّ ایله صاوارسک
Il le menait avec de belles فلانی امروز وفردا دییه‌رک صاوار
paroles کلمات فرح آمیز ایله فلانی صاومقدن خالی دکل
کلمات دلفریب ایله تسویفدن - ایدی

MENEUR. Celui qui conduit une dame par la main .A قاید
.P آرنده .T کوتوریجی - یدیجی

Meneurs d'ours. Ceux qui mènent des ours dans les rues, et
leur font faire des tours, pour amuser le peuple .A ملعّب
الدباب .P بازندهٔ خرس .T آیوجی

MÉNINGE. T. d'Anat. Il se dit des membranes qui enveloppent
le cerveau .A غشاء الدماغ - سمحاق .P پوست کاسهٔ سر
.T باش چناغنک زاری

MENOTTES. Lien de fer ou de corde que l'on met aux mains
des gens dont on veut s'assurer .A قید .pl قیود - غلّ الایادی
.pl اغلال الایادی .P کُنده - دست آهنه .T دمور الده اوریلان
On lui a mis des menottes ‖ طوقه - اللرینه وضع اغلال اولندی
Ôtez les menottes à ce pri- اللرینی اغلال ایله قید وبند ایتمشلر در
sonnier بو اسیرک الندن فک قیود ایله

MENSONGE. Discours avancé contre la vérité .A کذب .pl
اکاذیب .P دروغ .T یلان ‖ Grand mensonge کذب عظیم
Dire un mensonge یلان سویلمک - ارتکاب کذب ایتمک
Faire un mensonge بر یلان یاپمق - خلق کذب ایتمک
Ce livre est plein de mensonges اکاذیبدن عبارت بر کتابدر

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait sans vouloir
nuire à personne .T ضررسز یلان

Figur. Erreur, vanité .A باطل .pl اباطیل - خیال باطل
.pl خیالات باطلة .P خیال بی اساس .T اصلسز شئ ‖
Le monde n'est qu'illusion et que mensonge .A کلّ ما فی الکون
اوهام - بو دنیا خیالات باطله‌دن عبارتدر .T وهم او خیال
وظلالدن

MENSONGER. Faux, trompeur. Il ne se dit que des choses
.A کاذب - خادع .P فریبنده - دروغ آمیز - بی اصل .T
promesse وعد Histoire mensongère ‖ حکایهٔ کاذبه اصلی یوق
Discours mensonger مقالهٔ کاذبه Les plaisirs mensongers کاذب
- تبصبصات خادعه تنعمّات خادعه Caresses mensongères
نوازشهای دروغ آمیز - تلطیفات خدعه آمیز

MENSTRUE. T. de Chimie. Liqueur propre à dissoudre .A ماء
محلّل .P آب گدازنده .T اریدیجی صو ‖ L'eau régale est
la menstrue de l'or تیزاب صویی آلتونی محلّل بر صو در

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une affaire *A.* دسیسة pl. دسایس ـ تلبیس pl. تلبیسات *P.* تلبیسلك ـ دکبازلق *T.* وضع شترکربه ـ فند || Menée sourde اوستی اورتیلو ـ دسیسهٔ سر پوشیده ـ دسیسهٔ مکتومه dangereuse دسیسهٔ منتجهٔ الخطر دکبازلق Faire des menées ارتکاب دسایس وتلبیسات ایتمك J'ai découvert ses menées دسیسه‌سنی خارجه اخراج ایلدم

MENER. Conduire *A.* ایصال ـ اسرا *P.* رسانیدن ـ روانیدن *T.* کوتورمك || Vous savez le chemin, menez-nous یولی بزی کوتور ـ بیلورسك بزی ایصال ایله Si vous n'y avez jamais été, je vous y menerai مقدّما اول طرفه کتدیکك یوغیسه سنی ایصال ایده‌رم Le précepteur qui le menait au collége فلانی مکتبه کوتورن معلم Mener une femme par la main بر خاتونی الندن طوتوب کوتورمك Ce chemin mène en tel endroit بو یول فلان ـ بو طریق فلان طرفه موصلدر طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit *A.* تسییر ـ سوق *P.* راندن *T.* ایلتمك ـ کوتورمك ـ سورمك ـ یورتدرمك || Mener en prison محبسه سوق وتسییر ایتمك On le menait au supplice محل سیاسته کوتوررلر ایدی Mener des captifs en triomphe اسرایی ترتیب آلای غزا ایله سوق واسرا Où menez-vous ces gens-là شو ادملری نه طرفه ایتمك ـ کوتوررسك — Il se dit aussi en parlant des troupes || Le capitaine mène sa compagnie یوز باشی زیر اداره‌سنده اولان جنکه سوق Mener des gens à la guerre عسکری سوق ایدر Mener à l'assaut یورویشه سوق وتسییر نفرات ایتمك ـ یورویشه سورمك ـ ایتمك — On dit figur. Mener des troupes à la boucherie عسکری مذبحه‌یه کوتورمك — Il se dit aussi des animaux || Mener les bêtes aux champs حیواناتی صحرایه بقراتی Mener paître des vaches قیره سورمك ـ سوق ایتمك Mener اینکلری اوتلاغه کوتورمك ـ مرعایه سوق ایتمك les chevaux à l'abreuvoir ـ آتلری مسقایه سوق وتسییر ایتمك ـ آته قیادت ایتمك Mener un cheval en main صنواده دوتورمك آتی الده ـ آتی یدمك ـ آتی قیادت طریقیله کوتورمك ـ یدك چکرك کوتورمك — Et des voitures, des bateaux, etc. || Mener un carrosse هنطوی تسییر ایتمك J'ai un cocher qui mène bien عربه‌یی ایو سوق ایدر بر عربه‌جم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوك آیاق اولملوسك — Et dans le même sens, C'est lui qui mène les autres سائرلره اوك آیاق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même ligne عربه‌یه شوقدر رأس بارکیری همعنان اولدرق قوشدرمق ـ متساوی الاقدام اولدرق ـ صف واحد اوزره قوشدرمق

Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la fois امور عدیده‌نك جمله‌سنی سلك واحد اوزره متساوی الاقدام اولدرق ـ یورتدرمك

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien ses affaires ماهرانه ـ کشتئ اموریني ماهرانه اداره ایتمك یورتدرمك

MENER, signifie aussi, voiturer *A.* نقل ـ تسبیل *P.* روانیدن *T.* کوندرمك || Mener du blé au marché بازاره جنطه نقل پنایره مال نقل des marchandises à la foire وتسبیل ایتمك du bois par bateau قایق ایله اوطون نقل وتسبیل ایتمك ایتدرمك

Et se faire accompagner de... ou par... *A.* استصحاب *P.* معیّته ـ برابر کوتورمك *T.* با خود آوردن ـ برابر آوردن معیّتنه وافرادم استصحاب Il mène bien des gens || کوتورمك خلقك جمله‌سنی معیّتنه Il mena tout le monde avec lui ایدر کوتوردی

Et introduire, donner accès *A.* ایصال ـ ایصال عند فلان *P.* فزد فلان سوق فی ملاقات فلان ـ فی حضور فلان *T.* بر کمسنه‌نك یاننه کوتورمك کس آوردن || Menez-moi chez ce ministre بنی فلان وکیلك یاننه کوتور Il nous mena chez son maître آغاسیله ـ بزی آغاسنك یاننه کوتوردی کوروشدردی

On dit figur., Cela ne mène à rien *A.* هیچ بر شیئی منتج دکلدر

MENER quelqu'un, signifie figur., diriger sa conduite, lui faire faire tout ce qu'on veut *A.* صرف الارادة ـ تجریر العقل *P.* بر کمسنه *T.* زمام اختیار کسی بر وفق دلخواه تافتن آخرك ـ فلانك عقلنی استدیکی کبی چویرمك || عقلنی دیلدیکی طرفه چکمك Il le mène comme il veut فلانك عقلنی دیلدیکی طرفه صرف وتجریر ایدر Il mène ce peuple-là à sa fantaisie اول خلقك عقلنی

Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point مادامكه بو
وجهله معامله ايدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر
On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* ضنة
لاقوردى يى اسركمك *T.* سخنرا دريغ كردن *P.* الكلام Et
ménager les termes, pour dire, parler avec une grande circonspection بالموازنه ـ الفاظ وكلماتى بالملاحظه صرف ايتمك
— Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du
temps وقتنى ـ نقد وقتنى لايقى اوزره صرف ايتمك
بيهوده يره صرف ايتمامك ou pour dire, prendre son
temps bien à propos وقت مناسبى بولمق — On dit aussi,
Ménager l'occasion فرصتى ـ وقت فرصتى حكيمانه قوللنمق
قاچرمامق ـ فوت ايتمامك

Ménager, signifie aussi, procurer *A.* استحصال الاسباب ـ تهيئة
|| تحصيل ايتدرمك ـ آليويرمك *T.* تدارك كردانيدن *P.*
Ménager une entrevue بر ملاقات تحصيل ايتدرمك Je lui
ai ménagé une pension فلانه بر معاش آليويردم

Et conduire avec adresse *A.* بحسن التدبير *P.* ادارة بحسن
|| حسن اداره ايله اويدرمق *T.* تدبير پرداختن Ménager
un accommodement اوزلاشمه نك صورتنى حسن تدبير ايله
اويدرمق Il ménagera bien toutes choses هر شيئى حسن تدبير
ايله اداره ايده جكدر J'ai ménagé son esprit de telle sorte
que... عقلنى حسن تدبير ايله شو منوال اوزره اويدردمكه
Il ménage si bien l'esprit du peuple اذهان ناسى حسن تدبير
ايله كركى كبى اويدرر Ménager l'esprit d'un juge قاضينك
عقلنى حسن تدبير ايله اداره ايتمك

Se ménager. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس
كندويى قوريمق *T.* خودرا نگه داشتن *P.* وقاية النفس ـ
|| Cet homme se ménage beaucoup بو آدم محافظهٔ نفسه زياده
دقت ايدر Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne
vous ménagez, vous retomberez هنوز برؤتام تحصيل ايده مديككدن
كندوكى قوريميه جق اولور ايسهك علتك نكس ايدر
Et se conduire bien *A.* معاملة بالمجاملة ـ حسن الامتزاج
خوش *T.* مزاجگيرانه آميزش كردن *P.* حسن الموالفة ـ
|| Il se ménage bien avec tout le monde عامّه ايله كچنمك
هر كس ايله حسن امتزاج وموالفت ـ حسن امتزاج ايدر
— On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires ايدر
Et — ايكى مخالف طرف ايله مزاجگيرانه معامله ايتمك
se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière
à ne pas le choquer بر كمسنه نك حقنه مدارا ايله معامله
ايتمك — Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un بر
كمسنه نك حقنه مدارايى موجب اوله جق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie
T. خانه دار *P.* متصرّف ـ مدير ـ مدبّر الامور المنزل *A.*
|| اداره لو ـ اوى باقوب اداره ايدن Les jeunes gens ne sont
guère ménagers حديث السنّ اولنلر تدبير امور منزله مقتدر
— بغايت مدبر آدمدر دكلدرلر C'est un homme fort ménager
اداره لو — On appelle Ménagère, une femme qui a soin du ménage de quelqu'un *A.* مديرة المنزل *P.* زن لالا سرا *T.* كهيه
قادين — On dit, qu'un homme est bon ménager du temps,
pour dire, qu'il l'emploie utilement بر وقتنى مديرانه قوللنور
وقتنى عبث يره صرف ايتمز ـ آدمدر

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité,
différents animaux *A.* بيت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.*
|| آرسلانخانه La ménagerie de Versailles ورساليا آرسلانخانه سى

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* ـ سائل
|| دلنجى *T.* تلنگى ـ خچگول ـ ساسى ـ دريوزه گر *P.* جرّار
Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنه
نظامات وار در Hôpital pour renfermer les mendians سائللره
مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.*
تلنگ ـ تلنه ـ دروازه ـ دريوزه *P.* جرّ ـ سائليت ـ سؤال
T. دلنجيلك || Il est réduit à la mendicité حال جرّ وسؤاله
رسيده اولمشدر Ordonnance contre la mendicité حال سائليتك
منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* مدّ ـ استكفاف ـ سؤال
تلنه ـ دروازه كردن ـ دريوزه كردن *P.* الايادى السؤال
مدّ ايادئ جرّ *T.* دلنمك || Il est réduit à mendier آوردن
تدارك قوت لا وسؤاله محتاج اولدى Mendier son pain
بر كمسنه sa vie يموت ايچون سؤال واستكفاف ايتمك
Aller كفاف نفسنى تدارك ايچون جرّ وسؤال ايتمك
mendier de porte en porte دور ابواب ايله سؤال واستكفاف
قپودن قپويه دلنجيلك ايتمك ـ ايتمك

Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse ||
Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتيله
توصيه نامه لر طلب ايتمك Il va mendier les suffrages des
uns et des autres زيد وعمروك رأيينى جرّ وسؤال صورتيله

ونفاق بر محاربهٔ شدیده‌نك حدوثنی ایعاد ایدر بر کیفیتدر
Dans ce sens, on dit aussi, qu'un courtisan est menacé d'une
disgrâce prochaine ندمای پادشاهیدن فلان کشی قریبا
دوچار مغضوبیّت اوله‌جغی خوفی وار در qu'un homme est
menacé d'apoplexie فلان کشی نزول علتنه اوغرایه‌جغی
خوفی وار در qu'un bâtiment menace ruine فلان بنا گرفتار
قورقوسی - انهدام وخرابیّت اوله‌جغی خوفی وار در
Menacé. A. مهدّد - منذر P. ترسانیده T. قورقودلمش

MÉNAGE. Gouvernement domestique, et tout ce qui concerne
l'entretien d'une famille A. تدبیر المنزل - ادارة البیت -
او - او چویرمسی T. ساز وسامان خانه P. امور بیتیّة
|| ایشلری C'est un ménage bien réglé فلانك امور بیتیّه‌سی
مضبوط ومنتظمدر Il conduit bien son ménage عاقلانه تدبیر
امور بیتیّه‌سنده حسن اداره‌سی وار در - منزل ایدر Il faut
régler votre ménage امور بیتیّه‌کی حسن رابطه‌یه وضع
ایتملوسك C'est un vrai gouffre que le ménage تدبیر منزل
فی نفس الامر بر دریای نا قعر یابدر Il faut bien des
choses en ménage ادارهٔ بیت اسباب کثیره‌یه محتاجدر
Ménage de ville تدبیر منزل حضری de campagne تدبیر
منزل بدوی Tout sert en ménage تدبیر منزلنده هر شیٔ
لازمدر Ils tiennent leur ménage ensemble امور بیتی بالاشتراك
ادارهٔ بیت بینلرنده مشترکدر - اداره ایدرلر

On dit de deux époux, qu'ils font bon ménage, pour dire,
qu'ils vivent en bonne intelligence A. معاشرة بالرفاء والالتئام
P. حسن زندگانی کردن T. ایو کچنمك ou qu'ils font
mauvais ménage A. سوء المعاشرة والامتزاج P. بد زندگانی
کردن T. ایو کچنمامك - فنا کچنمك || Depuis leur ma-
riage, ils font bon ménage وقت تزوّجلرندنبرو بالرفاء والالتئام
تزوّجلری وقتندنبرو حسن زندگانی - معاشرت ایدرلر
اوزره درلر

Il signifie aussi, épargne, économie dans l'administration de
son bien A. ادارة - تصرّف P. خانه داری T. اداره‌لك
|| Il entend bien le ménage فنّ اداره وتصرّفده وقوف تامّی
وار در Il vit avec grand ménage قواعد اداره وتصرّفده غایت
مرتبه رعایت ایده‌رك کچینور

Il se dit aussi, de toutes les personnes dont une famille est
composée A. اهل وعیال || Il y a trois ou quatre ménages logés
dans cette maison بو خانه‌ده اوچ درت اهل وعیال صاحبلری

اقامت ایدر

MÉNAGEMENT. Circonspection, égards, retenue A. معاملة
اصول ایله قوللانمه T. پرهیزکاری P. ادارة بالحزامة - بالاحتیاط
کوزه‌درك قوللانمه - || Il est d'une humeur fâcheuse, il faut
avoir de grands ménagemens pour lui غضوب مشرب بر آدم
تیز - اولمغله کندوسیله معامله‌ده زیاده احتیاط لازمدر
مشرب برآدم اولمغله بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاجدر
Cette affaire est délicate, il faut s'y conduire avec beaucoup de
ménagement نازك برماده اولمغله احتیاط ایله ادارهٔ اولنملو
در C'est une santé délicate qui demande beaucoup de ménage-
ment بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاج بر مزاج لطیفدر
On dit, Le ménagement des esprits, pour dire, l'art de les
manier اذهان ناسك امر اداره‌سی

MÉNAGER. User d'économie dans l'administration de son bien
A. ادارة - تصرّف P. اداره کردن T. اداره‌لو قوللنمق -
ایرادینی بر Il ménage bien son revenu || اسرکیه‌رك قوللنمق
وجه احسن اداره ایدر Il ménage tout ce qu'il peut dans sa
maison خانه‌سنده الندن کلدیکی مرتبه‌ده اداره وتصرّف ایدر
Je vous laisse ma bourse, ménagez-la bien اشته اقچه‌می
On dit - یدکه تسلیم ایده‌رم بر کوزلجه اداره‌سنه باق
aussi, Ménager un terrain, une étoffe, pour dire, les employer
si bien, qu'il n'y ait rien de perdu عرصه‌یی وثوبی مدیرانه
قوللنمق - Et figur. Ménager ses forces, sa santé, ses amis,
son crédit, pour dire, les employer avec prudence et circon-
spection قوای بدنیّه‌سنی وصحّت وجودینی ودوستان واحبّاسنی
وعرض وناموسنی عاقلانه وحازمانه قوللنمق - Et ménager
des troupes, pour dire, prendre garde de ne les pas fatiguer
inutilement صیانت ایتمك - عسکری اسرکیه‌رك قوللنمق
Ménager ses chevaux صیانت - آتلرینی اسرکیه‌رك قوللنمق
ایتمك

Ménager les intérêts de quelqu'un, signifie, avoir soin de les
conserver A. حفظ - صیانت P. پاس داشتن T. قوریمق
اسرکمك - صاقندرمق - || Il ménage les intérêts de tous
ses amis بالجمله اصدقا واحبّاسنك امورینی محافظه
وصیانت ایدر

Ménager quelqu'un. Prendre garde à ne rien faire dont il
puisse s'offenser A. مدارات P. مدارا T. مدارا || C'est un
homme qu'il faut ménager مدارا ایله معامله اولنه‌جق آدمدر

بو کیفیّت فلانک ذکرینه بادئ **injurieux à sa mémoire**
شین ونقیصه در **Il ne faut pas déchirer la mémoire des morts**
اموات حقّنده تجویز سوء ذکر ایتمک روا دکلدر **Sa mémoire**
منفور الذکر **en exécration** میمون الذکر در **est en bénédiction**
فلانک ذکرینی تمجید **Honorer la mémoire d'un tel** در
تشیین ـ ذکرینی تسوئ ایتمک **la noircir, la flétrir** ایتمک
ایتمک

On met à la tête des inscriptions et des épitaphes: À la mémoire, à l'heureuse mémoire, à l'immortelle mémoire de ... A.
لابقاء الذکر المؤبد ـ لبقاء الذکر بالخیر فلان ـ لبقاء الذکر فلان
در یاد سرمدئ ـ در یاد نیک فلان ـ در یاد فلان .P فلان
ـ خیر ایله آکلمق ایچون ـ نامی آکلمق ایچون .T فلان
ابدی آکلمق ایچون ـ **On dit en parlant d'un grand prince qui a été illustre, Tel prince d'heureuse, de glorieuse mémoire**
بزرک ـ خجسته یاد .P مجید الذکر ـ میمون الذکر .A
ذکری شانلو ـ ذکری میمنتلو .T یاد

MÉMOIRE. **Écrit dans lequel on expose une affaire T.** تقریر
افادهٔ ـ انهایی حاوی ورقه ـ افادهٔ حالی متضمّن تقریر ـ
حالی حاوی کاغد || **J'oublierai votre affaire, si vous ne m'en**
افادهٔ حالی حاوی بر کاغد ویرمیجک **donnez un mémoire**
اولور ایسه‌ک مصلحتک خاطرمدن چیقه‌جقدر **Mémoire**
افادهٔ حالی حاوی بر قطعه تقریر صحیح **exact** **instructif**
افادهٔ حالی کثیر الفواید بر قطعه تقریر **Dresser un mémoire**
انهایی حاوی بر قطعه ـ متضمّن بر تقریر قلمه آلمق
ورقه کشیدهٔ سلک املا قلمق **Faire un mémoire pour une**
بر مصلحته دائر افادهٔ حالی متضمّن بر قطعه تقریر **affaire**
ترتیب ایتمک

Il se prend aussi, pour un état sommaire A. حساب مجمل
اجمال .T حساب کوته .P حساب مختصر ـ || **Mémoire de**
مصروفاتی **frais, de dépens** اجمال مصروفات **Régler un mémoire**
مصروفاتک ـ محتوی حساب مجملی ترتیب ایتمک
اجمالنی حاوی

MÉMORABLE. **Digne de mémoire A.** لایق ـ واجب التذکار
|| آکلمغه کرکلو .T شایان یاد ـ یاد داشتنی .P بالاستذکار
شایان یاد وتذکار اولەجق شئ **Chose mémorable** **journée**
واقعهٔ واجب التذکار **fait** لایق یاد واستذکار اولان یوم
شایان ذکر ابدی **siége** حادثهٔ واجب التذکار **évènement**
شایان ذکر مستدیم **Paroles mémorables** اولەجق محاصره
شایان **Il n'a rien fait de mémorable** اولەجق اقوال وکلمات
یاد اولەجق بر ایش ایتدیکی یوقدر

MENAÇANT. **Qui menace A.** مهدّد ـ منذر .P زنهار فرما ـ
چهرهٔ || قورقودیجی .T تهدید آمیز **Visage, air menaçant**
انذار تهدید آمیز وسیمای تهدید نما **Paroles menaçantes**
انظار **Regards, gestes menaçants** وتهدیدی حاوی کلمات
تهدید آمیز وانذار وتهدیدی مشعر اشارتلر **User de termes**
تعبیرات تهدید آمیز قوللنمق **menaçants**

On dit, J'entrevois, j'aperçois un avenir menaçant, pour dire, un avenir qui fait craindre des malheurs مستقبلات هائله
بصر بصیرتمه مستقبلات هایله رؤیت اولنور ـ استدلال ایده‌رم

MENACE. **Signe extérieur par lequel on fait craindre à quelqu'un le mal qu'on veut lui faire A.** وعید .pl وعیدات ـ
|| قورقتمه .T زنهار فرمایی .P تهدیدات .pl تهدید **Grande**
تهدید **menace** وعید هزل انگیز **horrible** تهدید عظیم **terrible**
بر کمسنه‌نک **User de menaces envers quelqu'un** دهشتفرما
حقّنده معاملات تهدید آمیز قوللنمق **Il méprise cette menace**
بو کونه تهدیدی استحقار ایدر **Pense-t-il m'épouvanter avec**
ایتدیکی وعیدات ایله بکا ایراث خوف **ses menaces?**
ودهشت ایده‌جکنیمی ظنّ ایدر **Écrire des lettres remplies**
تعبیرات تهدید آمیز ایله تحریر مکاتیب **de menaces**
عقیب تهدیدده **L'effet a suivi de près la menace** ایتمک
اثری دخی ظهور ایلدی

MENACER. **Faire des menaces A.** تهدید ـ ایعاد ـ انذار ـ
|| قورقتمق .T زنهاریدن .P ارعاد ـ اخافة **Il m'est venu**
خانه‌مه کلوب بنی تهدید وانذاره ابتدار ایلدی **menacer**
بر کمسنه‌یی باقش ایله تهدید **Menacer quelqu'un de l'oeil**
بر کمسنه النده‌کی عصا ایله **Menacer avec la canne** ایتمک
ارائهٔ دورباش تهدید ایله خوف ودهشته ـ تهدید ایتمک
دکنک ایله قورقتمق ـ دوشورمک

Il signifie figur., pronostiquer. Il ne se dit que de ce qui est regardé comme un mal || Nous sommes menacés d'un grand hiver
بر شتای شدیدک ظهوری وعیدیله مظهر خوف وخشیتز
استعداد **La disposition de l'air nous menace d'un grand malheur**
هوانک ـ هوا بر تندباد شدیدک ظهورینی ایعاد ایدر
استعدادینه کوره بر کسکین بوره‌نک ظهوری قورقیلور
Les divisions qui règnent dans ce pays, le menacent d'une guerre sanglante
بو دیارک اهالیسی بیننده درکار اولان شقاق

مال وجاننی بیله فدا ایلدی

Il est aussi adversatif *A.* بل *P.* بلکه *T.* بلکه ـ بیله || Tant s'en faut qu'il l'ait voulu offenser, que même il l'a défendu فلانه ایراث مضرّت قیدنده اولمیوب بلکه حمایت وصیانتمنی التزام ایتمشدر Non seulement il n'est point avare, mais même il est prodigue خسیس دکل بلکه مسرفدر

À MÊME. Il n'est d'usage qu'en ces façons de parler: Être à même de faire une chose, pour dire, avoir en son pouvoir tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر اولمق Et mettre, laisser quelqu'un à même de faire une chose, pour dire, lui procurer tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر قلمق || Il aime les livres, je l'ai mené dans un cabinet où il y en a quantité de bons, et je l'ai mis ou je l'ai laissé à même فلان کشی‌یی کتابه هوسکار اولمغله کتب کثیره‌یی مشتمل بر خزینه اوطه‌سنه کوتوروب بووجهله استیفای حظ ایلمکه مقتدر قلدم

DE MÊME, TOUT DE MÊME. De la même sorte *A.* بمثله ـ بطبقه ـ کذلک ـ هکذا *P.* همچنین ـ بسان *T.* بویله ـ کبی || J'ai chassé un valet ivrogne, j'en ai repris un autre qui l'est tout de même خدمتکارمی بکری اولدیغندن طرد ایدوب آنک مثلنی آلدم Si vous en usez bien, il en usera de même ـ خوش معامله ایتسه‌ک اول دخی مقابلهٔ بالمثل ایده‌جکدر بویله معامله ایده‌جکدر Pour vous il n'en est pas de même سنک حقنه بویله دکل Ma chambre est tout de même بنم اوطه‌م بطبقه آنک کبیدر

MEMENTO. Mot Latin qui signifie, une marque destinée à rappeler le souvenir de quelque chose *A.* مذکرة *P.* نشان یاد *T.* آکدره‌جق نشان آور

MÉMOIRE. Faculté par laquelle l'âme conserve le souvenir des choses *A.* حافظة ـ حفظ ـ قوّة حافظة ـ قوّة ذاکرة *P.* قوّت یاد داری *T.* خاطره طوتمه‌نک قوّتی || Bonne mémoire حافظهٔ جیّده grande حافظهٔ قویّه heureuse حافظهٔ واسعه faible حافظهٔ رکیکه ـ واهیه Sa mémoire n'est pas fidèle صحّت حافظه‌سی یوقدر Il n'a point de mémoire کلّیاً معدوم حافظه در ـ الحافظه Il a la mémoire sûre کلّیاً بی بهره در ـ مایهٔ حفظدن قوّت حافظه‌سنده رسوخ ـ متانت حفظی وار در La mémoire lui manque قوّت حافظه‌سی ومتانت وار در Si ma mémoire ne me trompe نقصان حفظی وار در ـ ناقصدر Il a beaucoup de mémoire, et peu de حفظمده خطا یوغیسه jugement فلانک ذاکره‌سنده وسعت ورأیده قلّت وار در Mettez, imprimez, gravez cela dans votre mémoire بونی لوح قوّت حافظه‌یه حفظ‌کده قید ایله La mémoire m'a trahi حفظه بکا خیانت ایتدی Il se charge la mémoire de tant de choses حافظه‌سنی قتی چوق شیلر ایله تحمیل ایدر

Il signifie aussi, souvenir, effet de la mémoire *A.* ذکر *P.* یاد داشت ـ خاطر گذار ـ خاطر نشان *T.* آکمه ـ خاطره || Je n'ai point de mémoire de cela فلان شی خاطرمده کتورمه خاطرمدن J'en ai perdu la mémoire خاطر نشانم دکلدر ـ دکلدر بونک ذکرینی J'en conserverai la mémoire خاطرده چیقدی بونک ذکرینی J'en garderai toujours la mémoire ابقا ایده‌جکم صحیفهٔ خاطرده کالنقش فی ـ الی الابد حفظ ایده‌جکم الحجر رسم وقید ایده‌جکم Rappelez un peu votre mémoire جزئیجه در خاطر ایله N'avez-vous point mémoire d'avoir vu?... فلان شی مشهودک اولدیغی اصلا خاطر گذارک دکلمیدر La mémoire de ses grandes actions ne mourra jamais موفق اولدیغی مآثر جلیله‌نک ذکری الی انتهاء الزمان باقی وبر دوام اوله‌جقدر Il vivra dans la mémoire de tous les siècles مدی الدهور والاعصار ذکری باقی وبر قرار اوله‌جقدر Il n'en est plus mémoire رهین نسیان ـ بو شی معدوم الذکر در بو شیئک ذکری قالمامشدر ـ اولمشدر Il n'en reste pas mémoire اثر ذکری نا بدید در De mémoire d'homme on n'avait pas vu une telle chose بو مثللو مادّه خاطر نشان بنی نوع آدم اولمامش احوالدندر On dressera une colonne avec une inscription, en mémoire de... فلان واقعه‌نک ابقای ذکری ضمننده کتابه‌لو بر عمود نصب اولنه‌جقدر Il fait des choses dignes de mémoire ابقای ذکر جمیله شایان نیچه شیلر ایدر Des actions d'éternelle mémoire الی الابد مذکور السنهٔ انام اوله‌جق اعمال جلیله Abolir, éteindre la mémoire de... فلانک ذکرینی صحیفهٔ زماندن محو وازاله قلمق Renouveler la mémoire de... بر شیئک ذکرینی تجدید بر Remettre une chose en mémoire à quelqu'un شیئی فلانه اخطار ایتمک Se remetre en mémoire تذکر ایتمک ـ استذکار ایتمک ـ خاطره کتورمک

Il se dit aussi de la réputation bonne ou mauvaise qui reste d'une personne après sa mort || La mémoire du juste sera éternelle اخیار وابرارک ذکری ابدیّ القرار در La mémoire des méchants est odieuse اشرارک نام وذکری مکروهدر Cela est

صوبی دادسز در

Melon d'eau. *A.* بطیخ شامی *P.* فتح - بطیخ *T.* خربز قارپوز

MELONNIÈRE. L'endroit où l'on cultive des melons *A.* مبطخة *P.* قاون قارپوز بوستانی *T.* خربزستان

MÉMARCHURE. Entorse que se donne un cheval au paturon en faisant un faux pas *A.* التواء العرقوب الفرس *P.* پیچهش ات آیاغنده سکیر بوروقلغی *T.* رگ در پای اسب

MEMBRANE. Partie mince du corps de l'animal, servant d'enveloppe à d'autres parties *A.* غشاء pl. اغشیة *P.* پوست باریک *T.* اینجه زار || Les fibres d'une membrane الیاف غشا La membrane qui enveloppe le muscle عضلهیی تغشیه ایدن اینجه زار La membrane du cerveau *A.* سمحاق الدماغ *T.* غشای باش کمیکنگ اینجه زاری La membrane pituitaire نخاعهیی احاطه ایدن غشا - نخاعه

MEMBRANEUX. Qui participe de la membrane *A.* غشائی *T.* اینجه زارلو || Partie membraneuse جزء غشائی Ligament membraneux رباط غشائی

MEMBRE. Partie externe du corps de l'animal *A.* عضو pl. اعضاء || Membre pouri, gangrené چوریمش عضو - عضو متعفن Il ne peut s'aider d'aucun de ses membres اعضاسنگ هیچ بریسی کندویه مدار اعانت اولهمز Il est bien proportionné de tous ses membres متناسب الاعضا در Il a les membres vigoureux, robustes قوی الاعضا ومحکم الاعضا وشدید الاعضا در — On appelle figur. Membre pouri, membre gangrené, un homme qui fait déshonneur à la compagnie dont il est || C'est un membre pouri qu'il faut retrancher قطعی واجب بر عضو فاسد در

On appelle Membre viril, la partie de l'homme qui sert à la génération *A.* آلة الرجل - آلة التناسل - ذکر *P.* اندام - آلت مردم نر *T.* کیر - ارککک یراغی

Membre, se dit figur. des parties d'un corps politique *A.* جزء pl. اجزاء || Le Canton de Zurich est le premier membre du Corps Helvétique الوچیاده ایالات عدیدهدن عبارت اولان جسم واحد حکومتک جزء اعظمی زوریق ایالتیدر — Il se dit encore des parties d'une période || Les membres d'une période اجزای فقره Une période de quatre membres اجزای اربعهدن مرکب بر فقره — Et en Architecture, de toutes les parties qui composent les principales pièces اجزای بنا

Il se dit aussi d'une partie d'une terre, d'une seigneurie *A.* جزء - قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Ce fief était autrefois un membre de cette abbaye فلان مالکانه مقدما بو تکیهنک بر جزئی ایدی - بر قطعهسی

MEMBRU. Qui a les membres fort gros *A.* غلیظ الاعضا *P.* تنند اندام *T.* اعضالو اعضاسی یوغون - یوغون

MEMBRURE. Sorte de mesure dans laquelle les voies de bois à brûler sont mesurées sur le port *A.* معیار المحمولة الحطب *P.* اندازهٔ بار هیمه *T.* اوطون یوکلری اولچیسی

MÊME, adj. Qui n'est point autre, qui n'est pas différent *A.* عین - واحد *P.* همین - یک *T.* عینی - بر - بر هب || Pierre et Céphas, c'est le même apôtre پتروس نام دیگر کفاس حواری واحد در Il est toujours le même homme qu'il était مقدم هر نه ایسه بعینه اولدر C'est le même homme بعینه مقدم کیمیدیکی اول آدمدر Il a encore le même habit qu'il avait لباسک عینینی کییر Deux plantes de même espèce جنس واحددن ایکی نبات Ils sont de même pays واحد اولان وطندندرلر Ils ont pris tous deux un même sujet ایکیسی دخی مادهٔ واحده اخذ ایتمشلر در Une même affaire عینی بر مصلحت - هب بر مصلحت Les mêmes raisons عینی بو علتلر Ce sont les mêmes gens بعینه اول آدملر در

On le met aussi immédiatement après les pronoms personnels, pour leur donner plus de force || Moi-même *A.* انا ذاتا - بنفسی *P.* من خود *T.* بن کندوم Vous-même *A.* انت ذاتا - بنفسک *P.* تو خود *T.* سن کندوک Lui-même *A.* هو ذاتا - بنفسه *P.* او خود *T.* کندو - کندوسی

Il signifie aussi, semblable, pareil *A.* مثل - مماثل *P.* مانند - یکسان *T.* هب بر درلو || Il est habillé de même couleur لون مماثلده لباس کییر On vous fera le même traitement qu'on lui a fait حقنه ایتدکلری معاملهنک مثل ومانندینی سکا دخی ایدهجکلر در

MÊME. adv. Plus, aussi, encore *A.* حتی - ایضا *P.* هم - نیز *T.* دخی - بیله || Quand même il me l'aurait dit بکا سویلمش اولسه دخی Lors même que je lui eus parlé کندویه سویلدیکم وقتده دخی Les plus sages même زیاده عاقل اولنلر بیله Il lui a tout donné, même ses habits فلانه هر شیئی حتی کندو لباسلرینی دخی ویردی Il lui en coûta tout son bien, et la vie même مجموع مالنی وجاننی دخی صرف ایلدی -

mes papiers, en sorte que je ne puis plus trouver ce que je cherche اوراقمی شول رتبده تخلیط ایلدمکه آرادیغمی بر وجهله بولدمم

On dit, Se mêler dans la foule, se mêler parmi les ennemis دشمن عسکری ایچنه ـ زحام ناس ایچنده اختلاط ایتمک ـ قارشمق ‒ Et que des troupes se sont mêlées l'épée à la main عساکر جانبین مسلولة السیوف اولدرق بری برلرینه ایکی طرفک عسکری تیغ در دست اولدرق ـ قارشدیلر یکدیگره قارشمشدر

On dit aussi, Mêler du fil, des écheveaux, pour dire, les brouiller ensemble de telle sorte qu'on ne puisse aisément les séparer A. تشبیک P. پیچ ـ شوریده کردن ـ شوریدن قارش مورش ایتمک T. اندر پیچ کردن

Figur. Joindre, unir une chose avec une autre A. جمع P. بهم آوردن T. بر بره کتورمک ـ برلشدرمک || Il sait mêler à propos la douceur à la sevérité رفق وملایمتی شدّت ایله جمع ایلمنک طریقنی بیلور Cet auteur a mêlé l'agréable et l'utile dans tous ses ouvrages بو مصنّف کافهٔ تألیفاتنده حسن ولطافت وفائده ومنفعتی بریره جمع ایلدی

En parlant de certains animaux de différentes espèces qui s'accouplent les uns avec les autres, on dit, qu'ils se mêlent ensemble A. مزاوجة الحیوانات مختلفة الاجناس T. صویلری بشقه حیوانلر بری برلریله چفتلشمک

On dit, Se mêler de quelque chose, pour dire, s'occuper d'une chose étrangère à sa profession, à ses affaires A. مداخلة P. دست نهادهٔ مداخله شدن ـ دست انداز مداخله شدن T. قارشمق || Il est médecin, et il se mêle de médailles طبیب ایکن اسکی زمان سکه‌لرینک تمییزی فننه مداخله ایدر Il est homme de guerre, et il se mêle de peindre, de tourner ارباب سیفدن ایکن مصوّرلک وچیقرقچیلک فننه قاریشور Il se mêle de Chimie علم کیمیایه قاریشور Il se mêle toujours de ce qui ne le regarde pas دائما وظیفه‌سندن خارج اموره قاریشور De quoi vous mêlez-vous? نه جهت دست انداز مداخله اولورسک ـ ایله مداخله ایدرسک Il se mêle de juger ce qu'il ne connait pas بیلمدیکی شیئلرده رأی ایتمکه قاریشور Ne vous mêlez pas de ce qui me regarde بکا متعلّق اولان اموره قارشمه Il ne se mêle de rien هیچ بر ایشه قارشمز ـ هیچ بر شیئه مداخله‌سی یوقدر Il veut se mêler d'intrigues فسادلاته قارشمق قیدنده در Il a toujours réussi dans toutes les choses dont il s'est mêlé دست نهادهٔ مداخله اولدیغی اموره دائما ظفریاب اولمشدر Se mêler d'un accommodement ایکی کیشینک بیننی اصلاح بر بابنده مداخله ایتمک Il se mêle d'un méchant métier فنا ایشه مداخله ایدر

On dit proverb. d'une chose qu'il n'est pas possible de faire, qu'elle se fera si le diable s'en mêle شیطان پرمغنی قومینجه بو ایشک بتدجکی یوقدر

MÊLÉ. A. مخلوط ـ ممزوج P. آمیخته T. قارشق ـ قارشمش ‒ On dit, Une compagnie mêlée, c'est-à-dire, moitié bonne, moitié mauvaise بر جماعت مخلوطه

MÉLICÉRIS. T. de Méd. Tumeur enkistée qui contient une matière qui ressemble à du miel A. دبیلة عسلیّة

MÉLILOT, ou MIRLIROT. Plante A. اکلیل الملک P. شاه قوچ بوینوزی T. اسپرک ـ افسر

MÉLISSE. Plante A. بقلة الاترجیّة ـ بادرنجبویه P. بادرنبویه T. اوغل اوتی

MÉLITITE. Pierre qui a quelque rapport au miel par sa saveur A. حجر عسلی

MÉLOCHIA. Plante fort commune en Égypte A. ملّاحیة T. یبان نخودی

MÉLODIE. Suite de sons d'où résulte un chant agréable A. تهزّج النغمات ـ هزج ـ حلاوة اللحن P. خوش آوازی ـ هزج لطیف T. ازکی طاتلولغی ـ شیرینی نوا || Douce mélodie تهزّج نغمات دلارا Cet air a beaucoup de mélodie بو نوادہ حلاوت الحانک کمالی وار در

MÉLODIEUSEMENT. D'une manière mélodieuse A. مهزّجا ‒ بحلاوة اللحن P. با شیرینی نوا T. ازکی طاتلولغیله || Le rossignol chante mélodieusement بلبل قوشی مهزّجا تغنّی ایدر

MÉLODIEUX. Rempli de mélodie A. مهزّج ـ حلیّ النغمة P. ترانهٔ شیرین T. شرین نوا ـ ازکیسی طاتلو || Chant mélodieux ‒ آواز شیرین ـ صدای شیرین نوا Voix mélodieuse نوا طاتلو سس

MELON. Sorte de fruit A. بطّیخ P. خربزه T. قاون ـ خربوزه || Une tranche de melon بر شرحهٔ بطّیخ ـ قاون دیلمی ـ بر دیلم قاون L'eau de ce melon est fade بو قاونک

mélancoliques امراض سوداويّه

Et qui est très-triste *A.* محزون ـ مكدّر ـ متترّح ـ مغموم
قساوتلو ـ تاسه‌لو *T.* اندوهناك ـ غمگين *P.* منقبض البال ـ
|| Qu'avez-vous? Vous êtes tout mélancolique نه‌ڭ كدرلو ـ
وار در يك مغموم ومكدّرسك

Il se dit aussi des choses *A.* مهيّج ـ مغمّ ـ مترح ـ محزن
غمفزا ـ ترح آور ـ اندوه خيز ـ اندوه انگيز *P.* المغموميّة
T. كوكل صيقيجى ـ كدر ويريجى || Temps mélancolique
كلام مكان غمفزا lieu entretien هواى ترح انگيز ـ هواى مغمّ
physionomie كدرلو صحبت ـ محاورهٔ ترح رسان ـ محزن
musique الحان كدر رسان Écrire sur des سيماى كدر فرما
sujets mélancoliques كدرلو ماده‌لره دائر تحريرات يازمق

MÉLANCOLIQUEMENT. D'une manière triste *A.* محزوناً ـ مغموماً
ـ بتاسا *P.* بانقباض البال ـ بالحزن والترح ـ مكتئباً ـ
T. باندوه كدر ايله ـ كدرلو اولدرق ـ تاسه ايله || Nous avons
passé quelques jours mélancoliquement بر قاچ كون وقتمزى
مغموماً ومحزوناً كچوردك

MÉLANGE. Ce qui résulte de plusieurs choses mêlées ensemble *A.* مخلوط ـ ممزوج ـ مشيج *P.* بهم آميخته *T.* قارشق
|| Le mélange des liqueurs اجناس عروقڭ مشيجى de plusieurs vins اجناس خمرڭ مخلوطى Tout cela ensemble fait
un beau mélange بو جمله شيلرڭ اجتماعندن بر مشيج
لطيف حاصل اولور Un mélange de toutes sortes de gens
اجناس مختلفه‌دن عبارت ـ اخلاط ناس ـ خليط ناس
گروه ناس

Il se dit au pluriel, d'un ouvrage composé sur des sujets divers *A.* مجموعة || Mélanges historiques مجموعهٔ تواريخ Mélanges de plusieurs pièces de vers مجموعهٔ اشعار

Il se dit aussi, de l'accouplement de plusieurs animaux de différentes espèces *A.* مزاوجة الحيوانات بخلاف الجنس ـ
گشنئ جانوران *P.* سفاد الحيوانات بخلاف الجنس
حيوانلرڭ خلاف جنس ايله چفتلشمه‌سى *T.* بخلاف جنس
|| Le mélange d'animaux de différentes espèces produit ordinairement d'autres animaux qui n'engendrent pas حيوانات مختلفة
الاجناسڭ چفتلشمه سندن توليده مقتدر اولميان ديگر نوع
حيوانات حاصل اولو كلمشدر

Et en Peinture, de l'union de plusieurs couleurs, dont se forment les teintes *A.* مخالطة الصبوغ ـ ممازجة الصبوغ *P.*
آميزش رنگها *T.* بويالرڭ قارشقلغى || Un peintre qui connait bien le mélange des couleurs فنّ ممازجت صبوغه واقف
بر مصوّر

MÉLANGER. Faire un mélange d'une chose avec une autre, ou de plusieurs choses ensemble *A.* مزج ـ تمشيج ـ مشج ـ
تخليط *P.* با هم آميختن *T.* برى برينه قاتوب ـ قارشدرمق
|| Mélanger les couleurs بويالرى مزج ايتمك قارشدرمق
Ce cabaretier mélange son vin بو ميخانه‌جى خمرى تخليط
خمر ايچنه شئ قاتر ـ ايدر

MÉLANGÉ. *A.* مخلوط ـ ممزوج ـ ممشوج *P.* بهم آميخته *T.*
قارشمش

MÉLASSE. Sirop qui est le résidu du sucre après le raffinage
A. نبيذ الثافل السكر *P.* كسبهٔ شكر *T.* دوشاب شكر
پوصه‌سى بكمزى

MÊLÉE. Combat opiniâtre, où deux troupes de gens de guerre se mêlent l'épée à la main l'une contre l'autre *A.* مناوشة *P.*
كشمكش قتال *T.* اله اله دوكش || Rude mêlée مناوشهٔ شديده
sanglante mêlée كشمكش خونريز حرب ـ مناوشهٔ قتّاله
Se jeter dans la mêlée ميدان مناوشه وقتال ايچنده وستيز
آتلمق

Il se dit aussi, d'une batterie de plusieurs particuliers *A.*
نزاع ـ منازعة *P.* هنگامه ـ غوغا *T.* اوروشمه ـ غوغا || Il a
perdu son chapeau dans la mêlée هنگامه ايچنده شابقه‌سنى
غيب ايلدى

Figur. Vive contestation *A.* مجادلة *P.* ستيز *T.* چكشمه ||
Comme je vis que la dispute s'échauffait, je me tirai de la mêlée
ميانه‌لرنده اولان قيل وقال كتدكچه كسب شدّت ايلديكنى
لدى المشاهده مجادله‌نڭ ايچندن چكلدم

MÊLER. Brouiller ensemble plusieurs choses *A.* خلط ـ تخليط ـ
مزج *P.* آميختن *T.* قارشدرمق || Mêler des grains ensemble
تخليط حبوباتى برى برلريله قارشدرمق Mêler des drogues
تخليط عقاقير ايتمك ـ اجزالرى قارشدرمق des couleurs
صبوغ ايتمك l'eau avec du vin تخليط باده‌يى صو ايله
l'or avec l'argent التونى ـ زر وسيمى مزج ايتمك
Mêler diverses sortes de fleurs dans un كمش ايله قارشدرمق
bouquet بر طوتام چيچك ايچنده گوناگون شكوفه‌لر تخليط
ايتمك La Marne mêle ses eaux avec celles de la Seine فلان
J'ai mêlé نهرڭ صويى سنا نهرى صوييله مزج اولنور

كوتى ايش *T.* كردار بد *P.* اعمال سيئة

MÉFIANCE. Soupçon en mal *A.* عدم الامنية - سوء الظن *P.* بد گمانى *T.* فنا صانى || La méfiance nuit souvent, quand elle est portée trop loin سوء ظن - سوء ظنك افراطى مضرّ در حدّ اعتدالدن خارج اولنجه موجب ضرر اولور

MÉFIANT. Qui se méfie, qui est soupçonneux *A.* سيّئ الظن - وسوسه‌لو - فنا صانيجى *T.* بد گمان *P.* وهّام || C'est un homme méfiant سوء ظنه مبتلا - سيّئ الظن بر آدمدر || Il était né méfiant, l'expérience l'a rendu défiant بالطبع وهّام اولوب تجربهٔ احوال عالم تقريبيله هيچ بركمسنديه امنيت ايتمز اولدى

se MÉFIER. Ne pas se fier à quelqu'un *A.* سلب الامنية - باورى - بد گمانى نمودن *P.* تظنى بالسوء - سلب الاعتماد امنيت - اينانمامق *T.* سزاوار باورى نداشتن - نكردن بر || Se méfier de quelqu'un سوء ظن ايتمك - ايتمامك بر كمسنددن سوء ظن ايتمك - كمسنديه امنيت ايتمامك بندن سوء ظن ايدر - بكا امنيتى يوقدر Il se méfie de moi عامّديه سوء - هيچ بر كمسنديه امنيتى يوقدر de tout le monde عامّددن سلب امنيت ايدر - ظن ايدر

MÉGARDE. Manque d'attention. Il ne se dit que dans cette façon de parler, Par mégarde *A.* من عدم - غفلة - مسامحة الدقة *P.* از كم دقتى *T.* مبنى - صايمقسزلغه - دقتسزلغه مبنى || Il a fait cela par mégarde شو ايشى مسامحه‌يه مبنى ايشلدى

MÉGÈRE. Une femme méchante et emportée *A.* سليطة *P.* زن بد خوى *T.* يناز قارى || Il a épousé une mégère بر سليطه عورت ايله تزوّج ايلدى

MÉGIE. Art de préparer les peaux de mouton ou d'autres bêtes à laine *A.* صنعة الدباغة المسوك *P.* پيشهٔ پيراستن پوست گوسفندان *T.* قيون مقولهسى پوستكيسنك سپيلمسى || قيون مقولهسى پوستكيلرى دباغتلمه صنعتى - صنعتى دباغتلنمش پوستكى - مسك دبيغ Peau passée en mégie

MÉGISSERIE. Le métier et trafic du mégissier *A.* حرفة الدبّاغين المسوك *P.* حرفت پيراستن پوست گوسفندان *T.* قيون پوستكيجيلكى

MÉGISSIER. Artisan qui exerce la mégisserie *A.* دبّاغ المسوك *P.* پيرايندهٔ پوست گوسفندان *T.* قيون پوستكيسى قيون پوستكيجيسى - دبّاغى

MEILLEUR. Le comparatif de bon *A.* اصلح - اجود - احسن - اولى *P.* بهتر *T.* اولاتر - يكك || Celui-ci est bon, mais celui-là est meilleur بو شئ جيّد در لكن اول برى اجود در Je veux de meilleur pain بوندن اصلح بر نوع نان استرم Cela est un peu meilleur بو شئ جزئيجه احسندر L'affaire n'est pas en meilleurs termes qu'auparavant مصلحت مقدّمكى حالندن احسن دكلدر - مقدّمكى حالندن يك دكلدر

Il signifie aussi, qui est très-bon *A.* اعلا الاعلا - اعلا *P.* بهترين - نيكوترين *T.* اك ايو - ايولر ايوسى || C'est le meilleur homme du monde جهانده بوندن اعلا آدم يوقدر le meilleur de tous les hommes بنى نوع آدمك اك ايوسيدر C'est la meilleure leçon que vous puissiez recevoir سكا كوره بوندن اعلا بر درس يوقدر Le meilleur de l'affaire est que... مصلحتك احسن واعلا طرفى بو در كه

MEISTRE ou **MESTRE.** T. de Mar. On appelle Mât de mestre, Arbre de mestre, le plus grand des mâts d'une galère *T.* مايستره ديركى

MÉLANAGOGUE. Il se dit des remèdes que l'on croit propres à purger la bile noire ou mélancolie *A.* مسهل السودا *P.* رانندهٔ كش سياه *T.* قره صفرايى سوريجى

MÉLANCOLIE. T. de Méd. Atrabile ou bile noire *A.* ماليخوليا - سودا *P.* كش سياه *T.* قره صفرا

Il signifie aussi, la disposition triste qui vient de quelque cause morale *A.* انقباض القلب - حزن - كآبة - ترح - غمّ *P.* تاسا - اندوه *T.* تاسه - قساوت - كدر - كوكل بصيقلغى || Grande mélancolie ترح عميق غمّ واندوه عظيم profonde نفسنى وبى پايان Il se laisse abattre par la mélancolie عرضهٔ حملات غموم ايدر Il est tombé dans une grande mélancolie عظيم اندوه وترحه گرفتار اولدى Accablé de mélancolie فرومانده - شدّت كآبت واندوهدن مهبوط الحال باده دافع بار اندوه وكدر Le bon vin chasse la mélancolie دفع غمّ ايدر - غمدر

On dit proverb. d'un homme qui vit sans souci, qu'il n'engendre point mélancolie درونده غمّ طوتمز

MÉLANCOLIQUE. En qui domine la mélancolie *A.* سوداوىّ - سوداوىّ المزاج اولنلر Les hommes mélancoliques المزاج Et qui a rapport à la mélancolie *A.* سوداوىّ || Affection mélancolique مزاج سوداوى tempérament الم سوداوى Maladies

MÉDISANCE. Discours au désavantage de quelqu'un *A.* ذکر بد ـ بد گویی *P.* ذرابة اللسان ـ بذائة اللسان ـ بالسوء فصّاللق ـ فصل *T.* یاد زشت ـ زبانی || Grande médisance عظیم بذائت لسان La médisance est très-commune dans la société بذائت لسان بین الناس زیاده‌سیله معتاد اولمش فصل ـ ذکر بالسوء ایتمک Dire une médisance احوالدندر ایتمک

Il se dit aussi d'une imputation avancée sans preuve *A.* افترا *P.* بهتان *T.* افترا || C'est une pure médisance بو کلام بهتان محضدر

MÉDISANT. Qui médit *A.* بذیّ ـ طعّان ـ طاعن ـ منتغ فصّال *T.* بد زبان ـ بد گو *P.* لوّام ـ ذرب اللسان ـ اللسان لسان طعّان langue بر آدم Personne médisante || دلی زفیرلی ـ زفیرلی دل ـ زبان بد ـ بذیّ

MÉDITATIF. Qui s'applique à méditer *A.* کثیر المطالعة ـ کثیر التأمّل ـ کثیر التفکّر *P.* اندیشناک *T.* دوشونیجی || کثیر المطالعه ـ بالطبع کثیر التفکّر در C'est un esprit méditatif بر عقلدر

MÉDITATION. Opération de l'esprit qui s'applique à quelque objet *A.* مطالعة pl. مطالعات *P.* اندیشه *T.* دوشونمه || Les méditations des philosophes فلاسفه مطالعات اهل ـ مطالعات مطالعهٔ عمیقه‌دنصکره Après une profonde méditation حکمت La méditation de la mort حال موتنک مطالعه‌سی

Il signifie aussi, oraison mentale *A.* مراقبة || Les religieux font la méditation رهبان مراقبه ایدرلر Longue méditation مراقبهٔ مدیده Entrer en méditation مراقبه‌یه کیرمک L'heure de la méditation حین مراقبه

MÉDITER. Considérer attentivement dans son esprit *A.* تفکّر ـ در اندیش ـ اندیشیدن *P.* ملاحظة ـ مطالعة ـ اعمال الفکر *T.* کردن ذهنده قورمق ـ فکرلمک ـ دوشونمک || Méditer une vérité حقیقت حاله ـ حقیقت حالی مطالعه ایتمک une idée بر کونه خاطره‌یی مطالعه اعمال فکر ایتمک une entreprise تصدّی ایده‌جک مصلحتی فکر ومطالعه ایتمک une bonne, une mauvaise action بر عمل خیری یاخود بر عمل شرّی فکرده قورمق Méditer les règles de l'éloquence قواعد فنّ بلاغتی مطالعه ایتمک la ruine de quelqu'un بر کمسنه‌نک محو واضمحلالنی ذهنده قورمق ce qu'on aura à faire تشبّثی اقتضا ایده‌جک تدبیری فکر ودر اندیش

ایتمک Cet homme est las du monde, il médite sa retraite فلان کشی غوایل دنیویه‌دن بیقوب اعتزال وانزوا فکرنده در Ce philosophe passe sa vie à méditer بو فیلسوف بو حکیم نقد وقتنی ـ ایّام عمرینی مطالعه ایله امرار ایدر مطالعه‌یه صرف ایدر

MÉDITER DE . . . *A.* قصد ـ نیّت ـ عزم *P.* عزم داشتن *T.* عزم بنا ایتمک || Méditer de bâtir عقلده قورمق ـ قورمق دعوایه تکرار مباشرت ایلمکه عزم de reprendre un procès واقع اولان خطانک de réparer une faute ونیّت ایتمک صورت تعمیرینی تفکّر ـ تعمیرینه عزم وقصد ایتمک ومطالعه ایتمک

MÉDITER SUR . . . صرف الذهن ـ صرف البضاعة العقل ـ ذات تأمّل *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمک || Méditer sur Dieu حضرت دوالجلاله دائر احواله صرف ذهن مطالعه ودقت نفس ناطقه‌نک کیفیّتنه صرف ذهن sur l'âme ایتمک احوال دنیایه دائر صرف ذهن تأمّل sur le monde ایتمک خلود وابدیّته صرف ذهن sur l'éternité وملاحظه ایتمک بر Méditer sur les propriétés médicales d'une plante ایتمک نباتنک خصایص دوائیّه‌سی اوزرینه صرف بضاعهٔ عقل ایتمک

MÉDITÉ. *A.* رهین بالمطالعة *P.* در اندیش کرده ـ اندیشیده *T.* قورلمش || *P.* عزمکرده *P.* منویّ ـ مقصود *A.* دوشونلمش Une entreprise long-temps méditée تشبّث ومباشرتی خصوصی وافر زمان مطالعه اولنمش بر مصلحت

MÉDITERRANÉE. On appelle Mer Méditerranée, la mer qui communique avec l'Océan par le détroit de Gibraltar *A.* بحر روم *P.* دریای روم *T.* آقدکز ـ ابیج دکز || Les îles de la Méditerranée ابیج دکز اطه‌لری

MÉDIUM. Moyen d'accommodement *A.* صورة التسویة والتعدیل *P.* سازی ـ آشتی صورت *T.* اوزلاشدرمه صورتی || Trouver un médium dans une affaire بر خصوصده تسویه وتعدیل صورتنی بولمق

MÉDULLAIRE. Qui appartient à la moelle *A.* مخّیّ *P.* مغزی *T.* ایلکلک || La substance médullaire مادّهٔ مخّیّه

MÉFAIRE. Faire une mauvaise action *A.* عمل بالسوء *P.* بد کردن *T.* کوتی ایش ایشلمک || Il ne faut ni méfaire, ni médire نمودن سوء عمل وسوء قوله تصدّی ایتمک روا دکلدر

MÉFAIT. Mauvaise action *A.* عمل سیّئ ـ سوء صنیع pl.

قولك اورته طمرى .T رك ميانهٔ بازو .P عرق الاكحل .A

MÉDIASTIN. T. d'Anat. Membrane qui est une continuation de la plèvre, et qui sépare la poitrine en deux parties .A حجاب

MÉDIAT. Qui n'a rapport à une chose que moyennant une autre qui est entre deux .A متعلّق بالواسطة .T واسطه ايله || Il a sur moi que puissance médiate حقمده بالواسطه اولان حكومتى وار در

MÉDIATEMENT. D'une manière médiate .A بالواسطة ـ بطريق || Cette cause n'agit que médiatement بو سبب بطريق الواسطة الواسطه عامل اولور

MÉDIATEUR. Qui ménage un accord entre deux ou plusieurs personnes .A متوسّط pl. متوسّطين .P ميانجى .T آره يه كيرن || Il a été médiateur dans cette affaire بو خصوصده متوسّط اولدى ـ توسّط ايلدى || Le médiateur de la paix اصلاح ذات البين ايچون توسّط ايلدى امر مصالحه ده متوسّط || Il a été choisi pour médiateur متوسّط اولمق اوزره انتخاب اولدى || Il s'est offert pour médiateur عرض توسّط ايلدى || Convenir d'un médiateur بر كمسنه نك توسّطى ايچون طرفيندن بالتراضى رابطه ويرمك || Récuser un médiateur فلانك توسّطنى ردّ ايتمك ـ توسّطنى قبول ايتمامك || Ambassadeur médiateur pour la paix امر مصالحه ده توسّط ايدن بيوك ايلچى

Il se dit aussi en parlant des Saints .A شفيع .P شفاعت ورزان ـ كنان .T شفاعتچى || Nous avons un seul médiateur auprès de Dieu, Jésus-Christ Notre-Seigneur نزد باريده حضرت عيسى افندمزدن غيرى شفيعمز يوقدر

MÉDIATION. Entremise .A توسّط ـ وساطت .P ميانجيكارى .T آره يه كيرمكلك || On a accepté sa médiation توسّطى قبول اولندى || On l'a refusée توسّطى قبول اولنمامشدر || Cet accommodement a été fait par la médiation d'un tel prince بو مادّه ده اصلاح ذات البين فلانك توسّطيله اولمشدر

MÉDICAL. Qui appartient à la médecine .A طبّى .T حكيملكه متعلّق || La matière médicale مادّهٔ طبّيّة

MÉDICAMENT. Remède .A دواء pl. ادوية ـ معالجة pl. معالجات .P دارو ـ دبيذ .T علاج || Payer les médicamens à l'apothicaire اجزاجى يه ادويه بهاسنى ادا ايتمك

MÉDICAMENTAIRE. Qui traite des médicamens .A متضمّن احوال الادوية ـ الاحوال الادوية .P متعلّق باحوال الادوية .T دارونامه احوال ادويه يى || Code médicamentaire احوال علاجه دائر متضمّن اولان كتاب

MÉDICAMENTER. Donner des médicamens à un malade. V. Médeciner || Il serait mort, s'il n'eût été bien médicamenté كركى كبى مداوات اولنمامش اولسه وفاتى محقّق ايدى || Le chirurgien a eu tant pour l'avoir pansé et médicamenté جرّاح فلانك يارەسنى تيمار ايلديكى وعلاج ويرديكيچون شو مقدار اقچه آلدى

MÉDICAMENTEUX. Qui a la vertu des médicamens .A دوائى || Le lait est un aliment médicamenteux لبن بالخاصّة دوائى بر غدا در

MÉDICINAL. Qui sert de remède .A دوائى .P دارويى .T علاج اوله بيلور || Herbe médicinale نبات دوائى || potion شربت دوائى || Eaux médicinales مياه دوائيّة

MÉDIOCRE. Qui est entre le grand et le petit, entre le bon et le mauvais .A متقارب ـ معتدل ـ متوسّط ـ اوسط .P ميانه .T اورته || Somme médiocre مبلغ معتدل || beauté حسن وجمال معتدل || fortune ثروت ويسار متقارب || Un cheval de médiocre taille فرس متوسّط الجثّة || Un esprit médiocre عقل معتدل

Médiocre, joint à l'adverbe Bien, signifie, au-dessous du médiocre .T حدّ اعتدالدن دون || C'est un esprit bien médiocre حدّ اعتدالدن دون بر عقلدر

MÉDIOCREMENT, adv. .A معتدلاً ـ متوسّطاً .P بين بين ـ ميانه .T اورته || Il est médiocrement riche معتدلاً صاحب مال وثروتدر || médiocrement savant علم ومعرفتده ـ متوسّطاً عالمدر متوسّط الحالدر

MÉDIOCRITÉ. État de ce qui est médiocre .A وسط الحال ـ حال الاعتدال .P ميانگى .T اورته حال || La médiocrité de sa fortune قوّت ماليّه سنك حال اعتدالى || de son esprit عقلنك وسط حالى ـ On dit, Il faut garder la médiocrité en toutes choses, pour dire, il faut garder en tout un juste milieu .A خير الامور اوسطها .T هر شيئده قاعدهٔ اعتداله رعايت اولنمق لازمه دندر

MÉDIRE. Dire du mal de quelqu'un .A طعن ـ نزغ ـ نتغ ـ تسبيئة .P زشتارى كردن .T بد سويلمك ـ فصل ايتمك || Médire de son prochain بر كمسنه قرينينى طعن وتسبيئه ايتمك ـ فصل || Vous médisez de tout le monde عالمى طعن ايدرسك ايدرسك

tems dans cet État فلان مملكتده دولت كوسكونلرينك كثرتى وار در

MÉCONTENTEMENT. Manque de satisfaction *A.* اغبرار الخاطر دلشكستگى ـ دلگيرى ـ نا خشنودى *P.* انكسار البال ـ *T.* خشنودسزلق ـ كوكل قيرقلغى ـ كوسكونلك || Il a donné de grands sujets de mécontentement à ses parens خويشان واقرباسنه باعث انكسار بال اولدجق عظيم وجسيم سببلر ويردى Le mécontentement qu'on lui a donné dans le parti où il était, l'a fait changer فلانى بولنديغى فرقه ايچنده كوسدردكلرندن تبديل طرف ايتمك لازم كلدى J'ai bien du mécontentement de votre conduite سنك سلوك وحركتكدن اصلا خشنود دكلم

MÉCONTENTER. Rendre mécontent *A.* كسر ـ كسر الخاطر دلگير كردن ـ نا خشنود كردن *P.* ايراث الاغبرار ـ القلب خشنودسزلق ـ كوكل قيرمق ـ كوسدرمك *T.* دلشكسته كردن ـ بوطفل خواجه لرينى || Cet enfant mécontente ses maîtres كوسدرر Ce ministre mécontente tous ceux qui ont affaire à lui كوسدرر مدبّرين دولتدن فلان ذات كندوسيله مصلحتلرى اولان بو دولت وكيلى ـ جميع كسانك قلوبنى شكست ايدر مصلحتجيلرك مجموعنى كوسدرر

MÉDAILLE. Pièce de métal fabriquée en l'honneur de quelqu'un, ou pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* شرف سكّه سى *T.* سكّة الشرف

Il se dit aussi des anciennes monnaies *A.* سكّة القدما *P.* سكّهٔ اسكى زمان سكّه سى *T.* سكّهٔ ديرين || Médaille d'or اسكى زمان آلتون سكّه سى ـ زرين قدما d'argent, de cuivre اسكى زمان كمش وباقر سكّه سى قديمى Médaille Grecque يونان سكّه سى

MÉDAILLIER. Armoire remplie de tiroirs, dans lesquels les médailles sont rangées *A.* محفظة السكك القدما *P.* پيشتختهٔ سكّهاى ديرين *T.* اسكى زمان سكّه لرى صندوغى

MÉDAILLISTE. Qui se connaît en médailles *A.* مميّز السكك القدما *P.* شناساى سكّهاى ديرين *T.* اسكى زمان سكّه لرينك تميزى فننه واقف

MÉDECIN. Celui qui exerce la médecine *A.* طبيب pl. اطبّا طبيب *T.* حكيم *P.* طبيب ـ بزشك || Bon, savant médecin طبيبى دعوت Appeler le médecin حاذق وطبيب عالم اطبّا فلان كشيدن Il est abandonné des médecins ايتمك

ـ كفّ يد ايتمشلر در On dit figur. en parlant des maladies morales, Le temps est un grand médecin دهر وزمان طبيب اعظمدر C'est un médecin de l'âme dont il a besoin, et non d'un médecin du corps طبيب بدنه احتياجى اولميوب بر طبيب جانه محتاجدر ـ On dit aussi figur. et proverb. d'un homme qui se mêle de donner des remèdes, des conseils aux autres, et qui lui-même en a besoin, Médecin, guéris-toi toi-même كرطبيب نى خودرا *P.* ان كنت ذا طبّ فطبّ لعينك *A.* حكيم ايسهك ابتدا كنديكه علاج ايله *T.* تيمار كن

MÉDECINE. L'art de conserver la santé, et de guérir les maladies *A.* علم الطبّ ـ فنّ الطبابة *T.* حكيملك || La médecine est un art conjectural فنّ طبابت ظنّى وتخمينى علم طبابتده وقوف تامّى بر فندر Il sait bien la médecine اساتذهٔ ـ علماى طبّدن برى وار در Docteur en médecine زمرهٔ علماى طبّ La faculté de médecine Les écoles de médecine طبابت درسخانه لرى les livres كتب طبّيّه طبّدن Pratiquer, exercer la médecine طبابت ايتمك

Il signifie aussi, potion purgative *A.* مسهل pl. مسهلات ـ مشيّات pl. مشّى *P.* داروى شكمران *T.* شربت ـ يورك كسكين ـ مسهل شديد || Forte médecine سوره جك علاج بر légère مسهل خفيف شربت Ordonner une médecine شربت تناول ايتمك prendre داروى مسهل تدبير ايتمك بر دواى مسهل Préparer, faire une médecine شربت آلمق ـ بو شربت كركى ترکيب ايتمك Cette médecine a bien opéré ـ كبى عمل ايتدى Médecine douce, celle qui opère doucement دواء سهل ـ دواء ليّن العمل ـ مسهل خفيف العمل *P.* العمل *T.* داروى شكمران نرمساز شربت عملى قولايلقلو

On dit figur. Avaler la médecine, pour dire, se résigner malgré ses dégoûts *T.* حبّى يوتمق || Il lui fallut avaler la médecine حبّى يوتمغه مجبور اولدى

MÉDECINER. Donner des breuvages et autres remèdes *A.* مداوات *P.* علاج كردن ـ بدارو تيمار كردن *T.* علاج ويرمك || Je ne vous conseille pas de vous tant laisser médeciner نفسكى اول قدر مداواته آلشدرماكى نصيحت ايتمم Ils l'ont trop médeciné فلانه زياده سيله علاج ويرلدى Ils l'ont tant médeciné qu'il en est mort كثرت مداوات وفاتنه سبب اولمشدر

MÉDIANE. T. d'Anat. Qui est au milieu. Il ne se dit qu'en cette phrase, La veine médiane, pour dire, la veine du bras

nous n'avions à souper que deux méchants poulets طعامده اون نفر ایچون اوچ عدد خسیس وکم مایه پلیچدن غیری بر شی یوغیدی

MÈCHE. Cordon de fil, de coton, etc. qu'on met dans une lampe ou au centre d'une chandelle, et qui éclaire abreuvée de l'huile ou du suif qui l'environne *A.* ذبالة ـ نسيلة ـ فتيلة *P.* فتيلة *T.* زم ـ فتيل ـ پلیته فتیل ‖ La mèche d'une lampe قندیل Lampe à deux, à trois mèches ایکی یا اوچ فتیللو قندیل ـ Il signifie aussi, bout de corde allumée qui sert pour mettre le feu aux canons *T.* فتیل ‖ Ils sortirent tambour battant, balle en bouche, et mèche allumée قلعه‌دن طبلزنان وطوبلرده گله دردهان والده فتیللر فروزان اولدرق چیقوب کتمشلر در

MÉCOMPTE. Erreur de calcul dans un compte *A.* غلط الحساب ـ سهو الحساب *P.* نا درستئ شمار *T.* حساب یاکلشلغی ‖ Il y a du mécompte dans votre calcul حسابکده سهو وار در ‖ J'ai recompté ce sac, il y avait du mécompte شو کیسه‌ده سهو حساب اولدیغندن تکرار تعداد ایلدم Voilà un grand mécompte اشته عظیم بر غلط حساب

se **MÉCOMPTER.** Se tromper dans un calcul *A.* سهو فی الحساب ـ غلط فی الحساب *P.* نا درست شمردن *T.* یاکلش صایمق ـ حسابده یاکلمق ‖ Vous vous êtes mécompté dans votre calcul حسابکده سهو ایلدک Je me suis mécompté de tant شو قدر غروش یاکلش صایدم Prenez garde de vous mécompter یاکلش صایمقدن حذر ایله ـ Figur. ‖ Si vous espérez cette chose, vous vous mécomptez بو شیئی مأمول ایدر ایسه‌ک حسابکده سهو وار در ‖ Il s'est mécompté dans son calcul حسابنده آلداندی ـ یاکلش حساب ایلدی Il se mécompte fort dans cette affaire بو خصوصده پک یاکلش حساب ایدر

MÉCONIUM. T. de Méd. Il se dit d'un excrément noir qui s'amasse dans les intestins du foetus pendant la grossesse *A.* عقی pl. اعقاء

MÉCONNAISSABLE. Qu'on a peine à reconnaitre *A.* عسیر التعرّف ـ متعسّر التشخیص *P.* نا دانستنی *T.* بیلنمز ‖ Sa maladie l'a rendu méconnaissable خستەلکی چکدیکی تقریبیله بیلنمز اولدی Cet homme a changé d'humeur, il est méconnaissable فلان کشی اوّلکی طبیعتنی تغییر ایتمکله بیلنمز اولدی

MÉCONNAISSANCE. Manque de reconnaissance, de gratitude *A.* انکار النعمة ـ نسیان النعمة *P.* نا شناسایئ نعمت ـ فراموشئ نعمت *T.* ایولکی بیلمامه ‖ Il y a de la méconnaissance dans son procédé طور وحرکتنده نسیان نعمت اماراتی نمایاندر V. Ingratitude.

MÉCONNAISSANT. Qui oublie les bienfaits *A.* منکر النعمة ـ ناسی الکرم *P.* نعمت نا شناس *T.* ایولکک ـ ایولکی بیلمز ‖ Il ne sera pas méconnaissant du bien que vous lui ferez حقنه ایتدیککک لطف واحسانی بیلمامک شکرینی بیلمز کرم واحسانک شکرینی بیلمامک ـ احتمالی یوقدر ممکن دکلدر

MÉCONNAÎTRE. Ne pas reconnaître une personne *A.* عدم التشخیص *P.* نه دانستن *T.* طانیمامق ـ بیلمامک ‖ Il avait changé d'habit, je le méconnaissais تبدیل زیّ وقیافت ایتمکله فلانی تشخیص ایده‌مدم Cet homme qui était maigre, est devenu si gras, qu'on le méconnaît فلان کشی مقدّما نحیف ایکن شول رتبه‌ده کسب سمن ایلدیکه بیلنمز اولدی ـ Il se dit figur. d'un homme ingrat qui, par vanité, désavoue ses parens, ses amis ‖ Il est devenu si glorieux, qu'il méconnait ses parens خودبینلکی شول رتبه‌یه وارمشدر که اقرباسنی طانیمز اولدی

Se MÉCONNAÎTRE. Il se dit d'un parvenu qui oublie ce qu'il a été, et traite les gens avec hauteur *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوسنی اونوتمق ‖ Les parvenus se méconnaissent aisément خارجی اولان نو دولتان نسیان نفسه مبتلا درلر Vous oubliez ce que vous devez à mon rang, vous vous méconnaissez رتبەمه لایق اولان آدابک اجراسنده اختیار ذهول وغفلت برله اول بابده کندوکی اونودرسک

MÉCONTENT. Qui n'est pas satisfait de quelqu'un *A.* مغبرّ الخاطر ـ منکسر البال *P.* دلشکسته ـ دلگیر ـ نا خشنود *T.* بنجیده ـ کوسکون ـ کوکلی قیرق ـ خشنود اولمیان ‖ Il est mécontent de vous سندن مغبرّ الخاطر در ـ دلگیر در ‖ Il s'en est allé mécontent مغبرّ الخاطر اولدرق کتدی Je ne veux pas que vous soyez mécontent سنک منکسر البال اولدیغکه راضی دکلم

Il se dit aussi de ceux qui ne sont pas satisfaits du gouvernement *T.* دولت کوسکونی ‖ Ce courtisan est mécontent فلان ندیم پادشاهی دولت کوسکونیدر Il y a beaucoup de mécon-

MAZETTE. Méchant petit cheval *A.* فرس دميم *P.* اسب خرد
چوره بارکیر *T.* اندام

ME. Pronom personnel, qui signifie précisément la même chose que Je et Moi, mais qui ne s'emploie que comme régime du verbe *A.* نی *P.* مرا *T.* بندن - بكا - بنى || Vous me soupçonnez mal à propos بندن سوءظن - بغير حق بكا سوءظن ايدرسك Vous me donnez un sage conseil بكا عاقلانه نصيحت ايدرسك

MÉCANICIEN. Qui sait la Mécanique *A.* اهل علم جرّ الاثقال || Il faut qu'un mécanicien soit bon géomètre اهل علم جرّ الاثقال اولان كشى هندسده ماهر اولمق شرطدر

MÉCANIQUE. Partie des mathématiques qui a pour objet les lois du mouvement et les forces motrices dans les machines *A.* علم الجرّ الاثقال || Il a appris la mécanique علم جرّاثقالى تحصيل ايلدى

Il signifie aussi, la structure naturelle ou artificielle d'un corps, d'une machine *A.* تركيب الآلات - تركيب الاجزاء والآلات || La mécanique du corps humain بدن تركيب آلتى - والادوات des animaux تركيب آليسى - انسانك تركيب اجزا والاتى d'une montre ساعتك بدن بهايمك تركيب اجزا والاتى تركيب آلات وادواتى

Il signifie aussi, qui a rapport à la mécanique *A.* متعلّق بتركيب الآلات || Explication mécanique de l'économie animale انتظام حال حيوانينك تركيب آلاتنه متعلق شرح وتفسير

ARTS MÉCANIQUES. Les arts qui s'exercent par le travail de la main *A.* ال ايشى *T.* پزنكارى *P.* فنون آلية || On divise les arts en arts libéraux et en arts mécaniques فنون وصنايع ايكى قسمه منقسم اولوب برى فنون عاليه وديگرى فنون آليه در

MÉCANIQUE, signifie aussi, ignoble *A.* خسيس *P.* فرومايه *T.* الچق || Un métier bien mécanique غايت خسيس بر صنعت

MÉCANIQUEMENT. D'une manière mécanique *A.* على صورة التركيب الآلى

MÉCANISME. La structure d'un corps suivant les lois de la mécanique *A.* تركيب الاجزا || Le mécanisme de l'univers تركيب اجزاى عالم - On dit figur. Le mécanisme du langage, pour dire, la structure matérielle des élémens de la parole تركيب اجزاى كلام - اجزاى كلام تلافق Le mécanisme des vers

de la prose تركيب اجزاى كلام منظوم تركيب اجزاى كلام كلام منثورك تلافق اجزاسى - منثور

MÉCÈNE. Il se dit d'un grand seigneur qui encourage les arts et les sciences *A.* حامى المعارف *P.* معارفپرور *T.* معرفته معارفپرورلك ايدن - صاحبلك ايدن

MÉCHAMMENT. Avec méchanceté *A.* شرّاً - خباثةً *P.* با بد منشى *T.* ايله يرامزلق

MÉCHANCETÉ. Penchant à faire du mal *A.* خبث - خباثت سيهكارى - بدمنشى *P.* شقاوت - شرّة الطبع - شرّ الطينة *T.* يرامزلق || La méchanceté de son caractère جبلتنده مركوز خبث اولان مايهٔ خباثت Cet homme est plein de méchanceté طينت ايله مالامال بر آدمدر Il l'a fait par pure méchanceté شونى محض خباثته مبنى ايشلدى Une action pleine de noirceur et de méchanceté برسوء صنيع - شرّوخباثتدن عبارت - Et action méchante شقاوت وخباثتدن عبارت بر كريهه || Il a commis une horrible méchanceté بادئ دهشت اولهجق بر خباثت ايتدى Méchanceté noire خباثت شنيعه

MÉCHANT. Mauvais, qui n'est pas bon *A.* قبيح - ردئ *P.* بد - زشت *T.* فنا - چركين || Méchant pays مملكت رديئه chemin فنا يول - طريق ردئ habit جامهٔ - ثوب قبيح cause دعواى ردى Méchante viande لحم ردئ زشت

Et qui manque de probité *A.* فاسد pl. فسدة *P.* نابكار *T.* قاصئ مفسدتكار || Méchant homme فاسد آدم juge يرامز dessein قصد فاسد de méchantes gens مفسدتكاران - فسدهٔ ناس Méchante intention نيّت فاسده action عمل فاسد

On dit d'une personne médisante, que c'est une méchante langue *A.* بذئ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلى زفيرلى

Il signifie au substantif, qui est enclin au mal *A.* شرير pl. اشرار - اهل الشرّ *P.* خبيث - بد كيش - بد منش - بد نهاد - بد كردار - ديو مردم - بد فعال - خباثتكار *T.* يرامز || Il faut fuir les méchans اهل شرّدن حذر اولنملو در || C'est un méchant شرير بر آدمدر Hanter les méchans اهل شرّ ايله مجاورت ايتمك Dieu punira les méchans جناب منتقم قهّار اشرارك جزاى ما يليقلرينى اجرا ايدهجكدر On dit, que les bons pâtissent pour les méchans اخيار اشرارك سيئهسنه اوغرارلر

Il se prend aussi pour Chétif, insuffisant *A.* خسيس - هادر - دنى *P.* كم قدر - كم مايه *T.* كوتى || Nous étions dix, et

تعبیرقبیح ـ تعبیر ردیٔ phrase سؤ اتّفاق rencontre قبیح
بو مملکتـکـ فنا تعبیر ـ تعبیر بد ـ L'air est mauvais dans ce pays
هواسنده ردائت وار در ـ هواسی نا خوشدر Cet homme a
بد لقا ـ ردیٔ السیما ـ قبیح الادا بر آدمدر Il mauvais air
est de mauvaise foi بد وفا در ـ بد عهد در Il s'est tiré d'un
mauvais pas ـ ایتدیکی سؤ تدبیردن یقهسنی شیوشدردی
بصدیغی چورک تحتهدن تخلیص نفس ایلدی Il est en
mauvaise santé نا خوش مزاجدر ـ سوء مزاجی وار در en
mauvais état سؤ حالده در

Et qui cause du mal *A.* مضرّ ـ مفسد *P.* زیان آور ـ آفترسان
T. ضررلو ـ کوتولدیجی || L'excès d'application est mauvais à
la santé مبالغهٔ اشتغال مفسد ـ فرط اشتغال مزاجه مضرّ در
Le fruit est mauvais pour de certains estomacs بر وصحتدر
بعض معدهلری افساد ایدر ـ فواکه بعض معدهلره مضرّ در

Et qui présage quelque mal, qui est malheureux *A.* نحس
مشئوم ـ شوم ـ منحوس ـ *P.* نا خجسته ـ نا مبارک ـ بد *T.*
présage فال شوم ـ فال نحس || Mauvais augure فنا ـ اوغورسز
استدلال مشئوم دلالت مشئومه ـ دلیل منحوس pronostic
Mauvaise physionomie سیمای نحوستنما ـ سیمای منحوس

On dit, Les temps sont mauvais, pour marquer des temps de
trouble, de disette *A.* ایّام *P.* ایّام موحشة ـ مناحس الایّام
فنا وقتلر *T.* نا خجستگی

On dit, Aller en de mauvais lieux, pour dire, aller en des
lieux de débauche مذموم یرلره آمد شد ایتمک

Il signifie aussi, dangereux, qui veut faire du mal à quelqu'un
A. خبیث ـ فاسد المزاج *P.* بد کیش ـ شقاوت پیشه ـ
فاسد ـ خبیثدر || Il est mauvais کوتی ـ یرامز *T.* خباثتکار
برخبیث همجواری وار در Il a un mauvais voisin المزاجدر
ـ عقل خباثت آلود Mauvais esprit یرامز بر قومشوسی ـ
روح خبیث *A.* On appelle le diable, Mauvais ange ـ مزاج فاسد
جنّ شرّیر ـ

On dit, Prendre une chose, l'interpréter, l'expliquer en mauvaise part, pour dire, la prendre en mal بر شیئی مخالف
بر شیئک معناسنی مخالف ـ معنا ایله توجیه ایتمک
طرفنه صرف ایتمک

Mauvais, se prend aussi substantivement *A.* رداءت ـ قبح
P. بدی *T.* فنالق ـ کوتیلک || Il faut prendre le bon et le
mauvais d'une affaire مصلحتک حسن وقبحنی مطالعه ایتملو

نفع وضرّ طرفلرینی ـ نیک وبدینی دوشنمک لازمدر ـ در
ملاحظه ایتمک کرکدر Il est difficile à contenter, et ne voit
jamais que le mauvais d'un ouvrage بغایت مشکل پسند
ـ عیبنه بقار ـ اولوب هر شیئک قبحی طرفنی کورر
عیبنی بولور

Trouver mauvais, se dit pour Désapprouver *A.* تقبیح ـ
استقباح *P.* بد شمردن ـ ناپسند داشتن ـ نا روا داشتن ـ
نا مستحسن شمردن *T.* فنا بولمق ـ بکنمامک ـ مناسب
کورمامک || Je suis assuré qu'il ne le trouvera pas mauvais
بو شیئی تقبیح ایتمیهجکنی محققاً بیلورم Il m'a refusé
la porte, son maître le trouvera mauvais دخولمه رخصت
ـ ویرمامشدر بو حرکتنی آغاسی تقبیح ایدهجکدر
مناسب کورمیهجکدر

MAUVE. Plante *A.* خبازی *P.* توله ـ ملکک *T.* ابه کومجی

MAUVIETTE. On donne ce nom à l'alouette commune. V. Alouette.

MAXILLAIRE. Qui a rapport aux mâchoires *A.* لحیی ـ فکّی
P. زفری *T.* چکهنک || Glandes maxillaires غدد لحییّه

MAXIME. Proposition qui sert de principe et de fondement en
quelque science ou en matière de conduite *A.* قاعدة pl. قواعد
P. آیین *T.* اصول || Maxime générale قاعدهٔ مطلقه fonda-
mentale قاعدهٔ اصلیّه ـ معدود بر قاعده اصل الاصولدن
bonne قاعدهٔ مستحسنه mauvaise قاعدهٔ ردیئه dangereuse
قاعدهٔ pernicieuse قاعدهٔ خطرناک ـ خطری موجب قاعده
قواعد علم اخلاق Les maximes de la morale مستلزمة الوخامة
de la politique تدبیر امور دولتک اصول وقاعدهلری Ma-
xime d'État اصول دولت Suivre de certaines maximes بعض
هرکسک کونه قواعده تبعیّت ایتمک Chacun a ses maximes
بر کونه اصولی ـ بر کونه قاعدهسی وار در C'est là sa ma-
xime اتّخاذ ایلدیکی اصول بو در Il a fait cette chose contre
sa maxime ordinaire معتادی اولان اصوله مغایر حرکت
عادت مستمرّهسی اولان قاعدهنک خلافنه ـ ایلدی

MAXIMUM. Le plus haut degré où une chose puisse être portée
A. اقصی الغایات ـ حدّ الکمال *P.* مرتبه بالاتربین *T.* اک
بیوک مرتبه || Ce dévouement est le maximum de la vertu بو
مقوله تسلیمیّت اقصی الغایات صلاح وفضیلتدر Cette phrase
est le maximum du ridicule بو تعبیر اضحوکهنک حدّ کمالیدر

MAYENNE. V. Aubergine.

MÂTURE. L'assemblage de tous les mâts d'un vaisseau *A.* دقول السفينة *P.* تیرهای کشتی *T.* کمینک دیرکلری طاقمی || La mâture de ce vaisseau est très-bonne بو سفینه‌نک دیرکلری طاقمی اعلا در — Il se dit aussi du bois propre à faire des mâts *T.* کمی دیرکی کراسته‌سی || On tire beaucoup de mâture de Norvège فلان مملکتدن کلّیتلو کمی دیرکی کراسته‌سی جلب اولنور

Il se dit aussi de l'art de mâter les vaisseaux *A.* فنّ النصب الدقول *P.* فنّ نشاندن تیر بکشتی *T.* کمی ـ دیرکجیلک دیرکلرینی دیکمنک فنی || Ce constructeur entend bien la mâture بو کمی معماری دیرکجیلک فننی رعنا بیلور

MATURITÉ. État où sont les fruits quand ils sont mûrs *A.* نضج ـ بلوغ الی النصاب *P.* پختگی *T.* حال ـ پشمه نضج تام || Parfaite maturité کمالنی بولمه ـ نصابنی بولمه Ce fruit ne viendra pas à maturité بو فاکهه درجهٔ نضجه واصل اولهجغی یوقدر — Il se dit aussi des abcès || Cet abcès est à son point de maturité بو ورم درجهٔ نضجه رسیده اولمشدر

Il s'emploie aussi au figuré || Cette affaire est dans sa maturité نصابنی ـ بو مصلحت درجهٔ نضجه بالغ اولمشدر La maturité de l'âge نضج السنّ ـ یاشنک کمالی بولمشدر de l'esprit نضج الرأی ـ رسوخ العقل Au lieu d'aller légèrement dans cette affaire, il faudra y procéder avec maturité بو خصوصده خفت ایتمکدن ایسه رأی ناصح ایله عمل وحرکت رأی ناصح ایله اولیدر Après qu'on eut délibéré avec maturité بر ایوجه ملاحظه ایده‌رک مشاوره ـ لدی المشاوره اولندقدنصکره — On dit aussi, Son style acquerra de la maturité, c'est-à-dire, de la solidité انشاسی وقتیله کسب نضج کسب رسوخ واستحکام ـ واستحکام ایده‌جکدر

MAUDIRE. Faire des imprécations *A.* لعن ـ العان *P.* نفرین بد دعا ایتمک ـ لعنت اوقومق *T.* دشنام کردن ـ کردن || Le christianisme défend de maudire ses persécuteurs بر کمسنه کندو علیهنه اولنلره لعن ونفرین ایتمک شریعت عیسویه‌ده ممنوعدر Il maudit tous les jours ceux qui lui ont donné de mauvais conseils کندویه سوء نصیحت ایدنلره کلّ یوم شویله... Il maudit le jour que... لعنت اوقومقدن خالی دکلدر بختننه لعن Il maudit sa destinée اولدیغی کونه لعنت اوقور — En parlant de Dieu, il signifie, réprouver ونفرین ایدر || Dieu a maudit toute cette génération بو حضرت ربّ العالمین نسل وذرّیتنک مجموعنه لعنت ایلدی Cet homme a été maudit de Dieu من قبل الرحمن ـ مظهر لعنت ربّانی اولمشدر مظهر لعنت اولمشدر

MAUDIT. *A.* ملعون pl. ملاعین *P.* لعنت کرده ـ دشنام زده *T.* لعنتلنمش

Il signifie aussi, très-mauvais *A.* اشنع ـ اقبح *P.* بدترین *T.* پک فنا ـ پک چرکین || Maudit chemin طریق اقبح jour یوم اشنع livre کتاب اقبح métier اشنع بر حرفت

MAUSOLÉE. Tombeau somptueux *A.* مرقد pl. مراقد *P.* دخمه ـ گوراب *T.* تربه || Un mausolée de marbre مرمردن بنا اولنمش بو مرقد عالی

MAUSSADE. Désagréable, de mauvaise grâce *A.* بشیع ـ بشیع الاطوار *P.* بی نمک *T.* دادسز || Cet homme est maussade بشیع الاطوار بر آدمدر Il est maussade en tout ce qu'il fait جمیع اعمال وافعالنده بی نمک آدمدر

Il se dit aussi des ouvrages mal faits *A.* قبیح الصورة ـ عدیم الظرافة ـ عدیم الحسن *P.* نا زیبا *T.* یاقشقسز ـ چرکین ـ حسنسز || Cet habit est fort maussade بو لباس Ce bâtiment est maussade بو بنا حسن بغایت حسنسز در وظرافتدن عاریدر

MAUSSADEMENT, adv. *A.* بشیعاً ـ بطور البشیع *P.* ببی نمکی *T.* دادسزلق ایله

MAUSSADERIE. Mauvaise grâce *A.* بشاعة الطور *P.* بی نمکی *T.* دادسزلق || Elle est belle, mais elle est d'une maussaderie insupportable بو خاتوننک حسنی وار در لکن بشاعت طوری چکلمه‌جک حال دکلدر

MAUVAIS. Qui n'est pas bon *A.* قبیح ـ سوء ـ سیّئ ـ ردیّ *P.* بد ـ نا خوش *T.* فنا ـ کوتی || Mauvais pain نان ردیّ vin خمر ردیّ bruit شایعهٔ قبیحه visage وجه ردیّ ـ وجه chemin طریق ردیّ temps هوای ردیّ ـ فنا هوا چهرهٔ بد ـ قبیح goût فکر مردود ـ فکر فاسد ـ فکر ردیّ sentiment فنا یول ـ سیّئ الخلق آدم homme مزهٔ بد ـ طعم کریه ـ طعم ردیّ poète شاعر یرامز آدم ـ فنا آدم ـ بد طینت ـ ردیّ الجبلّة قحط ـ شدّت سنه‌سی ـ سنهٔ ردیئه Mauvaise année قبیح فنا عادت ـ عادت ردیئه coutume قیتلق سنه‌سی ـ سنه‌سی ـ کلام ردیّ parole انقباض طبع ـ کیف نا خوش humeur دربت قبیحه habitude فنا سوز ـ بد صحبت ـ کلام قبیح طور façon رایحهٔ کریهه ـ رایحهٔ ردیئه odeur دربت ردیئه ـ

باعث معارضه اولدجق بر شئ يوقدر - يوقدر

En Matière. En fait de... *A.* في الامر *P.* در فلان كار *T.* جنكك خصوصنده - بابنده - امرنده || En matière de guerre مرافعه خصوصنده بابنده de procès

MÂTIN. Espèce de chien servant à garder une cour, un troupeau *A.* كلب حراس *P.* سگ پاسبانى *T.* بكجى كوپكى || Gros mâtin كبير بر كلب حراس

MATIN. La première partie du jour *A.* صبح - بكرة - غدو - غدية pl. غدايا *P.* بام - صبحدم - صبحگاه *T.* صباح || Il se lève de bon matin على السحر قالقار - على الصباح قالقار صباحلين قالقار - سحرى يتاقدن قالقار - L'étoile du matin كوكب صبح - ستارهٔ صبح - صباح يلدزى La prière du matin صلات الصبح - صباح نمازى || Il s'emploie aussi adverb. Matin et soir *A.* في الصبح والمسا - بالغدو والآصال - غدية واصيلةً *P.* بام وشام *T.* صباح اخشام

MATINAL. Qui s'est levé matin *A.* قائم بكرة *P.* سحرخيزنده *T.* صباح قالقمش || Vous n'êtes pas si matinal aujourd'hui بو كون اولقدر صباح قالقمش دكلسك - كونكى On dit, L'aube matinale, pour dire, l'aurore *A.* سحر - صبح كاذب - طكك - صباح سوكلديكى وقت *T.* سپيده دم *P.* شفق - يرى آغارديغى وقت

MATINÉE. Le temps qui s'écoule depuis le point du jour jusqu'à midi *A.* اوّل النهار - صباح *P.* بامداد *T.* صباح || Une belle matinée بر صباح لطيف Les matinées sont fraîches en automne وقت خزانك صباحلرى سرين اولور Il n'a rien fait de toute la matinée اوّل نهار وقتنى بلا شغل كچوردى

Le milieu de la matinée s'appelle *A.* وقت الضحا - ضحوة *P.* چاشت *T.* قوشلق وقتى - قوشلق

MATINES. La partie de l'office divin, qui se dit la nuit vers le matin *A.* صلاة الآخر الليل - صلاة السحر

MATINEUX. Qui est dans l'habitude de se lever matin *A.* قايم فى الصباح *P.* سحر خيز *T.* صباحجى

MATINIER. Qui appartient au matin. Il ne se dit qu'en cette phrase: L'étoile matinière *A.* كوكب الصبح - كوكب الفجر *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح يلدزى

MATIR. Rendre mat de l'or ou de l'argent *A.* اعمال بلا جلاء *P.* بيفروغ پرداختن *T.* صونق ياپمق

MATOU. Mâle du chat domestique *A.* قط pl. قطاط *P.* پوشك

اركك كدى *T.* نر

MATRICE. La partie de la femme où le foetus est conçu *A.* رحم pl. ارحام *P.* زهدان - بوكان *T.* دول يتاغى || Le col de la matrice *A.* عنق الرحم *P.* گلوى زهدان *T.* دول دهانهٔ *P.* فوه الرحم - فم الرحم *A.* l'orifice يتاغنك بوغازى زهدان *T.* دول يتاغى آغزى Cette femme a des maux de matrice بو عورت رحامته مبتلا در Vapeurs de matrice, ou maux de mère ابخرهٔ رحم Ulcère à la matrice قرحهٔ رحم

Matrices, en termes d'imprimerie, signifient, les moules dans lesquels on fond les caractères *A.* قوالب الحروف *T.* حروف قالبلرى

On appelle Couleurs matrices, les couleurs simples *A.* الوان بسيطة *P.* رنگهاى ساده *T.* ساده رنكلر

Et langue matrice, celle qui n'est dérivée d'aucune autre *A.* امّ اللسان

MATRICULE. Le registre dans lequel on écrit le nom de ceux qui entrent dans une société *A.* سجل pl. سجلات *P.* روزنامچه *T.* كتوك - آنا دفترى || Le nom de ce marchand n'est point dans la matricule بو بازركانك اسمى سجلده مقيّد دكلدر Il a payé son droit de matricule سجلده قيد اولنوب قيديّه عوايدينى ادا ايلدى

MATRIMONIAL. T. de Pratique. Qui appartient au mariage *A.* نكاحى - نكاحيّه || Questions matrimoniales نكاحه - مسايل نكاحيّه نكاحه متعلق شروط وعهود conventions دائر مسئلهلر Cause matrimoniale نكاحه متعلق دعوا

MATRONE. Sage-femme désignée par la Justice, pour constater l'état d'une femme *A.* اهل الخبرة *P.* قابلة اهل ماماجهٔ اهل خبرت *T.* اهل خبرت ابه قادين || On a jugé sur le rapport de la matrone اهل خبرت ابه قادينك تقريرى موجبنجه حكم اولندى Les matrones ont été appelées pour voir... كشف حال ضمننده اهل خبرت اولان ابه قادينلر... دعوت واحضار اولنمشدر

MATURATIF. Il se dit des médicamens qui favorisent la suppuration des abcès *A.* منضج دواء pl. ادوية منضجة pl. منضجات *P.* پخته ساز *T.* پشوريجى - نصابه كتوريجى

MATURATION. Progrès des fruits vers la maturité *A.* انتضاج *P.* پزش *T.* پشمه || Ce temps est contraire à la maturation des fruits بو هوا انتضاج اثماره مخالفدر

حاضر وآماده ايلدى — On dit figur. d'un homme qui fait des recueils pour travailler à un ouvrage d'esprit, qu'il assemble, qu'il prépare ses matériaux مواد لازمه‌یی جمع وتدارك ايتمكده در

MATÉRIEL. Qui s'est formé de matière *A.* مادّى || Les choses matérielles اشياى مادّيه L'âme de l'homme n'est point matérielle روح انسان ماده‌دن — نفس ناطقه مادى دكلدر معرّا در

Il signifie aussi, grossier *A.* غليظ — كثيف *P.* كند *T.* قبا || Cet ouvrage est trop matériel زياده‌سيله قبا بر ايشدر — Figur. || C'est un homme, c'est un esprit bien matériel *A.* كثيف العقل *P.* كند ذهن *T.* كند عقللو

MATERNEL. Qui est relatif à la qualité de mère *A.* اموى — امّى *P.* مادرى *T.* آنانك || Amour maternel علاقهٔ امويّه — حنين مادرى Affection maternelle محبّت مادرى

On appelle Côté maternel, la ligne de parenté du côté de la mère *A.* ذوى الارحام — اقارب لام *P.* خويشان از سوى مادر *T.* آنا طرفندن اولان خصملر — Et biens maternels, les biens qu'on reçoit du côté de la mère عن امّ منتقل اولان اموال

On dit, Langue maternelle, pour dire, la langue du pays où l'on est né *A.* لسان الآبا *P.* لسان مادر زاد *T.* آنانك لسان — بابانك دلى || Il est honteux de mal parler sa langue maternelle لسان مادر زادى ركاكت ايله تكلّم ايتمك عيبدر

MATERNELLEMENT. D'une manière maternelle *A.* حسب الامومة — امويّا *P.* مادرانه *T.* آناجه — والده‌جه || Cette femme ne pardonne rien à ses enfans, mais elle les corrige maternellement بو خاتون اولادينه جزئى وكلّى بر شئ عفو ايتميوب تأديب واصلاحلرينه مادرانه سعى ايدر

MATERNITÉ. L'état, la qualité de mère *A.* امومت *P.* مادرى *T.* آنالق

MATHÉMATICIEN. Qui sait les mathématiques *A.* رياضى pl. رياضيّون — اهل العلم الرياضة pl. ارباب العلم الرياضة || Je m'en rapporte aux mathématiciens بو بابده ارباب علم رياضتك رأينه مراجعت ايده‌رم

MATHÉMATIQUE. Science qui a pour objet les propriétés de la grandeur *A.* علم رياضى pl. علوم رياضيّة — علم الرياضات || Il sait les mathématiques علوم رياضيّه‌يه واقف وآشنا در

Les instrumens de mathématique آلات رياضيّه La Géometrie, l'Astronomie, l'Optique, la Musique, etc. sont des parties des mathématiques علم هندسه وعلم هيئت وعلم قوّت بصر وعلم موسيقى وسائر اول مقوله‌لر علوم رياضيّات اجزاسندندر Problème de mathématique مسئلهٔ رياضيّه

MATHÉMATIQUEMENT. Selon les règles des mathématiques *A.* حسب القواعد الرياضيّة

MATIÈRE. Ce dont une chose est faite *A.* مادّة pl. موادّ *P.* مايه *T.* مايه || Le bois, la pierre, etc. sont la matière dont on fait les bâtimens ابنيه‌نك ماده‌سى اخشاب واحجار وسائر اول مقوله شيلر در La façon de l'ouvrage coûte plus que la matière ايشك استاديه‌سى مادهٔ اصليه‌سى قيمتندن زياده در

En termes de Philosophie, il signifie, la substance étendue et impénétrable, et qui est capable de recevoir toutes sortes de formes *A.* مادّة || La divisibilité, les propriétés de la matière ماده‌نك قابليّت تجزّى وانقسامى وخصايصى —

On appelle Matière première, la matière considérée en faisant abstraction des formes dont elle est susceptible *A.* مادّهٔ اصليّة

Il se dit en termes de Médecine, des excrémens ou déjections du corps humain || Matière cuite مادّهٔ ناضجه crue مادّهٔ غير ناضجه — مادهٔ نا پخته — چيك ماده indigeste مادّهٔ غير هضيمه — مادّهٔ نا گوار — سينمامش ماده Les matières ne sont pas liées موادّ ماده‌لر معقود دكلدر Les matières sont louables محموده در Il est sorti beaucoup de matière de cette plaie بو جراحتدن وافر ماده چيقدى

Il signifie aussi, le sujet sur lequel on écrit, on parle || Belle matière مادّهٔ لطيفه — مادّهٔ ممكن ample مادّهٔ واسعه stérile مادّهٔ عقيره riche مادّهٔ معموره — مادّهٔ كثيرة الفروع La matière d'un discours كلامك مادّهٔ موضوع لهى Traiter à fond une matière بر ماده‌دن بكنها بحث ايتمك — على طريق الاستكناه Entrer en matière ماده‌يه شروع ايتمك

Et cause, sujet, occasion *A.* باعث — وسيلة — سبب *P.* سر رشته — بهانه *T.* طوتدمق || Il n'y a pas matière à se fâcher باعث غضب اولدجق بر شئ يوقدر Donner matière à rire كولمكه سبب ويرمك Il a donné matière de parler à bien des gens وافر كسان بيننده قيل وقاله وسيله ويردى — Il n'y a pas matière de querelle وسيلهٔ مجادله سر رشته ويردى

pl. اطلال P. ویران - خرابه‌زار T. ویرانه || Les hiboux, les oiseaux de nuit se retirent dans les vieilles masures بایقوش وسائر کیجه قوشلری خرابه یرلرده اقامت ایدرلر C'était une fort belle maison, mais ce n'est plus qu'une masure مقدّما غایت اعلا بر قوناق ایکن الیوم بر خرابه زار در - الیوم ویراندر - Il se dit figur. d'une habitation qui menace ruine A. خرابة pl. خرابات P. ویرانخانه T. خرابه مشرف

MAT. Il se dit des métaux qu'on met en oeuvre, sans y donner le poli A. غیر مجلّا - غیر مصیقل P. بیفر - بیفروغ T. جلاسز - صونق || Argent, or mat صونق آلتون وصونق کمش

Il signifie aussi, lourd, compacte A. کثیف P. سخت T. قاتی || L'orge employée seule en mouture donne un pain mat یالکز آرپه اونیله یاپیلان نان کثافتلو اولور

MAT. Il se dit au jeu des échecs, du coup qui fait gagner la partie T. مات - On dit figur. Donner échec et mat à quelqu'un, pour dire, emporter sur lui un avantage complet برکمسنه‌یی مات ایتمک

MÂT. Grosse pièce de bois, qui sert à porter les voiles d'un vaisseau A. دقل pl. دقول P. تیر - ستون کشتی T. کمی دیرکی - سرن || Le grand mât A. دقل کبیر P. تیر میانه T. اورته دیرکی Le mât d'avant ou de misaine A. دقل المرنحة P. ستون پیشین کشتی T. میجنه دیرکی - باش دیرکی de hune بالای ستونه چناقلق دیرکی Monter au haut du mât دیرکک اوزرینه چیقمق - صعود ایتمک Les cordages du grand mât اورطه دیرکنک هلاطلری L'amiral porte le pavillon au grand mât پاشا کمیسنک بیراغی اورته دیرکده آچیلور - آمیرال کمیسنک -

MATAMORE. Faux brave A. متشجّع P. لافزن دلاوری T. بهادرلک صتان

MATELAS. La pièce de la garniture d'un lit, que l'on remplit de laine ou d'autre matière A. فراش - نضیدة P. پستر - دست رست T. مندر - دوشک || Petit matelas کوچک مندر bien dur خشونتلو بر مندر Matelas de laine یپاغی ایله طولمش دوشک

MATELASSER. Garnir de quelque toile rembourrée en façon de matelas A. تنجید علی صورة النضیدة P. بسان پستر پیراستن T. شلته واری دونانمق || Matelasser des chaises صندلیه‌لرک اوتوره‌جق یرلرینی شلته‌واری دونانمق

MATELASSÉ. A. منجّد بالنضیدة P. بسان پستر پیراسته T. شلته واری دونانمش

MATELASSIER. Ouvrier qui fait des matelas A. نجّاد P. پسترگر T. یورغانجی

MATELOT. Celui qui est employé pour faire le service d'un vaisseau A. ملّاح pl. ملّاحون - نوتیّ pl. نواتی - صراریّ pl. صراریّون P. کشتیبان T. کمیجی || Enrôler des matelots کمیجی یازمق

À LA MATELOTE, signifie, à la façon des matelots A. کالملّاح - علی صورة الملّاح P. بسان کشتیبان P. کمیجیجه

MATER. T. du jeu d'échecs. Réduire le roi à ne pouvoir sortir de sa place T. مات ایتمک

Figur. Humilier, abattre A. تذلیل P. خوار کردن T. آلچقلتمق || Il a été bien maté par le mauvais succès de cette affaire مصلحتک سوء نتیجه‌سندن بغایت تذلیل اولدی

On dit aussi, Mater son corps, sa chair, pour dire, les mortifier, les affaiblir A. اماتة النفس - قهر النفس - تعذیب النفس P. بخود سختی کردن T. نفسنه اذیّت چکدرمک || Mater sa chair par des jeûnes, par des austérités صیام مدید وتشدّدات گوناگون ایله اماتهٔ نفس ایتمک

MÂTER. Garnir un vaisseau de ses mâts A. تجهیز السفینة P. کشتیرا بتیر پیراستن T. کمی‌یی دیرک ایلهٔ دونانمق

MÂTÉ. A. مجهّز بالدقل P. بتیر پیراسته T. دیرک ایله دونانمش

MATÉRIALISME. Opinion de ceux qui n'admettent point d'autre substance que la matière A. مذهب المعتقدین علی وجود المادّة فقط

MATÉRIATISTE. Celui qui n'admet que la matière A. معتقد علی وجود المادّة فقط

MATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est matière A. مادّیّت || La matérialité de l'âme est une opinion insoutenable نفس ناطقه‌نک مادّیّتی اعتقادی تأیید اولنمق نا ممکندر

MATÉRIAUX. Les différentes matières qui entrent dans la construction d'un bâtiment A. ما لزم البنا pl. لوازم البنا pl. مهمّات البنا pl. حوایج البنا P. مالزمهای بنا T. بنایه لازم اوله‌جق شیلر || Il va bâtir, il a ses matériaux tout prêts بنایه شروع ایده‌جک اولمغله حوایج ومالزمهٔ بنانک جمله‌سنی

MASSACRER. Tuer des gens sans défense *A.* ذبح *P.* كشتن *T.* قيرمق - بوغازلمق || On massacra quatre mille personnes dans cette nuit-là اول كيجه درت بيك نفوس ذبح ايلديلر - قيرمشلر در -

Massacré. *A.* مذبوح *P.* كشته *T.* بوغازلنمش

MASSACREUR. Qui massacre *A.* ذباح *P.* كشنده *T.* بوغازليجى

MASSE. Amas de plusieurs parties qui font corps ensemble *A.* كومة - جماع *P.* توده *T.* طوب || La masse informe et confuse du chaos هيولانك متغير الاشكال ومختل الاحوال كومه سى Ce bâtiment n'est qu'une grosse masse de pierres اولان بو بنا بر عظيم طاش كومه سندن غيرى شئ دكلدر

On dit aussi, La masse de l'air هوانك هيئت مجموعه سى

La masse du sang قانك طوبى - هيئت مجموعهٔ دم

Il se dit aussi d'un seul corps très-solide *A.* كمزة pl. كمز *T.* قيا || Une masse de plomb بر قورشون قياسى de métal كلچه - معدن كلچه سى - بر عدد معدن قياسى

Il signifie aussi, fonds d'argent d'une succession, d'une société *A.* مالك - اصيلة المال - مجموع المال *P.* همه مال *T.* مالك طوبى || Toute la masse est de cent mille écus مالك مجموعى يوز بيك غروشدن عبارتدر On a tiré tant de la masse مالك طوبندن شو قدر اقچه افراز اولندى Il faut qu'il rapporte cela à la masse بو مبلغ مالك طوبنه ضم اولنملو در

Et la somme que l'on retient sur la paye de chaque soldat *A.* افراز pl. افرازات

Masse. Espèce d'arme faite de fer, fort pesante par un bout, avec laquelle on assomme *A.* جرز pl. اجراز - مقمعة *P.* گرز *T.* بوزطغان || Il l'assomma d'un coup de masse فلانى بر يك ضربهٔ گرز ايله - ضربهٔ مقمعه ايله نقش زمين ايلدى افتادهٔ خاك دمار ايلدى

Et une espèce de bâton qu'on porte en certaines cérémonies *A.* محضرة *P.* دورباش *T.* دكنك || On porte des masses devant le chancelier de France فرانسه ده باش وكيلك پيشگاهنده محضره لو آدملر روانه اولورلر

Et une espèce de gros marteau de fer *A.* مرداس *P.* كلنك *T.* كلنك || Rompre des rochers avec une masse كلنك ايله قيايى قيرمق

MASSEPAIN. Sorte de pâtisserie faite avec des amandes et du sucre *A.* لوزينج *P.* لوزينه *T.* بقلوا

MASSIER. Officier qui porte une masse en certaines cérémonies *A.* حامل المحضرة *P.* دورباشدار *T.* دكنكلو

MASSIF. Ce qui est gros et solide *A.* ضخم *P.* دژمان *T.* يوغون || Je ne veux pas de la vaisselle si massive اول قدر ضخامتلو اوانئ سيمدن حظ ايتمم Une grosse tour massive يوغون بر قله

Figur. Grossier, lourd *A.* غليظ *P.* كند *T.* قبا || Cet homme a l'esprit bien massif بر آدمدر كند ذهن - غليظ الذهن

Il se dit aussi des ouvrages d'orfévrerie qui ne sont pas creux en dedans *A.* مصمت *P.* يكپاره *T.* صوم || Une statue d'or massif ذهب مصمتدن مصنوع بر عدد صنم Une croix d'argent massif صوم كمشدن ياپلمش بر خاچ

Et d'un ouvrage de maçonnerie fondé en terre, pour porter quelque piédestal *A.* بنيان مرصوص *P.* بنلاد *T.* كاركير تمل

MASSUE. Sorte de bâton noueux *A.* بيزارة pl. بيازير - وبيل *P.* كوپال چوبين *T.* صويمانتى - چوماق || La massue d'Hercule فلان بهادرك چوماغى

On appelle figur. Coup de massue, un accident fâcheux et imprévu *A.* قارعة pl. قوارع *P.* قضاى ناگهانى *T.* اوممدق بر بلا

MASTIC. Résine qui découle d'un arbre appelé Lentisque *A.* مصطكى - علك pl. علوك *P.* كندرك - سكز - ازا *T.* ساقز - ساقز چينمك - مضغ علك ايتمك || Mâcher du mastic

Il se dit aussi, de certaines compositions dont on se sert pour coller et enduire quelques ouvrages *A.* معجون || Il faut coller cela avec du mastic شونى معجون ايله ياپشدرمق اقتضا On fait des tables de mastic qui imitent le marbre معجون ايدر ايله مرمره تقليد سفره ياپرلر

MASTICATION. T. de Méd. Action de mâcher *A.* علك - مضغ *P.* لوك - خايش *T.* چينمه

MASTICATOIRE. T. de Méd. Remède qu'on mâche pour exciter l'excrétion de la salive *A.* عالك مهيج اللعاب *P.* خايبيدهٔ خيو انگيز *T.* سالياز سورر چينمتى

MASTIGADOUR. Sorte de mors qu'on met dans la bouche du cheval pour exciter la salive *A.* لجام مهيج الروال *P.* لگام خيو انگيز *T.* سالياز كتوره جك كم

MASTIQUER. Coller avec du mastic *A.* الزاق بالمعجون *P.* بمعجون بهم پيوستن *T.* معجون ايله ياپشدرمق

MASURE. Ce qui reste d'un bâtiment tombé en ruine *A.* طلالة

خصوصی حال فحولته محتاجدر

MASQUE. Faux visage dont on se couvre pour se déguiser *A.* وجه مستعار *P.* چهرهٔ عاریت *T.* عاریتی یوز ـ یاپمه یوز || Masque hideux اقبح واشوه بر چهرهٔ عاریت || Ôtez votre masque یوزکدن رفع چهرهٔ عاریت ایله Arracher le masque à quelqu'un بر کمسنه‌نک حامل اولدیغی وجه مستعاری نزع ایتمک Un masque de vieillard سیماسنده مسنّ وسالخورده بر عاریتی یوز

Masques. Ceux qui portent des masques *A.* ملبّس بوجه المستعار *P.* پوشیدهٔ چهرهٔ عاریت *T.* عاریتی یوزلو ـ چهره‌سی عاریتی || Une compagnie de masques یاپمه یوز ایله اورتولی یوزلو کسانه‌دن عبارت بر گروه || Il faut laisser entrer les masques یاپمه یوز ایله چهره‌لری اورتولی اولنلرک مجلسه دخوللرینه رخصت ویرلملو در

On dit figur., Lever le masque, pour dire, ne dissimuler plus *A.* کشف النقاب الریا ـ رفع المجنّة التستر *P.* رفع روپوش زرق وفریب کردن *T.* ریا اورتوسنی یوزدن صیرمق || Ce fourbe, cet hypocrite n'avait pas encore levé le masque اول حیله‌باز ریاکار روپوش زرق وفریبی هنوز رفع ایتمش دکل ایدی ـ On dit aussi, Arracher le masque à quelqu'un, pour dire, faire connaître sa fausseté, sa perfidie فلانک چهرهٔ مفسدت وخدیعتندن نزع روپوش تصنع وریا ایتمک ـ Et qu'un homme est toujours sous le masque, pour dire, qu'il déguise toujours ses sentimens دائم الاوقات پس پردهٔ تصنع وریاده عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi figur., prétexte, déguisement *A.* صورت ظاهریّة || Sous le masque de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانتده || C'est le masque dont il se couvre ما به تستّری اولان صورت ظاهر بو در

MASQUER. Mettre un masque sur le visage de quelqu'un, pour le déguiser *A.* الباس الوجه المستعار *P.* با چهرهٔ عاریت رو پوشانیدن *T.* عاریتی یوز کییدرمک || Masquer quelqu'un, afin qu'il ne soit pas connu بر کمسنه‌یه بیلنمامک ایچون عاریتی یوز کییدرمک

Et déguiser quelqu'un, en lui mettant, outre le masque, des habits qui ne soient pas les siens *A.* تبدیل ـ تنکیر الهیئة *P.* الزیّ *P.* جامهٔ دیگرگون پوشانیدن *T.* قیللق دکشدرمک ـ زیّ وقیافتنی دکشدرمک || On le masqua en arlequin قیافت دکشدرمک

تبدیل هیئت ـ Se masquer مسخره شکلنده تبدیل ایتدردیلر وقیافت ایتمک

Figur. Couvrir quelque chose sous de fausses apparences *A.* توریة ـ ستر *P.* پوشیدن ـ وارای ـ پس پردهٔ خفا پوشیدن ـ پرده آلتنده کیزلمک ـ اورتمک *T.* پردهٔ خفا نهان کردن || Il masque ses desseins مقاصد ومنویّاتنی پس پردهٔ خفاده ستر ایدر || Il masque sa débauche sous les apparences de sagesse عیاشلغنی صورت ظاهر درایت ایله ستر ایدر ـ وارای پردهٔ درایتده ستر ایدر

Se masquer *A.* تستّر *P.* پوشیده شدن ـ پوشیدهٔ پردهٔ اختفا *T.* کیزلنمک ـ اورتنمک || Un hypocrite qui se masque sous les dehors de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانت ایله تستّر ایدن بر مرایی || Le vice se masque souvent sous l'apparence de la vertu عیب وقباحت اکثریا صورت ظاهر صلاح ایله مستتر اولور

Il signifie aussi figur., cacher, couvrir une chose, de manière qu'on en ôte la vue *A.* قطع النظارة ـ سدّ النظارة *P.* نظارت *T.* بستن ـ کورلتمک ـ نظارته حواله اولمق ـ نظارتی کسمک || Il a élevé un bâtiment qui masque ma maison احداث ایلدیکی یاپدردیغی بنا ایله ـ بنا خانه‌مک نظارتنی قطع ایدر خانه‌می کورلتدی

On dit en termes de guerre, Masquer une batterie, un pont, une porte, une place, pour dire, y placer des troupes ou élever un ouvrage, pour empêcher les ennemis de découvrir les manœuvres qu'on veut faire طوب صره‌سنک وجسرک وقپونک وقلعه‌نک پیشگاهنده تعبیهٔ حوالات ایله سترینه مبادرت ایتمک

Masqué. *A.* ملبّس بوجه المستعار *P.* بچهرهٔ عاریت *T.* پوشیده *A.* متستّر ـ مستور *P.* عاریتی یوز کییمش ـ پوشیده *T.* اورتلمش

MASSACRE. Tuerie, carnage *A.* قتل عامّ ـ ذبح عمومیّ ـ مذابحة *P.* کشتا کشت *T.* قرغین || Grand massacre ذباح عامّ دهشت انجام ـ قتل عامّ عظیم ـ عظیمه horrible || Le massacre des innocens بیگناهلرک عموما قتل وذبحی || La ville fut prise d'assaut, et on fit un grand massacre des habitans قلعه حربا وعنوةً فتح وتسخیر اولنوب اهالیسی اهالیسنه عموما حوالهٔ سیف ـ قتل عامّ ایله اعدام اولندی قهر ونکال اولمشدر

حديدی P. آهن آميز T. چليكلو - دمورلو || Les remèdes martiaux چليكلو علاجلر Terre martiale خاك - ارض حديديّه دمورلو طپراق - آهن آميز

MARTIN-PÊCHEUR. Petit oiseau aquatique A. بركة pl. ابراك P. بركه T. مارتی قوشی

MARTINET. Espèce d'hirondelle sauvage A. وطواط - ابابيل pl. وطاوط P. پرستوی كوهی T. طاغ قرلنغجی

MARTINET. Petite discipline de cordes, attachée au bout d'un manche A. مقرعة pl. مقارع P. چمچرغه T. قامچی

MARTRE. Espèce de fouine, qui a le poil roux P. بافنگك T. زردوا || Peau de martre پوست زردوا fourrure فروهٔ زردوا زردوا كوركی -

MARTRE ZIBELINE. Espèce de martre, qui a le poil tirant sur le noir A. سمّور P. گيش T. سمور || Queue de martre zibeline سمّور قويروغی

MARTYR. Qui a souffert la mort pour la véritable religion A. شهيد pl. شهدا || Saint Étienne est le premier martyr اوّل شهدا حضرت استفاندر Ce glorieux martyr de la Foi اوغور دينده فدای جان ايتمش اول شهيد جليل القدر L'Église honore la mémoire des martyrs دين عيسوی حائز رتبهٔ شهادت - ايتمش ذواتك ذكرينه ايفای لازمهٔ توقير واحترام ايدر ذواتك ذكرينی تمجيد ايدر

On dit figur. d'un homme qui a beaucoup souffert pour l'amour d'un autre, qu'il est son martyr فلانك اوغورينه فدای قربان اولدی - جان ايلدی

MARTYR. Qui souffre beaucoup A. معذّب P. شكنجه - شكنجيده T. اشكنجه چكن زده || Si vous lui coupez le bras, vous le ferez mourir martyr قولنی قطع ايده‌جك اولور ايسه‌ك اشكنجه ايله قتل واهلاك ايتمش اولورسك

MARTYRE. La mort et les tourmens endurés pour la vraie religion A. شهادت - عذاب فی سبيل الله - تأذّی لوجه الله P. جانفدايی برای خدا - شهادت T. شهيدلك || Souffrir le martyre دين اوغورينه چكيلان عذاب endurer le martyre الله تعالى اختيار اذا وعذاب ايتمك في سبيل الله مقاسات عذاب شهادت ايتمك La couronne du martyre رتبهٔ جليلهٔ شهادت - تاج وهّاج شهادت L'Église célèbre un tel jour le martyre de tel saint دين عيسويده فلان عزيزك شهادتی كونی مبارك عدّ اولندرق بهر سنه فلان كونده اجرای عيد اولنور - Il se dit figur. de toutes sortes de peines de corps et d'esprit A. عذاب اليم P. درد جانگزا T. يوركی ازر صيقندی || Il a souffert le martyre toute la nuit par une violente colique قولنج شديد ايله تا بصباح گرفتار عذاب اليم اولدی C'est un martyre que d'avoir affaire à des chicaneurs مزوّربن ايله معامله‌يه محتاج اولمق بر عذاب اليمدر

MARTYRISER. Faire souffrir le martyre A. تنكيل - تعذيب - ايذا P. شكنجيدن - شكنج آوردن T. اذيّت ايتمك - اذيّت ويرمك || Saint Étienne fut martyrisé peu après la mort de Jésus-Christ حضرت عيسينك وفاتندن مدّت قليله گذرانده حضرت استفان مظهر نكال واذا اولمشدر - Figur. || Les voleurs le martyrisèrent pour avoir son argent خراميلر اقچه‌سنی اخذ ايچون كندويه اذيّت ويرديلر Les chirurgiens l'ont martyrisé جرّاحان فلانی تعذيب وايذا ايتمشلردر

MARTYRISÉ. A. معذّب P. شكنجيده - شكنجه ديده T. اذيّت اولنمش

MARTYROLOGE. Liste des martyrs A. كتاب السير الشهداء الكرام P. سير نامهٔ شهيدان T. شهيدلرك احوالنی محتوی كتاب

MARUM. Plante A. حبق الشيوخ - مروماحوزی - ماحوز - مرو P. مروخوش - خرنباش T. قوجه يارپوزی - مرماحور

MASCARADE. Déguisement d'une personne qui se masque pour se divertir A. هيئة متنكّرة بوجه المستعار P. اندام با چهرهٔ عاريت T. دگر گونی چهره ايله دكشمش عاريتی || Étrange mascarade عجيب وغريب وجه مستعار قيافت عاريتی Imaginer une mascarade ايله بر هيئت متنكّره چهره‌لو بر دكشمش قيافت ايجاد ايتمك

MASCULIN. Appartenant au mâle A. ذكوری P. نری T. اركككك || Sexe masculin جنس ذكور Les descendans en ligne masculine عرق اولاد - عرق ذكوردن اولان انساب وانسال Succession masculine عن ذكور انتقال ايتمش ميراث ذكور - Fief masculin اولاد ذكوره مشروط اولان مالكانه -

MASCULIN. T. de Grammaire A. مذكّر

MASCULINITÉ. Qualité de mâle A. ذكورت - فحولت P. نری T. اركككك || La masculinité est nécessaire pour avoir droit à la Couronne de France فرانسه‌ده تاج سلطنته استحقاق

Et témoigner *A.* اظهار ـ عرض *P.* وا نمودن ـ وازيدن *T.* اظهار || Marquer sa reconnaissance بللو ايتمك ـ كوسترمك عرض حرمت ومحبت son respect, son amitié تشكر ايتمك ايتمك

MARQUÉ. *A.* موسوم *P.* تمغا زده *T.* تمغالو ـ تمغالنمش ـ On dit proverb., qu'un homme, qu'un ouvrage est marqué au bon coin, pour dire, que cet homme a de bonnes qualités, que cet ouvrage est bon سمات محامد ومحاسن ايله موسومدر

On dit aussi, qu'un homme est marqué au front, à la joue, pour dire, qu'il a quelques marques sur ces parties-là آلننده ياخود يكاغنده نشانى وار در ـ Et qu'un enfant est né marqué فلان صبى نشانلو طوغمشدر ـ On dit aussi, Marqué de petite vérole *A.* ذو الاجداب *P.* پژمويناك *T.* چيچك نشانيله چوپورلنمش

On dit, Avoir pour quelqu'un des attentions marquées, c'est-à-dire, des égards particuliers بر كمسنه نك حقنه آثار مخصوصهٔ حرمت واعتبار عرض ايتمك

MARQUETER. Marquer de plusieurs taches *A.* تنكيت ـ تنقيط *P.* نكته آميز كردن ـ نكته زدن *T.* بنك سرپمك ـ نقطه لمق ـ بنكلتمك || Marqueter une peau en manière de peau de tigre بر جلدى قپلان پوستكيسى كبى تنقيط ايتمك

MARQUETÉ. *A.* منكت ـ منقط *P.* نكته آميز ـ نكته دار *T.* بنكلنمش ـ بنكلو

MARQUETERIE. Ouvrage de pièces de rapport de diverses couleurs *A.* معمول بالواح مختلفة الالوان *P.* بچوبهاى رنكارنك *T.* رنكاميز آغاجلر ايله ياپلمش ايش || Un plancher de marqueterie الواح مختلفة الاوان ايله معمول دوشمه

MARQUETTE. Pain de cire vierge *A.* قرصة الشمع العسل *P.* بال موبى كليچه‌سى *T.* قرص شمع انكبين

MARQUEUR. Celui qui marque *A.* موسم *P.* تمغا زن *T.* دامغه‌جى || Marqueur de draps چوقه دامغه‌جيسى

MARRAINE. Celle qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* والدة روحانية من جهة التعميد || Cette fille porte le nom de sa marraine بو قيز آيين تعميدينى اجرا ايدن والدهٔ روحانيه‌سى اسميله تسميه اولندى Sa marraine lui a fait un beau cadeau رسم تعميدينى اجرا ايله مادر روحانيسى اولمش خاتون كندويه بر هديهٔ بهيه اعطا ايلدى

MARRON. Espèce de grosse châtaigne. V. Châtaigne.

MARRUBE. Plante *A.* فارة ـ حشيشة الكلب *P.* انجيده ـ *T.* كندناى كوهى ـ پر پراصه‌سى

MARS. Une des sept planètes *A.* مريخ *P.* بهرام || Mars en conjonction avec la lune مريخك قمره مقارنتى حالى

Et le troisième des mois de l'année *A.* آذار *P.* فروردين *T.* مارت

MARS, au pluriel. Les menus grains qu'on sème au mois de mars *A.* مزروعات ربيعية *P.* كشت بهار *T.* مارت اكينلرى ـ اوّل بهار اكينلرى || Le temps était bon pour les mars de cette année بو سنهٔ مباركه‌ده مارت اكينلرينه هوا مساعد ايدى

MARTAGON. Nom qu'on donnait autrefois à différentes espèces de lis. V. Lis.

MARTEAU. Outil qui sert à forger ou à battre *A.* مطرقة ـ مرصافة ـ *P.* ازميل *T.* چاكوچ ـ چكيچ || Marteau d'orfèvre قيومجى چكيجى de maréchal نعلبند چكيجى Tous les artisans qui travaillent du marteau مطرقه ايله ايشليان ارباب صنايع ـ Marteau de grosse forge *A.* محصمة ـ سنطاب *P.* كوبن ـ كدينه ـ پتك *T.* دموريجى چكيجى ـ Marteau de tailleur de pierres *A.* براطيل pl. برطيل ـ ملاطيس pl. ملطاس ـ صاقور *P.* واريوز ـ كننده *T.* ميتين

On dit proverb., qu'un homme est entre le marteau et l'enclume, pour dire, qu'il trouve de l'embarras de quelque côté qu'il se tourne اورس ايله چكيج آره‌سنده در

Il se dit aussi de certaines choses qui servent à heurter, à cogner, à frapper *A.* مدقة *P.* آزينه ـ كوبه *T.* طوقماق || Le marteau d'une porte, d'une horloge مدقهٔ باب ومدقهٔ ساعت ـ قپو وساعت طوقماغى

MARTELER. Battre à coups de marteau *A.* ضرب ـ دقّ *P.* بالمطرقة كوبيدن *T.* دوكمك || Marteler de la vaisselle d'étain قلاى قابلرينى مطرقه ايله دوكمك Marteler sur l'enclume اورس اوزرنده دقّ ايتمك

MARTELÉ. *A.* مدقوق ـ مطروق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

MARTELET. Petit marteau, dont on se sert pour des ouvrages délicats *A.* مدقة صغيرة *P.* آزينهٔ كوچك *T.* طوقماقجغز

MARTIAL. Guerrier *A.* حربى *P.* جنكى *T.* جنكجينك || Courage martial شجاعت حربية Air martial, humeur martiale جنكجى مزاجى ـ جنكجى سيماسى ـ سيماى اهل حرب

MARTIAL, se dit en Chimie, des substances où il entre du fer *A.*

mal apporte en naissant || Cet enfant a appporté cette marque du ventre de sa mère بو طفل شکم مادردن بو نشان ایله بو آتک آلننده Ce cheval a une marque au front چیقمشدر بر نشان وار در

Et ornement qui distingue une personne d'avec une autre *A.* شعار pl. شعایر *P.* نشان *T.* نشان || Le mortier est la marque des présidens du Parlement قلاوی کونه بر نوع کلاه پارلامنتو دیوانی ناظرینک شعاریدر Les faisceaux et la hache étaient la marque des grands magistrats Romains حزمة القضبان وتبر اعاظم حکام رومانیونک شعایر مخصوصه لرندن ایدی

On appelle Marques d'honneur, certaines marques de distinction *A.* شعار الامتیاز ـ علم الامتیاز pl. اعلام الامتیاز *P.* نشان *T.* اولولق نشانی سرافرازی || Porter les marques d'honneur d'un ordre فلان طریقتک علم امتیازینی حامل اولمق

On dit, un homme de marque, pour dire, un homme de distinction. V. Marquant || Le roi leur envoya faire compliment par un homme de marque جانب پادشاهیدن طرفلرینه لاجل التبریک متحیّزان رجالدن بری ارسال اولندی

Marque, se dit aussi de ce qu'on emploie pour se ressouvenir de quelque chose *A.* اشارة pl. اشارات ـ تذکرة ـ مذکرة *P.* نشان یاد *T.* نشان ـ نشانلمه ـ میلمه || Il a mis un papier dans sa tabatière, pour lui servir de marque مذکره اولمق اوزره انفیة قوطیسنده برکاغد پاره وضع ایلدی Quand je trouve quelque chose de beau dans un livre, j'y fais une marque بر کتابده بر محل مستحسن بولدیغم حالده وضع اشارت کتابک شایان استحسان اولان محللرینی میلمرم ـ ایدەرم

Il signifie aussi, témoignage, preuve *A.* دلیل *P.* نمودار ـ *T.* کوستریجی ـ دلالت ایدیجی نماینده || Le ciel rouge au soir est une marque de beau temps وقت مشاده سمانک حمرتی لطافت هوایه دلالت ایدر Ce sont des marques de votre estime بوحالات طرفکدن اظهار اولنان حرمت واعتبارک علوّ جنابی مشعر des marques de grandeur d'âme دلیللریدر d'ignorance دلایل جهل ونادانی d'amitié دلایل واضحه آثار دوستی ومحبّت ـ دلایل حبّ وموالات C'est bonne marque خیره دلالت ایدر ـ علامت خیر در ـ دلیل خیر در mauvaise علامت نحسدر ـ دلیل قبیحدر Recevoir des marques de bonté آثار ـ لطف وکرمک دلیللرینی کورمک لطف واحسانه مظهر اولمق

MARQUER. Imprimer un signe, une marque sur quelque chose *A.* وسم ـ توسیم ـ ضرب الوسام *P.* تمغا زدن ـ داغ زدن ـ دامغه بصمق ـ دامغه اورمق ـ دامغه‌لمق *T.* نشان زدن || Marquer avec un fer chaud قزغین دمور نشان اورمق Marquer les arbres آغاجلره تمغا اورمق ایله دامغه اورمق des serviettes مقرمەلره نشان اورمق

Et faire une impression par quelque blessure, par quelque coup *A.* کدە ـ تکدیه *P.* اثر زخم زدن *T.* یاره ـ برەلمک || Il a été rudement marqué au front جبیننده نشانی ایتمک Il ne s'est pas contenté de le battre, il l'a marqué au visage شدیدا برەلندی یالکز ضربه‌یه قناعت ایتمیوب چهره‌سنی برەلدی

Et laisser des traces *A.* ابقا الاثر *P.* نقش اثر کردن *T.* اثر براقمق || Le torrent a marqué son passage par un grand dégât سیل شدید الجریان کچدیکی محللرده خسارات جسیمه آثارینی براقدی Les armées marquent ordinairement leur passage par de grands désordres عسکر مرور ایلدیکی محللری آثار بر گشتگی ایله بللو ایدر

Et mettre une marque pour faire souvenir *A.* اشارت ـ وضع ـ نشان قومق ـ نشانلمق *P.* نشان نهادن الاشارة *T.* میلمک || Marquer dans un livre l'endroit où l'on en est demeuré کتابده توقّف اولنان محلّده وضع اشارت ایتمک Je lui ai marqué ce passage avec du crayon بو فقره‌یی قورشون قلم ایله اشارت ایلدم ـ On dit proverb., Marquez cette chasse, pour dire, souvenez-vous de cette action, j'en aurai raison *T.* بونی میلە

Et indiquer *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* کوسترمک || Sa taille, sa bonne mine marquent bien ce qu'il est قدّ وقامتی وجمال ووجاهتی نه مقوله آدم اولدیغنه دلالت ایدر

Et spécifier *A.* تعریف ـ افادة ـ اشعار *P.* نمودن ـ بیان کردن *T.* بیلدرمک || Je lui ai marqué expressément qu'il eût à faire telle chose فلان ایشی ایشلمک اقتضا ایلدیکی کندویه افاده اولنمشدر Pouvais-je mieux lui marquer cela? بو مادّه‌یی بوندن اعلا صورت ایله فلانه تعریف وافاده ایتمک ممکنمی ایدی Je ne goûte point ce que vous m'avez marqué dans votre lettre مکتوبکده افاده ایلدیککک صورت طبعمه موافق کلمدی Marquer à quelqu'un ce qu'il doit faire بر کمسنه‌یه ایده‌جکنی افاده وتعریف ایتمک.

MARJOLAINE. Plante *A.* حبق الفيل ـ حبق الفتا *T.* كويكو || La marjolaine s'emploie en Médecine comme céphalique et stomachique كويكو اوتى مقوّئ دماغ ومصلح معده اولمق اوزره بين الاطبّا استعمال اولنور اوتى

MARMELADE. Confiture de fruits presque réduits en bouillie *A.* مربّاء محلول *P.* ريچال گداخته *T.* ازمه رچل || Marmelade de prunes اِرك ازمه‌سى ـ اِرك ازمه‌سى رچلى de coins آيوا ازمه‌سى ـ آيوا ازمه‌سى رچلى

MARMITE. Pot de métal, où l'on fait bouillir des viandes *A.* قدر pl. قدور ـ طنجر pl. طناجير *P.* هيطلة ـ پاتيله *T.* تنجره || Couvercle de marmite تنجره قپاغى ـ طبق طنجر

MARMITON. Le plus bas valet de cuisine *A.* تابع الطبّاخ *P.* غلام آشپز *T.* آشجى يماغى || Il est crasseux et sale comme un marmiton آشجى يماغى كبى پيس ومردار در

MARMOT. Espèce de singe qui a une barbe *A.* قرد ملتحى *P.* پوزينهٔ ريشدار *T.* صقاللو ميمون

MARMOTTER. Parler entre ses dents *A.* تغمغم *P.* زيرلب گفتن *T.* مريل مريل سويلمك ـ مرلدانق

MARNE. Espèce de terre calcaire *A.* تراب جصّى *P.* خاك گرچناك *T.* كرچلو طپراق

MAROQUIN. Cuir de bouc ou de chèvre, apprêté avec de la noix de galle *A.* اديم pl. آدام ـ آدمة *P.* سختيان ـ پيلسته *T.* سختيان || Maroquin du Levant اناطولى سختيانى de Barbarie مغرب سختيانى

MAROQUINER. Apprêter des peaux de veau, comme on apprête des peaux de chèvre, pour en faire du maroquin *A.* دبغ كمثل الاديم *P.* سختيان گونه پيراستن *T.* دريبى سختيان گونه دباغلتمق

MAROQUINÉ. *A.* مدبوغ كمثل الاديم *P.* سختيان گونه پيراسته *T.* سختيان گونه دباغتلنمش درى

MAROQUINERIE. Art de faire du maroquin *A.* فنّ الاعمال الاديم *P.* پيشهٔ سختيانگرى *T.* سختيانجيلق

MAROQUINIER. Ouvrier qui façonne des peaux en maroquin *A.* صنّاع الاديم *P.* سختيانگر *T.* سختيانجى

MAROTTE. Espèce de sceptre garni de grelots, que portaient autrefois ceux qui faisaient le personnage de fous *A.* دبّوس مجلجل *P.* دبوس زنگدار *T.* چنغراقلى صوپه

MARQUANT. Qui se fait remarquer *A.* متميّز ـ متعيّن ـ متشخّص ـ متميّز *P.* بنام *T.* آدلو شانلو ـ بللو ـ معلوم || C'est une personne marquante معلوم ـ متعيّنان رجالدن بريدر بر آدمدر

Il se dit aussi des choses *A.* واجب الدقّة *P.* شايان نظر *T.* شايان نگاه اعتبار ـ دقّت اولنهجق || Une idée marquante معناى واجب الدقّة ـ دقّت شايان نظر couleur اولهجق رنك

MARQUE. Caractère particulier qui sert à faire distinguer un objet d'un autre *A.* علامة pl. علايم *P.* نشانه *T.* نشان

Et signe, indice *A.* امارة ـ علامة pl. امارات *P.* نشان *T.* نشان || C'est une marque de bonheur امارهٔ اقبالدر de malheur علامت ادبار در

Il signifie, en termes de commerce, l'empreinte que l'on fait sur des marchandises pour les distinguer d'avec d'autres *A.* وسام pl. وسوم ـ سمت pl. سمات *P.* داغ ـ تمغا *T.* دامغه || Mettre la marque sur de la vaisselle ظروف سيم اوزرنده كمش ـ اوانئ سيمى توسيم ايتمك ـ ضرب وسام ايتمك قيومجى تمغاسى La marque de l'orfèvre اوزرنده تمغا اورمق La marque des chevaux d'un tel haras فلان خركلهنك آتلرينه مخصوص اولان تمغا Les princes ont droit de marque sur toutes les marchandises qui sortent de leurs États ملوك وسلاطين كندو ملكلرندن اخراج اولنان كافهٔ امتعه اوزرنده ضرب رسم تمغا استحقاقنه مالكدرلر Payer le droit de marque تمغايى ادا ايتمك ـ Marque d'infamie, c'est tout ce qui fait connaître l'infamie de quelqu'un *A.* وسام التفضيح *P.* تمغاى بدناملق دامغه‌سى *T.* تمغاى بد نامى ـ رسوايى

Et l'instrument avec quoi l'on fait une empreinte sur quelque chose *A.* ميسم pl. مياسيم ـ مكوات pl. مكاوى *P.* داغينه *T.* داغلغى

MARQUE, signifie aussi, trace, impression qui reste sur le corps *A.* اثر pl. آثار *P.* نشان *T.* نشان || Il a été blessé au front, la marque y est encore آلننده مجروح اولوب اثرى حالا باقيدر Le tonnerre, le feu a passé par-là, en voilà des marques صاعقه وآتش اول طرفدن مرور ايلدى اشته آثارى مشهود يلدرم وآتش اول محلدن اوزرندن كچدى اشته ـ در يرلرى بللو در Il a eu la petite vérole, il lui en reste des marques چكديكى علّت جدريدن چهره‌سنده نشانلر قالمشدر

Il se dit aussi, de certaines taches que l'homme ou un ani-

tageusement باباسی فلانی فائده‌لو وجهله اولندردی - Se ma-
rier *A.* تزوّج - تناکح - تأهّل *P.* نکاح بستن *T.* اولنمک
|| Quand vous marierez-vous? نه زمان تأهّل ایده‌جکسک
Il s'est marié richement کمال احتشام ایله تزوّج ایتمشدر
V. aussi, Prendre en mariage.

Figur. Joindre deux choses ensemble *A.* جمع - مزاوجت *P.*
چفتلشدرمک - برلشدرمک *T.* بهم بستن - در هم آوردن
|| Marier la vigne avec l'ormeau. اوزم تکاکیله قره آغاج
Marier les lettres فدانی بری بریله مزاوجت ایتدرمک
avec les armes سیف وقلمی بر یره جمع ایتدرمک Cette
épithète se marie bien avec ce mot-là بو اسم صفتک فلان
لفظ ایله مزاوجتی الیقدر

On dit, Marier des couleurs, pour dire, les assortir *A.*
رنکلری *T.* رنگهارا با هم دیگر چسپانیدن *P.* توفیق الالوان
الوانی - الوانه امتزاج ویرمک - بری برینه اویدرمق
امتزاجلو اویدرمق

MARIÉ. *A.* متزوّج - متأهّل *P.* نکاح بسته *T.* اولنمش - أولو

Il se dit au substantif, de celui qui vient d'être marié *A.*
یکی - کویکو *T.* نو داماد - پیوگ *P.* عرس pl. عروس
اولنمش - Et de celle qui vient d'être mariée *A.* عروس pl.
عرایس *P.* نو عروس *T.* کلین

MARIN. Qui est de mer *A.* بحریّ *P.* دریائی *T.* دکزک
|| Monstre marin دکز جانوری - جانور بحری Loup marin
A. کلب البحر *P.* سگ دریا - دکز کوپکی - On dit aussi,
Carte marine دکز خریطه‌سی - خریطهٔ بحریّه

MARIN. Il se dit en général des gens de mer *A.* اهل البحر
pl. ارباب البحر - بحریّ *P.* مردم دریا *T.* دکز آدمی ||
C'est un marin qui lui a dit cette nouvelle فلانه بو خبری
ویرن ارباب بحردن بریدر

MARINE. Il se dit de tout ce qui a rapport au service de
la mer *A.* بحریّ - امور بحریّة *P.* امور دریا *T.* دکز اموری
|| Il entend bien la marine امور بحریّه‌یه وقوف تامّی وار در
Officier de marine دریا سرکرده‌لرندن بری intendant امور
ترسانه امینی - بحریّه ناظری Le conseil de marine امور
رجال ترسانه مشورتی - بحریّه مشورتی Les ordonnances de
la marine امور بحریّه‌یه متعلّق نظامات - نظامات بحریّه

Il se dit aussi, de tout ce qui fait la puissance navale d'une
nation *A.* قوّهٔ بحریّة || La marine de France فرانسه‌نک قوّت
- دونما - مراکب حربیّه بحریّه‌سی La marine militaire
- تجّار کمیلری دونماسی جنک کمیلری marchande Et
de tout le corps des troupes et matelots destinés au service de
mer لوندات بحریّه ودونما طایفه‌سی

MARINER. Faire cuire du poisson et l'assaisonner en telle
sorte, qu'il puisse se conserver long-temps *A.* طبخ وامقار -
بالغی *T.* ماهیرا سرگا آلود پختن *P.* طبخ السمک ممقوراً
ساردلیا سرکه‌لو صلاموره ایله پشورمک || Mariner des anguilles
بالغنی ممقوراً طبخ ایتمک

Il se dit aussi de l'assaisonnement qu'on fait à certaines vi-
andes, pour les rendre mangeables sur-le-champ *A.* املاح اللحم
P. گوشترا نمکسود کردن *T.* اتی طوزلتمق || Mariner des
poulets طاوق پلیچلرینی طوزلتمق

MARINÉ. *A.* ممقوراً مطبوخ *P.* ماهی بسرگا پخته *T.* سرکه‌لو
T. نمکسود *P.* مملوح *A.* صلاموره ایله پشورلمش بالق
طوزلو - طوزلنمش

MARINIER. Celui qui conduit les bateaux sur les grandes ri-
vières *A.* نوتی نهریّ pl. نواتی نهریّة *P.* کشتیبان زورق
رود روان *T.* چای تکنه‌سی کمجیسی

On appelle Officiers mariniers, les officiers qui servent à la
manoeuvre d'un vaisseau *A.* pl. رؤساء الملّاحین *P.* سر
کشتیبانان *T.* کمیجی ضابطلری

MARIONNETTE. Petite figure mobile dont se servent les ba-
teleurs pour amuser les enfans *A.* داح متحرّک بنفسه *T.*
کندیدن اوینار قوقله

MARITAL. Qui appartient au mari *A.* زوجیّ *P.* شوهری *T.*
قوجه‌نک || Pouvoir marital رخصت زوجیّه Puissance mari-
tale حکومت زوجیّه

MARITALEMENT. En mari *A.* کما یلیق بزوج *P.* شوهرانه
T. قوجه‌جه - ارجه || Le juge lui ordonna de traiter maritale-
ment sa femme منکوحه‌سنه زوجه لایق اوله‌جق وجهله معامله
ایلمسی خصوصی حاکم طرفندن کندویه امر وتنبیه
اولنمشدر

MARITIME. Qui est proche de la mer, ou qui est relatif à
la mer *A.* ساحلیّ - بحریّ *P.* نزدیک لب دریا *T.* یالیده‌کی
|| Les provinces maritimes ایالات ساحلیّه دکزده‌کی - les
villes بلاد ساحلیّة les puissances دول بحریّه les forces
قوّت بحریّه

نالبندلق *T.* نعلبندی *P.* فنّ التنعیل

MARÉE. Le flux et reflux de la mer *A.* جزر ومدّ البحر جزر ومدّ دریانک - ثایب البحر || Haute, pleine marée انحطاطی - جزر ومدّ دریانک تنزّلی طموّی basse On ne peut entrer dans ce port qu'à haute marée بو لیمانده ثایب البحر موسمندن غیری وقتده دخول سفینه ممکن دکلدر Les marées sont hautes à l'équinoxe ثایب البحر موسم استوای لیل مدّ دریا طموّ وارتفاعده La marée monte ونهارده واقع اولور descend در مدّ دریا تنزّل وانحطاطده - Prendre la marée, c'est prendre le temps que la marée est favorable pour entrer dans un port, ou pour en sortir دکزک جزر ومدّی موسمندن اتّخاذ فرصت ایتمک

MARÉE. Toute sorte de poisson de mer qui n'est pas salé *A.* سمک بحری *P.* ماهئ دریا *T.* دکز بالغی || Marée fraîche تازه دکز بالغی

MARFIL. V. Marfil.

MARGE. Le blanc qui est autour d'une page *A.* هامش pl. هوامش *P.* کنارۂ صحیفه *T.* کاغدک کناری || Grande marge هامش واسع Les marges d'un livre هوامش کتاب Il faut écrire cela à la marge هامش صحیفده یازلملو در Les marges de ce livre sont trop chargées de citations بو کتابک هامشلری اشهادات کثیره ایله مالامالدر

MARGELLE. La pierre qui recouvre le tour d'un puits *A.* مثابة البئر - مثابة *P.* سنگ چاه *T.* بلازک طاشی - قویی بلازکی

MARGINAL. Qui est écrit en marge *A.* مسطور فی الهامش *P.* درکنار صحیفه نوشته *T.* کاغدک کنارنده یازلمش || Les notes marginales passent souvent dans le texte هامش کتابده محرّر ومسطور اولان شرح واشارتلر غالب حالده متن کتابده نقل اولنور

MARGOUILLIS. Gâchis plein d'ordures *A.* سواخ *P.* چرکاب *T.* بتاقلق || Mettre le pied dans le margouillis بتاقلغه بصمق On dit figur, Mettre quelqu'un dans le margouillis, pour dire, le mettre dans l'embarras d'une mauvaise affaire *A.* تطبیخ - توریط *P.* آلودۂ چرکاب بلا کردن *T.* بیلاشدرمق

MARGUILLERIE. Charge de marguillier *A.* عرافت *P.* کتخدایی *T.* کهیدلق

MARGUILLIER. Celui qui a le soin de tout ce qui regarde la fabrique d'une église *A.* عریف pl. عرفا *P.* کتخدا *T.* کهیه

MARI. Époux *A.* زوج pl. ازواج - بعل pl. بعول *P.* شوی *T.* قوجه || Bon mari زوج کریم الطبع méchant زوج خبیث المزاج Femme en puissance de mari زوجک تحت حکومتنده اولان زوجه Des démêlés entre mari et femme قاری قوجه غوغالری - زوجین بیننده اولان منازعات

MARIAGE. Union des époux par le lien conjugal *A.* نکاح - مزاوجت *P.* عروسی - نکاحداری *T.* اولنمه || Le sacrement de mariage آیین نکاح Heureux mariage مزاوجت متیمّنه bien assorti مزاوجت موافقه illicite, illégal نکاح حرام نکاح نا شرعی On lui a porté les articles du mariage شروط نکاحی کندویه ابلاغ ایلدیلر Premier mariage نکاح اوّل second دفعۂ ثانیه نکاحی - ثانی Ce mariage est nul بو نکاح ملغا وباطلدر Faire un mariage عقد نکاح ایتمک casser, dissoudre فسخ نکاح ایتمک Les enfans qui naissent pendant le mariage مدّت مزاوجه ایچنده متولد اولمش اولاد Garder la foi du mariage زوجیّتده رعایتی لازم اولان شرط معاملۂ وفاداری وصداقتی ایفا ایتمک la rompre, la violer شرط زوجیّت - زوجیّته ارتکاب خیانت ایتمک اخلاف ایتمک

Demander une fille en mariage *A.* اختطاب - استخطاب *P.* زن خواستن - خسرانگری کردن *T.* دوکورلک ایتمک || Il a demandé en mariage la fille d'un tel فلانک کریمه‌سنی کریمه‌سنه دوکورلک ایلدی - استخطاب ایلدی

Promettre une fille en mariage *A.* خطب *P.* نامزد کردن *T.* نشانلمق

Prendre en mariage *A.* تزوّج *P.* نکاح کردن pour les hommes دامادی کردن pour les femmes عروسی کردن *T.* اولنمک V. aussi, Se marier.

Consommation du mariage *A.* اتمام - اجراء الرسم الزفافی *T.* الرسم الزفافی کردکه کیرمه

MARIAGE, se dit aussi de la célébration des noces *A.* عُرس *P.* سور نکاح *T.* دوکون || Être invité à un mariage سور دوکونه - نکاحه دعوت اولنمق Assister à un mariage سورده حاضر وموجود اولمق

MARIER. Joindre par mariage *A.* تنکیح - تزویج *P.* نکاح کردانیدن *T.* نکاح ایتمک - اولندرمک || Le prêtre qui les a mariés فلانلری نکاح ایدن راهب Son père l'a marié avan-

سرکرده سوق مطایای عزیمت ایدرلر Le major cria, Marche کیجه تا Marcher toute la nuit یوریبك دیو ندا ایلدی سواری عسکرینی Faire marcher la cavalerie بسحر یوریمك ایلرو یورتمك

On dit figur., Cette affaire ne marche pas بو مصلحت ایلرویه یوریمز - وارمز - ایلرویه On dit aussi, que deux affaires marchent d'un même pas, marchent de front بو ایکی مصلحت برابرجه ایلرولمکده در - علی السویّه یوریمکده در - Et que deux hommes marchent d'un même pas dans une affaire, pour dire, qu'ils agissent de concert بو ایکی کشی متّفقانه یوریورلر - بالاتّفاق عمل وحرکت ایدرلر - Et qu'un homme marche à grands pas aux dignités, à la fortune خطوات تعجیل ایله رهپیمای سمت علوّ واقبال اولمقده در - Et que cela marche tout seul, pour dire, qu'une affaire n'a pas besoin de soins pour aller son train بو ایش طبیعتیله یورر

On dit aussi figur., C'est un homme à qui il ne faut pas marcher sur le pied, pour dire, qu'il est dangereux de le choquer بو آدمك پاپوجنه بصمق جائز دکلدر

Et qu'il faut qu'une chose marche la première, pour dire, qu'il faut commencer par celle-là فلان ماده تقدیم اولنمق اقتضا ایدر

On dit aussi, Marcher sur les pas, sur les traces de ses ancêtres بر کمسنه آبا واجدادینك اثرینه اقتفا ایتمك

Et marcher à tâtons dans une affaire فلان خصوصده خبط - ایملیدرك یوریمك - عشوا ایله عمل وحرکت ایتمك کورلمەدن یوریمك

Et marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت طوغری یوریمك - اوزره حرکت ایتمك Et ne pas marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت اوزره طوغری یوریمامك - حرکت ایتمامك

On dit aussi figur. et par menace, Je le ferai bien marcher droit فلانی یولنه قویەجغم

On dit, qu'un régiment marche, pour dire, qu'il fait la campagne فلان آلای سفر بر در سفره اشمشدر -

MARCHER. La manière dont on marche *A.* مشیة *P.* رفتار *T.* یورویش || Je le reconnais à son marcher فلانی یورویشندن تشخیص ایدەرم

MARCHEUR. Il se joint avec une épithète. || Grand marcheur *A.* رجیل *P.* تیز رو - رونده *T.* یوریکن Petit marcheur *A.* بطئ السیر *P.* اهسته رو *T.* اغر یوریین

MARCOTTE. Branche tenant au tronc, et que l'on couche en terre, afin qu'elle y prenne racine *A.* فسل pl. فسول *P.* فرهنگ - آصمه طالدرمه *T.* دارنج - طالدرمه || Des marcottes de vigne آصمه طالدرمەلری Planter des marcottes غرس فسول ایتمك - طالدرمه دیکمك

MARCOTTER. Coucher des branches ou des rejetons en terre, pour leur faire prendre racine *A.* افسال *P.* فرهنگ در زمین نشاندن *T.* طالدرمق

MARCOTTÉ. *A.* مفسل *P.* فرهنگ در زمین نشانده *T.* طارلدرلمش

MARDELLE. V. Margelle.

MARDI. Le troisième jour de la semaine *A.* یوم ثلثاء *P.* سه شنبه *T.* صالی کونی

MARE. Amas d'eau dormante *A.* منقع pl. مناقع *P.* گنداب - گواب *T.* ایرکلمش طورغون صو || Dans ce village, on abreuve les bestiaux à une mare بو قریەنك حیواناتی کندابده صواریلور

MARÉAGE. T. de Mar. Convention entre le maître d'un vaisseau et les matelots, par laquelle ceux-ci s'obligent à faire le service du vaisseau pendant le voyage *A.* عقد السَّلَم *T.* سلم بازارلغی

MARÉCAGE. Terre dont le fond est humide et bourbeux, comme le sont les marais *A.* مرت pl. مروت - ارض ممروتة pl. اراضی ممروتة *P.* زمین آکندناك *T.* چیللك یر || Tout ce pays n'est qu'un grand marécage بو مملکت یکپاره بر واسع وکبیر چیللكدر

MARÉCAGEUX. Plein de marécages *A.* ممروت - کثیر المروت - صحارئ ممروتة *P.* آکندناك *T.* چیلاو || Prés marécageux چیللو اوەلر

MARÉCHAL. Artisan dont le métier est de ferrer les chevaux *A.* نعّال - بیطار *P.* نعلبند *T.* نالبند

MARÉCHAL DES LOGIS. Officier qui fait le département du logement des troupes *A.* مرتّب المراحل *P.* نزولگاه ترتیبساز *T.* قوناقجی

MARÉCHAL. Général dont la fonction est de commander les armées en chef *A.* امیر الجیش *P.* سپهسالار *T.* باش سرعسکر

MARÉCHALLERIE. L'art du maréchal ferrant *A.* بیطارت -

ملكنده بازار قورمسيچون vilége d'avoir un marché dans sa terre جانب پادشاهيدن فلانه بالامتياز رخصت ويرلمشدر

Il se dit aussi du débit qui se fait dans le marché *A.* بيع وشرا - اخذ وعطا *P* خريد وفروخت - داد وستد - روايش *T.* آليش ويرش - آلم صاتم || Le marché était bon aujourd'hui آلم صاتم - بو كونكي كون بيع وشراده رواج وار ايدي بازارده ايو آليش ويرش اولدي - رايج ايدي Le marché n'a rien valu بيع وشراده - آليش ويرشده بر ايش يوغيدي آليش كلي كساد وار ايدي C'est le prix courant du marché بيع وشرانك سعر رايجيدر - ويرشده جاري اولان فياتدر آليش ويرشده جاري Nous verrons le cours du marché اولان سعر رايجه باقەجغز Le marché n'est pas encore ouvert آليش ويرشه هنوز استفتاح اولنمدي Le marché s'en va finir بازار داد وستد ختامه قريبدر

Et du prix de la chose qu'on achète, et des conditions de l'achat *A.* عقد البيع *P.* خريداري *T.* بازارلق || Cela ne vous coûte que dix écus, c'est bon marché بو شئ اون غروشه اولنجه رخيصاً عقد بيع ايلدك Vous avez fait bon marché رابحاً عقد بيع ايتمش اولدك Vous n'avez pas fait un mauvais marché ايتديككك بازارلق كم دكلدر Quand vous avez acheté cette maison, vous avez fait un bon marché بو منزلي مبايعه ايلديككده احسن واعلا عقد بيع ايتمش اولدك J'en ai fait marché par écrit عقد بيع ايلدم تحريراً بازارلغي تحريراً ايتدم - Je n'ai pas mis cela dans mon marché بو مادەيي عقد بيعك شروطي ايچنه ادخال ايتديكم بازارلغه - ايتمدم Il fait souvent des marchés fous ايكيده برده مجنونانه بازارلقلر ايدر Ils ont rompu le marché qu'ils avaient fait ensemble بينلرنده عقد اولنان بيع فسخ ايتدكلري بازارلغي بوزديلر - اقالهٔ بيع ايلديلر - اولندي Il n'a point voulu tenir le marché بازارلغي طوتمغه راضي اولمدي J'étais en marché عقد بيع اوزره ايدم - بازارلق اوزرنده - Aller courir sur le marché d'un autre *A.* اخلال البيع بالمساومة *T.* بازارلغني بوزمق - بها آرتروب آخرك آخرك بازارلغي خلافنه يوريمك

On dit figur., Courir sur le marché de quelqu'un, pour dire, entreprendre sur ce que quelque autre personne a ménagé pour soi || J'ai sollicité cet emploi, un tel a couru sur mon marché فلان منصبه طالب اولدم انجق فلان كمسنه لا يسوم الرجل على سوم اخيه قاعدەسنه رعايت ايتميوب بازارلغي بوزدي

On dit figur., qu'un homme fait bon marché d'une chose, pour dire, qu'il la prodigue *T.* اسركمز - بذل مجاناً ومفت ايدر || Il va des premiers aux coups, il fait bon marché de sa vie جملەدن اوّل مخاطرەيه القاى نفس ايله جانني مفتنه Il fait bon marché de sa peine زحمتني اسركمز بذل ايدر

Et qu'on en est quitte, qu'on en est sorti à bon marché, pour dire, qu'on est sorti d'un grand péril avec moins de perte que l'on ne croyait *T.* اوجوز قورتلمق

MARCHEPIED. Espèce de marche sur laquelle on pose les pieds *A.* متكاء القدم *P.* پاگاه *T.* قدمه - بصمق || Marche-pied du trône تختنك بصمغي - پاگاه سرير

MARCHER. Aller à pied d'un lieu à un autre *A.* مشي - سير *P.* رفتن - روانه شدن *T.* يوريمك || Marcher en avant ايلرويه يوريمك en arrière كيرودن - ورادن مشي ايتمك à grands pas خطوات - سير سريع ايله يوريمك à petits pas خطوات تأنّي ايله مشي وحركت تعجيل ايله à pas de géant خطوات كندوالانه ايله سير وحركت ايتمك à pas comptés خطوات حزم واحتياط ايله حركت ايتمك سمت مقصوده خطوات معدوده ايله روانه اولمق - ايتمك à tâtons رفتار گوالنده ايله - خبط عشوا ايله يوريمك Marcher doucement مشي ايمليەرك يوريمك - يوريمك يواش يوريمك - آهسته رو اولمق - ليّن ايله يوريمك pesamment ثقالت posément ثبات قدم ايله مشي ايتمك بطائت ايله lentement آغر يوريمك - قدم ايله يوريمك fièrement مغرورانه ادا ايله يوريمك gravement با كمال مهابت majestueusement وقورانه ادا ايله يوريمك وعظمت قدم جنبان مشي وحركت اولمق Ce cheval marche bien بو آتك اشكيني ايو در - بو آت ايودر

Et s'avancer de quelque manière que ce soit *A.* اقبال - استقدام - توجّه الى *P.* پيش رفتن *T.* ايلرويه يوريمك - ايلرويه وارمق - يوريمك || L'armée commença à marcher ايلرويه - عسكر ايلرويه طوغري اقبال وتوجّهه مبادرت ايلدي طوغري توجيه زمام عزم وحركته ابتدار ايلدي Les troupes marchent de ce côté-là عسكر فلان سمته طوغري توجّه عسكر ايلرويه طوغري وجاهاً de front واستقدام ايتمكده در marchent aux ennemis دشمن اوزرينه توجّه ايتمكده درلر - يورر

Étaler sa marchandise مالنی بسط وعرض ایتمک - مالنی سرمک اولندی

On dit Figur. Faire valoir sa marchandise, pour dire, louer son propre mérite عرض کالای هنر - متاعنی قیمتلو کوسترمک ایتمک

Marchandise de contrebande. V. Contrebande || On confisque les marchandises de contrebande ممنوعاتدن اولان اموال جانب قاچقون مالی طرف میریدن - میریدن ضبط اولنور مصادره اولنور

Il signifie aussi, trafic *A.* تجارت *P.* سوداگری *T.* بازرکانلق || Il est allé en marchandise بازرکانلغه کتدی

MARCHE. Mouvement de celui qui marche *A.* مشی - مشیة مشی *P.* رفتار - روش *T.* یورویش || Marche lente سیر - عجلەلو - سیر مستعجل précipitée اغر یورویش - بطیٔ Accélérer sa marche تعجیل مشی ایتمک || Le retarder مشی وسیرده بطائت - مشی وسیری تأخیر ایتمک یورویش - ایتمک - Il se dit aussi des processions *A.* مشی الموکب *P.* رفتار *T.* الایک یوریمەسی || La procession se mit en marche dès huit heures du matin ترتیب اولنان موکب یسال سحری ساعت سکزده ایکن تحریک اقدام مشی وحرکت یوریمکه - خطوه جنبان عزم وحرکت اولمشدر - ایتمشدر L'ordre de la marche fut fort beau آلایک ترتیب باشلامشدر ونظامی احسن واعلا ایدی Le corps de ville fermait la marche آلایک خاتمەسی اصناف بلده ایدی La marche dura trois heures آلایک یوریمەسی تمام اوچ ساعت متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du mouvement des armées *A.* مشی - حرکت *P.* رهپیمایی - رهروی *T.* یوله کتمه - قطع الطریق - سیر - عسکر سیر وحرکتده در - L'armée est en marche || یول - Les troupes firent une grande marche یولده در - یوله کیدر - قطع طریق ایدر اوزون - عسکر طریق مدید قطع ایلدی Pendant cette marche اول مشی وحرکت بر یول ایتدی Cacher, couvrir, dérober sa marche اثناسنده مشی وحرکتنی یولنی عین اعدادن کتم وتوریه - کتم واخفا ایتمک - On appelle Marche forcée, une marche dans laquelle on fait faire à des troupes beaucoup plus de chemin qu'elles n'ont coutume d'en faire *A.* مشی منتصب - سیر عنیف *P.* رفتار ایتمک ایکی - وار قوتی بازویه کتورەرک یوریمه *T.* باد پیما

Et fausse marche, celle que fait une armée qui feint d'aller sur un point, et qui se porte sur un autre *A.* حرکت موضوعة *P.* رهروی دشمن فریب *T.* قوناغی بر ایدەرک یوریمه دشمنی یاکلتمق ایچون یلاندن بر طرفه صاپمه - On dit, Battre, sonner la marche *A.* الحرکة - اطبال الکوس المشی و *T.* ضرب الطبل الحرکة حرکت طاولنی چالمق

Il signifie aussi, le chemin que l'on fait d'un lieu à un autre *A.* مرحلة pl. مراحل *P.* راه *T.* قوناق - قوناقلق یول || Il y a tant de jours de marche d'ici à Bordeaux بو طرفدن فلان شهره قدر شو قدر قوناقلق یول وار در Ils ont fait une grande, une longue marche اوزون بر مرحله قطع ایتمشلر در || Il y a d'ici tant d'heures de marche بوندن فلان محله قدر قوناقلق یول شو قدر ساعتدر

Figur. Conduite *A.* سلوک - حرکت *P.* رفتار - روش *T.* طاورانش || Il a une marche équivoque فلانک سلوکی مشتبه ومبهمدر - وحرکتی مظنوندر

On dit aussi, La marche d'un poème, d'un ouvrage, pour dire, les progrès de l'action dans un poème, et la progression des idées dans un ouvrage *A.* سیاق وسباق *P.* رفتار *T.* دوزلش - On dit en Musique, Marche de l'harmonie, la manière dont la modulation passe d'un ton à un autre *A.* سیاق النغمات *P.* رفتار ترانه *T.* ازکینک دوزلشی

MARCHE. Degré qui fait partie d'un escalier *A.* درجة pl. درجات *P.* پایه *T.* آیاق || Marche d'escalier پایهٔ نردبان - نردبان آیاغی

MARCHÉ. Lieu public où l'on expose en vente toutes sortes de denrées *A.* سوق pl. اسواق *P.* بازار - چارسو - اندروز - رسته *T.* چارسو || Il y a un beau marché en cette ville-là اول بلدەده بر سوق حسن وار در On a abattu les maisons pour faire un marché بر چارسو احداثی ایچون بیوت ومساکن هدم ایتدرلدی Le grand marché سوق کبیر - Le marché au blé بیوک چارسو - سوق حبوبات - حبوبات Le marché aux chevaux آت بازاری چارسوسی

Il se dit aussi de l'assemblée des personnes qui achètent et qui vendent dans un marché *T.* بازار || Il y a marché en cette ville deux fois la semaine بو شهرده هفتەده ایکی دفعه بازار قوریلور - بازار اولور Le marché du mercredi چهارشنبه بازاری du vendredi جمعه بازاری Le roi lui a donné le pri-

بمثل مرمر رنگاميز .P وشي كمثل الرخام .A nes du marbre سماقي مرمر طرزنده نقشلمق .T نگاشتن || Marbrer la corniche d'une cheminée اوجاغك چيقمه آوادانلغني سماقي مرمر طرزنده نقشلمق

Il se dit aussi du papier sur lequel on imite le marbre .T ابروكاغدي ياپمق || Marbrer la couverture d'un livre كتابك جلدينه ابرو كاغدي قاپلمق

MARBRÉ. .A بمثل مرمر رنگاميز .P موشّي كمثل الرخام .T سماقي مرمر طرزنده نقشلنمش نگاشته — Du papier marbré ابرو كاغد — On appelle Étoffes marbrées, celles où il y a des soies et des laines de différentes couleurs .A ثياب وشيّة .P جامهاى رنگاميز .T آلاجه رنكلو قماشلر

MARBRIER. Ouvrier qui fait des ouvrages en marbre .A صانع الاعمال الرخاميّة .P مرمر پرداز .T مرمرجي

MARBRIÈRE. Carrière d'où l'on tire le marbre .A معدن الرخام — محجرة الرخام .P مرمرستان .T مرمر معدني اوجاغي

MARBRURE. L'imitation du marbre sur du papier .T ابرولنمش || Belle marbrure بر كاغدك نقشي ابرولنمش كاغدك نقشي كوزل نقشي

MARC. Poids qui contient huit onces .A نصف الرطل .P نيم رطل .T التمش درت درهم || Les ouvrages d'or et d'argent se vendent au marc آلتون وكمش ايشي اولان شيلر نصف رطل حسابيله فروخت اولنور On prend tant par marc pour la façon de la vaisselle d'argent سيمك اوانئ استاديه‌سي بهر نصف رطلده شو مقدار اقچه در

Et ce qui reste de plus grossier d'une chose dont on a tiré le suc .A كُسب .P كسبه — كنجاره — كنجالـه .T كوسبه — || Marc de raisins اوزوم جبره‌سي Le marc des herbes qui ont été pressées dans une serviette جبره بز ايچنده صيقشدرلمش اوتلق كسبه‌سي

MARCAIGE. Nom d'un droit qui se lève sur le poisson .A ضريبة السمك .P رسم ماهي .T بالق رسمي

MARCASSITE. V. Pyrite.

MARCHAND. Qui fait le commerce .A تاجر pl. تجّار .P بازركان .T بازاركان — سوداكر || Gros marchand تاجر كبير Marchand en gros بايع بالسنايه اولان تاجر — طوبدن صتان Marchand en détail بايع بالكسر اولان تاجر Les six corps des marchands à Paris پارسده اولان اصناف ستّهٔ تجّار

On dit proverb., Marchand qui perd ne peut rire ضرر ايدن بازركانك يوزي كولمز اولور

Il se dit aussi de tous ceux qui achètent, quoiqu'ils n'en fassent pas métier .A مشتري .P خريدار .T صاتون آليجي || Attirer, faire venir les marchands مشتريلري جلب واحضار ايتمك

Il est aussi adjectif || Acheter au prix marchand بين التجّار جاري اولان بها ايله اشترا ايتمك Vaisseau marchand تجّار كميلري Marine marchande تجّار كميسي — تجّار سفينه‌سي دونناسي

PLACE MARCHANDE. Une place commode pour vendre de la marchandise .A ميدان السوق .P ميدان بازار — بازارگاه .T بازار يري || Si vous voulez vendre, mettez vous en place marchande صاتمق مرامك ايسه بازار يرنده طور

On dit aussi, qu'une rivière est marchande, lorsqu'elle est propre pour la navigation فلان نهر سير سفاينه صالحدر — متحمّلدر

MARCHANDER. Demander le prix de quelque chose, et disputer sur le prix .A مساومة — مماكسة .P براى بها گفتاريدن .T بازارلشمق — بازار ايتمك || Il a marchandé ce drap بو چوقه‌يي بازار ايتدي Il a acheté cela sans marchander بوني بازار ايتمكسزين آلدي — بلا مساومه اشترا ايلدي Il a voulu acheter cette maison, et il l'a si long-temps marchandée, que l'affaire s'est rompue بوخانه‌نك اشتراسنه طالب اولمشيكن مدّت مديده مماكسه‌ده قيامي تقريبيله آخرالامر بازارلق فسخ اولندي

Figur. Hésiter, balancer .A تردّد .P بيقراري نمودن .T قرارسزلق ايتمك || Il ne faut pas tant marchander, il faut se résoudre اول قدر تردّد اقتضا ايتميوب همان بر رأيه قرار و يرملو در Il fit cela sans marchander بلا تردّد شويله ايتدي

MARCHANDISE. Il se dit de toutes les choses dont les marchands font trafic .A سلعة pl. سلع — مال pl. اموال — متاع pl. امتعة التجارة .P تنخواه .p. vul. التجارة .T بازركان مالي || Bonne marchandise ايو مال — مال بهين — مال جيّد Un magasin de marchandises بازركان مالني مشتمل مخزن On lui a arrêté, saisi ses marchandises سلع واموالي ضبط وتوقيف

MANUSCRIT. Écrit à la main *A.* خطّ اليد ـ مكتوب باليد *P.* دست خط *T.* ال يازوسى || Il y a dans cette bibliothèque dix mille volumes, tant imprimés que manuscrits بو كتابخانده مطبوع ودست خط اولدرق اون بيك جلد كتاب موجود در Pièce, copie manuscrite دست خط برورقه ودست Vieux manuscrits اسكى زماندن قالمش دست خط نسخه خط Ce qu'on estime le plus de cette bibliothèque, ce sont les manuscrits بو كتبخانده خلقك زياده اعتبار ايلديكى شىٔ دست خط اولدرق موجود اولان كتب ونسخدر كتابلر

MANUTENTION. Maintien, conservation *A.* محافظه ـ صيانة *P.* پاسدارى *T.* كوزتمه || La manutention des lois, des arrêts, du commerce, des privilèges قانونلرك واوامر واحكامك واسر تجارتك وشروط امتيازاتك صيانت ومحافظه سى J'ai laissé à un commis la manutention de mes affaires امور وخصوصاتمك صيانت ومحافظه سنى مستخدملردن بريسنك يد امانتنه تسليم ايلدم

MAPPEMONDE. Carte géographique qui représente les deux hémisphères *A.* كرهٔ مسطحه || Grande mappemonde كرهٔ مسطحهٔ كبيره enluminée رنگ اميز كرهٔ مسطحه

MAQUEREAU. Poisson de mer *A.* كريرج *T.* اوصقمرى بالغى

MAQUEREAU. Celui qui fait métier de prostituer des femmes *A.* ديّوث ـ قوّاد ـ قايد *P.* پازن *T.* پزونك

MAQUERELLAGE. Le métier d'un maquereau *A.* قيادت ـ تديّث *P.* پازنى *T.* پزونكلك

MAQUIGNON. Marchand de chevaux *A.* بيّاع الخيول ـ نخّاس *P.* اسب فروش *T.* آت جانبازى || Les écuries des maquignons آت جانبازلرينك آخورلرى Riche maquignon مالدار جانباز

Il se dit aussi de celui qui se mêle de revendre, de troquer des chevaux *A.* دلّال الخيول *P.* دلّال اسب *T.* آت دلّالى — Figur. Maquignon de charges, de mariages, etc. *T.* منصب ونكاح دلّالى

MAQUIGNONNAGE. Métier de maquignon *A.* نخاست *P.* اسب فروشى *T.* آت جانبازلغى

MAQUIGNONNER. User d'artifice pour couvrir les défauts d'un cheval *A.* تورية العيوب الخيل *P.* عيب اسبرا پوشيدن || Ce cheval a été maquignonné بو آت عيبى اورتلمش آتلردندر آتك قصورلرينى اورتوب كيزلمك

MARABOUT. Prêtre mahométan *A.* مرابط

MARAIS. Terres abreuvées d'eaux qui n'ont point d'issue *A.* مرزغة ـ مرازغ *P.* آكند *T.* بطاقلق يرـ صولاق بطاق يرـ صولاق بطاق ـ كثير المرازغ بر مملكت || Pays de marais Cette place est au milieu d'un marais يرلردن عبارت مملكت بو قلعه وسط مرزغده در ـ بطاقلقك اورته يرنده واقعدر

MARASME. Dessèchement de tout le corps *A.* قحول *T.* قوريلق || Tomber dans le marasme حال قحوله گرفتار اولمق

MARÂTRE. Il se dit d'une belle-mère qui maltraite les enfans que son mari a eus d'un premier lit *A.* رابّة جايرة *P.* ماريرهٔ *T.* جفاكار اوكى آنا ـ غدّار — Et d'une mère qui maltraite ses enfans *A.* والدة جايرة *P.* مادر جفاكار *T.* غدّار والده

MARAUD. Vil, coquin. V. Coquin.

MARAUDE. Vol commis par les gens de guerre dans les environs d'un camp *T.* عسكرى طايفه سنك اردو چوره سنده || Il va en maraude اردو چوره سنده ايتديكى يغماجيلق يغماجيلغه كيدر

MARAUDER. Aller en maraude *T.* عسكرى طايفه سى اردو اطرافنده يغماجيلغه چيقمق

MARAUDEUR. Soldat qui va à la maraude *T.* عسكرى طايفه سندن اردو اطرافنده كزن يغماجى || Il tomba entre les mains des maraudeurs اردو اطرافنده كزن يغماجيلرك النه دوشدى

MARBRE. Sorte de pierre très-dure *A.* رخام *P.* مرمر *T.* مرمر طاشى || Marbre blanc آق ـ مرمر سپيد ـ رخام ابيض noir سياه مرمر veiné طمرلو مرمر ـ رخام مخطط de plusieurs couleurs ـ سماقى مرمر ـ رنگاميز مرمر ـ رخام موشّى Polir le marbre مرمره جلا ويرمك Graver sur le marbre آلاجه مرمر اويمق ـ مرمر اوزرنده حكّ ونقر ايتمك Cela est dur comme marbre مرمر طاشى كبى صلب ومتيندر Tout le dedans est incrusté de marbre درونى سر تا سر مرمر ايله ـ رخامدن مصنوع بر عدد صنم قاپلنمشدر Statue de marbre colonne مرمر ستون ـ عمود رخامى مرمركارى بر بت tombeau مرمر رخام تراشيده دن مصنوع بر مزار carrière مرمر اوجاغى ـ محجره سى Des carreaux de marbre صفايح مرمر Marbre statuaire اعمال اصنامه صالح مرمر طاشى

Il se dit aussi de la pierre qui sert à broyer les drogues et les couleurs *A.* صَلاية ـ مدوك *P.* صِلايه *T.* سماقى طاشى

MARBRER. Peindre de plusieurs couleurs qui imitent les vei-

بو بابده تجویز ذهول ایتمک احتمالم یوقدر manquerai pas

On dit, Le pied l'ui a manqué, pour dire, qu'il a glissé A. زلق قدمه P. پایش بلغزید T. آیاغی قایدی

On dit d'un négociant, qu'il a manqué, pour dire, qu'il a fait faillite A. افلاس P. باد دستی نمودن T. افلاسه چیقمق

On dit, Il a manqué de..., pour dire, peu s'en est fallu que... A. کاد P. اندک ماند که T. آز- بر رمق قالدی - قتل اولمغه بررمق قالدی || Il a manqué d'être tué قالدی آز قالدی قتل اولندجق ایدی

MANQUER, est aussi actif, et signifie, perdre, ne trouver pas A. فوت - افانة P. یاوه کردن T. قاچرمق - یاوی قلمق || Je suis arrivé trop tard, j'ai manqué cet homme پک کیج کلدیکمدن فلانی قاچردم Il a manqué une belle occasion بر فرصت ایلدی - مناسب فرصت فوت ایلدی - افانهٔ فرصتی قاچردی - On dit aussi, Il a manqué son coup, pour dire, qu'il n'a pas réussi dans son dessein مقصودینی فوت ایلدی - مقصودینه دسترس اولهمدی - تیر املی هدف اولهمدی J'ai manqué مقصودینی قاچردی - مقصوده واصل اولهمدی mon affaire مصلحتمی فوت ایلدم

MANQUÉ. A. معدوم - منعدم - مفقود P. نا بود - گم شده T. یوق اولمش شده

On dit, Un ouvrage manqué, pour dire, défectueux A. عمل معیوب P. کار کم T. قصورلی ایش Un poète manqué, c'est-à-dire, imparfait A. شاعر ناقص P. شاعر پر قصور قصورلی - شاعر - فوت اولمش تدبیر Un projet manqué, c'est-à-dire, avorté شاعر باشه چیقهمامش تدبیر - منتج مرام اولمامش تدبیر

MANTEAU. Vêtement de dessus A. فروج P. بالاپوش - شادبیچه T. قپود - فراجه - قیش قپودی || Manteau d'hiver فراجهٔ شتا Manteau de drap چوقه فراجه Manteau de cérémonie رسم فراجه‌سی Manteau long فراجهٔ طویل الاذیال S'envelopper dans son manteau کندو فراجه‌سی ایچنده بورنمک - Manteau pour la pluie A. ممطرة P. لباده - بارانی T. یغمورلق

Figur. Prétexte dont on se couvre A. لباس P. پوشش T. اورتو || Sous le manteau de la dévotion, on cache souvent de mauvais desseins غالب حالده ورای لباس تقوادە ستر مقاصد فاسده اولنور - اکثریا پس پوشش تعبّد ودیانتده مقاصد فاسده پنهاندر

MANTELET. A. فروج صغیر P. بالاپوشک T. کوچک فراجه

En termes de guerre, on donne ce nom à une espèce de machine mobile faite de planches ou madriers, dont on se sert dans les siéges, pour se garantir de la mousqueterie A. قفع P. سپر چوبین T. محاصره‌لرده قوللانیلان آغاجدن سپر

MANTURE. T. de Mar. Grand coup de vent, agitation violente des vagues A. هلّابة P. خروش دریا T. بوره

MANUEL. Qui se fait avec la main A. معمول بالید P. دست کار T. ال ایله اولان - ال ایله ایشلنان || Ouvrage, travail manuel A. عمل الید - معمول بالید P. دستکار T. ال ایشی On fit aux pauvres une distribution manuelle d'argent فقرایه ال بخششی توزیع اولندی - مساکین وگدایانه عن ید عطیّه ویرلدی - بر ال کرمی ویرلدی

Il est aussi substantif, et sert de titre à des livres ou abrégés qu'on peut porter à la main A. مجلّة P. کتابچه T. کتابجق

MANUELLEMENT. De la main à la main A. یداً بید P. دست بدست T. ال اله || Donner manuellement یداً بید ال اله ویرمک - تسلیم recevoir یداً بید اخذ

MANUFACTURE. Établissement qui nécessite plusieurs ateliers, ouvriers, magasins, etc., et dans lequel on fabrique différents ouvrages A. منسج - طراز P. کارگاه - کارخانه T. کارخانه || Bonne manufacture بر منسج لطیف Manufacture de draps, d'étoffes de soie چوقه وامتعهٔ حریریّه کارخانه‌سی Élever, monter une manufacture بر کارخانه احداث وتنظیم ایتمک Les ouvriers qui composent la manufacture عملهٔ کارخانه V. Fabrique.

MANUFACTURER. Faire des ouvrages de manufacture A. نسج - اعمال P. در کارخانه پرداختن T. کارخانه‌ده ایشلتمک || On a fait venir beaucoup de laines d'Espagne, pour les manufacturer کارخانه‌لرده اعمال اولنمق ایچون اسپانیا طرفندن کلّیتلو یپاغی جلب اولندی Cette étoffe a été manufacturée à Lyon بو ثوب لیون کارخانه‌سنده نسج اولنمشدر - ایشلندی

MANUFACTURÉ. A. منسوج - معمول P. در کارخانه پرداخته T. کارخانه‌ده ایشلنمش

MANUFACTURIER. Ouvrier qui travaille dans une manufacture A. نسّاج - عامل النساجة pl. عملة النساجة P. مزدور کارخانه T. کارخانه عمله‌سی - کارخانه ایشجیسی

MANUMISSION. Action d'affranchir les esclaves A. عتق - عتاقة P. آزاد سازی T. آزادلمه

soit sujet à quelque petit manquement هیچ بر آدم یوق که
On dit, Manquement de - جزئی بر قصور ونقصانی اولمیه
parole قصور انجاز وعدده de respect امر - قصور حرمت
de foi قصور وفا V. aussi, Manque. توقیر واحترامده قصور

MANQUER. Faire une faute A. خطاء P. لخشش نمودن -
|| Tous les hommes sont sujets à man- T. یاکلمق خطا کردن
quer بنی آدمک - انسانک مجموعی خطایه مبتلا در
جملەسی خاطیدر

On dit, qu'une arme à feu manque, lorsqu'elle ne prend
pas feu A. عدم الاستیرا P. آتش نه زدن T. آتش آلمامق
|| Son fusil manqua آتش - آتدیغی تفنک استیرا ایتمدی
آلمدی

Il signifie aussi, Avoir faute de... A. عدم الوجود - عدم -
نا - نا بود شدن - گم بودن P. نقصان - فقدان - انعدام
|| خالی اولمق - یوق اولمق - اولمامق T. موجود شدن
Manquer d'argent de موجود اولمامق - اقچه معدوم اولمق
munitions فقدان مهمّات دوچار - مهمّات معدوم اولمق
de résolution بر کمسنەنک رأی وقراری اولمامق اولمق
d'occasions de coeur فرصت بولنمامق - فرصتلر معدوم اولمق
d'ap- جسارت اولمامق - عدم جسارت - نقصان جسارت
pétit L'argent lui manque فقدان اشتهاسز اولمق - عدم اشتها
Les vivres manquent aux assiégés عسکر محصور بند نقودی وار در
La poudre نقصان ذخیره وار در - فقدان زاد وذخیره وار در
leur manqua Cet hom- دوکنمشدر - باروتلری مفقود اولمشدر
me est parfait, il ne lui manque rien بو آدم من جمیع الوجوه
هیچ بر اکسکی یوقدر - کامل اولوب بر درلو نقصانی یوقدر
On dit, Il ne manque pas d'esprit بضاعهٔ عقلدن خالی
d'ambition فلانک حمیّتی یوق عقلی یوق دکلدر - دکلدر
de bonne volonté نیّت - خیرخواهلقدن خالی دکلدر دکلدر
On dit aussi, Manquer de parole A. عدم الانجاز - خالصدن
P. خلف الوعد - الوعد T. بوعده وفاداری ننمودن وفاسزلق
ایتمک

Il signifie aussi, être de moins || Il manque bien des livres
dans cette bibliothèque بو کتبخانەده وافر کتابلرک
Il manque bien des meubles dans cette mai- نقصانی وار در
son - بو خانەده اثاث بیتە متعلق وافر شیلر ناقصدر
اکسکدر

MANQUER A ..Ne pas faire ce qu'on doit A. تجویز القصور
T. تقصیر کردن P. ارتکاب التراخی - اختیار القصور -
|| Manquer à son devoir اکسکلک ایتمک - قصور ایتمک
à ses amis ایفای وجیبهٔ حالە تجویز تراخی وقصور ایتمک
رسوم محبّتک ایفاسنده - احبّا حقنده تجویز قصور ایتمک
à l'honneur عرض وناموسک وقایەسنده ارتکاب تقصیر ایتمک
à l'assignation احضار وعدەسنده اختیار قصور ایتمک
au rendez-vous محل موعودده اثبات وجود قصور ایتمک
à sa foi ایفای رسم ایلمکده ارتکاب تراخی وقصور ایتمک
à sa parole انجاز وعد بوفاداریده ارتکاب قصور ایتمک
Je vous ai promis de vous ser- امرنده اختیار قصور ایتمک
vir, je ne vous manquerai pas سزکا خدمت ایدەجکمی وعد
On dit, ایتمشیدم لول بابده تجویز تراخی وقصور ایتمم -
Manquer à quelqu'un, pour dire, manquer aux égards qu'on
lui doit بر کمسنەنک حقنده اداسی لازم اولان رسومک
حقنده ارتکاب تقصیرات - اجراسنده اختیار قصور ایتمک
ایتمک

MANQUER, signifie aussi, périr A. تلف - فنا P. فنا پذیرفتن
|| Cette maison یوق اولمق - فنا بولمق T. تباه شدن -
manque par les fondemens بو بنا اساسندن تلف اولەیور
Ce cheval manque par les jambes بو آتک آیاقلری فنا بولدی
Cet homme est bien malade; s'il vient à manquer, sa famille
est ruinée بو آدم مرض شدیده مبتلا اولوب تلف اولمق
لازم کلور ایسە اولاد وعیالی خراب اولور

Et défaillir A. زوال القوّة - نفاد القوّة - فناء القوّة P.
درملن کسلمک - قوّت کسلمک T. تاب وتوان گم شدن
|| Elle va s'évanouir, le coeur lui manque قوّت قالمامق -
Je suis si effrayé, تاب وتوانی قالمیوب بیخود اولمقده در
si interdit, que la parole me manque بکا شول رتبەده استیلای
شول رتبەده دوچار - دهشت ایلدیکه نطقم زایل اولدی
Les forces lui man- رعب ودهشت اولدمکه نطقم کسلدی
quent قوای بدنیّەسی رهین نفاد اولمشدر Il ne peut plus
se soutenir, les jambes lui manquent آیاقلری قوّتی زایل
اولمغله طورمغه مجالی یوقدر

Et oublier de faire quelque chose A. نسیان - ذهول P.-
|| Je ne manquerai pas de faire ce T. اونوتمق فراموش کردن
que vous voulez دلخواهکی اجرا ایلمکده تجویز ذهول ایتمک
Ne manquez pas de vous trouver en tel lieu احتمالم یوقدر
فلان محلّده بولنمقده تجویز نسیان وذهول ایتمە Je n'y

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* منّ سلوى — Figur. || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندى بر غداى روحانى اولمغله آندن تغذّى ايتمك لازمدر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سپت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* ميضانة — قفّة *P.* كوفه *T.* گندوله || Mannequin de fruits ميوه كوفدسى

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كونده شوقدر عملديه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشدن فارغ اولدقلرى وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهاى بادبان *T.* يلكن هلاطلرى طاقمى

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis بر كونه صنايع بحريّه‌دن صنعت اجراسيله روزكارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريّه‌نك صورتنى تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّه‌ده وقوف تامّى وار در

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينى بوزدى Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولى اولميان بر صنعت حذاقته مقارن حربيّه اجرا ايلدى Une savante manoeuvre ماهرانه بر صنعت حربيّه — بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكى حركت كافّهٔ امورينك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة — اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمى طايفه‌سى صنايع بحريّه‌يى كوزل اجرا ايلدى

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة — اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّه‌يى استادانه اجرا ايلدى Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجراى صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* عمل — حركت *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بى صيت وصدا عمل وحركت ايتمك — مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فى صنايع البحريّة ماهر فى صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّه‌ده — صنايع بحريّه‌ده استاد بى نظير در ماهر در

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده‌لكجى

MANQUE. Défaut *A.* فقدان — عدم *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause بوكا سبب اولان اقچه‌نك فقدانيدر Manque de parole عدم وعد — خلف وعد — انجاز وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتى وار در

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان *P.* كم — كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسه‌ده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم — جهة الفقدان *P.* از كمى — از بهر نا *T.* اكسكلكى حسبيله — يوقلغى حسبيله بودى || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اقچه‌نك فقدانى جهتيله بونى ايده‌مدى — اقچه‌نك يوقلغى حسبيله Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئى عدم دقّته مبنى قاچردى — عدم حفظندن ناشى

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* قصور — نقصان *P.* كمى *T.* تقصيرات — اكسكلك — ياكلمه || Ce fut un léger manquement بو بر قصور خفيف ايدى Il n'y a personne qui ne

agréables مطبوع الاطوار در bonnes اوضاع واطواری مستحسندر
belles اطوار خشونت rudes اطوار مرغوبهٔ دلاویزی وار در
obligeantes تطییب خاطری موجب اطوار پسندیده آلود
désobligeantes تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیئه engageantes
جلب قلوبی مستلزم اطوار دلپسند Ses manières déplaisent
à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عندنده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش || Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری ساده‌لکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

De manière que. De sorte que *A.* بوجه‌ان *P.* چنینکه *T.* آنچنانکه شول وجهله که ـ شویله که || Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شئ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* ـ بتصنّع پرداخته *P.* متصنّع الاطوار ـ کثیر التصنّع ـ متصنّع متصنّع ـ متصنّع الاطوار *T.* تکلّفلو || Style maniéré سبک کثیر التصنّع تکلّف امیز C'est un homme maniéré بر ادمدر تکلّفه مایل ـ بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکارایی ـ آشکار سازی *T.* بللورمه || Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیه‌نک اول مرتبه‌ده علناً بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان ـ جلی ـ بارز ـ ظاهر ـ واضح *P.* نمودار ـ نمایان ـ بدیدار ـ آشکار *T.* آچیق ـ بللو || Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار ـ عامه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی ـ شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز آشکار اولمغله محل شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه || Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بو پادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابی نشر ایلدیکی بیاننامه‌دنک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً ـ واضحاً ـ عیاناً ـ علانیهً *P.* آشکارا *T.* آشکاره ـ آچیقدن آچیغه || Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده‌جکمکه Il est manifestement coupable علناً مجرمدر ـ مجرم اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اظهار ـ ابراز ـ اعلان ـ عیان ساختن ـ بدیدار کردن ـ آشکار کردن *P.* بیان *T.* آچیقدن آچیغه کوسترمک ـ بلورتمک || Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre-Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریون کرامه اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان ـ بو سرّ اعلان اولنه‌جق اولدقده بو سرّ مکتومدن رفع ـ کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

Manifesté. *A.* بارز ـ مبیّن *P.* بدید آمده ـ آشکار گشته *T.* آچیغه چیقمش ـ آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extrémité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک || La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین ـ فیدوم ـ شیرخشک ـ شیرخشت *T.* قدرت خلواسی || On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقیه ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلر منّک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در

On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

اصلا اقچه النه کچمز - اولمز Il manie tous les biens de cette
maison بو قوناغک کافهٔ اموالی ید قبضنه داخل اولور Il
manie tous les ans plus d'un million بهر سنه اون کرّه یوز
بهر سنه النه کچن - بیک غروشدن زیاده مقبوضی اولور
اقچه اون کرّه یوز بیک غروشدن متجاوز در

Figur. Administrer A. اداره - تصرّف - قبض وبسط - فتق
T. کارسازی نمودن - کار ساختن P. حلّ وعقد - ورتق
قوللنمق - کوروب جویرمک || Manier les affaires publiques
قبض وبسط امور عامّه‌یه - امور عبادی اداره وتصرّف ایتمک
جمهور ناسک امورینی اداره ایتمک - قیام ایتمک Ma-
nier les finances - امور میریه‌یی اداره وتصرّف ایتمک
On dit aussi, Manier bien une affaire بر مصلحتی استادانه
اداره ایتمک - Et manier les esprits, manier un homme, pour
dire, les gouverner || Laissez-moi manier les esprits اذهان
ناسک اداره‌سی خصوصنی بکا براق Ce n'est pas un homme
aisé à manier قولای قوللانیلور - اداره‌سی آسان برادم دکلدر
آدم دکل Ce peuple ne se manie pas si facilement سهولت
ایله قوللانیلور ملّت دکلدر - Et manier bien la parole کلامی
حسن صورت ایله اداره ایتمک

Et se servir adroitement de quelque chose A. استعمال - اعمال
P. بکار بردن T. قوللنمق || Il manie bien l'épée à deux mains
ایکی ال ایله قلیجی کوزل اعمال ایدر Il sait bien manier
les armes اسلحه فننده ماهر در - اعمال - On dit aussi, Manier
le pinceau, le ciseau, la plume توی قلمی ومقصّی وقلمی
اعمال ایتمک - Et manier bien la pâte, pour dire, pétrir
bien خمیری کوزل اعمال ایتمک

Au MANIER, signifie, en maniant A. عند اللمس - لدی اللمس
P. در پرواسیدن T. ال ایله یوقلندقده || Vous reconnaîtrez
la bonté de cette étoffe au manier بو قماشک لطافتی لدی
اللمس معلومک اولور

MANIÈRE. Façon, sorte A. وجه pl. وجوه - صورت pl. صور
P. گونه T. درلو - شکل - دکلو || En toute manière من جمیع
الوجوه - هر وجه وصورتده De quelque manière que cela soit
هر نه شکل اولسه - هر نه وجه ایله اولور ایسه اولسون Je
ne veux pas que cela soit de cette manière بو صورت ایله
اولدیغنی استمم Je lui écrirai de la bonne manière فلانه
بر وجه احسن تحریر ایده‌جکم De quelle manière voulez-
vous que je me conduise? طرفمدن نه کونه حرکت اولنمق
استرسک Faites cela de quelque manière que ce soit شونی هر نه
وجه وصورت ایله اولور ایسه یاپیویر À la manière accoutumée
بر وجه معتاد C'est sa manière d'agir کندویه مخصوص اولان
صورت حرکت بو در de parler صورت تکلّمی بو در C'est
sa manière کندویه مخصوص بر صورتدر Cet homme a une
belle manière de s'énoncer حسن صورت ایله ادارهٔ کلام
صورت حسنه ایله افادهٔ مرام ایدر - ایدر

On dit, Faire une chose par manière d'acquit, pour dire, la
faire parce qu'on ne peut s'en dispenser T. بر ایشی آنقریه
اولدرق ایتمک

On dit proverb., Il m'a offert sa bourse, mais c'est une ma-
nière de parler بکا کیسه‌سنی تقدیم ایلدی لکن لفظی
مراد در Ce sont manières de parler بونلر لفظی مراد صحبتلردر

Il se dit aussi de ce qui a l'apparence de la chose qu'on
spécifie A. شکل - اسلوب - هیئت P. طور T. قیللق || Il
vint une manière de femme زنه شکلنده بر شخص کلدی
Il fut abordé par une manière de valet de chambre چوقدار
چوقدار هیئتنده - اسلوبنده بر آدم یاننه کلدی

Il se prend aussi pour Affectation A. تصنّع T. تکلّف || À
force de soigner son style, on tombe dans la manière انشاده
مبالغهٔ تحرّی ودقّت تکلّف صورتنه منتج اولور Cela avoi-
sine la manière بو صورت تصنع وتکلّفه یقیندر

MANIÈRES, au pluriel, signifie en général, les usages étab-
lis pour rendre plus doux le commerce que les hommes doi-
vent avoir entre eux A. pl. آداب P. آیین T. توره || Les
manières changent selon les différentes sortes de gouvernement
ادارهٔ ملکک صور مختلفه‌سنه نظراً آداب دخی متحوّل
اولور Il y a cette différence entre les moeurs et les manières,
que les premières regardent plus la conduite intérieure; les
autres, l'extérieure آداب ایله اخلاق بیننده شو فرق وار
درکه آداب ظاهر حاله واخلاق باطنه متعلّقدر Le mécon-
tentement des Macédoniens s'accrut lorsqu'ils virent Alexandre
prendre les moeurs et les manières des Perses اسکندر ذو
القرنین اهل فرسک آداب واخلاقلرینی اخذ ایلدیکی
مقدونیالونک مشهودلری اولنجه اغبرار خاطرلری بر قات
دخی متزاید اولمشدر

Et certaines manières particulières usitées dans le monde A.
pl. اطوار - اوضاع P. شیوه - طرز P. طرز || Il a des manières

سیلنمك - آشنمق .T نا بدید شدن || Les lettres de cette médaille sont tout-à-fait mangées بو سککنک زمان ایله سکه سنده اولان حروف مرور اوقات ایله کلیاً منطمس وفرسوده در کلیا سیلنمشدر -

En termes de Grammaire, on dit, qu'une voyelle finale se mange, pour dire, qu'elle s'élide آخر کلمه‌ده اولان حرف علّه تلفظده محذوف اولور التقاء حینده اولنور

Manger. A. مأكول .P خورده .T ینمش

MANGER. Ce qu'on mange A. طعام pl. اطعمة .P خورش - خورك .T آش - یمك || Manger délicat, friand, délicieux طعام نفیس طعام لطیف وشهی C'est un manger de roi اطعمهٔ ملوکانه‌دندر C'est le meilleur manger du monde اعلای اطعمهٔ روی زمیندر

On dit d'un homme qui s'occupe entièrement à une chose, qu'il en perd le boire et le manger ترك خورد ونوش ایدر ترك خواب وراحت ایدر - ترك خورد وخواب ایدر -

MANGEUR. Celui qui mange beaucoup A. اکول - .P پرخوار - .T رزد - بسیار خوار - ییکن || C'est un grand mangeur اکول در || Il n'est pas mangeur اکول دکلدر عظیمتدر

MANGEURE. Endroit mangé d'une étoffe, d'un pain, etc. A. اکلة .P خوردگاه .T ینك یری - ینك || Mangeure de souris صیچان ینکی

MANGOUSTE. V. Ichneumon.

MANIABLE. Qui se prête à l'action de la main A. لیّن .P نرم .T یومشق || Ce drap est doux et maniable بو چوقه لطیف دری بر ولیّندر Le cuir bien apprêté en devient plus maniable خوشجه دباغت اولندقده بر قات دخی کسب ملاینت ایدر

Et qui est aisé à mettre en oeuvre A. لیّن - هیّن الاعمال - سهل الاعمال - لدن - ذو لدونة .P نرم .T یومشغرق || Ce fer, ce cuir est maniable بو دمور وبو باقر لیّن ولدونتلو در Il n'y a point de métal si maniable que l'or معادنده ذهب قدر ذو لدونت معدن یوقدر - Il signifie figur., traitable A. سهل العطف - لیّن الجانب .P نرمخو .T یومشق خویلو || C'est un homme dont l'esprit est maniable بالطبع لیّن الجانب بر آدمدر

MANIAQUE. Qui est attaqué de manie A. مجنون مطبق .P دیوانه .T دلو

MANIE. Aliénation d'esprit qui va quelquefois jusqu'à la fureur A. جنون مطبق - مانیا || Sa folie se change en manie جنونی جنون مطبقه تحویل اولنور || Sa manie est de se croire de verre فلانکث جنون مطبقی نفسنی موجد ن عبارتدر اولدیغنی ظن ایتمکدر - Il signifie figur., passion bizarre, goût immodéré A. جنون .P دیوانکی .T دلولك || Sa manie pour les tulipes la ruiné لاله حقنده اولان جنونی خرابیتنه باعث اولدی || Il a la manie des vers اشعار بابنده جنونی واردر اشعاره دیوانه‌سیدر - اشعار دلوسیدر -

MANIEMENT. Action de manier A. ملامسة .P دست مالی .T ال ایله یوقلمه - پرواس || On connait la bonté du drap au maniement چوقه‌نک جودت ولطافتی لدی الملامسه بللو اولور ملامسه‌دن بللو اولور

Et le mouvement du bras, de la jambe A. حرکت .P جنبش .T قملدامه - اوینایشی || Il était perclus de ce bras, mais il commence à en avoir le maniement assez libre الی معطل ایکن شمدی حرکته خیلی سهولت کلمکه باشلادی اعمالی وتحریکنه سهولت پیدا ایلدی

On appelle Le maniement des armes, l'exercice de pied ferme qu'on enseigne aux soldats A. تعلیم باعمال الاسلحة .P سلاح بازی .T سلاح تعلیمی - سلاح قوللنمه

Figur. Administration A. اداره - تصرّف .P کارسازی .T || Le maniement des finances اموال میریه‌نك کوروب کوزتمه || Ce trésorier a beaucoup de maniement بو دفتردارك اداره‌سی امر تصرف واداره‌ده مهارت تامه‌سی واردر || On lui a confié ce maniement بو امورك اداره وتصرفنی عهده‌سنه ید امانتنه تفویض اولنمشدر || Ceux qui ont le maniement des affaires مدیرین امور اولنلر اداره امور مأمور اولنلر - کارسازان - اولیای امور

MANIER. Toucher à pleine main A. لمس بالید - لمس .P پرواسیدن .T ال ایله یوقلمق - ال ایله طوقندرمق || Manier un drap pour voir s'il est doux چوقه‌نك درجهٔ ملایمتنی آکلامق ایچون لمس ید ایله آراشدرمق || Manier une étoffe بر قوماشی لمس ید ایتمك

Et recevoir, avoir en sa disposition A. قبض .P کرفتن .T اله کچورمك || Je n'ai point encore manié un denier de cette recette بو ایراددن هنوز بر اقچه مقبوضم اولمش دکلدر || Il ne manie point d'argent داخل اقچه اصلا وقطعا قبضنده یید

servent à manger, il se fait chaud. ... [illegible]

... [illegible]

MANŒUVRE. T. de mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. ... [illegible]

MANÈGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser A. ... تعليم الخيل ... P. ... T. ... || Un cheval propre au manége ... Faire le manége ... [illegible]

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser A. رحبة الدرسة P. اسب تعليمگاه T. ... Un manége couvert ... Un manége découvert ... [illegible]

Figur. Manéges, d'agir adroits et artificieuses ... T. ... || Je connais le manége de ces gens-là ... Il y a un certain manége à la cour qu'il faut savoir ... معلوم ... [illegible]

MANES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort A. ... P. ... T. ... [illegible]

MANGEABLE. Qui est bon à manger A. ماكول P. ... T. ... || Ce pain n'est pas mangeable ... [illegible]

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques A. طعمة P. خورش T. ... || Donner de la mangeaille aux volailles ... Il se dit aussi de ce que mangent les hommes A. طعام P. ... Cet homme est toujours occupé de mangeaille ... دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange A. آكل P. خورنده T. ... [illegible]

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent A. معلف P. ... T. ... || Mettre de l'avoine dans la mangeoire ... [illegible]

... [illegible]

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir A. اكل P. ... || Manger de la viande ... Les chevaux mangent du foin, de l'avoine ... ات يمك - ايتمك || Il n'a ni bu ni mangé ... Il a été trois jours sans manger ... Il boit et mange ordinairement avec lui ... On dit figur. L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait T. ... Et proverb. Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles T. ... Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts T. ...

Il signifie aussi, prendre ses repas A. ... P. ... T. ... || Il a mangé chez un tel ... Il mange à l'auberge ... Un tel tient table, il donne à manger ... طعام ايدر ... On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer T. ... مالنى يمك - مالنى اكل ايتمك || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps ... Il mange tout en chicane, en procès ... On dit figur. Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent ... مالنى كندو خدمتكارلرى ودواب ومواشيسى ... [illegible]

MANGER. Ronger A. ... P. ... T. ... || La rivière mange ses bords ... La rouille mange le fer ... Les onguens qui mangent les chairs mortes ... [illegible]

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître A. انطلاس P. فرسوده شدن ... [illegible]

de la mamelle ایلکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux A. ضرع pl. ضروع P. پستان

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle A. حلمة pl. حلمات P. سر پستان - گذه T. امزکی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles A. ثدیاء P. پستان T.

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent A. P. T.

MANANT. Paysan grossier, rustre A. فلاح P. روستایی T. کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir A. مقبض pl. مقابض - قبضة - جزنة P. دسته T. صاپ - قبضه - ال || Le manche d'un couteau T. بچاق || Couteau à manche d'ivoire قبضه‌لو || Il tenait son manteau par le manche طوتلو ایدی

Le manche de la charrue A. مقوم P. دسته T.

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. T. قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras. A. کم pl. اکمام P. آستین T. یکه || La manche d'une chemise || Attacher les manches à une robe کوملک یکی ـ پیراهن || Manches pendantes

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelles qui s'attache au poignet de la chemise A. الکم القمیص P. فراویز آستین پیراهن T. کوملک

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main A. اشل pl. اقطع - کنع || Il est manchot de la main droite صاغ الندن || Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot چولاقدر

چولاق قالدی

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre A. وکالة P. T. وکالتنامه || Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, ou dépositaire des dits fonds A. حوالة P. ورقه حواله T. حواله نامه || Il m'a donné un mandat sur son fermier تذکره‌سی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre A. وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mandataires du peuple امانت حکومت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction A. حکم P. امرنامه T. بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره‌سی قبول ایتمک || J'ai payé cette somme selon votre mandement موجبجه

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager A. اخبار T. خبر P. پیغام فرستادن ارسال الخبر || Je lui ai mandé cette nouvelle || Je lui ai mandé de venir ارسال ایلدم || Ne voulez vous rien mander à Paris?

MANDER QUELQU'UN. C'est lui donner avis ou ordre de venir || On a mandé tous les parens || Il fut mandé à la Cour همایونه احضار اولندی || On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante A. P. T.

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

اول دیارك مباهی مصنوعیدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا یلیق
T. غیر مناسب - نا چسپان *P.* غیر جدیر - غیر جدیر
بو شی جدیر ولایق || Cela est malséant یاقیشقسز - یاقشمز
L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat بر دکلدر
قاضیه بر کوره پریشانی خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des propositions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز || Une proposition malsonnante بر قضیهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاوش
T. ظلمیه *P.* ظلمکاری *P.* مهاوش || Faire, exercer la maltôte
ظلمیه تحصیلنه - اخذ مهاوشه مبادرت ایتمك

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus *A.* عسوف - غاصب المهاوش *P.* دستبردانه مال گیرنده
T. ظلمیه مالی آلان

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سوء
دل آزار کردن - بد معامله نمودن *P.* شدیداً تکدیر المعاملة
T. خور باقمق - تکدیر ایتمك || Il l'a maltraité de coups
حقینم قولاً اظهار سو de paroles فلانی ضرباً تکدیر ایلدی
فلان کیشی Ce mari maltraite sa femme معامله ایتمشدر
زوجه سنه سوء معامله ایدر
Et faire tort à quelqu'un *A.* جفا - ظلم - حیف *P.* ستمدیدی
T. غدر کردن - غدر ایتمك - کملك ایتمك || Ce fils a été maltraité dans le testament de son père والدی وصیتنامه سنده
بو ولد پدری وصیتنامه سنده مظلوم - بو ولده غدر اولندی
ومغدور الولدی
Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet auteur a été maltraité dans cet ouvrage بو مؤلفیك نامی فلان
بو رساله ده تذلیل اولندی Il a été maltraité dans cet arrêt
اعلامکده درونده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السوء المعاملة *P.* بد معامله - دوچار
T. دل آزرده - تکدیر اولنمش - خور باقلنمش *A.* مظلوم - مجفو
P. مغدور - غدر اولمش *T.* جفا زده - غدر کرده - ستمدیده
A. متذلل *P.* خوار پذیرفته *T.* آلچقلنمش - اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سوء القصد - فساد الطویة - فساد النیة - فساد الفکر *P.* بد اندیشی
T. بد خواهلق - یرامزلق || La malveillance cherche à discréditer les opinions du gouvernement فساد طویت ایله مجبول
اولنلر دولتك کافهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن
بد خواهلر دولتك حرکات وتشبثاتنی تقبیح ایلمك قیدنده درلر
ویکناتینی تقبیحه وسیله اولهجق علل واسبابی ارامقدن
اشته بد خواهلی Voilà des effets de sa malveillance دکللر در
S'exposer à la malveillance du خواهلغنك آثاری بونلر در
peuple عوام ناسك عرضهٔ سوء قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد الطویة - فاسد الفکر *P.* بد اندیش - بد خواه *T.* یرامز ||
Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmenter le mécontentement بد خواهلر مجرد افعال ناسی تکثیر
ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui
a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلردن
بریدر || Il se dit aussi adjectivement || Caractère
malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une charge, d'une administration *A.* تعسف pl. تعسفات - ظلم
pl. مظالم *P.* بیدادگری *T.* غدر || Commettre des malversations ارتکاب تعسفات ایتمك || On recherche ses malversations فلانك ایتدیکی مظالم وتعسفات تفتیش اولنور
On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسفات
ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسف *P.* بیدادگری
نمودن *T.* غدر ایتمك || Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge منصبنده ارتکاب تعسفات ایله متهمدر

MALVOULU. A qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot de Mère *A.* امّة *P.* مام - مامك *T.* ننه || Il commence à parler; il dit déjà papa et maman هنوز تکلمه باشلدی بابا
وننه لفظلرینی سویلر || On dit aussi, Grand'maman. V.
Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl.
ثدیٔ - ثدی *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite ثدی یمین
پستان راست - ممه صاغ || ... gauche ثدی یسر - پستان چپ
ممه صول || Enfant à la mamelle *A.* رضیع *P.* طفل شیر خوردن
T. مه ده کی چوجق || Il était blessé deux doigts au-dessous

souris زهرخند - تبسّم خباثتنما || Il a dit cela d'un ton malin بو كلامي طور خباثتله ادا ايلدي — Regard malin *A.* عين الكمال - عين اللامّة *P.* چشم زخم - نظر بد *T.* اصابت عيني ولر در || Il a le regard malin دكبر كوز كوزي دكر - چشم زخم صاحبيدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible *A.* وخيم - ردئ *P.* بد *T.* كوتو - فنا || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصيت رديئه وار در || Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a de malin دمور بوزانده وآفيونده اولان رداءتك اصلاحي لازمدر Fièvre maligne حمّاى ردئ Ulcère malin, plaie maligne قرحهٔ رديئه وجراحت رديئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui *A.* شماتت *P.* شادكامه *T.* دشمن - دشمن كدرينه كولمه كدريله سونج

Et esprit malin, le diable *A.* روح خبيث pl. ارواح خبيثه

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions *A.* فاسد الفكر - فاسد النيّة - سيّئ القصد *P.* بد گمان - بد انديش *T.* يرامز || Cet homme est très-malintentionné بغايت فاسد الفكر بر آدمدر || Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles بو اراجيفك نشرى فاسد النيّة بعض كسانك ايشيدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge *A.* حكم غير صحيح *P.* حكم نا درست *T.* يولسز حكم || Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حكمك عدم صحّتي اثبات اولنمدقجه اعلامك اجراسي لازم كلور || Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un arrêt حكمك عدم صحّتي اعلامك نقضنه كافي بر علت بر وسيله - اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages *A.* صوان pl. اصونة - خريطة pl. خرايط *P.* جامه‌دان *T.* جامه‌دان - يول سپدى

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres *A.* خربة البريد *P.* ياميجيك *T.* هيانچه - اولاق جانطه‌سى || La malle d'Angleterre انكلتره‌دن كلان اولاق جانطه‌سى

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises *A.* جونة pl. جون *P.* سبد *T.* سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable *A.* مرانت - مرونت *P.* نرمى *T.* يومشغرقلق

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties *A.* مارن *P.* نرم *T.* يومشغرق || Les métaux sont malléables اجناس معادن مارندر - اجناس معادنده مرانت واردر || Quelques uns ont prétendu faussement que le verre était malléable بعض كسان زجاجك مارن اولديغني ادّعا ايتمشلردر

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle *A.* جونة صغيرة *P.* سبدچه *T.* سپدجك || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجكني كوتورن صاتيجى

MALMENER. Maltraiter *A.* اقماع - تكدير *P.* آزرده كردن *T.* خرپالمق || Il l'a bien malmené فلاني كركي كبي خرپالدي || Cette armée a été bien malmenée بو عسكر كركي كبي خرپالندي

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite *A.* كريه الهيئة - جافي الخلقة *P.* زشت *T.* يانقبوز || Un gros malotru بر شيشمان يانقبوز اندام

MALPROPRE. Sale *A.* مقذر - ملطخ - موسخ *P.* نا پاك *T.* مردار - وسخ آلود - وسخناك - چرك آلود - چركين - بيلاشق - كيرلو - پاسلو - پيس - كيرلو || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستى باشي بغايت كيرلو در || Des habits malpropres البسهٔ مقذره - كيرلو پاسلو اوروبه || des mains ملطخة - ايادي مردار اللر - بيلاشق اللر

MALPROPRETÉ. Saleté *A.* قذارت - عدم الطهارة *P.* نا پاكى *T.* مردارلق - كيرلك - پيسلك || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطه‌سنك قذارتي درجهٔ كمالده در || Il mange avec une malpropreté insupportable اكل طعامده عدم طهارتي تحمل اولنمجق شي دكلدر

MALPROPREMENT. Salement *A.* مقذرا - ملطخا - ملوثا *P.* تا پاكانه *T.* مردارجه - پيسلك ايله || Il fait tout malproprement هر ايشي ملطخا ومقذرا ايشلر || Il mange malproprement ملطخا اكل طعام ايدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade *A.* معلول المزاج - ضعيف المزاج *P.* ناخوش مزاج *T.* چروك مزاجي || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قاري

Et qui est contraire à la santé *A.* مضر - وخيم - ردئ *P.* بد *T.* فنا - كوتو || Air malsain هواى وخيم || Viande malsaine لحم مضر - لحم ردي || Les eaux de ce pays-là sont malsaines

vais succès A. انتخاب موجب الوخامة ـ سوء الانتخاب ـ

Et conseil malheureux A. نصيحة منتجة الوخامة ـ سوء الرأي ـ

Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir, qui est mauvais dans son genre A. ردي ـ حقير P. كمقدر ـ

Un malheureux écrivain T. بر كاتب ردي ـ كوتي || Malheureux auteur كوتي بر مؤلف

Et misérable A. مسكين pl. مساكين ـ عاجز pl. عجزة P. بيچاره ـ درمند ـ بدحال T. دوشكون || Il faut avoir compassion des malheureux عجزه و بيچارهكان حقنه مرحمت لازمدر

Et un méchant homme A. خبيث P. نا مرد ـ بد منش ـ T. يرامز ـ بد نهاد

On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse A. ضعيف الحافظة P. سست ياد T. حافظهسي كوشك ـ ضعيف الحافظه در

MALHONNÊTE. Contraire à l'honnêteté A. ذي الدناءة ـ دني ـ باهر الدناءة P. ناخوش T. ادب سز ـ دنائت آلود || Action, procédé malhonnête فعل ردي و حركت دنائت آلود

— Il signifie aussi, incivil A. جليف P. خوريادي T. خورياد || C'est un homme très-malhonnête بك خورياد آدمدر || Cela est très-malhonnête بو كيفيت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté, à la civilité A. بالدناءة ـ بجلافة P. خورياداجه T. دنائتكارانه ـ خورياداجه || En user malhonnêtement خورياداجه عمل و حركت ايتمك

MALHONNÊTETÉ. Incivilité A. جلافت P. خوريادي T. خورياد لق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé سلوك و حركتنده جلافت صورتي ظاهر در V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire A. خباثة ـ خبث ـ زشت خويي ـ بد منشي P. خبث الطوية ـ الطبيعة T. يرامزلق ـ بد نهادلق || Il a un fonds de malice بو جبلتنده مايۀ خباثت مركوز در || Cela procède d'une malice noire بو كيفيت خباثت شيطانيدن نشأت ايتمش احوالدندر || Sa malice est découverte خبث طبيعتي خارجه اخراج اولندي || Il a fait cela par malice بوني خباثتنه مبني ايشلدي || S'il ne fait pas bien, c'est pure malice بوني لايقي اوزره اجرا ايتمزسه محض خباثتندندر || C'est un homme sans malice خباثتدن بري بر آدمدر — Malice noire, c'est-à-dire, atroce, perfide خباثت شيطانية — Il se dit aussi des actions || Il m'a fait la plus grande malice du monde بكا جهانده مثلي نا مسبوق بر خباثت ايلدي || On sait toutes les malices dont il est capable ذو مقوله خباثتلره قادر اولديغي عامه يه معلوم در — On dit, La malice du péché A. وخامة ـ اولان احوالدندر P. زشتي گناه T. رذالة الذنب ـ الذنب صوچك كوتولكي ـ بخبث الطوية ـ بالخباثة

MALICIEUSEMENT. Avec malice A. بالخباثة ـ بخبث الطوية P. با بد نهادي T. يرامزلق ايله || Il l'a fait malicieusement بوني خبث طويت ايله ايلدي || Il disait cela malicieusement اول كلامي خباثت ايله سويلر ايدي || Il interprète tout malicieusement هر شيئه خباثتكارانه معنا ويرر

MALICIEUX. Qui a de la malice A. خبيث الطبع ـ خبيث P. بد درون ـ بد نهاد ـ بد سرشت ـ بد كيش T. يرامز || Il est malicieux خبث طبيعت ايله مجبولدر || C'est un esprit malicieux بر مزاج خباثت آلوددر || Un dessein malicieux نيت باهرة الخباثة

MALIGNEMENT. Avec malignité A. شرا ـ بالمفسدة ـ بالخباثة P. با بد سگالي T. يرامزلق ايله || Interpréter malignement quelque chose بر شيئه مفسدتكارانه معنا ويرمك

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète A. شرة الطبيعة ـ خبث الطينة ـ فساد الطبع ـ مفسدة الطبيعة P. بد سگالي T. يرامزلق ـ طبيعت كوتولكي || Connaissez mieux la malignité de cet homme بو آدمك شرارت طبعني بر ابوجه || La malignité du siècle زمانهنك فسادي || du cœur humain قلب بشرك مفسدتي

Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses A. رداءت ـ وخامت P. بدي T. فنالق || Corriger la malignité de l'antimoine دمور بوزانك وخامتني اصلاح ايتمك || La force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادويهنك قوت تاثيري وخامت حماية غلبه ايلدي || La malignité du sort, des astres, de l'air طالعك وكواكبك وهوانك وخامتي

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est malin خبيثدر || Il n'est pas si malin que vous dites ديديككز مرتبهلرده خبيث دكلدر — Il se dit aussi des choses || Volonté maligne ارادۀ خباثت آلود || interprétation شرح و تفسير خباثت متضمن || pensée اولان معنا خباثت قرين || Discours malin كلام خباثت انجام || sens مآل خباثت اشتمال

Et désastre, accident fâcheux *A.* نايبة pl. نوايب ـ داهية pl. دواهي ـ مصيبت pl. مصايب ـ آفت pl. آفات *P.* دواهی ـ فلاكت ـ كدر ـ بلا *T.* فلكزدگی || Grands malheurs آفت bizarre نائبة غير مسبوقه Malheur extraordinaire عظيمه غريبه Il lui est arrivé un malheur بر مصيبته اوغرادي Tomber dans un grand malheur بر مصيبت عظيمه يه گرفتار اولمق Il est accablé de malheurs عليه مصايب وآفات آيله موقوط يلر طاقتشكن مصايب واكدارن قامت اقتداری الحالدر مدت عمرانسانده ظهوری Les malheurs de la vie دو تا در لا بد اولان مصايب واكدار گوناگون C'est un surcroît de malheur ضميمة ادبار در ـ علاوة ادبار در

On dit, Malheur à ... Malheur sur ... comme par imprécation *A.* لعنة الله عليه *P.* خدا بادا *T.* قهور وير سون الله بلا ويرسون || Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère ماموره لرنده ارتكاب خيانت ايدنلره الله بلا ويرسون لعنة الله عليهم وعلی Malheur sur eux, et sur leurs enfans اولادهم ـ On dit aussi, Malheur à ... par simple exclamation *A.* ويل له *P.* حيفا به *T.* وای حالنه || Malheur aux vaincus ويل للمغلوبين *P.* حيفا بانكه مغلوب شود *T.* يكلمشلرك وای حاللرينه

Par malheur. *A.* حسب الاقتضا البخت المشئوم *P.* بخت ترسلكندن ـ قضارا *T.* از قضا ـ بر مقتضای سيهبختی ازقضا سقوط || بختسزلغمه مبنی ـ Il tomba par malheur قضارا شو بيله ظهور ... Il est arrivé par malheur que ايلدی ابتديكه

MALHEUREUSEMENT. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضا بخت مشئوم وفات ايتمشدر

Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* مدبرا ـ منكوبا *P.* بختسزلقده ـ فنا حالده *T.* بر بد بختی ـ در بد حالی مدبرا ومنكوبا وفات ايلدی Il est mort malheureusement || حالی نكبت Il a fini malheureusement حال آدبارده اولدی ـ وادبارده عمرينی تمام ايلدی

MALHEUREUX. Qui n'est pas heureux *A.* منكوب ـ مدبر *P.* سيهبخت ـ بد بخت ـ بدحال *T.* حالی يمان || Il y a des hommes malheureux par leur faute بعض كسان كندو عمللريله مبتلای ـ بعض كسانك نكبتی كندو عمل يدلريدر ـ نكبتدرلو ادبار ونكبتلری كندو خطا وتقصيرلرندن اقتضا ايتمش اهل Les damnés seront malheureux à jamais حالاندندر

جهنم الی الابد منكوب اولهجقلردر Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.* معدوم *P.* نامراد ـ بيچاره ـ بينوا *T.* غير مرزوق ـ خاسر || Il mène une vie malheureuse فلك مغدوری ـ ايام عمرينی حال مغدوريتده گچيور ـ حال خسران اوزره امرار ايدر Il est dans un état malheureux معذور حال مغدوريتده در موقع بيچارگيده dans une situation malheureuse الحالدر خاسر الامال C'est un homme malheureux ومغدوريتده در مغدور در ـ فلكزده در ـ نامراد ـ در دمند در ـ بيچاره در

Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* خاتمة العاقبة ـ اتمام العمر بسوء العاقبة *P.* اتمام زندگانی در انجام بد ـ *T.* عمرينی فنا بالرانی ـ تمام ايتمك رسانيدن

Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* مشئوم البخت ـ عديم البخت *P.* كم بخت ـ بدبخت ـ سيه بخت *T.* بختسز ـ سيهروزه || Il est malheureux en tout ce qu'il entreprend جميع اموره مشئوم متصلتدر او ابتدای جنكده بختسزدر la guerre, au jeu قماره اشو

Il signifie encore, qui porte malheur. *A.* مشئوم ـ منحوس *P.* نا مبارك ـ نا خجسته *T.* اوغورسز || Un jour malheureux يوم منحوس accident حادثة منحوسه Constellation malheureuse كوكب مشئوم rencontre اتفاق نحس ـ On dit aussi, qu'un homme a la main malheureuse *A.* مشئوم اليد *P.* نا خجسته دست *T.* الی اوغورسز || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبه ده الی اوغورسزدر كه هر نه يه يا پيشسه ايچين اولمايه قيريلور

Il se dit aussi, pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد نكاحده اموره ده مشئوم اليدر

MALHEUREUX. Qui a quelque chose de sinistre *A.* مشئوم *P.* بد آثار *T.* Il a la mine malheureuse شكل رويداده آثار || البشاشة ناصية حالنده آثار شلايك بديدار در ـ شامت وار در

Coup malheureux, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* نازلة الدهر ـ نوازل الدهر ـ صدمة فلكية pl. صدمات فلكية *P.* قارعة pl. قوارع ـ فلكزدگی ـ بلای *T.* ناگهانی قضا

Choix malheureux, se dit d'une chose qui est suivie de mau-

Figur. *A.* سوء الصنيع ـ سوء العمل ـ *P.* بد كردارى ـ *T.* يرامزلق ايتمك

|| Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien مشوار وسلوكنده فهم واذراك ايده مديكم كوركى كبى خارجله ـ بر نوع سوء عمل اولمق كركلر

|| L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon بو قوناغك كتخداسى بر كونه سوء عمل ويرمكله متهمدر

|| Il y a de la malfaçon à cela بو بابده بر سوء صنيع وار در

MALFAIRE. Faire de méchantes actions ايقاع الخباثة ـ اساءة ـ ايقاع الشرور ـ *P.* بد كارى ساختن ـ *T.* بد كردارلق ايتمك ـ يرامزلق ايتمك ـ فنالق ايتمك

|| Il ne se dit qu'en ces phrases. Être enclin à malfaire اساءته مايل اولمق

|| Il ne se plaît qu'à malfaire ايقاع شرورده غيرى نسنه دن حظ ايتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui *A.* سوء العمل ـ الصنيع ـ *P.* خباثت ـ *T.* بد كارى ـ يرامزلق

|| Il a donné des preuves de malfaisance خباثت ايشلديكنه ادله وبراهين ابراز ايلدى

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres *A.* شرير pl. اشرار ـ خبيث ـ *P.* بد كردار ـ بد كار ـ بد نهاد ـ *T.* يرامز ـ يرامزلق ايدن ـ عقل خباثت آلود

|| Esprit malfaisant

|| Il est d'une humeur malfaisante خبث طبيعت ايله مالوفدر ـ ايقاع شر ايله ـ بالطبع سوء الصنع ايله جبولدر

|| Et qui fait du mal, qui est nuisible *A.* مضر ـ *P.* زيان رسان ـ *T.* ضررلو

|| Les vins mixtionnés sont malfaisants تركيب اولان بشقه شى خالط شراب مفسده لو بادهلر ضررلو در

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions *A.* شرير pl. اشرار ـ اهل الشر pl. ارباب الشر ـ احكاك الشر ـ *P.* بد كار ـ شرير ـ *T.* يرامز ـ پك

|| Il faut punir les malfaiteurs اهل شرك حقندن كلنمسى لازمه حالدندر

|| C'est un malfaiteur اهل شر در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation *A.* قبيح الشهرة ـ *P.* بد نام ـ *T.* اديله مذموم

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne *A.* بلا انضمام الرضا ـ خلاف ـ *P.* على خلاف الرأى ـ على خلاف الرضا ـ *T.* بر كمسنه نك رأى ورضاسى ـ يوقيكن ـ دلخواه

|| Il a fait cette chose malgré moi بو ايشى خلاف رأيم اولدرق رأى ورضام ـ رأى ورضام منضم اولميه رق ـ ايشلدى

|| On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعا وكرها ـ *P.* خواه وناخواه ـ *T.* استر استمز

|| Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه وناخواه بو نى ايده جكسك

|| Il signifie aussi, nonobstant *A.* مع ما فيه ـ مع الوجود ـ *P.* با وجود ـ *T.* وار ايكن ـ بو نك ايله

|| Il est parti malgré la rigueur du temps هوانك شدتى وار ايدى مع ما فيه عزيمت ايلدى ـ مع وجود شدة الهوا عزيمت ايلدى

|| Je l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت ليل فلانى قره كولق واريكن طانيدم ـ تشخيص ايلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable *A.* عديم الاهلية ـ قليل اللياقة ـ عديم المهارة ـ عديم الكفاية ـ *P.* نا اهل ـ كم مايه ـ *T.* اوغورسز ـ اهليتسز ـ مهارتسز

|| Malhabile dans ses affaires امورنده قلت لياقت واهليتى كركار بر آدم

|| Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده اهل بر آدم كبى ـ كمماية بر آدم كبى حركت ايدر

MALHABILEMENT, adv. *A.* بلا لياقة ـ بلا كفاية ـ من غير مهارة ـ *P.* نا اهلانه ـ *T.* اوغورجه

|| Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خيلى مرتبه مهارتسز حركت ايلدى

MALHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الكفاية ـ عدم اللياقة ـ عدم المهارة ـ *P.* نا اهلى ـ كم مايكى ـ *T.* اوغورسزلق

|| Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عدم لياقتى عهده سنده اولان منصبدن محروميتنه بادى اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne *A.* شآمة الطبع ـ معكوسية البخت ـ نكبت ـ ادبار ـ *P.* بد بختى ـ مرخشت ـ بد طالعى ـ نا سازكارى بخت ـ وارگونى بخت ـ شآمت ـ *T.* بختسزلق

|| Le malheur lui en veut شآمت بختى يقه سنى صالىويرمز

|| Le malheur a voulu que... معكوسيت بختى تقريبيله ـ طالعى بوكى ايجاب ايلديكه

|| C'est un effet de son malheur اثر شوملى اقتضا ايلديكه

|| Être en malheur نا سازكارى بختى مقتضاسيدر ـ ادباريدر ـ مشئوم القدم اولمق

|| Porter malheur حالى ادبارده اولمق

|| J'attribue cela à mon malheur بو حالتى اوغورسزلغه كتوررمك

|| On ne saurait éviter son malheur بخت شآمته حمل ايده رم وارگونى بختك نا سازكاردن حذر ممكن دكلدر

|| Tomber dans le malheur نكبت وادباره ـ گرفتار ادبار اولمق ـ گرفتار اولمق

à ce que vous entreprenez متصدّی اولدیغکز مصلحته بالصعوبه ظفریاب اوله بیله‌جکسکز

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بچلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde *A.* کم اندیش .*P* مأفون ـ افین ـ سقیم الرأی ـ فایل الرأی *T.* ملاحظه‌سز || Il fut si malavisé que… اول رتبه‌ده سقامت رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler ainsi بو مثللو کلام سویلمکز فایل الرأی اولدیغکزه دلیل قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles *A.* تعجین *P.* آغشتن *T.* یوغرمق

MALAXÉ. *A.* معجّن *P.* آغشته *T.* یوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبیح البنیة *P.* بد اندام *T.* جلیمی چرکین

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غیر مطیّب ـ غیر ممنون *P.* نا خشنود *T.* نا خوش کوکلی || Vous ne serez pas malcontent de moi بندن غیر مطیّب قالمجق سکز Il est malcontent de son ami دوستندن ممنون دکلدر Son maître est malcontent de lui آغاسی خشنود دکلدر ـ دکلدر Le roi est malcontent de son service پادشاه فلانک خدمتندن ممنون دکلدر کندودن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذکر pl. ذکور *P.* نر *T.* ارکک || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut mieux que le mâle بعض شکاری قوشارک انانی ذکورندن اولا واعلا در ـ On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* راسخ ـ متین ـ قوی *P.* استوار *T.* قوتلو || Courage mâle عزیمت نجدت باهرة المتانة résolution سبکک سیمای متانت نما air style رسوخ ومتانت قلم ایله voix صوت متین قوته Des figures mâles پر رسوخ ومتانت رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن ـ لعنت *P.* نفرین ـ بد دعا *T.* لعنتلمه || Ce père a donné sa malédiction à son fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille malédictions à sa patrie کندو وطنی حقنده هزار بهزار لعن ونفرین ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی لعنت ایلدی ـ On dit aussi, La malédiction est sur cette maison, sur cette affaire بو خانه‌ده وبو مصلحتده لعنة الله وار در

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار اوغورسزلق وار در ـ در

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice نفث عقد ایله اهلاک رمهٔ حیوانات ایتمک Il a été accusé de maléfice نفث عقد تهمتیله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé, V. Encorcelé

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition attribue de malignes influences *A.* کوکب النحس *P.* اختر بد *T.* اوغورسز یلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* معکوسیّة ـ شآمة البخت *P.* بد بختی ـ بخت واژگونی *T.* بختسزلق || Par malencontre il y trouva son rival بخت مشئومک مقتضاسی اولەرق اول طرفده رقیبنه مصادف اولدی Il vous arrivera malencontre شآمت بخته اوغرایه‌جقسکز

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعکوسیّة البخت *P.* از واژگونی بخت *T.* بختسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont été dites *A.* خطاء الفهم ـ وهل *P.* کم فهمی *T.* یاکلش آکلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malentendu causa une grande contestation بینلرنده بروجه صراحت افادهٔ مرام اولنمدیغندن لازم کلان خطای فهم بر مجادلهٔ عظیمه‌نک حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu یاکلش آکلمه در ـ وهلدن ناشی بر شیدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* کم اندیشی *T.* یاکلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده بر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès بر یاکلشلق دعواسنک فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سوء المزاج *P.* نا خوشی *T.* کیفسزلک || Sentir du mal-être سوء مزاج حس ایتمک

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.* سوء التقطیع *P.* اندام بد *T.* فنا کسیم || Il y a de la malfaçon à cet habit-là بو لباسک کسیمی فنا در dans ce mur بو دیوارک تقطیعی قبیحدر

A. منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* كيفسز — Avoir l'air malade, la couleur malade *A.* مريض الوجه *P.* خسته سيما *T.* خستەلقلو — بكزى — On dit figur., qu'un État est bien malade, quand il y règne un grand désordre وجود ملك ودولت عليل وخسته حالدر Il est plus malade de l'esprit que du corps سقامت عقلى سقامت وجودينه غالبدر Il est malade d'imagination خيالاً معلولدر C'est un esprit malade *A.* سقيم العقل — معلول العقل *P.* خسته عقل *T.* عقلى خسته

On le dit aussi des parties du corps *A.* مريض — متألم — معلول *P.* المزده — دردناك *T.* خستەلقلو || Il faut appliquer le remède à la partie malade دوايى عضو المزده اوزرينه عضو معلول اوزرينه — اورمق اقتضا ايدر

Et des plantes, des arbres qui dépérissent *A.* ذابل — مايل الى الذبول *P.* پژمرده حال *T.* صونق

MALADIE. Altération dans la santé *A.* داء — مرض pl. امراض — علت pl. علل — سقم pl. اسقام *P.* رنج — بيمارى — درد *T.* خستەلك || Maladie légère مرض خفيف grande مرض شديد — داء عضال — longue مرض مديد incurable داء ممتنع الدوا مرض علاج قبول ايتمز خستەلك — درد بيدرمان mortelle مرض مهلك compliquée مرض مختلط — قاريشق خستەلك contagieuse مرض سارى chronique مرض مزمن aiguë علت حادّه — مرض حادّ — درد تيز — بعض Il y a des maladies héréditaires علل واسقام موروثه وار در مبتلا اولديغى Il relevait de maladie مرضدن هنوز افاقت بولمقده ايدى Il a mauvais visage, il couve quelque maladie رنگ رويى متغيّر اولمغله بر كونه علت مكنونەيه دلالت ايدر — Figur. || Les passions sont les maladies de l'âme امراض نفسانيّه علل معنويّەدندر — علل Il aime excessivement les tableaux, c'est sa maladie تصويرلره هوس ومحبّتى مرتبۀ افراطده در اشته دردى بو قلبيّەدندر Il aime passionément les fleurs, c'est sa maladie ازهار وشكوفەلره فرط هوسى وار در دردى او در جيچكلره كمال — هوس ومحبّتى كندويه درد ايدندى

MALADIF. Qui est sujet à être malade *A.* ممراض — مسقام — عليل المزاج *P.* انكشتال — بيمارغنج — بيماركون — خسته *T.* خسته جكر — خستەلقلو || Il a épousé une femme bien maladive عليلة المزاج بر قارىيه متزوّج اولدى مزاج

MALADRERIE. Hôpital des lépreux V. Léproserie.

MALADRESSE. Défaut d'adresse *A.* خراقت — شجرفة *P.* بجركسزلك — ال اويغونسزلغى *T.* خام دستى — خيره دستى || La maladresse de cet ouvrier بو ايشجينك خراقتى

Figur. *A.* عدم الحذاقة — عدم المهارة — شجرفة *P.* خامكارى بى استادى — *T.* استادسزلق || Il y a bien de la maladresse dans ce discours, dans cette apologie بو كلامده واثباتده براٌنتى حاوى اشبو مقالده عدم حذاقت ظاهر در Il est d'une extrême maladresse dans tout هر شيئده عدم حذاقتى مرتبۀ افراطده در

MALADROIT. Qui manque d'adresse *A.* اخرق — متعجرف *P.* خيره دست — خام دست *T.* بجركسز — الى اويغونسز || C'est un ouvrier fort maladroit خام دست بر ايشجيدر Il est maladroit dans tout ce qu'il fait هر ايشده اخرق وخيره دستدر — الى اويغونسز در

Figur. *A.* عديم الحذاقة — عديم المهارة *P.* خامكار *T.* بضاعۀ حذاقتدن عارى — استادسز — چولپه || C'est un maladroit بى بهره بر آدمدر

MALADROITEMENT. Sans adresse *A.* بالخراقة *P.* بخام دستى *T.* بجركسزلك ايله

Figur. *A.* من غير حذاقة — بلا مهارة *P.* خامكارانه *T.* بلا حذاقة || Il s'est conduit maladroitement عمل چولپەجه — وحركت ايلدى چولپەجه

MALAISE. État fâcheux, incommode *A.* سوء الحال — عدم الراحة *P.* بيحضورى — بى آرامى — ناخوشى حال *T.* راحتسزلق — حضورسزلق — ناخوشسزلق || Il n'est pas accoutumé à souffrir le malaise سوء حالك تحمّلنه مألوف دكلدر Avoir du malaise راحتسز اولمق Sentir du malaise راحتسزلق طويمق

MALAISÉ. Difficile *A.* عسير — صعب *P.* دشوار *T.* كوج — مشكل || Cela n'est pas si malaisé que vous croyez ظنّ ايلديككز فلان مرتبەده مشكل دكلدر Il est malaisé de faire telle chose اداره‌سى Il est malaisé à gouverner شيئى ايتمك امر دشوار در مشكل آدمدر

Et qui est à l'étroit dans ses affaires *A.* فى ضيق الحال — فى مضايقة الحال — فى ضرورة الحال *P.* درتنگئ حال *T.* صيقيده — ضرورتده — درضرورت حال || Cette famille est malaisée بو خاندان ضرورت حالده در — ضرورت ومضايقەده در

MALAISÉMENT. Difficilement *A.* بالصعوبة — بالعسرة — عسيراً *P.* بدشوارى *T.* كوجلك ايله || Vous réussirez malaisément

وجع شدید حسّ || Je sens bien du mal صیزی ـ آغری بکا ایرات ـ بنی ایجاع ایدرسک . Vous me faites mal ایدەرم وجع ایدرسک

Mal de tête. A. صداع P. درد سر T. باش آغریسی

Il signifie aussi, maladie A. مرض pl. امراض ـ علت pl. علل P. رنج ـ درد T. خستەلک || Mal dangereux داء خطرناک épidémique مرض شامل contagieux مرض ساری داء عضال ـ درد بیدرمان ـ بر علت ممتنع الدوا incurable مرض جارف ـ بیللنمش ـ مرض قدیم invétéré علاج قبول ایتمز بر علت ـ فرنکی علتی vénérien مرض متأصل enraciné خستەلک Mal de rate, de vessie مرض کبد ومرض مثانه Où a-t-il pris ce mal? نرەدن ـ بو علتی نه طرفدن اخذ ایلدی قزاندی Ce remède guérit bien des maux بو دوا امراض عدیدەنک دفعنه مدار اولور Il ne guérira jamais de ce mal-là بو علتدن ابدی شفایاب اولەجغی یوقدر Chacun sent son mal هر کس کندو دردینی بیلور Depuis quand ce mal-là vous tient-il? قنغی وقتدنبرو بو علته مبتلا اولمشسک Ce mal vous a pris tout à coup بو علت سکا دفعةً مستولی عارض اولمشدر ـ اولمشدر

On appelle Mal d'enfant, les douleurs d'une femme qui accouche A. مخاض ـ زحمة ـ زکمة P. درد زه T. بوری ـ طوغورمه زحمتی ـ طوغورمه بوریسی ـ ولادت ایقندیسی

Et mal caduc, haut mal, l'épilepsie A. داء الصرع P. درد T. دیوگلوج ـ حواله ـ طوتارق

On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un petit accident en un plus grand یغموردن قاچر ایکن طولویه راست کلمک

Il signifie aussi, dommage, tort A. ضرر ـ مضرّة pl. مضارّ P. گزند ـ زیان T. ضرر || On disait que les ennemis avaient désolé toute la province, mais le mal n'est pas si grand qu'on le faisait دشمن جمیع مملکتی خراب ویباب ایلدیکی منقول ایسه ده ایرات ایلدیکی زیان وضرر سویلندیکی مرتبەدە دکلدر Dieu vous garde de mal الله تعالی سنی ضرردن مصون ایلیه Si vous faites cela, il vous en prendra mal شونی ایشلر ایسەک ضرر ایتمش اولورسک Il ne sent pas encore son mal اوغرادیغی ضرری هنوز بیلەمیور Cela ne fait ni bien ni mal بو شئ نه فائدە نه ضرر ایدر Vous lui voulez mal فلانک ضررینی استرسک Il m'en veut mal ضررمی استر Que le mal que je lui veux me puisse arriver فلانک حقنه دیلدیکم ضرر باشمه کلسون

Et inconvénient A. محذور P. ناسازکاری T. مانع || Vous pouvez faire telle chose, mais le mal est que... فلان ایشی ایشلمک ید اختیارکدە در لکن شو محذور وار در که C'est un grand mal qu'il soit absent غیابی بر محذور عظیمدر

On dit, Prendre une chose en mal, pour dire, s'en offenser T. بر شیدن رنجیدە خاطر اولمق ـ کوجنمک

Et tourner, expliquer une chose en mal, pour dire, lui donner un mauvais sens T. بر کلامی سوء معنا ایله توجیه ایتمک ـ معنای قبیحه چویرمک

Mal. Peine, travail A. عنا ـ مشقت P. رنج T. زحمت || On a trop de mal chez ce maître-là بو استادک یاننده چوق عنا ومشقت چکیلور Il a bien du mal à gagner sa vie نفقەسنیک تدارکندە خیلی عنا وزحمت چکر

Mal, adv. De mauvaise manière A. قبیحاً ـ بالصورة القبیحة ـ بسوء الصورة P. بد T. فنا || Cette affaire va mal بو مصلحت فنا کیدر ـ صورت قبیحه کسب ایدر Il a mal fait ses affaires اموربنی سوء صورت ایله تنظیم ایلدی Que cela est mal bâti, mal fait بو شئ نقدر صورت قبیحه ایله یاپلمشدر ـ بنا نقدر فنا صورت ایله اولنمشدر J'ai mal entendu یاکلش آلدم ـ فنا آکلادم Il prend mal les avis qu'on lui donne کندویه ایتدکلری نصیحتلری معنای قبیح ایله توجیه ایدر Mal pensé فکر ـ سوء فکر ایله ملاحظه اولنمش Mal interprété سوء صورت ایله شرح وتفسیر غیر صحیح ایله وجه غیر صحیح ایله ـ اولنمش

MALACIE. Maladie des femmes grosses, qu'on appelle aussi Envie de femme grosse. V. Envie.

MALACTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens émolliens A. ملیّن pl. ملیّنات P. نرمساز T. یومشادیجی

MALADE. Qui n'est pas en état de santé A. مریض ـ علیل pl. مرضا ـ سقیم pl. سقام P. رنجور ـ بیمار ـ خستە T. خستە || Malade à la mort مرض مهلک ایله خستە Il est malade d'un mal incurable نا قابل دوا بر داء عضال ایله مریض Il s'est chagriné, il en est malade کدرندن خستە وبیمار در Il est au lit malade صاحبفراشدر مریضاً Fort malade اولدی آغر خستە ـ موقوطاً مریض grièvement شدیداً مریض dangereusement مرض خطرناک ایله خستە ـ Légèrement malade

La majesté royale شوکت پادشاهی **La majesté du trône** شوکت وعظمت سلطنت **La majesté de l'Empire Romain** سلطنت رومیّەنک عظمت شانی

Il se dit aussi des lois et des assemblées augustes *A.* مهابت *P.* شکوه *T.* بیوکلک || **La majesté des lois** قانونلرک شکوه سناتو تعبیر اولنور دیوانک شکوه ومهابتی **du Sénat**

Majesté, est aussi un titre qu'on donne aux empereurs et aux rois *T.* جناب شوکتمآب - شوکتلو - مهابتلو || **Votre majesté** شوکتمآب حضرتلری **Sa majesté** جناب شوکتمآبلری **Leurs majestés** شوکتلولر **Sa majesté Impériale** جناب شوکتمآب جناب مهابت نصاب ایمپراطوری - ایمپراطوری **S'il plait à votre majesté** ارادهٔ شوکتنمودهٔ شاهانەلرینه موافق ایسه ارادهٔ شاهانەلری تعلّق ایدر ایسه - **Sa majesté partit de Paris un tel jour** شوکتپناه حضرتلری فلان کون پارسدن عزیمت ایلدی

MAJESTUEUSEMENT. Avec majesté *A.* بالمهابة - بالعظمة - بالجلال *P.* با فر وشکوه - نثرمندانه *T.* اولولق ایله || **Il marche majestueusement** با کمال شکوه وعظمت مشی ایدر

MAJESTUEUX. Qui a de la majesté *A.* ذو المهابة - مهیب *T.* جلیل - باهر العظمة - *P.* پر شکوه - نثرمند *T.* آموغناک - مهابتلو - عظمتلو - اولو || **Un air majestueux** سیمای مهابتنما **front** جبین مهابتقرین **style** سبک وانشای عظمت احتوا **temple** معبد جلیل **Taille majestueuse** قامت باهرة المهابة **démarche** حرکت با عظمت

MAJEUR. Qui a atteint l'âge de majorité *A.* کبیر - بالغ *P.* رسیده *T.* یتشمش || **Il ne faut avoir que vingt ans pour être majeur en Normandie** فلان دیارده کبیر عدّ اولنمق ایچون یکرمی سنەیه واصل اولمق لازمدر **Une fille majeure peut se marier sans le consentement de ses parens** حدّ کبیرە واصل اولمش قز والدینی رضاسی یوغیکن تزوّجه قادره دکلدر - بالغه اولان قز

On appelle Force majeure, une force à laquelle on ne peut résister *A.* قوّت غالبة - Et causes majeures, affaire majeure, des causes, une affaire d'une grande importance علل جسیمه - امر جسیم - خطب عظیم

On dit, La majeure partie, pour dire, la plus grande partie *A.* اکثر - اغلب *P.* بسیارترین *T.* چوغی

MAJEURE. T. de Logique. C'est la proposition d'un syllogisme qui contient l'attribut de la conclusion *A.* کبری || **Je vous accorde la majeure, et vous nie la mineure** کبراییی تسلیم لکن صغراییی انکار ایدەرم

MAJOR. Officier de guerre *T.* ماجور تعبیر - بیکباشی اولنور عسکری ضابطی

ÉTAT-MAJOR. État dans lequel sont compris les officiers supérieurs d'une armée, d'une place *A.* رؤسا *P.* سرکردگان *T.* ضابطان

MAJORITÉ. L'état de celui qui a atteint l'âge compétent pour jouir de ses droits *A.* حدّ الکبر - سنّ البلوغ - حدّ البلوغ *P.* حال رسیدگی *T.* یتشمه || **Il a atteint l'âge de majorité** حدّ بلوغه رسیده اولمشدر - حدّ کبره واصل اولمشدر **On a remis cette affaire à la majorité du roi** بو مصلحت پادشاهک سنّ بلوغه - حدّکبره وصولی وقتنه قدر تأخیر اولندی وصولی وقتنه تعلیق اولندی

MAJUSCULE. Grande lettre *A.* حرف کبیر pl. حروف کبیرة *T.* سلوس حرفی - ایری حرف

MAL. Le contraire de bien *A.* شرّ - سوء *P.* بد *T.* کوتیلک - فنالق || **Il n'y a point de bien sans quelque mélange de mal** محض خیرک وجودی محالدر بهمه حال نوعمّا شرّ ایله مخلوط اوله کلمشدر **Il n'y a pas grand mal à cela** بو بابده بو مادەده جسیم بر فنالق یوقدر - بر درلو شرّ عظیم یوقدر - On dit proverb. De deux maux, il faut éviter le pire *A.* اختیار الاهون الشرّین

Il signifie aussi, défaut, imperfection, soit du corps, soit de l'esprit *A.* عیب pl. عیوب - نقیصة pl. نقایص *P.* کمی *T.* قصور || **Je ne connais point de mal en lui** فلانه بر درلو عیب بولەمم - **Dire du mal de quelqu'un** *A.* تشنیع - تعییب *P.* زشتاری کردن *T.* عیبامک - فصل ایتمک

Et vice, mauvaise action *A.* سیّئة pl. سیّئات - فعلة قبیحة pl. افعال قبیحة *P.* شرّ - بد کرداری *T.* کردار بد - کملک سیّئاتدن || **Il faut éviter le mal et faire du bien** کوتولک - حذر ومجانبت وافعال خیریّه ایله عمل وحرکت اولنمق لازمدر **Il est enclin et endurci au mal** شرّه مایل ومصرّ در بر **Il ne faut point faire un mal, pour qu'il en arrive un bien** - کونه حسنه امنیّەسیله ارتکاب سیّئة ایتمک روا دکلدر امّید خیر ایله ارتکاب شرّ ایتمک جائز دکلدر

Et douleur *A.* وجع pl. اوجاع - الم pl. الام *P.* درد *T.*

ديلديككك وقتده بكا كلمكه moi quand il vous plaira
اول طرفه وارمق d'y aller, ou de n'y aller pas مختارسك
ويا خود وارمامق خصوصى منوط رأى واختياركز اولان
خصوصنده اختيار الكده در Vous êtes bien le maître امورده در -
سن بيلورسك - اختيار الكده در T. الخيار في يدك A.
رأى سنكدر -

Il se dit aussi par civilité A. آمر P. فرمانفرما T. بيوربجى
|| Nous irons où vous voudrez, vous êtes le maître ديلديككك
آمر وفرمانفرما - امر سنكدر - محلّه كيده‌رز آمر سنسك
سنسك

Maître, se dit aussi de tous ceux qui enseignent quelque art
ou quelque science A. معلّم pl. معلّمين P. خواجه T. خوجه
|| Maître de langues معلّم لسان de musique موسيقى خواجه‌سى
فنّ تصوير معلّمى de dessin اعمال سلاح معلّمى d'escrime
رقص معلّمى Maître à danser مكتب خواجه‌سى d'école رسّام -

Il signifie aussi, savant, expert en quelque art A. عالم pl.
علما P. دانشمند - استاد T. اوسته || Il est grand maître en
cela بو مادّه‌ده اعاظم علمادندر Homère et Virgile sont deux
grands maîtres en poésie فلان وفلان كشى فنّ شعرده اعاظم
علمادندر Je m'en rapporte aux maîtres de l'art بو بابده
رأيمى اول فنّك علما واستادلرينه حواله ايده‌رم Main de
maître استاد الى

Et seigneur, propriétaire A. متصرّف - ملك - صاحب
P. خداوند T. صاحب || Il est maître de cette terre بو
بو باركيرك Qui est le maître de ce cheval? ارضك صاحبيدر
صاحبى كيمدر J'ai trouvé un cheval qui n'avait point de maître
صاحبسز بر باركير - صاحبى يوق بر باركير بولدم - On dit,
qu'un orateur est maître de son sujet, de sa matière, pour dire,
qu'il les possède parfaitement فلان واعظ مبناى موعظه اتخاذ
ايلديكى مادّه‌يه كنهيله مالك ومتصرّفدر

Il se dit aussi de celui qui, ayant été apprenti, est reçu dans
quelque corps de métier A. برتبهٔ استادى بر آورده P. خرّيج
استاد - خيّاط خرّيج || Maître tailleur P. اوسته چيقمش
- استاد چيقمش ديوارجى Maître maçon چيقمش درزى
ديوارجيلقده استاد چيقمش

On appelle Maître valet, maître garçon, maître clerc, celui
qui est le premier entre ses compagnons T. باش اسكى

En termes de Marine, on appelle Maître, le premier officier
qui commande toute la manoeuvre T. قوجه رئيس

C'est aussi le titre de ceux qui sont revêtus de certaines charges T. خليفه || Maître des cérémonies تشريفات خليفه‌سى
مصرف Maître d'hôtel du roi خفتانى خليفه‌سى de la garde-robe
عرضحالجى خليفه‌سى Maître des requêtes شهريارى خليفه‌سى
قوربجى des eaux et forêts باش محاسبه خليفه‌سى des comptes
سر T. On dit aussi, Grand maître des cérémonies - خليفه‌سى
تشريفاتى - باش تشريفاتجى Grand maître des eaux et
forêts T. قوربجى باشى - قوربجيلر اغاسى - قورى اغاسى

MAÎTRESSE. Ce mot est le féminin de Maître dont il a la
plupart des significations A. سيّدة pl. سيّدات - مخدومة pl.
مخدومات P. خانواده - خاتون خانه - كدبانو - بانو A.
T. خداوند P. مالكة pl. مالكات - صاحبة pl. صاحبات
صاحب || Cette femme est fort bonne maîtresse, elle traite
bien ses domestiques فلان خاتون بر سيّدهٔ كريمة الطبع
اولمغله اتباعسنه رفق ايله معامله ايدر Maîtresse du logis
صاحبة البيت Elle est dame et maîtresse de cette terre بو
ارضك هم سيّده وهم صاحبه‌سيدر

Il se dit aussi de celle qui est aimée de quelqu'un A. معشوقة
محبوبة - P. جانان - دلدار - دلربا - T. سوكولى
اويناش -

MAÎTRISE. Qualité de maître. Il ne se dit que des métiers
A. رياسة الحرفة P. استادى T. اوسته‌لق || Il a acheté la maîtrise رياست حرفتى اقچه ايله تحصيل ايلدى

MAÎTRISER. Gouverner en maître A. تحكّم - حكومت P.
فرمانرانى كردن T. بيورمق || C'est une injustice que de vouloir maîtriser ses égaux امثال واقران حقنه ادّعاى تحكّم
ايتمك حق دكلدر Il ne faut pas se laisser maîtriser نفسى
حقنه آخرك تحكّمنى قبول ايتمك روا دكلدر - On dit,
Maîtriser ses passions امراض - امراض نفسه حكومت ايتمك
هواى نفسى ضبط ايتمك - نفسانيّدينى قهر ايتمك

MAÎTRISÉ. A محكوم P. فرمانبر T. حكم آلتنده اولان

MAJESTÉ. Grandeur suprême. Il se dit par excellence de Dieu
A. عظمت - كبريا - جلال P. بزركى T. اولولق || La majesté divine عظمت ربّانيّه - جلال وعظمت جناب ربّ العزّة
- كبرياى يزدانى - Il se dit aussi des rois et des Empires
A. عظمة الشان - شوكت - مهابت P. نژمندى - آموغ T.
عظمت شان ملوك وسلاطين La majesté des rois || بيوكلك

MAISON DE VILLE. L'hôtel où s'assemblent les officiers municipaux T. بکلک قوناغی || Il est allé à la maison de ville بکلک قوناغنه کتدی — Il signifie aussi le corps des officiers de ville وجوه وضابطان بلده

MAISON, se prend aussi pour tous ceux qui composent une même famille A. اهل البیت P. خانگیان T. او اوشاقری — او خلقی

On dit, Faire sa maison, pour dire, prendre des domestiques T. قپوسنی دوزمک || Cet ambassadeur n'a pas encore fait sa maison بو ایلچی هنوز قپوسنی دوزمدی

MAISON, signifie aussi, race. Il ne se dit que des races illustres A. بیت — آل pl. بیوتات P. خانواده — خاندان — دودمان T. اوجاق || Maison noble آل جلیل illustre آل باهر الشرافة ancienne بیت قدیم — خاندان بلند عنوان — الشان دیرین La maison d'Autriche اوشتریا خاندانی Cette maison est éteinte, finie بو خاندان منقرض اولمشدر Cet homme a relevé sa maison کندو خاندانننک قدر وشاننی ترفیع ایلدی — بلندیٔ قدر ومنزلتننه سبب اولمشدر

On dit, Une personne de bonne maison, pour dire, de noble et ancienne race A. اهل البیت — کریم العرق — کریم الاصل — جلیل النسب — P. خاندان زاده T. خاندان اولادی — اوجاق زاده

On appelle l'église, La maison de Dieu A. بیت الله || La maison de Dieu est une maison de prière بیت الله مکان صلات وعبادتدر

Et la Maison Royale, les princes du sang A. ابناء الملک — اهل البیت السلطانی P. ابنای خاندان — شهزادگان T. پادشاه اولادی — شهزاده‌لر پادشاهی

Et petites maisons, l'hôpital où l'on renferme les fous A. مارستان — دار المجانین P. خانهٔ دیوانگان T. تیمارخانه

On dit, en termes d'Astronomie, Les douze maisons du soleil, pour dire, les douze signes du Zodiaque A. اثنا عشر منزلاً — اثنا عشر برجاً

MAISONNÉE. Tous les gens d'une famille. V. Maison dans ce sens.

MAISONNETTE. Petite maison A. بیت صغیر P. خانهٔ کوچک T. اوجغز — خانه‌جک || Il est logé dans une maisonnette بر خانه‌جکده مقیمدر

MAÎTRE. Celui qui a des domestiques, des esclaves A. سیّد pl. سادات — مخدوم pl. مخادیم P. خانه خدا — خداوند T. آغا — اقا || Bon maître مخدوم کریم المزاج rude شدید المزاج Chercher maître بر آغا ارامق Servir son maître کندو مخدومنه خدمت ایتمک Ce laquais a changé de maître فلان چوقدار آغا دکشدردی Cet esclave s'est sauvé de chez son maître بو کوله آغاسی یانندن فرار ایلدی — Les ambassadeurs disent, Le roi mon maître پادشاه مخدومم اولان — On dit proverb. Tel maître, tel valet بویله آغانک بویله خدمتکاری اولور

Il signifie aussi, Supérieur qui commande, soit de droit, soit de force A. ربّ — حاکم P. خداوند — داور — فرمانفرما T. حاکم || Dieu est le maître de l'univers جناب خدای لم یزل الله ذو الجلال خداوند جهاندر — ربّ العالمیندر Le roi est le maître dans ses États پادشاه ملکی ایچنده حاکم فرمانفرما در Il s'est rendu maître de la place قلعه‌یی زیر حکمنه ادخال ایتدردی Il a une grande armée, il a gagné la bataille, il est le maître de la campagne معیّتنده براردوی جسیم موجود اولوب اعدا ایله لدی المقابله حائز رهینهٔ فوز وغالبیّت اولمغله میدان حرب وقتال ید حکمنده قالمشدر Il parle en maître طور — خداوندانه ادای تکلّم ایدر Chacun est maître chez soi هر کس فرما نفرمایی ایله تکلّم ایدر — کندو خانه‌سنده حاکم فرمانفرما در On dit, Se rendre maître des esprits, des coeurs اذهان وقلوب ناسی کندویه اذعان وقلوب ناسه — منقاد ورام ایتمک — محکوم ایتمک — کسب استیلا ایتمک — Et se rendre maître de la conversation, pour dire, attirer à soi toute l'attention de la compagnie مسامع ارباب مجلسی طرفنه جلب ایله مذاکره‌یه کسب استیلا ایتمک Être maître de ses passions هوای نفسنی — امراض نفسانیه‌یه غلبه ایتمک — کندویه محکوم قلمق Être maître de soi تمالک نفس ایتمک — On dit aussi, Se rendre maître du feu, pour dire, arrêter les progrès d'un incendie هجمهٔ آتشک کسر وتوقیفنه — هجمهٔ ناره غلبه ایتمک ظفریاب اولمق

On dit, Être le maître de faire quelque chose, pour dire, avoir la liberté de faire cette chose T. بر شی بر — مختار اولمق بر کمسنه‌نک منوط — کمسنه‌نک ید اقتدارنده اولمق رأی اختیاری اولمق || Vous êtes le maître de venir chez

T. تأييد ايتمك || Je vous maintiens que cela est vrai بو
شئ حقده مقارن اولديغنى سكا تأييد ايده‌رم Je le main-
tiendrai partout بونى هر محلده تأييددن خالى اوله‌جق
بونك ايو اولديغنى تأييد ايده‌رم Je maintiens cela bon دكلم
SE MAINTENIR. Se conserver dans le même état A. بقاء على
حالى T. باقى وبر قرار بودن P. وقاية على حاله ـ حاله
اوزره طورمق ـ وقايه اولنمق || Toutes ces pièces de char-
pentérie se maintiennent bien بو كراسته قطعه‌لرينك مجموعى
حسن حال اوزره وقايه اولنمقده در Ce cheval ne maigrit point,
il se maintient بو آت اصلا ضعوره گرفتار اولميوب على
حاله وقايه اولنمقده در ـ حاله باقيدر Toutes les lois
se maintiennent en vigueur dans ce royaume بو دولتده جميع
قوانين شدّت اوزره وقايه اولنور La discipline s'y est tou-
jours maintenue ضوابط مرعيّه دائم الاوقات على حالها
وقايه اولنمشدر

MAINTENUE. Confirmation par autorité publique dans la pos-
session provisoire d'une chose A. استمرار الوقت التصرّف ||
On voulait m'obliger à déguerpir, mais j'ai eu un arrêt de main-
tenue بنى ترك مالكانه‌يه اجبار قيدنده اولمشلر ايدى
لكن مجدّداً استمرار وقت تصرّفى حاوى بر قطعه حكم
تحصيلنه دسترس اولدم

MAINTIEN. Conservation A. محافظه ـ وقايه P. پاسدارى
T. طوتمه || Le maintien des lois قانونلرك وقايه‌سى Pour
le maintien de l'autorité publique حكومت ضابطانك وقايه‌سى
امر حكومتك وقايه‌سى ايچون ـ ضمننده

Et contenance, manière de se tenir A. هيئت ـ وضع P.
اندام ـ طرز T. قورم || Grave maintien هيئت وقورانه bon
وضع احسن On connait à son maintien que... شويله ايدوكى
وضع وهيئتندن مستدلدر ـ On dit, N'avoir pas de maintien,
pour dire, avoir l'air gauche et embarrassé مختلّ الهيئه اولمق
بركمسنه‌نك قورمى بد اولمق ـ پريشان اندام اولمق ـ

MAIRE. Le premier officier d'une maison de ville ou d'une
commune A. نقيب pl. نقبا P. كتخدا T. كهيه

MAIRIE. Charge de maire A. نقابت P. كتخدايى T.
كهيه‌لق || Pendant sa mairie مدّت نقابتنده

MAIS. Conjonction qui sert à marquer l'opposition qu'il y a
entre les deux membres d'une phrase A. لكنّ P. ليكن ـ ليك
T. قالديكه ـ امّا ـ انجق ـ لكن || Vous pouvez faire un tel
marché, mais prenez garde qu'on ne vous trompe فلان شئ
ايچون عقد بيع ايده بيلورسك انجق دوچار غبن
اولمقدن حذر ايله Il est fort honnête homme, mais il a un
tel défaut بغايت اهل عرض آدمدر لكن شو عيبى وار در

MAÏS. Blé de Turquie. V. Blé.

MAISON. Bâtiment pour y loger A. دار pl. ديار pl. ادور ـ
قوناق ـ او T. خانه P. بيوت pl. بيت ـ منازل pl. منزل
منزل || Belle maison منزل دلارا commode راحتلو منزل grande منزل
ـ خانهٔ پست ـ بيت قصير القدّ basse بيوك قوناق ـ كبير
neuve يوكسك او ـ خانهٔ بلند ـ منزل عالى élevée آلچق او
neu- اسكى او ـ خانهٔ كهنه ـ منزل عتيق vieille بيت جديد
اورمان وباغچه‌يى مشتمل بر compagnée de bois, de jardins
موقع لطيف اوزرنده بنا اولنمش bien placée باب منزل
à plu- Maison à un étage خانه بر طبقه‌دن عبارت خانه
sieurs étages طبقات عديده‌يى مشتمل بر باب منزل
صاتيلق à vendre Maison en bel air خانه هواسى لطيف بر
طوغله‌دن Maison de brique à louer خانه كرايه ويريلور او
احجار تراشيده‌دن مصنوع de pierre de taille بنا اولنمش منزل
اوك ـ اساس منزل Les fondemens d'une maison كاركير بنا
منزلك محتوى اولديغى Les divers appartemens تملرى
اوك ـ بام خانه ـ غماى دار la couverture بيوت عديده
طامى Il tient le haut de la maison خانه‌نك طبقهٔ علياسنده
ـ خانه‌دن خانه‌يه كزر Il va de maison en maison مقيمدر
دور ابواب ايدر Sa maison est ouverte à tous les venants
مسافرين وآينده‌گانه قپوسى آچيقدر ـ خانه‌سى مسافرلره آچيقدر
ـ On dit proverb., que le charbonnier est maître dans sa maison,
pour dire, que chacun vit chez soi comme il lui plaît T. هر
كس كندو خانه‌سنده آغا در ـ On dit, Une maison bien réglée,
pour dire, une maison où il y a de l'ordre منتظم بر خانه ـ
مضبوط الحال بر خانه

On dit, qu'un homme a une bonne maison, pour dire, qu'il donne sou-
vent à manger A. مضياف P. صاحب خوان يغما T. انمكى ميدانده
Et qu'un homme fait bien les honneurs de sa maison, pour
dire, qu'il reçoit bien ceux qui viennent chez lui A. حافى
الزوّار P. مهمانواز T. مسافرلره اكرام ايدر ـ قوناقلره اكرام ايدر
On dit, Garder la maison, pour dire, rester chez soi A. ملازمة
بالدار P. از خانه بيرون نشدن ـ در خانه نشستن T.
اودن چيقماق

dire, applaudir. V. ce mot.

On dit, Sous la main, en parlant de ce qui est à notre portée *T.* ال اوجنده || Je ne voyais pas ce papier, et il était sous ma main بو كاغد الم اوجنده طورر ايكن كورەمدم J'ai trouvé cela sous ma main بو شيئى الم اوجنده بولدم — On dit aussi, qu'un bien est sous la main de Justice, pour dire, qu'il est sous l'autorité publique فلان ملك يد حكامده در — حكامك زير دست ضبط وتصرفلرنده در

On dit figur., Mettre la main à la conscience, pour dire, examiner si on a fait tort à quelqu'un *T.* بر كمسنه درونني يوقلمق

On appelle Tours de main, des tours d'adresse qui se font avec les mains *A.* سرعة اليد *P.* چابكدستى *T.* ال چابكلكى

On dit, que les rois ont les mains longues, pour dire, que leur puissance s'étend loin ملوككك يد قدرتلرى طويلدر — ملوككك الى اوزوندر — دراز در

MAIN-FORTE. Assistance qu'on donne à quelqu'un pour exécuter quelque chose *A.* معاضدت — مظاهرت — معاونت *P.* دستگيرى — دستيارى *T.* ال ياردمى || Dans les ordonnances il est enjoint aux prévôts, aux bourgeois, de prêter main-forte à l'exécution des arrêts صدور ايدن اوامرده انفاذ واجرالرى مادەسى ايچون ولايت ضابطلرى ومملكت اهاليسى ايفاى لازمهٔ دستگيرى ومعاونت ايلملرى مضمونى مندرج ومسطور در

DE MAIN EN MAIN. De la main d'une personne en celle d'une autre, et de celle-là dans une autre, jusqu'à la personne à qui s'adresse ce qu'on donne à porter *A.* يدًا عن يدٍ — بالمداولة *P.* دست بدست *T.* الدن — بتداول الايادى — الدن ال || Il est à l'autre bout de la salle, donnez-lui cela de main en main ديوانخانەنك نهايتنده طورمغله بو شيئى الدن اله كندويه تبليغ ايله — Il se dit figur., en parlant d'une tradition || C'est une tradition que nos ancêtres nous ont transmise de main en main بوروايت آبا واجدادمزدن نقلاً عن نقلٍ طرفمزه واصل اولمشدر

DE LONGUE MAIN. Depuis long-temps *A.* من زمان المديد *P.* از وقت دور ودراز *T.* — طول مدتدنبرو — چوق وقتدنبرو — اوتەدنبرو || Je le connais de longue main فلانى زمان مديددنبرو — اوتەدنبرو بيلورم — بيلورم

SOUS MAIN. En cachette *A.* خفيًا *P.* پس پردهٔ خفا — زيرپرده *T.* ال آلتنده || Faites-lui dire cela sous main شو كلامى ال آلتنده كندويه ديدر || Il négociait cela sous main بونى پس پردهٔ خفاده بازارلشور ايدى

MAIN DE PAPIER. Ce sont vingt-cinq feuilles de papier blanc, pliées ensemble *A.* دست الورق pl. دسوت الورق *P.* دستهٔ كاغد *T.* كاغد دستەسى || Il a barbouillé trois mains de papier اوچ دسته كاغد تلويث ايلدى

MAIN D'OEUVRE. Le travail de l'ouvrier *A.* عمل اليد *P.* دستكار *T.* ايش — ايشچيلك || La main d'oeuvre de cet ouvrage a beaucoup coûté بو عمل يدك اجرتى چوغه اولدى — بو ايشك استادیەسى مصرفى چوغه بالغ اولدى

MAINLEVÉE. Liberté qu'on obtient en Justice, de disposer des choses qui avaient été saisies *T.* قيد ضبط وتوقيفدن اطلاق اذنى || Il a obtenu mainlevée مالنك قيد ضبط وتوقيفدن اطلاقى اذننى تحصيل ايلدى

MAINMISE. Saisie *A.* ضبط

MAINT. Plusieurs *A.* متعدد — عديد *P.* بسا *T.* نيچه — خيلى || Mainte et mainte conquête نيچه نيچه فتوحات Maintes fois مساعئ متعدده ايله Par maints et maints travaux دفعات عديده

MAINTENANT. Au temps où nous sommes *A.* الحالة هذه — الآن *P.* اكنون — اينگه — اين بار *T.* شمدى || J'ai achevé l'ouvrage que vous m'aviez ordonné; que voulez-vous maintenant que je fasse? تنبيه ايلديككك ايشى تكميل ايلدم شمدى امرك ندر Maintenant je n'en ai pas le loisir الحالة هذه وقتم يوقدر

MAINTENIR. Tenir au même état *A.* وقاية *P.* پاس داشتن *T.* قوريمق — طوتمق || Cette barre de fer maintient la charpente بو دمور چيبوق اخشابك وقايەسنه مدار اولور Il vous a établi dans cette charge, et vous y maintiendra سنى بو منصبه نصب ايتمكله وقايەكى دخى التزام ايدەجكى در Il a été maintenu en possession par arrêt du Parlement صادر اولان پارلامنتو ديوانى حكمى موجبنجه امر تصرفده وقايه اولنمق لازم كلدى Maintenir les lois de l'État قوانين ملك ودولتى وقايه ايتمك la discipline شروط وضوابط مرضيەيى وقايه ايتمك Maintenir quelqu'un dans les bonnes grâces d'un autre بر كمسنەيى فلانك حسن نظرنده وقايه ايتدرمك

Et soutenir qu'une chose est vraie *A.* تأييد *P.* مقرر نمودن

|| Il a mis la main sur l'argent, sur les papiers de la succession ترکه‌نک نقود واوراقی اوزرینه وضع ید ایلدی S'il met une fois la main dessus... فلان شیئک اوزرینه وضع ید ایتسه — Et mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le battre A. حوالة الید P. دستدرازی کردن T. ال قالدرمق || Quiconque met la main sur un prêtre, est excommunié راهب اوزرینه ال قالدران کشی مظهر لعنت اولور

On dit, En main tierce, pour dire, entre les mains d'un tiers A. فی ید الآخر P. بدست دیگر T. بشقه‌سی النده || Il faudra déposer cet argent en main tierce, jusqu'à ce que les parties soient d'accord بو اقچه طرفین مخاصمین مصالحه ایدنجیه دکین آخر بر کمسنه‌نک یدینه تودیع اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Prendre en main les intérêts, la cause de quelqu'un, pour dire, se charger de sa défense بر کمسنه‌نک مصلحتنی التزام ایتمک

On dit de quelqu'un par manière de menace, S'il tombe jamais sous ma main یقه‌سی المه — المه کچه‌جک اولور ایسه کچسه

On appelle Coup de main, une entreprise hardie et d'une prompte exécution A. حملة باطشة T. صالدرش || Un coup de main est bientôt fait بر حملهٔ باطشه فی الحال ایش بتورر — Et en termes de guerre, Coups de main, les attaques qui se font avec les armes qu'on tient à la main A. حملة pl. حملات T. صارقندیلق || Ce château est bon contre les coups de main حملات اعدادن مصون بر حصن حصیندر

Et un homme de main, un homme d'exécution A. مخراق الامور P. کاردان T. یوروک

On dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre A. مناوشة P. دست وگریبان شدن T. ال له کلمک ال اله — یقه پاچه اولمق — یقه یقه‌یه کلمک — اللشمک — دوکشمک — On dit aussi, Combat à main, combat de main à main T. ال اله دوکش

On dit, Faire main basse, pour dire, passer au fil de l'épée A. حوالة السیف القهر والدمار بلا امان P. برسر همکنان T. حوالهٔ تیغ بیدریغ کردن دیبی دوز قیرمق

Et mettre aux mains, pour dire, engager dans la dispute T. پنچه‌لشدرمک || Je vous mettrai aux mains avec mon avocat سنی بنم وکیلم ایله پنچه‌لشدره‌جکم Je les ai mis aux mains sur la musique فلانلری موسیقی بابنده پنچه‌لشدردم

Et mettre la main à quelque chose, pour dire, s'en mêler A. وضع الید P. مداخله کردن انگشت وضع T. قویمق پرمق || Tout est perdu, si Dieu n'y met la main الله تعالی حضرتری پرمغنی قویمیه‌جق اولور ایسه هر شئ هدر اوله‌جغنه شبهه یوقدر — Et mettre la main à l'oeuvre, à l'ouvrage, pour dire, commencer à travailler T. ایتمک مباشرت ید وضع — Et mettre la main à un ouvrage, pour dire, y travailler conjointement avec le principal auteur وضع ید رفاقت ایتمک — بالمعیّه سعی واقدامه مبادرت ایتمک — Et mettre, ou donner la derrière main à un ouvrage, pour dire, l'achever A. وضع الامضاء الختام — ختم وتکمیل P. اتمام زدن مهر T. بتورمک

On appelle Ouvrage de bonne main, ou de main de maître, un ouvrage qui est très-bien fait A. عمل الید الحاذق P. دستکار استاد T. استاد ایشی — استاد الندن چیقمش ایش

On dit, Prendre, acheter une marchandise de la première main ایلک الدن — عن یدٍ الاولی اشترای مال ایتمک — مبایعه ایتمک — Et figur. Tenir une nouvelle de la première main بر خبری — بر خبری منبع اصلیسندن اخذ ایتمک محلندن آلمق

On dit, qu'un homme à la main bonne, pour dire, qu'il est adroit dans les choses qui dépendent de la main A. لبیق الید — صنیع الیدین P. چیره دست T. الی اوز || Cet homme a la main bonne pour jouer du luth لاغوته چالمقده لبیق الید در — Et qu'il a la main heureuse, la main bonne, pour dire, qu'il réussit dans les choses dont il se mêle A. میمون الید P. فرخنده دست T. الی مبارک — الندنه میمنت وار در — Et qu'un joueur d'instrumens, un chirurgien a la main légère A. خفیف الید P. سبکدست T. الی خفیف — ou qu'il a la main pesante A. ثقیل الید P. سنگین دست T. الی آغر — النده خفت وار در — Et qu'un homme a la main sûre, quand elle est ferme, et qu'elle ne branle point A. راسخ الید — متین الید P. استوار دست T. الی محکم — النده رسوخ ومتانت وار در — Et on dit, Assurer la main à quelqu'un, pour dire, la lui rendre sûre et hardie بر کمسنه‌نک النه رسوخ ومتانت ویرمک

On dit, Faire valoir une terre par ses mains بر کمسنه کدّ یمینیله ارضی اصلاح ایتمک — Et battre des mains, pour

nent la main l'un à l'autre, pour dire, ils sont liés d'intérêts, ils se donnent mutuellement assistance جلهسی همدست همدست تعاون ومظاهرتدرلر- اتفاقدرلر

On dit proverb. de plusieurs frères qui sont de différente humeur, Tous les doigts de la main ne se ressemblent pas *T.* بش بش پرمق بری برینه اویمز- پرمق بر دگل

Et de deux hommes intimement unis, qu'ils sont unis comme les deux doigts de la main بری برلربلهـ- جسم واحددرلر جسم واحد مثابهسنده درلر

Et pour témoigner qu'on n'a point de part à une affaire, qu'on s'en lave les mains *T.* دستشوی تبرّی اولمق || On a fait cette démarche contre mon avis, je m'en lave les mains بو حرکت خلاف رأیم اولمغله محتمل الظهور اولان حالاتدن دستشوی تبرّی اولورم Cet homme a été condamné contre mon sentiment, je m'en lave les mains فلانك علیهند جریان ایدن حکم خلاف رأیم اولمغله بو خصوصده دستشوی تبرّی اولورم

On dit d'un juge, d'un comptable intègre, qu'il a les mains nettes دست عفتی لوث طمعدن منزهدر - Et en parlant d'une affaire injuste ou odieuse, qu'on en a les mains nettes, pour dire, qu'on n'y a point de part بو خصوصده الیمی بو ایشده الیمی بیلاشدرمش دگلم- بیلاشدرمدم

On dit figur., Avoir la main rompue à l'écriture, à un instrument, etc. *T.* ایشلکك الی وار در- الی ایشلکدر

On dit, Tendre la main, pour dire, demander l'aumône *A.* تکفف *P.* دست دریوزه گشادن استکفاف بالصدقة- *T.* الی دیلنجیلك ایچون اوزاتمق - Et figur. Tendre la main à quelqu'un, pour dire, offrir du secours *T.* مدّ ایادیٔ لازمهٔ- ایفای لازمهٔ دستگیری ایتمك- معاونت ایتمك دستیاری ومددرسی اجرا ایتمك || Il serait perdu, si je ne lui eusse tendu la main حقنده ایفای لازمهٔ دستیاری ومددرسی ایتمامش اولسدم حالی خراب ایدی

On dit figur., Donner la main, prêter la main à quelqu'un, pour dire, l'aider en quelque affaire بر کمسندیه دستدادهٔ بر کمسندیه معین ودستگیر- یاوری ومعاونت اولمق معاضدت ومظاهرت ایتمك- اولمق

Et donner les mains à quelque chose, pour dire, y consentir رضا داده اولمق- تندادهٔ طوع ورضا اولمق

On dit, De la main de quelqu'un, pour dire, de sa part *A.* من جانب *P.* از سوی - از طرف *T.* طرفندن || Tout ce qui vient de votre main سنك طرفكدن هر نه ظهور ایتسه

On dit proverb. et figur. d'un homme qui dépense beaucoup, que l'argent lui fond dans les mains *A.* مخروق الید *P.* باد دست *T.* آوجی دلیك

Et aller bride en main dans une affaire, pour dire, y procéder avec beaucoup de retenue et de circonspection عنان تأنی الدن براقمیدرق حرکت - واحتیاطی الدن براقمامق ایتمك

On dit d'un cheval, qu'il tire à la main, qu'il force la main, pour dire, qu'il résiste aux efforts du cavalier *A.* حران *P.* سر کشی نمودن *T.* هارینلك ایتمك

Et figur., Forcer la main à quelqu'un, pour dire, le contraindre à faire quelque chose *T.* بر کمسنهنك قولنی بوكمك

On dit, Lâcher, rendre la main à un cheval, pour dire, lui lâcher la bride *A.* ارخاء العنان *P.* عنانرا فرو هلیدن *T.* دیزکینی کوشتمك

On appelle Cheval de main, un cheval de maître, mené par un valet monté sur un autre cheval *A.* جنیبة - جنیب *P.* دستگزین - دستکش *T.* یدك

On dit, Donner de la main à la main, pour dire, donner manuellement *A.* تسلیم یداً بید *P.* دست بدست دادن *T.* ال اله ویرمك

Et avoir quelqu'un en main pour une affaire, pour dire, être sûr de lui شو مصلحتده فلان کمسنه الده در

Et qu'une chose est dans les mains, entre les mains de quelqu'un, pour dire, qu'elle est en sa disposition *A.* مسلم الیه *P.* اختیارش *T.* وابستهٔ دست اختیاره فلانك الندهدر || Ma vie, ma fortune est entre vos mains مال وجانم سنك الكده در - Et qu'une chose est en bonne main, pour dire, qu'elle dans les mains d'une personne capable اربابینه اربابی النده دوشدی- النده در || Cette affaire ne manquera pas, elle est en bonne main بو مصلحت اربابی النده اولمغله نتیجه پذیر حصول اولهجغنه شبهه یوقدر Il est tombé en bonne main اربابی النه دوشدی

On dit, Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en saisir *A.* وضع ید علی *P.* دست انداختن بر *T.* ال قویمق

P. چوكان T. قاراغى — On appelle Boule de mail, la boule avec laquelle on joue au mail A. كرة الصولجان P. گوى چوكان T. چوكان طوبى — Il signifie, aussi le jeu auquel on pousse une boule avec le mail P. بازيچهٔ گوى وچوكان — Et le lieu où l'on joue au mail عرصهگاه بازيچهٔ گوى وچوكان

MAILLE. Espèce de petit anneau dont plusieurs ensemble font un tissu A. خربة السرد pl. اخراب السرد T. اوركوكوزهنكى || Les mailles d'un filet آغك كوزهنكلرى Les mailles carrées sont meilleures que les rondes چاركوشه كوزهنكلر دكرمى كوزهنكلردن اصلحدر — Il se dit aussi des tissus qui se font à l'aiguille || Il y a une maille rompue à votre bas سنك چورابك كوزهنكلرندن برى فسخ اولندى

On appelle aussi Mailles, ces petits annelets de fer dont on faisait des armures A. حلقة pl. حلق P. حلقه T. حلقه || Cotte de mailles حلقهلر ايله مسرّد بر غلالة — حلقهلر ايله اورلمش زره كوملكى

Il signifie aussi, certaine tache qui vient sur la prunelle de l'oeil A. نكتة P. نقطه T. بنك

MAILLET. Espèce de marteau de bois à deux têtes A. ميجنة pl. مواجن T. طوقماق || Un gros maillet ميجنهٔ كبيره — ايرى طوقماق

MAILLOCHE. Gros maillet de bois A. ميطدة P. كدينه T. واريوز

MAILLOT. Les couches et les langes dont on enveloppe un enfant en nourrice A. قماط P. بغلتاق — بغتاق — باغر بند T. باغردق — ساونه || Un enfant en maillot باغردقدهكى صبى Mettre un enfant dans son maillot صبىيه لفّ قماط — جوجوقى ... ايتمك

MAIN. Partie du corps humain, qui sert à toucher, à prendre A. يد pl. ايادى P. دست T. ال || Main droite A. يد يمنا P. دست راست T. صاغ ال gauche A. يد يسرا P. دست چب T. صول ال longue A. يد طولا P. دست دراز T. اوزون ال courte A. يد قصرا P. دست كوتاه T. قصّه ال blanche يد بيضا Le creux de la main A. قعر الكفّ P. بن دست T. آوج ديبى Le dedans A. داخل اليد P. درون دست T. كف ايچى Le paume A. راحة — كف P. كف دست T. الك ايچى les lignes A. اسرار الكفّ P. خطوط كف T. ال آياسى جزكيلرى Main ouverte A. يد مكشوفة P. دست گشاده T. آچق ال fermée A. يد معقودة P. دست بسته T. باغلو ال Il a une main estropiée برالى سقاطدر — برالى چولاقدر Se laver les mains A. غسل الايادى P. دست شستن T. ال يىقامق — ال يومق Avoir les mains nettes A. طاهر اليد P. پاكيزه دست T. الى تميز Vivre du travail de ses mains بر كمسنه كدّ يمينيله كچنمك Tendre la main A. مدّ اليد P. دسترا دراز كشيدن T. ال اوزاتمق Prendre avec la main A. اخذ — قبض P. گرفتن T. طوتمق Serrer la main de quelqu'un en signe d'affection تصافح ايادى محبّة ايلمك — ال اله ويروب اظهار محبّت ايلمك Lui donner, lui prêter, lui tendre la main pour lui aider à marcher A. مدّ الايادى الاعانة P. دستگيرى كردن T. ال ياردمى ايتمك Mener un cheval en main باركيرى الده يدك چكمك Joindre les mains A. عقد الايادى P. دست صليبى كردن T. الى چپراز باغلمق Lever les mains au ciel جانب سمايه — بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله رفع ايادئ مناجات ايتمك — دست بر داشتهٔ رجا اولمق Lever la main sur quelqu'un comme pour le frapper بر كمسنهنك اوزرينه رفع يد ايتمك — اوزرينه ال قالدرمق — دستدراز تعرّض اولمق Quand les marchands concluent un marché, il se touchent, ils se frappent dans la main تجّار طايفهسى انعقاد مبايعاتده تصافق ايادى ايدرلر Mettez là votre main, le marché est fait اشته عقد بيع صفق يد ايله اولندى همان — اشته بازار كسلدى همان J'ai reçu telle chose des mains d'un tel فلان شيئى فلان النى وير — فلان شئى آنك يد ومعرفتيله اخذ ايلدم — يد ومعرفتيله مقبوضم اولمشدر Il lui a écrit de sa propre main كندو خطّيله يازمشدر — كندو اليله تحرير ايتمشدر Livre écrit à la main دست خط ايله محرّر بر كتاب — On dit, Lever la main, pour dire, lever la main vers le ciel, pour jurer جانب سمايه رفع يد ايله اداى قسم ايتمك

MAIN, se dit aussi de l'écriture A. خطّ P. خط T. ال — يازو || Il a une belle main حسن خطّى وار در Reconnaître la main de quelqu'un بر كمسنهنك يازوسنى طانيمق Emprunter, employer la main d'un autre, d'un secrétaire آخرك سرّكاتبلردن بريسنه — آخره يازدرمق — خطّيله يازدرمق Donnez-moi un petit mot de votre main — الكدن بر سطر وير — الكدن بر سطر كاغد وير

On dit figur., Ils se tiennent tous par la main, ils se don-

On ne vit jamais telle magnificence بو مقوله دبدبه وحشمت بو آنه قدر مشهود اولمش دکلدر ایلدی Il les traita avec magnificence حقلرینه اجرای لازمهٔ شکوه وحشمت ایله معامله ایتمشدر — Figur. ‖ La magnificence du style سبک وعبارهٔنک طمطراق سبک وعباره ـ شکوه وعظمتی

MAGNIFIQUE. Somptueux en dons et en dépense *A.* محتشم ـ فاخرـ عظیم الاحتشام ـ *P.* دبدبه دار ـ پر فر وشکوه *T.* احتشاملو ـ طنطنه‌لو ـ عنوانلو ‖ Les Romains étaient magnifiques dans leurs ouvrages publics, dans les spectacles, dans leurs temples روماٸیون مخصوص عامّه اولان ابنیه‌ده وملعبه‌لرنده ومعابد ومساجدلری بناسنده احتشام عظیمه مایل ایدیلر Prince magnifique پادشاه جلیل الاحتشام Habits magnifiques البسهٔ فاخره Il est fort magnifique chez lui خانه‌سنده بغایت محتشمدر — On dit, Des titres magnifiques, pour dire, des titres pompeux طمطراقلو القاب — Et termes, paroles, promesses magnifiques طمطراقلو القاب والفاظ وکلمات ووعدلر

MAGNIFIQUEMENT, adv. *A.* محتشماً ـ بالاحتشام *P.* با شکوه ـ با فر وشکوه ـ وحشمت *T.* عنوانلو اولدرق ـ عنوان ایله ـ محتشم ـ طنطنه ایله ‖ Il bâtit magnifiquement بر بنا یاپدی Il reçut magnifiquement ces ambassadeurs بو ایلچیلره احتشام عظیم ایله ملاقات ایلدی

MAGOT. Gros singe *A.* قرد کبیر الجثّة *P.* پوزینهٔ بزرک *T.* ایری میمون ‖ Magot qui danse sur la corde ایپ اوزرنده اویناپان ایری میمون — On dit figur., qu'un homme est laid comme un magot *A.* قردیّ الهیئة *P.* پوزینه سیما *T.* میمون چهره‌لو

MAHOMÉTAN. Celui qui professe la religion de Mahomet *A.* محمّدی ‖ La religion mahométane دین محمّدی La nation mahométane *A.* امّت محمّد *pl.* امم محمّدیّه

MAI. Le cinquième mois de l'année *A.* ایّار *P.* ایار *T.* مایس ‖ Les arbres reverdissent au mois de mai آغاجلر مایسده یشللنور Le quinzième mai مایسک اون بشنجی کونی À la fin de mai آینده مایس آخرنده

MAIDAN. Nom qu'on donne dans l'Orient aux places où se tiennent les marchés *A.* میدان *pl.* میادین *P.* میدان *T.* میدان

MAIGRE. Qui a très-peu de graisse *A.* نحیف ـ مهزول ـ قضیف ـ ناحل ـ ضاوی *P.* لاغرـ نزار ـ نامیده *T.* آرق ـ خیره ـ چلیمسز ‖ Cet homme est fort maigre بو آدم بغایت نحیفدر Il devient maigre کسب هزال ونحافت ایدر Il est si maigre, que les os lui percent la peau فرط نحول وهزالی تقریبیله کمیکلری دریسنی دلر Il a acheté des boeufs maigres pour les engraisser تسمین فکریله بعض ضامر ولاغر اوکوز مبایعه ایلدی

Il se dit aussi des viandes *A.* لحم غثّ ـ لحم عدیم السمن *P.* گوشت نا چرب *T.* یاغسز ات ‖ Je ne veux point du gras de ce rôti, je veux du maigre بو کبابک یاغلو طرفندن استمم یاغسز اتندن استرم

Et d'un terroir aride *A.* ارض محجلة *P.* زمین شوره *T.* قوراق یر

On appelle Jours maigres, les jours auxquels l'Église défend de manger de la viande *A.* ایّام التنحّس ـ ایّام الامساک عن اللحم *P.* ایّام پرهیز از خوردن گوشت *T.* ات یمکدن پرهیز کونلری — Et repas maigre, un repas où l'on ne sert point de viande اتدن پرهیز طعامی

MAIGRELET. Diminutif de Maigre *A.* هزیل *P.* لاغرک *T.* آرقچه ‖ Cet enfant est maigrelet بر چوجوقدر آرقچه

MAIGREMENT. Il ne se dit qu'au figuré. Petitement *A.* بالمضایقة ـ بلا وسعة ـ مختصراً *P.* با تنگی *T.* صیقندیلو اولدرق ـ مختصر بجه ‖ Il n'a laissé que de quoi faire les frais funéraires fort maigrement غایت مختصر بجه اولدرق انجق جنازه مصارفنه وفا ایده‌جک قدر مال براقدی Il a de quoi vivre, mais bien maigrement کچنه‌جکی وار در لکن غایت مضایقه ایله

MAIGRET. Un peu maigre. V. Maigrelet.

MAIGREUR. L'état d'un corps maigre *A.* هزال ـ نحول ـ نحافت *P.* لاغری ـ نزاری *T.* آرقلق ـ خیره‌لک ‖ Je ne vis jamais une si grande maigreur بو آنه قدر مشهودم اولمش دکلدر بو مثللو نحول عظیم

MAIGRIR. Devenir maigre *A.* تنحّل ـ انهزال ـ اضواء ـ کسب الهزال *P.* لاغر گشتن ـ هزالی یافتن ـ نزاری پذیرفتن *T.* ناسیدن ـ آرقلنمق ـ خیره‌لنمک ‖ Il maigrit à vue d'oeil لمحة البصرده انهزال ایدر de jour en jour یوماً فیوماً کسب هزال ایتمکده در

Maigri. *A.* متنحّل ـ منهزل *P.* لاغر گشته ـ هزال یافته *T.* آرقلنمش

MAIL. Bois garni de fer par les deux bouts, et dont on se sert pour jouer en poussant une boule *A.* صولجان *pl.* صوالجة

Et lieu où l'on serre des provisions A. انبار pl. انابير P. انبار T. غوله - انبار || Magasin d'armes, de poudre, de foin - سلاح وباروت واوتلق انباری Magasin de la Couronne A. میری انباری - بکلک انباری T. انبار میری P. اهراء pl. هری

MAGASINIER. Celui qui est chargé de la garde des choses renfermées dans un magasin A. حافظ الانبار P. امین انبار T. انبار امینی

MAGE. Nom que les Perses donnaient à certains hommes savans, qui avaient l'intendance de la religion P. مغ pl. مغان || Zoroastre était mage زردشت مغاندن ایدی L'adoration des mages مغانک اداء ایلدکلری عبادت

MAGICIEN. Qui fait profession de la magie A. ساحر pl. سحرة pl. ساحرین P. افسونکار - سحرکار - سحرباز - جادو ساحر نامدار || Fameux magicien ساحرلک ایدن T.

MAGIE. Acte par lequel on prétend produire, contre l'ordre de la nature, des effets merveilleux A. سحر P. جادویی - سحرلک - سحربازلق T. افسون

MAGIE NATURELLE, OU MAGIE BLANCHE. Art qui, par des opérations secrètes, produit des effets qui paraissent surnaturels A. علم سیمیا P. سیمیاکاری T. سیمیاکارلق

MAGIQUE. Appartenant à la magie A. سحری P. جادویی T. سحر آمیز - سحربازلغه متعلق || Art magique صنعت سحریه Paroles magiques کلمات سحریه

Il se dit par extension des choses qui produisent un effet surprenant, extraordinaire A. محیّر العقول P. هوشربا T. عقلی محیّر عقول || Cela produit un effet magique بو شئ شاشورر بوندن محیّر عقول - اولدجق بر اثر غریبه منتج اولور اولدجق بر شئ حاصل اولور

MAGISTER. Maître d'école de village A. معلم المکتب القریة P. خواجهٔ مکتب روستا T. کوی مکتبی خوجه‌سی

MAGISTRAL. Qui tient du maître, qui convient à un maître A. امیری P. فرمانروانی - شایان حال فرمانروانی - لایق حال کارفرمایی T. بیورمه طورنده اولان

MAGISTRALEMENT. D'une façon magistrale A. امراً - علی طریق الایمار P. بر وجه فرمانروانی T. بیورمه صورتیله || Parler magistralement برو جه فرمانروانی افادهٔ مرام ایتمک - لاقردی یی امر صورتنده سویلمک

MAGISTRAT. Officier établi pour rendre la justice A. حاکم pl. حکّام - قاضی pl. قضاة P. دادگر T. قاضی

Il se dit aussi d'un officier établi pour maintenir la police A. جلواز pl. جلاوزة - شحنة P. شحنه T. ضابط - شهرضابطی

MAGISTRATURE. La dignité et charge de magistrat A. حکومت P. جلوازیت A. قاضیلق T. خدمت دادگری P. قضا - مقام شحنگی T. ضابطلک || Parvenir à la magistrature حکومته واصل اولمق - Il se dit aussi du temps pendant lequel on est magistrat A. مدّة الحکومة P. هنگام خدمت مدّت دادگری T. قاضیلق وقتی || Durant sa magistrature حکومتنده - Et de l'ordre entier des magistrats A. حکّام وجلاوزة P. دادگران وشحنگان T. حکّام وضابطان

MAGNANIME. Qui a l'âme grande et élevée A. ذو الابهة - جلیل الهمّة - جلیل النقیبة P. بلند همّت - بلند نظر - بزرکوار T. ابهتلو - همّتلو - اولو همّتلو || Prince magnanime پادشاه ابهت قلب ابهت آلود coeur ابهتلو پادشاه - پناه بزرکوارانه

MAGNANIMEMENT, adv. A. بالابهة - بجلالة الهمّة P. بزرکوارانه - ابهت ایله T. با بلندئ نظر - با بلندئ همّت - عالیهمّتلک ایله

MAGNANIMITÉ. Vertu de celui qui est magnanime A. ابهت - جلالة النفس - جلالة الطبع - علوّ الهمّة P. بزرکواری - بلندئ نظر - بلندئ همّت T. همّت اولولغی || La magnanimité est la vertu des héros جلالت نفس اوصاف قهرمانی ایله موصوف اولنلره مخصوصدر

MAGNATS. On appelait ainsi en Pologne les Grands du Royaume A. اکابر pl. اشراف pl. P. کلانتران T. بیوکلر

MAGNÉSIE. Terre blanche, précipitée de l'eau mère du nitre et d'un alcali fixe T. مغنزیا

MAGNÉTIQUE. Qui tient de l'aimant A. مقناطیسی P. آهنربانی T. مقناطیسه متعلق || Vertu magnétique خاصهٔ مقناطیسیّه corps جرم مقناطیسی

MAGNÉTISME. T. de Physique. Il se dit des propriétés de l'aimant A. مقناطیسیّت - مقناطیسیّة - کیفیّت مقناطیسیّه P. آهنربایی T. مقناطیسلق || Les effets du magnétisme کیفیّت مقناطیسیّه‌نک اثرلری

MAGNIFICENCE. Qualité de ce qui est magnifique A. حشمت - فخارت P. دبدبه - شکوه - فر - طمطراق T. عنوان - طنطنه || Grande magnificence کوکبهٔ عظیمه Il a fait des magnificences extraordinaires خوق العاده اسباب شکوه وحشمت اجرا

ces murs est bon بو دیوارلرك یاپوسی ایو در On a payé tant pour le maçonnage دیوارجی ایشی ایچون شو قدر اقچه صرف اولندی

MAÇONNER. Travailler à un bâtiment en pierre, brique, etc. A. اجتدار ـ بناء الجدار P. لاد ساختن T. دیوارجی یاپوسی دیوارجی ایشی ایشلمك ـ یاپمق || Il y a bien à maçonner en cette maison بو خانهده یاپیلهجق دیوار ایشی چوقدر

Et boucher une ouverture dans une muraille avec de la pierre, du mortier, etc. A. ردم P. بلاد بستن T. قپایوب طیقامق || Il faut maçonner cette porte, cette fenêtre شو قپویی وشو پنجرهیی قپایوب طیقامق اقتضا ایدر

MAÇONNÉ. A. مبنیّ بالجدار ـ مجدور P. لاد کرده زاو ـ T. مردوم A. دیواریاپوسی یاپلمش T. کرده قپانوب طیقانمش

MAÇONNERIE. L'ouvrage du maçon A. بناء حجریّ pl. ابنیة بناء جداریّ pl. ابنیة جداریّة P. لادکاری T. حجریّة ـ بنای || Cloison de maçonnerie طاش یاپوسی ـ دیوار یاپوسی حجریدن مصنوع بنا La maçonnerie de ma maison revient à tant خانهمك ابنیهٔ جداریّهسی مصارفی شوقدره بالغ اولور

MACQUE. Instrument propre à briser le chanvre A. مدقّة الکتّان P. کتانکوب T. کتان طوقماغی

MACQUER. Briser avec la maque A. دقّ الکتّان P. کتان کتانی طوقماق ایله ـ کتانی طوقماقلمق T. کوپیدن اوفاتمق

MACQUÉ. A. کتّان مدقوق P. کتان کوپیده T. دوکلمش کتان

MACREUSE. Oiseau de mer, ressemblant à un canard A. اوز بحریّ P. مرغاب آبی T. صو اوردکی

MACULATURE. T. d'imprimerie. Feuille si mal imprimée et si peu lisible, qu'elle ne sert qu'à faire des enveloppes A. ورقة خس وخاش P. سقاطه الاوراق الطبع ـ مطبوعهٔ مرتّجة T. اوراق طبع بصلمش بیلاشق کاغدلر دوکنتیسی || Cette feuille ne vaut rien, c'est une maculature بو ورقه بصلمش ـ بیلاشق کاغد دوکنتیلرندن اولمغله هیچ ایشه یرامز Et une feuille de papier gris qui sert d'enveloppe aux rames T. جرجوه کاغدی

MACULE. Tache, souillure A. شائبة pl. شوایب P. چرك T. لکه || Ce papier est plein de macules بو کاغد لکهلر ایله طلو در

En termes d'Astronomie, c'est une tache obscure qu'on observe sur le disque du soleil. A. کلف ـ شامة P. نقطهٔ سیاه T. بنك

MACULER. Tacher, barbouiller. Il ne se dit que des feuilles imprimées et des estampes A. ترمیج P. آلاییدن T. بیلاشدرمق || Il ne faut pas battre des feuilles fraîchement imprimées, de peur de les maculer هنوز طبع اولنمش اوراقی بیلاشدرمامق ایچون صیقشدرمق اقتضا ایتمز

MACULÉ. A. مرتّج P. آلاییده T. بیلاشمش

MADAME. Titre d'honneur qu'on donne aux femmes de qualité, et en général aux femmes mariées A. سیّدة pl. سیّدات P. بانو ـ خاتون ـ ترکا T. قادین ـ خانم

MADEMOISELLE. Titre qui se donne aux filles A. ستیك P. خاتونك T. قادینجق

MADONE. Image de la Sainte-Vierge A. صورة مریم العذرا P. پیکر حضرت مریم T. حضرت مریم صورتی

MADRAGUE. Enceinte faite de câbles et de filets pour prendre des poissons T. دالیانجی اغریبی

MADRÉ. Diversifié de couleurs. V. Bigarré. — Figur. Fin, rusé A. متلوّن الاخلاق P. فندکار T. دوبارهجی

MADRIER. Sorte d'ais fort épais A. لوح اضخم pl. الواح صخیمة P. تختهٔ گنده T. تختهسی قوغوش || Il faut des madriers pour faire la plate-forme d'une batterie de canon طوب طابیهنك دوشمهسیچون قوغوش تختهلری لازمدر On ne passa pas le fossé de la place assiégée, faute de madriers اقتضا ایدن الواح ضخیمهنك فقدانی تقریبیله محصور اولان قلعهنك خندقندن مرور اولنمق ممکن اولهمدی

MADRIGAL. Petite pièce de Poésie A. رباعیّ

MAESTRAL. On donne ce nom, sur la Méditerranée, au vent de nord-ouest T. مایستره روزکاری V. Nord-ouest.

MAESTRALISER. T. de Marine. Tourner à l'ouest. On dit, que l'aiguille aimantée maestralise پوصلهنك ایکنهسی ربع باطی یلی طرفنه ـ غربی سمتنه متوجّهدر

MAFFLÉ. Qui a de grosses joues A. عریض الوجنات P. پهن رخسار T. قبا یکاقلو

MAGASIN. Lieu où l'on serre des marchandises A. مخزن pl. مخازن P. مخزن T. مغازه || Grand magasin مخزن کبیر Magasin d'étoffes امتعه مخزنی de livres کتب مخزنی

MÂCHICATOIRE. T. de Méd. Drogue qu'on mâche sans l'avaler || آغزده چینمور علاج .T علاج خاییدنی .P علاك .A Prendre du tabac en mâchicatoire اوراق دخانی علاكاً استعمال ایتمك

MACHINAL. Ce à quoi la volonté n'a point de part .A قسریّ || Mouvement machinal حركت قسریّه Agir d'une manière purement machinale محضا حركت قسریّة ایله عامل اولمق

MACHINALEMENT. D'une manière machinale .A بحركة القسریّة || Agir machinalement حركت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINATEUR. Celui qui machine contre quelqu'un .A نسّاج فساد .T فساد پرداز .P مصنع الشرّ والمفسدة ـ الفساد بو دسیسه‌ده || Ils furent les machinateurs de cette intrigue قوران نسّاج فساد اولنلر بونلر ایدی

MACHINATION. Action de machiner .A نسج ـ نسج الشرور .P فساد پردازی .T فساد قورمه || Par ses menées, par ses machinations secrètes زیر پردهٔ خفاده نسج ایلدیكی شرور ومفاسد وحیل ودسایس تقریبیله

MACHINE. Instrument qui sert à faire mouvoir, à tirer, lever, lancer quelque chose .A آلت pl. آلات || Grande machine fort admirable محیّر عقول اولدجق بر آلت آلت كبیره ingénieuse بغایت مخیّل ومصنّع بر آلت Machine de guerre اعمال حربیّه‌یه متعلّق بر آلت Machine qui lance de gros carreaux de pierre ایری طاش طومرقلری رمی ایدر بر آلت Machine pour tirer de l'eau صو ـ جذب ما ایدر آلت Machine à élever des pierres sur le haut d'un bâtiment ـ بالای بناده رفع احجار ایده‌جك آلت چكه‌جك آلت بر Inventer une machine رفع احجار ایده‌جك منجنیق آلتی اعمال Faire jouer une machine آلت اختراع ایتمك ایشلتمك ـ ایتمك

On appelle aussi Machine, certain assemblage de ressorts dont les mouvemens et les effets se terminent à cet assemblage même .A مصنوع pl. مصنوعات || L'horloge est une belle machine ساعت مصنوعات نفیسه‌دندر Les automates sont des machines fort ingénieuses بنفسها متحرّك اولان اجرام مصنوعات محیّله‌دندر ـ On dit figur., que l'homme est une machine admirable انسان حیرتنمای عقول اولدجق مصنوعاتدندر

Il signifie figur., intrigue, ruse .A حیلة pl. حیل .P آل ـ فند .T اویون || Voyez quelle machine il a fait jouer dans cette affaire باق شو ماده‌ده نه كونه حیله اعمال ایلدی Il a remué toutes sortes de machines pour parvenir à ses fins مرامنه دسترس اولمق فكریله هر نوع فند وحیله‌یی اعمال ایلدی Quelles machines n'y a-t-il pas employées? بو بابده نه حیله‌لر قوللندی

MACHINER. Faire des menées sourdes contre quelqu'un .A دام فساد .P نسج الحبایل الفساد ـ تصنیع الحبایل الفساد .T فساد قورمق || Il machine votre perte سنی سكا سوٓ ـ ازاله واعدام فكریله تصنیع حبایل فساد ایدر پرداختن اجرای Machiner une trahison قصد ایله بر فساد قورمقده در نسج حبایل ـ خیانت ضمننده تصنیع حبایل فساد ایتمك شرّ وخیانت ایتمك Il machinait je ne sais quoi contre lui علیهنه بیلمم نه كونه دام شرّ وفساد تصنیع ایدر ایدی

MACHINISTE. Celui qui invente, ou construit des machines .A موجد الآلات ـ صانع الآلات .P آلات پرداز ـ آلاتكر .T آلات یاپوجی ـ یكیدن آلات چیقاریجی

MÂCHOIRE. L'os dans lesquels les dents de l'animal sont emboîtées .A فك ـ فكّان ـ فقم ـ فقمان .P چنه ـ منه ـ زفر .T چكه || La mâchoire supérieure et inférieure فك اعلا اوست وآلت چكه ـ وفك اسفل

On dit d'un homme, qu'il a la mâchoire pesante, lourde, pour dire, qu'il s'exprime lourdement et sans grâce .A متغمغم ـ متمغمغ .P اللسان .T كلته زبان مریل مریل سویلر ـ میزمیز سویلر

On appelle Mâchoires, deux pièces de fer qui s'éloignent et se rapprochent pour serrer quelque chose .A كلبتین .P كلبتان .T قصاج ـ كلوب ـ انبر

MÂCHONNER. Mâcher avec difficulté .A مغمغة .P كم خاییدن .T یاپچه یاپچه چینمك

MACIS. Écorce intérieure de la noix muscade .A بسباسة .P بسپاسه .T چاركون ـ بزباز

MAÇON. Ouvrier qui fait tous les ouvrages où il entre de la pierre, de la brique, de la chaux, etc. .A بنّا pl. بنّاون ـ بنّاء الجدار .P رقّاص ـ زاو ـ لادگر ـ دیوارگر .T دیوارجی || Un maître maçon دیوارجی قلفه‌سی ـ دیوارجی اوسته‌سی Journée de maçon دیوارجی كونده‌لكی ـ دیوارجی یومیّه‌سی Un tablier à maçon دیوارجی فوطه‌سی

MAÇONNAGE. Travail du maçon .A بنایة الجدار .P دیوارگری .T لادگری ـ دیوار ایشی ـ دیوار یاپوسی || Le maçonnage de

LYCIUM. Arbrisseau épineux *A.* عوسج *T.* سنجان تیکنی

LYCOCTONUM. Plante *A.* قاتل الذئب ـ خانق الذئب *T.* قورد بوغان

LYMPHATIQUE. Il se dit des vaisseaux qui portent la lymphe dans le corps de l'animal *A.* مجراء الخلط المائی || Artères lymphatiques شرایین خلط مائی veines عروق خلط مائی

LYMPHE. Humeur aqueuse, qui fournit la plupart des humeurs, et qui se répand dans tout le corps de l'animal *A.* خلط مائی *P.* کش مائی *T.* لیمفد

LYNX. Animal qui a la vue perçante *A.* وشق *P.* وشق *T.* وشق

On dit, qu'un homme a des yeux de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante *A.* ابصر من زرقاء الیمامة — Et figur., pour dire, qu'il voit clair dans les affaires *A.* حدید ـ شایه النظر ـ ثاقب النظر *P.* تیز نظر *T.* کوره کن ـ کورر ـ دربین

LYRE. Instrument de musique *A.* مزهر pl. مزاهر *P.* بربط ـ شتشار *T.* قوپوز

C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الشلیاق

MAC MAC

MA. Pronom *A.* ی *P.* من *T.* م ـ بنم || Ma maison *A.* داری *P.* خانهٔ من *T.* اوم ـ بنم اوم || Ma soeur *A.* اختی *P.* همشیرهٔ من *T.* قز قرنداشم

MACARON. Espèce de pâtisserie faite de pâte d'amande et de sucre *A.* pl. ملوّزات سکریّة *P.* بادمیهای شکری *T.* بادملو شکرلمه‌لر

MACARONI. Pâte faite de farine fine *T.* مقرونیا

MACÉRATION. T. de dévotion. Mortification du corps *A.* مشاذّة pl. مشاذّات ـ تشدّد النفس ـ ریاضت ـ مجاهدة pl. مجاهدات *P.* سختی ـ زهنجه *T.* کندویه قاتیلق چکدرمه || La macération du corps تشدّد بدن Ses grandes macérations ont abrégé ses jours تقلیل ریاضت شدّت التزام ایلدیکی ایام عمرینه سبب اولمشدر

Et une opération chimique, qui consiste à laisser séjourner une substance pendant quelque temps dans un liquide *A.* نقوع ـ ودان *P.* آغشتگی *T.* نقوعده اولمق || Être en macération صویه بصدرمه آغشتن *P.* تمریث ـ تودین ـ تنقیع dans un liquide *A.* فرغاریدن *T.* صویه بصدرمق ـ اصلاتمق || Il faut macérer cette plante dans du vin pendant tant de jours بو نبات شو قدر کون باده ایچنده تمریثه محتاجدر بو نباتی شو قدر کون خمر ایچنده بصدرمق اقتضا ایدر

MACÉRÉ. *A.* منقوع ـ ودین ـ مودون ـ ممرّث *P.* فرغاریده *T.* صویه بصدرلمش

MACÉRER. Mortifier son corps pour l'amour de Dieu *A.* تشدید النفس ـ ریاضت *P.* زهنجه دادن *T.* کندویه قاتیلق چکدرمک || Macérer son corps تشدید بدن ایتمک Ce saint était dans un continuel exercice de pénitence, et macérait sa chair par les jeûnes, par les disciplines, etc. بو عزیز صوم شدید واذای اکید وسائر بو مثللو مجاهدات ایله بدننی تشدید ایده‌رک دائم الاوقات کفارت ذنوبه سعی ایتمکدن خالی دکل ایدی

En termes de Médecine et de Chimie, Faire tremper un corps

MÂCHEFER. Scorie qui sort du fer, lorsqu'on le bat rouge sur l'enclume *A.* توبال الحدید *P.* توبال *T.* دمور توالی || Le mâchefer pilé est très-bon à faire du ciment دقّ اولنمش دمور توالی توزی خراسانلو خرج ایچنده اعلا جزء اولور

MÂCHELIÈRE. Il se dit des dents de derrière, qu'on appelle aussi Molaires *A.* ناجذ pl. نواجذ *P.* دندان آسیا *T.* صوک دیش || Les mâchelières de dessus et de dessous نواجذ علیا وسفلا

MÂCHEMOURE. Débris du biscuit qu'on donne aux matelots *A.* سقاطة الکعک *P.* خشکنان ریزه *T.* پکسماد قیرندیسی

MÂCHER. Briser les alimens sous les dents *A.* مضغ ـ علک *P.* خاییدن ـ خباییدن *T.* چینمک || Les viandes qu'on a bien mâchées sont à demi digérées کرکی کبی مضغ اولنان لحوم نیم گواریده عدّ اولنور Avaler sans mâcher بلع ـ لوک ـ چینمکسزین یوتمق ـ بلا مضغ On dit d'un cheval, qu'il mâche son frein, lorsqu'il le ronge *A.* علک اللجام ـ لوک *P.* خاییدن اللجام *T.* گامرا کمی کومک

MÂCHÉ. *A.* ممضوغ ـ معلوک *P.* خاییده ـ خباییده *T.* چینانمش

Cette charge lui donne un grand lustre رونق ونضارت اولور بو منصب كندويه موجب تزايد فر ورونق اولور Il a bien perdu de son lustre depuis sa disgrâce مظهر غضب پادشاهی اولەلیدنبرو پرتو ورونقنه كسر كلّی عارض اولمشدر Il a beaucoup relevé cette charge, il lui a donné un nouveau lustre بو منصبك شاننی ترفیع ایله پرتو ورونقنی بر قات دخی زیاده ایلدی

Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches, qu'on suspend au plancher pour éclairer *A.* مشعل معلّق *P.* آویزه *T.* آویزه || La salle était éclairée de douze lustres دیوانخانه اون ایكی آویزه‌لر ایله ضیادار ایدی Un lustre de crystal بللور آویزه

LUSTRER. Donner le lustre à quelque chose *A.* تجلیه ـ جلی *P.* تصقیل ـ جلا دادن ـ آب وتاب دادن *T.* جلا ویرمك || Lustrer une étoffe بر قماشه جلا ویرمك

LUSTRÉ. *A.* مصیقل ـ مجلّا *P.* جلا دار *T.* جلالو

LUSTRINE. Espèce d'étoffe de soie *A.* استبرق *P.* پرند *T.* دیمیت

LUT. C'est, parmi les Chimistes, de la terre grasse, ou un enduit dont ils se servent pour boucher les vases qu'ils mettent au feu *A.* طين الحكمة

LUTH. Instrument de musique à cordes *A.* عود pl. اعواد *P.* چنگ *T.* لاغوته || Cordes de luth تارهای چنگ ـ لاغوته لاغوته‌نك تللری Manche de luth لاغوته‌نك قولی

LUTHÉRANISME. Doctrine de Luther *A.* مذهب لوتران *P.* آیین لوتران *T.* لوتران مذهبی

LUTHÉRIEN. Qui professe la doctrine de Luther *A.* لوترانیّ pl. لوترانیّون *P.* لوترانی *T.* لوتران

LUTHIER. Ouvrier qui fait des luths *A.* عوّاد *P.* چنگگر *T.* لاغوته‌جی

LUTIN. Le peuple appelle ainsi les esprits follets. V. Esprit.

LUTRIN. Pupitre sur lequel on met dans l'église les livres dont on se sert pour chanter *A.* رحلة *P.* كیرخ *T.* رحله

LUTTE. Combat de deux hommes, corps à corps *A.* مصارعة ـ مبارزة *P.* كشتی ـ كشتگیری *T.* كورش || S'exercer à la lutte مصارعه ایتمك ـ تعلیم ایتمك ـ كورشجیلك تعلیم ایتمك Un bon tour de lutte احسن واعلا بر صنعت مصارعه Être fort adroit à la lutte فنّ مصارعه‌ده غایت ایله ماهر اولمق

On dit figur., Emporter une chose de haute lutte, pour dire, venir à bout de cette chose par la force *T.* بر شیئه جبراً وتغلّباً ظفر بولمق

LUTTER. Se prendre corps à corps avec quelqu'un, pour le porter par terre *A.* اصطراع ـ تعافس *P.* كشتی گرفتن *T.* كورش طوتمق ـ كولشمك || Figur. *A.* جدال *P.* جدل نمودن *T.* كولشمك ـ اوغراشمق || Lutter contre la tempête, contre les vents, contre les flots فورتنه‌نك ورياح مخالفه‌نك وامواج دريانك زور وشدّتيله كولشمك contre la fortune, contre la mort فلك نا سازكار وهجمهٔ ناگهگیر ممات ایله اوغراشمق

LUTTEUR. Qui combat à la lutte *A.* مصارع pl. مصارعين ـ مبارز pl. مبارزين *P.* كشتگیر *T.* كورشجی

LUXATION. T. de Chirur. Déboîtement, déplacement des os *A.* انفكاك العظم *P.* جدایئ استخوان از بندگاه خود *T.* كموكك يرندن آيرلمسی

LUXE. Somptuosité excessive *A.* سرف ـ تلف *P.* تلف ـ سفاهت ـ عبث يره اسراف *T.* بيهوده || Le luxe est plus grand que jamais شمديكی سرف وتلف هر وقتدن زياده Le luxe des habits, de la table لباس وطعام خصوصنده سرف در Un luxe ruineux خرابيت حالی منتج اسراف وسفاهت Luxe immodéré مفرط حدّ ـ سرف اولدجق سرف وتلف اعتدالدن خارج سرف وسفاهت

LUXER. T. de Chirur. Faire sortir un os de la place où il doit être *A.* فكّ العظم *P.* استخوانرا از بندگاه خود جدا كردن *T.* كموكی يرندن آيرمق ـ كموكی يرندن چيقارمق || Sa chute lui a luxé l'os de la cuisse سقوطی تقریبیله عظم فخذی يرندن منفك اولمشدر

LUXURE. V. Lasciveté.

LUXURIEUX. V. Lascif.

LUZERNE. Plante *A.* قرط *P.* سه برگه ـ شيذر *T.* قبا يونجه

LUZERNIÈRE. Terre semée en luzerne *A.* مزرعة القرط *P.* شيذرستان *T.* قبا يونجه تارلاسی

LYCANTHROPE. Qui est attaqué de lycanthropie *A.* مقطرب

LYCANTHROPIE. Espèce de mélancolie dans laquelle le malade croit être changé en loup *A.* داء القطرب *T.* قره سودا

LYCÉE. Lieu consacré à l'instruction *A.* دار الافادة *P.* دبستان *T.* مكتب

نجوم وكواكب منير در – Figur. || C'est un esprit lumineux
بر ذهن منير در Il y a des traits lumineux dans son discours
مقالەسندە منير ورخشان بعض عبارات لطيفه وار در

LUNAIRE. Qui appartient à la lune *A.* قمرىّ *P.* ماهى *T.*
آيك || L'année lunaire سنهٔ قمريّه Mois lunaire شهور
قمريّەنك برى Cycle lunaire *A.* دورهٔ قمريّه Cadran lunaire
بسيطهٔ قمريّه

LUNAIRE. Plante *A.* رمرام *T.* آى جيچكى

LUNAISON. Espace de temps compris entre deux nouvelles lu-
nes *A.* مدّة الدور القمر *P.* هنگام دور ماه *T.* آيك دورى
ايّامى || Observer la lunaison pour planter غرس اشجار ايچون
آيك مدّت دورى حسابنه دقت ايتمك Toute cette lu-
naison a été pluvieuse اشبو قمرك دورى مدّتنى بسبتون
يغمورلو ايدى

LUNATIQUE. Il se dit d'une personne fantasque et caprioieuse
A. ملموم *P.* سبكمغز *T.* چالق

LUNDI. Le second jour de la semaine *A.* يوم اثنين *P.*
دوشنبه *T.* بازار ايرتەسى كونى || Nous nous verrons lundi
prochain كوروشەجكز آتى الحلول اولان دوشنبه كونى –
اولەجغز On s'assemble كلەجك بازار ايرتسى كونى ملاقى
tous les lundis هر بازار ايرتەسى كونى جمع اولورلر

LUNE. Planète la plus proche de la terre *A.* قمر *P.*
ماه *T.* آى || Le corps, l'orbite, le globe, le disque, l'ombre de
la lune جرم قمر ومدار قمر وكرهٔ قمر وقرص قمر وظلّ قمر Les
phases, les quartiers de la lune صفحات قمر وارباع قمر
La lune est dans son apogée, dans son périgée قمر مرتبهٔ اوجده
در قمر مرتبهٔ حضيضده در La lune emprunte sa lumière du
soleil قمر شمسدن اخذ ضيا ايدر L'interposition de la lune
entre la terre et le soleil قمرك ارض ايله شمس بيننده
تخلّلى Le croissant de la lune هلال ماه le décours de la lune
A. نقص قمر *P.* كاست ماه *T.* آيك اكسلمسى Sur la fin
de la lune محاق قمرده – اواخر قمرده – آخر قمرده Au
déclin de la lune زوال قمرده – عند زوال القمر La lune est
dans son plein قمر حال ملأنده در Pleine lune بدر Nouvelle
lune *A.* غرّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى Le premier, le dernier
quartier de la lune قمرك ربع اوّلى وربع اخيرى Clair de
lune *A.* ضوء قمر *P.* مهتاب *T.* آى آيدينلغى Il fait un beau
clair de lune كوزل مهتاب كيجەسيدر – لطيف بر ليلهٔ قمرا در

Éclipse de lune خسوف قمر – آيك طوتلمسى La lune de
Mars, d'Avril ماه مارت وماه نيسان – مارت آيى ونيسان
آيى Au quel quantième de la lune sommes-nous? آيك قاچنده
يز – يز قاچنجى كوننده Cela suit la lune فلان شئ آيه
آيه تبعيت ايدر – تابعدر

LUNETIER. Faiseur de lunettes *A.* صانع المنظرة *P.* عينككر
T. كوزلكجى

LUNETTE. Verre monté qui sert à faire voir distinctement
les objsts *A.* منظرة *P.* عينك – چشمك – چشم فرنگى *T.*
كوزلك || Lunette convexe شيشەسى محدّب كوزلك
concave شيشەسى مقعّر كوزلك Une paire de lunettes بر
چفت كوزلك – Lunette d'approche, ou de longue vue *T.*
منظرة الاقاصى *P.* دور بين *T.* دور بين

LUNETTES, en termes de fortification, sont des espèces de demi-
lunes, composées de deux faces qui forment un angle saillant
vers la campagne *T.* چيقمه كوشەلو نصف قمر طابيەلرى

LUNI-SOLAIRE. T. d'Astron. Il se dit de ce qui est composé de
la révolution du soleil et de celle de la lune *A.* شمسىّ وقمرىّ
P. خورشيدى وماهى *T.* آى ايله كونشك || Le cycle luni-
solaire est de cinq cent trente-deux ans دور شمسى وقمرى
بشيوز اوتوز ايكى سنەدە تمام اولور

LUNULE. T. de Géom. Figure qui a la forme d'un croissant
A. شكل هلالىّ *P.* شكل ماه نو *T.* آى هلالى شكلى

LUPIN. Plante *A.* ترمس – باقلاّ مصرىّ *P.* ترمس مصرى
T. مصر بقلەسى – آجى بقله

LUSTRE. L'éclat qu'on donne à une chose en la polissant,
ou autrement *A.* جلا *P.* آب وتاب *T.* جلا || Le lustre d'une
étoffe قماشك جلاسى Cette étoffe a perdu son lustre بو
قماشك جلاسى زايل اولمشدر L'ébène polie a un grand lustre
مصيقل ابنوسك جلاسى كسكين اولور Le vernis de la Chine
est d'un beau lustre روغن چينك لطيف بر جلاسى وار در

Et la composition dont quelques artisans se servent pour donner
le lustre à leurs ouvrages *A.* معجون الصيقل *T.* صيقل
ايدەجك معجون

Il se dit figur. de l'éclat que donne la parure, la beauté, le
mérite, etc. *A.* رونق – فر – پرتو *P.* نضارت – رونق *T.*
پارلاقلق || Les pierreries donnent du lustre à la beauté des
femmes حليّات نسا طايفەسنك حسن وجمالنه باعث

پارلاق .T تابدار - ناك

Il est aussi subst. .A جلا - برقان .P فروغ - روشنايى .T

بو ثوبك پارلاقلغى || Le luisant de cette étoffe پارلاقلق

LUMIÈRE. Clarté, ce qui éclaire .A ضوء - ضيا - نور .P فروغ

ضياى || آيدينلق .T پرتو - تابش - تاب - Lumière éclatante ضياى directe ضياى ملايم douce ضياى وهّاج متلالى vive ضياى مستقيم réfléchie ضياى منعكس Dieu dit: Que la lumière soit faite, et la lumière fut faite فقال الله ان يكون نور فكان نور L'éclat de la lumière ضيانك تسطع وانتشارى la réfraction ضيانك تقاطع وتكاسرى la réverbération انعكاس ضيا Un rayon de lumière بر شعاع ضيا Cela jette beaucoup de lumière بو شئ نشر ضياى فراوان ايدر La lumière du soleil ضياى شمس - نور شمس du jour ضياى نهار d'un flambeau مشعله‌نك ضياسى - آيدينلغى Le soleil donne la lumière au monde شمس تابان عالمه افاضهٔ نور ايدر répand sa lumière partout كافهٔ اقطار وانحايه نشر ضيا ايدر La lune et les autres planètes empruntent leur lumière du soleil قمر وسائر كواكب سيّاره شمسدن استفاضهٔ نور ايدر Les étoiles fixes ont une lumière qui leur est propre ثوابت بنفسهما مصيدر - On appelle poétiquement le soleil, Le père de la lumière نيّر اعظم - On dit aussi, Commencer à voir la lumière du jour, pour dire, naître عالم هستى وشهودى رؤيته باشلامق مشاهدهٔ نور دنيا - Et jouir de la lumière, pour dire, vivre ايله كامياب اولمق - Et perdre la lumière, pour dire, mourir نور حيات - ديدهٔ حيات پوشيدهٔ پردهٔ ممات اولمق زايل اولمق - On dit d'un homme devenu aveugle, qu'il a perdu la lumière نور بصرى زايل اولمشدر - On dit figur. dans le style de l'Écriture, que Dieu habite une lumière inaccessible جناب خالق الكونين عالم نورده در - On dit aussi, Anges de lumière ارواح نورانيّه - On dit aussi figur., La lumière de la grâce de Dieu نور فيض ربّانى de l'Évangile نور انجيل de la foi نور ايمان Joindre la lumière des sciences à de grands talens naturels انوار علومى فضايل جليلهٔ جبليّه ايله جمع ايتمك

On dit d'un ouvrage, qu'il n'a point encore vu la lumière هنوز ظهور ايتمامشدر - هنوز ظاهره چيقمش دكل بر تاليفدر

Lumière, signifie figur., intelligence, connaissance .A عرفان - عرفان جبلى .P دانش .T بيلش || Lumière naturelle وقوف

Cet homme n'a aucune lumière pour les sciences بو آدمك علومه دائر جزئى وكلّى وقوفى يوقدر

Et éclaircissement, indice sur quelque sujet .A pl. معلومات خبر - بيلش .T آگاهى || Je n'ai aucune lumière sur cette affaire بو خصوصده بر درلو خبر وآگاهم يوقدر Je vous fournirai des lumières سكا معلومات لازمه‌يى ويره‌جكم Si je puis tirer de ces pièces-là quelques lumières بو اوراقدن بعض معلومات تحصيل ايده بيلسهم La connaissance de ce fait a jeté une grande lumière dans cette affaire بو ماده‌نك وقوفى اول خصوصده كليتلو معلوماته وسيله اولمشدر

Lumière, signifie aussi, de la bougie, de la chandelle allumée .A شمع - سراج pl. شموع .P سپندار - چراغ .T موم || On nous a laissés sans lumière بزى مومسز براقديلر La salle était éclairée d'un grand nombre de lumières قوناغك ديوانخانه‌سى قتى وافر شموع وچراغان ايله پر ضيا ايدى - On dit des saints docteurs de l'Église, que ce sont les lumières de l'Église مشاعل نيّرهٔ دين اولان ائمهٔ كرام

Il se dit aussi du petit trou qui est à la culasse d'une arme à feu .T فاليه دليكى

LUMIGNON. Le bout de la mèche d'une chandelle allumée .A شعيلة - شعيلة الفتيلة .P سر فتيل سوزان .T ينان فتيلك موملك || En mouchant la bougie, le lumignon est tombé اوجى فتيلنى قطع ايدر ايكن شعيله‌سى دوشورلدى

LUMINAIRE. Nom qu'on donne au soleil et à la lune, à cause de l'éclat de leur lumière .A نيّر - نيّرين - ازهران || Dieu fit deux grands luminaires, l'un pour présider au jour, et l'autre pour présider à la nuit .A هو الّذى جعل الشمس ضياء والقمر نوراً .T الله تعالى حضرتلرى ايكى نيّر اعظمى برينى نهاره وديگرينى ليله تخصيص ايله خلق ايلدى حضرت خالق لم يزل ليل ونهار ايچون ازهرانى خلق ايلدى

C'est aussi un terme collectif, sous lequel on comprend les torches et les cierges dont on se sert à l'église .A مصابيح المعبد .P چراغان عبادتگاه .T كليسا موملرى || Il faut tant pour le luminaire مصابيح معبد شو قدر مصرفه محتاجدر

LUMINEUX. Qui jette de la lumière .A نيّر - منير - نورانى - مضئ .P نور پاش - برتو ريز - تابان - رخشان .T پارلاق - پارلداييجى || Corps lumineux اجرام نيّره Le soleil est lumineux شمس اجرام نيّره‌دندر Les étoiles sont lumineuses

زنا آزغنلغی .T هوس ربوخه‌کاری .P غلمت ـ || Pour satisfaire sa lubricité استیفای حظ ـ غلمت طبعنی اغنا ایچون غنا کتوریلهمیه‌جک شبق Lubricité insatiable غلمت ضمننده وغلمت

LUBRIFIER. Rendre glissant .A ایراث الملوسة .P لغزلن .T صیرنجق ایتمک کردن || La mucosité des intestins sert à les lubrifier امعاده اولان مادّهٔ مخاطیّه ملوستلرینه باعث اولور

LUBRIQUE. Qui a de la lubricité .A مغلیم ـ غلیم .P ربوخه .T زنایه آزغون پرست || Homme lubrique غلیم آدم Mouvemens, actions, paroles, regards lubriques افعال وحرکات غلمت نما واقوال وانظار شبق انتما

LUBRIQUEMENT, adv. .A مغلماً .P ربوخه انگیزانه .T زنایه آزغنلق ایله

LUCARNE. Sorte de fenêtre pratiquée au toit d'une maison .A کوّة ـ جلی pl. کواء .P روشندان .T باجه || Petite lucarne باجه‌جق کهدی جلی صغیر Il a passé par la lucarne

LUCIDE. Il ne se dit qu'en cette phrase, où en parlant d'un homme qui a le cerveau attaqué, et qui raisonne bien en certains momens, on dit, qu'il a des intervalles lucides بومجنونک عقلی بالمواتره آرالق آرالق نوبات عقل وشعوری وار در عودت ایدر دقیقه‌لری وار در

LUCRATIF. Qui rapporte du lucre .A کثیر النما ـ وفیر الربا ـ کثیر المنافع ـ وفیر المکاسب .P سودمند ـ نما دار .T کارلو || Un métier lucratif بر صناعت کثیرة المنافع emploi منصب نما دار

LUCRE. Gain, profit .A منفعت ـ نفع ـ نما ـ ربح pl. مناقع .P سود .T کار ـ قزانج || Travailler pour le lucre تحصیل نما ومنفعت ضمننده سعی ایتمک Il travaille moins pour le lucre que pour l'honneur ربح ونما ایچون سعی ایتمیوب تحصیل عزّ وشرف ضمننده چالشور

LUETTE. Petit morceau de chair long, qui est à l'entrée du gosier .A لهات pl. لهوات ـ ملاذة .P گده .T دیلجک || Il a la luette enflée دیلجکی شیشکندر relâchée استرخای دیلجکی کوشیوب صارقدی ـ لهاتی وار در

LUEUR. Clarté faible .A لمعة ضعیفة ـ لمعة .P کم روشنی .T ایشق || Lueur blafarde لمعهٔ تیره وتار faible لمعهٔ ضعیفه On commence à voir quelque lueur du côté de l'Orient جانب مشرقدن بر لمعهٔ ضعیفه ظهوره باشلادی La lueur de la lune لمعهٔ قمر des étoiles لمعهٔ کواکب du feu لمعهٔ نار ـ آتش ایشغنده اوقومق Lire à la lueur du feu آتشک ایشغی کورونش ـ Figur. .A لمعة ـ لمعة ما ـ لمحة ما .P نمایش .T || Il a quelque lueur d'esprit فلانده لمعهٔ ما عقل وار در Il y a quelque lueur d'esprit dans ce qu'il dit کلامنده بر لمحهٔ عقل وار در Voir briller quelque lueur de fortune نوعمّا بر لمعهٔ اقبال مشاهده ایتمک Avoir quelque lueur d'espérance فلانک بر لمعهٔ امیدی اولمق Une fausse lueur d'espérance لمحهٔ کاذبهٔ امید

LUGUBRE. Funèbre, qui marque de la douleur .A فجیع ـ فاجع ـ ماتمی ـ ماتمنما ـ موجب الحزن ـ حزین ـ .P ـ اندوهناک ـ حزن انگیز ـ تاسه‌لو ـ تاسه کتوریجی .T || Voix lugubre صدای حزین Plainte شکوای فجیع Spectacle تماشای ماتمنما Appareil موکب ماتمی Contenance triste et lugubre وضع کدر آلود وماتمنما Cris lugubres اصوات فاجعه habits البسهٔ ماتمنما pensées افکار فجیعه On n'y voit rien que de lugubre اول محلّده صور موجبة الحزندن غیری شئ مشهود دکلدر

LUGUBREMENT, adv. .A فجیعاً ـ حزیناً ـ بالحزن .P ماتمکارانه ـ حزن انگیزانه .T تاسه ایله || Chanter lugubrement حزیناً تغنّی ایتمک Être vêtu lugubrement لباس ماتم ایله ملبّس اولمق

LUI. Pronom. .A هو .P آن ـ او ـ وی .T اول

LUIRE. Éclairer, jeter de la lumière .A لمعان ـ التماع ـ اشراق ـ نشر الضیاء .P درخشیدن .T پارلدامق || Quand le soleil luit شمسک حین لمعاننده Le jour qui nous luit دیده‌مزه لمعان ایدن ضیای نهار Dès que la lune commencera à luire نور قمرک التماعی عقیبنده Dès que le jour luira لمعان صبح عقیبنده On entrevoit quelque chose qui luit au travers de ces arbres بواشجار آره‌سنده لمعان ایدر بر شئ ـ کورینور ـ نشر ضیا ایدر بر شئ ـ Figur. || Voilà un rayon d'espérance qui nous luit اشته افق مرامدن بر شعاع امید لمعانه باشلادی

LUISANT. Qui luit .A لامع ـ مضئ ـ منیر ـ مستنیر .P رخشان ـ درخشان ـ ضیا پاش .T پارلدایجی || Une étoile luisante کوکب لامع ـ کوکب مضئ ـ اختر رخشان
Il signifie aussi, qui a quelque éclat .A مجلا .P پرتو

LOUP-GAROU. Homme que le peuple suppose être sorcier, et courir les rues et les champs transformé en loup *A.* قطرب *P.* قايش بالدر *T.* دوال پا

LOURD. Pesant *A.* ثقيل pl. ثقال ـ رزين *P.* گران ـ كرانسنگ ـ سنگين *T.* آغر || Un fardeau bien lourd حمل آغر يوك ـ بار گران ـ ثقيل Cette charge est trop lourde pour ce cheval بو باركير ايچون اولقدر حمولة غايت آغر در

Il signifie aussi, lent dans les mouvemens *A.* العث ـ راضم ـ بطئ العمل ـ ثقيل الحركة ـ *P.* كند پا *T.* قابوان ـ دپرنشى ـ || Les chevaux de Flandre sont lourds فلان مملكتك آتلرى كند پا در C'était autrefois un homme agile, mais il est devenu bien lourd مقدما خفيف الحركة ايكن بطئ العمل اولدى — Figur. Ennuyeux *A.* ثقيل المزاج *P.* گرانجان *T.* صيقنديلو || C'est un homme très-lourd بغايت گرانسايه ـ بليد ـ بطئ الذهن ـ Et stupide *A.* ثقيل المزاج بر آدمدر *P.* كند ذهن *T.* عقلى كند || Il a l'esprit lourd بطئ الذهن الذهن بر آدمدر

Il signifie aussi figur., rude à faire *A.* مشقل ـ معلع *P.* گران *T.* آغر || Il ne se dit qu'en ces phrases: Lourde besogne بر آغر خدمت Lourde tâche آغر بر ايش

On dit aussi, Une lourde faute *A.* قباحت غليظة *P.* گناه گران *T.* آغر صوچ

LOURDAUD. Grossier et maladroit غليظ الطبع *P.* كند مزاج *T.* قبا || Un gros lourdaud بر شيشمان قبا آدم Un lourdaud de village كويلو بر قبا آدم

LOURDEMENT. Pesamment *A.* بالثقالة *P.* گرانكارانه *T.* آغرلق ايله || Tomber lourdement آغرلق ايله يره دوشمك

LOURDEUR. V. Pesanteur.

LOUTRE. Animal amphibie, qui se rapproche des martres *A.* صو سموری

LOUVE. La femelle du loup *A.* ذئبة ـ سنداو pl. سنداوون *P.* گرگ ماده *T.* ديشى قورد

LOUVETEAU. Petit loup *A.* جرو الذئب *P.* گرگ بچه *T.* قورد انيكى

LOUVOYER. T. de Mar. Faire plusieurs routes sur mer en portant le cap tantôt d'un côté, tantôt d'un autre, pour mieux profiter du vent *A.* سير فى البحر عايرا *P.* بدريا كج ومج ره اولطديه ـ اولطه ايله يوريمك ـ اولطه ايتمك *T.* پيمودن سفينه‌مز جيقمق || Notre vaisseau fut long-temps à louvoyer وافر زمان اولطه ايله يورر ايدى Nous fûmes contraints à louvoyer اولطديه جيقمغه مجبور اولدق

LOXODROMIE. T. de Mar. La ligne courbe qu'un vaisseau décrit, en suivant toujours le même rumb de vent *A.* سير متمايل *P.* روش كج *T.* يان يورويش

LOYAL. Qui est de la condition requise par la loi, par l'ordonnance *A.* موافق بالعرف والقانون ـ قانونى || Marchandise bonne et loyale موافق عرف وقانون اولان مال جيد — On dit en termes de Pratique, Les frais et loyaux coûts, pour dire, les frais légitimement faits موافق ـ مصارف قانونية عرف وقانون اولان مصروفات

Figur. Plein d'honneur et de probité *A.* اهل الحقانية ـ محق *P.* مقرون بالحقانية ـ ارباب الحقانية ـ *T.* راستكار طوغرى || C'est un homme loyal ارباب حقانيتدن بر آدمدر un procédé حقانيته مقارن برعمل ممدوحدر Sa conduite est très-loyale مسلك وحركتى مقارن راستكارى وحقانيتدر

LOYALEMENT. Avec fidélité, de bonne foi *A.* بحقانية ـ بالصدق *P.* صادقانه ـ راستكارانه ـ محقانه *T.* طوغريلق ايله || Vendre loyalement بالصدق والحقانية بيع ايتمك se comporter بالصدق والحقانية عمل وحركت ايتمك

LOYAUTÉ. Fidélité, probité *A.* صدق الطوية ـ حقانيت *P.* راستكارى *T.* طوغريلق

LOYER. Ce que le locataire donne pour le prix de la location *A.* اجارة ـ كرا *P.* سترة ـ كرايه ـ كراش *T.* كرا || Prendre une maison à loyer بر منزلى كرا ايله طوتمق Donner à loyer كرايه ويرمك Payer un gros loyer de maison كليتلو خانه كراسى ويرمك

Il signifie aussi, salaire *A.* اجرت *P.* مزد *T.* اجرت || Celui qui retient le loyer du serviteur et du mercenaire, est maudit de Dieu خدمتكار وايشجى اجرتنى آليقويان كشى عند الله المتعال مظهر لعن ونفرين اولور

Et récompense *A.* اجر ـ جزا ـ مجازات *P.* پاداش *T.* قارشولق || Toutes les actions recevront leur loyer en l'autre monde آخرتده كافة اعماله جزا اولندجقدر L'honneur est le loyer de la vertu صلاح حالك مجازاتى عز وشرفدر

LUBRICITÉ. Penchant violent d'un sexe vers l'autre *A.* شبق

حولا بر قاريدر

On dit, qu'une phrase, qu'une expression est louche, pour dire, qu'elle n'est pas bien nette *A.* تعبیر مشتبه - کلام مشتبه *P.* - شبهه‌لو سوز *T.* تعبیر شبهه دار - سخن شبهه دار - شبهه‌لو صحبت - Et qu'une action est louche, qu'il y a du louche dans cette conduite, pour dire, qu'elle est équivoque *A.* فعل مشتبه *P.* کار شبهه دار *T.* شبهه‌لو ایش

LOUCHER. Avoir la vue de travers *A.* کثر چشم *P.* احویلال *T.* شاشی اولمق - شاشیلمق || Voilà un bel enfant, c'est dommage qu'il louche بودن اشته بر طفل خوشلقا یازیق که شاشیدر

LOUER. Donner à louage *A.* ایجار - اکرا *P.* بکرایه دادن - بکراش دادن *T.* کرایه ویرمک || Louer une maison بر منزلی کرایه ویرمک Louer un appartement dans sa maison خانه‌سنده بر دائره‌یی کرایه ویرمک Louer des livres, des chevaux کتاب وبارکیر ایجار ایتمک C'est un pauvre homme qui se loue à la journée بر فقیر در کونده‌لک ایله ایجار اولنور Il se loue à qui plus lui donne زیاده ویرنه ایجار اولنور

Et prendre à louage *A.* استیجار - استکرا *P.* بکراش گرفتن - بکرایه گرفتن *T.* کرا ایله طوتمق - کرالمق || Il va quitter cette maison, il a loué une autre بو خانه‌یی ترک ایده‌جکدر آخر بر منزل استکرا ایتمکله Louer des ouvriers à la journée کونده‌لک ایله عمله استیجار ایتمک

Loué. *A.* مستکرا *P.* بکرایه گرفته *T.* کرالنمش

LOUER. Donner des louanges *A.* ثناء - تمدیح - مدح *P.* ستایش کردن - ستودن *T.* اوکمک || Louer hautement علنا وجهارا مدح ایتمک Louer ses belles actions فلانک مآثر جمیله‌سنی مدح ایله ذکر وثنا ایتمک Il en sera loué de tous les gens de bien بالجمله ارباب خیرک مدح وثناسنه مظهر اوله‌جقدر Presque tous les hommes aiment à être loués اکثر ناس مدح اولنمقدن حظ ایدر Il est malséant de se louer soi-même مدح نفس ایتمک آدابدن دکلدر

En parlant de Dieu *A.* تسبیح - تمجید - حمد - ثناء || Louer et remercier Dieu اللهه شکر وحمد ایتمک Loué soit à jamais le saint nom de Dieu باری تعالینک اسم شریفی دائم محمید اولسون

Se louer. Se donner des louanges *A.* تمدّح *P.* خودستایی *T.* اوکلمک نمودن

Se louer de quelqu'un. Témoigner qu'on est content de lui *A.* اظهار الممنونیة *P.* خشنودی نمودن *T.* خشنود اولمق || J'ai sujet de me louer de lui, il en a toujours fort bien usé avec moi بنم ایله دائما خوش معامله اوزره کچندیکندن ممنونم - کندودن ممنونم - Il se dit aussi des bêtes et des choses || Je me loue fort du cheval que vous m'avez prêté بکا عاریة ویردیککز آتدن بغایت ممنونم Se louer de l'effet d'un remède علاجک عملندن ممنون وخشنود اولمق

LOUEUR. Celui qui fait métier de donner quelque chose à louage *A.* کرّا - مکاری *P.* بکرایه دهنده - کراش *T.* کراجی - بارکیر کراجیسی || Loueur de chevaux کراجیلک ایدن -

LOUEUR. Qui donne des louanges. Il ne se dit qu'en mal *A.* مدّاح *P.* مدیحه گوی - ستایش خوان *T.* اوکیجی || C'est un loueur perpétuel بر مدّاح دائمیدر Un loueur impertinent مدّاح بیحیا

LOUIS. Monnaie d'or de France *T.* فرانسز آلتونی

LOUP. Animal du genre des chiens *A.* ذئب pl. ذئاب - کلب - ذئب *P.* گرک - بریّ *T.* قورد - یبان کوپکی || Grand loup ایری قورد - کبیر کنج قورد jeune جلد ذئب Peau de loup قورد پوستکیسی - Un loup qui emporte une brebis قویون قاپمش بر قورد

On dit proverb. Enfermer le loup dans la bergerie, pour dire, laisser quelqu'un dans un lieu où il peut faire beaucoup de mal قوردی قویون آغیلنده قپاتمق - Et qu'un homme a vu le loup, pour dire, qu'il est extrêmement rompu dans les affaires در اسکی قوردلردندر - گرک باراندیده - Et mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril évident بر کمسنه‌یی قوردک آغزینه ویرمک

Loup. Nom d'une constellation *A.* الذئب

LOUP-CERVIER. On nomme ainsi le lynx. V. ce mot.

LOUPE. Tumeur qui vient sur la peau, et s'augmente quelquefois jusqu'à une grosseur prodigieuse *A.* سلعة *P.* دامغول *T.* اور

Il se dit aussi d'un verre convexe qui grossit les objets à la vue *A.* منظرة الدقاق *P.* خرده‌بین *T.* آبگینهٔ خرده شیٔ || کوره‌جک شیشه Se servir d'une loupe, pour lire de très-petits caractères پک اوفاق یازو قرائتی ایچون خرده بین شیشه‌سی قوللنمق

وصولكده ـ قچن واصل اولور ايسهك que vous serez arrivé واصل اولديغكده ـ

LOT. Portion d'un tout qui se partage entre plusieurs personnes *A.* حصّة pl. حصص ـ سهم pl. اسهام *P.* بخش ـ بهره *T.* پای || Faire des lots تنظيم اسهام ايتمك Voilà trois lots, choisissez اشته اوچ سهم ايچندن اختيار ايله Les lots ont été tirés au sort حصص واسهام بالمقارعه توزيع اولندی Ce lot-là est plus fort que l'autre بو سهم ديگرندن زياده در

Figur. *A.* نصيب *P.* بهره ـ روزی *T.* قسمت || Mon lot est d'être persécuté بنم نصيبم دائما مظهر تعرّض اعدا اولمقدر Le ridicule et le mépris sont son lot قسمتی مظهر خزی وحقارت اولمقدر

LOT. Ce que gagne à une loterie celui à qui il échoit un bon billet *A.* سهم فايز *P.* سهم سود اندوز *T.* نصيب قزانلمش سهم

LOTERIE. Espèce de jeu de hasard où les lots sont tirés au sort *A.* قمار القرعة ـ قرعة *P.* قرعه اندازی بازيچهٔ قرعه *T.* قرعه اندازی || Tirer une loterie *A.* ضرب القرعة *P.* قرعه انداختن *T.* قرعه آتمق Ouvrir une loterie افتتاح قرعه اويوننه اويونی fermer ختم ايتمك ـ قرعه اويوننی قپانمق

LOTION T. de Méd. Lavage. V. ce mot.

LOTIR. Faire des lots à partager entre plusieurs personnes *A.* ترتيب بالحصص *P.* بخش بخش كردن *T.* پای پای Lotir || حصّه حصّه ايتمك ـ پای پای ايتمك ـ بولمك une succession تركه مالنی حصّه حصّه ايتمك Les libraires ont acheté la bibliothèque d'un tel en commun, et puis ils l'ont lotie entre eux صحافلر فلانك كتبخانه‌سنی اشتراكا مبايعه ايدوب صكره كتابلری حصّه حصّه بولوب بينلرنده تقسيم ايتمشلر در

LOTI. *A.* مرتّب بالحصص *P.* بخش بخش كرده *T.* پای پای اولمش

LOTISSEMENT. Action de faire des lots. V. Lotir.

LOTOS ou LOTUS. Arbre *A.* ميس *P.* ميس *T.* يبان بيری آغاجی

LOUABLE. Digne de louange *A.* مستحق المدح ـ ممدوح ـ مندوب ـ مستحسن *P.* پسنديده ـ شايان ستايش *T.* سزاوار پسند وتحسين ـ اوكلمكه كركلو ـ اوكلملو || Vous êtes très-louable d'en avoir usé comme vous avez fait بو وجهله حركتكز حسبيله بغايت ممدوح اولمش اولدك C'est une chose louable بر عمل مندوبدر ـ برامر ممدوح ومستحسندر Et qui est de la qualité requise *A.* محمود ـ مستحسن ـ جيّد *P.* نيكو *T.* ايو || Du sang louable دم محمود du pus ايو ايرين ـ قيح جيّد ـ قيح محمود Des matières louables مواد محموده

LOUAGE. Transport de l'usage de quelque chose pour un certain temps et pour un certain prix *A.* كرا *P.* كراش ـ كرايه ويرمك ـ ستره *T.* كرا || Donner à louage كرايه ايجار ايتمك ـ كرا ايله ويرمك Prendre à louage استكرا استيجار ايتمك ـ كرالمق ـ كرا ايله طوتمق ـ ايتمك Le louage d'une maison منزل كراسی Il paye tant de louage كرا اولەرق شو مقدار اقچه ويردی Un cheval de louage كرا باركيری

LOUANGE. Éloge *A.* نعت pl. نعوت ـ مدحت ـ مديحة pl. مدايح ـ ثناء pl. ثنايا *P.* ستايش *T.* اوكمه ـ مدح || Louange excessive مديحهٔ مفرطه fade مديحهٔ بيمزه ـ دادسز delicate مدح قبا بر مدح ـ مدحت غليظه grossière مدح نازكانه Mériter des louanges مستحق مدح وثنا اولمق Cela est digne de louange شايان مدح وستايش بر ماده‌در Publier, célébrer les louanges de quelqu'un بر كمسنه‌نك حقنده نشر مدايح وثنايا ايتمك C'est un homme au-dessus des louanges qu'on lui donne حقنده ايتدكلری مدايح وثنايانك ما فوقنده بر ذات ستوده صفاتدر Toute la terre retentit des louanges de ce prince بو پادشاهك مناقب ومدايحی بانگ مدايح وستايشی ـ ولوله انداز چار اقطار جهاندر ـ طنين انداز قبهٔ افلاكدر ـ En parlant de Dieu, on emploie les mots *A.* حمد ـ ثناء || Louange soit à Dieu الله حمد وثنا جانب باری‌يه حمد اولسون Chanter les louanges de Dieu وتسبيح ايتمك

LOUANGER. V. Louer.

LOUANGEUR. Qui loue sans discernement *A.* مدّاح فاحش *P.* هرزه گو ـ ستايشخوان *T.* بوش بوشنه اوكيجی || C'est un fade louangeur بر مدّاح هرزه گو وبيمزه در C'est un louangeur à gages وظيفه‌لو بر مدّاح فاحشدر

LOUCHE. Qui a la vue de travers *A.* احول *P.* كژ چشم ـ چشم كشته *T.* شاشی ـ كليگ ـ كاژ || Il est louche احولدر Il a un oeil louche بر كوزی شاشيدر Cette femme est louche

Prendre les longitudes اوّلكيسندن اعتبار ايلە حساب اوّلنور درجات طولى اخذ ايتمك Ce lieu a tant de degrés de longitude, tant de latitude بو محلّ طولك شو قدرنجى وعرضك شو قدرنجى درجەسندە در

LONGITUDINAL. Qui est étendu en long *A.* طولانىّ ـ مستطيل *P.* دراز *T.* اوزون ‖ Les membranes qui composent les vaisseaux, sont tissues de deux plans de fibres, les unes circulaires, les autres longitudinales بدن انساندە اولان اوعيەنك ما بە تركيبلرى اولان انجە زارلر بعضاً مستدير وبعضاً مستطيل اولدرق ايكى نوع الياف دقيقدن منسوجدر

LONGITUDINALEMENT. En longueur *A.* مستطيلاً ـ طولاً *P.* بدرازى *T.* اوزونلغنە ‖ Mesurer une chose longitudinalement بر شيئى اوزونلغنە اولچمك

LONG-TEMPS. Pendant un long espace de temps *A.* امد مديد *P.* بسيار وقت طول الزمان ـ طول الدهر ـ مدّة مديدة ـ بوشىٔ طول *T.* چوق زمان ـ مدّتها ‖ Cela dure long-temps مدّت زمان مستمرّ وپايدار اولور Il a étudié trop long-temps مديدە مطالعەيە مداومت ايلدى Cela est fait depuis long-temps چوقدنبرو ياپلمشدر ـ امد مديددنبرو ياپلمشدر

LONGUEMENT. Durant un long temps *A.* على وجە ـ طويلاً التطويـل *P.* دور ودراز *T.* اوزون اوزادى ‖ Vivre longuement طويلاً معمّر اولمق parler على وجە التطويل سويلمك ـ تطويل كلام ايتمك ـ طويلاً تكلّم ايتمك

LONGUEUR. Étendue en long *A.* طول pl. اطوال *P.* درازى *T.* اوزونلـق ‖ Grande longueur طول تامّ طول عظيم juste وصحيح Cette côte de mer a tant de longueur بو ساحـل بحرك طولى شو مقدار در La longueur d'un bâton عصانك d'une robe ثوبك طولى قدّى ـ طولى

Il se dit aussi de la durée du temps *A.* امتداد ـ طول ‖ La longueur du temps lui a fait oublier... طول زمان تقريبيلە بو شىٔ خاطرندن جيقمشدر La longueur des jours et des nuits ليل ونهارك طولى d'une harangue درازىٔ امتدادى ـ موعظەنك اوزونلغى ـ موعظە

Il signifie aussi, lenteur *A.* مطاولة pl. مطاولات *P.* ديركارى *T.* كيجكدرمە ـ اوزاتمە ‖ Ce sont des langueurs insupportables بو حالات مطاولات طاقتگداز قبيلندندر Il ne veut point finir cette affaire, il tire les choses en longueur مرادى بو مصلحتى تكميل ايتمك اولمديغندن هر شيئدە مطاولەدن

ايتديكى خالى دكلـدر Je suis ennuyé de ses longueurs مطاولاتدن بكا فتور وكلال كلمشدر

LOPIN. Morceau de quelque chose à manger *A.* لقمة *P.* لقمە *T.* لقمە

LOQUACITÉ. Habitude de parler beaucoup *A.* كثرة الكـلام *P.* بسيار گويى *T.* كوزەلكـە ‖ Cet homme est d'une loquacité fatigante كثرت كلامى خلقى بيقدرر بر آدمدر خلقى ـ اوصانـدرر

LOQUET. Sorte de fermeture fort simple, et qui s'ouvre ordinairement en haussant *A.* سطـام *P.* آلنـدە *T.* منداك ‖ Cette porte ne ferme qu'au loquet بو قپو يالكز بر منداك ايلە قپانور

LORGNER. Regarder du coin de l'oeil *A.* ـ الماح النظـر ـ بكوشۀ چشم نگرستن *P.* عطف اللحاظة ـ لحظان ـ لحظ چالوب آلمـد ـ كوز اوجيلە باقمـق *T.* نيم نگاە انداختن ـ بر كمسنەيە الماح نظر ايتمك ‖ Lorgner quelqu'un باقمق ـ عطف نيم نگاە ايتمك ـ On dit, Lorgner une charge, une maison, pour dire, avoir des vues sur une charge, sur une maison ـ بر منصبـە وبر خانەيە عطف لحاظۀ رغبت ايتمك نصب عين ايتمك ـ اطماح نظر ايتمك

LORGNETTE. Petite lunette qu'on tient à la main *T.* ال كوزلكـى

LORGNEUR. Celui qu lorgne *A.* لمّاح *P.* نگران بكوشۀ چشم *T.* كوز اوجيلە باقيجى

LORIOT. Oiseau qui a le plumage de couleur jaune et verdâtre *T.* فلوريە قوشى

LORS. Dans le temps de *A.* حين ـ عند *P.* در ـ در هنگام وقت *T.* دە ـ وقتندە ‖ Lors de son élection انتخابى وقتندە de son mariage وقت ازدواجندە de son avénement au trône تخت سلطنتدە جلوسندە ـ On dit, Pour lors, pour dire, en ce temps-là *A.* فى ذلك الوقت *P.* در آن وقت ـ آنگە *T.* اول وقتدە ـ Dès-lors, pour dire, dès ce temps-là *A.* من ذلك الوقت *P.* از آندم *T.* اول وقتدنبرو ـ Dès-lors, se dit aussi pour Dès-là, par forme de conséquence *A.* بناءٌ على ذلك *P.* بنا برين *T.* بوندن اوترى ‖ Cet accusé est en fuite, dès-lors il est fort suspect حقنـدە عزو تهمت اولنان شخص غايب ونا بديد اولمشدر بنا برين بغايت مظنوندر

LORSQUE. Quand *A.* اذا *P.* انگە كە *T.* دە ـ قچن ‖ Lorsqu'il partit قچن عزيمت ايلدى ـ عزيمت ايلدكدە Lors-

éloignés *A.* اسفار بعيدة *P.* سفرهای دور دست - سفرهای دراز آهنگ *T.* اوزون اوزاق سفرلر

Il signifie aussi, lent, tardif *A.* بطیٔ - بطیٔ الحرکة *P.* دیرکار *T.* آغر طاورانور - آغر - کیج طاورانور || Que vous êtes long! بو نقدر بطیئسک Cet ouvrier est long à tout ce qu'il fait بو ایشجی هر ایشنده بطیٔ الحرکه در Les arbres sont longs à croître آغاجلر بیومکه - اشجارک نشو ونماسی بطیئدر - آغاجلرک بیومسی آغر در - آغر طاورانور

Long, signifie aussi, longueur *A.* طول *P.* درازی *T.* اوزونلق || Cela a dix aunes de long بونک اون ذراع طولی وار در Il est couché de tout son long بسبتون اوزونلغنه یاتدی En long et en large بالطول والعرض Il faut mettre ce bois en long بو آغاجی اوزونلغنه وضع اولنمق اقتضا ایدر - On dit, Prendre le plus long, pour dire, aller en quelque lieu par le plus long chemin طریق طویلی اخذ ایتمک - راه دورادوردن روانه اولمق - Et figur. || Vous avez pris le plus long dans cette affaire بو خصوصده اسباب دورادوره تشبث ایلدک

On dit aussi d'un homme qui diffère et recule, qu'il tire de long *T.* ایپه اون سرر

Le long, du long, au long. Phrases qui signifient, en côtoyant *A.* مدی الطول - ماطال *P.* طایلاً *T.* بدرازی - اوزونلغنه || Tout le long de la rivière نهرک بویدن بویه - بوینجه - نهرک اوزونلغنه طوغری Aller tout du long de l'eau اوزونلغنه وارمق Tout le long de la prairie طایلاً ما طال صحرانک ... du chemin مدی الطول الطریق - یولک نهایتنه قدر بویدن بوینه - اوزونلغنه

Il se dit aussi du temps, et signifie, durant *A.* ما دام - مدی الایام *P.* تا بانجام وقت *T.* وقتنک اوزونلغی || Il a jeûné tout le long du carême مدی الایام الصیام قدرنجه پرهیز ایلدی Tout du long de l'année ما دام مدّة السنه

Au long, signifie aussi, amplement *A.* علی وجه التطویل - علی وجه التفصیل - مفصّلاً *P.* طول ودراز - بدرازی *T.* اینه اوزونه - تفصیل اوزره || Il a expliqué cela bien au long بونی تفصیل اوزره شرح وبیان ایلدی Je vous écrirai plus au long علی وجه التفصیل طرفکه تحریر ایده جکم Je vous ai parlé au long سکا مفصّلاً سویلدم

À la longue. Avec le temps, à la continue *A.* بمرور الایام - بامتداد الاوقات *P.* بگذارش زمان *T.* کیده رک || Il marche bien les premiers jours, mais à la longue il se lasse ابتداکی کونلرده مشی ورفتاری ایودر انجق مرور ایام ایله یوریلور À la longue on en viendra à bout امتداد وقت ایله بوکا ظفریاب اوله جقلر در

De longue main. Depuis long-temps *A.* من امد المدید - من قدیم الایام *P.* از دیرباز - از قدیم - من زمان القدیم *T.* چوقدنبرو - چوق زماندنبرو || Je le connus de longue main فلانی امد مدیددنبرو بیلورم Il est mon ami de longue main من قدیم الایام دوستمدر

Longanimité. Il se dit de la clémence de Dieu, qui diffère la punition des méchants *A.* امهال الهیّ فی مجازاة الاشرار || C'est abuser de la longanimité de Dieu que de persister dans le péché معصیتده مداومت ایتمک مجازات اشرار خصوصنده امهال الهینک قدرینی بیلمامکدر - Et de la clémence d'une grande âme *A.* امهال المجازات || On ne saurait trop nier la longanimité de ce prince اول پادشاهک امهال مجازات بابنده مجبول اولدیغی شیمهٔ کریمه‌یی وصف وستایشدن لسان قال عاجز در

Longe. La moitié de l'échine d'un veau depuis le bas des épaules jusqu'à la queue *A.* شطر المتن العجل *P.* نیم شکلهٔ پشت گوساله *T.* بوزاغینک صرتی کچه‌سی || Manger d'une bonne longe لطیف ولذیذ بوزاغی صرتی کچه‌سندن یمک

Et un morceau de cuir coupé en long, en forme de courroie *A.* قدّة *P.* پژاز *T.* قایش || Ce cheval rompra sa longe آت قایشنی قیره جقدر Mener un cheval par la longe آتی قایش ایله چکوب کوتورمک

Longer. Aller le long de... *A.* طولاً مرور - طولاً مشی *P.* بدرازی روانه شدن *T.* بویدن بویه - اوزونلغنه کتمک - وارمق || L'armée longea la rivière عسکر ساحل نهری بویدن بویه مرور ایلدی - نهرک قییسندن اوزونلغنه طوغری کچوب کتدی

Longévité. Longue durée de la vie *A.* امتداد - طول العمر - تملّی العمر *P.* جاندرازی - درازئ عمر *T.* عمر اوزونلغی

Longimétrie. L'art de mesurer les longueurs *A.* فنّ المساحة الاطوال

Longitude. T. de Géogr. La distance en degrés d'un lieu au premier méridien *A.* طول || On compte les degrés de longitude depuis le premier méridien درجات طول دوائر نصف النهارک

طورسون || Bien loin de me remercier, il m'a dit des injures تشكر ايتمك شويله طورسون بنى سبّ وشتم ايلدى - تشكر ايتمديكندن قطع النظر بكا زباندراز سبّ ودشنام اولمشدر Bien loin de se repentir, il s'obstine dans son crime اظهار ندامت ايتمك شويله طورسون ارتكاب ايلديكى جرم وجنحه‌ده كما فى السابق اصراردن خالى دكلدر - اظهار ندامت ايتمكديكندن قطع النظر قباحتنده اصرار ايدر Loin qu'il soit disposé à vous faire satisfaction, il est homme à vous quereller طرفكه ايفاى لازمهٔ ترضيه‌يه ميل ايتمك شويله طورسون معارضه ومنازعه‌يه آماده در

LOINTAIN. Qui est fort loin du lieu où l'on est, ou dont on parle *A.* قاصى - بعيد *P.* دور دست - دورادور *T.* اوزون اقطار || Des régions, des climats lointains ايراقده‌كى - اوزاق امم واقوام بعيده Peuples lointains, nations lointaines واقاليم بعيده

Il est aussi substantif et signifie, éloignement *A.* بعد المسافة بعد *P.* دورى *T.* اوزاقلق || Apercevoir dans le lointain اوزاقلغه باقمق - مسافه‌يه نظر ايتمك

LOIR. Petit animal semblable à un rat *A.* يربوع pl. يرابيع *P.* موش دستى *T.* تارلا صچانى - عرب طاوشانى

LOISIBLE. Qui est permis *A.* جايز *P.* روا *T.* يوللو || Cela n'est pas loisible بو شئ جايز دكلدر Il vous est loisible de penser ainsi سكا كوره بو وجهله ملاحظه ايتمك جايز در

LOISIR. Temps dont on peut disposer *A.* وقت خالى pl. اوقات خالية *P.* دم بيكارى *T.* بوش وقت - وقت الفراغ - بركمسندنك وقت || Avoir du loisir ايشسزلك وقتى - اوقات فراغى اولمق Il emploie bien les heures de son loisir خاليه‌سنى وجه مناسب اوزره صرف ايدر Vous ferez cela aux heures de votre loisir, à votre loisir شونى بر وقت بروقت فراغده ايشليه‌جكسك - خاليده ايده‌جكسك

Et espace de temps suffisant pour faire une chose *A.* مهل - وقت - مهلت || Donnez-moi le loisir de faire ce que vous désirez ديلديكنى ايتمك ايچون بكا مهلت وير Je n'ai pas assez de loisir pour y penser بو بابده صرف ذهن ايتمكه وقتم يوقدر Cet ouvrage demande du loisir بو ايش مهلت وقته محتاجدر - مديده‌يه محتاجدر Vous ne me donnez pas le loisir de répondre جوابه وقت ويرميورسك

À LOISIR. À son aise *A.* عند وقت الرفاه - عند سعة الوقت || بر راحتلو وقتده *T.* بهر هنكام آرام - در وقت آسانى *P.* عجله‌يى موجب Vous ferez cela à loisir, rien ne vous presse بر شئ يوقدر شونى بر وقت رفاهده ياپ Vous y penserez à loisir بوكا بر وقت راحتده ملاحظه ايله

LOK. T. de Méd., emprunté de l'Arabe. Potion adoucissante *A.* لعوق pl. لعوقات

LOMBAIRE. Qui appartient aux lombes *A.* متعلّق بالمأكم *T.* يانجق اتلرينه متعلق

LOMBES. Parties latérales de la région ombilicale *A.* مأكمة - مأكتين pl. مآكم *T.* يانجق اتلرى

LONG. Étendu en longueur *A.* طويل pl. طوال *P.* دراز *T.* اوزون || Un champ long et étroit طويل وتنكك بر تارلا Ce jardin est long, plus large que long - بو باغچه طويلدر بو باغچه‌نك عرضى طولندن زياده در Le cours du Danube est fort long طونه‌نك مجراسى بغايت اوزوندر Barbe longue لحية طويله - اوزون صقال Habit long لباس اوزون بويلو لباس - لباس طويل الذيل - طويل Avoir la taille longue بالا قدّ - بلند قدّ اولمق - طويل القامه اولمق اوزون بويلو اولمق - افراشته قدّ -

LONG. Qui dure long-temps *A.* طويل - مديد *P.* ديربار - دراز *T.* اوزون || Le temps est long à qui attend انتظارده اولانه كوره وقتلر اوزون كورينور Cela ne sera pas de longue durée مديد البقا شئ دكلدر Il y a un très long-temps qu'on ne l'a vu فلان كشى مدّت مديده‌دنبرو كورنمش دكلدر Son absence a été longue مدّت غيابى مديد وطويل ايدى Un long voyage, un long règne سفر مديد وسلطنت مديده De longues souffrances آلام مديده Une longue et heureuse vie عمر مديد وميمون Un bail à longues années سنين مديده ايچون الزام اولنمش مالكانه Cela est d'une longue discussion بو مادّه مباحثهٔ مديده‌يه محتاجدر Un A long الف ممدود

On dit figur., en parlant des hommes puissants, qu'ils ont les bras longs, les mains longues *A.* صاحب اليد الطولى *P.* صاحب دست بلند ودراز *T.* الى اوزون

On dit qu'un ouvrage, qu'une affaire est de longue haleine, qu'une besogne est bien longue, pour dire, qu'elle demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى وقت المديد - محتاج الى وقت الطويل *P.* دراز آهنك *T.* استر اوزون اوزادى وقت

On appelle Lunettes de longue vue, les lunettes d'approche. V. ce mot. — Et voyages de long cours, les voyages des pays

Loi, se dit aussi de certaines obligations de la vie civile A. pl.
رسم .P شروط واجبة الرعاية ـ قواعد مرعيّة ـ احكام مرعيّة
واجبهٔ ذمّتك قواعد Les lois du devoir || یول ارکان .T وراه
وشروطی de la bienséance حسن ادب قواعد مرعيّهٔ de l'hon-
nêteté شروط الفت نزاهت طبعك شروطی de la société
قواعد مرعيّهٔ معاشرت ـ ومعاشرت ـ On dit aussi, Les lois du
mouvement قواعد حركت de la pesanteur قواعد وزانت
وثقالت

Loi, en termes de monnaie, signifie, le titre auquel les monnaies doivent être fabriquées A. عيار

LOIN. adv. de lieu et de temps. À grande distance A. بعيداً
ایراق .T كاربن ـ دورادور ـ دور .P قاصی ـ قاصياً ـ بعيد ـ
محلّ بغايت بعيد Fort loin || Il demeure loin اوزاق ـ
محلّ بعيددن عودت Revenir de loin بعيدده اقامت ايدر
دور ـ مسافهٔ بعيدهدن نظر ايتمك Voir de loin ايتمك
دوردن ایراقدن كورمك ـ بين اولمق Entendre de loin
بعيد النظر در Sa vue porte loin استماع ايتمك Parler de
loin دوردن سويلشمك Pousser bien loin ses conquêtes, ses
victoires موفق اولديغى فتوحات وغزواتی اقصاى غاياته
عيد سوق ايتدرمك Nous sommes encore loin de Pâques
فصح هنوز اوزاقدر ـ Figur. || Aristote a été bien loin dans la con-
naissance des choses naturelles حكيم ارسطو علم طبايع
اشيانك اقصاى درجاتنه واصل اولمشدر Saint Thomas a
été bien loin dans les matières de Théologie حضرت طوماس
علم الهى يه متعلق موادّك اقصاى درجاتنه واصل اولمشدر
— On dit aussi, qu'un homme va plus loin qu'un autre, pour
dire, qu'il a plus de pénétration que lui فلان كشى فلاندن
زياده بعيد النظر در ـ Et qu'une chose va plus loin qu'on ne
pense خيال وتصوّردن بر قاچ مرتبه ایراغه وارهجقدر ـ On
dit aussi, Aller loin, pour dire, faire fortune اقاصئ مراتب
اقباله وارمق ـ ايلرولنمك || Il est homme d'esprit, et il a
des amis à la Cour; il ira loin اصحاب عقل وكياستدن
اولوب سراى همايونده دخى دوستان وخيرخواهلرى اولمغله
اقصاى مراتب اقباله واصل اولهجغنه شبهه يوقدر Cette
charge peut le mener loin بو منصب ايلرولنمسنه سبب
اولهجعى دركار در

On dit, qu'un homme n'ira pas loin, s'il continue ainsi, pour
dire, qu'il sera bientôt ruiné بو طورده مداومت ايدهجك

چوق سورجكى يوق ـ چوق سورمز ـ اولور ايسه چوغه وارمز
On dit aussi, Pousser loin sa haine, son ressentiment بغض
آشورى ايتمك ـ وعداوتنى حدّدن بيرون ايتمك
On dit, Loin de nous des pensées si funestes بو مقوله افكار
بويله افكار فاسدهيى الله ـ فاسده بزدن ایراق اولسون
بزدن ایراق ايليه ـ On dit aussi, Cela est plus loin de sa
pensée, c'est-à-dire, fort contraire à ce qu'il pense بو مادّه
پك ـ دورادور در ـ فلانك ظنّ وتصوّرندن ابعد بعيد در
اوزاقدر ـ Et figur. qu'un homme est bien loin de son compte
فلان كمسنه تخمين وحسابندن خيليجه بعيد در ـ Et en
parlant de deux personnes qui sont en traité, en marché, et
qui ne peuvent convenir ensemble, qu'ils sont tous deux loin
de compte برى برلرندن اوزاقدرلر ـ بينلرنده بون بعيد وار در

On dit proverb. Qui est loin des yeux, est loin du coeur
كوزدن ایراق اولان كوكلدن ایراق اولور

On dit proverb., Pas à pas on va bien loin ايريشور منزل
ياب ياب يوريمكله چوق منزل آلنور ـ مقصودينه آهسته كيدن

Loin, signifie aussi, un temps fort reculé de celui dont on
parle A. بعيد عهد بعيد ـ زمان بعيد .P وقت دورادور .T ایراق
وقت || Vous me parlez du temps d'Henri IV, c'est parler
de loin بو فلان قرالك سلطنتندن بحث ايدرسك بو
كيفيّت عهد بعيده دائر بر صحبتدر Vous me remettez à
me payer dans deux ans, c'est me remettre bien loin مطلوبمى
ايكى سندده ادا ايتمك اوزره تأخير ايدرسك بو حال
مصلحتمى زمان بعيده براقمقدر

On dit, Parens de loin, pour dire, à un degré éloigné A. pl.
اباعد .P خويشان دور دست .T اوزاقدن اقربا

Au Loin. Dans un lieu écarté de celui où l'on est A. فى
المحلّ البعيد .P بدورى .T ایراق يره ـ ایراغه ـ اوزاغه ||
Il s'en est allé au loin اوزاغه كتدى Aller chasser au loin
اولمق ايچون ایراق يره كتمك

De loin en loin. À une distance considérable de lieu ou de
temps A. بُعداً بعد بُعدٍ .P دور بدور .T اوزاغه اوزاقدن ـ
بعداً بعد بعدٍ || Planter des arbres de loin en loin سيرك
غرس اشجار ايتمك Il ne me vient plus voir que de loin en
loin بنى كورمكه سيرك كلور

Loin, Bien loin, signifie, au lieu de, tant s'en faut que A.
بعيداً من .P دور از كردن آن .T بونى ايتمك شويله

قانونی نقض واخفار l'enfreindre, la transgresser حكم قانونی
مقتضای قانونك اجراسنده ارتكاب غش la frauder ايتمك
قانونی نشر واشاعه ايتمك Publier une loi وحيله ايتمك
بر قانونی علی citer قانونی فسخ والغا ايتمك abroger
اقامت قانون طريق الاستشهاد ذكر ايتمك établir
قانونی سرد وبيان ايتمك alléguer وضع قانون - ايتمك
قانونی شرح وتفسير ايتمك Se soumettre aux interpréter
قوانين مرعيه‌نك قانونه امتثال ومطاوعت ايتمك obéir lois
بر موجب ومقتضاسنه اطاعت ايتمك Il n'est pas permis par
بر مقتضای قانون - حسب القانون جائز دكلدر les lois
حكم قانوندن معاف جواز ومساغ يوقدر Dispenser de la loi
شرط قانونی ايفادن عفو ايتمك - قلمق Modérer la rigueur
d'une loi شدت قانونی تعديل ايتمك Cela a passé en loi
بو عادتده بو مادّه قانون حكمنه كيرمشدر a force de loi
قوّت قانون وار در Le texte d'une loi نصّ قانون L'esprit
de la loi مغزای قانون - مراد قانون Déroger à la loi شرط
خلاف قانون حركت - قانونك خلافنه حركت ايتمك
قوانين مرعيه‌نك خلافنه حركت ايتمك Violer les lois
بو كيفيّت قانوندن Cela tombe dans l'exception de la loi ايتمك
قانوندن شاذ عدّ اولنور - مستثنا اولان حالاته داخلدر
مهابت وشرافت La majesté, la sainteté des lois مقولەدندر
بو كيفيّت قوانين مرعيّه‌يه Cela est contre les lois قوانين واحكام
قوانين Faire des nouvelles lois مغاير قانوندر - مخالفدر
ايجاد قوانين جديده ايتمك - جديده وضع ايتمك

On appelle Loi naturelle, les sentimens de justice et d'équité imprimés aux coeurs de tous les hommes par l'auteur de la nature *A.* حكم طبيعی - طبيعت pl. احكام طبيعيّه || La loi naturelle nous défend de faire à autrui ce que nous ne voudrions pas qu'on nous fît نفسمز حقنده قبول ايده‌ميه‌جكمز فعلی آخرك حقنده تجويز ايتمكدن حكم طبيعت بزی منع وزجر ايدر - Loi civile, les lois qui règlent les droits des citoyens entre eux بين الناس واجب الرعايه اولان حقوقك قانونی - Loi municipale, les lois particulières de chaque ville عرف بلده - قوانين مخصوصهٔ بلده - Et lois de la guerre, les maximes que les nations sont convenues d'observer entre elles pendant la guerre احكام وقوانين حربيّه.

Et lois divines, les préceptes positifs que Dieu a donnés aux hommes *A.* شريعة الله - شرع شريف || Les livres de la loi شريعة

علمای اللهه دائر اولان كتب شريفه Les docteurs de la loi
اشته شريعت الله شرع شريف Voilà la loi et les prophètes
شريعت موسويّة - واشته انبيا - Loi ancienne, la loi de Moïse - Et
loi nouvelle, loi de grâce, la loi de Jésus-Christ شريعت
عيسويّة || Jésus-Christ a dit dans l'Évangile, qu'il n'est pas
venu détruire la loi, mais l'accomplir حضرت عيسی شريعة
اللهی نسخ ايچون دكل بلكه اتمام واكمالی ضمننده
نازل اولديغنی انجيل شريفده ذكر ايلدی

On appelle Gens de loi, ceux qui font profession d'interpréter les lois *A.* pl. ارباب الفتوا *P.* فتواشناسان *T.* فتوايی بيلنلر

On dit, Se faire une loi de quelque chose, Pour dire, s'imposer l'obligation de faire cette chose *A.* الزام الشیٔ علی ذمّته - نفسه *P.* الزام الشیٔ علی *P.* بر خود واجب كردن *T.* ذمّتنه واجب قلمق - نفسنه واجب قلمق

On dit proverb. Nécessité n'a point de loi *A.* الضرورات تبيح المحظورات - Et n'avoir ni foi ni loi, pour dire, n'avoir aucun sentiment de religion ni de probité فلانك نه ايمانی ونه شريعتی وار

On dit, Faire la loi, pour dire, ordonner avec autorité absolue *A.* اجراء الحكم *P.* فرمانرانی نمودن *T.* بيوروق - اجرای حكم وحكومت ايتمك || C'est à lui à faire la loi حكم مادّه‌سی انجق فلانه عائد در || Il prétend nous faire la loi اوزريمزه اجرای حكم وحكومت دعواسنده در - Et recevoir la loi de quelqu'un, pour dire, se soumettre à ce qu'il voudra ordonner بر كمسنه‌نك امر وحكمنه گردنداده رضا - Et subir la loi de quelqu'un فلانك امر وحكمنه اولمق اختيار مطاوعت ايتمك

Faire loi, signifie, tenir lieu de loi *T.* بدل قانون اولمق - عادت قانون منزله‌سنده اولمق || La coutume fait loi عادت بدل قانون اولور - منزله‌سنده در Aristote a longtemps fait loi dans les écoles قول ارسطو مكتبلرده وافر زمان قانون منزله‌سنده ايدی

Loi, signifie aussi, puissance, autorité *A.* حكومت *P.* فرمانرانی *T.* بيورمه || Alexandre rangea toute l'Asie sous ses lois اسكندر ذو القرنين آسيا اقليمنك مجموعنی تحت حكومتنه ادخال ايتدردی

On appelle La loi du plus fort, la puissance que le plus fort exerce sur le plus faible *A.* الحكم لمن غلب *T.* حكم غالبكدر

ایکیده برده عسکری قوناغی تکلیفیله مکلّف بر de guerre
بلده

Il se dit aussi des logis marqués dans un voyage pour le Roi et pour la Cour *A.* مرحلة *P.* نزولگاه *T.* قوناق یری ‖ La fonction des maréchaux des logis est de marquer les logemens قوناقجینک لازمهٔ مأموریتی ترتیب ایلدیکی قوناقلره وضع رقم ایتمکدر Le logement de ce jour-là fut fort incommode اول کونده ترتیب اولنمش قوناق یری راحتسز ایدی — On dit, Faire les logemens, pour dire, faire la liste des personnes que les maréchaux des logis doivent loger قوناقلره اسکان اولنهجق یولجیلرک دفترینی دوزمک

LOGER. Demeurer dans une maison *A.* اقامت - تمکّن *P.* متمکّن اولدیغی *T.* اوتورمق ‖ La maison où il loge نشستن قنغی منزلده اوتوردیغی او - خانه Où irez-vous loger? کندو خانهسنده مقیم اقامت ایدهجکسک Loger chez soi اولمق Les hôtelleries étaient si pleines, qu'il ne put trouver où loger مسافر خانهلرده اول مرتبهده جمعیّت وار ایدیکه محلّ اقامت بولهمدی

On dit proverb. Loger à la belle étoile, pour dire, coucher dehors *T.* کیجه آچیقده یاتمق

Il signifie aussi, donner à loger *A.* ایوا - اسکان *P.* جا دادن - جای تمکّن دادن *T.* اوتورتمق - قوندرمق ‖ Où logerez-vous tout ce monde-là? بو خلقک جملهسنی نه طرفده اسکان ایدهجکسک Il y a de quoi loger toute la Cour سرای خلقنک جملهسنی اسکان ایدهجک یر وار در On l'a bien logé فلانی ایوجه قوندردیلر

Logé. *A.* ساکن - متمکّن - مقیم *P.* نشسته *T.* قونمش - قوندرلمش

LOGICIEN. Qui sait la logique *A.* منطقی pl. منطقیّون - اهل المنطق *P.* منطق شناس *T.* منطق بیلور ‖ Grand logicien علم منطقده فایق excellent اعاظم منطقیّوندن بری الاقران

LOGIQUE. Science qui enseigne à raisonner juste *A.* علم المنطق ‖ Les règles de la logique قواعد - قواعد منطقیّه علم منطق La logique sert à toutes les autres sciences منطق لزومی وار در - علوم سائرهنک مجموعنه مدخلی وار در — On appelle Logique naturelle, la disposition naturelle que l'on a à raisonner juste *A.* منطق جبلّی *P.* منطق مادرزاد *T.* ذاتی منطق ‖ Il a une logique naturelle بو آدم منطق جبلّیه مالکدر — On dit, Être en logique, aller en logique, pour dire, prendre des leçons de cette science - منطق درسنی آلمق منطق درسنه وارمق

LOGIQUEMENT. Conformément à la logique *A.* حسب القاعدة قاعدهٔ منطق - منطقجه *T.* بر مقتضای منطق *P.* المنطق حسب القاعدهٔ منطق عمل Procéder logiquement ‖ مقتضاسنجه قاعدهٔ منطق اوزره مباحثه ایتمک discuter وحرکت ایتمک

LOGIS. Habitation, maison *A.* مسکن pl. مساکن - بیت pl. بیوت - منزل pl. منازل - دار pl. دیار *P.* خانه *T.* او ‖ Grand logis مسکن کبیر petit مسکن صغیر beau بیت احسن بر باب منزل استیجار کوزل او - خانهٔ دلارا - Louer un logis - خانهسنده ملازمت ایتمک Ne bouger du logis ایتمک تبدیل منزل ایتمک خانهسندن چیقمامق Changer de logis عاریهٔ بر منزلده اقامت ایتمک Être dans un logis d'emprunt — Il se prend aussi pour Hôtellerie. V. ce mot.

Corps-de-logis. La masse d'un bâtiment *A.* امّ البنا *P.* آنا - بنا بنای اصلی ‖ Un corps-de-logis entre deux pavillons ایکی کوشک آرهسنده کائن بنای اصلی — Il se prend aussi pour un logement détaché de la masse du bâtiment principal *A.* بناء منفصل ‖ Il occupe un petit corps-de-logis sur le devant خانهنک یوزی طرفنده کائن بر منزل منفصلده مقیمدر

On appelle à la Cour, Maréchal des logis, un officier chargé de marquer à la craie les logis qui seront occupés par les personnes de la suite de la Cour *T.* قوناقجی Et à l'armée, un sous-officier chargé de marquer les logis destinés pour les soldats *T.* اردو قوناقجیسی

LOGOGRIPHE. Sorte d'énigme qui consiste à prendre en différens sens les différentes parties d'un mot *A.* لغز بمقطّعات *P.* اللغظ سخن بتقطیع *T.* جیستان سوزی بولدرک چیقان بیلمجه

LOGOMACHIE. Dispute de mots *A.* منازعة فی - محافات الالفاظ *P.* بر حرف جدلکاری *T.* لفظ اوزرینه نزاع ‖ Il y a beaucoup de discussions qui ne sont que des logomachies وافر مباحثهلر وار در که بیاعی الفاظ اوزرینه منازعات بیاعی محافات قلبیلندندر - قبیلندندر

LOI. Règle qui ordonne ou défend certaines choses *A.* قانون pl. قوانین ‖ Observer la loi مقتضای - قانونی وقایه ایتمک

LOCAL. Qui appartient au lieu *A.* مختصّ - مختصّ بالمكان *P.* برمكانه *T.* يرلو ‖ Coutume locale مخصوص بجاى بالارض عرف مخصوص بالمكان - مخصوص اولان عادت Usages locaux بر مكانه مخصوص اولان رسوم وآداب

Il signifie aussi, la disposition des lieux *A.* حال الموقع - كيفيّة الموقع *P.* حال زمين *T.* يرك حالى ‖ Je connais bien le local يرك كيفيّت - كيفيّت موقع رعنا معلوممدر حالى

LOCALITÉ. Particularité ou circonstance locale *A.* حيثيّة المكان - طبيعة المكان - خاصّة الموقع *P.* طبيعت زمين *T.* يرك اقتضاى حالى ‖ Certaines lois doivent être modifiées par les localités قانونلرك بعضيسى طبيعت موقع ومكانه نظراً تعديل يرك اقتضاسنه كوره تعديله محتاجدر - اولنمغه محتاجدر

LOCATAIRE. Qui tient une maison à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرين - مستكرى pl. مستكريون *P.* كراشدار - ستره دار *T.* كراجى ‖ Ce n'est pas au locataire à faire les grosses réparations, c'est au propriétaire كلّيتلو تعميرات مستأجره لازم كلميوب صاحب خانەنك واجبهٔ ذمّتيدر Il n'a qu'un locataire dans sa maison خانەسندە ياالكز بر مستأجر وار در

LOCATIF. Il se dit des réparations qui regardent le locataire *A.* عايد الى المستأجر *P.* آنچه در عهدهٔ كراشي باشد *T.* مستأجره عايد اولان ‖ Réparations locatives كراجىيه دوشن تعميرات

LOCATION. Action de celui qui donne son héritage à loyer *A.* ايجار - تقبيل - الزام

LOCH. Morceau de bois qui, étant attaché à une corde et jeté dans la mer, sert à mesurer la vitesse d'un vaisseau *A.* مقياس الطريق السفينة *P.* مقياس ره كشتى *T.* كمينك يولنى اولچجك ايپ

LOCHER. Il ne se dit qu'en parlant d'un fer de cheval qui branle *A.* انتغاض النعل *P.* نعل جنبيدن *T.* نال اويناموق ‖ Regardez aux pieds de ce cheval, j'entends un fer qui loche بو آتك آياغنه باق يرندن اوينامش نعلك سسى ايشيديلور

LOCHIES. Flux de sang qui suit l'accouchement *A.* دم النفاس *P.* خون زچه *T.* لوغسەلق قانى

LOCUTION. Expression, phrase *A.* تعبير *P.* سخن *T.* سوز ‖ Cette locution n'est pas bonne بو بر تعبير غير مستحسندر Une locution basse تعبير دنى mauvaise تعبير ردئ impropre تعبير نا بجا

LODIER. Couverture de lit *A.* غطاء الفراش *P.* بستر پوش *T.* يتاق اورتوسى

LODS. T. de Pratique, qui ne se dit qu'avec le mot Ventes. Le droit de lods et de ventes est la redevance qu'un seigneur avait droit de prendre sur le prix d'un héritage vendu dans sa mouvance *A.* pl. عوايد الفراغ *T.* فراغ خرجى ‖ Payer les lods et ventes فراغك عوايدينى ادا ايتمك Composer pour les lods et ventes عوايد ورسومات فراغك مقدارينى بالتراضى فراغك قطع ايتمك Faire quelque remise sur les lods et ventes عوايد ورسومات معتادەسندن بر مقدارينى تنزيل ايتمك

LOGARITHME. Nombre pris dans une progression arithmétique, et qui répond à un autre nombre pris dans une progression géométrique *T.* لوغاريتم

LOGARITHMÉTIQUE. Qui a rapport aux logarithmes *T.* لوغاريتم حسابنه متعلّق

LOGE. Petite hutte *A* خصّ *P.* كلبه *T.* قولبه ‖ Cet ermite s'est fait une petite loge بو زاهد بيابان نشين كندريه بر اوفاق قولبه ياپدى

Il se dit aussi d'une petite chambre faite de cloisonnage *A.* حجرة pl. حجرات *P.* گريچه *T.* اوطه ‖ La loge d'un portier قپوجى اوطەسى - حجرهٔ بوّاب Les loges des lingères ملعبەنك Les loges d'un spectacle چامشورجى اوطەلرى حجرەلرى

LOGEABLE. Où l'on peut loger *A.* قابل السكنا *P.* نشستنى *T.* اوتوريلور ‖ Il y a de belles maisons qui ne sont guère logeables قابل سكنا اولميان بيوت لطيفه وار در

LOGEMENT. Il se dit du lieu d'une maison où l'on loge *A.* مسكن pl. مساكن - محلّ الاقامة *P.* جايگاه اقامت *T.* بر مسكنى ‖ Où est son logement? كمسەنك اوتورديغى ير مسكنى باغچەيه Son logement est sur le jardin قنغى طرفدەدر مسكنى ناظر در Son logement consiste en trois ou quatre pièces اوچ درت حجرەدن عبارتدر Avoir son logement au rez de chaussée بر كمسەنك محلّ اقامتى يرك برابركندە اولمق

Il se dit aussi des logis marqués pour les troupes *T.* عسكرى قوناغى ‖ Exemption de logement des gens de guerre عسكرى قوناغى تكليفندن معافيّت Une ville fort sujette au logement de gens

جزء اوّل جزء ثانی

Et pour Registre, papier-journal *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || Livre de marchand بازرکان دفتری de compte محاسبه دفتری de dépense مصرف دفتری de mise et de recette تسلیمات ومقبوضات دفتری Livre-journal *A.* دفتر یومیّ *P.* اوارۀ روزمرّه *T.* ال دفتری Être sur le livre d'un marchand بر کمسنەنک اسمی بازرکان دفترنده مقیّد اولمق Écrivez, mettez cela sur votre livre بونی دفترکه قید ایله Le livre d'un marchand fait foi en Justice بازرکان دفتری احتجاجه صالح ـ سند مثابەسنده در ـ عند الحکّام معتبر در عدّ اولنور — On dit, qu'un marchand sait bien tenir les livres, pour dire, qu'il tient un bon état de ce qu'il achète et de ce qu'il vend فلان بازرکان علم دفترده ماهر در

Et pour un ouvrage d'esprit d'assez grande étendue pour faire un volume *A.* رسالة pl. رسالات || Un livre plein d'érudition صنوف علوم ومعارف ایله مشحون بر رسالۀ جمیله Livre approuvé رهین حسن قبول اولمش بر رساله ـ رسالۀ مقبوله censuré رسالۀ مردوده défendu رسالۀ ممنوعه ـ رسالۀ منهیّة Composer, parcourir, feuilleter un livre بر رسالەیی تألیف ایتمک وتتبّع ومطالعه ایتمک

À Livre ouvert, signifie, sans avoir besoin d'étudier *A.* نظرۀ واحدۀ *P.* در یک نظر *T.* بر باقشده || Traduire un auteur à livre ouvert نظرۀ واحدەده ترجمه ایتمک

LIVRE. Poids contenant un certain nombre d'onces *A.* رطل pl. ارطال *P.* من *T.* رطل

LIVRE. Monnaie de compte *T.* لیوره تعبیر اولنور سکّه — On dit, Venir au sou la livre, ou au marc la livre, pour dire, venir au partage d'une somme, suivant la proportion de ce qui est dû à chacun غروشده شو قدر اقچه حسابیله هر برینه اصابت ایدن حصّه‌یی تقسیم ایتمک

LIVRÉE. Il se dit des habits de couleur dont on habille ses gens *T.* خدمتکارلرک رسم لباسلری رنکی || La livrée du Roi est bleue پادشاه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکی مائیدر Cet homme a changé sa livrée فلان کمسنه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکنی تبدیل ایلدی — Il se dit aussi de tous les gens portant une même livrée کسوۀ یکرنک ایله ملبّس اولان خدمتکاران — On dit figur. La livrée de la misère, de la servitude, pour dire, les marques extérieures dont on peut les reconnaître لباس فقر ومسکنت ولباس فرمانبری ورقیّت

LIVRER. Mettre en main, au pouvoir de quelqu'un *A.* تسلیم *P.* دادن *T.* ویرمک || Livrer de la marchandise مال تسلیم ایتمک du pain de munition aux troupes عسکره تعیینات اتمکی ویرمک Livrer une place par traité عهدنامه موجبنجه قلعەیی تسلیم ایتمک Judas livra Notre-Seigneur aux Juifs یهودا حضرت عیسی افندمزی یهودیلره تسلیم ایلدی — On dit, Livrer bataille, pour dire, donner bataille جنک ویرمک

Il signifie aussi, abandonner *A.* ترک *P.* بگذاشتن *T.* براقمق || Livrer une ville au pillage بلدەیی یغمایه ویرمک — la livrer à la fureur des soldats بلدەیی عسکرک عنف وشدّتنه ـ پنجۀ سختگیر خشم وکیننه ترک ایتمک

Se livrer. *A.* تسلیم النفس ـ تسییب النفس ـ ابهال النفس *P.* خودرا تسلیم کردن ـ خودرا سپردن *T.* تسلیم اولنمق ـ کندوینی صالیویرمک || Se livrer en proie à ses passions امراض نفسانیّەیه ـ هوای نفسه تسلیم نفس ایتمک Se livrer à la joie نفسنی دریای شادمانی وسروره ابهال ایتمک à la douleur نفسنی صحرای آلام واکداره تسییب وابهال ایتمک

On dit, Se livrer à quelqu'un, pour dire, s'abandonner à lui sans réserve عنان اختیاری بسبتون فلانک یدینه تسلیم ایتمک — On dit aussi, C'est un homme qui ne se livre pas, pour dire, c'est un homme très-réservé زمام اختیاری ید آخره تسلیم ایدر مقولەدن دکلدر

Livré. *A.* مسلّم *P.* داده ـ تسلیم کرده *T.* ویرلمش ـ تسلیم اولنمش

LIVRET. Petit livre *A.* کتاب صغیر ـ مجلّة صغیرة *P.* کتابچه *T.* کتابجغز

LOBE. Pièce molle de certaines parties du corps des animaux, spécialement du poumon et du foie *A.* رعامی *P.* جگر گوشه *T.* جکر یومشغی || Les lobes du poumon du côté gauche, du côté droit رئەنک رعامی یسار ویمینی ـ رعامی ایسر ورعامی ایمنی

Il se dit en Botanique, des semences et des fruits de certaines plantes qui sont partagées en deux parties égales *A.* حبّة فلیقه ـ فاکهۀ فلیقة *P.* دانۀ دو نیم ـ میوۀ دو نیم *T.* یارمه تخم ـ یارمه یمش

LITTÉRATURE. Connaissance des belles-lettres et des matières qui y ont rapport *A.* معرفة الادبيات *P.* دانش ادبيات *T.* ادبياتك بيلشى || Profonde littérature ادبياتده معرفت ادبياتده كثير واسعه وعميقه Avoir beaucoup de littérature معرفت ادبياتدن المعلومات اولمق N'avoir point de littérature معارف كليًا بى بهره اولمق Un ouvrage plein de littérature معارف ادبيه ايله مشحون بر تاليف Se livrer à la littérature ادبيه حصر اوقات ايتمك La littérature a beaucoup de branches, il est difficile de les cultiver toutes معارف ادبيه نك فروعى فراوان اولمغله جملهسنه بذل اهتمام اولنمق امر مشكلدر — Il se dit aussi de l'ensemble des productions littéraires d'une nation *A.* كتب ادبيه || La littérature Anglaise est riche en ouvrages de morale انكلترهلونك كتب ادبيهلرنده اخلاقه دائر آثارك وفرتى وار در La littérature moderne est bien inférieure à la littérature ancienne متأخرينك كتب ادبيهلرى متقدمينه نسبت ايله كمايه در

LITURGIE. Le service de la messe *A.* قداس شريف

LIVÈCHE. V. Sermentaire.

LIVIDE. Qui est de couleur plombée et tirant sur le noir *A.* ادكن - اسربى اللون *P.* اسربفام *T.* قرامتق - قرامتى مور || Teint livide رنك روى ادكن Lèvres livides شفاه اسربى مور دوداق - قرامتق موردوداق - اللون Il est encore tout meurtri et tout livide des coups qu'on lui a donnés, il en a la peau, la chair toute livide كثرت ضربدن هر طرفى پر كدوه كثرت ضربدن هر - اولوب جلد بدنى الى الآن ادكندر يرى برهلنوب دريسى هنوز موس مور در

LIVIDITÉ. État de ce qui est livide *A.* دكنت - لون اسربى *P.* رنك اسربى *T.* قرامتى مورلق

LIVRAISON. Action par laquelle on livre de la marchandise qu'on a vendue *A.* تسليم pl. تسليمات *P.* دهش *T.* ويرمه || Pleine et entière livraison تسليم تام وكامل Il avait promis de fournir tant de muids de vin, mais quand ce vint à la livraison . . . شو قدر فوچى شراب اعطا ايدهجكنى وعد ايتمشيكن وقت تسليمى حلولنده شويله ايتدى Il a fait livraison de tant de pièces d'étoffes شو قدر طاقه قماش تسليم ايلدى — En termes de librairie, on appelle Livraison, une partie d'un ouvrage que l'on ne publie que par parties || La première livraison de cet ouvrage بصيلان كتابك تسليم اولى

LIVRE. Volume de plusieurs feuilles de papier, écrites à la main ou imprimées *A.* كتاب pl. كتب || Livre manuscrit كتاب ال يازوسى كتاب - دست خط بر كتاب imprimé بصمه كتاب - طبع اولنمش كتاب - مطبوع anonime مؤلفك اسمى يوق بر - مؤلفك اسمى نا معلوم كتاب grand كتاب كبير relié كتاب مجلد Emprunter des livres استعاره كتب ايتمك Prêter des livres اعارة كتب ايتمك Un livre doré sur tranche كنار اوراقى مذهب بر كتاب Catalogue de livres كتاب دفترى L'index, la table d'un livre فهرست كتاب La couverture d'un livre كتابك جلدى la marge كتابك كنارى - هامش كتاب les feuilles, les pages كتابك اوراق وصحايفى Livre in-folio بر كتاب بتون طبقه قطعهسنده in-quarto ربع طبقه قطعهسنده بر كتاب in-octavo ثمن طبقه قطعهسنده بر كتاب — On appelle Livres sacrés, livres canoniques, les livres de l'Écriture-Sainte qui sont reçus de toute l'Église *A.* كتب شريفة — Et livres apocryphes, ceux que l'Église ne reçoit pas *A.* كتب مردودة — Et livres d'Église, ceux qui servent à l'usage ordinaire de l'Église *A.* كتب الصلاة — On dit d'un homme qui parle en termes trop recherchés, qu'il parle comme un livre *T.* كتاب اوقور كبى تكلم ايدر

On dit figur. Le livre du monde, et alors on considère le monde, comme une source d'instruction *T.* درس عبرتنماى احوال عالم || Le livre du monde est un excellent livre درس عبرتنماى احوال عالم انفع واعلا درسلردندر Il n'est rien tel que d'étudier dans le livre du monde درس عبرتنماى احوال عالمدن استفاده ايتمك قدر انفع والزم بر شى يوقدر

On dit aussi, que ce philosophe étudie le grand livre de la nature لوح كبير خلقت وقدرته امعان انظار مطالعهدن خالى دكل بر حكيمدر — Et dans le langage de l'Écriture, que les élus sont écrits dans le livre de vie اسامى برگزيدگان لوح حيات جاودانيده مسطور ومقيد در — On dit aussi, Cela est écrit dans le livre du destin بو شيئك وقوعى لوح تقديرده مسطور در

Il se prend aussi, pour une des principales parties d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزاء || Cet auteur a divisé son ouvrage en douze livres بو مؤلف تاليفنى اون ايكى اجزايه تقسيم ايلدى — Le premier, le second livre انشا ايلديكى تاليفى

LITHIASIE. T. de Méd. Formation de la pierre dans le corps humain *A.* تكوّن الحصاة *P.* سنگ بستگئ *T.* صورت طاش پیدا اولمه

LITHOCOLLE. Ciment avec lequel les lapidaires attachent les pierres précieuses pour les tailler sur la meule *A.* لزاق الحجر - لزاق الرخام - سمغ البلاط *T.* طاش یاپیشی

LITHOLOGIE. Partie de l'histoire naturelle, qui a les pierres pour objet *A.* بحث عن تعریف الطبایع الاحجار

LITHOLOGUE. Auteur qui a écrit sur les pierres *A.* مؤلّف فی علم الطبایع الاحجار

LITHONTRIPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui dissolvent la pierre dans la vessie *A.* محلّل الحصاة *P.* سنگ گداز *T.* طاشی ازدریجی - طاشی طاغدیجی

LITHOPHAGE. Petit ver qui se trouve dans l'ardoise, et qui la mange *A.* دود الحجر *P.* کرمک سنگ *T.* طاش قوردی

LITHOPHYTE. Terme générique par lequel on désigne toutes les substances pierreuses produites par les insectes de mer *A.* نوابت حجریّة البحر

LITHOTOME. Instrument de Chirurgie propre à l'opération de la taille *A.* مبضع لبزل المثانة - مبضع لشقّ المثانة *T.* قاوغی یاره‌جق آلت

LITHOTOMIE. Opération par laquelle on tire la pierre de la vessie *A.* تبزیل المثانة *P.* شکافتن آبدان *T.* قاوغی یارمه

LITIÈRE. Paille qu'on répand dans les écuries, dans les étables sous les chevaux et les bestiaux, afin qu'ils se couchent dessus *A.* فراش الحیوان *P.* فراش جانوران *T.* جانور دوشکی

Et sorte de voiture suspendu sur des brancards *A.* نعش *P.* تختروان *T.* تخت روان

LITIGANT. T. de Jurisp. Plaidant *A.* مدّعی pl. مدّعیون - منازع *P.* دعوا کننده - جدلکار *T.* دعواجی || Il y a plusieurs parties litigantes dans cette affaire بو خصوصده متعدّد مدّعیلر وار در - بو مصلحتک متعدّد دعواجیسی وار در

LITIGE. Contestation en Justice *A.* دعوی - منازعة - مخاصمة *P.* دعوا - ستیز - جدلکاری *T.* دعواجیلق - غوغا || Cette terre est en litige بو ملک منازع فیهدر - دعوالو در - غوغالو در

Il se dit aussi de toute sorte de contestation *A.* مجادلة pl. مجادلات - معارضة pl. معارضات *P.* سرنگ - ستیز *T.* جکسمه || Cela peut occasioner un litige بو شئ مجادله‌یه

باعث اوله بیلور

LITIGIEUX. Qui est contesté en Justice *A.* منازع فیه - محلّ المعارضة - تحت الدعوی *P.* ستیزیده *T.* غوغالو - نزاعلو || Affaire litigieuse مصلحت منازع فیها Droit litigieux محلّ معارضه اولان بر حق

LITRON. Petite mesure dont on se sert pour mesurer les choses sèches *A.* نصیف *T.* شنک

LITTÉRAIRE. Qui appartient aux Lettres *A.* علمیّ *T.* علمه متعلّق || Société littéraire مشارکت علمیّه Journal روزنامهٔ اخبار علمیّه Dispute مباحثهٔ علمیّه Nouvelles littéraires اخبار علمیّه mémoires لوایح علمیّه Les haines littéraires sont violentes علم ادّعاسنه دائر اولان خصومات بغایت شدید اولور - مخاصمات علمیّه‌نک شدّتی چوقدر

LITTÉRAL. Pris à la lettre *A.* تحت اللفظ - لغویّ || Le sens littéral de l'Écriture-Sainte انجیل شریفک معنای تحت اللفظ معناسی - لغویسی L'explication littérale تحت اللفظ اولان شرح وتفسیر - On dit, qu'un homme est trop littéral, pour dire, qu'il prend trop les choses au pied de la lettre الفاظک معنای لغویسندن اصلا منفک اولمز

Il se dit aussi en parlant de la langue Grecque ancienne par opposition à la langue Grecque moderne *A.* لغت یونان قدیم || Le Grec littéral est fort différent du Grec moderne لغت یونان قدیم فی یومنا هذا مستعمل اولان لسان رومدن فرقلو در

LITTÉRALEMENT. À la lettre *A.* بلفظ - لفظاً بلفظ - حرفاً بحرف - حرفاً بعد حرف *P.* حرف بحرف *T.* حرفی حرفنه - بوکا لفظاً بلفظ || Il ne faut pas expliquer cela littéralement معنا ویرمک اقتضا ایتمز Ce passage pris littéralement, signifie... بو عباره حرف بحرف شرح اولنه‌جق اولور ایسه معناسی شو در که

LITTÉRALITÉ. Attachement scrupuleux à la lettre dans une traduction *A.* تبعیّة بمعناه اللغوی *P.* پیروی بمعنای لغوی *T.* سوزک معناسندن آیرلمامزلق || Il n'est pas facile dans une traduction de concilier la littéralité avec l'élégance ترجمه‌ده معنای لغوی‌یه تبعیّت ایله حسن ولطافت کلامی توفیق ایتمک امر آسان دکلدر

LITTÉRATEUR. Qui est versé dans la littérature *A.* عالم الادبیّات *P.* دانای ادبیّات *T.* اوقومش - اوقومسی چوق || Un grand littérateur عظمای علمای ادبیّاتدن بری

التخوم - منتهاء الحدود - راس الحدود .P سر زمین -
سرحد .T سنور باشی || Les villages qui sont sur la lisière
حدود باشنده Sur les lisières راس حدودده کائن قرا وبقاع
On dit aussi, La lisière d'une forêt, d'un bois .A طرّة - جانب
قییی .T کنار .P

LISSE. Uni et poli .A املس - املص - اخلق - مخلق .P
ثوب Étoffe lisse || دوبدوز - صیرنجق - یالچین .T هموار
اجرام Tous les corps lisses sont froids au toucher املس
ملسانک جملهسی عند اللمس بارد در Cela est lisse comme
du verre شیشه کبی املس وهموار در

LISSER. Rendre lisse .A تملیس - خلق .P مهره زدن -
هموار کردن .T دوزلتمک - مهرهلمک - یالچینلتمق || Lisser
du linge, du papier بزی وکاغدی دوزلتمک

LISSOIR. Instrument avec lequel on lisse le linge, etc. .A
صرجه Lissoir de verre, de marbre || مهره .T مهره .P قیقاب
بزه مهره Passer le lissoir sur le linge مهره ومرمر مهره
بزی مهرهلمک - اورمق

LISTE. Catalogue .A دفتر .pl دفاتر .P اواره .T دفتر || La
liste du grand conseil ارباب مشورت عظما دفتری du Parlement ارباب دیوان دفتری des morts et des blessés مقتولین ومجروحین دفتری Celui-là n'est pas sur ma liste فلان دفترمده مقید دکلدر - کشی دفترمده دکلدر La liste des bénéfices vacants محلول قالمش زعامتلرک دفتری Ce livre-là n'était pas dans ma liste بو کتاب دفترمده یوغیدی

Liste Civile, se dit, dans quelques monarchies, de la somme assignée chaque année au roi pour la dépense de sa maison .T جیب همایون مالی

LIT. Meuble dont on se sert pour dormir .A سریر الفراش
یتاق - یتاق کرویدی .T خوابگاه - سریر خواب .P فراش -
Grand lit || برسریر فراش عظیم Dresser un lit بر سریر فراش
سریر فراش مزین Lit bien garni قورمق - نصب ایتمک
ومجهز Le devant d'un lit سریر فراشک مقدمی Les pieds
du lit سریر فراشک آیاقلری Se mettre au lit یتاغه یاتمق
Se tenir au lit یتاقده آرام وقرار ایتمک Se یتاغه وارمق -
lever du lit یتاقدن قالقمق - خوابگاهدن قیام ایتمک Il
est mort dans son lit یتاغنده - فراشنده تسلیم جان ایلدی
- وفات ایلدی En parlant des matelas, draps, etc. dont le bois
de lit est composé, on emploie les mots .A فراش .P پستر -

دوشک .T توشک - تشتخانه - جامه خواب || Faites-moi
mon lit فراشی قالدرمق Défaire un lit دوشکمی یاب -
دوشکی قالدرمق Lit suspendu فراش معلق - On dit, Garder
le lit, quand quelque incommodité oblige d'y demeurer صاحب
فراش اولمق - Et être au lit de la mort, pour dire, être malade à l'extrémité صاحب فراش موت اولمق

Il se prend aussi pour Mariage dans ces phrases: Les enfans du premier lit, du second lit فراش اوّلدن اولان اولاد وفراش ثانی اولادی

On dit aussi, Mourir au lit d'honneur, pour dire, mourir à la guerre dans quelque occasion remarquable عرصهگاه شرف ده واقبالده جانسپارانه تسلیم روح ایتمک - Il se dit aussi, en parlant d'un homme qui est mort dans l'exercice d'une profession honorable آسودهٔ پستر عزّ وشرف اولمرق ذایقه عرض ووقاریله - شربت نا خوشگوار هادم اللذات اولمق ترک حیات ایتمک

On appelle, Lit nuptial, le lit où les nouveaux mariés couchent la première nuit de leurs noces .A بیت الزفاف - فراش الزفاف

Et lit de repos, une sorte de petit lit bas où l'on se repose pendant le jour .A صفة الاستراحة .P صفهٔ آرام - آرامگاه .T استراحت صفهسی

Lit, se dit aussi de tout lieu où l'on se couche .A مضجع .pl مضاجع - منام .P خوابگاه .T یتاجق یر - یتاق || Un lit de gazon چیمدن یتاق La terre est son lit یتاجق یری منامی بر Il couche sur un fumier, c'est là son lit طپراقدر بر مزبله اوزرنده یاتور - مزبله در

Il signifie aussi, le canal par où coule une rivière .A مجراء النهر - فراش النهر .P میانهٔ رود - خانهٔ رود .T نهرک اورته فراش نهر || Le lit du Danube طونه نهرک آناسی - یری آنا طونه -

Et une couche de quelque chose qui est étendue sur une autre .A فرش .P توه .T دوشک - قات || Dans ce terrain vous trouverez un lit de terre, puis un lit d'argile, puis un lit de sable بو ارضده بر فرش طپراق آندنصکره بر فرش اوزلو طپراق وصکره بر فرش قوم وار در

LITHARGE. Chaux de plomb fondu .A مرتک - مرداسنج - مردارسنج .P مردهسنگ .T مردهسنک

T. صيويقلق

LIQUOREUX. Il ne dit qu'en parlant de certains vins qui ont une douceur particulière, comme les vins muscats et autres *A.* حلو المذاق *P.* شيرين *T.* طاتلو

LIRE. Parcourir des yeux ce qui est écrit, et le parcourir avec la connaissance de la valeur des lettres *A.* تلاوت ـ قرائت *P.* خواندن *T.* اوقومق || Lire tout bas زير ـ مهامسة قرائت ايتمك à haute voix جهارا كيزلوجه اوقومق ـ لب قرائت ايتمك صوت بلند ايله اوقومق ـ قرائت ايتمك Il ne sait ni lire ni écrire نه اوقومسي ـ نه قرائتدن ونه كتابتدن خبير در Lire avec des lunettes كوزلك ايله اوقومق ونه يازمسي وار در Une écriture mal aisée à lire اوقونمسي كوج بر يازو

Il se dit aussi des lectures qu'on fait pour son instruction ou pour son amusement *A.* مطالعة || Lire avec application ادمان كتاب اللهي ومداومت ايله مطالعه ايتمك Lire l'Écriture يونان قديم تاريخني l'histoire Grecque مطالعه ايتمك Il ne suffit pas de lire, il faut retenir يالكز مطالعه ايتمك مطالعة كتاب كافي اولميوب قرائت اولنان شيئك حفظي دخي لازمدر

Et d'un livre qu'un professeur explique à ses auditeurs *A.* افادة *P.* درس دادن *T.* درس ويرمك ـ اوقوتمق || Ce professeur nous lisait Homère بو معلم بزه فلان شاعرك ديوانني افاده ايدر ايدى — Et on dit à un écolier, Quel auteur vous lisez dans votre classe? درسكده قنغي كتابدن استفاده ايدرسك

Il se prend figur. pour Pénétrer dans la connaissance de quelque chose d'obscur et de caché *A.* استدلال ـ استشعار ـ كشف || Lire dans la pensée, dans le coeur de quelqu'un صحيفهٔ ضميرده منتقش اولان صور خواطر وافكاري ديدهٔ ادراك ايله كشف واستدلال ايتمك lire dans les yeux de quelqu'un بر كمسنه نك ما في الضميريني لسان ديده سندن كشف lire dans les astres, dans l'avenir نجومدن استدلال ايتمك استخراج احكام ايله مستقبلات اموري درك واستشعار ايتمك

LU. *A.* مقرو *P.* خوانده *T.* اوقونمش

LIS. Genre de plantes dont la plus connue est le lis blanc *A.* زنبق ـ سوسن ابيض *P.* زنبق ـ سرن *T.* زنبق || La blancheur des lis زنبق جيچكرينك آقلغي Blanc comme un lis زنبق كبي بياض Lis bleu سوسن كبود رنك Planter des lis زنبق غرس ايتمك Ognon de lis زنبق صوغاني

On dit figur. Un teint de lis, un teint de lis et de ros گل گل رخ وياسمين رنك ـ رو وياسمين سيما

LISÉRÉ. Petite bordure appliquée sur une étoffe *A.* حاشية *P.* كناره *T.* زه ـ كنار

LISÉRER. Broder le contour des fleurs sur le fond d'une étoffe, avec un fil d'or ou de soie *A.* وضع الحاشية ـ تحشية *P.* كناره كشيدن *T.* كنار قويمق ـ زه چكمك ـ كنار چكمك || Lisérer les fleurs d'un damas جيچكلو اطلسك جيچكلري اطرافنه زه چكمك

LISEUR. Qui a l'habitude de lire beaucoup *A.* مدمن القرائة *P.* بسيار خوان *T.* چوق اوقويجي

LISIBLE. Aisé à lire *A.* سهل القرائة ـ ممكن القرائة *P.* خواندني *T.* اوقنور ـ اوقومسي قولاي || Son écriture n'est pas lisible خطي ممكن القرائة دكلدر Son écriture n'est pas belle, mais elle est lisible يازوسي كوزل دكل انجق اوقنور ـ حسن خطي يوق لكن يازديغي سهل القرائة در

LISIBLEMENT. D'une manière lisible *A.* على قدر الامكان القرائة *P.* بقدريكه خواندني باشد *T.* اوقونه بيلجك قدر || Il n'écrit pas bien, mais il écrit lisiblement حسن خطنده يوق انجق اوقونه بيلجك قدر يازو يازار

LISIÈRE. Le bord d'une étoffe, qui est d'un autre tissu que l'étoffe *A.* طرف *P.* كنار *T.* اوج || La lisière d'une toile بزك كناري La lisière de cette toile est trop lâche بو بزك كناري بغايت كوشكدر Ce drap a cinq quarts de large entre deux lisières بو چوقه نك براوجندن اول بر اوجنه قدر عرضي بش ربع ذراعدر

Il se dit aussi de deux cordons qu'on attache aux robes des enfans par derrière, et qui servent à les soutenir quand ils marchent *A.* زمام الثوب الصبي || Tenir un enfant par la lisière چوجوغي يورر ايكن اوزرنده اولان ثوبك زمامندن طوتمق — On dit figur. d'un homme qui se laisse gouverner, qu'il sera toujours à la lisière زمام اختياري دائما آخرك يدنده زمام que c'est un homme qu'on mène à sa lisière اختياريني آخرك يدينه تسليم ايدر مقولهدندر

Il se dit aussi des extrémités d'une province, d'un pays considéré comme limitrophe d'un autre *A.* قصاراء ـ اقصي الحدود

اسدی الفؤاد ـ مستأسد ـ متلیّث qu'il a un coeur de lion *A.* آرسلان یورکلو *T.* شیر دل ـ شیر مرد *P.*

On appelle aussi Lion, le cinquième signe du Zodiaque *A.* برج الاسد || Le soleil entre dans le lion vers la fin de Juillet شمس شهر تموزک اواخرنده برج اسده انتقال ایدر

LIONCEAU. Le petit d'un lion *A.* شبل pl. اشبال *P.* کهره *T.* آرسلان یاوریسی ـ آرسلان انیکی

LIPOTHYMIE. T. de Méd. Défaillance des esprits *A.* غمی *P.* اوغونمه *T.* غیسیدن

LIPPE. Il se dit de la lèvre d'en bas, lorsqu'elle est trop avancée *A.* شفة هدلاء *P.* لب فرو هشته *T.* صارقق دوداق || Avoir une vilaine lippe بر کمسنه نک کریه بر شفۀ هدلاسی بر کمسله صارقق دوداقلو اولمق ـ اولمق

LIPPÉE. Bouchée. V. ce mot.

LIPPITUDE. T. de Méd. Écoulement trop abondant de la chassie *A.* عمش *P.* هر دم ریزئ ریمۀ چسم *T.* کوز شیرلغانلغی

LIPPU. Celui qui a une grosse lippe *A.* اهدل الشفة *P.* فرو هشته لب *T.* صارقق دوداقلو

LIQUATION. Opération de métallurgie, qui se fait sur des alliages métalliques dont une ou plusieurs matières composantes, se fondant seules, peuvent être séparées des autres *A.* استصفا *P.* پاکسازی *T.* قال

LIQUÉFACTION. Changement d'un solide en liquide *A.* ذوبان ـ انمياع *P.* گداخت *T.* اریمه || La liquéfaction de la cire بال مومنک ذوبانی

LIQUÉFIER. Fondre, rendre fluide *A.* اماعة ـ اذابة *P.* گدازیدن ـ آبی ساختن *T.* صولو ایتمک ـ ارتمک || Le feu liquéfie la cire آتش شمع عسلی اذابه ایدر

SE LIQUÉFIER. *A.* انمياع ـ ذوبان *P.* گداختن *T.* اریمک || Le plomb se liquéfie auprès du feu قورشون آتشده ذوبان ایدر

LIQUÉFIÉ. *A.* ذایب *P.* گداخته *T.* اریمش

LIQUEUR. Substance liquide *A.* مایع pl. مایعات *P.* رونده *T.* صیویق || L'eau est la plus simple des liqueurs صو مایعاتک اک ساده‌سیدر || Liqueur forte, agréable مایع شدید ومایع لطیف

On appelle Liqueurs, liqueurs fortes, liqueurs spiritueuses, les boissons dont le base est l'eau-de-vie, ou l'esprit-de-vin *T.* عنبریّة

Et liqueurs fraîches, les boissons rafraîchissantes *A.* pl. اشربة مبرّدة *P.* نوش سود بخشا *T.* شربت ـ سرینلدیجی شوربت

LIQUEUR, se dit aussi d'une certaine qualité de quelques vins, comme des vins muscats et autres, que par cette raison on appelle Vins de liqueur *A.* طلاء ـ منصّف *P.* می پخته *T.* مثلّث

LIQUIDAMBAR. Résine liquide d'une odeur agréable, qui découle d'un arbre *A.* عنبر سایل

LIQUIDATEUR. Celui qui liquide un compte *A.* منقّح الحساب ـ مميّز الحساب *P.* پاکساز حساب *T.* حساب تمیزلدیجی || Commissaire liquidateur تنقیح حسابه مأمور اولان مباشر

LIQUIDATION. Action par laquelle on débrouille, on fixe un compte *A.* تنقیح الحساب *P.* پاکسازئ حساب *T.* حساب تمیزلمسی || Liquidation de dépens, d'intérêts اقتصا ایتمش مصروفات وایشلنمش کذشتدلر حسابنک تنقیحی || Il travaille à la liquidation de toutes ses dettes, de son bien, de ses comptes عهده‌سنده اولان کافۀ دیونک ومالک اولدیغی اموالک وکندو دفترلرینک حسابلرینی تنقیح ایلمکه مشغولدر

LIQUIDE. Qui coule, qui a les propriétés de la fluidité *A.* مایع pl. مایعات ـ سایل *P.* رونده ـ ریزان *T.* صیویق *A.* || Les corps liquides اجرام سایله ـ مایعات || Ce breuvage est trop épais, il n'est pas assez liquide آقیجی ـ بو شربت کفایت مقداری سایل اولمیوب غلظتی غالبدر

En termes de Grammaire, on appelle Consonnes liquides, quelques consonnes fort coulantes, qui se prononcent plus aisément que les autres *A.* حروف لیّنة

LIQUIDE. T. de Jurisp. Net, clair *A.* صاف ـ منقّح *P.* پاک *T.* صافی ـ تمیز || Il lui reste dix mille écus clairs et liquides صاف ومنقّح اون بیک غروش مالی قالدی || Nous avons compté ensemble, il me doit tant de liquide بینمزده رؤیۀ الحساب ذمتنده صاف ومنقّح اولەرق شو قدر لدی صحیح ومنقّح ـ الدجغم قالدی

LIQUIDER. Fixer à une somme certaine des prétentions contentieuses *A.* تنقیح الحساب *P.* حسابرا پاک ساختن *T.* حسابی تمیزلمک || Liquider ses dettes دیون حسابنی تنقیح || son bien بر کمسنه مالی حسابنی تنقیح ایتمک ایتمک

LIQUIDÉ. *A.* حساب منقّح *P.* حساب پاک *T.* حساب تمیزلنمش

LIQUIDITÉ. Qualité des corps liquides *A.* مایعیّت *P.* روندگی

LIMPIDE. Clair, net *A.* نمير - صاف - ناصع *P.* ناب *T.* طوری صو - آب ناب - ماء نمير || De l'eau limpide طوری

LIMPIDITÉ. Qualité de ce qui est limpide *A.* نصاعت - صافيلق - طوريلق *T.* پاكيزگی - نابی *P.* صفوت

LIMURE. Action de limer *A.* برد *P.* سونهش *T.* اكه‌لمه || La limure de cet ouvrage sera longue بو شيئك اكه‌لمسی طول مدته محتاجدر

LIN. Sorte de plante de l'écorce delaquelle on fait du fil *A.* كتان *P.* كتان *T.* كتن || Semer du lin زرع كتان ايتمك

LINAIRE ou LIN SAUVAGE. Plante médicinale *A.* خلصة *P.* نوروز اوتی *T.* نوش گيا

LINCEUL. Drap dans lequel on ensevelit les morts *A.* كفن pl. اكفان *P.* جامهٔ عدم *T.* كفن || Il n'y avait pas seulement un linceul pour l'ensevelir فلانك ميتنی بوريبيه‌جك بر كفن بيله يوغيدی

LINÉAL. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui est dans l'ordre d'une ligne *A.* علی سلك النسب بالطول || La succession linéale سلك نسب بالطول اوزره منتقل اولان وراثت

LINÉAMENT. Il ne se dit que des traits du visage *A.* pl. معارف - معارف السيما - ملامح *P.* لقا *T.* چهره‌نك كورينن يرلری || Les physionomistes prétendent juger du caractère par les linéamens du visage اهل فراست من السيما اولنلر انسانك كيفيت سيرتنی ملامح ومعرفندن استخراجه قادر اولدقرين ادعا ايدرلر

LINGE. Il se dit de toute toile mise en oeuvre *A.* ثوب - بز pl. ثياب *P.* قبا *T.* كرپاس بز || Beau linge لطيف بز gros بز fin, menu بز رقيق - كرپاس باريك - بز plein اجه بز uni دوز بز - تفه‌لو بز - كرپاس تند باف - ثوب صفيق Linge de table ثوب سفره بزی de cuisine مطبخ بزی de nuit كيجه‌لك جماشير || Blanchir du linge غسل ثوب - غسل الليل Changer de linge جماشير دكشدرمك - جماشير بيقامق - ايتمك - Il se prend aussi pour un morceau de linge *A.* شقة البز *P.* كرپاسپاره *T.* بز پارچه‌سی || Se frotter avec des linges chauds صيجق بز پارچه‌لريله وجودی اوغوشدرمق Essuyer avec un linge بر بز پارچه‌سيله سلمك

LINGER. Celui qui fait, qui vend du linge *A.* بزاز - ثواب *P.* كرپاسگر - كرپاس فروش *T.* بزجی || Marchand linger بزاز بازركان Boutique de linger بزاز دكانی

LINGERIE. Métier de linger *A.* بزازت *P.* كرپاسگری *T.* بزجيلك || Il entend bien la lingerie فن بزازتده وقوف - تامّی وار در - Et le lieu où sont les boutiques des lingers *A.* سوق البزازين *P.* بزازستان *T.* بزجيلر جارشوسی

LINGOT. Morceau de métal fondu dans la mine, et qui n'est pas mis en oeuvre *A.* سبيكة *P.* كليچه - ريخته *T.* قالب سبيكهٔ سيم وزر || Lingot d'or, d'argent كليچه - دوكمه - سوبكه

LINGOTIÈRE. Vaisseau dans lequel on coule les métaux fondus, pour en former des lingots *A.* مذوب *P.* ريخته‌گر *T.* قزغان دوكمه‌جی قزانی

LINGUAL. Qui a rapport à la langue *A.* لسانی *P.* زبانی *T.* دله متعلق || Nerf lingual *A.* عصب اللسان - وترة اللسان *P.* پی زبان *T.* دل سكيری Artère linguale *A.* حاف *T.* دل طمری

LINGUALE. T. de Gram. Il se dit des consonnes dont le son est formé par les mouvemens de la langue *A.* حروف الذلق

LINIÈRE. Terre semée en lin *A.* مزرعة الكتان *P.* كتانستان *T.* كتن تارلاسی

LINIMENT. T. de Méd. Topique onctueux dont on frotte les différentes parties du corps *A.* مروخ pl. مروخات *P.* روغن *T.* ملاجلو ياغ دوايی || Il faut essayer de ramollir et de résoudre cette tumeur par des linimens شو مروخات طلاسيله ورمك حل وتليينی جاره‌سنه باقملو در

LINOTTE. Petit oiseau de plumage gris *T.* كتان قوشی

LINTEAU. Pièce de bois qui se met au-dessus de l'ouverture d'une porte, pour soutenir la maçonnerie *A.* خشب الساكف *P.* چوب بالای آستان *T.* اوست ايشك تحته‌سی || Ce bois n'est bon qu'à faire des linteaux بو آغاج انجق اوست اشك تحته‌لری ياپلمغه صالحدر

LION, fém. **LIONNE.** Animal féroce *A.* اسد pl. آساد - هزبر pl. هزابر - ليث pl. ليوث *P.* شير *T.* آرسلان || Le rugissement d'un lion *A.* زئير - نئيم - زمزمهٔ اسد *P.* غرّش شير *T.* آرسلانك كوموردیسی Un lion rugissant *A.* ليث مزئر *P.* شير غرين - شير غرّان *T.* كوموردنجی آرسلان - La femelle s'appelle *A.* لبوة pl. لبوات *P.* شير ماده *T.* ديشی آرسلان - On dit figur. d'un homme brave, que c'est un lion.

امرار مصقلۀ تصحیح ایتمک - اصلاح وتصحیح ایتمک

LIME. Sorte de petit citron qui a une eau fort douce *A.* طاتلو لیمون *T.* لیموی شیرین *P.* لیمون حلو

LIMER. Polir, couper avec la lime *A.* سحل - برد *P.* ساویدن *T.* اکه‌لمک || Limer un canon طوبی اکه‌لمک une grille de fer دمور قفسنی اکه‌لمک - Il se dit figur. des ouvrages d'esprit. V. Lime.

Limé. *A.* مبرود *P.* ساویده *T.* اکه‌لنمش

LIMIER. Sorte de chien de chasse *A.* کلب صیّاد *P.* سگ شکاری *T.* آوجی کوپک || Dresser un chien pour en faire un limier کلبی صید ایچون تضریه ایتمک - کوپکی آوه آلشدرمق

LIMITATIF. Qui limite *A.* محدّد *P.* حدّ نهنده *T.* حدودلییجی

LIMITATION. Fixation, restriction *A.* محدودیّت - حدّ - حصر *P.* تعیین حدّ وپایان *T.* حدود قویمه || On lui a donné un pouvoir sans limitation فلانه بلا حدّ وحصر رخصت رخصت نا محدوده ویرلمشدر - ویرلمشدر Il peut rentrer dans sa terre sans aucune limitation de temps تحدید وقت اولنمقسزین ملکنه عودت ایلمکه مأذوندر

LIMITER. Donner des limites *A.* تحدید *P.* حدود بستن *T.* حدود قویمق || Limiter une province بر مملکتی تحدید ایتمک - Il se dit aussi en parlant du prix des choses, du temps, du pouvoir *A.* تحدید - تعیین الحدّ *P.* حدّ نهادن *T.* حدود قویمق || On a limité le prix de ces denrées اشبو ذخایرک بهاسی تحدید اولنمشدر On ne lui a point limité le temps de son voyage ایده‌جکی سفرک مدّتی تحدید اولنمامشدر رخصتی Il ne peut souffrir qu'on limite son pouvoir حصر وتحدید اولندیغنی چکه‌مز

Limité. *A.* محدود - منحصر *P.* حدّ بسته *T.* حدودلنمش

LIMITES. Les bornes qui séparent un territoire, un État d'avec un autre *A.* pl. حدود pl. تخوم pl. ارف *P.* مرز *T.* سنور || Les montagnes, les rivières sont les limites naturelles des pays Les ممالک واقطارک حدود طبیعیّه‌سی جبال وانهار در limites de la France et de l'Espagne فرانسه ایله اسپانیا بیننده حدود Étendre, reculer les limites d'un État توسیع دائرۀ حدود - حدود ایتمک تمدید حدود Les commissaires qui travaillent au réglement des limites قطع حدود خصوصنده سعی واهتمام امرتحدیده مأمور اولان مباشرین - ایدن محدّدین Le Rhin, la mer, les Alpes et les Pyrenées étaient les anciennes limites des Gaules غالیا اسمیله معروف اولان قدیمی فرانسه‌نک تخوم وحدودی رین نهری ودریا وآلپس وپیرنه طاغلری ایدی - Figur. || Il a franchi les limites de sa puissance حدّ حکومتنی تجاوز ایلدی C'est un homme qui ne donne point de limites à ses désirs رغبات نفسه اصلا وقطعا تعیین حدّ وحصری حدود ایتمز بر آدمدر Une ambition sans limites حدّ واندازه‌دن خارج - یوق حرص نام وشان

LIMITROPHE. Qui est sur les limites *A.* متاخم - حدید *P.* همحدود - همرز *T.* سنورداش || Pays limitrophes موارف حدودک قرب وجوارنده terres همحدود اولان مملکتلر Cette province est limitrophe de l'Allemagne بو کائن اراضی مملکت آلمانک حدید وموارفیدر

LIMON. Boue, terre détrempée *A.* صلصال - ثراء - ترنوق *P.* خره - غریزن *T.* بالچق - کل || Dieu forma Adam du limon de la terre خلق الله آدم من الصلصال Quelques poissons se tiennent dans le limon بالقلرک بعضیسی بالچق ایچنده تعیش Ce fleuve traîne beaucoup de limon بو چای وافر کل ایدرلر - Le limon qui reste sur les terres inondées par le Nil سورر s'appelle *A.* طین الابلیز *T.* طین ابلیس

LIMON. Sorte de citron qui a beaucoup de jus *A.* لیمون *P.* لیمو *T.* لیمون

LIMONADE. Boisson qui se fait avec du jus de limon, de l'eau et du sucre *A.* مشروب اللیمون *P.* شربت لیمو *T.* لیمون شربتی || La limonade est rafraîchissante لیمون شربتی مبرّد در Boire un verre de limonade بر قدح لیمون شربتی ایچمک

LIMONEUX. Bourbeux *A.* ثریّة - کثیر الصلصال *P.* خره‌ناک *T.* کللو - بالچقلو || Terre limoneuse ارض ثریّة - ارض ثریا - خره‌ناک - زمین کللو طپراق -

LIMONIER. Arbre qui porte les limons *A.* شجرة اللیمون *P.* درخت لیمو *T.* لیمون آغاجی

LIMOUSIN. Il se dit d'une espèce de maçons qu'on emploie à faire des murailles avec du moellon et du mortier *A.* سیّاع *P.* گلکار - گلیگر *T.* بالچق صوایبجی

LIMOUSINAGE. Ouvrage que font les limousins *A.* مطیّن *P.* بالسیاع *T.* با کهگل پرداخته || Ce bâtiment n'est que du limousinage بالچق ایشی بکپاره بالچق ایشی بر بنا در

la profondeur de l'eau *A.* بلد *P.* مقياس آب *T.* اسقنديل

Ligne, se prend en termes de Généalogie, pour la suite des descendans d'une race *A.* سلك الانساب || Ligne directe, droite سلك الانساب بالطول collatérale سلك الانساب بالعرض Henri IV descend de S. Louis en droite ligne فلان قرال انساب بالطول سلكندن اولدرق فلان قرالك نسب بالعرض Les héritiers en ligne collatérale احفادندندر جهتيله وارث اولنلو

Lignée. Race *A.* ذريّت *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Il est mort sans laisser de lignée بى- بلا ذريّة وفات ايلدى زه وزاد وفات ايلدى

Ligneux. De la nature du bois *A.* خشبيّ الكيفيّة- خشبيّ *P.* چوب گونه- چوبى *T.* آغاجسى || Fibres ligneuses الياف خشبيّة الكيفيّة

Ligue. Union de plusieurs États, pour se défendre ou pour attaquer *A.* رابطة الاتّحاد *P.* هم پيمانى- پيوند يكجهتى *T.* برلشمه- عهدلشمه || Ligue defensive شروط تدافعى حاوى offensive رابطهٔ اتّحاد شروط تعرّضى متضمّن رابطهٔ اتّحاد puissante رابطهٔ قويّهٔ اتّحاد بينهماده Faire ligue ensemble رابطهٔ اتّحادى عقد رابطهٔ اتّحاد ايتمك Rompre une ligue نقض وشكست ايتمك Ce prince est entré dans la ligue سلك اتّحاده- بو پادشاه رابطهٔ اتّحاده لحوق ايلدى رابطهٔ اتّحاددن تسليك اولندى Il s'est détaché de la ligue دائرهٔ اتّحاددن چيقدى- منفكّ اولدى

Il se dit aussi du complot que des particuliers font ensemble pour quelque dessein *A.* محالفة على- معاقدة على الشرّ فساد اوزرنده برلشمه *T.* همزبانى براى فساد *P.* الفساد || Dans cette ville, dans cette compagnie il s'est fait une ligue بو بلده وبو طايفه ايچنده شرّ وفساده دائر بر كونه معاقده صورتيافته اولمشدر

Liguer. Unir dans une même ligue *A.* ادخال فى سلك الاتّحاد *P.* در پيوند همپيمانى بستن *T.* برى برلريله اتّحاده باغلمق || Il a ligué tous les princes Chrétiens contre les Algériens دول نصارانك جملهسنى جزايرلو عليهنه اولدرق سلك اتّحاده ادخال ايتدردى

Se liguer. *A.* عقد الاتّحاد *P.* عهد وپيمان بستن- پيمان يكجهتى بستن *T.* عهدلشمك- برلشمك || Toute l'Italie se ligue pour la défense de sa liberté اتاليالونك جملهسى سربستيّتلرينك محافظهسى خصوصنده عقد اتّفاق ايتمشلر در Les vassaux se liguèrent contre leur seigneur تابعين متبوعلرى عليهنه عقد اتّحاد ايلديلر

Ligué. *A.* عقيد على *T.* عهدلشمش *P.* همپيمان متّحد فساد اوزرنده *T.* همزبان فساد *P.* حليف على الشرّ- الشرّ برلشمش

Lilas. Sorte d'arbre *A.* بلخيّة- بهرامج *P.* بهرامه- گل *T.* ليلاق موش || Lilas blanc, rouge بياض ليلاق قرمزى ليلاق

Limace, **Limaçon.** Sorte d'insecte rampant *A.* حلزون *P.* گرهتن *T.* سموكلو بوجك

En termes d'Anat. Limaçon, se dit de cette partie osseuse du labyrinthe de l'oreille qui a la forme d'une coquille de limaçon *A.* غضروف حلزونيّ الصلاخ *P.* كرجن گرهتنگونه در قولاق دليكى ايچنك قيورقلو كمرتلكى *T.* سوراخ گوش

On dit, Un escalier en limaçon, pour dire, un escalier qui tourne autour d'un noyau *A.* سلّم متحوّى *P.* نردبان گرده پيچ *T.* طولاشق نردبان

Limaille. Les petites parties du métal que la lime fait tomber *A.* سحالة- برادة *P.* سونش- سپوسه- بيرزد *T.* اكنتى || Limaille d'acier, de fer چليك ودمور برادهسى d'or, d'argent آلتون وكومش اكنتيسى

Limbe, en termes de Mathématique, signifie, bord *A.* شفر- شفرهٔ آلت *P.* لب *T.* كنار || Le limbe d'un instrument شفرة

En termes d'Astronomie, le bord extérieur du soleil et de la lune *A.* حاجب- قرن *P.* ابرو *T.* قاش || Le limbe supérieur du soleil قرن الشمس شمسك جانب اعلاسى l'inférieur حاجب شمسك طرف اسفلى

Limbes. Le lieu où étaient les âmes de ceux qui étaient morts en la grâce de Dieu avant la venue de Notre-Seigneur *A.* برزخ الاعزّة الكرام || Jesus-Christ, après sa mort, tira des limbes les partiarches, les prophètes, etc. حضرت عيسى افندمز بعد الوفات ائمّهٔ كرام وانبياى عظام واصحاب خيرات ومبرّاتك ارواحنى عالم برزخدن اخراج ايلدى

Lime. Instrument de fer qui sert à polir les métaux *A.* مبرد- مسحل *P.* سوهان- سوهن *T.* اكه || Grosse lime مبرد كبير بوكا اكه ايله صيقل ويرلمك Il faut polir cela avec la lime ‒ Figur. || Passer, repasser la lime sur un ouvrage d'esprit, c'est-à-dire, le corriger, le polir بر تأليفه امرار مسحل- لازمدر

|| Ce cercle a quinze pouces huit lignes de diamètre بو دائره‌نك قطری اون بش پرمق وسکز خطدر

En termes d'écriture et d'impression, c'est toute l'écriture qui est sur une ligne droite dans une page *A.* سطر pl. سطور *T.* سطر || Il y a tant de mots à chaque ligne, et tant de lignes à chaque page هر بر سطرده شو قدر الفاظ وهر بر صحیفه‌ده هر بر سطر شو قدر الفاظی وهر بو- شو قدر سطور وار در صحیفه شو مقدار سطوری مشتملدر Il écrit assez bien, mais il ne fait pas ses lignes droites هب ایوجه حسن خطی وار در انجق سطوری راست ومستقیم یازمز

Il se dit aussi figur. *A.* سلك *P.* راه *T.* یول || C'est un homme qui a toujours marché sur la même ligne, pour dire, qu'il s'est fait des principes de conduite, qu'il a constamment suivis دائما سلك واحد اوزره سلوك ایدر qui s'est tracé une ligne dont il ne s'est jamais écarté اتخاذ ایلدیکی مسلکدن اصلا انحراف ومفارقت ایتمدی

On dit, Mettre en ligne de compte, pour dire, employer dans un compte محسوب ایتمك - سلك حسابه ادخال ایتمك

On dit aussi, Écrire, mettre, tirer une somme hors ligne, pour dire, l'écrire à la marge هامش ورقده ثبت وتحریر ایتمك - حاشیه‌ده اشارت ایتمك

Ligne, se dit aussi d'une ficelle dont les ouvriers se servent, pour dresser leurs ouvrages *A.* مطمار *P.* شاقل *T.* چرپی || Tirer une muraille à la ligne دیواری چرپی‌یه ایپی Marquer le bois à la ligne دیواری چرپیلمك - چکمك خشبه‌یی مطمار ایله چیزیلمك Planter des arbres à la ligne اشجاری مد مطمار ایله غرس ایتمك

Il se dit aussi d'un instrument de pêche composé d'un cordon ou d'un hameçon qu'on amorce *T.* اولطه || Pêcher à la ligne اولطه ایله بالق آولامق

En termes de guerre, il signifie, rangée *A.* صف pl. صفوف *P.* رده - رسته *T.* صره || Toute l'armée était campée sur trois lignes اردونك مجموعی صفوف ثلثه اوزره قونمشیدی L'armée marchait sur deux lignes عسکر ایکی صف اوزره یوریلیدی Il mit toutes ses troupes en bataille sur deux lignes زیر ادارهسنده اولان عسکرك مجموعنی هنگام مقابله‌ده ایکی صف اوزره ترتیب ایلدی Celui qui commandait l'aile droite de la première ligne صف اولك جناح یمینی ادارهسنه مأمور اولان کشی La première ligne des ennemis fut entièrement défaite اعدانك صف اولی کلیا رهین شکست وهزیمت اولمشدر La première ligne plia عسکرك صف اولی متوجه سمت رجعت اولمشدر - Il se dit aussi des armées navales || L'amiral étendit ses vaisseaux en haute mer sur une même ligne زیر ادارهسنده اولان دوننما باشبوغی سفینه‌لری صف واحد اوزره تمدید ایتدردی La première ligne de l'armée navale s'était avancée au-delà du cap دوننمانك صف اولی بورونك اوته طرفنه کچدی - بورونی آشوردی

On appelle Vaisseaux de ligne, les grands vaisseaux de guerre *T.* قپاق قالدرر سفینه‌لر

Il signifie aussi, retranchement *A.* مترس pl. متارس *P.* مترس *T.* مترس || Travailler aux lignes مترس احداثنه سعی مترسلره صولت attaquer مترسلری اورمق former مترس خندقلرینی طولدرمق combler وهجوم ایتمك - On appelle Lignes de circonvallation, les retranchemens dont une armée enferme son camp, pour empêcher qu'on ne jette du secours dans la place qu'elle assiége *T.* استحکاماتك صره دائرا ما - صره واردی چوره‌لمه مترسلر- واردی دورهسی - دار مترسلر صرهسی Et lignes de contrevallation, les retranchemens que l'on fait contre une place assiégée, pour empêcher les sorties des assiégés قلعه‌نك قارشوسنده چب چوره طولاشدرلمش خندق ومترسلر صره‌لری - Et lignes de communication, les retranchemens que l'on tire d'une tranchée à l'autre, pour la communication des soldats et des travailleurs *A.* متارس المواصلة *T.* نفرات عسکریه‌نك بری برلریله قاوشمه‌لرینه مدار اولجق مترسلر - Et lignes de défense, une ligne que l'on conçoit tirée depuis l'angle de défense jusqu'à la pointe du bastion, pour défendre le fossé *T.* خندقلری حمایت ایده‌جك مترسلر صرهسی

Ligne Équinoxiale, ou simplement, La ligne, est ce cercle de la sphère qui s'appelle autrement Équateur *A.* مدار الاستوا || Les peuples qui sont sous la ligne مدار استوا تحتنده متمکن اولان ملل واقوام Quand on passe la ligne مدار استوایی لدی العبور

On appelle en termes de Marine, Ligne de sonde, un long cordeau à l'extremité duquel on attache du plomb pour mesurer

مطالعه‌یه مشغول اولدیغنده لهب ولعب ایله امرار وقت ایدر. — On dit aussi, Au lieu que... || Il ne songe qu'à son divertissement, au lieu qu'il devrait veiller à ses affaires كندو امورینه مشغول اولمق اقتضا ایدر ایكن تفرّجدن غیری امورینه مشغول اولدیغنده ـ هیچ بر شیئه صرف ذهن ایتمز وقتنی تفرّجدن غیری شیئه صرف ایتمز

LIEUE. Mesure de distance d'un lieu à un autre *A.* میل pl. امیال *P.* میل *T.* میل || Les lieues communes de France sont de deux mille deux cent quatre-vingt-deux toises فرانسدنك میل عادیسی ایكیبیك ایكییوز سكسان ایكی ذراعدن عبارتدر Une lieue de chemin بر میل مسافه یول Faire tant de lieues par jour كونده شو قدر میل طریق قطع ایتمك

On dit proverb. En être à cent lieues, à mille lieues, pour dire, que ce qu'on pense, que ce qu'on dit est fort éloigné du fait صد هزار فرسنگ دور ـ فرسنگ فرسنگ بعید اولمق وبعید اولمق

LIEUR. Celui qui lie des bottes de foin, des gerbes de blé *A.* رابط الحزمة *P.* دسته بند *T.* دمت باغلییجی

LIEUTENANCE. La charge, l'office de lieutenant *A.* قیام بالمقام *P.* جا نشینی ـ قائممقامی *T.* قائممقاملق || On lui a donné la lieutenance générale de cette province بو مملكتك قائممقاملغی عهده‌سنه حواله اولندی

LIEUTENANT. Qui tient le lieu, la place d'un autre *A.* قائم بالمقام *P.* جانشین *T.* قائممقام

En termes d'art milit. C'est un officier qui est immédiatement sous un autre officier en chef, et qui en tient la place en son absence *A.* عاقب *T.* ملازم || Lieutenant colonel du régiment de... فلان عسكر آلاییی ضابطنك ملازمی Il y a quatre lieutenants généraux dans cette armée بو اردوده درت نفر سرعسكر ملازملری وار در

LIEUTENANT CIVIL. Celui qui connaît des causes civiles en l'absence du juge *A.* نایب المناب ـ نوّاب pl. نایب *P.* نایب *T.* جایگیر خدمت نیابت || Lieutenant du bailli حاكمك نایبی

LIÈVRE. Animal sauvage, fort vite et fort timide *A.* ارنب pl. ارانب *P.* خرگوش *T.* طاوشان || Chasser le lièvre صید ارنب ایتمك ـ طاوشان آولمق Courre le lièvre طاوشانی قوغالمق — C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الارنب

LIGAMENT. T. d'Anat. Il se dit de certains tendons qui servent à attacher quelque partie du corps à une autre *A.* رباط pl. رُبُط || Les ligamens du foie, de la matrice, des os de la cuisse ربط الكبد وربط الرحم وربط عظام الفخذ

LIGAMENTEUX. T. de Botan. Il se dit des plantes dont les racines sont entortillées en manière de cordage *A.* ذو الاطناب *P.* ریشه دار *T.* كوكی صچاقلو

LIGATURE. Bande dont les chirurgiens serrent le bras, le pied, pour faire l'opération de la saignée *A.* لفافة pl. لفایف *P.* بند ـ پیچه *T.* صارقنی || Serrer la ligature شدّ لفافه ـ صارقی‌یی پكشدرمك ـ ایتمك lâcher ارخای لفافه ایتمك صارقی‌یی كوشتمك

Il se dit aussi de la manière de lier avec cette bande *A.* فنّ الربط اللفایف *P.* فنّ پیچه پردازی ـ فنّ بند پردازی *T.* صارقیجیلك || C'est un chirurgien qui entend bien les ligatures فنّ ربط لفایفه واقف بر جرّاحدر Il a composé un traité des ligatures فنّ ربط لفایفه دائر بر رساله تألیف ایلدی

LIGNAGE. Race, famille *A.* عرق pl. عروق ـ نسل pl. انسال *P.* صوی *T.* تبار || Un homme de haut lignage بر كریم العرق عالی تبار ـ عرق عالی صاحبی ـ آدم Tous ceux de son lignage عرقندن منشعب اولنلرك جملەسی Ils sont de même lignage جملەسی نسل واحددندر

LIGNE. Trait simple, considéré sans largeur et sans profondeur *A.* خط pl. خطوط *T.* چیزكی || Ligne droite خطّ مستقیم courbe خطّ منحنی perpendiculaire خطّ عمودی spirale خطّ متحوّی Deux Lignes parellèles خطّین متساویین Deux lignes qui se coupent خطّین متقاطعین Tirer une ligne d'un point à un autre بر محلّدن محلّ آخره قدر تمدید خط كشیده ـ بر خطّ ترسیم ایتمك Tracer une ligne ایتمك چیزمك ـ قلمق — Ligne méridienne. Celle qui marque le méridien dans le lieu où elle est tracée *A.* خطّ نصف النهار — Ligne horizontale. Une ligne parallèle à l'horizon *A.* خطّ متساوی بالافق

On appelle aussi Ligne, les traits ou plis du dedans de la main *A.* خطّ الكف pl. خطوط الكف ـ سرّ pl. اسرار *P.* خط كف دست *T.* ال آیاسی چیزكیسی || Les charlatans qui se mêlent de chiromancie, observent les lignes de la main علم كف ادّعاسنده اولان لافزنلر ال آیاسی چیزكیلرینه باقرلر — Et une certaine mesure qui est la douzième partie d'un pouce

dire, de bonne part بو خبر شایان وثوق واعتماد اولدجق محلّندن ـ موثوق ومعتبر طرفدن ـ محلّدن اخذ اولندی ـ اخذ اولندی — Il se dit aussi, d'un endroit désigné, indiqué || Quand je serai sur le lieu محلّنه واردیغمده Nous irons sur les lieux محلّنه واره جغز — Il signifie aussi, occasion, sujet || Il y a lieu de faire cela بو ایشی ایشلمنک محلّ مناسبیدر Nous verrons s'il y a lieu de vous faire payer مطلوبکی ادا ایتدرمنک محلّی وارمیدر یوقمیدر ملاحظه ایده جکز Il n'y a pas lieu de craindre, de douter, d'espérer محلّ خوف وخشیت ومحلّ شکّ واشتباه ومحلّ امّید دکلدر

Il se dit aussi par rapport à la situation *A.* موقع pl. مواقع — امکنة pl. مکان ـ محلّ ـ ارض *P.* جایگاه *T.* یر || Lieu agréable موقع لطیف ـ موقع دلارا élevé موقع مرتفع émi-nent محلّ رفیع bas محلّ منخفض ـ ارض مطمئن ـ آلچق désert ارض قفره affreux موقع موحش solitaire چول یر ـ ارض قفره ـ یر inhabité تنها یر ـ محلّ منفرد ـ ارض غیر مسکون ـ شنلکسز particulier محلّ خاصّ public محلّ عامّ Lieux sombres یر souterrains قره کولق یرلر ـ امکنهٔ مظلمه مواقع تحت الارض Un lieu d'assemblée یر آلتی محللر ـ زیر زمینلر ـ محلّ de récréation جمعیّت یری ـ جمعیتگاه ـ جمعیّت محلّ سیر یری ـ نزهتگاه ـ تفرّجگاه ـ مسیره ـ التفرّج Voici un beau lieu بر محلّ جانفزا ـ اشته بر موقع دلگشا C'est le plus beau lieu du monde الطف مواقع کافهٔ جهاندر Lieu où l'on rend la justice عدالتگاه ـ محکمه ـ محلّ عدالت En quelque lieu qu'il aille هر نه محلّه کیده جک اولور ایسه — On appelle Les saints lieux, les lieux de la Terre Sainte اراضئ مبارکه یی || Visiter les saints lieux اراضئ مبارکه ـ امکنهٔ مبارکه ـ زیارت ایتمک — On dit proverb. d'un homme qui ne possède rien, qu'il n'a ni feu ni lieu یری یوردی بللوسز کندوده ـ نه یاقه جق اوجاق نه اوتوره جق مکان وار در

On appelle Un asile, un lieu de franchise *A.* دار الامان *P.* جای امان *T.* صیغنه جق یر || Les maisons des ambassadeurs sont des lieux de franchise ایلچی قوناقلری دار الاماندر

Et mauvais lieux, les maisons de débauche *A.* خابور ـ مواطن الفسوق *P.* جای رسوایی *T.* رسوایلق یرلری

Il signifie aussi, place, rang *A.* مقام *P.* جا *T.* یر || Il tient le premier lieu مقام اوّلده در Chaque créancier viendra en son lieu هر بر آلده جقلو تخصیص اولندیغی مقامده نوبته کیره جکدر

Subrogé en son lieu et place فلاننک مقامنده قائم — On dit au Palais, Être au lieu et place de quelqu'un, pour dire, avoir la cession de ses droits et actions بر کمسنه نک مقامنده اولمق ـ بر کمسنه یه بدل اولمق

On dit, En premier lieu, en second lieu, en dernier lieu, pour dire, premièrement, secondement, enfin اوّلاً وثانیاً وبالآخره

On appelle, en termes de Rhétorique, Lieux communs, les sources générales d'où un orateur tire des pensées et des preuves *A.* موارد الکلام ـ مآخذ الکلام

Et certains traits généraux qui peuvent s'appliquer à tout *A.* تعبیرات مطلقة || Il a commencé l'éloge de ce magistrat par un lieu commun sur la justice بو حاکمک مدح وستایشی مقدّمه سنی عدالته دائر بعض تعبیرات مطلقه بسطیله بدا ایلدی Ses sermons ne sont que des lieux communs فلاننک نطق ایلدیکی موعظه لر تعبیرات مطلقه دن عبارتدر

Il se dit aussi, des choses usées et triviales *A.* عبارات مطّردة || Il ne se dit que des lieux communs کلامی عبارات مطّرده دن عبارتدر

Lieux, signifie aussi, latrines. V. ce mot.

Tenir lieu de, signifie, suppléer, remplacer *A.* بدل ـ عوض *P.* بدل گشتن *T.* فلاننک مقامنده اولمق ـ یرینی طوتمق ـ بدل اولمق || Cela lui tient lieu de tout بوشئ هر شیئک بدل اولور ـ یرینی طوتار Cette terre lui tiendra lieu de toutes les sommes qui lui sont dues بو چفتلک آلده جغی اولان اقچه نک جمله سنه بدل اولور Il vous tient lieu de père پدرکه بدل اولور ـ فلان کس پدرک مقامنده در

Au lieu de, À la place de *A.* بمقامه ـ بدلاً منه *P.* بجایش *T.* یرینه || Que mettez-vous au lieu de cette période que vous avez ôtée? رفع ایلدیککک فقره نک یرینه نه قورسک Un tel officier servira au lieu d'un autre فلاننک یرینه آخر بر کمسنه خدمت ایده جکدر Au lieu de celui que j'attendais, il est venu un homme de sa part منتظر ورودی اولدیغم کمسنه نک یرینه طرفندن مرسل بر آدم کلدی — Il marque aussi opposition || Au lieu de secourir son ami, il l'a trahi دوستنه اعانت ـ دوستنه اعانت ایده جکنه خیانت ایلدی Il dissipe tout son bien, au lieu de l'augmenter مالنی تکثیر یرینه اتلاف ـ تکثیر ایده جکنه اسراف وتبذیر ایدر Au lieu d'étudier, il ne fait que se divertir واسراف ایدر

Lier les mains derrière le dos اللری آرقده ربط ایتمک -
تکتیف ایادی ایتمک Lier les pieds شدّ اقدام ایتمک
- آیاقلری محکم باغلمق Lier un homme à un arbre بر
کمسندیی آغاجک برینه ربط ایتمک - On dit par analogie,
Lier les idées, les phrases, les pensées معانی وفقرات وافکاری
یکدیگره ربط ایتمک les parties d'un discours اجزای کلامی
بری برلرینه ربط ایتمک - Figur. || C'est le sang et l'amitié
qui les lient بو ایکی کشینک بینلرینی ربط ایدن علاقهٔ
قرابت ورابطهٔ محبّتدر

Lier un furieux, lier un fou A. تقیید P. بند کردن -
در زنجیر کردن T. بوقاغی‌یه اورمق || Il est devenu fou,
on l'a lié جنونه مبتلا - تجنن ایتمکله در زنجیر ایتدیلر
اولمغله قید وبند ایتمشلر در

Il signifie aussi, faire un noeud A. عقد P. گره - بندیدن
بستن T. دوکملمک || Lier les cordons de ses souliers آیاق
قابنک شریدینی عقد ایتمک - Figur. || Lier amitié avec
quelqu'un ربط - بر کمسنه ایله عقد رابطهٔ محبّت ایتمک
شیرازهٔ حبّ وموالات ایتمک Lier conversation عقد رابطهٔ
محاوره ایتمک Lier commerce, société عقد تجارت وعقد
شرکت ایتمک

On dit dans le langage de l'Écriture, Lier et délier, pour
dire, refuser, ou donner l'absolution A. فسخ وقید - حلّ وعقد
P. بستن وگشادن T. جوزمک وباغلمق || Notre-Seigneur
a dit à ses apôtres, Ce que vous aurez lié sur la terre, sera
aussi lié dans le ciel حضرت عیسی افندمز حواریّون کرامه
بیورمشکه روی ارضده هر نه که عقد ایده‌جک اولور
ایسه‌کز سماده دخی معقود در - Se lier avec quelqu'un, si-
gnifie figur., former une liaison avec lui A. عقد الاتّفاق -
اتّحاد P. شیرازهٔ یکجهتی بستن T. برلشمک

On dit, qu'une sauce, qu'une composition se lie, qu'elle est liée,
quand elle s'épaissit en cuisant A. انعقاد P. بستن T. قوامه
کلمک || Il faut remuer ce sirop, jusqu'à ce qu'il se lie
بو سیروبی منعقد اولنجیه قدر قارشدروب صارصمق
اقتضا ایدر

Il signifie aussi, astreindre A. قید P. بندیدن T. باغلمق
|| Qu'est-ce qui vous lie? سکا موجب قید اولان شئ ندر
Les paroles, les contrats lient les hommes مواعید ومقاوله سندلری
آدمی قید ایدر Être lié par sa parole, par un serment بر
- کمسنه ویردیکی سوز وایتدیکی یمین ایله باغلنمق
مقیّد اولمق - On dit aussi, Se lier par un serment, un voeu
باغلنمق - قید یمین وقسم وقید نذر ایله مقیّد اولمق

Et joindre, unir A. الصاق - وصل P. بهم پیوستن T.
بری برینه باغلمق - بری برینه یاپشدرمق - اولاشدرمق
|| La chaux et le ciment lient les pierres کرج وخراسان
احجاره وسیلهٔ الصاق اولور - احجاری وصل والصاق ایدر
Il faut mettre quelque chose dans cette composition, pour lier les
ingrédiens بو ترکیبک ایچنه اجزانک التصاقنه مدار
اوله‌جق بر شئ قاتلمق اقتضا ایدر - On dit aussi, Lier les
lettres بری - حروفی بری برلریله ربط والصاق ایتمک
برلرینه اولاشدرمق

Lié. A. مربوط P. بسته T. باغلنمش A. مقیّد P. در زنجیر
T. باغلو - بوقاغیلو A. معقود P. گره بسته - بندیده T. دوکملنمش
A. ملصوق P. بهم پیوسته T. اولاشدرلمش || On l'a mené
pieds et poings liés فلانی مقیّداً ومغلولاً کتوردیلر Un discours
bien lié حسن رابطه ایله مربوط بر کلام

LIERRE. Sorte d'arbrisseau grimpant A. لبلاب - عشقة -
قسّوس P. برشن T. صارمشق || Petit lierre عشقهٔ صغیره
Couronne de lierre اغصان عشقه‌دن مصنوع بر اکلیل Le
lierre s'attache aux murailles شجر لبلاب دیوار اوزرینه
صارمشور

Lierre terrestre. Plante A. قسّوس الارض T. یر صارمشغی

LIEU. L'espace qu'un corps occupe A. مکان pl. امکنة P.
جا T. یر || Tout corps occupe un lieu هر جسم بر مکانی
محیطدر Changer de lieu تبدیل مکان ایتمک Un corps ne
peut naturellement être en même temps en plusieurs lieux بر
جسم زمان واحدده امکنهٔ عدیده‌ده موجود اولمق بالطبع
محالدر

Il se dit aussi d'un espace pris absolument A. محلّ pl. محالّ
P. جا T. یر || Petit lieu محلّ تنگ وصغیر vaste محلّ واسع
- Et de l'endroit, du temps convenable de dire, de faire quelque
chose || Ce n'est pas ici le lieu de parler de cela بو طرفده بوکا
دائر صحبتک محلّی دکلدر Nous en parlerons en temps et
lieu بوکا دائر وقتنده ومحلّنده شویلشورز J'ai parlé de ce-
la en son lieu بونی محلّنه سویلدم Ce n'est ni le temps ni
le lieu بو ماده‌نک وقتی ویری دکلدر - On dit, J'ai ap-
pris cela de bon lieu, cette nouvelle vient de bon lieu, c'est-à-

LICITATION. T. de Jurisp. Vente au plus offrant d'un immeuble, qui appartient en commun à plusieurs personnes, et qui ne peut se partager *A.* مزاد الملك المشاع ‖ Vendre une maison par licitation بر خانه‌یی شایعاً تصرّفنده مبنی مزاده شایعاً تصرّف اولنان خانه‌یی بیع من یزید - ویرمك شایعاً تصرّف اولنان ایلـه صاتمـق Contrat de licitation ملكك بالمزایده فروختنه دائر عقد اولنان مقاوله سندی شرعـاً - مباح - حلال

LICITE. Qui est permis par la loi *A.* *T.* روا داشتهٔ شریعت *P.* مقارن بمساغ الشرعیّ - جائز حلال شیء ‖ Ce n'est pas une chose licite شریعتـه اویغون اول دكلدر On demande s'il est licite de faire telle convention مقولـه شرط ومعاهـده انعقادینه مساغ شرعی وارمیدر دیو - اول مقوله معاهده حلالمیدر دیو سؤال اولنور - سؤال اولنور بویلـه بـر شرطـك انعقادینـه اباحـت شرعیّـه وارمیـدر دیو استفتا اولنور

LICITER. T. de Jurisp. Mettre à l'enchère un immeuble, qui appartient à plusieurs copropriétaires *A.* بیع بالمزایدة الملك المشاع ‖ Faire liciter une maison شایعـاً تصرّف اولنـان خانه‌یی بالمزایده فروخت ایتدرمك

LICOL ou **LICOU.** Lien de cuir ou de corde, que l'on met autour de la tête des chevaux, pour les attacher *A.* رسن pl. ارسان - زمام pl. ازمّة *P.* افسار - فسار - مهار *T.* یولار ‖ Mener par le licou یولار ایله چكوب كوتورمك

LICORNE. Sorte d'animal. V. Rhinocéros.

LICORNE DE MER ou **RHINOCÉROS DE MER.** Sorte de cétacé qui porte une corne sur sa mâchoire *A.* كركـدن - حریـش بحریّ *P.* كركدن آبی *T.* دكز كركدانی

LIE. Ce qu'il y a de plus grossier dans une liqueur, et qui va au fond *A.* ثفل - ثافل - عكر *P.* درد *T.* پوصه - چوكنتی - شراب طورطیسی - نطل خمر - ثافل خمر ‖ Lie de vin طورطی - شرابی ثفلنه قدر فوچیدن چكمك Tirer du vin jusqu'à la lie

On dit figur. La lie du peuple, pour dire, la plus vile populace *A.* خسالة الناس - اراذل النـاس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی ‖ Il n'y a que des gens de la lie du peuple qui aient ces sentimens-là بو كونه افكار اراذل ناسـه مخصوص خسالهٔ C'est un homme de la lie du peuple اولان احوالدندر قومدن بر حریفدر

LIÉGE. Espèce de chêne dont l'écorce est spongieuse et légère *T.* منتار آغاجی - Il se dit aussi de l'écorce de cet arbre *T.* منتار

LIÉGER. Garnir un filet de morceaux de liége *T.* آغـی بالقچی آغنه منتار دوزمك - منتارلمق

LIEN. Ce qui sert à lier *A.* رباط pl. رُبط *P.* پیوند *T.* باغ دمور - رباط آهنین Un lien de fer رباط قوی ‖ Un fort lien باغ اكین دمتنـك باغـی Le lien d'un gerbe Il faut retenir cela avec des liens بو شیئی ربط اكیـده ایله تشدید ایتملو پیونـد *P.* علایق pl. علاقـة - روابط pl. رابطة *A.* Figur. - در رابطـهٔ *T.* ایلیشـكـ ‖ Le lien du mariage, le lien conjugal رابطهٔ زوجیّت - ازدواج C'est un lien sacré, un lien indissoluble بر رابطهٔ مباركهٔ ممتنع الانفساخدر علاقهٔ Lien d'intérêt پیوند مهر ومودّت - علاقهٔ محبّت d'amitié غرض ومصلحت Les liens du sang et de la nature روابط نسبیّة وفطریّـة ‖ Il a rompu tous les liens qui l'attachaient à la terre, pour s'unir à Dieu dans le ciel عرش اعلاده مظهر قربیّت حضرت ربّ العزّت اولمق فكریله كافهٔ علایق دنیویّه‌دن منقطع اولمشدر

Il se dit aussi, de la corde ou chaîne dont un prisonnier est attaché *A.* قید pl. قیود - اسار pl. اسر - سلسلة pl. سلاسـل *P.* بند - زنجیر *T.* بوقاغی - زنجیر ‖ Il était dans les liens قید وبند ایله مقیّد ایدی L'ange tira Saint Pierre des liens ملك حضرت پتروسی سلاسل وقیوددن تخلیص ایلدی Briser, rompre ses liens بر كمسنـه مقیّـد اولدیغـی سلاسـل - شكسـت ایتمك - وقیودی نقض وكسر ایتمك ‖ Il se dit aussi figur. et surtout en parlant des amants ‖ Il trouve ses liens bien doux متحمّـل اولدیغـی زنجیر علاقـه ومحبّتـك متحمّل اولدیغی - باربنی نفسنه شیرین ولطیف عدّ ایدر سلاسل عشق ومحبّتك ثقلتی عندنده عین نعمتدر

LIENTERIE. Espèce de dévoiement dans lequel on rend les alimens tels qu'on les a pris *A.* زلق الامعاء *T.* بغرسـق صیرندیسی

LIER. Serrer avec un lien *A.* شدّ - ربط *P.* بستن *T.* باغلمق ‖ Lier le bras قولی باغلمق - شدّ عضد ایتمك un fagot, une botte de foin بر قوجاق اوطونی وبـر اوت دمتنی ایپ ایله باغلمق شدّ وربط ایتمك Lier avec un cordon Vous liez cela trop lâche بونـی غایـت كوشك باغلرسك Lier plusieurs fleurs ensemble pour faire un bouquet بر عدد حزمه ترتیب ایچون بر قاچ شكوفه‌یی برابر بند ایتمك

n'ai plus rien à faire maintenant الحالة هذه شغلدن خالی
— Et qu'un homme a tout son temps libre كافة اوقاتی — یم شغلدن خالیدر

Il signifie aussi, licencieux, et téméraire A. ماجع — فاحش || پرداخسز — پرواسز T. بی پروا — بی پرده P. لا ابالی —
Il ne faut pas être trop libre حدّدن بیرون لا ابالی اولمق
Il ne faut pas avoir la langue si libre لسانده اولقدر روا دکلدر
دیلک اول درجهده پرداخسزلکی — بی پروالق روا دکلدر
Paroles libres اقوال لا ابالیانه Chansons اغانیٔ جائز دکلدر
ابیات مجاعت آلود vers C'est un homme qui a فاحشه
des sentimens libres sur la religion امر دیننده افکار لا ابالیانه
ایله مألوف بر آدمدر

LIBREMENT. Sans contrainte A. بلا تکلّف — بلا قید P.
صیقلمیرق T. ببیقیدی || Je vous dirai librement mes sentimens افکار ما فی البالمی بلا قید طوفکه بیان ایده جکم
Vous pouvez en user librement اول بابده بلا قید دیلدیککک
صورت ایله معامله ایده بیلورسک

Et sans égard, sans circonspection A. بلا احتراز P. بی پروا
T. صاقنمیدرق || Agir librement بلا احتراز عمل وحرکت
vivre بی پروا کچنمک ایتمک

LICE. Lieu préparé pour les tournois et autres exercices A.
|| کورش میدانی T. میدان کشتگیران P. رحبة المبارزة
Entrer dans la lice رحبهٔ مبارزهیه دخول ایتمک Ouvrir la
lice کورش میداننده استفتاح ایتمک La lice est ouverte
à tout le monde کورش میدانی عامّهیه آچقدر

On dit figur. Entrer en lice, pour dire, s'engager dans quelque contestation میدان مجادلهیه — میدان مجادلهیه کیرمک
ممازات ومعارضهیه تصدّی — اجالهٔ کمیت ادّعا ایتمک
ایتمک

LICE. Femelle d'un chien de chasse A. کلبة الصید P. مادهٔ
آوجی کوپک دیشیسی T. سگ شکاری

LICENCE. Liberté excessive A. مجاعت P. — بی باکی
— بی پروایی — بی پردگی || ادبسزلک T. C'est un homme qui prend des licences اطوار مجاعت آلود ایله مألوف
باکانه حرکت ایدر بر آدمدر — بر آدمدر

Et dérèglement dans les moeurs, dans les paroles A. تسیّب
|| مسیّبلک — بربادلق T. تباهکاری P. الاخلاق Une licence
effrénée یر کونه تسیّب خلیع العذار Réprimer la licence

تسیّب اخلاقی قهر ومنع ایتمک C'est ouvrir la porte à la
licence بو بابده رخصت ویرمک تسیّب اخلاق قپوسنی
تسیّبه فتح باب رخصت ایتمکدر — گشاد ایتمکدر

LICENCIEMENT. Congé qu'on donne aux troupes A. اطلاق
T. گسیل کردن لشکر از خدمت P. العسکر من الخدمة
عسکره خدمتدن اطلاق اذنی || Faire le licenciement des
troupes عسکره خدمتدن اطلاق اذننی ویرمک

LICENCIER. Congédier des troupes A. اطلاق العسکر من
الخدمة P. عسکررا از — لشکررا از خدمت گسیل کردن
عسکره خدمتدن اطلاق اذنی T. خدمت مرخّص کردن
ویرمک || Après la paix, on licencia une partie des troupes
عقد مصالحهدنصکره عسکرک بر مقدارینه خدمتدن اطلاق
اذنی ویرلمشدر

SE LICENCIER. S'émanciper à quelque chose, sortir des bornes du devoir, de la modestie A. تجاوز — تجاوز عن الحدّ
حدّی T. بیرون از حدّ ادب رفتن P. من حدّ الادب
|| ادبسزلک ایتمک — آشورمق C'est un homme qui se licencie en paroles اقوال وکلماتنده حدود ادبی تجاوز ایدر
بر آدمدر Il se licencie quelquefois jusqu'à manquer de respect à ses supérieurs حدود ادبدن تجاوزی بعضاً کندو رؤساسنه
ییله عدم توقیر رتبهلرینه رسیده اولور

LICENCIÉ. || Troupes licenciées T. مأذوناً خدمتدن اطلاق
اولنمش عسکر

LICENCIEUSEMENT. D'une manière licencieuse A. بتسیّت
بی ادبانه — مسیّبانه — تباهکارانه P. من غیر تأدّب — الاخلاق
تسیّب T. ادبسزجه — مسیّبلک ایله || Vivre licencieusement
ادبسزجه تکلّم ایتمک parler اخلاق ایله کچنمک

LICENCIEUX. Déréglé, désordonné A. — مسیّب الاخلاق
|| مسیّب — برباد T. تباهکار P. فاحش — خلیع العذار Mener
une vie licencieuse تسیّب اخلاق ایله امرار ایّام ایتمک
Il est licencieux en paroles قطق — فحش کلام ایله مألوفدر
فحشیّات Dire des paroles licencieuses وگفتارنده ادبسز در
تفوّه ایتمک

LICET. Permission A. اذن P. دستور T. اذن

LICHEN ou PULMONAIRE DE CHÊNE. Plante A. جوزجندم
P. صغر منتاری T. کور گندم

LICHEN PÉTRÉUS. On nomme ainsi L'Hépatique commune. V.
Hépatique.

A. وسعة المذهب P. قلندر مشربی T. مذهبده قیدسزلک || Il fait profession de libertinage وسعت مذهبی عادت اتخاذ ایدر - قلندر مشربلکی کندویه صنعت ایدینور

Et une inconstance, une légèreté de caractère et d'esprit, qui fait que l'on ne s'assujettit à aucune règle A. تسیّب الحال || Il y a trop de libertinage dans vos études امر تدرّسده تسیّب حالک مرتبهٔ کمالده در

LIBIDINEUX. Lascif. V. ce mot.

LIBRAIRE. Marchand de livres A. بایع الکتب - صحّاف P. کتاب فروش T. کتابجی || La boutique d'un libraire صحّاف دکانی

LIBRAIRIE. La profession d'un libraire A. حرفة الصحّاف P. کتاب فروشی T. کتابجیلق || Il a quitté la librairie کتابجیلقدن فراغت ایلدی - کتابجیلغی ترک ایلدی - Il se prend aussi, pour la communauté des libraires A. طایفة الصحّافین P. گروه کتاب فروشان T. کتابجی اصنافی

LIBRATION. T. d'Astron. Balancemnnt apparent de la lune autour de son axe A. ترقرق القمر P. خرام ظاهرئ ماه T. آیک صورتا صالنتیسی

LIBRE. Qui a le pouvoir d'agir ou de n'agir pas A. اختیاری - مختار P. وابستهٔ اختیار - وابستهٔ دلخواه T. اختیاره باغلو || La volonté est libre انسانک ارادهسی اختیاریدر est une faculté libre انسانک ارادهسی بر قوّت اختیاریّه در Les volontés sont libres ارادهلر اختیاریدر - اراده منوط حسن اختیاردر - On dit, qu'un homme a son libre arbitre, pour dire, qu'il est maître de choisir entre le bien ou le mal هرکس ارادهٔ جزئیّده مختاردر - هرکس فاعل مختاردر - On dit aussi à l'impersonnel, Il vous est libre de faire ce que vous voudrez دیلدیککی ایشلمکه مرخّصسک Il lui est libre d'aller où il lui plaira دیلدیکی محلّه وارمغه مرخّصدر

Et indépendant A. مستقل - مطلق العنان P. خود سر T. سربست - بللو باشلو || Il est libre et ne dépend de personne هیچ بر کمسندیه تابع اولمیوب مستقلّ وخود سر در || Il ne veut s'attacher à aucun maître, il veut demeurer libre هیچ بر مخدومه تبعیتدن حظ ایتمیوب مطلق العنان اولمق استر - محکومیتدن حظ ایتمیوب حال استقلالده قالمق استر C'est un état libre بر ملک مستقلّدر Une ville libre بلدهٔ مستقلّه - بر شهر سربست Gouverner des peuples libres اقوام مستقلّه اوزرینه حکومت ایتمک Les suffrages ne sont pas libres dans cette assemblée اصحاب مجلس بیان رأیده مطلق العنان دکللردر - آرای اصحاب شوراده رخصت مطلقه یوقدر

Et qui n'est pas esclave A. حرّ pl. احرار P. آزاده سر T. قول اولمیان || C'est un homme de condition libre طائفهٔ احراردن بر آدمدر Être né libre حرّ الاصل اولمق Libre de sa personne بنفسه حرّ وآزاده سردر - نفسی قول دکلدر

Et qui n'est pas captif, prisonnier A. طلیق P. آزاد کرده T. اطلاق اولنمش - آزاد اولمش - آزادلو || Il était prisonnier, mais à présent il est libre مقدّما اسیر ایکن شمدی طلیقدر

Et qui est exempt de contrainte, de gêne A. طلیق البدن P. آزاده T. صیقندیسز - آچق || Il est libre dans sa taille طلیق القامه در - آزاده قدّ در Un air libre et dégagé سیمای طلاقتنمای بی ثقلت Il a le corps libre et agile, il fait des exercices طلیق البدن وخفیف الحرکه اولمغله کافهٔ اعمالی سهولت ایله اجرا ایدر - On dit aussi, Avoir la voix libre, la parole libre نطقده سهولت اولمق - صوتده سهولت اولمق - سسی آچق - سس آچق اولمق || Tant que j'ai été enrhumé, je n'ai pas eu la voix libre مزکوم ایکن سسم آچق دکل ایدی Il a été long-temps qu'il ne faisait que bégayer, mais présentement il a la voix libre مدّت مدیدهدنبرو دیلی طوتقون ایکن بو دفعه سسی آچلمشدر - Et avoir le ventre libre بر کمسنه‌نک لینت طبیعتی اولمق - منطلق البطن اولمق

On dit, Être libre avec quelqu'un, pour dire, vivre avec lui sans cérémonie بر کمسنه ایله تکلیفسز اولمق

Libre, se dit aussi des mers, des chemins, des passages, pour dire, qu'on y peut aller en toute sûreté A. امین P. آزادهٔ بیم وهراس T. امن وامان اوزره اولان - قورقوسز || Les chemins sont libres طرق ومسالک امن وامان اوزره در - اشقیادن خالیدر - واهمهٔ تعرّض اغیاردن آزاده در - یوللر امیندر

Il signifie aussi, dégagé de A. بریٔ - خالی P. آزاده - تهی T. بوش - قورتلمش || Être libre de soucis هموم وافکاردن بریٔ اولمق de toute sorte d'engagement هر نوع تعهّددن بریٔ اولمق - On dit, Présentement je suis libre, pour dire, je

une religion autre que la dominante, et de suivre, en matière de religion, les lumières de sa conscience *A.* رخصة في العقايد *T.* عقايد بابنده نفس مخطره‌نك دلالتي اوزره عمل امر عقايدده رخصت اراده - وحركته رخصت

Il est aussi opposé à Contrainte *A.* رخصت *T.* سربستلك سكا رخصت || Je vous laisse en liberté صيقندیسزلك - سربستلك ايله محاوره ايده‌لم || Parlons en liberté ويررم بي تكلّف سويلشه‌لم

Il signifie aussi, toute sorte d'indépendance des commandemens d'autrui *A.* استقلال *P.* استبداد - خود سرى آزادگى - *T.* سربستلك - بللو باشليلق - آزاده‌لك || Pleine et entière liberté استبداد تامّ ومكمّل - استقلال تامّ مطلق || Il ne se veut donner à personne, il aime trop sa liberté آزادگى حالنه بغايت هوسكار اولمغله هيچ بر كمسنه‌يه سر فرو بردهٔ استقلال اولمقدن حظ ايتمز || Engager sa liberté اطاعت حالنى قيد محكوميّت ايله مقيّد ايتمك

Et état d'une personne de condition libre *A.* حرّيّت *P.* حال آزادگى - آزادگى سر *T.* حال آزادلق || État de liberté حال آزادگى || La liberté est naturelle à tous les hommes حرّيّت وحرّيّت بنى آدمك جملهسى حقنه امر طبيعيدر || Ceux qui étaient pris en guerre perdaient leur liberté اثناى محاربه‌ده گرفتار بند سبى واسار اولنلر حال حرّيّتدن محروم اولمش بر كمسنه مقدّما متمتّع اولورلر || Recouvrer sa liberté ايدى اولديغى حال آزادگى وحرّيّتى كما فى السابق تحصيل نعمت آزادگى وحرّيّتى اقچه ايله || Vendre sa liberté ايتمك - رقّى حرّ ايتمك || Donner la liberté à un esclave صاتمق كولديبى آزاد ايتمك - عبدى اعتاق ايتمك

Et manière d'agir libre, familière, hardie. Il se dit en bien et en mal *A.* جسارت || Une honnête liberté جسارت اديبانه || J'ai pris la liberté de vous écrire طرفكه تحريره جسارت عظيم جسارتلره تصدّى || Il se donne de grandes libertés ايلدم || Vous prenez d'étranges libertés اطوار غريب وعجيب ايدر || Il se donne des libertés qui ne plaisent pas à tout le monde جسورانه‌يه تصدّى ايدرسك هر كسك پسند ايده‌ميه‌جكى اطوار جسورانه‌يه ابتدار ايدر

Et facilité heureuse, disposition naturelle *A.* سهولت *P.* آسانى *T.* قولايلق || Grande liberté d'action فعل وعملده غايت سهولت || La liberté de la سهولت حركت - سهولت عظيمه langue طلاقت لسان - سهولت لسان || de la parole سهولت طلاقت كلام - نطق وكلام || Il fait toutes choses avec tant de grâce et de liberté هر شيئى كمال سهولت وغايت حسن ونزاكت ايله اجرا ايدر || Liberté de pinceau, de burin بالسهولة واللطافة - سهولت قلم

On dit, Liberté d'esprit, pour dire, l'état d'un homme qui a l'esprit dégagé de tout objet étranger *A.* سلامة العقل *P.* آزادگى ذهن *T.* ذهن تميزلكى

Et liberté de ventre, pour dire, la facilité que le ventre a de bien faire ses fonctions *A.* لينة الطبع - طلاقة البطن *P.* طبيعت *T.* نرمئ شكم - قارن يومشقلغى - طبيعت يومشقلغى

Libertés, signifie, franchises, immunités *A.* pl. معافيّات *P.* آزادگى - مسلّمى *T.* سربستلكلر || Par le traité, on leur doit conserver leurs libertés, immunités et franchises عقد اولنان عهدنامه موجبنجه معافيّات وامتيازات ومسلّملكلرى محافظه اولنمق واجبدندر || Les libertés du peuple Anglais انكلتره خلقنك معافيّاتى

LIBERTIN. Déreglé dans ses moeurs et dans sa conduite *A.* متخلّع - مسيّب الاخلاق *P.* خراباتى - خانه خراب *T.* هواسنه تابع || Ce jeune homme est à peine entré dans le monde, qu'il est devenu libertin بو نو جوان هنوز دنيايه كيرمشيكن خلاعت طبعه گرفتار اولمشدر || Cette femme, malgré les bons exemples qu'elle a sous les yeux, est extrêmement libertine بو خاتون كوزى اوكنده موجب عبرت اوله‌جق اولقدر امثال طورر ايكن بغايت متخلّعه در || On dit aussi, Mener une vie libertine تسيّب حال ايله كچنمك

On dit, qu'une personne est d'une humeur bien libertine, pour dire, qu'elle hait toute sorte de sujétion *A.* ابىٌّ من الاتّباع *P.* سرسرى مشرب *T.* سرسرى مزاجلو

Il se dit aussi de celui qui affecte de ne pas respecter la religion *A.* واسع المذهب *P.* قلندر مشرب *T.* دينده قيدسز || Les libertins et les prétendus esprits forts قلندر مشربان وامر دينده صاحب جربزه مدّ اولنانلر

LIBERTINAGE. Débauche et mauvaise conduite *A.* تخلّع *P.* عيّاشى - حال خراباتى *T.* عيّاشلق - بربادلق || Vivre dans un libertinage continuel تخلّع دائمى ايله امرار عمر ايمك || Donner dans le libertinage عيّاشلغه مبتلا اولمق

Et habitude d'irréverence pour les choses de la religion *A.*

تبذير واسراف. مبتلا بر كشى ايله سخى وجوانمرد libéral كف ناشر العطايا Main libérale بيننده فرق عظيم وار در كف مفيض الاحسان — Vous avez reçu des biens infinis de sa main libérale معدن لطف واحسان اولان كف ناشر العطاياسندن تحصيل نعم فراوان ايلدك

On appelle Arts libéraux, ceux où l'esprit a plus de part que de travail de la main *A.* صنايع نفيسة ـ صنايع شريفة

LIBÉRALEMENT. D'une manière libérale *A.* بالجود والسخا || *T.* جومردلك ايله *P.* جوانمردانه بالسماحة والسخاوة ـ بالجود والسخا Donner libéralement احسان ايتمك

LIBÉRALITÉ. Penchant à donner *A.* جود ـ سخاوت ـ سخا *T.* جومردلك *P.* گشادگئ دست ـ جوانمردى سماحت ـ ساخته ـ سخاوت كاذبه || Grande libéralité سخاى عظيم fausse Exercer sa libéralité envers quelqu'un بر كمسنه نك جومردلك اثبات سماحت ـ حقنه اجراى لازمهٔ جود وسخا ايتمك Il tient cela de votre libéralité مظهر اولديغى نعمت ايتمكه مجرّد سنك اثر سخاوتكدر

Et le don même que fait une personne libérale *A.* عطيّة pl. عطايا ـ نعمت pl. نعم ـ عارفة pl. عوارف *P.* بخشش *T.* عطيّهٔ جسيمه ـ احسان عظيم || Grande libéralité احسان ـ كرم ـ نشر extraordinaire خارق عاده بر عطيّه Faire des libéralités نعم وعطايا ايتمك. Il n'est riche que de vos libéralités فلانك ثروت ويسارى انجق سنك نعم فراوانكدن حاصل اولمشدر Tout le monde se sent de ses libéralités نعم وعطاياسندن عامّهٔ ناس متمتّع وبهره‌دار اولمشدر

LIBÉRATEUR. Qui délivre une personne, une ville, un peuple de l'oppression, d'un grand péril *A.* مخلّص ـ ناجى *P.* رها *T.* قورتاريجى || Le خلاص كننده ـ نجات بخشنده ـ ساز libérateur de la patrie وطنك سبب نجات ـ ناجئ وطن Voilà mon libérateur سبب خلاص ونجاتم وخلاصى اولان اشته فلان كشيدر Notre-Seigneur Jésus-Christ est le libérateur du genre humain حضرت عيسى افندمز ناجئ بنى آدمدر

LIBÉRATION. T. de Jurisp. Décharge d'une dette, d'une servitude *A.* خلاص *P.* رهايى *T.* قورتلش || Les lois sont toujours favorables à la libération du débiteur احكام شرعيّه دائما مديونك خلاصى طرفنه مساعد در La libération de l'État ملكك بار ديوندن خلاصى

LIBÉRER. T. de Jurispr. Délivrer de quelque chose qui était à charge *A.* تخليص *P.* وارسته كردن ـ رها كردن ـ رهانيدن *T.* بو ديندن قورتارمق || Il faut vous libérer de cette dette سنى تخليص ايتمك لازمهٔ حالدندر Il veut libérer sa maison de cette servitude خانه‌سنى بو كونه قيد محكوميّتدن تخليص ايتمك استر J'ai transigé avec lui pour me libérer des poursuites qu'il faisait contre moi عليهمه ايتمكده اولديغى تعقيباتدن خلاص بولمق ايچون كندوسيله عقد سند مصالحه ايلدم Il est toujours permis à un débiteur de se libérer بر مديونك ديندن خلاصى اسبابنه تشبّثى تجويز اولنو كلمشدر

LIBÉRÉ. *A.* مخلّص *P.* رها يافته ـ خلاص يافته ـ وارسته *T.* قورتلمش

LIBERTÉ. Le pouvoir d'agir ou de n'agir pas *A.* رخصة ـ رخصة الاختيار ـ الارادة || Dieu a donné la liberté à l'homme جناب حكيم لم يزل انسانه رخصت اراده احسان ايلدى Liberté d'approuver et de contredire تصويب وتعريض خصوصنده رخصت اختيار Les passions affaiblissent la liberté امراض نفسانيّه انسانك رخصت اختيارينه رخصت اراده‌سنى توهين ايدر ـ ابراث وهن وفتور ايدر

On appelle Liberté, ou Liberté civile, le droit de faire tout ce que les lois permettent *A.* رخصت شرعيّة || Cela est contraire à la liberté publique رخصت شرعيّهٔ عامّه‌يه مغاير بر كيفيّتدر Les lois sont les gardiennes de la liberté قوانين واحكام رخصت شرعيّه‌نك محافظلريدر J'ai toute liberté de vendre mes terres متصرّف اولديغم اراضيمك فروختنه رخصت شرعيّهٔ تامّه وار در de me marier, de disposer de mon bien عقد نكاح ايلمكه ومالمك اعمال وتصرّفنه رخصت شرعيّه وار در

Et Liberté, ou Liberté politique, la faculté dont une nation jouit par la constitution du gouvernement, de participer à la puissance législative *A.* رخصت ملكيّة || Tandis que Rome jouissait de sa liberté روماليون رخصت ملكيّه ايله متمتّع اولدقلرى حالده Un tyran qui a opprimé la liberté de son pays خلقك رخصت ملكيّه‌سنه حوالهٔ بار زبردستى وتغلّب ايتمش بر جبّار قهّار Cette province a secoué le joug, et s'est mise en liberté بو مملكت ربقهٔ محكوميّتنى فكّ ايله تحصيل رخصت ملكيّه ايلدى Le protecteur, le restaurateur de la liberté رخصت ملكيّهٔ عبادك محيى وحاميسى

On appelle Liberté de conscience, la permission de professer

که محل وصللری اصلا بللو دکلدر La liason de ces pièces
de bois بو آغاج قطعه‌لرینک اتصال وارتباطی Tels ingré-
dieus font la liaison de cette composition بواجزا فلان ترکیبک
لهم مدار ارتباطیدر La soudure est une espèce de liaison مدار
وصل اولان شیلرک بر نوعیدر

Il se dit figur. de ce qui lie les parties d'un discours les unes
aux autres *A.* تلافق - رابطة pl. روابط - التئام *P.* بهم
پیوستگی *T.* برى برلريله اولاشقلق || Liaison dans les idées
رابطهٔ معانی dans les phrases, dans les parties d'un discours
کلامک جمیع اجزالرنده وتعبیرات وفقراتنده اولان حسن
تلافق والتئام Cette période n'a point de liaison avec la pré-
cédente بو فقره‌نک فقرهٔ سابقه ایله بردرلو ربطی یوقدر

Et du rapport des choses entre elles *A.* علاقة - مناسبت pl.
علایق *P.* وابستگی *T.* علاقه || Cette affaire a de la liaison
avec celle-là بو مصلحتک فلان مصلحته تعلّقی وار در
Il n'y a pas de liaison, de rapport entre ces deux affaires
بو ایکی مصلحت بیننده بر درلو علاقه ومناسبت یوقدر
— Et de l'union, de l'attachement entre des particuliers, ou
entre des États || Liaison étroite علاقهٔ قویّه Liaison d'amitié علاقهٔ
محبّت - رابطهٔ دوستی de commerce علاقهٔ تجارت de pa-
renté علاقهٔ قرابت Former une liaison بر کونه علاقه پیدا
ایلمک rompre فسخ رابطهٔ الفت - قطع علاقه ایتمک
ایتمک Il y a une liaison étroite entre eux بینمهاده رابطهٔ
میاندلرنده علاقهٔ قویّه وار در - اکیدهٔ حبّ وموالات وار در

On appelle, Maçonnerie en liaison, celle qui est faite de ma-
nière que le milieu d'une pierre est posé sur le joint de deux
autres *A.* معاقدة الاحجار *P.* بهم بستگی سنگها *T.*
طاشلرک کلیدلندرک باغلنمسی

LIAISONNER. Arranger des pierres de façon que les joints des
unes portent sur le milieu des autres *A.* تنظیم الاحجار
بالمعاقدة *P.* سنگهارا باهم دیگر بستن *T.* طاشلری کلیدلمه
دیزمک

LIANT. Souple, facile à mouvoir *A.* لیّن الحرکة - لیّن *P.*
سست *T.* یومشقرق || Ressorts bien liants لیّن الحرکه
زنبرکلر - Figur. Doux, affable لیّن الجانب - سهل العطف
نرمخو *P.* یواش خویلو - یواش *T.* || Craractère liant طبع
لیّن الجانب بر آدم homme ملاینت آلود

LIARD. Petite monnaie de cuivre *A.* فلس pl. فلوس *P.* vul.
منقر *T.* پول

LIASSE. Amas de papiers liés ensemble *A.* تحریرات مکرّسة
T. طوب باغلنمش تحریرات || Liasse de lettres sur une telle
affaire فلان مصلحته متعلّق طوب باغلنمش تحریرات

LIBAGE. Gros moellon qu'on n'emploie que dans les fondemens
d'un édifice. V. Moellon.

LIBANOTIS. On nommait ainsi, chez les Grecs, des plantes
qui exhalaient une odeur d'encens *A.* نباتات لبانیّة *P.* گیاههای
لبانی *T.* کونلک قوخولی اوتلر

LIBELLE. Écrit injurieux *A.* هجویّة - رسالة الهجو pl.
هجویّات *P.* نامهٔ جرشفت *T.* یرمه‌یه متعلّق رساله || Li-
belle calomnieux افایک ومفتریاتی محتوی رسالهٔ هجویّه
diffamatoire تفضیح وتشهیری متضمّن رسالهٔ هجویّه C'est
un faiseur de libelles انشای رسالات هجویّه‌یی اعتیاد
ایدنمش بر آدمدر

LIBELLER. T. de Pratique. Dresser un exploit, et y expliquer
sa demande *A.* ثبت فی الصحیفة *P.* در رقم کشیدن *T.*
قلمه آلمق Il ne se dit qu'en ces phrases: Libeller un exploit
بر کمسنه‌نک بر قطعه مراسله قلمه آلمق Libeller une demande
- ثبت صحیفهٔ تحریر ایتمک - استدعاسنی قلمه آلمق
On dit aussi, en matière de finances, Libeller une ordonnance,
pour dire, la rédiger avec ordre, et la motiver selon les formes
reçues بر حکمی کما ینبغی بسط وتحریر ایتمک

LIBELLISTE. Auteur d'un libelle *A.* مولّف الرسالة الهجو
P. مولّف جرشفت نامه *T.* یرمه‌یه متعلّق رساله یازان

LIBÉRAL. Qui aime à donner *A.* سخی pl. اسخیا - سامح
غمر - مذل الید - طلق الیدین - ندی الکف - سمحا pl.
واسع الکرم - کثیر المعروف - کثیر العطایا - منعام - الرداء
P. گشاده دست - جوانمرد *T.* جومرد - الی آچق || Géné-
reux et libéral عالی جناب ومنعام Libéral envers les gens
de mérite ارباب استحقاق حقنه ندی الکف La nature
lui a été libérale de ses dons ید قدرت فلانک حقنه کثیر
العطایا ایدی Être libéral de louanges فلانک مدح وستایشنده
سخاسی جوق اولمق Il a l'humeur, l'inclination, l'âme libé-
rale بالطبع سخایه مایلدر Tous les princes de cette race-là
ont été sages, libéraux, vaillants بو عرقک جمیع ملوکی
عقلادن واسخیادن واصحاب فتوّت وشجاعتدن ایدی Il
y a grande différence entre un homme prodigue et un homme

قالدرلمش — On dit, Prendre quelqu'un au pied levé, c'est-à-dire, au moment de son départ *T.* بر کمسنه‌یی پا در رکاب قالدرلمش — عزیمت اولدیغی حالده اخذ ایتمک — Il signifie figur. prendre quelqu'un au mot, tirer avantage contre lui de ce qui lui est échappé de dire *T.* بر کمسنه‌نک سوزینه بصمق

LEVER. Temps où l'on se lève *A.* وقت القیام عن المنام *P.* وقت بر خاستن از خوابگاه *T.* بر کمسنه‌نک یتاقدن قالقدیغی وقت || Il était au lever du roi خنکارک یتاقدن اویقودن قالقدیغی وقتده ایدی — قالقدیغی وقتده بولندی

On dit aussi, Le lever du soleil, des étoiles, pour dire, le temps qu'ils se lèvent *A.* وقت الطلوع الشمس *P.* دم بر آمدن آفتاب *T.* کونشک طوغدیغی وقت

LEVIER. Verge inflexible dont on se sert pour élever des poids *A.* مربعة *P.* بارخیز *T.* مانله || Un gros levier مربعهٔ کبیره — ایری ویوغون مانله Le point d'appui d'un levier مانله‌نک دستکی Le levier multiplie la force مانله‌نک تأکید قوتده دخلی واردر

LÉVIGATION. T. de Chimie. Action de léviger ou effet de cette action *A.* تسفیف — استفاف *P.* خرد سازی *T.* ازمه

LÉVIGER. T. de Chimie. Réduire en poudre très-fine *A.* سفّ — تسفیف — قمح *P.* خرد ساختن — همحال سفون کردن *T.* ازوب توز کبی ایتمک

LEVIS. On appelle Pont-levis, un pont qui se baisse et se lève *A.* جسر نهّاص *P.* پل خیزان *T.* قالقار کوپری

LEVRAUT. Jeune lièvre *A.* جرو الارنب *P.* خرگوشک *T.* طاوشان یاوریسی

LÈVRE. Cette partie extérieure et vermeille de la bouche qui aide à former des sons *A.* شفة pl. شفاه *P.* لب *T.* دوداق || La lèvre supérieure, inférieure شفهٔ اعلا وسفلا — اوست وآلت دوداق Avoir les lèvres renversées اقلب الشفه اولمق — منشرت الشفه اولمق Gercées دورک دوداقلو اولمق — مشقوق الشفه اولمق Fendues جاتلاق دوداقلو اولمق — لب تفیده اولمق — یاریق دوداقلو اولمق — لب پرتمیده اولمق Lèvres rouges, vermeilles, incarnates, de corail لب لعلگون Prononcer du bout des lèvres دوداق آلتندن لاقردی سویلمک Remuer les lèvres دوداقلری اوینانمق — تحریک شفه ایتمک Petite lèvre لب نازک — اینجه دوداق — On dit d'un homme, qu'il a la mort sur les lèvres, pour dire, qu'il est à l'agonie جانی دوداغنه کلمشدر — جان بر لب آمده در

On appelle les bords d'une plaie, Les lèvres d'une plaie *A.* اشفار الجراحة *P.* کنارهای زخم *T.* یاره‌نک دوداقلری — یاره‌نک کنارلری

On dit d'un homme qui promet des choses qu'il n'a pas dessein de tenir, qu'il dit cela des lèvres, mais le coeur n'y est pas آغزدندر کوکلدن دکل — سویلدیکی دلدندر کوکلدن دکل — Et qu'on a un mot sur le bord des lèvres, pour dire, qu'on est sur le point de dire un mot, et ne pas le dire بو سوز دلم اوجنده در — دلم اوجنه طولاشور

LÉVRIER. Sorte de chien de chasse *A.* طلق *P.* یوزه *T.* تازی || Beau lévrier طلق احسن — دلبر تازی grand طلق کبیر الجثه — ایری تازی Lâcher les lévriers تازیلری صالدرمق

LEVRON. Lévrier au-dessous de six mois *A.* جرو الطلق *P.* یوزه بچه *T.* تازی یاوریسی

LEVÛRE. Écume que fait la bière quand elle bout *A.* طفاحة الجعة *P.* سرجوش کنگاب *T.* آرپه صویی کپوکی

LEXICOGRAPHE. Auteur d'un dictionnaire *A.* مؤلف الکتاب اللغة — لغوی pl. لغویون — اهل اللغة *P.* لغت نویس — فرهنگ نویس *T.* لغت یازان

LEXIQUE. Dictionnaire. V. ce mot.

LÉZARD. Espèce d'animal *A.* ضبّ pl. ضباب *P.* سوسمار *T.* کلر

LÉZARDE. Crevasse qui se fait dans un mur *A.* شقّ pl. شقوق — فرجة pl. فرج *P.* شکاف — رخنه *T.* کدک — یاریق

LÉZARDÉ. Il se dit d'un mur crevassé *A.* منفرج — مشقوق *P.* رخنه دار — شکافته *T.* یارلمش — یاریق — کدکلو || Ce mur est tout lézardé بو دیوار یکپاره منفرج ومشقوقدر

LIAIS. Sorte de pierre à chaux compacte *A.* حجر اللکات — اسفیداج الجصاصین || Toutes ces marches sont de liais, بو درجاتک مجموعی احجار لکاتدن مصنوعدر

LIAISON. Jonction de plusieurs corps ensemble *A.* وصل — اوصال — اتصال — ارتباط *P.* پیوند *T.* باغلیش — بناشقلق — بتشمه || Ces pièces sont si bien jointes, qu'on n'en voit plus la liaison بو قطعه‌لرک بری برلرینه التصاقلری شول رتبه‌ده اویغوندر

Et lever – رایت افراز عتوّ وعصیان اولمق – وعصیان ایتمک l'étendard contre quelqu'un, pour dire, se déclarer son ennemi علیهنه – فلانک علیهنه رفع لوای خصومت ایتمک دشمنلک بیراغنی قالدرمق – بیراق قالدرمق

Et lever un corps, un cadavre, pour dire, l'emporter hors du lieu où il est *A.* رفع المیّت *P.* مرده‌را برداشتن *T.* اولویی قالدرمق || On trouva un homme tué dans les rues, et la Justice envoya lever le corps بر زوقاقده قتل واعدام اولنمش آدم بولنوب حاکم طرفندن میّتی رفع ایتدرلدی

Et faire lever un lièvre, des perdrix, pour dire, les faire partir طاوشان وککلک قالدرمق

On dit, Lever les yeux au Ciel, pour dire, les tourner vers le ciel جانب سمایه عطف نگاه ایتمک Et lever les yeux sur quelqu'un امالهٔ نظر – فلانک اوزرینه عطف انظار ایتمک

On dit, Lever des troupes, lever des soldats, pour dire, les enrôler, les mettre sur pied *T.* تحریر نفرات ایتمک – عسکر جیقارمق – عسکر یازمق

Lever, signifie aussi, ôter une chose de dessus une autre *A.* فکّ – رفع – اخراج *P.* بر آوردن – بر افکندن *T.* جیقارمق – قالدرمق || Le chirurgien a levé le premier appareil جرّاح یاره‌نک اوزرینه وضع ایلدیکی صماد اوّلی رفع ایلدی

Lever le scellé مهری فکّ ایتمک – مهری جیقارمق – مهری سوکمک une serrure کلیدی فکّ ایتمک un plat طعامی قالدرمق Il faut lever deux pieds de cette terre, avant que de trouver le plâtre الجی‌یه یتشمک ایچون ایکی آرشون طپراق جیقارمق اقتضا ایدر

Figur. *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* کیدرمک || Lever une difficulté دفع مشکل ایتمک un obstacle دفع مانع – دفع حاجز ایتمک – ایتمک

On dit, Lever le plan d'un lieu, pour dire, le tracer *A.* اخراج الرسم *T.* بر محلّک رسمنی جیقارمق

Il signifie aussi, prendre et couper une partie sur un tout *A.* افراز *P.* جدا کردن *T.* آیرمق || Lever cinq aunes d'étoffe pour faire un habit بر لباس یاپمق ایچون بش ذراع بزک قماش افراز ایتمک Lever sur la largeur de la toile اینندن افراز ایتمک

Et recueillir *A.* جمع *P.* جیدن *T.* دیرمک || Lever les fruits d'une terre بر جفتلکک حاصلاتنی جمع ایتمک la dîme اعشاری جمع ایتمک les impôts تکالیفی جمع – جبایت ایتمک – وتحصیل ایتمک les rentes seigneuriales صاحب ارضک عوائدینی جمع ایتمک

Lever, au neutre, se dit des plantes qui commencent à pousser et à sortir de terre *A.* ذرّ – طلوع – نبوت – انبات – *P.* رویبیدن – سر نمودن *T.* بتمک – کوسترمک – اوج || Il avait semé là du gland, voilà des chênes qui commencent à lever بو محلّده پلاموط اکلمشیدی اشته میشه‌لر اوج کوسترمکه باشلادی Les blés commencent à lever اکینلر ذرّ وانباته باشلادی Les orges lèvent plus vite que les fromens شعیر حنطه‌دن چابک بتر

Il signifie aussi, fermenter *A.* نفتان *P.* بر خیزیدن *T.* قبارمق || Faire lever la pâte خمیری قبارتمق La pâte commence à lever خمیر نفتانه باشلادی

Se lever. Se mettre debout sur ses pieds *A.* قیام *P.* بر خیزیدن – خاستن *T.* قالقمق – آیاغه قالقمق || Se lever de dessus un siège برکمسنه قاعد اولدیغی سریر اوزرندن قالقمق Levez-vous de là, ce n'est pas là votre place طوردیغک بر سکا لایق دکل آندن قالق Quand il entre, tout le monde se lève pour lui faire honneur مجلسه دخولنده اکراماً وتعظیماً هر کس آیاغه قالقار – هر کس قیام ایدر Se lever de table سفره‌دن – طعامدن قالقمق – On dit aussi, Se lever, pour dire, sortir du lit *A.* قیام عن المنام *P.* از خوابگاه بر خاستن *T.* یتاقدن قالقمق || Il se lève de bon matin علی السحر قالقار – علی السحر یتاقدن قالقار Il n'est pas encore levé هنوز قالقمامشدر – هنوز یتاقدن قالقمامشدر Il est levé et habillé یتاقدن قالقمش ولباسنی کییمشدر

On dit au Palais, La Cour, l'audience est levée, pour dire, que l'audience est finie مجلس شرع ختام بولدی

Il se dit aussi du soleil et des astres qui viennent de paraître sur l'horizon *A.* طلوع *P.* بدید آمدن – سر نمودن *T.* طوغمق || Le soleil en tel mois se lève à telle heure شمس فلان آیده فلان ساعتده طلوع ایدر Le soleil est levé شمس – کونش طوغدی – طلوع ایتدی Voilà Jupiter qui se lève اشته کوکب مشتری طلوع ایدر

On dit aussi, que le vent se lève *A.* اهتزاز الریح *P.* باد بر خاستن *T.* روزکار قالقمق

Levé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته – بر آمده *T.* قالقمش –

le couchant بين الشرق والجنوب Les quatre points cardinaux du monde sont le levant, le couchant, le midi et le septentrion جار اقطار زمين شرق وغرب وجنوب وشمالدر La France a l'Allemagne au levant فرانسەنك جانب شرقيسندە آلامان ممالكی كائندر — Le levant d'été, c'est la partie du ciel où le soleil se lève en été *A.* مطلع صيفی — Et le levant d'hiver, celle où il se lève en hiver *A.* مطلع شتوی

LEVANT, se dit aussi des régions qui sont à notre égard du côté où le soleil se lève, comme la Syrie, l'Asie mineure, la Perse *A.* pl. ممالك شرقيّة || Les peuples du Levant ممالك شرقيّەدە ساكن ملل واقوام Les marchandises du Levant ممالك شرقيّەدە اعمال شرقيّە ماللری Maroquin du Levant اولنان سختيان

LEVANTIN. Natif des pays du Levant *A.* شرقی pl. شرقيّون *T.* كون خاور نشين *P.* اهالی الشرق pl. اهل الشرق — امم واقوام || Les peuples levantins طوغيسی طرفنك اهلی اهل شرق اولان ملّتلر Les nations levantines شرقيّە

LEVANTINE. Sorte d'étoffe de soie *T.* صندل

LEVANTIS. Nom qu'on donne aux soldats des galères turques *T.* چكدیری لونداتی

LEVÉE. Action de lever *A.* رفع *P.* بر داشت *T.* قالدرمە — On dit, Faire la levée d'un corps, d'un cadavre, pour dire, l'enlever et le faire porter au lieu où il doit être inhumé, ou exposé اولوبی قالدرمق — نقل ميّت — رفع ميّت ايتمك — Faire la levée d'un siége رفع محاصرە — الوب كوتورمك — محاصرەيی قالدرمق — ايتمك

Il se dit aussi des soldats, des troupes qu'on enrôle *A.* تحرير العسكر *T.* عسكر يازمە

On dit aussi, Levée du scellé *A.* فسخ المهر — فكّ المهر *P.* گشاد مهر *T.* مهری چيقارمە — مهری آچمە — مهری سوكمە || S'opposer à la levée du scellé فكّ مهر خصوصندە مخالفت Être présent, assister à la levée du scellé فسخ مهر ايتمك وقتندە حاضر وموجود بولنمق

LEVÉE, signifie aussi, l'heure à laquelle une assemblée se lève pour finir la séance *A.* ختام المجلس — انفساخ المجلس *P.* انجام مجلس *T.* مجلسك صوكی

Il signifie encore, collecte de deniers *A.* جبايت *P.* جيدن *T.* تحصيل — ديرمە || La levée des droits de l'État رسومات — اموال خراجيّەنك جبايتی des impôts ميریّەنك جبايتی تكاليف وساليانەلرك تحصيلی

Et récolte *A.* محصول pl. محصولات || La levée des fruits محصولی Toute la levée lui appartient ميوەلرك محصولی مجموعی كنديە اصابت ايدر

Et une digue, une chaussée *T.* سدّ || Faire une levée à travers un marais بر صولاق ير ايچندە بر سدّ ياپدرمق سدّ قالدرمق

LEVER. Hausser *A.* رفع — ترفيع — اعلا — اشالة *P.* بر داشتن *T.* قالدرمق || بر آوردن — Levez cela plus haut بونی يوقارويە قالدر Cela est si pesant, qu'on ne saurait le lever de terre بو شیٔ بغايت ثقيل وگران اولمغلە خاكدن رفعی ممكن دكلدر Ces machines lèvent plus de dix quintaux pesans بوآلات ايلە اون قنطاردن زيادە آغرلق رفع اولنور Lever les mains au Ciel بارگاه جناب ربّ العزّتە رفع ايادیٔ دست بر داشتهٔ تضرّع ونياز اولمق — تمنّی ونياز ايتمك L'ambre lève la paille كهربا صمانی رفع ايدر

On dit, Lever la main sur quelqu'un, pour dire, se mettre en état de le frapper *A.* رفع اليد — اطالة اليد *P.* دست درازی كردن *T.* ال قالدرمق || Il a toujours la main levée sur ses valets دائما خدمتكارانی اوزرينە اطالهٔ يد ايدر — Et lever le siége de devant une place محاصرەيی رفع ايتمك قالدرمق — Et qu'une armée a levé le camp اردو رفع خيام قرار ايلدی — Et lever la garde, lever la sentinelle, pour dire, retirer des soldats qui sont de garde, retirer une sentinelle يرندن قالقدی — قوللق نفرينی يرندن قالدرمق — Et lever l'ancre *A.* رفع الانجر *P.* لنگر بر داشتن *T.* دمور قالدرمق || Toute la flotte leva l'ancre, et mit à la voile دونمانك مجموعی رفع لنگر جملەسی — اقامت وبادبانگشای عزم ونهضت اولمشدر لنگری قارلدروب يلكنلدی — Et lever le pont, pour dire, l'ôter جسری رفع ايتمك Lever le pont-levis d'un château حصارك قالقار كوپريسنی قالدرمق

On dit aussi, Lever le masque, pour dire, agir ouvertement, après avoir tenu une autre conduite *A.* رفع النقاب التستّر *P.* بر كمسنە يوز اورتوسنی *T.* رفع روپوش اختفا كردن قالدرمق — Et lever l'étendard, pour dire, manifester publiquement son opposition *A.* رفع اللواء *P.* رايت افراشتن *T.* بيراق رفع لوای بغی || Lever l'étendard de la révolte قالدرمق

|| Il aime ses enfans, il ne leur refuse rien. اولادینه محبّتی اولمغله آنلردن بر شیٔ دریغ ایتمز Les femmes s'ennuient seules, il leur faut de la compagnie زنان قسمننک یالکزلقده جانلری صیقیلور آنلر دائما مصاحبتدن حظّ ایدرلر Ils nourrissaient leur père, leur mère کندو والد ووالده‌لرینی انفاق ایدرلر ایدی Les hommes sages conservent leurs amis عقلا کندو دوستلریله رابطه‌لرینی وقایه ایدرلر

LEURRE. T. de Fauconnerie. Morceau de cuir façonné en forme d'oiseau, dont on se sert pour rappeler les faucons *A.* ملواح عملی *P.* خروهه - بفتره - نقش *T.* تلبه || Jeter le leurre en l'air بفتره‌یی هوایه اوچرمق L'oiseau étant réclamé, fond sur le leurre آوجی قوشی چاغرلدیغی حالده تلبه اوزرینه اینر Dresser un oiseau au leurre قوشی بفتره‌یه آلشدرمق - Figur. *A.* ملواح المکر - ملواح الخدیعة *P.* پایدام مکر وفریب *T:* حیله موسطره‌سی || On vous offre telle chose, mais c'est un leurre pour vous attraper سکا عرض اولنان شیٔ مجرّد جلبکه وسیله اولمق ایچون بر ملواح مکر وخدیعتدر Cette charge est un leurre pour beaucoup de gens بو منصب وافر کسان حقنه بر پایدام مکر وفریبدر Il ne se laissera pas prendre à ce leurre بو پایدام مکر وحیله‌یه گرفتار اوله‌جغی یوقدر

LEURRER. T. de Fauconnerie. Dresser un oiseau au leurre *A.* تضریة الصقر بملواح العملی *P.* ببفتره آلفتیدن *T.* تلبه‌یه آلشدرمق || Ces oiseaux-là ne sont pas aisés à leurrer بو قوشلرک بفتره‌یه آلشدرلمسی آسان دکلدر - Figur. *A.* جلب بملواح الخدیعة *P.* بپایدام خدیعت فریبیدن *T.* حیله موسطره‌سیله آلداتمق || On l'a leurré de cette récompense فلانی مکافات مأمولیله فریفتهٔ پایدام مکر وخدیعت ایتمشلردر Il a été leurré par de belles promesses مواعید جمیله عرضیله فریفتهٔ ملواح مکر وخدیعت اولمشدر Il s'est laissé leurrer ملواح مکر وخدیعته استجلاب اولندی

LEVAIN. Substance capable d'exciter une fermentation interne dans le corps avec lequel on la mêle *A.* خمیرة *P.* مایه *T.* مایه

Il se dit aussi d'une disposition des humeurs à quelque maladie, ou du vice qui reste dans les humeurs après la maladie || Il se sent incommodé, il y a à craindre que ce ne soit quelque mauvais levain qui s'amasse dans l'estomac مزاجنه حسّ ایلدیکی انحرافک سببی معده‌ده بر مایهٔ ردیئه‌نک اجتماعندن اقتضا ایلدیکی خوف اولنور Ce mal-là ne se guérit jamais si bien qu'il n'en reste quelque levain بو علّت کلّیاً مندفع اولمق احتمالی اولمیوب دائما مایه‌سی باقی قالور Il n'est pas bien guéri, ces signes-là montrent qu'il y a encore quelque levain هنوز برء تامّ حاصل ایده‌مدی بو اماره‌لر مایهٔ علتک باقی ایدوکنه دلالت ایدر - Figur. || Le levain du péché originel خمیرهٔ زلّهٔ اصلیّه - زلّهٔ اصلیّه‌نک مایه‌سی Se défaire du vieux levain du péché خمیرهٔ قدیمهٔ گناهدن خلاص بولمق Levain de haine, d'inimitié مایهٔ کینه ومایهٔ خصومت de division مایهٔ تفرقه وشقاق وبغضا Il reste encore parmi ce peuple un levain de sédition بو قوم ایچنده مایهٔ بغی وعصیان هنوز باقیدر - بر اثر فساد وعصیان - بر بقیهٔ فساد واردر - باقیدر

Il signifie aussi un petit morceau de pâte aigrie, qui étant mêlée avec la pâte dont on veut faire le pain, sert à la faire lever *A.* فتاق - نخّ *P.* زغاره - افزون نان - مایهٔ نان *T.* مایه || Faire du levain خمیر مایه‌سی یاپمق Mettre trop peu de levain dans la pâte خمیر ایچنه جزئی مایه قاتمق

LEVAIN, se dit aussi du ferment de l'estomac, par le moyen duquel se fait la digestion *A.* مادّة منضجة pl. موادّ منضجة Sans le levain de l'estomac, la digestion ne se ferait pas معده‌ده موجود اولان موادّ منضجه‌نک اعانتی اولمینجه هضمک وقوعی عدیم الاحتمالدر La digestion se fait mal, quand les levains sont corrompus معده‌ده اولان موادّ منضجه‌ده فساد اولدیغی حالده هضمه عسرت عارض اولور

LEVANT. Qui se lève. Il ne se dit qu'en cette phrase: Soleil levant *A.* شمس طالع *T.* طوغان کونش || Le soleil levant regarde cette maison شمس طالع فلان خانه‌یه ناظر در - شمس عند الطلوع فلان خانه‌یه مقابلدر Je serai là à soleil levant کونش طوغار - طلوع شمسده آنده بولنه‌جغم - نیّر اعظم کنارهٔ افقده عرض - ایکن آنده موجود اوله‌جغم - عروس - چهرهٔ ظهور ایلدیکی آنده اول محلده بولنه‌جغم - خورشید ناشر الضیا منصّهٔ افقده جلوه نما اولدیغی دمده اول طرفده بولنه‌جغم

LEVANT. La partie du monde où le soleil se lève *A.* شرق - مشرق - مطلع الشمس *P.* خاور *T.* کون طوغیسی || Du levant au couchant مشرقدن مغربه وارنجه Entre le levant et

تقریر ایدوب یازدرمق ـ مکتوب املا ایتدرمک contresi-
gner بر نیقدده کوچک صحّ کشیده قلمق Porter des lettres
مکتوبلری اعطا rendre حامل مکاتیب وتحریرات اولمق
Lettres مکتوبلری اخذ ایتمک intercepter وتسلیم ایتمک
interceptées اخذ اولنمش مکاتیب وتحریرات Chiffrer, dé-
chiffrer une lettre مکتوبی حروف معهودهیه نقل ایتدرمک
ومکتوبک حروف معهودهسنی حلّ ایتمک Lettre en chif-
fres ارقام معهوده ایله ـ حروف معهوده ایله محرّر مکتوب
Lettre d'affaires مصلحته دائر مکتوب de galanterie, d'amour
تبریک مکتوبی compliment عشق ومحبّتی محتوی ورقه
de condoléance تبریک وتهنیتی محتوی مکتوب ـ تبریکنامه ـ
شفاعتی ـ شفاعت نامه تسلیتنامه de faveur ـ تعزیه نامه
توصیه‌یی ـ توصیه نامه de recommandation متضمّن مکتوب
اخبار حالی حاوی ـ اخبار نامه d'avis حاوی مکتوب
Lettre anonime امضاسز مکتوب ـ امضاسی آچق مکتوب مکتوب

Lettre de change. T. de Commerce. Une traite faite de place en place *A.* سُفتجة *P.* گرونامه ـ سفته ـ کاغد سفته *T.* پولیچه کاغدی ـ پولیچه تمسکی ـ پولیچه || Accepter une lettre de change اداسنه پولیچه‌یی قبول ایتمک protester تخلّف اولندیغنی مشعر پولیچه تمسکی اوزرینه قبل پولیچه تمسکنی تداول négocier حاکمدن شرح ویردرمک Les lettres de change sont d'une حوالات ایله دور ایتدرمک grande commodité dans le commerce پولیچه تمسکاتی معاملات تجارتنک تسهیلنه وسیلهٔ عظیمه در

Lettre circulaire. V. Circulaire.

Lettre de cachet. V. Cachet.

Lettres de service. Des lettres du roi qui autorisent un officier général à exercer ses fonctions *T.* مأموریّت امری

Lettre de créance. Une lettre dont le seul objet est de marquer qu'on doit ajouter foi à un ministre qui va dans une Cour étrangère *A.* رسالة ـ الوكة *P.* اعتماد نامه *T.* اعتماد نامه

Lettre de recréance. Celle qu'un souverain adresse à son ministre accrédité auprès d'une autre Cour, pour la présenter au prince d'auprès duquel il le rappelle, ou celle que ce prince donne à un ministre, pour la rendre à son retour au prince qui le rappelle *T.* ایلچینک تکمیل خدمتنی حاوی نامهٔ همایون ـ سفارتدن انفصالنی حاوی نامه

Lettres, se dit de certains actes qui s'expédient en chancellerie au nom du prince *A.* امر pl. اوامر ـ برات pl. بروات ـ بیورق *T.* یرلیغ ـ گشاد نامه ـ فرمان *P.* مناشیر pl. منشور ـ عفوفرمانی de grâce برات عالی || Lettres patentes برات ـ ابطال حجّتی حاوی de rescision عفو جرمی حاوی امر ـ بر کمسنه ابنای بلددن اولدیغنی مشعر de naturalité امر ـ بر حرامزادهنک حلّ ورشدتنه de légitimation برات عالی اصلزادهلک براتی de noblesse مقبولیّتنی حاوی منشور عالی de répit اعطای مهلتی حاوی امر عالی Lettres subreptices خلاف انهایه مبنی ویرلمش فرمان Expédier des lettres امر عالی اصدار فرمان ـ اصدار امر ایتمک Lettres closes مهرلو فرمان ـ سر بمهر ـ On dit proverb. Ce sont lettres closes, pour dire, c'est un secret qu'on ne doit pas pénétrer راز سر بمهر در

Lettres, se dit aussi de toute sorte de science et de doctrine *A.* pl. علوم ـ معارف *P.* دانش ـ هنر *T.* بیلش ـ اوقو یوب ـ ارباب علوم ومعارفدن بر آدم Un homme de lettres || یازمه La république des lettres جمهور ارباب معارف Le roi François I a été appelé le père des lettres فرانچسقو نام فرانسه پادشاهی اب العلوم والمعارف لقبیله ملقّب اولمشدر C'est un homme qui a beaucoup d'esprit, mais il n'a point de lettres فلان کشی صاحب ذکا وفراستدر انجق بضاعهٔ معرفتدن اصلا بهرهسی یوقدر

On appelle Belles-Lettres, la Grammaire, l'Éloquence, la Poésie *A.* علوم ادبیّة ـ ادبیّات

Et les saintes lettres, l'Écriture-Sainte *A.* کتاب الله ـ کتب شریفة

LETTRÉ. Qui a de l'érudition *A.* عالم pl. علما ـ اهل العلم والمعرفة ـ اوقومش *T.* هنرور ـ دانشمند *P.* ارباب العلوم والمعارف pl.

LETTRINE. T. d'imprimerie. Petite lettre qui se met au-dessus d'un mot pour renvoyer le lecteur à une note *A.* رقم الاشارة

LEUCÉ. T. de Méd. Tache blanche qui vient à la peau, et pénètre jusqu'à la chair *A.* بهق ابیض *P.* سفید *T.* بهک ـ آبراشلق

LEUCOMA. T. de Méd. Petite tache blanche qui se forme sur la cornée *A.* کوکب *P.* نقطهٔ سفید چشم *T.* آق دوشمه

LEUCOPHLEGMATIE. T. de Méd. Espèce d'hydropisie pituiteuse *A.* استقساء بلغمی

LEUR. Pronom personnel *A.* هم *P.* ایشان *T.* آنلر ـ کندولر

ایله خطوه جنبان اولمق — Et qui est légèrement vêtu, légèrement armé *A.* خفیف الحمل *P.* سبکبار *T.* یینی || Vous voilà bien leste aujourd'hui اشته بوکون خیلیجه سبکبارسک Des troupes lestes سبکبار عسکر

Il se dit figur. d'un homme adroit, prompt à trouver des expédiens *A.* خفیف الروح — سریع التدبیر *P.* سبکروح — *T.* ذهنی اوز چاپکذهن || C'est un homme leste en affaires رؤیت اموره خفیف الروح آدمدر

Et d'un homme léger et peu délicat sur les principes et les convenances *A.* ذوالخفّة — خفیف المزاج — طیّاش *P.* سبکمشرب *T.* یل قوان || C'est un homme leste en procédés, leste dans ses propos اعمال واقوالنده خفّت وار در — Il se dit aussi des choses || Propos leste خفّت ایله سویلنمش کلام réponse خفّت ایله سویلنمش جواب

LESTEMENT. D'une manière leste *A.* بالخفّة — خفیفاً *P.* سبکبارانه *T.* یینی اولهرق || Il était lestement vêtu سبکبارانه کیینمشیدی

Il signifie aussi, avec adresse *A.* بخفّة — بسرعة التدبیر || اوزلق ایله *T.* بچاپکیٔ ذهن — با سبکروحی *P.* الروح Il s'est tiré lestement de cette affaire بو خصوصدن سرعت تدبیر ایله یقهسنی صیردی Il m'a répondu fort lestement بکا خفّت روح ایله جواب ویردی

LESTER. Mettre du lest dans un vaisseau *A.* وضع الصبرة فی السفینة *P.* در کشتی بارسنج نهادن *T.* کمی‌یه صفره قویمق

LESTEUR. T. de Marine. Bateau qui sert à transporter le lest *T.* صفره قایغی

LÉTHARGIE. Assoupissement profond qui ôte l'usage de tous les sens *A.* سرسام بارد — لیتارغوس *P.* رنج سرسام || Il est tombé en léthargie سرسام بارده گرفتار اولدی

Figur. Insensibilité pour tout ce qui arrive *A.* سبات الغفلة *P.* خواب گران غفلت *T.* غفلت اویقوسی || Il est plongé dans une léthargie honteuse موجب عار اولهجق سبات غفلته مستغرقدر Sortir d'une profonde léthargie سبات گران غفلتدن خواب گران غفلتدن بیدار اولمق — خلاص بولمق Tirer quelqu'un de sa léthargie بر کمسنه‌یی دوچار اولدیغی خواب سبات عمیق غفلتدن تخلیص — غفلتدن ایقاظ ایتمک ایتمک

LÉTHARGIQUE. Qui tient de la léthargie *A.* متعلّق بسرسام || Sommeil léthargique رقدهٔ سرسامیّة البارد indolence léthargique کسل سبات آلود

LETTRE. On appelle ainsi chaque figure de l'alphabet *A.* حرف pl. حروف || Grande lettre حرف کبیر petite حرف pl. حرف — رقیق lettre Grecque اوفاق حرف — خرده حرف — یونانی arabe حرف عربی Un enfant qui commence à connaître les lettres تمییز حروفه بدء اینمش بر چوجوق L'A est la première lettre de l'alphabet حروف الف اوّل حروف ابجد در — On appelle Lettres numérales, les lettres dont les Romains se servaient pour leurs chiffres *A.* حروف عددیّة *P.* حرفهای شمار *T.* صاییی حرفلری — On dit, Écrire une somme en toutes lettres, par opposition à l'écrire en chiffres بر حسابی حروف ایله یازمق

Il signifie aussi, écriture *A.* خطّ pl. خطوط *P.* نوشت *T.* یازو || Lettre Italienne خطّ تالیانی financière خطّ دفتری menue انجه یازو — خرده خطّ — خطّ رقیق

En parlant d'un texte, il se dit du sens littéral *A.* معنای تحت اللفظ || Il ne faut pas expliquer cela à la lettre بوکا تحت اللفظ معنا ویرلمک جائز دکلدر Cela se doit entendre à la lettre معناسی تحت اللفظ اولهرق ویرلملو در Il ne faut pas prendre cela au pied de la lettre تحت اللفظ معناسنی اخذ ایتمک اقتضا ایتمز Il s'arrête trop à la lettre معنای تحت اللفظه مصرّانه طورر — On dit aussi, Traduire, rendre un texte à la lettre, c'est-à-dire, mot pour mot لفظاً بعد لفظ نقل وتفسیر — لفظاً بلفظ ترجمه ایتمک سوزدن سوزه ترجمه ایتمک — ایتمک

LETTRE. Épître, dépêche *A.* مکتوب pl. مکاتیب — رسالة pl. رسالات — رقیمة — نمیقة — زبیرة *P.* نامه *T.* کاغد || Longue lettre طویل ودراز بر قطعه مکتوب — مکتوب مفصّل J'ai reçu votre lettre رسیدهٔ دست — مکتوبکز بکا واصل اولمشدر Que disait, que portait sa lettre? مکتوبک مآل مخلصی اولمشدر مفهوم مکتوب — مآل مکتوب نه ایدی — ومفهومی نه ایدی Écrire une lettre بر قطعه مکتوب نیی ناطق ایدی بر — بر نمیقه کشیدهٔ سلک سطور قلمق — تحریر ایتمک dater مکتوبه قطعه مکتوبی رقمزدهٔ صحیفهٔ املا وتحریر ایتمک cacheter, fermer مکتوبی تمهیر ایتمک وضع تاریخ ایتمک ouvrir بر اچمق — گشاد ایتمک — مکتوبی فتح ایتمک dicter

وجه .P خالدار .T چیتلو- بنکلو- بکلو || Visage lentilleux
جلد نمش آلود Peau lentilleuse منمّش.

LENTISQUE. Arbre dont il découle une résine appelée Mastic .A شجر المصطکاء .T شجر الکرکم- ساقز- مصطکی آغاجی آغاجی

LÉONIN. Qui est propre au lion .A لیثیّ المزاج .P شیر صفت .T آرسلان مزاجلو Il ne se dit qu'en cette phrase: Société léonine, pour dire, une société où le plus fort tire tout l'avantage لیثیّ المزاج بر ذاتک تحت تغلبنده اولان جماعت

LÉOPARD. Animal féroce qui ressemble au tigre .A ببر .P ببر .T ببر

LÈPRE. Ladrerie, maladie qui corrompt la masse du sang .A جذام- برص .P لری- پیس .T مسکینلک || Chez les Juifs, ceux qui avaient la lèpre étaient séparés du reste du peuple قوم یهود ایچنده علت جذامه مبتلا اولنلری خلقدن علت جذامدن جدا ایدرلر ایدی Il est tout blanc de lèpre وجودی یکپاره بیاض لکه در

LÉPREUX. Qui a la lèpre .A مجذوم- ابرص .P پیسست .T مسکین- آبرش- لوش-

LÉPROSERIE. Hôpital pour les lépreux. V. Ladrerie || Il fonda une léproserie مجذومیندر- بانئ دار الشفاء مبروصیندر

LEQUEL. Pronom relatif .A الذی pl. الذین .P که .T که - Il signifie aussi, quel est celui? .A من هو- ایّ .P کدام - قنغی- کیم .T کدامین -

LÈSE. Il s'emploie avec le mot de Majesté et d'Humanité || Crime de lèse-majesté .A جرم الخیانة فی نفس السلطان .P گناه خیانت بذات پادشاهی .T پادشاهک ذاتنه خیانت تهمتی Crime de lèse-humanité ذات بشریتنه خیانت جرمی

LÉSER. Faire tort .A اضرار .P زیان آوردن- گزاییدن- .T غدر کردن غدر ایتمک- ضرر چکدرمک || Il n'y a personne de lésé en cette affaire بو خصوصده متضرّر اولمش بو Il n'y a que lui de lésé dans cette affaire کمسنه یوقدر انجق- خصوصده انجق فلان کشی ضرر کشیده اولمشدر فلان کشی‌یه غدر اولدی Être lésé d'outre moitée du juste prix حق اولان بهانک نصفندن زیادہ‌سنی ضرر ایتمک

Lésé. .A متضرّر .P زیان زده- ضرر کشیده- گزاییده- غدر اولمش- ضرر چکمش .T غدر دیده

LÉSINE. Epargne sordide jusque dans les moindres choses .A شحّ- بخل دنیّ .P سیهدستی .T جمریلک || Vilaine lésine شحّ لئیم Faire quelque chose par lésine برشیئی مجرّد بخل دنی‌یه مبنی ایشلمک Il n'y avait que lui qui fût capable d'une lésine si honteuse بو مقوله موجب عار اولدجق شحّ وبخل بوکا مخصوص ایدی

LÉSINER. User de lésine .A ارتکاب الشحّ .P سیهدستی نمودن .T جمریلک ایتمک || Il lésine sur toutes choses جمریلک ایدر- هر شیئده ارتکاب شحّ ایدر

LÉSINERIE. V. Lésine.

LÉSION. T. de Jurisp. Perte, dommage que l'on souffre par le fait d'autrui .A ضرر- مضرّت .P زیان- گزند .T ضرر- غدر || Le vendeur est reçu de revenir contre un contrat de vente, quand il y a lésion d'outre moitié du juste prix شیئی مبیعک نصف ثمن مثلندن زیادہ ضرری متحقّق اولنجه عقد اولنمش اشترا حجّتی اوزرینه بایعک ایتدیکی دعوا مسموعدر Montrez-moi en quoi il y a lésion بو قنغی جهتدن ضرر وار در بکا اراءه ایله

LESSIVE. Eau rendue détersive par la cendre .A ماء الرماد .P آب خاکستر آلود .T کول صوبی || Forte lessive کسکین یوزی کول صویبنده Mettre le linge à la lessive کول صویبی کول صویبی ایله آغرمش بز Du linge blanc de lessive بصدرمق On dit proverb. À laver la tête d'un more, la tête d'un âne, on y perd sa lessive .P وسمه بر کوشش بی فائده‌ست عربک- عربک یوزی صابون ایله آغرمز .T ابروی کور یوزینه صابون سورمک عبثدر

LEST. Ce qu'on met au fond de cale d'un vaisseau, pour le faire enfoncer dans l'eau, et le tenir en équilibre .A صبرة السفینة .P بارسنج کشتی .T کمی صفره‌سی || Ils prirent des carreaux de marbre pour servir de lest کمی‌یه صفره اولمق اوزره مرمر طاشلری وضع ایتمشلر در Le lest le plus pesant est le meilleur کمی صفره‌سنک اثقلسی زیادہ آغر اولاندر

LESTAGE. Action de lester .T صفره‌لمه V. Lester.

LESTE. Qui a de la légèreté dans ses mouvemens .A حافظ- خفیف الحرکة- خفیف الجسم .P جست وچالاک .T چابک دیره‌نش- دیره‌نشی چابک || Marcher d'un pas leste

Cela وصيتنامه ايله اون بيك غروش فلانه بر هبه ايلدى lui a été légué بو شئ وصيت ايله فلانه هبه اولنمشدر

LÉGUME. Il se dit de certains fruits qui viennent dans des gousses, comme pois, fèves, etc. *A.* بقلة pl. بقول ـ قطنية pl. قطانى

Et de toutes sortes d'herbes et de plantes potagères *A.* خضرة pl. خضارة *P.* سبزها *T.* سبزوات || Il ne mange que des légumes سبزواتدن غيرى شئ يمز

LÉGUMINEUX. Il se dit des plantes dont le fruit, qui se nomme gousse, est occupé par des semences *A.* نباتات بقلية

LENDEMAIN. Le jour suivant *A.* يوم قابل *P.* فردا *T.* ايرتەسى || Ils partirent le lendemain ايرتسى كون عزيمت كون يوم قابله تأخير اولندى On l'a remis au lendemain ايتمشلر در Le lendemain des fêtes ايرتەيه ـ فردايه ـ عيدك فرداسى ـ ايرتسى كونى

LÉNIFIER. T. de Méd. Adoucir *A.* تسكين ـ تليين *P.* نرم ساختن *T.* يومشتمق

LÉNITIF. Qui adoucit, qui calme les douleurs *A.* مسكن ـ ملين *P.* نرمساز *T.* يومشاديجى || Remède lénitif دواى مسكن Potion lénitive مشروب مسكن

LENT. C'est l'opposé de vite *A.* بطئ *P.* ديز *T.* كيج دپرەنور آغر ـ || L'âne est un animal lent حمار بطئ الحركه بر حيواندر Le mouvement de Saturne paraît plus lent que celui des autres planètes زحلك سير وحركتى سيارات سائرەيە نسبت Il est lent en tout ce qu'il fait هركار وعملده بطئ ايله بطيندر Lent à parler بطئ الكلام à écrire بطئ القلم الحركه در Il est lent à punir, prompt à récompenser اجراى تأديبده C'est بطائت وايفاى لازمهٔ مكافاتده سرعت ايله مألوفدر un esprit lent قوت خياليه بطئ الذهندر Imagination lente Un poison lent سم بطئ التأثير Avoir le pouls lent نبض بطيئه نبضده بطائت حركت اولمق ـ بطئ الحركه اولمق Cuire à feu lent بطئ وملايم آتش اوزرنده طبخ ايتمك

On appelle Fièvre lente, une fièvre dont les mouvemens ne sont pas marqués au dehors *A.* حرارت خفية ـ حماء خفى || Mourir d'une fièvre lente حماى خفى علتندن وفات ايتمك Il a une fièvre lente qui le mine رفته رفته وجودينى فنا ايدر بر حرارت خفيه يه مبتلا در

LENTE. L'oeuf du pou *A.* صوابة ـ صغاب *P.* تخم سپس *T.* باش سركه ـ سركه || Avoir des lentes à la tête كهلە يمورطەسى سركەلو اولمق

LENTEMENT. Avec lenteur *A.* بطيئا ـ بالبطائة *P.* بديرى ـ آهسته *T.* كيج ـ اغرلق ايله || Se mouvoir lentement آهسته آهسته آهسته ـ بالبطائه عمل ايتمك agir بالبطائه حركت ايتمك Il va lentement en besogne ايشنده آهسته ايش ايشلمك بطائت ايله طاورانور

LENTEUR. Manque de célérité dans le mouvement *A.* بطائت *P.* دپرەنش ـ آغر دپرەنش ـ كيجلك *T.* آهستگى ـ ديركارى Grande lenteur بطائت عظيمه insupportable || اغرلغى تحملى نا قابل آهستگى ـ بطائت طاقتگداز ـ طاقتشكن La lenteur de la tortue قبلو باغەنك بطائت وبطائت Agir avec lenteur بطائت ايله عمل وحركت ايتمك حركتى ـ Il se dit aussi au pluriel *A.* pl. تبطئات ـ مطاولات ـ مماطلات *P.* ديرى *T.* اوزاتمەلر || Les plaideurs sont sujets à essuyer des lenteurs دعواجيلر دائما مماطلات وتبطئاته Lenteurs affectées تكلف ايله التزام دوچار اوله كلمشلر در اولنان اوزاتمەلر

Il se dit figur. de l'esprit, de l'imagination *A.* بطائة الذهن *P.* ذهن *T.* كندى ذهن طونقلغى || Cet homme a une grande lenteur d'imagination بو آدمك غاية الغايه بطائت ذهنى Une grande lenteur d'esprit وار در ـ غايت بطائت ذهن عظيم مرتبەده كندى ذهن

LENTICULAIRE. Qui a la forme d'une lentille *A.* عدسى الشكل *P.* منجوگونه *T.* مرجمك شكلنده || Verre lenticulaire زجاج عدسى الشكل

LENTILLE. Espèce de légume *A.* عدس *P.* منجو ـ نرسك ـ بلس ـ نسك ـ نرسنگ ـ *T.* مرجمك || Une soupe aux lentilles مرجمك چورباسى Une purée de lentilles مرجمك ازمەسى

Lentille d'eau, ou Lentille de marais. Plante qui surnage sur les eaux stagnantes comme une espèce de masse verte *A.* طحلب ـ عذبة *P.* سبزاب *T.* يوصون

Lentilles. T. de méd. Certaines petites taches rousses qui viennent sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال *T.* بك || Elle a le visage plein de lentilles چهرەسى بكلر ايله مالامالدر

LENTILLEUX. Semé de taches ou de lentilles *A.* منمش ـ مسيوم

législateur était que... واضع قانونڭ مرادى شو ايديكه
Moïse est le législateur des Hébreux حضرت موسى قوم يهودڭ
le législateur du peuple de Dieu حضرت صاحب شريعتيدر
موسى امّت ربّ ذو الجلالڭ شارعيدر

LÉGISLATIF. Il se dit du pouvoir de faire des lois || Pouvoir législatif قوّت وضع قانون Le pouvoir législatif constitue le souverain پادشاهلغڭ ما به قوامى قوّت وضع قانوندر

LÉGISLATION. Droit de faire les lois *A.* استحقاق على وضع وضع القوانين ـ القانون || La législation n'appartient qu'au souverain ـ استحقاق وضع قانون صاحب ملكه مخصوصدر امر وضع قوانين سلطانه مخصوصدر L'art, la science de la législation فنّ وضع قوانين

Il se dit aussi du corps même des lois *A.* ضابطة القوانين || Bonne législation ضابطهٔ حسنهٔ قوانين vicieuse, défectueuse قوانين ـ قوانين سقيمه ـ ضابطهٔ سقيمهٔ قوانين

LÉGISTE. Jurisconsulte *A.* اهل الشرع pl. ارباب الشرع *P.* دانشمند علم شريعت *T.* شريعت ـ فقيه pl. فقها ـ || Les légistes pensent que... ارباب شريعتڭ رايى بو در كه C'est un grand légiste اعاظم فقهادندر

LÉGITIMATION. Changement d'état d'un enfant naturel, par lequel il acquiert les droits des enfans légitimes *A.* كسب الحلّ ـ الاستحقاق على الرشدة *P.* استحقاقپذيرى *T.* حلالزادهلك پيدا ايتمه حلالزادگى || Obtenir des lettres de légitimation بر كمسنه حرامزاده ايكن حلّ ورشدت استحقاقى اعطا اولنديغنى ـ حاوى برات تحصيل ايتمك حلّ ورشدته مقبوليّتنى مشعر رخصتنامه تحصيل ايتمك

Et reconnaissance authentique et juridique *A.* تصديق المشروعيّة ـ تصديق الصحّة || Après la légitimation de ces pouvoirs, tous les députés l'allèrent saluer حامل اولديغى رخصتنامهلرڭ مشروعيّتى تصديق اولنديغى عقيبنده وكيللرڭ جملهسى تبريكنه واردیلر

LÉGITIME. Qui a les conditions requises par les lois *A.* شرعىّ || Mariage légitime نكاح شرعى ـ نكاح حلال Enfans légitimes حلال ـ حلال اولان اولاد

Il signifie aussi, juste, fondé en raison *A.* موافق ـ حقّ ـ بالعدل والحقانيّة *P.* حقّ ـ يوللو *T.* موافق راستى ودادگرى || La demande qu'il forme n'est pas légitime ادّعاسى عدل وحقّه موافق دكلدر ـ حقّ دكل Y a-t-il rien de plus légitime? بوندن زياده عدل وحقّانيّته موافق بر شئ وارميدر

Son droit est très-légitime استحقاقى من كلّ الوجوه موافق عدل وحقّانيتدر Conséquence légitime حقّه مقارن بر ملازمه

LÉGITIME. La portion que la loi attribue aux enfans sur les biens de leurs pères et de leurs mères *A.* حصّهٔ مفروضه ـ شرعًا دوشن ميراث *T.* سهم شرعىّ ميراث *P.* سهم مفروض || Un père ne peut pas ôter la légitime à son fils پدر پايبى كندو ولدينڭ حصّهٔ مفروضهسنى دريغ ايدهمز Son père lui a donné sa légitime پدرى فلانه لازم كلان سهم مفروضى اعطا وتسليم ايلدى

LÉGITIMEMENT. Conformément à la loi, à la justice *A.* حقًّا وقانونًا ـ حسب المقتضاء القانون ـ حسب الحقّ ـ حسب القانون ـ *P.* حقّ وعدل *T.* بر موجب آيين ـ بر موجب عدل وداد قانون موجبنجه ـ اقتضاسنجه

LÉGITIMER. Donner à un enfant naturel les droits d'un enfant légitime *A.* تحليل الابن الزنا *P.* حرامزادهرا حلالزادگى دادن *T.* پيچ اولاده حلالزادهلك ويرمك ـ Et faire reconnaître pour authentique et juridique. V. le mot, Légitimation.

LÉGITIMITÉ. L'état d'un enfant légitime *A.* حلّ ـ رشدت *P.* حلالزادگى *T.* حلالزادهلك || On lui dispute sa légitimité حقّ حلّ ورشدتنه ـ حال حلّ ورشدتنه اعتراض اولنور حرف انداز تعريض اولورلر

Et qualité de ce qui est conforme aux lois *A.* مشروعيّت *P.* شايستگى بحقّ وعدل ـ موافقة بالحقّ ـ مقارنة بالحقّ ـ *T.* عدل وحقّه اويغونلق || La légitimité d'un droit فلان استحقاقڭ مشروعيّتى

LEGS. Don laissé par un testateur *A.* موهبة ـ هبة وصيّة pl. مواهب وصيّة *P.* بخشش با وصيّتنامه سپارش *T.* وصيّت ايله ترك اولنمش هبه كرده || Laisser un legs وصيّتنامه ايله برهبه ترك ايتمك Un legs de dix mille francs هبه اولدرق با وصيّتنامه ترك اولنمش اون بيك غروش Il n'y a pas de fonds, où prendra-t-on les legs? مال موجود يوقدر وصيّتنامهده ترك اولنمش هبهلر نه طرفدن ادا اولنهجقدر Legs pieux لوجه الله وصيّت اولنان هبهلر

LÉGUER. Donner par testament *A.* ايصاء الهبة *P.* با وصيّتنامه سپارش بخشش كردن *T.* وصيّت ـ وصيّت ايله هبه ايتمك ـ ايله باغشلمق || Il lui légua mille écus par son testament

Il signifie aussi, superficiel *A.* سطحی *P.* ناژرف *T.* اوستنکوی — سطحیجه || Prendre une légère teinture de quelque science بر علمک سطحی نقشنی آلمق Pour vous en donner une légère idée بو بابده طرفکه سطحیجه بر خبر ویرمک بونک اوستنکوی اولدرق خبرینی ویرمک — ایچون ایچون

On dit, Prendre un léger repas, pour dire, un repas frugal *T.* خوراک نا چیز خوردن *P.* تناول الطعام المختصر *A.* فلانک — آز طعام یمک — Et qu'un homme a le sommeil léger خفیف اویقوسی وار در

Il signifie aussi, agréable, facile, en parlant de conversation et de style *A.* سهل — سلیس *P.* آسان *T.* قولایلقلو || سلیس الکلام اولمق — Avoir la conversation légère et aisée ناطقدده سلاست صاحبی اولمق Cet auteur a le style léger et facile بو مؤلفک سبک وانشاسی سهل وسلیسدر

On appelle Propos léger, un propos inconsidéré *A.* کلام بلا تأمل *P.* سخن نیندیشیده — سخن بی تأمل *T.* دوشونلمیهرک سویلنان سوز

À LA LÉGÈRE. Il ne se dit au propre qu'en parlant des armes et des habits qui ne pèsent guère *A.* خفیفاً *P.* سبکبارانه *T.* خفیفجه || Être armé à la légère سبکبارانه سلاح طاقنمق Être vêtu à la légère خفیفجه کیینمک — Figur. Sans réflexion *A.* بالخفة — بالطیرورة — بلا تأمل *P.* سبک اندیشانه *T.* خفیفلک ایله — دوشونمکسزین || Entreprendre quelque chose à la légère بر ایشه بالخفة مباشرت ایتمک Vous y allez bien à la légère بو بابده خیلی خفیفلک ایله حرکت ایدرسک

LÉGÈREMENT. V. À la légère, au propre et au figuré || Être légèrement vêtu خفیفجه کیینمک — خفیفاً تلبس ایتمک Marcher légèrement خفت قدم ایله مشی ایتمک Il n'a touché ce point que légèrement بوماده‌یه خفیفجه طوقندی

Il signifie aussi, superficiellement *A.* سطحیاً *P.* نه بژرفی *T.* سطحیجه — اوستنکوی اولدرق — Légèrement blessé سطحیجه اوستنکوی اولدرق یاره‌لنمش — مجروح

LÉGÈRETÉ. Qualité de ce qui est peu pesant *A.* خفت *P.* سبکی *T.* یینیلک || La légèreté de l'air خفت هوا des vapeurs ابخره‌نک خفتی

Il signifie figur. inconstance *A.* خفة المزاج — خفة الطبع سبکمشربی *P.* عدم التمکین — عدم الثبات — طیش — طیرورت — خاملک خفیفلک *T.* || Le légèreté des peuples خلقک خفت مزاجی Je crains la légèreté de son esprit, de son caractère فلانک طیرورت مزاجندن خوف — خفت مزاجندن احتراز ایده‌رم ایده‌رم

Il se dit aussi par opposition à Grieveté || La légèreté de cette faute ne méritait pas une si grande punition بو قباحتک خفتنه نظراً اول قدر تأدیب شدیده لایق دکل ایدی

Il signifie aussi, agilité *A.* خفة الحرکة — سرعة الحرکة — خفیفلک ایله دپره‌نش *T.* چالاکی — سبکپایی *P.* کماشة سرعت حرکت || چاپکلک — Marcher, courir avec légèreté طیورک ایله مشی وشتاب ایلمک La légèreté des oiseaux آهونک سرعت سیری — خفت حرکتی du cerf — On dit d'un maître d'écriture, d'un joueur d'instrumens, qu'il a une grande légèreté de main سبکدستدر — خفت یدی وار در et d'un peintre, qu'il a une grande légèreté de pinceau سرعت قلمی وار در

Et imprudence *A.* عدم التأمل *P.* نیندیشی *T.* باقمازلق عدم تأمله — دوشونمکسزلک || Faute commise par légèreté مبنی واقع اولان خطا

LÉGION. On a donné ce nom en France à certaines troupes mêlées de cavalerie et d'infanterie *A.* کتیبة pl. کتایب *P.* گروه سپاه *T.* بلوک — طابور

Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes *A.* زمرة *P.* گروه *T.* آلای — بر گروه — بر زمرة اقربا || Une légion de parents بر گروه اقربا — آلای اقربا — Dans le style de l'Écriture, on dit, Des légions d'anges *A.* زمرة الملائکة *P.* گروه فرشتگان *T.* ملکلر آلایی Des légions de démons *A.* زمرة الشیاطین *P.* گروه دیوان *T.* شیطانلر آلایی

LÉGIONAIRE. Soldat qui fait partie d'une légion *A.* احد من افراد الکتیبة *P.* کسی از گروه سپاه *T.* طابور نفری — بلوک نفری

LÉGISLATEUR. Qui établit des lois pour tout un peuple *A.* قانونی pl. قانونیون — قانونی — واضع القانون — صاحب القانون — واضع الشریعة — شارع *P.* آیین نهنده — واضع آیین *T.* قانون یاپان — قانونی || Lycurgue et Solon ont été de grands législateurs ملت یونان ایچنده فلان وفلان نام کسان واضع قانون اولنلرک اشهر واعظمی ایدیلر L'intention du

– légaliser un acte سندی حاکم طرفندن تصدیق ایتدرمک قبل شرعدن

LÉGALISÉ. *A.* بتصدیق الشرعی *P.* معنون بتصدیق شرعی حاکم *T.* بر منهج شرعی تصدیق کرده – معنون گشته قبل شرعدن تصدیق اولنمش – طرفندن تصدیق اولنمش || Un acte en bonne forme, bien et dûment légalisé تصدیق قبل شرعدن رسوم – شرعی ایله معنون ومصدور اولان سند مرعیه اوزره تصدیق اولنمش بر قطعه سند

LÉGAT. Un cardinal préposé par le Pape pour gouverner une province ریم پاپاسی طرفندن والیٔ مملکت اولمق اوزره تعیین اولنان اسقف – On appelle Légat à látere, un cardinal envoyé par le Pape auprès d'un prince chrétien ریم پاپاسی طرفندن علی طریق السفاره ارسال اولنان اسقف

LÉGATAIRE. Celui à qui on fait un legs *A.* متهب بالوصیّة || On ne peut être légataire et héritier tout ensemble هم وارث هم متهب بالوصیّه اولمق ممکن دکلدر Légataire universel, particulier متوفانک کافّهٔ اموالنه یاخود بر مقدار مالنه حسب الوصیّه متهب اولان

LÉGATION. Il se dit de la commission qu'une puissance donne à quelqu'un pour aller négocier auprès d'une puissance étrangère *A.* سفارت – وفادت *P.* خدمت فرستاده *T.* ایلچیلک || La légation de Russie دولت روسیّه سفارتی Il y a des conseillers et des secrétaires de légation سفارت مستشارلری وسرّ کاتبلری وار در

LÉGENDAIRE. Auteur de légendes *A.* مؤلّف الکتاب السیر الاولیاء

LÉGENDE. Le livre de la vie des Saints *A.* کتاب السیر الاولیاء *P.* سیر نامهٔ اولیا *T.* احوال اولیایه دائر اولان کتاب || Ce saint-là n'est pas dans la légende بو عزیزک اسمی سیر اولیای عظام کتابنده موجود دکلدر

Il se dit aussi, de l'inscription gravée autour d'une pièce de monnaie *A.* کتابة السکة *P.* سرنوشت درهم ودینار *T.* سکه نکک یازوسی || Les écus ont telle légende فلان سکه نکک شویله یازوسی وار در

LÉGER. Qui ne pèse guère *A.* خفیف *P.* سبک *T.* یینی || Un corps léger جرم خفیف un habit خفیف بر لباس un fardeau حمل خفیف – بار سبک – خفیف یوک L'air est plus léger que l'eau هوا مادن اخفدر

On dit d'un chirurgien, qu'il a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف – On appelle Troupes légères, des troupes qu'on emploie hors de ligne, pour harceler l'ennemi *A.* جند خفیف السلاح *P.* عسکر سبکبار *T.* سبکبار عسکر – Et chevau-légers. V. Cheval – Et vin léger, un vin qui n'a pas beaucoup de corps ni de couleur *A.* خمر خفیف *P.* بادهٔ سبکخوار *T.* خفیف شراب

On dit, qu'une pièce de monnaie est légère, pour dire, qu'elle n'a pas le poids qu'elle devrait avoir *A.* درهم ناقص – درهم زال الوزن *P.* درهم کمسنج *T.* اکسک سکه

En parlant des alimens, il signifie, facile à digérer *A.* سهل الهضم – سریع الهضم *P.* خوشگوار – سبک گوار *T.* قولای سنیجی || Il y a des viandes bien plus légères à l'estomac les unes que les autres لحومک بعضیسی سائرلردن زیاده سهل الهضمدر

Il signifie aussi, dispos et agile *A.* خفیف الحرکة – کمیش – سریع الحرکة *P.* چست وچالاک – خپاره *T.* قولای دپره نور – خفت قدم ایله مشی ایتمک || Marcher d'un pied léger d'un pas léger خطوات خفیفه ایله سیر ایتمک Léger à la course سرعت وشتابده – سبق وسرعتده خفیف الحرکه اولمق سکرتمکده ایاغی چابک اولمق – سبکپا اولمق Plus léger que le vent اخف من الریح Je me sens aujourd'hui plus léger qu'à l'ordinaire بو کونکی کون وجودمده اوقات معتاده دن زیاده خفت حسّ ایده رم

Il signifie figur. volage *A.* طیّاش – خفیف الطبع – عدیم التمکین *P.* بی تمکین – سبک مشرب *T.* یل قوان – تمکینسز || Un peuple léger بر قوم سبک مشرب un esprit عقل بی تمکین Avoir le coeur léger خفیف – خفیف الطبع اولمق المزاج

On dit aussi figur., qu'un homme a la tête légère, le cerveau léger, pour dire, qu'il n'est pas trop sage *A.* خفیف العقل – مأفون *P.* سبکسر – سبکمغز *T.* عقلی یینی

Léger, s'emploie aussi figurément, frivole, et signifie, peu important. Ainsi on dit, Raisons légères *A.* علل واهیه Légère occasion وسیلهٔ جزئیّه – فرصت جزئیّه dispute مجادلهٔ خفیفه faute خطای خفیف blessure جرح خفیف – جرح جزئی

Il se dit aussi par opposition à Grossier *A.* رقیق – لطیف *P.* باریک *T.* انجه – یوفقه

texte فن فروسیت وفن معماری درسلرینی فلان جندیدن
بیتجیلک ومعمارلق فنلرینی ـ وفلان مهندسدن آلدی
تعلم ایلدی ـ فلاندن استفاده ایلدی Il en sait assez, il
n'a plus besoin de vos leçons کفایت مقداری وقوفی اولمغله
خیلیجه کسب مهارت ایتمش ـ درسلرکه احتیاجی یوقدر
Prendre sa leçon de اولدیغندن سنک درسکدن مستغنیدر
danse رقص درسنی آلمق Les leçons de l'histoire, de l'ex-
périence تواریخدن وتجربهٔ احوالدن اخذ اولنان درسلر

On dit proverb. d'un homme qui possède parfaitement une chose, qu'il en ferait leçon بو بابده درس ویرمکه قادر در

Il signifie aussi, instruction A. درس ـ تعلیمات ـ تعلیم P. آموزش T. اوکرنمه || Je lui ai bien fait sa leçon فلانی کرکی درسنی کبی تعلیم ایتدم Je lui ai donné sa leçon par écrit تحریرا ویردم Il a été élevé chez un tel, où il a reçu de bonnes leçons فلانک یاننده تربیه اولنوب تعلیمات نافعه تحصیلنه موفق اولدی Cet événement a été pour moi une bonne leçon بو حادثه بکا لازملو بر درس اولدی ـ On dit, Faire la leçon à quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il doit faire A. تعلیم P. آموزیدن T. اوکرتمک

Leçon. La manière dont le texte d'un auteur est rendu dans différens manuscrits ou dans différentes éditions A. سبک الکلام || Il y a deux diverses leçons dans ce texte اصل متنده بری برینه مختلف ایکی نوع سبک کلام وار در

LECTEUR. Celui qui lit A. قاری pl. قرّاء pl. قارئون P. خواننده T. اوقویجی || C'est un bon lecteur بر قارئ سلیس خواننده ـ قارئ کلیل اللسان Méchant lecteur اللساندر کلته زبان

On appelle Avis au lecteur, un avertissement court qu'on met au commencement d'un livre A. تنبیه

On dit aussi proverb. et figur., C'est un avis au lecteur, lorsque quelqu'un a dit des choses dans le dessein qu'un autre s'en fît l'application A. اخطار || Vous entendez bien ce qu'il vient de dire, c'est un avis au lecteur دیدیکی کلامی دیکلدکمی اشته بو بر اخطار در ـ On le dit aussi d'un malheur arrivé à quelqu'un, et qui doit le faire penser à en éviter un pareil A. ایقاظ || Cette maladie marque de l'altération dans son tempérament, c'est un avis au lecteur بو علت تغیر مزاجه دلالت ایتمکله بر نوع ایقاظدر

LECTURE. Action de lire A. قرائت ـ تلاوت P. خواندن T. اوقومه || On fit la lecture du contrat en présence de . . . مقاوله حجتنی فلانک مواجهه‌سنده قرائت اولندی Il a assisté à la lecture d'une telle pièce فلان ورقه‌نک حین قرائتنده حاضر بولندی

Il signifie aussi, étude A. مطالعه ـ استقرا P. کتاب خوانی T. اوقومه || Il s'est fort adonné à la lecture مطالعه واستقرایه پک مبتلا اولمشدر Il s'est rendu savant par la lecture de bons auteurs تألیفات ممدوحه‌نک کثرت مطالعه‌سیله کسب علم وهنر ایتمشدر Un homme qui n'a point de lecture مطالعهٔ کتبدن اصلا ودیّار بهره‌سی یوقدر La lecture forme l'esprit استقرای کتب اصلاح عقلی موجبدر C'est un homme d'une prodigieuse lecture کثرت مطالعه ایله شناوز دریای علوم اولمش برهنرمند ـ طول مطالعه ایله کثیر المعلومات اولمش بر آدمدر ـ بنامدر مطالعهٔ کتابه ادمانی تقریبیله ایتدیکی تحصیلات محیّر عقول اوله‌جق احوالدندر

LÉDUM. Arbrisseau dont les feuilles sont couvertes d'une matière gommeuse, dont on compose le Ladanum A. شجر اللاذن

LÉGAL. Qui concerne la loi A. شرعی ـ قانونی ـ موافق بالقانون P. آیین ـ موافق قانونی T. قانونه اویغون || Des formes légales رسوم قانونیه ـ رسوم قانونه موافق اولان Voie légale طریق قانونی ـ قانونه اویغون یول ـ واسالیب Moyens légaux اسباب ووسایل قانونه موافق اولان ـ Il se dit particulièrement de la loi de Dieu, donnée par Moïse A. موافق بشریعة موسویّة T. شریعت موسویّه اوزره اولان || Les cérémonies légales شریعت موسویّه‌نک رسومی Viandes légales لحوم شریعت موسویّه اوزره حلال اولان Impureté légale شریعت موسویّه اوزره حکم اولنمش عدم طهارت

LÉGALEMENT. D'une manière légale A. شرعا ـ قانونا ـ P. حسب القانون T. بر مقتضای قانون ـ بر نهج شرعی || قانونجه Cela n'est pas fait légalement فلان شئ حسب القانون اولمامشدر ـ بر نهج شرعی اولمامشدر

LÉGALISATION. Certification de la vérité d'un acte par autorité publique A. تصدیق شرعی || Acte qui manque de légalisation تصدیق شرعی ایله معنون اولمیان سند

LÉGALISER. Certifier l'authenticité d'un acte public A. شرعا بتصدیق شرعی P. عنونة بتصدیق الشرعی ـ تصدیق معنون کردن T. طرف شرعدن تصدیق ایتمک || Faire

LAVANDE. Plante aromatique *A.* خزامى - خيرى البرّ *P.* حسامه اوتى *T.* خيرئ صحرايى - اروانه - خزاما

LAVASSE. Il se dit de la pluie lorsqu'elle tombe avec impétuosité, et qu'elle coule à grands ruisseaux *A.* ساحية *P.* باران شرّان *T.* صغناقلو يغمور سيلى || Il vint tout à coup une grande lavasse بغتةً بر مطر ساحيه ظهور ايلدى

LAVE. Matière liquide qui sort des volcans dans le temps de leurs éruptions, et forme comme des ruisseaux de feu *A.* سيل السعير منفجر عن جبل النار *P.* آتش ريزان از درون كوه آتشفشان *T.* آتشلو طاغ ايچندن دوكيلان علو

LAVEMENT. Clystère. V. ce mot || La décoction d'un lavement حقنه مطبوخى Prendre un lavement حقنه استعمال حقنه‌يى احتقان ايتمك - ايتمك le garder, le rendre احتقانى ضبط - ضبط واستمساك ورد واخراج ايتمك Faire un lavement avec des herbes émollientes نباتات ملينه ايله بر حقنه مطبوخى تركيب ايتمك

LAVER. Nettoyer avec un fluide *A.* ارحاض - تغسيل - غسل *P.* شستن - شويدن - بشودن - ورشتن *T.* يومق - يايقمق || Laver du linge غسل اثواب ايتمك Se laver le visage اغتسال مياه يوزى يايقمق - وجه ايتمك La pluie a bien lavé les rues باران اسواقى تغسيل وتطهير ايلدى - Figur. || Laver ses péchés avec ses larmes بركمسنه ديدهٔ غمگيننددن اسالهٔ عبرات - ندامت ايله جرك اوزار وآثامنى شسته ونا بديد ايتمك اسالهٔ اشك زارى ايله ذنوب وآثامنى شستهٔ صابون ندامت ايتمك

On dit aussi figur. Se laver d'un crime, pour dire, s'en purger, s'en justifier كندويى لوث تهمتدن - تبرئهٔ ذمّت ايتمك - پاكه چيقارمق - Et pour faire entendre qu'on ne veut pas avoir de part dans une affaire qu'on ne croit pas juste, on dit, Je m'en lave les mains - بو بابده دستشوى تبرّى اولورم بو خصوصده ال يومارم

LAVÉ. *A.* غسيل - مغسول *P.* شسته - بشوده - ورشته *T.* يايقنمش

LAVETTE. Petit bout de torchon dont on se sert pour laver la vaisselle *A.* مسح pl. مسوح *P.* پالاسپاره *T.* پچاوره

LAVEUR. Celui qui lave *A.* غسّال - غاسل *P.* شوينده *T.* يايقيجى || Laveur de vaisselle غاسل اوانئ سفره

LAVOIR. Lieu destiné à laver *A.* مغسل *P.* غسلخانه *T.* يايقيه‌جق ير || Lavoir de cuisine مغسل مطبخ

Il se dit aussi, de la machine dont on se sert pour laver le minéral *A.* مغسلة المعادن - مرحاض المعادن *T.* معدن يايقيه‌جق تكنه

LAVURE. L'eau qui a servi à laver les écuelles *A.* غسالة *P.* آبشوى *T.* يايقنتى || De la lavure des écuelles قاب قچاق يايقنتيسى

LAXATIF. Qui a la vertu de lâcher le ventre *A.* مشىّ - مخرّط البطن - ممشّى *P.* شكمران *T.* يوركى سوريجى || Remède laxatif دواى مشى

LAYER. T. de forêt. Tracer une laie, une route dans une forêt *A.* فتح المستل *P.* ره تنگ گشادن *T.* چوبان يولى اورمانده چوبان يولى آچمق || Layer un bois آچمق

LAYETTE. Tiroir d'une armoire. V. Tiroir || Mettre des papiers dans une layette اوراقى چكمجه ايچنه وضع يتمك À la Chambre des comptes, la plupart des layettes étaient marquées par les noms des provinces باش محاسبه قلمنده چكمجه‌لرك اكثريسى ايالتلرك اسميله مرسومدر

Et le linge et tout ce qui est destiné pour un enfant nouveau-né *A.* جهاز الثياب الصبىّ *P.* كرپاس كودك نو زاد *T.* يكى طوغمش چوجوغك بزلرى طاقمى || Donner une layette يكى طوغمش چوجوغك بزلرى طاقمنى ويرمك

LE. Article du nom masculin *A.* ال

LÉ. La largeur d'une étoffe *A.* لِفق *P.* پهنه *T.* ابن || Un lé de velours بر ابن قطيفه - بر لِفق قطيفه Demi-lé *A.* نصف اللفق *P.* نيم پهنه *T.* يارم ابن

LÉCHER. Passer la langue sur quelque chose *A.* لحس - لعقة *P.* ليسيدن *T.* يلامق || Lécher un plat چناغى يلامق Les chiens lèchent leurs plaies, et les guérissent en les léchant كلاب قسمى ياره‌لرينى لحس ايله دفع ايدرلر

Léché *A.* ملحوس - ملعوق *P.* ليسيده *T.* يلانمش

LEÇON. Enseignement que donne un maître sur une science, sur un art libéral *A.* درس || Leçon de Droit فقه درسى de Théologie علم الهى درسى de Médecine علم طبابت درسى Cet écolier apprend, étudie, récite sa leçon فلان طالب درسنى تعلّم ومطالعه واز بر ايدر Il sait sa leçon par coeur درسنى از بر بيلور Il a pris des leçons d'un tel écuyer, d'un tel archi-

marché ou trop travaillé *A.* حسور ـ عىّ *P.* درماندگی ـ حسور عظیم *T.* یورغونلق فرو ماندگی || Grande lassitude ـ غلبهٔ عیّ وحسوردن سقوط ایتمك Tomber de lassitude یورغونلقدن بیقلمق

Il se dit aussi, de l'indisposition où l'on se trouve quelquefois, sans avoir ni marché ni travaillé *A.* وصمت ـ فتور ـ كسل *P.* توصیمات ـ توصیم ـ سستی *T.* قیرقلق || Sentir de grandes lassitudes dans tout le corps جمیع بدنده توصیمات عظیمه بدنده كلّی قیرقلق حسّ ایتمك ـ حسّ ایتمك

LATENT. T. de Méd. Qui est caché *A.* خفیّ *P.* پنهان *T.* كیزلو || feu latent آتش ـ لهیب خفی كیزلو

LATÉRAL. Qui appartient au côté de quelque chose *A.* صفحیّ ـ جانبیّ *P.* پهلویی *T.* یان || Les parties latérales d'un édifice بنانك یان طرفلری ـ بنانك جهات جانبیّه‌سی Porte latérale یان قپو

LATÉRALEMENT. D'une manière latérale *A.* جانبًا ـ صفحًا *P.* بسوی پهلو *T.* یان اولدرق

LATIN. Qui vient du peuple latin *A.* لاطینیّ *T.* لاتین || La langue latine لسان لاطینی Une harangue latine موعظهٔ لاطینیّ العباره بر مقاله ـ Discours latin On appelle Église latine, l'église d'Occident لاتینی آیین ـ لاتین آیین || Il est aussi substantif || Apprendre le latin لاتین لسانی اوكرنمك

En termes de Marine, on appelle Voile latine, une voile faite en forme de triangle *T.* لاتین یلكنی

LATINISER. Donner à un mot une terminaison latine *A.* تصویغ فی صیغة لاطینیّة *P.* صورت لاطینی دادن *T.* لاطینلتمك

LATINISME. Locution propre à la langue latine *A.* تعبیر لاطینیّ

LATITUDE. T. de Géogr. La distance d'un lieu à l'équateur *A.* عرض || Paris est à tant de degrés de latitude پارس شهری عرضك فلان درجه‌سنده واقعدر ـ En termes d'Astronomie c'est la distance par rapport à l'écliptique || Latitude septentrionale, méridionale عرض شمالی وعرض جنوبی

Il se dit aussi au figuré *A.* وسعت *P.* پهنایی *T.* كنكیشلك || Ce principe peut avoir beaucoup de latitude بو اصولك وسعت عظیمه‌یه تحمّلی وار در Laisser beaucoup de latitude چوق وسعت ویرمك

LATRIE. On appelle Culte de latrie, le culte que l'on rend à Dieu seul *A.* عبادت ـ طاعت *P.* پرستش *T.* قوللق ـ طاپنمه

LATRINES. Lieu où l'on se décharge le ventre *A.* ممشا *P.* ادبخانه ـ تشتخانه *T.* كنیف || Il y avait à Rome des latrines publiques مقدّما روما شهرنده عامّه ایچون ممشالر وار ایدی

LATTE. Pièce de bois de fente, longue, étroite et plate, que l'on cloue sur des chevrons, et qui sert de soutien aux matières qui forment les couvertures des maisons *A.* لوحة الغما pl. الواح الغما *P.* پرواره *T.* چاتی تخته‌سی || Des lattes de chêne میشه چاتی تخته‌لری La tuile se pose sur des lattes كرمید چاتی تخته‌لری اوزرینه فرش اولنور

LATTER. Garnir de lattes *A.* فرش الالواح الغما *P.* با پرواره پوشانیدن *T.* چاتی تخته‌لری دوشتمك || Cette maison est couverte, le comble est mis, il ne reste plus qu'à latter بو خانه‌نك اوستی قپانوب چاتیسی دخی وضع وتعبیه اولنمش اولمغله انجق چاتی تخته‌لرینك دوشنمه‌سی قالمشدر

LATTIS. Arrangement des lattes sur un comble *A.* عمو بالالواح *P.* پوشش بام با پرواره *T.* چاتینك تخته ایله قاپلنمه‌سی

LAUDANUM. Extrait d'opium *A.* خلاصة الافیون *P.* خلاصهٔ افیون *T.* اپیون خلاصه‌سی

LAURIER. Sorte d'arbre *A.* شجر الغار *P.* دهمست *T.* دفنه آغاجی || On donnait des couronnes de laurier aux capitaines qui avaient remporté la victoire قدیمده رؤس غزاتیه غاردن مصنوع اكلیل افتخار ایله تكلیل ایدرلر ایدی

On dit figur. Cueillir des lauriers, pour dire, remporter la victoire sur les ennemis علامت غزا اولان اغصان غاردن مصنوع نیچه نیچه اكالیل مفاخرت نشان تحصیلنه موفق اولمق Et flétrir ses lauriers, pour dire, déshonorer sa victoire بر كیسنه مظهر غزای جلیل اولدرق دسترس استحصال اولدیغی مآثر جلیل الافتخارك پرتوینه ایراث كدورت ایتمك

LAURIER-ROSE. Sorte d'arbuste *A.* سمّ الحمار ـ دفلی *P.* خرزهره *T.* آغو آغاجی ـ زقوم آغاجی زقوم

LAVAGE. Action de laver *A.* غسل *P.* شویش *T.* ییقایش || Le lavage des métaux معدنلرك غسلی

LAVANCHE. V. Avalanche.

. كوز ياشى دوكمك *T.* اشك ريختن *P.*

LARRON. Celui qui dérobe quelque chose *A.* لصّ pl. لصوص سارق pl. سرّاق *P.* دزد *T.* خرسز ـ اوغرى ‖ Fin larron سارق حيلهباز اوغرى ـ لصّ محتال Le larron a été découvert سارق اخذ اولندى On a pris le larron خارجه اخراج اولندى خرسزى طوتديلر ـ

LARYNX. T. d'Anat. La partie supérieure de la trachée-artère *A.* حنجور pl. حناجير ـ قصبة الرئة *P.* حشكناى *T.* خرتلاق

LAS. Fatigué *A.* عيّ pl. اعيا ـ محسور ـ اعيا متعب *P.* درمانده *T.* تعبناك ـ *P.* يورغون ‖ J'ai bien fait du chemin aujourd'hui, je suis las بو كونكى كون خيلى طريق قطع ايتمش اولديغمدن دوچار عيّ وفتور اولدم Être las de travailler كثرت شغلدن درمانده وتعبناك اولمق Reposez-vous, si vous êtes las يورغون ايسهك استراحت ايله Je suis si las, que je n'en puis plus شول رتبهده عيّ ودرمانده يم كه تاب وطاقتم كسلدى

Et ennuyé de quelque chose *A.* ملول ـ ذو الكلال ـ سئوم *P.* بيزار *T.* بيقمش ـ بيقغن ـ بزكين ـ اوصانيق ‖ Je suis las d'entendre des sottises اول مقوله هذيان وترّهات استماعندن بومقوله ادبسزلكلردن بيزارم Je suis las de ces impertinences بو ـ شو آدمدن بكا كلال كلمشدر de cet homme-là بيقدم Êtes-vous déjà las de bien faire? اعمال خيريهدن آدمدن بزكينم سكا كلالمى كلدى

LASCIF. Fort enclin aux plaisirs de l'amour *A.* شهوانىّ شديد الشهوة ـ منهمك فى الباه ـ على الباه *P.* باه پرست *T.* شهوتى ازغون ـ زنايه دوشكون ـ هوسناك باه ‖ Le bouc est un animal très-lascif تكه شهوتى ازغون بر حيواندر ـ Il se dit aussi des choses *A.* محرّك الشهوة ـ مهيّج الباه *P.* رافث ـ رفث آميز ـ شهوت انگيز *T.* شهوتى آزدريجى ـ وضع ـ وضع مهيّج الباه ‖ Posture lascive زنايه قندريجى ـ Des danse رقص محرّك الشهوة ـ شهوت انگيز ـ رفث اميز regards lascifs انظار رفث اميز ـ الحاظ مهيّجة الشهوة des vers اشعار رفث آلود ـ مهيّج باه اولهجق اشعار فاحشه

LASCIVEMENT. D'une manière lascive *A.* بطور مهيّج الباه *P.* منهمكا فى الباه ـ *T.* شهوت انگيزانه شهوتى آزدرهجق ـ زنايه قندرهجق صورت ايله ـ وجهله ‖ Regarder lascivement شهوت نگاه شهوت انگيز ايله نظر ايتمك danser انگيزانه رقص ايتمك

LASCIVETÉ. Forte inclination à la luxure *A.* شهوت باهيّة زنايه ـ شهوت آزغونلغى *T.* باه پرستى ـ هوس باه *P.* فرط ‖ La lasciveté a entièrement ruiné sa santé دوشكونلك شهوت باهيّهسى صحّت وجودينك كلّى خرابيّتنه سبب اولمشدر

LASERPITIUM. Plante *A.* انجدان *P.* انكدان *T.* بالدران حلتيت آغاجى ـ آغاجى

LASSANT. Qui fatigue *A.* متعب ـ موجب العىّ *P.* درمانده موجب تعب آور ـ ساز *T.* يوريجى ‖ Un travail lassant كار موجب العىّ Une besogne lassante عىّ اولهجق بر شغل كار متعب ـ

LASSER. Fatiguer *A.* اتعاب ـ ايراث العىّ ـ اعيا *P.* درمانده ساختن ـ درماندگى آوردن *T.* يورمق ‖ C'est un travail qui lasse extrêmement غاية الغايه اعيا واتعاب ايدر بر خدمتدر Le chemin m'a fort lassé يول بنى بغايت اعيا ايلدى Une trop grande contention lasse l'esprit توغّل مفرط اتعاب ذهنى ذهنى ـ طول مواظبت ذهنه ايراث عىّ ايدر ـ مستلزمدر اتعاب ايدر

On dit aussi, Lasser la patience de quelqu'un بر كمسنهنك صبرينه ايراث فتور ايتمك

Et ennuyer *A.* ايراث الملال ـ املال ـ اسام *P.* بيزار كردن *T.* بيزارى آوردن ـ اوصاندرمق ـ بزدرمك ـ بيقدرمق ‖ Il nous lasse avec ses vieux contes اسكى مثاللر نقليله بزى بيقدرر Il lasse tout le monde par ses importunités ايتديكى تعجيزلر ايله عالمى اوصاندرر

SE LASSER. *A.* استعيا ـ تعايى *P.* درمانده شدن *T.* يورلمق اوصانمق *T.* بيزار شدن *P.* كسب الكلال ـ سأم ـ استملال *A.* ‖ بيقمق ـ بزمك ـ On se lasse plus à demeurer debout qu'à marcher حال قيام مشى وحركتدن زياده بادئ استعيا در ـ اياقده طورمق يوريمكدن زياده آدمى يورر Il ne se lasse point, il est infatigable اصلا يورغونلق بيلمز بر چالشقان L'esprit se lasse par une trop grande application طول جوق چالشمغله ذهن ـ شغل ذهنه بادئ سأم واستملالدر آدمدر اوصانور

LASSÉ. *A.* عىّ *P.* درمانده *T.* يورغون *A.* ملول ـ سئوم *P.* بيزار شده *T.* اوصانمش ـ بزمش ـ بيقمش

LASSITUDE. L'abattement où l'on se trouve après avoir trop

Au long et au large. Dans toute l'étendue de la superficie dont on parle *A.* بالطول والعرض *P.* در پهنایی ودرازی *T.* انینه اوزوننه

LARGEMENT. Autant et plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ *P.* مع زیادة ـ با فزونی *T.* بول بول || Il a été payé largement مطلوبی بالغاً ما بلغ ادا اولندی On l'a récompensé largement فلانه مع زیادة مکافات اولندی

LARGESSE. Libéralité *A.* انعام pl. انعامات ـ عطیّة pl. عطایا *P.* ال کرمی *T.* بخشش ـ فراخدستی || Faire largesse au peuple خلقه نشر انعامات وعطایا ایتمک Ce n'est pas un homme qui fasse de grandes largesses جلیل العطایا بر آدم کثیر العطایا ـ دکلدر

Largesse de loi. Terme de Monnaie Ce qui excède le titre ordonné par les lois *A.* فضلة العیار *P.* زیادهٔ عیار *T.* عیارک آرتوقلغی

LARGEUR. Étendue d'une chose considérée d'un de ses côtes à l'autre *A.* عرض ـ وسعت ـ رحابت ـ فسحت *P.* پهن ـ پهنایی *T.* این ـ اینلولک ـ ککیشلک || La largeur d'un fossé خندغک وسعت وفسحتی d'une rue زوقاغک وسعتی d'une rivière نهرک عرضی ـ وسعتی ـ ککیشلکی Cette toile a tant de largeur بو بزک شو قدر عرضی وار در

LARGUE. T. de Marine. La haute mer *A.* حومة ـ جمّة البحر *P.* جل دریا ـ میان دریا *T.* انکین || Prendre le largue انکینه چیقمق ـ انکیندن آیرلامق Tenir le largue انکینه طورمق

On dit, Vent largue, de celui qui s'écarte au moins d'un quart de vent de la route que l'on tient *A.* ریح ناکب *P.* باد نا راست *T.* اکری یل ـ صاپه یل

LARGUER. T. de Marine. Lâcher ou filer le cordage qui retient une voile par le bas *A.* ارخاء الحبل الشراع *P.* بادبان گشاد دادن *T.* برسن یلکننک ایپنی بوشامق

LARME. Goutte d'eau qui sort de l'oeil *A.* دمع pl. دموع ـ عبرة pl. عبرات ـ ماء العین *P.* اشک ـ سرشگ ـ آب دیده *T.* کوز یاشی || Il ne lui est pas tombé une larme des yeux دیدهسندن یک قطرهٔ اشک ریزان اولمامشدر Il l'en conjura la larme à l'oeil دیدهسندن اسالهٔ سرشگ زاری ایدهرک نیاز ایلدی Répandre, verser des larmes اسجام سیل دموع ایتمک Pleurer à chaudes larmes اسخان عین ایله بکا ایتمک Il tira les larmes des yeux de toute l'assemblée بالجمله ارباب مجلسک کوزندن اسجام دموع حزن ورقت ایتدردی ـ جمیع ارباب مجلسی چشمهسار اشک عیون ایتدردی ـ جمیع ارباب مجلسی ابکا ایلدی ـ وناله ایتدردی Avoir le visage baigné, mouillé de larmes بلا بارانی کبی نزول ایدن قطرات متتابع الورود دموع ایله چهرهسی پر آب اولمق Fondre en larmes دریای دموع وعبراته غرق اولمق ـ غریق بحر سرشگ اولمق ـ روان اولمق Vos larmes ne tariront-elles jamais? اشک چشمک الی الابد قابل انفاد اولهجغی یوقمیدر Elle eut peine à retenir ses larmes سیل اشکنه حوالهٔ سدّ ممانعت ایدهمز اولدی ـ آقان کوزیاشنی ضبط ایدهمز اولدی Ce crime mériterait d'être pleuré avec des larmes de sang بوجنحهٔ عظیمه اسالهٔ اشک خونین نداماته محتاجدر Une source de larmes ینبوع دموع ـ چشمه سار اشک وگریه Un torrent de larmes سیل شدید الجریان ـ طوفان اشک Effacer ses péchés par ses larmes باران اشک ـ دموع ندامت ایله شسته قلمق ذنوب ومآثمی آب سرشگ Larmes de joie دموع قارهٔ نشاط وسرور ـ اشک شادی ـ اشک شیرین شادمانی

On dit proverb., Ce que maître veut et valet pleure sont larmes perdues, pour dire, que c'est inutilement que le plus faible s'oppose à ce que veut le plus fort آغانک مرادی اولنجه خدمتکاره آغلمق دوشر

Il se dit aussi du suc qui coule de plusieurs arbres, quand on les taille *A.* دماع الشجر *P.* آب درخت *T.* آغاجدن صیزان یاش

LARME DE JOB. Plante *A.* دمع داود

LARMIER. T. d'Archit. Il se dit d'une saillie qui est hors de l'aplomb de la muraille, et qui sert à empêcher que l'eau ne découle *A.* افریز الجدار *P.* بارانگریز دیوار *T.* دیوار صچانی

LARMIERS. T. de Méd. véter. Parties du cheval qui répondent aux tempes dans les hommes *A.* اصداغ الفرس *T.* آتک طلونلری

LARMOYANT. Qui fond en larmes *A.* ساکب الدموع *P.* گریان ـ اشکریزان *T.* کوز یاشی ایچنده ـ آغلاییجی || On le trouva tout larmoyant فلانی گریان واشکریزان بولدیلر ـ کوز یاشی ایچنده

LARMOYER. Pleurer *A.* سکب الدموع ـ اسجام الدموع

LAPIDIFIER. Terme de Chimie. Réduire les métaux en pierre *A.* تحجير - وضع في صورة الحجر *P.* صورت سنگ دادن *T.* طاش صورتنى ويرمك

LAPIDIFIQUE. Il se dit des substances propres à former les pierres *A.* محجّر *P.* سنگساز *T.* طاشه دوندريجى || Les sucs lapidifiques اجزاى محجّرەدن عدّ اولنان عصارات

LAPIN. Animal qui ressemble beaucoup au lièvre *A.* وبر pl. وبور - زلم pl. ازلام *P.* خرگوشك سپيد *T.* آطه طاوشانى اق طاوشان - فروهٔ وبر || Fourrure de lapin اق طاوشان - آطه طاوشانى تويندن مصنوع Gant de poil de lapin كوركى صيد وبور ايتمك Chasser des lapins الدوان

LAPINE. La femelle du lapin *A.* وبرة pl. وبرات *P.* حرگوشك سپيد ماده *T.* آطه طاوشانك ديشيسى

LAPIS ou LAPIS LAZULI. Pierre précieuse de couleur bleue *A.* لاجورد *P.* لاژورد *T.* لاجورد طاشى || L'azur se fait avec le lapis mis en poudre لون لاجوردى لاجورد طاشنك مسحوقيله اولور

LAPS. Tombé. Il ne se dit que de celui qui a quitté la vraie religion *A.* مرتدّ *P.* دين باطل گرفته *T.* مرتاد

Laps de temps, signifie, l'écoulement de temps *A.* برهة من الدهر - مرور الازمان *P.* ايّام گذارش *T.* چوق وقت ازمان مديده || Après un grand laps de temps كچمسى بعد برهة من الزمان - گذراننده نصكره Cette coutume s'est abolie par laps de temps بو عادت مروز زمان ايله ملغا ومعطل قالمشدر

LAQUAIS. Valet de livrée *T.* چوقدار

LAQUE. Sorte de gomme *A.* لكّ *P.* لاك *T.* لوك || Couleur de laque لوك رنكى

On appelle aussi Laque, le beau vernis de la Chine *A.* سمّان صينيّ *P.* روغن چينى *T.* چين ياغى

LARCIN. Vol qui se commet par adresse *A.* حرس - سرقة *P.* دزدى *T.* خرسزلق - اوغريلق || Commettre un larcin ارتكاب سرقت ايتمك Être accusé de larcin تهمت سرقت ايله اتهام اولمق

Il signifie aussi, la chose dérobée *A.* شئ مسروق - سريقة pl. حرايس *P.* حريسة *T.* چيز دزديده - اوغريلنمش شئ اشياى || Il alla cacher son larcin en tel endroit چالنمش شئ مسروقديى حفظ ايچون فلان محلّه كتدى Recéler un larcin مال مسروقى اخفا ايتمك || Il se dit aussi d'un passage, d'une pensée qu'un auteur prend d'un autre pour se l'approprier || Les plus beaux endroits de son livre sont des larcins تأليف ايلديكى كتابك احسن واعلا اولان محلّلرى سريقه قبيلندندر

LARD. Graisse qu'on trouve entre la couenne et la chair du porc *A.* شحم الخنزير *P.* پيهٔ خوگ *T.* طوكز ياغى

LARDER. Piquer une viande de morceaux de lard *A.* غرز الشحمة الخنزير في اللحم *P.* گوشترا بپيهٔ خوگ خليدن *T.* اته طوكز ياغى نكندەلمك || Un rôtisseur qui larde bien اتى طوكز ياغيله نكندەلمكه ماهر كبابجى

LARGE. Qui a de la largeur *A.* وسيع - واسع - عريض *P.* پهنا - پهين *T.* ككيش - اينلو || Ce jardin est large بو باغچه il est plus long que large طولى عرصندن زياده در واسعدر Un chemin large طريق واسع La rivière est plus large en cet endroit بو محلده نهرك وسعتى زياده در Une large épée اينلو بر قليج - بر سيف عريض النصل || Il est aussi substantif. V. Largeur || Cette étoffe a tant de large بو قماشك شو قدر عرضى وار در De la toile qui a une aune de large بر ذراع عرضى اولان بز

On dit à la mer, Prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer *A.* خروج في جهة البحر - خروج في فضاء البحر *P.* در پهناى دريا رفتن *T.* آچيغه چيقمق - انكينه چيقمق - آلارغەيه چيقمق -

On dit figur. Prendre le large, gagner le large, pour dire, s'enfuir رهپيمای سمت گريز - پى سپر وادئ فرار اولمق وفرار اولمق

Au Large. Spacieusement *A.* رحيباً - واسعاً *P.* در فراخى *T.* كگيشلكده || Il est logé bien au large وسعت اوزره متمكندر

On dit figur. Être au large, pour dire, être dans l'opulence *A.* فى رغادة العيش - فى رحابة العيش - فى سعة الحال - فى رفاغة العيش *P.* در فراخى *T.* كگيشلكده حالنده || Il est au large رفاغت حال اوزره در - On dit aussi, Mettre au large, pour dire, mettre dans un état plus opulent *A.* ايراث الرغادة - ايراث الرفاغة - ايراث السعة الحال *P.* فراخئ *T.* ديرلكه كگيشلك كتورمك حال دادن || Il lui est venu une succession qui l'a mis plus au large qu'il n'était كندويه بر ميراث اصابت ايتمكله اوّلكى حالندن بر قات دخى زياده كسب رفاغت ايتمشدر

regards languissants *A.* لحاظات متوصّمة ـ لحاظات فاترة *P.* لحاظات درد آلود ـ نگاه وصمت آلود *T.* دردلو باقشلر

LANICE. On appelle Bourre lanice, de la bourre qui provient de la laine *A.* نتافة الصوف *P.* پشم ريزه *T.* يوك اوفانتيسى V. aussi Bourre.

LANIÈRE. Bande de cuir longue et étroite *A.* سير pl. سيور سير السوط || La lanière d'un fouet *P.* پژاز *T.* قايش ـ صريم قامچينك قايشى ـ

LANIFÈRE. Qui porte laine. Il se dit des animaux *A.* صايف *P.* پشمدار *T.* يوكلو et des plantes *A.* ذو الجوالح *T.* توزاقلو *P.* پشمينه دار ـ

LANTERNE. Machine où l'on peut placer un corps lumineux, de manière qu'il éclaire, et que le vent ne l'éteigne pas *A.* فانوس pl. فوانيس *P.* فنار *T.* فنر || Lanterne de verre بللور فنرى de papier كاغد فنرى de toile مشمّع فنر جام فنر ـ فنار En hiver, il y a des lanternes à réverbères allumées à Paris dans toutes les rues وقت شتاده پارسك جميع زوقاقلرنده آيينه‌لو فنرلر ينار Les maisons étaient taxées pour les boues et lanternes زوقاقلرك چامورى وينان فنرلرك ايقادى ايچون جميع بيوت ومنازل اوزرينه ويركو طرح اولندى Allumer les lanternes فنرلرى ايقاد ايتمك ـ ياقمق ـ On appelle Lanterne sourde, une lanterne faite de telle façon, que celui qui la porte peut voir sans être vu *T.* خرسز فنرى ـ Et lanterne magique, une lanterne qui fait voir différens objets sur une toile, ou sur une muraille *T* خيال فنرى

On appelle aussi Lanterne à gargousses, un étui de bois dans lequel on met les gargousses *T.* خرتوج قوطيسى

LANTERNES, signifie figur. des fadaises, de sots contes *A.* pl. اباطيل هذيان ـ خلطيّات *T.* گفتار هرزه *P.* لغويّات ـ || Tout ce qu'il nous a dit là, ce sont des lanternes سويلديكى صحبتلرك مجموعى اباطيل ولغويّات مقوله‌سيدر

LANTERNER. Perdre le temps à des riens *A.* اشتغال بالعبث *P.* در بيهوده‌كارى وقت گذرانيدن *T* لزومسز شيئلر ايله عبثه اشتغالدن خالى دكلدر || Il ne fait que lanterner اويناماق

LANTERNERIE. V. Lanternes.

LANTERNIER. Celui qui a soin d'allumer les lanternes publiques *A.* موقد الفوانيس *P.* فنار سوز *T.* فنرلرى ياقيجى

Il signifie figur., diseur de fadaises *A.* قايل الاباطيل *P.* هذيان سويليان *T.* هرزه گو || Ne vous amusez pas à ce qu'il dit, c'est un lanternier كلامنه فريفته اولمه هرزه گو بر آدمدر

Il signifie aussi, un homme irrésolu en toutes choses *A.* متذبذب الراى *P.* بيقرار *T.* قرارسز || Vous ne finirez rien avec lui, c'est un lanternier شو آدم ايله مصلحت بتورمك ممكن دكلدر قرارسز بر حريفدر

LANUGINEUX. Terme de Botan. Il se dit des plantes couvertes de duvet *A.* مزنبر *P.* پرزناك *T.* تويلى ـ خاولو || Le fruit de l'abricot, de la pêche est lanugineux قايصى وشفتالو خاولو ميوه‌لردندر

LAPATUM, ou **PARELLE.** Plante. V. Patience.

LAPER. Boire en tirant l'eau avec la langue. Il ne se dit que des chiens *A.* ولغان ـ ولوغ *P.* بزبان آب كشيدن *T.* دل اوجيله ايچمك || Les chiens lapent كلاب قسمى ولغان كوپك قسمى دل اوجيله صو ايچر ـ ايدر

LAPEREAU. Jeune lapin *A.* جرو الوبر *P.* خرگوش بچه آطه طاوشانى ياوريسى ـ آطه طاوشانى انيكى *T.* سپيد

LAPIDAIRE. Ouvrier qui taille les pierres précieuses *A.* نحّات نحّات الجواهر ـ الخرزات *P.* جواهرتراش *T.* جواهر طاشلرى يونيجيسى

LAPIDATION. Supplice de ceux qu'on assommait à coups de pierres *A.* نكال بالرجم *P.* سنگسارى *T.* طاش ايله دپه‌لمه || La lapidation de Saint Étienne حضرت استپانك طاش ايله دپه‌لنمسى

LAPIDER. Assommer à coups de pierres *A.* توقيذ ـ رجم بالاحجار *P.* سنگسار ساختن *T.* طاش ايله دپه‌لمك ـ طاشه طوتوب دپه‌لمك || Les Juifs lapidaient les blasphémateurs et les faux prophètes طائفهٔ يهود لوّام الله اولنلرى وذريّت كاذبه ادّعا ايدنلرى رجم ايله توقيذ ايدر ايدى

Il se dit figur. d'un mouvement de plusieurs personnes qui s'élèvent avec fureur contre quelqu'un *A.* ارماء المراجم العنف || Quand je leur ai reproché cela, ils m'ont pensé lapider فلان كيمسنه‌لرى اول بابده مؤاخذه ايلديكمده آزقالدى اوزريمه ارماى مراجم عنف وشدّته مبادرت ايده‌جكلر ايدى

LAPIDÉ. *A.* مرجوم *P.* سنگسار *T.* طاش ايله دپه‌لنمش

LAPIDIFICATION. Formation des pierres *A.* تشكّل ـ تحجّر *P.* الحجر صورت پذيرايى سنگ *T.* طاشلنمه ـ طاشلشمه صورتلنمسى

دللر وار در

LANGUE DE CERF, OU SCOLOPENDRE. V. Scolopendre.

LANGUE DE CHIEN, OU CYNOGLOSSE *A.* لسان الكلب *T.* سناولوز

LANGUE DE SERPENT. Plante *A.* لسان الحيّة *T.* ييلان اوتى

LANGUETTE. Cette pièce de fer d'une balance qui sert à marquer l'équilibre, et qu'on appelle aussi Aiguille *A.* نقيب ـ لسان الميزان *P.* زبانهٔ ترازو *T.* ترازو دلجكى

LANGUEUR. Faiblesse, état d'une personne qui languit *A.* فتور ـ وصمت *P.* درماندگى ـ *T.* بيمجالى ـ درمانسزلق || Grande langueur وصمت عظيمه mortelle وصمت مهلكه || Tomber en langueur حال درماندگى ووصمته گرفتار اولمق Il est mort en langueur حال كمال وصمتده وفات ايلدى ـ حال وصمت وفتورده ايكن تسليم روح ايتمشدر

Il se dit aussi des peines de l'âme et de l'esprit *A.* ضجرت ـ ثقلة البال ـ وصمة البال *P.* رنج درون ـ درد درون *T.* كوكل يزمەسى بر كمسنەيى || Tenir quelqu'un en langueur حال ضجرت ووصمتده ابقا ايلمك ـ Les amants appellent poétiquement leur passion, une amoureuse langueur *A.* مرض عشق *P.* درد عشق et leurs maîtresses, la cause de leur langueur باعث درد جگر سوز ـ On dit aussi, La langueur des regards وصمت وفتورى الحاظك

Il se dit figur. en parlant de l'état où la terre est en hiver *A.* حال العطلة ـ حال الفتور *P.* حال درماندگى *T.* طورغونلق || Toute la nature est alors en langueur اول زمان آثار قدرت كليّاً حال عطلت وفتورده در ـ On dit aussi, que des arbres sont en langueur, quand ils ne sont pas en bon état بو اشجار ودرختان حال فتورده در

LANGUIR. Être consumé peu à peu par quelque maladie qui ôte les forces *A.* تهبّط ـ تقهّل *P.* گرفتار بيتابى شدن ـ *T.* درمانده وبيمجال شدن ـ درمانسزلغه اوغرامق || Il est pulmonique, il y a trois ans qu'il languit سحيراً خسته اولمغله جگر خستەلكنه مبتلا ـ اوچ سنەدنبرو حال تقهّلده در ـ اولمغله اوچ ييلدنبرو حال تهبّط وتقهّلده در On languit long-temps de ce mal-là avant que d'en mourir بو مرضه مبتلا اولنلر قبل ظهور الموت وافر مدّت حال تهبّطه گرفتار اولورلر

Et souffrir un supplice lent *A.* توصّم *P.* دردناك شدن *T.* گرفتار درماندگى شدن ـ درمانسزلقده قالمق ـ مبتلاى وصمت || Languir de faim, de soif درمانسزلق چكمك ـ جوع وعطش اولمق درماندهٔ درد گرسنگى وتشنگى اولمق || de misère et de pauvreté درماندهٔ درد فقر وفاقه اولمق ـ وصمت سالبة الراحة فقر واحتياجى چكمك Languir dans une prison زندان ايچنده مبتلاى حال وصمت اولمق

Il se dit figur. des peines d'esprit *A.* تضجّر البال *P.* برنج *T.* كوكل گرفتار درد دل شدن ـ درون گرفتار شدن ـ غلبهٔ كلالدن متضجّر || Languir d'ennui ثقلتنه اوغرامق d'amour هواى عشق ايله دردناك اولمق ـ البال اولمق Languir dans l'attente حال ترقّب وانتظارده مبتلاى ضجرت بال اولمق Donnez-lui promptement ce que vous lui voulez donner, ne le faites pas tant languir فلانه اعطا ايده جككك هر ـ نه ايسه رنج درونينى ازاله ايچون بر قدم اقدم اعطا ايله ويره جككك هر نه ايسهٔ ضجرت بالـه براقميوب همان شمديدن وير

On dit figur., que les affaires languissent, pour dire, qu'elles traînent en langueur امور ومصالح معطّل وعملمانده قالور ـ ايشلر طورغونلقده در ـ رهين تعطيل اولمقده در ـ Et que la nature languit, pour dire, que toutes choses languissent pendant l'hiver موسم شتاده اشياى طبيعيّەنك مجموعى معطّل طورغنلقده در ـ حال عطلت وفتورده در ـ وعملمانده در

On dit aussi, qu'un discours, qu'un ouvrage d'esprit languit, pour dire, qu'il est sans force et sans chaleur *A.* فاتر *P.* سست *T.* قوتنسز || Cette pièce commence bien, mais elle languit sur la fin بو فصلك فاتحەسى حسندن عارى دكل انجق خاتمەسى سست وفاتر در ـ Et que la conversation languit, pour dire, que personne ne la soutient محاورەده فتور وكسل وار در

On dit aussi, que les nouvelles, que les plaisirs languissent, pour dire, qu'il y a peu de nouvelles, peu de divertissemens ـ اخبار وحوادث واسباب تنزّه وتفرّج نادر الظهور در از در ـ قيتدر

LANGUISSANT. Qui languit *A.* متوصّم ـ فاتر ـ مهبوط ـ هبيط *P.* درمانده ـ دردناك *T.* درمانسز || Il est languissant dans un lit بر فراش ايچنده مهبوط الحالدر dans une prison زندانده متوصّم الحالدر Languissant d'ennui غلبهٔ كلالدن متوصّم الحال Une voix languissante صداى فاتر Style, discours languissant سبك فاتر ومقالهٔ فاتره ـ On dit aussi, Des-

qu'elle a la langue bien longue, qu'elle ne saurait tenir sa langue, qu'elle n'est pas maître de sa langue, pour dire, que c'est une personne qui ne saurait garder un secret *A.* مذيل اللسان *P.* دهان دريده *T.* حفظ لسانی يوق ـ دلی طوتمز ـ امساك لسانی يوق ـ Et que c'est un homme qui n'a point de langue, qui est maître de sa langue, pour dire, qui sait garder le secret *A.* محفوظ اللسان ـ مضبوط اللسان *P.* زباندار *T.* امساك لسانی وار ـ دلنی اسركر ـ Et que c'est une mauvaise langue, une méchante langue, une langue de serpent, une langue de vipère, une langue dangereuse, pour dire, que c'est une personne qui aime à déchirer la réputation d'autrui *A.* لسعة ـ لديغ اللسان *P.* زبان زهرناك ـ بد زبان *T.* دلی زفيرلو

On dit, qu'on a un mot sur le bout de la langue, lorsqu'on croit être près de le trouver, de le dire بو لفظ دلم اوجنده در ― Et proverb., Beau parler n'écorche point la langue, pour dire, qu'il est toujours bon de parler civilement طاتلو سوزدن دلك دريسی قاولنمز

On appelle figur. Coup de langue, une médisance ou un mauvais rapport que l'on fait *A.* جرح اللسان *P.* زخم زبان *T.* دل يارەسی ― Et l'on dit proverb., qu'un coup de langue est pire qu'un coup de lance *A.* جراحات السنان لها التئام ولا يلتام ما جرح اللسان *T.* دل يارەسی بچاق يارەسندن زيادە آجيدر

On dit, Prendre langue, pour dire, s'informer de ce qui se passe de l'état d'une affaire *T.* دل پيدا ايتمك ـ دل طوتمق || On a envoyé quelques gens en avant pour prendre langue دل طوتمق ايچون ايلرويه بر قاچ آدم ارسال اولندی Avant que de s'engager dans une affaire, il est bon de prendre langue بر مصلحته تشبث اولنمزدن مقدم استخبار اقدم امور دل ـ حال ايچون دل طوتمق اقتضا ايدر پيدا ايتمكدر

Langue, signifie aussi, la totalité des usages propres à une nation, pour exprimer ses pensées par la voix *A.* لسان pl. السنة *P.* زبان *T.* دل || La langue Grecque لسان يونانی Latine لسان لاتينی Française لسان فرانساوی ـ فرانسز دلی Les langues Orientales السنۀ مشرقيّه Une belle langue بر لسان لطيف riche abondante كثير البركة بر لسان ـ معمور بر لسان ـ لسان واسع pauvre stérile لسان عقيم ـ كور بر دل rude لسان خشين ـ طار بر دل ـ لسان تنگ ـ عديم الوسعة لسان barbare لسان غليظ ـ قاتی بر دل ـ لسان درشت ـ واسخ forte قبا دل ـ خويراد دلی ـ زبان خورياد ـ فظيظ Cette langue a cours dans tout l'Orient بو لسان كافۀ ممالكده متداولدر ـ لسان اقاليم شرقيّه‌نك مجموعنده متداولدر بو لسانك بالجملة ممالك شرقيّه‌ده ـ شرقده مستعملدر Langue primitive لسان اصلی La langue Italienne s'est formée de la Latine لسان تاليانی لاتيندن تصويغ اولنمش بر لساندر Enrichir une langue بر لسانی اعمار ايتمك Polir une langue لسانه لطافت ويرمك ـ لسانه جلا ويرمك ـ معمور قلمق La richesse, la beauté d'une langue بر لسانك معموريّتی ولطافت ونزاكتی La pureté de la langue لسانك نقاحتی ـ نقای لسان Les propriétés de la langue لسانك اصطلاحات مخصوصه‌سی Enseigner les langues تعليم السنه ايتمك Connaître le génie d'une langue لسانك طبيعتنی بيلمك Langue corrompue لسان محرّف ـ طبيعت اصليّه‌سندن چيقمش لسان dégénérée

On appelle Langue vivante, celle que tout un peuple parle *A.* لسان حیّ ـ لسان مستعمل *P.* زبان زنده *T.* ديری لسان Et langue morte, celle qui n'est plus que dans les livres *A.* لسان ميّت ـ لسان متروك *P.* زبان مرده ـ زبان عملمانده *T.* عملدن قالمش دل ـ اولمش بر دل Et langue mère, une langue primitive, qui ne s'est point formée par corruption d'une autre *A.* امّ اللسان ـ لسان اصيل *T.* آنا دل

On dit proverb., que l'usage est le tyran des langues, pour dire, qu'en matière de langue, l'usage l'emporte sur les règles هر لسانده غلط مشهور لغت صحيحه‌دن اولی عدّ اولنور

On appelle Maître de langue, celui qui enseigne une langue *A.* معلّم اللسان *P.* خواجۀ زبان *T.* دل اوكرديجی خوجه ـ دل خوجه‌سی ـ Et enfans de langue, les jeunes gens que les Princes entretiennent en Turquie, pour y apprendre les langues orientales *T.* دل اوغلانی

On appelle Langue de terre, certain espace de terre beaucoup plus long que large, qui ne tient que par un bout aux autres terres *A.* مسل pl. امسلة *P.* زبانۀ ارض *T.* دل || Il y a sur la côte de Provence plusieurs langues de terre qui s'avancent dans la mer پرونچيا ساحلنده دريايه ممتدّ اولور متعدّد

تصنّع وتكلّفدن عبارت كلام affecté كلام ملفّق orné مجازى
كلام نقىّ pur كلام بيغل وغش naïf كلام منتخب fleuri
سادهلكدن عبارت بر كلام simple تمييز سوز ـ سخن پاكيزه ـ
زينت وآرايشدن sans ornement تصنّع وتكلّفدن عارى بر كلام ـ
ـ نقاحت كلام ـ نقاى كلام La pureté du langage عارى بر كلام
بو Il y a dans ce discours quelques fautes de langage پاكيزگئ سخن
مقالهده بعضاً سقامت كلام وار در Cela est écrit en beau langage بو مادّه لطيف واحسن سياق كلام ايله تحرير اولنمشدر

Et la manière de parler de quelque chose, en égard au sens plutôt qu'aux mots A. لسان P. گفتار ـ زبان T. آغز ـ سويليش || Vous me tenez là un étrange langage بكا بر غريب لسان || Ce langage-là ne me plaît point بو سويليشدن قوللنورسك Il a bien بو آغزدن بر وجهله محظوظ دكلم ـ هيچ حظ ايتمم
changé de langage آغز دكشدردى ـ تبديل لسان ايلدى
C'est le langage de l'Écriture-Sainte, des Pères, des théologiens كتاب اللهك وائمّهٔ عظامك وعلم الهى علماسنك لسانيدر
Ce n'est pas là le langage d'un homme de bien بر اهل خير صالح وخير بر آدمك سويليشى دكلدر ـ آدمك آغزى دكلدر

Il se dit figur. de tout ce qui sert à faire connaître la pensée sans parler || Le langage des yeux لسان پر گوى چشم Le geste est un langage muet رمز باليد لسان بلا نطق قبيلندندر
— Il se dit aussi du cri dont les animaux se servent pour se faire entendre || Le langage des oiseaux A. لسان الطيور P. زبان مرغان T. قوشلرك دلى Le langage des bêtes A. لسان البهايم P. زبان جانوزان T. حيوانلرك دلى

LANGE. Il se dit de tout ce qui sert à envelopper les enfans au maillot A. لفافة الصبىّ pl. لفايف الصبىّ P. اشتك T. جوجوغى بورودكلرى بز

LANGOUREUSEMENT. D'une manière langoureuse A. بالوصمة ـ متوصّماً ـ فاتراً P. بحال درماندگى ـ ببيمجالى T. فاتراً ومتوصّماً || درمانسزلق ايله Regarder langoureusement صورت وصمت وبيمجالى ايله عطف نگاه ـ نظر ايتمك ايتمك

LANGOUREUX. Qui est en langueur A. فاتر ـ فاتر ـ متوصّم P. درمانده ـ بيمجال T. درمانسز || Il a été long-temps malade, il est encore tout langoureux وافرزمان مريض مدّت مديده خسته اولوب ـ اووب حالا فاتر ومتوصّمدر
هنوز فاتر وبيمجالدر

Il signifie aussi, qui marque de la langueur A. مفيد الوصمة P. وصمت اثر ـ درماندگى نما T. كوستر || درمانسزلق
Un regard langoureux نظرهٔ وصمت اثر Des vers langoureux مفيد وصمت اولان اشعار

LANGOUSTE. Sorte d'écrevisse de mer A. جراد البحر P. ملح دريا T. تكه

LANGUE. L'organe de la parole pour les hommes, et du goût pour les animaux A. لسان pl. السنة P. زبان T. دل ||
Grosse langue قالين دل ـ زبان درشت ـ لسان ثخين
épaisse لسان كثيف mince, déliée زبان باريك ـ لسان رقيق
pointue زبان تيز ـ لسان ملسّن يوفقه دل ـ اينجه دل ـ
La racine de la langue A. اصل ـ حرقد سيورى دل ـ نوك
T. دلك كوكى P. بن زبان A. اصل اللسان Avoir la langue sèche لسان متلجّن اولمق
pâteuse جفاف لسانه مبتلا اولمق
noire, enflée لسان سياه وقبارمش اولمق Remuer, tirer la langue par dérision على طريق الاستهزا ادلاع لسان ايتمك
ذوقلنمه صورتنده دلى چيقارمق ـ La pointe de la langue A. اسلة اللسان P. سر زبان T. دلك اوجى On l'a saigné sous la langue فلانه ـ فلانى حاق لساندن فصد ايلديلر
Langue de mouton, de boeuf قيون دل التى قان آلديلر وصغر دلى

On dit figur. Avoir la langue bien pendue, pour dire, avoir une grande facilité de parler A. ذليق اللسان ـ بسيط الاسان P. تر زبان ـ ناطقه پرداز T. دلى آچق Cela lui a dénoué la langue, pour dire, lui a donné plus de facilité à parler بو شئ حلّ عقدهٔ نطقنه وسيله اولمشدر Avoir la langue bien affilée, pour dire, parler beaucoup et avec facilité A. سليس اللسان P. چرب زبان T. دلى آچق Avoir une grande volubilité de langue A. ذو بلة ـ سريع اللسان ـ سهاكر P. زبان آور T. دلى يوروك ـ On dit aussi d'une personne qui parle facilement et élégamment, que c'est une langue dorée بر لسان لؤلؤ نثار در ـ بر لسان زر افشاندر ـ Et d'une personne qui parle beaucoup, que la langue lui va toujours دلى هيچ طورمز ـ دُرر بار در ـ

On dit, qu'une personne a la langue grasse, pour dire, qu'elle prononce mal certaines consonnes A. ذو تغتغة اللسان ـ متغتغ P. كلته زبان T. دغدغى ـ Et qu'elle a bien de la langue,

LAMINER. Donner à une lame de métal une épaisseur uniforme par une compression toujours égale *A.* تصفیح - مطل *P.* قورشونی تصفیح *T.* بصّیلتمق || Laminer du plomb پهن کردن ایتمک

LAMINOIR. Machine qui sert à laminer *A.* مدقّة التصفیح *T.* یصّیلدهجق چکیج *P.* کوبهٔ پهن ساز

LAMPE. Vase où l'on met de l'huile et une mèche pour éclairer *A.* قندیل pl. قنادیل - مصباح pl. مصابیح - سراج pl. سرج *P.* قندیل - چراغ *T.* قندیل || Lampe d'argent قندیل سیمین - کومش قندیل de cristal بللور قندیل portative الده کوتوریلور قندیل sépulcrale مزار قندیلی Il y a une lampe qui brûle toujours devant cet autel بو عبادتگاهده پیشگاه - لیل ونهار مشتعل وفروزان بر قندیل وار در معبدده علی الدوام بر قندیل ینار

LAMPION. Sorte de lampe dont on se sert dans les illuminations *T.* شنلک قندیلی

LAMPSANE, ou **HERBE AUX MAMELLES** Plante qui donne un lait amer *A.* ضریع - شبرق

LANCE. Arme d'hast, qui a un fer pointu *A.* رمح pl. رماح - مزراق pl. مزاریق - مخرص pl. مخارص *P.* نیزه *T.* سکو || Il a enfilé la bague avec la lance حلقه آتدیغی رمحی حلقه ایچندن انفاذ ایتدردی Baisser la lance حطّ رمح ایتمک Rompre la lance کسر رمح ایتمک - رمحی شکست ایتمک Il l'abattit d'un coup de lance بر یک ضربهٔ رمح ایله فلانی بر رمی Leurs lances volèrent en éclats گشته وسرنگون ایلدی ایتدکلری رماح پاره پاره شکست اولدرق هوایه پران اولمشدر

On appelle Lance de drapeau, d'étendard, le bâton auquel ils sont attachés *T.* بیراق صیریغی - Et Lance à feu, la fusée qui sert à mettre le feu à une pièce d'artifice *T.* فتیل صیریغی

LANCER. Jeter en avant avec violence *A.* ارما - رمی *P.* انداختن *T.* آتمق || Lancer un trait اوق - رمی سهم ایتمک un javelot جرید آتمق

On dit figur. Lancer un regard de colère *A.* طرح النظرة الغضب *P.* نگاه خشم وغضب انداختن *T.* طارغنلق وغضوبانه بر باقش آتمق - باقشی آتمق - Et lancer des oeillades amoureuses *A.* طرح اللحاظات العشق *P.* نگاه عاشقانه انداختن *T.* عاشقانه کوز آتمق

On dit en parlant de Dieu, qu'il lance le tonnerre, la foudre جناب منتقم قهّار اطار رعود وصواعق ایدر - Et en parlant du soleil, qu'il lance ses rayons sur la terre خورشید عالمتاب بسیط غبرا اوزرینه طرح سهام اشعّه ایدر

Se lancer. Se jeter avec impétuosité *A.* تنشّی - تنزّی *P.* برجستن *T.* صچرایوب آتلمق - آتلمق || Il se lança au travers des ennemis اعدا ایچنه آتلدی dans le bois اورمان ایچنه آتلدی

On dit, qu'un vaisseau lance babord ou stribord, lorsqu'il se jette à gauche ou à droite *T.* اورجه پوجه یوریمک

LANCÉ. *A.* مرمی *P.* انداخته *T.* آتلمش

LANCETTE. Instrument de chirurgie servant à ouvrir les veines *A.* مشراط - مفصد pl. مشاریط *P.* نیشتر - شست *T.* نیشتر || Donner un coup de lancette یک طعنهٔ نیشتر ضرب ایتمک - بر نیشتر اورمق Enfoncer la lancette bien avant نیشتری خیلیجه ایچرویه صوقمق Percer, ouvrir un abcès avec une lancette بر ورمی نیشتر ایله دشمک

LANCIER. Cavalier dont l'arme est une lance *A.* رامح pl. رمّاح *P.* نیزه دار *T.* مزراقلو

LANCINANT. Qui se fait sentir par élancemens. Il ne se dit qu'en cette phrase, Douleur lancinante. V. Élancement.

LANDE. Grande étendue de terre où il ne vient que des bruyères, des ronces, etc. *A.* غریفة pl. غرف *P.* جنگلستان *T.* قندره اورمانی || Ce pays n'est qu'une lande بو مملکت مجرّد بر غریفه در Les grandes landes غرف واسعه Au milieu des landes قندره اورمانلری اورتهسنده

Il se dit figur. des endroits secs et ennuyeux d'un ouvrage *A.* حشویّات موجبة الکلال || Il y a d'assez belles choses dans ce livre, mais on y trouve bien des landes بو کتاب خیلی لطیف شیئلری مشتملدر انجق ایچنده نیچه حشویّات موجبة الکلال دخی وار در

LANGAGE. Idiome d'une nation *A.* لغت *P.* لهجه *T.* دل || Le langage Persan عجم دلی - لغت فرسی Personne n'entend ce langage بو لغتی هیچ بر کمسنه فهم ایتمز C'est un langage barbare لغت جهلا در - لغت غریبه در inconnu نا معلوم - بیگانه در

Il signifie aussi, discours, manière de parler *A.* کلام *P.* سخن *T.* سوز || Beau langage کلام لطیف - کلام بدیع figuré کلام

LAMBEAU. Morceau d'une étoffe déchirée A. مزقة pl. مزق
اسكى قماش - چاپوت T. چاپوب P. رعابيل pl. رعبولة -
پاره P. قطعة pl. قطعات - Figur. A. يرتق پارچه‌سى - پارچه‌سى
T. پارچه || On n'a retenu que quelques lambeaux de ce discours
بو مقاله‌نك انجق بعض قطعه‌لرى ضبط اولندى || Il a arraché un lambeau de cette succession بو تركه‌نك انجق بر قطعه‌سنى قوپاردى

LAMBIN. Qui agit très-lentement A. بطئ الحركة P. كند پا T. قابران

LAMBINER. Agir lentement A. تبطئ - حركة بالبطائة P. كند پايى نمودن T. قابرانلق ايتمك

LAMBOURDE. Pièce de bois de charpente qui sert à soutenir les ais d'un plancher A. عارضة pl. عوارض P. پالار T. كريش || Poser des lambourdes كريش - تعبيهٔ عوارض ايتمك كريش قويمق - يرلشدرمك

LAMBRIS. Ouvrage de menuiserie dont on revêt le plancher d'en haut d'un appartement A. سقف مقرنس P. آسمانهٔ سقف T. مقرنس چاتمه ايشلنمش تاوان || Lambris doré يالدزلو چاتمه تاوان - مقرنس مذهب || de marbre رخام تراشيده‌دن مصنوع سقف مقرنس

Il se prend plus particulièrement pour un revêtement de menuiserie, de marbre, etc. autour des murailles d'une salle, d'une chambre, etc. T. سيليجى كارى تخته وياخود بشقه نسنه ايله دوناتمه

On dit figur. et poétiquement, Le céleste lambris, pour dire, le ciel قبهٔ نيلگون فلك

LAMBRISSER. Revêtir de lambris T. سيليجى كارى تخته وياخود بشقه نسنه ايله ايشليوب دوناتمق

LAMBRUSQUE. Vigne sauvage A. كرم برّى P. سارونهٔ كوهى T. يبانى اوزم آصمه‌سى

LAME. Table de métal fort plate A. صفيحة pl. صفايح - صفيحة P. تخته T. تخته pl. مماطيل - مطول || Lame de cuivre باقر تخته‌سى - مطول النحاس - النحاس || Une inscription gravée sur une lame de fer دمور تخته اوزرنده محكوك بر كتابه

Il signifie aussi, le fer de l'épée A. نصل pl. نصل - نصول P. آهن شمشير - السيف T. قليج ناملوسى - ناملو || Lame fine نصل رقيق - ناملو - نصل يوفقه || Lame de Damas نصل دمشقى de bonne trempe جوهرى لطيف قليج ناملوسى || Il se dit aussi d'un couteau, d'un canif, etc. || Le manche n'est que de bois, mais la lame est bonne قبضه‌سى بياغى آغاجدر انجق ناملوسى اعلا در

On appelle aussi Lames, certains clinquans d'or ou d'argent, desquels on couvre des étoffes A. رصيعة pl. رصايع T. قباره || Son habit était tout couvert de lames d'or اوزرنده اولان جامه سر تا پا صرمه‌لو قباره‌لر ايله قاپلنمشيدى

En termes de Marine, il signifie, une vague agitée. V. Vague.

LAMENTABLE. Déplorable, qui mérite des lamentations A. موجب النوحة - موجب النحيب - موجب العويل P. گريه انگيز - ناله انگيز T. آغلديجى || Une mort lamentable موت موجب العويل || un accident بر حادثهٔ مهيّجة العويل

Et douloureux A. فاجع - حزين - انان P. اندوه انگيز T. آجديجى || Il prononça ces paroles d'un ton de voix lamentable بو كلماتى صداى حزين ايله تفوّه ايلدى || Les cris lamentables فرياد اندوه انگيز - اصوات فاجعه

LAMENTABLEMENT, adv. A. بالحزن والانين - حزيناً P. بنالش وزارى T. ايكليه‌رك - آغلشه‌رق || Il nous conta ses adversités si lamentablement, que.... سرگذشتى اولان مصايب وآفاتى شول رتبه‌ده حزيناً نقل وحكايت ايتمشدر كه باشنه كلان ما جرالرى اولقدر آغلشه‌رق نقل ايلديكه

LAMENTATION. Douleur exprimée par des cris et des gémissemens A. نوحة - نحيب - انين - عويل P. ناله - زارى - فرياد وفغان T. غريو - آغلشمه - چيغلتى - ايكلتى || On n'entendait que lamentations ياالكز عويل وانين استماع اولنور آغلشمه وايكلتيدن غيرى بر شئ ايشيدلمز ايدى - ايدى || Après une longue lamentation طول ودراز فرياد وفغاندنصكره

LAMENTER. Déplorer avec des cris lugubres A. استناحة - نحب - انتحاب - تعويل - تلتهف P. زاريدن - فرياد وفغان كردن T. آغلشمق - ايكلمك || Lamenter la mort de ses parens بر كمسنه والدينى وفاتيچون تلهف واستناحه وطننك خرابيّت حالى ايچون || la ruine de sa patrie ايتمك بر كمسنه گرفتار || Lamenter son malheur نوحه وفرياد ايتمك اولديغى مصيبت ايچون عويل ونحيب ايتمك || Vous avez beau pleurer et lamenter عبث يره بكا ونوحه ايدرسك

LAMINAGE. Action de laminer A. مطالة - صفح الحديد P. آهن سازى T. دمورى يوفقه‌لدوب پهن يصّيلتمه

comme un buffle, pour dire, qu'il n'a pas la force de s'opposer à l'empire que l'on prend sur lui فلان کمسنديى بورنندن چکرلر

On dit, Laisser quelqu'un maître d'une chose, pour dire, la laisser à sa disposition بر کمسنديى بر شيئده مرخص قلمق - مستقل ومرخص ايتمک

Il signifie aussi, passer sous silence A. ترک الشئ مسکوتاً P. خموش شدن از T. مسکوت براقمق || Je laisse une infinité d'autres preuves بوندن قطع النظر نيچه نيچه دليللرى دخى مسکوت عنه ترک ايدرم

LAISSÉ. A. متروک P. وا گذاشته T. براقلمش

LAIT. Liqueur blanche qui sert de nourriture aux enfans, et aux petits des animaux A. لبن - حلب P. شير T. سود || Cette nourrice n'a point de lait بو سود آناسنک اصلا سودى يوقدر || Une frayeur lui a fait perdre son lait خوفه دوچار اولمغله افول لبنى اقتضا ايلدى - بر قورقويه اوغرايوب اوغراديغى قورقودن سودى چکيلوب - سودينى غايب ايتدى صوغشدى || Ils ont tété tous deux d'un même lait ايکيسى دخى بر ممه دن سود امشلر در || Les médecins lui ont ordonné de prendre le lait de vache اطبّا اينک سودى ايچمسنى توصيه وتنبيه ايتمشلر در || Lait aigre A. لبن حامض - لبن ماضر P. شير ترش T. اکشى سود - ککرمتى سود || Il se dit aussi du suc blanc qui sort de quelques plantes || Lait de figue لبن انجير || il sort du lait de cette herbe بو نباتدن سود چيقار

On appelle, Jeune lait, le lait d'une femme accouchée depuis peu A. لبن الواضعة الحمل جديداً P. شير زن نوزاى T. يکى طوغرمش قارينک سودى || Et vieux lait, le lait d'une femme accouchée il y a long-temps A. لبن الواضعة الحمل قديماً P. شير زن پارينه زاى T. چوقدن طوغرمش قارينک سودى

FRÈRE DE LAIT, SŒUR DE LAIT, se dit de deux enfans étrangers qui ont sucé le même lait A. رضيع - رضيعة P. همشير T. سود قرنداشى

DENTS DE LAIT. Les premières dents qui viennent aux enfans A. راضعتان pl. رواضع P. دندان شير T. سود ديشى

PETIT LAIT, ou LAIT CLAIR. La sérosité qui tombe du lait lorsqu'il se caille A. لبن فلوق P. آب شير ترش T. سود صورنقه - کسيمى || Prenez un verre de petit lait pour vous rafraîchir تبريد طبيعت ايچون بر قدح صورنقه ايچ

On appelle Lait coupé, du lait dans lequel on a mis une portion d'eau A. لبن مذيق - لبن ممذوق P. شير آب آميخته T. صو قاتلمش سود || Et la voie de lait, la voie lactée, V. Lactée.

LAITAGE. Ce qui se fait de lait A. محلّب pl. محلّبات P. شير آش T. سودلو يمک || Il ne vit que de laitage غداسى محلّباتدن عبارتدر

LAITERIE. Endroit où l'on fait le laitage A. مَلبنة P. شير خانه T. سود اوطه سى || Une laiterie bien fraîche بر سرين سود اوطه سى

LAITERON, vulg. LACERON. Sorte de plante laiteuse A. بقلة اليهودية

LAITEUX. Il se dit des plantes qui ont un suc semblable à du lait A. يتوع pl. يتوعات T. سودلکن || Le tithymale est une plante laiteuse آغاچ سودلکنى يتوعات نوعندندر

LAITIER. T. de Fonderie. Matière écumeuse qui nage au-dessus du métal fondu A. رغاوة المعدن P. کف قيسور T. معدن کپوکى

LAITIÈRE. Femme qui vend du lait A. بايعة اللبن P. زن شير فروش T. سود صاتر قارى - سودجى قارى

Il se dit aussi d'une vache qui donne beaucoup de lait A. کثير الدرّ - درور - کثير اللبن - حلوب - حفول P. بسيار دوشا T. صاغمال - سودى کور || C'est une vache laitière بر بقرة حفوله صاغمال بر اينکدر

LAITON. V. Cuivre jaune.

LAITUE. Sorte d'herbe potagère A. خسّ P. کاهو - کيپو - کوک T. مارول || Laitue sauvage خسّ برّى - کاهوى دشتى - يبان مارولى

LAIZE. Terme de Manufacture. Largeur d'une étoffe A. عرض P. پهنايى T. اين || Ce drap a cinq quarts de laize بو چوقه نک اينى درت ربع وار در

LAMA. Nom que l'on donne aux prêtres des Tartares T. تاتارلرک امامى

LAMANEUR. Pilote qui conduit les vaisseaux à l'entrée et à la sortie d'un port A. ربّان المرفاء P. رهبر دريابند T. ليمان قولاغوزى

LAMANTIN. Animal amphibie A. دبّ البحر P. خرس آبى T. دکز آيوسى

عوامّدن اولان

LAISSE. Corde avec laquelle on conduit un lévrier *A.* مقود زاغره طاقيلان يدك ايپى *T.* الكلب الصيد

LAISSER. Quitter *A.* ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || Il a laissé son équipage, ses gens en un tel endroit اتباع وخدمتكاران واحمال واثقالنى فلان محلّده ترك ايلدى Je l'ai laissé chez lui كندو خانەسندە براقدم Je l'ai laissé en bonne santé فلانى حال صحّت وعافيتده ترك ايلدم Il a laissé sa bourse en un tel endroit كيسەسنى فلان يرده اونودوب براقدى Laisser un chemin, une maison à droite فلان زوقاغى يا خانەيى صاغه ترك ايله صوله صاپمق — Il signifie encore, abandonner || Il s'est enfui et m'a laissé dans le péril كندوسى فرار ايله بنى مخاطره ايچنده ترك ايلدى Il a laissé là son projet, son entreprise نيّتنى ومتصدّى نيّتندن ومتصدّى اولديغى ـ اولديغى مصلحتى ترك ايلدى ـ مصلحتدن فارغ اولدى On dit aussi, Laisser à l'abandon اولدم اولەسيبد براقمق *T.* مهمل گذاشتن *P.* مهملاً ترك *A.* || C'est un homme qui n'a aucun soin, il laisse tout à l'abandon اصلا اهتمامى اولميوب هر شيئى مهملاً ترك ايدر — On dit aussi, Se laisser aller à la douleur ايچنه كدر واندوه نفسنى اكدار وغموم ايچنه تسييب نفس ايتمك ـ صاليويرمك — On dit aussi, qu'un homme a laissé après sa mort ses affaires en bon, en mauvais état وفاتندنصكره اموربنى حسن حالده ياخود سوء حالده ترك ايلدى Et qu'il a laissé de grands biens après sa mort وفاتندنصكره كلّيتلو اموال ترك ايلدى

On dit, qu'un homme a laissé une bonne, une mauvaise réputation après lui ابقاى ذكر جميل ـ ابقاى نيكنام ايلدى ابقاى بد ـ ابقاى حسن صيت وشهرت ايلدى ـ ايلدى ابقاى شهرت قبيحه ـ ابقاى سوء ذكر ايلدى ـ نامى ايلدى Il est mort, il a laissé une grande opinion de sa vertu فلان كمسنه وفات ايدوب صلاح حالى بابنده ابقاى حسن ظنّ عظيم ايلدى

On dit en parlant d'une chose où il y a du bon et du mauvais, qu'il y a à prendre et à laisser ايچنده آلنەجقده وار آتيلەجقده وار

Il signifie aussi, céder || Je lui en laisse l'honneur بوندن حاصل لازم كلەجك شان وشرفى آكا ترك ايدرم le profit اولەجق نفع وفائدەيى كندويه ترك ايدرم Les ennemis furent contraints de nous laisser le champ de bataille دشمن عرصەگاه جنك وقتالى طرفمزه ترك ايلمكه مجبور اولمشدر — On dit aussi, Laisser une chose à certain prix فلان بهايه براقمق

Laisser, signifie aussi, mettre en dépôt *A.* ايداع ـ توديع *P.* امانت *T.* وديعه كردن ـ بدست امانت فلان كس دادن وديعه قلمق ـ ايتمك || Il a laissé tous ses papiers chez un tel كافّهٔ اوراقنى فلانه ايداع ايلدى Il a laissé son argent entre les mains de... فلانك يد امانتنه ايداع اقچەسنى ايلدى

Et confier *A.* تفويض ـ احالة *P.* سپردن *T.* اصمارلمق ـ برمادّەيى حواله ايتمك || Laisser une chose au soin d'un tel بو فلانه احاله ايتمك Je vous en laisse le soin, la conduite ـ امرك نظارت واداره‌سنى عهدهٔ اهتمامكه حواله ايدرم ـ سنك يد اهتمامكه تفويض ايدرم — On dit, Je vous laisse à penser ce qui en arrivera فكر احوالك ظهور ايدەجك محتمل الوقوع اولان حالك ـ وملاحظەسنى سكا حواله ايدرم ملاحظەسنى سكا حواله ايدرم Je vous laisse à penser s'il profita de l'occasion ظهور ايدن فرصتدن اغتنام ايده بيلمشميدر بونك ملاحظەسنى سكا حواله ايدرم

Et permettre *A.* ترخيص ـ تجويز *P.* روا داشتن ـ رخصت دادن *T.* براقمق ـ رخصت ويرمك || Je l'ai laissé reposer استراحت ايتمك ايچون ـ استراحتنه رخصت ويردم Je les ai laissés aller براقدم ـ كتملرينه جواز ويردم رخصت ويردم

Il se prend avec la négative pour Discontinuer, s'abstenir *A.* ترك ـ فراغت ـ كفّ اليد *P.* دستكش فراغ شدن ـ وا گذاشتن *T.* وازكلمك || Il ne faut pas laisser d'aller toujours votre chemin طوتديغك يولە كتمكدن فراغت ايتملو دكلدر Malgré tout ce qu'on lui put dire, il ne laissa pas de faire ce qu'il s'était proposé كندويه بو قدر سوز سويلنمشيكن مقدّما تصميمكردەسى اولان نيّتدن كف يد ايدەمدى

Il signifie aussi, léguer par testament *A.* ترك بالوصيّة ـ وصيّت || Il a laissé tant à l'hôpital خسته خانه ايچون شو قدر اقچه ترك ايلدى ـ وصيّت ايلدى Un des parens lui a laissé de grands biens par testament فلانه اقرباسندن برى وصيتنامه ايله كلّيتلو مال ترك ايلدى

On dit proverb., qu'un homme se laisse mener par le nez

LACUNE. Il se dit du vide que l'on trouve dans le corps d'un ouvrage, et qui en interrompt la suite *A.* نقصان *P.* کمی *T.* اکسک قالمش یر || Ce livre n'est pas entier, il y a des lacunes بو کتاب تامّ وکامل اولمیوب آرەده اکسک یرلری وار در

LADANUM. Matière gommeuse qui découle des feuilles du Lédum *A.* لاذن *P.* لادن *T.* لادن || Il y a deux espèces de ladanum لادنک ایکی نوعی وار در

LADRE. Lépreux *A.* ابرص *P.* پیسناک *T.* مسکین || Il a été déclaré ladre ابرص اولدیغی اثبات اولندی V. Lépreux.

Figur. Avare à l'excès *A.* شحیح *P.* سیهکاسه *T.* جمری

Et insensible *A.* مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسّی || Il faudrait être ladre pour ne pas sentir cette injure یوق کلّیاً مسلوب الحواس اولملو درکه حتّی اول مقولە تحقیردن متأثر اولمیه

LADRERIE. Lèpre *A.* برص *P.* پیسی *T.* مسکینلک علّتی || Être entaché de ladrerie علّت برصدن لکەلو اولمق — Il se dit aussi des hôpitaux où l'on reçoit les lépreux *A.* دار الشفاء المبروصین *P.* بیمارخانهٔ پیسناکان *T.* مسکینلرخستەخانەسی V. Lèpre.

LAGOPUS. V. Pied-de-lièvre.

LAGUE. T. de Marine, synonyme de Sillage *A.* ممخر - ممخر السفینة *P.* گذرگاه کشتیٔ روان *T.* گمینک یورر ایکن احدیغی یول

LAGUNE. Espèce de petit lac ou de flaque d'eau dans des lieux marécageux *A.* منقع pl. مناقع *P.* تالاب *T.* برکینتی صو کولجغزی || Les lagunes de Venise sont des canaux formés par la mer وندیک شهریک مناقعی میاه بحردن صورت پذیر اولمش جدوللر در

LAID. Qui n'est pas beau *A.* ردید pl. ردد - اشوه - قبیح - سمیج pl. سماج *P.* زشت - بد لقا *T.* چرکین || المنظر Homme laid مرد اشوه - زشت چهره آدم - بد چهره Femme laide زن بد چهره - مرئهٔ شوها - چرکین قاری Laide à faire peur دهشت کتورر بر زن زشتلقا Avoir les mains laides اللر قبیح المنظر اولمق — Il se dit aussi, de tout ce qui est désagréable aux yeux dans son genre *A.* قبیح الصورة - کریه المنظر *P.* بد - نا خوش - زشت *T.* چرکین || Cette étoffe est fort laide بو ثوب بغایت کریه المنظر در - قبیح - اقبح - قبیح المنظر در — Figur. Contraire à la bienséance *A.* اشنع *P.* بد *T.* چرکین || Il est bien laid à vous d'avoir abandonné votre ami dans la disgrace دوستکی وقت ادبارونکبتندە ترک ایتمک سنک حقکه بر امر اقبح واشنعدر

LAIDEUR. Difformité *A.* ردّت - سماجت - شوهت - قبح المنظرة *P.* زشتی *T.* چرکینلک || La laideur de cette femme est étrange بو خاتونک ردّت سیماسی غرایبدندر — Figur. *A.* قبح - شناعت *P.* بدی *T.* بدلک - چرکینلک || La laideur de cette action بو فعلک قبح وشناعتی

LAIE. Route étroite coupée dans une forêt *A.* مستل pl. مساتل *P.* ره تنگ *T.* جیغر - چوبان یولی

LAINAGE. Marchandises de laine *A.* pl. سلع الصوف pl. امتعة الصوف *T.* یوک قماشلری مالی

LAINE. Le poil des moutons et de quelques autres bêtes *A.* صوف pl. اصواف - عهن pl. عهون *P.* پشم *T.* یوک || Laine blanche صوف ابیض fine صوف رقیق - اینجه صوف bonne صوف جیّد - قبا یوک grosse صوف غلیظ - یوک اوزون یوک courte صوف قصیر grande صوف طویل - اوزون یوک Flacon de laine *A.* جالحة الصوف *T.* یوک توزاغی écheveau *A.* عمیتة *T.* یوک دستەسی Échauder de la laine یوکی قینار صو ایله خشلمق filer غزل صوف - یوک اکیرمک - ایتمک carder مشط صوف - یوکی طرامق - ایتمک fouler دوس یوکی چیکنتمک - صوف ایتمک Ouvriers en laine عملهٔ صوف - یوک ایشلیانلر Le commerce des laines یوک تجارتی Bas de laine یوک چوراب Cette étoffe est moitié fil et moitié laine بو ثوبک نسجی ایپلک ویوک ایله بالمناصفه بو قماشک نسجی یاری ایپلک یاریسی یوکدر - مخلوطدر

On appelle aussi Laine, les cheveux épais et crépus des nègres *A.* شعر متقرّد زنجیّ *P.* موی زنگی *T.* عرب صاچی

LAINEUX. Qui a beaucoup de laine *A.* صایف - اصوف - کثیر الصوف *P.* پشمناک *T.* یوکلو - چوق یوکلو - قبا یوکلو || Il y a des pays où les moutons sont bien plus laineux qu'en d'autres بعض مملکتلرک قویونی سائر مملکتلرک قویونلرینه نسبت ایله زیاده صایفدر Un drap bien laineux کثیر الصوف چوقه

LAINIER. Marchand qui vend des laines *A.* بایع الصوف *P.* پشم فروش *T.* یوکجی - یوک صاتیجی

LAÏQUE. Qui n'est ni ecclésiastique ni religieux *T.* طریق

pruneaux lâchent le ventre ملیّن - ارك اطلاق بطن ایدر شکمراندر - طبیعتدر

Lâcher un coup, se dit aussi d'une arme à feu, pour dire, donner un coup *A.* تخلیة - اخلا *P.* تهان کردن *T.* بوشاتمق || Il lui lâcha un coup de pistolet اوزرینه بر طبانچه بوشاتدی Le vaisseau lâcha toute sa bordée à la portée du mousquet فلان سفینه تفنك منزلنه كلدكده آلاباندەسنك جملەسنی بوشاتدی

Lâcher une parole, un mot, se dit de celui qui dit inconsidérément quelque chose qui peut nuire *A.* ازلاق الكلام *P.* از زبان سخن لغزانیدن *T.* سوز قاچرمق - لاقردی قاچرمق || سبق لسان ایله سوز سویلمك - Il a lâché une parole qu'il voudrait bien retenir حفظی قیدنده اولدیغی بر كلامی كتمی قیدنده اولدیغی سوزی - لساننذن ازلاق ایلدی سویلمكدن قاچندیغی - سبق لسان ایله سویلییویردی سوزی لساننذن قاچردی

Il se dit aussi de celui qui dit une chose avec quelque dessein *A.* القاء الكلام *P.* سخن در میان انداختن *T.* بر سوز میدانه آتمق || Il lâcha un mot qui fit une grande impression بر كلام القا ایتمشدر كه اذهان سامعینه انطباع عظیمی مستلزم اولمشدر

LÂCHETÉ. Poltronnerie, défaut de courage *A.* جبانت - جبن *P.* بیدلی *T.* یوركسزلك - قورققلق || Il s'est déshonoré à la guerre par sa lâcheté محاربەده جبانتی تقریبیله رذیل وبدنام اولدی

Et action basse, indigne *A.* رذیلة pl. رذایل - نذیلة pl. نذایل *P.* كار رسوایی - كار بدنامی *T.* آلچقلق - رذیللك || La trahison est une lâcheté خیانت رذیلهٔ محضەدر Il a fait mille lâchetés انواع رذایل ارتكاب ایلدی

LACONIQUE. Concis à la manière des Lacédémoniens *A.* وجیز - موجز - مختصر *P.* كوته *T.* قصّه || Discours laconique كلام موجز - سبك موجز ومختصر style قصّه سوز - مختصر || Il se dit aussi des hommes *A.* میجاز *P.* كوتهگو *T.* قصّه سوزلو || Cet auteur est laconique بو مؤلف میجاز وكوتهگو در Il est laconique en ses réponses جوابلری - ویردیكی جوابلرده میجاز در قصّه در

LACONIQUEMENT. Brièvement, d'une manière laconique *A.* على طريق الايجاز - مختصراً *P.* با سخن كوته *T.* قصّه سوز ایله - سوز قصّەلغی ایلە || Il parle laconiquement على طريق الايجاز نطق وتكلم ایدر Il répondit laconiquement قصّه سوز ایله جواب ویردی - بروجه ایجاز جواب ویردی

LACONISME. Façon de parler courte *A.* كلام موجز - وجازت *P.* گفتار كوته - سخن كوته *T.* قصّه سوز

LACRYMAL. Qui a rapport aux larmes *A.* مختصّ - دمعی *P.* بالدموع *T.* سرشكی *P.* كوز یاشنه متعلق || Conduit lacrymal *A.* مجراء الدمع *P.* گذرگاه سرشك *T.* كوز یاشی یولی

On appelle Artère lacrymale, la première branche que donne l'ophthalmique *A.* شأن Et fistule lacrymale, un ulcère au coin de l'oeil *A.* علة الغرب - داء الفرغ والملأن *P.* ناسور چشم *T.* كوزده ماتیەسی || Avoir une fistule lacrymale كوز ماتیەسی اولمق

LACS. Cordon délié *A.* حبل رقیق *P.* رسن باریك *T.* اینجه ایپ || On l'étrangla avec un lacs de soie فلانی بر اینجه ایپك ایپیله بوغدیلر

Il se dit aussi d'un noeud coulant qui sert à prendre du gibier *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام *T.* آت قیلندن یاپلمش آوجی دوزاغی || Un lacs de crin آوجی دوزاغی - Figur. Un piége dont on a peine à se tirer || Il est tombé dans le lacs پا بستهٔ دام - دام حیلەیه گرفتار اولدی On lui a tendu des lacs فلان كشییه مدّ حیله اولمشدر Elle le tient dans ses lacs حبایل مكر وخدیعت ایتمشلر در فلان محبوبەنك پا گرفتهٔ دام حیلەسیدر Il est échappé des lacs - حبایل تزویردن فرجه یاب خلاص اولدی قوریلان دوزاقدن بر تقریب شویشوب قورتلدی

LACTÉE. Il ne se dit qu'en ces deux phrases: Voie lactée, qui est une blancheur qui paraît dans le ciel, et qui est formée par un assemblage de petites étoiles *A.* مجرّة *P.* كهكشان - راه حاجیان *T.* حاجیلر یولی - صمان اوغریسی Et veines lactées, qui sont les veines qui contiennent le chyle *A.* مجاری كیلوس

LACTESCENT. Terme de Botanique. Qui donne un suc qui a l'apparence du lait. V. Lactifère.

LACTIFÈRE. Terme d'Anatomie. Il se dit des vaisseaux ou conduits qui portent le lait *A.* مجراء اللبن pl. مجاری اللبن - En botanique il se dit des plantes qui abondent en suc laiteux, comme le tithymale *A.* یتوع pl. یتوعات *P.* شیر دار *T.* سودلكن رستنی

que de vigueur et d'activité A. رخو المزاج P. سست خو T. کوشک خویلمو || Cet ouvrier est lâche au travail بو رنجبر بو رنجبرک ایشنده رخاوت وار در - ایشنده رخو المزاجدر Les grands chevaux sont ordinairement plus lâches que les petits کبیر الجثه اولان آتلر صغیر الجسم اولنلردن عادتا زیاده سست خو اولور

On dit aussi, Un style lâche, c'est-à-dire, qui n'a rien de nerveux, qui est languissant A. سبک فاتر P. سبک بیروح T. قوتسز انشا

On dit, que le temps est lâche, pour dire, qu'il est mou A. ملایم P. نرم T. کوشک - Et avoir le ventre lâche, pour dire, l'avoir trop libre برکمسنه‌نک طبیعتنده لینت اولمق

Il signifie aussi, poltron A. جبان - ماهی الفؤاد pl. جبناء P. بیجگر - بد دل - بی دل - بی زهره T. قورقق - اودک || Ce soldat est lâche بو عسکری نفر قحبه یورکلو - یورکسز جبان وبی زهره در

Et qui n'a nul sentiment d'honneur A. نذیل - لئیم النفس P. نا مرد - ناکس الطبع T. آلچق || C'est être bien lâche que d'abandonner son ami برکمسنه زیاده‌سیله لئیم النفس اولملو در که حتی کندو دوستنی ترک ایلیه - دوستنی ترک ایتمک محض لئامت نفسدر - Il se dit aussi des actions indignes d'un homme d'honneur A. لئامت - دنائت P. رذالت T. فرومایگی - آلچقلق || Il a fait une action bien lâche خیلیجه بر دنائت ایلدی Que cela est lâche! بو نقدر لئامتدر - نقدر آلچقلقدر

LÂCHEMENT. Avec peu de vigueur A. بالرخاوة P. با سستی T. کوشکلک ایله || Il travaille bien lâchement خیلی رخاوت ایله ایشلر Il va trop lâchement en besogne ایشنده غایت رخاوت ایله حرکت ایدر

Et sans honneur A. لئیما - باللئامة - نذیلا - رذیلا P. بنا مردی - کسی T. آلچقلق ایله || Il s'enfuit lâchement نذیلا ورذیلا ارتکاب فرار ایلدی Trahir lâchement son ami رذیلا ونذیلا کندو دوستنه خیانت ایتمک Il s'est comporté bien lâchement اول بابده باللئامه حرکت ایلدی

LÂCHER. Faire qu'une chose ne soit plus si tendue, si serrée qu'elle était A. ارخا P. سست کردن T. کوشتمک || Cette corde est trop bandée, lâchez-la un peu بو ایپ بک کرلمش اولمغله آزه‌جق کوشدیویر Lâcher la bride à un cheval ارخای عنان ایتمک - آتنک دیزکیننی کوشتمک - Figur. || Lâcher la bride à ses passions امراض نفسانیه‌یه ارخای عنان رخصت ایتمک - اسب حرون نفسدن خلع عذار تصرّف ایتمک - هوای نفسه اطلاق عنان رخصت واستمساک ایتمک - On dit aussi, Lâcher la main, lâcher la bride, lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'à l'ordinaire برکمسنه‌یه ارخای عنان رخصت ایتمک - برکمسنه‌یی خلیع العذار براقمق

On dit, Lâcher la main, pour dire, diminuer du prix qu'on voulait avoir A. حطّ الثمن - تنزیل القیمة P. بها فروونهادن T. بهایی ایندرمک

On dit aussi, lâcher pied, pour dire, s'enfuir A. فرار P. گریزپایی نمودن - گریختن T. قاچمق - قراری فراره تبدیل ایتمک

LÂCHER, signifie aussi, laisser aller tout à-fait A. اخلا - P. ترک - وا گذاشتن T. براقمق - بوشلمق - براقیویرمک || Il tenait cela dans ses mains, il l'a lâché بو شیئی یدنده طوتار ایکن ترک واخلا ایلدی - Dans ce sens, on emploie aussi les mots A. اطلاق - تخلیة السبیل P. آزاد کردن - گسیل کردن T. صالیویرمک - قوییویرمک || Lâcher un prisonnier بر اسیرک سبیلنی تخلیه ایتمک - بر اسیری آزاد ایتمک - قید اسردن اطلاق ایتمک Ils l'avaient pris, mais ils l'ont lâché فلانی اخذ ایتمشلر ایکن اطلاق وآزاد ایتمشلر در Il a lâché sa proie طوتدیغی صیدی آزاد ایلدی

On dit, Lâcher un chien après une bête A. اطلاق الکلب علی الصید P. سگرا پس شکار راندن T. زاغرلری آو - زاغرلری صالیویرمک - اوزرینه صالدرمق - Et lâcher l'autour, pour dire, le laisser partir A. ارسال الصقر - خرط الصقر P. ستونه کردن T. چاقری صالمق - چاقری صالیویرمک

LÂCHER la bonde d'un étang. C'est la lever A. فک الصناعة البرکة P. بند آب گشاد دادن T. صاوه‌جغی صالیویرمک - صاوه‌جغه گشاد ویرمک

Et dans le même sens, Lâcher une écluse A. رفع الباب - السکر P. در بندرا بر داشتن T. بندک اصمه قپوسنی قالدرمق

LÂCHER le ventre. C'est le rendre libre A. اطلاق البطن - تلیین الطبیعة P. شکم راندن T. ایچی سورمک || Les

Et l'action de labourer les terres *A.* حراثت ـ فلاحت *P.* كشتكارى *T.* ير سورمه || J'ai donné tant pour le labourage de ma terre جفتلكمك فلاحتى اجرتى اولدرق شو قدر اقچه ويردم Le labourage des terres légères est plus aisé que celui des terres grasses كوشك طوپراغك سورلمسى اوزلى طپراغك سورلمسندن اسهلدر

LABOURER. Remuer la terre avec la charrue, la bêche, etc. *A.* فلح ـ حرث ـ اثارة الارض *P.* شياريدن ـ برزيدن *T.* طپراغى ـ يرى آقدارمق ـ تارلا سورمك ـ يرى سورمك اثارهٔ ارض || نطس ايتمك ـ آقدارمق Labourer la terre تارلايى سورمك ـ يرى سورمك ـ ايتمك un champ || Labourer avec des boeufs اوكوز ايله يرى سورمك Il faut labourer ces arbres au pied شو آغاجلرك ديبنده طپراغى آقدارمق اقتضا ايدر Labourer une allée pour la nettoyer باغچهنك يولنى تطهير ايچون طپراغى آقدارمق

LABOURÉ. *A.* مفلوح ـ كريب ـ مكروب *P.* شياريده *T.* نطس اولمش ـ آقدارلمش ـ سورلمش

LABOUREUR. Celui qui laboure la terre *A.* حارث pl. حرّاث ـ فلاّح pl. فلاّحون ـ اكار ـ اكرة *P.* برزيكر ـ كشتكار *T.* چفتجى || Pauvre laboureur اكار فقير riche حارث مالدار Les chevaux des laboureurs فلاّح باركيرلرى

LABYRINTHE. Lieu coupé de plusieurs chemins, et dont il est très-difficile de trouver l'issue *A.* لغز pl. الغار ـ عاقول ـ عاقول مشتبك الطرق *P.* پيچ گرده جايگاه *T.* بورغاچ وطولاشق يوللو ير || On a fait dans ce jardin un beau labyrinthe بو باغچهنك ايچنده مشتبك الطرق بر عاقول لطيف تصنيع واحداث اولندى Les anciens font mention de plusieurs labyrinthes, dont le plus célèbre est celui de Crète, fait par Dédale قدمانك نقل وروايت ايتدكلرى نيچه نيچه بقاع مشتبكة الطرقك احسن واعلاسى فلان نام كمسنهنك كريد جزيرهسنده احداث ايلديكى عاقول مشهور در ـ Figur. *A.* امر ـ ورطة ـ مشتبك *P.* گرداب بلا ـ گرداب پيچاپيچ محنت *T.* چپرهشك ايش || Il est engagé dans un labyrinthe fâcheux گرداب بلايه ـ بر ورطهٔ ممتنعة النجاته گرفتار اولمشدر ـ بر چپرهشك ايشه بيلاشدى ـ اوغرادى

Il se dit, en termes d'Anatomie, d'une des cavités qui sont dans l'oreille de l'homme *A.* غضروف لبلابىّ الاذن *T.* قولاق ايچندهكى طولامباج كمرنلك

LAC. Grande étendue d'eaux, qui n'a d'issue que par une rivière ou par des canaux souterrains *A.* غدير pl. غدر ـ بحيرة pl. بحيرات *P.* دَرياچه ـ گول *T.* كول || Il sort une rivière de ce lac بو كول ايچندن بر نهر منشعب اولور Le lac de Genève جنوره كولى

LACER. Serrer avec un lacet *A.* شدّ بالمحزمة *P.* بميانبند سخت بستن *T.* كمر باغيله صيقشدرمق || Cette f mme s'est lacée elle-même بو عورت كنديسنى كمر باغيله صيقشدردى

Il se dit aussi d'un chien qui couvre sa femelle *A.* تشابك *P.* سگ گشنى كردن *T.* كلب ديشيسيله الكلب || كلب ديشىيه آشمق ـ چاتشمق Il faut qu'un mâtin ait lacé cette chienne غالبا بو ديشى كلب بر اورمان كابيله چاتشدى

LACER LA VOILE, en termes de Marine, C'est saisir la voile à la vergue *A.* طىّ الشراع *P.* بادبان پيچيدن *T.* يلكن ديويشورمك

LACÉRATION. Action de lacérer *A.* خرق ـ شقّ *P.* دريدگى *T.* يرتمه || Le juge ordonna la lacération de cet écrit بو ورقهنك شقّ وخرقى طرف حاكمدن تنبيه اولندى

LACÉRER. T. de Jurisp. Déchirer un écrit *A.* تشقيق ـ تخريق ـ تمزيق *P.* دريدن ـ پاره پاره كردن *T.* يرتمق || Lacérer une promesse بر قطعه تمسّكى تشقيق ايتمك Ce livre a été lacéré et brûlé par sentence du juge بو كتاب حاكم اعلاميله شقّ وخرق اولندى

LACÉRÉ. *A.* منشق ـ مشقوق *P.* دريده *T.* يرتلمش

LACERON. V. Laiteron.

LACET. Cordon ferré par les deux bouts, et qui sert à quelques vêtemens de femmes *A.* محزمة *P.* ميانبند *T.* كمر باغى || Serrer un lacet محزمهيى صيقشدرمق — Il se dit aussi d'un lacs avec quoi on prend les perdrix, etc. V. Lacs.

LÂCHE. Qui n'est pas tendu, qui n'est pas serré *A.* رخو ـ مسترخا *P.* سست *T.* كوشك || Il ne faut pas que cela soit si lâche فلان شئ اول قدر سست ومسترخا اولمق جائز دكلدر Il faut tenir cela un peu plus lâche بونى بر مقدار كوشك طوتملو در Serrez ce noeud davantage, il est trop lâche بو عقده غايت ايله مسترخا اولديغندن زياده صيقشدر

Il se dit aussi des étoffes *A.* رخو الغزل *P.* سست بافته *T.* كوشك ـ كوشك طوقنمش ـ سست ـ Figur. Qui man-

T. اومدیغمدن زیاده || Au delà de l'imagination A. فوق ما یتصوّر ـ فوق ما یتخیّل P. بیرون از خیال T. خیال وخاطره کلدجک مرتبه‌نک اوته‌سنده

Au delà, Par delà. Encore plus A. مع زیادة P. بیشتر T. زیاده‌سیله ـ آرتوق اولدرق || Je lui ai donné tout ce que je lui devais, et au delà دینمی تماماً ومع زیادة ادا ایلدم || Il m'a traité aussi bien que je le pouvais désirer, et au delà حقمه استدیکم قدر بلکه دخی زیاده حسن معامله ایتمشدر

Deçà et delà. De côté et d'autre A. هنا وهنالک P. جا بجا ـ سو بسو T. طرف طرف || Il va deçà et de là pour chercher fortune قسمت آرامق ایچون طرف طرف کیدر || Il a cherché deçà et de là طرف طرف تفتیش وتفحص ایلدی

En delà. Plus loin A. بُعید من هنا P. دورتر از اینجا T. بوندن اوته || C'est plus en delà بوندن اوته در

Jusque là. Jusqu'à ce temps A. الی هذا الوقت P. تا بآن وقت T. اول وقته قدر ـ اول زمانه دکین

LABARUM. Étendard Impérial sur lequel était mis le monogramme de J. C. A. لواء شریف P. سنجق مبارک T. سنجاق شریف

LABEUR. Travail corporel A. تعب ـ کدّ یمین ـ کدّ P. رنج T. زحمت || Labeur ingrat کدّ غیر مثمر || Être récompensé de son labeur بر کمسند تعب وزحمتی مقابله‌سنده مظهر مکافات اولمق || Vivre de son labeur کدّ یمینیله تعیّش ایتمک || Dieu bénira son labeur الله تعالی حضرتلری کدّ یمیننه برکت احسان ایده‌جکی درکار در || Il jouit du fruit de ses labeurs ثمرۀ ـ کدّ یمینیله حاصل اولان ثمره‌دن تمتّع ایدر تعب وزحمتیله متمتّعدر

LABEURER. Opérer. Il ne se dit qu'en ce proverbe. En peu d'heures Dieu labeure, en parlant d'un pécheur qui a changé de vie tout-à-coup, ou d'un grand changement inopiné de fortune T. الله بر دقیقه ایچنده یپار

LABIAL. T. de Gram. Qui se prononce avec les lèvres. Lettres labiales A. حروف شفهیّة ـ حروف شفهة

On appelle en Jurisp. Offres labiales, celles qui ne sont faites que de bouche ou par écrit, sans que les deniers fussent réellement offerts T. بلا عرض النقود لساناً یا تحریراً تعهّدلر

LABORATOIRE. Lieu où les Chimistes ont leurs ustensiles pour travailler A. دار الصناعة الاهل الکیمیا P. دستگاه کیمیاگر T. کیمیاجی تزکاهی

LABORIEUSEMENT. Avec beaucoup de peine et de travail A. بمشقّة ـ بکدّ ـ بتعب P. با رنج وجفا ـ رنجکارانه T. زحمت ایله ـ صرف امک ایله || Il passa sa vie fort tristement et fort laborieusement ایّام عمرینی تعب وزحمت وضیق حال ومحنت ایله امرار ایلدی

LABORIEUX. Qui travaille beaucoup A. مداوم علی المتاعب ـ مجدّ ـ متحامل المشاق P. رنجکش ـ جفاکش T. چالشقان || Un homme très-laborieux مشاق ومتاعبه زیاده‌سیله مداوم اولان آدم ـ پک جفاکش آدم

Et qui se fait avec peine A. متعب ـ ناصب ـ مُنصب ـ موجب المشقة P. رنج افزا T. زحمتلو || Entreprise laborieuse عزیمت موجبة المشقة vie متعب وناصب بر عیش وزندگانی ـ زحمتلو بر کچنمه Digestion laborieuse هضم بطیٔ ومتعب Accouchement laborieux وضع حمل متعب ـ تعب وزحمت ایله اولان وضع حمل

LABOUR. La façon qu'on donne aux terres en les labourant A. کراب ـ ثوران الارض P. شیار T. نطس ـ تارلا سورمه || Il faut donner deux labours à cette terre بو ارض کراب مکرّره محتاجدر ـ بو یر ایکی کرّه سورلمک اقتضا ایدر || Donner tant à un fermier pour ses labours, lui payer ses labours et semences ملتزمه تارلالرک نطس اجرتلرینی وتخملق بهاسنی ادا ایتمک || Ce fermier a six chevaux de labour بو ملتزمک تارلا سورر التی رأس بارکیری وار در || Une terre en labour سورلمش تارلا ـ نطس اولمش یر

LABOURABLE. Propre à être labouré A. صالح للفلاحة ـ لایق بالکراب P. شیاریدنی ـ برزیدنی T. سوریلور ـ کراب وفلاحته صالح || Terres labourables سورلمکه کرکلو اولان اراضی

LABOURAGE. L'art de labourer la terre A. فنّ الفلاحة P. فنّ کشتکاری T. اکینجیلک صنعتی || Il entend bien le labourage فنّ فلاحته کرکی کبی وقوفی وار در || Il a quitté le labourage pour le trafic امر تجارته اشتغال ایچون فنّ فلاحتدن فراغت ایلدی || Les instrumens du labourage A. آلات الفلاحة ـ آلات وادوات فلاحیّة P. دست افزار کشتکار T. اکینجی آلتلری ـ اکینجینک یات یراغی

tifier par des passages de l'Écriture-Sainte در میان ایلدیکم مطلبی انجیل شریفک نیچه فقراتندن استشهاد ایله اثبات ایدهجکم. Il justifiait sa noblesse de père en fils depuis quatre cents ans par bons titres درت یوز سنهدنبرو بطناً من بطنٍ اصالت نسبنی سندات معتبره ایله اثبات ایدر ایدی

Justifié. *A.* بریٌ من الذمّة *P.* اثبات بیگناهی کرده *T.* اثبات برائت ایتمش - پاکه چیقمش

Juteux. Qui a beaucoup de jus *A.* کثیر الماء - مموّه *P.* آبدار *T.* صولو || Melon juteux آبدار قاون Pêche juteuse صولو شفتالو

Juxta-position. Terme de Physique. La manière dont les corps augmentent par l'addition de la matière qui s'y ajoute extérieurement *A.* نموّ بضمایم الخارجیّة || On croit communément que les pierres ne croissent que par juxta-position اعتقاد غالبه کوره نموّ احجار ضمایم خارجیّه ایله حاصل اولور

KER KYS

Kabin. Mariage en usage chez les Mahométans *A.* مهر pl. مهور *P.* کابین *T.* آغرلق

Kali. Nom de plante. Ses cendres sont ce qu'on nomme La soude *A.* اشنان اخضر *P.* اشنان سبز *T.* چوغان اوتی

Kan. Prince, commandant *A.* خان || Le kan des Tartares تاتار خانی

Karabé. V. Carabé.

Karat. V. Carat.

Kazine. Le trésor du Grand-Seigneur *A.* خزینة *P.* گنجینه *T.* خزینه

Kératoglosse. Terme d'Anat. Nom d'un muscle qui est attaché à une partie de la racine de la langue *A.* عضلة الحرقد

Kermès. Insecte qui vient sur le chêne vert, et qui sert pour teindre en écarlate *A.* قرمز *P.* دوپا *T.* قیرمز

Kiosque. Mot turc, qui se dit de certains pavillons qui sont dans les jardins *A.* قصر pl. قصور *P.* کاخ *T.* کوشک

Koran. V. Alcoran.

Kynanche. V. Esquinancie.

Kyste. T. d'Anat. Membrane en forme de vessie qui renferme les humeurs ou des matières contre nature *A.* کیس pl. کیوس *P.* کیسه *T.* کسه || Extirper un kyste قلع کیسه ایتمک

Kystiotomie. T. de Chirurgie. Opération qu'on fait à la vessie lorsqu'on en veut tirer l'urine *A.* بزل المثانة *P.* شکافتن قاوغی یارمق *T.* آبدان

LA LA

Là. Adverbe démonstratif *A.* هاهنا *P.* اینجا *T.* بو - شوراده - محلده || Mettez là ce livre بو کتابی شوراده وضع ایله

Il se dit aussi d'un lieu considéré comme différent de celui où l'on est *A.* هنا - هناك *P.* آنجا *T.* اوراده - اول یرده - اول طرفده - اول محلده || Demeurez là, et n'approchez pas d'ici اول یرده قال برو طرفه کلمه Quand vous serez près de là اورایه تقرّبکده Tirez-vous de là اول طرفدن چکل

À la guerre, ceux qui sont en faction demandent à ceux qui les approchent, Qui va là? *A.* مَن هذا *P.* این کیست *T.* کیم او

De là. De ce lieu-là *A.* من هنالك *P.* از آن سو *T.* آندن - اول طرفدن - اول محلدن || De là à la montagne il y a deux cents toises آندن طاغه قدر ایکییوز ذراع مسافه در

De là, signifie aussi, de cette cause-là *A.* من ذاك *P.* از آن - ازآن سبب *T.* آندن - اول سببدن || De là sont venues les guerres civiles اول سببدن حروب داخلیّه نشأت آندن اختلال داخلی ظهوره کلمشدر - ایتمشدر

Delà, préposition. Plus outre, de l'autre côté *A.* ما وراء *P.* پیشتر از *T.* اوته طرفنده - اوتهسنده || Delà la rivière ما ورای نهرده Delà les monts ما ورای جبالده - طاغلرک اوتهسنده Delà la mer ما ورای بحرده - دکزک اوته طرفنده

On dit figur. Au delà de mes espérances, pour dire, beaucoup plus que je n'espérais *A.* فوق المأمول *P.* بیرون از امید

کون ایکی کشی قامچی ایله ضرب اولنوب تنکیل مظهر نکال اولمشلردر - اولندیلر

Justice, signifie aussi, la rectitude que Dieu met dans l'âme par sa grâce *A.* نور الحق || La justice originelle نور حق Persévérer dans la justice حفظ نور حقه مداومت ازلی ایتمک

Il se prend aussi, dans le style de l'Écriture, pour l'observation exacte des devoirs de la religion *A.* حق الله || Accomplir toute justice حق اللهی تماماً ادا ایتمک Souffrir persécution pour la justice حق اللهی ادا ایچون هر نوع اذایی اختیار ایتمک

Il se dit aussi, des magistrats qui rendent la justice *A.* حکام وقضات - امناء الشرع || La justice en connaîtra بو مادّه امنای شرع معرفتیله رؤیت اولنهجقدر Il ne faut point se brouiller avec la Justice قضات وحکام ایله معارضه جائز دکلدر

JUSTICIABLE. Qui doit répondre devant certains juges *A.* تابع الحکم فلان قاضی *P.* زیر حکم فلان قاضی *T.* فلان حاکمک || Il n'est pas justiciable du Prévôt de Paris پارس قاضیسنک حکمنه تابع دکلدر

JUSTICIER. Punir quelqu'un d'une peine corporelle, en exécution d'un jugement *A.* تنکیل *P.* جزای سزارا بجا آوردن *T.* بر کمسنه‌نک جزاسنی اجرا ایتمک || On en a justicié quatre qui ont été pendus, roués etc. دورت کشیدن کیمی صلب اولنوب کیمنه چرخده اذیّت ویریلدرک تنکیللرینه مبادرت اولندی

JUSTICIER. Celui qui a droit de justice en quelque lieu *A.* مستحق علی اجراء العدالة || Il en est seigneur justicier اجرای عدالته مستحق اولان صاحب ارضدر

JUSTIFIABLE. Qui peut être justifié *A.* ممکن التبرّی *P.* شایان آزادگی از گناه *T.* صوچدن آزاده اوله بیلور || Sa conduite n'est pas justifiable سلوک وحرکتی قباحتدن ممکن التبرّی اولهجق مقولهدن دکلدر

JUSTIFIANT Qui rend justice intérieurement *A.* مفیض النور الحق || Il n'est d'usage qu'en ces phrases: La grâce justifiante مفیض نور حق اولان لطف ربانی La Foi justifiante مفیض نور حق اولان ایمان

JUSTIFICATIF. Qui sert à prouver qu'une chose est ainsi qu'on l'a exposée *A.* مؤید الحال - مدار الاستشهاد - مصدّق الحال - مصدّق المدّعا - *P.* تصدیقساز حال *T.* ایناندرمغه سند || Pièces justificatives d'un procès بر شینک کرچکلکنی اثبات ایده‌جک - اولهجق دعواده مصدّق حال اولهجق اوراق تصدیق حالی - مدار استشهاد اولهجق اوراق وسندات - حاوی اوراق وتحریرات

Et ce qui sert à la justification d'un accusé *A.* مثبت البرائة *P.* اثباتساز بیگناهی *T.* صوچسزلغی اثبات ایدن || Il a été reçu en ses faits justificatifs اثبات برائتی موجب اولهجق حالاتک بیاننه مأذون اولمشدر

JUSTIFICATION. Action par laquelle on se justifie *A.* اثباة البرائة *P.* اثبات آزادگی از گناه - اثبات بیگناهی *T.* صوچسزلق اثباتی || Il sera reçu, admis à sa justification اثبات برائتنه مأذون اولهجقدر Je veux travailler à ma justification برائت ذمّتمی - برائتمی اثباته سعی ایده‌جکم اثباته

En termes de l'Écriture, il signifie, l'action et l'effet de la grâce pour rendre les hommes justes *A.* فیضان النور الحق || La justification des hommes نور فیضان عبادک مظهر حق اولملری

JUSTIFIER. Déclarer innocent un accusé *A.* تبرية من الذمّة - اثباة البرائة الذمّة *P.* آزاده - اثبات بیگناهی کردن *T.* پاکه چیقارمق گناه نمودن || Par un arrêt, il a été justifié de ce crime حقنه عزو اولنمش جرم وقباحتدن صادر اولان حکم موجبنجه تبرئهٔ ذمّت ایتمش اولدی Je vous aiderai à vous justifier تبرئهٔ ذمّتک خصوصنده سکا اعانت ایده‌جکم On me reproche telle chose, mais je m'en justifierai فلان قباحت ایله بنی اتهام ایدرلر انجق برائت ذمّتمی حقمه عزو اولنان تهمتدن تبرئهٔ ذمّت - اثبات ایده‌جکم ایده‌جکم

Et prouver la bonté, la vérité d'une chose *A.* اثباة الصحّة *P.* اثبات درستی کردن *T.* اثبات ایتمک || طوغریلغی اثبات ایتمک On disait que ce conseil ne valait rien, mais l'événement l'a justifié بو رأی ایشه یرامدیغنی دیرلر ایدی لکن نتیجهٔ حال صحّتنی اثبات ایلدی

Et montrer qu'un fait est comme on l'a posé *A.* اثبات *P.* ثابت کردن *T.* اثبات ایتمک || Justifier un fait برمادّه‌یی اثبات ایتمک Je vous justifierai le contraire سکا خلافنی اثبات ایده‌جکم J'ai avancé telle proposition, je la veux jus-

tion *A.* صحيحاً *P.* براستی - راست - صحت - بر وجه *T.* صحيحاً - طوغرى - طوغريلق ايله || Il chante, il parle juste تغنى ايدر وصحيحاً تكلم ايدر || Il faut parler bien juste devant vous سزك حضوركزده بر وجه صحت سويلمك لازمدر - طوغريلق ايله سويلملو در

Et précisément *A.* بطبقه *P.* راست *T.* تمام - تاس تمام || Voilà tout juste l'homme qu'il nous faut استدیکمز آدم تاس بطقه اويله || Il est venu juste à l'heure du dîner تمام بو در - تمام اويله يمكى وقتنه طعامى وقتنه كلدى || N'est-ce pas là ce que vous me demandez? Juste, tout juste بندن استديككز شئ بو دكلميدر تمام تاس تمام بو در

Au Juste. Justement et précisément *A.* صحيحاً - على وجه الصحة *P.* بدرستى - صحت *T.* بر وجه صحت - طوغريجه || Je vous dirai au juste ce que cela coûte بو شئ قاچه اولديغنى صحتى اوزره سكا افاده ايده‌جكم || Dites-m'en le prix au juste بهاسنى على وجه الصحة بكا سويله || Je voudrais bien savoir au juste le nombre des soldats عسكرى نفراتنك عددينى صحيحاً بيلمك استر ايدم || Je veux savoir au juste quel âge il a سننى صحيحاً تحقيق ايتمك استرم

JUSTEMENT. Avec justice *A.* بحق - على وجه الحقانية - بالعدل والحق - حسب القاعدة العدالة *P.* باداد گرى *T.* عادلانه - عدالت ايله || Il a jugé justement بر مقتضاى بالعدل والحق حكم ايلدى - قاعدهٔ عدالت حكم ايلدى حسب القاعده || Il agit justement حقانيت عمل وحركت || Il a été puni justement حقانيت ايله حركت ايدر - ايدر بحق نظهر تأديب اولمشدر - بحق || Il signifie aussi, précisément. V. Juste en ce sens.

JUSTESSE. Exactitude, précision *A.* سداد - صواب - صحت *P.* راستى *T.* طوغريلق || La justesse de la voix سداد صدا || La justesse de l'oreille سامعه‌نك سداد وصحتى - صحت سامعه || Il tire du fusil avec beaucoup de justesse صواب تام ايله تفنك آتار || Il joue du luth avec beaucoup de justesse كمال صحت ايله لاغوته چالر || Il manie le cheval avec grande justesse وسداد تام ايله قوللنور آتى - || Figur. Il écrit, il pense, il parle avec beaucoup de justesse كمال صحت ايله كتابت ايدر وكمال سداد اوزره فكر وملاحظه ايدر وغايت صحت ايله تكلم ايدر || La justesse de l'esprit صواب عقل. d'une pensée صواب معنا d'une expression صواب تعبير. d'un raisonnement دليلك صواب وصحتى

JUSTICE. Vertu qui fait rendre à chacun ce qui lui est dû *A.* عدل - عدالت - معدلت - حقانيت *P.* دادگرى - عدالتكارى *T.* عدالتلولك || La justice est la première des vertus عدل وداد رأس فضايلدر || Ce prince gouverne avec justice بو پادشاه عدالت ايله حكومت ايدر || Les gouvernemens sans justice sont de vrais brigandages عدل وحقانيتدن محروم اولان دولتلرك ممالكى مأواى قطاع طريقندن فرقى يوقدر || Chacun le sien, c'est justice هر كس كندو حقنه راضى || Il se conduit avec justice et raison اولمق مقتضاى عدالتدر - عاقلانه وعدالتكارانه حركت ايدر || Il a bien servi, il faut le récompenser, c'est justice مشكور الخدمه اولمغله مكافاتنه همت اولنمق واجبهٔ عدالتدر

Et bon droit, raison *A.* حق *P.* راستى *T.* حق || Ne comptez pas tant sur la justice de votre cause دعواك حق اولديغنه حق بنم || J'ai la justice de mon côté چندان استناد ايلمه طرفمده در || Il a reconnu la justice de mes prétentions ادعالرم حق اولديغنه على لاحق اولمشدر || On le blâme avec justice فلانى بحق ذم وتعييب ايدرلر

On dit, Se faire justice, pour dire, se condamner quand on a tort *A.* حكم الجرم على نفسه *P.* اقرار گناه كردن *T.* بر كمسنه جرملو اولديغنى اقرار ايتمك || Personne ne se fait justice هيچ بر كمسنه نفسى عليهنه حكم جرم ايتمز — Et qu'il ne faut pas se faire justice à soi-même, pour dire, qu'il ne faut pas se venger soi-même, mais avoir recours aux voies de la justice كندو كندويه حقنى احقاق ايتمك روا دكلدر

On dit, Rendre la justice, pour dire, juger *A.* اجراء الحكم *T.* اجراى حكم وحكومت ايتمك — Et rendre justice à quelqu'un, la justice qui lui est due, pour dire, parler de lui et agir à son égard comme il le mérite بر كمسنه‌نك حقنى حق ما - حق ما يليقنى اعتراف - اعتراف ايتمك يليقنى ايفا ايتمك

Déni de justice. C'est le refus qu'un juge fait de juger *A.* امتناع عن الحكم *P.* از حكم گريز نمودن *T.* حكم ايلمكدن قاچنمق

Faire justice. C'est punir corporellement *A.* تنكيل || On a fait justice aujourd'hui, on a fouetté deux hommes بو كونكى

la jurisprudence علم فقهه وقوفی وار در Enseigner la jurisprudence علم فقهی تعلیم وافاده ایتمک

JURISTE. Qui fait profession de la science du Droit *A.* ارباب العلم الشریعة pl. اهل العلم الشریعة || Tous les juristes disent que... بو ماده متفق علیه ارباب علم بوماده ده ارباب علم شریعتک جمله سی متفق-شریعتدر الکلامدر

JUS. Suc que l'on tire de la viande, du poisson ou des végétaux *A.* ماء-عصارة *P.* آب *T* صو-صیزندی || Jus de citron, d'herbes صویی-لیمون ونباتات عصاره سی Ces pommes ont bien du jus بو صوی الما بغایت آبدار در-پک صولو در

JUSQUE. Préposition qui marque un terme de lieu ou de temps *A.* الی *P.* تا *T.* قدر-وارنجه-دکین || Depuis la Loire jusqu'à la Seine فلان نهردن فلان نهره وارنجه De Paris jusqu'à Rome پاریسدن روما شهرینه دکین Depuis pâques jusqu'à la pentecôte پصقلیا کونندن عید خمسینه قدر Il alla jusqu'en Afrique افریقه دیه قدر وارمشدر Jusqu'à ce que cela soit fait فلان شیء اولنجیه دکین Jusqu'à ce qu'on l'ait contenté فلانی ارضا ایدنجیه دکین On n'a pas vu cela jusqu'à cette heure, jusqu'ici بو آنه قدر کورلمش شیء دکلدر-الی الآن مشهود اولمامش احوالدندر Lisez ce livre jusqu'au dixième feuillet بو کتابی اوننجی ورقه یه قدر مطالعه ایله Ils en vinrent jusque-là qu'on crut qu'ils s'allaient battre شول رتبه یه قدر کلدیلر که دوکشه جلری ظن اولندی Jusqu'à nouvel ordre امر جدید-امر مؤخر صدورینه قدر Jusqu'au ciel کوکه قدر-تا بسما ظهورینه قدر Cette nouvelle n'était pas encore venue jusqu'à nous بو خبر هنوز طرفمزه قنغی وقته قدر Jusqu'à quand? قدر واصل اولمامشیدی Il aime jusqu'à ses ennemis دشمنلرینه وارنجه محبتی وار در Ils ont tué jusqu'aux enfans اطفال وصبیانه وارنجه جمله سنی قتل ایتمشلر در Il salua tout le monde jusqu'au moindre des valets اک حقیر خدمتکاره وارنجه جمله یه سلام ویردی

JUSQUIAME. Plante *A.* باک *T.* بنک *P.* سخر-بنج-سیکران

JUSSION. Commandement du roi par lettres scellées *A.* امر مهرلو فرمان *T.* فرمان سر بمهر *P.* ممهور

JUSTE. Équitable *A.* حق-مقارن بالحق والعدل *P.* حق وعدله مقارن بر *T.* طوغری || Un arrêt juste راست

بوندن احق برشیء It n'y eut jamais rien de plus juste حکم ابدی اولمش دکلدر Cela est tout-à-fait juste et raisonnable بو کیفیت حقه مقارن وتمام عقله موافقدر Juste punition عدل وحقه مقارن جزای ما یلیق-جزای حق récompense مکافات لایقه

Il se dit aussi des personnes *A.* عادل-اهل الحق-محق *P.* دادکار-عدالت پیشه *T.* عدالتلو || Ce magistrat est très-juste بو حاکم بغایت محق وعادلدر Dieu est juste یا حق-الله تعالی عادلدر-On dit aussi, Juste Dieu! Juste Ciel! *A.* یا رب العدل-

Il signifie aussi, qui observe exactement les devoirs de la religion *A.* تقی pl. اتقیاء-اهل التقوی-بار pl. ابرار *P.* دیانتکار-نیکوکار *T.* دیانتلو || Un homme juste بر آدم ابراردن Il était juste et craignant Dieu ابراردن اولوب اللهدن خوف ایدر ارباندن Dieu a fait luire le soleil sur les justes et sur les pécheurs جناب رب العالمین ضیای شمسی ابرار واشرار ایدی اوزرینه نشر ایتدردی Dieu est le protecteur du juste جناب معین ابرار در-حق معین اهل تقوا در

Et qui a la justesse convenable *A.* صحیح *P.* درست *T.* قیاس || La juste mesure کیل صحیح proportion طوغری حجم صحیح grosseur وزن صحیح Juste poids صحیح فکر observation مطالعهٔ صحیحه réflexion حساب صحیح calcul تعبیر-تعبیر صحت-قرین expression نجیح ورأی صحیح معنای درست وصحیح pensée اصابت قرین métaphore اصول درست وصحیح cadence استعارهٔ صحیحه balance میزان درست وصحیح-میزان صحیح العیار Une montre juste طوغری-ساعت درست رو-صحیح السیر بر ساعت-یورر بر ساعت-On dit proverb., Cela est juste comme l'or, pour dire, qu'il a le poids, la quantité qu'il doit avoir زر خالص کبی صحیح العیار در-

On dit, qu'une arme à trait, ou à feu est juste *A.* مصیب || طوغری محلنه وارر *T.* درست رو *P.* صحیح الاصابة-Cette arbalète est juste بو زنبرکلو یای تمام محلنه وارر Ce fusil est très-juste بو تفنک غایت ایله مصیبدر

Il se dit aussi de celui qui tire avec justesse *A.* مصیب || طوغری نشانه اورر *T.* درست انداز *P.* الی الغرض C'est un bon tireur, il est bien juste بر رامیء ماهر درست اندازدر

Juste, est aussi adverbe, et signifie, dans la juste propor-

|| Il kufr sözler T. سخنهای کفر آمیز P. متضمنة الكنود
Et d'horribles, d'étranges juremens بادئ دهشت اولەجق
عجيب وغريب اقوال كنود آميز تفوهنه ابتدار ايلدى

JURER. Affirmer par serment A. اقسام ـ حلف P. سوگند
خوردن T. يمين ايتمك ـ آند ايچمك || Il en a juré par
son Dieu et par sa foi اللهى ودينى وايمانى قسم ايلدى
En voudriez-vous bien jurer? بو بابده يمين ايلمكه راضى
اولورميسكز Je n'en jurerais pas يمين ايدەمم Jurer sur
l'Évangile انجيل شريف اوزرينه وضع ايادى طاعت
ايدەرك يمين وقسم ايتمك Je l'en ferai jurer en levant
la main فلانى رفع ايادى ايتديررك تحليف ايدەجكم
Il a juré devant le juge حضور حاكمده قسم ايلدى Il a
juré faux يلان ـ يمين غموس ايلدى ـ كاذبا يمين ايتدى
Et confirmer une chose par serment A. تصديق ـ يمين ايتدى
بالقسم P. با سوگند تصديق كردن T. يمين ايله قويلشدرمك
|| Jurer la paix عقد اولنان مصالحه يى بالقسم تصديق
Jurer fidélité, obéissance بالقسم تعهيد صداقت
واطاعت ايتمك

Et promettre fortement A. محالفة ـ تحالف ـ تعهد P.
عهد وپيمان بستن T. عهد وشرط ايتمك || Ils se sont
juré une amitié éternelle الى الابد خلوص ومحبتده بر دوام
اولمق اوزره بينلرنده محالفه ايتمشلر در Il lui avait juré
le secret سرى كتم ايدەجكنه عهد وشرط ايلدى Jurer fi-
délité à son ami دوستنه تعهد صداقت ايتمك

On dit, Jurer la mort, la perte, la ruine de quelqu'un, pour dire,
faire une forte résolution de procurer sa mort, etc. بر كمسنەنك
اعدامنه وتخريب حالنه ومحو واضمحلالنه عقد قلب ايتمك
ـ عقد نيت ـ

Il signifie aussi, faire des sermens sans nécessité A. اقسام
T. بيهوده سوگند خوردن P. حلف بالعبث ـ بالعبث
هر حالده || عبث يره يمين ايتمك Il jure à tous propos
عبث بيهوده يمين ايدر On ne croit pas ceux qui jurent tant
يره يمين ايدنلرك كلامنه اعتماد اولنمز

Il se dit figur. de deux choses dont l'union est choquante A.
ايجاب الكراهة P. دل آوردن T. رميدگى || ايركندرمك
Le vert jure avec le bleu يشل رنكى لاجورد رنكى ايله برابر
اولنجه ايجاب كراهت ايدر

Juré. M. محلوف P. سوگند خورده T. يمينلو ـ آندلو

On appelle Ennemi juré, un ennemi irréconciliable A. خصم
الدّ P. بارشمز دشمن T. دشمن آشتى نا پذير

JUREUR. Qui jure beaucoup A. كثير القسم P. سوگند خوار
T. چوق يمين ايدن ـ دائمى

JURI, Le corps ou l'assemblée des jurés. V. Juré.

JURIDICTION. Droit de rendre la justice A. قضا ـ حكومت
|| Juridiction ecclésiastique رهبانه مخصوص قضا وحكومت
ordinaire قضا وحكومت عاديه Cela est de votre juridiction
سنڭ قضا وحكومتكه متعلق اموردندر sous votre juridiction
تحت قضا وحكومتكده در Exercer sa juridiction حق قضا
وحكومتنى اجرا ايتمك On lui a attribué la juridiction sur
toute cette étendue de pays اول ناحيەنك جملەسى فلانك
قضا وحكومتنه احاله اولندى Chaque juge peut défendre sa
juridiction هر قاضى عهدەسنده اولان قضا وحكومتك
آخرك قضا وحكومتنه وقايەسنه مأذوندر Usurper la juridiction
قضا وحكومتلرك دست درازِ تعرض اولمق Conflit de juridiction
جانشمەسى ـ برى برلرينه تصادمى

Et l'étendue du lieu où le juge a le pouvoir A. حوزة الحكومة
P. قلمرو حكومت T. قاضيلق ناحيەسى || Ce lieu est dans
votre juridiction فلان محل سنڭ قلمرو حكومتكه داخلدر
hors de votre juridiction سنڭ حوزهٔ حكومتكدن خارجدر
Vous passez les limites de votre juridiction حوزهٔ حكومتك
حدودينى تجاوز ايدرسك

JURIDIQUE. Qui est conforme au droit A. شرعى || Cette
sentence, cet arrêt est juridique بو اعلام وبو حكم شرعيدر
Cela n'est pas juridique موافق شريعت ـ بو شرعى دكلدر
Acte juridique سند شرعى Formes juridiques رسوم شرعيه دكلدر

JURIDIQUEMENT. D'une manière juridique A. على نهج
الشرعى ـ شرعا P. بروجه شرعى T. شريعتجه || Une sen-
tence prononcée juridiquement شرعا حكم اولنمش اعلام Il y
faut procéder juridiquement بر نهج شرعى عمل وحركت
اولنمق اقتضا ايدر

JURISCONSULTE. Celui qui est versé dans la jurisprudence
A. فقيه pl. فقها || Savant jurisconsulte علم ـ فقيه عالم
Les réponses des jurisconsultes فقهانك فقهيده صاحب كمال
جوابلرى

JURISPRUDENCE. La science du Droit A. علم الفقه || Il est
savant en jurisprudence علم فقهيده فاضلدر Il entend, il sait

تصوّر ایلە - ایلە

JUGULAIRE. Qui appartient à la gorge *A.* عنقی *P.* گلویی *T.* بوغازك ‖ Les glandes jugulaires غدد عنق - Veine jugulaire, celle qu'on ouvre, quand on saigne à la gorge *A.* ودج - بیون طمری *T.* رك گلو *P.* حبل العنق - نطاب - بوغاز طمری

JUIF. Qui professe le judaïsme *A.* یهودی - On appelle figur. Juif, un usurier, un homme avide d'argent *T.* چفوت

JUILLET. Le septième mois de l'année *A.* تموز *P.* مرداد *T.* تموز

JUIN. Le sixième mois de l'année *A.* حزیران *P.* تیر *T.* حزیران

JUIVERIE. Quartier d'une ville habité par les Juifs *A.* محلة الیهود *P.* کوچهٔ یهودیان *T.* یهودی محلەسی

JUJUBE. Le fruit du jujubier *A.* عناب *P.* شیلانگ *T.* هناب آغاجی

JUJUBIER. Espèce d'arbre *A.* شجر العناب *P.* درخت شیلانگ *T.* هناب آغاجی

JULEP. Potion médicinale faite avec des eaux distillées *P.* جلاب *T.* جلاب

JUMEAU. Il se dit des enfans nés d'un même accouchement *A.* توأم pl. توائم *P.* همشکم - همزاد - جنابه - جنابه زاد *T.* ایکیز ‖ Deux frères jumeaux توامان ایکی قرنداش C'est sa soeur jumelle اخت توأمەسیدر - ایکیز قیز قرنداشیدر Elle accoucha de deux jumeaux ایکیز - توامان ایلاد ایلدی - Il se dit aussi des fruits *A.* توامان - زوجان *P.* طوغوردی جفته *T.* دو مغز - دو لخت ‖ Des abricots jumeaux جفته Amande jumelle بادام دو مغز - بادام دولخت Des قایسی grains de raisin jumeaux جفته اوزم دانەلری

On appelle Lits jumeaux, deux lits égaux placés parallèlement *A.* فراشین مراوقین *P.* دو بستر هم پهلو *T.* جفته یتاق

JUMENT. Cavale *A.* رمكة pl. ارماك - برذونة *P.* مادیان *T.* قسراق ‖ Grande jument رمكة كبيرە - ایری قسراق Jument de haras قسراغی راکب Monté sur une jument هرکلە رمكە - قسراغە بنمش

JUNCAGO. Plante marécageuse, qui tient du jonc *A.* بردی *P.* لخ *T.* باقی اوتی

JUPE. La partie de l'habillement des femmes, qui descend de la ceinture jusqu'aux pieds *A.* منطق *P.* vul. کمرچین *T.* فستان ‖ Jupe de dessus اوست فستان - منطق فوقانی de dessous آلت فستان - منطق تحتانی Jupe de satin اطلس فستان

JUPITER. L'une des sept planètes *A.* مشتری *P.* برجیس - زواش - اورز - ارمزد ‖ Jupiter est la plus grosse des planètes مشتری اعظم سیاراتدر

JUPON. Courte jupe que les femmes mettent sous les autres jupes *A.* منطق داخلی *P.* vul. کمرچین زیرین *T.* ایچ فستان

JURANDE. La charge de juré d'un métier *A.* نقابة الارباب الحرفة *P.* کتخدایئ پیشەوران *T.* اصناف کتخدالغی ‖ Pendant sa jurande اصناف کتخدالغی اثناسندە

Il se dit aussi du corps des jurés *A.* نقباء الارباب الحرفة *P.* کتخدایان پیشەوران *T.* اصناف کتخدالری

JURATOIRE. On appelle Caution juratoire, un serment que l'on fait en Justice de représenter sa personne, ou de rapporter quelque chose dont on est chargé *A.* تعهد بالیمین *P.* پیمان با سوگند *T.* آندلو سوز ویرمە ‖ On l'a élargi à sa caution juratoire یمینلو تعهدینە مبنی سبیلی تخلیە اولندی La caution juratoire soumet à la contrainte par corps تعهد بالیمین حبس وتوقیفە تبعیتی متضمندر

JURÉ. Celui qui a fait les sermens requis pour la maîtrise *A.* محلوف *P.* سوگند خوردە *T.* آندلو - یمینلو ‖ Chirurgien juré محلوف جراح

Il se dit aussi de ceux qui sont préposés pour faire observer les statuts à ceux de leur métier *A.* نقیب الارباب الحرفة *P.* کتخدای پیشەوران *T.* اصناف کتخداسی ‖ Les maîtres jurés اصناف کتخدالری استادلری

On appelle Écolier juré, celui qui a fait ses études dans l'Université, et qui en a le certificat, pour être reçu maître ès arts *A.* خریج *P.* دستور استادی گرفتە *T.* استاد چیقمش شاگرد

On appelle aussi Jurés, des citoyens choisis pour décider dans une affaire criminelle, si l'accusé a commis le délit dont on l'accuse *T.* مختار اهالی اولان مفتش

JUREMENT. Serment qu'on fait en vain *A.* قسم بالعبث *P.* سوگند بیهودە *T.* عبث یرە یمین ‖ On ne vous croira pas malgré vos juremens عبث یرە ایتدیککك یمینلر ندیبی مفید کلامکە اعتماد اولنمز

Il signifie au pluriel, blasphèmes, imprécations *A.* pl. اقوال

Il a de l'esprit, mais il n'a point de jugement مایهٔ تمییزدن بی بهره رشد وذکاسی وار در انجق اصلاً وقطعاً قوّت تمییزی یوقدر - ممیّزهسی یوقدر Si vous croyez cela, vous ferez tort à votre jugement بوکا اعتقادک وار ایسه مجبول اولدیغک قوّت ممیّزهیه عدم ایتمش اولورسک Vous montrez que vous êtes sans jugement بو وجهله تمییز اموره عدم اقتدارکی اظهار ایتمش اولورسک Il a perdu le jugement قوّت تمییزی فوت ایلدی Former le jugement à un jeune homme بر طفلک قوّت تمییزینی حسن قالبه افراغ ایتدرمک

JUGER. Rendre la justice *A.* جزا - مجازات *P.* جزا کردن *T.* جزاسنی ایتمک || Dieu viendra juger les vivants et les morts جناب ربّ الارباب اموات واحیایه مجازات مردگان وزندگانک جزالرینی ایدهجکدر - ایدهجکدر

Et décider un différend en Justice *A.* فصل - حکم || Juger un procès بر دعوایی فصل ایتمک Quand jugerez-vous cette affaire? فصل - بو مادّهیی قنغی وقتده حکم ایدهجکسک Bien juger حقّ وعدل اوزره حکم ایتمک mal ایدهجکسک بروجه قطعی حکم ایتمک définitivement باطلاً حکم ایتمک précipitamment علی العجله حکم ایتمک وجه بات ایله - Juger sur les pièces اوراق وسنداتِ موجبنجه حکم ایتمک avec connaissance de cause مادّهیه - عن علمٍ حکم ایتمک بغیر حقّ Juger contre droit et raison علمی لاحق اولهرق حقوقه متعلق وبیوجه حکم ایتمک Juger une requête civile بر مصلحتی حکم ایتمک L'affaire est prête à juger مصلحت فصل اولنمقده در - حکم اولنمق اوزره در

On dit, Juger une personne, pour dire, juger son procès *A.* دعوام یارنکی || رؤیة الدعوی - مرافعه Je serai jugé demain لدی المرافعه || Il a été jugé à mort کون رؤیت اولنهجقدر مرافعه ترتیب جزاسی حکم اولندی On l'a jugé, il est absous اولوب مظهر عفو اولمشدر

JUGER de... Décider du défaut ou de la perfection de quelque chose *A.* تمییز *P.* تمییز داشتن *T.* سزمک || Il juge bien de la Poésie فنّ شعرکک - فنّ شعرده صاحب تمییز در Il juge mal de ces sortes de choses, il ne s'y connaît point بو مقوله شیلردن اصلا خبر وآگاهی تمییزینه مقتدر در Il en juge comme un aveugle des couleurs اولمیوب تمییزلرینه اقتداری یوقدر تمییز الوان ایدهمیان بر اعمی قدر

Juger sainement des choses اولبابده تمییز ووقوفی وار در اموری علی وجه الصحّه تمییز ایتمک

Il signifie aussi, Décider en bien ou en mal du mérite d'autrui *A.* حکم || Bien juger de quelqu'un بر کمسهنک حقنده حسن ایله حکم ایتمک mal حقنده قبح ایله حکم ایتمک Il faut toujours bien juger de tout le monde هر کس حقنده دائما حسن ایله حکم ایتمک اقتضا ایدر Vous en jugez bien légèrement بو بابده حکمک خفت اوزره در Juger favorablement de lui آنک حقنده حسن ظنّ ایله حکم ایتمک Ne jugez point, si vous ne voulez être jugé نفسک حقنده عدراً حکم اولندیغنی استمز ایسهک سن دخی اخرک حقنده حکم ایلمه

On dit, Juger d'autrui par soi-même *A.* قیاس علی نفسه *P.* از خود قیاس داشتن *T.* کندو نفسندن قیاس ایتمک || قیاس نفس ایتمک - Jugez d'autrui par vous-même, et voyez si vous seriez bien aise qu'on se moquât de vous قیاس نفس ایدهرک ملاحظه ایله مظهر استهزا اولمقدن حظ ایدرمیسک

JUGER, signifie aussi, conjecturer *A.* ظنّ - تخمین *P.* انگاشتن *T.* اورانلمق || Il n'est pas difficile de juger ce qui en arrivera بوندن نه ظهور ایدهجکنی تخمین ایتمک بر امر مشکلدر Que jugez-vous de cela? بو بابده ظنّ وتخمینک نه کونه در Le médecin a vu ce malade, il en juge mal طبیب بو مریضی ایتدیکی - کورنجه ذاهب اولدیغی ظنّ وتخمین ایو دکلدر تخمین ایو دکلدر

Et croire, estimer que... *A.* عدّ *P.* شمردن - اندیشیدن *T.* صایمق - ملاحظه ایتمک || Que jugez-vous que je doive faire? طرفمدن نه کونه حرکت اولنمق اقتضا ایلدیکنی ظنّ اول طرفده بولنمسنی Il n'a pas jugé à propos de s'y trouver ایدرسک تجویز - مناسب کورمامشدر - مناسب عدّ ایتمامشدر بونی مقتضیمی Jugez-vous cela bien nécessaire? ایتمامشدر لازملومی صایورسک - عدّ ایدرسک Il a jugé nécessaire d'y pourvoir de bonne heure ارکنجه تدارکنه باقلمسنی لازمهدن عدّ ایتمشدر

Et s'imaginer, se figurer *A.* تصوّر - تخیّل *P.* خیال داشتن *T.* خیاللنمق || Vous pouvez bien juger qu'il n'en fut pas fort content اولقدر خشنود اولمدیغنی تخیّل ایده بیلورسک Jugez quelle fut ma joie سرورم نه مرتبهده اولدیغنی تخیّل

حکم وقضایه استحقاقی درکار compétent المزاج بر حاکم
قضایه صلاحیت واستحقاقی اولمیان incompétent اولان حاکم
مظنون suspect حمایه ومساعده ایدن حاکم favorable قاضی
پس پایه بر حاکم inférieur قاضئ اعظم souverain بر قاضی
حقوق ناسه متعلق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان قاضی civil
جرم وجنایته متعلق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان criminel
ابتدای امرده رؤیت دعاوی یه Juge en première instance حاکم
خاتم المحاکمات مخصوص اولان حاکم en dernier ressort
بر دخی استماعی تجویز اولمرق. فصل دعوا ایدن قاضی
اولنمامق اوزره فصل دعوا ایدن قاضی Un office de juge
نصب اولنمش قاضی Établi juge حاکم منصبی Nommé juge
بالتراضی حاکم Convenir d'un juge تعیین اولنمش حاکم
بر حاکمی معللدر دیو رد Récuser un juge اختیار ایتمک
حضور حاکمه اعاده ایتدرمک Renvoyer devant le juge ایتمک
Plaider, procéder par-devant un tel juge فلان حاکم حضورنده
سنی حاکم Il vous a reconnu pour juge مرافعه یه مبادرت ایتمک
دعوا اولمق اوزره قبول ایلدی Un homme ne peut pas être
juge et partie بر آدم هم حاکم هم دعواجی اولمز Personne
ne peut être juge en sa propre cause بر آدم کندو دعواسنده
حاکم اولمز Le Prévôt de Paris est le juge naturel des bour-
geois de Paris پارسده شهر ضابطی اصنافلرک حاکم
طبیعیسیدر

On appelle aussi Juge, celui qui est choisi pour arbitre par des parties dans une contestation *A.* حَکَم || Vous serez notre juge بزه حَکَم اولدجقسک

Et juge délégué, celui qui est commis pour connaître d'une affaire particulière *A.* مولا

On dit aussi, qu'un homme est juge d'une chose, quand il est capable d'en juger *A.* ممیز || Vous êtes bon juge en cela بو بابده ممیز قدردانسک mauvais juge en cela بو بابده ممیز بی لیاقتسک Vous n'êtes pas bon juge en Poésie, en Musique علم شعرده وفن موسیقیده ممیز صحیح دکلسک Il n'est pas juge de ces choses-là بو مقوله اورده صاحب تمییز دکلدر

On appelle Livre des juges, le septième livre de l'ancien Testament *A.* سفر القضاة

JUGEMENT. Décision, prononcée en Justice *A.* حکم pl. احکام || Jugement équitable حقه مقرون حکم Juste حکم عادل In-contestable قابل اعتراض اولمیه جق - حکم ممتنع الاعتراض provisoire حکم مثبت insoutenable تأییدی ممتنع بر حکم Il assistait au jugement du procès دعوانک حین حکمنده حاضر بالمجلس ایدی لمدة ما جریان ایتمش حکم Rendre un jugement حکم ایتمک Donner un jugement en faveur de quelqu'un بر کمسنه یه حق ویررک حکم ایتمک Confirmer un jugement حکمی تصدیق ایتمک infirmer حکمی ابطال ایتمک le déclarer nul اعتباردن ساقط ایتمک Appeler d'un jugement بعد الحکم دعوایی اخر محله یه نقل ایتمک — On dit, Les jugemens de Dieu *A.* احکام ربانیة *P.* فرمودۀ یزدانی *T.* اللهک حکملری || Les secrets jugemens de Dieu احکام خفیۀ ربانیه C'est un juste jugement de Dieu محض حق اولهرق ظهور ایتمش حکم ربانیدر Adorer les jugemens de Dieu احکام الهیه یه ایفای فریضۀ طاعت وعبادت ایتمک Par un jugement de Dieu بر مقتضای حکم ربانی

On appelle aussi Le jugement, le jugement dernier, au quel Dieu jugera le monde *A.* یوم الجزا - یوم الدین *P.* روز جزا - باز خواست *T.* آخرت کونی || Jugement universel یوم جزاء الاعمال کافة الانام

JUGEMENT. Avis, opinion *A.* رأی pl. آرا *P.* اندیشه *T.* رأی || Je me rends à votre jugement سنک رأیکه راضی یم On ne s'en rapporte pas à votre jugement مصلحتی سنک رأیکه حواله ایتمزلر J'en demeure, je m'en tiens à votre jugement رأیکه راضی - موافقت ایدەرم - اولورم Porter, donner son jugement sur un écrit, sur un ouvrage بر تألیف حقنه رأی ویرمک Asseoir, fonder son jugement sur... فلان ماددە تقریر رأی - تمکین رأی ایتمک — Il signifie aussi l'approbation ou condamnation de quelque action morale || Vous avez mauvaise opinion de votre prochain, vous en faites de mauvais jugemens کندو قرینکک حقنه سوء اعتقادک اولمغله بو بابده رأیک فاسد در Un jugement favorable, charitable رأی مستحسن موجب الثواب

Il signifie encore, la faculté de l'ame qui juge des choses *A.* قوة ممیزة *T.* تمییز || Il a le jugement solide قوت ممیزه سنده رسوخ ومتانت وار در sain صحت تمییزی وار در Le jugement lui manque قوت ممیزه سی قاصر وناقصدر C'est un homme sans jugement, dénué, dépourvu, destitué de jugement تمییزدن بی نصیب - تمییزدن عاری بر آدمدر - جاهل

JUBILÉ. Indulgence plénière et générale, accordée par le Pape *A.* عفو الذنوب على الاطلاق *P.* بخشایش عمومی گناهها *T.* عموماً عفوچ باغشلمسه ربیم || Le Pape a accordé le jubilé پاپاسی عفو ذنوب على الاطلاق خصوصنه مساعده ایلدی Le grand jubilé n'était autrefois que de cent ans en cent ans ربیم پاپاسی طرفندن عفو ذنوب على الاطلاق رسمی سلفده هر یوز سنده بر دفعه اجرا اولنور ایدی

JUCHER. Il ne se dit que des oiseaux qui se mettent sur une perche pour dormir *A.* جثوم على القضيب *P.* بر آده نشستن *T.* یتاق چیبوغی اوزرنده اوتورمق || Les poules juchent dans le poulailler طاوقلر کومسده کی یتاق چیبوغی اوزرنده اوتورورلر

JUCHOIR. L'endroit où juchent les poules *A.* قضيب الجثوم *P.* آده الدجاجة *T.* طاوق یتاغی چیبوغی

JUDAÏQUE. Qui appartient aux Juifs *A.* یهودی || La loi judaïque شریعت یهودیه La superstition judaïque تعصب یهودی

JUDAÏSER. Suivre les cérémonies de la loi judaïque *A.* تهود *P.* سلوک فی مسلک الیهود ـ آیین یهود پیروی *T.* یهودی شریعتنه سلوک ایتمک نمودن || C'est judaïser que de garder le jour du sabbat یوم سبته حرمت ایتمک یهودی شریعتنه سلوک ایتمکدر Ces hérétiques judaïsaient en s'abstenant de manger de la chair de pourceau بو رافضیلر لحم خنزیردن پرهیز ایتملریله تهود ایدرلر ایدی

JUDAÏSME. La religion des Juifs *A.* دین الیهود *P.* آیین یهود *T.* یهود دینی

JUDICATURE. État, profession du juge *A.* قضا ـ حکومت *P.* منصب حکومتکاری *T.* قاضیلک || Charge de judicature قضا وحکومت Il a mieux aimé se mettre dans la judicature, que dans les finances خدمت دفتریه سلوک ایتمکدن ایسه طریق قضایه دخولی ترجیح ایلدی

JUDICIAIRE. Qui se fait en Justice *A.* شرعی || Acte judiciaire سند شرعی Cela est contre toutes les formes judiciaires بو کیفیت بالجمله رسوم شرعیه یه منافیدر

En termes de Rhétorique, Genre judiciaire, c'est celui des trois genres d'éloquence, par lequel on accuse ou l'on défend *A.* صنعة الاثبات بالمحاكمة || Ce discours est dans le genre judiciaire بو مقاله صنعت اثبات بالمحاکمه اوزره ترتیب اولنمشدر

JUDICIAIREMENT, adv. *A.* شرعاً ـ على نهج الشرعی *P.* بر وجه شرعی *T.* شرعی اوزره ـ وجه شرعی || Une requête faite judiciairement بر وجه شرعی تحریر اولنمش بر قطعه عرضحال Un bail fait judiciairement على نهج الشرعی تنظیم اولنمش بر التزام تمسکی

JUDICIEUSEMENT. Avec jugement *A.* باصابة ـ برأی الصائب *P.* براست اندیشی *T.* عقللولق ایله الرأی || Il agit toujours judicieusement هر حالده اصابت رأی ایله عمل وحرکت ایدر Cela est judicieusement pensé فلان ماده اصابت رأی ایله دوشونلمشدر

JUDICIEUX. Qui a le jugement bon *A.* صائب الرأی ـ نقاب الامور ـ منکش ـ صاحب الدرایة ـ مصیب الرأی *P.* مصیب راست اندیش *T.* عقللو || Un homme judicieux غایة العایه صاحب درایتدر Il est fort judicieux بر آدم الرأی

Et ce qui est fait avec jugement *A.* مقارن بالصواب *P.* با صواب ـ بدرایتکاری پرداخته *T.* عقللولق ایله اولان ـ || Réflexion judicieuse عقله اویغون مطالعهٔ با صواب Critique judicieuse صوابه مقارن بر تیجبویلق Ce discours est peu judicieux بو کلام چندان صوابه مقرون دکلدر Trouvez-vous cette action-là bien judicieuse? بو حرکتی صوابه مقارنمی عد ایدرسک

JUGE. Qui a le droit de juger *A.* حاکم pl. حکام || Dieu est le souverain juge باری تعالی حضرتلری احکم الحاکمیندر L'Église est juge de tout ce qui a rapport à la Foi رؤسای دین ایمانه متعلق کافهٔ اموررده حاکم مطلقدرلر Les rois sont les juges naturels de leurs sujets ملوک وسلاطین تحت تصرفلرنده اولان زیر دستانک طبیعتیله حاکملریدر

Il se dit particulièrement d'un magistrat qui est autorisé à rendre la justice aux particuliers *A.* حاکم pl. حکام ـ قاضی pl. قضات || Bon juge حاکم صالح équitable حاکم عادل ـ قاضئ عفیف intègre قاضئ راست کردار ـ قاضئ عدالتکار ممتنع incorruptible عفت طبع ایله مجبول بر قاضی ـ désintéressé اطماع وافسادی نا قابل ـ الاطماع بر قاضی فاسد mauvais بیغرض قاضی ـ سالم من الغرض بر قاضی بالاطماع افساد corrompu خبیث بر قاضی méchant برقاضی ظلمکار ـ غدار قاضی ـ ظالم قاضی inique اولنمش قاضی غرض آلود برحاکم ـ معلل بالغرض بر قاضی intéressé قاضی شدید مقدم ذهنی بر طرفه صارمش قاضی sévère préoccupé

nées فلانه اون بش كوندهلك بورجى وار در

Il se prend aussi, pour le chemin qu'on fait dans l'espace d'une journée *A.* مرحلة يوميّة *P.* مرحلة روزى *T.* بر كونلك ‖ Il y a une journée de chemin de ce lieu-là à cet autre بر كونلك يول - قوناق فلان محلّدن فلان محلّه قدر بر ‖ Il marchait à grandes journées بهنور كونلك يول واردر يوم مديد وبعيد مراحل طىّ ايدرك سير وسفر ايدر ايدى à petites journées مراحل يوميّهيى قصد ايدرك سفر ايدر ايدى Journée d'armée بر كونلك اردو قوناغى

Il signifie aussi, un jour de bataille, ou la bataille même *A.* يوم كارزار - روز كارزار *P.* يوم الملحمة - يوم المعركة - وقعة - الوقعة *T.* جنك - جنك كونى ‖ La journée mémorable de Fontenoi ابداً ذكرى باقى اولهجق فلان وقعهسى Ce fut une grande journée بر يوم جليل - ملحمة عظيمه كونى ايدى معركه ايدى

JOURNELLEMENT. Tous les jours *A.* كلّ يوم *P.* هر روز - كلّ يوم *T.* هر كون ‖ همه روز Il travaille à cela journellement بو ايش ايله مشغولدر

JOUTE. Combat d'homme à homme avec la lance *A.* مبارزة الرمّاح *P.* جنك نيزه اندازان *T.* سكو جنكى ‖ Il emporta le prix de la joute سكو جنكنده قصب السبقى احراز ايلدى S'exercer à la joute فنّ مبارزهٔ رمّاحى تعليم ايتمك

Il se dit aussi de certaines animaux *A.* محامشة *P.* جنك محامشهٔ ‖ La joute des coqs بو برلريله دوكش *T.* با يكديگر خروس دوكشى - ديكان

JOUTER. Combattre avec des lances l'un contre l'autre *A.* تبارز الرمّاح *P.* نيزه اندازان با يكديگر جنكيدن *T.* سكو ايله رمّاحك ‖ Le lieu où l'on joute سكو ايله جنكلشمك - دركشمك مبارزهلرى ميدانى

Il se dit aussi des animaux *A.* احتماش *P.* با يگديگر جنكيدن *T.* برى برلريله دوكشمك ‖ Faire jouter des coqs, des cailles خروسلرى وبولدرجين قوشلرينى احتماشه قيندرمق

Il signifie figur., disputer *A.* مجادلة *P.* سرنگيدن *T.* جكشمك ‖ Je ne vous conseille pas de jouter contre lui آنكله مجادلهيه مبادرتكى نصيحت ايتمم

JOUTEUR. Celui qui joute *A.* مبارز بالرمح *P.* نيزه انداز *T.* سكو ايله دوكشيجى - جنك آور

JOUVENCE. Jeunesse. Il ne se dit qu'en cette phrase: La fontaine de jouvence. On feint qu'elle avait la vertu de rajeunir *A.* عين الحياة *P.* آب حيات - چشمه سار آب حيات *T.* آب حيات چشمهسى

JOVIAL. Gai, joyeux *A.* بهيج - نشيط *P.* فرحناك - شاطمند *T.* مزاج نشيط ‖ Face joviale چهرهٔ بهيج humeur شن خوبلو

JOYAU. Ornement précieux d'or, d'argent, de pierreries, dont se parent les femmes *A.* حلى pl. حليّات - مجوهر pl. مجوهرات *P.* زيب وزيور - گوهر *T.* جواهر - دوزكون ‖ Les joyaux de la Couronne مجوهرات سلطنت Riche joyau حلىّ گرانبها beau حلىّ لطيف

JOYEUSEMENT. Avec joie *A.* مسروراً - مفرّحاً - بالسرور والفرح *P.* بشادى - بصفاى درون - باخرّمى *T.* كوكل خوشلغيله ‖ Faites cela joyeusement بو ايشى مسروراً ايشله Nous passâmes la journée joyeusement وقت نهارى بالسرور والفرح امرار ايلدك

JOYEUSETÉ. Plaisanterie *A.* طنز - لطيفة *P.* لاغ *T.* خوراطه ‖ C'est un homme de belle humeur, qui dit force joyeusetés آدمدر بر شن ايلدر لطيفه وطنز وافر قتى

JOYEUX. Qui a de la joie *A.* مسرور - بهيج - كثير الطرب - طربناك - نشيط المزاج *P.* دلشاد - خندان - خرّم - فرحناك *T.* سونجلو - خوش كوكلى ‖ Un homme joyeux كثير الطرب بر آدم Cela l'a rendu plus joyeux بوكيفيّت برقات دخى كندويه موجب سرور ونشاط اولمشدر Je suis tout joyeux de vous voir ديداركز - ديداركز ايله مسرور ودلشادم Vous le ferez bien joyeux فلانى باديء نشاط وسرورم اولهبور Vivez joyeux et content مسرور وپر نشاط ايده جكسك دائما مسرور وممنون الفؤاد اول ‖ Il est d'humeur joyeuse بالطبع بهيج ونشيط بر آدمدر Mener une vie joyeuse اوقات عمرى فرح بال ايله كچندرمك

Et qui donne de la joie *A.* سارّ - موجب السرور - مفرّح - موجب النشاط - صفا بخش - فرحرسان - فرحبخشا *T.* دلشاد ساز - كوكل خوشليجى - سوينج باغشلر ‖ Une joyeuse nouvelle بر خبر مسرّت اثر une chanson مفرّح بر تركى Des nouvelles joyeuses اخبار سارّه

JUBÉ. Espèce de tribune élevée dans les églises *A.* منبر pl. منابر ‖ Chanter l'Évangile dans le jubé منبرده انجيل شريفى قرائت ايتمك Monter au jubé منبر اوزرينه صعود ايتمك - منبره چيقمق

On appelle, en termes de commerce, Jours de grâce et de faveur, Un certain nombre de jours de délai qui sont accordés à celui sur lequel une lettre de change est tirée *T.* مساعده كونلرى

On dit, Prendre le jour de quelqu'un, c'est-à-dire, le temps qui lui convient وقتنى آولمق - بر كمسنه‌نك وقتنى بولمق

Et vivre, ou gagner sa vie au jour la journée, au jour le jour, pour dire, ne travailler chaque jour que pour gagner ce qu'il faut pour vivre ce jour-là يوم جديد رزق جديد ايله كونده‌لك - روز نو روزى نوايله كچنمك - تعيش ايتمك قزانجى ايله كچنمك

On dit aussi des personnes négligentes qui ne prévoient pas l'avenir, qu'elles vivent au jour la journée فردايى دوشنميان اربابدندر

Et faire du jour la nuit, et de la nuit le jour وقت نهارده وقت نهار خوابنده ووقت - نايم ووقت ليلده قايم اولمق شب انجم شمار روزبده اولمق

On appelle Les beaux jours, les premiers jours du printemps, *A.* ايام لطيفة الربيع *P.* دم نو بهار *T.* ايلك ياز كونلرى || Remettez votre voyage aux beaux jours عزيمتكى ايام لطيفهٔ بهاره قدر تأخير ايله

On appelle figur. Les beaux jours, le temps de la première jeunesse *A.* ربيع الشباب *P.* نوروز جوانى - نو بهار جوانى *T.* كنجلك يازى - Et les temps les plus heureux de la vie *A.* ايمن الميقات العمر *P.* ايام خجسته‌ترين زندگانى *T.* عمرك ايو كونلرى

JOURNAL, adjectif. On appelle Livre journal, papiers journaux, un livre, des papiers qui contiennent ce qui se perçoit, ce qui se dépense, ce qui se vend chaque jour *A.* دفتر يومى pl. دفاتر يوميّة *P.* اوارهٔ هر روزه *T.* كونلك دفترى

Il signifie au substantif, relation jour par jour de ce qui se passe en quelque endroit, en quelque affaire *A.* مضبطهٔ يوميّة *P.* مضبطهٔ هر روزه *T.* كونلك مضبطه‌سى || Journal de ce qui s'est passé au conseil sur cette affaire بو مصلحته دائر شوراده جريان ايتمش مذاكره‌نك مضبطهٔ يوميّه‌سى Journal des audiences مجالس مرافعه‌نك مضبطهٔ يوميّه‌سى du siége de Candie كريد محاصره‌سنك مضبطهٔ يوميّه‌سى d'un voyage بر سفرك مضبطهٔ يوميّه‌سى

Il se dit aussi des ouvrages périodiques, qui rendent compte des nouvelles publiques *A.* تقويم الوقايع *P.* روزنامهٔ وقايع *T.* حوادث كاغدى || Les journaux d'Angleterre انكلتره‌نك حوادث كاغدلرى

JOURNALIER. Qui se fait chaque jour *A.* يوميّ *P.* هرروزه *T.* هر كونلك - هر كونكى || C'est un travail journalier بر حركت - حركت يوميّة exercice journalier شغل هر روزه در هر روزه

Il signifie aussi, inégal, sujet à changer *A.* عديم الدوام *P.* بى دوام *T.* يكدمه - يكروزه - بى دوام كوندن كونه دونر - دوامسز || Son esprit est journalier عقلى بى دوامدر son humeur est journalière طبيعتنده دوام يوقدر Beauté journalière حسن يكدمه - حسن يكروزه - بى دوام Les armes sont journalières احوال حرب بيدوام ونا پايدار در

JOURNALIER. Homme qui travaille à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده‌لكچى || Cet un pauvre journalier بر اجير بر بيچاره كونده‌لكجيدر - فقيردر payer les journaliers كونده‌لكجيلرك اجرتنى - كونده‌لكجيلرك حقنى ويرمك ادا ايتمك

JOURNALISTE. Celui qui compose un journal *A.* مؤلّف التقويم *P.* نويسندهٔ روزنامهٔ وقايع الوقايع *T.* حوادث كاغدى يازان

JOURNÉE. L'espace de temps qui s'écoule depuis l'heure où l'on se lève, jusqu'à l'heure où l'on se couche *A.* موقت يوم - النهار *P.* وقت روز - روز *T.* كون وقتى || Heureuse journée يوم ميمون belle يوم لطيف - روز دلارا || Il a passé la journée tristement وقت نهارى مغموماً امرار ايلدى Il a bien employé la journée وقت نهارى خوشجه صرف ايلدى

Et travail d'un ouvrier pendant un jour *A.* خدمة يوميّة - خدمة بالمياومة *P.* كار يكروزه *T.* كونده‌لك ايش || Il travaille à la journée كونده‌لك - بالمياومه خدمت ايدر Louer des gens à la journée بالمياومه عمله طوتمق ايشلر La journée d'un ouvrier بر اجيرك خدمت يوميّه‌سى Il n'y a pas une journée entière بو ايشده بر كونده‌لك خدمت يوقدر

Et salaire qu'on donne à un ouvrier pour le travail qu'il a fait pendant un jour *A.* اجرت يوميّة - جعيلة يوميّة *P.* مزد روزينه *T.* كونده‌لك || Il faut lui payer sa journée اجرت يوميّه‌سى ادا اولنملو در Il lui doit quinze jour-

Et certaines ouvertures par où le jour, l'air peuvent sortir *A.* فرجة pl. فرج *P.* رخنه *T.* كدك ‖ Ces ais ne sont pas bien joints, Il y a du jour entre deux بو تختەلر لايقى اوزره بتشك اولميوب آرەلقلرنده فرجه وار در

Jour, se dit en Peinture par opposition à Ombre *A.* ضح *P.* پرتوگاه *T.* كونى يرى ‖ Les jours de ce tableau sont bien ménagés بو تصويرك موقع ضح اولان طرفلرى صنعت ايلە ترتيب اولنمشدر Savoir bien mêler les jours et les ombres d'un tableau بر تصويرك ضح وظل يرلرينى امتزاجليو كونى وكولكەلك يرلرينى - اويدرمنك فننى بيلمك

On dit, Percé à jour, pour dire, percé de part en part, en sorte qu'on voie le jour au travers *T.* آيدينلق كورينەجك قدر دليكى آچلمش نسنه

Se faire jour, signifie, se faire passage et ouverture *A.* تحصيل رهياب - فرجه ياب گريز وفرار شدن *P.* الفرجة الانسلات *T.* گذار شدن سيوشجك بر آرالق - شيوشمكه يول بولمق بولمق

Jour, signifie aussi, facilité, moyen pour venir à bout de quelque affaire *A.* طريق السهولة *P.* سمت سهولت *T.* قولايلق ‖ Si je vois jour à cela بو خصوصده بر درلو طريق سهولت سمت سهولتنى بر كوره بيلسەم Je n'y vois point de jour بو بابده بر سمت سهولت اولسە S'il y a jour وجهله كورەميورم

On dit, Mettre un ouvrage au jour, pour dire, l'imprimer *A.* طبع ونشر *T.* بصدروب يايمق ‖ Quand mettrez-vous vos poésies au jour? تأليف ايلديككك ديوانى قنغى وقتده بصدروب نشر ايدەجكسك

Et mettre au jour, pour dire, divulguer *A.* اخراج الى الخارج *P.* - ميدانه چيقارمق *T.* فاش كردن - بديد وآشكار كردن بر خارجه چيقارمق ‖ Mettre au jour la perfidie de quelqu'un كمسنەنك خيانتنى خارجه اخراج ايلمك

Jour, signifie aussi, la vie *A.* حيات *P.* زندگى *T.* ديريلك ‖ Perdre le jour افاتهٔ حيات ايتمك Ceux qui m'ont donné le jour بكا نعمت حيات ووجودى - سبب حياتم اولنلر Le jour que je respire متنفس اولديغم انفاس حيات ويرنلر

Et au pluriel, le temps pendant lequel on vit *A.* ايّام - عمر *P.* العمر *T.* عمر زندگانى ‖ A la fin de nos jours ايّام عمرمزك آخرنده Trancher le fil de nos jours رشتهٔ عمر نا پايدارى غلبهٔ اكدار شكست ايتمك Les chagrins ont abrégé ses jours تراكم آلام واكدار ايّام - وآلام عمرينى كوتاه ايتمشدر عمرينى قصر ايتمشدر Nous ne verrons point cela de nos jours بو حالتى مدّت عمرمزده اصلا كورەجك دكلز

Et certain espace de temps par lequel on divise les mois et les années *A.* يوم pl. ايّام *P.* روز *T.* كون ‖ Le premier, le second jour روز نخستين وروز دوم - يوم اوّل ويوم ثانى - ابتداكى كون وايكنجى كون Quel jour est-ce aujourd'hui? بو كونكى كون نه كوندر Quel jour est-il? نه كونلردن Jour ouvrier ايش كونى - يوم شغل وخدمت كوندر maigre پرهيز كونى solennel يوم جليل Jour de fête يوم عيد Le jour de Noël يوم ميلاد حضرت عيسى de Pâques يوم عيد الفصح پصقلپا كونى - Le jour de l'an, ou le premier jour de l'année *A.* يوم الرأس السنة *P.* روز سر سال *T.* ييل باشى Le jour d'après *A.* يوم عقيب *P.* روز پس آينده *T.* كونى Un jour devant بر كون اوّل كلجك كون Un jour après بر كون صكره Le jour de ses noces يوم نكاحنده Un jour de triomphe يوم غزا de conseil يوم شورا - مشورت كونى Un heureux jour يوم سعيد - روز فيروز - اوغورلى كون Les jours heureux ايّام متيمّنه - اوقات متيمّنه - خجسته اوقات Un jour malheureux يوم نحس - يوم مشئوم اوغورلى وقتلر - ايّام Les jours caniculaires روز نا مبارك - اوغورسز كون باحور Marquer, assigner un jour كون تخصيص ايتمك Prendre, donner un jour بر كون اختيار ايتمك وبر كون تعيين يوم موعودده à jour préfix يوم معيّنده à jour nommé ايتمك يوم موعودك Quand le jour fut venu يوم معلوم موعودده - يوم معيّنك - حلولنده Ces trois généraux commandaient alternativement chacun leur jour بو اوچ نفر رؤساى عسكر هر برى يوم معيّنده ادارهٔ عسكر برله بالمناوبه خدمت ايدر فلانك نوبتى كونى ايدى C'était le jour d'un tel ايدى Il était de jour نوبتجى ايدى Je l'attends de jour en jour كوندن كونه ظهورينه منتظرم - روز بروز ورودينه منتظرم De jour à autre, d'un jour à l'autre يوم الى يوم - بر - من بوميّة شو قدر وبرور Il paye tant par jour كوندن اول بر كونه كوندەلك شو قدر ويرر - J'en ai fait la relation jour par jour جريان ايدن احوالى يوماً بعد يوم نقل وحكايت ايلەدم Le jour du jugement *A.* يوم الدين - يوم الحساب *P.* روز شمار *T.* قيامت كونى Un jour viendra que... بر كون مبارك كون اولور كه Un jour de grande fête

de quelqu'un بر کمسنه نك دوچار اولدیغی عائله‌دن صفایاب اولمق des plaisirs du monde لذاید دنیویه‌دن ذوقیاب اولمق – On dit aussi absolument, Il est riche, mais il ne sait pas jouir صاحب ثروت ویسار در انجق لذاید دنیادن صفایاب اولمنك طریقنی بیلمز

On dit, Jouir d'une femme, pour dire, avoir commerce avec elle A. استیفاء الحظ || Il jouit d'une telle femme فلان قاری ایله استیفای حظ ایدر

JOUISSANCE. Usage et possession de quelque chose A. تمتّع pl. تمتّعات - تصرّف P. کامرانی - برخورداری - بهره‌مندی - ملکداری T. فائده‌لنمه - متصرّفلك || Jouissance paisible تصرّف بلا نزاع longue تصرّف مدید parfaite تصرّف تامّ Avoir pleine et entière jouissance de ses biens تمتّع تامّ وکامل - کندو اموالندن - کندو اموالنه تماماً وکاملاً متصرّف اولمق بر وجه اکمل متمتّع اولمق Il a obtenu un arrêt qui le met en jouissance de ces terres اول املاکه تصرّفنی ناطق برقطعه فرمان تحصیل ایلدی On lui en a accordé, donné la jouissance تصرّفنه رخصت ویرلمشدر Après une jouissance de longues années تمتّعندنصکره - سنین متوافره تصرّفندنصکره Troubler dans la jouissance امر تصرّفده خلل کتورمك Maintenir dans la jouissance حال تصرّفده وقایه وابقا ایتمك Il n'a point la propriété de cette terre, il n'en a que la jouissance, que l'usufruit sa vie durant بو ارضك ملکیّتنه علاقه‌سی اولمیوب همان قید حیات ایله نما وحاصلاتندن تمتّعه مأذوندر

JOUISSANT. Qui jouit A. متمتّع - متصرّف P. بهره‌مند - کامران - بدست تصرّف دارنده T. فائده‌لنان - متصرّفلك ایدن || Majeur usant et jouissant de ses droits حقوقنه متصرّف واعمال واستعماللرینه مأذون اولان بالغ

JOUJOU. Jouet d'enfant. V. Jouet.

JOUR. Lumière que le soleil répand A. نهار - ضیاء النهار - ضیاء الشمس P. روشنی - خورشید - روشنی T. کوندز - کونشن آیدینلغی - کوندز آیدینلغی - آیدینلق || Grand jour نهار کامل - نهار بارز beau نهار لطیف - نهار دلگشا clair et serein آیاز وآیدینلق کوندز - نهار روشن واصحا Petit jour, pour dire, la pointe du jour A. الفجر - وقت الصبح P. صبحدم T. صباح آیدینلغی وقتی Au point du jour A. لدى الانفلاق الفجر P. بامدادان T. صباح آغرر ایکن Avant le jour A. قبل الصبح - قبل الطلوع - قبل الفجر P. پیش از صبح T. صباح اولمزدن اوّل Sur le déclin du jour A. عند الميلولة النهار T. نهارده وقت زوال A l'aube du jour A. عند الشفق - عند الطلوع النهار - عند الطلوع P. سپیده دم T. شفق سوکیلور ایکن - شفق آچیلور هنوز Jour faible نهار ضعیف - نهار قلیل - ایکن صباح چین sombre نهار مظلم - نهار تیره وتار Le jour commence à poindre الضیا ضوء نهار انکشاف وانفجاره بداء ایدر Il est jour کون اولدی - وقت نهاردر Il fait grand jour وقت ضحوه در Il faut travailler à cela de jour بو ایشی قبا قوشلقدر - نهاراً اینشلمك اقتضا ایدر Voir le jour au travers de quelque chose بر سینٔك آره‌لغندن ضیای شمسی کورمك Il ne faut pas voir cette étoffe dans la boutique, il la faut voir au jour بو متاعی دکانده کورمك جائز دکلدر آیدینلقده کورمك لازمدر Les femmes n'aiment pas le grand jour طایفهٔ نسوان باقملو در زنان طایفه‌سی فرط ضیای نهاری - ضیای شمسدن حظ ایتمز Il avait le jour dans les yeux ضیای شمس کوزی ایچنده ایدی Le jour vient de ce côté-là ضیای شمس فلان طرفدن کلور Le soleil est le père du jour خورشید مولد ضوء النهار در l'astre du jour خورشید رخشان نیّر جهانتاب جهاندر l'astre qui donne le jour شمس تابان نیّر ضیا بخش نهار در le flambeau du jour مشعلهٔ جهان افروز - مصباح الصباحدر

On dit d'une belle personne, qu'elle est belle comme le jour به لقا در - خورشید چهره در - بر محبوبهٔ خورشید سیما در - آفتاب کبی بر حسنای دلربا در – Et d'une proposition, qu'elle est claire comme le jour کالشمس فی وسط النهار جلی - کون کبی آشکار در - وعیاندر

On dit figur., qu'un homme a mis une affaire dans un faux jour, pour dire, qu'il l'a fait paraître autre qu'elle n'était ماده‌یی معکوساً نقل - جهت معکوسه‌سنه تقلیب ایله بیان ایلدی ایلدی

Et mettre une pensée dans son jour, dans tout son jour, pour dire, lui donner tout le brillant qu'elle peut avoir بر معنایی جلیّاً وعیاناً کشف ایتمك

On appelle aussi Jour, toute ouverture faite dans les murs par où on reçoit la lumière A. کوّة pl. کواء P. روشندان T. باجه || Un jour bien pratiqué محلنده یاپلمش بر باجه

qu'un homme est le jouet de la fortune لعبهٔ فلك نا سازكار de ses passions دستخوش فلك غدّار اولمشدر ـ اولمشدر دستخوش امراض نفسانيّهسى اولمشدر

Il se dit aussi d'une personne dont on se moque A. لعبة ـ مسخر P. خنده خريش T. مسخره || Pensez-vous qu'il veuille être votre jouet? مسخره‌ڭ اولمغه راضى ايدوكينى ظنّ ايدرسڭ Il est devenu le jouet de tout le monde لعبهٔ عالم مسخر كافّهٔ ناس اولمشدر ـ اولمشدر

JOUEUR. Qui joue, qui folâtre avec quelqu'un. En ce sens il ne se dit qu'en cette phrase: Un rude joueur A. ملاعب مصرّ P. بازندهٔ بد كار T. يرامز اويناشيجى

Et qui joue à quelque jeu A. لاعب P. بازنده T. اويناييجى || Joueur de boule لاعب بازندهٔ طوب Bon joueur اويونجى ـ استاد اوينجى ـ ماهر

Et qui a la passion du jeu A. قامر ـ مقامر ـ فاجل P. منگياگر ـ هوسينباز ـ قمار باز T. قمارجى || Ne donnez pas votre fille à ce jeune homme, c'est un joueur قمار باز در قزيكى آكا ويرمه بو اوغلان

Joueur d'instrument A. عازف P. سازنده T. چالقيجى

Joueur de farce A. لاعب السخريّات ـ لعّاب المضحكات P. مسخره‌لق ايدن ـ مقلّد T. سخريّه باز

JOUFFLU. Qui a de grosses joues A. مكتّل الملطمان P. بالیده رخسار T. يكاقلو ـ شيشكين يكاقلو ـ يوغون

JOUG. Pièce de bois que l'on met sur la tête des boeufs, et qui sert à les atteler A. نير ـ انيار pe. مقرون P. يوغ ـ سرآماج ـ لُباد T. بويندرق || Mettre les boeufs au joug جيد ـ اوكوزه بويندرق اورمق ـ بقره ضرب مقرن ايتمك leur ôter le joug اوكوزڭ بويننه بويندرق طاقمق جيد اوكوزڭ بويندن بويندروغى ـ بقردن فكّ مقرن ايتمك المق

Il signifie figur. servitude, sujétion A. ربقة ـ ربقة التبعيّة ـ الرقّة ـ ربقة الاطاعة P. بند بندگى ـ بند فرمانبرى T. ربقهٔ كاسرة rude ربقهٔ گران رقيّت || Joug pesant قوللق باغى ربقهٔ ما لا fâcheux ربقهٔ عنيفه insupportable الرقاب رقيّت ربقهٔ تحمّلگداز فرمانبرى وتبعيّت ـ يطاق تبعيّت Le joug de la servitude ربقهٔ رقيّت de la loi ربقهٔ قانون وشريعت du mariage نكاح باغى ـ بند نكاح ـ رابطهٔ نكاح ـ ربقهٔ نكاح Mettre sous le joug زير ربقهٔ اطاعته ادخال ايتمك Imposer

un joug تحميل ربقهٔ تبعيّت ايتمك Porter le joug متحمّل ربقهٔ رقيّته سر فرو بردهٔ انقياد اولمق ـ ربقهٔ عبوديّت اولمق بند بندگيدن تفصّى واستخلاص ايتمك S'affranchir du joug فكّ ربقهٔ Secouer le joug ربقهٔ اطاعتدن رهاياب اولمق ـ ربقهٔ عبوديّتدن گردنپيچ سرفروبى ـ اطاعت ايتمك ـ مقلّد Le joug s'est appesanti sur leurs têtes اولمق ربقهٔ اطاعت گردن عجز ومسكنتلرى اولان ربقهٔ رقيّت نو بنو كسب ثقالت ايتمشدر Jésus-Christ dit dans l'Évangile que son joug est doux حضرت عيسى انجيل شريفده بيورمشدركه گردن عباده تقليد ايلديكى ربقه خفيف وملايمدر

JOUIR. Avoir la jouissance actuelle d'une chose A. تمتّع ـ استمتاع ـ تصرّف P. بهره مند شدن ـ كامران شدن ـ برخوردار ـ بر جفتلكدن T. فائده‌لنمك || Jouir d'une terre شدن بر جفتلكڭ حاصلاتيله متمتّع اولمق ـ تمتّع ايتمك d'une pension بر معاش ايله تمتّع ايتمك de cent mille écus de rente يوز بيڭ غروش ايراد ايله استمتاع ايتمك Il est majeur, il jouit de son bien حدّ بلوغده اولمغله مالندن تمتّع ايدر ـ حدّ بلوغه وسيده اولمغله مالنه متصرّفدر Il jouit de ses droits مستحقّ اولديغى حقوق ايله متمتّعدر Il ne jouit de rien بلا هيچ بر شيئدن تمتّع ايتمز Il jouissait paisiblement نزاع متمتّع ايدى ـ متصرّف ايدى Il faut le laisser jouir تصرّفنه ـ تمتّعنه رخصت ويرملو در Vous m'avez vendu votre terre, faites-moi jouir جفتلككى بكا فروخت ايلدكڭ اسباب تمتّعكه تصرّفنه دخى همّت ايله Qui vous empêche de jouir? منافع فتح ـ تصرّفكه ـ كيم مانع اولور Jouir de la victoire صحّت كامله ايله متمتّع وغزا ايله تمتع ايتمك d'une parfaite santé بخت ميمون ايله كامران وكامروا اولمق de la bonne fortune نعمت حيات ايله تمتّع ايتمك de la vie اولمق du repos منافع راحت وآرام ايله استمتاع ايتمك de la gloire éternelle سعادت ابديّه ايله متمتّع وكامران اولمق Il sait jouir de la vie لذّت حيات ايله تمتّعڭ طريقنى بيلور Il jouit du présent, sans trop songer à l'avenir مستقبله چندان صرف ذهن ايتميدرك حال حاضر ايله تمتّع ايدر Ce guerrier, cet auteur savait parfaitement jouir de sa réputation بو عسكرى وبو مؤلّف موفّق اولديغى حسن صيت وشهرتدن متمتّع اولمنك طريقنى بيلور ايدى

Il se prend aussi pour S'amuser de... A. كسب الفرح P. صفا ذوقياب شدن ـ يافتن T. خوشلنمق || Jouir de l'embarras

ایله اوینار ـ On dit aussi, Se jouer de la vie, de la fortune des hommes مالنی وجاننی ـ خلقک مال وجانیله اوینامق ـ اویون عد ایتمک ـ Et se jouer à quelqu'un, pour dire, l'attaquer inconsidérément || Ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie بو آدم ایله اوینامه لطیفه‌دن آلمز Quoi, il a osé se jouer à moi! بو نه بکامی اویون اوینامغه جسارت ایلدی ـ Et ne vous jouez pas à cela, pour dire, ne soyez pas assez fou pour faire cela بو خصوصده ـ بو شیٔ ایله اوینامه اوینامه

Se Jouer de quelqu'un, signifie aussi figur., se moquer de lui *A.* استهزا ـ تمسخر ـ مهارات *P.* خنده خریشی نمودن *T.* مسخره‌لغه آلمق ـ ذوقلنمک || Ne voyez-vous pas qu'on se joue de vous? سنی استهزا ایتدکلرینی کورمزمیسک Penserait-il se jouer de moi? ـ بنی ذوقلنمکه جسارتی وارمیدر On dit aussi, que la fortune se joue des hommes, pour dire, qu'elle rompt leurs projets فلک شعبده کار تدبیر بشری مسخره‌لغه چویرر

Jouer, signifie aussi, se divertir à un jeu quelconque *A.* تلاعب *P.* بازیدن *T.* اوینامق || Jouer aux échecs شطرنج اوینامق au trictrac طاوله اوینامق à la boule طوب اوینامق aux dés زار اوینامق On ne donne plus à jouer dans cette maison بو خانه‌ده فیما بعد اویون اوینامیورلر

Jouer aux cartes *A.* مقامرة *P.* منکیاکری کردن *T.* قمار اوینامق

Jouer des gobelets. Faire des tours de passe-passe *T.* حقه‌بازلق ایتمک

On dit figur. Jouer au plus sûr, pour dire, choisir de deux expédiens celui où il y a le moins de risque *A.* اختیار اهون *T.* ایکی کوتینکک اهونجه‌سنه یاپشمق *T.* الشرّین

Et jouer à jeu sûr, pour dire, être sûr de la réussite d'une entreprise ایشی صاغ قازیغه باغلمق ـ صاغ تختیه بصمق

Et jouer à quitte ou double, pour dire, risquer le tout pour le tout هر چه بادا باد دییه‌رک بر ایشه صالمق

Et qu'un homme joue de malheur, pour dire, que ce qu'il entreprend lui réussit mal ـ امورنده ادبار وشآمت واردر النده میمنت یوقدر

Jouer, signifie aussi, tromper quelqu'un, l'amuser. V. ce mot.

On dit proverb. Jouer une pièce, jouer un tour à quelqu'un, pour dire, lui faire un méchant tour *A.* مخاتلة *P.* رنگ نمودن *T.* فند کردن ـ دوباره ایتمک ـ اویون ایتمک || Il m'a voulu jouer un tour auprès d'un tel فلانک یاننده بکا بر اویون ایتمک قیدنده ایلدی ـ On dit dans le même sens, Jouer d'un tour à quelqu'un بر کمسنه‌یه بر دوباره ایتمک

Et représenter une pièce dans le théâtre *T.* اوینامق ـ On dit figur., qu'un homme joue un grand rôle, lorsqu'il a une grande influence dans les affaires de l'État امور معظمه‌ده اثبات وجود ایتمک Et qu'il joue un petit rôle, lorsqu'il a peu d'influence جزئیات امورده اثبات وجود ایتمک

Et toucher un instrument de musique *A.* ضرب *P.* زدن ـ نواختن *T.* چالمق || Jouer du violon کمان چالمق du hautbois سورنا چالمق Il joue de toutes sortes d'instrumens هر پرده‌ده آلات موسیقیه‌نک هر نوعنی چالر Il joue sur tous les tons ساز چالر

Il se dit aussi des armes *A.* اعمال السلاح *T.* سلاح قوللنمق

Et avoir l'aisance et la faculté du mouvement. Il se dit d'un ressort, d'une machine *A.* تحرک ـ حرکت ـ نغصان *P.* جنبیدن *T.* ایشلمک ـ اوینامق || Ce ressort joue bien بو زنبورک ایو ایشلر Cette serrure ne joue pas bien ـ بو کلید ایو ایشلمز

On dit figur. Faire jouer toutes sortes de ressorts dans une affaire ـ بر خصوصده انواع تدابیر وصنایع اعمال ایتدرمک کافهٔ تدابیر وصنایع ممکن الاعمالی فعله کتورمک

On dit aussi, Faire jouer un canon, une mine, pour dire, y mettre le feu *T.* طوبه ـ ایشلتمک ـ طوبی ولغمی طوتشدرمق ولغمه آتش ویرمک

Et que les eaux, les jets d'eau, les cascades jouent, pour dire, qu'elles ne sont plus retenues, qu'on les a lâchées *A.* انسدام المیاه *P.* شادروان بجنبش آمدن *T.* فسقیه‌لر وچاغلیانلر اوینامق || On fit jouer les eaux صولری اویناتدیلر

On dit, Jouer du drapeau, pour dire, faire voltiger un drapeau avec adresse *A.* تهزیز اللواء ـ تحریک اللواء *P.* بیرق جنبانیدن *T.* بیراق اویناتمق

Jouet. Ce avec quoi on fait jouer les enfans *A.* ملعبة *P.* بازیچه ـ ملعبهٔ صبیان *T.* اویونجق || Jouet d'enfant بازیچه ـ کودکان ـ جوجوق اویونجغی ـ On dit figur., qu'un vaisseau est le jouet des vents, des flots, des tempêtes فلان سفینه ملعبهٔ امواج دریا در ـ امواج پر خروش دریا دستخوشی در ـ Et

Il est joliment vêtu مطبوعاً متلبسدر بالحسن واللطافه رقص ايدر Cet enfant répond joliment بوطفل بالحسن واللطافه جواب ايدر

JONC. Plante aquatique dont on fait des liens, des nattes, etc. *A.* حصير ـ قونغدلق اوتى *T.* دخ ـ دوخ *P.* اسل ـ كولان || Des paniers de jonc قونغدلق اوتندن اورلمش سپدلر Nattes de jonc قونغدلق اوتى حصيرلرى Jonc de marais صولاق بطاق C'est un méchant fonds, il n'y croît que des joncs بطاق يرلرده نابت اولان قونغدلق اوتى ايشه يرامز بر طپراقدر انده حصير اوتندن غيرى بر شئ بتمز ‒ Il se dit aussi d'une canne de jonc *A.* قصب الكولان *P.* ناى دوخ *T.* حصيراوتى قامشى

Il se dit aussi d'une espèce de bague dont le cercle est égal partout *T.* حلقه

JONCHÉE. Toutes sortes d'herbes, de fleurs, de branchages dont on jonche les rues, un jour de cérémonie *A.* فراش من اجناس الازهار والنباتات منثورة ـ اجناس الازهار والنباتات على الازقة *P.* گلها وگياهاى گوناگون در كوچه افشانده *T.* سريلوب يره دوشنمش درلو درلو اوتلر وچيچكلر ـ زوقاقلره اجناس ازهار ونباتات نشر ايتمك || Jeter de la jonchée زوقاقلرى اجناس نباتات وازهار ايله فرش ايتمك

JONCHER. Jeter sur les rues de la jonchée *A.* نشرالاجناس فرش الاجناس النباتات ـ الازهار والنباتات على الازقة *P.* دركوچها گلها وگياههاى گوناگون افشاندن على الازقة *T.* زوقاقلره درلو درلو اوتلقلر دوشمك || Les habitans jonchèrent les rues d'herbes odoriférantes اهالئ بلده زوقاقلرى گوناگون معطر اوتلقلر ايله دوشديلر ‒ Figur. || La campagne était jonchée de morts روى صحرا ابدان اموات ايله مفروش ـ ابدان اموات ومقتولين ايله پوشيده ايدى ـ ايدى قاپلنمش ايدى

Jonché. *A.* مفروش باجناس الازهار والنباتات *P.* بگلها وگياههاى رنگارنگ پوشيده *T.* درلو درلو چيچكلر واوتلقلر ايله دوشنمش

JONCTION. Union, assemblage *A.* اجتماع ـ ملاقات ـ التقا *P.* بهم رسى *T.* بر يره گلمه ـ قاوشمه || La jonction de deux armées ايكى اردولرك برى برلرينه اجتماعى de deux rivières ايكى نهرك برى برينه قاوشمسى ـ التقاء النهرين de ces deux princes بو ايكى پادشاهلرك اجتماعى

JONGLERIE. Tour de passe-passe *A.* شعوذة *P.* منجيك ـ حقه بازلق *T.* شعبده كارى

JONGLEUR. Joueur de tours de passe-passe *A.* مشعوذ *P.* حقه باز *T.* شعبده باز ـ منجيكباز || Plusieurs peuples sauvages ont des jongleurs qui exercent la médecine et la magie وافر امم وحشيّة ايچنده حقه بازلر اجراى طبابت واعمال سحر ايدرلر

JONQUILLE. Plante *A.* نسرين *P.* نسرين *T.* مصر كلى

JOUBARBE. Plante *A.* حىّ العالم *P.* همیشك جوان *T.* قيا قوروغى

JOUE. La partie du visage qui s'étend depuis les tempes et les yeux jusqu'au menton *A.* خدّ pl. خدان ـ عارض ـ وجنة pl. وجنات ـ ملطم pl. ملطمان *P.* رخسار ـ رخ *T.* يكاق || Joue droite وجنهٔ يمنا gauche وجنهٔ يسرا enflée خدّ منتفخ Avoir les joues enflées الخدّ اولمق ـ منتفخ يكاقلو ـ شيشكن اولمق creuses خميص الخدّ اولمق ـ باتقين يكاقلو اولمق Rouges, vermeilles وجنهٔ حمرا صاحبى يكاغى چقور اولمق ـ آل يكاقلو اولمق ـ رخسارى گلگون اولمق ـ Baiser à la joue تقبيل خدّى ـ صحن خدّى بوس ايتمك ـ يكاغى اوپمك ـ

On dit, Donner sur la joue, couvrir la joue, pour dire, donner un soufflet *A.* لطم *P.* سيلى زدن *T.* شمارلمق ـ شمار اورمق

JOUER. Se récréer, se divertir *A.* تلعّب ـ التها *P.* بازيدن *T.* اوينامق ـ باختن || Ces enfans jouent ensemble براطفال برى برلريله تلعّب ايدرلر Ne sauriez-vous jouer sans vous fâcher? طارلمیەرق اوينامق بيلمزميسك

Se Jouer. *A.* ملاعبة ـ تلاعب *P.* با همديگر بازيدن *T.* اويناشمق || Cet enfant se joue avec tout ce qu'on lui donne بو چوجوق النه هر نه ويرلسه ملاعبه ايدر Les petits chats se jouent avec des balles كدى انيكلرى طوپلر ايله اويناشور ‒ On dit figur. Faire une chose en se jouant, et se jouer de quelque chose, pour dire, la faire en s'amusant et sans peine || Cet ouvrage aurait paru difficile à tout autre, il l'a fait en se jouant بو كتابك تأليفى سائرلره مشكل عدّ اولنمجق مقولەدن ايكن ملاعبه طريقيله انشاسنه ظفرياب اولمشدر آويناياەرق ياپدى

On dit aussi, Se jouer de quelque chose, pour dire, l'employer en un mauvais sens || C'est un impie, il se joue de l'Écriture-Sainte, de la religion بو بر كافر در كتب منزلدييى كتاب الله ودين ـ اويوين برينه قور ـ ودينى ملعبه عدّ ايدر

درایتی شجاعت ایله جمع ایتمك la prudence avec la valeur حزامتی جلادت ایله بر یره کتورمك ـ la douceur avec la majesté رفق وحلمی شوکت وعظمت ایله بر یره جمع ایتمك

Et allier *A.* ربط بالاتحاد ـ ربط فی سلك الاتحاد *P.* یکجهت کردن *T.* برلشدرمك || Si vous pouviez joindre ces deux princes ensemble, joindre leurs forces, leurs armés بو ایکی پادشاهلری وید حکومتلرنده اولان قوتی وعسکرلرینی سلك اتحاده ربط ایتدره بیلور ایسه‌ك Quand il a vu qu'il était trop faible, il s'est joint à un tel ضعف حالنی لدی المشاهده فلان ایله اتحاد ایلدی Il se joignit au parti contraire طرف مخالفین ایله اتحاد ایلدی Ils sont joints ensemble pour leur intérêt commun مصلحت مشترکلری ربط اتحاد ایتمشلر در ـ ایچون بری برلریله متحد درلر Ils sont joints d'amitié, il faut les joindre encore d'intérêt میاندلرنده رابطهٔ محبت درکار ایسه ده مصلحتجه دخی اتحادلرینه بینلرنده اولان علاقهٔ محبتی حسب همت اولنمق لازمدر المصلحه دخی برابطهٔ اتحاد ایله تأکید ایتمك اقتضا ایدر

Et se trouver ensemble, se rencontrer *A.* ملاقات ـ تلاقی اجتماع ـ *P.* با هم رسیدن *T.* جمع اولمق ـ قاوشمق || Ils se joignirent en tel endroit فلان یرده ملاقی اولمشلر در ـ Nous nous joindrons en tel lieu فلان محلده جمع اولمشلر در فلان محلده مجتمع اوله‌جغز L'armée de... a joint l'armée de... فلانك اردوسی فلانك اردوسنه ملاقی اولمشدر ـ فلانك اردوسیله جمع اولمشدر

Et atteindre *A.* ادراك ـ درك *P.* لحوق ـ درپی رسیدن *T.* یتشمك ـ ایرشمك || Quoiqu'il fût parti avant moi, je le joignis bientôt بندن اول عزیمت ایتمشیکن در حال ادراکنه در حال آکا یتشدم ـ دسترس اولدم

JOINT. *A.* متصل ـ متواصل ـ متلاصق *P.* بهم پیوسته *T.* اولاشمش *A.* بر هم نهاده *P.* ملحق ـ منضم *A.* بتشمش *T.* یکجهت *P.* متحد *A.* قاوشمش *T.* یکجا آمده *P.* مجتمع *T.* برلشمش || Des ais bien joints قویاً متصل اولان الواح بری برلریله کرکی کبی بتشمش تختهلر Deux hommes joints ensemble بینلرنده رابطهٔ یکجهتی واتحاد اولان ایکی کشی Deux armées jointes بری برلریله مجتمع ایکی اردو

CI-JOINT. *A.* مصحوباً ـ مربوطاً *P.* با هم *T.* برابر اولدرق || Je vous envoie ci-joint la déclaration du roi بیان خالی حاوی اولان فرمان پادشاهی اشبو مکتوبه مصحوباً طرفکزه اشبو ورقه‌یه مربوطاً ارسال اولنور Les mémoires ci-joints اشبو ورقه ایله برابر اولدرق ـ ارسال اولنان تقریرلر

JOINT. Articulation, l'endroit où deux os se joignent *A.* وصل ـ اوصال pl. فصّ ـ فصوص pl. *P.* بندگاه استخوان *T.* ایکی کمیککك اك یری || Il a le bras cassé au-dessus du joint فصّ مظامکك اوست طرفنده الی منکسر در Le joint de l'épaule اوموز کمیکنك اك یری ـ فصّ منکب V. Article.

Il se dit aussi des pierres, des pièces de menuiserie, etc. *A.* موصل ـ معاقد pl. معقد pl. مواصل *P.* بندگاه *T.* اك یری || Ces ouvrages de menuiserie sont si bien travaillés, qu'on n'en voit pas les joints بو طوغرامه ایشلری شول رتبده استادانه ایشلنمشدر که معاقد ومواصللری بللورسز در

JOINTÉ. Il ne se dit que d'un cheval qui a le paturon disproportionné *A.* فرس غیر متناسب الارساغ *P.* اسب خورده *T.* نا هموار بوقاغیلغی او یغونسز بارکیر

JOINTÉE. Autant que les deux mains ensemble peuvent contenir *A.* حفنة ـ ملء الکفین *P.* دو کف *T.* انباشتهٔ ایکی آوج طلوسی || Une jointée d'orge ایکی آوج طلوسی شعیر

JOINTIF. Terme de menuiserie. Qui est joint *A.* ملتحق *P.* با یکدیگر پیوسته *T.* بتشمه ـ چاتمه || Les ais de ce plafond sont jointifs بو دوشمه‌نك تختهلری چاتمه در

JOINTURE. Joint. V. ce mot || Toutes les jointures du corps بدنك کافهٔ اوصالی Il avait des douleurs dans les jointures مفاصلده وجعی وار ایدی ـ فصوص واوصالده وجعی وار ایدی

JOLI. Gentil, agréable *A.* مرغوب ـ لطیف ـ جمیل ـ مطبوع *P.* دلپسند ـ دلارا ـ دلاویز ـ خوش ـ زیبا *T.* کوزل || Un joli enfant مطبوع اللقا بر چوجوق Elle n'est pas belle, mais elle est jolie حسنا دکل انجق مطبوعه در Il est d'une jolie taille مطبوع القامه در Un joli habit جامهٔ ـ لباس جمیل دلپسند

On dit d'un jeune homme qui s'est fait remarquer à la guerre, Il fit une jolie action à un tel siége فلان محاصره‌ده بر فعل برفعل ممدوح واجب التحسینه ـ مستحسنه موفق اولمشدر ممدوح برعسکر ضابطی Un joli officier بر کردار پسندیده‌یه ـ

JOLIMENT. D'une manière jolie *A.* بالحسن واللطافة ـ مطبوعاً *P.* دلپسندانه *T.* کوزل ـ خوشلق ایله || Il danse joliment

JOAILLERIE. Métier de joaillier *A.* فنّ الاعمال الجواهر *P.* جوهرگری *T.* جواهرجیلك ‖ Il s'est enrichi à la joaillerie اعمال جواهر صنعتنده کسب ثروت ایتمشدر Il se mêle de joaillerie جواهرجیلغه قاریشور

JOAILLIER. Ouvrier qui travaille en joyaux, en pierreries *A.* جوهریّ pl. جوهریّون *P.* جوهرگر *T.* جواهرجی

JOIE. Satisfaction vive qu'on ressent en soi dans la possession d'un bien *A.* سرور ـ مسرّت pl. مسارّ ـ حبور ـ فرح ـ فرحت ـ انشراح ـ *P.* شادی ـ شادمانی ـ خرّمی *T.* سونچ ‖ Grande joie سرور عظیم ـ سرور مدید longue مسرّت مفرطه excessive دائرهٔ اعتدالدن ـ فوق الاعتدال سرور وفرح immodérée سرور مختصر ـ مسرّت قلیلة المدّة courte خارج فرح ومسرّت fausse مسرّت عامّه publique ساخته سرور ـ سرور کاذب Épanchement de joie فیضان حبور وانشراح mouvement هیجان اصوات Cris de joie اهتزاز شادمانی ومسرّت transport سرور دموع larmes های وهوی شادمانی ومسرّت ـ شادی وسرور اشك شادی ـ دموع قارّه ـ Signes, marques de joie سرور غلبهٔ فرح وسرور ایله Être ravi de joie امارات سرور وحبور هوش ربوده اولمق Donner, causer de la joie à quelqu'un کسب سرور ایراث فرح وسرور ایتمك Recevoir de la joie شناور بحر سرور وشادمانی Nager dans la joie وانشراح ایتمك غریق دریای انشراح وحبور اولمق ـ اولمق Il ne se sent pas de joie فرط ـ فرط حبور ومسرّت ایله هایم وسرگرداندر La joie paraissait dans son visage سروردن مسلوب الشعور در ناصیهٔ حالنده ـ سیماسنده آثار انشراح وسرور نمایان ایدی Je vous servirai avec joie فرح جان ایله سکا خدمت ایده‌جکم Cette nouvelle remplit la ville de joie بو خبر مسرّت اثر جمیع شهری مالامال شادمانی وحبور ایتمشدر Leur joie se changea en tristesse فرح وسرورلری ترح وکدره منقلب اولمشدر

On appelle Feux de joie, les feux qu'on fait dans les réjouissances publiques *A.* مشاعل السرور *P.* جراغان سرور جراغان شنلکی *T.* وشادی

Et fille de joie, une fille prostituée *A.* زانیهٔ *P.* بکر دختر *T.* غر قحبه قیز

JOIGNANT. Qui est contigu *A.* متّصل ـ ملاصق *P.* بهم پیوسته ـ همسایه *T.* بتشك ـ قرب واتّصالده اولان ‖ Une maison joignante à la mienne منزلمه متّصل اولان خانه ـ خانه‌مك قرب واتّصالنده کائن بر منزل Un champ joignant la prairie چمنزاره متّصل اولان تارلا Les maisons joignantes ont été brûlées اتّصالده واقع اولان بیوت ومنازل محترق اولمشدر

Il est aussi préposition, et signifie, sans qu'il y ait rien entre deux *A.* متّصلاً ـ ملاصقاً *P.* بهم پیوسته *T.* بتشك ‖ Une maison joignant la sienne خانه‌سنه بتشك اولان خانه ـ خانه‌سنه متّصلاً موجود اولان منزل

JOINDRE. Approcher deux choses l'une contre l'autre, en sorte qu'elles se touchent *A.* وصل ـ الصاق *P.* بهم پیوستن *T.* بتشدرمك ‖ Ces pièces de bois n'ont pas été jointes بو آغاج قطعه‌لری متّصل اولمامشدر Joindre deux ais avec de la colle forte ایکی تختده‌یی طوتقال ایله وصل والصاق بری برینه بتشدرمك ـ ایتمك

Il est aussi neutre *A.* اتّصال ـ التصاق *P.* بهم پیوسته شدن *T.* بتشمك ‖ Cette porte ne joint pas bien بو قپو کرکی کبی بتشمز Prenez garde que cela joigne mieux فلان شیٔ بر ایوجه کسب اتّصال ایلمکه دقت ایله

Joindre les mains. C'est les approcher en sorte qu'elles touchent l'une à l'autre *A.* تطبیق الایادی *P.* دست بر هم نهادن ـ دست پیوستن ـ دست صلیبی کردن *T.* ال ایفای فریضهٔ ‖ Joindre les mains pour prier Dieu باغلمق صلاة ضمننده تطبیق ایادئ خضوع ومسکنت ایتمك استدعای pour demander pardon وقت صلاتده اللری باغلمق عفو ایچون دست برهم نهادهٔ تضرّع ونیاز اولمق

Il signifie aussi, ajouter, mettre une chose avec une autre *A.* ضمّ ـ الحاق *P.* بر هم نهادن *T.* علاوه ـ اولاشدرمق ‖ Joignez cette maison à la vôtre بو خانه‌یی کندو قلمق Il a joint ces deux jardins بو ایکی منزلکه ضمّ والحاق ایله باغچه‌یی بری برینه الحاق ایلدی Il faut joindre ce petit traité au livre que vous avez fait بو مقاله‌یی تألیف ایلدیککز کتابك ایچنه ضمّ ایتملوسك Il joignit ses prières aux miennes نیاز وتمنّاسنی بنم نیازمه ضمّ ایلدی Joignez à ces raisons-là les passages et les autorités des Pères بو دلیللره ائمّهٔ عظامك مقالات واشهاداتلرینی دخی علاوه ایله

Et unir, rassembler *A.* جمع *P.* بیکجا آوردن *T.* قاوشدرمق ‖ Joindre l'autorité spirituelle avec la temporelle بر یره کتورمك ـ قوّت روحانیه‌یی قوّت دنیویّه ایله جمع ایتمك

Il est encore trop jeune fille كنج قيز - بنت حديث السنّ pour entrer dans les charges ضبط مناصب ايچون پك حديث السنّدر Je l'ai connu tout jeune وقت شبابندنبرو معارفدم وار در Il a été fait chancelier bien jeune باش وكالت مسندينه حال حداثتنده تعيين اولنمشدر Il est bien jeune pour un si grand emploi بو يله مقام عالى ايچون هنوز حداثت سنّى وار در Dans mon jeune âge عهد حداثتمده Dans son jeune temps عهد شبابنده Dans ma jeune saison عنفوان عالم شبابمده — Il se dit aussi, de celui qui a quelque chose de la vigueur de la jeunesse || Il ne vieillit point, il est toujours jeune هنوز تشيّخ ايده‌ميوب حال شبابى الى الآن باقيدر Il a le visage aussi jeune que s'il n'avait que vingt ans يكرمى ياشنده بر كنج كبى سيماسنك تازه‌لكى باقيدر Avoir la voix, l'esprit, l'humeur jeune صوت وصداده وذهنده وطبيعتده آثار شباب اولمق

Il se prend aussi pour Cadet A. صغير P. كوچك T. كوچك

Il se dit aussi des bêtes A. فتىّ pl. فتاء - صغير السنّ P. خرد سال T. كنج || Un jeune chien oiseau بر كلب خرد سال مرغ خرد سال coq كنج خروس

Et des arbres et des plantes A. حديث الظهور P. نو رسيده T. كنج - كورپه - تازه سال - || Un jeune chêne كنج ميشه آغاجى Un jeune bois كنج بر قوريلق Une jeune vigne نو رسيده كرومى باغ plant نبات نورسيده - نبات حديث الظهور

JEÛNE. Abstinence d'aliments par motif de religion A. صيام P. روزه T. اوروج || Le jeûne est de précepte ecclésiastique صيام مناسكك دينيه‌دندر Tous les jours de jeûne ايام صيامك Rompre son jeûne فسخ صوم ايتمك - اوروجى جملسى بوزمق Pour observer le jeûne, on ne mangeait qu'après le soleil couché شرط صيامك رعايتى ضمننده بعد المغرب طعام ايدرلر ايمش Le jeûne des Mahométans pendant le Ramadan A. صوم الرمضان

Il se dit aussi sans rapport à la religion A. امساك عن الاكل - الطعام P. پرهيز از خورش T. يمكدن امساك || Le jeûne de Moïse et celui d'Élie durèrent quarante jours حضرت موسى وحضرت ايليانك طعامدن امساكلرى كسلمه مدّتى قرق كون متمادى اولمشدر Le jeûne de Jésus-Christ a été de quarante jours حضرت عيسى قرق كون طعامدن امساك ايلدى

JEÛNER. Observer les jeûnes ordonnés par l'Église A. صوم - صيام P. روزه داشتن T. اوروج طوتمق || Jeûner deux fois la semaine هفته‌ده ايكى كرّه صايم اولمق - هفته‌ده ايكى كون اوروج طوتمق Il jeûne pour se mortifier تشدّد ومجاهده ضمننده صيام ايدر Il jeûne tous les samedis هر يوم سبتده صيام ايدر

Et manger peu A. قليلاً اكل - قناعت P. اندك خوردن T. آز يمك || C'est un avare qui fait jeûner ses domestiques خدمتكارلرينه يمكى آز يدرر بر خسيسدر Il est trop replet, il faut le faire jeûner pour le guérir بغايت ملحم اولديغندن بو علتدن شفاسى قناعته محتاجدر

JEUNESSE. L'âge qui est entre l'enfance et la virilité A. حداثت - حداثة السنّ - شباب P. جوانى - تازه سالى T. كنجلك || Durant la jeunesse مدّت شبابده La jeunesse passe vite ايام حداثت قليل - عهد شباب سريع الزوالدر Dans sa première jeunesse اوائل وقت شبابنده - ابتداى نشأت حداثتنده Dans sa verte jeunesse ريعان نو بهار شبابنده - عنفوان عالم حداثتنده - شبابنده Les bouillons de la jeunesse غلوان شباب Les feux, les ardeurs, les plaisirs de la jeunesse حرارت وجوشش شباب - جميات حال شبابك les fautes, les erreurs زلّات شباب وخطوطات شباب Passer sa jeunesse dans les plaisirs ايام حداثت وهفواتى سنّى مشتهيات نفسه صرف ايتمك Il a perdu sa jeunesse ايام حداثتنى - وقت حداثتنى عبثه صرف ايلدى - بيهوده يره هبا وهدر ايلدى On dit proverb., Si jeunesse savait et vieillesse pouvait كنجلكده درايت واختيارلقده قوت اوله ايدى

Il signifie aussi, ceux qui sont dans l'âge de la jeunesse, et même ceux qui sont encore dans l'enfance A. اطفال وصبيان P. كودكان T. چوجوقلر || Enseigner, corriger, élever la jeunesse اطفال وصبيانى تعليم وتاديب واصلاح ايتمك - اطفال وكودكانى تربيه ايتمك

Et ceux qui sont de l'âge de vingt ans à trente-cinq ou environ A. فتيان P. نو جوانان T. دلى قانلولر || Toute la jeunesse de la ville s'exerçait مملكتك بالجمله فتيان ونو جوانلرى تعلّم ايدرلر ايدى

JEÛNEUR. Celui qui jeûne A. صائم pl. صوّام P. روزه دار T. اوروجلو

ennemi دشمن ـ دشمنی اوزرینه صولت وهجوم ایلدی
موقع خطره آتلدی ـ اوزرینه دوشدی Se jeter dans le péril
مهلکه ایچنه القای نفس ایتمک ـ القای نفس ایتمک
Se jeter au cou de quelqu'un بریسنک بوینازینه صولت
آتلمق ـ واقتحام ایتمک Les soldats se jetèrent sur ces provisions, et les pillèrent عسکر نفراتی ذخیره‌نک اوزرینه
دوشوب یغما ایتمشلر در Les chiens se jetèrent sur le loup
ـ آتلدیلر ـ کلاب قورد اوزرینه صولت وهجوم ایتمشلر در
Il se jeta au milieu des ennemis میانهٔ اعدایه القای صالدیلر
دشمن ایچنه آتلدی ـ نفس ایلدی

On dit aussi, Se jeter dans un couvent, pour dire, s'y retirer
A. اعتکاف فی الدیر *T.* بر مناستره چکلمک

JEU. Il se dit de tout ce qui se fait par amusement *A.* لهو
T. بازیچه ـ بازی *P.* ملاعب .pl ملعبة ـ لعب ـ الهیّة ـ
فساددن عاری بر ملعبه Jeu innocent || اویونجق ـ اویون
ملعبهٔ فکر خباثتدن بریٔ بر ملعبه Jeu d'enfant Jeu sans malice
جوجوق اویونجغی ـ صبیان Il a dit cela par manière de
jeu ـ شو کلامی لهو ولعب صورتنده سویلمشدر On appelle
Jeux de main, les jeux où l'on joue à se donner de petits coups
les uns aux autres *A.* ملاعبة بالایادی *P.* بازیچهٔ دست *T.*
ملعبهٔ ـ ال خوراطهسی On dit, Ce n'est pas un jeu d'enfant
ـ بازیچهٔ صبیان دکل ـ صبیان دکلدر Et d'une chose qu'on
fait facilement, Ce n'est qu'un jeu بوشئ اویونجق مقولهسیدر

On dit, Prendre quelque chose en jeu, pour dire, le prendre
en plaisanterie ـ بر شیئی لطیفه‌یه حمل ایتمک Et cela
passe le jeu, est plus fort que le jeu, pour dire, cela passe la
raillerie ـ فلان شئ هزل ولطیفه حدودینی تجاوز ایلدی
لطیفه کرتهسنی آشوردی ـ لطیفه‌دن چیقدی

Jeu, se dit aussi d'un exercice de récréation, qui a de certaines règles, et auquel on hasarde de l'argent *A.* قمار *P.*
قمار *T.* هوسین ـ منگیاگری || Les règles du jeu بر نوع قمارک
قماره ـ قماردن انتفاع ایتمک شروطی Gagner au jeu
قماره قماردن کچنمک Aimer le jeu Vivre du jeu قزانمق
قماره مبتلا اولمق S'adonner au jeu هوسکار اولمق Escamoter
au jeu قمارده حیله ایتمک

On dit figur., qu'un homme fait bonne mine à mauvais jeu, pour dire, qu'il sait bien faire semblant d'être content, quoiqu'il
n'en ait pas sujet قوری غیرت ـ غیرت کاذبه کوسترمک
ایتمک

Et tirer son épingle du jeu, pour dire, se tirer habilement
d'une mauvaise affaire بر تقریب یقه‌یی صیرتق

Jeu, se dit aussi d'un lieu où l'on joue à certains jeux *A.*
ملعب ـ مکان اللعب *P.* بازیچه گاه *T.* اویون یری

En parlant de certaines choses d'art, il se dit de la facilité
du mouvement qu'elles doivent avoir *A.* سرعة الحرکة *P.*
زودیٔ جنبش *T.* حرکت چابکلکی || Le balancier de cette
horloge n'a pas assez de jeu بو ساعتک رقّاصنده اول قدر
سرعت حرکت یوقدر

On appelle Jeu de mots, une certaine allusion fondée sur la
ressemblance des mots *A.* جناس || C'est un froid jeu de mots
بو جناس بارد بر جناسدر Ce jeu de mots est assez heureux
جناس لطیفدر تمام محلنده در assez plaisant

Et jeu de la nature, certaines productions de la nature qui
paraissent bizarres, extraordinaires *A.* غریبة الطبیعة .pl غرایب
الطبیعة || On admire le jeu de la nature dans les pierres qui
représentent des arbres et des animaux اشجار وحیوانات
رسمنی کوسترن احجار بادیٔ استعجاب وحیرت اولدجق
غرایب طبیعتدندر

Et jeux d'esprit, certains petits jeux qui demandent quelque
agrément d'esprit *A.* لطایف الملاعب ـ Et certaines productions d'esprit qui ont plus de gentillesse que de solidité *A.*
لطایف الخیال

JEUDI. Le cinquième jour de la semaine *A.* یوم الخمیس
P. پنجشنبه *T.* پرشنبه || Jeudi passé خمیس ماضی ـ
موخّرا ـ یوم خمیس اخیر کیچن پنجشنبه کونی dernier
prochain صوکٔ پنجشنبه کونی ـ سبقت ایدن یوم خمیس
قریب ـ یوم خمیس لاحق ـ آتی الورود اولان یوم خمیس
کله‌جک پرشنبه کونی ـ الورود اولان یوم خمیس

JEUN. Il ne se dit qu'en cette phrase, À jeun, et signifie,
sans avoir mangé de la journée *A.* علی الریق *P.* ناشتا *T.*
علی الریق علاج || Prendre une drogue à jeun آج قارنده
تناول ایتمک

JEUNE. Qui n'est pas avancé en âge *A.* شاب .pl شبّان ـ
نو ـ برنا *P.* حدیث السنّ ـ ذو الحداثة ـ فتیان .pl فتا
طفل || دلو قانلو ـ کنج *T.* تازه سال ـ جوان Jeune enfant
کنج جوجوق ـ نو جوان ـ طفل تازه سال ـ حدیث السنّ

دوشمهسی || Ce chemin est devenu très-commode depuis la jetée qu'on y a faite بو يول اوزرنده مولوز دوشمهسی طرح اولنداليدنبرو غايت راحتلو اولمشدر

JETER. Lancer A. رمی - ارما - طرح - القا P. انداختن T. آتمق || Jeter des pierres رمی احجار un dard رمی رمح des grenades آل خمپرهسی آتمق Jeter ses armes pour s'enfuir سمت فراره شتاب ايچون اسلحه وآلاتنی طرح ايتمک - بر کمسنه حامل اولديغی اسلحه وآلاتی لاجل الفرار عارفراری ارتکاب - انداختهٔ زمين خزی ومذلت ايتمک ايله سلاحنی براقيوبرمک Jeter quelque chose au feu بر شيئی آتشه القا ايتمک de l'argent au peuple خلقه سيم نثر سيم وزر ايتمک - وزر آتمق des marchandises à la mer دکزه يوک آتمق - دريايه طرح حموله ايتمک

Jeter l'ancre, c'est la faire tomber dans la mer, pour arrêter le navire A. القاء الانجر P. لنگر انداختن - القای لنگر قرار کردن T. دمور براقمق - دمور آتمق

Jeter de l'eau bénite A. رشّ الماء المقدّس P. آب مقدّس پاشيدن T. مای مقدّس سرپمک

On dit figur. Jeter des soupçons contre quelqu'un, pour dire, le faire soupçonner بر کمسنهنک حقنده القای سوء ظنّ ايتمک - Et jeter son soupçon sur quelqu'un, pour dire, le soupçonner حقنده سوء ظنّ ايتمک - بر کمسنهدن سوء ظنّ ايتمک - Et jeter des soupçons dans l'esprit de quelqu'un بر کمسنهنک ذهننه القای وساوس واوهام ايتمک

Jeter, se dit aussi pour Mettre A. القا - ايقاع P. آوردن - انداختن T. قويمق - براقمق || Ce mot jette de l'obscurité dans le discours بو لفظ مذاکرهيه القای اشتباه ايدر - کلامه ايقاع اشتباهی مؤدّيدر Cela jette dans de grands embarras بو کيفيت غوايل جسيمهنک ايقاعنه بادی اولور - On dit aussi, Jeter des hommes, des troupes, des munitions, des vivres dans une place قلعه ايچنه عسکر ومهمّات وذخيره براقمق - قويمق - Et figur. A. طرح P. انداختن T. آتمق || Jeter les fondemens d'un Empire طرح اساس ملک وسلطنت ايتمک - وضع اساس ملک ودولت ايتمک - d'un établissement, d'un édifice بر عمارتک وبر بنانک اساسنی طرح ايتمک - بر عمارته وبر بنايه تمل قويمق - تملنی براقمق

Il se dit aussi de l'eau qui jaillit avec impétuosité A. فوران P. زهيدن T. فشقرمق - آتلمق || Une fontaine qui jette gros ايری صولر فشقرر بر پيکار qui jette tant de pieds de haut صوينی شو قدر يوکسکلکه آتار بر پيکار

Et des ulcères, des apostèmes A. افراغ P. ريختن T. دوکمک - آتمق || Ces ulcères jettent beaucoup de pus بو يارهلر چوق ايرين دوکر Sa plaie commence à jeter يارهسی ايرين دوکمکه باشلادی - جراحتی افراغ مادّهيه باشلادی - آتمغه باشلادی

Et des arbres, des plantes qui produisent des bourgeons, des scions A. اشکاء - شطاء P. ازغ آوردن T. فلز آتمق - فلزلنمک - فلز سورمک || Cet arbre a jeté bien des scions بو آغاج کوزل فلز سوردی

En termes de fauconnerie, Jeter le faucon, c'est lui faire prendre l'essor A. اصالة الصقر P. ستونه کردن T. طغانی صالدرمق

Il signifie aussi, faire couler du métal fondu dans quelque moule, pour en tirer une figure A. سبک - تسبيک - افراغ P. ريختن T. دوکمک || Jeter une figure en bronze برنجدن بر صورت سبک ايتمک Jeter en moule قالبه افراغ ايتمک Ce fondeur jette bien بو مصوّغ کوزل سبک ايدر

Jeter, se dit aussi en quantité de phrases. Jeter un coup d'oeil sur quelque chose بر شيئک اوزرينه طرح نظرهٔ رغبت ايتمک - امالهٔ نظرهٔ التفات - عطف نيم نگاه ايتمک Jeter les yeux sur un mémoire بر قطعه تقريره طرح - عطف لحاظهٔ دقت ايتمک - انظار دقت ايتمک sur quelqu'un بر کمسنهنک اوزرينه طرح انظار ايتمک - احالهٔ نظر - وقف انظار Jeter de la poudre aux yeux de quelqu'un, c'est-à-dire, l'éblouir, le surprendre par de faux brillans بر کمسنهنک بصر بصيرتنه نشر رماد غفلت ايتمک - ديدهٔ بصيرتنه غبار افشان غفلت اولمق Jeter des larmes کوز ياشی - اشک ريز اولمق - اسالهٔ دموع ايتمک Jeter les hauts crits رفع صيحه ايتمک - باغرمق دوکمک Jeter un soupir آه ايتمک Jeter des propos القای کلام ايتمک Jeter son venin زهرينی القا ايتمک - سوز آتمق - زهرينی براقمق - آتمق Jeter le dé زار آتمق Jeter au sort قرعه آتمق - طرح قرعه ايتمک - On dit, qu'un homme ne jette rien, ne jette pas son bien par les fenêtres, c'est-à-dire, ne fait pas de folles dépenses مالنی يبانه آتمز

Se Jeter. Se précipiter A. هجوم - القاء النفس - صولت P. بر افتادن T. آتلمق - اوزرينه دوشمک || Il se jeta sur son

آلتون صاريسى Jaune pâle doré || صارى رنك T. رنك زرد Jaune couleur de citron ليمونى رنكى رنكى

JAUNE D'OEUF. Cette partie de l'oeuf qui est jaune A. عرقيل يمورطه صاريسى T. زرد خايه ـ زرده P. ذهب البيض ـ || Avaler un jaune d'oeuf بر يمورطه صاريسى يوتمق Dorer de la pâte avec des jaunes d'oeufs خمير اوزرينه يمورطه صاريسى سورمك

JAUNIR. Rendre jaune, teindre en jaune A. صرب ـ تصفير صاريلتمق T. رنك زرد زدن ـ زرد كردن P. اللون الاصفر صارىيه بوياتمق ـ

Et devenir jaune A. اصفيرار ـ كسب الصفرة P. زرد كشتن T. صاررمق || Ces fruits commencent à jaunir بو يمشلر صاررمغه يوز طوتدى

JAUNISSANT. Qui jaunit A. مصفر P. زردى پذيرفته T. صاررمش || Les moissons jaunissantes صاررمش اكينلر

JAUNISSE. Maladie qui fait jaunir la peau A. علة ـ يرقان الصفر P. رنج زردى ـ كاخر ـ كاخه T. صاريلق || Tel remède guérit de la jaunisse فلان دوا علت يرقانى دافعدر

JAVART. Tumeur douloureuse qui vient au bas de la jambe des chevaux A. جرذ P. آماس پاى اسب T. دابه آياغنده حيقان ورم

JAVELER. Mettre les blés par petites poignées, et les laisser couchés sur les sillons, afin que le grain sèche A. تشريبر الحصيدة P. خوشهٔ درويده بر زمين كسترانيدن T. اكين بو اكين || Il faut javeler ces blés بشاقلرينى يره سرمك بشاقلرينى يره سرمك اقتضا ايدر

JAVELEUR. Celui qui javelle A. مشرر الحصيدة T. اكين بشاقلرينى يره سريجى

JAVELLE. Plusieurs poignées de blé, qui demeurent couchées sur le sillon jusqu'à ce qu'on en fasse des gerbes A. حصيدة مشررة P. خوشهٔ درويده وبر زمين كسترانيده T. يره سرلمش اكين بشاقلرى

JAVELOT. Espèce de dard A. جريدة P. دلنك ـ شل T. جريد || Lancer un javelot جريد آتمق ـ رمى جريده ايتمك

JE. Pronom A. انا P. من T. بن

JECTIGATION. T. de Méd. Tressaillement du pouls A. ارتعاش النبض P. لرزش نبض T. نبضك طلابيمسى

JECTISSES. Il se dit des terres qui ont été remuées ou rapportées A. تراب مطموم P. خاك پس آورده T. طپراق ديرنتيسى || Il ne faut pas bâtir sur ce fonds, ce sont des terres jectisses بو محلده طرح اساس ايتمك روا دكل زيرا طپراق ديرنتيلريدر

JÉJUNUM. T. d'Anat. On appelle ainsi le second intestin grêle, parce qu'on le trouve souvent vide A. معاء صايم

JET. Mouvement d'un corps qui est lancé A. رمية P. انداخت T. آتم

JET DE PIERRE. Espace que peut parcourir une pierre jetée A. بعد الرمية الحجر P. راه سنك انداخته T. بر درازئ طاش آتمى ير

JET DE FILET. L'action de jetter en mer un filet à pêcher, pour prendre du poisson A. طرحة المجزفة P. يك انداخت T. بر آغ اتشى نسبيل

JET DE LUMIÈRE. Un rayon de lumière qui paraît subitement A. لمحة الضيا P. يك لمحهٔ پرتو T. بر پارلتى

JET D'EAU. Il se dit de l'eau qui jaillit hors d'un tuyau A. سدم الماء pl. اسدام الماء ـ صخبة الما P. شادروان T. جاغلغان || Un beau jet d'eau لطيف ودلكشا بر شادروان

LE JET DES BOMBES. C'est l'art et l'action de les jeter. A. فن الرمى الخمبرة ـ رمى الخمبرة P. فن خمبره اندازى T. خمبره انداخت خمبره ـ خمبره آتمه ـ خمبره جيلك

JET, se dit aussi des bourgeons, des scions que poussent les arbres, les vignes A. شطاء pl. شطوء P. ازغ T. فلز || Cet arbre-là a fait de beaux jets cette année فلان آغاج بو سنهٔ كوزل فلز سوردى ـ مباركده كوزل فلز ويردى

On dit, en termes de fonderie, Une figure d'un seul jet, c'est-à-dire, qui a été fondue tout à la fois A. سبكة واحدة P. يك ريخته T. بر دوكوم || Cette statue équestre est d'un seul jet بو صنم مردم سوارى سبكهٔ واحدهده افراغ اولنمشدر

JETÉE. Amas de matériaux jetés à l'entrée d'un port, pour le mettre à l'abri des vagues A. عرمة من القضض ـ عرمة P. صوبيك اوكنى كسهجك مولوز بيقنديلرى T. برغ || Faire une jetée à l'entrée d'un port ليمان آغزنده احداث عرمه ايتمك

Il se dit aussi des amas de pierres, de sable et de cailloux jetés dans la longueur d'un mauvais chemin pour le rendre plus praticable A. فراش القضض P. فراش سنكريزه T. مولوز

آنلرك اكريجهلريني قطع ايتمك

JARRETÉ. Il se dit de tout quadrupède qui a les jambes de derrière tournées en dedans *A.* احنف الارجل *P.* كجپا *T.* بجاقلری بوکری

JARRETIÈRE. Lien avec lequel on attache ses bas *A.* صرار المسمات *P.* گوربند *T.* چوراب باغی || Attacher, nouer ses jarretières چوراب باغلرینی باغلمق les détacher, les dénouer چوراب باغلرینی چوزمك

JARS. Le mâle d'une oie. V. Oie.

JASER. Causer, babiller *A.* اسهاب الكلام *P.* ژاژ خایی اسهاب کلامدن *T.* صایقلمق کردن || Il ne fait que jaser استدیککك قدر Vous jasez à votre aise غیری بر شیء ایتمز صایقلرسك

Figur. Révéler quelque chose qu'on devait tenir secret *A.* افشا *P.* فاش کردن *T.* سرّی آچمق || Gardez le secret, car si vous allez jaser, vous nous perdrez سرّی حفظ ایله زیرا افشا ایدهجك اولور ایسهك بزی محو ایتمش اولورسك

Il se dit aussi de quelques oiseaux qui parlent, comme des perroquets, etc. *A.* نطق *P.* سخن گفتن *T.* سویلمك

JASERIE. Caquet, babil. V. des mots.

JASEUR. Babillard *A.* مسهب *P.* ژاژ خا *T.* صایقلییجی

Il se dit aussi d'un homme sujet à redire ce qu'il entend *A.* مذیل *P.* دهانده *T.* بوش بوعاز || Défiez-vous de lui, c'est un jaseur امنیّت ایتمه ـ فلانه اعتماد ایلمه بوش بوغاز بر ادمدر

JASMIN. Sorte d'arbuste *A.* شجر السمسق ـ شجر الغرنف ـ شجر الیاسم *P.* یاسمن درخت *T.* یاسمین آغاجی || Jasmin double صاری یاسمین jaune قاتمر یاسمین جیجکی Un berceau de jasmin یاسمین پوشیدهلو ـ عریش یاسمن Eau, huile de jasmin یاسمین صویی ویاسمین جارطاق Pommade de jasmin مروخ یاسمین یاغی

JASPE. Pierre de la nature de l'agate *A.* یشب *P.* یشب *T.* یشم || Jaspe d'Orient یشم خطاییی Jaspe blanc *A.* یشم ـ آق یشم *T.* یشم سپید *P.* یشب ابیض

JASPER. Bigarrer de diverses couleurs en forme de jaspe *A.* کنقش الیشب *P.* وشی ماند رنگ یشم نقش زدن *T.* || La tranche de ce livre est bien jaspée یشم واری نقشلمق بو کتابك اوراقی بر وجه احسن یشم واری نقشلو در

JASPÉ. *A.* کنقش الیشب *P.* موشّی ماند یشم نقشزده *T.* یشم واری نقشلنمش

JATTE. Espèce de vase rond, de bois ou de faïence, etc. *A.* قصعة pl. قصعات ـ صحفة ـ صحفات *P.* تبنگ *T.* جناق || Grande jatte قصعهٔ کبیره ـ ایری جناق Jatte de porcelaine صاقسونیاکاری جناق

JATTÉE. Plein une jatte *A.* ملء القصعة *T.* جناق طلوسی || Une jattée de soupe بر جناق طلوسی چوربا de lait بر جناق طلوسی سود

JAUGE. La juste mesure que doit avoir un vase quelconque *A.* عیار || Ce boisseau n'est pas de jauge, n'a pas la jauge بو کیل عیارنده دکلدر ـ عیار دکلدر

Il se prend aussi, pour cette verge de bois ou de fer avec laquelle on prend la mesure des futailles *A.* مقیاس الفنطاس *P.* اندازهٔ چلك *T.* فوچی آرشونی || Mesurer avec la jauge فوچی آرشونیله اولچمك — Et pour une futaille qui sert d'étalon pour ajuster les autres *A.* معیار الفنطاس *P.* معیار vul. چلك *T.* فوچی عیاری

Il se dit aussi, d'une boîte percée de trous, qui sert aux fontainiers à connaître la quantité d'eau que produit une source *A.* میزان الماء *P.* ترازوی آب *T.* صوترازوسی ـ صواولچکی

JAUGEAGE. L'action de jauger *A.* معایرة *P.* عیار سازی *T.* عیار || Il a fait le jaugeage de tous ces tonneaux بو فوچیلرك جملهسنی عیارلدی

JAUGER. Mesurer un vase quelconque, pour voir s'il est de la mesure dont il doit être *A.* تعییر *P.* عیارکردن *T.* عیارلمق

JAUGEUR. Officier dont l'emploi est de jauger *A.* صاحب العیار *P.* عیار ساز *T.* عیار ایدیجی

JAUNÂTRE. Qui tire sur le jaune *A.* مایل الی الصفرة *P.* زرد چرده *T.* صارمسی || Cela est de couleur jaunâtre بو شیئك رنکی صارمسیدر

JAUNE. Qui est de couleur d'or, de safran *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صاری || Cela est jaune comme du safran اصفرزعفرانیدر comme de l'or آلتون صاریسیدر ـ اصفر ذهبیدر

On appelle Ambre jaune, une substance résineuse qui se trouve sur les bords de la Mer Baltique *A.* مصباح الروم En Arabe vulgaire on l'appelle کهربا *P.* کاهربا *T.* کهربار

JAUNE, se dit aussi de la couleur jaune *A.* لون اصفر *P.*

بادپایی نمودن *T.* پک سکرتمک || Je trouvai un homme à pied qui courait à toutes jambes یولده سر غلطان اولدرق پویان وشتابان بر آدمه راست کلدم — Et par menace, qu'on rompra bras et jambes à un homme, pour dire, qu'on le maltraitera النی آیاغنی قیرەجقلر — Et proverb., qu'on a coupé bras et jambes à un homme dans une affaire بو خصوصده قولنی قنادینی کسمشلر در

On appelle figur. Jambes, les deux branches d'un compas *A.* ساقین الدوّارة *P.* دوساق پرکار *T.* پرکلکک ایکی بجاغی

JAMBETTE. Petit couteau de poche, dont la lame se replie dans le manche. V. Canif.

JAMBON. La cuisse ou l'épaule d'un cochon, qui a été salée *A.* خنزیر بودی — خنزیر بصدرمەسی *T.* اشارة الخنزیر بصدرمەسی

JANISSAIRE. Soldat Turc d'un corps de troupes, qui a été supprimé en Turquie *A.* یکیچری

JANTE. Pièce de bois courbée, qui fait une partie du cercle de la roue d'un carrosse, d'un chariot, etc. *A.* جزء من اطار المحالة *P.* جنبر پارهٔ چرخ *T.* تکرلکک جنبری پارچەسی || Il y a une jante rompue تکرلکک جنبرینک بر پارچەسی قیرقدر

JANVIER. Le premier mois de l'année *A.* کانون ثانی *P.* بهمن *T.* کانون ثانی

JAPON. On donne ce nom à la porcelaine apportée du Japon *A.* فغفور یاپونیّ *T.* یاپونیا فغفوری || Ces tasses sont d'ancien japon بو فنجانلر قدیمی یاپونیا فغفوریدر

JAPPEMENT. Action de japper *A.* نبوح الاجراء *P* عوعو سگبچه *T.* کوپکک انیکی اورومەسی

JAPPER. Aboyer. Il se dit du cri des petits chiens *A.* نباح الاجراء *P.* سگبچه عوعو زدن *T.* کوپکک انیکی اورومک

JAQUE DE MAILLES. Armure faite de mailles, ou annelets de fer qui couvrent le corps depuis le cou jusqu'aux cuisses *A.* غليلة موضونة pl. غلائل موضونة *T.* دمور حلقەلو زره کوملکی

JARDIN. Lieu artistement planté et cultivé *A.* حديقة pl. حدايق — روضة pl. رياض — بستان pl. بساتين *P.* بوستان — باغ *T.* باغچه || Beau jardin حديقهٔ لطيفه ودلگشا grand حديقهٔ واسعه potager حديقة البقول — باغچەسی سبزوات fruitier باغچه مشتمل باشجار مثمره يعنی میوەلو آغاج باغچەسی de fleurs چیچک باغچەسی

JARDINAGE. L'art de cultiver les jardins *A.* فنّ الحراثة الحدايق *P.* باغپروری *T.* فنّ باغچوانلق || Il entend bien le jardinage فنّ حراثت حدایقه مهارتی وار در باغچوانلقده استاد در

JARDINIER. Celui dont le métier est de travailler aux jardins *A.* خادم البستان — تاحی *P.* باغبان *T.* باغچوان || Bon jardinier باغبان ماهر — استاد باغچوان — Celui qui a la garde d'un jardin s'appelle *A.* ناطور pl. نواطیر *P.* پاسبان باغ *T.* باغچه بکچیسی

JARDON. Tumeur dure qui vient aux jambes du cheval *A.* *A.* مشش *T.* مهره

JARGON. Langage corrompu *A.* لسان محرّف — لسان رکیک *P.* زبان غلط آمیز *T.* بوزوق دیل || Cet homme parle si mal français, que je n'entends point son jargon شول فرانسز لساننده شول ربەده رکاکت ایله تکلّم ایدر که کلامنی فهم ایلمکه عجزم وار در — شول رتبەده تحریف کلام ایدر که

Et langage factice dont quelques personnes conviennent pour se parler en compagnie, et n'être pas entendues *A.* رُطينا *P.* زبان معهود *T.* قوش دیلی

JARGONNER. Parler un langage corrompu *A.* نطق بلسان المحرّف *P.* بزبان غلط آمیز حرف زدن *T.* بوزوق دیل ایله سویلمک || Ils jargonnaient ensemble بر برلرینه بر بوزوق دیل ایله سویلشورلر ایدی

JARRE. Grand vaisseau de terre, dont le ventre est fort gros *A.* راقود pl. رواقید *P.* خم *T.* کوپ || Mettre de l'eau dans des jarres کوپلره صو طولدرمق

JARRET. La partie du corps humain qui est derrière le genou *A.* خنب pl. اخناب *P.* پس زانو *T.* دیزک ایچ یوزی دیزک ایچ طرفنی مطّی || Plier le jarret خنب اینمک — بوکمک — On dit figur. Être ferme sur ses jarrets, pour dire, faire bonne contenance devant quelqu'un qui voudrait en imposer *A.* اظهار الثباة القدم *P.* پا برجای ثبات بودن *T.* ثابتقدم اولمق

Il se dit aussi, de l'endroit où se plie la jambe de derrière des animaux à quatre pieds *A.* عرقوب pl. عراقیب *P.* خم پس زانو *T.* اکریجه سکیر || Couper les jarrets aux chevaux

دغدغهٔ درون – پيچ وتاب T. أوركنتی || Les troupes que ce prince levait, donnaient de la jalousie à tous ses voisins فلان حكمدارك تحرير عسكر ايلمسی جميع همجوارلرينه وجسان خدشهٔ درونی – وسوسه‌يی – قلبی موجب اولور ايدی

JALOUSIE, signifie aussi, un treillis de bois ou de fer, au travers duquel on voit sans être vu A. قفص – شباكة P. بالگانه T. قفس – اژگن || Il regardait au travers de la jalousie قفس آره‌لغندن نظر ايدر ايدی

JALOUX. Il se dit du mari et de la femme, de l'amant et de l'amante qui ont de la jalousie A. غيور P. رشكن T. قسقانج || Cet homme est jaloux de sa femme زوجه‌سنی حقنده غيور در || de tous ceux qui parlent à sa maîtresse محبوبه‌سنه صحبت ايدن كسانك جمله‌سنی قسقنور || Il est jaloux de son ombre – سايه‌سنی بيله قسقنور – Dans l'Écriture-Sainte, Dieu s'appelle Le Dieu jaloux, c'est-à-dire, le seul qui doit être adoré جناب ربّ غيور

Il se dit aussi, de ceux qui ont une extrême délicatesse sur ce qui regarde leur honneur, leurs droits A. صاحب – حمیّ – صاحب الانفة – اصحاب الحميّة .pl حميّة P. حميّتكار T. حميّتلو || Il est jaloux de son honneur محافظهٔ عرض وناموس خصوصنده صاحب انفه وحميّت بر آدمدر des droits de sa charge عهده‌سنده اولان منصبك شاننی محافظه‌سنده صاحب حميّت بر آدمدر

On dit aussi, qu'une personne est jalouse de sa réputation, pour dire, qu'il a grand soin de la conserver محافظهٔ حسن صيت وشهرت خصوصنده غيرتنی غالب بر آدمدر qu'il est fort jaloux d'acquérir votre estime سنك عندكده تحصيل حرمت واعتبار خصوصنده از جان ودل غيرتنی دركار در

JALOUX, signifie aussi, envieux de la gloire, du bonheur d'autrui A. غابط .pl غبط P. غبطه دار – رشكين T. كونی || Il n'y a que les jaloux de sa gloire qui puissent parler ainsi ايدن فلانك حقنده بو مقوله كلام تفوّهی مجرّد پرتو اقبالنه غبطه دار اولنلره مخصوصدر Regarder d'un oeil jaloux la réputation d'autrui آخرك حسن شهرتنه عين غبطه ايله نظر ايتمك Jaloux de son concurrent رقيبنه غبطه ايدن

JAMAIS. En aucun temps A. قطّ – ابد الدهر – من وقتاً – الاوقات P. هيچ وقت – هرگز T. هيچ بر وقتده || On n'a jamais rien vu de pareil وقتاً من الاوقات بو مثللو شئ بوكا دائر صحبت كورلمش دكلدر Je n'en ai jamais oui parler ابد الدهر مسموعم اولمش دكلدر Ne me parlez jamais de ces choses-là بو اموره دائر هيچ بر وقتده بكا كلام سويلمه

À JAMAIS. Toujours A. ابداً – مؤبّداً – الى الابد – ابد P. هميشه – هر آيينه T. دائما – دائماً – الآباد || Dieu soit béni à jamais الله تعالى‌يه دائماً وابداً حمد اولسون Adieu pour jamais الى الابد – الوداع الوداع – ابدی اولرق

JAMBAGE. Chaîne de pierres de taille ou de maçonnerie, qui soutient l'édifice, et sur laquelle on pose les grosses poutres A. مبنا .pl مبانى P. بنلاد T. تمل ديوارى || Une poutre posée sur un jambage de pierre dure احجار صلبه‌دن مصنوع مبنای قوی اوزرنده نصب اولنمش ديرك

Parmi les maîtres à écrire, il se dit des lignes droites de quelques lettres A. ساق || Le jambage de la lettre N ن حرفنك ساقی

JAMBE. Partie du corps humain, qui est depuis le genou jusqu'au pied A. ساق .pl سيقان P. ساق – پوزه T. بالدر – غليظ الساق اولمق Avoir les jambes grosses || بجاق – اسوق اولمق Être haut de jambes بالدری قبا اولمق بالدری اوزون – بلند ساق اولمق – طويل الساق اولمق De belles jambes سيقان لطيفه Avoir les jambes enflées بالدرلر قبارمق – ساقلر منتفخ اولمق Jambe cassée قيرلمش بجاق – ساق منكسر – Le gras de la jambe A. ربلة الساق P. گوشت پوزه T. بالدرك – بالدر اتی قبا اتی

Il se dit aussi, de la partie du corps des animaux qui leur sert à se soutenir et à marcher A. رجل .pl ارجل P. پا T. آياق – بجاق || Les jambes d'un boeuf, d'un chien, d'un oiseau اوكوزك وكلبك وقوشك بجاغی de devant رجلين مقدّمين – ارد – رجلين موخّرين de derrière اوكث بجاقلر – Les jambes du cheval A. قوائم .pl نوافز .pl P. بجاقلر – پايهای اسب T. آتنك آياقلری || Un cheval qui a les jambes bien saines قويّ القوائم بر آت

On dit, qu'un homme a de bonnes jambes, pour dire, qu'il va bien à pied A. رجيل – سريع القدم P. سبكپا – چاپكپا T. آياغی چاپك – پك يوريكن

On dit, Courir, aller à toutes jambes, pour dire, aller aussi vite qu'on le peut A. رجلةً سير P. سر غلطان شتافتن –

propriétaire *A.* خالی من الصاحب ـ بلا صاحب *P.* بی خداوند *T.* صاحبسز ـ محلول || Biens jacens اموال خالیة عن الصاحب ـ املاک بلا صاحب Succession jacente ترکهٔ بی صاحب ـ ترکه قالمش محلول

JACHÈRE. État d'une terre labourable qu'on laisse reposer *A.* حال المراوحة ـ حال الارتواح *P.* حال آرام *T.* دیکلمه || Une terre est ordinairement en jachère de trois années l'une برارض عادتا اوچ سنده بر حال مراوحهده ترک اولنور Laisser une terre en jachère ارضی حال ارتواحده ترک ایتمک Il y a des terres si fertiles, qu'on ne les met jamais en jachère بعض اراضی شول رتبده منبت ونمادار در که ارتواحه محتاج دکلدر

JACHÉRER. Donner le premier labour à une terre qu'on a laissée reposer *A.* فلج ـ کراب *P.* شیاریدن ـ شومیزیدن ـ شومیز کردن *T.* نطس ایتمک

JACHÉRÉ. *A.* مفلوج ـ مکروب *P.* شیار کرده ـ شومیز کرده *T.* نطس اولمش

JACINTHE ou HYACINTHE. Plante *A.* سنبل *P* سنبل *T.* سنبل

JACTANCE. Vanterie *A.* فخریة ـ فیش *P.* لاف وگذاف *T.* آورد || Il disait cela par jactance شو کلامی فخریة اولەرق سویلر ایدی Des discours pleins de jactance لاف وگذافدن عبارت مقالات

JADIS. Autrefois, au temps passé *A.* سابقا ـ فی زمان ـ فی الماضی ـ مقدما ـ السابق *P.* در وقت پیشین *T.* سابقده ـ کچمش زمانده || On en usait jadis tout autrement سابقده بسبتون بشقه کونه اولور ایدی Cela se faisait jadis مقدما اولور ایدی ـ فلان شئ اوقات ماضیەده اولور ایدی

JAILLIR. Saillir, sortir impétueusement. Il se dit des choses liquides *A.* انفجار ـ تفور ـ انثعاب *P.* زهیدن ـ زهاب زدن *T.* فشقرمق ـ صچرامق || L'eau qui jaillit de sa source منبعندن منفجر ومنثعب اولان ما Moïse fit jaillir une fontaine du rocher حضرت موسی صخرهٔ صمّا ایچندن بر عین ما تثعیب وانفجار ایتدردی Quand on lui ouvrit la veine, le sang jaillit avec force فصد اولندیغی وقتده قان شدّت اوزره انفجار ایلدی Ce cheval a fait jaillir de la boue en galopant بو آت سکردر ایکن چامور صچراتدی

JAILLISSANT. Qui jaillit *A.* فوّار ـ ثعّاب *P.* زهاب زن *T.* فشقردیجی || Il a dans son jardin des eaux jaillissantes فوّاره‌لر وار در ـ باغچه‌سنده میاه فوّاره وار در

JAILLISSEMENT. Action de jaillir *A.* فوران ـ تفجّر ـ تثعّب *P.* زهش *T.* فشقرمه || Le jaillissement des eaux فوران میاه du sang فوران دم ـ قانک فشقرمسی

JALE. Espèce de grande jatte *A.* جفنة pl. جفنات *P.* تبوک *T.* قواطه

JALON. Perche que l'on fiche en terre pour prendre des alignemens *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ چوبین p. vul. قازوق *T.* قازیق || Couper des branches d'arbres pour faire des jalons قازیق یاپمق ایچون آغاج داللری کسمک Plantes des jalons de distance en distance جا بجا قازیقلر نصب ایتمک

JALONNER. Planter des jalons de distance en distance *A.* نصب الاوتاد مسافةً بعد مسافةٍ *P.* جا بجا میخهای چوبین نشاندن *T.* آره‌لق آره‌لق قازیق قاقمق || Jalonner une allée pour la dresser برطریقی تسویه ضمننده مسافةً بعد مسافةٍ نصب اوتاد ایتمک

JALOUSER. Avoir de la jalousie contre quelqu'un *A.* حسد *P.* خاشه نمودن *T.* قسقنمق || On ne voit que trop souvent les gens de même métier se jalouser entre eux همصنعت اولنلر اکثریا بری برلریله تحاسد ایده کلمشلر در

JALOUSIE. Chagrin qu'on a de voir posséder par un autre un bien qu'on désirerait pour soi *A.* حسد *P.* خاشه *T.* قسقنمه || Prendre, concevoir de la jalousie دروننده عقد حسد ایتمک La jalousie le tourmente عذاب حسد ایله معذّبدر

Il se dit plus souvent de ce qui a rapport à l'amour *A.* غیرت *P.* رشک آوری *T.* قسقنمه || La jalousie de sa femme le tourmente beaucoup عیالنک قسقنمسی کمال مرتبه عذاب دروننه باعث اولور

Et des sentimens d'envie qu'excite la gloire, le bonheur d'autrui *A.* غبطة *P.* رشک *T.* کونی || Les victoires de Miltiade excitaient la jalousie de Thémistocle فلانک موفّق اولدیغی غزوات جلیله فلانک دروننده القای رشک وغبطه‌یه بادی اولور ایدی Il y a une ancienne jalousie entre ces deux nations بو ایکی ملتک یکدیگری حقنده غبطهٔ قدیمه وار در Il y a presque toujours de la jalousie entre les gens de même métier همصنعت اولنلر بیننده دائما غبطه وحسد وار در

Et de l'inquiétude qu'une puissance donne à une autre par ses forces *A.* وسوسة ـ القلب وجسان *P.* درون خدشهٔ ـ

اویله طعامنک صوکنده موظفلنک ختامنده du dîner

Issue, signifie figur., succès A. نتیجة P. انجام کار T. ایشکک

نتیجهٔ خیریه یا || صوکی Bonne, mauvaise, heureuse issue

بو قبیحه یا متیمّنه Il faut voir quelle issue aura cette affaire

مصلحت نه نتیجه ویره‌جکنه باقملو در Nous en attendons l'issue نتیجهٔ کاره منتظرز Cela dépend de l'issue de cette guerre فلان کیفیت بو سفرک نتیجه‌سنه متوقفدر On attendait l'issue du combat محاربه‌نک نتیجه‌سنه مترقب ایدیلر

— Et moyen pour sortir d'une affaire A. مهرب — محیص — مفرّ P. گریز — راه وارستگی T. طریق — یول || چیقه‌جق Je ne trouve point d'issue à cette affaire بو خصوصده بر درلو چیقه‌جق یول کوره‌میورم — مهرب بوله‌میورم

ISTHME. Langue de terre qui joint deux terres, et qui sépare deux mers A. مسل بین البرّین P. پیوستگاه دو زمین T. ایکی قره آره‌سنده‌کی دیل || L'isthme de Corinthe کوردس بوغازنده اولان ایکی قره آره‌سنده‌کی دیل

ITEM. Mot Latin dont on se sert dans les comptes, et qui signifie, de plus A. ایضاً P. نیز T. دخی — ینه

ITÉRATIF. Fait plusieurs fois A. مکرّر — متتالی P. چند باره T. بکار آورده — اولان بر قاچ کرّه || Commandemens itératifs تنبیهات مکرره

ITÉRATIVEMENT. Plus d'une fois A. مکرّراً — علی التکرار — بالدفعات — کراراً ومراراً — مرّةً بعد اخری — کرّةً بعد اخری P. چند باره — چند دفعه T. بر قاچ کرّه — دفعات ایله || On l'a sommé itérativement کرّةً بعد اخری دعوت اولنمشدر

ITINÉRAIRE. Mémoire de tous les lieux par où l'on passe pour aller d'un pays à un autre A. فهرس المنازل والمراحل P. راهنامه T. یول دفتری — قوناق دفتری

IVOIRE. On appelle ainsi les dents d'éléphant destinées à être mises en oeuvre A. عاج P. پیلس — پیلسته T. فیل دیشی

IVRAIE ou IVROIE. Espèce de mauvaise herbe qui croît parmi le froment A. زوان — غسق P. زوان T. قره‌موق

IVRE. Qui a le cerveau troublé par les vapeurs de quelque boisson A. سکران P. مست — میزده T. سرخوش || Il est ivre, il chancelle سرخوش اولدیغندن اورجه پوجه یورر — Figur. حرص نام وشان ایله سرمست اولمق || Être ivre d'ambition — de vanité, d'orgueil سرمست می خیلای باطل اولمق — مست می کبر وغرور اولمق

On dit d'un homme qui est ivre au point d'avoir perdu tout sentiment, qu'il est ivre mort A. سکران طافح P. بد — گرست مست — سیه‌مست — مست لا یعقل T. سرخوش کچکین

IVRESSE. État d'une personne ivre A. سکر P. مستی — عالم آب T. سرخوشلق || Il n'est pas encore revenu de son ivresse حال سکرینی هنوز دفع ایده‌مدی — سرخوشلغندن هنوز آرپه صویی سرخوشلغی Ivresse de bière ایپیقلنمدی

Au figuré, on emploie les mots A. بطر — مراح P. سر — سر مستی T. شادمرک — بوطورلق || L'ivresse des passions سر مستئ امراض نفسانیه des grandeurs سر مستئ علوّ واقبال des succès حصول مراداتدن عارض اولمش بطر ومراح Dans l'ivresse du plaisir استیفای حظوظ نفسانیه حالنده عارض de la joie شادمرک حبور ومسرّت اولمش مراح وبطر — نشئهٔ شادمانی اثناسنده حاصل اولمش — اثناسنده حالت بطر

IVROGNE. Qui est sujet à boire avec excès A. مستخمر — شراب — مدمن — شرّیب — مدمن الخمر P. میگسار — سکران T. مستنکاره — مست مدام — آلوده — بکری || Un valet ivrogne بکری بر خدمتکار

IVROGNERIE. Habitude de s'enivrer A. ادمان الشرب P. میگساری — شراب آلودگی T. بکریلک || L'ivrognerie de cet homme mérite punition شو آدمک بکریلکی سزاوار تأدیبدر

JABOT. Espèce de sac que les oiseaux ont sous la gorge A. قانصة pl. قوانص — جریّة — حوصلة P. سنگدان — چینه‌دان T. جودان — طاشلق — قوش قورساغی || Cet oiseau a bien mangé, il a le jabot plein بو قوش چوق یم یدی قورساغی طلو در

JACENT. T. de Palais. Il se dit des biens qui n'ont aucun

IRRUPTION. Entrée subite des ennemis dans une contrée pour la ravager *A.* غارت pl. غارات *P.* تاخت وتالان *T.* چاپول || Grande irruption غارت عظیمه furieuse غارت شدیده soudaine غارت ناگهانی Les ennemis firent une irruption en telle province دشمن فلان مملکتی یا زدهٔ غارت ایتمشدر Ils ruinent tout le pays par de continuelles irruptions غارت متتابع الظهور ایله مملکتی خراب ایدرلر Cette frontière n'a pas de place qui mette le pays à couvert de l'irruption des ennemis بو حدودده مملکتی غارت اعدادن حفظ وصیانته مدار اولهجق بر قلعه یوقدر

ISABELLE. Qui est de couleur mitoyenne entre le blanc et le jaune *A.* ورد الاغبس *P.* زرد پور *T.* قوله || Cheval isabelle رنگ ورد اغبس قوله آت ـ اسب زرد پور Couleur isabelle

ISCHIAGRE. Maladie connue sous le nom de goutte schiatique *A.* وجع العرق النسا *P.* کچوک

ISCHION. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à un des trois os qui forment les os innominés *A.* حرقفة *T.* اوسجه کمیکی باشی

ISCHURIE. T. de Méd. Impossibilité d'uriner *A.* اسر ـ اسر ـ احتباس البول ـ البول *P.* گرفتگیٔ شاشه *T.* سدک طوتقنلغی

ISLAMISME. Nom que prend le mahométisme *A.* دین الاسلام *P.* دین اسلامی *T.* مسلمانلق ـ Il se dit aussi des pays où règne le mahométisme *A.* ممالک اسلامیّة

ISOCÈLE. Il se dit d'un triangle qui a deux côtés égaux *A.* شکل مثلّث متساوی الضلعین *P.* شکل سه کوشهٔ یکسان بدو *T.* ایکی یانی برابر اوچ کوشهلو شکل پهلو

ISOCHRONE. Il se dit en Mécanique des mouvemens qui se font en temps égaux *A.* متّحد الوقت *P.* یکک وقت *T.* بر || Vibrations isochrones نوسان متّحد الوقت وقتده اولان در حال

ISOLER. Séparer du reste, rendre seul *A.* افراد *P.* جدایی آوردن *T.* یالکز قلمق ـ یالکزلتمک || Pour isoler son palais, il a fait abattre toutes les maisons qui y tenaient کندو سراینی افراد ایچون اطرافنده ملاصق اولان بیوتک انعزال ـ استفراد ـ انفراد *A.* S'isoler ـ جملهسنی هدم ایتمشدر *P.* جدا شدن ـ در حال جدایی ماندن *T.* یالکز قالمق || Cet homme trouva moyen de s'isoler au milieu de la Cour ایرلمق ـ سرایدهکی خلقک ایچنده انعزالک طریقنی بولور بر آدمدر

Isolé. *A.* منفرد *P.* در حال جدایی مانده *T.* یالکز قالمش || Cet hôtel est entouré de quatre rues, il est isolé اطراف اربعدسی طریق عامّ ایله محدود اولمش منفرد بر قوناقدر Colonne isolée عمود منفرد ـ On dit figur. Un homme isolé, pour dire, un homme pour qui personne ne s'intéresse *A.* محروم النظر *P.* بیکس *T.* کیمسهسی یوق

ISOPÉRIMÈTRE. T. de Géomet. Il se dit des figures dont les circonférences sont égales *A.* متساوی الدورة || De toutes les figures isopérimètres, le cercle est celle qui a le plus de surface متساوی الدوره اولان اشکالک جملهسندن شکل دائرهنک وسعت سطحی زیاده در

ISRAÉLITE. On appelle ainsi, les descendans d'Israel *A.* اسرائیلی pl. بنی اسرائیل ـ اسرائیلیون ـ ابناء اسرائیل

ISSU. Descendu d'une personne ou d'une race *A.* متولّد ـ متفرّع *P.* زاده *T.* چیقمش ـ طوغمش || De ce mariage sont issus tant d'enfans بو ازدواجدن شو قدر اولاد متولّد اولمشدر Il est issu de la race de... فلاننک عرقندن متفرّعدر du sang des rois عرق ملوکدن ـ عرق ملوک وسلاطین اولاد نددندر d'un père malheureux بر پدر وبیبخت دردمند متفرّعدر de bas lieu اولادنددر عرق سفلیدن ـ عرق اسافل اولادنددر نسب اسافلدن متفرّعدر ـ متولّددر

On appelle, Cousins issus de germain, les enfans de deux cousins germains *A.* ولد الابن الخالة ـ ولد الابن العمّ *P.* زادهٔ عمّزاده *T.* خالهزاده اوغلی ـ عموزاده اوغلی || Il est mon cousin issu de germain بنم زادهٔ عمّزادهمدر ـ بکا زادهٔ عمّزاده در

ISSUE. Lieu par où l'on sort *A.* مخرج pl. مخارج *P.* خروجگاه *T.* چیقهجق یر || Ce logis n'a point d'issue sur le derrière بو مسکنک وراده بر درلو مخرجی یوقدر Il a issue en telle rue فلان زوقاقده مخرجی وار در Il boucha toutes les issues de cette maison بو خانهنک کافهٔ مخارجنی سدّ ایتمشدر Ce château a des issues secrètes بو حصارک مخارج خفیهسی Cette eau n'a point d'issue بو مجرای مائک بر درلو مخرجی یوقدر وار در

On dit, Les issues d'une ville, d'une maison, pour dire, les dehors et les environs *A.* اطراف خارجیّة *P.* پیرامن بیرونی *T.* دیش طرفلر || Cette maison de campagne a de belles issues بو صیفیهنک اطراف خارجیّهسی لطیف واحسندر

À L'ISSUE. À la sortie *A.* فی الختام *P.* در انجام *T.* صوکده || À l'issue du conseil مجلس شورانک ختامنده du sermon

L'irrévocabilité des jugemens de Dieu مقدرات الهیه‌نك واجمهٔ
نسخ والغادن برائتی

IRRÉVOCABLE. Qui ne peut être révoqué *A.* ممتنع النسخ ـ ممتنع الالغا ـ ممتنع الرجوع ـ قطعیّ *P.* رجوع نا پذیر *T.* بوزلمز || Serment irrévocable یمین ممتنع النسخ loi قانون ممتنع الالغا arrêt حکم قطعیْ donation هبهٔ ممتنع الرجوع Les décrets de Dieu sont irrévocables احکام ممتنع الانتساخ ممتنع التغییر در ـ تقدیر ربّانی انتساخدن مبرّا در

IRRÉVOCABLEMENT, adv. *A.* بلا امکان النسخ ـ بلا امکان اللغو ـ بلا رجوع ـ قطعیاً ـ باتّاً *P.* بروجه قطعی *T.* بوزیلمیه‌جق || Cela a été décidé irrévocablement قطعی اولەرق ـ وجهله وجه باتّ قطعی ایله قرار ویرلمشدر

IRRIGATION. Arrosement des terres, par des saignées tirées d'une rivière *A.* سقی بالتبثیق *P.* بفرغر شاداب کردن *T.* صو صواغی آقتمغله صوارمه ou par des rigoles *A.* سقیِ بالمذنب *P.* بفرکن شاداب کردن *T.* صو اریغیله صوارمه || Canaux d'irrigation صو اریغیله صوارمغه مخصوص مجاریْ ما

IRRITABILITÉ. Qualité de ce qui est irritable *A.* طبیعت احتدادیّة ـ استعداد للحدّة *P.* بتیزی گرایش *T.* کسکینلنمکه || L'irritabilité des fibres, des humeurs الیافك واخلاطك میل طبیعتك حدّته استعدادی du caractère حدّته استعدادی

IRRITABLE. Qui s'irrite facilement *A.* سریع الحدّة ـ سریع الاستحداد *P.* زود تیزی پذیر *T.* چاپك کسکینلنور Il ne se dit qu'en cette phrase, Il a le genre nerveux irritable اعصابنده سرعت حدّت وار در

IRRITANT. Terme de Jurisp. Ce qui casse, ce qui annulle *A.* ناسخ *P.* نسخساز *T.* بوزیجی || Décret irritant حکم ناسخ ـ نسخی محتوی حکم

On appelle, Condition irritante, une condition sans laquelle un acte serait nul *A.* شرط واجب

IRRITATION. Terme de Médecine. Action des irritans *A.* احداد *P.* تیز سازی *T.* کسکینلتمه || Ce remède purge par irritation بو دوا احداد طبیعت ایدەرك تنقیه ایدر ـ Il signifie aussi, l'état des parties irritées *A.* حدّت *P.* تیزی *T.* کسکینلك || Les humeurs sont dans une grande irritation اخلاطك حدّتی کمالده در Il ne faut point purger pendant l'irritation des humeurs اخلاطك حدّتی حالنده تنقیه جائز دکلدر

IRRITER. Mettre en colère *A.* اغضاب ـ اسخاط ـ احماش *P.* بخشم آوردن ـ بتنگ آوردن *T.* طارلتمق || N'irritez pas cet homme-là بو آدمی اغضاب ایلمه Nos péchés ont irrité Dieu ذنوب ومعاصیمز تهییج سخط وغضب باری‌یه سبب اولمشدر On vous a irrité contre moi سنی حقمه اغضاب ایتمشلر در ـ Irriter un lion آرسلانی اغضاب ایتمك ـ Et augmenter la colère *A.* احداد الغضب ـ تهییج العرق ـ اشعال النائرة الغضب ـ الغضب *P.* خشمرا تیزتر کردن *T.* طارغنلغی کسکینلتمك || Au lieu d'apaiser sa colère, vous l'irritez encore غضبنی تسکین ایده‌جککه بر قات دخی آتش خشم وغضبنی اخماد ایده‌جککه ـ احداد ایدرسك نو بنو اشعال ایدرسك

Et provoquer, exciter *A.* تحریك ـ تهییج ـ دعوت *P.* تحریك کردن ـ انگیختن *T.* قیندرمق || Les sauces irritent l'appétit طعامك تربیه‌سی تحریك اشتهایی مؤدّیدر اشتها ـ طعامده علاوه اولنان تربیه داعیْ اشتها در ـ Le jambon irrite la soif خنزیر بصدرمه‌سی مهیّج انگیز در Les objets irritent le désir صور مرئیّه داعیْ عطشدر ـ عطشدر داعیْ اشتیاقدر

S'IRRITER. *A.* تغضّب *P.* بتنگ آمدن ـ خشمناك شدن *T.* طارلمق ـ Figur. *A.* هیجان *P.* بجوش وخروش آمدن *T.* دپرنمك ـ دپره‌نوب قینامق || La mer commence à s'irriter دریا جوش وخروشه باشلادی Nos maux s'irritent en vieillissant مبتلا اولدیغمز علل واسقام حال شیخوختده هیجان ایتمکدن خالی دکلدر Son opiniâtreté s'irrite par les obstacles موانع ظهور ایتدکجه عنادی بر قات دخی هیجان ایدر

Il signifie, en termes de Médecine, réveiller la sensibilité d'une partie, d'un organe *A.* احداد ـ ایراث الحدّة *P.* تیزی آوردن *T.* کسکینلتمك || Le vin irrite les fluxions خمر نوازله ایراث حدّت ایدر Les liqueurs fortes irritent la goutte عرق قسمندن اولان اشربهٔ شدیده علّت نقریسك احدادینه باعث اولور Irriter la fièvre, la maladie حمّایه وعلّته ایراث حدّت ایتمك

IRRITÉ. *A.* متغضّب ـ مسخوط *P.* بتنگ آمده ـ خشمناك شده *T.* طارلمش ـ Figur. || La mer irritée *A.* بحر هیّاج *P.* دریای خروشان *T.* دپرنمش دکز Les flots irrités امواج پر اهتیاج

IRRORATION. T. de Chim. et de Méd. Arrosement *A.* سقی *P.* سیراب سازی *T.* صولتمه

un dommage فلانه قبول ایده‌میه‌جک بر تحقیر ایتدی تلافی اولنه‌میه‌جق بر- تعمیر قبول ایتمز بر خسار ایتدی خسار ایتدی

IRRÉPARABLEMENT, adv. *A.* بلا امکان التلافی *P.* بر وجه تعمیر نا پذیر *T.* تعمیر قبول ایتمیه‌جک وجهله

IRRÉPRÉHENSIBLE. Qu'on ne saurait reprendre *A.* برئ من العیب ـ منزّه من اللوم ـ القدح *P.* بری نکوهش نا پذیر *T.* قینانمغه کلمز ـ اوزرینه لکه قونمز || C'est une action irrépréhensible شائبهٔ عیبدن بری بر فعل مستحسندر || Il mène une vie irrépréhensible شائبهٔ قدحدن منزّه طور وصورت دامن عفت وصلاحی لکه دار عیب وملامت ـ ایله کچینور اولمیه‌جق صورت ایله امرار ایام ایدر || Il est irrépréhensible dans ses moeurs, dans ses actions آداب واخلاقی وافعال وحرکاتی لکهٔ لوم وعیبدن منزّهدر

IRRÉPRÉHENSIBLEMENT, adv. *A.* سالماً ـ بریئاً من العیب *P.* بروجه امکان نا پذیر ـ بی امکان نکوهش من الملامة *T.* نکوهش اوزرینه لکه قوندرمیه‌جق وجهله

IRRÉPROCHABLE. À qui on ne peut faire aucun reproche *A.* منزّه ـ منزّه عن التعییر ـ منزّه عن الملامة ـ طاهر الذیل ـ مبرّاء من الذمیمة ـ عن التشنیع *P.* ازربان درازئ عیبجویان *T.* پروزسز ـ لکه‌سز ـ پاکدامن ـ آزاده || La conduite de cet homme est irréprochable شو آدمک سلوک وحرکتی وصمهٔ روش وحرکتی سگ اندازئ لوم ـ ذمیمه‌دن مبرّا در صورت لائمدن آزاده در Sa vie, ses moeurs sont irréprochables هیش وزندگانیسی وآداب واخلاقی واصمهٔ طعن وتشنیعدن ذمایمدن منزّه بر ذات C'est un homme irréprochable منزّهدر دامن عفتی ـ طاهر الذیل بر آدمدر ـ محمود الخصالدر ـ On dit au Palais, آلودهٔ چرک مذمّت اولمامش بر آدمدر qu'un témoin est irréprochable *A.* برئ من وصمة العیب *P.* عیبسز ـ پروزسز *T.* بیعیب

IRRÉPROCHABLEMENT, adv. *A.* بریئاً ـ بریئاً من الذمایم *P.* در حال آزادگی از عیب وقصور *T.* پروزسزجه من القبایح || Cet homme a toujours vécu irréprochablement عیبسز اولدرق ـ شو آدم علی الدوام ذمایم وقبایحدن برئ اولدرق کچندی

IRRÉSISTIBILITÉ. Qualité d'une chose à laquelle on ne peut résister *A.* عدم المقاومة *P.* بی امکانئ مقاومت *T.* طیاندامامزلق

IRRÉSISTIBLE. À quoi on ne peut résister *A.* ممتنع المقاومة *P.* امکان نا پذیر مقاومت *T.* طیانلمز || Charme irrésistible مقاومتی ممتنع بر جاذبه

IRRÉSISTIBLEMENT, adv. *A.* بلا مقاومة ـ من غیر مقاومة *P.* بر وجه مقاومت نا پذیر *T.* طیانمقسزین || Il est entraîné irrésistiblement بلا مقاومة سوق ایتدرلمشدر

IRRÉSOLU. Qui a peine à se résoudre *A.* متردّد الرأی ـ *P.* متذبذب الفکر ـ دو دل *T.* بیقرار رأی ـ قرارسز رأینده || Un homme irrésolu متردّد الرأی بر آدم un caractère irrésolu تذبذب رأی ایله مجبول بر مزاج || Il y a trois jours que je suis irrésolu sur cette affaire بو خصوصده اوچ کوندنبرو متردّد رأیم ـ بر قرار ویره‌میورم ـ بو خصوصده در || Il n'a montré dans cette discussion qu'une raison timide et irrésolue بو مباحثه‌ده عرض رأی جبن وتردّد ایلدی

IRRÉSOLUMENT. D'une manière irrésolue *A.* بتردّد الرأی ـ *P.* بالعدال *T.* ببیقرارای قرارسز اولدرق

IRRÉSOLUTION. État de celui qui ne prend point de résolution *A.* تردّد الرأی ـ تذبذب الرأی ـ حال العدال *P.* دو دلی ـ بیقرارئ ذهن *T.* قرارسزلق || C'est un état fâcheux que celui de l'irrésolution حال عدال وتردّد بر کیفیّت نا مرغوبه در || Il est dans des irrésolutions perpétuelles علی الدوام حالت تذبذب وتردّدده در

IRRÉVÉREMMENT. Avec irrévérence *A.* من ـ من غیر حرمة *P.* غیر تأدّب ـ بی آزرمی ـ بی حرمتی *T.* به بیحرمتی ـ حرمتسزلک ایله

IRRÉVÉRENCE. Manque de révérence *A.* عدم ـ عدم الحرمة *P.* التأدّب ـ بی آزرمی ـ بیحرمتی *T.* حرمتسزلک || Grande irrévérence عظیم حرمتسزلک || Il se fait mille irrévérences dans les églises کلیسا ایچنده قاعدهٔ حرمت وتأدّبه منافی نیچه نیچه حالتلر واقع اولور

IRRÉVÉRENT. Qui est contre le respect que l'on doit à la religion et aux choses saintes *A.* خلاف ـ مغایر التأدّب الادب ـ القانون الاحترام *P.* بیرون از آیین ـ بی ادب ـ بی آزرم *T.* ادب قاعدهٔ احترامدن خارج ـ ادبدن خارج || Être dans une posture irrévérente دأب ادبه مغایر وضع وشکلده اولمق Discours irrévérent خلاف دأب احترام بر کلام || Des manières irrévérentes دأب حرمته مخالف اوضاع واطوار

IRRÉVOCABILITÉ. Qualité de ce qui est irrévocable *A.* عدم القابلیّة الالغا ـ الامکان النسخ *P.* عدم امکان نا پذیرئ *T.* نا پذیرایئ نسخ والغا ـ عملماندگی || بوزیلمامزلق

دوشونلمامش .T بی ملاحظه - بی اندیشه - نیندیشیده .P
ملاحظه‌سز - بلا تفکر سویلنمش کلام || Un propos irréfléchi
Des actions irréfléchies بلا رویّة صدور ایتمش افعال

IRRÉFORMABLE. Qui ne peut être réformé *A.* ممتنع التصحیح
تصحیح اولنه‌میه‌جق *T.* درستی نا پذیر *P.* || Jugement irréformable تصحیح قبول ایده‌میه‌جک بر حکم

IRRÉFRAGABLE. Qui ne peut être contredit *A.* ممتنع التعریض
تعریض *T.* خلاف گویی نا پذیر - تعریض نا پذیر *P.*
تعریض قبول ایتمز - کلده‌فیه‌جک || Témoignage irréfragable تعریض قبول ایده‌میه‌جک شهادت

IRRÉGULARITÉ. Manque de régularité *A.* عدم الانتظام -
عدم الرابطة - اختلاف النظام *P.* نا در برابری *T.* اویغونسزلق
نظامسزلق - رابطه‌سزلق - || Considérez un peu l'irrégularité de sa conduite سلوک وحرکتنده اولان عدم رابطه وانتظامه
بنانک عدم L'irrégularité d'un bâtiment جزئیجه دقت ایله
بر منظومه‌نک عدم رابطه‌سنی d'un poëme انتظامی du pouls اختلاف نظامی - نبضک عدم رابطه‌سی des saisons
اختلالی - فصول اربعه‌نک اختلاف نظامی

IRRÉGULIER. Qui n'est point selon les règles *A.* خلاف القاعدة
خلاف قاعده *P.* بیرون از قاعده *T.* قاعده‌سز || Procédé irrégulier
قاعده بر حرکت

Et qui n'est point conforme à l'ordre ordinaire, établi *A.*
غیر منتظم - مختلف النظام - مخالف النظام
مرتب *P.* بی سامان - نا منتظم *T.* رابطه‌سز - اویغونسز
|| Ce bâtiment est fort irrégulier بر نا منتظم ایله غاینت
Fortifications irregulières استحکامات غیر مرتبه - Pouls بنا در
irrégulier *A.* نبض غیر منتظم *P.* نبض نا دربرابر *T.*
رابطه‌سز نبض

On dit en Grammaire, Verbe irrégulier *A.* فعل سماعی -
فعل غیر قیاسی

IRRÉGULIÈREMENT, adv. *A.* بلا ترتیب - من غیر انتظام
بلا رابطة *P.* نا در برابرانه *T.* رابطه‌سزجه - رابطه‌سز اولەرق
|| Cela est bâti fort irrégulièrement غایت رابطه‌سز بنا اولنمشدر

IRRÉLIGIEUSEMENT. Avec irréligion *A.* علی خلاف داب
الدیانة *P.* نه بر آیین دین *T.* دین مغایر اولەرق داب
|| Il se comporte dans l'église fort irrégulièrement کلیسا ایچنده
داب دیانته مغایر حرکت ایدر

IRRÉLIGIEUX. Contraire à la religion. Il ne se dit guère que des choses *A.* خلاف الدین - مغایر الداب الدیانة *P.*
دینه مغایر *T.* نا سزای آیین دین || Discours irréligieux
داب دینه مغایر بر کلام Action irréligieuse داب دیانته مغایر
خلاف شرط دیانت بر فعل - مخالف وضع وحرکت

IRRÉLIGION. Manque de religion *A.* عدم الدیانة - انعدام
الدیانة - نقصان الایمان *P.* بیدینی *T.* دینسزلق - ایمانسزلق
|| On l'accuse d'irréligion حقنده عدم دیانت تهمتی اسناد
اولنور La débauche, les méchantes compagnies l'ont jeté dans
l'irréligion عیش وعشرت واشرار ایله مجاورتی انعدام
عیش وعشرته مداومت ومجالس ایمانسی مستلزم اولمشدر
ارباب شره مجاورتی تقریبیله عدم دیانته گرفتار اولمشدر

IRRÉMÉDIABLE. A qui on ne peut remédier *A.* متعذر الدوا
ممتنع المداواة *P.* بیدرمان - بیدوا - بی علاج *T.*
ممتنع الدوا || C'est un mal irrémédiable چاره‌سز - علاجسز
بر علتدر - علاج قبول ایتمز بر علتدر || Figur. Une faute
irrémédiable علاجی یوق بر خطا La calomnie cause des
maux irrémédiables غمز وسعایت علاج قبول ایده‌میه‌جک
نیجه اکداری مستلزمدر

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv. *A.* بلا امکان المداواة *P.* بر وجه
نا پذیر علاج *T.* وجهله ایده‌میه‌جک قبول علاج || Les débauches
l'ont ruiné irrémédiablement کثرت عیش وعشرت علاج
قبول ایده‌میه‌جک وجهله خرابیت حالنه بادی اولمشدر

IRRÉMISSIBLE. Qui n'est pas pardonnable *A.* ممتنع العفو
نا قابل عفو - بخشایش نا پذیر - آمرزش نا پذیر *P.* *T.*
عفوه کلمز - باغشلنمز || Faute irrémissible ممتنع العفو جرم
عفوه کلمز نا قابل عفو بر قباحت - Le cas est irrémissible
بر قباحتدر

IRRÉMISSIBLEMENT. Sans rémission, sans miséricorde *A.* بلا امان
بلا عفو - من غیر عفو *P.* ببی امورزش *T.* عفو اولنمیه‌جق
بلا امان مظهر تادیب || Il sera puni irrémissiblement وجهله
اولەجقدر

IRRÉPARABLE. Qui ne se peut réparer *A.* ممتنع التلافی
ممتنع الالتئام - ممتنع التعمیر *P.* تعمیر نا پذیر *T.* بر
|| La perte du temps est تعمیر قبول ایتمز - دخی اله کیرمز
irréparable اضاعت - فوت وقت تلافی قبول ایدر شی دکلدر
ضایع اولان وقت بر دخی - وقت ممکن التلافی دکلدر
تعمیر قبول ایتمز بر C'est une injure irréparable اله کیرمز
Il lui a fait un affront irréparable فلانه التئام شتیمه در

dire, l'adorer *A.* ذكر الاسم الله *P.* نام خدا خواندن *T.* الله تعالينك آدينى اوقومق

On dit aussi, Invoquer une loi, un témoignage, pour dire, les citer en sa faveur بر قانونى وبر كمسنه نك كلامنى على طريق الاشهاد ذكر ايتمك

INVRAISEMBLABLE. Qui n'est pas vraisemblable *A.* غير محتمل دور از ـ نا محتمل *P.* غير ملحوظ ـ بعيد من الاحتمال ـ نا ملحوظ *T.* احتمالى يوق || Ce fait est invraisemblable امر غير محتملدر

INVRAISEMBLANCE. Défaut de vraisemblance *A.* عدم الاحتمال *P.* بى احتمالى *T.* احتمالسزلك || L'invraisemblance de ce récit بو روايتك عدم احتمالى

INVULNÉRABILITÉ. État de ce qui est invulnérable *A.* برائة من التجريح *P.* امكان نا پذيرئ زخمخوارى *T.* يارەلنمامزلق

INVULNÉRABLE. Qui ne peut être blessé *A.* ممتنع التجريح *P.* امكان نا پذير زخمخوارى *T.* يارەلنمز ـ Figur. ممتنع الكلم ـ زخمخورئ زبان || Il est invulnérable aux traits de la médisance سهام لوم وتعييبدن مأموندر ـ لوامدن آزاده در

IOTA. Ce mot s'emploie pour dire, rien *A.* حرف واحد *P.* بر حرف *T.* بر حرف || On a copié cette lettre mot à mot, Il ne manque pas un iota بو مكتوب لفظًا بعد لفظ استنساخ اولنوب بر حرف اكسك دكلدر

IPSO FACTO. Expression Latine. Il se dit de tout ce qui suit infailliblement de quelque chose *A.* من نفس فعله || Celui qui frappe un prêtre, est excommunié ipso facto بر راهبى ضرب ايدن كمسنه من نفس فعله مظهر لعنت اولمش اولور

IRASCIBLE. Il ne se dit qu'en ces phrases, L'appétit irascible, la faculté irascible, qui signifient, la faculté par laquelle l'ame se porte à surmonter les difficultés qu'elle rencontre à la poursuite du bien ou à la fuite du mal *A.* قوت غضبية

IRIS. V. Arc-en-ciel.

IRIS. Plante médicinale *A.* سوسن ازرق *P.* سوسن آسمانگون *T.* موسن چيچكى ـ كوك سوسن ـ Sa racine s'appelle *A.* قرمة الطيب *P.* ايرسا *T.* منكشه كوكى ـ Poudre d'iris. Une poudre de senteur faite de la racine d'iris *A.* سفوف القرمة الطيب *P.* ايرسا بيخ سفوف *T.* منكشه كوكى سفوفى

On appelle aussi Iris, la partie colorée de l'oeil qui environne la prunelle *A.* دائرة البؤبؤ *P.* حلقهٔ سردمك چشم *T.* كوزببكى دائره سى

IRONIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on dit, par plaisanterie, le contraire de ce qu'on veut entendre *A.* هزل ـ هزالة || Ironie heureuse هزل لطيف Tout ce discours n'est qu'une ironie بو مقاله بسبتون بر هزالەدر

IRONIQUE. Où il y a de l'ironie *A.* هزلى || Discours ironique كلام هزل آميز

IRONIQUEMENT. Par ironie *A.* هزلاً ـ على صورة الهزل ـ على طريق الهزل ـ || Il a dit cela ironiquement بو كلامى على طريق الهزل سويلدى

IRRADIATION. Émission des rayons d'un corps lumineux *A.* تقضب الاشعة *P.* شعشعه گسترى *T.* پارلديمك چكيلوب اوزانمسى || Dès que le soleil se lève, il se fait une irradiation dans l'horizon شمسك طلوعى عقيبنده تقضب اشعه اطراق افقدك مجموعنه ظاهر اولور

IRRAISONNABLE. Qui n'est pas doué de raison *A.* معدوم العقل *P.* بيهوش *T.* عقلسز || Animal irraisonnable حيوان معدوم العقل

IRRÉCONCILIABLE. Qui ne peut se réconcilier *A.* متعذر الاصلاح ـ ممتنع الالتئام ـ ممتنع التاليف *P.* نا پذيرا اصلاح ـ نا اصلاح قبول ايتمز ـ بارشلمز *T.* آشتى نا پذير ـ ممكن ائتلاف || Ce sont des ennemis irréconciliables بينلرنده تاليف قبول ايدەميەجك ـ ايدەميەجك عداوت واز در صورت ايلە برى برلرينه دشمندرلر Haine irréconciliable احتمال اصلاحى ـ ممكن الاصلاح اولميان بغض وعدوان محال

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv. *A.* من غير قبول الاصلاح ـ من غير قبول التاليف *P.* بر وجه آشتى نا پذير *T.* بارشيلەميەجق فيما بعد صورت ايلە || Ils ont rompu irréconciliablement بينلرنده تاليف قبول ايدەميەجك صورت ايلە قطع رشتهٔ محبت ايتمشلر در Ils sont brouillés irréconciliablement بينلرى قابل اصلاح والتئام اولميەجق وجهلە منازعه ايتمشلر در بارشيلەميەجق وجهلە ـ

IRRÉCUSABLE. Qui ne peut être récusé *A.* ممتنع الجرح ـ ممتنع الرد *P.* جرح نا پذير *T.* امكان نا پذير جرح اولنەميەجق ـ جرحى نا ممكن ـ جرحى ممكن دكل || Juge, témoin irrécusable قاضى وشاهد ممتنع الجرح témoignage شهادت

IRRÉFLÉCHI. Qui n'est pas réfléchi *A.* غير متفكر ـ بلا رويه

l'amitié sont inviolables شروط محبت نقض واخلافدن برى
اولملو در Il lui a juré une fidélité inviolable اخلافدن برى
صداقتده مداوم اولهجغنی آند ويمين ايله تعهد ايلدى
C'est une coutume, une loi inviolable parmi ces peuples فلان
C'est un عادت وقانون بو ملتلر عندنده ممتنع الاخلافدر
homme dont la parole est inviolable شائبهٔ اخلافدن برى
وثاقت وعد ايله معروف بر آدمدر
Un asyle inviolable *A.* مأمن ـ مأمن مصون عن التعرض
طوقنلمز *T.* ازادهٔ دست تعرض جاى امان *P.* مقطوع القدم
بر صيغنهجق ير

INVIOLABLEMENT. D'une manière inviolable *A.* بلا اخلاف
بوزلميهجق *T.* با وجه شكستى نا پذير *P.* من غير تخلف ـ
Ce qu'il a une fois promis, il le tient inviolablement || وجهله
بر كره وعد ايلديكى شيئى من غير تخلف اجرا ايدر

INVISIBILITÉ. État de ce qui est invisible *A.* غياب عن
پنهانى از *P.* عدم المشهودية ـ اختفاء من النظر ـ الابصار
L'invisibilité des ato- || كورنمازلك *T.* نا مشهودى ـ ديده
mes ارواحك عدم مشهوديتى des esprits ذراتك بصردن غيابى

INVISIBLE. Qui ne peut être vu *A.* غير مشهود ـ غير مرئى
خفى من النظر ـ غايب عن الابصار ـ غير معاين ـ *P.*
Les Anges, les esprits sont || كورنمز *T.* نا مشهود ـ نديدنى
invisibles ملايك وارواح خفى من النظر در Dieu est le créa-
teur des choses visibles et invisibles جناب حق خالق
مشهودات وغير مشهوداتدر

Figur. *A.* غايب *P.* غايب *T.* نا بود ونا پيدا ـ نا بديد
Il était là tout à l'heure, il est devenu invisible || اولمش
شمدى آنده ـ الى الآن آنده ايكن نا گاه غايب اولمشدر
Je tenais cette montre dans mes mains, ايكن نا بديد اولمشدر
elle était tout à l'heure sur cette table, elle est devenue
invisible بو ساعت المده ايدى الى الآن پيشتختهدنك
On dit aussi d'une ـ اوزرنده ايكن نا بود ونا پيدا اولمشدر
personne qu'on ne saurait trouver, quoiqu'on la cherche, qu'elle
est invisible ـ نا بود ونا پيدا اولدى ـ غايب اولمشدر
ميدانده يوق

INVISIBLEMENT. D'une manière invisible *A.* لا عن ـ لا مرئيا
ـ كورنمكسزين *T.* نا بديدانه *P.* من غير معاينة ـ عيان
Le corps de Notre-Seigneur Jésus-Christ est || بللو اولميهرق
réellement, quoiqu'invisiblement, sous les espèces sacramentel-
les جسم مبارك حضرت عيسى مظهر قدسيت اولمش خبز
وخمر ايچنده مرئيا دكل ايسه ده فعلا وحقيقة موجود در

INVITATION. V. Inviter || Invitation à un festin ضيافته دعوت
à une noce دوكونه دعوت ـ سوره دعوت Recevoir, accep-
ter une invitation دعوتى قبول ـ دعوته اجابت ايتمك
Le Grand Maître des cérémonies va faire l'invitation ايتمك
au Parlement باش تشريفاتجى پارلامنتو دعوتنه كيدر

INVITER. Prier de se trouver, d'assister à ... *A.* دعوت *P.*
طعامه دعوت Inviter à dîner || دعوت ايتمك *T.* خواندن
Il ne se trouva || دوكونه دعوت ايتمك aux noces ايتمك
pas à l'assemblée, parce qu'on ne l'avait pas invité دعوت
اولنمديغندن مجلسده بولنمدى ـ Figur. || Le beau temps
nous invite à la promenade لطافت هوا بزى مسيرهيه دعوت
La raison, le devoir, l'honneur vous invite à faire cette ايدر
démarche قانون عقل وواجبهٔ ذمت وعرض وناموس سنى
بو حركته داعيدر

Invité. *A.* مدعو *P.* خوانده *T.* دعوت اولنمش

INVOCATION. V. Invoquer.

INVOLONTAIRE. Qui se fait sans le consentement de la vo-
lonté *A.* خلاف ما يراد ـ غير اختيارى ـ كرهى ـ قسرى *P.*
Toutes les actions vitales sont || استيمدرك دكل *T.* نا خواه
involontaires اعمال حيوانيهنك مجموعى غير اختياريدر
Acte involontaire فعل غير اختيارى Mouvement حركت غير
حركت قسريه ـ اختيارى

INVOLONTAIREMENT. Adv. *A.* من غير اختيار ـ لا عن اختيار
استميرك *T.* بناخواهى ـ بخلاف دلخواه ـ نا خواه *P.* كرها ـ

INVOLUTION. Terme de Palais. Assemblage d'embarras, de
difficultés *A.* زحام *P.* انبوهى *T.* ييغندى || Involution de
procédures مرافعهلر ييغنديسى ـ زحام مرافعات

INVOQUER. Invoquer à son secours une puissance divine ou
surnaturelle *A.* استغاثة ـ استدعاء العون ـ استعانة *P.* ياورى
خواستن ـ استدعاى ياري ـ طلبيدن مددرسى *T.* استمك || Invoquer
Dieu à son aide جناب خير الناصريندن استدعاى عون
ـ اعزه كرامدن استغاثه ايتمك les Saints ومدد ايتمك
ارواح طيبهٔ اولياء اللهدن رجاى مددرسى واعانت ايتمك
Invoquer les démons *A.* عزم على الشياطين *P.* ديوانسرا
شيطانلرى دعوت ايتمك *T.* خواندن
On dit en termes de l'Écriture, Invoquer le nom de Dieu, pour

INVERSION. T. de Grammaire. Changement de l'ordre direct dans lequel les mots sont ordinairement rangés dans le discours *A.* انقلاب السياق الكلام

INVESTIGATEUR. Celui qui fait des recherches suivies sur quelque objet *A.* مستقصي *P.* پژوهنده *T.* آراشدريجى ‖ Investigateur des secrets de la nature مستقصیٔ خفایای قدرت

INVESTIGATION. Recherche suivie sur quelque objet *A.* استقصا - استفحاص *P.* پژوهش *T.* آراشدرمه ‖ L'investigation de la vérité استقصای حقیقت حال

INVESTIR. Donner avec de certaines formalités le titre d'un fief et la faculté de le posséder *A.* تقلید التشریفات-الرتبة *P.* توجیه تشریفاتنی احسان *T.* احسان پایژه کردن ‖ L'Empereur l'a investi de ce Duché فلان دوقه‌لغک تشریفات تقلیدی جانب ایمپراطوریدن کندویه احسان توجیهی تشریفاتی - اولندی ایتمک

Il signifie aussi, entourer une place de troupes de tous côtés *A.* حصر - احاطة - تکنیف *P.* پیرامن بستن *T.* قوشاتمق ‖ Il investit la place avec trois mille chevaux اوچ بیک سواری عسکر ایله قلعه‌یی اطرافی چویروب قوشاتمق - L'armée ennemie pouvait être investie دشمن اردوسی قوشاتدی حصر واحاطه اولنمق ممکن ایدی

Investi. *A.* محاط - محصور *P.* پیرامنش بسته *T.* اطرافی قوشادلمش

INVESTISSEMENT. Action d'investir une place pour l'assiéger *A.* محاصرة - حصر *P.* پیرامن پستگی *T.* قوشاتمه ‖ L'investissement de la place a été fait promptement et à propos قلعه‌نک محاصره‌سی - حصری سرعت ایله وتمام وقتنده اولمشدر سریعاً ووقتنده اولدی

INVESTITURE. L'acte par lequel le seigneur dominant investit d'un fief son vassal *A.* منشور التقلید الرتبة *P.* برليغ *T.* توجیه رتبه براتی پایژه ‖ Donner l'investiture d'un Duché دوقه‌لق رتبه‌سی تشریفاتنک تقلیدینه دائر برات ویرمک

INVÉTÉRER. Devenir vieux. Il ne se dit que des maladies et des mauvaises habitudes *A.* ازمان - اسنان *P.* کهنه سال شدن *T.* سالی گشتن - اسکیمک - ییللنمق ‖ Il ne faut pas laisser invétérer les maladies ازمان امراض جائز دکلدر Les maux qu'on laisse invétérer sont plus difficiles à guérir que les autres طول مدت ترک واهمال اولنمغله مسنون ومزمن اولمش علل وامراض سائرلردن زیاده عسیر الدوا در Cette maladie est si fort invétérée, qu'elle est devenue incurable بو علت شول مرتبه‌ده ییلنمشدر که فیما بعد قابل علاج دکلدر Une mauvaise coutume qu'on a laissé invétérer ازمانی جواز بغض عتیق Une haine invétérée ویرلمش بر عادت ردیئه ومزمن

Invétéré. *A.* عتیق - مسنون - مزمن *P.* کهن سال - سالی *T.* دیرین - اسکیمش - ییللنمش -

INVINCIBLE. Qui ne peut être vaincu *A.* ممتنع القهر - منصور اللواء دائما - بریٔ من المغلوبیة *P.* شکستی نا پذیر *T.* یکلمز - ناقابل مغلوبیت ‖ Ce prince est invincible بو پادشاه دائما منصور اللوا در - شائبهٔ قهر ومغلوبیتدن بریٔ Armée invincible عسکر - ممتنع القهر بر عسکر بر پادشاهدر ظفر رهبر

Et qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع - ممتنع الغلبة *P.* امکان نا پذیر شکستی - نا قابل دفع ‖ Courage invincible جلادت ممتنع - غلبه‌سی نا قابل جلادت وشجاعت obstacle دفعی محال مانع قوی opiniâtreté دفعی نا ممکن عناد اکید القهر

Et qui ne saurait être réfuté *A.* ممتنع الاعتراض - ممتنع *P.* نا قابل اعتراض *T.* قارشولیه‌جق سوز کوتورمز ‖ الجرح اعتراض Argument invincible برهان ممتنع الاعتراض raison قبول ایتمز بر علت

INVINCIBLEMENT. D'une manière à laquelle on ne peut résister *A.* بلا جرح - بلا اعتراض - بلا تعریض *P.* بی *T.* قارشولنمیه‌جق وجهله اعتراض ‖ Cette raison-là prouve invinciblement ce que j'avance بو علت سرد ایلدیکم کلامی جرح وتعریض قبول ایده‌میه‌جک وجهله اثبات ایدر

INVIOLABILITÉ. Qualité de ce qui est inviolable *A.* برائة من النقض - الاخلاف *P.* شکستی نا پذیرایی *T.* بوزلمامزلق ‖ L'inviolabilité des sermens, du droit des gens یمینلرک وحقوق مللک نقض واخلافدن براتی

INVIOLABLE. Qu'on ne doit jamais violer *A.* ممتنع النقض - ممتنع الاخلاف - بریٔ من النقض *P.* شکستی نا پذیر *T.* بوزلمز - بوزلمغد کلمز ‖ Les sermens et les voeux sont inviolables یمینلر ونذرلر نقض واخلافی ممتنع احوالدندر Le droit des gens est un droit inviolable حقوق ملل نقض واخلاف قبول ایتمز امور واجبة الرعایه‌دندر Les droits de

دفترك ترتيبنده Il s'est trouvé à l'inventaire ثبت وقيد ايتمك
دفترك حاضر بولندى Il faut représenter l'inventaire en Justice
بر حضور شرعده ابرازى اقتضا ايدر Remplir un inventaire
قپانمق ـ دفترى ختم ايتمك clore دفترى طولدرمق

Il se dit aussi de la vente publique des meubles qui sont contenus dans un inventaire. V. Encan. — Inventaire de production, signifie, en termes de Pratique, le dénombrement des pièces qu'on produit en un procès *A.* دفتر الاوراق الدعوى || Dresser un inventaire دعوانك اوراقى دفترينى ترتيب ايتمك

INVENTER. Trouver quelque chose de nouveau par la force de son esprit *A.* ايجاد ـ ابداع ـ اختراع *P.* ازسر نو پيدا
كردن *T.* يكيدن چيقارمق || Inventer un art, une science, une
mode, un jeu, un instrument بر فنى وبر علمى وبر رسم
جديدى وبر ملعبه‌يى وبر آلتى اختراع ايتمك Celui
qui a inventé la poudre à canon, la thériaque باروت سياهى
فنّ طباعتك موجدى l'imprimerie وترياقى ايجاد ايدن
Il l'a inventé le premier بو شيئك موجد اوّليدر Ce poète
invente bien بو شاعر حسن ولطافت ايله ابداع معانى
بر نوع خباثت اختراع ايتمك Inventer une malice ايدر
Cela n'a pas été inventé tout d'un coup دفعةً اختراع اولنمش
شى دكلدر

Et supposer, controuver *A.* اختلاق ـ خلق *P.* از سر خود
كندو باشندن ـ اصلى يوقدن دوزمك *T.* پيدا كردن
فلان كشى C'est un menteur, il a inventé cela || چيقارمق
لا عن كذابدر بونى اختلاق ايلدى Ce fait est inventé
اصلى يوقدن دوزمه بر ـ اصل خلق اولنمش بر مادّه در
ـ بر كذب اختلاق ايتمك Inventer une fausseté مادّه در
اختلاق افك وافترا ايتمك une calomnie بر بهتان چيقارمق

Inventé. *A.* مخترع ـ مستبدع *P.* ازنو پيدا ـ ايجاد كرده
كرده *T.* يكيدن چيقارلمش

INVENTEUR. Celui qui invente *A.* موجد ـ مبدع ـ مخترع
P. از نو پيدا كننده *T.* يكيدن چيقاران || L'inventeur de
l'imprimerie فنّ طباعتك موجدى de l'art d'écrire فنّ
موجد الفاظ كتابتك مبدعى Inventeur de nouveaux mots
مولّد الفاظ جديده ـ جديده Il est l'inventeur de cette calomnie
بو افترانك خلّاق وموجدى فلاندر

INVENTIF. Qui a le génie, le talent d'inventer *A.* موجد ||
Homme inventif عقل موجد صاحبى آدم esprit عقل موجد

Une imagination fort inventive كثير الايجاد بر قوّت متخيّله

INVENTION. Faculté d'inventer, ou disposition de l'esprit à
inventer *A.* قوّت اختراعيّة *P.* طبيعت اختراعيّة ـ قوّت
يكيدن چيقارمنك *T.* طبيعت ايجاد كارى ـ ايجاد سازى
بو شاعرك || Ce poète, ce peintre n'a point d'invention قوّتى
وبو مصوّرك قوّت اختراعيه‌سى يوقدر est plein d'invention
قوّت اختراعيّه‌سنده وسعت ـ طبيعت اختراعيّه‌سى چوقدر
قطيعه وار در L'invention est une des parties de la Rhétorique
قوّت اختراعيّه فنّ بيانك بر جزئيدر

Il se prend aussi pour l'action d'inventer, et pour la chose
inventée *A.* اختراع *P.* نو پيدايى ـ ايجاد سازى *T.* يكيدن
چيقارمه *A.* مخترع pl. مخترعات *P.* نو پيدا ـ ايجاد كرده
T. يكيدن چيقمش ـ يكى چيقمه || Depuis l'invention de l'im-
primerie, de la boussole, du thermomètre فنّ طباعتك
وپوصله‌نك وميزان حرارت هوانك اختراعندبرو Il est
fertile en inventions كثير الاختراعات بر آدمدر Une heureuse
invention مخترعات حسنه‌دن بر شى diabolique اختراع
شيطانى

INVENTORIER. Mettre dans un inventaire *A.* ثبت فى الدفتر
P. در اواره نوشتن *T.* دفترده قيد ايتمك ـ دفتر ايتمك
|| Inventorier les meubles d'une maison متاع بيتى دفترده قيد
بو كتابلر دفترده قيد On a inventorié ces livres ايتمك
بو كتابلرى دفتر ايتديلر ـ اولندى

Inventorié. *A.* مقيّد فى الدفتر *P.* در اواره نوشته *T.*
دفتر اولمش ـ دفترده قيد اولنمش

INVERSE. T. de Logique. Il se dit d'une proposition qui résulte d'un échange de fonctions entre le sujet et l'attribut d'une proposition quelconque qu'ils conçoivent comme directe *A.* عكس
القضيّة || Tous les méchants sont fous, est la proposition inverse
de Tous les fous sont méchants كلّ شرير مجنون قضيّه‌سى
كلّ مجنون شرير قضيّه‌سنك عكسيدر

Il se dit en Physique, pour exprimer l'état actuel ou la loi de variation d'une chose qui augmente ou qui diminue, à mesure qu'une autre dont elle dépendait, qui lui est comparée, augmente ou diminue *A.* قياس عكسىّ ـ قياس بالعكس ||
L'intensité de la lumière est en raison inverse des carrés de la
distance du corps lumineux ضيانك قوّتى جسم مضيئنك
مسافه‌سنده واقع اشكال مربّعلره نظراً قياس عكسى اوزره در

اولان ضابطان ونفرات

Il signifie, en termes de Jurispr., qui n'a pas les qualités requises par la loi pour produire son effet *A.* غير ـ غير معتبر || اعتبارسز *T.* بى اعتبار ـ نا درست *P.* باطل ـ صحيح معتبر اولميان ـ سند غير صحيح ـ سند باطل Acte invalide سند Ce qui rend le mariage invalide, c'est le défaut d'une condition essentielle امر نكاح شروط لازمه‌نك بريسى ناقص باطلدر ـ اولنجه غير صحيحدر Cette donation est nulle et invalide معتبر دكلدر ـ بو هبه ملغا وباطلدر

INVALIDEMENT. Sans validité *A.* باطلا ـ من غير اعتبار *P.* معتبر اولميه‌جق صورت ايله *T.* وبى اعتبارى ـ بنا درستى || Un mineur ne peut contracter qu'invalidement بر صغير باطلا معتبر اولميه‌جق صورت ايله عقد ـ عقد سند ايده بيلور سند ايدر

INVALIDER. Terme de Jurisp. Rendre invalide *A.* ابطال *P.* ساختن حملمانده *T.* بوزمق || Son second testament a invalidé le premier مؤخر تاريخ ايله ايتديكى وصيتنامه مقدمكينى ابطال ايتمش اولدى Le mariage d'un tel a invalidé la donation qu'il avait faite فلانك نكاحى مقدما ايلديكى هبه‌نك ابطالنى ايجاب ايلدى Le défaut de cette formalité a invalidé l'acte فلان رسم وقاعده‌نك تركى سندك ابطالنه بادى اولمشدر Qu'avez-vous à dire pour invalider cet acte? بو سندك ابطالنى ايجاب ايده‌جك ديه‌جككز بر شئ وارميدر

INVALIDÉ. *A.* باطل *P.* ابطال كرده ـ دملمانده شده *T.* بوزلمش

INVALIDITÉ. Manque de validité *A.* عدم ـ عدم الاعتبار اعتبارسزلق *T.* بى اعتبارى ـ نا درستى *P.* بطلان ـ الصحة || On lui a fait voir l'invalidité de ses procédures ايتديكى دعوانك بطلانى كندوسنه بيان اولندى L'invalidité d'un contrat, d'un mariage مقاوله حجتنك ونكاحك عدم صحتى

INVARIABLE. Qui ne change point *A.* ممتنع التغيّر ـ لا يتغيّر برئ من الاختلاف ـ ممتنع الاختلاف ـ ممتنع التحوّل ـ دونمز ـ دكشمز *T.* بى تغير ـ ديگر گونى نا پذير *P.* والتغيّر بر || Être invariable dans ses promesses, dans ses résolutions كمسنه مواعيد وتصميماتنده تغيّردن برئ اولمق Règle invariable قاعدهٔ لا يتغيّر Le cours invariable des astres سير كواكب عديم الاختلاف L'ordre invariable des saisons فصول

اربعه‌نك نظام ممتنع التغيّرى

INVARIABLEMENT. adv. *A.* بلا تخلّف ـ من غير تغيّر *P.* بى ديگر گونى *T.* دونمكسزين ـ دكشمكسزين || Il est invariablement attaché à son devoir بلا تخلّف خدمتنه مداومدر

INVARIABILITÉ. Qualité de ce qui est invariable *A.* عدم التغيّر ـ عدم التحوّل ـ عدم الاختلاف *P.* بى ـ بى ديگر گونى *T.* دونمامزلك ـ دكشمامزلك || L'invariabilité de ses principes اتخاذ ايلديكى اصولك عدم تغيّرى

INVASION. Action violente par laquelle on s'empare d'un pays regardé comme ennemi *A.* استيلا *T.* بصوب ضبط ايتمه || L'invasion de la Chine par les Tartares قوم تاتارك ممالك چينه استيلاسى Grande invasion استيلاى عظيم subite استيلاى ناگهظهور ـ ناگهانى Les fréquentes invasions des Tartares قوم تاتارك متتابع الظهور اولان استيلالرى

INVECTIVE. Discours injurieux *A.* لعن ـ سبّ *P.* نفرين *T.* سوكمه || Sanglante, longue invective لعن شديد ومديد Se répandre en invectives لعن ونفرينه بوشانمق Vomir des invectives contre quelqu'un بر كمسنه فلانك عليهنه آغزندن سبّ ونفرين پوشكرمك Il s'emporte toujours en invectives هيجان غضب ايله دائماً ومستمراً لعن ونفريندن خالى دكلدر Les invectives ne sont permises que contre les vices مساوى ومثالبدن غيرى شيئه لعن ونفرين جائز دكلدر

INVECTIVER. Dire des invectives *A.* لعن ـ سبّ *P.* نفرين دادن *T.* سوكمك || Invectiver contre le vice مثالبه سبّ ولعن ايتمك contre quelqu'un فلانك عليهنه سبّ ولعنى حاوى كلمات تفوّه ايتمك

INVENDABLE. Qu'on ne peut pas vendre *A.* متعذّر البيع *P.* نفروختنى ـ فروخت نا پذير *T.* صاتلمز || Ces marchandises sont invendables بو ماللر متعذّر البيعدر ـ بيع وفروخت اولنمز

INVENDU. Qui n'a pas été vendu *A.* غير مبيوع *P.* نا فروخت *T.* صاتلمامش || Marchandises invendues صاتلمامش اموال

INVENTAIRE. État, dénombrement par écrit *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* انگاره ـ اواره *T.* دفتر || Faire un inventaire des biens, des meubles, des marchandises de quelqu'un بر كمسنه‌نك اموالى واثاث بيتى وتجارته متعلّق مالنك دفترينى ترتيب ايتمك Mettre, coucher dans l'inventaire دفترده

صاپلمه‌دن کلمه .T نا براه آمده

Il se dit aussi de celui qui s'introduit dans quelque charge sans droit, et sans être légitimement appelé .A دخيل بلا استحقاق .T يولسز صوقلمش || Il s'est intrus dans cette charge, dans cette tutelle, dans cette gestion بو منصبده وبو امر وصايتده وبو خصوصك تدبير واداره‌سنده دخيل بلا استحقاقدر

INTUITIF. Il ne se dit qu'en cette phrase, La vision intuitive de Dieu, pour dire, la vision de Dieu telle que les bienheureux l'ont dans le ciel .A طلعة الوجه الله

INTUITION. Il se dit de la vision claire des bienheureux à l'égard de Dieu .A سعادة الطلعة الوجه الله

INTUITIVEMENT. D'une vision intuitive .A طلعة الوجه الله بالمعاينه || Voir Dieu intuitivement بالمعاينة طلعت وجه الله ايله مظهر سعادت اولمق

INTUMESCENCE. Action par laquelle une chose s'enfle .A نتو .P بر جستگی .T تومرب طوملمه ـ قبارمه || L'intumescence des chaires اتلرك تومرب طوملمسى ـ نتو لحوم

INTUS-SUSCEPTION. Action par laquelle les plantes attirent à elles la sève qui sert à leur accroissement .A جريان ـ ايتدام .T درخت بر خود آب كشيدن .P الماء فى النباتات || Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception اغاجه صويك يوريمسى نباتات على وجه الايتدام بسلنوب نباتات قسمى ايچلرينه صويك يوريمسيله ـ نشو ونما بولور بسلنور

INUSITÉ. Qui n'est point usité .A غير مألوف ـ غير معتاد .P نا معتاد .T عادت اولمامش || Jusqu'ici cela était inusité بو آنه قدر نا معتاد بر شئ ايدى C'était une chose inusitée parmi nous بينمزده عادت اولمامش بر شئ ايدى || Mot inusité .A لفظ غير مستعمل .P سخن نا مستعمل .T قوللنلمز سوز Une façon de parler inusitée تعبير غير مستعمل

INUTILE. Qui ne produit aucune utilité, qui ne sert à rien .A عبث ـ لاطايل ـ عديم النفع ـ عديم الفايدة .P بى سود .T بيفايده ـ فائده‌سز ـ نافله || Travail inutile سعى بيفايده peine عبث ـ تعب ـ زحمت فايده‌سز précaution احتياط Paroles inutiles بيفايده عبث سوزلر ـ كلمات لا طايل efforts كوشش بيفايده souhaits اشتياقات عبثيه regrets تأسفات لا طايل Un homme inutile à tout هر شيئده عديم الفايده بر آدم

Et dont on ne se sert pas .A مهمل pl. مهملات ـ عديم اللزوم .P بيهوده ـ .T بيلوروم ـ ايشه يرامز ـ لزومسز || Des meubles inutiles مهمل متاع بيت

On dit, Laisser quelqu'un inutile, pour dire, ne pas employer ses talens .A ترك فى العطلة ـ ترك فى الفراغ عن العمل .P عملمانده گذاشتن ـ بيكار گذاشتن .T بوش براقمق || C'est un homme qu'il ne faut pas laisser inutile بوش براقلەجق آدم دكلدر

INUTILEMENT. Sans utilité .A بلا نفع ـ بلا طايل ـ بلا ـ بلا فايدة ـ بلا ثمرة .P بى سود ـ بيهوده .T عبث يره ـ نافله يره ـ فايده‌سز اولدرق || Il a travaillé inutilement عبث يره چالشدى ـ ثمره سعى ايلدى Se fatiguer inutilement بلا فايده ارتكاب مشقت ايتمك Ce serait inutilement que vous feriez cette démarche بومقوله حركته ابتدارك نافله در ـ بلا فايده در

INUTILITÉ. Manque d'utilité .A عدم النفع ـ عدم الفايدة .P بى سودى ـ بيهودگى .T فايده‌سزلك || On a reconnu l'inutilité de cette machine بو آلتك فايده‌سزلكى محقق بو آلت عديم النفع اولديغى آكلاشلدى ـ اولمشدر Il s'est retiré voyant l'inutilité de ses soins, de ses peines بذل ايلديكى سعى وهمت منتج فايده اولميه‌جغنى كورنجه كف يد ايلدى

Et défaut d'emploi .A العدل خلوعن ـ متروكية عن العمل .P عملماندگى ـ حال بيكارى .T قالمقلق بوش || C'est un homme qu'on laisse dans l'inutilité عملدن بوش براقلمش خالى ترك اولنمش آدمدر ـ بر آدمدر

INUTILITÉS. Choses inutiles, superflues .A pl. عبثيات ـ pl. لغويات عبث ـ بوش شيئلر .T چيزهاى بيهوده .P حشويات .pl ـ لغويات || Un discours rempli d'inutilités شيئلر ايله طولو عبارتدن عبارت بر مقاله

INVAINCU. Qui n'a point été vaincu .A غير مغلوب .P نا جريده ـ مغلوب .T يكلمامش

INVALIDE. Infirme, qui ne saurait travailler ni gagner sa vie .A معلول pl. معلولين ـ سقيم pl. سقام ـ سقيم المزاج .P بيمار ـ حال عملمانده .T سقط || Les mendians tant valides qu'invalides كرك صحيح المزاج وكرك سقيم المزاج اولان كرك صاغ وكرك سقط اولان ديلنجيلر ـ سائللر Les officiers, les soldats invalides عسكرى زمره‌سندن معلول وعملمانده

INTRIGUER. Embarrasser *A.* ایراث الغائلة *P.* دغدغهٔ خاطر || دغدغه ویرمك ـ صیقندی ویرمك *T.* آوردن || Je l'ai bien intrigué par certaines choses que je lui ai dites دیدیکم بعض صحبتلر ایله ذهننه خیلی دغدغه ویردم

INTRIGUER, au neutre. Faire des intrigues *A.* اعمال الدسایس *P.* دسیسه‌کاری نمودن *T.* ایش قارشدرمق || Cet homme intrigue continuellement کار ـ لا ینقطع اعمال دسایس ایدر ویپیشه‌سی دسیسه وفساد در

s'INTRIGUER. Se donner de la peine et du soin, pour faire réussir une affaire *A.* سعی ـ همت *P.* ورزش نمودن *T.* چالشمق || Il s'est bien intrigué pour parvenir à son but ـ مرامنه واصل اولمق ایچون کوزل سعی وهمت ایلدی

On dit, qu'un homme s'intrigue partout, pour dire, qu'il se fourre partout صوقلغان آدمدر ـ هر طرفه صوقلور بر آدمدر

INTRINSÈQUE. Qui est au-dedans de quelque chose, et qui lui est propre et essentiel *A.* ذاتی || Qualités, propriétés intrinsèques خصایل وخصایص ذاتیه Bonté intrinsèque جودت ذاتیه

On dit, La valeur intrinsèque d'une pièce de monnaie درهمك اصلیه‌سی ـ قیمت ذاتیه‌سی

INTRINSÈQUEMENT. adv. *A.* فی حد ذاته ـ ذاتا || Cela est bon intrinsèquement بو شی فی حد ذاته احسندر

INTRODUCTEUR. Qui introduit *A.* سایق الی الداخل ـ موصل فی الداخل *T.* ایچنه کوتورن || Je serai votre introducteur اول طرفه ایصال ایچون سایقك بن اولورم ـ سنی اول طرفه سوق ایده‌جك بنم

INTRODUCTEUR des ambassadeurs *A.* رئیس الحجاب السلطان *P.* بارداد *T.* قپوجیلر کتخداسی

INTRODUCTIF. Terme de Jurisp. Ce qui introduit. Il se dit du premier exploit par lequel on commence une procédure *A.* فاتحة الامر *P.* سرآغاز کار *T.* ایشك باشلانغیجی || Requête introductive فاتحه الامر اولمق اوزره تقدیم اولنان عرضحال Exploit introductif سرآغاز کار اولدرق صادر اولان مراسله

INTRODUCTION. Action par laquelle on introduit *A.* ادخال ـ ایلاج *P.* در گذاشت ـ در نهاد *T.* ایچنه صوقمه || L'introduction de la sonde مسبارك ادخالی On reconnut par l'introduction de la sonde qu'il avait la pierre صوقمسیله مثانده طاش اولدیغی آکلاشلدی اسقندیلك

Figur. *A.* حلول || L'introduction d'une nouvelle coutume, d'un usage بر کونه دأب وعادت جدیده‌نك حلولی

Il se dit aussi d'une espèce de discours préliminaire qu'on met à la tête d'un ouvrage *A.* مقدمة pl. مقدمات *P.* سر سخن *T.* کیرش || Introduction à la Géographie فن جغرافیا مقدمه‌سی

On dit en termes de Jurisp. Introduction d'une instance, pour dire, le commencement d'une procédure *A.* افتتاح الدعوی *P.* سر آغاز دعوا *T.* دعوانك باشلانغیجی

INTRODUIRE. Faire entrer, donner entrée *A.* ادخال ـ ایلاج *P.* اندر آوردن ـ در نهادن *T.* ایچنه صوقمق ـ ایچنه قویمق || Il vous a introduit chez un tel سنی فلانك یاننه ادخال Il s'y est introduit lui-même خود بخود دخول ایتدردی ـ کندو کندینه ایچرویه صوقلدی ـ ایلدی Il m'a introduit dans la chambre du roi بنی خنکارك اوطه‌سنه ادخال ایلدی Cet homme s'introduit partout بو آدم هر طرفه دخول ایدر ـ هر طرفه صوقیلور Ce n'est pas son mérite, c'est son effronterie qui l'a introduit dans cette société فلان مجلسه دخولنه وسیله اولان اهلیتی دکل عارسزلغیدر Il a introduit les ennemis à la place اعدایی قلعه‌نك ایچنه ادخال ایلدی ـ Figur. || Il a introduit une coutume بر عادت ادخال ایتدردی ـ بر عادتك حلولنه سبب اولمشدر Les vices se sont introduits avec le temps مساوی ومعایب مرورزمان ایله حلول ایتمشدر

INTRODUIT. *A.* داخل *P.* در آورده ـ اندر شده *T.* ایچنه صوقلمش ـ کیرمش

INTROMISSION. Action par laquelle un corps s'introduit dans un autre *A.* نفوذ *P.* اندر رفتن *T.* ایچنه کچمه || L'intromission de l'air dans l'eau هوانك صو ایچنه نفوذی

INTRONISATION. Action par laquelle on intronise *A.* جلوس ـ جلوس علی السریر *P.* بر تخت نشست *T.* تخته اوتورمه || Après son intronisation تخته جلوسندنصکره

INTRONISER. Mettre sur le trône. Il ne se dit que des prélats *A.* اجلاس علی سریر الحکومة *P.* بر تخت حکومت نشستانیدن *T.* حکومت تختنه اوتورتمق

INTRONISÉ. *A.* جالس علی سریر الحکومة *P.* بر تخت حکومت نشسته *T.* حکومت تختنه اوتورمش

INTRUS. Participe du verbe Intrure. Introduit par force, par ruse, ou contre le droit, dans quelque dignité *A.* خارجی *P.*

دوستیٔ درونی - یکدلی - همدمیٔ درون .P محبّت صمیمیّة - .T جان وکوکلدن دوستلق || Ces deux personnes vivent ensemble dans la plus grande intimité. بو ایکی کشی بیننده بو ایکی کشی بری برلریله محبّت - التیاق اکید وار در صمیمیّه اوزره کچینورلو

INTITULER. Donner un titre à un acte judiciaire, à un ouvrage d'esprit .A عنونة .P عنوان دادن - معنون کردن .T عنوان قویمق || Il a donné au public un ouvrage qu'il a intitulé ainsi... نشر ایلدیکی تألیفه شویله عنوان قویدی که Intituler un acte بر سنده عنوان قویمق

INTITULÉ. .A معنون .P گشته معنون .T عنوانلنمش - || Il se dit aussi au substantif. .A عنوان || Il paraît par l'intitulé de l'acte عنوان سنددن منفهم اولور L'intitulé de l'inventaire عنوان دفتر

INTOLÉRABLE. Qui ne se peut tolérer .A ممتنع التجویز - ممتنع المسامحة .P نا پذیر - روا نداشتنی .T جواز مساعده‌یه ممتنع التجویز اولان احوالدندر || Cela est intolérable کلمز Injure intolérable بر شتم ممتنع المسامحة

INTOLÉRANCE. Manque de tolérance en fait de religion .A عدم المسامحة فی - عدم المساغ لامور الدین الآخر امور الدین الآخر

INTOLÉRANT. Qui manque de tolérance .A غیر مسامح فی امور الدین الآخر

INTONATION. Manière d'entonner un chant .A صوغ اللحن - اجراء النغمة .P نغمه پردازی .T ازکیلتمه || Une mauvaise intonation کریه بر کونه نغمه اجراسی Manquer à l'intonation اجرای نغمه‌ده خطا ایتمک Il connaît les notes, mais il n'est pas encore ferme dans l'intonation ارقام موسیقیّه‌یه کرچه آشنا درانجق اجرای نغماتده هنوز کسب رسوخ ومتانت ایتمامشدر - Et l'action d'entonner .A تنغّم .P نوا سرایی .T ازکی ایله اوقومه

INTRADOS. Terme d'Architecture. La partie intérieure et concave d'une voûte .A مقعّر القبّة .P کاواک کنبد .T قبّه‌نک قووق طرفی

INTRADUISIBLE. Qui ne se peut traduire .A ممتنع الترجمة .P نا پذیر ترجمه - امکان .T ناقابل ترجمه - ترجمه‌یه کلمز || Ce passage est intraduisible بو فقره ترجمه‌سی نا ممکن - نا قابل ترجمه در Ce genre de beauté, de finesse est intraduisible بو جنس حسن ولطافت ممکن الترجمه دکلدر

INTRAITABLE. Dur; avec qui on ne peut traiter .A مشارز - ممتنع المعاملة - عدیم الامتزاج - صعب - الخلق .P بیگانه .T بد خو - خو قونوشلمز - چتین خویلو || Homme intraitable مشارزة طبع ایله مجبول برمزاج esprit عدیم الامتزاج بر آدم ممتنع المعاملة On ne sait comment l'aborder, il est intraitable بر آدمدر یاننه وارلمنک وجهی یوقدر

INTRANSITIF. Il se dit des verbes neutres .A غیر متعدّی - لازم

INTRÉPIDE. Qui a de l'intrépidité .A صاحب الجرائة - جریٔ - ذوالبسالة - بسلاء .pl باسل - ذوالحماسة - حمس .pl احمس - .P پر دل - پولاد دل - جگردار .T یورکلو - یکیت || Courage intrépide صاحب بسالت جلادت باهرة الحماسة homme intrépide بر آدم

INTRÉPIDEMENT. adv. .A بالحماسة والبسالة - جریئاً .P پر دلانه - جگر دارانه .T یکیتجه

INTRÉPIDITÉ. Courage, fermeté inébranlable dans le péril .A جرائت - حماست - بسالت - قحوم .P پر دلی - پولاد دلی - جگر داری .T یکیتلک - یورکلیلک || Intrépidité héroïque جرائت قهرمانی

INTRIGANT. Qui se mêle de beaucoup d'intrigues .A کثیر الدسیسة .P دسیسه کار .T ایش قارشدریجی

INTRIGUE. Pratique secrète qu'on emploie pour faire réussir une affaire .A دسیسة .pl دسایس .P دسیسه کاری .T ایش قارشدرمه || Intrigue difficile à démêler, à débrouiller کشف وحلّی محال بر دسیسه Former une intrigue بر نوع دسیسه قورمق Dénouer une intrigue عقدهٔ پیچاپیچ دسیسه‌یی حلّ ایتمک conduire, mener بر کونه دسیسه‌نک اعمال واداره‌سنه قیام ایتمک Un homme d'intrigue بر دسیسه بر آدم Les intrigues de la Cour سرای همایونده اعمال اولنوکلمش دسایس مکتومه du cabinet دولتک دسیسه‌لری Pénétrer les secrets d'une intrigue برکونه دسیسه‌نک غور وکنهنه واصل اولمق Vivre d'intrigue اعمال دسایس ایله کچنمک

Et un embarras, un incident fâcheux .A غائلة .pl غوائل .P اشتة .T دغدغه - صیقندیلو ایش || Me voilà hors d'intrigue غائله‌دن بریٔ اولدم Il s'est tiré d'intrigue غائله‌دن بریٔ غائله‌دن قورتلدی - اولدی

Il signifie aussi, un commerce secret de galanterie .A مغازلة خفیّة .P عشقبازیٔ نهانی .T کیزلو عشقبازلق

contrat *A.* مداخلة *T.* قارشمه || Par son intervention au contrat, il s'est rendu caution du prêt حجتهٔ مداخلهسی تقريبيله استقراض اولنان ماله ضامن ومتكفل اولمش اولدی

Et l'action de prendre part dans un procès déjà commencé *A.* لاحقاً مداخلة *T.* صكرهدن كيرمه || Cette intervention fit suspendre le procès pour quelque temps فلانك دعوايه لاحقاً مداخلهسی مرافعهنك بر مدت ايچون توقيفنه بادی اولمشدر

Et l'action d'intervenir dans une contestation *A.* وساطت *P.* ميانجيكاری *T.* آرهيه كيرمه || Son intervention a été reçue وساطتی قبول اولندی

Et l'action d'interposer son autorité. V. Intervenir dans ce sens || L'intervention de l'autorité royale était nécessaire بو خصوصده پادشاهك انضمام حكومتی مقتضی ايدی

INTERVERSION. Renversement, dérangement d'ordre *A.* انتكاس بر *P.* انحلال النظام - انقلاب النظام - انعكاس النظام - النظام نظام وترتيبك بوزلمسی *T.* گشتگئ نظام

INTERVERTIR. Déranger, renverser l'ordre *A.* تنكيس النظام نظامرا *P.* اخلال النظام - تقليب النظام - اعكاس النظام - برگشته كردن *T.* نظام وترتيبی بوزمق || On a interverti l'ordre de cette succession بو ميراثك ترتيبی مختل ومنعكس اولمشدر

INTERVERTISSEMENT. Action d'intervertir. V. ce mot || L'intervertissement de l'ordre نظام مرعينك اخلالی

INTESTAT. Terme de Jurispr. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mourir intestat, pour dire, mourir sans avoir fait de testament *A.* وفات بلا وصية *P.* بی وصيت مردن *T.* وصيتسز اولمك

Héritier ab intestat, pour dire, héritier d'une personne morte sans avoir fait de testament *A.* وارث الهالك بلا وصية *P.* ميراثخوار مردهٔ بی وصيت *T.* وصيتسز اولمش كشينك وارثی

INTESTIN. Qui est interne, qui est dans le corps. V. Interne || Mouvement interne هيجان داخلی Douleur, fièvre, chaleur intestine وجع وحمای داخلی وحرارت داخليه - Figur. Guerre, discorde intestine *A.* حرب داخلی وفتنه وشقاق داخلی *P.* حرب وشورش درونی *T.* ملكك ايچندهكی جنك واختلال

INTESTIN. Boyau. V. ce mot.

INTESTINAL. T. d'Anat. Qui appartient aux intestins *A.* معوی مجرای معا || Canal intestinal *T.* متعلق بغرسغه متعلق *P.* روده

INTIMATION. L'acte par lequel on intime. V. Intimer || L'exploit ne porte point intimation مرافعهيه صادر اولان مراسله نقل دعوا دعوتی حاوی دكلدر Intimation en cas d'appel تقديرنده قبل شرعدن اولان دعوت

INTIME. Qui a, et pour qui l'on a une affection très-forte *A.* صديق مختص - محب صميمی - خليل *P.* يار درونی يار جان - *T.* جان دوستی || C'est mon ami intime صميمی دوستمدر - درونی دوستمدر - On dit aussi, Union, liaison intime اتحاد اكيد ورابطهٔ اكيده - اتحاد صميمی ورابطهٔ صميمية

Il se prend aussi pour Intérieur *A.* وجدانی - باطنی *P.* درونی *T.* ايچدهكی || Persuasion intime *A.* يقين وجدانی ايچدهكی بيلش *T.* باورئ درونی *P.* اعتقاد باطنی - Le sentiment intime de la conscience حس نفس مخطرهنك باطنيسی

INTIMEMENT. D'une manière intime et étroite *A.* عن صميم *T.* از درون - از جان ودل *P.* اكيداً - عن صميم - البال ميانهلرنده عن صميم || Ils sont unis intimement جان وكوكلدن بيتلرنده از دل وجان رابطهٔ محبت - البال اتحاد وار در وار در

On dit aussi, Intimement persuadé *A.* معتقد يقيناً *P.* بروجه كركی كبی بيلوب آكلامش *T.* يقين باور كرده

INTIMER. Signifier avec autorité de Justice *A.* اخبار من قبل الشرع *P.* از جانب شرع خبر دادن *T.* قبل شرعدن بيلدرمك || Il lui a fait intimé la vente de ses meubles اثاث بيتی فروخت اولندجغی جانب شرعدن كندويه اخبار اولندی

Et appeller en Justice *A.* دعوة الی المرافعة *P.* بمرافعه خواندن *T.* مرافعهيه چاغرمق || Il m'a fait signifier son appel, mais il ne m'a point intimé دعوانك آخر محكمهيه نقلنی طرفمه بيان ايتمش ايسهده هنوز مرافعهيه دعوت ايتمدی

INTIMIDER. Donner de la crainte à quelqu'un *A.* اخافة - تخويف - ترهيب - ترعيب *P.* به بيم انداختن - ترسانيدن *T.* قورقتمق || Il l'intimida par un seul mot qu'il lui dit سويلديكی بر تك كلام ايله فلانی اخافه ايلدی

Intimidé. *A.* خايف - مرعوب *P.* ترسانيده - دوچار بيم *T.* قورقمش - قورقودلمش وهراس

INTIMITÉ. Liaison intime *A.* خلت - التياق - ارتباط صميمی

مدت معیّنه‌ستی - مدت معیّنه‌سنی ایرات انقطاع ایتمک ایرات انقطاع ایله اخلال ایتمک

INTERROMPU. A. منقطع P. سر رشتهٔ پیوستگی گسسته T. آره‌سی کسلمش

INTERRUPTION. Action d'interrompre, ou état de ce qui est interrompu A. قطع - انقطاع P. قطع رشتهٔ پیوستگی T. آره‌سی کسلمه || La moindre interruption peut troubler un orateur ادنا مرتبه حالت انقطاع وقوعی بر خطیبه کوره اخلال کلامه بادی اولور احوالدندر Cette interruption est venue mal à propos بو حالت انقطاع پک مناسبتسز بر وقتده ظهور ایلدی L'interruption du commerce معاملهٔ تجارتک انقطاعی du travail ایشک انقطاعی

INTERSECTION. T. de Géométrie. Le point où deux lignes se coupent l'une l'autre A. مقطع pl. مقاطع || Le centre d'un cercle est dans l'intersection de deux diamètres دائره‌نک مرکزی مقطع قطرینده واقعدر

INTERSTICE. Il se dit en Physique des petits intervalles que laissent entre eux plusieurs corpuscules contigus A. فرجهٔ خفیّة pl. فرج خفیّة P. فرجهٔ خرد T. اینجه آره‌لق

INTERVALLE. Distance d'un lieu ou d'un temps à un autre A. فاصلة pl. فواصل - بون - بین P. ما بین - میانه T. آره || Grand intervalle بون بعید long بون مدید Il y a un intervalle de trente lieues entre ces deux villes بو ایکی بلده‌نک آره‌سی ایکی میل مسافه در Il n'y a que quatre pieds d'intervalle entre ces deux colonnes بو ایکی ستون بیننده اولان فاصله درت ذراع زیاده دکلدر En rangeant une armée en bataille, il faut toujours laisser certains intervalles entre les bataillons صفوف عسکریّه مقابله صورتنده ترتیب اولندقلری حالده اصناف عسکر بیننده فاصله براقمق اقتضا ایدر Il y a tant d'années d'intervalle entre le règne de tel prince et le règne de tel autre بو ایکی پادشاهلرک سلطنتلری ما بینی شو قدر سنه در Cette maladie le prend et le quitte par intervalles فلانک علتی فاصله ایله گاه ظهور ایدر فاصله ایله آرالق آرالق - گاه غایب وبر طرف اولور ظهور ایدر

INTERVENANT. T. de Jurisp. Qui intervient A. لاحقاً داخل - دخیل P. پس در آمده T. صکره‌دن کیرمش - صکره‌دن داخل || Il demande à être reçu partie intervenante dans ce procès بو مرافعه‌ده مخاصم دخیل اولدرق اثبات وجوده لاحقاً مأذون اولمق طلبنده در L'intervenant a été condamné - داخل اولمش مخاصمک علیهنه حکم جریان ایلدی دعوایه صکره‌دن داخل اولمش دعواجینک

INTERVENIR. Entrer dans une affaire A. دخول - تدخّل P. مداخلة دست انداز مداخله شدن T. قارشمق - آره‌یه کیرمک || Le mari intervint dans ce contrat pour autoriser sa femme زوج کندو زوجه‌سنی ترخیص ایچون بو مقاوله حجّتی ایچنه داخل اولدی

Et se rendre médiateur dans une affaire A. توسّط P. میانجی شدن T. آره‌یه کیرمک || Le Pape intervint dans le différend de ces deux princes pour les accorder بو ایکی حکمدار بیننده ظهور ایدن منازعه‌ده اصلاح ذات البین ایچون ریم پاپاسی آره‌یه کیردی

Et interposer son autorité A. انضمام الحکومة P. حکومت بکار آمدن T. حکومت آره‌یه کیرمک || L'autorité royale intervint dans cette affaire بو خصوصده حکومت شاهانه منضمّ اولمشدر L'autorité souveraine y est intervenue بو ماده‌ده حکومت شاهانه منضمّ اولمشدر

INTERVENIR, en termes de Jurisp. Se rendre partie dans un procès qui était déjà pendant entre d'autres personnes A. لاحقاً دخول P. پس در آمدن T. صکره‌دن کیرمک || L'affaire était prête à juger, quand une des parties fit intervenir un tiers qui en a retardé le jugement مصلحت فصل اولنمق کرتنه‌سنه وارمشیکن طرفین مخاصمیندن بریسنک استدعاسنه مبنی آخر بر کمسنه‌نک لاحقاً دعوایه دخولی حکمک پسمانده عوق وتأخیر اولنمسنی ایجاب ایلدی

Il se dit aussi des jugemens qui se rendent durant un procès, et de toutes les choses qui arrivent pendant la durée d'une affaire A. ظهور فی خلال الوقت P. در میانهٔ وقت پیدا شدن T. آره‌ده ظهور ایتمک - آره‌ده چیقه کلمک || Il intervint plusieurs arrêts اول خلالده متعدّد حکملر ظهور ایلدی Tous les arrêts qui intervinrent آره‌ده ظهور ایتمش حکملرک مجموعی Il serait long de dire tous les incidens qui intervinrent durant cette affaire بو مصلحتک مدت رؤیتنده ظهوره کلمش کافهٔ حادثاتک نقل وتقریری بادئ تفصیل عظیمدر

INTERVENTION. L'action par laquelle on intervient dans un

Et expliquer une chose qui paraît obscur *A.* شرح *P.* معنا دادن *T.* شرح ايتمك ـ معنا ويرمك || Interpréter bien, fidèlement بالصدق صحيحا يا سقيما شرح ايتمك mal لفظاً بلفظ mot à mot كما هو حقه ـ والصحه شرح ايتمك Comment interprétez-vous ce passage? بوفقرهيى شرح ايتمك بوفقرهيه نه كونه معنا ويررسك ـ نه وجهله شرح ايدرسك Est-ce à vous à interpréter ma pensée, mes volontés, mes intentions? بنم فكرمك ومرام ونيتمك شرحى سنك ايشكميدر

INTERPRÉTER les songes, les augures *A.* تعبير *P.* گزارش كردن *T.* تعبير ايتمك || Interpréter un songe بر رؤيا تعبير ايتمك le vol des oiseaux طيران طيوردن لازم كلان فالى تعبير ايتمك

Et prendre en bonne ou mauvaise part *A.* تأويل ـ توجيه ـ توجيه المعنا *P.* معنا دادن *T.* معنا ويرمك || Il a dit telle chose, je ne sais comment cela sera interprété سويلديكى كلام كلامنك معناسى نه ـ نوجهله تأويل اولندجغى معلوم دكلدر كونه توجيه اولندجغى بللو دكلدر Cette action se peut interpréter en bien et en mal بو فعل هم خيراً وهم شرّاً تأويل اولنه بيلور Cela peut être diversement interprété بومادّه على الاختلاف تأويل اولنه بيلور Interpréter la volonté de quelqu'un بر كمسنهنك ارادهسنه معنا ويرمك

INTERPRÉTER un arrêt, signifie, en termes de Jurisp., l'expliquer par un second arrêt *A.* ايضاح الحكم بحكم اللاحق *P.* معناى حكمرا بحكم ديگر گشادن *T.* حكمك معناسنى بشقه بر حكم ايله آچمق || La Cour, interprétant l'arrêt d'un tel jour, a ordonné que.... قبل شرعدن فلان كونده صادر اولان حكمك مقتضاسنى ايضاح سياقنده اصدار اولنان حكم لاحقده شويله امر اولنديكه

INTERRÈGNE. C'est, dans une monarchie, un intervalle de temps pendant lequel il n'y a point de roi *A.* فترة السلطنة *T.* پادشاهلغك محلوليتى وقتى || Après la mort d'un tel roi, il y eut un interrègne de six mois فلان پادشاهك وفاتندن وقت فترت التى آى متمادى اولمشدر Publier l'interrègne فترت سلطنتى اعلان ايتمك Long interrègne فترت مديدهٔ سلطنت

INTERROGANT. On appelle Point interrogant, un point dont on se sert pour marquer l'interrogation *A.* اشاره الاستفهام ـ علامة الاستفهام

INTERROGATIF. T. de Grammaire. Qui sert à interroger *A.* استفهامىّ || Particule interrogative ادات استفهام Se servir de termes interrogatifs استفهامى حاوى كلمات استعمال ايتمك

INTERROGATOIRE. Question que fait un juge sur des faits civils ou criminels, et les réponses que fait celui qui est interrogé *A.* استنطاق *P.* پرسش حال *T.* سويلتمه || Subir l'interrogatoire استنطاق اولنمق ـ Il signifie aussi, le procès verbal qui contient les questions et les réponses *A.* مضبطة الاستنطاق *P.* مضبطهٔ پرسش وپاسخ *T.* سؤال جواب مضبطهسى || Il ne faut que lire l'interrogatoire de ce criminel pour le condamner بومجرمك عليهنه حكم اولنمق ايچون انجق استنطاقنه دائر اولان مضبطهنك قرائتى كافيدر

INTERROGER. Faire à quelqu'un une ou plusieurs questions *A.* سؤال ـ استنطاق ـ استفسار *P.* پرسيدن *T.* سويلتمك || Interrogez-le sur ce fait là بوبابده فلانى استنطاق ايله Pourquoi m'interrogez-vous? نيچون بكا سؤال ايدرسك Les examinateurs l'ont interrogé sur cette matière تفتيشه مأمور اولنلر اول مادّهيه دائر فلانى استنطاق ايتمشلردر Interroger un criminel بر مجرمى استنطاق ايتمك Le juge l'a interrogé d'office حاكم فلانى رسماً استنطاق ايلدى Il a fait interroger tant de témoins شوقدر بيّنه استنطاق ايلدى Figur. || Interroger le bon sens, sa conscience مقتضاى سداد عقلى استفسار ايتمك وكندو نفس مخطرهسنه دانشمق

INTERROMPRE. Empêcher la continuation d'une chose, ou une personne de continuer une chose *A.* ايراث الانقطاع ـ قطع *P.* سررشتهٔ پيوستگى گسستن ـ منقطع كردن *T.* آرهسنى كسمك ـ كسمك || Interrompre un discours كلامه ايراث انقطاع ايتمك On a interrompu le sermon موعظهنك آرهسنى كسديلر Il ne voulut point interrompre son travail ايشنه انقطاع ويرمك استمدى Pourquoi m'interrompez-vous? كلاممى نه ايچون انقطاع كلامه باعث ـ نيچون قطع ايدرسك Cette allée est interrompue par un fossé qui la traverse بو يول ايچندن كيچن بر خندق ايله منقطعدر اولورسك On a fait une digue pour interrompre le cours de la rivière نهرك جريانى قطع ايچون بر صو بندى ياپديلر On dit en termes de Jurisp., Interrompre la prescription مرور اوقات ايله تحققى لازم كلدجك استحقاق تصرّفك

— On dit aussi, Négocier par personnes interposées آره‌یه قومق متوسّطین معرفتیله - کیرمش کسان معرفتیله مذاکره ایتمک آره‌یه کیرمش .T بمیان در آمده .P متخلّل .A Interposé

INTERPOSITION. V. Interposer || L'interposition de la terre entre le soleil et la lune ارضک شمس ایله قمر بیننده حیلولتی L'interposition d'un nuage empêche que les rayons du soleil ne viennent jusqu'à nous سحابک حیلولتی اشعهٔ شمسک طرفمزه قدر ورودینه مانعدر

Il se dit aussi, de l'intervention d'une autorité supérieure .A وساطت || L'interposition de l'autorité du roi وساطه الهمّة همّت شاهانه

INTERPRÉTATIF. Qui interprète, qui explique .A مفسّر — معنایی آچیجی .T کاشف الحال .P معنا گشاینده || Déclaration interprétative تفسیر حالی متضمّن بیاننامه

INTERPRÉTATION. Explication d'une chose .A تفسیر pl. تفسیرات .P تفسیرسازی - گشایش معنا .T معنا ویرمه || Ceux qui ont travaillé à l'interprétation de l'Écriture-Sainte کتب کتب شریفه - شریفه‌نک تفسیرینه همّت ایدن ذوات بو فقره‌یه L'interprétation qu'on donne à ce passage مفسّرینی - تفسیر تحت اللفظ Interprétation littérale ویردکلری معنا لفظاً بلفظ allégorique ویریلان معنا - معنای تحت اللفظ تفسیر علی طریق الکنایه Ce passage ne peut recevoir de meilleure interprétation بو فقره بوندن اعلا بر کونه تفسیره متحمّل دکلدر On donne à tous vos discours, à toutes vos actions une mauvaise interprétation کافهٔ افعال واقوالکه بد کافهٔ افعال واقوالکی معنای ردئ ایله تفسیر - معنا ویررلر کافهٔ افعال واقوالک قبح صورت ایله تأویل اولنور - ایدرلر Cette action peut recevoir de bonnes et de mauvaises interprétations تفسیرات - بو حالت خیراً وشرّاً تفسیر اولنه بیلور بو خیریّه ورديّه‌یه متحمّلدر Cela est sujet à interprétation شیٔ تفسیره محتاجدر

L'interprétation des songes, des augures .A تعبیر الرؤیاء والفال دوشه معنا ویرمه وفالک معناسنی .T گزارش خواب وفال .P ویرمه

INTERPRÈTE. Celui qui rend les mots d'une langue par les mots d'une autre .A مترجم pl. مترجمین .P پچوه ساز .T عالم وماهر مترجم || Savant, habile interprète ترجمه ایدن fidèle مترجم صادق القول - مترجم صحیح Cet interprète a mal entendu, mal expliqué ce passage بو مترجم فلان فقره‌نک معناسنی ایوجه فهم ایده‌میوب صحّتی اوزره تفسیر ایتمامشدر

— Il signifie aussi, un truchement .A ترجمان .P پچواک - ترزفان .T تاجران - ترجمان || Interprète du roi pour les langues Orientales السنهٔ مشرقیّه‌یه مأمور دیوان همایون ترجمانی Interprète de la Porte ترجمان باب عالی Ce traité a été mis en Français par un tel interprète بو عهدنامه فلان ترجمان معرفتیله فرانسز لساننه نقل وترجمه اولندی Ils se parlent par interprète ترجمان معرفتیله بینلرنده محاوره ایدرلر - ترجمان واسطه‌سیله سویلشیورلر — Figur. || Les yeux sont les interprètes de l'âme کوز ترجمان قلبدر

Il se dit aussi, de celui qui fait connaître le sens d'un auteur .A شارح pl. شارحین .P معنا گشا .T معنایی آچیجی || Cela n'a pas besoin d'interprète بونک شارحه احتیاجی یوقدر Les interprètes de Platon, d'Aristote افلاطون وارسطو تألیفلرینک شارحلری

Et de celui qui est chargé de faire connaître les intentions, les volontés d'un autre .A مبلّغ الارادة pl. مبلّغین الارادة .P زبان آور - ترجمان زبان .T دیل || Les ministres d'État sont les dépositaires et les interprètes des volontés du prince مدبّرین وکلای - دولت ارادات شاهانه‌نک حفظه ومبلّغینیدرلر سلطنت ارادهٔ شاهانه‌نک امانتکاری وترجمان زبانیدرلر Les augures, chez les païens, étaient regardés comme les interprètes de la volonté des dieux زمرهٔ عیافیّین اهل جاهلیّت بیننده ارادهٔ ربّانیّه‌نک زبان آورلری مقامنده افکار ایدی Soyez l'interprète de mes sentimens sincères خالصانه‌مک ترجمان زبانی اولمکزی رجا ایده‌رم

Et celui qui explique ce qui présage quelque chose .A معبّر .P گزارشکار .T تعبیر ایدیجی || Interprète des songes معبّر رؤیا du vol des oiseaux طیران طیوردن استخراج اولنان فالک معبّری

INTERPRÉTER. Traduire d'une langue en une autre .A ترجمة .P پچوه کردن .T ترجمه ایتمک || Les Septante ont interprété l'ancien Testament تورات شریف یتمش نفر مترجملردن ترجمه اولنمشدر Cet ambassadeur fit à ce prince un discours qui fut interprété en Français بو ایلچینک حضور پادشاهیده ایتدیکی نطق فرانسز لساننه ترجمه اولندی

INTERLOQUER. Donner un jugement qui ordonne une instruction préalable pour parvenir au jugement définitif *T.* دعوانك تمهيد مقدماتنى امر ايتمك || On a interloqué cette affaire بو دعوانك تمهيد مقدماتى امر اولندى Arrêt qui interloque دعوانك تمهيد مقدماتنى آمر حكم

INTERMÉDIAIRE. Qui est entre deux *A.* ما بين *P.* ميانه *T.* آره وقتى - وقت ما بين || Temps intermédiaire آره Espace intermédiaire جرم ما بين corps آره يير - مسافهٔ ما بين Il se prend aussi substantivement. *A.* واسطه || Adoucir par un intermédiaire deux couleurs tranchantes ايكى پارلاق رنكلرى بر واسطه ايله تليين ايتمك Passer brusquement d'une idée à une autre sans intermédiaire بر معنادن معناى آخره بلا واسطه نقل ايتمك

INTERMÉDIAT. Il ne se dit qu'en cette phrase, Le temps intermédiat, pour dire, le temps intermédiaire. V. ce mot.

INTERMINABLE. Qui ne peut être terminé *A.* غير ممكن النهاية *P.* ممتنع الختام - ممتنع الانتها بى نهايت - بى انجام *T.* بتمز - دوكنمز - صوكى يوق || Difficultés interminables مشكلات ختام ونهايتى يوق مجادلات مديده disputes بى نهايت Procès interminable بر دعوا ممتنع الختام

INTERMISSION. Discontinuation *A.* فاصله *P.* نا پيوستگى *T.* آره‌سى كسلمه - آره‌لق || La fièvre lui a duré trente heures sans intermission حماسى بلا فاصله اوتوز ساعت متمادى اولمشدر Il y a eu quelque légère intermission à son mal وجعنده بر فاصلهٔ جزئيه اولدى

INTERMITTENCE. Intermission. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'intermittence du pouls *A.* مناوبة النبض *P.* نا پيوستگئ نبض *T.* نبضك آره‌سى كسلمه

INTERMITTENT. Qui discontinue et reprend par intervalles. Il ne se dit qu'en ces phrases, Pouls intermittent *A.* نبض متناوب Fièvre intermittente *A.* حماء نائبة - On dit aussi, Fontaine intermittente *A.* عين متناوب الجريان

INTERNE. Qui est en dedans *A.* داخلى - باطنى *P.* درونى - اندرونى *T.* ايچ طرفنده‌كى - ايچرو‌ده‌كى || Qualité interne خصلت باطنيه vertu فضيلت باطنيه douleur وجع داخلى maladie مرض داخلى Les causes externes et internes علل خارجيه وداخليه Sa fièvre ne paraît pas au dehors, elle est interne حماسى ظاهرده بللو اوليوب داخليدر

INTERPELLATION. Terme de Jurisp. Sommation de répondre sur un fait *A.* سؤال من قبل الشرع *P.* پرسش از جانب شرع *T.* شرع طرفندن صورمه || Il ne répondit. à aucune des interpellations qui lui furent faites قبل شرعدن واقع اولان سؤاللرك هيچ بريسنه جواب ويرمدى

INTERPELLER. Sommer quelqu'un de s'expliquer sur la vérité ou la fausseté d'un fait *A.* سؤال عن كيفية الحال || Il fut sommé et interpellé de répondre كيفيت حال كندودن سؤال ايله جواب طلب اولندى Je vous interpelle de dire la verité كيفيت حالى سندن سؤال ايله حقيقتنى بيان ايلمكى استرم J'interpelle votre bonne foi, votre conscience صدق ضميركده ونفس مخطره‌كه مراجعت ايله كيفيت حالى سندن سؤال ايده‌رم

INTERPOLATEUR. Celui qui interpole *A.* متخلل الكلام *P.* كنجيدهٔ سخن در متن كتاب *T.* سوز قاتيجى

INTERPOLATION. Insertion d'un mot dans le texte d'un manuscrit *A.* تخلل الكلام *P.* كنجايش سخن در متن كتاب *T.* آره‌يه سوز صوقشدرمه

INTERPOLER. Insérer un mot, une phrase dans le texte d'un manuscrit *A.* تخليل الكلام *P.* درمتن كتاب سخن كنجيدن *T.* سوز قاتمق - آره‌يه‌يه سوز صغدرمق - آره‌يه سوز صوقشدرمق

INTERPOLÉ. *A.* كلام متخلل *P.* سخن كنجيده در متن كتاب *T.* سوز - آره‌يه صوقشدرلمش سوز صكره‌دن قاتلمش

INTERPOSER. T. de Physique. Il se dit d'un corps qui se met entre deux autres *A.* تخلل - حيلولت *P.* درميان آمدن *T.* آره‌يه كيرمك || Quand la lune vient à s'interposer entre le soleil et la terre قمرك ارض وشمس بيننده حيلولتى حالنده La terre venant à s'interposer كرهٔ ارض متخلل اولدقده - حيلولت ايلدكده Ce qui est interposé entre l'oeil et l'objet, peut changer l'apparence de l'objet بر شيئك نظر ايله صورت منظوره‌نك بيننده حيلولتى تقريبيله صورتنك حال ظاهريسنه تغير عارض اولمق ممكندر

On dit figur. Interposer son autorité, ou le nom, l'autorité, la faveur, le crédit, la médiation de quelqu'un, pour dire, les employer pour faire réussir une affaire كندو قوت حكومتنى ويا خود بر كمسنه‌نك نامنى وقوت حكومتنى وحسن آره‌يه - همتنى ونفوذ واعتبارينى ووساطتنى آره‌يه كتورمك

Il se dit aussi de l'âme *A.* باطنیّ *P.* درونی *T.* ایچک || Un mouvement intérieur درونی ـ بر حرکت باطنی Sentimens intérieurs اعتقادات وجدانیّه ـ اعتقادات باطنیّه La paix intérieure آرام درونی ـ اطمینان باطنی

On dit aussi, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* انسان معنویّ ـ انسان روحانیّ Et la vie intérieure عیش معنوی ـ روحانی Et qu'un homme est fort intérieur, pour dire, qu'il est fort recueilli, qu'il rentre souvent en lui-même جمع خاطر ایدرک عالم معنویده استغراق ذهن ایدر بر آدمدر

INTÉRIEUR. La partie de dedans *A.* داخل *P.* اندرون *T.* ایچرو || L'intérieur du temple داخل عبادتگاه ـ عبادتگاهک ایچروسی En faisant l'anatomie de ce cadavre, on lui trouva l'intérieur tout autrement disposé que celui des autres hommes بو بدن میّت تشریح اولندقده اعضای داخلیّه‌نک ترتیبی سائر آدملرک ترتیبنه موافق اولمیوب کلیّاً فرقلو اولدیغی معاینه اولندی C'est un excellent homme dans l'intérieur de sa maison داخل بیتنده اعلا الاعلا بر آدمدر

Il se dit figur. des choses les plus cachées *A.* دخیلة الاحوال *P.* حال درونی *T.* ایچ یوز || Il connait l'intérieur de cette famille بو خاندانک دخیلهٔ احوالنه واقفدر

Il se dit aussi des pensées les plus secrètes de l'âme *A.* مزایاء الافکار .pl خفایاء الضمیر .pl بطانة القلب ـ سریرة الفؤاد *P.* خفایای نهانخانهٔ دل ـ درون دل *T.* ایچ یورکک || Dieu seul connait l'intérieur یالکز جناب ربّ بصیر ـ یالکز جناب حکیم لم ـ خفایای ضمایره واقف ودانا در || یوزی Il a l'intérieur fort bon بطانهٔ یزل عارف قلوب وضمایر در درونی پاکیزه وصافدر ـ قلبی بغایت خالصدر Découvrir son intérieur à quelqu'un ـ سریرهٔ فؤادینی فلانه کشف ایتمک La grâce de Dieu agit dans l'intérieur مکنون نهانخانهٔ قلبی اولان خفایایی فیض باری بطانهٔ فؤادده عامل اولور Quand on veut vivre chrétiennement, il faut commencer par réformer l'intérieur ایمان صحیح اوزره کچنمک مراد ایدن کشی ابتدای امرده بطانهٔ قلبنی اصلاح وتصحیح ایتملو در Rentrer dans son intérieur دخیلهٔ قلبده جمع خاطر ایتمک

INTÉRIEUREMENT. Au-dedans *A.* فی الداخل ـ داخلاً *P.* در درون *T.* ایچرودە || En faisant l'anatomie du corps de cet homme, on trouva qu'il était très-bien conformé intérieurement فلانک بدنی لدی التشریح داخلاً ترکیبی اصلح اولدیغی ظاهر اولمشدر C'est un fruit beau en apparence, mais gâté intérieurement بو فاکهه‌نک ظاهری دلبر ایسه ده باطناً ـ داخلاً فاسد در Il se dit aussi en parlant de l'âme *A.* باطناً *P.* در درون دل *T.* قلبک درونندە || La grâce de Dieu agit intérieurement فیض باری باطنه عاملدر Il se sentit intérieurement touché باطناً متأثر اولدی

INTÉRIM. Mot Latin. En attendant *A.* فی خلال مدّة ما ـ فیما بین الوقت *P.* در اثنای وقتی *T.* اره وقتی ایچون || Jouir par intérim فی خلال مدّة ما متمتّع اولمق Exercer une fonction par intérim فیما بین الوقت اولەرق بر مأموریتی اجرا ایتمک ـ Cette dernière phrase s'exprime plus ordinairement ainsi بر مأموریتی وکالةً اجرا ایتمک

INTERJECTION. Partie d'oraison qui sert à exprimer les mouvemens des passions *A.* صوت pl. اصوات || Ha! Hélas! sont des interjections qui expriment la douleur واه ووای اصوات تأسّفدندر Les interjections sont trop fréquentes dans ce discours بو مقالەدە اصواتک غایت ایله کثرتی وار در

INTERJECTION d'appel. V. Interjeter.

INTERJETER. On dit, Interjeter appel, pour dire, appeler d'un jugement *A.* نقل الدعوی *P.* دعوارا پیش عدالتخانهٔ دیگر بردن *T.* دعوایی بشقه محکمەیه قالدرمق

INTERLIGNE. L'espace blanc qui reste entre deux lignes *A.* ما بین السطوز *P.* میان دو سطور *T.* ایکی سطر آرەسی || Écrire dans l'interligne تحریر ایتمک ـ ما بین السطوردە سطر آرەسندە یازمق

INTERLINÉAIRE. Qui est écrit dans l'interligne *A.* محرّر بین السطور *P.* بمیان دو سطور نوشته *T.* سطر آرەسندە یازلمش

INTERLOCUTEUR. Il se dit des personnages qu'on introduit dans un dialogue *A.* مخاطب pl. مخاطبین || Les interlocuteurs d'un dialogue محاورەدە اولان مخاطبین

INTERLOCUTION. V. Interloquer.

INTERLOCUTOIRE. Il se dit d'un jugement qui interloque *T.* دعوانک تمهید مقدّماتنه دائر حکم

INTERLOPE. Vaisseau marchand qui trafique en fraude *T.* برّانی کمی ـ Il se dit aussi du commerce qu'on fait, en empiétant sur les priviléges d'une compagnie de marchands *T.* برّانی تجارت

اغراض Être attaché à ses intérêts وقف نظر اهتمام ايتمك
ومصالح مخصوصه‌سنه ربط قلب ايتمك Il le faut prendre
فلانی مصلحت مخصوصه‌سنه طوقنور طرفدن par son intérêt
طوتملو در Il n'est pas de votre intérêt d'en user comme
ايتديککز معامله مصلحت مخصوصه‌کزک vous faites
بيغرضانه - غرضدن بریٔ سويلر Il parle sans intérêt خلافيدر
كلامی بيغرضانه در - سويلر C'est l'intérêt de votre gloire,
بنی de votre santé, de votre conservation qui me fait parler
انطاق ايتدرن انجق مصلحت شان وشهرتک ومصلحت
حفظ صحتک ومصلحت وقايه وحمايتكدر J'ai intérêt
بو وجهله اولمسنه بنم غرض ومصلحتم que cela soit ainsi
وار در

On dit, Mettre quelqu'un hors d'intérêt, pour dire, faire qu'il ne reçoive aucun préjudice *A.* حماية من الضرر *P.*
ضرردن بيرون از زيان كردن - آزادهٔ زيان كردن *T.*
صاقندرمق || Soyez tranquille, on vous mettra hors d'intérêt
- مستربح اول سنی هر درلو ضرردن حمايه ايده‌جکلر در
بریٔ ايده‌جکلر در

Et prendre intérêt à une personne, à une affaire, pour dire, en prendre soin, travailler à la faire réussir. V. S'intéresser ||
C'est une affaire où je prends intérêt ملتزمم اولان ماده‌لردندر
C'est un homme à qui je ne prends nul intérêt بو ادمه بر
بو آدم اصلا ملتزمم دکلدر - وجهله التزامم يوقدر Je prends
اکا متعلق اموری التزام ايدرم intérêt à ce qui le regarde
مهتم ايدينورم - در عهده ايدرم -

Et prendre intérêt à la joie, à l'affliction de quelqu'un, à la perte qu'il a faite, à la disgrâce qui lui est survenue, pour dire, y prendre part بر كمسنه‌نک سرور وكدرينه ودوچار
اولديغی زيان وخساره وگرفتار اولديغی ادبار ونكبته
مشارك وحصه‌دار اولمق

Intérêt, se prend aussi, pour ce qui concerne la seule utilité *A.* فكر الغرض والعوض - فكر النفع والقايدة *P.* انديشهٔ
سود *T.* فائده‌لنمه فكری || C'est un homme au-dessus de l'intérêt
فكر نفع - فكر غرض وعوضدن بریٔ بر ادمدر
فكر منفعت ايله L'intérêt ne le tente point وفايده‌دن آزاده در
فكر وفايده اصلا - اصلاً وقطعاً دلشيفته اولور ادم دكلدر
قلبنه طوقنور شئ دكلدر L'intérêt ne lui fera jamais rien faire
غرض وعوض ضمننده عرضنه مخالف حركت de malhonnête

ايتمك احتمالی يوقدر L'intérêt est la pierre de touche de
l'amitié غرض وعوض محبتك محكٔ تجربه وامتحانيدر
Il trahirait son meilleur ami pour le plus mince intérêt ادنا
بر فايده فكريله اعز احباسی اولان بر دوست حقنه
ارتكاب خيانت ايدر مقولددندر Il y a peu de gens à l'épreuve de l'intérêt
فكر غرض وعوضدن بریٔ آدملر نادر در

Et pour le profit que l'on tire de l'argent qu'on a prêté *A.*
ربح - ربا pl. ارباح *P.* سود قرض *T.* فائض - گذشته - مرابحه
استرباح طريقيله اقچه || Prêter, mettre de l'argent à intérêt
مرابحه ايله - مرابحه ايله اقچه ادانه ايتمك - ويرمك
اقچه‌يی مرابحه‌ده قويمق - اودونج اقچه ويرمك Emp-
صرافلردن ربح runter de l'argent sur la place à gros intérêt
اغر مرابحه ايله - گران ايله اقچه استقراض ايتمك à pe-
tit intérêt خفيف مرابحه ايله L'intérêt provenant de cette
somme اول قدر مبلغدن حاصل اولان مرابحه L'intérêt au
پادشاه طرفندن ونظام taux du roi, au désir de l'ordonnance
موجبنجه تعيين اولنمش ربح Joindre l'intérêt au principal
فائضی اصل مالك اوزرينه ضم ايتمك Tirer l'intérêt de
l'intérêt كذشته‌نك كذشته‌سنی اخذ ايتمك Combien
cet argent vous rapporte-t-il d'intérêt? بو اقچه سكا نه مقدار
فائض ويرر L'intérêt court depuis la sentence حكمك صدوری
تاريخندنبرو مرابحه ايشلر Je lui ai remis tous les intérêts
كذشته‌لرك مجموعنی فلانه تسليم وادا ايلدم Intérêt usu-
raire ربوای فاحش - ربوا simple كذشته‌نك كذشته‌سی
ساده مرابحه compose, ou intérêt d'in- صايلميه‌رق وبريلان
térêt كذشته‌نك كذشته‌سی حسابيله منضم اولمش مرابحه

Il signifie en termes de Jurispr., préjudice *A.* خسارت pl.
خسارات *P.* زيان *T.* ضررلر || Il a été condamné à tous les
dépens, dommages et intérêts واقع اولان بالجمله مصارف
ومضرات وخساراتنك تضمينی اوزرينه حكم اولندی

INTÉRIEUR. Qui est au-dedans *A.* داخلی *P.* درونی *T.*
ايچ - ايچنده‌كی || Il sent un feu intérieur qui le consume بر
كونه آتش درونی ايله سوزناك اولديغن حس ايدر Les
parties intérieures du corps بدنك اعضای داخليه‌سی de la
terre جوف ارضده موجود - ارضك اجزای داخليه‌سی
حجاب رقيق داخلی La membrane intérieure اولان اجزا
La conformation intérieure du corps humain بدن انسانك
تركيب داخليسی

بو منقبه وجه احسن اوزره تحرير اولنمش n'intéresse pas
ایسه ده قلبه بر درلو تأثیری یوقدر

S'intéresser. Prendre intérêt à quelque chose, embrasser les intérêts de quelqu'un *A.* التزام المصلحة ـ التزام *P.* درعهده گرفتن *T.* التزام ایتمك ـ مهمّ ایدنمك || Personne ne s'intéresse plus que moi à tout ce qui vous regarde طرفكه متعلّق مهمّ ـ اولان جميع اموری بنم قدر التزام ایدر آدم یوقدر ایدینور ادم یوقدر Je m'intéresse à cette affaire comme si c'était la mienne propre بو خصوصده كندو امور مخصوصهم كبی بو مصلحت كندو امورم كبی ملتزممدر ـ التزامم دركار در On leur laissa démêler leur querelle, sans que personne s'y intéressât de côté ni d'autre بر احد طرفينك مصلحتنی هیچ كمسنه التزام ایتمكسزین كندو منازعه‌لرینی بینلرنده تنظیم ایتدردیلر Toute l'Europe s'intéresse dans cette affaire بو خصوص جميع اوروپا دولتلرينك ملتزميدر ـ Et prendre part dans une affaire بر مصلحتده اتخاذ علاقه ومشاركت ایتمك

Intéressé. On dit, Être intéressé à une chose, pour dire, y être engagé par le motif de son intérêt *T.* مقتضای مصلحت مخصوصه اولمق || Tous les sujets sont intéressés à la conservation du prince, au bonheur, au repos de l'État صاحب ملكك امر محافظه‌سی وملك ودولتك امن وآسایشی جمیع رعایانك مقتضای مصلحت مخصوصه‌لریدر Vous êtes intéressé à empêcher que . . . بو شیئك منعی سنك حسب المصلحه ـ مقتضای مصلحتكدر ـ Les parties intéressées علاقه‌دار اولنلر ـ Homme intéressé, c'est-à-dire, qui est attaché à son profit particulier *A.* حريص على نفعه *P.* ازمند سود *T.* خود كندو فائده‌سندن ـ كندوكارندن غیری بر شیئه باقمز غیری شیئه قید ایتمز

Il se dit aussi des sentimens et des actions || Vues intéressées مقاصد غرض آمیز Démarche intéressée حركت غرض آمیز Motif intéressé علّت غرض آمیز اغراض مخصوصه‌یه ـ علّت غرض آمیز مصلحت مخصوصه‌یه مبنی ـ مبنی بر علّت

INTÉRÊT. Ce qui importe, ce qui convient à quelqu'un *A.* مصلحت pl. مصالح ـ مصلحة مخصوصة ـ غرض pl. اغراض || Intérêt public مصلحت عامّه général مصلحت مطلقه commun مصلحت مشتركه particulier مصلحت مخصوصه léger مصلحت جزئيه médiocre مصلحت معتدله pécuniaire مصلحت

عرض d'honneur خاندان مصلحتی Intérêt de famille دیناريّه ناموس مصلحتی du public L'intérêt de l'État مصلحت ملكيّه مصلحت عباد ـ مصلحت ناس Connaître bien les intérêts d'un État, des princes مصالح ملكه ومصالح ملوك وحكمدارانه كماليله واقف وآشنا اولمق Éclairé sur ses intérêts ـ مصالح مخصوصه‌سنده صاحب بصيرت وانتباه La plupart des hommes n'entendent pas leurs intérêts اكثر ناس مصالح اغراض مخصوصه‌سنك حقایق ودقایقنی بیلور مخصوصه‌سنی فرق وتمییزه قادر دگلدر ne connaissent pas leurs véritables intérêts اكثر ناس مصالح مخصوصه‌سنك حقیقتنی درك واذعان ایده‌مز Il a un grand intérêt d'empêcher que . . . بو شیئك منعی فلانك مصالح عظیمه‌سندندر

Prendre, embrasser, soutenir, abandonner, trahir les intérêts de quelqu'un بر كمسنه‌نك مصلحتنی التزام ایتمك ومصلحتنك تأیید ووقایه‌سنه صرف همّت ایتمك ومصلحتندن كف يد ایتمك ومصلحتنه خیانت ایتمك J'aurai soin de vos intérêts سنك اغراض ومصالح مخصوصه‌كه اهتمام ایده‌جكم Sacrifier ses intérêts au bien public اغراض ومصالح مخصوصه‌سنی خیر ونفع عامّه اوغورینه فدا ایتمك Recommander ses intérêts à quelqu'un مصالح مخصوصه‌سنی بر كمسنه‌یه توصیه وسپارش ایتمك les remettre entre les mains de quelqu'un مصالح واموربنی بر كمسنه‌نك یدینه تفویض وتسلیم ایلمك Agir contre ses propres intérêts مصالح مخصوصه‌سنك خلافنه حركت ایتمك C'est un intérêt de rien بر مصلحت نا چیز در ـ لا شیٔ مقوله‌سی بر مصلحتدر C'est un intérêt sordide qui le fait agir بر غرض خسیس ضمننده بو كیفیّت سنك Cela ne blesse point vos intérêts عاملدر موجب ضرر اوله‌جق ـ اغراض ومصالحكه طوقنور شیٔ دگلدر مصلحت مخصوصه‌كه Il y va de votre intérêt شیٔ دگلدر دائر بر شیئدر Dès qu'il s'agit de ses intérêts, il ne connaît plus personne صدد اغراض مخصوصه‌سنه دائر اولنجه هیچ بر كمسنه‌یی طانیمز La plupart des gens ne se conduisent que par intérêt اكثر ناس مصلحت مخصوصه‌یه تبعیّت ایله مصلحت مخصوصه‌سنك L'intérêt le domine عامل اولور مدار افكاری انجق مصلحت مخصوصه در ـ مغلوبیدر Ne relâcher rien de ses intérêts اغراض ومصالح مخصوصه‌سندن ذرّه‌جه مقداری فراغت ایتمامك Avoir ses intérêts en vue كندو مصلحتنه ـ مصالح مخصوصه‌سنه اطماح نظر ایتمك

بومأمورك تعطيل مأموريتنى حاوى برقطعه فرمان تحصيل ايلدى Les actes que fait un officier pendant son interdiction sont nuls برمأمورك تعطيل مأموريتى اثناسنده كورديكى امور ملغا عن العملدر

INTERDIRE. Défendre quelque chose à quelqu'un *A.* منع – يساق *T.* ياساق كردن – يرغو كردن *P.* تحذير – وزع ايتمك || On lui a interdit l'entrée de la ville درون شهره وضع قدم ايلمكدن منع وتحذير اولندى Interdire toute communication هر كونه مخالطه‌يى منع وتحذير ايتمك Interdire la parole نطق وكلامدن تحذير ايتمك Cela vous est interdit سنك حقكه ممنوعدر – بو شئ سكا ممنوعدر

Il se dit aussi d'une sentence par laquelle on défend aux ecclésiastiques l'exercice des ordres sacrés, ou aux officiers de Justice, l'exercice de leurs charges *A.* تعطيل – تعطيل من الامامة – من المأمورية *P.* ازامامت يا ازمأموريت معطل كردن *T.* امامتغى ياخود مأموريتى بطاللمق || Le Pape a interdit ce prêtre ريم پاپا فلان راهبك مأموريت امامتنى تعطيل ايتدردى Le parlement a interdit un tel juge پارلامنتوديوانى فلان قاضينك مأموريت حكومتنى تعطيل ايلدى On l'a interdit pour deux ans ايكى سنه تمامنه قدر مأموريتى تعطيل اولنمشدر

Il signifie aussi, déconcerter au point qu'on ne sait plus que dire ni que faire *A.* ايرات البهت والحيرة – تبهيت *P.* سر كشته كردن – دنك كردن *T.* دانق – دنك ايتمك || La peur l'avait interdit غلبۀ خوف ودهشت فلانه ايرات بهت وحيرت ايتمشدر شاشورمق – قلمق

INTERDIT. *A.* عاطل من المأمورية *P.* ازمأموريت تعطيل *T.* يرغو كرده *P.* ممنوع *A.* مأموريتى بطاللنمش *T.* شده سر كشته – دنك *P.* حاير – مبهوت *A.* يساق اولمش *T.* قالمش – دانق قالمش || Il demeura si interdit, que.. قاله قالمش اول درجه‌ده مبهوت وحاير قالمشدر كه

INTERDIT. Sentence qui défend à un ecclésiastique l'exercice des ordres sacrés *A.* حكم التعطيل من الامامة || Jeter, lancer l'interdit مأموريت امامتك تعطيلنى محتوى حكم ايتمك

INTÉRESSANT. Qui intéresse *A.* واجب الاعتنا – معتنابه *P.* رغبته كركلو *T.* سزاوار نظر رغبت – شايان اعتنا || Ouvrage intéressant شايان اعتنا اولەجق تأليف Pièce intéressante سزاوار نظر رغبت اولەجق شكل وسيما figure معتنا به بر ورقه بر خبر واجب الاعتنا nouvelle

INTÉRESSÉ. Celui qui a intérêt à quelque chose *A.* صاحب العلاقة pl. اصحاب العلاقة *P.* علاقه دار *T.* علاقه‌سى اولان || Je suis un des intéressés dans cette affaire بو مصلحته علاقه‌دار اولنلردن برى يم Pour consommer l'affaire, il faut que tous les intéressés signent مصلحتك تكميلى صاحب علاقه اولنلرك امضاسنه منوطدر

Et celui qui a intérêt dans une banque, dans une compagnie, dans une entreprise *A.* صاحب العلاقة – مساهم pl. مساهمين *P.* حصّه دار – علاقه دار *T.* حصّه اورتاغى || Les intéressés dans les fermes التزاماتده حصّه‌دار اولنلر dans un tel traité فلان مقاوله‌ده حصّه‌دار اولنلر

INTÉRESSER. Faire entrer quelqu'un dans une affaire, en sorte qu'il ait part au succès *A.* تشريك فى النفع *P.* همباز *T.* فائده اورتاغى ايتمك – فائده كردن || On l'a intéressé dans cette affaire بو مصلحتده فلانى فائده‌يه تشريك ايلديلر

Et donner quelque chose à quelqu'un, pour le rendre favorable dans une affaire *A.* جلب بعرض النفع *P.* بفائده نمايىى – همساز كردانيدن *T.* فائده كوستررك اويدرمق || Cette affaire ne saurait se faire sans lui, il faut l'intéresser بو خصوص فلانك انضمام همتى اولمينجه نتيجه پذير حصول اولمق احتمالى اولمديغنه بناءً مرقومى عرض منفعت ايله جلب ايتمك لازمۀ حالدندر

Il signifie aussi, importer *A.* لزوم فى المصلحة *T.* مصلحتده لازم اولمق – مصلحته طوقنمق || En quoi cela vous intéresse-t-il? فلان شئ قنغى جهتدن سنك مصلحتكه لزومى بو شئ وجهاً من الوجوه مصلحتكه طوقنمز Cela ne vous intéresse en aucune façon وار در Cette affaire intéresse tout le corps de la Noblesse, toute la province بو خصوص عموماً اصلزادگان صنفنك وبالجمله مملكتك مصلحتنه طوقنور – Figur. || Cela intéresse mon honneur, ma réputation, ma santé فلان شئ عرض وناموسم وصيت وشهرتم وصحت وجودم مصلحتنه طوقنور

Et émouvoir, toucher *A.* تأثير فى القلب *P.* تأثير بدرون كردن *T.* يوركه طوقنمق || Il n'y a rien dans cette tragédie qui intéresse les spectateurs بو ملعبده‌ده قلوب نظاره موجب تأثير اولەجق بر شئ يوقدر Ce roman est bien écrit, mais il

دعا ایتمک وتوزیع صدقات ایتمک

INTENTION, signifie aussi, volonté, lorsqu'il est question d'un supérieur A. ارادة - مراد pl. مرادات P. دلخواه T. استک || Mon intention est que... بنم مرادم شویله در که Le roi a fait savoir ses intentions پادشاه ارادهٔ ملوکانه سنی بیان ایلدی

INTENTIONNÉ. Qui a certaine intention. Il ne se dit qu'avec Bien ou Mal. Bien intentionné A. صادق الطویّة - خالص النیّة P. خیر خواه - خیر اندیش T. نیّتی خیرلو Mal intentionné A. فاسد الطویّة - فاسد النیّة P. بد خواه - بد اندیش || Une personne bien intentionnée خیر خواه بر آدم Des hommes mal intentionnés فاسد الطویّه اولان کسان

INTENTIONNEL. Qui appartient à l'intention A. ما یراد P. اندیشکرده T. مراد اولنان || Le sens apparent de cette proposition est bien différent du sens intentionnel de l'auteur بو قضیّه نک معنای ظاهریسی مؤلّفک ما یرادی اولان معنایه مرادی اولان معنایه - مغایر در

INTERCADENCE. Terme de Médec. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible A. عدم التساوی النبض P. نا در برابریٔ نبض T. نبضک اویغونسزلغی

INTERCADENT. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible A. نبض غیر متساوی P. نبض نا در برابر T. اویغونسز نبض - بر دوزه‌یه اولمیان نبض

INTERCALAIRE. Qui est inséré. Il ne se dit que du jour que l'on ajoute au mois de Février dans l'année bissextile A. کبیسة - یوم کبیسه - یوم فضل السنه || Jour intercalaire فضل السنة -

INTERCALATION. Addition d'un jour dans le mois de Février A. انضمام الفضل السنة || L'année où l'on fait l'intercalation, le mois de Février a vint-neuf jours فضل السنه نک انضمامی سنه‌سنده شهر شباط یکرمی طقوز کوندر

INTERCALER. Ajouter un jour au mois de Février dans l'année bissextile A. ضمّ الفضل السنة - ضمّ الیوم الکبیسة || Dans les années bissextiles on intercale un jour سنهٔ کبیسه‌ده فضل سنه اولدرق بر کون ضمّ اولنور

INTERCÉDER. Prier, solliciter pour une personne A. شفاعت P. برای کسی رجا کردن - ورّفانی کردن - شفاعت نمودن T. دیلک ایلمک || La Sainte-Vierge, les Saints intercèdent auprès de Dieu pour les hommes حضرت مریم واولیای عظام عند الله تعالی بنی آدم ایچون شفاعت ایدرلر Il a intercédé auprès du roi pour ce criminel بو مجرم ایچون نزد پادشاهیده شفاعت ایلدی

INTERCEPTER. Surprendre une chose qui va à sa destination A. ضبط - اخذ P. گرفتن T. طوتمق || On a intercepté une lettre بر مکتوب طوتلدی un paquet d'importance تحریرات مهمّه‌یی مشتمل بر بوغچه اخذ اولندی

INTERCEPTÉ. A. مضبوط - مأخوذ P. گرفته T. طوتلمش || Des lettres interceptées découvrirent l'intrigue فتنه وفساد اخذ اولنمش تحریراتدن خارجه اخراج اولندی

INTERCEPTION. Interruption du cours A. انقطاع P. نا پیوستگی T. آره‌سی کسلمه || Interception du son انقطاع صوت des rayons du soleil اشعّهٔ ضیانک انقطاعی

INTERCESSEUR. Qui intercède A. شفیع P. شفاعتکار - ورّفان - رجاساز برای کسی T. شفاعتجی - دیلک ایدیجی || Puissant intercesseur شفیع قوی faible شفیع نا توان Les Saints sont nos intercesseurs اولیاء الله بزم شفیعلرمز در Je veux être votre intercesseur auprès du ministre بو وکیل سلطنت یاننده سنک ایچون شفاعتجی اولمق استرم

INTERCESSION. Action d'intercéder A. شفاعت P. شفاعتکاری - رجا - ورّفانی - رجاسازی برای کسی T. دیلک || Puissante intercession شفاعت مجبره - شفاعت قویّه Demander quelque chose à Dieu par l'intercession de la Sainte-Vierge حضرت مریمک شفاعتیله باری تعالیدن بر شئ تمنّی ایتمک - بر شئ دیلمک

INTERCOSTAL. Terme d'Anat. Il se dit de ce qui est entre les côtes A. کائن فی فواصل الاضلاع P. بمیانهٔ استخوانهای پهلو جا گرفته T. قبورغه کمیکلری آره‌سنده‌کی || Nerf intercostal قبورغه کمیکلری آراسنده‌کی سکیر Muscles intercostaux فواصل اضلاعده اولان عضلات Artères intercostales فواصل اضلاعده اولان شرایین

INTERCUTANÉ. Qui est entre la chair et la peau A. ما بین الجلد واللحم P. بمیانهٔ پوست وگوشت جا گرفته T. دری ایله ات آره‌سنده‌کی

INTERDICTION. Terme de Jurisp. Défense faite à un officier de faire aucune fonction de sa charge, ou à une Cour de juger A. منع عن اجراء المأموريّة - تعطيل من المأموريّة P. معطّل سازئ مأموريّت T. مأموريّتى تعطيل - مأموريّتى بطاللمه || Il a obtenu un arrêt d'interdiction contre cet officier ايتمه

INTENDANCE. La charge ou la commission d'un intendant *A.* نظارت ـ نقابت *P.* كارسازى *T.* ناظرلق ـ كتخدالق ـ كهيدلق || Il a l'intendance sur telle chose فلان شيئك ناظر در ـ نقابتى عهده سنده در || Il lui a donné l'intendance de sa maison بو شيئك اوزرينه كهيه لغى خدمتنه قوناغنك امور ماليه سنك || de ses finances فلانى تعيين ايتمشدر ابنيه نظارتنى فلانه ويرمشدر || L'intendance des bâtimens نظارتى des vivres ذخيره نظارتى d'une province برايالتك نظارتى نقابت ونظارتى ـ Et le temps que dure l'administration de l'intendant *A.* مدّة النظارة ـ ايّام النقابة *P.* هنگام كارسازى *T.* ناظرلق وقتى ـ كتخدالق وقتى || Pendant son intendance فلانك نظارتنده مدّت || L'intendance d'un tel a duré tant مدّت نظارتى شو قدر متمادى اولمشدر

Il se dit aussi du district où s'étend la charge d'un intendant de province *A.* حوزة النظارة ـ حوزة النقابة *P.* قلمرو نظارت *T.* ناظرلق ناحيه سى || Cela n'est pas de son intendance بو مادّه زير قلمرو نظارتى اولان اموردن خارجدر Et de la maison où loge l'intendant *A.* بيت الناظر *P.* ناظر خانه *T.* ناظر قپوسى ـ ناظر قوناغى

INTENDANT. Celui qui est préposé pour avoir la direction de certaines affaires *A.* ناظر pl. نظار ـ نقيب pl. نقبا *P.* كارساز *T.* كتخدا ـ كهيه ـ ناظر || Intendant de la maison d'un prince بر بكك سراى كتخداسى des finances امور ميريّه ناظرى de telle province فلان ايالتك ناظرى ـ امور دفتريّه ناظرى de telle armée اردو ناظرى de la marine امور بحريّه ناظرى des bâtimens ابنيه ناظرى de Justice حقوق ـ ترسانه ناظرى ـ عباده متعلق اموركٓ ناظرى Une charge, une commission d'intendant des finances امور ميريّه نظارتنه متعلق نقيبى بر منصب وبر مأموريّت

INTENSE. Terme de Physique. Fort, vif *A.* شديد ـ اكيد *P.* تيز *T.* كسكين || Une chaleur intense حرارت شديده un froid برودت اكيده

INTENSION. Terme de Phys. Force, véhémence *A.* حدّت ـ شدّت *P.* تيزى *T.* سردلك || L'intension de la fièvre حمانك حدّتى

INTENSITÉ. T. de Phys. Le degré de force d'une chose, d'une puissance *A.* زور *P.* زور *T.* زور || L'intensité de la lumière, du son, du froid, d'une force mouvante ضيانك وصدانك وبرد وسرمانك وقوّت متحرّكه نك زورى || L'intensité du son ne change rien à sa propagation زور صدا انتشارينه بر وجهله موجب خلل وتغيير اولەمز

INTENSIVEMENT. Avec intension *A.* بالحدّة *P.* با تندى *T.* سردلك ايله وتيزى

INTENTER. Commencer. On dit, Intenter une action, un procès contre quelqu'un *A.* ادّعا ـ ابتدار الى الدعوى ـ بث الدعوى *P.* دعوا راندن *T.* بر كمسنه نك اوزرينه دعوا ايتمك ـ Et intenter une accusation contre quelqu'un *A.* اتهام ـ عزو *P.* التهمة بر كس تهمت افكندن *T.* بر كمسنه نك اوزرينه تهمت آتمق

INTENTION. La fin qu'on se propose en agissant *A.* نيّت pl. نيّات ـ مقصود pl. مقاصد ـ فكر pl. افكار ـ مرام *P.* انديشه *T.* نيّت || Bonne intention نيّت خيريّه ـ نيّت صالحه droite فكر فاسد ـ سوء نيّت ـ نيّت فاسده mauvaise نيّت صادقه secrète نيّت خفيّه louable نيّت حسنه Il a l'intention de faire quelque chose فلان شيئى ايتمك نيّتنده در Mon intention n'était pas de vous déplaire مرامم سنى خاطر مانده ايتمك دكل ايدى Il faut considérer l'intention du testateur صاحب وصيّتك فكر ومرامنى مطالعه ايتمك اقتضا ايدر Dieu est juge de nos intentions خداى متعال حضرتلرى حاكم ضماير وافكار در Il faut regarder l'intention مرام ونيّته نظر ايتمك لازمدر Juger de l'intention فكر ونيّته نظر ايده رك حكم ايتمك Je l'ai fait à bonne intention بونى نيّت خيريّه ايله ايتدم Je ne l'ai pas fait à autre intention بونى بشقه فكر ايله ايتمدم La droiture des intentions مقاصد وافكارك صدق واستقامتى ـ On dit en termes de dévotion, Diriger ou dresser son intention, pour dire, la tourner vers une bonne fin نيّتنى سمت سداده ارشاد خيره ارشاد ايتمك ـ ايتمك ـ Diriger son intention, se dit aussi de ceux qui, pour sauver ce qu'il y a de mauvais dans une action, allèguent l'innocence de leur motif || Il n'y a rien qu'on ne prétende justifier par la direction d'intention خلوص نيّت بهانه سيله هر شيئده برائت ذمّت ادّعاسنده اولمق ممكندر ـ On dit aussi, Faire des prières, donner des aumônes à l'intention de quelqu'un, pour dire, dans le dessein que ces choses lui servent devant Dieu بر كمسنه نك اوزرينه استجلاب اجر وثواب نيّتنه مبنى بارگاه ربّ ذو الجلاله

Il se dit aussi dans ce sens en termes de guerre *A.* معاملة خفيّة pl. معاملات خفيّة *P.* معاملهٔ نهانی *T.* دانشق طو يوشق || Entretenir des intelligences avec les ennemis دشمن ايله خفى معاملهسى اولمق Il entretenait des intelligences dans cette place pour le surprendre قلعهيى بغتةً بصمق ايچون ايچندهكيلر ايله خفى معاملاتى وار ايدى || Il comptait sur une intelligence qui a manqué نتيجه پذير مرام اولامش بردرلو ثمرهسى - بر معاملهٔ خفيّهيه اميد واثقى وار ايدى اولامش Cet espion a une double intelligence, c'est-à-dire, une intelligence avec les deux armées بو جاسوسك طرفين ايله معاملهٔ خفيّهسى وار در

Il signifie aussi, une substance purement spirituelle *A.* عقل || Dieu est la suprême intelligence بارى تعالى حضرتلرى عقل كلدر - On appelle les anges, Les intelligences célestes ارواح سماويّه

INTELLIGENT. Qui a la faculté intellective *A.* درّاك - مدرك - ذو الادراك *P.* دانشمند *T.* بيلش قوّتنه مالك || L'homme est un être intelligent - انسان بر مخلوق ذو ادراكدر انسانده بيلش قوّتى وار در

Et qui a une connaissance parfaite en quelque matière, en quelque affaire *A.* كثير المعلومات - واقف *P.* آشنا - بسيار دان - دانشمند *T.* معلوماتلو - بيلقچ || Il est fort intelligent en ces matières-là اول مادّهلرده بغايت واقف وآشنا در - وقوف تامّى وار در dans les affaires étrangères, dans les negociations, dans les finances امور اجنبيّهده وفنّ مذاكراتده كثير المعلوماتدر - وامور دفتريهده بغايت صاحب وقوفدر

INTELLIGIBLE. Qui peut être ouï distinctement *A.* منقّح *P.* پاك *T.* تميز || Parler à voix haute et intelligible صوت بلند ومنقّح ايله نطق ايتمك Des sons distincts et intelligibles اصوات مصرّحه ومنقّحه

Et qui est aisé à comprendre *A.* سهل الفهم - ممكن الفهم *P.* آسان فهم - فهميدنى - شناختنى *T.* آكلاشيلور || Ce passage est fort intelligible بو فقره بغايت سهل الفهمدر Cet auteur n'est pas intelligible بو تاليف ممكن الفهم دكلدر - آكلاشلمز

Il se dit, en termes d'école, de tous les êtres en tant qu'ils sont l'objet de l'entendement, par opposition à ceux qui tombent sous les sens *A.* معنوى || Être intelligible موجود معنوى

Il se dit aussi des êtres de raison, par opposition à Réel *A.* عقلىّ || Les catégories ne sont que des êtres purement intelligibles مقولات مجرّد صور عقليّه قبيلندندر

INTELLIGIBLEMENT. D'une manière intelligible *A.* منقّحاً - بوجه ممكن *A.* تميز اولهرق - تميزجه *T.* بپاكى *P.* بالنقاحة الفهم *P.* فهم آسان *T.* بوجه آكلاشيلور وجهله || Lire, prononcer intelligiblement منقّحاً قرائت وتلفّظ ايتمك écrire فهم اولنهجق وجهله كتابت ايتمك

INTEMPÉRAMENT. Avec intempérance *A.* بلا اقتصاد *P.* بناپرهيزى *T.* افراط اولهرق

INTEMPÉRANCE. Vice opposé à la tempérance *A.* عدم الاقتصاد *P.* نا پرهيزى *T.* افراطه وارمقلق || Son intempérance a ruiné sa santé عدم اقتصادى مزاجنك خرابيّت حالنه بادى اولمشدر

Figur. || Intempérance de langue *A.* عدم الضبط اللسان *P.* ديلك پرواسزلكى *T.* بى پروايىٔ لسان - ناپرهيزىٔ زبان Intempérance d'étude, de travail فرط مطالعه وفرط سعى وكوشش

INTEMPÉRANT. Qui a le vice de l'intempérance *A.* غير مقتصد - عديم الاقتصاد *P.* ناپرهيز *T.* افراطه واران || L'intempérant avance ses jours par ses débauches اقتصاد طبعى اولميان كشى عيش وعشرتده فرط تبعيّتى تقريبيله عمرينى كوتاه ايدر

INTEMPÉRÉ. Déréglé dans ses passions et dans ses appétits *A.* مفرط فى مشتهيّات - عديم الاقتصاد فى هواء النفس *P.* ناپرهيز النفس *T.* هوا وهوسنه آشورى - در هوا وهوس هرشيدده كيدن || C'est un homme intempéré en toutes choses هوا وهوسنه آشورى كيدر

INTEMPÉRIE. Déréglement. Il se dit de l'air, des saisons et des humeurs du corps *A.* عدم الاعتدال *P.* نا در برابرى - اعتدالسزلق *T.* بى اعتدالى - نا همواری || On souffre beaucoup de l'intempérie de l'air هوانك عدم اعتدالى بغايت مخلّ صحّتدر Les corps se ressentent de l'intempérie des saisons موسملرك عدم اعتدالى ابدان بشره مؤثّر در Il y a une grande intempérie d'humeurs dans ce corps بو وجودده اخلاطك عدم اعتدالى مرتبهٔ غايتده در Cet homme est malade d'une intempérie d'entrailles بو آدم احشانك عدم اعتدالى تقريبيله مبتلاى علّت اولمشدر

اعفا ـ منزه عن الافساد *P.* افساد نا پذیر *T.* اوزرینه توز ـ قوندرمز ـ افساد قبول ایتمز || Juge intègre برازت طبع ایله مجبول بر قاضی ـ عفیف بر قاضی vertu شائبهٔ افساددن منزه صلاح حال

INTÉGRITÉ. Qualité d'une personne intègre *A.* تقزز النفس ـ برازت ـ عفاف ـ نزاهة عن الافساد *P.* افساد نا پذیری *T.* افساد قبول ایتمامزلک ـ تمیزلک || L'intégrité des moeurs d'un juge قاضینک برازت طبعی برازت اخلاق Grande, parfaite intégrité برازت عظیمه وکامله Corrompre l'intégrité de quelqu'un بر کمسنه‌نک برازت طبعنی افساد ایتمک

Il signifie aussi, l'état d'un tout qui a toutes ses parties *A.* تمامیت ـ حال التمامیة *P.* تمامی *T.* بتونلق || Cela détruit l'intégrité du tout بو کیفیت هیئت مجموعه‌نک انفساخ تمامیتنه بادی اولور Il a remis le dépôt dans toute son intégrité ید حفظنده اولان رهنی حال تمامیتنده تسلیم ایلدی ـ یدنده مودوع اولان امانتی حال تمامیتنده خلل کتورمکسزین تسلیم ایلدی Garantir l'intégrité d'un État فلانک تمامیت ملکنه متکفل اولمق ـ فلانک ملکنک حال تمامیتنه متکفل اولمق

Et l'état parfait d'une chose non corrompue *A.* حال الکمال ـ هیئة کاملة || Cela conserve le foie, les parties intérieures dans leur intégrité بو شی کبدی وسائر اعضای داخلیه‌یی حال کمال اوزره وقایه ایدر Il a gardé des fleurs, des fruits d'une année à l'autre en leur parfaite intégrité بعض ازهار وفواکهی بر سنه‌دن اول بر سنه‌یه قدر هیئت کامله‌لری اوزره حفظ ایلدی

INTELLECT. La faculté de l'âme qu'on nomme aussi Entendement *A.* قوة فاهمة *P.* قوت شناسایی *T.* آکلایش قوتی

INTELLECTION. Action par laquelle l'entendement conçoit une chose *A.* فهم *P.* در یافت ـ شناسایی *T.* آکلایش ـ آکلمه

INTELLECTIVE. On dit, La faculté intellective V. Intelligence.

INTELLECTUEL. Qui appartient à l'intellect *A.* عقلی ـ فهمی ـ ذهنی *P.* هوشی *T.* آکلایشه متعلق ـ عقله متعلق || La faculté intellectuelle قوت فاهمه L'espérance et la foi sont des vertus intellectuelles رجا وایمان فضایل عقلیه‌دندر Objet intellectuel صورت ذهنیه ـ صورت عقلیه Vérités intellectuelles حقایق عقلیه

Il signifie aussi, spirituel, par opposition à Matériel *A.* روحانی || L'ange, l'âme est une substance intellectuelle ملک ونفس ناطقه جواهر روحانیه‌دندر

INTELLIGEMMENT. Avec intelligence *A.* مدرکا ـ بالادراک والدرایة *P.* مدرکانه ـ دانشمندانه ـ هوشمندانه *T.* عقللولق ایله || Conduire intelligemment une affaire بر مصلحتی مدرکانه اداره ایتمک

INTELLIGENCE. Faculté de l'âme par laquelle nous concevons, nous comprenons les choses *A.* قوة مدرکة *P.* قوت دانش *T.* بیلش قوتی || Cet homme a l'intelligence vive فلانک قوت مدرکه‌سنده حدت وار در prompte سرعت ادراکی وار در ـ سرعت انتقالی dure کثافت ذهن وادراکی وار در ـ بطئ الذهندر ـ بطائت ادراکی وار در tardive کند دانشدر مدرکدر Il a de l'intelligence بیلشی آغر در ـ دیر دانشدر ـ وایه دار مایهٔ دانشدر ـ ادراکی وار در Il a peu d'intelligence قاصر در ـ قلیل الادراکدر بضاعهٔ ادراکی

Il signifie aussi, connaissance, compréhension *A.* وقوف ـ اطلاع *P.* دانش ـ آشنایی *T.* بیلش || L'intelligence des langues وقوف السنه des affaires وقوف امور Parfaite, grande intelligence des affaires امور واحوالده اطلاع تام ووقوف عظیم Il m'a donné l'intelligence de ce passage بو فقره‌نک معناسندن بکا تفهیم ایلدی ـ بو فقره‌یی ـ معناسنی بکا بیلدردی ـ بنی واقف ایلدی

Et amitié réciproque, union de sentimens *A.* امتزاج ـ موالفة *P.* بهم آمیزش والفت ـ یکدلی *T.* دوستلشمه || Ils sont en bonne intelligence میانه‌لرنده حسن امتزاج وموالفت وار در en parfaite intelligence بینلرنده موالفت تامه وار در Il est survenu un démêlé qui a rompu leur intelligence بینلرنده ـ تحدث ایدن منازعه کسر شیرازهٔ موالفتلرینه بادی اولمشدر ـ میانه‌لرنده منافسه ظهورینه مبنی رابطهٔ حسن الفتلری بینلرنده فسخ شیرازه ـ رهین شکست وانفساخ اولمشدر ـ الفتلرینه بادی اولمش بر منازعه واقع اولدی

Et correspondance secrète entre des personnes, pour tromper un tiers *A.* اتفاق خفی ـ مخابرهٔ خفیة *P.* یکزبانیٔ نهانی *T.* کیزلو دانشقلق ـ یکجهتیٔ نهانی || Ils sont d'intelligence pour vous surprendre, pour vous tromper سنی تغلیط ایچون بینلرنده اتفاق خفی وار در Il y a de l'intelligence entre eux بینلرنده مخابرهٔ خفیه وار در Avoir des intelligences secrètes بر کمسنه‌نک مخابرات خفیه‌سی اولمق

آی طابیه‌سنی - نصف قمر طابیه‌سی اوزرینه وارمق lune
اجیقدن اورمق

INSUPPORTABLE. Qu'on ne peut supporter *A.* ما لا يطاق - طاقت شکن *P.* ممتنع الاستطاعة - ممتنع التحمّل - طاقت کتورله‌میه‌جک - چکلمز *T.* طاقتفرسا - طاقتگداز || Il sent des douleurs insupportables طاقت کتورله‌میه‌جک اوجاع مرتبهٔ تحمّل واستطاعتدن خارج اوجاع - شدیده حسّ ایدر وآلامه مبتلا در - On dit figur. || Cet homme est insupportable ممتنع التحمّل اولنه‌میه‌جق بر آدمدر Une humeur insupportable التحمّل بر مزاج une chose بر امر طاقتشکن Cette façon de parler est insupportable بو کونه سویلیش بر امر طاقتفرسا در Ses manières sont insupportables اوضاع واطواری کلیّاً در اوضاع - اوضاع واطوارینه تحمّل کلمز - تحمّلگداز در واطواری چکلمز

INSUPPORTABLEMENT. D'une manière insupportable *A.* فوق الحدّ المصابرة والتحمّل *T.* تحمّل اولنه‌میه‌جق صورت ایله || Il écrit insupportablement تحمّل اولنه‌میه‌جق صورت ایله کتابت ایدر

INSURGÉS ou INSURGENS. Ceux qui se soulèvent contre le Gouvernement *A.* pl. اهل العتوّ - ارباب الخروج اهل الخروج pl. ارباب العتوّ *P.* سرکشان *T.* اطاعتدن - آیاغه قالقانلر ارباب عتوّ وخروجی || Châtier les insurgés تأدیب چیقانلر ایتمک

s'INSURGER. Se soulever contre le Gouvernement *A.* تعتّی - خروج من الاطاعة - خروج علی السلطان - خروج *P.* از ربقهٔ فرمانبری گردن پیچیدن *T.* اطاعتدن چیقمق - آیاغه قالقمق || Les habitans de cette province s'insurgèrent فلان مملکتک سکنه واهالیسی خروج ایلدیلر

INSURMONTABLE. Qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع - ناقابل دفع - امکان نا پذیر دفع *P.* ممتنع الاندفاع - *T.* دفعی ممکن اولمیه‌جق - یکیله‌میه‌جک || Il a trouvé dans ce dessein des difficultés insurmontables بو اسرک اجراسنده دفعی ممکن اولمیه‌جق صعوبتلره دوچار اولدی Obstacle insurmontable محذور ممتنع الدفع - مانع ممتنع الاندفاع Envie de dormir insurmontable دفعی نا ممکن ارزوی نوم

INSURRECTION. Soulèvement contre le Gouvernement *A.* عتوّ - خروج *P.* سرکشی - گردن پیچی از ربقهٔ اطاعت *T.* آیاغه قالقمه || L'insurrection des Américains آمریقه خلقنک آمریقه اهالیسنک گردن پیچ ربقهٔ اطاعت - عتوّ وخروجی اولدرق رفع لوای خروج ایلمسی

INTACT. À quoi l'on n'a point touché *A.* سالم - غیر مماسّ - مسن مسّ الایادی *P.* نا بسوده *T.* ال دکمامش - ال طوقنمامش || Le dépôt s'est trouvé intact ودیعه اولنان شیٔ امانت - مسّ ایادی اولنمیدرق هیئت اصلیه‌سنده بولنمشدر طوقنلمامش - اولنان شیٔ سالماً من مسّ الایادی بولنمشدر بولندی

On dit figur. Matière intacte, pour dire, qui n'a point été traitée تعرّض - وضع ید اولنمامش مادّه - بکر بر مادّه طوقنلمامش - اولنمامش مادّه Réputation intacte, pour dire, qui n'a jamais été attaquée طعن طاعندن بریٔ حسن صیت وشهرت Vertu, probité intacte, pour dire, qui est irréprochable لوم لائمدن مبرّا صلاح وعفّت - Et dans le même sens, Homme intact پاکدامن ذات منزّه - شین عیوبدن دامن - اوزرینه - شهرتی آلودهٔ شین طعن وتشنیع اولمامش بر آدم Un homme intact sur la valeur لکه قونمامش آدم امر دلاوری وشجاعتده عیب وقصوردن منزّه بر آدم

INTARISSABLE. Qui ne se peut tarir *A.* لا نفاد له - لا ینزح - عدیم الانتکاش - لا ینکش - لا ینزف - *P.* بی بن - وکنار *T.* بی نفاد - دوکنمز || Source intarissable ینبوع بی نفاد Mine, carrière intarissable معدن بی بن وکنار اولان نفاد ونا قابل نفاد اولان طاش اوجاغی Larmes intarissables چشمه ساربی نزاف گریه وسرشک - سیل بی نفاد دموع - Figur. || Une érudition intarissable معدن بی نفاد علوم Une source intarissable d'érudition ینبوع بی نفاد ومعارف Une imagination intarissable عدیم النفاد اولان قوّت دانش خیالیّه

INTÉGRAL. Terme de Mathém. On dit, Calcul intégral, pour dire, le calcul par lequel on trouve une quantité finie dont on connaît la partie infiniment petite *A.* حساب بالغ الی مقادیر الکاملة

INTÉGRANT. On appelle en Philosophie, Parties intégrantes, celles qui contribuent à l'intrégrité d'un tout *A.* pl. اجزاء متمّمة || Les bras, les jambes sont des parties intégrantes du corps humain ایادی وارجل بدن انسانک اجزای متمّمه‌سندندر

INTÈGRE. Qui est d'une probité incorruptible *A.* متقزّز - عفیف - بریّ الطبع - صاحب البرازة - متقزّز النفس pl.

INSTRUMENTAL. Qui sert d'instrument *A.* آلیّ || La cause in-
strumentale علّت آلیّه — Musique instrumentale *A.* موسیقیء
بالمعازف *P.* آهنگ ساز *T.* ساز

INSTRUMENTER. Terme de Jurisp. Passer des contrats ou aut-
res actes publics *A.* ثبت الوثایق الشرعیّة ـ کتب الحجّة
P. چک نوشتن *T.* حجّت وسند یازمق || Les notaires, les
sergens ne peuvent pas instrumenter hors de leur ressort امنای
شرع داخل قلمرو حکومتلری اولمیان محلّده کتب حجّته
مأذون دکللردر

à l'INSU. Sans qu'on en ait eu connaissance *A.* لا عن علمٍ
به بیخبری ـ به بی آگاهی *P.* بلا خبرٍ ـ من غیر خبرٍ ـ
T. علم لاحق اولمیەرق ـ خبر اولمیەرق || A mon insu
خبرم اولمیەرق ـ علمم لاحق اولمیەرق Il s'est marié à l'insu
de ses parens والدینڭ علم وخبری لاحق اولمیەرق
اصحاب عقد نکاح ایلدی A l'insu de toute la compagnie
مجلسدن هیچ برینڭ خبر وآگاهی اولمیەرق

INSUBORDINATION. Défaut de subordination *A.* عدم الاطاعة
P. نا فرمانی *T.* اطاعتسزلق || Il règne dans ce corps une
grande insubordination بو عسکر ایچنده اطاعتسزلق مستولی
عدم اطاعت تهمتنڭ جزای اولمشدر Punir l'insubordination
قاعدهٔ اطاعته ـ زاسنی اجرا ایتمک Acte d'insubordination
منافی فعل وحرکت Cet officier a été cassé pour fait d'insu-
bordination بو عسکر ضابطنڭ یری عدم اطاعت تهمتنه
مبنی حكّ اولندی.

INSUBORDONNÉ. Qui manque fréquemment à l'insubordination
A. عدیم الاطاعة ـ غیر مطیع *P.* نا فرمان *T.* اطاعتسز

INSUFFISAMMENT. D'une manière insuffisante *A.* لا بقدر
نه بقدر کفایت ـ نه بس *P.* اقلّ من قدر الکفایة ـ اکلفایة
T. قدر کفایەدن دون اولەرق ـ یتەجک مرتبەده اولمیەرق

INSUFFISANCE. Incapacité, manque de suffisance *A.* عدم الکفایة
ـ عدم اللیاقة *P.* نا شایستگی *T.* یرامزلق || On ne l'a
pas admis à cette charge, à cause de son insuffisance عدم
بضاعهٔ کفایتی ـ کفایتسزلکنه مبنی اول منصبه مناسب کورلمدی
ناقص اولدیغی تقریبیله اول منصبه روا کورلمدی

INSUFFISANT. Qui ne suffit pas *A.* غیر کافی *P.* نه بس *T.*
یتمز || La raison est insuffisante pour pénétrer les mystères de
la Foi اسرار دینڭ استکناهنه عقل انسان کافی دکلدر
Ses raisons, ses moyens sont insuffisans سرد ایلدیکی علل
واسباب غیر کافیدر

INSULAIRE. Habitant d'une île *A.* اهل الجزیرة pl. اهالی
جزیره *P.* سکّان الجزیرة pl. ساکن الجزیرة ـ الجزیرة
اهل جزیره اولان *T.* آطەلو نشین || Les peuples insulaires
آطەلو خلقی ـ ملل واقوام

INSULTANT. Qui insulte *A.* موجب الانکسار ـ کاسر الشان
شکست آورشان ـ ناموس شکن *P.* مخلّ الناموس ـ الشان
کسر شان *T.* شانه طوقنور وناموس || Procédé insultant
وناموسی موجب اولەجق وضع وحرکت Paroles insultantes
اطوار ناقصة manières مخلّ شان وناموس اولەجق کلمات
الناموس

INSULTE. Mauvais traitement fait avec dessein d'insulter *A.*
کسر الناموس ـ کسر الشان *P.* شکست شان وناموس *T.*
برکمسنەنڭ شان || Faire insulte à quelqu'un شانه طوقنمه
عظیم وناموسنی کسر ایتمک Il a reçu une cruelle insulte
وشدید بر کونه کسر شانه مظهر اولمشدر

INSULTER. Faire une insulte *A.* ایراث الکسر ـ کسر الشان
ناموس *P.* ایخاش فی العرض ـ اخلال الناموس ـ الشان
شانه *T.* بشان وناموس کس شکستی آوردن ـ شکستن
فلانڭ شاننه قولاً طوقنمق || Insulter quelqu'un de paroles
کندو ایراث کسر ایتمک Il est allé l'insulter jusque chez lui
خانەسنه واروب کسر شان وناموسنه تصدّی ایلدی

INSULTER À. Manquer à ce que l'on doit aux personnes et aux
choses *A.* عدم الحرمة *P.* کم حرمتی ـ بیحرمتی نمودن
ـ حرمت ایتمامک *T.* بی اعتباری نمودن ـ نمودن
اعتبار ایتمامک ـ حرمتسزلک کوسترمک || Insulter aux
misérables حقّنه دوچار نکبت وادبار اولمش دردمندان
حرمت ایتمامک Il ne faut pas insulter aux malheureux
فلکزدگان وستمدیدگان حقّنه حرمت ایتمامک روا دکلدر
Insulter aux juges قضات وحکامه حرمت ایتمامک au pu-
blic جمهور ناسه حرمتسزلک کوسترمک à la misère de
quelqu'un برکمسنەنڭ حال مسکنتنه حرمت واعتبار
ایتمامک

INSULTER. Terme d'art milit. Attaquer vivement et à découvert *A.*
مصاولة بلا مبالاة *P.* حمله کردن *T.* بی پروا آچیقدن اورمق
|| Insulter une place بر قلعەنڭ آچیقدن اوزرینه وارمق ـ
قلعەنڭ اوزرینه آچیقدن وارمق les dehors d'une place
استحکامات خارجیەسی اوزرینه آچیقدن وارمق une demi-

Ministre de l'instruction publique مدبّر امور دراست عامّه

Il signifie aussi, les préceptes qu'on donne pour instruire A. درس || Vous lui donnez là une bonne instruction بو بابده درس فلانه بر خیرلو درس ویررسک Instruction charitable درس موجب المبرّت

Et connaissance qu'on donne de quelques faits qu'on ignore A. خبر ـ علم P. آگاهی T. اوکرنمه || Je vous demande cela pour mon instruction بونی تحصیل علم وخبر ضمننده سندن اوکرنمک ایچون سؤال ایدرم ـ سؤال ایدرم

On dit, L'instruction d'un procès, pour dire, tout ce qui est nécessaire pour mettre un procès en état d'être jugé A. ضبط الدعوی || Travailler à l'instruction d'un procès دعوانک ضبطنه مشغول اولمق

Il se prend aussi, pour les ordres donnés à un ambassadeur, ou à celui qu'on charge de quelque commission A. pl. تعلیمات وصایا ـ P. سپارشها || Cet ambassadeur serait parti, s'il avait reçu ses instructions فلان ایلچی دولتی طرفندن تعلیماتنی اخذ ایتمش اولسه بو آنه قدر عزیمت ایدر ایدی Ce que vous me demandez est contre mes instructions سنک مطلوبک حامل اولدیغم وصایا وتعلیماته منافیدر Cet ambassadeur n'a pas suivi ses instructions بو ایلچی حامل اولدیغی وصایا وتعلیمات اوزره حرکت ایلمدی Dresser des instructions تعلیمات قلمه آلمق

INSTRUIRE. Enseigner quelqu'un A. تدریس ـ تعلیم P. آموزیدن T. اوکرتمک || Instruire la Jeunesse, les enfans اطفال وصبیانی تعلیم ایتمک Il a pris soin d'instruire ses enfans dans la science du gouvernement کندو اولادینی تدبیر ملک علمنه تعلیم ایلمکه سعی واهتمام ایلدی On l'a instruit aux armes فلانه فنون حربیّه‌یی تعلیم ایتمشلر در ـ Il se dit aussi en parlant des animaux || La nature instruit les animaux à chercher ce qui leur est propre حیواناته کندو مالزملرینک تدارکنی طبیعت تعلیم ایدر On instruit l'éléphant à se mettre à genoux فیله دیز چوکمکی تعلیم ایدرلر

Et informer A. اخبار P. آگاهیدن ـ آگاه کردن ـ واقف ـ آگاه ـ خبر ویرمک ـ بیلدرمک T. خبردار کردن ـ ساختن ایتمک || On l'a bien instruit de cette affaire فلانی بو خصوصدن کرکی کبی خبیر وآگاه ایتمشلر در Il en est mal instruit بو بوکا دائر خبر ووقوفی مقارن ـ بابده صحیحاً خبردار دکلدر

صحت دکلدر C'est un homme qu'on a bien instruit des affaires de la Cour امور دولته کما ینبغی واقف وخبر دار ایتدکلری بر آدمدر

s'Instruire. A. استخبار ـ تحصیل العلم ـ تحصیل الوقوف ـ کسب الشعور ـ P. آگاهی یافتن ـ آگاه شدن ـ خبردار شدن T. اوکرنمک ـ بیلمک ـ خبر آلمق || S'instruire soi-même بنفسه تحصیل وقوف ایتمک S'instruire d'exemples امثالدن اوکرنمک Je veux m'instruire par mes propres yeux رأی العین کوروب کسب شعور ایتمک استرم

Instruire un procès. C'est le mettre en état d'être jugé T. ضبط دعوا ایتمک

Instruit A. واقف ـ خبیر P. آموخته T. اوکرنمش A. معلّم P. آگاه ـ خبردار T. بیلمش ـ On dit, qu'un général, qu'un ambassadeur est bien instruit, pour dire, qu'il est bien informé de ce qui se passe بو جنرال وبو ایلچی کافّهٔ احوالدن خبیر وآگاهدر ـ Et un homme instruit, pour dire, qui a de l'instruction A. کثیر المعلومات P. هنرمند T. معرفتلو

INSTRUMENT. Outil A. آلت pl. آلات ـ ادات pl. ادوات P. دست افراز T. یات یراق || Bon instrument آلت جیّده Ce faux monnoyeur fut pris avec tous ses instrumens شو قلبزن جمیع آلات وادواتیله اخذ اولندی Il est l'inventeur de cet instrument بو آلتک موجدیدر Instrument de chirurgie آلت جرّاح آلتی ـ جرّاح de maçon دیوارجی آلتی Instrumens de mathématique آلات هندسیّه ـ آلات هندسه Instrument de musique A. آلت موسیقی pl. آلات موسیقیّه ـ معزف pl. معازف P. ساز T. ساز ـ چالقی

Il se dit figur. des personnes et des choses qui servent à produire quelque effet || Vous avez été l'instrument de sa vengeance فلانک آلت کینه وانتقامی اولمشسک Ses propres lettres ont servi d'instrument pour le perdre کندو تحریراتی اعدامنه آلت اولمشدر Ses domestiques ont été les instrumens de sa ruine کندو خدمتکارلری خرابیّت حالنه آلت اولمشلر در Ses amis ont été l'instrument de sa fortune احباب ودوستانی اقبالنه آلت اولمشلر در

Il se dit aussi des contrats et des actes publics par-devant notaire A. حجّت pl. حجج ـ صکّ pl. صکوک P. قبالة ـ T. چک || C'est un instrument authentique بر حجّت معمول بهدر

INSTINCT. Mouvement naturel qui dirige les animaux dans leurs actions mécaniques *A.* دلالة الطبيعة ـ سوق الطبيعة *T.* بر كونـه سوق طبيعتـك دورتمـهسـى || Un instinct naturel بو طبيعت Il a fait cela plutôt par instinct que par raison فعلى عقله موافقت ايله ايتميوب انجق سوق طبيعته مبنى خفـى بر كونـه ايتمشـدر Un secret instinct m'a poussé à... سوق طبيعت بنى بو بابده تحريض ايلدى Suivre son instinct سوق طبيعتـه تبعيّت ايتمك Les bêtes se conduisent, se gouvernent par instinct بهايم قسمى سوق طبيعت ايله ادارهٔ نفس ايدرلر

INSTITUER. Créer, établir quelque chose de nouveau *A.* وضع ـ اقامت *P.* پيدا كردن ـ وجود دادن *T.* يكيدن پيدا ايتدرمك ـ قورمق || Instituer une fête بر عيد جديد وضع ايتمك un ordre بر طريقت وضع ايتمك Henri III institua l'ordre du Saint-Esprit فلان پادشاه فلان طريقتـى وضع وايجاد ايلدى ـ وضع واقامت ايتدردى

On dit aussi, Instituer un héritier, pour dire, nommer, faire un héritier par testament *A.* توريث ـ نصب الوارث *P.* وارث نشاندن *T.* وارث قلمق ـ وارث تعيين ايتمك || Il institua un tel son héritier فلانـى كندويـه وارث نصب ايلدى ـ Et instituer un officier, pour dire, l'établir en fonction *A.* نصب *P.* نصب كردن *T.* نصب ايتمك || Celui qui peut instituer un officier, le peut destituer بر سركردهنك نصبنه قادر اولان كشى عزلنه دخى مقتدر در

Institué. *A.* موضوع *P.* پيدا شده ـ وجود يافته *T.* يكيدن قورلمش *A.* منصوب ـ نصب كرده *T.* نصب اولنمش

INSTITUT. Système de règles auxquelles une société d'hommes consent de s'assujettir *A.* قانون *P.* آيين *T.* يول اركان ـ نظام || Tous les ordres religieux ont leur institut طايفهٔ رهبانـك بالجمله طريقتلرى قانون وآيين مخصوص ايلـه تحت نظامده در

Et une société d'hommes réunis sous l'observation de certaines règles *A.* طريقت pl. طرايق || On doit avouer que cet homme brûlait de l'ambition d'être chef d'institut بو آدمـك تحصيل رياست طريقت خصوصنده حرص جانسوزى اولديغى اقرار اولنملو در

On appelle aussi Instituts, certaines académies *A.* دار التعليم *P.* تعليمخانه *T.* مدرسه

INSTITUTEUR. Qui institue *A.* واضع *P.* پيدا كننده *T.* يكيدن قوران || L'instituteur de cet ordre religieux بو طريقت رهبانيهنك واضعى

Et celui qui est chargé de donner les premières instructions à un enfant *A.* معلّم pl. معلّمين *P.* درس آموز ـ خواجه *T.* درس ويرن ـ خوجه

INSTITUTION. L'action d'instituer *A.* وضع ـ اقامت *P.* پيدا سازى *T.* يكيدن قورمه || L'institution d'un tel ordre فلان طريقتك وضعى du Parlement پارلامنتو ديوانـنـك وضع واقامتى

Il se prend aussi pour la chose instituée *A.* اثر موضوع pl. آثار موضوعة pl. آثار || C'est une louable institution ممدوح اثر ـ بر وضع ممدوحدر ـ ومستحسن بر اثر موضوعدر. C'est une pieuse institution فى سبيل الله تعالى وضع اولنمش بر اثر باهـر در C'est une sainte institution وضع اولنمش بر اثر مباركدر المبرّتدر Les hôpitaux, les écoles sont des institutions utiles مدرسه ومكتب وخسته خانهلر نفع عامّى مستلزم آثار حسنهدندر Ce qui est d'institution humaine, est sujet au changement وضع بشر اولان آثارك مجموعى تبدّل وتغيّره تابعدر

On dit, Institution d'heritier, pour dire, la nomination d'un héritier *A.* نصب الوارث *P.* نصبسازئ وارث *T.* وارث تعيين ايتمه

Il se prend aussi pour Éducation *A.* تاديب *P.* تربيتكارى *T.* تربيه

INSTRUCTEUR. Celui qui instruit *A.* معلّم ـ مؤدّب *P.* آموزنده *T.* اوكرديجى

INSTRUCTIF. Qui instruit. Il se dit des choses *A.* متضمّن المعلومات ـ مفيد المعارف ـ كثير الفوايد *P.* دانش آموز ـ معرفت افزا *T.* علم اوكرديجى || Ce livre est fort instructif زياده كثير الفوايد بر كتابدر Je lui ai donné un mémoire instructif فلانه نيچه معارف ومعلوماتى متضمّن بر رساله ويردم C'est une méthode bien instructive كثير الفوايد بر صنعتدر

INSTRUCTION. Éducation *A.* تعليم ـ دراست *P.* علم آموزى *T.* اوكرتمه || L'instruction des enfans صبيانـك تعليم ودراستى Travailler à l'instruction de quelqu'un بر كمسنهنك امر تعليمنه بذل سعى واهتمام ايتمك Avoir soin de son instruction امر دراست تعليمنه صرف همّت ايتمك Instruction publique

Il || مسندینه دیکمک ـ مقامنه اوتورتمق .T مسند نشاندن est pourvu d'une telle charge, mais il n'y est pas encore installé بو منصب فلانک اوزرینه توجیه اولنمش ایسه ده هنوز مسندینه اجلاس اولنمامشدر Installer dans une dignité بر مسنده نصب ایتمک

S'INSTALLER. A. استقرار .P قرار گیر شدن ـ جا گرفتن .T یرلشمک || Il s'est si bien installé dans cette maison, qu'on l'en croirait le maître اول خانه‌ده شوٓیله قرارگیر اولمشدر که صاحب البیت کبیدر

INSTALLÉ. A. منصوب .P در مسند نشانده ـ نصب کرده .T یرلشمش .T قرارگیر .P مستقرّ .A مسندنده اوتورمش .T

INSTAMMENT. Avec instance A. بالالحاح ـ ابراماً ـ بالابرام .P علی وجه التأکید ـ میرمانه .T صیقیجه || Il vous en a prié instamment سکا ابراماً نیاز والتماس ایلدی Il me l'a demandé instamment بو شیئی علی وجه التأکید بندن مطالبه ایتمشدر

INSTANCE. Sollicitation pressante A. ابرام pl. ابرامات ـ الحاح .P اکید ـ درخواست .T صیقی ایله استمه || Faire des instances pressantes auprès de quelqu'un فلانک طرفنه ابرام اکید ایله عرض مطلب ایتمک Je l'en ai sollicité avec toutes les instances possibles ممکن اوله بیله‌جک هر نوع الحاح ابرامات عظیمه ایله فلاندن استدعا ایلدم Grandes instances réitérées ابرامات متتابعه ـ ابرامات مکرره ـ ابرامات متعاقبه

Et poursuite en Justice A. دعوی pl. دعاوی || Il y a instance entre tel et tel فلان وفلان بیننده دعوا وار در Faire vider une instance بر دعوایی فصل ایتمک Reprendre avec instance تکرار مبادرت ایتمک ـ دعوایه استیناف ایتمک Il a été jugé en première instance مصلحتی اوّل امرده روٓیت دعوایه مخصوص اولان محکمه‌ده حکم اولندی Tribunal de première instance اوّل امرده روٓیت دعوایه مخصوص اولان محکمه

INSTANT. Pressant A. اکید ـ موٓکّد .P تأکید آمیز .T صیقی || Instante sollicitation استدعای اکید Instantes prières التماسات اکیده Le péril est instant مخاطره اکید وشدید در

INSTANT. Moment A. آن pl. آنات .P دم .T دقیقه || Il fit cela dans un instant بر آن ایچنده ایتدی En cet instant بو آنده ـ الآن Au même instant همان اول دقیقه‌ده ـ اول آنده بر دقیقه‌ده یاپدی Je reviens dans un instant بر دقیقه ایچنده عودت ایدرم

À L'INSTANT. À l'heure même A. فی الحال ـ فی الساعة ـ علی الفور .P هماندم ـ در آن ـ در ساعت .T آنیده ـ فی الحال || Il partit à l'instant همان اول ساعتده ـ شمدی آنیده عودت ایدرم Je reviens à l'instant عزیمت ایتمشدر

INSTANTANÉ. Qui ne dure qu'un instant A. آنیّ .P یکدمه .T بر دقیقه‌لق || Ce mouvement n'a été qu'instantané بو حرکت انجق آنی ایدی Une colère instantanée غضب یکدمه

INSTANTANÉITÉ. Existence instantanée A. بقاء آنی .P بقای یکدمه .T بر دقیقه وارلق

à l'INSTAR. À la manière, à l'exemple A. علی مطراق ـ معادلاً ـ کمثل .P مانند ـ بسان .T اورنکنجه ـ مثلنجه || Ils demandent d'avoir des privilèges à l'instar des secrétaires du roi خنکار سرکاتبلری مثلنجه امتیازات تحصیلی ادّعاسنده درلر ـ سرکاتبین شهریاری‌یه مخصوص امتیازلرک مثل ومانندی اوله‌جق امتیازات تحصیلی دعواسنده درلر

INSTIGATEUR. Qui instigue A. محرّک الی السوٓ ـ مغوی .P آغالش کنان .T قشقردیجی ـ محرّک || Il a été l'instigateur de ce mauvais dessein بو سوٓ قصده اغوا ایدن فلان کمسنه ایدی C'est lui qui en était l'instigateur تحریک واغوا ایدن فلان کمسنه ایدی

INSTIGATION. Action d'instiguer A. اغوا ـ تحریک الی السوٓ .P آغالش ـ آغانش .T قشقرمه ـ تحریک || Il a fait cela à l'instigation de... بو ایشی فلانک اغواسنه مبنی ایتدی Il s'est laissé séduire aux instigations d'un tel فلانک اغواسنه تبعیّت ایله فریفته اولمشدر L'instigation du malin esprit استهوای شیطانی ـ تسویل شیطانی ـ اغوای شیطانی

INSTIGUER. Exciter quelqu'un à faire une mauvaise action A. اغوا ـ تحریک الی السوٓ .P آغالیدن .T قشقرتمق ـ تحریک ایتمک

INSTILLATION. L'action d'instiller A. تقاطر ـ قطران .P چکانیدن .T طاملتمه ـ طامله طامله دوکمه || Verser par instillation طامله طامله دوکمک ـ متقاطراً افراغ ایتدرمک

INSTILLER. Verser goutte à goutte dans... A. افراغ قطرة بعد قطرة ـ افراغ ـ متقاطراً .P چکانیدن .T طاملتمق ـ طامله طامله دوکمک || Instiller quelque goutte d'essence dans une plaie یاره‌نک ایچنه بر قاچ قطره خلاصه طاملتمق

À la première inspection, on connait que cet acte est faux بو سند ساختة اولدیغی نظرهٔ اولیده معلوم اولور L'inspection du ciel, des astres فلککک وکواکب ونجومک تطلّع وتنظری Il lui prédit par l'inspection de sa main کفنه نظر ایله مستقبلات احوالی مقدّم خبر ویردی L'inspection du visage رؤیت وجه Les auspices prétendaient juger de l'avenir par l'inspection des entrailles des victimes عرّافلر قربانلرک اعضای داخلیّه‌لرینه نظر برله استخراج مغیّباته مقتدر اولدقلرینی ادّعا ایدرلر Il s'est rendu bon anatomiste par l'inspection des corps qu'il a disséqués ایمش یاردیغی ابدانک احوالنی مطالعه ایله علم تشریحده کسب ید طولا ایتمشدر Ce procès ne se peut juger que par l'inspection des lieux بو دعوانک فصلی اقتضا ایدن محلّلرک رؤیتنه منوط ومتوقفدر

Et le soin de veiller à quelque chose A. نظارت P. نگهبانی T. ناظرلق || On lui donna l'inspection sur tout le commerce امور تجارتک نظارتی جملةً عهده‌سنه حواله اولندی Je vous prie d'avoir l'inspection sur ces ouvriers بو عمله اوزرینه نظارت ایلمکزی رجا ایدرم Il a l'inspection là-dessus اول مادّه‌نک نظارتی عهده‌سنده در

INSPIRATION. Action par laquelle l'air entre dans les poumons A. انجذاب النفس P. دمکشی T. صولوق آلمه || Lorsqu'on vient à penser tout-à-coup à quelque chose qu'on désire ardemment ou qu'on regrette vivement, on ressent un serrement intérieur; ce mouvement du diaphragme agit sur les poumons, les élève et occasione une inspiration vive et prompte qui forme le soupir بر کمسنه‌نک از دل وجان آرزو کش اولدیغی ویاخود کمالیله شایان تأسّف عدّ ایلدیکی بر امر مرغوبه بردن بره صرف فکر ایلدکده دروننده بر نوع ثقلت پیدا اولور اول جهت ایله حجاب جوفه تحدّث ایدن حرکت رئه‌لره عمل وسرایت وانتفاخلرینه سبب وعلت اوله‌رق آهک چیقمسنه منتج وسریع وشدید بر انجذاب نفس ایجاب ایتدرر

Il signifie aussi, grâce par laquelle Dieu éclaire l'esprit A. الهام pl. الهامات || Inspiration Divine الهام ربّانی

Et moyen de faire naître dans l'esprit de quelqu'un des pensées, ou dans son coeur des sentimens. V. Inspirer || C'est par votre inspiration que j'ai agi ذهنمه القا ایلدیککز وجهله عمل ایتدم

INSPIRER. Faire naître dans le coeur, dans l'esprit des sentimens, des pensées A. القاء الی القلب ـ القاء الی الذهن P. در دل انداختن T. ذهنه صوقمق ـ ذهنه قویمق || Dieu inspirait les prophètes حضرت ربّ متعال قلوب انبیایه ـ جناب حق قلوب انبیایی ـ القای فیض ایدر ایدی بطریق الالهام فیضیاب ایدر ایدی C'est le Saint-Esprit qui lui a inspiré ce bon sentiment بو فکر خیری درونته القا ایدن روح قدسدر C'est la charité qui l'inspire عشق الهیدر Les lieux saints inspirent de la dévotion که فلان حالی قلبنه القا ایدر اراضئ مبارکه دخیلهٔ قلبه افکار تعبّد ودیانتی القا ایدر Inspirer du respect, de la crainte قلبه القای هیبت وخشیت ایتمک un mauvais dessein, une mauvaise pensée بر کمسنه‌نک درونته بر نیّت فاسده وبر فکر ردئ القا ایتمک C'est le démon qui lui a inspiré ce pernicieux dessein بو نیّت ـ بو نیّت خبیثه‌یی قلبنه القا ایدن شیطاندر خبیثه محض القای شیطانیدر C'est la jalousie, l'envie, l'ambition, qui lui ont inspiré cette pensée, cette mauvaise action بو فکری وبو کریهه‌یی درونته القا ایدن مجبول اولدیغی غبطه وحسد فراوان وحبّ نام وشاندر C'est un tel qui m'a inspiré ce dessein بو فکری ذهنمه القا ایدن فلان کشیدر

On dit, Inspirer de l'air dans les poumons d'un noyé, d'un enfant, pour dire, y souffler de l'air A. نفث الروح P. دم نفس اوفلمک ـ اوفلمک T. زدن

INSPIRÉ. A. ملقاء الی الذهن P. در دل انداخته T. ذهنه صوقلمش ـ قونمش

INSTABILITÉ. Défaut de stabilité A. عدم ـ عدم الثباة الدوام P. بیقراری ـ بیدوامی ـ نا پایداری T. قرارسزلق ـ دوامسزلق || L'instabilité de la fortune بختک عدم ثباتی du monde احوال دنیانک عدم دوامی نا پایدارئ بخت ـ des choses humaines امور بشریّه‌نک دوامسزلغی de l'esprit humain عقل انسانک قرارسزلغی

INSTALLATION. V. Installer || Installation d'un curé dans son église محلّه پاپاسنک بر کلیسایه نصبی Après son installation dans cette charge بو منصبه نصبندن صکره On s'opposa à son installation نصبی خصوصنه مخالفت اولندی

INSTALLER. Mettre quelqu'un en possession d'une charge, d'une dignité, en lui faisant prendre la place qui lui appartient A. اجلاس فی المسند ـ نصب P. در مسند نشستانیدن

INSOLENT. Effronté, qui perd le respect *A.* عديم - وقاح الادب *P.* بی ادب - کستاخ *T.* ادبسز || Il est si insolent, qu'il se fait haïr partout شول رتبه‌ده کستاخ وبی ادبدر که نفور عالم اولور || Il est insolent en paroles اقوالی وتعبیراتنده کستاخلق ایله سویلر - عدیم الادبدر

Et orgueilleux *A.* متکبّر - متجبّر - شامخ الانف *P.* باد سر *T.* کبرلو || Il ne faut pas être insolent dans la victoire, dans la bonne fortune جیسن فوز وغلبه‌ده وایّام اقبالده شامخ الانف اولمق روا دکلدر || La prospérité rend d'ordinaire les gens insolents اقبال آدمی عادتا متکبّر ایکر

INSOLITE. Qui est contre l'usage *A.* غیر - خلاف المعتاد - عادت اولمیان *T.* نا معتاد - بنی رسم وراه *P.* معتاد خلاف معتاد || Procédé bizarre et insolite عادتدن خارج بر حرکت غریبه expression تعبیر نا معتاد

INSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est insoluble *A.* عدم الانحلال *P.* نا پذیری - کشایش نا پذیرایی *T.* حلّ سوکلمازلک

Il se dit aussi de ce qui ne peut se dissoudre *A.* عدم الذوبان *P.* ناکدازی *T.* اریمامزلک

INSOLUBLE. Qui ne se peut résoudre, expliquer *A.* ممتنع الانحلال - الحلّ *P.* حل نا پذیر - کشایش نا پذیرا *T.* حل اولنمز - سوکلمز نا قابل حل || Difficulté insoluble عقده اشکال - حلّی نا ممکن بر مشکل - مشکل ممتنع الحلّ problème حلّی نا قابل بر مسئله argument ممتنع الانحلال برهان ممتنع الحلّ

Et qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الذوب *P.* نکداختنی *T.* اریمز

INSOLVABILITÉ. Impuissance de payer *A.* اعدام - عجز *P.* تهی دستی - نا داری - نا بودمندی *T.* بورج اوده‌مکده عجز || L'insolvabilité de cet homme-là m'empêche de traiter avec lui شو آدمک معسر حالی کندوسیله عقد معامله‌یه مانع اولور

INSOLVABLE. Qui n'a pas de quoi payer *A.* معسر pl. معسرین - معدم pl. معدمین *P.* تهی دست - نا بودمند - نا دار *T.* حالی || Il est devenu insolvable بورج اوده‌مکدن عاجز - پریشان اولوب معدم اولدی

INSOMNIE. Privation de sommeil *A.* ارق - سهر *P.* شبکیری - بیخوابی *T.* اویقوسزلق - اویانقلق || Il y a un mois qu'il ne dort point, cette insomnie lui a échauffé le sang بر آیدنبرو اصلا وقطعا اویقوسی کلمیوب بو علّت سهر تسخین دمنه بادی اولمشدر || Longue insomnie سهر مدید continuelle سهر غیر منقطع

INSOUCIANCE. Caractère de celui qui est insouciant *A.* عدم الاهتمام - قصور الاهتمام *P.* بی اهتمامی - پروبیش *T.* قیدسزلق - اهتمامسزلق || Il est là-dessus d'une grande insouciance بو بابده قصور اهتمامی چوقدر - عدم اهتمامی درجه‌ده || C'est un homme d'une grande insouciance بو آدمک کمالده در قیدسزلغی چوقدر

INSOUCIANT. Qui ne se soucie de rien *A.* عدیم الاهتمام - لا هم له *P.* بی اهتمام - پروبیشکار *T.* قیدسز - اهتمامسز || C'est un homme fort insouciant بغایت عدیم الاهتمام بر آدمدر

INSOUMIS. Non soumis *A.* غیر منقاد - غیر مطیع *P.* سر فرو نا کرده اطاعت - نا فرمانبر *T.* محکوم اطاعت || Peuples insoumis اقوام غیر محکومه || ایتمامش هنوز - اسم واقوام - گردن نهادهٔ ربقهٔ انقیاد ومطاوعت اولمامش ملل واقوام هنوز داخل دائرهٔ فرمانبری واطاعت اولمامش اقوام

INSOUTENABLE. Qui n'est pas soutenable, qu'on ne peut défendre *A.* ممتنع التأیید *P.* تأیید نا پذیر *T.* طیانیدرلمز || Cette proposition est insoutenable بو مسئله ممتنع التأییددر

Et qu'on ne peut supporter *A.* لا یطاق *P.* طاقتشکن *T.* تحمّل - چکلمز - تحمّل اولنمز || C'est un homme insoutenable اولنمز بر آدمدر

INSPECTER. Examiner en qualité d'inspecteur *A.* نظارت *P.* نگهبانی کردن *T.* ناظرلق ایتمک - قوللامق || Inspecter un régiment بر عسکر آلاینه نظارت ایتمک une caisse صندیغه نظارت ایتمک des travaux publics بنالرینه نظارت ایتمک la conduite de quelqu'un بر کمسنه‌نک طور وحرکتنه نظارت ایتمک

INSPECTEUR. Qui a inspection sur quelque chose *A.* ناظر pl. نظّار *P.* نگهبان *T.* ناظرلق ایدن - قوللایجی || C'est un inspecteur fort vigilant غایت ایله متبصّر بر ناظردر || Inspecteur des manufactures کارخانه‌لر ناظری de cavalerie سواری عسکری ناظری

INSPECTION. Action par laquelle on regarde, on examine quelque chose *A.* مطالعه - تطلّع - رؤیت - تنظّر - نظر *P.* بینش *T.* باقش || J'ai connu par l'inspection des pièces du procès, que... دعوایه متعلّق اوراقک مطالعه‌سندن معلوم اولدیکه

اشراب افکار محموده ایله **Insinuer de bons sentimens** اشراب ایله صحبت || **Il faut en parlant lui insinuer que...** ایتدرمک بر تقریب - اثناسنده فلانه شونی اشراب ایتملو در که شونی آکلاتملو در که

S'insinuer. *A.* تخلّل - نفوذ *P.* در آمدن - در گذشتن *T.* کیچمک ایچرویه || **L'air s'insinue dans les corps** هوا اجسامه نفوذ ایدر - هوا درون اجسامه متخلّل اولور - تخلّل ایدر

On dit figur. S'insinuer dans l'esprit de quelqu'un, dans ses bonnes grâces *A.* دخول - حلول *P.* حلول کردن *T.* مزاجگیرانه بر تقریب - بر تقریب فلانک ذهننه حلول ایتمک - حسن توجّهنی تحصیل ایتمک - **On dit aussi, S'insinuer dans une société** بر تقریب - بر مجلسه اصول ایله حلول ایتمک || **Il s'est insinué à la Cour je ne sais comment** بیلمم نه تقریب ایله سرایه حلول ایتمشدر رهیاب دخول ایتمک || **Il est adroit, il s'insinue partout** مزاجگیر بر آدمدر هر طرفه حلول ایدر

Il signifie, en termes de Jurisp. Faire enregistrer des actes sur un registre public à un certain greffe destiné pour cet effet *A.* تسجیل - قید *P.* قید کردن *T.* قیودانه کچورمک - قید - هبه حجّتنی ایتمک || **Insinuer une donation, un testament** سجله قید ایتمک ووصیّتنامه‌یی قیودانه کچورمک

INSIPIDE. Qui n'a nulle saveur, nul goût *A.* عدیم - سلیخ - *P.* بیمزه *T.* دادسز || **Liqueur insipide** مشروب سلیخ - **viande** لحم سلیخ **mets** طعام بیمزه - الطعم

Figur. *A.* عدیم اللذة *P.* بی نمک - بی لذّت *T.* دادسز - بایوان || **Une conversation plate et insipide** دادی یوق - بارد وبی لذّت بر صحبت || **Un discours froid et insipide** وبی دادسز بر صحبت - تفه وبی نمک **Un conte fade et insipide** نمک بر مذاکره - بر **harangueur** لطیفهٔ بی لذّت **Plaisanterie insipide** بر حکایه مدایح وثنایای بی واعظ بی نمک **Des louanges insipides** بی لذّت مدح وستایش - نمک

INSIPIDEMENT. D'une manière insipide *A.* من غیر لذّة *P.* ببینمکی *T.* دادسزلق ایله || **Il plaisante bien insipidement** خیلی دادسزلق - خیلی طور بی نمک ایله مفاکهه ایدر ایله لطیفه ایدر

INSIPIDITÉ. Qualité de ce qui est insipide *A.* سلاخت *P.* بیمزگی *T.* دادسزلق || **L'insipidité de l'eau** صوینک دادسزلغی - بی نمکی *P.* معدومیّة اللذة - عدم اللذة *A.* **Figur.** - *T.* بی لذّتی - دادسزلق - لذّتسزلک || **L'insipidité de ses railleries** ایتدیکی لطیفه‌لرک دادسزلغی

INSISTER. Faire instance *A.* اصرار *P.* اصرار نمودن *T.* اصرار ایتمک || **Il insiste à demander telle chose** فلان شیئک مطالبه‌سنه اصرار ایدر **Il n'insista pas** اصرار ایتمدی **N'insistez pas davantage sur cette prétention** بو ادّعانک اوزرینه اول قدر اصرار ایتمه

Et appuyer fortement sur... *A.* اصرار - لجّ - نصب النفس - *P.* پایداری نمودن *T.* طیانمق || **Il insista fort sur cette preuve** شو دلیلک اوزرنده غایت ایله نصب نفس ایلدی - اوزرینه غایت ایله لجّ واصرار ایلدی

INSOCIABILITÉ. Caractère de celui qui est insociable *A.* عدم وحشة - عدم الموالفة - عدم الالفة - عدم المعاشرة - الموانسة - مزاج - قونشلمامزلق *T.* رمیدگی خو - بی آمیزشی *P.* المزاج اوریکلکی

INSOCIABLE. Avec qui on ne peut avoir de société *A.* ممتنع - بی آمیزش *P.* وحشیّ المزاج - ممتنع الموالفة - المعاشرة || اوریکک مزاجلو - قونشلمز *T.* الفت نا پذیر - رمیده خو الفت قبول - ممتنع المعاشره **Un homme insociable** بر آدم **une humeur** ممتنع المؤالفه بر طبیعت - ایتمز

INSOLATION. Terme de Chimie. Exposition au soleil des matières contenues dans un vaisseau *A.* تشریز - تشمیس *P.* بآفتاب گسترانیدن *T.* کونشه کوستردمک - کونشه سرمک

INSOLEMMENT. Avec insolence *A.* بالوقاحة - بلا تأدّب *P.* بی ادبانه - کستاخانه *T.* ادبسزجه - کستاخلق ایله || **Parler insolemment** بلا تأدّب تکلّم ایتمک - کستاخانه **répondre** جواب ویرمک

INSOLENCE. Effronterie, manque de respect *A.* عدم - وقاحت - التأدّب *P.* بی ادبی - کستاخی *T.* ادبسزلک - کستاخلق || **Grande, extrême insolence** وقاحت عظیمه ومفرطه **On ne peut souffrir son insolence** کستاخلغی تحمّل اولنه‌جق شئ بو کیفیّت وقاحتک **Cela est de la dernière insolence** دکلدر بو مقوله درجهٔ غایتیدر **Y eut-il jamais une telle insolence?** بو کستاخلق اولدیغی وارمیدر **Cela va jusqu'à l'insolence** - حالات وقاحت درجه‌سنی کسب ایدر **Il se dit aussi des paroles et des actions** || **Il a fait mille insolences** هزار بهزار افعال وقاحت آمیزه تصدّی ایلدی **Il a dit mille insolences** قتی وافر اقوال وقاحت آمیز تفوّه ایلدی

عدیم المفارقة - عدیم الانفراق .P نا جدا - جدا نا پذیر
T. ایرلمز || La chaleur est inséparable du feu حرارت ناردن
مفارق بر حالتدر L'ombre est inséparable du corps ظل
اجرامدن غیر مفارقدر Ce droit est inséparable de la Couronne
بو استحقاق سلطنتدن عدیم الانفراقدر Le remords est
inséparable du crime جنایت حالنده نفس لوامه‌نك وجودی
لازم غیر مفارقدر - On dit aussi, que deux amis sont inséparables
بو ایکی دوست بری برلریله عدیم المفارقتدرلر

INSÉPARABLEMENT. D'une manière inséparable A. بلا مفارقة
مفارقت قبول - ایرلمیه‌جق وجهله .T جدا نا پذیرانه .P
مفارقت || Ils sont amis inséparablement ایده‌میه‌جك وجهله
بری - قبول ایده‌میه‌جك وجهله تحابّ وتوادّ اورزه درلر
برلرندن ایریلمیه‌حق وجهله دوستدرلر

INSÉRER. Mettre une chose entre plusieurs choses, pour qu'elles
ne fassent qu'un tout avec elles A. درج - ادخال .P درنهادن
T. ایچنه صوقمق - ایچنه قویمق || Il inséra un cahier dans
ce livre-là بو کتابك ایچنه بر جزء دخی درج ایلدی
Il faut insérer cette singularité dans votre histoire تألیف
ایلدیککك تاریخ وقایع ایچنه بو غریبه‌نك دخی درجی
لازمدر Ces vers ne sont pas d'un tel auteur, ils ont été insérés
dans son poème اشبو ابیات فلان شاعرك تألیفی اولمیوب
صکره‌دن منظومه‌سی ایچنه درج اولنمشدر Il inséra une
clause dans le testament, dans le traité وصیتنامه‌یه درون
ویاخود درون عهدنامه‌یه بر شرط ادخال ایلدی

Inséré. A. داخل - مندرج .P اندر نهاده .T ایچنه قونمش
ایچنه صوقلمش -

INSERTION. Action d'insérer. V. ce mot. || L'insertion d'une
clause dans un contrat مقاوله‌نك ایچنه بر شرطك درج
وادخالی - On dit aussi en Grammaire, L'insertion d'une lettre
dans un mot, d'un mot dans un discours, d'une note marginale
dans un texte برحرفك بر کلمه ایچنه وبر لفظك مقاوله
ایچنه وحاشیه‌ده محرر بر شرحك درون کتابه درجی

Il se dit en Anatomie, de la manière dont une partie est
engagée dans une autre A. اندماج .T صوقلش || L'insertion
des muscles, des nerfs, des ligamens عضلات واعصاب ولفایفك
اندماجی

INSIDIEUSEMENT. D'une manière insidieuse A. ماکراً - خادعاً
بالمکر والخدعه - .P دلفریبانه .T آلداتمه صورتیله

INSIDIEUX. Qui tend à surprendre quelqu'un A. خادع -
موجب التخدیع .P مکر آلود - دلفریب .T آلدادیجی || Des
présens insidieux هدایای خادعه Caresses insidieuses تملقات
دلفریب

INSIGNE. Signalé, remarquable A. جلیل - عظیم - مشهور .P
بلند - بنام - نامدار - شهرتگیر .T بیوك - شهرتلو || Bonheur
insigne اقبال جلیل - بخت جلیل malheur ادبار عظیم -
نکبت عظیمه faveur مساعدهٔ جلیله grâce لطف جلیل
fausseté افترای عظیم calomnie کذب صریح - کذب عظیم
مشهور faussaire مشهور بر حرامی voleur افترای صریح -
بر ساخته‌کار نامدار - بر ساخته‌کار Je lui ai des obligations
insignes فلانك منن جلیله‌سیله متحملم

INSIGNIFIANCE. Qualité de ce qui est insignifiant A. عدم
المآل .P بیمآلی .T مآلسزلق || C'est un homme d'une grande
insignifiance غایت مرتبه‌ده مآلسز بر آدمدر

INSIGNIFIANT. Qui ne signifie rien A. معدوم المآل - ما لا
یعنی .P بیمعنی - بیمآل .T معناسز - مآلسز || C'est un homme
tout-à-fait insignifiant کلیاً بیمآل بر آدمدر Un ouvrage insi-
gnifiant معدوم المآل بر تألیف Une physionomie insignifiante
بر سیمای بیمآل une parole کلام ما لا یعنی

INSINUANT. Qui a le talent de s'insinuer dans les esprits, de
leur persuader ce qu'il leur propose A. جالب القلوب .P
مزاجگیر .T مزاج آولایجی || C'est un homme fort insinuant
بغایت مزاجگیر آدمدر Air insinuant هیئت جالبة القلوب
Exorde insinuante مقدمهٔ جالبة القلوب Manière insinuante
اوضاع واطوار مزاجگیرانه

INSINUATION. Action d'insinuer. V. Insinuer au figuré. — Il
signifie aussi, Enregistrement. V. ce mot || L'insinuation d'un
acte بر سندك قیودانه کچورلمسی

INSINUER. Introduire doucement, adroitement quelque chose
A. ایلاج بالمساهلة .P رفته رفته در نهادن .T بر تقریب
اصول ایله ایچنه سیوشدرمك - اصول ایله صوقمق - صوقمق
|| Insinuer le doigt, une sonde dans une plaie یاره‌نك ایچنه
اصول ایله پرمق واسقندیل صوقمق

Figur. Faire entrer adroitement dans l'esprit A. اشراب .P
زیرکانه در خاطر فلان انداختن - نازکانه در خاطر نهادن
T. بر تقریب ذهنه قویمق - بر تقریب آکلاتمق || In-
sinuez-lui cela doucement فلانك ذهننه بر تقریب شونی

درجریده نوشتن *P.* ثبت فی الدفتر ـ قید فی السجلّ *A.* فلان *T.* دفتره قید ایتمک || Inscrire sur le livre de la Noblesse ـ کشی‌یی ارباب اصالت دفترینه قید ایتمک S'inscrire dans un registre public *T.* سجلّده ـ سجلده تحریر اولنمق یازلمق

On dit en Mathématiques, Inscrire une figure dans une autre, pour dire, la tracer au dedans d'une autre *A.* درج الشکل فی نقش الشکل فی الشکل ـ الشکل

s'Inscrire en faux. Soutenir en Justice qu'une pièce est fausse *T.* سندک کاذب اولدیغنی دعوا ایتمک

Inscrit. *A.* مقیّد فی الدفتر *P.* در جریده قید کرده *T.* دفترده یازلمش ـ دفترده قید اولنمش

INSCRUTABLE. Impénétrable, qui ne peut être compris par l'esprit humain *A.* ممتنع الاستکناه ـ ممتنع الادراک *P.* آکلاشلمز ـ کنهنه وارلمز *T.* نا قابل فهم وادراک ـ نشناختنی || Les voies de Dieu sont inscrutables ارادات ربّانیه‌نک عقول بشر ارادات صمدانیه‌نک فهم ـ استکناهی محالدر Le coeur de l'homme est inscrutable وادراکندن عاجز در دخیلهٔ ـ مزایای ضمایر انسانک استکناهی نا ممکندر قلوبک استکناهی ممتنعات قبیلندندر

INSÇU. V. Insu.

INSECTE. Petit animal dont le corps est comme coupé par anneaux. Il y en a de plusieurs espèces *A.* حشرة ـ هوامّ ـ هامّة *P.* بوجک *T.* مخنده ـ خستر *P.* حشرات الارض ـ حشرات pl.

INSENSÉ. Qui a perdu le sens et la raison *A.* مدخول ـ سفیه *P.* مسلوب الشعور ـ ذاهب العقل ـ سلیب العقل ـ العقل عقلی کتمش ـ عقلی قوف *T.* بیهوش

Il signifie aussi, qui est contraire au bon sens *A.* غیر معقول *T.* یولسز *T.* نا صواب ـ نا معقول *P.* مخالف الاصول العقل ـ اصول عقله || Discours insensé کلام نا صواب Action insensée اصول عقله منافی هوای نفس passion مخالف فعل وحرکت

INSENSIBILITÉ. Défaut de sensibilité *A.* عطلة ـ عدم الحسّ حسّسزلک *T.* نا بودیٔ حسّ *P.* انسلاب الحسّ ـ الحسّ || Le froid cause l'insensibilité dans ces parties-là شدّت برودت اول اعضاده باعث عطلت حسّ اولور Grande insensibilité عدم حسّ عظیم

Figur. *A.* مرده دلی *P.* جمود القلب ـ عدم التأثر القلب || Vit- یورککک متأثر اولمامسی *T.* تأثر نا پذیریٔ دل ـ عدم تأثر قلبک بودرجه‌سی on jamais une telle insensibilité? هیچ کورلمش شیمیدر Il faudrait avoir beaucoup d'insensibilité pour n'être pas touché d'un tel spectacle بومقوله تماشادن دروند رقت کلمامک عدم تأثر قلبک مرتبهٔ نهایتیدر

INSENSIBLE. Qui ne sent point *A.* عاطل ـ معدوم الحاسّة من الحسّ *P.* بیحس *T.* حسّی یوق || Le froid engourdit les parties du corps, et les rend insensibles شدّت سرما اعضایی اویوشدروب قوّت حاسّه‌لرینی تعطیل ایدر Il souffre si patiemment les douleurs, qu'on dirait qu'il est insensible آلام واکداری اولقدر آرام دل ایله تحمّل ایدر که معدوم الحاسّه در دینسه جائز در

Figur. *A.* جامد القلب ـ عدیم التأثر *P.* تأثر ـ مرده دل بزم *T.* یورکی متأثر اولمز || Insensible à nos maux نا پذیر زاری à nos plaintes آلام واکدارمزدن یورکی متأثر اولمز قسیّ Il a l'âme dure et insensible وفریادمزدن متأثر اولمز المزاج وجامد القلب بر آدمدر Les longues et perpétuelles afflictions l'ont rendu insensible مبتلا اولدیغی محن مدیده واکدار وشداید متوالیه تقریبیله بیاغی جامد القلب مرده دللک حالنی کسب اولمشدر Il est devenu insensible ایتمشدر

Il signifie aussi, imperceptible, qui n'est connu que difficilement par les sens *A.* خفیّ من الحسّ ـ عدیم الاحساس *P.* غیر محسوس ـ نا محسوس *T.* بللوسز ـ حسّ اولمز || Le mouvement de l'aiguille d'une horloge, de l'ombre d'un cadran, est insensible ساعت ایکنه‌سنک وبسیطه تخته‌سنده‌کی ظلّک حرکتی خفیّ من الحسّدر Cela se fait d'une manière insensible بو شی صورت غیر محسوسه ایله اوله‌یور Ce remède agit par insensible transpiration بودوا انفضاج غیر بللوسز شیو محسوس صورتیله عمل ایدر Pente insensible

INSENSIBLEMENT. D'une manière peu sensible *A.* من غیر احساس *P.* بیحس *T.* طویلمقسزین || Le temps passe insensiblement وقتلر طویلمقسزین مرور ایدر L'eau creuse insensiblement les pierres صو طاشلری من غیر احساس اشندرر Cet abus s'est glissé insensiblement dans cette maison بو فساد من غیر احساس فلان خانه‌یه قایوب حلول ایتمشدر Les plantes croissent insensiblement نباتات قسمی طویلمیه‌جق وجهله نشو ونما بولور

INSÉPARABLE. Qui ne peut être séparé *A.* غیر مفارق ـ

نه ایچون راحتنی بوزار بر آدمدر De quoi vous inquiétez-vous? مضطرب اولورسنک C'est un homme sans souci, et qui ne s'inquiète de rien لا قید بر آدم اولوب کندو راحتنه بر درلو بر شیئدن - هیچ بر شیئدن راحتنی بوزمز - خلل ویرمز مضطرب اولمز

INQUIÉTUDE. Agitation du corps, causée par quelque indisposition *A.* انسلاب الراحة - اضطراب الحال *P.* پیچ وتاب *T.* حضورسزلک - راحتسزلک - بی آرامی || Ce malade a passé la nuit dans une grande inquiétude بو مریض وقت پیچ وتاب ایله - لیلی اضطراب حال ایله امرار ایلدی کچوردی

Et agitation d'esprit, causée par quelque passion *A.* اضطراب - قلق - اضطراب البال *P.* خلجان القلب - تلاشی - تپاک *T.* پریشانئ خاطر - پیچ وتاب درون - یورک راحتسزلکی - خلجان جان || Grande inquiétude اضطراب عظیم continuelle دائمی mortelle اضطراب جگر دوز D'où viennent ces inquiétudes? بو خلجانلر ندن اقتضا ایدر N'en ayez point d'inquiétude بو بابده مستریح اول - بو بابده مضطرب اولمه

INQUISITEUR. Juge de l'inquisition *A.* مفتش العقاید || Grand inquisiteur عقایده متعلق امورک مفتش اعظمی Inquisiteur général عقایده متعلق امورک مفتش مطلقی

INQUISITION. Tribunal établi pour rechercher et pour punir ceux qui ont des sentimens contraires à la Foi *A.* محکمة التفتیش العقاید

INSAISISSABLE. Qui ne peut être saisi *A.* ممتنع الحبس شرعاً *T.* شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز || Des biens insaisissables شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز اموال Une pension insaisissable شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز بر معاش

INSALUBRE. Malsain, qui nuit à la santé *A.* مضر - وخیم *P.* الصحة *T.* زیان آور تندرستی وصحت مزاجه مضرلو || Un logement humide est insalubre رطوبتی غالب اولان مسکن صحته مضر در

INSALUBRITÉ. Qualité de ce qui est nuisible à la santé *A.* وخامت *P.* نا درستی *T.* فنالق || L'insalubrité de l'air cause des maladies هوانک - وخامت هوا تولید امراضی موجب اولور فنالغی حدوث امراضه بادی اولور

INSATIABILITÉ. Avidité de manger qui ne peut être assouvie *A.* عدم الامکان الشبع - نهامت *P.* نا سیری *T.* صوغومسزلق - طویمه‌سزلق || Il a une faim canine, une insatiabilité que rien ne peut contenter جوع کلبی‌یه ابتلاسی وفرط نهامتی شول رتبه‌ده در که هیچ بر شئ ایله طویمز - Figur. *A.* عدم القناعة - عدم الغنا - ولوع - شره - نهامت *P.* گدا چشمی - آزمندی - طمع خام *T.* آچ کوزلیلق - طویمه‌سزلق || Insatiabilité de gloire, de savoir تحصیل شان واقبال وکسب علم وکمال خصوصنده شره ونهامت des richesses, des honneurs مال وثروت واسباب عز ورفعت خصوصنده شره L'insatiabilité de cet avare بو بخیل وممسک آدمک عدم غنا وقناعتی - ونهاست عدم غنا وقناعت

INSATIABLE. Qui ne peut être rassasié *A.* ممتنع - لا یشبع - الشبع *P.* نهیم - نا پذیر سیری *T.* طویمق بیلمز - صوغومسز || Appétit insatiable اشتهای لا یشبع Il a une faim insatiable بر جوع ممتنع الشبعه مبتلا در - Figur. *A.* نهیم - شرهان - مولع - عدیم الغنا - عدیم القناعة *P.* گرسنه چشم - گدا چشم - آزمند - بی غنا *T.* آچ کوزلو - طویمز || Avarice insatiable بخل بی غنا Il ne se contente de rien, il est insatiable نهیم وگرسنه چشم اولمغله هیچ بر شیئه قناعت ایتمز Insatiable de gloire شرهان نام واقبال de richesses مولع مال de louanges مولع مدایح وثنایا ومنال

INSATIABLEMENT. D'une manière insatiable *A.* بالنهامة - نهیماً - مولعاً - بالولوع *P.* با گدا چشمی - با گرسنه چشی *T.* آچ کوزلیلق ایله || Il est insatiablement avide d'honneur et de gloire بالولوع والنهامة حریص اقبال وشرفدر

INSCIEMMENT. Sans savoir *A.* من غیر علم - لا عن علم *P.* بدانش نه *T.* بیلمیه‌رک || Je vous ai nui insciemment لا عن علم سکا ایصال ضرر ایلدم

INSCRIPTION. Ce qu'on grave sur le marbre, le bronze, etc. pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* کتابة *P.* نوشته *T.* کتابه || On grava sur ce marbre une inscription en lettres d'or بو مرمر طاشی اوزرنده حروف مذهبه ایله بر کتابه حک اولنمشدر On conserve en ce lieu-là quantité d'inscriptions antiques اول محلده قدیمدن قالمش وافر کتابدلر محفوظدر

INSCRIPTION EN FAUX. Acte par lequel on soutient en Justice qu'une pièce est fausse *T.* تکذیبی - تکذیبی محتوی حجت حاوی سند

INSCRIRE Écrire le nom de quelqu'un dans un registre public

res اقوام تاتار غمور میاه مثالی آسیا اقلیمنی قاپلمشدر

INONDÉ. *A.* مغمّر ـ مطموم *P.* از سیلاب سر تا سر پوشیده *T.* صوده بصلمش

INOPINÉ. Qui vient tout d'un coup, sans être attendu *A.* فجئیّ الظهور ـ بدیهیّ الظهور *P.* ناگهانی ـ ناگیظهور *T.* خیال وخاطره ـ آنسزین قوپمش ـ آنسزین چیقه کلمش || Accident inopiné حادثهٔ بدیهیّ الظهور || Chose inopinée کلماش اقبال fortune منازعهٔ ناگهانی querelle کیفیّت ناگظهور || Il lui est survenu une affaire inopinée فلانه بدیهیّ الظهور بر امر ناگهانی ظهور ایلدی

INOPINÉMENT. adv. *A.* فجئةً ـ بالبداهة ـ بداهةً ـ بغتةً ـ على الغفلة *P.* نا گاه ـ ناگهانی *T.* آنسزین || Cela est arrivé inopinément بو کیفیّت ناگهان ظهور ایلدی || Tomber inopinément sur l'ennemi على الغفلة دشمن اوزرینه دوشمک ـ على حين غفلة

INOUÏ. Qui est tel qu'on n'a rien ouï de pareil *A.* غیر مسموع *P.* نا شنیده *T.* ایشیدلمامش || C'est une chose inouïe بر حالت غیر مسموعه در || Il est inouï que pareille chose soit jamais arrivée بو آنه قدر اول مثللو شیئک وقوعی نا مسموعدر

INQUIET. Qui a de l'inquiétude *A.* مضطرب ـ مضطرب ـ متلاشی ـ متخالج ـ قلق البال ـ قلق ـ البال *P.* تلاش زده *T.* پریشان خاطر ـ یورکی راحتسز || Il appréhende une telle chose, cela le rend inquiet فلان شیئدن خوف ووسوسه سی اول بابده اولمغله مضطرب البالدر || Il en est tout inquiet غایت ایله مضطرب وپریشان خاطر در || Il est inquiet de ne point recevoir de nouvelles بر درلو خبر آلمدیغندن خلجان درونی کمالده در || Il est inquiet sur cette affaire, et ne sait quel parti prendre اول خصوصده قنغی شقّی اختیار ایده جکنی بیلمیوب مضطرب البالدر

Il se dit aussi des passions *A.* سالب الراحة *P.* راحتربا ـ آرام ربا *T.* راحتسزلق کتورر || La jalousie est une passion inquiète حسد امراض نفسانیّه دن بر مرض آرام فرسا در

Et des malades quand ils sont agités *A.* مسلوب الراحة ـ مضطرب الحال *P.* بی آرام ـ بی حضور ـ بی راحت *T.* راحتسز || Ce malade était très-inquiet pendant la nuit خسته مضطرب ایدی ـ وقت لیلده بغایت مسلوب الراحة ایدی

Il signifie aussi, remuant *A.* عدیم السکونة ـ مقلاق *P.* بی آرام *T.* قابنه صغمز || C'est un esprit brouillon et inquiet تشویش اموره مبتلا وسکون ـ مخلاط ومقلاق بر آدمدر وآرامدن بینوا بر آدمدر || Il est si inquiet, qu'à peine est-il entré dans un lieu, qu'il en veut sortir شول مرتبه ده عدیم السکونة بر آدمدر که بر محلّه هنوز کیرمشیکن چیقمق مزاجنده عدم سکونت وار در || Il a l'humeur inquiète استر

INQUIÉTANT. Qui cause de l'inquiétude *A.* مخلّ الراحة ـ مذهب الراحة *P.* آرام فرسا ـ راحتزدا ـ بیحضور ساز *T.* جواریّت راحتی کیدرر ـ راحتسز ایدر || Voisinage inquiétant مخلّ راحت اولان موقع || Situation inquiétante راحتزدا

INQUIÉTER. Causer de l'inquiétude *A.* ایجاب الخلجان ـ ایراث الاضطراب *P.* شوریدگیٔ خاطر ـ تلاشی آوردن *T.* یورکک راحتسزلندرمک آوردن یورکنی راحتسزلندرمک || Cette nouvelle m'inquiète بو خبر بکا باعث اضطراب اولور || cette pensée بو فکر خلجان درونمه ـ اضطراب بالمه بادی اولور

Et troubler quelqu'un dans la possession de quelque chose *A.* تعرّض ـ دخل *P.* رنجیده کردن *T.* انجتمک || Il avait été paisible possesseur de ce bénéfice, quand un homme est venu l'inquiéter بوزعامته بلا نزاع متصرّف ایکن بر کمسنه ظهور ایدوب دخل وتعرّضه مبادرت ایلدی || On ne m'a jamais inquiété dans la possession de cette maison بو منزلک تصرّفی خصوصنده وقتاً من الاوقات بکا دخل وتعرّض اولنمامشدر || On l'inquiéta sur sa noblesse فلانک کشیشزاده لکنه دخل وتعرّض اولندی

Et troubler, faire de la peine en quelque chose que ce soit *A.* اخلال الراحة *P.* بآرام خلل رسانیدن ـ دغدغه دادن *T.* راحتسز ایتمک ـ راحتی بوزمق || Quand il est dans son cabinet, il ne veut point qu'on l'inquiète خلوت اوطه سنده اولدیغی حالده راحتی بوزلمسندن حظ ایتمز || Il avait un camp volant avec lequel il inquiétait à toute heure les ennemis زیر اداره سنده اولان سیّار وطیّار بر اردو ایله هر آن وهر دقیقه اعدانک راحتنی اخلال ایدر ایدی || Il inquiétait les assiégeans par de continuelles sorties قلعه دن لا ینقطع اخراج عسکر ایتدره رک عسکر محاصرینی راحتسز ایدر عسکر محاصرینه ایراث دغدغه واضطراب ایدر ایدی

s'INQUIÉTER. *A.* اضطراب *P.* شوریده دل شدن ـ بی آرام *T.* مضطرب اولمق ـ کندو راحتنی بوزمق *P.* وراحت شدن آز شیئدن کندو || C'est un homme qui s'inquiète aisément

entre eux, forment ce qu'on appelle Le bassin. V. Îles.

INNOVATION. Introduction de quelque nouveauté dans un usage, dans un acte, etc. *A.* بدعت pl. بدع ـ اختراع pl. اختراعات *P.* نو پیدایی *T.* یکی چیقمه || Les innovations sont dangereuses بدعتلر خطردن خالی دکلدر Il ne faut point faire d'innovation بدعت واختراع اصلا جائز دکلدر Sans innovation بلا بدعة

INNOVER. Faire des innovations *A.* اختراع ـ ایجاد ـ ابداع ـ احداث *P.* از سر نو پیدا کردن *T.* یکیدن چیقارمق ـ یکیدن ایجاد ایتمک || C'est un établissement fort ancien, il n'y faut rien innover بر عمارت قدیمه اولمغله یکیدن بر شیئک ایجادی جائز دکلدر Il est dangereux d'innover dans les choses de religion امور دینده ایجاد وبدعتک تهلکه سی وار در

INNOVÉ. *A.* حادث ـ مخترع *P.* نو پیدا ـ نو ایجاد *T.* یکیدن ایجاد اولنمش ـ یکی چیقمش

INOBSERVATION. Mépris des lois ou règles qui sont en vigueur *A.* عدم الرعایة ـ عدم الایفا *P.* بی رعایتی *T.* رعایتسزلق ـ طوتمامزلق || L'inobservation des règles ruine la discipline قواعد واحکامک عدم رعایتی ضابطۀ مرعیه نک کلی انحلالنی مستلزمدر L'inobservation des traités شروط وعهوده مقتضای عهودک عدم ایفاسی ـ عدم رعایت

INOCCUPÉ. Qui est sans occupation *A.* اهل العطلة ـ متعطل pl. ارباب العطلة *P.* آواره ـ بیکار *T.* ایشدن بوش

INOCULATEUR. Celui qui fait l'opération de l'inoculation *A.* ملقح الجدری *P.* لقاحزن آبله *T.* چیچک آشیلدیجی || Il y a un tel inoculateur qui n'a pas perdu un sujet sur quinze cents چیچک آشیلدیجی بر استاد وار در که آشیلدیغی بیک بشیوز نفوس ایچنده بریسی بیله قضا زده اولمامشدر

INOCULATION. Opération par laquelle on communique la petite vérole *A.* لقاح الجدری *P.* لقاح آبله *T.* چیچک آشلمه سی || La pratique de l'inoculation est fort ancienne dans les pays voisins de la Mer Caspienne, aux Indes, à la Chine, et en Afrique لقاح جدری صنعتی بحر حزز جوارنده کائن مملکتلرده وهند وچینده وافریقه ده بغایت قدیمدر

INOCULER. Donner la petite vérole par inoculation *A.* القاح الجدری ـ تلقیح الجدری *P.* لقاح آبله زدن *T.* چیچک آشیلمق || Il y a plusieurs moyens d'inoculation تلقیح جدرینک انواعی وار در

INOCULÉ. *A.* ملقح بالجدری *P.* بآبله لقاح زده *T.* آشیلنمش

INODORE. Sans odeur *A.* عدیم الرایحة ـ معدوم الرایحة *P.* بی بوی *T.* قوقوسز || Fleurs inodores ازهار معدومة الرایحة

INOFFICIEUX. On appelle Testament inofficieux, celui où l'héritier légitime est déshérité sans cause *T.* بیوجه شرعی نفی وراثتی محتوی وصیتنامه ـ Et donation inofficieuse, celle par laquelle un des enfans est avantagé aux dépens de la légitime des autres اولادک بریسنه بالمساعده ویریلان هبهٔ غیر شرعیة

INOFFICIOSITÉ. Qualité d'un acte inofficieux *A.* عدم المشروعیة السند *P.* نا مشروعیت سند *T.* سندک شرعه اویغونسزلغی

INONDATION. Débordement d'eaux *A.* غمر الماء ـ طموم الماء *P.* سیلاب *T.* لبریزی صو بصقینلغی || Grande inondation میاهک طموم عظیمی L'inondation causée par les pluies کثرت امطاردن نشأت ایتمش طموم میاه

On dit, Faire des inondations autour d'une place, pour dire, lâcher les eaux pour en empêcher les approches قلعه نک اطراف وحوالیسنی صویه بصدرمق ـ اطرافنه صو یورتمک ـ On appelle aussi Inondation, les eaux débordées *A.* غمور المیاه *P.* سیلاب *T.* قره یی بصمش صولر || Il entra dans la place en passant à travers l'inondation غمور میاه ایچندن مرور ایله درون قلعه یه پایگذار دخول اولمشدر

Il se dit aussi d'une grande multitude de peuple qui envahit un pays *A.* غمارة الناس *P.* گروه فراوان *T.* خلقک چوقلغی

Et d'une grande multitude de choses *A.* طغیان *P.* فراوانی *T.* جوقلق || Une inondation d'écrits طغیان مکاتیب وتألیفات

INONDER. Couvrir d'une grande quantité d'eaux *A.* غمر ـ طم ـ تغمیر ـ *P.* سیلاب زمینرا سر تا سر پوشیدن *T.* صویه بصدرمق || Quand la rivière déborde, elle inonde tout ce pays-là میاه نهرک وقت طغیاننده مملکت سر تا پا مغمر Le Nil inonde l'Égypte en certaines saisons نهر نیل اولور نهر نیلک ـ بعض موسملرده مصری طم وتغمیر ایدر La mer a inondé bien des terres dans les Pays-Bas میاه بحر پائز بیاسی تعبیر اولنور مملکتلرک صولری مصری بصار ـ Figur. || Quand les Goths inondèrent l'Italie قوم تاتار قدیمک سیلاب تند وتیز تجاوز وتعدیسی اتالیا مملکتنی بصدیغی وقتلرده L'Asie fut inondée par les Tarta-

pensais point de mal, je l'ai fait innocemment فكرمده بردرلو شر وجباثت اولميوب اول ايشى سالماً من الفساد ايشلدم || Il a vécu innocemment غش وفساددن برى اولەرق امرار ايّام سالماً من الغش والفساد عمر ايلدى || Parole dite innocemment بلا قصد الاسانه ـ سويلنمش كلام

Il signifie aussi, sottement A. على وجه البلاهة P. بساده T. بونلق ايله ابلهانه ـ دلى || Il vint innocemment raconter la sottise qu'il avait faite ساده‌دللك ايله ايتديكى قباحتى كلوب نقل ايلدى

INNOCENCE. État de celui qui est innocent A. برائة من الاثم والذنب ـ برائة الذمّة ـ برائة من التهمة P. بيگناهى T. صوچسزلق ـ قباحتسزلق || On a reconnu son innocence برائت ذمّتى مقبول ومعتبر ـ تهمتدن برائتى اقرار اولندى شائبهٔ تهمتدن برائتى سمع قبول ايله اصغا ـ طوتلدى اولندى || Dans la vie chrétienne, il n'y a que deux états: l'état d'innocence, et l'état de pénitence دين عيسويده ايكى حال وار در برى حال برائت من الذنوب وديگرى كفارت الذنوبدر || Adam a été créé dans l'état d'innocence ابو البشر برائت من الذنوب حالنده خلق اولنمشدر

Il signifie aussi, exemption de toute malice, pureté, candeur A. نزاهة البال ـ برائة من الغش P. پاك نهادى T. يورك پاكلكى || Que c'est un spectacle agréable et touchant que celui d'une maison simple et bien réglée, où règnent l'ordre, la paix, l'innocence! ساده‌لك وحسن نظام وحال امن وآسايش بر كمال ونزاهت بالك مسكنى اولان بر خاندانك تماشاسى نه دكلو مطبوع ودلارا بر حالتدر ـ || On appelle l'enfance, L'âge d'innocence A. سنّ نزاهة عن الآثام P. سال بيگناهى T. صوچسزلق ياشى

Et trop grande simplicité A. بلاهت P. ساده دلى T. بونلق

INNOCENT. Qui n'est point coupable A. برئ pl. ابريا ـ برئ الذمّة ـ برئ الساحة ـ منزّه عن التهمه P. بيگناه ـ T. بيجرم ـ صوچسز ـ قباحتسز || Il est innocent du crime dont on l'accuse حقنده عزو اولنان تهمتدن برئ الساحه در || Il fut absous et reconnu innocent برائت ذمّتى اثبات اولنوب مظهر عفو اولمشدر || On l'a accusé de ce crime, mais il est aussi innocent que l'enfant qui vient de naître بو قباحت اوزرينه عزو اولنمش ايسه ده هنوز دنيايه وضع قدم ايتمش بر صبىّ نو زاد قدر بيگناهدر || Protéger les innocens ابريا وبيگناهلرى محافظه وحمايت ايتمك || les persécuter, les opprimer, les accabler بيجرم وگناه اولنلرك عليهنه يوريمك ـ برئ من التهمة اولنلرى پامال غدر وجور ايتمك || les condamner برئ الذمّه اولنلرك اوزرينه اسناد جرم ايله حكم ايتمك || Un innocent malheureux بر بيگناه ستمديده ـ On dit en parlant des enfans en bas âge, On a dépouillé ces pauvres innocens بو بيگناه معصوملرى صويمشلر در || Il a laissé trois ou quatre petits innocens اوچ دورت نفر صغير وبيگناه اولاد براقدى

Et exempt de toute malice, pur et candide A. نازه البال ـ صافى البال ـ عديم الغش ـ سليم القلب P. پاك نهاد ـ T. بيغل وغش ـ صافدل || C'est une âme innocente يوركى پاك صافى البال بر آدمدر || Il est innocent comme un enfant بر صبىّ نو رسته كبى بيغل وغشدر || Il mène une vie innocente ايّام عمرينى نزاهت بال ايله امرار ايدر || Ses moeurs, ses pensées sont innocentes آداب واخلاقى وخواطر وافكارى غل وغشدن عاريدر || Plaisirs innocens حظوظات با نزاهت ـ ضررسز اكلنجه‌لر

Il se dit aussi des choses qui ne peuvent faire de mal A. غير مضرّ ـ سالم من الضرر P. بى زيان T. ضررسز ـ ضررى نا ملحوظ || Il signifie aussi, idiot, imbécile. V. ces mots.

INNOCENTER. Déclarer innocent A. تنزيه ـ تبرئة من الذمّة ـ عن التهمة ـ اثبات البرائة P. اثبات بيگناهى ـ بيگناه نمودن ـ بيگناهى كردن T. پاكه چيقارمق || Leur jugement les innocente حقلرينه جريان ايتمش حكمه كوره برائتلرى اثبات اولنمش اولور

INNOCENTÉ. A. برئ من التهمة P. از گناه پاك كرده T. پاكه چيقمش

INNOMBRABLE. Qui ne se peut nombrer A. ممتنع الاحصا ـ خارج من الحساب ـ اكثر من الطرا ـ لا يحصى ـ لا يعدّ ـ P. بيشمار ـ بيحساب T. صايلمز ـ كلمز صاييه || Multitude innombrable لا يعدّ ولا يحصى ازدحام ناس || Nombre innombrable عدد ممتنع الاحصا ـ عدد بيحساب.

INNOMBRABLEMENT. D'une manière innombrable A. فوق الحساب ـ خارجاً عن حدّ التعداد P. بيرون از حدّ شمار T. صايلميه‌جق مرتبه‌ده

INNOMINÉ. On a donné ce nom à deux os qui, s'unissant en-

parer l'injure qu'on a faite بر كيمسنه فلانك حقنه ايتديكى تكديرى حسن صورت ايله تعمير ايتمك Recevoir une injure en sa personne, en son honneur كندو ذاتنه وعرض وناموسنه طوقنور بر نوع تعرّضه مظهر اولمق Il tient, il répute cela à injure شو حالى تكديره حمل ايدر Faire satisfaction d'une injure واقع اولان غدر مقابلنده ايفاى رسم تطييب ايتمك

Il se prend plus particulièrement pour une parole offensante, outrageuse *A.* شتيمة - شتم pl. شتوم - قول ناقص الحرمة *P.* دشنام - فريه - دلازار - سخن *T.* سوكمه || Dire des injures تفوّه شتوم ايتمك Ils en vinrent aux injures مشاتمه يه كلديلر بر كمسنديى سوكشمكه باشلديلر Charger quelqu'un d'injures شتوم كثيره ايله دوناتمق

On dit figur. L'injure ou les injures du temps, pour indiquer les incommodités que peuvent causer le vent, la pluie, etc. *A.* آفات سماويّة *P.* بلاى آسمانى *T.* فلك كدرلرى || Être exposé aux injures du temps عرضهٔ آفات سماويّه اولمق ou pour indiquer les calamités inséparables de la durée du temps *A.* pl. صدمات الزمان - نوازل الدهر - شدايد الزمان *P.* صدمات الايّام - آسيب روزكار *T.* زمانك خرپلمسى || Ces monumens, ces édifices ont été ruinés par l'injure du temps. يادكار قالمش اشبو آثار قديمه وابنيه وعمارات رصينه شدايد زمانه دوچار اولدرق ويران وخراب اولمشدر Nous avons perdu plusieurs ouvrages des anciens par l'injure du temps آثار متقدّميندن نيجه شيئلر صدمات دهور وازمانه اوغرايوب رهين تلف اولمشدر

INJURIER. Offenser quelqu'un par des paroles injurieuses *A.* شتم - سبّ *P.* دشنام كردن - فريه گفتن *T.* سوكمك || Il injurie tout le monde عالمى سبّ ايدر

INJURIÉ. *A.* شتيم - مشتوم *P.* دشنام كرده *T.* سوكلمش

INJURIEUSEMENT. D'une manière injurieuse, outrageante *A.* بعدم الحرمة - بنقص الحرمة - بهتك الحرمة *P.* با بيحرمتى - حرمتشكنى *T.* حرمتسزلك ايله || Il l'a traité si injurieusement, que... فلانه اول قدر نقص حرمت ايده‌رك معامله ايلديكه Il a parlé fort injurieusement de vous سنى غايت حرمتسزلك ايله ذكر ايلدى

INJURIEUX. Outrageux *A.* ناقص - خلاف الدأب الحرمة - الحرمة - موجب الهتك الحرمة *P.* دلازار - حرمتشكن *T.* حرمتسز || Ce mémoire est injurieux aux magistrats بو تقرير حكّام حقنه ناقص الحرمتدر Cela est injurieux à la mémoire, à la famille de mon ami بو كيفيّت دوستمك ذكرينه وتبار وخاندانننه بادئ انهتاك حرمتدر Un discours injurieux كلام شتم آميز un procédé نقص حرمتى موجب حركت Se servir de termes injurieux مخالف ذاب حرمت تعبيرات صرف ايتمك

On dit figur. Le sort, le destin injurieux, c'est-à-dire, injuste *A.* فلك غدّار *P.* فلك نا سازكار - *T.* بخت نا سازكار - يرامز فلك

INJUSTE. Qui n'a point de justice *A.* ظالم pl. ظلمة - حايف pl. حيف - عديم الحقّانيّة *P.* بيدادگر - ستمكار - ظلمكار *T.* ظالم - ناحق || Cet homme est bien injuste بو آدم خيلى ظالمدر Il se dit aussi des choses *A.* خلاف الحقّ - مغاير الحقّ *P.* نا حقّ *T.* حقسز || Arrêt injuste عدل وحقه مغاير بر حكم demande مطلوب نا حقّ guerre عدل وحقه منافى بر سفر proposition عدل وحقه مغاير بر تكليف

INJUSTEMENT. D'une manière injuste *A.* من غير حقّ - لا عن حقّ *P.* نا حقّ - ستمكارانه *T.* حقسز اولدرق || Il a été condamné injustement عليهنه من غير حقّ حكم اولندى

INJUSTICE. Violation des droits d'autrui *A.* ظلم - مظلمة pl. مظالم - تعدّى pl. تعدّيات *P.* بيداد - حيف - ستمكارى *T.* ظلمكارى - ظلمكارلق - غدّارلق || L'injustice régnait en ce siècle اول دورده ظلم وتعدّى جهانه مستولى اولمشيدى Il a fait une grande injustice بر ظلم عظيم ارتكاب ايلدى Son procédé est plein d'injustice حركتى ظلم وغدردن عبارتدر Essuyer une injustice مظهر غدر وحيف اولمق

INLISIBLE. V. Illisible.

INNAVIGABLE. Où l'on ne peut naviguer *A.* غير صالح لسير السفاين *P.* نا قابل سير كشتى *T.* كمى كزدرمز || Les glaces rendent cette mer innavigable بو دريا بوزلرك كثرتى تقريبيله نا قابل سير سفايندر

INNÉ. Qui est né avec nous *A.* فطرى - جبلّى *P.* مادرزاد *T.* آنادن طوغمه || Qualités innées خصايل جبلّيه - خصايل مادر زاد

INNOCEMMENT. Sans dessein de malfaire *A.* بنزاهة - بريئا - سالمًا من الفساد - بلا قصد الاسائة - القلب من الغشّ *P.* بپاك نهادى *T.* كوكل پاككليله || Je n'y

Les enfans portent bien souvent les iniquités de leurs pères اولاد غالب حالده كندو پدرلرينك معاصى وسيّئاتيله متحمّلدرلر Les hommes, comme enfans d'Adam, portent l'iniquité de leur premier père بنى آدم اولاد ابو البشر اولدقلرى جهتدن ابن جدّ اعلالرينك عصيانيله متحمّلدرلر Enfant d'iniquité معاصى وذنوبمزى Remettez-nous nos iniquités سيّئه ومعصيت رهين عفو ومغفرت ايله

INITIAL. On appelle Lettre initiale, la première lettre d'un mot *A.* حرف اوّل *P.* حرف نخستين *T.* ايلك حرف

INITIATION. Cérémonie à laquelle on était initié à la participation de certains mystères *A.* دخول فى حريم الاسرار

INITIATIVE. Droit de parler le premier pour proposer quelque chose *A.* رخصة ـ استحقاق على التقدّم فى الرأى رأيه تقدّم استحقاقنى Prendre l'initiative || لتقدّم فى الرأى تقدّم رأى بابنده مرخّص اولمق Avoir l'initiative احراز ايتمك

INITIER. Admettre à la participation des mystères de la religion païenne ou d'une société secrète *A.* ادخال فى حريم الاسرار محرم اسرار طريقت ايتمك *T.* محرم راز طريقت كردن *P.* || Il se fit initier aux mystères de Cérès فلان مذهبك اسرارينه محرم اولمشدر Ceux qui n'étaient pas initiés aux mystères de Cérès, ne pouvaient assister à certains sacrifices فلان طريقتك اسرارينه محرم اولميانلر ذبح قرابينه دائر بعض كونه رسومك حين اجراسنده حاضر بولنمقدن محروم وممنوع ايديلر Il y avait de certaines cérémonies à observer pour initier quelqu'un aux mystères بر كمسنه نك اسرار طريقتنه محرميّتى مادّه سى بعض كونه رسوم وتشريفاتك اجراسنه منوط ايدى ـ Il se dit aussi des mystères de la religion chrétienne || Quand les Pères ont parlé à ceux qui n'étaient pas encore initiés aux mystères de la religion ائمّهٔ كرام هنوز اسرار دينه محرم اولميانلره خطاب ايلدكلرنده

On dit figur., Il n'est pas encore initié à la philosophie اسرار حكمته هنوز محرم دكلدر Il n'est pas initié dans cette matière واقف دكلدر ـ بو مادّه نك اسرارينه محرم دكلدر ـ On dit aussi, Être initié dans une société, pour dire, y être admis au nombre de ceux qui la composent *T.* مجلسه مأذون دخول آره مزه الى || Il n'est pas encore initié parmi nous اولمق آلان مأذون دخول دكلدر

Initié. *A.* محرم الاسرار ـ محرم *P.* محرم راز *T.* محرم

INJECTER. Introduire avec une seringue un liquide dans une cavité du corps *A.* تسقية بالحقنة *P.* بحقنه پسانيدن *T.* شرنقه ايله صوارمق || On a injecté plusieurs fois sa plaie جراحتنى كرّه بعد اخرى حقنه ايله تسقيه ايلديلر Injecter les veines, les artères, les vaisseaux عروق وشرايينى ومجارئ سائره يى شرنقه ايله تسقيه ايتمك

Injecté. *A.* مسقاء بالحقنة *P.* بحقنه پسانيده *T.* شرنقه ايله صوارلمش

INJECTION. Action par laquelle on injecte *A.* سقى بالحقنه *T.* شرنقه ايله صو صوارمه || Il a fait faire des injections pour guérir cette plaie جراحتى اصلاح ايچون برقاچ دفعه شرنقه ايله صواردى ـ Il se dit aussi de la liqueur qu'on injecte *A.* سقى دوائى *T.* صوارەجق علاجلو صو || L'injection était trop chaude شرنقه ايله صوارەجق علاجلو صو غايت ايسيجق ايدى

INJONCTION. Commandement exprès *A.* امر pl. اوامر *P.* فرموده *T.* تنبيه ـ بيورمه || On a fait injonction à tels et tels de faire... شويله ايلملرى خصوصى فلانه وفلانه امر اولندى Après cette injonction بو تنبيهدنصكره Un arrêt portant injonction تنبيهى حاوى بر قطعه فرمان Le roi a fait injonction à tous les officiers des troupes de se trouver... عسكر ضابطلرينك... فلان محلده اثبات وجود ايلملرى خصوصى جانب شاهانه دن امر وتنبيه اولندى

INJURE. Il se dit de toute action injuste, considérée relativement au tort qu'un autre en reçoit *A.* تعرّض pl. تعرّضات ـ تعدّى pl. تعدّيات ـ *P.* ستم *T.* غدر ـ تكدير pl. تكديرات ـ تعدّى شديد غدر عظيم atroce Grande injure || طوقنمه ـ تعميرى ممكن اولميه جق بر تعدّى irréparable جكر دوز بر كمسنديه تعرّض Faire une injure à quelqu'un نوع تعرّض حقنه تجويز اولنان Endurer, souffrir une injure ايتمك بر كمسنه تعرّضه اختيار صبر وتحمّل ايتمك Oublier les injures ـ دوچار اولديغى تعرّضات وتعدّياتنى فراموش ايتمك كورديكى ـ تكديراتى انداختهٔ طاق فراموشى ونسيان ايتمك تكديراتى صحيفهٔ دروندن امحا ايتمك Pardonner les injures تكديرات وتعدّياتى رهين عفو واغماض ايتمك les repousser تعرّضاتك ردّ ودفعنه مبادرت ايتمك les venger بر كمسنه مظهر اولديغى تعرّضاتك عوض وجزاسنى اجرا ـ دوچار اولديغى تكديراتك انتقامنى المق ـ ايتمك Ré-

amans, d'une femme qui ne repond pas à la passion de celui dont elle est aimée بر محبوبهٔ جفاکار || C'est une beauté inhumaine جفاکار در

INHUMAINEMENT. Sans humanité *A.* بلا ترحم ـ من غير مروّة *P.* بنا مهربانى *T.* انسانيتسزلك ايله ـ مروتسزلك ايله || Il l'a traité inhumainement حقنه سن غير ترحم معامله ايلدى

INHUMANITÉ. Cruauté, barbarie *A.* عدم المروّة ـ عدم التيرحم *P.* نا مهربانى *T.* انسانيتسزلك ـ مروتسزلك || Grande inhumanité عظيم بر مروتسزلك étrange غريب بر Il y a de l'inhumanité à cela بو بابده كونه مروتيسزلك Exercer de grandes inhumanités عدم ترحم ومروّت دركار در اثر مروّت وترحمدن عارى عظيم غدرلز ايتدى

INHUMATION. Enterrement *A.* دفن *P.* در گور سازى *T.* كومه || L'inhumation des corps دفن مردگان ـ دفن اموات Les frais de l'inhumation كومه‌سى ـ اولمشلرك مصارف تدفين

INHUMER. Enterrer *A.* تدفين ـ *P.* در گور كردن ـ زير خاك سپردن *T.* كومك || Il fut inhumé dans le cimetière مزارلقده دفن اولندى ـ مزارستانده تدفين اولندى

INHUMÉ. *A.* مدفون *P.* در گور كرده ـ زير خاك سپرده *T.* كوملمش

INIMAGINABLE. *A.* فوق ما يتصور ـ فوق ما يتخيل ـ ممتنع التصور *P.* بيرون از دائرهٔ تصور ـ خيال نكردنى *T.* عقله صغمز ـ تصورى محال ـ خياله كلمز || Une aventure inimaginable دائرهٔ تصور وخيالدن بيرون بر ما جرا

INIMITABLE. Qui ne peut être imité *A.* ممتنع التنظير ـ عديم المثال ـ ممتنع التمثيل ـ عديم النظير *P.* بى مانند ـ بى همتا ـ بى نظير ـ بى مثال *T.* تقليده كلمز ـ اورنكى ـ يوق || Une action inimitable بر فعل ممتنع التنظير un ouvrage تقليد وتنظيرى نا ممكن بر تأليف لطيف un homme inimitable dans son art بر مرد هنرمند صنعتنده تنظيرى محال ـ نظيرى يوق

INIMITIÉ. Haine, aversion qu'on a pour quelqu'un *A.* بغض ـ بغضا ـ عداوت ـ عدوان ـ معادات *P.* كينه *T.* دشمنلك || Inimitié cachée بغض مكتون ـ عداوت مضمره immortelle بغض وعدوان ابدى البقا vieille عداوت قديمه couverte كمين خفاده مستتر كينه ـ بغض مستور ـ عداوت مكتونه وبغضا سر پوشيده héréditaire بغض وعدوان موروثه عداوت enracinée ريشه گير استقرار اولمش عداوت irréconciliable التيام پذير اولميه‌جق ـ تأليف قبول ايتمز كينه ومعادات Par inimitié بغض وعداوتا ـ بغضا وعدوانا بغض وعداوت فلانك حقنه مبنى Concevoir de l'inimitié contre quelqu'un عداوت پيدا ايتمك Encourir son inimitié فلانك عداوتنه عداوتنه اوغرامق ـ دوچار اولمق

Il se dit aussi pour marquer toute sorte d'antipathie *A.* منافرت *P.* رميدگى *T.* اوركلك || Inimitié naturelle منافرت طبيعيه

Il y a de l'inimitié entre telle et telle plante, entre tel et tel animal فلان وفلان نبات وفلان فلان حيوان بيننده منافرت وار در

ININTELLIGIBLE. Qu'on ne peut comprendre *A.* لا يفهم ـ ممتنع الفهم ـ ممتنع الادراك *P.* نفهميدنى ـ نشناختنى *T.* آكلاشلمز || Ce discours, ce langage est inintelligible بو كلام وبو لسان قابل فهم وادراك دكلدر

INIQUE. Injuste *A.* ظلوم pl. ظلمة ـ عسوف pl. عسفة ـ جاير ـ جورة pl. *P.* بيدادگر *T.* غدار || Juge inique بر قاضى غدار Jugement جور واعتسافه مقارن بر حكم

INIQUEMENT. D'une manière inique *A.* ظلماً ـ بالجور ـ بالاعتساف *P.* بيدادگرانه *T.* غدارلق ايله || Juger iniquement ظلماً حكم ايتمك

INIQUITÉ. Injustice *A.* ظلم ـ عسف ـ اعتساف ـ جور ـ عدم الحقانية *P.* بيداد ـ بيدادگرى *T.* غدارلق || L'iniquité des juges حكامك جور واعتسافى des jugemens احكامك عدم حقانيتى Iniquité évidente جور واضح ـ غدر صريح C'est le comble de l'iniquité بو كيفيت جور واعتسافك مرتبهٔ نهايتيدر ـ غدر وظلمك درجهٔ كماليدر

Il se dit aussi du péché, du débordement des vices. *A.* عصيان ـ معصيت ـ معاصى .pl ـ سيئة pl. سيئات *P.* گناهكارى *T.* گناه ـ صوچ ـ تقصيرات || Notre-Seigneur a porté nos iniquités حضرت عيسى افندمز معاصى وسيئاتمزى در عهده ايلدى a lavé nos iniquités معاصى وسيئاتمزى شستهٔ صابون عفو وغفران ايتمشدر L'iniquité avait couvert la face de la terre عصيان وگناه روى زمينى سر تا پا استيعاب ايتمشيدى L'iniquité régnait partout عصيان وگناه هر طرفه مستولى اولمشيدى L'iniquité du siècle زمانه خلقنك عصيانى C'est un homme rempli d'iniquité برمعاصى وسيئات برآدمدر

INGUINAL. Terme de Méd. Qui concerne l'aine *A.* متعلّق
T. متعلق كش ران *P.* متعلّق بمغبن الفخذ ـ بالاربيه
اويلق قيصيغنه || **Bandage inguinal** اويلق قيصيغنه مخصوص
مخصوص لفافه

INHABILE. Terme de Jurisp. Incapable *A.* عديم الاستحقاق
بى استحقاق ـ نا مستحق *P.* غير مستحق ـ غير صالح ـ
T. زعامت || Il est inhabile à posséder aucun bénéfice كركلو دكل
تصرّفنه مستحق دكلدر Un mineur est inhabile à gérer son bien
هنوز نا بالغ اولان صغير كندو مالنى اداره وتصرّفه نا
مستحقدر

INHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الاهليّة ـ عدم المهارة
|| استادسزلق ـ اهليتسزلك *T.* نا اهلى *P.* عدم الكفاية ـ
L'inhabileté de ce général lui a fait perdre la bataille بو جنرالك
عدم اهليّت ومهارتى افانهٔ ظفر وغالبيّتى موجب اولمشدر
Cet ouvrage a été manqué par l'inhabileté de l'ouvrier استادك
ـ عدم مهارتى تقريبيله بو ايش وجود پذير اولهمدى
بجرلهمدى

INHABILITÉ. Terme de Jurispr. incapacité *A.* عدم الاستحقاق
بى استحقاقى *P.* عدم الصلاحيّة ـ سقوط من الاستحقاق ـ
T. استحقاقسزلق ـ كركسزلك || La condamnation aux galères perpétuelles emporte inhabilité à recueillir aucune succession
تأبيداً وضع كورك مادّهسى حق وراثتدن سقوطى مستلزمدر

INHABITABLE. Qui ne peut être habité *A.* ـ ممتنع الاقامة
نا شايان سكنا *P.* غير صالح للتمكّن ـ ممتنع التمكّن ـ
قابل سكنا || **Maison inhabitable** اوتورلمز *T.* نا قابل سكنا ـ
ـ قابل اقامت اولميان برمملكت pays اولميان برباب منزل
تمكّن واقامته صالح اولميان

INHABITÉ. Qui n'est point habité *A.* خالى ـ غير مسكون
نا مسكون ـ بى آدابانى *P.* عارى من العمارة ـ من العمارة
T. عمارتدن خالى بر محل || Lieu inhabité شنلكسز
Ville inhabitée شنلكسز بر شهر ـ بلدهٔ غير مسكونه

INHABITUDE. Défaut d'habitude *A.* عدم الاعتياد *P.* نا آلفتگى
T. آلشمامزلق || L'inhabitude de penser, d'étudier فكر واندیشهیه
ومطالعهيه عدم اعتياد

INHÉRENCE. Il se dit de la jonction des choses inséparables par leur nature *A.* اتّحاد ممتنع ـ اتّحاد ممتنع الانفكاك
آيرلميهجق وجهله *T.* پيوستگى جدايى نا پذير *P.* المفارقة
|| L'inhérence de l'accident à la substance عرضك بتشكك
عرضك ـ جوهره ممتنع الالمفارقة اولدجق وجهله اتّحادى
جوهر ايله اتّحاد ممتنع الانفكاكى

INHÉRENT. Qui par sa nature est joint inséparablement à un sujet *A.* لازم غير ـ لازم غير منفك ـ متحد بلا انفكاك ـ
آيرلميهجق وجهله *T.* بروجه نا جدايى پيوسته *P.* مفارق
ثقالت || La pesanteur est inhérente à la matière بتشكك
مادّهنك ايچنده لازم غير منفكدر L'erreur est tellement inhérente à l'esprit de l'homme, que... خطا وزلّت عقل
انسانده شول رتبهده لازم غير مفارقدركه

INHIBER. Terme de Jurisp. Faire défense *A.* ـ زجر ـ نهى
P. منع *T.* ياساق ايتمك ياساق كردن || Nous avons inhibé et défendu منع وتحذير ايدهرز ـ منع وزجر ايدهرز
INHIBÉ. *A.* منهى ـ ممنوع *P.* ياساق كوده *T.* ياساق اولمش
|| Les choses inhibées امور منهيّه ـ ممنوعات ـ اشياى ممنوعه

INHIBITION. Terme de Jurisp. Défense. Il n'est guère d'usage qu'au pluriel *A.* pl. مناهى pl. زجريّات *P.* ياساقها *T.* ياساقلر
|| Inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes افراد
ناسك جملهسى حقنه اصدار مناهى وزجريّات اولنور كه
L'arrêt portait inhibitions et défenses صادر اولان فرمان مناهى
وزجريّاتى مشتمل ايدى

INHOSPITALIER. Qui n'exerce point l'hospitalité *A.* غير مضياف
T. غريب نا پرور ـ غريب نا نواز ـ مهمان نا نواز *P.*
مسافره اكرام ايتمز

INHOSPITALITÉ. Refus de recevoir les étrangers *A.* عدم
غريب نا پرورى ـ مهمان نا نوازى *P.* الالتفات الى الغربا
T. مسافره اكرامسزلق || La barbarie et l'inhospitalité de ces peuples اول اقوامك فظاظت طبعى وغربا وبيگانگان
حقلرينه عدم التفاتى

INHUMAIN. Qui est sans pitié, sans humanité *A.* عديم المروّة
بى مروّت ـ بى ترحّم ـ نا مهربان *P.* عديم الترحّم ـ
T. جبّاربى مروّت || انسانيّتسز ـ مروّتسز Tyran inhumain
acte اثر ترحّم ومروّتدن عارى برفعل Il lui fit un traitement inhumain حقنه عدم مروّت ايله معامله ايلدى Il y
avait dans ce pays une coutume inhumaine بو بلدهده قاعدهٔ
مروّته منافى بر عرف وعادت وار ايدى Cela est barbare et inhumain بو حال فظاظت طبع ايله مجبول وعدم
مروّت ايله مألوف بر آدمك كاريدر. بر حال باهر ـ
الفظاظة معدوم المروّتدر || Il se dit, dans le langage des

INGÉNIEUX. Plein d'esprit, de sagacité *A.* متفرّس ـ مشهوم ـ *T.* عقللو ـ انجه فراستلو ـ *P.* زیرک ذکیّ الذهن ـ الفؤاد مشهوم الفؤاد ‖ Homme ingénieux برآدم

Il se dit aussi des choses *A.* مخیّل ـ مصنّع ـ *P.* زیرکانه *T.* ایله فراست ایشلنمش پرداخته ‖ Instrument ingénieux مصنّع بر آلت trait مخیّل بر شیوه Cette invention est bien ingénieuse بغایت بدیع ومخیّلٌ بر ایجاد در Cet ouvrage est tout-à-fait ingénieux بغایت ـ بو تألیف بسبتون مخیّلدر Cette composition est fort ingénieuse غایت ایله مخیّل مصنعدر Repartie ingénieuse جواب مخیّل بر ترکیبدر

INGÉNU. Naïf, simple, sans finesse *A.* صافی القلب *P.* صافدل ـ ساده دل ـ صافدرون ـ بون *T.* ‖ Un esprit ingénu ساده دلانه discours بر کلام قلب پر صفوت ـ قلب صافی C'est l'homme du monde le plus ingénu ناصیهٔ حالنده آثار صافدلی بدیدار در Il a quelque chose d'ingénu dans la physionomie سیماسنده امارهٔ صافدلی نمودار در Il a dit cela d'une manière fort ingénue بو کلامی صافدلانه سویلمشدر Il fit un aveu ingénu ساده دلانه بر اقرار ایلدی

Il se dit, dans le Droit Romain, de l'homme né libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده *T.* سربست

INGÉNUITÉ. Naïveté, simplicité, franchise *A.* صفوة القلب *P.* صافدلی ـ ساده دلی ـ صاف درونی *T.* بونلق ‖ Il n'y a que trop d'ingénuité dans tout ce qu'il dit جمیع اقوالنده ساده دلی وصفوت درکار در Une grande ingénuité dans son air, dans ses paroles وضع اوسیماسنده واقوال وکلماتنده سادهدللک ظاهر در Avec un air d'ingénuité, il trompe ceux qui ne le connaissent pas صفوت قلب صورتیله کندوسنی بیلمیانلری تغلیط ایدر

INGÉNUMENT. D'une manière ingénue *A.* بصفوة القلب *P.* صافدلانه ـ ساده دلانه *T.* بونلق ایله ‖ Il dit tout ingénument هر شیئی صفوت قلب ایله سویلر

Il signifie aussi, sincèrement *A.* بالخلوص ـ بالصفوة والاخلاص *P.* بی‌پاکنهادی ـ خلوصانه ـ خلوصکارانه *T.* خلوص ایله البال

s'INGÉRER. Se mêler de quelque chose sans en être requis *A.* مداخلة ـ مخالطة *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق ‖ Je ne m'ingère point de vos affaires سنک امورکه رأی بر وجهله مداخله ایتمم Il s'ingère de donner des avis قارشور Il s'ingère des choses dont il n'a que faire ویرمکه

وظیفهٔ حالی اولمیان اموره مخالطت ومداخلهدن خالی دکلدر de tout هر شیئه مداخله ایدر

INGRAT. Qui oublie les bienfaits qu'il a reçus *A.* کافر ـ کَنود ـ منکر النعمة ـ منکر الاحسان *P.* نا سپاس ـ نمک ـ بحرام ـ نان کور ـ احسان نا شناس *T.* ایولکی بیلمز ـ کافر نانکور ـ قدر نعمتی بیلمز ‖ Il faudrait punir les ingrats کافر نعمتک ـ نعمت اولنلرک حقلرندن کلنمک لازمدر Faites-moi ce plaisir, vous n'obligerez pas un ingrat تأدیبی واجبدر شو کرمی بکا ایله قدر نعمتی بیلمز دکلم

Il se dit aussi des choses dont on ne retire pas d'utilité, à proportion du travail ou de la dépense *A.* قلیل الخیر ـ لا خیر ـ قلیل البرکة *P.* بی برکت ـ نا برومند ـ بیحاصل ـ بینما *T.* خیرسز ‖ Travail ingrat شغل قلیل البرکة Étude ingrate بینما بر مادّه ـ امر قلیل الخیر affaire مطالعهٔ بیحاصل

Il se dit encore des terres *A.* ارض قلیلة البرکة ـ عاقرة ـ عتیبة *P.* کم حاصل ـ کم مایه *T.* برکتسز ‖ Terre ingrate ارض قلیلة البرکه ـ عتیبه

Il se dit figur. des choses qui ne fournissent rien à l'esprit, et qui ne répondent point à la peine qu'elles donnent *A.* عقیم *P.* نزای *T.* هیچ بر شی طوغرمز ‖ Vous avez choisi une matière ingrate بر مادّهٔ عقیمه اختیار ایلدک

INGRATITUDE. Oubli des bienfaits reçus *A.* کفران ـ کُنود ـ انکار النعمة ـ انکار الاحسان *P.* نا سپاسی ـ نمک بحرامی ـ نانکوری *T.* نانکورلق ‖ Les gens de bien haïssent l'ingratitude کفران نعمت اهل خیر عندنده بر امر واجب النفرتدر Il m'a payé d'ingratitude بکا انکار نعمت ایله مقابله ایلدی

INGRÉDIENT. Ce qui entre dans la composition d'un remède, d'une sauce, d'un ragoût *A.* جزء التركیب pl. اجزاء الترکیب ـ جزء ـ قطاب *T.* قاتندی ‖ Bon ingrédient قطاب جیّد Le principal ingrédient جزء اعظم ـ جزء اصلی Il n'y faut pas tant d'ingrédiens شو ترکیبده اول قدر اجزا اقتضا ایتمز

INGUÉRISSABLE. Qui ne peut être guéri *A.* ممتنع البرء ـ متعذّر الشفا ـ لا علاج ـ لا دوا *P.* بیدرمان ـ نا پذیرا علاج *T.* صاغلمز ـ نا قابل علاج V. aussi Incurable ‖ Avec la vie qu'il mène, c'est un homme inguérissable کچندیکی طوره کوره کچندیکی صورته نظراً ـ برء وشفاسی ممتنع بر آدمدر شفایاب اولمق احتمالی یوقدر

sort طالع مدبر Jours infortunés ايام ادبار - ايّام مناحس

INFRACTEUR. Violateur des lois, des traités *A.* ناقض - قيريجى - بوزيجى *T.* گسيلنده - شكنده *P.* مخفر - ناكث ناقض || Infracteur des traités ناقض شروط وعهود des lois - نظامات مرعيّه‌نك ناقضى des ordonnances قوانين نظامات مرعيّه‌نك خلافنه حركت ايدن

INFRACTION. Violation des traités, des lois *A.* نكث - نقض - اخفار - تنكيث *P.* شكست *T.* بوزمه - قيرمه || Ils ont fait une infraction au traité شروط عهدنامه‌يى نقض واخفار شروط عهدنامه‌نك كسر ونقضنه باعث اولمش - ايلديلر قانونك L'infraction des lois, des priviléges بر حركت ايلديلر وشروط امتيازاتك نقضى

INFRUCTUEUSEMENT. Sans fruit, sans utilité *A.* بلا ثمرة - عبث يره *T.* بى فائده - بى سود *P.* بلا نفع - بلا طايل - بلا ثمره سعى ايدر Il travaille infructueusement || فايده‌سز - عبث يره سعى وكوشش ايدر

INFRUCTUEUX. Qui ne rapporte aucun fruit *A.* غير مثمر - محصول ويرمز *T.* بيحاصل - بى بار *P.* معدوم المحصول ارض غير V. Infertile || Terroir infructueux يمش ويرمز - اراضئ مزرعهٔ غير مثمره champ Terres infructueuses مثمره سنهٔ - معدوم المحصول بر سنه Année infructueuse بيحاصل معدوم *A.* Figur. - قيتلق سنه‌سى - سال بيحاصل - مجدوبه بى سود *P.* عديم المنفعة - عديم الفايدة - لا طايل - الثمرة || فائده‌سز - عبث *T.* بى ثمره - بى فائده - Travail infructueux كوشش بى - سعى بى فايده - سعى لا طايل همم بى فائده Soins infructueux عبث چالشمه - فايده emploi بى منفعت - منصب بى ثمره Peine infructueuse عبث زحمت - زحمت بى فائده

INFUS. Il se dit des connaissances, des vertus qu'on n'a pas acquises par ses soins, mais qu'il a plu à Dieu de verser dans quelques ames *A.* موهوب من عند الله - منزل *P.* خدا داد *T.* موهوب من - علم منزل Science infuse || اللهدن كلمش grâce عقل خدا داد sagesse عند الله اولان علم وحكمت فيض منزل

INFUSER. Mettre une drogue dans quelque liquide, et l'y laisser, afin que le liquide en tire le suc *A.* مرث - انقاع - نقع *P.* اسفنج كردن *T.* صوده اصلاتمق || Infuser de la rhubarbe dans de la tisane راوندى اجزالو مطبوخ ايچنده نقع ايتمك

قنه قنديبى خدر ايچنده نقع du quinquina dans du vin ماء بارد ايچنده انقاع ايتمك Infuser à froid ايتمك

Infusé. *A.* منقوع *P.* اسفنج كرده *T.* صوده اصلانمش

INFUSIBLE. Il se dit d'un corps qu'on ne peut fondre *A.* ممتنع الاذابة *P.* نگداختنى *T.* اريمز

INFUSION. Action d'infuser *A.* نقوع *P.* اسفنج سازى *T.* صوده اصلاتمه

Il se dit aussi de la liqueur qui résulte de l'infusion *A.* نقيع - منقوع pl. منقوعات *P.* اسفنج *T.* اصلانتى || Une légère infusion de rhubarbe بر خفيف راوند منقوعى de thé چاى منقوعى

Il signifie aussi, la manière dont certaines facultés surnaturelles sont infusées dans l'ame *A.* فيضان || Les Apôtres avaient le don des langues par l'infusion du Saint-Esprit حواريون حضراتى روح قدسك فيضانى تقريبيله السنهٔ عديده تكلمى نعمتنه مظهر اولمشلر در

INGAMBE. Alerte *A.* منز *P.* جست وچالاك *T.* چيوه‌لك

s'INGÉNIER. Tâcher de trouver dans son esprit quelque moyen pour réussir *A.* ملاحظة - تدبّر - صرف الذهن *P.* انديشيدن *T.* دوشونمك || Ingéniez-vous pour sortir de cet embarras بو مقبه‌دن چيقمنك صورتنى تدبّر وملاحظه ايله S'ingénier pour venir à bout de quelque chose بر مرامه ظفر بولمق ايچون صرف ذهن ايتمك

INGÉNIEUR. Officier chargé de la fortification des places, des camps et des postes qu'on veut défendre *A.* مهندس pl. مهندسين - استحكامات حربيّه *T.* معمار الاستحكامات الحربيّة - قلفه‌سى || Habile ingénieur ماهر مهندس Cet ingénieur a tracé ce bastion بو طابيه‌يى فلان مهندس رسم ايلدى - بو طابيه‌نك رسمنى فلان مهندس چيزدى a conduit ces travaux بو ابنيه‌يه نظارت ايتمش فلان مهندسدر Ingénieur en chef باش مهندس - رئيس المهندسين - Il se dit aussi de celui qui conduit quelques autres ouvrages non militaires *A.* معمار *P.* دزار *T.* معمار || Ingénieur des ponts et chaussées كوپرى وقالدرم يولى معمارى

INGÉNIEUSEMENT. D'une manière ingénieuse *A.* مخيّلاً *P.* بر وجه مخيّل - زيركانه *T.* انجه عقللولق ايله || Cela est ingénieusement dit بر كلامدر مخيّل صورت ايله سويلنمش imaginé مخيّلاً اختراع اولنمشدر

ایشلیلش .T کارگری .P نفوذ - تأثیر - میل - دخل || Les premières démarches qu'on fait dans le monde ont beaucoup d'influence sur le reste de la vie بر کمسنه‌نک اوائل حالنده ظهور ایدن حرکات وسکنات بقیهٔ عمرینه کلّی دخل وعملی وار در Il a eu beaucoup d'influence dans cette affaire بو مصلحت فلانک کلّی نفوذیله اولمشدر Dans cette région, l'air a une influence marquée sur le tempérament des habitans بو طبقه‌ده اولان هوانک امزجهٔ اهالی اوزرینه دخل عظیمی وار در L'influence des hommes puissans اقویانک نفوذی - اقویانک نفوذ کلامی -

INFLUENCER. Exercer une influence *A.* تأثیر - اجراء النفوذ - اجرا النفوذ *P.* کارگری نمودن *T.* نفوذینی اجرا ایتمک || Influencer le peuple خلقک اوزرینه تأثیر نفوذ ایتدرمک

INFLUENCÉ. *T.* فلانک تأثیر نفوذیله عامل اولان

INFLUER. Agir par influence *A.* نفوذ - دخل - عمل *P.* کارگر شدن *T.* ایشلمک || La bonne ou mauvaise éducation d'un jeune homme influe sur tout le reste de sa vie بر نو جوانک امر تعلیم وتربیه‌سنده اولان حسن وقبح صورتی بقیهٔ عمرینه عاملدر Ces raisons, ces preuves influent sur toute la suite سرد اولنان علل ودلایل ما بعدنک جمله‌سنده ویریلان عاملدر Il influa beaucoup dans le parti qu'on prit قرارده کلّی نفوذی ایشلدی

INFORMATION. Acte judiciaire contenant les dépositions des témoins sur un crime ou délit *A.* مضبطة الاخبار الشهود *P.* اوارهٔ تقریر شاهدان *T.* شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی || Faire une information شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سنی ترتیب ایتمک L'information porte que... شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی شونی ناطقدر که Décréter sur les informations شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی موجبنجه حکم ایتمک

On appelle en matière civile, Information de vie et moeurs, celle qui se fait de la conduite et des moeurs de quelqu'un qui doit être reçu dans une charge, dans une dignité *A.* تزکیه - تزکیة الحال

En matière criminelle, Information est synonyme d'enquête *A.* کشف

On dit, Aller aux informations, Prendre des informations, pour dire, faire des recherches, pour découvrir la vérité d'un fait *A.* تفتیش pl. تفتیشات - تفحص pl. تفحصات *P.* جستجویی

آراشدرمق *T.* کردن

INFORME. Qui n'a pas la forme qu'il doit avoir *A.* سقیم الصورة - رکیک الصورة *P.* بد صورت *T.* صورتسز || Un animal informe سقیم الصورة بر حیوان Cet acte est informe صورتی رکیک بر سند در C'est une pièce informe qui ne peut vous servir صورت مطلوبه‌سی یوق بر ورقه اولمغله ایشکه یرامز C'est un ouvrage informe, et qui n'est pas encore mis dans l'ordre où il doit être سقیم الصورة وهنوز نظام لایقنه وضع اولنمامش بر تألیفدر

INFORMER. Avertir, instruire *A.* اخبار - انبا - انها *P.* آگاه کردن - آگاهیدن *T.* خبر ویرمک - بیلدرمک || Informer les juges de la vérité d'un fait حاکمی واقع حالدن آگاه ایتمک Informer le prince de ce qui se passe جریان ایدن احوالی پادشاهه بیلدرمک

En termes de Jurisp., il signifie, faire une information V. Information || Permission d'informer رخصت کشف Informer contre quelqu'un بر کمسنه‌نک علیهنه کشف حاله مبادرت ایتمک Informer d'un assassinat قتل ماده‌سنک کشفنه مبادرت ایتمک

On dit en matière civile, Informer des vie et moeurs de quelqu'un *T.* بر کمسنه‌نک تزکیهٔ حالنه مبادرت ایتمک

S'INFORMER. S'enquérir *A.* استخبار - استعلام - استحصال الوقوف *P.* آگاه شدن - خبردار شدن *T.* خبر آلمق || S'informer de la vérité du fait واقع حالی استخبار ایتمک Je m'en suis informé à tous ceux que je connaissais کیفیّتی آشنالرم اولان کسانک جمله‌سندن استعلام حال ایلدم - حالی آشنالرم اولان کسانک جمله‌سندن استخبار ایلدم

INFORMÉ. *A.* واقف - خبیر *P.* آگاه - خبردار *T.* بیلمش - خبر آلمش || Juge bien informé علم صحیح ایله واقف اولمش Juge mal informé خلاف انها ایله خبردار اولمش بر قاضی حاکم

INFORTUNE. Malheur, disgrâce *A.* محرومیّة البخت - ادبار *P.* بد بختی - کجروی بخت - فلکزدگی *T.* بختسزلق || Grande infortune ادبار عظیم Tomber dans l'infortune ادباره گرفتار اولمق vivre حال ادبارده امرار حیات ایتمک... Je plains son infortune فلانک بختسزلغنه آجیبورم عمر ایتمک

INFORTUNÉ. Malheureux *A.* محروم البخت - مخارف - مدبر pl. مدبرین *P.* بد بخت - بیبخت - فلکزده - نا مراد *T.* بختسز || Prince infortuné بیبخت بر پادشاه

corporelles اسقام جسمانيّة Il est sujet à de grandes infirmités
علل واسقام عظيمه‌يه مبتلا در

Et faiblesse, défaut, imperfection, fragilité pour le bien *A.* عجز - قصور - نقص - عدم الاقتدار *P.* کم توانی - بی
اقتداری *T.* قوتسزلق || L'infirmité humaine بنی نوع بشرك
عجزی L'infirmité de la nature, causée par le péché زلّهٔ اصلیّه
تقریبیله اقتضا ایتمش عجز وقصور طبیعت Il faut supporter les infirmités de son prochain کشئ قوین وهمتاسنك
عجز وقصورینه تحمّل ایتمك لازمهٔ حالیدر

INFLAMMABILITÉ. Qualité de ce qui est inflammable *A.* طبیعة التهابیّة *P.* آتش افروزی *T.* پذیرایئ علولنمکه
عرقك طبیعت L'inflammabilité de l'esprit de vin || قابلیّت
التهابیّه‌سی

INFLAMMABLE. Qui s'enflamme facilement *A.* سریع الالتهاب
- سهل التوقّد - سریع الاستیرا *P.* فروزنده - آتشناك *T.*
علولنیجی - طوتشیجی || Le soufre, le camphre sont des matières fort inflammables کبریت ایله کافور سریع الاستیرا
اولان ماده‌لردندر

INFLAMMATION. L'action qui enflamme une matière combustible *A.* التهاب - وقود - توقّد - استیرا - اشتعال *P.* آتش
افروزی *T.* علولنمه - طوتشمه || Le feu prit aux poudres, et l'inflammation fut si prompte, qu'elle fit un ravage affreux آتش
باروته اصابت ایلدیکندن بردن بره مشتعل وفروزان اولوب
دهشتفرمای عقول اولدجق خسارات جسیمه‌یی مستلزم
اولمشدر

Et l'âcreté, l'ardeur qui surviennent aux parties du corps excessivement échauffées *A.* التهاب *P.* سوزش *T.* یانقلق ||
Il y a de l'inflammation à cette plaie بو یاره‌ده التهاب وار
Inflammation de poitrine التهاب صدر de poumon التهاب رئه در

INFLAMMATOIRE Qui cause l'inflammation *A.* موجب - التهابیّ
الالتهاب *P.* سوزش آور *T.* یانقلق کتورر || Maladie inflammatoire مرض التهابی fièvre حمّای التهابی - حمّای موجب
الالتهاب

INFLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est inflexible *A.* عدم الرقّة
- عدم الانعطاف - عدم الملاینة - قسوة القلب *P.* سنگدلی
- سختدلی *T.* پکلك - پکلکی - یورك || L'inflexibilité d'un juge قاضینك عدم انعطاف وملاینتی L'inflexibilité de son cœur قسوت قلبی - قلبنك عدم رقتی

INFLEXIBLE. Qui ne se laisse point fléchir, émouvoir à compassion *A.* عدیم الرقة - عدیم الانعطاف - ممتنع التلیّن -
قاسی القلب *P.* سنگدل - سختدل *T.* پك یورکلو || Inflexible aux prières ممتنع الانعطاف مسئولات وملتماسنده
اولان آدم Tyran inflexible جبّار بی رقت - جبّار سنگدل
Opiniâtreté inflexible اصرار وعناد ممتنع التلیّن Vertu inflexible حال صلاح بریء انعطافدن شائبهٔ constance واهمهٔ انعطافدن
مبرّا ثبات ومتانت

INFLEXIBLEMENT. D'une manière inflexible *A.* بلا تلیّن -
من غیر تعطّف *P.* بسختی - سخت *T.* پکلك ایله || Il demeure inflexiblement attaché à son opinion رأینده بلا تلیّن
مصرّ در

INFLEXION. Changement de la voix qui passe d'un ton à un autre *A.* انعطاف الصوت *P.* گردش صدا *T.* سسك حالدن
حاله چورلمسی || Ce chanteur a des inflexions de voix agréables بو مطربك صداسنده انعطافات لطیفه وار در

On dit, Inflexion de corps, pour dire, une certaine disposition naturelle à plier le corps *A.* الانعطاف البدن سهولة *P.*
تن چابکتافتکئ *T.* بدننك اکلمکه قولایلغی

En termes de Grammaire, on dit, Inflexion des noms, des verbes, pour dire, la manière dont les noms se déclinent, dont les verbes se conjuguent *A.* اعراب الاسماء وتصریف الافعال

INFLICTIF. Qui est ou doit être infligé *A.* واجب التحمیل
|| Peine inflictive حدّ شرعی واجب التحمیل اولان

INFLICTION. V. Infliger.

INFLIGER. Imposer une peine *A.* تحمیل الحدّ الشرعیّ ||
Les lois, les ordonnances infligent de grièves peines aux meurtriers, aux incendiaires قاتللر وقونداقچیلر حقنده حسب
الشرع والقانون اکید وشدید حدود شرعیّه تحمیل اولنور
La peine qui est infligée par le juge حاکم طرفندن تحمیل
اولنان حدّ شرعی Infliger une amende حدّ شرعی اولمق
اوزره جریمه تحمیل اولنمق

Infligé. *A.* حدّ شرعیّ محمول علی فلان

INFLUENCE. Vertu qu'on prétend qui découle des astres sur les corps sublunaires *A.* تأثیر الکوکب - تأثیرات الکواکب
P. تأثیر اختر *T.* یلدزك تأثیری || Bénigne influence کوکبك
تأثیر مسعودی Maligne تأثیر منحوسی - کوکبك مشئومی

Et action d'une chose qui aide à produire quelque effet *A.*

|| باشلنقجی وصوکی یوق .T بی سر وپایان - وانجام
Dieu seul est infini یالکز جناب ربّ العالمین ابتدا وانتهادن
عدیم الغایة .A Il se dit aussi des attributs de Dieu - منزّهدر
حدّ ونهایتی .T بی نهایت - بیپایان .P عدیم النهایة -
La miséricorde de Dieu est infinie مرحمت || اوجی یوق - یوق
Sa puissance est infinie لم یزلیه‌نک حدّ ونهایتی یوقدر
قدرت بالغهٔ ربّانیه عدیم النهایه در

Il signifie aussi, innombrable .A عدیم - لا یحصی - لا یعدّ
Il || صاییسی یوق .T بی حساب - بیشمار .P الحساب
y a un nombre infini d'auteurs qui rapportent que... لا یعدّ ولا
Il y avait un monde infini یحصی مولّفلر روایت ایدرلرکه
dans cette assemblée اول مجلسده بیحساب خلق وار ایدی

Et très-grand .A کثیر - عظیم .P فراوان .T || پک چوق
Je vous ai des obligations infinies منن فراوان ایله ممنون
اوزر یمه تحمیل ایلدیککز بارمنن کثیره‌نک - لطفکز اولدم
Vous m'avez causé des peines infinies بکا عظیم تحتنده یم
تعب وزحمت ویرمشسکز

À L'INFINI. Sans fin. .A الی ما لا نهایة - الی غیر النهایة
.P بوشیٔ || صوکی یوق .T بی انجام
Cela irait à l'infini الی غیر النهایه وارهجقدر
La divisibilité de la matière à l'infini مادّه‌نک الی ما لانهایه تجزیسی
Multiplier un nombre à l'infini بر عددی الی غیر النهایه ضرب ایتمک

INFINIMENT. Sans bornes et sans mesure .A فوق الحدّ
والنهایة .P بی غایت - بی نهایت - بی اندازه .T
Dieu est infiniment bon et juste || غایتسز حقّ تعالی حضرتلری
خدای متعالک عدل - فوق الحدّ والنهایه کریم وعادلدر
واحسانی بیغایت ونهایتدر

Et extrêmement .A غایة الغایة .P بسیار - با فراوانی -
C'est un homme infiniment heureux || پک چوق .T بی اندازه - بغایت
Il souffre infiniment بغایت بختلو بر آدمدر
غایت الغایه متألّمدر

INFINITÉ. Qualité de ce qui est infini .A عدم - عدم النهایة
- نهایتسزلک .T بی نهایتی - بی پایانی .P الغایة
L'esprit humain ne saurait comprendre l'infinité de Dieu || اوج اولمامقلق
ذات ذو الجلالک عدم غایت ونهایتنی
ادراکدن عقل بشر عاجز ومتحیّر در
Quelques philosophes soutiennent l'infinité de l'espace بعض حکما مسافه‌نک عدم
نهایتنی تأیید واثبات قیدنده درلر

Il signifie aussi, grande quantité .A کثرت - وفرت .P فراوانی -
جمعیّت Une infinité de personnes || جوقلق .T بیشماری - بسیاری
de peuple وافر کسان - ناسک کثرتی قتی - خلقک وفرتی
de choses اشیانک غایت کثرتی اشیای - چوق خلق
On pourrait vous alléguer une infinité de raisons علل فراوان
بیشمار ایراد ایتمک ممکندر

INFINITIF. Terme de Grammaire. Le mode qui ne marque ni nombre ni personne .A مصدر

INFIRMATIF. Terme de Jurispr. Qui rend nul .A مبطل .P
ابطال ایدیجی .T ابطالساز - عملمانده ساز || Un arrêt infirmatif d'une sentence
مبطل اعلام اولان بیورلدی

INFIRME. Qui a quelque infirmité .A علیل - معلول .pl معلولین
سقام .P انکشتال - بیمار - خسته
سقیم .pl - علیل المزاج -
علیل المزاج بر آدم .T خسته‌لقلو || Un homme infirme حال
C'est un corps extrêmement infirme بر معلول وسقیم بغایت
معلولین وسقامه Voilà le lieu où l'on met les infirmes وجود در
علیللرک مکانی بو در - مخصوص اولان محلّ اشته بو در

Et faible, fragile, qui manque de force .A قاصر - عاجز -
عدیم الاقتدار .P نا توان - بی اقتدار .T فوتنسز || Le péché a rendu la volonté infirme زلّت اصلیه ارادهٔ بنی آدمه
ایراث عجز ونا توانی ایتمشدر

INFIRMER. Terme de Jurispr. Invalider un acte .A الغا - ابطال
.P عملمانده ساختن .T بطّاللق - بطّال قلمق - بوزمق ||
Voilà une pièce bien forte, qu'apportez-vous pour l'infirmer?
اشته بو بر سند قویدر ابطالنی موجب اوله‌جق بر شیٔ
Il disait pour infirmer cet acte, que... بو سندی ابطال وارمیدر
ایچون شویله دیو ایدیکه - On dit aussi, Infirmer une preuve,
un témoignage بر دلیلی وشاهدک شهادتنی ابطال ایتمک

INFIRMÉ. .A ساقط من العمل .P عملمانده گشته .T ابطال
اولنمش

INFIRMERIE. Lieu destiné pour les infirmes dans les maisons religieuses .A دار المعلولین .P بیمار خانه .T خسته‌لریری

INFIRMIER. Qui a soin des malades dans les hôpitaux et dans les infirmeries .A مأمور بخدمة المرضا .P نگهبان خستگان
.T خسته‌لره خدمت ایدن

INFIRMITÉ. Indisposition, maladie habituelle .A علّت .pl
علل - علّة المزاج - سقم .pl اسقام .P بیماری - بیمار حالی
.T مزاجسزلق || Grande infirmité علّت عظما Les infirmités

جهنّم طاشی

INFERTILE. Stérile, qui produit peu, ou qui ne produit rien *A.* غیر مخصب - مجدوب - ماحل *P.* بی برکت *T.* چوراق || Un champ infertile مزرعهٔ مجدوبه - چوراق تارلا Des terres infertiles اراضیٔ غیر مخصبه - چوراق یرلر pays ممالک غیر مخصبه - برکتسز مملکتلر V. Infécond.

On dit figur. Un esprit, un sujet infertile *A.* عقیم *P.* هیچ نزای - اندک زای *T.* قسیر - طوغرمز || Il a un esprit infertile ذهن عقیم صاحبیدر - قسیر بر ذهنی وار در Il a écrit sur un sujet infertile بر مادّهٔ عقیمه اوزرینه تحریر وانشا ایلدی.

INFERTILITÉ. Stérilité *A.* جدوبت - محل *P.* بی برکتی *T.* برکتسزلک - چوراقلق V. aussi Infécondité.

INFESTER. Piller, ravager par des irruptions *A.* نهب - غارت *P.* یغما کردن - تالان وتاراج آوردن *T.* چاپول || چاپوله ویرمک - ایتمک Les pirates infestaient toutes ces côtes-là ازباندید طایفه‌سی اول سواحلی سر تا پا نهب وغارت ایدرلر ایدی Les ennemis infestaient tout ce pays-là par leurs courses دشمن اول مملکتک مجموعنی نهب ویغما جمله‌سنه اطالهٔ اقدام یغماگری وغارت ایدر - ایدر ایدی جمله‌سنی چاپول ایدر ایدی - ایدی

Et incommoder, tourmenter *A.* ایصال الضرّ والخسارة *P.* آزرده کردن - گزند وزیان آوردن *T.* ضرر کتورمک || Les rats infestent cette maison فاره‌لر بو خانه‌ده کلّی مرتبه ایصال ضرّ وخسارت ایدرلر

INFIBULATION. Opération par laquelle on réunit, au moyen d'un anneau, les parties qui servent à l'acte de la génération *A.* عقد الآلات التناسل

INFIBULER. Faire l'opération de l'infibulation *A.* تعقید الآلات التناسل

INFIDÈLE. Qui manque de foi, de fidélité *A.* غیر صادق - عدیم الصداقة *P.* نا راستکار - بیوفا *T.* وفاسز - صداقتسز || Une femme infidèle à son mari زوجنه صداقت ایتمیان || Ami infidèle دوست بیوفا - محبّ معدوم الصداقه قاری amant عاشق بیوفا Être infidèle à son ami دوستی حقنه صداقتسز اولمق

On dit aussi, Mémoire infidèle *A.* حافظهٔ ساهیة - حافظهٔ غیر صحیحة - حافظهٔ رکیکة *P.* یاد مست - یاد نا درست *T.* حافظه کوشک Et un rapport, un récit, une citation infidèle بر انها وبر تقریر وبر اشهاد غیر صحیح

Il signifie aussi, qui n'a pas la vraie Foi *A.* کافر pl. کفرة *P.* بد ایمان *T.* ایمانسز pl. کفّار || Les nations infidèles امم کافره les peuples اقوام کافره L'infidèle n'a point de part au royaume de Dieu کافروبد ایمان اولان کشی عالم ملکوتدن کلیّا محرومدر

INFIDÈLEMENT. D'une manière infidèle *A.* من غیر صداقة *P.* نا راستکارانه - با بیوفایی - بی وفاکارانه *T.* صداقتسزلق - وفاسزلق ایله - ایله احنّا || Agir infidèlement avec ses amis دوستان حقنه بیوفالق ایله معامله ایتمک

INFIDÉLITÉ. Manque de fidélité, trahison *A.* عدم - خیانت الصداقة *P.* ناراستکاری - بیوفایی *T.* صداقتسزلق || Grande infidélité خیانت عظما L'infidélité d'un domestique برخدمتکارک d'un ami دوستنک وفاسزلغی عدم صداقتی d'un amant عاشقک عدم وفا وصداقتی d'une maîtresse محبوبه‌نک d'une femme, d'un mari زوجک ویاخود زوجه‌نک بیوفالغی Commettre une infidélité ارتکاب خیانت عدم صداقتی خیانته متعلّق بر ایش ایشلمک - ایتمک

On dit aussi, Infidélité de mémoire *A.* عدم - رکاکة الحافظة - الصحّة الحافظة سهو الحافظة *P.* سستیٔ یاد - نا درستیٔ یاد *T.* کم یاد داری - یاد حافظه کوشکلکی - قصور حافظه Et infidélité de citation اشهادک عدم صحّتی

INFIDÉLITÉ, se dit aussi de l'état de ceux qui ne sont pas dans la vraie religion *A.* کفر *P.* بد ایمانی *T.* کافرلک || Les Juifs sont obstinés dans leur infidélité طایفهٔ یهود مصرّ در - علی الکفر کفره مصرّ در

INFILTRATION. Action d'un liquide qui passe comme par un filtre dans les pores d'un solide. V. S'infiltrer || L'infiltration de l'eau dans le bois صوینک آغاج ایچنه تخلّلی - ایچنه کچمه‌سی

s'INFILTRER. Passer comme par un filtre *A.* نفوذ - تخلّل *P.* اندر گذشتن *T.* ایچنه کچمک || L'eau s'infiltre dans le bois le plus dur آغاج هر نقدر سرد اولسه بیله ایچنه صو نفوذ ایدر - صو کچر

INFILTRÉ. *A.* متخلّل *P.* اندر گذشته *T.* ایچنه کچمش

INFINI. Qui n'a ni commencement ni fin. Il ne se dit que de Dieu *A.* ازلیّ - منزّه عن الابتداء والانتها *P.* بی آغاز

اجیاف ایتمشلر در

Figur. A. افساد P. فساد پذیرفتن - تباهیدن T. بوزمق || Il infecta le pays de cette hérésie بو رفض وبدعت ایله مملکتی افساد ایلدی Si vous le fréquentez, il vous infectera par ses dangereuses maximes شو آدم ایله الفتی زیاده ایده‌جک اولور ایسه‌ک اصول ردیئه‌سی تقریبیله سنی افساد ایده‌جکنه شبهه یوقدر

INFECTÉ. A. متعفّن - مزهوم - سنیخ P. بوی خرسیده گرفته T. مردار قوقمش - قوقمش A. مفسود P. فساد پذیرفته T. بوزلمش

INFECTION. Grande puanteur A. خمن - زهومت - سناخت - عفونت P. بد بویی - خنجیر T. مردار قوقو || Cet égout est de la plus grande infection بو کاریزک سناخت وزهومتی درجهٔ نهایتده در Il en sort une étrange infection فلان شیئدن غریب بر زهومت چیقار Infection insupportable سناخت تحمّلگداز L'infection des corps morts mit la peste dans cette ville اجیاف امواتک عفونتی بو بلده‌ده حدوث وبایه مؤدّی اولمشدر

INFÉODATION. V. Inféoder.

INFÉODER. Donner une terre pour être tenue en fief T. املاکی مالکانه طریقیله ویرمک || Inféoder des héritages مالکانه طریقیله ویرمک

INFÉRER. Tirer une conséquence de quelque proposition, de quelque fait A. استخراج - استنباط - تفریع P. بر آوردن T. چیقارمق || Vous dites que cette chose est, que voulez-vous inférer de là? فلان شیٔ بویلهٔ اولدیغنی دیرسک بو کلامدن مرادک ندیی استنباط ایتمکدر J'en infère telle chose بوندن شو حکمی استخراج ایدرم Vous n'en pouvez rien inférer شوندن هیچ بر شیٔ استنباط ایده‌میه‌جکسک

INFÉRÉ. A. مستخرج - مستنبط - متفرّع P. بر آورده T. چیقمش

INFÉRIEUR. Qui est placé au-dessous A. سفلی - اسفل P. زیرین T. آلت || Les planètes inférieures سیارات سفلیّه La région inférieure de l'air هوانک طبقهٔ سفلاسی La partie supérieure, la partie inférieure du corps بدنک جانب اعلا واسفلی - On dit aussi, Germanie inférieure, Germanie supérieure, pour dire, la basse, la haute Germanie جرمانیای اسفل وجرمانیای اعلا - آلت واوست جرمانیا

Et qui est au-dessous d'un autre en rang, en dignité, en mérite, en forces A. دون - ادنا P. کمتر - پستتر T. آشاغی || Inférieur en science علماً - علم خصوصنده فلاندن ادنا ودانشده فلانک کمتری en mérite اهلیت خصوصنده کمتر Les ennemis nous étaient inférieurs en forces, en nombre, en infanterie دشمنک کرک قوّت وکرک عدد وکمیّت وکرک پیاده عسکری جهتیله مرتبه‌سی بزدن ادنا ایدی Entre les anges, il y a des ordres supérieurs et des ordres inférieurs بین الملائکه ادنا واعلا رتبه‌لر وار در

Il se dit au substantif de celui qui est au-dessous d'un autre seulement en rang, en dignité A. ادنا pl. ادانی - اسفل من - جهة الرتبة P. کمپایه - پس پایه - کمرتبه T. آشاغی پایه‌سی || Les inférieurs doivent respect aux supérieurs ادانی اعالی حقنه ایفای لازمهٔ حرمت ایتمک لازمهٔ حاللریدر C'est mon capitaine, je suis son inférieur فلان کشی بنم یوزباشم اولمغله بن آندن پس پایه‌یم Il en use bien avec ses inférieurs کندو - کندودن کمپایه اولنلره حسن معامله ایدر کمرتبه‌لرینه معاملهٔ بالمجامله ایدر

INFÉRIEUREMENT. Au-dessous A. دون P. کم T. آشاغی - آشاغیجه || Deux auteurs ont écrit sur cette matière, mais l'un bien inférieurement à l'autre بو مادّه‌نک اوزرینه تحریر ایدن ایکی مؤلفک بریسی دیگرندن خیلی مرتبه دون یازمشدر

INFÉRIORITÉ. Rang de l'inférieur à l'égard du supérieur A. سفالة الرتبة - دونیّة الرتبة P. کمپایگی - دونیٔ رتبه T. رتبه‌نک ادنالغی - رتبه‌نک آشاغیلغی || Il ne reconnait pas assez son infériorité رتبه‌سنک دونیّتنی کرکی کبی اقرار ایتمیور Son infériorité devrait le rendre plus humble دونیّت رتبه‌سنه کوره بوندن زیاده متواضع اولملو ایدی

Il se dit aussi dans les choses morales A. دونیّت P. کمتری - کمقدری T. آشاغیلق || Infériorité de génie کمقدریٔ عقل - de mérite کمتریٔ اهلیّت ولیاقت

INFERNAL. Qui appartient à l'enfer A. سقری - جهنّمی P. دوزخی T. جهنّمده‌کی || Rage infernale نار جهنّمدن اشدّ بر عذاب جهنّمدن نمونه بر نوع جنون Malice infernale نوع خباثت

On appelle en Chimie, Pierre infernale, une substance caustique et brûlante A. حجر الجهنّم P. سنگ جهنّم T.

d'infamie برکمسنه‌یی غریق بحر رسوایی وافتضاح ایتمک L'infamie est plus à craindre que la mort شین بد نامی اولومدن فنا در - وافتضاح اشدّ من المماتدر Il se dit aussi de l'action infâme A. نذالت - رذالت - رذیلة pl. رذایل P. خواری - زشتکاری T. رسوایلق || C'est une grande infamie de manquer à sa parole خلف وعد ایتمک رذیلهٔ عظیمه در C'est un malhonnête homme, il a fait mille infamies لئیم النفس بر آدم اولوب رذایل گوناگون ارتکاب ایلدی C'est une infamie de contester pour si peu de chose بویله امر جزئی ایچون مجادله ایتمک رذیلهٔ محضدر Il signifie au pluriel, paroles injurieuses A. pl. مندیات pl. مخزیات pl. اقوال مخزیة P. گفتار خزی - زشتارها || Il lui a dit mille infamies فلانه T. آلچقلدیجی سوزلر آمیز هزار بهزار کلمات مخزیه سویلمشدر

INFANTERIE. Les troupes qui marchent et qui combattent à pied A. pl. رجّالة الجیش - رجّالة pl. بیاذقة - بیاذقة P. پیادگان - لشکر پیاده T. پایه عسکری || Vieille infanterie عتیق پیاده عسکری nouvelle جدید پایه عسکری Compagnie d'infanterie پایه عسکری بلوکی L'infanterie ennemie fut taillée en pièces اعدانک پیاده‌سی جملهٔ قتل واعدام اولندی

INFANTICIDE. Meurtre d'un enfant A. قتل الطفل P. کودک کشی T. چوجوق اولدرمسی - Il se dit aussi du meurtrier d'un enfant A. قاتل الطفل P. کودک کش T. چوجوق اولدریجی

INFATIGABLE. Qui ne peut être lassé par la fatigue A. عدیم الکلال - عدیم الفتور P. نا پذیر - بی فتور - درماندگی T. یورلمز - یورلمق بیلمز || Cheval infatigable اسب بی فتور esprit عقل بی فتور C'est un homme infatigable بی کلال وبی فتور بر ادمدر

INFATIGABLEMENT. Sans se lasser A. بلا فتور - بلا کلال P. بی فتورانه - بیدرماندگی T. یورلمقسزین || Appliqué infatigablement à son travail ایشنه بلا فتور مداومت ایدن آدم - بلا فتور خدمتنه مکبّ ومواظب اولان

INFATUATION. Prévention excessive et ridicule A. مفتونیت P. دلشیفتگی T. عقل صاپلنمسی || L'infatuation de sa noblesse le rend ridicule dans le monde کشیزادلکنه مفتونیتی تقریبیله مضحک عالم اولدیور

INFATUER. Préoccuper tellement quelqu'un, qu'on ait de la peine à l'en désabuser A. اغراق الذهن - افتان P. دل شیفتن - دل شیفته کردن T. عقلی صارمق - عقلی طولدرمق || Qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre-là? فلان کمسنه ایچون وفلان کتاب ایچون سنی کیم افتان ایلدی - کیم دلشیفته ایلدی - عقلکی کیم طولدردی S'infatuer de quelqu'un بر کمسنه‌نک دلشیفته‌سی اولمق d'une opinion بر رأی ایله عقلی صارمق - بر رأیه اغراق ذهن ایتمک Être infatué de quelque chose بر شیئک مفتونی اولمق Cet homme est infatué de sa personne, de son mérite مفتون نفسیدر - نفسنه فریفته در - مفتون لیاقت واهلیّتیدر

Infatué. A. مفتون P. دلشیفته T. عقلی صارمش - عقلی طولمش - عقلی آلدرلمش

INFÉCOND. Stérile A. عاقر - غیر مثمر - غیر منبت P. بیحاصل - بینما T. برکتسز - ویرمز محصول || Terre inféconde ارض غیر منبته - ارض عاقره Ce champ est infécond بو تارلا محصول ویرمز - بیحاصل وبینما در - Figur. || Génie infécond A. عقل عقیم - ذهن عقیم P. عقل بینما T. فماسز عقل

INFÉCONDITÉ. Manque de fécondité A. عقارت - عدم الانبات - عدم الاثمار P. بیحاصلی - بینمایی T. برکتسزلک - محصول ویرمامزلک || L'infécondité des terres اراضینک عدم انباتی

INFECT. Puant, gâté, qui est infecté A. زاهم - سنیخ - عفین P. بو خرسیده - خرسیده گرفته - بوی ناک - خنجیر T. منتن - قوقمش - مردار قوقولی || Il est puant et infect وسنیخدر Lieu infect محل سنیخ air هوای سنیخ - هوای عفین - هوای وخیم - مردار قوقولی هوا - Un homme qui a l'haleine infecte. V. Haleine.

INFECTER. Gâter, corrompre par communication de quelque chose de puant, de contagieux A. تعفین - تزهیم - تسنیخ P. بو کردن - خرسیده کردن - خنجیرناک کردن T. مردار قوقولی ایتمک || Cela infecte l'air فلان شیء هوایی موجبدر تسنیخ Cette puanteur, cette charogne infecte tout le voisinage بورایحهٔ منتنه وبو جیفه بیتون اطرافی تسنیخ ایدر La peste a infecté toute la ville وبانک عفونتی بلده‌نک جمله‌سنه شایع اولمشدر Ceux qui étaient infectés de cette maladie اول مرضک عفونتنه دوچار اولنلر On jeta des charognes dans le puits pour l'infecter بئری تزهیم ایچون ایچنه القای جیفه

اجیاف ایتمشلر در

بوزمق .T فساد پذیرفتن ـ تباهیدن .P افساد .A .Figur

|| Il infecta le pays de cette hérésie بو رفض وبدعت ایله مملکتی افساد ایلدی Si vous le fréquentez, il vous infectera par ses dangereuses maximes شو آدم ایله الفتی زیاده ایده جک اولور ایسه ک اصول ردیئه سی تقریبیله سنی افساد ایده جکنه شبهه یوقدر

INFECTÉ. .A بوی خرسیده گرفته .P متعفن ـ مزهوم ـ سنیخ فساد پذیرفته .P مفسود .A مردار قوقمش ـ قوقمش .T بوزلمش .T

INFECTION. Grande puanteur .A خمن ـ زهومت ـ سناخت عفونت ـ .P خنجیر ـ بد بویی .T مردار قوقو || Cet égout est de la plus grande infection بو کاریزک سناخت وزهومتی درجهٔ نهایتده در Il en sort une étrange infection فلان شیئدن غریب بر زهومت چیقار Infection insupportable سناخت تحملگداز L'infection des corps morts mit la peste dans cette ville اجیاف امواتک عفونتی بو بلده ده حدوث وبایه مؤدی اولمشدر

INFÉODATION. V. Inféoder.

INFÉODER. Donner une terre pour être tenue en fief .T املاکی مالکانه طریقیله ویرمک || Inféoder des héritages مالکانه طریقیله ویرمک

INFÉRER. Tirer une conséquence de quelque proposition, de quelque fait .A استخراج ـ استنباط ـ تفریع .P بر آوردن .T چیقارمق || Vous dites que cette chose est, que voulez-vous inférer de là? فلان شئ بویله اولدیغنی دیرسک بو کلامدن نه یی استنباط ایتمکدر مرادک J'en infère telle chose بوندن شو حکمی استخراج ایدرم Vous n'en pouvez rien inférer شوندن هیچ بر شئ استنباط ایده میه جکسک

INFÉRÉ. .A مستخرج ـ مستنبط ـ متفرع .P بر آورده .T چیقمش

INFÉRIEUR, Qui est placé au-dessous .A سفلی ـ اسفل .P زیرین .T آلت || Les planètes inférieures سیارات سفلیه La partie inférieure de l'air هوانک طبقهٔ سفلاسی La partie inférieure du corps بدنک جانب اعلا Germanie inférieure, Germanie supérieure, Basse Germanie جرمانیای اسفل آلت واوسته

Et qui est au-dessous d'un autre en rang, en dignité, en mérite, en forces .A ادنا ـ دون .P کمتر ـ پستتر .T آشاغی || Inférieur en science ادنا علم ـ علم خصوصنده فلاندن اهلیت خصوصنده کمتر en mérite ودانشده فلانک کمتری Les ennemis nous étaient inférieurs en forces, en nombre, en infanterie دشمنک کرک قوت وکرک عدد وکمیت وکرک پیاده عسکری جهتیله مرتبه سی بزدن ادنا ایدی Entre les anges, il y a des ordres supérieurs et des ordres inférieurs بین الملائکه ادنا واعلا رتبه لر وار در

Il se dit au substantif de celui qui est au-dessous d'un autre seulement en rang, en dignité .A ادنا pl. ادانی ـ اسفل من پایه سی آشاغی .T کمرتبه ـ پس پایه ـ کمپایه .P جهة الرتبة ادانی اعالی || Les inférieurs doivent respect aux supérieurs حقنه ایفای لازمهٔ حرمت ایتمک لازمهٔ حاللریدر C'est mon capitaine, je suis son inférieur فلان کشی بنم یوز باشم اولمغله بن آندن پس پایه یم Il en use bien avec ses inférieurs کندو ـ کندودن کمپایه اولنلره حسن معامله ایدر کمرتبه لرینه معاملهٔ بالمجامله ایدر

INFÉRIEUREMENT. Au-dessous .A دون .P کم .T آشاغی آشاغیجه ـ || Deux auteurs ont écrit sur cette matière, mais l'un bien inférieurement à l'autre بو ماده نک اوزرینه تحریر ایدن ایکی مؤلفک بریسی دیگرندن خیلی مرتبه دون یازمشدر

INFÉRIORITÉ. Rang de l'inférieur à l'égard du supérieur .A دونیت رتبه ـ کمپایگی .P دونیة الرتبة ـ سفالة الرتبة .T رتبه نک آشاغیلغی ـ رتبه نک ادنالغی || Il ne reconnait pas assez son infériorité رتبه سنک دونیتنی کرکی کبی اقرار ایتمیور Son infériorité devrait le rendre plus humble دونیت رتبه سنه کوره بوندن زیاده متواضع اولملو ایدی

Il se dit aussi dans les choses morales .A دونیت .P کمتری کمقدری .T آشاغیلق || Infériorité de génie کمقدری عقل ـ de mérite کمتری اهلیت ولیاقت

INFERNAL. Qui appartient à l'enfer .A سقری ـ جهنمی .P دوزخی .T جهنمده کی || Rage infernale نار جهنمدن اشد بر عذاب Malice infernale جهنمدن نمونه بر نوع جنون خباثت

On appelle en Chimie, Pierre infernale, une substance caustique et brûlante .A حجر الجهنم .P سنگ جهنم .T

d'infamie برکمسنه‌یی غریق بحر رسوایی وافتضاح ایتمک L'infamie est plus à craindre que la mort شین بد نامی اولومدن فنا در ـ وافتضاح اشدّ من المماتدر

Il se dit aussi de l'action infâme *A.* نذالت ـ رذالت ـ ـ *P.* رذایل *pl.* رذیلة *T.* رسوایلق || C'est une grande infamie de manquer à sa parole خلف وعد ایتمک رذیلهٔ عظیمه در C'est un malhonnête homme, il a fait mille infamies لئیم النفس بر آدم اولوب رذایل گوناگون ارتکاب ایلدی C'est une infamie de contester pour si peu de chose بویله امر جزئی ایچون مجادله ایتمک رذیلهٔ محضدر

Il signifie au pluriel, paroles injurieuses *A. pl.* منديات ـ *P.* اقوال مخزیة *pl.* مخزیات *pl.* گفتار خزی ـ زشتارها *T.* آمیز آلچقلدیجی سوزلر || Il lui a dit mille infamies فلانه هزار بهزار کلمات مخزیه سویلمشدر

INFANTERIE. Les troupes qui marchent et qui combattent à pied *A. pl.* رجّالة الجیش ـ رجّالة *pl.* بیاذقة ـ بیاذقة *P.* پیادگان ـ پیاده *T.* لشکر پیاده *T.* یایه عسکری || Vieille infanterie عتیق پیاده عسکری nouvelle جدید یایه عسکری Compagnie d'infanterie یایه عسکری بلوکی L'infanterie ennemie fut taillée en pièces اعدانک پیاده‌سی جملةً قتل واعدام اولندی

INFANTICIDE. Meurtre d'un enfant *A.* قتل الطفل *P.* کودک کشی *T.* چوجوق اولدرمسی ـ Il se dit aussi du meurtrier d'un enfant *A.* قاتل الطفل *P.* کودک کش *T.* چوجوق اولدریجی

INFATIGABLE. Qui ne peut être lassé par la fatigue *A.* عدیم الفتور ـ الکلال *P.* نا پذیر درماندگی ـ بی فتور *T.* یورلمز ـ یورلمق بیلمز || Cheval infatigable اسب بی فتور esprit عقل بی فتور C'est un homme infatigable بی کلال وبی فتور بر آدمدر

INFATIGABLEMENT. Sans se lasser *A.* بلا فتور ـ بلا کلال *P.* بی فتورانه ـ ببیدرماندگی *T.* یورلمقسزین || Appliqué infatigablement à son travail ایشنه بلا فتور مداومت ایدن ـ بلا فتور خدمتنه مکبّ ومواظب اولان ـ آدم

INFATUATION. Prévention excessive et ridicule *A.* مفتونیت *P.* دلشیفتگی *T.* عقل صاپلنمه‌سی || L'infatuation de ... se le rend ridicule dans le monde ...تقریبیله مضحک عالم اولدیور

INFATUER. Préoccuper tellement quelqu'un, qu'on ait de la peine à l'en désabuser *A.* اغراق الذهن ـ افتتان *P.* دل شیفته کردن *T.* عقلی صارمق ـ عقلی طولدرمق ـ شیفتن || Qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre-là? فلان کمسنه ایچون وفلان کتاب ایچون سنی کیم افتتان ایلدی ـ کیم دلشیفته ایلدی ـ عقلکی کیم طولدردی S'infatuer de quelqu'un بر کمسنه‌نک دلشیفته‌سی اولمق d'une opinion بر رأی ایله عقلی صارمق ـ بر رأیه اغراق ذهن ایتمک Être infatué de quelque chose بر شینک مفتونی اولمق Cet homme est infatué de sa personne, de son mérite مفتون لیاقت واهلیتیدر ـ نفسنه فریفته در ـ نفسیدر مفتون

INFATUÉ. *A.* مفتون *P.* دلشیفته *T.* عقلی صارمش ـ عقلی آلدرلمش ـ طولمش

INFÉCOND. Stérile *A.* عاقر ـ غیر مثمر ـ غیر منبت *P.* بیحاصل ـ بینما *T.* برکتسز ـ ویرمز محصول || Terre inféconde ارض عاقره ـ ارض غیر منبته ـ بیحاصل وبینما در ـ بو تارلا محصول ویرمز Ce champ est infécond ـ Figur. || Génie infécond *A.* ذهن عقیم ـ عقل عقیم *P.* عقل بینما *T.* فماسز عقل

INFÉCONDITÉ. Manque de fécondité *A.* عقارت ـ عدم الانبات ـ عدم الاثمار *P.* بیحاصلی ـ بینمایی *T.* برکتسزلک ـ || L'infécondité des terres اراضینک محصول ویرمامزلک عدم انباتی

INFECT. Puant, gâté, qui est infecté *A.* زاهم ـ سنینح ـ ـ *P.* خسیده بو ـ بوی خرسیده گرفته ـ خنجیر ناک ـ عفین منتن *T.* قوقمش ـ قوقولی ـ مردار || Il est puant et infect هوای سنینح ـ محل سنینح air Lieu infect هوای ـ وسنیخدر ـ مردار قوقولی هوا ـ هوای وخیم ـ عفین ـ Un homme qui a l'haleine infecte. V. Haléine.

INFECTER. Gâter, corrompre par communication de quelque chose de puant, de contagieux *A.* تسنینح ـ تزهیم ـ تعفین *P.* خنجیرناک کردن ـ خرسیده بو کردن *T.* مردار قوقولی ایتمک || Cela infecte l'air فلان شی تسنینح هوایی موجبدر Cette puanteur, cette charogne infecte tout le voisinage بو رایحه ... منتنه وبو ... تسنینح ایدر La peste a ... ربانکه عفونتی بلده ... infectés de cette maladie ... charognes ...

Il n'y a plus de forteresses inexpugnables آلنمسی محال حصن - حصن منیع الیوم قلع وحصون ایچنده ممتنع الضبط قلعه‌نك وجودی یوقدر

INEXTINGUIBLE. Qui ne peut s'éteindre *A.* ممتنع - لایطفی - بیخاموش - نخاموشیدنی *P.* ممتنع التسکین - الانطفا تسکین اولنمز - سونمز *T.* نا ممکن تسکین || Feu inextinguible نائرهٔ لا یطفا - آتش ممتنع الانطفا soif عطش ممتنع lampe قندیل بیخاموش التسکین

INEXTRICABLE. Qui ne peut être démêlé *A.* ممتنع الکشف *P.* گشایش نا پذیرا *T.* سوکلمز || Un chaos inextricable de difficultés کشفی ممتنع بر هیولای مشکلات

INFAILLIBILITÉ. Qualité de ce qui est infaillible *A.* برائت - من الخطا عدم التخلف *P.* بی خطایی *T.* یاکلمازلق || L'infaillibilité d'un principe بر قاعده‌نك خطادن برائتی || d'une promesse وعدکك عدم تخلفی - تخلفدن برائتی || de l'Église ائمهٔ دینك خطادن برائتلری

INFAILLIBLE. Qui est certain et immanquable *A.* عدیم التخلف - محقق - مقرر *P.* بی تخلف *T.* شبهه‌سز || Le succès de cette affaire-là est infaillible بو مصلحتك حسن نتیجه‌سی محققدر Ce que je vous promets est infaillible وعدم بی تخلفدر Règle infaillible بر قاعده تخلفدن بری vérité حقیقت ممتنع التخلف

Il signifie aussi, qui ne peut ni tromper ni errer *A.* بری من الخطا - عدیم التخلف *P.* بیخطا *T.* خطاسز || Dieu est infaillible dans ses promesses باری تعالی حضرتلری عبادینه وعد ایلدیکی شیئلرده خطا وتخلفدن منزهدر L'Église est infaillible dans les décisions des choses de Foi ائمهٔ دینك ایمانه دائر وضع ایتدکلری احکام خطا وتخلفدن بریدر Croyez-vous cet homme infaillible? بو آدمی خطادن بری ظن ایدرسنك

INFAILLIBLEMENT. Assurément, immanquablement *A.* من غیر تخلف - محققا - مقررا *P.* بی گمان *T.* شبهه‌سز || Infailliblement cela arrivera بو ماده من غیر تخلف ظهور ایده‌جکدر Je m'y trouverai infailliblement بو حالك وقوعه کله‌جکی امر مقرر درمحققا اول طرفده بولنه‌جغم

INFAISABLE. Qui ne peut être fait *A.* عدیم - غیر ممکن - ممکن دکل - اولمز *P.* نکردنی *T.* نا ممکن - الامکان || C'est une chose infaisable امر نا ممکندر - امکانی یوق

امکانی یوق بر شیئدر

INFAMANT. Qui porte infamie *A.* موجب التشهیر - مجرس موجب الافتضاح *P.* رسوا ساز - روسیه ساز *T.* جاریسلك - کتوریجی - رسوا ایدیجی - یوزی قره‌ده‌یجی || Des paroles infamantes موجب تشهیر اوله‌جق اقوال - اقوال مجرسه des injures موجب تشهیر ورسوایی اوله‌جق شتوم Sentence infamante تجریسی محتوی حکم - باعث تجریس اوله‌جق حکم

INFAMATION. Note d'infamie *A.* وسام - وسام التجریس التشهیر *P.* تمغای بد - تمغای رو سیاهی - تمغای رسوایی *T.* یوز - رسوایلق تمغاسی - جاریسلك تمغاسی - نامی قره‌ده‌یجی تمغا || La condamnation au blâme emporte infamation من قبل الشرع تعزیر حکمی معاتب اولانك حقنده یوزی قرارمسنه - تمغای تجریس وتشهیر اولور حالاتدندر باعث بر حالتدر

INFÂME. Qui est diffamé, flétri par les lois, par l'opinion publique *A.* مجرس - مفتضح - مذموم *P.* رسوای - رو سیه - *T.* جاریس - یوزی قره - بد نام || La moindre amende en matière criminelle rend infâme جرم وجنایته متعلق جزئی جریمه بیله تجریسی مستلزم بر حالتدر Ceux qui sont réputés infâmes par la loi, ne peuvent être admis en témoignage مذموم ومفتضح اولمق اوزره شرعاً شهرت یافته اولمش کسانك شهادتی مقبول ومعتبر دکلدر

Et celui qui a fait des choses qui le déshonorent *A.* لئیم - لئیم النفس - خسیس - نذیل - سفلة pl. سفیل pl. اخسا *P.* چپل *T.* آلچق || Ne me parlez pas de lui, c'est un infâme فلان کمسنه‌نك اسمنی یاد ایلمه بر لئیم النفس آدمدر

Et qui est indigne, honteux *A.* دنی - رذیل - مرذول - نذیل *P.* خوار *T.* آلچق || Actions infâmes افعال مرذوله La chose est infâme امر مرذولدر - محض رذیله در Avarice infâme بخل بر تجارت خست مرذوله Faire un commerce infâme - نذیل تجارت نذیله ایله مألوف اولمق - دنیه عادت ایدنمك

INFAMIE. Flétrissure imprimée à l'honneur, à la réputation, soit par la loi, soit par l'opinion publique *A.* تجریس - افضاح *P.* رسوایی - روسیاهی - بد نامی *T.* جاریسلك - رسوایلق - یوز قره‌لغی - تمغای رسوایی وافتضاح || Note d'infamie وسام رسوایی ایله توسیم ایتمك Noter d'infamie L'amende en matière criminelle emporte infamie جرم وجنایته متعلق جریمه حکمی مستلزم رسوایی وافتضاحدر Couvrir quelqu'un

رابطه ویرلمشدر

INESTIMABLE. Qu'on ne peut trop estimer *A.* ممتنع التقویم بهاسی *T.* بی بها *P.* عدیم القیمة - ممتنع التثمین - قیمتی یوق || C'est une chose inestimable قیمتی یوق - یوق بر شیدر

INÉTENDU. Qui est sans étendue *A.* معدوم الوسعة *P.* بی وسعتی یوق *T.* بی وسعت - پهنایی

INÉVITABLE. Qu'on ne peut éviter *A.* ممتنع الفرار - ضروری *P.* نا گریز *T.* قاچنمغه کلمز || Un malheur inévitable حذر وفراری نا ممکن بر کدر La mort est inévitable موتدن فرار ایتمک امر - موت بر واقعهٔ ممتنع الفرار در حال موت بر امر ضروریدر - ممتنعدر

INÉVITABLEMENT. Nécessairement, sans qu'on puisse l'éviter *A.* لا جرم - لا محالة - البتّ *P.* نا گریز *T.* البتّه || Vous tomberez inévitablement dans ce malheur لا محاله اول قضایه اوغرایه جقسک

INEXACT. Qui manque d'exactitude *A.* غیر صحیح *P.* نا راست *T.* یاکلش - طوغری اولمیان || Une copie inexacte بر نسّاخ غیر صحیح Un copiste inexact قطعه صورت غیر صحیحه

INEXACTITUDE. Manque d'exactitude *A.* عدم الصحّة *P.* نا راستی *T.* یاکلشلق - طوغریسزلق || Il y a bien de l'inexactitude dans son ouvrage - تألیفنده خیلی مرتبه عدم صحّت وار در خیلی سقامت وار در

INEXCUSABLE. Qui ne peut être excusé *A.* غیر معذور - ممتنع الاعتذار *P.* عذر نا پذیر - امکان نا پذیر - پوزش نا پذیر - معذرت *T.* نا شایستهٔ ایده‌میه‌جک || Faute inexcusable عذر قبول نا قابل معذرت بر خطا L'ingratitude est un défaut inexcusable کفران نعمت بر عیب ممتنع المعذرتدر Vous êtes inexcusable d'en avoir usé ainsi بو وجهله حرکت ایلدیککه بر درلو معذور دکلسک

INEXÉCUTABLE. Qui ne peut être exécuté *A.* ممتنع الاجرا اجراسی *T.* نا قابل اجرا - نکردنی *P.* ممتنع التنفیذ - ترتیبک ممتنع || Votre projet est inexécutable نا ممکن الاجرا در

INEXÉCUTION. Manque d'exécution *A.* عدم الاجرا - عدم الانفاذ *P.* اجرا نا سازی *T.* اجراسزلق || L'inexécution d'un contrat, d'un testament, d'un traité مقاوله حجتنک ووصیّت حجتنک وشروط مهدنامه‌نک عدم اجراسی

عدم تنفیذی - شرع وقانونک عدم اجراسی des lois

INEXERCÉ. Qui n'est point exercé *A.* غیر معلّم *P.* بی تعلیم *T.* تعلیمسز

INEXORABLE. Qui ne peut être fléchi *A.* عدیم التعطّف - عدیم الرقّة - عدیم التحنّن *P.* بی رقّت دل *T.* یورکسی یومشاسز || Le public est un censeur inexorable خلق بر عدیم التحنندر Les pécheurs endurcis trouveront Dieu inexorable خدای متعال اغلف القلب اولان مذنبین وگناهکاران حقنده عدیم التحنندر V. Inflexible.

INEXORABLEMENT. D'une manière inexorable *A.* بلا تعطّف - بلا تحنّن - بلا رقّة - من غیر تحنّن *P.* بیرقّت ومهربانی *T.* یورک یومشامیه‌رق || Ne lui demandez pas cette grâce, il vous refuserait inexorablement فلاندن شو لطفی التماس ایلمه بلا تحنّن دریغ ایده‌جکی درکار در V. Inflexiblement.

INEXPÉRIENCE. Manque d'expérience *A.* عدم التجربة - عدم الاختبار *P.* احوال آزمایی *T.* بی تجربه‌سزلک

INEXPÉRIMENTÉ. Qui manque d'expérience *A.* عدیم التجربة - عدیم الخبرة *P.* احوال آزمایش *T.* بی تجربه‌سی یوق - تجربهٔ خام - تجربهٔ احوالی یوق || Général inexpérimenté احوالی یوق بر جنرال chirurgien بضاعهٔ خبرت وتجربه‌دن بی بهره بر جرّاح

INEXPIABLE. Qui ne se peut expier *A.* ممتنع الکفّارة *P.* کفّارت قبول *T.* کفّارت نا پذیر - امکان نا پذیر کفّارت جرم ممتنع الکفّارة || Crime inexpiable ایتمز

INEXPLICABLE. Que l'on ne peut expliquer *A.* لا یفسّر - ممتنع الکشف - ممتنع الحلّ - ممتنع التفسیر *P.* نکشادنی *T.* تفسیر نا پذیر - معنا ویریله‌میه‌جک || Difficulté inexplicable معنا ویریله‌میه‌جک بر مشکل - ممتنع الحلّ بر مشکل conduite معنا ویریله‌میه‌جک وضع وحرکت

INEXPRIMABLE. Que l'on ne peut exprimer par des paroles *A.* لا یعبّر - ممتنع التعبیر *P.* تعبیر نا پذیرا *T.* تعبیره لسان - تعبیره کلمز بر وجع || Douleur inexprimable کلمز دائرهٔ وصف joie قال ایله تعبیری محال وجع شدید تعبیر Sentimens inexprimables وتعبیردن بیرون حبور ومسرّت وتوصیفه کلمز افکار

INEXPUGNABLE. Qui ne peut être forcé, pris d'assaut *A.* منیع - ممتنع الضبط *P.* نکرفتنی - نا پذیر *T.* کرفتاری || Ville inexpugnable بلدهٔ منیعه fort آلنمسی محال - آلنمز

On dit aussi, Un chemin, un terrain inégal, pour dire, qui n'est pas uni, qui est raboteux *A.* جرفة pl. جروف - امت - دوز *T.* نشیب وفراز - نا هموار *P.* غیر مستوی - اموت pl. چاقر چقور - انیشلو یوقشلو - اولمیان || C'est un terrain inégal انیشلو یوقشلو بر یر در - ارض جرفه در Le chemin est inégal en cet endroit طریق بو طرفده جروف واموتدن عبارتدر - چاقر چقور بر یولدر

INÉGALEMENT. D'une manière inégale *A.* بلا سويّة - لا عن التساوی - السويّة - من غیر استواء - لا عن *P.* نا دربرابرانه *T.* نا همواارانه - بر دوزه‌یه اولمیه‌رق - هب بر اولمیه‌رق || Les parts sont faites inégalement تقسیم حصّه‌لر علی السويّة اولنمامشدر C'est un homme qui s'est conduit fort inégalement مختلفاً حرکت ایلدی - بو آدم لا عن التساوی حرکت ایلدی

INÉGALITÉ. Défaut d'égalité *A.* عدم المساواة - عدم الاستوا - اختلاف *P.* نا برابری - نا همواری - نا یکسانی *T.* اویغونسزلق - دوزسزلق || L'inégalité de deux lignes ایکی خطّک عدم مساواتی d'un chemin طریقک عدم مساواتی d'un des saisons فصول اربعه‌نک عدم مساواتی اختلافی - d'un plancher دوشمه‌نک عدم استواسی d'un mouvement حرکتک عدم استواسی du style سیاق عباره‌نک نا در برابری - عدم استواسی du pouls نبضک عدم مساواتی اختلافی Avoir de l'inégalité dans l'humeur تلوّن طبع ایله - مزاج متساوی الحال اولمامق - مجبول اولمق C'est un homme qui a de grandes inégalités مزاجنده عظیم تلوّنات واختلافات وار در

INÉLIGIBLE. Qui ne peut être élu *A.* غیر مستحق علی الانتخاب *P.* نگزیدنی - نا مستحق انتخاب *T.* انتخابه مستحق اولمیان

INÉNARRABLE. Qui ne peut être raconté *A.* ممتنع الحکایة - متعذر الوصف *P.* نا قابل حکایت *T.* نقل اولنه‌میه‌جق || Saint-Paul étant transporté au troisième ciel vit des choses inénarrables حضرت پاولوس فلک ثالثه صعودنده احوال لدی الصعود مرتبهٔ نقل وحکایتدن - ممتنعة الحکایه کورمشدر خارج نیچه شیلر تماشا ایلدی Des gémissemens inénarrables وصف - وصف وحکایتی نا قابل اولان انین والیل وتعریفه کلمه‌میه‌جک انین والیل

INEPTE. Qui n'a nulle aptitude à certaines choses *A.* عدیم الاهلیّة - عدیم الاستعداد *P.* نا اهل - بی استعداد - خامکار *T.* استعدادسز - اوز دکل || C'est un homme tout-à-fait inepte aux sciences علوم وفنونه وجهاً من الوجوه استعدادی یوق بر آدمدر - علوم وفنونه مایهٔ استعداددن عاری بر آدمدر Il est inepte à tout کافهٔ اشیاده عدیم الاستعداد در Il signifie aussi, absurde *A.* باطل *P.* نا فرجام - هرزه کار *T.* ایشه یرامز || C'est un homme inepte باطل وهرزه کار بر آدمدر Tout ce qu'il dit est inepte جمیع اقوالی باطلدر Raisonnement inepte ملاحظهٔ باطله

INEPTIE. Absurdité, sottise *A.* ابطولة pl. اباطیل - لغو pl. لغویّات *P.* هرزه *T.* یولسزلق || Ce livre est plein d'inepties بو کتاب اباطیل ولغویّات ایله مملو در Il ne débite que des inepties هب اباطیل ولغویّات نشر ایدر

INÉPUISABLE. Qu'on ne peut mettre à sec, qu'on ne peut tarir *A.* لا ینزف - عدیم الانتزاف - لا ینکش - ممتنع الانتکاش - لا یغیض - ممتنع الانغیاض - عدیم النفاد *P.* نا پذیرا - خشکی - بی نفاد *T.* دوکنمز || Une source d'eau inépuisable ما ینبوع ممتنع الانتزاف - صوکی دوکنمز - Figur. || Richesses inépuisables اموال بی نفاد Matière inépuisable پیکار دریای عدیم الانتکاش اولان بر ماده - مادّهٔ بی نفاد Cet homme a un fonds inépuisable de science بحر عدیم الانغیاض معارف وعلومدر

INERTE. Qui est sans ressort et sans activité *A.* ساکن - باقی علی حاله *T.* آرمیده *T.* طورغون || La matière inerte مادّهٔ ساکنه une masse inerte بر کومهٔ ساکنه

INERTIE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Force d'inertie, et signifie, la propriété qu'ont les corps de rester d'eux-mêmes dans leur état actuel *A.* خاصّة السکونة والدوام *P.* آرمیدگی *T.* طورغونلق - Figur. || Vivre dans un état d'indifférence et d'inertie حال بیقیدی وسکونتده کچنمک Tomber dans l'inertie حال بیقیدی وسکونته گرفتار اولمق

INESPÉRÉ. Qu'on n'espérait point *A.* غیر المأمول - فوق المأمول - غیر مترقب *P.* بیرون از امید - در خاطر نیامده *T.* اومدمدق - نا مأمول || Un événement inespéré حادثهٔ غیر مأمول un bonheur نعمت غیر مترقبه مأموله

INESPÉRÉMENT. Contre toute espérance *A.* من غیر مأمول *P.* خارج از مأمول - بیرون از امید *T.* اومیدرق - اولمیدرق || Il était ruiné, il lui est survenu inespérément une succession qui a rétabli ses affaires حالی خراب ایکن کندویه من غیر مأمول اصابت ایتمش بر میراث تقریبیله اموربنه

INDUSTRIEUX. Qui a de l'industrie *A.* ارباب .pl اهل المعرفة المعرفة .P هنرمند ـ هنرور .T معرفتلو || Un homme très-industrieux معرفتلو اینشجی un ouvrier غایت هنرمند ادم C'est un homme qui a l'esprit fort industrieux هنر ومعرفته استعداد جبلیسی وار در C'est un homme qui a les mains fort industrieuses الی ـ الی اوز در ـ چیره دستدر ـ صنیع الیدیندر معرفتلودر

INÉBRANLABLE. Qui ne peut être ébranlé *A.* ممتنع التزلزل .P امکان نا پذیر جنبش .T یرندن اوینامز ـ صارصلمز || Ce rocher est inébranlable à l'impétuosité des vents بو قیا طاشنه بو قیا طاشی ـ ریاحک شدتندن ادنا مرتبه تزلزل کلمز Il demeure inébranlable روزکارک سردلکندن یرندن اوینامز contre la violence des vagues بر صدمات شدیدهٔ امواجدن Figur. || ـ وجهله متزلزل اولمیوب کما کان یرنده ثابتدر Un courage inébranlable à toutes sortes d'accidens حادثات دهردن هرنه ظهور ایتسه ثبات ومتانتی عارضهٔ تزلزلدن واهمهٔ تزلزلدن مصون ـ مصون اولان نجادت وجلادت C'est un homme inébranlable dans les résolutions qu'il a une fois prises ثبات ومتانت برکره عزم ونیت ایدنجه صرف Sa résolution est inébranlable عزم وتحویلی محال بر آدمدر عزم ونیتی ممتنع التحویلدر

INÉBRANLABLEMENT. Fermement *A.* بثباة القدم ـ بالثباة .P بالمتانة ـ بالرسوخ ـ .T پایدارانه قویلک ایله || C'est un homme inébranlablement attaché à son devoir خدمتنده ثبات قدم ایله ربط قلب ایتمش بر آدمدر Quand il s'entête une fois d'une opinion, il y demeure inébranlablement attaché بر رأیده عقلی صاردقدنصکره بالرسوخ والثبات آنده طورر

INEFFABILITÉ. L'impossibilité d'exprimer quelque chose par des paroles *A.* عدم الامکان التعریف ـ عدم الامکان الوصف ـ عجز عن الوصف .P امکان نا پذیریٔ وصف وتعریف .T تعریفنه کلهمامزلک || L'ineffabilité des grandeurs de Dieu عظمت جناب ربّ ذو الجلالک وصفنده عدم امکان des mystères اسرار دینک عدم امکان وصفی

INEFFABLE. Qui ne peut être exprimé par des paroles *A.* امکان نا پذیر .P ممتنع التوصیف ـ منزّه عن الوصف .T تعریفه کلمز ـ نا قابل وصف ـ تعریف || La grandeur ineffable de Dieu وصف وتعریفی ممتنع عظمت بی نهایت توصیف جناب ربّ العزّت Le nom ineffable de Dieu وتعریفدن منزّه اولان اسم جلال

INEFFAÇABLE. Qui ne peut être effacé *A.* ممتنع المحو ـ .T سیلنمز .P نا قابل محو ممتنع الانطماس ـ عدیم الانمحا || Souvenir ineffaçable نا صحیفهٔ دروندن محو وانطماسی Figur. ـ ممکن ذکر ویاد || Il a fait à sa réputation une tache ineffaçable شاننه محوی ممکن اولمیه‌جق بر شین ایراث ایلدی

INEFFICACE. Qui ne produit point son effet *A.* عدیم التأثیر ـ عاطل من العمل ـ غیر مؤثّر .P نا ـ بی اثر ـ بی عمل .T کار ایتمز ـ کارگر || Dieu nous donne souvent, pour nous sauver, des secours que nous rendons inefficaces باری تعالی حضرتلری طرفندن سلامت حالمزه مدار اولمق اوزره ایکیده برده ارسال اولنان عون ومددک عملنی بز تعطیل ایده‌رز Tous les remèdes qu'on a faits à ce malade ont été inefficaces بو خسته‌یه ویریلان علاجلرک جمله‌سی موثر اوله‌مدی

INEFFICACITÉ. Manque d'efficacité *A.* عدم العمل ـ عدم التأثیر .P عطلان من العمل ـ بی تأثیری ـ نا کارگری .T کار ایتمزلک ـ تأثیرسزلک ـ تدبیرک || L'inefficacité d'un moyen, d'un remède تدبیرک وعلاجک کارگر تأثیر ـ ودوانک عدم تأثیری امدادک عمل وتأثیردن d'un secours عمل ایتمامسی ـ اولماسی عاطل اولمسی

INÉGAL. Qui n'est point égal *A.* معدوم التساوی ـ غیر مساوی .P غیر متساوی ـ نا برابر ـ نا یکسان .T اویغونسز نا هموار ـ || Deux choses de grandeur inégale بر دکل ـ متساوی اللحجم مختلف اللحجم اولان ـ اولمیان ایکی شیٔ Deux personnes de condition inégale ـ متساوی الصنف اولمیان ایکی کشی Mouvement inégal متفاوت الصنف اولان حرکت غیر متساویه Forces inégales قوت غیر متساویه ـ متساوی اولمیان Cet écrivain a un style inégal بو مؤلفک اسباب قوت واقتدار سبک وعباره‌سی نسق واحد ـ سیاق کلامی نا متساویدر Pouls سبکک کلامی بر دوزده دکل ـ اوزره مرتب دکلدر inégal نبض نا یکسان ـ نبض نا دربرابر ـ نبض غیر متساوی دوز اولمیان نبض ـ

On dit d'un homme qui ne se conduit pas d'une manière uniforme, que c'est un homme, un esprit inégal متلوّن المزاج qu'il a une conduite inégale بر آدمدر نا متساوی الاحوال حرکتی متخالف الاسلوبدر ـ متحوّل الاطوار ـ آدمدر

tables اصول اولمیان واشتباه شك محل Les nouvelles que je vous dis sont indubitables وبی محقق خبرلر ویردیکم سکا Il est indubitable qu'il faut mourir وقوعنه مونك اشتباهدر وگمان شبهه جای یوقدر

INDUBITABLEMENT. Sans doute *A.* شك لا ـ شك بلا ـ بلا شبهه ـ اشتباه غیر من *P.* گمان بی ـ شبهه بی *T.* شبهه‌سز ـ اولدرق شبهه‌سز || Il doit arriver indubitablement un tel jour اوله‌جقدر واصل شبهه بلا کونده فلان S'il continue comme il a commencé, il se ruinera indubitablement کبی باشلادیغی حالی ایسه اولور ایده‌جك مداومت دخی بعد فیما خراب اوله‌جغی بی شبهه در

INDUCTION. Instigation, suggestion *A.* تحریك ـ اغرا *P.* آغالش *T.* قندرمه || Il s'est laissé aller à cela par l'induction d'un tel شیئه فلان مبنی واغراسنه تحریك فلانك موافقت ایلدی

Et manière de raisonner par laquelle on tire une conséquence conforme à ce que l'on a prouvé. V. Induire. — Il se dit aussi de la conséquence seule que l'on tire *A.* مستنبط حکم || Tirer une induction d'une proposition استنباط حکم بر مسئله‌دن بر ایتمك

INDUIRE. Porter, pousser à faire quelque chose de mauvais *A.* ایلاع ـ سوق ـ تحریك *P.* راندن *T.* سورمك ـ دوشورمك || Induire en erreur ایتمك سوق خطایه à malfaire ایتمك سوق شرّه ـ ایتمك تحریك عمله سوء Qui est ce qui vous a induit à cela? ایلدی سوق کیم سنی بوکا

Il signifie aussi, inférer, tirer une conséquence *A.* استنباط ـ الحکم استخراج *P.* آوردن بر حکم *T.* چیقارمق حکم || Qu'induisez-vous de là? استخراج حکم نه کونه بوندن ـ استنباط حکمی شو J'en veux induire que . . . ایدرسك ایده‌یم دیرمکه

INDULGEMMENT. Avec indulgence *A.* بالمسامحة ـ بالصفح ـ بالاغماض *P.* آمرزشکارانه *T.* ایله یرلغمه ـ یوممغله کوز || Il m'a passé indulgemment cette faute بالاغماض جرممی بو والمسامحه عفو ایلدی

INDULGENCE. Facilité à excuser et à pardonner les fautes *A.* مسامحة ـ مصافحة ـ اغماض *P.* آمرزش ـ بخشایش *T.* یرلغمه ـ یوممه کوز || Avoir de l'indulgence pour quelqu'un بر کمسنه‌نك حقنه اغماض ومسامحه ارزانی قلمق Grande indulgence عظیمه مسامحهٔ User d'indulgence ومسامحه اغماض مسامحه‌سی . . . Son indulgence fut cause ایتمك معامله ایله بوکا سبب اولدیکه

Et rémission donnée par les Papes de la peine due aux péchés *A.* عفو ـ مغفرت *P.* گناه بخشایش *T.* بغشلمه کناه || Indulgence plénière کامله مغفرت

INDULGENT. Qui a de l'indulgence *A.* المسامحة کثیر ـ عفوّ ـ العفو کثیر ـ صفوح *P.* آمرزشکار *T.* یرلغیجی || Un prince indulgent العفو کثیر پادشاه بر un père پدر بر العفو کثیر Il est trop indulgent pour ses enfans عفوّ بغایت حقنه اولادی فلانك حقنه زیاده‌سیله Vous lui êtes trop indulgent در دوستلرینك عفوّسك Être indulgent pour les fautes de ses amis ایتمك واغماض عفو اختیار وگناهلرینه خطا

INDÛMENT. D'une manière indue *A.* القانون خلاف علی *P.* بیوجه *T.* یولسزجه || Il a été mal et indûment procédé contre lui وعادت قانون وخلاف ایله صورت سوء علیهنه اولندی حرکت اولدرق خلاف علی On a indûment procédé اولندی حرکت القانون ـ اولندی حرکت بیوجه

INDUSTRIE. Adresse à faire quelque chose *A.* معرفت ـ صناعت *P.* هنر *T.* استادلق || Grande industrie عظیمه معرفت louable ممدوحه معرفت merveilleuse فرما اعجاز معرفت ـ معرفت اوله‌جق عقول محیّر C'est un homme de beaucoup d'industrie آدمدر بر المعارف کثیر Avoir de l'industrie اولمق صاحبی معرفت اعمال معرفتنی Employer son industrie ایتمك صرف شیئه فلان Mettre, appliquer son industrie à... ایتمك ومعرفت هنر ارباب C'est un homme d'industrie آدمدر بر معرفتدن Il fait subsister sa famille par son travail, par son industrie وهنرومعرفتیله یمینی کدّ کندو بیتنی اهل ایدر انفاق کچنمك ایله سعیی کندو ـ Vivre d'industrie بولمق طریقنی کچنمك ومعرفتیله هنر ثمرهٔ

Il se dit aussi en manière de Finances, par opposition à Fonds réels || Taxer l'industrie وضع اوزرینه ومعرفت صناعت ایتمك تکلیف ـ ایتمك ضریبه طرح اوزرینه

INDUSTRIEUSEMENT. Avec industrie, avec art *A.* بالمعرفة ـ بالصناعة *P.* هنرمندانه ـ هنر با ـ استادانه *T.* ایله استادلق || Cela est fait industrieusement والمعرفه بالصناعة شیٔ بو یاپلمشدر Il travaille industrieusement ایشلر ایش هنرمندانه Cela est industrieusement travaillé ایشلنمشدر استادانه

meurés communs et indivis مالی شایع ومشترک قالمشدر La maison paternelle demeura indivis پدردن موروث خانه‌لری شایع ومشترک قالمشدر — Par indivis .A شایعاً .P از هم نا جدا .T آیرلمامش اولمرق || Ils possèdent tous deux cette maison par indivis بو منزله ایکیسی دخی شایعاً متصرّفدرلر

INDIVISIBILITÉ. État de ce qui ne peut être divisé .A عدم الانقسام — التجزّی .P بخش نا — امکان نا پذیری تجزّی .T آیرلمامزلق — بولنمامزلک || L'indivisibilité d'un atome, du point mathématique ذرّه‌نک ونقطهٔ هندسیه‌نک عدم تجزّیسی

INDIVISIBLE. Qui ne peut être divisé .A ممتنع التجزّی — ممتنع الانقسام .P نا قابل بخش — امکان نا پذیر تجزّی .T بولنمکه کلمز || Un point indivisible نقطهٔ ممتنع التجزّی

INDOCILE. Qui n'est pas docile, qui est difficile à gouverner .A صعب العطف — عسیر الانطیاع — ممتنع الانقیاد .P بد رام — سرکش .T خرجین || Caractère, esprit indocile صعب العطف طبیعت وعسیر الانطیاع بر مزاج Un peuple sauvage et indocile وحشی وبد رام بر قوم Indocile au joug, à la règle نظام وقاعده‌یه ممتنع الانقیاد aux leçons de ses maîtres درس وتعلّم خصوصنده صعب العطف

INDOCILITÉ. Manque de docilité .A عدم الانطیاع — عدم المطاوعة — عدم الانقیاد .P سرکشی — بد رامی .T خرجینلق || L'indocilité de son esprit مزاجنک عدم انطیاعی L'indocilité d'un enfant بر طفلک عدم انقیادی des sauvages امم وحشیه‌نک عدم انطیاعی

INDOLEMMENT. D'une manière indolente .A بلادة الطبع .P کوردلانه .T قابرانلق ایله

INDOLENCE. Caractère d'une personne peu sensible à la plupart des choses, et qui reste dans l'inaction .A کسل — رخاوة — صجعة الطبع — الطبع .P کاهلی — تنبلی .T تنبللک — کسل — کاهللک || L'indolence est un grand obstacle à la fortune کسل ورخاوت مانع رزقدر Cet homme vit dans une grande indolence بو آدم کسل ورخاوت ایله امرار اوقات ایدر Il est tombé dans une indolence qui a ruiné ses affaires گرفتار اولدیغی صجعت طبعی تقریبیله حالی خراب اولمشدر

Il signifie aussi, impassibilité, état d'une âme qui s'est mise au-dessus des passions .A جمود الطبع — جمود النفس .P فسردگی .T دل یورک طوکقلغی || L'indolence des Stoïciens est difficile à concevoir حکمای رواقیونک جمود طبعلری عقله صیغمز بر معنا در

INDOLENT. Celui qui est peu sensible à la plupart des choses .A کاهل — تنبل .P مجبول بالرخاوة — صاجع الطبع — کسلان .T تنبل || C'est un homme indolent qui ne s'émeut de rien هیچ بر شیدن متأثر اولمز کاهل بر آدمدر C'est l'homme du monde le plus indolent کائناتده بونک قدر کاهل بر آدم یوقدر Avoir le naturel indolent کسل ورخاوت ایله مجبول اولمق

En termes de Médecine, il signifie, qui n'excite point de douleur .A غیر موجع — غیر مولم .P بیرنج — بیوجع .T صزیسز || Tumeur indolente ورم غیر موجع humeur خلط بیوجع

INDOMPTABLE. Qu'on ne peut dompter .A ممتنع — ممتنع القهر الاذلال .P نا رام .T یکلمز || Courage indomptable قهرواذلالی نا ممکن جلادت ونجادت caractère قهرواذلالی نا قابل بر مزاج — نا رام بر مزاج — En parlant des animaux, on emploie aussi les mots .A حرون .P سرکش — بد لگام — تند .T هارین — کم آلمز لگام

INDOMPTÉ. Il se dit d'un animal qui n'a pu encore être dompté .A غیر مضروع .P رام نا گشته .T یواشمامش || Cheval indompté هنوز یواشمامش آت

On dit aussi, Cheval indompté, pour dire, un cheval furieux, fougueux .A شموس .P تند خو .T چاموش || On l'attacha à la queue d'un cheval indompté تند خو بر آتنک قویروغنه ربط اولنمشدر

En parlant d'un homme intrépide, on dit, que c'est un courage indompté .A شدید البطش — شدید الشکیمة .P جگر دار — .T مرد افکن یکلمز بر یورکلو آدم

INDU. Qui est contre la règle, contre la raison .A مخالف القانون — || À heure indue مخالف ساعتده Indue vexation خلاف قانون ظلم وجور

INDUBITABLE. Dont on ne peut douter .A غیر مشکوک — عدیم الارتیاب — عدیم الاشتباه .P بی شبهه — بی گمان — بی شک .T شبهه‌سز || Le succès de cette affaire est indubitable بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی غیر مشکوکدر — بو مصلحت نتیجه پذیر حصول اوله‌جغنه شبهه یوقدر Sa cause est indubitable دعواسی شائبهٔ شک واشتباهدن عاریدر Son droit est indubitable حقی بی اشتباهدر Principes indubi-

- بو تقریر فلانی سنك حقكه منكسر الخاطر ایتمشدر
کوجندردی
INDISPOSÉ. *A.* منكسر الخاطر - منفعل البال - متخشن -
T. خاطر مانده - دل شکسته - آزرده دل *P.* مغبرّ الخاطر
کوکلی قیرلمش - کوجنمش

INDISPOSITION. Légère altération dans la santé *A.* انحراف
- کیفسزلك *T.* نا خوشئ مزاج *P.* تغیّر المزاج - المزاج
سنك انحرافی Je n'ai point su votre indisposition || مزاجسزلق
مزاجکدن خبردار اولمدم
Il se dit aussi d'une disposition peu favorable pour quelqu'un, pour quelque chose *A.* انكسار الخاطر - اغبرار الخاطر *P.*
کوکل - کوجنمه - دلشکنلك *T.* آزردگئ دل - دلشکنی
قیرقلغی || Tout le monde est dans une grande indisposition contre lui حقنده عامّه‌نك انكسار خاطری درجهٔ غایتده در
دلشکنلکی افراطدر -

INDISPUTABLE. Qui ne peut être disputé *A.* بریٔ من المعارضة
P. سوز کوتورمز *T.* فستیزیدنی - بی ستیز || Droit indisputable بریٔ من المعارضه اولان بر حق Cette opinion n'est pas indisputable سوز کوتورمز - بو رأی معارضه‌دن بریٔ دکلدر
دکلدر

INDISSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est indissoluble *A.* برائة
امکان نا پذیرئ *P.* عدم الامکان الانفساخ - من الانحلال
بوزلەمامزلق - ازلمامزلك *T.* انحلال || L'indissolubilité de
l'or dans l'eau-forte آلتونك تیزاب ایچنده عدم انفساخ
وانحلالی
Figur. || L'indissolubilité du mariage نکاحك عدم امکان
نا قابلیّت انفساخی - انفساخی

INDISSOLUBLE. Qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الانحلال
نا قابل - امکان نا پذیر انحلال *P.* ممتنع الانفساخ -
بوزلمغه کلمز - ازلمز *T.* انفساخ || L'or est indissoluble dans
l'eau-forte آلتون تیزاب ایچنده ممتنع الانحلالدر Le mariage est indissoluble parmi les Chrétiens عیسویّین بیننده امر
نکاح ممتنع الانفساخدر Les liens de l'amitié doivent être
indissolubles روابط حبّ وموالات ممتنع الانحلال اولمق
واجبهٔ حالدر Union indissoluble اتّحاد ممتنع الانحلال -
واهمهٔ انحلالدن مصون یکجهتی واتّحاد attachement واهمهٔ
عارضهٔ انفساخدن سالم - انحلالدن مصون علاقهٔ قویّه
رابطهٔ محبّت

INDISSOLUBLEMENT. D'une manière indissoluble *A.* بلا انحلال
حلّ نا *P.* بریئًا من الانحلال والانفساخ - بلا انفساخ -
بوزلەمیه‌جق وجهله *T.* پذیرانه || Ils sont unis indissolublement
بینلرنده واهمهٔ انحلالدن بریٔ رابطهٔ اتّحاد وار در

INDISTINCT. Qui n'est pas distinct *A.* غیر - غیر صریح
|| بللو دکل - بللوسز *T.* نا آشکار - بی صراحت *P.* منقّح
On n'entendait que des voix confuses et indistinctes اصوات
شوریدهٔ غیر صریحه‌دن بشقه بر شیٔ ایشیدلمز ایدی

INDISTINCTEMENT. D'une manière indistincte *A.* بلا صراحة
بللو اوله‌میه‌جق *T.* بی صراحت *P.* من غیر نقاحة -
وجهله || Il prononce si indistinctement, qu'on a de la peine à
l'entendre شول رتبه‌ده بلا صراحت ونقاحت تلفّظ ایدر
که کلامی فهم اولنمغه زحمت چکیلور Cette idée ne s'offre
à mon esprit qu'indistinctement بو معنا ذهنمه عدم صراحت
ایله منعکس اولور On ne peut voir ces objets qu'indistinctement
بو صور من غیر صراحة کوربنه بیلور
Et sans distinction *A.* بلا فرق - علی السویّة *P.* بی فرق
T. سچمیه‌رك || Il médit indistinctement de ses amis et de ses
ennemis احبّا - دوست ودشمنلرینه بلا فرق ذمّ وطعن ایدر
واعداسنه علی السویّه طعن ایدر La peine est tombée indistinctement sur tous ceux qui avaient part au crime قباحته
مدخللری اولان کسانك جمله‌سی حقّنه علی السویّه حدّ
شرعی لازم کلدی On embarqua indistinctement les Français
et les étrangers سفینه‌ده فرانسه‌لو وسائر اجنبی اولنلر بلا
علی السویّه ارکاب اولنمشدر - فرق وضع اولنمشدر

INDIVIDU. Être particulier de chaque espèce *A.* شخص pl.
اشخاص || Le genre, l'espèce et l'individu جنس ونوع وشخص
Chaque individu هر بر شخص - کلّ شخص

INDIVIDUEL. Qui est de l'individu *A.* شخصیّ || Qualité individuelle کیفیّت شخصیّه différence تفاوت - فرق شخصی
شخصی

INDIVIDUELLEMENT. D'une manière individuelle *A.* شخصًا -
من حیث شخصه || Pierre est individuellement différent de
Paul, et ne l'est pas spécifiquement فلان آدم وفلان آدمك
من حیث شخصهما فرقلری وار در انجق بالخاصّه متفاوت
دکللر در

INDIVIS. Terme de Jurisp. Qui n'est point divisé *A.* شایع -
مشاع *P.* جدا نا کرده *T.* آیرلمامش || Ses biens sont de-

un autre s'adressait indirectement à moi آخره سویلدیکی کلام
بشقه‌سنه سویلدیکی صحبت طولایی - بکا معطوف ایدی
اولەرق بکا خطاب ایدی La plupart des coutumes défendent aux maris d'avantager leurs femmes, ni directement ni indirectement زوج کندو زوجه‌سنه بطریق المستقیم یا غیر مستقیم
تفضلاً مساعده ایتمک اکثر قوانینه کوره ممنوعدر Il ne l'assiste ni directement ni indirectement فلانه نه طوغریدن
نه طوغریدن نه طولایی - نه آرقوریدن اعانت ایدر

INDISCERNABLE. Qui ne peut être discerné *A.* ممتنع التمییز
P. متعذّر التشخیص - *T.* نا قابل فرق وتمییز - سچلمز

INDISCIPLINE. Manque de discipline *A.* عدم - نقصان التعلم
P. التأدّب - کم آموزی - بی تربیتی *T.* تعلیمسزلک || L'indiscipline d'un régiment فلان آلای نفراتنک نقصان تعلمی

INDISCIPLINÉ. Qui n'est pas discipliné *A.* عدیم التعلم *P.*
نیاموز - بی تربیت - بی تعلیم *T.* تعلیمسز || Soldat indiscipliné تعلیمسز عسکری نفری Troupe indisciplinée تعلیمسز
عسکر

INDISCRET. Étourdi, imprudent, qui manque de discrétion
A. عدیم البصیرة - عاری من البصیرة - عدیم الاحتیاط -
P. عدیم الحزامة - نا هوشمند - بی بصیرت - نیندیش -
T. بصیرتسز - ملاحظه‌سز - بیحزم واحتیاط || Cet homme est fort indiscret مایهٔ بصیرتدن بی - بصیرتدن کلیّاً عاری بر آدمدر
بسبتون بصیرتسز در - بهره در

Il se dit aussi des choses || Des paroles indiscrètes اقوال
بیحزم واحتیاط Action indiscrète کردار بیحزم واحتیاط prière
اصول حزم واحتیاطه مخالف اولان التماس zèle indiscret
غیرت بی حزامت Rapports indiscrets ملاحظه‌سز انهالر

Il se dit aussi d'une personne qui ne garde aucun secret *A.*
بی حفظ - دهان دریده *P.* غیر محفوظ اللسان - مذیل
حفظ - دیلی طوتمز - اغزی کوشک - بوش بوغاز *T.* لسان
لسانی یوق || C'est l'homme du monde le plus indiscret, on ne peut lui rien confier qu'il ne le redise جهانده بونک
قدر حفظ لسانی یوق بر آدم بولنمز کندویه ایناینلان سرّی
بهر حال افشا ایدر - En ce sens, on dit aussi, Des regards indiscrets *A.* نظر غمّاز - نظرة غمّازة *P.* نگاه غمّاز *T.* درونده‌کی
سرّی بیلدرر باقش

INDISCRÈTEMENT. D'une manière indiscrète *A.* بلاحزامة -
بلا ملاحظة *P.* بیخردانه - نیندیشانه *T.* ملاحظه ایتمیه‌رک

|| Il en a usé bien indiscrètement بو بابده بلا ملاحظه عمل
وحرکت ایلدی

INDISCRÉTION. Manque de discrétion *A.* عدم - عدم البصیرة
عدم الملاحظة - الحزامة *P.* کم اندیشی - بی هوشمندی *T.*
عدم حزامتی || Il a beaucoup d'indiscrétion ملاحظه‌سزلق
مرتبهٔ کمالده در Son indiscrétion le perdra عدم حزامتی
سبب نکبتی اوله‌جقدر L'indiscrétion est un grand défaut عدم
تأمّل وملاحظه عیوب جسیمه‌دندر

Et action indiscrète || Commettre, faire une indiscrétion حزم
برملاحظه‌سزلق ایتمک - واحتیاطدن عاری برحرکت ایتمک
|| Son indiscrétion fait qu'il ne mérite aucune confiance بوش
بوغازلغی حسبیله بر وجهله شایان اعتماد دکلدر Qui l'eût cru capable d'une si grande indiscrétion? بو مرتبه‌ده بوش بوغاز
اولدیغنی کیم مأمول ایدر ایدی

INDISPENSABLE. Dont on ne peut se dispenser *A.* ما لا بدّ
ممتنع الترک - واجب الرعایة *P.* نا چار - نا گریز *T*
قانون واجب الرعایة || Une loi indispensable براقلمغه کلمز
امر - امر ما لا بدّ un engagement وجیبهٔ ما لا بدّ un devoir
واجب

INDISPENSABLEMENT. Nécessairement, d'une manière indispensable *A.* بوجوب المطلق - علی وجه ما لا بدّ - لا بدّ - لا بدّ
فراغت - براقلمیه‌جق وجهله *T.* نا گریزانه - نا چارانه *P.*
وجه || Il y est indispensablement engagé اولنه‌میه‌جق وجهله
ما لا بدّ ایله بوکا متعهّد در Cela est indispensablement nécessaire بو شئ وجوب مطلق ایله لازمدر

INDISPONIBLE. Il se dit des biens dont les lois ne permettent pas de disposer sans testament *A.* مال ممتنع الوصایة

INDISPOSÉ. Qui a quelque altération dans sa santé *A.* منحرف
المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* کیفسز - مزاجسز || Ils sont tous indisposés dans cette maison بو خانه‌ده مقیم اولنلرک جمله‌سی
منحرف المزاجدر Il y a huit jours que je me sens indisposé
سکز کوندنبرو مزاجمده انحراف حسّ ایتمکده‌یم

INDISPOSER. Fâcher, mettre quelqu'un dans une disposition peu favorable *A.* ایراث الاغبرار - کسر الخاطر - تخشین
دل آزرده - خاطر شکستن *P.* ایراث الانفعال البال - الخاطر
کردن - دلشکن کردن *T.* کوجندرمک - کوکل قیرمق || Sa démarche nous a tous indisposés contre lui حرکتی جمله‌مزی
منفعل ودلشکن ایتمشدر Ce rapport l'indisposa contre vous

mes A. ردیء الاخلاق - لئیم P. بد کار - بد کیش T. آلچق ||
Ne me parlez pas de cet homme, c'est un indigne بکا شوادمی
ذکر ایلمه آلچق بر آدمدر

INDIGNEMENT. D'une manière indigne A. بوجه غیر لایق
P. بوجه نا سزا T. وجهله یاقشمیه‌جق - لایق اولمیه‌جق
- بد کیشانه - بطرز بد P. باللوم والرداءة - ردیئا A. وجهله
T. کوتیلک ایله لئیمانه || S'acquitter indignement de ses devoirs
واجبهٔ حالی اولان اموری وجه نا سزا ایله رؤیت ایتمک
S'allier indignement لئیمانه عقد مصاهرت ایتمک On l'a
traité indignement حقنده صورت ردیئه ایله معامله اولندی -
صورت غیر لایقه ایله

INDIGNER. Mettre en colère A. تحریک - اغضاب - اغاظة
خشمناک کردن - خشم انگیختن P. الغیظ والغضب
T. طارلتمق - اویکه‌لندرمک || Cette action a indigné tout
le monde contre lui بو حرکت عامهٔ ناسک خشم وغضبنی
عالمی اغضاب ایلدی - تحریکه سبب اولمشدر

S'INDIGNER et ÊTRE INDIGNÉ. A. تغضب - اغتاظ P. بهم آمدن
T. بتنک آمدن - خشمناک شدن - خشم گرفتن -
غضبه کلمک - طارلمق - اویکه‌لنمک || S'indigner contre une
injustice وقوعه کلمش بر ظلم ایچون غضبه کلمک Il s'in-
digne de voir que... فلان شیئی کورنجه اویکه‌لنور

INDIGNÉ. A. غضوب - غایظ P. بهم آمده - بتنک آمده -
T. خشمناک شده طارلمش - اویکه‌لنمش

INDIGNITÉ. Qualité d'une personne indigne A. عدم الاستحقاق
P. عدم الصلاحیة - نا شایستگی T. کرکسزلک || Il en fut
exclu à cause de l'indignité de sa personne, de sa profession
ذاتا وطریقهٔ عدم صلاحیتی تقریبیله دفتردن اخراج
اولندی

Et qualité odieuse, méprisable A. لوم - رداءت P. بدی T.
کوتیلک || L'indignité de cette action souleva tout le monde
contre lui بو وضع وحرکتک رداءتی جمیع ناسی علیهنه
آیاقلندردی

Il se dit aussi d'une action qui a cette qualité A. فعل ردیء
P. برفعل رداءت T. بدکاری || C'est une indignité آلچقلق
Faire des indignités ارتکاب بدکاری ایتمک - آمیز در
آلچقلق ایتمک

INDIGO. Plante A. نیلج P. نیل T. چوید اوتی - Il se dit
aussi de la couleur qu'on tire de cette plante, ou d'une couleur
pareille A. صبغ النیل P. رنگ نیلی T. چوید بویاسی

INDIQUER. Montrer, enseigner à quelqu'un une chose, une
personne qu'il cherche ou qui lui peut être utile A. ارائة -
تعریف P. نمودن T. تعریف ایتمک - کوسترمک || Je lui ai
indiqué cette terre qui est à vendre صاتیلق اولان فلان
چفتلکی فلانه تعریف ایلدم Je lui ai indiqué un fonds pour
se faire payer آلدجغنی تحصیل ایچون کندویه مال کوستردم
Indiquez-moi un bon médecin بکا بر طبیب حاذق ارائه
Il m'indiqua ce passage بکا فلان فقره‌یی تعریف ایلدی ایله
cette loi تعریف ایلدی - بو فتوایی بکا ارائه ایلدی

Et marquer A. تعیین P. تعیین کردن T. اصمارلمق ||
Indiquer une assemblée à un tel jour بر جمعیت ایچون کون
تعیین ایتمک Indiquer une session بر مجلس تعیین ایتمک

INDIQUÉ. A. معرف P. نموده T. کوسترلمش - تعریف اولنمش
A. معین P. کرده تعیین T. اصمارلنمش

INDIRECT. Qui n'est pas direct A غیر مستقیم - منعرج -
منعطف P. نا راست T. آرقوری - صاپق || Mouvement in-
direct حرکت منعرجه

On appelle figur. Louanges indirectes, les louanges qu'on donne
indirectement A. مدایح بطریق الایما P. ستایشهای ایما
صورتا آخره معطوف وحقیقةٔ فلانه - طولایی مدحلر T. کوند
مصروف مدایح وثنایا - Avantage indirect, un avantage que
l'on fait à quelqu'un contre la loi ou la coutume A. مساعدة
خلاف قانون بر مساعدهٔ نا شرعی T. غیر شرعیة - On
dit aussi, Voies indirectes, pour dire, de mauvais moyens A.
طرق غیر مسلوکة P. ره نا رفته T. صاپه یوللر || Il est par-
venu à cette charge par des voies indirectes طرق غیر مسلوکه‌دن
- سلوک ایله اول منصبه واصل اولدی - Et vues indirectes,
pour dire, des desseins que l'on cache sous l'apparence de quel-
qu'autre dessein A. اغراض مستورة - اغراض خفیة P. اندیشهای
پنهان T. کیزلو ملاحظه‌لر - باشی اورتیلو فکرلر || Ne vous
fiez pas aux propositions que vous fait cet homme-là, il a des
vues indirectes فلانک ایراد ایلدیکی تکلیفلره اعتماد ایلمه
زیرا اغراض مستوره‌سی وار در - Et un avis indirect صاپه
طولایی ظهور ایتمش خبر - یولدن کلمش بر خبر

INDIRECTEMENT. D'une manière indirecte A. معطوفا - لا
بروجه نا راست P. بطریق غیر مستقیم - بطریق المستقیم
طولایی - ارقوریدن T. ازره نا راست - || Ce qu'il disait à

اولنلرك رأيى صحيح اولدبيلور Vos amis pourront vous applaudir, mais les indifférens ne penseront pas de même دوستلرك سنى تحسين ايده بيلورلكن بيطرف اولنلرك مطالعه‌سى موافق كلمز

Et qui n'est touché de rien, qui n'a d'attachement à rien *A.* غير متأثر البال *P.* بى تأثر درون *T.* تأثر قلبى يوق || Il est d'une humeur indifférente اصلا تأثر قلبى يوق بر مزاجدر Il regarde toutes choses d'un oeil indifférent كافۀ اشيايه عدم تأثر بال ايله باقر

On dit en termes de Philosophie, que la matière est d'elle-même indifférente au repos et au mouvement, pour dire, qu'elle n'a d'elle-même ni l'une ni l'autre de ces deux qualités مادّه‌نك حالت سكون وحركته فى حدّ نفسها بردرلو علاقه‌سى يوقدر

INDIGENCE. Grande pauvreté *A.* فقر - فاقة - مسكنت - *P.* احتياج - گدايى *T.* تهى دستى - يوخسوللق || Extrême indigence فقر واحتياج مفرط grande فقر عظيم Il est tombé dans l'indigence گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

INDIGÈNE. Il se dit des peuples établis de tout temps dans un pays *A.* اهل اصلى pl. اهالى اصليّة *P.* بوم زاد *T.* يرلو || Peuples indigènes بر ولايتده اهالئ اصليّه اولان ملل Les indigènes de l'Amérique امريقه‌نك اهالئ اصليّه‌سى واقوام — On dit aussi, Plantes indigènes يرلو نباتلر Animaux indigènes يرلو حيوانلر

INDIGENT. Nécessiteux *A.* مسكين pl. مساكين - فقير pl. فقرا - محتاج pl. محتاجين *P.* گدا - تهى دست *T.* يوخسول || Assister les indigens مساكين ومحتاجينه اعانت ايتمك Il était si indigent, que... شول رتبه‌ده مسكنت واحتياج حالنده ايديكه On doit secourir les indigens مساكين ومحتاجينه ايفاى لازمۀ مددرسى واعانت اولنمق واجبه‌دندر

INDIGESTE. Difficile à digérer *A.* عسير الهضم - بطئ الهضم - *P.* ديرگوار - وخيم *T.* نا خوشگوار - هضمى كوچ - سينمه‌سى كوچ || Viande indigeste لحم وخيم — Et qui n'est pas digéré *A.* غير منهضم *P.* نا گوار *T.* هضم اولنمامش - سينمامش || Il rend les viandes crues et indigestes لحومى نا پخته ونا گوار اولدرق دفع ايدر.

Il se dit figur. des matières, des pensées qu'on n'a pas encore bien expliquées, bien mises dans leur jour *A.* غير ناضج *P.* نا پخته *T.* نصابنى بولمامش || Pensées indigestes افكار غير ناضجه Matières indigestes موادّ غير ناضجه.

INDIGESTION. Mauvaise coction des alimens dans l'estomac *A.* تخمة pl. تخمات - طسا - سوء الهضم - بشم *P.* بشم - نا گوارى *T.* كككث آزمه - هضمسزلق - امتلا || Cela cause des indigestions فلان شئ باعث تخمه در Avoir des indigestions امتلايه مبتلاى تخمه اولمق - گرفتار اولمق Cela provient d'indigestion تخمه‌دن نشأت ايدر Il est mort d'indigestion سوء هضم علتندن وفات ايلدى

INDIGNATION. Colère *A.* غيظ - غضب - انفعال البال - *P.* انفعال - دلگيرى - خشم *T.* اوپكه || Cela donne de l'indignation موجب غيظ وغضب اولور excite l'indignation مهيّج غيظ وغضبدر Il en eut une telle indignation, que... بو بابده خشم وغضبى شول رتبه‌يه واصل اولمشكه Il ne saurait voir cela sans indignation بو مادّه‌يى عين غضب ايله كورمامك ممكن دكلدر Il regarde la prospérité des méchans avec indignation اشرارك حسن حاللرينه عين غضب ايله نظر ايدر

INDIGNE. Qui n'est pas digne, qui ne mérite pas *A.* غير مستحق - عديم الاستحقاق *P.* نا شايسته - نا مستحق *T.* كركلو دكل || Il est indigne des grâces que vous lui faites فلانه ايتديككك الطاف وعناياته مستحق دكلدر Il est indigne de vivre عمره شايسته دكلدر Il se rendrait indigne de vos bienfaits, s'il n'en avait toute la reconnaissance qu'il doit واجبۀ ذمّتى اولان شكرى بيلمامش اولسه طرفكدن مظهر اولديغى نعم والطافه نا مستحق اولمش اولور ايدى Il est indigne qu'on lui fasse des reproches تعزير وعتابه شايسته دكلدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, qui ne convient pas *A.* غير لايق - عديم اللياقة - غير جدير *P.* نا چسپان - نا شايان - *T.* نا سزا - ياقشمز || C'est une chose indigne d'un honnête homme بو مقوله حركت اهل عرض آدمه كوره لايق دكلدر Un crime indigne de pardon شايان عفو - لايق عفو اولميان جرم - عفوى ياقشمز - واغماض اولميان قباحت

En termes de Droit, il signifie, celui qui est privé de la succession d'un homme, pour avoir manqué à quelque devoir envers lui *A.* ساقط من استحقاق الوراثة *P.* ازشايستگئ ميراث دور شده *T.* استحقاق وراثتدن ساقط اولمش

Il signifie aussi, méchant, très-condamnable *A.* ردئ - واجب اللوم *P.* بد *T.* كوتى || Action indigne فعل ردئ chose واجب اللوم بر شئ traitement معاملۀ رديئه — Il se dit aussi des hom-

l'indication d'un tel فلانك اخبارينه مبنى اسيراً توقيف اولندى Sur votre indication, je me suis adressé à un tel pour être mieux informé كركى كبى تحقيق حال ضمننده دلالتك اوزره فلان كمسنديه مراجعت ايلدم — Il signifie aussi, ce qui indique *A.* دليل pl. دلايل *P.* نمودار *T.* كوستريجى || Son embarras est une indication de sa faute تلاش واضطرابى قباحتنه دليلدر Cela donne de grandes indications d'un abcès بو حالت ورمه دلالت ايدر دلايل عظيمه‌دندر C'est une indication infaillible سهو وخطادن عارى بر دليل محققدر C'est une indication que la bile est fort irritée صفرانك غايت حدتنه دليلدر

INDICE. Signe probable de l'existence d'une chose *A.* قرينة pl. قراين — امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان || Puissant indice قرينهٔ قويه léger قرينهٔ خفيفه faible قرينهٔ واهيه Vous dites que cela est, quel indice en avez-vous? بو ماده بويله اولديغنى ديرسك بردرلو قرينه‌ك وارميدر J'en ai de grands indices بوكا دائر المده امارات جسيمه واردر On ne comdamne pas un homme sur de simples indices ياالكز قراينه مبنى بر كمسنه‌نك اوزرينه حكم اولنمز

INDICIBLE. Qu'on ne saurait exprimer *A.* فوق ما يعبّر *P.* تعبيره — بيرون از مرتبهٔ وصف وتعريف — نا قابل گفتار *T.* وصف وتعريفه كلمز سرور || Joie indicible تعريفه كلمز — كلمز مرتبهٔ douleur فوق ما يعبّر محظوظيت عظيمه plaisir ونشاط وصف وتعريفدن بيرون اندوه وملال

INDICTION. Convocation d'un concile *A.* دعوت || Depuis l'indiction du concile de Trente فلان مجلس شورانك دعوت اولنديغى وقتدنبرو

INDICULE. Petit indice *A.* قرينهٔ جزئيّة *P.* نشانهٔ كمتر *T.* كوچك نشان

INDIFFÉREMMENT. Avec indifférence, avec froideur *A.* بلا رغبة — بلا التفات *P.* بينگاه رغبت *T.* رغبتسزلك ايله || Il fut reçu indifféremment بلا رغبة ملاقات اولندى || Il l'a toujours traité indifféremment دائما حقنه صرف نظر رغبت اولنميرق معامله اولندى Tout ce qu'on dit contre lui, il le reçoit indifféremment حقنده هر نه كه سويلنسه حوالهٔ سمع التفات ايتمز

Et sans faire de différence, sans distinction *A.* على السويّة — بلا استثناء *P.* بيكسانى *T.* بر دوزه‌يه || Il lit toutes sortes de livres indifféremment et sans choix هر درلو كتابى على السويّه وبلا انتخاب مطالعه ايدر Il mange de tout indifféremment هر درلو طعامى بلا استثنا اكل ايدر

INDIFFÉRENCE. L'état d'une personne indifférente *A.* عدم التأثر القلب — استغناء القلب *P.* بيقيدئ درون *T.* قيدسزلك حال استغناى قلب اوزره اولمق || Être dans l'indifférence اشته عظيم بر استغناى قلب Voilà une grande indifférence J'ai de l'indifférence pour cela اول بابده تأثر قلبم يوقدر Il est dans une indifférence générale pour les choses du monde امور دنيا ايچون على الاطلاق استغناى قلبى واردر — امور دنيادن اصلا وقطعًا قيد ايتمز

INDIFFÉRENT. Qui se peut faire également bien de différentes manières *A.* مساوى *P.* يكسان *T.* هب بر || Il est indifférent lequel des deux on prenne ايكيسندن قنغيسى آلنسه مساويدر Il m'est indifférent d'aller là ou ailleurs فلان طرفه ياخود آخر بر محلّه وارمق عندمده مساويدر Tous les chemins sont indifférents طرق ومسالكك جملەسى مساويدر Le choix entre ces deux choses est indifférent بو ايكى شيلر بيننده انتخاب ماده‌سى امر مساويدر

Il signifie aussi, qui touche peu, dont on ne se soucie point || Tout cela m'est indifférent, je n'y prends aucune part بونلرك جملەسى عندمده مساوى اولوب اصلا ملتزم دكلدر Il m'est fort indifférent quel jugement vous en portiez بو بابده رأيك نه شكل ايسه عندمده مساويدر Cet homme-là lui est fort indifférent شو آدمك حالى فلانك عندنده من جميع الوجوه مساويدر Ses bonnes grâces me sont fort indifférentes حسن توجهى عندمده مساويدر

On appelle Actions indifférentes, les actions qui d'elles-mêmes ne sont ni bonnes ni mauvaises *A.* امور مهملة pl. مهملات *P.* كارى بيهوده *T.* بوش ايشلر — On dit dans le même sens, Nous ne parlions que de choses indifférentes الامور آفاقى بوش صحبتلر ايدر ايدك — صحبت ايدر ايدك

Il signifie aussi, qui n'a pas plus de penchant pour une chose que pour une autre *A.* برئ من العلاقة *P.* بيطرف *T.* هيچ بر طرف طوتمز || Il n'est plus temps de demeurer indifférent, il faut prendre un parti بيطرف طوره‌جق وقتلر دكل بهمه حال بر طرفى التزام ايتملو در Il n'y a que les indifférents qui puissent juger sainement اول بابده ياالكز بيطرف

قید محکومیتدن آزاده‌لک آرزوسنده در L'indépendance d'une nation بر ملتک خود سری واستقلالی

INDÉPENDANT. Qui est libre de toute dépendance *A.* غیر بیلو - سربست *T.* خود سر - آزاده سر *P.* مستقل - محکوم آزاده || بللو باشنده - باشلو || Il est indépendant, il a sa liberté سر ومظهر سربستیت واستقلالدر || Il est indépendant de tout le monde هیچ بر کمسنه‌نک محکومی دکلدر

Et qui ne dépend pas *A.* غیر تابع || Il commande un corps d'armée indépendant du général سر عسکره تابع اولمیان بر طابورعسکرک اداره‌سنه مأمور در De tous les animaux, ceux qui se nourrissent de chair sont les plus indépendans de l'homme جنس حیوانات ایچنده آکل لحم اولنلرک انسانه عدم تبعیتلری سائر حیواناتدن زیاده در Indépendant des événemens خادثات دهره تابع اولمیان

Et qui n'a point de liaison, de connexion *A.* غیر متعلق *P.* نا وابسته *T.* بشقه - علاقه‌سی یوق || Cette circonstance est indépendante de l'affaire dont il s'agit بو حال مبحوث عنه اولان ماده‌یه متعلق دکلدر C'est un point indépendant de la question بو دقیقه‌نک مطلبه - بو دقیقه مطلبدن بشقه در تعلقی یوقدر

INDESTRUCTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indestructible *A.* فنا *P.* عدم الاندراس - برائة من الفنا - عدم الفنا بوزلمامزلق *T.* نپذیرایی

INDESTRUCTIBLE. Qui ne peut être détruit *A.* عدیم الفنا امکان نا پذیر فنا *P.* ممتنع الاندراس - بریٔ من الفنا - *T.* بوزلمز || Germe indestructible بذر ممتنع الفنا L'essence des choses est indestructible جوهر اشیا فنا واندراسدن مبرّا در

INDÉTERMINATION. Irrésolution *A.* عدم - تذبذب الرأی *P.* التثبیت الذهن *T.* بیقراریٔ ذهن قرارسزلق || Il est encore dans l'indétermination هنوز تثبیت ذهن ایده‌مدی V. Indécision.

INDÉTERMINÉ. Indéfini. V. ce mot. || Espace indéterminé مسافهٔ غیر محدوده temps وقت غیر معین nombre عدد غیر معین

Et irrésolu *A.* متذبذب الرأی *P.* بی قرار رأی *T.* رأینده || Il ne sait s'il fera son voyage, il est encore indéterminé قرارسز سفر ایدوب ایتمیه‌جکی هنوز معلومی اولمیوب اول هنوز تثبیت ذهن ایتمش دکلدر - بابده رأینده متذبذبدر

V. aussi Indécis.

INDÉTERMINÉMENT. Sans rien spécifier *A.* لا من التعیین *P.* بلا تخصیص - بی تعیین *T.* تعیین ایتمکسزین || Il lui a promis beaucoup de choses, mais indéterminément لا عن التعیین وافر شیلر وعد ایلدی

INDÉVOT. Qui n'a point de dévotion *A.* عدیم التعبد *P.* خدا نا شناس - کم دیانت *T.* دیانتی یوق || Cet homme est indévot بو آدم عدیم التعبد در

INDÉVOTEMENT. D'une manière indévote *A.* من - بلا تعبد *P.* غیر تعبد - با کم دیانتی *T.* خدا نا شناسانه - دیانتسز || Assister à la messe indévotement مراسم تعبده رعایت ایتمکسزین نمازده طورمق اولدرق

INDÉVOTION. Défaut de dévotion *A.* عدم - عدم التعبد *P.* الدیانة - کم دیانتی *T.* خدا نا شناسی - دیانتسزلک || Son indévotion scandalise tout le monde عدم آداب تعبده رعایتی عامه‌یه موجب ریبه اولان اجوالدندر

INDEX. Table d'un livre *A.* فهرس الکتاب *P.* فهرست *T.* کتاب اوّلنده اولان فهرست کتاب

Il se dit aussi du doigt le plus proche du pouce *A.* سبابة *P.* مسبّحة - انگشت دشنام *T.* شهادت پرمغی

INDICATEUR. Celui qui fait connaître un coupable *A.* مخبر المجرم *P.* مخبر گناهکار *T.* مجرمی خبر ویریجی - مجرمی بیلدریجی || On a reçu la déposition de l'indicateur مخبر مجرم اولانک تقریری ضبط اولندی Un esclave peut être indicateur, mais il ne doit pas servir de témoin بر مملوکک اخبار مجرمه صلاحیتی وار در انجق شهادتی مقبول دکلدر - Il se dit aussi du doigt nommé Index. V. ce mot.

INDICATIF. Terme de Grammaire. Le premier mode de chaque verbe *A.* بناء الرفع

INDICATIF, adjectif. Qui indique *A.* دالّ *P.* نماینده *T.* دلالتساز - کوستریجی - دلالت ایدیجی || Ce symptôme est indicatif d'une crise, d'une grande révolution d'humeurs بو عارضه بحرانه واخلاطک عظیم انقلاب وتحوّلنه دلالت ایدر L'habile médecin observe soigneusement les signes indicatifs d'une maladie طبیب حاذق علتک مدار دلالت اولجق کافهٔ علایمه علی وجه الدقة صرف ذهن ایتمک لازمهٔ حالیدر

INDICATION. Action par laquelle on indique *A.* دلالت - اخبار *P.* نمودگی *T.* کوسترمه || Il fut arrêté prisonnier sur

l'indication d'un tel فلانك اخبارینه مبنی اسیراً توقیف اولندی Sur votre indication, je me suis adressé à un tel pour être mieux informé كركى كبى تحقيق حال ضمننده دلالتك اوزره فلان كمسنديه مراجعت ايلدم — Il signifie aussi, ce qui indique *A.* دليل pl. دلايل *P.* نمودار *T.* كوستريجى || Son embarras est une indication de sa faute تلاش واضطرابى قباحتنه دليلدر Cela donne de grandes indications d'un abcès بو حالت ورمه دلالت ايدر دلايل عظيمه‌دندر C'est une indication infaillible سهو وخطادن عارى بر دليل محققدر C'est une indication que la bile est fort irritée صفرانك غايت حدتنه دليلدر

INDICE. Signe probable de l'existence d'une chose *A.* قرينة pl. قراين — امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان || Puissant indice قرينهٔ قويّه léger قرينهٔ خفيفه faible قرينهٔ واهيه Vous dites que cela est, quel indice en avez-vous? بو مادّه بويله اولديغنى ديرسك بردرلو قرينه‌ك وارميدر J'en ai de grands indices بوكا دائر المده امارات جسيمه واردر On ne condamne pas un homme sur de simples indices يالكز قراينه مبنى بر كمسنه‌نك اوزرينه حكم اولنمز

INDICIBLE. Qu'on ne saurait exprimer *A.* فوق ما يعبّر *P.* بيرون از مرتبهٔ وصف وتعريف — نا قابل گفتار *T.* تعبيره وصف وتعريفه كلمز — كلمز سرور || Joie indicible تعريفه كلمز مرتبهٔ plaisir فوق ما يعبّر محظوظيّت عظيمه ونشاط douleur وصف وتعريفدن بيرون اندوه وملال

INDICTION. Convocation d'un concile *A.* دعوت || Depuis l'indiction du concile de Trente فلان مجلس شورانك دعوت اولنديغى وقتدنبرو

INDICULE. Petit indice *A.* قرينهٔ جزئيّة *P.* نشانهٔ كمتر *T.* كوچك نشان

INDIFFÉREMMENT. Avec indifférence, avec froideur *A.* بلا التفات — رغبة *P.* بينگاه رغبت *T.* رغبتسزلك ايله || Il fut reçu indifféremment بلا رغبة ملاقات اولندى || Il l'a toujours traité indifféremment دائما حقنه صرف نظر رغبت اولنميه‌رق معامله اولندى Tout ce qu'on dit contre lui, il le reçoit indifféremment حقنه هر نه كه سويلنسه حوالهٔ سمع التفات ايتمز

Et sans faire de différence, sans distinction *A.* على السويّة *P.* بلا استثناء — *T.* بيكسانى بر دوزه‌يه || Il lit toutes sortes de livres indifféremment et sans choix هر درلو كتابى على السويّة وبلا انتخاب مطالعه ايدر Il mange de tout indifféremment هر درلو طعامى بلا استثناء اكل ايدر

INDIFFÉRENCE. L'état d'une personne indifférente *A.* عدم التأثر القلب — استغناء القلب *P.* بيقيدئ درون *T.* قيدسزلك || Être dans l'indifférence حال استغناى قلب اوزره اولمق Voilà une grande indifférence اشته عظيم پر استغناى قلب J'ai de l'indifférence pour cela اول بابده تأثر قلبم يوقدر Il est dans une indifférence générale pour les choses du monde امور دنيا ايچون على الاطلاق استغناى قلبى واردر — امور دنيادن اصلا وقطعاً قيد ايتمز

INDIFFÉRENT. Qui se peut faire également bien de différentes manières *A.* مساوى *P.* يكسان *T.* هب بر || Il est indifférent lequel des deux on prenne ايكيسندن قنغيسى آلنسه مساويدر Il m'est indifférent d'aller là ou ailleurs فلان طرفه ياخود آخر بر محلّه وارمق عندمده مساويدر Tous les chemins sont indifférents طرق ومسالكك جملهسى مساويدر Le choix entre ces deux choses est indifférent بو ايكى شيلر بيننده انتخاب مادّهسى امر مساويدر

Il signifie aussi, qui touche peu, dont on ne se soucie point بونلرك || Tout cela m'est indifférent, je n'y prends aucune part جملهسى عندمده مساوى اولوب اصلا ملتزم دكلدر || Il m'est fort indifférent quel jugement vous en portiez بو بابده رأيك نه شكل ايسه عندمده مساويدر Cet homme-là lui est fort indifférent شو آدمك حالى فلانك عندنده من جميع الوجوه مساويدر Ses bonnes grâces me sont fort indifférentes حسن توجّهى عندمده مساويدر

On appelle Actions indifférentes, les actions qui d'elles-mêmes ne sont ni bonnes ni mauvaises *A.* امور مهملة pl. مهملات *P.* بيهوده كارى *T.* بوش ايشلر — On dit dans le même sens, Nous ne parlions que de choses indifférentes الامور آفاقى بوش صحبتلر ايدر ايدك — صحبت ايدر ايدك

Il signifie aussi, qui n'a pas plus de penchant pour une chose que pour une autre *A.* برئ من العلاقة *P.* بيطرف *T.* هيچ بر طرفه طوتمز || Il n'est plus temps de demeurer indifférent, il faut prendre un parti بيطرف طوره‌جق وقتلر دكل بهمه حال بر طرفى التزام ايتملو در Il n'y a que les indifférents qui puissent juger sainement اول بابده يالكز بيطرف

L'indépendance d'une قید محکومیتدن آزادهلک آرزوسنده در
nation بر ملتک خود سری واستقلالی

INDÉPENDANT. Qui est libre de toute dépendance A. غیر
محکوم ـ مستقل P. آزاده سر ـ خود سر T. سربست ـ بللو
ازاده ‖ Il est indépendant, il a sa liberté بللو باشنده ـ باشلو
سر ومظهر سربستیت واستقلالدر Il est indépendant de tout
le monde هیچ بر کمسنهنک محکومی دکلدر

Et qui ne dépend pas A. غیر تابع ‖ Il commande un corps
d'armée indépendant du général بر سرعسکره تابع اولمیان
طابورعسکرک ادارهسنه مأمور در De tous les animaux, ceux
qui se nourrissent de chair sont les plus indépendans de l'homme
جنس حیوانات ایچنده آکل لحم اولنلرک انسانه عدم
تبعیتلری سائر حیواناتدن زیاده در Indépendant des événe-
mens خادثات دهره تابع اولمیان

Et qui n'a point de liaison, de connexion A. غیر متعلق P.
نا وابسته T. علاقهسی یوق ـ بشقه ‖ Cette circonstance est
indépendante de l'affaire dont il s'agit بو حال مبحوث عنه
اولان مادهیه متعلق دکلدر C'est un point indépendant de la
question بو دقیقهنک مطلبه ـ بو دقیقه مطلبدن بشقه در
تعلقی یوقدر

INDESTRUCTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indestructible A.
عدم الفنا ـ برائة من الفنا ـ عدم الاندراس P. فنا
نپذیرایی T. بوزلمامزلق

INDESTRUCTIBLE. Qui ne peut être détruit A. عدیم الفنا
ـ بریٔ من الفنا ـ ممتنع الاندراس P. امکان نا پذیر فنا
T. بوزلمز ‖ Germe indestructible بذر ممتنع الفنا L'essence
des choses est indestructible جوهر اشیا فنا واندراسدن مبرا در

INDÉTERMINATION. Irrésolution A. عدم ـ تذبذب الرای
التثبیت الذهن P. بیقراری ذهن T. قرارسزلق ‖ Il est
encore dans l'indétermination هنوز تثبیت ذهن ایدهمدی
V. Indécision.

INDÉTERMINÉ. Indéfini. V. ce mot. ‖ Espace indéterminé
مسافهٔ غیر محدوده temps وقت غیر معین nombre عدد
غیر معین

Et irrésolu A. متذبذب الرای P. بی قرار رای T. راینده
قرارسز ‖ Il ne sait s'il fera son voyage, il est encore indéter-
miné سفر ایدوب ایتمیهجکی هنوز معلومی اولمیوب اول
هنوز تثبیت ذهن ایتمش دکلدر ـ بابده راینده متذبذبدر

V. aussi Indécis.

INDÉTERMINÉMENT. Sans rien spécifier A. لا من التعیین
ـ بلا تخصیص P. بی تعیین T. تعیین ایتمکسزین ‖ Il
lui a promis beaucoup de choses, mais indéterminément لا عن
التعیین وافر شیلر وعد ایلدی.

INDÉVOT. Qui n'a point de dévotion A. عدیم التعبد P.
خدا نا شناس ـ کم دیانت T. دیانتی یوق ‖ Cet homme
est indévot بر آدمدر عدیم التعبد

INDÉVOTEMENT. D'une manière indévote A. بلا تعبد ـ من
غیر تعبد P. با کم دیانتی ـ خدا نا شناسانه T. دیانتسز
‖ Assister à la messe indévotement مراسم تعبده رعایت اولهرق
ایتمکسزین نمازده طورمق

INDÉVOTION. Défaut de dévotion A. عدم التعبد ـ عدم
الدیانة P. کم دیانتی ـ خدا نا شناسی T. دیانتسزلک
‖ Son indévotion scandalise tout le monde آداب تعبده عدم
رعایتی عامهیه موجب ریبه اولان احوالدندر

INDEX. Table d'un livre A. فهرس الکتاب P. فهرست
کتاب T. کتابک اولنده اولان فهرست

Il se dit aussi du doigt le plus proche du pouce A. سبابة
ـ مسبحة P. انگشت دشنام T. شهادت پرمغی

INDICATEUR. Celui qui fait connaître un coupable A. مخبر
المجرم P. گناهکار T. مخبر ـ مجرمی خبر ویریجی
مجرمی بیلدریجی ‖ On a reçu la déposition de l'indicateur
مخبر مجرم اولانک تقریری ضبط اولندی Un esclave
peut être indicateur, mais il ne doit pas servir de témoin بر
مملوکک اخبار مجرمه صلاحیتی وار در انجق شهادتی
مقبول دکلدر ـ Il se dit aussi du doigt nommé Index. V. ce mot.

INDICATIF. Terme de Grammaire. Le premier mode de chaque
verbe A. بناء الرفع

INDICATIF, adjectif. Qui indique A. دال P. نماینده ـ
دلالتساز T. کوستریجی ـ دلالت ایدیجی ‖ Ce symptôme est
indicatif d'une crise, d'une grande révolution d'humeurs بو عارضه
بحرانه واخلاطک عظیم انقلاب وتحولنه دلالت ایدر
L'habile médecin observe soigneusement les signes indicatifs d'une
maladie طبیب حاذق علتک مدار دلالت اولهجق کافهٔ
علایمه علی وجه الدقة صرف ذهن ایتمک لازمهٔ حالیدر

INDICATION. Action par laquelle on indique A. دلالت ـ
اخبار P. نمودگی T. کوسترمه ‖ Il fut arrêté prisonnier sur

الرأی .P بی دوام رأی .T رأینده ثبات یوق || C'est un homme indécis متذبذب الرأی بر آدمدر — On dit aussi, qu'un homme est encore indécis, pour dire, qu'il ne s'est pas déterminé هنوز حال عدالده در — هنوز تردد اوزره در — هنوز بر درلو قرار ویرەمدی

INDÉCISION. État d'un homme indécis A. تذبذب الرأی — T. بیقراریٔ رأی — بیقراری P. تردد الرأی — معادلة الرأی || Son indécision est cause qu'on ne finit rien avec lui رأیده قرارسزلق تردد رأیی درکار اولدیغنه بناءً کندوسیله هیچ بر مصلحتک قطعی ممکن دکلدر

INDÉCLINABLE. Terme de Grammaire. Qui ne saurait être décliné A. مبنیّ

INDÉFECTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indéfectible A. عدم زوالسزلق .T بیزوالی .P الزوال

INDÉFECTIBLE. Qui ne peut défailler, cesser d'être A. عدیم زوالسز .T بیزوال — امکان نا پذیر تباهی .P الزوال

INDÉFINI. Dont on ne peut déterminer les bornes A. غیر محدود .P نا محدود — نا معیّن .T حدودی یوق — غیر معیّن — محدود مدّت — وقت غیر معیّن Un temps indéfini || معیّن اولمیان — مسافهٔ غیر un nombre عدد غیر معیّن un espace غیر معیّنه خط نا محدود Une ligne indéfinie محدوده

INDÉFINIMENT. D'une manière indéfinie A. لا عن التعیین — P. بلا تعیین — T. بی تعیین ایتمیەرك || تعیین Il ne lui a rien marqué de précis, mais il lui a promis indéfiniment de... علی وجه التصریح بر شیٔ بیان ایتمیوب لا عن التعیین شویله وعد ایتمشکه

INDÉFINISSABLE. Qu'on ne saurait définir A. لا یعرّف — غیر ممکن التعریف .P امکان ناپذیر تعریف .T تعریفه کلمز

INDÉLÉBILE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع الامحا — چیقمز .T نا پذیر محو .P ممتنع الانطماس — متعذّر المحو || Caractère indélébile کیفیّت متعذّر الامحا Le baptême imprime un caractère indélébile آیین تعمید برکیفیّت ممتنع المحو طبع ایتدرر

INDÉLIBÉRÉ. Qui s'est fait sans examen, sans délibération A. لا عن مطالعةٍ — لا عن رویّةٍ .P نیندیشیده .T دوشونلمامش || Les premiers mouvemens de la colère sont souvent innocens, parcequ'ils sont indélibérés اوائل ثوران غضب حالنده ظهور ایدن حملات لا عن مطالعه اولدیغنه نظراً غالب حالده بریٔ من القباحه در Acte involontaire et indélibéré بلا رویّةٍ ومن غیر اختیارٍ واقع اولمش بر فعل

INDEMNE. Dédommagé A. سالم من الضرر — بریٔ من الضرر .P بی زیان .T ضررسز || Rendre quelqu'un indemne بر کمسنەیی دوچار اولدیغی ضرر وخساردن بریٔ قلمق Sortir indemne d'une affaire بر مصلحت ایچندن سالماً من الضرر چیقمق

INDEMNISER. Payer les dommages A. تضمین الضرر .P بدل زیانرا دادن .T ضرری اودەمك || Il a agi en vertu de votre procuration, c'est à vous de l'indemniser فلان کشی سنك طرفکدن حامل اولدیغی وکالت موجبنجه عمل وحرکت ایتمش اولدیغنه نظراً ضررینی تضمین ایتمك سنك لازمهٔ حالکدر Il faut l'indemniser des pertes qu'il a souffertes دوچار اولدیغی خسار وزیان ایچون تضمینی اقتضا ایدر Vous serez condamné à l'indemniser ضررینی تضمین ایچون سنك حقکده حکم جریان ایدەجکدر

INDEMNISÉ. A. متضمّن الضرر .P بدل زیان ادا شده .T ضرری اودنمش

INDEMNITÉ. Dédommagement A. تضمین الضرر pl. تضمینات .P بدل زیان .T اودك || Il a eu tant pour son indemnité تضمین ضرر ایچون شو قدر مبلغ اخذ ایتمشدر Il demande une indemnité برکونه تضمین ضرر ادّعا ایدر

INDÉPENDAMMENT. D'une manière indépendante A. بلا تعلّقٍ — من غیر تعلّقٍ .P بناوابستگی .T علاقەسی اولمیەرق || Dieu peut agir par lui-même indépendamment des causes secondes حق تعالی حضرتلری ارادهٔ جزئیّەنك تعلّقنه حاجت اولمیەرق فاعلدر

Et sans aucun égard A. قطع النظر — صرف .P باین همه نگاه کرده .T بو جمله ایله — صرف نظر ایدەرك || Je vous servirai indépendamment de tout cela اشته بونلرك بو جمله — جملەسندن قطع نظر ایله سکا خدمت ایدەجکم Indépendamment de tout ce qui pourra arriver محتمل الظهور — الظهور اولان کافّهٔ حالاتدن صرف انظار ایدەرك ایله — ایده بیلەجك کافّهٔ حالاتدن قطع نظر ایدەرك

INDÉPENDANCE. État de celui qui est indépendant A. عدم المحکومیّة — استقلال .P آزاده سری — خود سری .T سربستلك || Il est dans l'indépendance باشلو باشلیلق — سربستیّت — Il aspire à l'indépendance حال سربستیّت واستقلالده در

Moeurs incultes اخلاق غیر مهذّبه - تربیت

INCULTURE. État de ce qui est inculte *A.* بوریّت *P.* نا پورلق *T.* شیاری

INCURABILITÉ. État de ce qui est incurable *A.* عدم الامکان علاج قبول *T.* نا پذیریٔ دوا *P.* عدم الامکان البرء - الشفا || L'incurabilité de la plaie obligera de faire l'amputation جراحتک برء وشفاسی ممکن اولمدیغندن اطنان عضوه مجبوریّت درکار در ایده‌مامزلک

INCURABLE. Qui ne peut être guéri *A.* لا یبری - لا علاج *P.* متعذر الدوا - ممتنع المداواة - داء دنف - داء عقام - اوکولمز *T.* علاج نا پذیر - امکان نا پذیر دوا - بیدرمان - || Mal incurable علت متعذر الدوا maladie علاج قبول ایتمز plaie جراحت لا یبرا علاج قبول ایده‌میه‌جک خسته‌لک Ce malade est incurable علاج قبول ایتمز بر علیل - Figur. *T.* چاره نا پذیر - اصلاح نا پذیر *P.* ممتنع الاصلاح *A.* اصلاح قبول ایتمز - علاج قبول ایتمز || Caractère incurable نا قابل اصلاح بر عیب défaut ممتنع الاصلاح اولان مزاج

INCURIE. Défaut de soin, négligence *A.* عدم الاهتمام - اهمال *P.* پرویش *T.* اهتمامسزلق - باقمامه || Il a dérangé ses affaires par son incurie اهمالی تقریبیله امورینی مختل وپریشان ایلدی

INCURIOSITÉ. Négligence d'apprendre ce qu'on ignore *A.* عدم التجسّس - عدم التتبّع - التدنیق *P.* نا جستجویی احوال *T.* اموری اراشدرمامزلق || L'incuriosité de cette nation empêche ses progrès dans les sciences et dans les arts بو ملّتک تتبّع احواله عدم اعتناسی تحصیل فنون وعلومه بطائتنی مستلزمدر

INCURSION. Course de gens de guerre dans une contrée qu'ils traversent en la dévastant *A.* غارت pl. غارات *P.* تاخت وتاراج *T.* چاپول - آقین || Grande incursion غارت عظیمه Incursions continuelles آردی آره‌سی یوق - غارات متوالیه Les incursions des barbares امم وحشیّه‌نک تاخت چاپوللر Faire des incursions چاپوللر ایتمک وتاراجی

INDE. Couleur bleue que l'on tire de l'indigo *A.* صبغ النیل *P.* رنگ نیلی *T.* چوید بویاسی

INDÉBROUILLABLE. Qui ne peut être débrouillé *A.* ممتنع الحلّ *P.* گشایش نا پذیر *T.* سوکلمز || Un point d'histoire indébrouillable علم تاریخک حلّی ممتنع بر دقیقه‌سی

INDÉCEMMENT. Contre la décence *A.* من غیر - بلا ادب ادب *P.* بیعارانه *T.* ادبسزجه || Il agit, il se comporte indécemment بیعارانه - استهتاک طور ایله عمل وحرکت ایدر حرکت ایدر

INDÉCENCE. Discours, action contraire à la décence *A.* عدم الادب *P.* بی ادبی - بی عاری - پرده دریدگی *T.* ادبسزلق || Il y a de l'indécence de parler de la sorte بو طور ایله سویلمک قاعدهٔ ادبه مغایر در

INDÉCENT. Qui est contre la décence *A.* خلاف الادب - مغایر الادب *P.* بی ادب - بیرون از ادب *T.* ادبسز || Il est indécent à un magistrat de dormir à l'audience بر قاضی‌یه کوره مجلس شریعتده اویومق ذأب ادبه مغایر بر کیفیّتدر Paroles indécentes ذأب ادبه مغایر اقوال نا سزا postures خلاف رسم ادب فعل وحرکت اوضاع بی ادبانه action بی ادب Habit indécent خلاف ادب بر کسوت tableau بر تصویر

INDÉCHIFFRABLE. Qui ne peut être déchiffré, deviné *A.* متعذّر الحلّ *P.* گشایش نا پذیر *T.* آکلاشلمز - سوکلمز || Un chiffre bien fait et à double clef est indéchiffrable صنعت ایله ترتیب اولنمش چتال مفتاحلو حروف معهوده حلّ اولندمز استکشاف بطانهٔ - Figur. || Cet homme est indéchiffrable ایچ یوزی آکلاشلمز بر آدمدر - احوالی نا ممکن بر آدمدر Et qui ne peut être lu *A.* لا یقری - ممتنع القرائة *P.* نخواندنی *T.* اوقونمز || Cette lettre est indéchiffrable بو مکتوب ممتنع القرائة در

Il signifie aussi, obscur, qu'on ne peut expliquer *A.* غامض - نا قابل کشف *P.* ممتنع لکشف - ممتنع الحلّ - گشادنی *T.* شرحی ممکن دکل - بیلنمز || Il y a dans cet auteur des passages indéchiffrables à tous les commentateurs بو تألیفک ایچنده جمیع مفسّرینک کشف ایده‌میه‌جکلری بو تألیفده گروه مفسّرینک شرحندن - نیچه فقره‌لر وار عاجز اولدقلری بعض فقرات غامضه وار در

INDÉCIS. Qui n'est pas décidé *A.* غیر مقرّر - غیر محکوم *P.* نا قرارگیر *T.* قرار ویرلمامش - حکم اولنمامش - کسلمامش || Un point qui est demeuré indécis غیر محکوم قالمش بر قضیّه Question indécise مسئلهٔ نا محکوم - محکوم علیه اولمیان مسئله قرارگیر اولمامش مسئله -

Il se dit aussi des personnes, et signifie, irrésolu *A.* متذبذب

صعب الاعتقاد ـ *P.* دشوار گرو *T.* كوچ اينانور ‖ Vous êtes bien incrédule خيلى مرتبد عسير الاعتقاد بر آدمسكُ C'est un esprit incrédule بالطبع عسير الاعتقاد بر آدمدر

Et celui qui ne croit point à la religion révélée *A.* عديم ايمانى *T.* كم اعتقاد ـ بد ايمان *P.* عديم الاعتقاد ـ الايمان عديم الايمان بر آدمدر C'est un incrédule ‖ يوق Convaincre les incrédules بد ايمان اولنلرى الزام ايتمك

INCRÉDULITÉ. Répugnance à croire ce qui est pourtant croyable *A.* عدم الاعتقاد *P.* نا باورى *T.* اينانمامزلق ‖ Incrédulité opiniâtre مصرّانه ـ بالاصرار والعناد عدم اعتماد عدم اعتماد

Et manque de Foi *A.* عدم الايمان *P.* بى ايمانى *T.* ايمانسزلق

INCRÉÉ. Qui n'a point été créé *A.* غير مخلوق *P.* نيافريده *T.* يرادلمامش ‖ Dieu seul est un être increé جناب ربّ العالميندن غيرى موجود غير مخلوق يوقدر ـ On appelle le Fils de Dieu, La sagesse incréée ابن الله حكمت غير مخلوقه صفتيله موصوفدر

INCROYABLE. Qui ne peut être cru *A.* ممتنع الاعتماد ـ بعيد عن الاعتماد *P.* نا گرويدنى ـ نا شايستهٔ باورى *T.* اينانلمز ‖ Cet auteur conte des choses incroyables بو مؤلف شايستهٔ اعتماد اولميه‌جق شيلر نقل وحكايت ايدر Une nouvelle incroyable شايان اعتماد اولميه‌جق خبر ـ On dit aussi, Il est incroyable combien cet homme-là fait de choses بو آدمك ايتديكى ايشلر اعتماد اوله‌جق مرتبه‌دن دورا احاطهٔ عقلدن خارج بر معنا در ـ دور در

Il signifie aussi, excessif, extraordinaire *A.* خارج من دائرة التصوّر *P.* عقل از كنجايش دور *T.* عقله صيغمز ‖ Des douleurs incroyables دائرهٔ تصوّردن خارج وجعلر Une joie incroyable كنجايش عقلدن دورا دوز نشاط وسرور une peine عقله صيغه‌ميه‌جق تعب وزحمت

INCRUSTATION. Application de quelque pièce de marbre, de jaspe, etc. sur une surface pour l'orner *A.* تلمّى بنفايس الاحجار *P.* نفيس طاشلر *T.* پوشش با سنگهاى گرانبها ‖ L'incrustation d'une telle église فلان كليسايى ايله قاپلمه Une belle incrustation نفيس طاشلر ايله قاپلمه ايله لطيف ودلگشا بر قاپلمه

Il se dit aussi des ouvrages où l'on voit des ornemens d'or, d'argent, enchâssés dans une autre matière *A.* مزوّق pl. مزوّقات *P.* سپوخته *T.* قاقمه

INCRUSTER. Couvrir, revêtir de marbre, de jaspe, etc. *A.* استغراق بنفايس الاحجار ـ تلمّى بنفايس الاحجار *P.* بسنگهاى گرانبها پوشانيدن *T.* نفيس طاشلر ايله قاپلامق

Et enchâsser une matière dans une autre, pour en faire des ornemens *A.* تزويق *P.* سپوختن *T.* قاقمق

Incrusté. *A.* ملمّى بنفايس الاحجار *P.* با سنگهاى گرانبها پوشيده *T.* نفيس طاشلر ايله قاپلانمش *A.* مزوّق *P.* سپوخته *T.* قاقلمش ‖ Une boîte d'écaille incrustée d'or آلتون قاقمه‌لو بغه قوطى

INCUBATION. Action des volatiles qui couvent des oeufs *A.* حضون *P.* نشستْ برمرغانه *T.* يمورطه بصمه ‖ La chaleur de certains fours peut suppléer à l'incubation بعض فرونلركْ حرارتى بدل حضون اوله بيلور

INCUBE. T. de Méd. Cauchemar. V. ce mot.

INCULPATION. Attribution d'une faute à quelqu'un *A.* اسناد التهمة ـ اسناد pl. اسنادات *P.* گناه اندازى *T.* سوچ آتمه

INCULPER. Accuser quelqu'un d'une faute *A.* اتهام ـ عزو تحميل التهمة ـ توريك الجرم ـ اسناد الجنحة ـ التهمة *P.* گناه انداختن *T.* صوچ آتمق ‖ Dans cette affaire, j'ai été inculpé mal à propos بو خصوصده نا حق يره بكا عزو تهمت اولندى

Inculpé. *A.* متهوم *P.* تهمت زده ـ اتهام كرده *T.* اوزرينه اتهام اولنمش ـ صوچ آتلمش

INCULQUER. Imprimer une chose dans l'esprit de quelqu'un à force de la répéter *A.* تمكين فى الذهن ـ طبع فى الذهن *P.* در لوح خاطر طبع كردانيدن *T.* عقله صيغدرمق ـ عقله ‖ Il lui faut inculquer cette maxime بو اصولى عقله برلشدرمك لازمدر ـ ذهننه تمكين ايتمك اقتضا ايدر

Inculqué. *A.* منطبع فى الذهن *P.* طبعكردهٔ لوح خاطر *T.* عقله برلشدرلمش ـ عقله صيغدرلمش

INCULTE. Qui n'est point cultivé *A.* بور ـ بائر ـ ارض بائرة *P.* نا كاشته ـ شيار نكرده *T.* پور ـ سورلمامش ـ غير محروث ‖ Jardin inculte حديقهٔ غير محروثه Terres incultes اراضئ بائره ـ غير محروثه پور يرلر ـ اراضئ

Figur. ‖ Un esprit inculte *A.* عقل غير مهذب *P.* عقل بى تربيت *T.* تربيه‌سز عقل Naturel inculte طبع بى

فسخ dont on fait entrer les soldats dans un autre régiment
-اولنمش فلان آلايك عسكرينى فلان آلايه الحاق ايتدرمك
فلان آلايك ايچنه قاتمق

INCORPOREL. Qui n'a point de corps *A.* مجرّد من الجسم
- منزّه عن الجسم *P.* بى تن *T* جسمسز || Dieu est incor-
porel حضرت - بارى تعالى حضرتلرى مجرّد من الجسمدر
Les substances incorporelles حق جلّ وعلا جسمدن منزّهدر
مجرّد من الجسم اولان ارواح

INCORPORER. Unir un corps à un autre *A.* ضمّ الجسم
- الى الجسم - تحويل الى جسم الواحد *P.* يكجسم
كردن *T.* بر جسمم ايتمك || Ces drogues sont bien incor-
porées ensemble بو اجزا برى برلريله كركى كبى جسم
واحده تحويل اولنمشدر La cire et les gommes s'incorporent
facilement ensemble شمع عسل واقسام صموغ بالسهوله
جسم واحده تحويل اولنور

Il se dit aussi d'un corps politique, ou ecclésiastique qu'on
joint à un autre *A.* ضمّ - الحاق *P.* در گرفتن - در نهادن
بعض *T.* ايچنه قاتمق || Incorporer des terres au domaine
اراضى‌يى ملكه الحاق ايتدرمك Les soldats de cette
compagnie furent incorporés dans celle-là بو بلوكك نفراتى
فلان بلوكه ضمّ والحاق ايتدرلمشدر

Incorporé. *A.* متحوّل الى جسم الواحد *P.* يكجسم گشته
اندر گرفته *P.* منضمّ - ملحق *A.* بر جسم اولمش *T.*
ايچنه قاتلمش

INCORRECT. Qui n'est pas correct *A.* غير صحيح - سقيم *P.*
نا درست *T.* طوغرى اولميان || Style incorrect عبارهٔ غير
صحيح dessin رسم غير صحيح

INCORRECTION. Défaut de correction *A.* عدم - سقامت
الصحّة *P.* نا درستى *T.* طوغريسزلق || Il y a bien des in-
corrections dans le dessin de ce tableau بو تصويرك رسمنده
وافر سقامتلر وار در Incorrection de style عباره‌نك سقامتى

INCORRIGIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorrigible *A.* عدم
الامكان الاصلاح - عدم القابليّة الاصلاح *P.* امكان نا پذيرىٔ
اصلاح - فرهنگى - نا پذيرايىٔ *T.* اصلاح قبول ايتمامزلك
|| Son incorrigibilité ne se conçoit pas عدم فلانك اصلاحه
قابليتى دائرهٔ فهمدن خارج بر معنا در

INCORRIGIBLE. Qui ne se peut corriger *A.* ممتنع الاصلاح
P. امكان نا پذير اصلاح - نا قابل اصلاح *T.* اصلاح قبول
ايتمز - اصلاحه كلمز || Un esprit incorrigible نا قابل اصلاح
بر مزاج un enfant نا قابل اصلاح بر طفل || Il est incorrigible
là-dessus بو بابده بر وجهله اصلاح قبول ايتمز || Il a des dé-
fauts qui sont absolument incorrigibles مطلقاً اصلاح قبول
ايده‌ميه‌جك عيوب وقبايحى وار در

INCORRUPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorruptible *A.*
نزاهة عن - عدم القابليّة الفساد - عدم الامكان الفساد
- امكان نا پذيرىٔ فساد *P.* برائت من الانفساد - الفساد
|| L'in- *T.* چوريمامزلك - بوزلمامزلق نا پذيرايىٔ تباهى
corruptibilité est une des qualités des corps glorieux برائت
من الفساد صفتى ابدان سعادتمندانه مخصوص صفاتندندر

Il signifie figur., l'intégrité par laquelle un homme est inca-
pable de se laisser corrompre *A.* نزاهة عن - عفّة الطبع
امكان نا پذيرىٔ افساد *P.* عدم القابليّة الافساد - الاطماع
- پرهيزكارى *T.* افساد قبول ايتمامزلك || L'incorruptibilité
de ce juge افساده - فلان قاضينك اطماعدن نزاهتى
عدم قابليتى

INCORRUPTIBLE. Qui n'est pas sujet à corruption *A.* منزّه
- امكان نا پذير تباهى *P.* برئ من الفساد - عن الفساد
|| Il فساد قبول ايتمز - چوريمز - بوزلمز *T.* نا قابل فساد
n'y a que les substances spirituelles qui soient incorruptibles
فقط روحانيون فساددن منزّهدر

Figur. Qui est incapable de se laisser corrompre pour agir
contre son devoir *A.* برئ - ممتنع الاطماع - عفيف الطبع
- نا قابل اطماع - امكان نا پذير افساد *P.* من الافساد
ممتنع *T.* پرهيزكار || افساد قبول ايتمز Un juge incorruptible
واهمهٔ اطماعدن عارى بر قاضئ عادل - الاطماع بر قاضى
Un magistrat d'une vertu, d'une probité incorruptible صلاح
حالى وعفتى افساد قبول ايتمز مستقيم الاطوار بر ضابط

INCORRUPTION. État des choses qui ne se corrompent point
A. عدم الفساد *P.* فساد نا پذيرى *T.* چوريمامزلك

INCRASSANT. Terme de Médecine. Qui épaissit le sang, les
humeurs *A.* مثخن *P.* سخت ساز *T.* قويولديجى

INCRÉDIBILITÉ. Ce qui fait qu'on ne peut croire une chose *A.* عدم
الصلاحيّة الى الاعتماد *P.* نا شايستگىٔ باورى *T.*
|| L'incrédibilité de ce fait بو ماده‌نك اعتماده ايناننيله‌مامزلق
عدم صلاحيتى

INCRÉDULE. Qui ne croit que difficilement *A.* عسير الاعتماد

Inconstant dans ses résolutions, esprit عقل بی ثبات بر آدم en ses desseins رأی وارادەسنده دوامسز بر آدم en amour عشقنده بی ثبات - عشق ومحبّت بابنده متلوّن المزاج Voilà un temps inconstant اشته دوامی یوق بر هوا L'automne est une saison inconstante فصل خریف بی دوام وقرار در Toutes les choses d'ici-bas sont très-inconstantes امور دنیانک بیقرار ونا پایدار در - جملەسی بی ثبات وبی دوامدر

INCONSTITUTIONNEL. Qui est contraire à la constitution *A.* خلاف النظام الموضوع - مغایر النظام *P.* بیرون از نظام *T.* نظامدن خارج || Cette entreprise est inconstitutionnelle تصدّی اولنان مصلحت نظامه مخالف اموردندر

INCONTESTABLE. Qui ne peut être contesté *A.* ممتنع الاعتراض - بریٔ من الاعتراض - ممتنع الجرح والاعتراض *P.* ستیز نا - نا قابل اعتراض - پذیر *T.* سوز یوق - اعتراض قبول ایتمز || Cette vérité est incontestable بو کلام حق بریٔ من الاعتراضدر Fait incontestable اعتراض قبول ایتمز بر مادّه preuve برهان قوی - ممتنع الاعتراض برهان اولمیان اعتراض محلّ Son droit est d'une évidence incontestable حقّی اعتراضدن بریٔ وضوح وصراحت ایله ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTABLEMENT. D'une manière incontestable *A.* بلا اعتراض - بریٔاً من الاعتراض *P.* بی ستیز *T.* سوز اولمیەرق || Cette proposition est incontestablement vraie بو مسئله اعتراضدن بریٔ اولەرق ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTÉ. Qui n'est point contesté *A.* بریٔ من المعارضة *P.* بی ستیز *T.* نزاعسز - معارضەسز

INCONTINENCE. Vice opposé à la continence, à la chasteté *A.* عدم الاستمساک النفس - عدم التحرّم - خلاعة الاخلاق *P.* نا خویشتنداری - نا پرهیزی *T.* کندویی قوریمامه || Son incontinence fut cause de sa perte خلاعت اخلاق ایله تعیّشی تلفنه بادی اولمشدر Il a ruiné sa santé par son incontinence استمساک نفسه عدم دقّتی مزاجنک خرابیّت حالنه باعث اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de l'urine qu'on ne peut retenir *A.* عدم الامساک البول

INCONTINENT. Qui a le vice de l'incontinence *A.* غیر متحرّم - متخلّع - غیر ممسک النفس *P.* نا پرهیزکار - نا خویشتندار *T.* کندویی قوریمز || C'est un homme incontinent امساک ایتمز بر ادمدر

INCONTINENT, adverbe. Aussitôt *A.* علی الفور - فی الحال *P.* در آن ساعت - هماندم *T.* اول ساعت || Dès qu'il eut appris cela, il partit incontinent بوکا دائر خبر آلدقده فی الحال عزیمت ایلدی Je m'en vais incontinent vous parler سنک ایله سویلشمک ایچون در آن ساعت واررم

INCONVÉNIENT. Ce qui survient de fâcheux dans une affaire *A.* محذور pl. محاذیر - مانع pl. موانع *P.* نا سازکاری *T.* بأس || Il s'est engagé dans une affaire dont il est résulté pour lui de grands inconvéniens حقّنه محاذیر جسیمەیی مستلزم اولمش بر مصلحتی التزام ایلدی Il n'y a nul inconvénient à faire ce que vous dites دیدیککز شیئی اجرا ایلمکده بر دیدیککی اجرا ایتمکده بأس یوقدر - درلو محذور یوقدر En voulant éviter un inconvénient, il est tombé dans un autre بر محذوردن فرار ایدەیم دیر ایکن آخر محذوره دوچار اولدی J'y vois de grands inconvéniens بو بابده محاذیر جسیمه اولدیغنی کوریبورم Je ne vois pas d'inconvénient à faire telle chose بونی ایتمکده بر درلو محذور بولمم Il n'y a pas d'inconvénient à cela بو بابده بر درلو مانع یوقدر Remédier aux inconvéniens ظهور ایدن محذوراتک چارەسنه باقمق

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, entraînent des suites fâcheuses *A.* مضرّت *P.* گزند *T.* ضرر || La Grèce préférait les inconvéniens de la liberté à ceux de la sujétion légitime اهل یونان قدیم حال خود سری واستبدادک مضرّتلرینی تبعیّت مشروعەدن مترتّب اولان مضرّتلردن اولی وارجح عدّ ایدرلر ایدی

INCORPORALITÉ. Qualité des êtres incorporels *A.* تجرّد من الجسم *P.* از تن آزادگی *T.* کودەسزلک - جسمسزلک

INCORPORATION. Union de plusieurs choses en un seul corps *A.* اتّحاد الجسم - کسب الوحدة الجسم *P.* یکجسمی - یکپارگی *T.* بر جسم اولمقلق || Il faut pétrir ces drogues jusqu'à une parfaite incorporation بو اجزا تماماً وکاملاً جسم واحد اولنجیه قدر تعجین اولنملو در

Il se dit aussi d'un terre réunie à une autre *A.* التحاق - انضمام *P.* اندر کرفتگی *T.* ایچنه قاتلمه || L'incorporation d'une terre au domaine فلان ارضک داخل ملکه انضمام ملک ایچنه قاتلمسی - والتحاقی

Il se dit aussi d'un régiment dont on supprime le nom, et

نا معلوم L'usage de la boussole était inconnu aux anciens پوصله‌نک
استعمالی عند المتقدّمین مجهول ونا معلوم ایدی Agir
par des moyens inconnus اعمال اسباب ووسائل نا معلومه
ایتمک Marcher par des routes inconnues طرق ومسالک
نا معلومه‌یه سالک اولمق

Il signifie aussi, obscur, qui n'a point de réputation, dont on
ignore l'état et l'origine *A.* مجهول الاصل *P.* نا معلوم *T.* اصلی
مجهول الاصل بر Elle s'est entêtée d'un inconnu || بلورسز
کمسنه‌یه عقلی صارمشدر

INCONSÉQUENCE. Défaut de conséquence *A.* عدم الملازمة ـ
T. نا هنجاری ـ نا پیوستگی ـ نا پیوندی *P.* عدم الرابطة
رابطه‌سزلق || Il y a de l'inconséquence dans son discours,
dans ses procédés کلامنده وافعال وحرکاتنده ملازمه یوقدر ـ
کلامی وفعل وکرداری قاعدهٔ ملازمه‌دن عاریدر Sa
conduite est pleine d'inconséquences سلوک وحرکتی رابطه‌سزلقدن
عبارتدر

INCONSÉQUENT. Qui agit, qui parle sans se conformer à ses
propres principes *A.* عدیم الرابطة ـ معدوم الملازمة *P.* نا
هنجار *T.* رابطه‌سز ـ قاعدهٔ ملازمه‌یه رعایت ایتمز || Il est
aussi inconséquent dans sa conduite que dans ses propos سلوک
وحرکتنده قاعدهٔ ملازمه‌یه رعایت ایتمدیکی کبی نطق
وکلامنده دخی رابطه یوقدر ـ Il se dit aussi des choses ||
Raisonnement inconséquent قانون ملازمه‌یه مغایر بر رأی Con-
duite inconséquente قانون ملازمه‌یه مغایر طور وحرکت ـ
رابطه‌سز حرکت

INCONSIDÉRATION. Légère imprudence dans le discours, ou
dans la conduite *A.* عدم الملاحظة ـ عدم الرویّة نقصان ـ
T. بی رویّتی ـ کم اندیشی *P.* نقصان التفکّر ـ التأمّل
دقّتسزلق ـ ملاحظه‌سزلق || Faire quelque chose par inconsi-
dération ایشلمک عدم رویّته مبنی بر ایش Il y a bien de
l'inconsidération en cela بو بابده خیلیجه ملاحظه‌سزلق واردر
Il n'y a point de malice dans son fait, il n'y a qu'un peu d'in-
considération کار وعملنده بر درلو خباثت اولمیوب جزئیجه
دقّتسزلق واردر Il parle avec inconsidération بلا تأمّل
تکلّم ایدر

INCONSIDÉRÉ. Qui fait les choses sans attention *A.* عدیم
T. کم اندیش ـ بی رویّت *P.* عدیم التأمّل ـ الرویّة
ملاحظه‌سز ـ دقّتسز ـ Il se dit aussi des choses *A.* عاری من
ـ ملاحظه اولنمامش *T.* بی رویّت ـ نیندیشیده *P.* الرویّة
رویّتدن ـ فعل بی رویّت Action inconsidérée || ملاحظه‌سز
conduite حرکت بی رویّت عاری بر کار Discours inconsi-
dérés ملاحظه‌سز صحبتلر ـ کلمات بی رویّت

INCONSIDÉRÉMENT. D'une manière inconsidérée *A.* من غیر
ملاحظه ایتمیه‌رک *T.* بی اندیشانه *P.* بلا تأمّل ـ رویّة ||
Il agit toujours inconsidérément هر حالده بلا تأمّل عمل
وحرکت ایدر

INCONSOLABLE. Qui ne se peut consoler *A.* لا یتسلّی ـ لا
تسلّی *T.* نا قابل تسلیت ـ غمگساری نا پذیر *P.* یتعزّی
فلانک Il est inconsolable de cette mort || قبول ایتمز
تسلّی قبول وفاتیچون نا قابل تسلیتدر Douleur inconsolable
ایده‌میه‌جک اندوه وکدر

INCONSOLABLEMENT. De manière à ne pouvoir être consolé
A. من غیر تسلّی ـ خارجاً من حدّ التسلّی *P.* بیرون از
تسلّی قبول ایده‌میه‌جک مرتبه‌ده *T.* مرتبهٔ تسلّی

INCONSTAMMENT. Avec inconstance *A.* من غیر ثباتٍ
من غیر دوامٍ ـ *P.* نا پایدارانه *T.* دوامسزلق ایله || Il s'est
conduit fort inconstamment dans cette affaire-là بو خصوصده
بغایت عدم دوام وثبات ایله حرکت ایلدی

INCONSTANCE. Facilité à changer d'opinion, de sentiment, de
passion, de conduite *A.* تلوّن الطبع ـ عدم الثباة ـ عدم
الدوام *P.* نا پایداری *T.* دوامسزلق || Il n'y a rien de plus
indigne d'un homme sage que l'inconstance عاقل آدمه کوره
تلوّن طبع قدر بادئ عار اوله‌جق شئ یوقدر Son incon-
stance lui a fait perdre ses amis تلوّن طبعی جمیع دوستلرندن
مهجوریّتنه سبب اولمشدر Cette femme n'a plus voulu se fier
à lui après son inconstance فلانک دوامسزلغی ظهورندنبرو
بو خاتون کندوسندن سلب امنیّت ایتمشدر ـ Il se dit
aussi des choses || L'inconstance du temps, des saisons هوانک
وفصول اربعه‌نک عدم ثبات ودوامی des vents, de la mer
ریاحک ودریانک عدم ثباتی de la fortune بخت نا
سازکارک عدم دوامی des choses humaines احوال بشریّه‌نک
عدم ثبات ودوامی

INCONSTANT. Qui est sujet à changer. Il se dit des person-
nes et des choses *A.* عدیم الدوام ـ عدیم الثباة ـ متلوّن
P. بی دوام ـ بیقرار ـ نا پایدار ـ بی ثبات *T.* دوامسز ||
Homme inconstant تلوّن طبع ایله مجبول ـ متلوّن المزاج آدم

حاکمک حکومت وقضایه عدم استحقاقنی tiens l'incompétence
دعوا ایده‌رم

INCOMPÉTENT. Terme de Jurisp. Qui n'est pas compétent *A.*
قضا وحکومته *T.* نا سزاوار قضا *P.* غیر مستحق علی القضا
دعوانک رؤیتنه غیر مستحق Juge incompétent || استحقاقسز
حاکمک اول Appel comme de juge incompétent اولان قاضی
مقوله دعوایی رؤیته عدم استحقاقنه مبنی دعوانک محل
آخره قالدرلمسی

INCOMPLET. Qui n'est pas complet *A.* ناقص - غیر کامل *P.*
مجموعهٔ ناقصه Un recueil incomplet || اکسک *T.* نا تمام
اجرامه دائر Nous n'avons que des idées incomplètes des corps
وقوفمز ناقص ونا تمامدر

INCOMPLEXE. Qui n'est pas composé *A.* غیر مرکب *P.* ساده
ساده *T.*

INCOMPRÉHENSIBILITÉ. État de ce qui est incompréhensible
نا *P.* عدم الامکان الادراک - عجز عن الادراک *A.*
شناسایی *T.* آکلاشلاماسزلق || L'incompréhensibilité de Dieu
ذات عظمت صفات ربانیه‌نک ادراکی بابنده عجز وقصور
اسرار خفیهٔ دینیه‌نک ادراکنده عجز وقصور des mystères

INCOMPRÉHENSIBLE. Qui ne peut être compris *A.* لا یدرک
بیرون - نا در یافت - نا شناختنی *P.* ممتنع الادراک -
Dieu || عقل ایرشمز - عقل ایرمز - آکلاشلمز *T.* از احاطهٔ عقل
کیفیت ذات جناب ربّ متعال ممتنع est incompréhensible
ذات حضرت ذو الجلالک کیفیتی احاطهٔ عقل - الادراکدر
ذات جلالت صفات صمدانیه‌نک کیفیتنه - بشردن بیروندر
بمشیّة الله Les voies de Dieu sont incompréhensibles عقل ایرمز
تعالی ظهور ایدن اسبابک کیفیتی بیرون از دائرهٔ عقل
اسبابک کیفیتنه عقل - احاطهٔ عقلدن خارجدر - بر معنا در
ایرشمز - On dit aussi, qu'un homme est incompréhensible
حالنه عقل ایرشه‌جک - آکلاشله‌جق آدم دکلدر

INCOMPRESSIBLE. Qui ne peut être comprimé *A.* ممتنع
التضییق *P.* تضییق نا پذیر *T.* صیقشدریله‌مز || L'eau est
incompressible صو قابل تضییق دکلدر

INCONCEVABLE. Qui n'est pas concevable *A.* لا یفهم - فوق
بیرون از دائرهٔ عقل - نا فهمیدنی *P.* لا یتصوّر - ما یتصوّر
عقله صیغمز - آکلاشلمز *T.* کنجایش نا پذیر فهم وادراک -
دیدیککز کلام عقله Vous me dites là une chose inconcevable ||
دائرهٔ فهم Une patience inconcevable صیغه‌جق معنا دکلدر
وادراکدن خارج صبر وتأنّی Il est inconcevable combien on
فلانه سویلنان شتومک کیفیتی دائرهٔ فهم lui dit d'injures
وتصوّردن بیرون بر معنادر

INCONCILIABLE. Il se dit des choses que l'on ne peut con-
cilier *A.* ممتنع التوفیق - ممتنع التوافق *P.* توافق نا پذیر
اشته بونلر بری Voilà des faits inconciliables || او یوشمز *T.*
بریله توافق قبول ایده‌جک شیلر دکلدر

Il se dit aussi des personnes *A.* ممتنع الموالفة - ممتنع
آشتی نا *P.* ممتنع الالتئام - ممتنع الاصلاح - الائتلاف
بو Ces deux personnes sont inconciliables || بارشلمز *T.* پذیر
بو ایکی کشی - ایکی کیشینک بینلری ممتنع الائتلافدر
بری برلریله قابل التئام واصلاح دکلدر

INCONDUITE. Défaut de conduite *A.* سوء الحرکة - حرکت
فنا حرکت *T.* روش نا هموار - رفتار نا هنجار *P.* غیر مرضیّة
|| S'il est dans une situation fâcheuse, c'est par son inconduite
سوء حالی کندو حرکت نا هموارندن نشأت ایتمش برکیفیتدر

INCONGRU. Il se dit d'un discours qui pèche contre les règ-
les de la syntaxe *A.* ذو اللحن والسقامة - لاحن *P.* نا درست
لحندن Une façon de parler fort incongrue || طوغری اولمیان *T.*
عبارت بر کونه سویلیش

Il se dit aussi de ce qui n'est pas convenable ni aux per-
sonnes, ni aux circonstances *A.* غیر صواب *P.* نا صواب -
جواب نا صواب Réponse, question incongrue || یولسز *T.* نا سزا
وسؤال نا سزا

INCONGRUITÉ. Faute contre la syntaxe *A.* لحن - سقامت
P. نا درستی *T.* طوغریسزلق || Tout ce qu'il écrit est plein
d'incongruités هر نه که تحریر ایتسه لحن وسقامتدن عبارتدر
یولسزلق *T.* نا سزایی - نا صوابی *P.* عدم الصواب *A* Figur. -
افعال نا صوابدن عبارت Conduite pleine d'incongruités ||
سلوک وحرکت Il n'y a point de jour qu'il ne fasse quelque
incongruité بر کون کچمز که بر درلو حرکت نا صواب
ایتمیه

INCONGRUMENT. D'une manière incongrue *A.* باللحن -
باللحن والخطا *P.* نا درستانه *T.* طوغری اولمیه‌رق || Par-
ler incongrument باللحن والخطا تکلّم ایتمک

INCONNU. Qui n'est point connu *A.* مجهول - غیر معلوم *P.*
نا دانسته - نا معلوم *T.* بللو دکل - بلورسز - بیلنمز || Homme
inconnu نا معلوم آدم - auteur بر مولف مجهول الاسم - اسمی

sance de Dieu est incommunicable حول وقوّت جناب قادر شركت مطلق شركتدن منزّهدر C'est un bien incommunicable قبول ایتمز بر ملكدر Des honneurs, des droits incommunicables بریٔ من التشریك اولان اسباب عزّ وشرف وبریٔ من الشركة اولان حقوق

INCOMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est incommutable *A.* امتناع المعزولیّة عن التملّك *P.* امكان نا پذیریٔ جدایی *T.* تصرّفدن چیقدمامزلق ازملكداری ‖ Il prouve l'incommutabilité de sa possession par une possession centenaire تملّكدن انعزالی ممكن اولمدیغنی یوز سنه‌لك تصرّفیله اثبات ایدر

INCOMMUTABLE. Il se dit d'un propriétaire qui ne peut être évincé de sa propriété *A.* مأمون الاعتزال عن التصرّف *P.* جدایی نا پذیر از ملكداری *T.* تصرّفدن چیقارلمز ‖ Propriétaire incommutable تصرّفدن مأمون عن الاعتزال اولان نا قابل اعتزال اولان صاحب ملك ـ بر صاحب ملك

INCOMPARABLE. À qui ou à quoi rien ne peut être comparé *A.* لا نظیر ـ عدیم النظیر ـ عدیم القیاس ـ لا عدیل ـ عدیم ـ بی‌همتا ـ منقطع القرین ـ ممتنع التمثیل ـ التمثیل *P.* بی همتا *T.* بی عدیل ـ بی مانند ـ همال اورنكی ـ مثلی یوق ـ قیاسه كلمز ـ یوق ‖ C'est un homme d'une valeur incomparable شجاعت خصوصنده منقطع ـ شجاعتی لا نظیر بر آدمدر d'une شجاعتی قیاسه كلمز بر بهادر در ـ القرین بر آدمدر sagesse, d'une piété incomparable عقل یوق مثل ونظیری ودرایت وتعبّد ودیانت ایله موصوف بر ذات C'est une femme d'une beauté incomparable عدیم المثاله حسن وجمال مالكه بر خاتوندر Un orateur incomparable بر واعظ لا نظیر بیعدیل ـ

INCOMPARABLEMENT. Sans comparaison *A.* بلا قیاس ـ خارجاً من القیاس *P.* بیرون از قیاس *T.* قیاسه كلمیه‌جك ‖ Elle est incomparablement plus belle que sa soeur همشیره‌سندن بلا قیاس احسندر Cela est incomparablement plus grand صورت ایله فلان شیٔ فلاندن بلا قیاس اكبر در ‖ Il se porte incomparablement mieux مزاجی مقدّمكی حالنه نسبت ایله بلا قیاس اصلحدر

INCOMPATIBILITÉ. Ce qui fait que deux choses ne peuvent s'accorder ensemble *A.* عدم القابلیّة الامتزاج ـ عدم الامتزاج *P.* آمیزش نا پذیر *T.* برلشدمامزلك ـ اریوشدمامزلق ‖ Il y a entre eux une grande incompatibilité d'humeurs بری برلرینك طبیعتنده كلّی عدم امتزاج وار در Il se dit aussi de l'impossibilité qu'il y a, selon les lois, que deux charges soient possédées par une même personne *A.* عدم مانعیّت عن ـ عدم الامكان الاجتماع ـ القابلیّة الاجتماع الجمع *P.* با هم نیامدن *T.* بر یره كلمامزلك ‖ Il n'y a point d'incompatibilité entre ces deux emplois بو ایكی منصبده مانعیّت جمع یوقدر Il faut que vous obtiez laquelle de ces deux charges vous voulez garder, car il y a de l'incompatibilité بو ایكی منصبك ذات واحدده اجتماعی ممكن اولمامغله قنغیسنك ضبطنی مراد ایدر ایسه‌ك اختیار ایتملوسك ـ On dit aussi, qu'il y a incompatibilité que le père et le fils, ou les deux frères soient juges dans une même compagnie والد وولد ویاخود ایكی قرنداشك مأموریّت قضا وحكومته اجتماعلرنده امتناع شرعی وار در

INCOMPATIBLE. Qui ne peut s'accorder ensemble *A.* ممتنع الامتزاج *P.* آمیزش نا پذیر *T.* نا قابل امتزاج ـ اویمز ـ ‖ Ces deux caractères sont incompatibles بو ایكی برلشمز طبیعت ممتنع الامتزاجدر C'est une humeur incompatible نا قابل ممتنع الامتزاج بر مزاجدر Un homme incompatible امتزاج بر آدم L'amour de Dieu et l'amour des richesses sont incompatibles عشق الهی ایله محبّت مال ومنال ممتنع الاجتماع اولان مواددندر

Il se dit aussi de deux charges qui ne peuvent être possédées par la même personne *A.* مانع الجمع ـ ممتنع الاجتماع *P.* با هم نیامدنی *T.* بر یره كلمز ‖ Deux charges incompatibles شخص واحدده ممتنع الاجتماع اولان ایكی منصب ـ Il se dit aussi en physique, de ce qui ne peut subsister avec un autre sans se détruire *A.* ممتنع الوجود ـ ممتنع الاجتماع مجتمعاً ‖ Le froid et le chaud sont incompatibles dans le même sujet حرّ وبردك شیٔ واحدده اجتماعی ممتنعدر ـ مجتمعاً وجودی نا ممكندر

INCOMPÉTEMMENT. Sans compétence *A.* بلا استحقاق علی القضا ‖ Cela a été mal et incompétemment jugé بو مادّه فاسداً وبلا استحقاق قضا حكم اولندی

INCOMPÉTENCE. Manque de compétence *A.* عدم الاستحقاق علی القضا ـ عدم الصلاحیّة للقضا *P.* نا سزایی قضا وحكومت *T.* قضایه صلاحیّتسزلك ‖ L'incompétence est notoire, manifeste بو بابده عدم استحقاق قضا واضح وآشكار در Je sou-

راحتسز بر خانده ساكن اولمق La chaleur est incommode
فرط حرارت موجب انسلاب راحتدر Des habits incommodes
سالب راحت اولان لباسلر Le bruit est incommode à
celui qui étudie مطالعه‌یه مشغول اولانه كوره شماطه‌نك
كثرتی انسلاب راحتی مستلزمدر C'est une chose incommode
que le vent شدت ریح انسلاب راحتی موجب بر شیدر
Il se dit aussi des personnes *A.* ثقیل pl. ثقلا *P.* گرانجان
ثقیل بر || Homme incommode صیقندیلو ـ جان صیقیجی *T.*
مجلسی ثقیل C'est un homme d'une société fort incommode آدم
ثقیل المزاج بر آدمدر d'une humeur fort incommode بر آدمدر
Il n'y a rien de plus incommode que les cousins et les mouches
سیوری سینك وسینك قدر جان صیقیجی بر شی یوقدر

INCOMMODÉMENT. Avec incommodité *A.* من ـ بلا استراحة
ـ راحتسزلك ایله *T.* بی استراحت *P.* غیر استراحة
من غیر استراحة || Être logé incommodément راحتسز اولەرق
اسباب ـ اسباب استراحتدن محروم اولەرق ـ ساكن اولمق
استراحتدن خالی بر خانده مقیم اولمق Être assis incom-
modément راحتسز اوتورمق

INCOMMODER. Causer de l'incommodité *A.* ـ سلب الراحة
بی راحت ـ راحت ربودن *P.* ایراث الثقلة ـ اخلال الراحة
ثقلت *T.* بی آرام ساختن ـ ثقلت آوردن ـ كردن
راحتسز ایتمك ـ ویرمك || La moindre chose l'incommode
جزئی شی كندویه ایراث ـ جزئی شیدن راحتسز اولور
زحام ناس نفسنه موجب La foule l'incommode ثقلت ایدر
ایراث ثقلت Il ne peut rien souffrir qui l'incommode ثقلتدر
ایدن شیئی هیچ تحمل ایدەمز Je vous prie, si cela ne vous
incommode point, de... طرفكزه باعث ثقلت دكل ایسه شویله
ایتمكزی رجا ایدەرم La prise de cette place incommode fort
les ennemis بو قلعەنك فتحی غایت مرتبەده اعدانك
انسلاب راحتلرینی موجب بر حالتدر Cette grande dépense
l'incommodera ایتدیكی مصارف جسیمه انسلاب راحتنی
مستلزم اولەجغنه شبهه یوقدر Il faut qu'un père s'incom-
mode pour ses enfans بر پدر كندو اولادی ایچون دوچار
ثقلت اولمق لازمه حالیدر La perte de son procès a fort
incommodé ses affaires دعواسنی قزانمامسی اخلال امورینه
سبب كلی اولمشدر Il faut couper ces arbres qui incommodent
la vue du château قوناغك نظارتنه باعث ثقلت اولان
آغاجلرك قطعی اقتضا ایدر

Incommodé. *A.* بی راحت *P.* مظهر الثقلة ـ منسلب الراحة
صیقلمش ـ راحتسز اولمش *T.* دوچار ثقلت ـ

En termes de Marine, on dit, Un vaisseau incommodé, pour
dire, un vaisseau auquel il est arrivé quelque accident *A.* مئوف
ضرر كشیده ـ خسارت دیده ـ زیان دیده ـ آفت دیده *P.*
سقاطلغه اوغرامش ـ سقاطلنمش *T.*

On dit, qu'un homme est incommodé, pour dire, qu'il a une
légère indisposition *A.* منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.*
مزاجسز ـ Et qu'il est incommodé d'un bras, d'une jambe, pour
dire, qu'il n'a pas l'usage de ces membres بر قولی یاخود بر
معلولدر ـ آیاغی علیلدر

INCOMMODITÉ. Peine que cause une chose incommode *A.* عدم
ـ صیقندی *T.* رنج ـ بی راحتی *P.* ثقلت ـ عنا ـ الراحة
راحتسزلك ـ زحمت || C'est une grande incommodité d'être
mal logé نا خوش مسكنك ثقلتی چوقدر Il n'y a rien
qui n'ait ses incommodités اسباب ثقلتدن آزاده هیچ برشی
گرفتار Il en souffre, il en ressent déjà l'incommodité یوقدر
اولدیغی علتك رنج وثقلتنی حالا حس ایتمكده در
L'incommodité du vent, du soleil روزكارك وكونشك ثقلتی
des voyages اسفارك زحمت وثقلتی des chemins یوللرك
راحتسزلكی

Il signifie aussi, indisposition, maladie légère *A.* انحراف
T. رنج ـ نا خوشی *P.* اسقام pl. سقم ـ آلام pl. الم ـ المزاج
سن شیخوختك || Les incommodités de la vieillesse || مزاجسزلق
آلام واسقامی Il commence à ressentir quelque incommodité
Il est مزاجنده نوعما آثار انحراف حس ایتمكه باشلادی
sujet à beaucoup d'incommodités آلام واسقام گوناگونه مبتلا
انحراف مزاجی Son incommodité ne lui permet pas در
انحراف مزاجی تقریبیله l'excuse, le dispense مانعدر
انحراف مزاجی Il faut excuser son incommodité معذور در
عذری مقبول طوتلملو در

En termes de Marine, on dit, qu'un vaisseau a donné le si-
gnal d'incommodité, pour dire, qu'il a marqué par un signal
qu'il a besoin d'être secouru فلان سفینه ثقلت واضطراب
استمداد نشانی كوستردی ـ نشانی كوستردی

INCOMMUNICABLE. Qui ne peut se communiquer, dont on ne
peut faire part *A.* بری من التشریك ـ منزه عن الشركة
P. شركت نا پذیر *T.* اورتاقلق قبول ایتمز || La toute-puis-

Ils s'aiment d'inclination طبیعی میل درونه مبنی بری برلرینه محبتلری وار در

Il se dit aussi de la personne ou de la chose qu'on aime *A.* محبوب - ما به الاشتیاق *P.* دلدار *T.* سوکیلو || Cette fille est l'inclination d'un tel بو قز فلانک ما به الاشتیاقیدر Faire une nouvelle inclination بر دلداره مجدداً علاقه ایتمک Changer d'inclination تبدیل دلدار ایتمک La chasse est son inclination ما به الاشتیاقی صید وشکار ماده‌سیدر

INCLINER. Baisser, pencher. Il ne se dit qu'en parlant de la tête ou du corps *A.* تحنیة *P.* فرو کردن *T.* اکمک || Incliner la tête *A.* تحنیة الرأس *P.* سر فرو کردن *T.* باش اکمک S'incliner devant quelqu'un بر کمسنه‌نک حضورنده اکمک تحنیهٔ قامت ایتمک

Et avoir du penchant pour quelque chose *A.* تمایل - میل *P.* میل نمودن - گرایستن - گراییدن *T.* کوکل چکمک || Incliner à la miséricorde, à la pitié رحم وشفقته میل ایتمک à la paix سلم ومصالحه‌یه میل ایتمک à un avis, à une opinion بر رأیه تمایل ایتمک Incliner plus d'un côté que d'un autre احد طرفینک برینه زیاده‌جه میل ایتمک — On dit aussi, que la victoire incline de ce côté-là فوز وغالبیت فلان طرفه میل ایدر

INCLINÉ. *A.* منحنی *P.* فرو کرده *T.* اکلمش *A.* مایل *P.* گراییده *T.* میل ایتمش - کوکل ویرمش

INCLUS. Enfermé, enveloppé *A.* مطوی - ملفوف - مظروف *P.* در پیچیده *T.* ایچنه قونمش || Le paquet ci-inclus اشبو مکتوبده مطوی اولان بوغچه درون Le billet ci-inclus مکتوبده مطویاً ومظروفاً ارسال اولنان تذکره درون - طی La lettre ci-incluse مکتوبده مظروف اولان تذکره طی - مکتوبده ملفوف اولان دیگر مکتوب — On dit aussi, L'incluse, pour dire, la lettre incluse *A.* مکتوب ملفوف *P.* نامهٔ در پیچیده *T.* ایچنه قونمش اولان مکتوب || Je vous prie de rendre l'incluse à un tel طی تحریراتده ملفوفاً ارسال اولنان مکتوبی فلانه تسلیم ایلمکز مرجو در

INCLUSIVEMENT. Y compris *A.* داخلاً فی الحساب *P.* داخل حساب *T.* اندر حساب شمرده - بحساب درگرفته صایلمرق - اولمرق || Depuis le sixième d'Août jusqu'au trentième inclusivement آغوستوسک آلتیسندن اوتوزینه قدر اوتوزنجی کون دخی داخل حساب اولمرق Tels juges شویله که sont nommés pour lui faire son procès jusqu'à sentence définitive inclusivement اقتضا ایدن قضاة وحکام اعلام قطعی ایله فصل ماده اولنجیه قدر فلانک دعواسنی رؤیته مأمور اولمشلر در شویله که اعلامک اتمامی اول وعده‌نک حسابی ایچنه داخل اوله

INCOËRCIBLE. Qui n'est point coërcible *A.* ممتنع الضبط - ممتنع الاستیعاب *P.* در نگرفتنی *T.* ایچنه صیغدرلمز

INCOGNITO. Mot italien. Sans être connu *A.* بالتدریه - مدرهاً - متنکراً *P.* تبدیل گونه *T.* بصورت دیگر - تبدیل قیافت - بیلنمیه‌جک صورت ایله - ایله || Ce prince passa incognito par la France فلان حکمدار تنکیرزی وقیافت ایله فرانسه - تبدیل قیافت اولرق مرور ایلدی - ایچندن کیمدی تبدیل قیافت Garder l'incognito بیلنمیه‌جک صورت ایله صورتنی اتخاذ ایتمک

INCOHÉRENCE. Manque de liaison *A.* عدم - عدم الاتصال الارتباط *P.* نا پیوستگی *T.* اولاشقسزلق || L'incohérence des parties de l'eau اجزای مانک عدم اتصالی des idées معنالرک عدم ارتباط واتصالی

INCOHÉRENT. Qui manque de liaison *A.* ممتنع الارتباط - ممتنع الاتصال *P.* نا پیوسته - بهم نیامدنی *T.* اولاشلمز || Les parties de l'eau sont incohérentes اجزای ما برلشمز - ممتنع الاتصالدر — Figur. || Ces images, ses idées sont incohérentes بو معانی وبو صور ممتنع الارتباطدر

INCOMBUSTIBLE. Qui ne peut se brûler *A.* ممتنع الوقود - ممتنع الاحتراق - متعذر الوقود *P.* سوزش نا پذیرا - نسوختنی *T.* یانمز || Toile incombustible ثوب ممتنع الاحتراق mèche incombustible فتیلهٔ ممتنع الوقود

INCOMMENSURABILITÉ. État de ce qui est incommensurable *A.* اختلاف المقدار *P.* اندازه گونیٔ دیگر *T.* اولچی اویغونسزلغی

INCOMMENSURABLE. Terme de Géométrie. Il se dit de deux quantités qui n'ont point de mesure commune *A.* مختلف المقدار *P.* اندازه‌اش دیگرگون *T.* اولچیسی اویمز || Le côté d'un carré et sa diagonale sont incommensurables شکل مربعک ضلعی ایله خط قاطع الزاویه‌سی مختلف المقادیر در

INCOMMODE. Fâcheux, qui gêne *A.* مخل - سالب الراحة *P.* الراحة آرام فرسا - راحت ربا - ثقلت افزا *T.* راحتسز || Être logé dans une maison fort incommode غایت ایله

grossières *A.* خلطلری *T.* خرد ساز کشها *P.* مفتّت الاخلاط || Ce sirop est fort incisif بو سیروب بغایت پارەلییجی Le vitriol a une vertu incisive زاج بالخاصّه مفتّت اخلاطدر زاجده خاصیّت تفتیت وار در ـ مفتّتدر

INCISION. Coupure, taillade faite avec le fer *A.* شق pl. شقوق *P.* شکاف *T.* یاریق ـ چیزک || Faire une incision dans les chairs لحم اوزرنده بر یاریق پیدا ایتدرمک

On appelle en Chirurgie, Incision cruciale, une double incision dont les taillades se croisent *A.* شق صلیبی *P.* شکاف چلیپاگونه *T.* حاج واری یاریق

INCITATION. Instigation. Il se prend en mauvaise part *A.* تحریک ـ اغوا *P.* آغالش *T.* قندرمه || Il a fait cela par l'incitation du malin esprit بو ایشی اغوای شیطانی ایله ایشلدی

INCITER. Pousser, induire à faire quelque chose *A.* حث ـ تحثیث ـ تشویق ـ ترغیب ـ ایزاع *P.* فژولیدن ـ غوریدن *T.* قندرمق || Inciter à bien faire خیره ترغیب ایتمک Les bons exemples incitent à la vertu امثال خیریّه مشوّق صلاحدر Inciter le peuple à la révolte خلقی عصیانه حث واغوا ایتمک

INCIVIL. Qui manque de civilité *A.* جلیف pl. جلفا ـ عاری من الظرافة *P.* خوریاد ـ بی ظرافت ـ درشت خو ـ بی نزاکت *T.* قبا ـ خویراد || Un homme incivil ظرافتدن بی بهره برآدم Un procédé incivil et malhonnête جلافت ونذالتدن عبارت بر حرکت نا هنجار

On dit, qu'une demande, qu'une prière est incivile, pour dire, qu'elle est contraire à la bienséance قاعدهٔ حسن ادبه نا موافق بر کونه مطلوبدر

En termes de Jurisprudence, on appelle Clause incivile, une clause faite contre la disposition des lois شرع وقانونه نا موافق شرط نا شرعی ـ بر شرط

INCIVILEMENT. D'une manière incivile *A.* بالجلافة ـ من غیر ظرافة *P.* خوریادانه ـ با درشت خویی *T.* قبالق ایله ـ خویرادلق ایله || Entrer incivilement dans une compagnie طور جلافت ایله مجلسه داخل اولمق Parler incivilement عدم ظرافت ایله من غیر ظرافة نطق وتکلّم ایتمک traiter معامله ایتمک

INCIVILISÉ. Qui n'est point civilisé *A.* مسلوب الظرافة *P.* تربیه‌سز *T.* بی تربیه

INCIVILITÉ. Manque de civilité *A.* عدم الظرافة ـ جلافت *P.* خوریادی ـ درشت خویی *T.* خوریادلق ـ قبالق || Son incivilité choque tout le monde فلانک جلافت طوری رنجش خاطر عامّه‌یی مستلزمدر Il y a de l'incivilité à cela بو خصوصده خوریادلق وار در ـ Il se dit aussi des actions, des discours || Faire une incivilité بر طور جلافت آمیز بر خوریادلق ایتمک ـ ایتمک

INCLÉMENCE. Rigueur *A.* شدّت ـ عنف *P.* تندی ـ سختی *T.* سردلک || L'inclémence du temps هوانک عنف وشدّتی

INCLINAISON. *A.* انحراف ـ میلولت Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'angle d'inclinaison, qui signifie, l'angle, qu'un plan fait avec un autre plan خطّین متمایلینک اجتماعنده اولان زاویه L'inclinaison de l'axe de la terre محور ارضک میلولتی

INCLINANT. Il se dit des cadrans qui sont tracés sur un plan qui incline du côté du midi *A.* بسیطهٔ ممایلة

. **INCLINATION.** Action de pencher la tête ou le corps, en signe d'acquiescement ou de respect *A.* تحنیة الرّاس *P.* سر اکلمه *T.* تن فرویی *P.* تحنیة ـ رکوع *A.* باش اکمه *T.* فرویی || Il fit une légère inclination de tête جزئیجه تحنیهٔ راس خفیفجه باش اکدی ـ سر فرویی ایلدی ـ ایلدی Faire une profonde inclination devant le Saint Sacrement پیشگاه ذبیحهٔ مبارکه‌ده یره برابر رکوع ایتمک

Il signifie aussi, disposition penchant à quelque chose *A.* میل ـ میلان ـ ممایلت ـ رکون *P.* گرایش *T.* کوکل چکمه || Inclinations naturelles ممایلات طبیعیّه bonnes ممایلات محموده Mauvaises ممایلات مذمومه ـ صالحه قبیحه ـ ممایلات Inclination au bien خیره میل au jeu, à la débauche قماره وعیش وعشرته بر کمسنه Avoir de l'inclination à bien faire اعمال خیریّه‌یه مایل اولمق à malfaire, à médire شرّ وخباثته وطعن ومذمّته میّال اولمق Il faut quelquefois forcer son inclination بعضاً میل درونی جبر واکراه ایتمک اقتضا ایدر

Et disposition de l'âme qui porte à avoir de l'amour pour une personne *A.* میل الفؤاد ـ علاقة الفؤاد ـ اشتیاق البال *P.* میل درون ـ مهر ومحبّت *T.* سویش || Il a beaucoup d'inclination pour elle فلان محبوبه‌یه کلّی میل درونی وار در

INCESTUEUSEMENT. Avec inceste *A.* بزناء المقت || Vivre incestueusement زنای مقت ایله اسرار وقت ایتمک - کچنمک

INCESTUEUX. Coupable d'inceste *A.* متهوم بالمقت - مقتی - Il se dit aussi des choses || Un commerce incestueux معاملهٔ مقتیه un mariage نکاح المقت

INCIDEMMENT. Par incident *A.* بالعرض *P.* بروجه عارضی *T.* عارضی اولدرق || Il s'est constitué incidemment demandeur بروجه عارضی مدّعی اولمشدر On n'a traité cette question qu'incidemment شو مطلب عارضی اولدرق رؤیت اولندی Il en a parlé incidemment dans son histoire بو ماده‌یی تألیف ایلدیکی تاریخده عارضی اولدرق ذکر ایتمشدر

INCIDENT. Événement qui survient dans le cours d'une affaire *A.* عارضه pl. عوارض - حادثه pl. حادثات *P.* حال نو پیدا *T.* صکره‌دن قوپمش بر حال - ظهورات || Toutes ses mesures furent rompues par un incident imprévu تدبیرلرینک جمله‌سی برعارضهٔ غیر مأموله‌نک ظهوری تقریبیله رهین تعطیل اولمشدر Comme il continuait son voyage, il survint un incident qui l'obligea à revenir سمت مقصودینه طوغری سیروسلوکده مداومت اوزره ایکن بر حادثه ظهورینه مبنی کیرویه بر عودتنی لازم کلدی Un heureux incident le tira d'affaire عارضهٔ متیمّنه‌نک ظهوری تقریبیله قورتلمش اولدی

Il signifie en matière de procès, un point à débattre, qui naît pendant le cours de l'affaire principale *A.* معارضه حادثه *P.* ستیز نو پیدا *T.* صکره‌دن چیقمش معارضه || Il arriva, il survint un incident durant le procès اثنای مرافعه‌ده برمعارضهٔ حادثه ظهور ایلدی Faire juger l'incident معارضهٔ حادثه‌نک مرافعه‌سنی ایتدرمک On videra cet incident بو معارضهٔ حادثه‌یی فصل ایده‌جکلر در Cet incident a mis la cause hors d'état بو معارضهٔ نو پیدا دعوانک تعطیلنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi des mauvaises difficultés qu'on élève dans les disputes, dans le jeu, etc. *A.* تزویر pl. تزویرات *P.* ستیزنابجا *T.* مزوّرلک - شرّتلک || Au lieu de répondre à la question, il cherche à faire des incidens سؤاله جواب ویره‌جکنه تزویرانه سلوک ایدر C'est un mauvais joueur, il fait à toute heure des incidens بر مقامر نا بکار در هر آن وهر دقیقه تزویرانه سلوک ایدر

Incident, est aussi adjectif, et se dit, en termes de Jurisprudence, de certains cas qui surviennent dans les affaires *A.* حادث لاحقًا *P.* پس آمده *T.* صکره‌دن ظهور ایتمش - صکره‌دن چیقمش || Une demande incidente مطلوب حادث une question صکره‌دن ظهور ایتمش بر مطلب

On appelle Proposition, phrase incidente, celle qui est insérée dans une proposition principale dont elle fait partie *A.* لاحقه *P.* پس آمده *T.* صکره‌دن کیرمش || C'est une phrase incidente بو فقره لاحقه مقامنده در

INCIDENTAIRE. Qui forme des incidens, chicaneur *A.* مزوّر *P.* تزویرساز *T.* شرّت

INCIDENTER. Faire naître des incidens pour empêcher la fin d'un procès, d'une dispute *A.* احداث التزویرات *P.* تزویرات نو پیدا کردن *T.* مزوّرلق ایتمک || Il éloigne le jugement du procès à force d'incidenter احداث تزویرات ایله دعوانک فصلنی تأخیر ایتدرر

INCINÉRATION. État de ce qui est réduit en cendres *A.* ترمّد - تحویل - استحالة الی الرماد *P.* پذیرفتگی حال خاکستر - بخاکستر *T.* کول دونمه - کوللنمه

INCIRCONCIS. Qui n'est pas circoncis *A.* اغرل - الخن - اقلف - اغلف - غیر مختون *P.* ختنه نکرده *T.* سنتسز

INCIRCONCISION. Il ne se dit qu'au figuré. L'incirconcision du coeur *A.* غلفة القلب

INCISER. Terme de Chirurgie. Faire une fente avec quelque chose de tranchant *A.* شقّ - تشقیق - تبزیل - بضیع - تبطیط *P.* شکافتن *T.* یارمق || Le chirurgien lui a incisé tout le bras جرّاح فلانک قولنی باشدن باشه شقّ وتبزیل ایلدی Il lui a fallu inciser toute l'épaule اوموزینی یکپاره تبضیع ایتمک اقتضا ایلدی - Il se dit aussi des taillades qu'on fait à des arbres || Inciser l'écorce d'un arbre pour le greffer آشی اورمق ایچون آغاجک قبوغنی شقّ ایتمک - تبزیل ایتمک

Il se dit en Médecine, de l'action de certains liquides *A.* تفتیت *P.* خرد کردن - ریزه‌ریزه ساختن *T.* پاره‌لمق || Les sucs qui sont dans l'estomac servent à inciser les alimens معده‌ده موجود اولان صولر اغذیه‌نک تفتیتنه مدار اولور

Incisé. *A.* مشقوق - مبزّل *P.* شکافته *T.* یارلمش - یاریق *A.* متفتّت *P.* خرد گشته *T.* پاره‌لنمش

INCISIF. Il se dit des remèdes propres à diviser les humeurs

INCERTAIN. Douteux, qui n'est pas assuré *A.* مبهم - مشکوك
وابستهٔ شك وگمان - با گمان *P.* غیر محقق - مشتبه -
T. حقیقتی بللو دکل - حقیقتی بللوسز - شبهه‌لو || L'événe-
ment on est incertain بو کیفیتك نتیجه‌سی هنوز مشکوکدر
L'heure de la mort est incertaine وقت موت مشکوك ونا
موتنك ساعتی بللو دکلدر - معلومدر Quitter le certain pour
l'incertain - مشکوکی امر محقق اوزرینه ترجیح ایتمك
بر امر مشکوك ایچون امر مثبت ومحققی فوت ایتمك
Et variable. *A.* - غیر مقرّر - عدیم القرار - عدیم الثباة
بر - قرارسز *T.* بی ثبات - نا پایدار - بیقرار *P.* متقلّب
هوا عدیم القرار || Le temps est bien incertain قراره طورمز
نظر پادشاهی بی ثبات La faveur des rois est incertaine در
وقرار در

Et indéterminé *A.* غیر معیّن *P.* نا معیّن *T.* تعیین اولنمامش
|| On prend quelquefois un nombre certain pour en désigner un incer-
tain بعضاً بر عدد غیر معیّنی اثبات ایچون بر عدد معیّن
اخذ ایدرلر

Il signifie aussi irrésolu *A.* متردّد - متذبذب *P.* - بیقرار
|| Je suis incertain de ce que je dois faire قرارسز *T.* دو دل
نه ایده‌جکمه هنوز متردّد وبیقرارم

On dit, Être incertain, pour dire, ne savoir pas *A.* عدم العلم
P. ندانستن *T.* بیلمامك || Je suis incertain de ce que je
dois devenir حالم نیه منجرّ اوله‌جغی معلومم دکلدر Il est
incertain de ce qui arrivera - نه ظهور ایده‌جکی معلومی دکلدر
نه ظهور ایده‌جکنی بیلمز

INCERTAINEMENT. Avec doute et incertitude *A.* - مشکوکاً
شبهه ایله *T.* با گمان *P.* بلا تحقیق - بالشك والاشتباه
|| Il ne faut pas assurer les choses quand on ne les sait qu'in-
certainement مشکوکاً بیلنان ماده‌لری محقق اوله‌رق نقل
بو On n'en peut parler qu'incertainement ایتمك روا دکلدر
بابده صورت مشکوکیتدن غیر وجهله صحبت سویلنه‌مز

INCERTITUDE. Irrésolution sur ce que l'on doit faire *A.* عدال
|| قرارسزلق *T.* بیقراری - دو دلی *P.* تذبذب - تردّد -
Il est dans l'incertitude du parti qu'il doit prendre قنغی طرفی
- اختیار ایده‌جکنی بیله‌میوب حال تردّد وعدالده در
قنغی شقی اختیار ایده‌جکنه متردّد وبیقرار در

Il se dit aussi de l'état d'un homme incertain sur ce qui doit
arriver *A.* عدم التحقّق - اشتباه - مشکوکیت *P.* گمان *T.*
بللوسزلك || L'incertitude où nous sommes de ce qui doit
arriver, fait que nous ne saurions prendre des mesures justes
تدابیر صائبه‌یه تشبّث اولنه‌مامق محتمل الظهور اولان
وقوعاتك مشکوکیتندن اقتضا ایدر L'incertitude où l'on
est du succès, tient les esprits en suspens نتیجهٔ حالك
مشکوکیتی تقریبیله اذهان ناس متردّد وبیقرار در

Il se dit aussi des choses || L'incertitude de l'histoire تاریخ
آرای بنی des jugemens humains کتابلرینك مشکوکیتی
آدمك اشتباه ومشکوکیتی Il y a beaucoup d'incertitude dans
la médecine, dans l'histoire فنّ طبابت وعلم تاریخ بغایت
مشکوك ونا محققدر

On dit aussi, L'incertitude du temps, pour dire, l'inconstance
du temps هوانك - نا پایداریٔ هوا - هوانك عدم ثباتی
قرارسزلغی

INCESSAMMENT. Sans délai, au plus tôt *A.* - بلا توقف
درزودترین وقت - هماندم *P.* قریباً - بلا تأخیر - بلا امهال
T. یقینده - تیز الدن - تیزجه || Le roi a ordonné à son am-
bassadeur de partir incessamment بلا امهال عزیمت ایلمسی
خصوصی جانب پادشاهیدن ایلچی‌یه امر وفرمان بیورلدی
Il doit arriver incessamment قریباً ورودی منتظر در

Et sans cesse, continuellement *A.* - بلا انقطاع - لا ینقطع
اردی اره‌سی *T.* بی فاصله - بی آرام - همیشه *P.* بلا فاصله
متّصل واحد - فاصله ویرمیه‌رك - اولمیه‌رق || Il travaille in-
cessamment لا ینقطع - بلا فاصله سعی ایتمکدن خالی دکلدر
سعی ایتمکده در

INCESSIBLE. Terme de Jurispr. Qui ne peut être cédé *A.*
- فراغت نا پذیر *P.* ممتنع الانتقال - ممتنع الفراغ
فراغه کلمز *T.* نا قابل فراغ || Les noms, les armes, le rang,
la noblesse ne tombent point dans le commerce; ils sont inces-
sibles et inaliénables اسامی والقاب وخاندان نشانلری ورتبه
وشرف اصالت معاملات عادیه سلکنه داخل اولور مقوله‌دن
اولمیوب ممتنع الفراغ ونا قابل انتقال الی الآخر اولان
آخره فراغ وانتقاله کلمز موادّدندر - موادّدندر Droits in-
cessibles آخره فراغی نا قابل - حقوق ممتنع الفراغ
اولان حقوق

INCESTE. Conjonction illicite entre les personnes qui sont pa-
rentes *A.* زناء المقت || Commettre un inceste avec sa soeur
کندو همشیره‌سیله ارتکاب زنای مقت ایتمك

قوللنمغه عديم الاستحقاقدر On l'a déclaré incapable de posséder aucune charge فلان كمسنه ضبط منصبه نا مستحق اولديغى حكم اولندى

INCAPACITÉ. Défaut de capacité. Il ne se dit que des personnes *A.* عدم الاستحقاق ـ عدم القابلية ـ عدم الاهلية ـ عدم اللياقة *P.* بى استحقاقى ـ نا اهلى ـ نا سزاوارى ـ نا شايستگى *T.* استحقاقسزلق ـ اهليتسزلك ـ قابليتسزلك ـ كركلوسزلك || On a reconnu son incapacité فلانك عدم لياقتى معلوم شرعاً عدم Incapacité légale محقق اولمشدر ـ اولمشدر استحقاق

INCARCÉRER. Mettre en prison *A.* حبس ـ تسجين *P.* در زندان كردن *T.* حبس ايتمك

INCARCÉRÉ. *A.* محبوس *P.* زندانى ـ در زندان كرده *T.* حبسلو

INCARCÉRATION. Action d'incarcérer, ou état de celui qui est incarcéré *A.* محبوسيّت *P.* در زندانى *T.* حبسلق

INCARNADIN. Il se dit d'une couleur plus faible que l'incarnat ordinaire *A.* اصحر *T.* قزل بوز || Un ruban incarnadin قزل بوز رنكلو بر شريت

INCARNAT. Espèce de couleur entre la couleur cerise et la couleur de rose *A.* مُغرة *T.* آچق كوەزى || Du satin incarnat آچق كوەزى اطلس

INCARNATIF. Terme de Chirurgie. Il se dit des remèdes, des bandages et des sutures qui servent à réunir les chairs *A.* موجب الالتحام *P.* پيوسته سازگوشتها *T.* باغليجى ـ ات اتلرى بتشديريجى

INCARNATION. Mystère par lequel le Verbe éternel s'est fait homme *A.* تجسّد *P.* تن گرفتگى *T.* كودەلنمه || Le mystère de l'incarnation سرّ مكتوم تجسّد

s'INCARNER. Il ne se dit qu'en parlant de l'incarnation du Fils de Dieu *A.* تجسّد ـ كسب الجسد *P.* تن گرفتن *T.* كودەلنمك || C'est la seconde Personne de la Trinité qui a voulu s'incarner اقانيم ثلثەدن اختيار تجسّد ايدن اقنوم ثانيدر

En termes de Chirurgie, il se dit des chairs qui commencent à revenir *A.* التحام *P.* گوشت بستن *T.* ات باغلمق

INCARNÉ. *A.* متجسّد *P.* تن گرفته *T.* كودەلنمش *A.* ملتحم *P.* گوشت بسته *T.* ات باغلمش

On dit figur. d'un méchant homme, que c'est un diable incarné بر ابليس مجسّمدر ـ On dit aussi, que c'est la prudence ou la malice incarnée فلان كشى عقل مجسّمدر ـ شرّ مجسّمدر ـ خباثت مجسّمدر ـ

INCARTADE. Espèce d'insulte qu'une personne fait brusquement à une autre *A.* معاملة عنيفة *T.* چيقش || Étrange incartade غريب بر معاملهٔ عنيفه Il lui a fait une incartade fort mal à propos فلانه بغايت مناسبتسز بر چيقش ايتدى

Il signifie au pluriel, exravagances, folies *A.* pl. فلتات *P.* كردارهاى نا در برابر *T.* دلى طولو ايشلر || Il a fait mille incartades هزار بهزار فلتات نا معقولەيه مبادرت ايلدى Il fait chaque jour de nouvelles incartades كل يوم مجدّداً فلتات نا در برابر ايتمكدن خالى دكلدر

INCENDIAIRE. Auteur volontaire d'un incendie *A.* وقّاد الحريق *P.* آتش انداز *T.* قونداقچى || Les ordonnances contre les incendiaires قونداقچيلر عليهنه اولان نظامات On punit les incendiaires par le feu قونداقچيلرك جزاسى نار ايقاد ايله ترتيب اولنو كلمشدر ـ Figur. || C'est un incendiaire نائرهٔ فتنه وفساده ساعى بر آدمدر Un propos incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفسادى موجب بر كلام

INCENDIE. Grand embrasement *A.* حريق *P.* آتش *T.* يانقين ـ || Horrible incendie حريق عظيم grand حريق دهشتفرما فلان بلدەنك حريقى L'incendie d'une ville بيوك يانقين ساعورة الاختلال والفتنة ـ نائرة الفساد *A.* Figur. ـ احتراقى ـ *P.* آتش آشوب واختلال *T.* قرقشەلق آتشى || Le fanatisme a causé de grands incendies dans tout le royaume مرادت على الدين درون ملكده نائرهٔ فتنه واختلالك ايقادينه سبب اولمشدر Il ne faut qu'une étincelle pour allumer un grand incendie يك شرارهٔ آتش بر حريق عظيمه بادى بر آتش قغلجمى قوجه بر يانقين طوتشدرر ـ اولور

INCENDIER. Brûler, consumer par le feu *A.* احراق بالنار ـ احراق *P.* سوختن *T.* ياقمق ـ آتشه ويرمك || Cette ville a été incendiée بو شهر احراق بالنار اولدى ـ بو بلده محترق اولدى

INCENDIÉ. *A.* محترق *P.* سوخته *T.* يانمش

INCÉRATION. Action d'incorporer de la cire avec quelque autre matière *A.* قطاب الجرجس *P.* آميختگى شمع انگبين *T.* بال مومى قاتمه

INAPPRÉCIABLE. Qui ne peut être apprécié *A.* فوق القيمة
تقدير- بی بها *P.* مستحيل التقدير- محال التقويم-
|| تقديره كلمز- قيمتی يوق- بهاسی يوق *T.* نا پذير
تقديرو تقويمی Valeur inappréciable شجاعت بی بها quantité
محال اولان كميت

INAPTITUDE. Défaut d'aptitude à quelque chose *A.* عدم
- بر شيئه كلش اولمامقلق *T.* بی استعدادی *P.* الاستعداد
عدم || Son inaptitude l'exclut de tout emploi استعدادسزلق
استعدادی تقريبيله ضبط مناصب استحقاقندن ساقطدر

INARTICULÉ. Qui n'est point articulé *A.* غير ملفوظ || Enfant
qui ne forme encore que des sons inarticulés اصوات غير ملفوظه دن
ماعدا ادا ايده‌ميان چوجوق

INATTAQUABLE. Qui ne peut être attaqué *A.* برئ من التعرض
|| Un طوقنلمز *T.* آزادهٔ آسيب *P.* مأمون عن التعرض-
poste inattaquable واهمهٔ تعرضدن برئ بر محل منيع un
titre وضع انكشت- محل تعرض اولميان بر سند قوی
تعريض اولنه‌جق محلی اولميان بر سند

INATTENDU. Auquel on ne s'attend point *A.* غير مأمول -
اومه‌دق- اولمه‌مز *T.* نپيوسيده- نا مأمول *P.* غير مترقب
Visite inattendue زيارت غير مترقبه disgrâce مصيبت غير
آفت غير مأموله Malheur inattendu كدر نا مأمول- مترقبه

INATTENTIF. Qui n'a point d'attention *A.* عديم الدقة *P.*
|| Un en- دقتی يوق- دقتسز *T.* كم انديش- بی دقت
fant inattentif دقتی يوق بر طفل

INATTENTION. Défaut d'attention *A.* عدم الدقة *P.* بی
|| Il a fait cette faute par inat- دقتسزلك *T.* زبوده- دقتی
tention بو خطايی دقتسزلغه مبنی ايشلدی

INAUGURATION. Sacre des souverains ou d'un prélat *A.* رسم
مقدس *T.* آيين تقديسسازی- رسم مباركسازی *P.* التقديس
|| L'inauguration d'un Empereur ايمپراطور جديد قلمنك رسمی
حقنه اجرا اولنان رسم تقديس

INCANDESCENCE. État d'un corps qui est échauffé et pénétré
de feu jusqu'à devenir blanc *A.* ابيضاض من شدة الحمو
آتش قيزغنلغی *T.* سپيدی پذيری از تف آتش *P.*
|| Ce métal est dans l'état d'incandescence شدتندن آغارمه
بو معدن شدت حمو ناردن آغارمشدر

INCANDESCENT. Qui est en incandescence *A.* مستحيل الی
از تف آتش سپيد *P.* لون الابيض من شدة الحمو

آتش قيزغنلغی شدتندن آغارمش *T.* كشته

INCANTATION. On appelle ainsi les cérémonies absurdes des
magiciens *A.* رسوم العزايم *P.* آيين افسونكاری *T.* سحربازلق
رسومی

INCAPABLE. Qui n'a pas la capacité nécessaire pour certai-
nes choses *A.* معدوم اللياقة- عديم الاقتدار- غير مقتدر
T. نا شايسته- نا سزاوار- بی مايهٔ لياقت *P.* غير لايق-
|| Il est absolument incapable de son emploi عهده‌سنده كركلو دكل
d'application اولان منصبه وجهاً من الوجوه لياقتی يوقدر
مداومته اقتداری يوقدر

Et qui est dans une disposition qui ne lui permet pas cer-
taines choses *A.* عديم القابلية- غير قابل *P.* نا قابل *T.*
|| Sa mauvaise santé le rend incapable de toute الندن كلمز
attention مبتلا اولديغی سوء مزاج تقريبيله صرف دقته بر
درلو قابليتی يوقدر Dès qu'il est en colère, il est incapable
de raison حال غضبده ايكن كلام معقول استماعنه قابليتی
يوقدر C'est un homme incapable de manquer à sa parole
خلف وعده بالطبع قابليتی يوق بر آدمدر de mauvaise
action سوء عمله بالطبع لياقتی يوقدر de bassesse دنائت
وسفالته بالطبع لياقتی يوقدر

Il se dit aussi de ce qui n'a pas les qualités, les conditions
nécessaires pour quelque chose *A.* عديم الصلاحية- غير صالح
P. صلاحيتی يوق *T.* نا شايان- بی صلاحيت || Son es-
tomac est incapable de digérer les choses les plus légères معده‌سی
اخف خفيف اولان شيلرك هضمنه صلاحيتی يوقدر Une
terre incapable de rien produire هيچ بر درلو محصول ويرمكه
صالح اولميان ارض

On dit absolument, qu'un homme est incapable, pour dire,
qu'il est malhabile, qu'il manque de talent *A.* عديم الاهلية *P.*
اهليتی يوق *T.* نا اهل || C'est un homme incapable اهليتسز
بر آدمدر

Il se dit en termes de Jurispr., de celui qui est privé par
la loi de certains avantages, ou exclu de certaines fonctions
A. نا شايسته- نا مستحق *P.* عديم الاستحقاق- غير مستحق
T. كركلو دكل || Par la loi, un bâtard est incapable d'hériter
ولد الزنا- ولد الزنانك وراثته شرعاً استحقاقی يوقدر
استوراثه شرعاً نا مستحقدر Un mineur est incapable de dis-
poser de son bien بر صغير كندو مالنی بر وجه دلخواه

preuve est inadmissible بو دليل ممتنع القبولدر

INADVERTANCE. Défaut d'attention, d'application à quelque chose *A.* غفلت ـ عدم الدقة ـ عدم الاهتمام *P.* بی اهتمامی *T.* اهتمامسزلق || Il a fait cela par inadvertance بونی غفلتله ایتمشدر C'est pure inadvertance عدم دقته مبنی ـ مبنی غفلت محصدر

INALIÉNABILITÉ. Qualité de ce qui est inaliénable *A.* عدم القبول الانتقال ـ عدم القبول الفراغ ـ برائة من الفراغ *P.* فراغ نا پذیری *T.* آخره فراغت قبول ایتمامزلك || L'inaliénabilité du domaine فلان ملکك فراغ قبول ایتمامسی

INALIÉNABLE. Qui ne peut s'aliéner *A.* ممتنع الانتقال ـ ممتنع الفراغ ـ بریٔ من الفراغ *P.* نا قابل ـ فراغ نا پذیر *T.* فراغ کلمز ـ فراغ قبول ایتمز || Les domaines de la Couronne sont inaliénables املاك همایون ممتنع الفراغدر Les biens de l'Église sont inaliénables کلیسا اوقافی بریٔ من انتقال وفراغ قبول ایتمز ـ نا قابل فراغدر ـ الفراغدر

INALLIABLE. Il se dit des métaux qui ne peuvent s'allier l'un avec l'autre *A.* ممتنع الامتزاج ـ ممتنع الاختلاط *P.* آمیزش نا پذیر *T.* برلشمز ـ بری برلریله قاتشمز || Ces deux métaux-là sont inalliables بو ایکی نوع معدن بری بریله امتزاج قبول ایدر مقولهدن دکلدر ـ Figur. || Les intérêts de Dieu et ceux du monde sont inalliables رضای حضرت خالق البرایا ایله اغراض مخلوقات قابل امتزاج واتحاد دکلدر

INALTÉRABLE. Qui ne peut s'altérer *A.* ممتنع التغیر *P.* دیگرگونی نا پذیر ـ نا قابل تغیر *T.* بوزلمز || On prétend que l'or est inaltérable التون بالطبع ممتنع التغیر عد اولنور Tranquillité inaltérable شائبهٔ تغیردن بریٔ اطمینان وآرام

INAMISSIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamissible *A.* عدم الزوال *P.* نا تباهی ـ تباه نا پذیری ـ بیزوالی *T.* یاوی اولمامزلق Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, L'inamissibilité de la Justice عدالت بی نهایت جناب حقك عدم زوالی

INAMISSIBLE. Qui ne se peut perdre *A.* عدیم الزوال *P.* تباهی نا پذیر ـ بی زوال *T.* یاوی اولمز Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, Grâce inamissible فیض بی زوال الهی

INAMOVIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamovible *A.* عدم العزل ـ عدم القابلیة العزل *P.* عزل نا پذیری ـ آزادگی از *T.* قید عزل عزل قبول ایتمامزلك || L'inamovibilité d'un emploi بر منصبك قید معزولیتدن آزادهلکی ـ عزل قبول ایتمامزلکی

INAMOVIBLE. Qui ne peut être destitué à volonté *A.* بریٔ من العزل *P.* عزل نا پذیر ـ آزادهٔ قید معزولیت *T.* عزل قبول ایتمز ـ عزل وتبدیله کلمز || Vicaire perpétuel et inamovible قائممقام مؤبد بریٔ عزل وتبدیلدن emploi عزل وتبدیل قبول ایتمز بر منصب

INANIMÉ. Qui n'a point d'âme *A.* بلا روح ـ معدوم الروح ـ جامد ـ جماد pl. جمادات *P.* بی روح ـ بیجان *T.* روحسز ـ جانسز || Corps inanimé جسم بی روح ـ جماد Créatures inanimées مخلوقات بی روح ـ مخلوقات ذو روح اولمیان ـ Il se dit figur. d'un défaut de vivacité || C'est une personne inanimée معدوم الروحدر ـ برشخص جماد کبی برآدمدر une figure در بر چهره روحدن عاری ـ جماد کبی برصورتدر Un chant inanimé روحدن عاری بر ازکی

INANITION. Manque de force causé par défaut de nourriture *A.* هبط من شدة القهم *T.* درمانسزلق . اشتهاسزلقدن || Il ne mange point, il mourra d'inanition هیچ طعام یمکدیکندن مهبوطاً وفات ایدهجکدر

INAPERÇU. Qui n'est point aperçu *A.* غیر مرئی ـ غیر مشهود *P.* نا دیدنی ـ پنهان از دیده ـ نا بدید ـ خفی من النظر *T.* کورنمز ـ کوزه کورنمز || Le hasard n'est que le cours inaperçu de la nature امر اتفاقی مجرد طبیعتك خفی من النظر اولان مجرای عادیسی لازمهسیدر

INAPPLICABLE. Qui ne peut s'appliquer *A.* غیر مصروف *P.* مصروفیت امکان نا پذیر *T.* صرف اولنمز ـ صرف اولنمغه کلمز || Cet exemple est inapplicable au fait présent فلان مثال بو حاله مصروف اولهمز ـ صرف اولنهمز

INAPPLICATION. Défaut d'application *A.* عدم الاقدام ـ عدم الاهتمام ـ عدم الملازمة ـ عدم المداومة *P.* کم ورزش *T.* چالشمامه || Son inapplication est cause qu'il ne fera jamais rien عدم مداومتنه نظراً هیچ بر شیئه دسترس اولهمیهجغی Il est d'une inapplication que rien ne peut corriger درکاردر عدم اقدامی بوجه من الوجوه اصلاح قبول ایدهجك شی دکلدر

INAPPLIQUÉ. Qui n'a point d'application *A.* عدیم الاقدام ـ معدوم الاهتمام ـ غیر معدوم ـ عدیم الملازمة *P.* کم ورزش *T.* چالشمز || Les esprits inappliqués ne réussissent en rien عدم اقدام ایله مألوف اولنلر هیچ بر شیئه ظفر بولمزلر

pl. اسنادات || Il s'est bien justifié des imputations dont ses ennemis l'avaient chargé اعداسنک اسناد ایتدکلری تهمتلردن تبریهٔ ذمّت ایتمشدر Voilà une imputation faite bien légèrement خفّت ایله اسناد اولنمش شیٔدر

IMPUTER. Attribuer à quelqu'un une chose digne de blâme *A.* عزو ـ اسناد ـ عزو التهمة || On lui impute que... فلانه شویله اسناد ایدرلر که d'avoir voulu corrompre les témoins شاهدلری افساد قیدنده اولدیغی تهمتی کندویه عزو اولندی C'est un livre sans nom, on l'impute à un homme qui s'en défend fort مؤلفی اسمی نا معلوم بر کتابدر تألیفنی انکار ایدن فلان کشی‌یه اسناد ایدرلر Ne m'imputez pas cette faute بو تهمتی بکا اسناد ایلمه ـ On dit, Imputer à négligence, à oubli اهماله یا نسیانه عزو ایتمک ـ حمل ایتمک

On dit aussi, Imputer à faute, à blâme, à déshonneur, pour dire, trouver dans une action de quoi blâmer celui qui l'a faite, et lui en faire un reproche *A.* تخطئة ـ تسوئة *P.* حرفگیری کردن *T.* سوز بولمق

IMPUTER, en termes de Finance, c'est appliquer un paiement à une certaine dette *A.* تقاصّ *P.* محسوب کردن *P.* محسوب ـ ایتمک || Les paiemens que fait un débiteur doivent être imputés sur les dettes qui lui sont le plus à charge بر مدیونک ادا ایلدیکی اقچه اهمّ واقدم اولان دیوننه تقاصّ اولملو در

IMPUTÉ. *A.* مسند علیه *P.* اسناد کرده *T.* اوزرینه آتلمش محسوب اولمش *T.* محسوب کرده *P.* محسوب *A.*

INABORDABLE. Qu'on ne peut aborder *A.* ممتنع الرفاء ـ *P.* متعذّر الرفاء ـ نارسیدنی *T.* نا قابل ساحلرسی ـ یناشلمز || La plage est inabordable de ce côté-là فلان شاطئی اول یالی کنارینک اول طرفده یناشیلور ـ طرفده ممتنع الرفا در یری یوقدر

On dit d'un homme d'un difficile accès, qu'il est inabordable *A.* ممتنع التقرّب *P.* امکان نا پذیر نزدیکی *T.* یقلشلمز ـ یانننه وارلمز ـ

INACCESSIBLE. Dont l'accès est impossible *A.* ممتنع الوصول *P.* نا رسیدنی ـ نیاوردنی ـ بدست نا قابل دسترسی *T.* ال دکمز ـ ال یتشمز || Un château inaccessible بر حصن منیع un rocher ممتنع الوصول صخرهٔ une plager شاطئی ممتنع ـ ممتنع ـ ممتنع الوصلة *A.* ـ Il se dit aussi des hommes الوصول *P.* الملاقات امکان نا پذیر ملاقات *T.* یانننه وارلمز ـ بولوشلمز

On dit figur. Être inaccessible aux sollicitations, à la peur, à l'amour, à la flatterie الحاح وابرام وخوف وخشیت وعشق ومحبّت وتملّق ومداهنه فلانک قلبنه ممتنع التأثیر درونه کار ایتمامک ـ اولمق

INACCOMMODABLE. Qui ne se peut accommoder *A.* ممتنع الاصلاح ـ متعذّر المصالحه ـ ممتنع التألیف *P.* آشتی نا پذیر || بارشق قبول ایتمز ـ اوزلاشدرلمز *T.* نا قابل مصالحه ـ نا قابل مصالحه بر نزاعدر C'est une querelle inaccommodable || Ils ont poussé l'affaire si loin, qu'elle est devenue inaccommodable مصلحتی شول درجه‌یه قدر ایصال ایتدردیلر که فیما اول قدر دورتمشلر که ـ بعد بالمصالحه تنظیمی محالدر بوندن صکره صلحاً تنظیمی محال رتبه‌سنه وارمشدر

INACCORDABLE. Qu'on ne peut accorder *A.* ممتنع التوفیق ـ نا قابل امتزاج ـ امکان نا پذیر یکرنگی *P.* ممتنع الامتزاج طبایع ممتنع الامتزاج Des caractères inaccordables || اویوشمز *T.*

INACCOSTABLE. Qu'on ne peut accoster *A.* ممتنع التقرّب *P.* امکان نا پذیر نزدیکی *T.* یقلشلمز

INACCOUTUMÉ. Qui n'a pas coutume de se faire *A.* غیر عادی ـ غیر معتاد *P.* نا معتاد *T.* آلشلمامش || Sentir des mouvemens inaccoutumés qui présagent une maladie بر مرضک ظهورینه دلالت ایدر بعض حالات غیر معتاده حسّ ایتمک

INACTIF. Qui n'a point d'activité *A.* بطئ ـ بطئ العمل الحرکة *P.* دیرکار ـ کار نا پرداز *T.* ایشی آغر ـ ایش یورتمز || C'est l'homme du monde le plus inactif بونک قدر بطئ الحرکه آدم جهانده یوقدر

INACTION. Cessation de toute action *A.* حال البطالة تعطّل ـ العمل ـ خلوّ عن العمل *P.* بیکاری *T.* ایشسزلک ـ بوش کار وعملدن ـ حال بطالتده اولمق || Être dans l'inaction طورمه بوش طورمق ـ خالی طورمق Les troupes sont dans l'inaction عسکر کار وعملدن خالی طورر

INACTIVITÉ. Manque d'activité *A.* بطائة فی العمل *P.* دیر کاری ـ کار نا پردازی *T.* ایش ـ ایش یورتمازلک سورمامزلک || Son inactivité m'impatiente بطائت عملی انسلاب صبرمی موجب اوله‌جق بر کیفیتدر

INADMISSIBLE. Qui n'est point recevable *A.* ممتنع القبول *P.* نا پذیرفتنی ـ نا مقبول ـ نا سزای قبول *T.* قبول اولنمز ایراد || Ses moyens ont été trouvés inadmissibles قبولی محال ـ Cette ایلدیکی علل واسباب نا سزای قبول عدّ اولنمشدر

اولمدقجه قبارمز Les Cartésiens prétendent que tous les mouvemens se font par impulsion قارتسيوس نام حكيمك مذهبنده سالك اولنلرك ادّعالرينه كوره هر نوع حركت دفع طريقيله وجود پذير اولور

Figur. A. حضّ ـ تحضيض ـ ابرام P. فثرولش T. قندرمه || Il a fait cela par l'impulsion d'un tel بو ايشى فلان كمسنه نك ابراميله ايشلدى

IMPUNÉMENT. Sans subir aucune punition A. بلا خوف الجزا ـ سالمًا من خوف المجازات P. بى محابا ـ بى بيم جزا T. تأديب قورقوسى اولميەرق || Voler, piller impunément بلا خوف جزا ارتكاب سرقت وايقاع نهب وغارت ايتمك Commettre impunément toutes sortes de crimes كافّهٔ مكاره ومنكراته بى محابا مبادرت ايتمك

Et sans éprouver aucun inconvénient A. عارياً من المحذور ـ بلا خوف الضرر P. بى بيم گزند T. ضرر قورقوسى اولميەرق || C'est un homme qui ne saurait faire impunément le moindre excès بو آدم حميه خصوصنده بلا خوف ضرر ادنا مرتبه افراطه ميل ايدەمز

IMPUNI. Qui demeure sans punition A. برئ من المجازاة ـ برئ من العقوبة P. بى سر زنش ـ بى تأديب T. تأديبسز ـ تأديب اولنمامش || Cette faute ne demeurera pas impunie بو جرم وقباحت برئ من المجازات قالەجق دكلدر Dieu ne laisse point les crimes impunis جناب منتقم قهّار ذنوب وآثامى بلا مجازات ترك ايتمز Cette action est trop noire pour demeurer impunie بو فعل غايت الغايه شنيع اولمغله تأديبدن برئ قالمق احتمالى يوقدر

IMPUNITÉ. Manque de punition A. اغماض ـ عدم المجازاة عن المجازاة P. بى تأديبى ـ بى سرزنشى T. تأديبسزلك || Rien n'augmente tant les désordres que l'impunité des crimes قبايح مقابلنده اجراى تأديبات لايقيه دقت اولنمامق قدر وسيلهٔ تزايد اختلال اولەجق بر شئ يوقدر Les coupables puissants se flattent souvent de l'impunité ذى قوّت اولان مجرمين اكثريا مجازاتدن برئ اولمق مأمولنده درلر

IMPUR. Qui n'est pas pur, qui est altéré par un mélange A. غير خالص ـ مغشوش P. ناپاك ـ چركين T. كيرلو || Par le feu, on sépare ce qu'il y a d'impur dans les métaux معادن ايچنده موجود اولان غش آتش قوتيله تمييز اولنور Dans l'analise qu'on a faite, tout ce qu'il y a d'impur est demeuré au fond حال ذوبانده اجزاى مغشوشەنك مجموعى ديبده قالمشدر

On dit figur., qu'un homme est né d'un sang impur, pour dire, qu'il est né de parens notés فلان كمسنه سلالهٔ غير طاهرەدن نشئت ايتمشدر

Il se dit aussi des déréglemens qui ont rapport aux plaisirs charnels de l'amour A. ملوّث ـ مدنس ـ مقذر P. چپل T. مردار || Des amours impures مدنّس ومقذّر اولان علايق عشق des moeurs اخلاق مدنسه

IMPURETÉ. Ce qu'il y a d'impur dans quelque chose دنس pl. ادناس ـ عدم الطهارة ـ نجس pl. انجاس ـ وسخ pl. اوساخ P. ناپاكى T. كير ـ مردارلق || L'impureté de l'air cause plusieurs maladies هوانك عدم طهارتى امراض كثيرەيى مستلزمدر ـ هوانك وخامتى L'impureté des métaux se corrige par le feu معدنلرك اوساخ وادناسى آتش ايله اصلاح اولنور ـ معادنك عدم طهارتى آتشده اصلاح اولنور || Il faut filtrer ces liqueurs-là pour en ôter toutes les impuretés مايعات اوساخدن تطهير اولنمق ايچون سوزلمك محتاجدر ـ مايعات ايچلرنده موجود اولان بالجمله ادناس واوساخى دفع ايچون مصفاتدن امرار اولنمغه محتاجدر L'impureté des humeurs اخلاطك عدم طهارتى

Il se dit figur. pour Impudicité || Vivre dans l'impureté عيش مدنس ايله تعيّش ايتمك Être plongé dans l'impureté درياى ادناس وتلويثات ايچنده مستغرق اولمق C'est un monstre d'impureté ادناس گونا گون ايله آلوده عجايب مخلوقاتدن برحيواندر Un livre rempli d'impuretés ادناس وتلويثات ايله مملو بر كتاب Le péché d'impureté دناست زنا گناهى

IMPUTATION. Terme de Finance. Compensation d'une somme avec une autre A. محسوبيّت ـ تنقاص || On doit faire l'imputation des sommes payées pour intérêt d'un capital qui n'en doit point produire, sur le capital même ربح ايله متحمل اولميان مال ايچون ويرلمش كذشتەلرك مقدارى اصل ماله محسوب وتنقاص اولمق لازم كلور On doit faire l'imputation de ce qui a été payé pour les arrérages d'une reste au-delà du taux fixé par la loi, sur le capital même de la rente مال بقايا اولمق اوزره سعر مقننندن فضله ادا اولنان مبلغ رأس المال مستغله محسوب اولمق اقتضا ايدر

Il signifie aussi, une accusation faite sans preuve A. اسناد

IMPUDENCE. Manque de pudeur *A.* وقاحت ـ مجاعت ـ *T.* لولی ـ بی ادبی ـ بیعاری ـ بیحیایی *P.* عدم الحیا عارسزلق ـ ادبسزلك ـ حیاسزلق ـ اوتانمازلق || Il y a de l'impudence à soutenir une chose qu'on sait être fausse كذب صریحك تأییدی قیدنده اولمق محض مجاعتدر || Il a eu l'impudence de nier sa signature كندو امضاسنی انكار ایتمك حیاسزلغنی ارتكاب ایلدی Cela est de la dernière impudence مجاعتك مرتبهٔ نهایتیدر — Il se dit aussi des actions et des paroles || Il mérite d'être puni pour ses impudences ارتكاب لسانه كتوردیكی ـ ایلدیكی وقاحتلر ایچون مستحق تأدیبدر اقوال وقاحت آمیز ایچون شایان تأدیبدر

IMPUDENT. Qui manque de pudeur *A.* معدوم ـ وقاح ـ ماجع ـ ادبسز ـ اوتانمز *T.* بیعار وحیا ـ بی ادب ـ لول *P.* الحیا عارسز || Homme impudent وقاح آدم C'est un impudent menteur بر كذاب بیعار وحیا در — Il se dit aussi des actions et des paroles || Action impudente فعل وقاحت آلود Proposition impudente تكلیف مجاعت قرین Discours impudent كلام وقاحت آمیز

IMPUDEUR. V. Impudence.

IMPUDICITÉ. Vice contraire à la chasteté *A.* فحش ـ عهارت *P.* پرده صیرقلغی *T.* رسوایی ـ آلودگی دامن ـ پرده دریدگی غریق دریای عارسزلق ـ || Être plongé dans l'impudicité رسوایی وعهارت اولمق L'impudicité jette dans de grands malheurs حال فحش وعهارت آدمی اشدّ آفاته القا ایدر L'impudicité perd le corps et l'âme حال عهارت جان وتنی افنا ایدر

IMPUDIQUE. Qui fait des actions contraires à la chasteté *A.* پرده *P.* مستهتك ـ جالع ـ فاحش الخلق ـ فحاش ـ عاهر ـ پردهسی صیرق *T.* رسوا ـ زنا كار ـ آلوده دامن ـ دریده عارسز || Une femme impudique est la ruine et le déshonneur de sa famille بر زن جالعه كندو اهل بیتنه موجب افكسار عرض وناموس وبادئ خرابیّت حالدر — Il se dit aussi des actions et des discours || Regards impudiques الحاظ فحش فحشیّات ـ اقوال جالعه gestes اشارات جالعه paroles آلود اقوال فحشیّه ـ

IMPUDIQUEMENT. D'une manière impudique *A.* بالعهارة ـ با آلودگی ـ با پرده دیرگی *P.* مستهتكا ـ فاحشا ـ جالعا عارسزلق ایله ـ پرده صیرقلغی ایله *T.* زناكارانه ـ دامن

IMPUGNER. Disputer contre *A.* اعتراض ـ تعریض *P.* سرنگیدن *T.* سوز آتمق || Je n'oserais impugner l'opinion d'un si grand philosophe بویله برحكیم نامدارك رأینی تعریضه جسارت ایدهمم Impugner un titre بر سنده اعتراض ایتمك

IMPUISSANCE. Manque de pouvoir pour faire une chose *A.* عدم الاستطاعة ـ عدم الاقتدار ـ عجز *P.* نا توانی *T.* كوچ عجزلق ـ یتشمامه || Je suis dans l'impuissance de vous servir سكا خدمت ایتمكده عجزم وار در de payer mes dettes ادا ایلمكه اقتدارم یوقدر ـ دیونمی ادا ایلمكدن عاجزم

Il se dit aussi de l'incapacité d'un homme d'avoir des enfans *A.* انعدام الرجولیّة ـ ضعف الباه ـ حرك ـ عنّت *P.* بیگادگی *T.* ارسزلك ـ پولوچلق ـ سست اندامی ـ || Impuissance reconnue, prouvée عنّت مثبته Être soupçonné, accusé d'impuissance علّت عنّت ایله مظنون ومتهوم اولمق L'impuissance est une des causes qui rendent un mariage nul علّت عنّت ابطال نكاحی ایجاب ایدر اعذار شرعیّهدندر Elle a été séparée de son mari à cause d'impuissance فلان خاتون زوجنی انعدام رجولیّتنه مبنی تطلیق ایلدی

IMPUISSANT. Qui a peu ou point de pouvoir *A.* عاجز pl. عجزة ـ عدیم الاستطاعة ـ عدیم الاقتدار *P.* بی ـ نا توان قوّتسز ـ كوچی یتشمز *T.* كم قدرت ـ اقتدار || Il a des ennemis, mais ce sont des ennemis faibles et impuissants فلانك اعداسی وار در لكن جملهسی ضعفا وعجزه مقولهسیدر

Il se dit aussi des choses *A.* واهی *P.* سست ـ بی قوّت *T.* قوّتسز ـ كوشك || Haine impuissante بغض واهی colère غضب واهی Faire des efforts impuissans مساعیٔ واهیه صرف ایتمك

Il se dit aussi d'un homme inhabile à la génération *A.* عنین ـ حریك ـ عجیز ـ عدیم الرجولیّة *P.* بیگاده ـ سست اندام ـ بی رجولیّت *T.* پولوچ ـ ارلكی یوق ـ رجولیّتسز || Il a été déclaré impuissant عنّین اولدیغی حكم اولندی Elle a épousé un impuissant رجولیّتسز بر كمسنه ایله عقد نكاح ایلدی

IMPULSIF. Qui agit par impulsion *A.* دفعیّ || Force impulsive قوّت دفعیّه

IMPULSION. Mouvement qu'un corps donne à un autre par le choc *A.* دفع *T.* قاقش || Cela se fait par l'impulsion de l'air بو حالت هوانك دفعی طریقیله اولور L'eau ne s'élève que par une force d'impulsion صو بر كونه قوّت دفعیّه

pas, le dîner qu'il nous a donné était un impromptu ورودمزه منتظر اولميوب ويرديكى طعام بغتةً ترتيب اولنمش بداهةً ترتيب اولنمشدر ـ مقولهدن ايدى

IMPROPRE. Qui ne convient pas, qui n'est pas juste. Il ne se dit guère qu'en parlant du langage *A.* غير ـ لا بموقعه ـ مناسب *P.* نا بجا ـ نا بموقع ـ *T.* يرنده دكل ـ مناسبتسز ‖ Ce terme-là est impropre بو لفظ نا بموقعدر Il s'est servi d'un mot impropre بر كلمهٔ غير مناسبه استعمال ايلدى d'une expression impropre بر تعبير نا بجا قوللندى

IMPROPREMENT. D'une manière qui ne convient pas. Il ne se dit que du langage *A.* بلا مناسبة ـ من غير مناسبة *P.* نا بجا ـ نا مناسبانه *T.* مناسبتسز اولدرق ‖ C'est parler improprement que de parler de la sorte بو صورت ايله تكلّم ايتمك مناسبتسز در

IMPROPRIÉTÉ. Qualité de ce qui est impropre *A.* عدم المناسبة *P.* نا بجايى *T.* مناسبتسزلك ‖ L'impropriété de ses expressions rend son style obscur قوللنديغى تعبيراتك عدم مناسبتى سبكك وانشاسنه انسلاب صراحتى مستلزمدر سبكك وانشاسنك غماضتنه بادى اولور

IMPROVISATEUR. Celui qui parle ou qui écrit sur une question sans préparation *A.* ذو ـ ذو البديهة ـ مرتجلين .pl مرتجل *P.* مفتلت ـ البديهة بر جسته گو *T.* حاضر جواب ‖ Célèbre improvisateur مرتجل مشهور انام اولمش بالبداهه كلام سويلمكده كسب نام وشهرت ايتمش كشى

IMPROVISER. Faire sans préparation et sur-le-champ des vers *A.* ارتجال الشعر ـ انشاد الشعر بداهةً ـ افتلات *P.* شعر بر جسته گفتن ـ شعر نينديشيده گفتن *T.* حاضر جوابلق ايله شعر سويلمك ـ شعر سويلمك دوشونمزدن ‖ Les Italiens improvisent beaucoup اهل اتاليا ارتجال شعر خصوصنده ماهر درلر

IMPROVISÉ. *A.* مرتجل *P.* نينديشيده *T.* حاضر جوابلق ايله سويلنمش ـ دوشونمهزدن سويلنمش ‖ Discours improvisé بالبداهه اوقونمش Chanson improvisée مرتجلا سويلنمش كلام شرقى

IMPROVISTE. Il n'est d'usage que dans cette façon de parler, À l'improviste. Subitement *A.* على الغفلة ـ فجئةً ـ بغتةً *P.* ناگهان *T.* آنسزين ‖ Nous étions à table, il est survenu à l'improviste بز يمكده ايدك بغتةً ظهور ايلدى

IMPROUVER. Désapprouver, blâmer *A.* استهجان ـ لوم ـ تقبيح *P.* نپسنديدن *T.* بكنمامك ‖ Tout le monde improuve sa conduite طور وحركتنى جميع ناس تقبيح ايدر

IMPRUDEMMENT. Avec imprudence *A.* من غير حزامة ـ من غير دراية *P.* بيخردانه ـ بى عاقلانه *T.* عقلسزلق ايله ‖ Il a agi fort imprudemment dans cette affaire بو بابده بغايت بى عاقلانه حركت ايلدى Parler imprudemment تكلّم من غير دراية répondre من غير دراية جواب ويرمك ايتمك

IMPRUDENCE. Manque de prudence *A.* عدم الحزامة ـ عدم الدراية *P.* بيخردى ـ بيعقلى *T.* عقلسزلق ـ درايتسزلق ‖ Il s'est conduit en cela avec une extrême imprudence بو بابده درايتسزلق ايله حركت ايلدى Il y a bien de l'imprudence en cela بو خصوصده درايتسزلق وار در

Il signifie aussi, action contraire à la prudence *A.* سوء التدبير ـ خطاء العقل *P.* جدكاره *T.* تدبيرسزلك ‖ Il a fait une grande imprudence عظيم بر سوء تدبير ايلدى une légère imprudence خفيف بر تدبيرسزلك ايلدى Il est sujet à faire de grandes imprudences عظيم وجسيم سوء تدبيرلره مبتلا بر آدمدر

IMPRUDENT. Qui manque de prudence *A.* معدوم الدراية ـ ناقص العقل ـ معدوم الحزامة ـ غير حازم *P.* بيخرد ـ كمعقل *T.* بى حزم ودرايت ـ درايتسز ‖ Il a été fort imprudent de se confier à lui فلانه امنيّت ايلمكده عظيم درايتسزلق ايتدى ـ Il se dit aussi des actions et des discours *A.* خلاف ـ القانون العقل ـ مغاير القاعدة الدراية *P.* كار عاقل نه *T.* قاعدهٔ عاقل ايشى اوليان ‖ Tenir une conduite imprudente عقل ودرايته مغاير بر مسلكه سلوك ايتمك des discours imprudens قانون عقله مغاير كلامه ابتدار ايتمك Faire une action imprudente حزامت ودرايتدن عارى بر فعل ايتمك ـ كار عاقل اولميان بر حركت ايتمك

IMPUBÈRE. Terme de Droit. Il se dit de ceux qui n'ont pas encore atteint l'âge de puberté *A.* صغير ـ غير بالغ *P.* نا رسيده *T.* نا بالغ ـ يتشمامش ـ بلوغه وارمامش

IMPUDEMMENT. Avec impudence *A.* بالوقاحة ـ بالمجاعة ـ بلا عار ـ من غير حياء *P.* به بيحيايى ـ بى ادبانه *T.* بالمجاعة تكلّم ‖ Parler impudemment عارسزجه ـ ادبسزجه répondre بى ادبانه جواب ويرمك ايتمك mentir بى عار وحيا ارتكاب كذب ايتمك

imprévue عقله كلمامش بر شئ - بر كيفيّت نا مأمول mort
موت ناگهانی - موت نا مأمول

IMPRIMER. Porter l'empreinte d'un objet sur un autre *A.*
|| نقشنی چیقارمق .*T* نقش زدن .*P* طبع الرسم - ترسیم
Imprimer un sceau sur de la cire نقش مهری بال مومی
اوزرنده چیقارمق

Et porter l'empreinte des lettres sur du papier ou quelque
autre matière *A.* طبع - تمثیل .*P* طبع کردن .*T* بصمق ||
Faire imprimer un ouvrage بر تألیفی طبع وتمثیل ایتدرمك
Obtenir un privilége pour faire imprimer طبع وتمثیل کتب
ایچون بر امتیاز تحصیل ایتمك - On dit aussi, Imprimer
des toiles بز اوزرینه بصمق

Il se dit figur. des sentimens, des images qui font impression
dans l'esprit, dans le coeur *A.* ترسیم - انجاع .*P* در صحیفهٔ
|| یورککك ایچنه سیندرمك .*T* درون نقش کردانیدن
Ce spectacle lui imprima une grande terreur dans l'âme بو
تماشا صحیفهٔ قلبنه رعب ودهشت عظیمه انجاع ایتدردی
Il faut imprimer de bonne heure la crainte de Dieu, les senti-
mens de la vertu dans l'esprit des jeunes gens مخافة اللهی وافکار
صالحهیی حدیث السنّ اولنلرك لوح خاطرلرینه اوائل
حاللرندنبرو انجاع وترسیم ایتدرمك لازمدندر La présence
du prince imprime toujours du respect حضور پادشاهی قلوب
ناسده ترسیم هیبت وخشیتی مستلزمدر

s'IMPRIMER. *A.* انطباع - ارتسام .*P* نقش پذیرفتن .*T*
نقشی چیقمق || Les sciences qu'on apprend de jeunesse, s'im-
priment mieux dans l'esprit عهد شبابده تحصیل اولنان علوم
ومعارف بطریق الاولی لوح ضمیرده مرتسم اولور Les re-
présentations des objets s'impriment dans l'imagination نقوش
منطبع اولور - صور واشکال لوح خیالده مرتسم اولور

IMPRIMÉ. *A.* منطبع - مرتسم .*P* نقش زده .*T* نقشی چیقمش
A. مطبوع .*P* طبع کرده .*T* بصلمش

IMPRIMERIE. L'art d'imprimer *A.* فنّ الطبع - فنّ الطباعة
والتمثیل .*P* طبعکاری .*T* بصمهجیلق || On ne sait pas bien
qui a été l'inventeur de l'imprimerie فی الاصل فنّ طباعتك
موجدی کیم اولدیغی بللو دکلدر Depuis l'invention de l'im-
primerie فنّ طبع وتمثیلك ایجادی زماننده نبرو - Il se dit
aussi, du lieu où l'on imprime *A.* دار الطباعة .*P* طبعخانه
T. بصمه خانه - Et de tout ce qui sert à imprimer *A.* آلات
وادوات الطبع .*P* دست افراز طبع .*T* بصمه آوادانلغی -
آلات وادوات طبعك || Acheter une imprimerie بصمه طاقمی
بر مکمّل طاقمنی مبایعه ایتمك

IMPRIMEUR. Celui qui exerce l'art de l'imprimerie *A.* طابع
طبّاع - .*P* طبعکار .*T* بصمهجی || Habile imprimeur طابع ماهر
Maître imprimeur بصمهجی استادی

IMPROBABLE. Qui n'est pas probable *A.* عدیم الاحتمال -
نا .*P* بعید عن العقل - بعید عن الاحتمال - غیر محتمل
احتمالی یوق .*T* دور از عقل - دور از احتمال - محتمل
|| Rien n'est plus improbable que cette assertion بو افاده قدر
عدیم الاحتمال بر شئ یوقدر

IMPROBATEUR. Qui marque improbation *A.* مفید الاستقباح
P. نا پسندی نما .*T* بکنمازلك کوستریجی || Geste im-
probateur رمز مفید الاستقباح اشارت مفید coup d'oeil
تقبیحی مشعر رمز واشارت - الاستقباح - Il se dit aussi
substantivement *A.* مستقبح .*P* ناپسندی نما - تقبیحساز .*T*
بکنمز || C'est un improbateur décidé de tout ce que les autres
font سائرلرك کافهٔ افعال واعماللرینی بالالتزام استقباح
ایدر بر آدمدر - بکنمز بر آدمدر

IMPROBATION. Action d'improuver *A.* عدم التحسین - استقباح
P. نا پسندی .*T* بکنمازلك || Se taire quand on entend
louer un ouvrage, c'est une marque d'improbation بر تألیفك
مدح وثناسنی لدی الاستماع اختیار سکوت ایتمك عدم
بر تألیفك مدحنی استماع ایتدکجه - تحسینه دلالت ایدر
سکوت ایتمك علامت استقباحدر

IMPROBITÉ. Défaut de probité *A.* عدم النزاهة الطبع - عدم
البرازة .*P* نا راستکاری .*T* ناکسلك || L'improbité de sa con-
duite سلوك وحرکتنده مشهود اولان عدم نزاهت

IMPROMPTU. Petite pièce de poésie faite sans préméditation
A. شعر مرتجل - بدیهة .pl بدایه - بدیئة .*P* شعر بر جسته
|| حاضر جوابلق ایله سویلنان شعر .*T* شعر نیندیشیده -
Un agréable impromptu لطیف بر شعر مرتجل Personne ne
fait mieux que lui des impromptu آنك کبی بدایه ومرتجلات
هر ماده نك سویلر یوقدر Il fait des impromptu sur tout
اوزرینه شعر مرتجل سویلر

Il se dit aussi de tout ce qui se fait sans préparation *A.*
بغتةً مرتّب - بداهةً مرتّب - مرتّب بالبداهة - بدیهی .*P*
آماده شده ناگهان .*T* حاضرلنمامش || Il ne nous attendait

Il nous en assura avec mille sermens et mille imprécations, c'est-à-dire, en faisant mille imprécations contre lui-même هزار يمينلر ونفسى حقنه نيجه نيجه لعنتلر سويليدرك بونى بزه ايناندردى

IMPRÉGNATION. V. Imprégner.

IMPRÉGNER. Charger une liqueur de quelques particules étrangères A. اشباع P. سير كردن T. طويورمق || Imprégner une liqueur de sels, de parties de fer بر سويق شيئى طوز وياخود دمور خردهلريله اشباع ايتمك

IMPRÉGNÉ. A. مشبع P. سير كرده T. طويورلمش || Une terre imprégnée de nitre اجزاى شورجيّه ايله اشباع اولنمش تراب

IMPRENABLE. Il se dit des villes et des places de guerre qui ne peuvent être prises A. ممتنع التسخير - ممتنع الفتح P. نا قابل فتح - تسخير نا پذير - نا گشادنى - نا گرفتنى T. آلنمز - آلنمسى محال || Il n'y a point de place imprenable فتحى نا قابل قلعه يوقدر

IMPRESCRIPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est imprescriptible A. نا عملماندگئ P. عدم السقوط من الاستحقاق بمرور الوقت بر استحقاقك مرور زمان T. استحقاق از گذشت ايّام ايله ابطال اولنماسى || L'imprescriptibilité de son droit استحقاقنك مرور وقت ايله عدم سقوطى

IMPRESCRIPTIBLE. Qui n'est pas sujet à prescription A. برئ نا قابل عملماندگئ P. من سقوط الاستحقاق بمرور الوقت مرور زمان ايله استحقاقى ابطال T. حق از گذشت ايّام اولنميان

IMPRESSION. L'effet que l'action d'un corps fait sur un autre A. تأثير pl. تأثيرات P. كارگرى T. اثر - براقيلان اثر || L'impression d'un corps sur un autre corps بر جسمك جسم آخر نقش مهرك d'un cachet sur la cire اوزرينه براقديغى اثر موم L'impression que le mouvement d'un corps fait sur un autre اوزرينه تأثيرى بر جسمك حركتى جسم آخر اوزرينه ايتديكى تأثير Il est sensible aux moindres impressions de l'air جزئى مرتبه هوانك تأثيراتندن متأثر اولور

Il se dit aussi de la marque de l'action d'un sujet sur un autre A. اثر pl. آثار P. نشانه P. نشان || L'alambic laisse toujours une impression de feu dans les eaux distillées انبيقدن تقطير اولنان صولرده بر آتش اثرى قالور Il n'a plus de fièvre, mais il lui reste encore une légère impression de chaleur حمّاسى كرچه زايل اولمشدر انجق خفيفجه بر اثر حرارت هنوز باقيدر Cette colique m'a laissé quelque impression de douleur قولنج علّتى بكا بر كونه اثر وجع براقمشدر

IMPRESSION. Produit de l'art de l'imprimeur A. طبع - طباعت P. طبع سازى T. بصمه || Belle impression طباعت لطيفه - گوزل بصمه vilaine طباعت قبيحه - چركين بصمه correcte طبع سقيم - طباعت سقيمه fautive صحيح بصمه - ياكلشى بصمه Impression de Paris پارس بصمهسى چوق بصمه

Il se dit figur. des divers sentimens qui restent gravés dans l'âme A. انطباع pl. انطباعات - ارتسام pl. ارتسامات - نجوع بو كيفيّت || تأثير - Cela a fait une forte impression sur lui فلانك لوح خاطرينه قويّاً نجوع ايتمشدر La peine, le châtiment ne font nulle impression sur ces âmes-là فكر تأديبات بردرلو - وعقوبات اول مقوله كسانك دروننه نجوع ايتمز انطباعى موجب دكلدر Pensez-vous que ce discours ait fait grande impression sur son esprit? بو كلام فلانك لوح خاطرينه فلانه - بر درلو انطباعى موجب اولمشى ظنّ ايدرسك نوعمّا تأثير ايلديمى ظنّ ايدرسك On m'a voulu donner de mauvaises impressions de vous ذهنمه سنك حقّكه بعض كونه انطباعات غير مرضيّه القا ايتمك قيدنده اولمشلر در Il a laissé une mauvaise impression de lui dans toute la province كندو حقّنه اولدرق اذهان ناسده ابقاى انطباعات كريهه ايتمشدر Cet ouvrage a fait une grande impression بو تأليف قلوب ناسه غاية الغايه تأثير ايتمشدر

IMPRÉVOYANCE. Défaut de prévoyance A. عدم الاحتياط - نقصان الاحتياط - عدم الحزم P. عاقبت نينديشى T. صوكى صايمامزلق || L'imprévoyance des jeunes gens نو حديث السنّ اولنلرك - جوانلرك عدم حزم واحتياطلرى نقصان حزم واحتياطلرى

IMPRÉVOYANT. Qui manque de prévoyance A. عديم الاحتياط - ناقص الحزامة - بيحزم واحتياط - عاقبت نينديش P. صوكى صايمز T. || La jeunesse est imprévoyante حديث السنّ اولنلر ناقص الحزم والاحتياطدرلر

IMPRÉVU. Qu'on n'a pas prévu, qui arrive lorsqu'on y pense le moins A. غير ملحوظ - لا وارد الى العقل - غير مأمول P. در خاطر نيامده - نا مأمول - ناگهظهور - بينديشيده T. آنسزين ظهور ايتمش - عقله كلمامش || Un accident imprévu خاطره كلمامش حادثه - بر حادثهٔ ناگهظهور Une chose

Par impossible. Façon de parler qu'on emploie, quand on suppose une chose qu'on sait bien être impossible *A.* علی طریق علی طریق فرض المحال || Si par impossible on devenait jeune فرض محال سن حداثتك اعادهسی لازم کلسه

IMPOSTEUR. Celui qui en impose, qui trompe *A.* خادع *P.* آلدادیجی *T.* سالوس *P.* ماکرین - مکار - ماکر - خادعین || C'est le plus grand imposteur qui fut jamais بو آنده قدر کورلمش خادعین وماکرینك اکبریدر

Et celui qui tâche de tromper par de fausses apparences *A.* ختال - خاتل - کاذب *P.* فند پیشه *T.* یلانجی || Il veut passer pour un homme de bien, pour un grand dévot, mais ce n'est qu'un imposteur کندوبی اهل خیر وغایت ایله متعبد کوسترمك استر انجق ختال محضدر || Il y a eu plusieurs imposteurs qui ont pris le nom de certains princes بعض امرانك اسمنی آلمش نیچه نیچه کاذبلر ظهور ایتمشدر || Il se dit aussi adjectivement || Discours, air imposteur کلام کذب آلود وشکل وسیمای کاذب

Et celui qui débite une fausse doctrine *A.* مضل - کذاب *P.* دروغکار *T.* یلانجی || C'est un imposteur qui nous débite ses rêveries pour des vérités کندو خیالرینی بزه حقیقت یرینه نشر ایتدرر بر کذابدر

Il se prend aussi pour Calomniateur *A.* مفتری - افاك *P.* بهتان پرداز *T.* افتراجی || On ne saurait trop punir les imposteurs خلقه بهتان وافترا ایله مألوف اولان خبائثکارانك تأدیبی هر نقدر شدید اولسه لایقدر

IMPOSTURE. Action de tromper, d'en imposer *A.* خدعه - خدیعه - مکر *P.* سالوسی *T.* آلداتمه

Il signifie aussi, tromperie par de fausses apparences *A.* ختل - کذب *P.* فند *T.* یالانجیلك - یاپمه || Toute sa vie n'était qu'une imposture مدت عمری لا ینقطع فند وکذبدن کذب وریادن عبارت ایدی - عبارت ایدی

Il se dit aussi de l'illusion des sens *A.* زیغ الحواس - وهل الحواس *P.* فریب حواس *T.* حواسك یاکلمهسی || Il est difficile de se défendre de l'imposture des sens زیغ حواسدن توقی نفس ایتمك امر مشکلدر || L'imposture des sens séduit souvent la raison فریب حواس غالب حالده اضلال عقلی مستلزمدر

Il se prend aussi pour Calomnie *A.* افك pl. افائك - افترا pl. افتراآت - مفتریات *P.* بهتان - بهیته *T.* افترا || افترا Imposture manifeste افترای واضح aisée à réfuter جرحسی آسان بر افترا Se justifier d'une imposture افترادن عزاولنلان تنزیه نفس ایتمك || Il est aisé de détruire cette imposture اسناد اولنان افترانك محو وتکذیب ایتمك امر اسهلدر

IMPÔT. Droit imposé sur certaines choses *A.* وضیعه *P.* باج *T.* رسم || Nouvel impôt مجدداً وضع اولنمش رسم || Impôt sur le vin رسم خمر sur le papier رسم کاغد Diminuer les impôts رسوماتی تقلیل Lever les impôts رسومات جمع وتحصیل ایتمك Établir un nouvel impôt بر رسم جدید وضع بر وضیعهٔ جدیده طرح ایتمك - ایتمك

IMPOTENT. Qui a perdu l'usage d'un bras *A.* اشل *P.* شل - شل *T.* الی سقاط ou d'une jambe *A.* مخبول الرجل *P.* شل - کلته پا *T.* آیاغی سقاط || La goutte l'a rendu impotent مبتلا اولدیغی علت نقرس تقریبیله آیاغی سقاطلندی

IMPRATICABLE. Qui ne se peut faire *A.* ممتنع الاجرا - متعذر الفعل *P.* نا ممکن بکار آوردن - بکار نیاوردنی *T.* حیز فعله کتورلمسی محال - حیز فعله کتوریلمز - اولمز || Ce que vous me proposez là est tout-à-fait impraticable بکا تکلیف ایلدیککز شیئك حیز فعله کتورلمسی کلیاً محالدر Ce projet est bon, mais il est impraticable dans l'état où sont les choses بو ترتیب واقعا احسن وانسبدر انجق وقت بو رأی محض صوابدر انجق - وحاله نظراً ممتنع الاجرا در وقت وحاله کوره حیز فعله کتورلمسی نا ممکندر

On dit, Un homme impraticable, pour dire, un homme avec qui l'on ne saurait vivre *A.* ممتنع المعاشرة - ممتنع الامتزاج *P.* نا قابل آمیزش والفت - نا پذیر - الفت *T.* امتزاجسز آدم

Et qu'une maison, une chambre est impraticable, pour dire, qu'on ne peut l'habiter *A.* ممتنع التمکن *P.* نا قابل سکنا *T.* اوتورلمز || Cet appartement bas est impraticable pendant l'hiver طبقهٔ سفلاده اولان اشبو دائره موسم شتاده قابل سکنا دکلدر

On appelle Chemin impraticable, un chemin par où l'on ne saurait passer *A.* طریق ممتنع المرور *P.* راه نا گذشتنی *T.* کچلمز یول

IMPRÉCATION. Malédiction *A.* لعن - تلعین pl. تلعینات *P.* نفرین - دشنام - بد دعا *T.* لعنتلمه || Faire des malédictions contre quelqu'un بر کیمسنه نك علیهنه لعنت اوقومق

اسم ایتمک

Imposer, se dit aussi des impôts dont on charge les peuples || صالمق - آتمق *T.* انداختن *P.* تحمیل - ضرب - طرح *A.* Imposer un tribut بر ویرکو طرح ایتمک Imposer un tribut sur tous les sujets d'un État ملکک رعایاسنه عموماً سالیانه صالمق - رعایانک اوزرینه علی العموم طرح ضریبه ایتمک Imposer des droits sur tout ce qui entre dans un royaume, et sur tout ce qui en sort خارجدن درون ملکه کتوریلان ودرون ملکدن دیار آخره نقل ایچون آلنوب کوتوریلان جمیع اموال اوزرینه طرح رسوم ایتمک Imposer la taille بر کمسنه‌نک طرح جزیه ایتمک Imposer quelqu'un à la taille بر کمسنه‌یی جزیه‌یه تابع قلمق - اوزرینه طرح جزیه ایتمک

Il signifie aussi, imputer à tort *A.* اسناد ما لم یکون - اتهام نا حق یره تهمتلو ایتمک *T.* جرم نا کرده اسناد کردن *P.* || On lui a imposé un crime dont il est très-innocent اصلا کلیاً بریٔ - مدخلی اولمدیغی بر تهمت ایله اتهام اولندی فلانی - الذمه ایکن اسناد ما لم یکون ایله اتهام اولندی علاقه‌سی اولمدیغی بر قباحت ایله نا حق یره تهمتلو ایتدیلر

Imposer et en imposer. Inspirer du respect *A.* ایقاع الهیبة خشیت - هیبت بخشیدن *P.* الزام الخشیة - ایراث الهیبة - فرمودن *T.* ادب طاقندرمق || La présence du général imposa du respect aux mutins جنرالک مواجهه‌سی طایفهٔ عصاته یوزی زوربالرک ادبنی طاقندردی - ایقاع هیبت ایلدی Sa figure impose le respect شکل وسیماسی ایقاع هیبت ایدر C'est un homme dont la présence impose حضوری الزام هیبت ایدر بر آدمدر

En imposer, signifie aussi, en faire accroire, tromper *A.* تغلیط - تغریر - تخدیع *P.* فریفتن *T.* آلداتمق || Vous voulez en imposer à vos juges, à vos auditeurs قضات وحکامی وسامعینی آلداتمق قیدنده‌سک

Imposé. *A.* ملزم - محمول *A.* قونمش *T.* نهاده *P.* موضوع - مطروح *A.* یوکلنمش *T.* در عهده کردانیده - برزده *P.* مضروب *P.* انداخته *T.* صالنمش - آتلمش || Joug imposé ضریبهٔ taxe جزیهٔ مضروبه Taille imposée تحمیل اولنمش ربقه Nom imposé اسم موضوع مطروحه

IMPOSITION. Action d'imposer les mains *A.* وضع الایادی - علی اوزرینه ال قویمه *T.* برنهادن دست *P.* تعبیة الایادی || Les Apôtres ont fait plusieurs miracles par l'imposition des mains حواریون حضراتی تعبیهٔ ایادی ایله نیچه نیچه معجزات اظهار ایتمشلر در

Il se dit figur. de l'action d'imposer quelque charge onéreuse *A.* طرح - حمل *P.* انداخت *T.* صالمه - آتمه || L'imposition des tailles بر خراجیه‌نک طرحی Imposition d'un nouveau droit بر رسوم جدیدک طرحی d'un nouveau subside بر سالیانهٔ جدیدک طرحی d'un tribut جدید صالمه بر ضریبه‌نک طرحی

Et du droit imposé sur les choses ou sur les personnes *A.* ضریبة - وضیعة pl. ضرایبات pl. وضیعات *P.* گزیت - باج *T.* ویرکو - تکلیف || Imposition nouvelle تکلیف جدید modérée ضریبهٔ معتدله excessive ضریبهٔ مفرطه Lever les impositions تکالیفی جمع وتحصیل ایتمک

IMPOSSIBILITÉ. Négation de possibilité *A.* استحالة - عدم الامکان *P.* امکان نا پذیری *T.* امکانسزلق || Il y a de l'impossibilité à cela بونک عدم - بو بابده عدم امکان محققدر Il est de toute impossibilité de... شویله امکانی درکار در شویله اولمسی بهمه حال - اولمق محال اندر محالدر عدیم الامکاندر

On appelle Impossibilité métaphysique, celle qui résulte de l'essence même des choses *A.* استحالة من جهة النفس Et impossibilité physique, celle qui résulte des lois de la nature *A.* استحالة طبیعیة Et impossibilité morale, celle qui résulte des moeurs ordinaires des hommes *A.* استحالة عقلیة - استحالة عادیة

IMPOSSIBLE. Qui ne peut être *A.* محال - عدیم الامکان *P.* امکان نا پذیر *T.* امکانسز || Le mouvement perpétuel, la quadrature du cercle sont des choses qui ont été regardées jusqu'ici comme impossibles حرکت دائمه وتربیع دائره ماده‌لری الی الآن محالات قبیلندن عد اولنو کلمشدر Il n'y a rien d'impossible à Dieu عند الله تعالی محال شیٔ یوقدر Cela est moralement et physiquement impossible فلان شیٔ کرک حسب عقلاً وطبعاً - العاده وکرک حسب الطبیعه عدیم الامکاندر محالدر Il lui est impossible de demeurer long-temps en un lieu طول مدت بر محلده اقامت کندویه کوره امر محالدر Je ne puis faire l'impossible محالی حیز فعله کتورمکه قادر دکلم - محالی ممکن ایتمکه Réduire un homme à l'impossible. C'est exiger de lui ce qu'il ne peut faire بر کمسنه‌یه محالاتی تکلیف ایتمک

absolument, N'importe, qu'importe ? نیه - نه لازم - لازم دکل
لازم || Qu'importent les richesses, les honneurs کثرت مال
- مال واقبال ندیی مفید در - وجاه واقبال نیه لازم
مالدلرلقدن وشان واقبالدن نه چیقار

IMPORTUN. Fâcheux, incommode *A.* موجب - موجب الثقلة
صیقندی - صیقندی ویریجی *T.* ثقلت آور *P.* التعجیز
سکا ایراث || Il craint de vous être importun کتوریجی.
موجب ثقلتدن احتراز ایدر C'est un demandeur importun
ثقلت اولور بر متقاضیدر Ses fréquentes visites sont impor-
tunes زیارات متتابعه‌سی موجب تعجیز وثقلتدر Il est
importun par ses questions ایتدیکی سؤاللر بادئ ثقلت
موجب تعجیز در - اوله‌یور

Il est aussi substantif *A.* ثقیل - ثقلا pl. ثقیل - معجّز
آغر جانلو - صیقندیلو *T.* گرانجان *P.* المزاج || C'est un
importun ثقیل - بر معجّز آدمدر - Il se dit aussi des choses *A.* ثقیل
- ثقلت ویریجی - ثقلتلو *T.* رنج آور - رنج رسان *P.*
بر ریح ثقیل || Un vent importun کوکل صیقیجی un habit
ثقلت ویریجی لباس Une pluie importune ثقلت ویریجی
جاکلرک شماطه‌سی Le bruit des cloches est importun بر باران
ثقیلدر

IMPORTUNÉMENT. D'une manière importune *A.* بالثقلة -
تعجیزلق ایله *T.* معجّزانه *P.* علی وجه التعجیز - بالتعجیز
صیقندی ویره‌رک -

IMPORTUNER. Incommoder, ennuyer *A.* ایراث الثقلة - تعجیز
صیقندی ویرمک *T.* ثقلت آوردن - گرانجانی نمودن *P.*
سنی || Je crains de vous importuner ثقلت ویرمک -
سکا ثقلت ویرمکدن - تعجیزدن احتراز ایدرم Il ne faut
pas importuner ses amis کشی کندو دوستلرینه باعث ثقلت
اولملو دکلدر On ne peut rien obtenir de lui qu'à force de l'im-
portuner تعجیزدن غیری طریق ایله کندودن برشئ تحصیلی
محالدر Il est de si mauvaise humeur, que tout l'importune شول
رتبه‌ده منقبض وتنگدلدر که هر شئ کندویه ثقلت ویرر

IMPORTUNÉ. *A.* ثقلت یافته - تعجیز کرده *P.* مظهر التعجیز
صیقندی‌یه اوغرامش *T.*

IMPORTUNITÉ. Action d'importuner *A.* تعجیز pl. تعجیزات
P. رنج آوری *T.* صیقندی ویرمه || Grande, continuelle im-
portunité تعجیز عظیم وتعجیز دائمی Obtenir quelque chose par
importunité بر شیئی تعجیز طریقیله تحصیل ایتمک Essuyer
des importunités مظهر تعجیزات اولمق

IMPOSABLE. Qui doit être, qui peut être imposé *A.* مستحق
تحمیل *T.* سزاوار گزیت *P.* واجب الضریبة - الضریبة
تکلیفه کرکلو

IMPOSANT. Il se dit de tout ce qui imprime un sentiment de
crainte, de respect, d'égards *A.* مهیب - موجب الخشیة -
هیبت - مهابت انگیز - هیبت بخشا *P.* جالب المهابة
تمکین ووقار || Gravité imposante *T.* مهابتلو - پر شکوه - فرما
سیمای هیبت فرما figure مهابت آثار

IMPOSER. Mettre dessus *A.* وضع علی *P.* بر نهادن *T.*
اوزرینه قویمق En ce sens, il ne se dit au propre qu'en cette
phrase, L'évêque impose les mains en donnant la prêtrise پسقپوس
نایل رتبهٔ رهبانیّت اولدجق کمسنه‌نک اوزرینه یدینی
وضع ایله اعطای رهبانیّت ایدر

Et charger quelqu'un de quelque chose de difficile, de fâcheux
T. در عهده کردانیدن - بر زدن *P.* الزام - تحمیل *A.*
اوزرینه قویمق - یوکلتمک || En lui donnant cette commis-
sion, on lui a imposé un fardeau bien lourd بو مأموریّت ایله
اوزرینه بر بار گران تحمیل اولنمش اولدی Imposer un joug
insupportable - گردننه بر ربقهٔ طاقت شکن تحمیل ایتمک
گردننه فوق الطاقه بر ربقهٔ تحمّلگداز تحمیل ایتمک
Imposer des conditions fâcheuses شروط عنیفه تحمیل والزام
ایتمک C'est au vainqueur à imposer la loi aux vaincus مغلوبین
اوزرینه تحمیل احکام ایتدرمکه غالبک استحقاقی درکاردر
- On dit aussi, Imposer des peines *A.* الزام الحدود الشرعیّة
une pénitence *A.* الزام الحدّ الکفّارة Imposer silence *A.* الزام
صوصدرمق *T.* خموشی فرمودن *P.* الصمت والسکوت

S'IMPOSER. *A.* الزام علی نفسه - التزام *P.* در عهده کردن
- بر خود گرفتن *T.* اوزرینه یوکلنمک || S'imposer une peine
کفّارت نفسنه بر حدّ شرعی الزام ایلمک une pénitence
ذنوب صمننده بعض شروطک اجراسنی التزام ایلمک
بر خدمتی - بر نوع خدمتی التزام ایتمک une tâche
اوزرینه یوکلنمک

On dit, Imposer un nom, pour dire, donner un nom *A.* تسمیة
- وضع الاسم *P.* نام دادن - نام نهادن *T.* آد - آد قومق
حضرت || Adam imposa le nom à tous les animaux ویرمک
آدم جمیع حیواناته وضع اسم ایلدی Imposer le nom à une
ville nouvellement bâtie مجدّداً بنا اولنمش بر بلده‌یه وضع

فلان فصلده بویله دیمشیکن آخر بر محلّده شویله دیر بو کیفیّت متضمّن تناقض دکلمیدر

IMPLIQUÉ. *A.* داخل *P.* اندر پیچیده ـ علاقه دار *T.* ایچنده ایچنه آلنمش ـ بولنمش

IMPLORER. Demander avec humilité une grâce, quelque secours *A.* تضرّع ـ ابتهال ـ استدعا *P.* لابه کردن ـ لابیدن ـ نیاز کردن ـ نیازیدن *T.* یلوارمق ـ دیلمک || Implorer l'assistance de Dieu جناب حقدن نصر واعانت نیاز ایتمک le secours du Ciel جناب باریدن استدعای مددرسی la clémence du vainqueur غالبدن استدعای شفقت ومرحمت واعانت ایتمک la protection d'un grand prince بر حکمدار قویّ الاقتدارک حمایتنی تضرّع ونیاز ایتمک ـ بر حکمدار جلیل الشانک سایهٔ حمایتنی بالتضرّع والابتهال نیاز ایتمک

IMPOLI. Qui est sans politesse *A.* جلیف pl. جلفا ـ عدیم الظرافة *P.* بیظرافت ـ خوریاد *T.* قبا ـ خوریاد || Homme impoli قبا بر آدم ـ مایهٔ ظرافتدن عاری بر آدم Manières impolies اطوار بیظرافت ـ اطوار معدومة الظرافة

IMPOLITESSE. Défaut opposé à la politesse *A.* جلافت ـ عدم الظرافة *P.* بیظرافتی ـ خوریادی *T.* قبالق ـ خوریادلق || La fierté et le manque d'éducation sont les sources ordinaires de l'impolitesse جلافت طبعک منشاء عادیسی کبروغرور وامر تأدیب اخلاقده اولان نقصان وقصور در ـ Il se dit aussi des actions impolies || Il m'a fait une impolitesse بکا بر خوریادلق ایتدی Je n'ai reçu de lui que des impolitesses کندودن خوریادلقدن غیری بر شئ کورمدم

IMPORTANCE. Ce qui fait qu'une chose est considérable *A.* مهمّیّت ـ اعتنا ـ وجوب الاعتنا *P.* شایستدیٔ اعتنا *T.* لازملولق || L'affaire est d'une grande importance مهمّیّت ادمّ مهامّ واجبة الاهتمامدندر ـ عظیمدسی درکار بر مصلحتدر de plus d'importance qu'on ne croit امور واجبة الاعتنادندر ـ ظنّ وتخمینلدن برقاچ قات زیاده اهمّ ومعتنا بر مصلحتدر La chose est de nulle importance en soi, mais elle peut devenir d'une grande importance dans la suite بو مادّه فی نفسها مهمّدن دکل ایسه ده کیده‌رک کسب مهمّیّت عظیمه ایتمک احتمالی درکار در En toutes choses, il est d'une grande importance de bien commencer کافّهٔ اشیاده لایقی اوزره بداء ـ اهمّ مهامّدن بر کیفیّتدر ـ اولنمق اهمّ والزمدر On dit, qu'un homme attache de l'importance à tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il cherche à se faire valoir فلان کمسنه کافّهٔ اعمال وافعالنی مهمّ کوسترر qu'il met de l'importance aux plus petites choses امور جزئیّه‌یی مهمّ وجسیم اولدرق قوللنور et qu'un homme fait l'homme d'importance نفسنی ـ لازملو آدم طورینی کوسترر شایان اعتنا کوسترمک قیدنده در

IMPORTANT. Qui importe, qui est de conséquence *A.* مهمّ ـ اهمّ ـ واجب الاعتنا ـ معتنابه ـ الزم *P.* شایستهٔ اعتنا *T.* لازملو || Avis important نصح مهمّ conseil رأی واجب الاعتنا mot لفظ مهمّ ـ لازملو سوز Parole importante کلام مهمّ La faute que vous avez faite est plus importante que vous ne pensez ارتکاب ایلدیککک زلّه وقصور ظنّ وتخمینکدن بر قاچ قات زیاده معتنا بهدر ـ ایتدیککک قباحت ظنّ ایلدیککک مرتبه‌دن بر قاچ قات زیاده جسیمدر Il aurait été important pour le bien de vos affaires que vous eussiez fait ce voyage بو سفری ایتمک کندو امورککک تسهیلنه وسیله اولمغله اهمّ والزم عدّ اولنور Il est important d'y mettre ordre au plus tôt بر ساعت اوّل تنظیمی اهمّ اموردندر ـ On dit, qu'un homme fait l'important بر لازملو آدم طورینی کوسترر

IMPORTATION. Action d'importer. V. ce mot.

IMPORTER. Faire arriver dans son pays des productions étrangères *A.* ادخال المال ـ جلب المال فی داخل الملک فی الملک *P.* بدرون ملک مال آوردن *T.* ملک ایچنه خارجدن مال کتورمک || C'est une denrée que l'on importe en grande quantité خارجدن کلّیتلو اولدرق جلب وادخال اولنان ذخایردندر ـ دیار آخردن آلنوب درون ملکه ادخال اولنان ذخایر اقسامندندر

IMPORTER. Être d'importance *A.* لزوم ـ اقتضا *P.* بایستن *T.* مقتضی شدن ـ لازم اولمق ـ اقتضالو اولمق || Cela ne lui peut importer de rien بو شئ فلانه بر درلو لزومی یوقدر En quoi cela peut-il lui importer? بو شئ فلان کمسنه‌نک نه‌سنه لزومی اوله بیلور Il importe pour la sûreté publique امنیّت عامّه ایچون لزوم واقتضاسی درکار در Il lui importe fort de faire ce voyage بو سفری ایتمک غایة الغایه بو شئ فلانه مقتضای مصلحتیدر Cela m'importait plus qu'à lui بکا اهمّ والزمدر لزومی وار ایسه Ce sont des choses qui ne m'importent guère بکا چندان مقتضی اولمیان شیلردندر Cela m'importe beaucoup ـ بکا غایت ایله مهمّ ومقتضیدر ـ On dit

IMPÉTUOSITÉ. Qualité de ce qui est impétueux *A.* شدّت ـ طحمت *P.* تندى *T.* سردلك ـ كسكينلك || L'impétuosité des flots امواج دريانك طحمت وشدّتى du vent سيلك طحمت هبوب ايدن روزكارك شدّتى d'un torrent آتنك شدّت وشدّت اوزره جريانى de la course d'un cheval صولت وهجومك Soutenir l'impétuosité d'une attaque عدو وسيرى شدّتنه مقاومت ايتمك Une source qui sort avec impétuosité بطن منبعدن شدّت وطحمت اوزره منفجر اولان صو Le sang sortait avec impétuosité دم بالشدّة والطحمه ثوران ـ حدّت ـ سورة الطبع ـ سورت *A.* Figur. ايدر ايدى سردلك ـ تيزلك *T.* تيز خويى ـ تيزى *P.* حدّة المزاج || L'impétuosité française فرانسهلونك سورت طبعى de son humeur فلانك حدّت مزاجى L'impétuosité du premier mouvement حملهٔ اولينك حدّتى Agir avec impétuosité حدّت طبع ايله عمل وحركت ايتمك Parler avec impétuosité حدّت ايله سويلمك

IMPIE. Qui n'a point de religion, qui méprise les choses de la religion *A.* ملحد pl. ملحدين ـ كافر pl. كفّار *P.* بلغندر *T.* دينسز || بى آيين ـ بى مذهب ـ C'est un homme impie ملحد بر آدمدر ـ Et qui est contraire à la religion || Sentimens impies اعتقادات كفرآميز discours مقالات كفرآميز Culte impie دين كفرآيين Pensées impies معانئ كفرآلود paroles كلمات كفرآلود actions افعال كفراشتمال

IMPIÉTÉ. Mépris pour la religion *A.* الحاد ـ كفر *P.* بلغندرى *T.* دنيسزلك ـ بى دينى || Des discours pleins d'impiété كفر والحاددن عبارت اقوال وكلمات ـ Il se dit aussi des actions ou des discours impies || Commettre, dire des impiétés اعمال كفراشتمال ارتكاب ايتمك واقوال كفرمآل تفوّه ايتمك

IMPITOYABLE. Qui est insensible à la pitié *A.* معدوم المرحمة عارى من الترحّم *P.* بى بهرهٔ ـ بى ترحّم ـ نا مهربان *T.* مرحمتسز ـ يوركى پك ـ مرحمت || C'est une âme, un coeur impitoyable مايهٔ ترحّمدن عارى ـ قلب بى ترحّم Juge impitoyable مرحمتسز بر قاضى فؤاد شدّت اعتياد

IMPITOYABLEMENT. Sans pitié *A.* من غير مرحمة *P.* بنامهربانى *T.* بى ترحّمانه ـ مرحمتسزلك ايله ـ يورك پكلكيله || On l'a traité impitoyablement فلان كمسنديه بى ترحّمانه معامله اولندى

IMPLACABLE. Qu'on ne peut apaiser *A.* ممتنع التسكين *P.* نا پذير ـ سكونت نا پذير آرميدگى ـ *T.* يومشانمز || Colère implacable غيظ وعدوان ممتنع غضب ممتنع التسكين haine سكونت قبول ايدهميهجك عنيف المزاج التسكين homme *P.* خصم مداهك ـ خصم الدّ ـ Ennemi implacable *A.* ادم اصلا مرحمتى يوق *T.* دشمن بى رحم ـ دشمن بى امان بر دشمن

IMPLICATION. Terme de Jurispr. Engagement dans une affaire criminelle *A.* اشتمال ـ محاوطة ـ تدخّل *P.* اندر پيچيدگى *T.* ايچنده بولنمه || علاقه دارى ـ L'implication dans une affaire criminelle rend incapable de tenir ni office ni bénéfice بر جنايتك ايچنه محاوطه واشتمال كركك منصب برجرم وقباحتك ـ وكرك زعامت ضبطنه مانع بر كيفيتدر ايچنده بولنمق حق تصرّف منصب وزعامتدن اسقاطى موجب بر حالتدر

En termes d'école, il signifie, contradiction *A.* تناقض *P.* با همديگر صدّئ *T.* صدلك || برى برلريله صدلك Il y a de l'implication dans ces deux propositions بو ايكى مسئله بيننده تناقض وار در

IMPLICITE. Qui n'est pas expliqué en termes clairs *A.* ضمنى || Cela est contenu dans le contrat d'une manière implicite بو رضاى ـ كيفيّت حجّت ايچنده وجه ضمنى ايله مشتملدر دورن ـ ارادهٔ ضمنيّه Volonté implicite حجّتده ضمناً مشتملدر شروط ضمنيّه Conditions implicites ضمنى

IMPLICITEMENT. D'une manière implicite *A.* ضمناً || Cette proposition est dans ce livre-là implicitement بو مسئله فلان تأليفك ايچنده ضمناً محتويدر

IMPLIQUER. Envelopper, engager dans un crime, dans une affaire fâcheuse *A.* ادخال *P.* اندر پيچيدن ـ علاقه داركردن *T.* ايچنه آلمق || On l'a voulu impliquer dans ce crime-là فلانك اول جرم وقباحت ايچنه ادخالنى مراد ايلديلر On l'a impliqué dans cette accusation فلان تهمتك ايچنه ادخال ايتدرمشلر در C'est une affaire dans laquelle il ne veut point être impliqué ـ ايچنده بولنمسنى استمز بر مصلحتدر ايچنده بولنمسندن حظ ايتمديكى بر مصلحتدر

On dit, qu'une chose implique contradiction, pour dire, qu'elle renferme contradiction *A.* متضمّن التناقض || Cet auteur a dit telle chose en tel chapitre, et puis il dit en un autre endroit que... cela n'implique-t-il pas contradiction? *A.* بو مؤلّف

impertinemment كمال مجانت ايله حركت ايلدى

IMPERTINENCE. Caractère d'une personne ou d'une chose impertinente *A.* سوء الادب - مجانت *P.* بى باكى - كستاخى *T.* كستاخلق - ادبسزلك || L'impertinence de cet homme est si grande que... بو آدمك مجانتى شول رتبده در كه ... J'admire l'impertinence de ce discours بو كلامده مشهود اولان حال كستاخى ومجانت موجب استغراب اولەجق بر معنا در — Il se dit aussi des paroles et des actions conformes à ce caractère *A.* اقوال وافعال باهرة المجانة *P.* گفتار وكردار *T.* ادبسزلكلر كستاخانه كلمات || Dire des impertinences خلاف دأب ادب سوزلر - مجانت آلود تفوه ايتمك لسانه آلمق

IMPERTINENT. Qui parle ou qui agit contre le jugement, contre la bienséance *A.* ماجن *P.* بى باك - كستاخ - هكوك *T.* ادبسز || Elle est bien impertinente d'avoir dit cela غايت ماجنه بر قارى اولملو در كه حتى اول مقوله كلامى تفوه ايليه — Il se dit aussi des actions et des discours. V. Impertinence.

On dit en termes de Pratique, qu'un fait, qu'un article est impertinent, pour dire, qu'il n'a rien de commun avec la chose dont il s'agit *A.* خارج من المناسبة - لا فى مقامه *P.* نا بمحل *T.* مناسبتسز - صدددن خارج

IMPERTURBABILITÉ. État de ce qui est imperturbable *A.* برائة من التشويش - برائة من الاخلال *P.* نا پذيرى خلل قبول ايتمامزلك *T.* نا قابليت شوريدگى - شورش || L'imperturbabilité de son âme نفسنك حال اخلال وتشويشدن برائتى

IMPERTURBABLE. Qui ne peut être troublé *A.* بريئ من التشويش - الاخلال *P.* نا قابل شوريدگى *T.* شاشمز - خلل قبول ايتمز || Il est imperturbable dans les résolutions qu'il a prises, dans les desseins qu'il a formés درونده قرار داده اولمش تصميمات وآرا وتصور كردەسى اولمش لوايح خاطر واهمهٔ تشويش واخلالدن مبرّادر Sa mémoire est imperturbable قوّت حافظەسى شوائب تشويشدن بريدر Il déduisit ses raisons d'une manière imperturbable سرد ايلديكى علل واسبابى بر وجهله قابل اخلال اولەميەجق صورتده وضع ايلدى

IMPERTURBABLEMENT. D'une manière imperturbable *A.* بلا تشويش *T.* بى شوريدگى *P.* بريئاً من الخلل - اخلال شاشميرق بريئاً من الخلل || Savoir par coeur imperturbablement خللسز - از بر ايتمك

IMPÉTRABLE. Qui se peut impétrer *A.* ممكن التحصيل *P.* تحصيل پذير - گرفتنى *T.* امكان آلنه بيلور || Les lettres que vous sollicitez ne sont point impétrables مطلوبك اولان اذننامەلر ممكن التحصيل دكلدر — On dit, qu'un bénéfice est impétrable, lorsqu'il est vacant, et qu'on peut l'obtenir بو زعامت ممكن التحصيلدر

IMPÉTRANT. Terme de Jurispr. Qui a obtenu des lettres du prince, ou un bénéfice *A.* متصرّف *P.* دارنده *T.* النده اولان || L'affaire fut jugée en faveur de l'impétrant مصلحت متصرّف طرفنه حكم اولندى

IMPÉTRATION. Obtention *A.* استحصال || L'impétration d'une grâce بر نوع لطف واحسانك استحصالى

IMPÉTRER. Terme de Jurispr. Obtenir en vertu d'une supplique *A.* تحصيل - اخذ فى يد التصرّف *P.* گرفتن *T.* آلمق || Impétrer un bénéfice بر زعامت تحصيل ايتمك des lettres du prince برات پادشاهى تحصيل ايتمك

IMPÉTUEUSEMENT. Avec impétuosité *A.* بالشدّة - شديداً - طحوماً *P.* بالطحمه - بتندى *T.* باتيزى - شدّتلوجه - صربلو || Le vent soufflait impétueusement ريح كمال شدّت ايله هبوب ايدر ايدى Ce fleuve coule impétueusement بو نهرك صويى بالشدّة والطحمه جريان ايدر Parler impétueusement شدّت ايله تكلّم ايتمك

IMPÉTUEUX. Violent, rapide *A.* طحوم - شديد *P.* تند - تيز *T.* زورلو - سرد - صربلو - كسكين || Vent impétueux ريح شديد - سيل طحوم torrent كسكين روزكار - شديد Ouragan تندباد طحوم صربلو آقر بر سيل - الجريان - تندباد شديد — En parlant du vent, on emploie particulièrement ces mots *A.* ريح هجوم - ريح مجفل - ريح سيهوك - ريح عاصف *P.* باد تند وتيز *T.* طپراق صاورر روزكار - سرد روزكار

Il se dit aussi des mouvemens de l'âme *A.* حديد - شديد *P.* تند وتيز *T.* سرد Colère impétueuse غضب شديد Passions impétueuses امراض نفسانيهٔ حادّه — On dit aussi, C'est un homme impétueux *A.* حديد المزاج - شديد النفس *P.* تند خو *T.* تند مزاج خويلو - سرد تيز - خويى

لازمه‌یی وتعمیرات وترمیمات بهاسنی ادا ایتمک

IMPÉRATIF. Terme de Grammaire. Il se dit du mode du verbe qui exprime commandement *A.* امر

Impératif, adj. Impérieux *A.* متحکم *P.* فرمانران *T.* بیوریجی || Il parle d'un air impératif متحکمانه سویلر

En termes de Jurispr., on appelle Disposition impérative, celle qui ordonne de faire quelque chose *A.* حکم قطعی ـ امر قطعی

IMPÉRATIVEMENT. D'une manière impérative *A.* تحکماً ـ امراً ـ علی وجه التحکم *P.* متحکمانه ـ امر گونه *T.* بیوررق

IMPÉRATRICE. L'épouse d'un Empereur *T.* ایمپراطوریچه

IMPERCEPTIBLE. Qui échappe à la vue *A.* لا ـ غیر مرئی ـ خفی من النظر ـ یری *P.* نهان از دیده ـ ندیدنی *T.* بلورسز ـ کوزه کورنمز || Cela est imperceptible بو شی خفی || Les émanations des corps sont imperceptibles ابداندن صدور ـ سطیعات ابدان خفیة من النظر در ایدن نسنه‌لر کوزه کورنمز

Il se dit aussi de ce qui regarde d'autres sens que la vue *A.* خفی ـ غیر محسوس *P.* نا محسوس *T.* بلورسز ـ طویلمز || Une odeur si légère et si délicate, qu'elle est presque imperceptible غایت خفیف ونازک اولوب همان محسوس دکل || Le frémissement d'une cloche devient comme imperceptible sur la fin بر رابحه طنطنهٔ ناقوس آخرکارده نا محسوس کبیدر — Figur. || Qui discernera ce bien presque imperceptible, au milieu des maux qui l'entourent? شو قدر مصایب وآفات ایچنده محسوس اولدمیه‌جق بر لطفی کیم فرق وتمییز ایده بیلور

IMPERCEPTIBLEMENT. Insensiblement, peu à peu *A.* من غیر احساس ـ خفیاً *P.* نهانی *T.* بلورسز اولدرق || Cela se fait imperceptiblement بو شی من غیر احساس وقوع بولمقده در

IMPERDABLE. Qui ne saurait se perdre *A.* متعذر الفوت *P.* بی احتمال فوت *T.* غایب اولنمیه‌جق ـ فوت اولنمیه‌جق || Il ne se dit qu'en cette phrase, Un procès imperdable فوتی محال بر دعوا

IMPERFECTION. Défaut, manquement *A.* نقیصه ـ نقص ـ نقصان pl. نقایص ـ عیب pl. عیوب pl. معایب ـ قصور ـ تقصیر pl. تقصیرات *P.* کمی ـ کاست ـ اکسکلک || Imperfection de corps عیب بدن d'esprit نقصان عقل Tous les hommes sont pleins d'imperfections بنی آدمک جمله‌سی پر عیوب ونقایصدر || On doit supporter les imperfections de ses amis دوستلرک نقایص وتقصیراتلرینه تحمل لازمه‌دندر

IMPÉRIAL. Qui appartient à l'Empereur ou à l'Empire *A.* سلطانی *P.* شاهی *T.* پادشاهک ـ ایمپراطورک

IMPÉRIALE. Le dessus d'un carrosse *A.* سقف العجلة *P.* آسمانهٔ گردونه *T.* تاوانی هنطوک

IMPÉRIEUSEMENT. Avec hauteur *A.* بالتعظم ـ بالتحکم ـ بالتجبر *P.* زبردستانه ـ متحکمانه ـ متعظمانه ـ بصورت حکمرانی *T.* کبرلک وبیورمه طوری ایله || Parler impérieusement متحکمانه نطق ایتمک traiter تحکم وتجبر صورتیله معامله ایتمک

IMPÉRIEUX. Hautain, qui commande avec orgueil *A.* متعظم ـ متحکم ـ متجبر *P.* زبردست *T.* کبرلو || Femme impérieuse زن متعظمه humeur مزاج کبر آلود تعظم وتحکم ایله مجبول || Avoir la mine impérieuse, l'air impérieux بر کمسنه‌نک طور وسیماسنده آثار تعظم بدیدار اولمق

IMPÉRISSABLE. Qui ne saurait périr *A.* بری ـ عدیم الفساد من الفساد *P.* نا پذیر فساد ـ نا قابل فساد *T.* بوزلمز ـ فساد قبول ایتمز ـ یوق اولمز || Les anciens philosophes soutiennent que la matière est impénétrable فلاسفهٔ متقدمین مادّه‌نک عدم فسادی دعواسنده درلر

IMPÉRITIE. Ignorance des choses de l'état qu'on professe *A.* عدم الحذاقة *P.* خیره دستی ـ بی استادی *T.* اوزسزلق || L'impéritie d'un chirurgien جراحک عدم حذاقتی Il fit voir une grande impéritie dans cette occasion بو بابده غایت مرتبه عدم حذاقت اثبات ایلدی

IMPERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est imperméable *A.* عدم الامکان النفوذ ـ عدم القابلیة الانتشاف ـ سفیحیت *P.* نم پذیری ـ نفوذ نا پذیری *T.* کچه‌مامزلکی یاشک الرطوبة

IMPERMÉABLE. Il se dit des corps à travers lesquels un fluide ne saurait passer *A.* غیر ـ بری من الانتشاف ـ سفیح ـ نا قابل النفوذ الرطوبة *P.* نا پذیر نفوذ نم ـ قابل *T.* یاش کچمز ـ انتشاف || Le verre est perméable à la lumière, et imperméable à l'eau زجاجک نفوذ ضیایه قابلیتی درکار در انجق صویک نفوذینه نا قابلدر

IMPERTINEMMENT. Avec impertinence *A.* بالمجانة *P.* کستاخانه *T.* بی باکانه ـ ادبسزجه ـ کستاخلق ایله || Il lui répondit impertinemment کستاخانه جواب ویردی Il se conduisit fort

qu'on y gouverne tout *A.* تسلطن *P.* طور فرمانفرمایی نمودن *T.* آغالق ایتمک

IMPAYABLE. Qui ne se peut trop payer *A.* فوق القيمة *P.* بی بها *T.* قیمتی یوق - بهاسی یوق || Voilà un tableau impayable اشته بهاسی یوق بر تصویر

IMPECCABILITÉ. État de celui qui ne peut pécher *A.* نزاهة عن الخطا - عن العیوب - برائة من العیوب *P.* از گناه آزادگی - بیگناهی *T.* صوچسزلق || L'impeccabilité par nature n'appartient qu'à Dieu seul بالطبع نزاهت عن الخطا انجق جناب حقه مخصوص بر صفتدر || Les Anges confirmés en grâce et les Saints dans le ciel, sont dans l'état d'impeccabilité مظهر فیوضات رحمنیه اولان ملائكهٔ كرام وعرش اعلاده ساكن اولیای عظام حضراتی نزاهت عن العیوب والخطایا حالنده اولدقلری ظاهر در - عیب وخطادن منزهدرلر

IMPECCABLE. Incapable de pécher *A.* منزه عن الخطایا - بری من العیوب *P.* آزادهٔ گناه - بیگناه *T.* صوچسز || Il n'y a que Dieu qui soit impeccable par nature یالكز جناب خدای ذو الجلال فی حد ذاته عیوب وخطایادن منزهدر || Il n'y a point d'homme impeccable عیوب وخطایادن منزه بری من الذنوب اولان آدمك وجودی - مخلوق یوقدر یوقدر

Et incapable de faillir *A.* بری من الزلة - بری من القصور *P.* آزادهٔ لغزش *T.* یاكلمز || J'ai pu manquer, je ne suis pas impeccable بری القصور دكلم بلكه بر خطا ایتمشم

IMPÉNÉTRABILITÉ. État de ce qui est impénétrable *A.* عدم القابلیة التخلل - عدم الامكان النفوذ - برائة من التخلل *P.* نا پذیری نفوذ *T.* ایچنه کچه‌مازلك || L'impénétrabilité de la matière, des corps ماده‌نك واجرامك نفوذ وتخلله عدم قابلیتی

Il se dit aussi au figuré. *A.* عدم الوصول الى الكنه - عدم الوصول الى الغور - برائة من الاستكناه *P.* ناپذیری در یافت *T.* كنهنه وارلمامه || L'impénétrabilité des conseils de Dieu, des secrets de la nature ارادهٔ حكمت نمودهٔ ربانیه‌نك ارادهٔ صمدانیه‌نك - واسرار قدرتك كنهنه عدم وصول وخفایای قدرتك استكناهدن برائتی

IMPÉNÉTRABLE. Qui ne peut être pénétré *A.* بری من النفوذ - متعذر النفوذ - ممتنع التخلل - *P.* امكان نا پذیر نفوذ *T.* ایچنه کچه‌مز - اندر نگذشتنی || Cette cuirasse est impénétrable aux coups de mousquet تفنكك قورشونی نفوذندن بری بر زرهدر || Ce cuir est impénétrable à l'eau بو دری‌یه صو ایچنه کچه‌مز - صویك نفوذ وتخللی محالدر || Il y a dans ce bois-là des forts qui sont impénétrables بو اورمانك ایچنده متعذر النفوذ قوریلر وار در || La matière, les corps sont impénétrables ماده واجرام ممتنع النفوذ در - بری من النفوذ در

Figur. *A.* ممتنع الوصول الى الكنه - ممتنع الاستكناه - ممتنع الوصول الى الغور *P.* متعذر الادراك - درنیافتنی *T.* كنهنه وارلمز || Les desseins de Dieu sont impénétrables مرادات الهیه‌نك كنهنه وصول امر محالدر - عقول بشر مرادات الهیه‌نك غورینه وصول وادراكدن عاجز در || Il n'y a rien d'impénétrable aux yeux de Dieu علم ربانیه‌ده ممتنع علم الهی هر شیئك كنه - الادراك هیچ بر شی یوقدر || La prédestination est un abîme impénétrable قدر الهی كنه وغورینه واصل اولور وغورینه وصولی متعذر بر دریای بیحد استكناهی || C'est un homme d'un secret impénétrable وپایاندر محال اولدجق وجهله كتم اسرار ایدر بر آدمدر

On dit, qu'un homme est impénétrable, pour dire, qu'il est caché et secret en toutes choses *A.* مبطن *P.* پوشیده درون *T.* ایچلو

IMPÉNITENCE. L'état d'un homme impénitent *A.* امتناع عن التوبة - مرادت على العصیان - عدم الرجوع عن المعاصی *P.* نا پشیمانی - نا توبه‌كاری *T.* توبه‌سزلك - كناهدن توبه‌دن امتناع || Vivre dans l'impénitence حالنده پشیمانسزلق بر كمسنه مرادت على || mourir dans l'impénitence كچنمك بلا توبه وفات ایتمك - العصیان حالنده وفات ایتمك - On appelle Impénitence finale, l'impénitence dans laquelle on meurt *A.* عاقبة بلا توبة

IMPÉNITENT. Qui est endurci dans le péché *A.* غیر تایب - معدوم التوبة - متمرد على العصیان *P.* نا پشیمان - نا توبه‌كار *T.* توبه‌سز || C'est un état déplorable que celui d'un homme impénitent معدوم التوبه اولان كشینك حالی واجب التأسفدر || Il est mort impénitent بلا توبه وفات ایلدی - عصیانه متمرد اولدرق تسلیم جان ایلدی

IMPENSES. Terme de Jurispr. Il se dit des dépenses qu'on fait pour entretenir une chose qui appartient à autrui *A.* مصارف لازمة || Rembourser les impenses et améliorations مصارف

liciter cet immeuble, il est impartable بو عقار ممتنع التقسيم اولديغى حسبيله مزاده صاتلمق اقتضا ايدر

IMPARTIAL. Qui ne s'attache par préférence ni aux intérêts, ni aux opinions de personne *A.* برئ من ـ برئ من الغرض طرف *T.* ازادهٔ جانبدارى ـ بيغرض ـ بيطرف *P.* الالتزام غرض || Un juge impartial بر حاكم بيغرض un historien طوتمز بيطرفانه تفتيش un examen والتزامدن برئ بر مولف

IMPARTIALEMENT. Sans partialité *A.* عن غير ـ بلا غرض طرف *T.* بيغرضانه ـ بيطرفانه *P.* بريئا من الغرض ـ التزام بر مصلحتدن || Discuter impartialement une affaire طوتميدرق بيغرضانه بحث ايتمك

IMPARTIALITÉ. Qualité de ce qui est impartial *A.* برائة طرف *T.* بيغرضى ـ بيطرفى *P.* عدم الالتزام ـ من الغرض طوتمزلق || L'impartialité est une qualité essentielle à un bon juge, à un bon historien بر حاكم عادل وبر تاريخ نويس صادقه كوره برائت من الغرض خصاتى خصال لازمه‌دندر Juger une opinion avec impartialité بر رايك ضر ونفعنى عدم التزام ايله حكم ايتمك

IMPASSIBILITÉ. Qualité de ce qui est impassible *A.* برائة *T.* درد ناپذيرى ـ ناكاركرئ درد *P.* عدم التأثر ـ من الالم اجسام || كدر طوقنه‌مامزلق L'impassibilité des corps glorieux حكماى سعدانك المدن برائتى L'impassibilité stoïque رواقيونه مخصوص عدم تأثر حالتى

IMPASSIBLE. Qui n'est pas susceptible de souffrance *A.* برئ درد نا پذير *P.* عديم التأثر ـ برئ من التألم ـ من الالم *T.* كدركار ايتمز ـ كدر طوتمز || Les corps glorieux sont impassibles اجسام سعدا برئ من الالمدر

IMPASTATION. Terme de maçonnerie. Composition faite de substances broyées et mises en pâte *A.* معجون *P.* آشورده *T.* دمام بر كونه || Le stuc est une impastation يوغرلمش معجون معجوندر

IMPATIEMMENT. Avec impatience *A.* بالهلع ـ بالجزع ـ جازعا صبرسزلق *T.* بنا شكيبايى *P.* بلا تصبر ـ بلا صبر ـ والجزع حزن واندوهنى || Il supporte son affliction impatiemment ايله بى صبر وشكيب Il attend impatiemment هلع وجزع ايله جكر مايهٔ صبر وتحملى رهين ـ ديده براه ترقب وانتظار در نفاد اولدرق در ماندهٔ مقام انتظار در Il souffre impatiemment qu'on lui en ait préféré un autre بشقه‌سى كندوسندن

ترجيح اولندیغندن كريبان صبر وتحملنى جاك جاك ايدر

IMPATIENCE. Manque de patience *A.* هلع ـ جزع ـ جواظ ـ تنكئ حوصله ـ تنكئ مشرب ـ نا شكيبايى *P.* عدم الصبر *T.* صبرسزلق ـ جان طارلغى || L'impatience dans les maux آفات واكداردە جزع ونا شكيبايى Souffrir avec impatience la maladie, la mauvaise fortune مرضه وبخت نا مساعده عدم صبر وثبات اظهار ايلمك Il souffre avec impatience qu'on le contredise كلامنه مخالفت ايلدكلرى حالده صبرسزلق ايدر Il meurt d'impatience que cela soit achevé بو خصوصك ختامنى كورنجيه قدر صبرسزلقدن ينار Il est dans une étrange impatience de savoir ce qui lui arrivera حقنده نه ظهور ايده‌جكنى بيلنجيه قدر ايتديكى تنكك مشربلك بادئ استغراب اولەجق احوالدندر Il est dans l'impatience de vous voir صبرى دونور ـ آرزوئ ديدارك ايله صبرى پايان

IMPATIENT. Qui manque de patience *A.* معدوم الصبر ـ تنك خو ـ تنك مشرب ـ بى شكيب *P.* جواظ ـ جازع ـ حوصله‌سز ـ جانى طار *T.* بى صبر ـ تنك حوصله ـ بغايت صبرسز آدمدر || C'est un homme fort impatient صبرسز Un malade impatient تنك مشرب برخسته ـ مريض جازع Il est d'un naturel impatient بالطبع جانى طار بر آدمدر Je suis fort impatient de savoir ce qui en arrivera حال نيه منجر اولەجغنى بيلنجيه قدر صبرم دوكنور

IMPATIENTER. Faire perdre patience *A.* سلب الصبر ـ اجزاع صبرى كيدرمك *T.* نا شكيبايى آوردن *P.* انفاد الصبر ـ صبرى دوكتمك || Il dit de si mauvaises raisons, que cela impatiente tous ceux qui l'entendent سرد ايلديكى علل واسباب شول رتبەده واهى ونا معقولدر كه سامعينك صبربنى تأنى وبطائتيله صبرمى Il m'impatiente avec sa lenteur كيدرر ديديككك Vous m'impatientez par vos discours سلب ايدر صحبتلر ايله صبرمى دوكدرسك Rien n'impatiente plus que d'attendre *A.* الانتظار اشدّ من النار *T.* ترقب وانتظاردن زياده صبرى سلب ايدر شئ يوقدر

S'IMPATIENTER. Perdre patience *A.* عدم الاصطبار ـ اضاعة الصبر *P.* نا شكيبايى نمودن *T.* صبرسزلق ايتمك || S'impatienter dans les maux ظهور ايدن مصايب وآفاتده اضاعهٔ بضاعهٔ صبرسزلق ايتمه Ne vous impatientez pas صبر وثبات ايتمك

s'IMPATRONISER. Acquérir dans une maison tant d'autorité,

سعی وکوشش ایتمک

IMMORTEL. Qui n'est point sujet à la mort *A.* لایموت -
همیشه *P.* منزّه عن الفنا - ابدیّ البقا - حیّ قدیم - خالد
زنده - بی مرگ - آزادهٔ مرگ *T.* اولمز || Dieu est immortel
par lui-même حق تعالی حضرتلری فی حدّ ذاته حیّ
Les anges sont immortels ملائکهٔ فنا وهلاکدن منزّهدر - قدیمدر
مظهر حیات جاودانیدرلر - کرام ابدیّ البقا درلر
On dit, L'immortel, pour dire, Dieu حیّ قیّوم

Il se dit aussi, de ce qu'on suppose devoir être d'une grande durée *A.* ابدیّ - مستدیم - ابدیّ الاستقرار - ابدیّ القرار
T. همیشه پایدار - جاودانی *P.* سرمدیّ الاستمرار - الدوام
Un monument immortel || ابدی قالهجق بر یادکار ابدیّ الدوام
Une haine immortelle بغض وعداوت مستدیمه

Il se dit aussi, de ce qui doit durer dans la mémoire des hommes *A.* *P.* مستدیم الذکر - باقی الذکر - ابدیّ الذکر
Il a fait des ouvrages immortels || دائما آکلهجق *T.* شایان یاد جاودانی
- ابدیّ الذکر اولهجق آثار جمیله تصنیف ایلدی
Faire des الی الابد شایان یاد اولهجق تألیفلر ایتدی
actions immortelles آوازهٔ شهرتلری الی انتهاء الزمان باقی
S'acqué- وبر دوام اولهجق اعمال جلیله حیّز فعله کتورمک
rir un nom immortel اذیال آخر الزمانه قدر ذکری باقی
Sa mémoire sera اولهجق نام وشان تحصیلنه موفّق اولمق
immortelle ذکری الی الابد باقی وبر دوام اولهجقدر

IMMORTIFICATION. Terme de dévotion. État d'une personne qui n'est pas mortifiée *A.* عدم القهر النفس بالمشاقّة

IMMUABLE. Qui ne peut changer *A.* ممتنع التغییر - لایتغیّر
دیگر گونی نا پذیر *P.* ممتنع التحویل - بریٔ من التغیّر -
Les décrets immuab- || دونمکه کلمز *T.* نا قابل دیگر گونی -
les de la volonté de Dieu مشیّت بی علّت ربّانیّه‌نڭ
Dieu seul est immuable یالکز الله احکام ممتنع التغییری
Les lois de la na- تعالی حضرتلری شائبهٔ تغیّردن منزّهدر
ture sont immuables احکام قدرت نا قابل تغییر در

IMMUABLEMENT. D'une manière immuable *A.* عاریًا - بلا تغیّر
دونمک قبول ایتمیه‌جک *T.* بی دیگر گونی *P.* من التغیّر
Des personnes immuablement et indissolublement unies || وجهله
par le mariage تغیّردن عاری وواهمهٔ انحلالدن بری قید
نکاح ایله مقیّد اولان کسان

IMMUNITÉ. Exemption d'impôts, de charges, de devoirs *A.*
معافیّت pl. معافیّات *P.* مسلّمی *T.* معافلق - مسلّملک ||
Le Roi a confirmé les immunités de cette ville بو بلده‌نڭ
شروط معافیّتی جانب پادشاهیدن تصدیق اولندی Les
immunités de l'Église طایفهٔ رهبانڭ شروط معافیّتلری

IMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est immutable *A.* عدم
دونمکسزلک *T.* نا پذیریٔ دیگر گونی *P.* عدم التحوّل - التغیّر
|| L'immutabilité des décrets de Dieu احکام تقدیر الهینڭ
عدم تغیّری

IMPAIR. Nombre qui n'est pas pair *A.* وتر - فرد *T.* تك
صاییی || Trois, cinq et sept sont des nombres impairs اوچ
بش ویدی عددلری اعداد وتردر Nous sommes ici en nombre
impair بو طرفده عدد فرد اوزره یز

IMPALPABLE. Qui ne fait aucune impression sensible au toucher *A.* ممتنع اللمس - لا یلمس *P.* پرواس نا پذیر *T.*
لمس قبول ایده‌میه‌جک - ال دکمکله طویلمز || On a réduit
ces perles en poudre impalpable بو اینجولری سحق ایله
لمس قبول ایده‌میه‌جک غبار رقیقه تحویل ایتدردیلر

IMPARDONNABLE. Qui ne doit point se pardonner *A.* ممتنع
آمرزش - نا شایان عفو *P.* لا یصفح - ممتنع الصفح - العفو
- عفوه کلمز - بغشلنه‌میه‌جق *T.* نا قابل عفو - نا پذیر
Faute impardonnable || عفوی مکمن دکل قابل عفو اولمیان
outrage عفوی نا قابل شایان عفو واغماض اولمیان - جرم
بر نوع تحقیر

IMPARFAIT. Qui n'est pas achevé, à qui il manque quelque chose pour être parfait *A.* ناقص - غیر کامل *P.* نا تمام - کم
T. اکسک || Laisser un ouvrage imparfait بر تألیفی نا تمام
ترک ایتمک Sa maison est demeurée imparfaite خانه‌سنڭ
بناسی ناقص قالدی Une guérison imparfaite بر ناقص
Il n'a eu qu'une joie imparfaite بر سرور ونشاط ناقص
تحصیل ایلدی

IMPARFAITEMENT. D'une manière imparfaite *A.* ناقصًا -
اکسک - اکسکلوجه *T.* کم - نا تمامانه *P.* بالنقصان والقصور
تمام اولمیه‌رق - اولدرق || Il n'est guéri qu'imparfaitement
ناقصًا شفایاب اولدی Il n'a traité cette matière qu'imparfaitement بو ماده‌دن بالنقصان والقصور بحث ایلدی

IMPARTABLE. Terme de Palais. Qui ne peut se partager *A.*
متعذّر القسمة - ممتنع التجزّی - ممتنع التقسیم *P.* بخش
نا قابل تقسیم - نا پذیر *T.* بولنمکه کلمز - بولندز || Il faut

بی ادبانه وضع وحرکتلری موجب خجالت اولەجق احوالدندر

Et manque de pudeur *A.* عدم الحیا *P.* بی شرمی - لولی اوتانمازلق *T.*

IMMOLATION. Action d'immoler *A.* تقدمة النسیکة *P.* تقدیم قربانلق تقدیمی *T.* کردن بسمل || L'immolation de la victime ذبیحەنک قربانلغه تقدیمی

IMMOLER. Offrir en sacrifice *A.* اهداء - تقدیم النسیکة قربانلق *T.* تقدیم بسمل کردن *P.* عرض القربان - القربان برذبیحەیی || Immoler une victime قربانلق ویرمک - ایتمک لله Immoler à Dieu قربان اولمق اوزره تقدیم ایتمک منسک اوزرنده sur l'autel تعالی تقدیم نسیکه ایتمک بسملگاه اوزرنده عرض نسیکه - تقدیم قربان ایتمک نسیکه اولمق اوزره قویون Immoler des agneaux ایتمک تقدیم ایتمک Jésus-Christ est la victime qui a été immolée pour le salut des hommes حضرت عیسی بنی نوع آدمک - فلاح ونجاتی ضمننده نفسنی قربانلق عرض ایلدی - قربان ایلدی - Figur. || Immoler quelqu'un à sa haine فلانی غیظ - تشفّی غیظ ایچون فلانی قربان ایتمک بر کمسنه مجبول à son ambition وعداوتنه قربان ایتمک اولدیغی حرص نام وشانی استیفا ایچون فلانی قربان وطن S'immoler pour sa patrie, pour la cause publique ایتمک اوغورینه - اوغورینه ومصلحت عامّه اوغورینه قربان اولمق - اوغورینه جان فدا ایتمک - فدای نفس ایتمک On dit, S'immoler pour quelqu'un, pour dire, s'exposer au péril pour son service جان فدا - بر کمسنەنک اوغورینه قربان اولمق خدمتنه نفسنی فدا ایتمک - ایتمک

IMMONDE. Impur. Il ne se dit que dans quelques phrases tirées de l'Écriture-Sainte *A.* مقذّر - نجس pl. مقذّرات *P.* پس - مردار *T.* نا پاک || Le pourceau est déclaré immonde par la loi des Juifs شریعت یهودیّەده لحم خنزیر نجس اولدیغی حکم اولنور Parmi les Juifs, un homme qui avait touché un corps mort, était immonde مسّ میّت ایدن کمسنه بین الیهود منجّس ونا پاک عدّ اولنور ایدی Devenir immonde نجس ومقذّر اولمق Esprits immondes ارواح نجسه ارواح مقذّره -

IMMONDICES. Amas d'ordures *A.* کناسة pl. کناسات - کساحة pl. کساحات - قمامة pl. قمام *P.* خس وخاشاک مردارلق - سپورندی *T.* || Ôter, nettoyer les immondices دفع مردارلقلری - تکنیس کناسات - کناسات ایتمک Les rues sont pleines d'immondices سوقاقلر مالامال سپورمک کناساتدر

IMMORAL. Qui est sans principes de morale *A.* سیّئ الخلق بد اخلاق - بد کیش *P.* ردئ الاخلاق - فاسد الخلق - زشت منش - || C'est l'homme le plus immoral que je connaisse بیلدیکم آدملرک ایچنده بوندن زیاده فاسد الاخلاق Caractère immoral بر آدم یوقدر رذالت اخلاق ایله مجبول خلاف - Et qui est contraire à la morale *A.* مزاج - اولان بیرون از *P.* منافی الاخلاق الحسنة - الحسن الخلق داب ادبدن *T.* بیرون از قاعدهٔ حسن خلق - داب ادب اخلاق حسنەیه مخالف بر تألیف Ouvrage immoral || طشره

IMMORALITÉ. Opposition aux principes de la morale *A.* سوٓ الخلق - فساد الاخلاق - رذالة الاخلاق *P.* بد کیشی - زشتی منش *T.* خوی آلچقلغی || Cet homme-là est d'une immoralité révoltante بو آدمک رذالت اخلاقی مهیّج عنف ونفرت اولەجق حالاتدندر

IMMORTALISER. Rendre immortel dans la mémoire des hommes *A.* تأبید الذکر - ابقاء الذکر *P.* یاد ونامرا همیشه زنده آدینی ابدی قلمق *T.* یاد ونامرا پاینده کردن - ساختن || Immortaliser son nom, sa mémoire نام وذکرینی الی ابد الآباد ابقا ایتمک Un prince qui s'est immortalisé par ses grandes actions موفّق اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله الی انتهاء الزمان تأبید ذکر ایتمش بر پادشاه

IMMORTALITÉ. Qualité de ce qui est immortel *A.* بقاء مؤبّد عدم الفنا - حیات مؤبّدة - *P.* زندگانئ جاودانی - بی مرکی اولمامزلک *T.* جانک عدم فناسی || L'immortalité de l'âme des esprits ارواحک عدم فناسی des bienheureux مظهر نعیم آخرت اولمش سعادتمندانک حیات مؤبّدەلری L'immortalité bienheureuse بقای حیات سعادت سمات

Il se dit aussi de cette espèce de vie que nous acquérons dans la mémoire des hommes *A.* خلود الذکر - بقاء الذکر *P.* بقای نام جاودانی - یاد سرمدی *T.* آدک ابدی قالمسی || Des actions dignes d'immortalité بقای ذکره سزا اعمال پسندیده Les grands poètes consacrent les noms à l'immortalité مشاهیر شعرا اسامئ رجالک ذکرینی رهین خلود وبقا بقای نام ابدی امرنده بذل ایدرلر Aspirer à l'immortalité

املاک وعقارات وصامت ـ جمیع اموالنی ارهان ایتمک
املاک وعقارات ـ وناطق کافهٔ اموالنی ترهین ایتمک
وذایب وجامد کافهٔ اموالنی امانت ویرمک

IMMINENT. Qui est près de tomber sur... *A.* مشرف الظهور
ظهوری باشی اوجنده *T.* آمادهٔ ظهور *P.* مشرف الحلول ـ مشرف || Il ne se dit qu'en ces phrases: Ruine imminente اولان
مشرف حلول اولان ظهور اولان حال خرابیّت disgrâce
آمادهٔ ظهور اولان خطر وتهلکه Péril imminent آفت وشأمت

s'IMMISCER. Il se dit, en termes de Palais, de celui qui est appellé à une succession, et qui en prend les biens *A.* وضع
الید *P.* دست تصرّف نهادن *T.* ال قویمق || Celui qui s'est immiscé dans une succession, n'y peut plus renoncer بر کمسنه
ترکه‌یه وضع ید ایتدکدنصکره بر دخی آندن فارغ اولمق
ترکه‌یه واضع الید اولان کشی آندن ـ ممکن دکلدر
فراغت ایده‌مز

Il signifie aussi, s'ingérer mal à propos *A.* مداخلة *P.* دست
انداز مداخله شدن ـ انداختن *T.* دست فارشمق || Il s'est immiscé imprudemment dans cette affaire بو مصلحته بلا رویّة
مداخله ایلدی

IMMIXTION. Terme de Palais. Action de s'immiscer. V. ce mot.

IMMOBILE. Qui ne se meut pas *A.* مستقرّ ـ ساکن ـ ثابت
طورغون ـ قملدانمز *T.* پایدار ـ پا بر جا *P.* معدوم الحرکة ـ
|| On a cru long-temps que la terre était immobile مدّت
طول مدّت ـ مدیده کرهٔ ارض معدوم الحرکه ظنّ اولنمشدر
ارض ثابت وساکن اولدیغی ظنّ اولندی Demeurer immobile comme une statue بت کبی عدیم الحرکه قالمق

Figur. Ferme, inébranlable *A.* راسخ الفؤاد ـ قویّ القلب
ثابت القلب *P.* راسخدل *T.* قوی یورکلو || A cette nouvelle, loin de s'affliger, il est resté calme et immobile بو خبرک
ظهورنده مکدّر الحال اولمق شویله طورسون اطمینان
خاطر ایله اظهار ثبات قلب ایلدی

IMMOBILIER. Qui concerne les biens immeubles *A.* متعلّق
بالاملاک والعقارات *P.* متعلّق مال کوچ نا پذیر *T.* کوچمز
املاک وعقاراته || Succession immobilière مالده متعلّق اولان
املاک وعقاراته متعلّق Héritier immobilier متعلّق اموال ترکه
وارثی ـ اموالک || Il se dit aussi au substantif. V. Immeuble
|| Cet homme a hérité de tout l'immobilier de la succession
فلان کشی بو ترکه‌نک کافهٔ املاک وعقاراتنه وارث
اولمشدر

IMMOBILITÉ. L'état d'une chose qui ne se meut point *A.*
ثبات ـ رسو ـ قرار ـ سکونت ـ عدم الحرکة *P.* بر قراری ـ
پایداری *T.* طورغونلق || Il soutient l'immobilité de la terre
ارضک عدم حرکتنی دعواسنده در

Il se dit figur. de l'état d'un homme qui ne se donne aucun mouvement sur rien *A.* حال السکونة *P.* آرام *T.* قملدانمزلق
|| Il est dans une inaction, dans une immobilité étonnante, pendant que tout le monde agit عامّهٔ ناس حرکتده ایکن حال
بطالت وسکونتده طورمسی مدار استغراب. اولدجق
حالاتدندر

IMMODÉRÉ. Qui n'est pas modéré, excessif *A.* فوق الاعتدال
بیرون از حدّ ـ بی اندازه *P.* مفرط ـ خارج من الاعتدال ـ
اعتدال *T.* آشوری || Chaleur immodérée حرارت مفرطه dépense
حدّ اعتدالدن خارج مصرف جسیم ـ مصرف مفرط
luxe اشتیاق حدّ اعتدالدن بیرون سرف وتلف désir
zèle بالغ درجهٔ افراط اولمش اشتیاق ورغبت ـ مفرط
غیرت مفرطه

IMMODÉRÉMENT. Sans modération, avec excès *A.* بغیر اعتدال
ـ افزونتر از حدّ *P.* علی وجه الافراط ـ مفرطاً ـ
بغیر اعتدال *T.* آشوری اولدرق || Boire immodérément بر وجه افراط
بر وجه افراط سعی وکوشش ایتمک travailler اعتدال ایچمک

IMMODESTE. Qui manque de modestie *A.* معدوم الادب *P.*
بی ادب *T.* ادبسز || Être immodeste à l'église بی آزرم ـ بی ادب
کلیساده ایکن رسوم ادبه ـ کلیسا ایچنده بی ادب اولمق
رعایت ایتمامک C'est la personne du monde la plus immodeste جهانده آنک قدر معدوم الادب آدم بولنمز || Et qui
est contre la modestie || Discours, actions immodestes کلمات وافعال
برکمسنه‌نک چهره‌سنده آثار Avoir l'air immodeste بی ادبانه
برکمسنه‌نک اطوار بی ادبانه‌سی ـ بی ادبی نمودار اولمق
اولمق

IMMODESTEMENT. D'une manière immodeste *A.* من غیر ادب
P. بی ادبانه *T.* ادبسزجه || Parler, s'habiller immodestement ادبسزجه ـ بی ادبانه تکلّم وتلبّس ایتمک
سویلمک وکیینمک

IMMODESTIE. Manque de modestie *A.* عدم الادب *P.* بی
ادبی ـ کم آزرمی *T.* ادبسزلک || C'est une chose honteuse que l'immodestie des chrétiens à l'église وقت نمازده مؤمنینک

Il s'est fait immatriculer *T.* قیده کچورمک ـ قید ایتمک گذرانیدن اسمنی سجله ثبت وقید ایتدردی

IMMATRICULÉ. *A.* مقیّد *P.* قید کرده *T.* قید اولنمش

IMMÉDIAT. Qui agit, qui est produit sans intermédiaire *A.* علّت بالذات ‖ Cause immédiate بالذات ـ عامل بالذات Effet immédiat اثر بالذات

Et qui suit ou précède sans intermédiaire *A.* کاین بلا واسطة ـ کاین بلا تخلّل الآخر *P.* بی واسطه *T.* واسطه‌سز ‖ Vassal immédiat متبوع بلا واسطه تابع بلا واسطه Seigneur immédiat Successeur immédiat خلف بلا تخلّل الآخر ـ خلف بلاواسطه Prédécesseur immédiat سلف بلا تخلّل الآخر اولان

IMMÉDIATEMENT. D'une manière immédiate *A.* بالذات ـ من غیر واسطةٍ ـ بلا تخلّل الآخر *P.* بی واسطهٔ دیگر *T.* واسطه‌سزجه ‖ Dans les républiques, les magistrats tiennent immédiatement du peuple leur autorité جمهوریتده حکومت حکّامک رخصتی بالذات ناس طرفندن مأخوذ در ـ جمهورلرده حکّامک حاصل اولدقلری قوّت ورخصت بالذات خلق طرفندن یدلرینه مودوع ومفوّضدر

On dit, Immédiatement après, pour dire, aussitôt après *A.* تعقیباً ـ متعاقباً *P.* در پی ـ در عقب *T.* آردی صره ـ آردنجه

IMMÉMORIAL. Qui est si ancien, qu'il n'en reste aucune mémoire *A.* بعید عن التذکّر ـ ما وراء الحافظة البشر *P.* یاد خاطرلرده ـ خاطرلرده قالامش *T.* نداشت خواطر انام ما ورای حافظهٔ بشر اولان ‖ Temps immémorial کلدیه‌جک یاد داشت خواطر زمان قدیم Cela est d'un usage immémorial انام اولدیه‌جق زماندنبرو عرف وعادت اولمش بر شیئدر ـ ما ورای حافظهٔ بشر اولدجق ازمان Possession immémoriale قدیمه‌دنبرو مستمرّ اولان تصرّف وملکیّت

IMMENSE. Qui est sans bornes, sans mesure. Il ne se dit que de Dieu *A.* غیر متناهی ـ عدیم الانتها ـ عدیم النهایة ـ منزّه عن الابتداء والانتها *P.* بی ـ بی پایان ـ بیکران حق تعالی ‖ Dieu est immense *T.* اوجی یوق نهایت حضرتلری منزّه عن الابتداء والانتهادر Sa bonté est immense باری تعالینک کرمی نا متناهیدر

Et qui est d'une grande étendue *A.* عدیم ـ غیر محدود *P.* الغایة ـ بیحدّ *T.* بی غایت ـ بی اندازه ـ بی پایان ‖ Il y a un espace immense de la terre aux étoiles fixes اوجی اولچیسی یوق ارض ایله فلک ثوابت بیننده جسامت بیحدّ وپایان مسافه وار در Une grandeur immense اشتیاقات بیحدّ وغایت ـ On dit aussi, Des désirs immenses بیحدّ وبی اندازه Une ambition immense اندازه‌دن خارج حبّ جاه وشان

En parlant d'une très-grande somme d'argent, de grands biens, on emploie les mots *A.* عدیم القیاس ـ لا یحصی ـ لا یعدّ *P.* بی قیاس ـ بی حساب ـ بی شمار *T.* قتی ـ حسابسز ‖ Une somme immense مبلغ بی حساب Des richesses immenses کلّی اموال لا یعدّ ولا یحصی ـ On dit aussi, Des frais immenses بیشمار مصارف

IMMENSÉMENT. D'une manière immense *A.* فوق الغایة ـ فوق الحدّ والقیاس ـ غایة الغایة *P.* بیرون از اندازه ـ غایة الغایه *T.* قتی چوق ‖ Il est immensément riche بیحدّ وقیاس فوق الحدّ والقیاس ضرر ایتدم J'ai perdu immensément مالدار در Il m'en coûte immensément pour achever cet édifice بو بنانک تکمیلی ایچون فوق القیاس مصارفه محتاجم

IMMENSITÉ. Étendue immense *A.* عدم الانتها ـ عدم النهایة ـ عدم المحدودیّة ـ عدم الغایة *P.* بی پایانی ـ بی کرانی ـ *T.* نهایتسزلک ‖ L'immensité est un attribut de Dieu عدم انتها صفات جلیلهٔ جناب خالق البرایادندر L'immensité de la miséricorde de Dieu کرم بارینک عدم نهایت ومحدودیّتی L'immensité de la nature, de l'univers قدرتک وعالمک عدم غایت وانتهاسی

IMMERSION. Action par laquelle on plonge dans l'eau *A.* تغمیس pl. تغمیسات ـ تغطیس pl. تغطیسات *P.* غوطه *T.* صویه طالدرش ـ پاغوش ـ تخواری ‖ Dans les premiers siècles du christianisme, on baptisait par trois immersions دین عیسینک اوائل حدوثنده آیین تعمید تغطیسات ثلثه ابتدای ظهورنده آیین تعمید ـ ایله اجرا اولنور ایدی اوچ دفعه صویه طالدرش ایله اجرا اولنور ایدی

Il se dit en termes d'Astronomie, de l'entrée d'une planète dans l'ombre d'une autre planète *A.* احتجاب *P.* پوشیدگی *T.* اورتلمه ‖ L'immersion de la lune dans l'ombre de la terre قمرک ظلّ کرهٔ ارضده احتجابی

IMMEUBLE. Il se dit des biens en fonds qui ne peuvent être transportés *A.* مال ممتنع النقل ـ ملک pl. املاک ـ عقار pl. عقارات *P.* مال کوچ نا پذیر *T.* کوچمز مال ‖ Obliger tous ses biens meubles et immeubles بر کمسنه کافّهٔ املاک وعقارات وقابل نقل اولان

Un || تقلیده مبتلا .T هوسکار تقلید .P مألوف التقلید ـ سهولت ـ تقلید واحتذایه مألوف اولان عقل esprit imitateur تقلید ومحاکاته Peuple imitateur ایله تقلید ایدر بر عقل مألوف قوم

IMITATIF. Qui imite .A محتذیاً متوافق .P تقلید بر وجه محتذیاً توافق || Sons imitatifs تقلید ایله بکزدلمش .T مانسته تقلید ایله بکزدلمش Harmonie imitative ایتمش اصوات توافق الحان

Et qui a la faculté d'imiter. V. Imitateur. || Le singe est un animal imitateur میمون بالطبع مقلد بر حیواندر

IMITATION. Action d'imiter .A مماثلت ـ تقلید ـ محاکات تقلید .P تقلید سازی .T بکزتمه || L'imitation des vices تقلید فضایل مثالب ومعایب des vertus تقلید فضایل Se proposer l'imitation des plus grands hommes اجلّه ناسه تقلید ومماثلت سوداسنه ذاهب اولمق Il n'a pas d'invention, mais il a le talent de l'imitation اختراعه مقتدر دکل امّا تمثیل وتقلیده دائرهٔ لیاقتی درکار در Cela est au-dessus de toute imitation تمثیل قبول ایتمز بر شیدر ـ تقلید ومحاکاتدن خارجدر

En termes d'arts, il se dit des ouvrages faits sur le modèle d'un autre ouvrage .A مثال .P نمونه .T تقلید ـ تقلید || اورنک Les poèmes de Vida sont une imitation continuelle de Virgile فلان شاعرک منظومەلری یکپاره فلان شاعرک تقلیدیدر Ce tableau-là est une imitation du tableau d'un tel peintre بو تصویر فلان مصوّرک تصویری مثالی اوزره در

A L'IMITATION. Façon de parler adverbiale. À l'exemple de, sur le modèle de .A تقلیداً ـ بالاحتذا ـ علی وجه التمثیل ـ علی مثال فلان ـ تمثیلاً .P بر نمونهٔ فلان .T اورنکنجه ـ فلانه تقلید اولەرق || Faire quelque chose à l'imitation de quelqu'un فلانه تقلیداً ـ بر ایشی فلانه تمثیلاً ایشلمک

IMITER. Suivre l'exemple, prendre pour modèle .A احتذا ـ اقتدا ـ بالاثر ـ محاکات ـ تمثیل ـ تقلید .P نمونه ـ تقلید کردن گرفتن .T تقلید ایتمک ـ بکزتمک || Imiter les grands hommes کبار قومه تقلید ایتمک ses ancêtres آبا واجدادینک اثرینه اقتدا ایتمک ـ افعالنه احتذا ایتمک les plus grands poëtes مشاهیر شعرایی تمثیل ایتمک les vertus des Saints فضایل اعزّهٔ کرامی تقلید وتمثیل ایتمک Ce sont des choses plus aisées à admirer qu'à imiter تقلید اولنمقدن ایسه عین حیرت ایله کورلمسی اسهل اولان شیلردندر

Il se dit aussi en termes d'arts .A اتّخاذ المثال .P نمونه گرفتن .T اورنک آلمق || Cela est imité d'un tel auteur فلان مؤلفدن اتّخاذ امثال اولنمشدر Imiter Virgile فلان شاعرک نمونەسنی آلمق

IMMACULÉ. Qui est sans tache de péché .A منزّه من شائبة الاثم .P گناهدن برئ ـ گناهسز .T نا آلودهٔ گناه Il ne se dit qu'en cette phrase: L'immaculée conception de la Vierge حضرت بتول مریمک شائبهٔ اثم وگناهدن منزّه حالت علقی

IMMANENT. Terme de Philosophie. Qui est continu, constant .A دائمیّ البقا ـ دائمیّ الاتّصال .P همیشه ـ هر دم پاینده .T هر دائم طوران پایدار || Les actions immanentes sont opposées aux actions transitoires اعمال دائمیّ البقا اعمال سریع الزوالک مناقضیدر

IMMANGEABLE. Qui ne peut se manger .A ممتنع ـ غیر مأکول الاکل .P نا قابل خورش ـ نخوردنی || Ce ragoût est si mauvais, qu'il est immangeable بو یخنی طعامی شول رتبەده کریهدر که مأکول دکلدر

IMMANQUABLE. Qui ne peut manquer d'arriver .A ممتنع التخلّف ـ مقرّر .P بی تخلّف .T شاشمز || Le gain de sa cause est immanquable دعواسنک قزانلمسی ممتنع التخلّف اولان اموردندر Une affaire immanquable ممتنع التخلّف انجاز وعدی L'effet de sa parole est immanquable بر مادّه وعدینک انجازی امور مقرّرەدندر ـ واهمهٔ تخلّفدن مبرّا در

IMMANQUABLEMENT. Sans manquer .A لا محالة ـ بلا تخلّف ـ لا بدّ .P هر آیینه .T شاشمیدرق ـ البتّ || Cela arrivera immanquablement بلا تخلّف ظهوری ـ لا بدّ ظهور ایدەجکدر مقرّر در

IMMARCESSIBLE. Terme didact. Qui ne peut se flétrir .A متعذّر الذبول .P نا قابل پژمردگی .T صولمز

IMMATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est immatériel .A تجرّد من المادّة || L'immatérialité de l'âme نفس ناطقەنک مادّەدن تجرّدی

IMMATÉRIEL. Qui est sans aucun mélange de matière .A مجرّد من المادّة || Les formes immatérielles مادّەدن مجرّد اولان صور

IMMATRICULATION. V. Immatriculer.

IMMATRICULER. Mettre dans la matricule, insérer dans le registre .A قید ـ تسجیل ـ ثبت فی السجلّ .P در قید

IMBÉCILE. Faible d'esprit *A.* ضعيف العقل - اغبيا pl. غبيّ - كند ذهن - سست مغز *P.* موقي pl. مائق - سخيف العقل - سمه - مانق *T.* || Le grand âge et les infirmités l'ont rendu imbécile كبر سنّ وسال وكثرت اسقام تقريبيله حال غباوته دوچار اولمشدر - On dit en style de Jurisp. Imbécile de corps et d'esprit بدنًا وشعورًا ضعف وغباوتى متحقق

IMBÉCILEMENT. Avec imbécillité *A.* بالمواقة - بالغباوة *P.* سمه‌لك ايله - مانقچه *T.* بكندئ ذهن - سست مغزانه || Il s'est conduit imbécilement dans cette affaire بو مصلحتده بالغباوه عمل وحركت ايلدى

IMBÉCILLITÉ. Faiblesse d'esprit *A.* سخافة - مواقت - غباوت - سمه‌لك - مانقلق *T.* كند ذهنى - سست مغزى *P.* العقل || L'imbécillité de l'enfance عهد صباوتده اولان سخافت || Il est de l'âge سنّ شيخوختده اولان سخافت عقل tombé dans une grande imbécillité d'esprit غباوت عظيمه‌يه عقل وشعورينه كلّى وهن وسخافت عارض - گرفتار اولدى || Faire quelque chose par imbécillité بر ايشى غباوته مبنى ايشلمك اولمشدر

IMBERBE. Qui est sans barbe *A.* امرد *P.* بى ريش - ساده رو *T.* صقالسز || Plusieurs nations de l'Amérique sont imberbes يكى دنيا اقليمنده ساكن اقوامك اكثريسى امرد در

IMBIBER. Pénétrer d'une liqueur *A.* اسقا - نقع - اشراب *P.* سيراب كردن *T.* صويه قاندرمق || La pluie a imbibé la terre suffisamment باران زمينى على قدر الكفايه ارووا واسقا ايتمشدر

S'IMBIBER. *A.* تنشف - نشف - ارتوا - تشرّب - شرب *P.* سيراب گشتن - نوشيدن *T.* صويى ايچمك || La terre s'imbibe d'eau ارض صو ايله ارتوا ايدر Quand on arrose, il faut donner le loisir à la terre de s'imbiber حين سقيده طپراق صويى نشف ايد نجيه قدر تأنّى ايتمك لازمدر Imbiber une éponge بر سونكره صو اشراب ايتدرمك L'huile s'imbibe dans le drap زيتون ياغى چوقه‌ده متنشف اولور

IMBIBÉ. *A.* متنشف - ريّان *P.* سيراب *T.* صويه قانمش || Une pièce de terre imbibée d'eau صو ايله ريّان بر تارلا Un linge imbibé d'huile روغن ايله متنشّف بر بز

IMBIBITION. La faculté de s'imbiber *A.* قوّة النشف

IMBRICÉE. Il se dit des tuiles concaves *A.* مقعّر *P.* قرميد اولوقلى كرميد *T.* آكور خرپشته

IMBROGLIO. Embrouillement *A.* اشتباك *P.* شوريدگى *T.* قارشقلق || Il y a de l'imbroglio dans cette affaire بو ماده‌ده بر كونه حالت اشتباك وار در

IMBU. Il ne se dit qu'au figuré. Qui est pénétré d'une nouvelle, d'une affaire. *A.* شبيع العقل - واقف - مطّلع *P.* آگاه *T.* كركى كبى - اطلاعى محيط وشامل اولمش - ذهنى طولمش || Il est déjà imbu de cette affaire بو ماده‌يه آكليوب بيلمش Toute بو ماده‌ده اطّلاعى محيط وشامل اولمشدر - واقفدر la ville est imbue de cette nouvelle اهالئ بلده‌نك مجموعى بو خبردن آگاه در || Il est imbu d'une mauvaise doctrine بر مذهب باطل ايله ذهنى طولمشدر

IMITABLE. Qui peut être imité *A.* ممكن التقليد - ممكن التمثيل - ممكن المحاكات - الاحتذا *P.* تقليد پذيرفتنى *T.* تقليد قبول ايدر - بكزديله بيلور - امكان پذير تقليد || Cela n'est pas imitable بو شئ ممكن الاحتذا دكلدر تقليد قبول ايتمز

Et qui doit être imité *A.* واجب الاحتذا - واجب التقليد - واجب التمثيل - المحاكات *P.* سزاوار تقليد *T.* تقليدى لازم - تقليده كركلو || Cette action est plus admirable qu'imitable بو فعل اول قدر واجب التقليد دكل انجق واجب الاستغرابدر

IMITATEUR. Celui qui imite, qui a la faculté d'imiter *A.* مقلّد - مقتدى بائر فلان - محاكى - محتذى *P.* تقليد ساز *T.* بكزديجى - تقليد ايديجى || Il est imitateur des vertus de ses ancêtres آبا واجدادينك مناقب جليله‌ئ آبا واجدادينك مناقب محموده‌سى اثرينه - محاكيسيدر اقتدا ايدر Tous les chrétiens doivent être les imitateurs de Jésus-Christ جمله‌ئ عيسويّون حضرت عيسى‌يه محاكات مؤمنين عيسويّه‌نك - واحتذايى التزام ايتمك واجبه‌دندر مجموعى حضرت عيسينك اثرينه اقتدا ايتملو در Les imitateurs des anciens اسلاف ومتقدّمينه تقليد ايدنلر - اسلاف ومتقدّمين مسلكنه اقتدا ايدنلر Cette fille est fidèle imitatrice des vertus de sa mère بو قز والده‌سنك فضايل بر - مناقب حميده‌سنى بلا تخلّف تقليد ايدر گريده‌سنى كندويه نمونه اتخاذ ايده‌رك بعينها تمثيل مناقب جميله‌سنى امثال اتخاذيله اثرينه - وتقليد ايدر بلا تخلّف عبيدانه تقليد اقتدا ايدر Servile imitateur مألوف المحاكاة - Il s'emploie aussi adjectivement *A.* ايدن

Il nous reste dans l'esprit des images de ce que nous avons vu صور مشهودات ـ عكوس مرئيات مرآت خاطرده باقی قالور لوح خاطرده منقوش ومرتسم قالور

En parlant d'un ouvrage d'éloquence ou de poésie, orné de descriptions, on dit, qu'il est plein d'images توصيفات وتصويرات ايله مالامال بر تأليفدر Un discours rempli de belles images لطيف تصويرلر ايله مملو بر مقاله Une belle image du paradis جنتك كوزل بر تصوير وتوصيفی Une terrible image de l'enfer جهنمك بر تصوير دهشت فرماسی

IMAGINABLE. Qui peut être imaginé A. ممكن التخيل ـ ممكن التصور ـ P. متصور ـ تصور كردنی ـ كنجايش پذير دائرهٔ تصور اولنه ـ T. خيال وخاطره كله بيلهجك ـ خيال وتصور خيال وخاطره بيلهجك || On lui a fait tous les remèdes imaginables خيال وخاطره كله بيلهجك معالجاتك جملهسنی ويرديلر Tous les malheurs imaginables lui sont arrivés خيال وخاطره كلهجك مصايب وآفاتك جملهسی باشنه كلمشدر On a fait tous les efforts imaginables pour le sauver تخليصی بابنده ممكن التصور اولهجق اسباب سعی وهمتك جملهسی وجوده كتورلدی

IMAGINAIRE. Qui n'est que dans l'imagination A. خيالی ـ وهمی ـ P. موهوم ـ T. بی اصل اصلسز || Honneur imaginaire التفات خيالی dignité رتبهٔ موهومه Biens imaginaires اموال موهومه Il se repaît de choses imaginaires اوهام وخيالات ـ احوال موهومه ايله كچينور ـ مقولهسی شيلر ايله بسلنور On dit d'un homme à visions singulières, qu'il voyage dans les espaces imaginaires اوهام وخيالات باطلهده كزر

IMAGINATIF. Qui imagine aisément A. ذو ـ سريع التخيل ـ بداهة الخيال P. خيال چاپك T. خيالی اوز || Avoir l'esprit imaginatif ذهن سريع التخيل صاحبی اولمق C'est une personne fort imaginative بداهت خيالی غالب بر آدمدر ـ On dit, La faculté, la puissance imaginative, pour dire, la faculté par laquelle on imagine V. Imagination.

IMAGINATION. Faculté d'imaginer A. قوت متخيله T. خياللمه ـ قوتی خيال || Avoir l'imagination vive قوت متخيلهده حدت وسرعت اولمق forte قوت متخيلهده ثبات ومتانت اولمق heureuse قوت متخيله مصيب اولمق fertile قوت متخيلهسی كثير النما اولمق gâtée قوت متخيله سقيم وفاسد اولمق La force de l'imagination قوت متخيلهنك زور وشدتی Voyez ce que peut l'imagination قوت متخيلهنك نيه مقتدر اولديغنه باق Cela m'est venu à l'imagination فلان شی متخيلهمه خيالمه كلدی ـ خيالمه منعكس اولدی ـ تبادر ايلدی

Il signifie aussi, pensée singulière A. معناء بديع pl. معانی بديعة P. معنای بر جسته T. نكره معنا || Voilà une belle imagination اشته لطيف ودلپسند بر معنای بديع agréable مطبوع ودلكش بر معنای بديع

Il se prend aussi pour Idée folle et extravagante A. خليا P. نكار بيهوده T. خيالجيلق || C'est un homme qui a d'étranges imaginations عجيب وغريب خياللره ذاهب بر آدمدر Imagination vaine عبث بر خليا ـ خليای باطل

IMAGINER. Se former dans l'esprit l'idée de quelque chose A. تخيل ـ تصور P. بخيال گذرانيدن ـ انگاريدن T. خياللمق ـ معانی || C'est un homme qui imagine de belles choses لطيفه تخيليله مألوف بر آدمدر Qu'imaginez-vous là-dessus بو بابده تخيلك نوجهله در ـ ملاحظهك ندر Je n'en imagine rien de bon هيچ بر ـ بر درلو خير ظهورينی تخيل ايدهمم درلو خير ملاحظه ايدهمم On ne peut rien imaginer de plus surprenant بوندن اغرب بر شئ تصور اولنمق ممكن دكلدر Cela est au-delà de ce que l'on peut imaginer بو كيفيت دائرهٔ تصور وتخيلدن خارج بر معنادر ـ فوق ما يتصور در Imaginez-vous un homme qui soit riche, savant يسار وثروت وعلم ومعرفت صاحبی بر آدم تصور ايله

Et inventer A. ابداع ـ ايجاد ـ اختراع P. از نو پيدا كردن T. يكيدن ايجاد ايلمك ـ يكيدن چيقارمق || Imaginer une machine بر آلت اختراع ايلمك

S'IMAGINER. Se figurer quelque chose sans fondement A. ظن P. تظنی ـ پنداشتن ـ گمانيدن T. صانمق || Il s'imagine qu'il viendra à bout de cela بونك عهدهسندن كلهجكنی ظن ايدر Il s'imagine être un grand docteur كنديسنی استاد عالم ظن ايدر

Et croire, se persuader A. اعتماد P. باوريدن ـ باور كردن T. وجود ويرمك ـ اينانمق || Je ne saurais m'imaginer que cela soit comme on le raconte بو مادهنك نقل اولنديغی اوزره وقوعنه وجود ويرهمم ـ اعتماد ايدهمم

IMAGINÉ. A. متخيل P. خيال كرده T. خياللنمش

IMAN. Ministre de la religion mahométane A. امام pl. ائمة

IMARET. Hôpital chez les Turcs A. عمارت pl. عمارات

لکن شان وشرفدن عاریدر ۔ دکلدر

ILLUSTRE. Célèbre par le mérite, par la naissance, par la considération publique *A.* امجد pl. اماجد ۔ مفخم ۔ اشرف ۔ اجلّه ۔ جلیل ۔ جلیل الاشتهار ۔ *P.* بلند شان *T.* شانلو ۔ شهرتلو || Un homme illustre جلیل الشان بر آدم Les hommes illustres de Plutarque فلان مؤلفک اماجد رجالک اجله واشرافی ناسک ۔ احوالنه دائر انشا ایلدیکی کتاب ترجمهٔ حاللرینه دائر کشیدهٔ سلک املا ایلدیکی تألیف Une race illustre عرق جلیل maison خاندان شرافت عنوان famille نسباً جلیله Il est né d'un sang illustre بر سلالهٔ جلیله‌دن نشئت ایتمشدر Un corps illustre بر صنف ذی شان assemblée مجلس عالی ۔ مجلس امجد وافخم Un homme qui s'est rendu illustre بر کسب سرمایهٔ شان وشرف ایتمش موفق ذات معالی صفات Illustre par ses grandes actions اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله شهرتیافته اولمش بر آدم Il a donné d'illustres marques de son courage مجهول اولدیغی ۔ مایهٔ غیرت ونجادتنک آثار جلیله‌سنی حیز فعله کتورمشدر Il est نجادت ذاتیه‌سنی آثار جلیله ایله اثبات ایتمشدر illustre dans sa profession مداوم اولدیغی حرفتده مظهر نام وشاندر Un auteur illustre بر مؤلف ذیشان C'est un des illustres monumens qui nous restent de l'antiquité ادوار سابقه‌دن قالمش آثار جلیله‌نک اشرف وامجدیدر

Il se dit aussi substantivement en parlant des hommes *A.* جلیل pl. مشهور ۔ شهرة pl. شهیر ۔ ذو الشان ۔ منبوه الاسم ۔ القدر *P.* مشاهیر *T.* بلند قدر ۔ نامدار ۔ بنام شهرتلو ۔ ادی بیوک || Ce peintre-là est un illustre مشهور ونامدار بر رسامدر C'est un des illustres de son temps مشاهیر ونامداران عصردن بریدر منبوه الاسم بر آدمدر ۔ شهرهٔ عصردن بر ذات ذیشاندر ۔

ILLUSTRER. Rendre illustre *A.* امجاد ۔ اجلال *P.* شرف بلند شان کردن ۔ پرتو بخشیدن ۔ شرفمند کردن ۔ بخشیدن *T.* نام وشان دادن ۔ شان ویرمک ۔ شهرت ویرمک || Les grandes charges ont illustré cette famille بو خاندان تحصیل ایلدیکی مناصب عالیه تقریبیله اعلای مراتب مجد واجلاله اصعاد اولندی Cet auteur a illustré son pays par ses ouvrages بو مؤلفک تصنیفات عدیده‌سی مملکتی حقنه وسیلهٔ نام وشان اولمشدر Cet homme est illustré par plusieurs belles actions فلان کمسنه موفق اولدیغی نیچه نیچه مآثر جلیله تقریبیله تحصیل نام وشهرت

بلند شان اولمشدر ۔ ایتمشدر

ILLUSTRÉ. *A.* ممجد ۔ مشرف *P.* شرف یافته ۔ پرتو یافته ۔ *T.* شان پیدا کرده ۔ اولولنمش ۔ بولمش نام وشهرت || Une ville illustrée par le sang de plusieurs martyrs بونجه شهدانک دم مزیزلریله حائز رهینهٔ شان وشرف اولمش بر مملکت Famille illustrée بر خاندان کسب شرف وشهرت ایتمش

ILLUSTRISSIME. Très-illustre *A.* افخم ۔ اشرف ۔ اکرم *P.* *T.* شرافتلو || شرافت مآب Illustrissime et révérendissime seigneur عالی رتبت افندیٔ ۔ شرافت مآب فخامت نصاب ۔ شرافتلو افندیٔ محترم

ÎLOT. Petite île *A.* جزیرهٔ صغیرة *P.* آبخست کوچک *T.* آطه‌جق ۔ آطه ۔ اوفاق

IMAGE. Représentation en peinture ou en sculpture *A.* تمثال pl. تماثیل ۔ صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصویر || Une image bien ressemblante اصلنه مشابهت تامه‌سی اولان بر تصویر fidèle صورت صحیحه ۔ صورت صادقه

On appelle aussi Images, celles qui sont l'objet d'un culte religieux *A.* نصمة pl. نصمات ۔ صورت *P.* پیکر *T.* صورت || Adorer les images des Saints اولیای عظامک صورتلرینه عبادت ایتمک نصمات اعزّه کرامه ادای مراسم توقیر واحترام ۔ ایتمک

IMAGE. Ressemblance *A.* شاکلت ۔ صورة المثل ۔ تمثال *P.* نمونه ۔ مانند *T.* اورنک || L'homme est l'image de Dieu انسان جناب ربّ العزتک صورت مثلیدر Dieu a fait l'homme à son image جناب حق انسانی علی شاکلته خلق ایتمشدر Cet enfant est l'image de son père بو ولد علی شاکلة بو چوجوق باباسنک صورت مثلیدر ۔ ابیهدر Voir son image dans le miroir برکمسنه صورت مثلنی آیینه‌ده کورمک dans l'eau کندو ۔ کندو تمثالنی صو ایچنده کورمک Ce tableau présente bien l'image de la nature بو تصویر اصل حقیقیسنک صورت مثلنی کوزل کوستررر Les rois sont la plus vive image de Dieu الملوک ظلّ الله فی الارض ملوک وسلاطین حق تعالینک ۔ تماثیل ذوی الارواحیدر

Il se dit aussi des espèces qui représentent les objets aux yeux ou à l'imagination *A.* عکس pl. عکوس ۔ صورت pl. صور *P.* رخش ۔ فرتور *T.* قرالتی || L'image des corps frappe nos yeux durant le sommeil عکوس اجرام حال منامده کوزمزه مرئیدر

ILLUMINATION. Action d'une lumière qui éclaire. V. Illuminer — Il se dit aussi d'une grande quantité de lumières disposées avec art à l'occasion d'une réjouissance *A.* زينة البلدة || قنديل دونماسى *T.* شهرآيين چراغان *P.* بالقناديل Une grande illumination عظيم بر قنديل دونماسى Faire une illumination dans un palais سرايى قنديل ايله دوناتمق Il y avait des illuminations à toutes les fenêtres, dans toutes les rues جميع اسواق وبالجمله خانه پنچره‌لرى قنديل ايله دونانمشيدى

Il se dit figur. de la lumière extraordinaire que Dieu répand quelquefois dans l'âme *A.* نور حق *T.* خره *P.* نور الحق فيضان نور روح Par illumination du Saint-Esprit || آيدينلغى القدس ايله

ILLUMINER. Éclairer, répandre de la lumière *A.* تنوير - اضائة - روشنايى دادن - روشن ساختن *P.* نشر النور والضياء || آيدينلتمق *T.* روشنى پاشيدن - روشنايى بخشيدن Toute la ville était illuminée par les feux de joie qu'on avait allumés dans toutes les rues زوقافلرك جمله‌سنده اشعال اولنان شنلك قنديللريله مجموع بلده روشن وپر ضيا ايدى

Il se dit aussi pour Faire des illuminations *A.* تزيين قنديل ايله *T.* چراغان زينت دادن *P.* بالقناديل On ordonna d'illuminer dans toutes les rues زوقاقلرك || دوناتمق جمله‌سنده قنديل دونماسى ترتيبى امر اولندى On avait illuminé toute la face du palais سرايك يوزى يكپاره قناديل وچراغان ايله تزيين اولندى

Et en termes de religion, pour Éclairer l'âme, l'esprit *A.* نور حق ايله *T.* خره بخشيدن *P.* افاضة النور الحق || آيدينلتمق Il faut prier Dieu qu'il les illumine, et qu'il les convertisse قلوبلرينه افاضهٔ نور حق ايله طريق سداده ارشاد اولنملرى عنايت بى نهايت جناب ربّ ذو الجلالدن نياز اولنملو در Ce pays-là n'avait pas encore été illuminé par l'Évangile اول ايالت انجيل شريف احكاميله منوز مظهر انوار حقيقت اولمامشيدى Seigneur, illuminez mon âme, mon entendement يا ربّ قلبمه وعقل وشعورمه افاضهٔ نور حق ايله

ILLUMINÉ. *A.* منوّر - مستضئ *P.* روشن - ضيا دار *T.* آيدينلقلو

ILLUSION. Apparence trompeuse *A.* غرّة - وهم واحل pl. اوهام *P.* واهلة *T.* گمان بى اصل || اصلى يوقدن صانى Quand on est dans un bateau, et que le rivage semble marcher, quand un bâton paraît rompu dans l'eau, c'est une illusion des sens قايقده اولوب ساحل بحر سير وحركت ايدر كبى كورنمك وبر چيبوق صو ايچنده منكسر صورتنده مشاهده اولنمق حالاتى غرّت حواس قبيلندندر Le relief dans la Peinture est une illusion امير رسم وتصويرده قبارمه بر صنعتى بر نوع وهم واهلدر Faire illusion à quelqu'un كمسنديى بر نوع وهم واهل ايله تغليط ايتمك

Il se dit aussi, des tromperies qu'on prétend que les démons font sur les sens, en faisant paraître les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغرير شيطانىّ pl. تعزيرات شيطانيّة *P.* فريب تغرير *T.* شيطان آلداتمسى || شيطانى Illusion diabolique تغرير سحرى magique شيطانى Ce sont des illusions du démon تغريرات شيطانيّه‌دندر

Il se dit aussi des pensées et des imaginations chimériques *A.* خيال باطل pl. خيالات باطلة pl. خيال محال - خيالات باطلة *P.* خيال بيهوده *T.* اصلى يوقدن خيال || مستحيلة C'est un homme plein d'illusions عقلى خيالات باطله ايله مملو كافة مطالبى بر آدمدر Ses prétentions sont une pure illusion خيال باطل مقوله‌سيدر Se faire illusion à soi-même خيال محاله - باطله ذاهب اولمق

Et de certains songes, de certains fantômes qui flattent ou qui troublent l'imagination *A.* حلم pl. احلام - رؤيا - خيال pl. خيالات *P.* خواب *T.* دوش || Une illusion agréable خيالات خيال لطيف - رؤياى حسن De douces illusions دلاويز

ILLUSOIRE. Qui tend à tromper sous une fausse apparence *A.* خادع - موجب الغرّة *P.* خديعت آميز - فريبنده - دلفريب *T.* آلدادىجى || Proposition illusoire تكليف خديعت آميز demande مطلوب خديعت آلود espérance امنيّهٔ خادعه - contrat مقاوله نامهٔ خديعت آميز اميد دلفريب - امل باطل

ILLUSOIREMENT. D'une manière illusoire *A.* على وجه التغرير - على طريق الاختداع - خادعاً *P.* فريبكارنه *T.* آلداتمه - وجهيله

ILLUSTRATION. Ce qui fait qu'une famille est illustre *A.* مجد - شرف *P.* فر - پرتو *T.* شان || C'est une famille noble et ancienne, mais sans illustration قديم ونسيب بر خانداندر لكن مظهر شان وشرف اولمش - لكن بى شان وشرفدر

وقوف وخبری یوقدر – On dit en termes de Pratique, Être ignorant du fait ماده‌نك – وقوع حالدن خبر دار اولمامق وقوعی معلوم اولمامق

IGNORER. Ne savoir pas *A.* جهل – عدم العلم *P.* ندانستن – خبر نداشتن *T.* بیلمامك || C'est une chose qu'il ignore بیلمدیکی ماده در – معلومی اولمیان بر ماده در Ignorer les premiers principes de sa religion کندو مذهبنك مبادیٔ اصولندن خبردار اولمامق les choses les plus nécessaires à savoir – علمی واجب اولان اموردن خبیر وآگاه اولمامق Il est si savant, qu'il n'ignore rien بر کمسنه‌نك علمی الزم اولان اموره جهلی اولمق احاطهٔ علم ومعرفتی شول رتبه‌ده در که هیچ بر شیئده جهلی یوقدر

IGNORÉ. *A.* مجهول – غیر معلوم *P.* نا معلوم – ندانسته *T.* بللو دکل – بیلنمش دکل

IL. Pronom qui désigne la troisième personne *A.* هو *P.* او *T.* او

ÎLE. Terre entourée d'eau de tous côtés *A.* جزیرة pl. جزایر – بنداب – آبخوست – آبخست *P.* بضع pl. بضیع – سماهیج – آطه *T.* || Les îles qui sont dans les rivières انهارده كائن جزیره‌لر Les îles fortunées جزایر خالدات Ce n'est pas un continent, c'est une île بر دكل بر جزیره در Les îles nouvellement découvertes سجدداً کشف اولنان جزایر

ÎLES. Terme d'Anat. On nomme Os des îles, des os larges et plats situés aux parties latérales du bassin *A.* حجبتان *T.* قیناق کمیکلری

ILÉUM ou ILÉON. Terme d'Anat. Le dernier des intestins grêles *A.* معاء صمّا

ILÉUS. C'est la maladie appelée Miséréré. V. ce mot.

ILIAQUE. Terme de Méd. On appelle Passion iliaque, une maladie dont le siége est dans l'iléon *A.* قولنج المعاء الصمّا

Il se dit aussi des artères qui sont formées par la circulation de l'aorte descendante ماساریقا

ILLÉGAL. Qui est contre la loi *A.* مخالف القانون – مخالف الشرع *P.* بیراه – نا شرعی – بیرون از قانون *T.* قانوندن خارج || Convention illégale معاهدهٔ نامشروع assemblée خلاف قانون عقد اولنمش جمعیت Formes illégales مخالف قانون اولان رسوم

ILLÉGITIME. Qui n'a pas les conditions requises par les lois *A.* حرام – غیر شرعیّ *P.* شفو – نا شرعی *T.* حرام || Enfant illégitime حرام زاده – ولد حرام mariage نکاح – نکاح حرام نا شرعی

Il signifie aussi, injuste, déraisonnable *A.* غیر مشروع – غیرحق – باطل *P.* نا هنجار – نا حق – نا صواب *T.* یولسز || Désirs illégitimes رغبات منکره Prétention illégitime ادّعای حق وصوابه مقارن اولمیان ادّعا – باطل

ILLÉGITIMEMENT. Injustement, sans raison *A.* من غیر حق *P.* نا بحق – بیحق *T.* حقسز اولەرق – فضولی || Il prétend cela illégitimement بغیر حق بونی ادّعا ایدر Posséder illégitimement فضولی ضبط وتصرّف ایتمك

ILLÉGITIMITÉ. Défaut de légitimité *A.* عدم المشروعیّة *P.* نا سندك عدم مشروعی *T.* شرعیسزلك || L'illégitimité d'un titre مشروعیّتی

ILLICITE. Qui est défendu par la loi *A.* محرّم pl. محرّمات – منهیّ pl. منهیّات – شرعاً منهیّ *P.* از جانب شریعت – یرغو کرده *T.* شرعاً منع اولنمش || Action illicite فعل منهی pratique عمل منهی amour عشق محرّم Conventions illicites معاهدات منهیّه assemblées مجالس منهیّه Acquérir par des moyens illicites طرق ووسایل منهیّه ایله کسب مال ایتمك – کسب حرام ایتمك

ILLICITEMENT. Contre le droit et la justice *A.* بخلاف الحق – بخلاف القانون – علی خلاف القانون – بغیر حق *P.* بنا راستی – بیرون از قاعدهٔ حق *T.* یولسزجه – حقسز اولەرق || Il est vrai que cela s'est fait, mais toujours illicitement فلان شیئك وقوعی صحّت وحقیقته مقارندر انجق هر حالده علی خلاف القانون اولنمشدر

ILLIMITÉ. Qui n'a point de limites *A.* غیر محدود *P.* بیحد – نا محدود – بی نهایت – بی پایان *T.* حدودی یوق || Espace illimité مسافهٔ غیر محدوده Étendue illimitée امتداد – نا محدود – وسعت نا محدود – امتداد بی پایان autorité حکومت نا محدود Cet ambassadeur a un pouvoir illimité بو ایلچینك رخصت نا محدودی وار در

ILLISIBLE. Qu'on ne saurait lire *A.* لا یقرا – ممتنع القرائة *P.* نخواندنی *T.* اوقنمز || Cette écriture est illisible بر خط اوقنمز بر یازو در – ممتنع القرائه در

ILLUMINATIF. Il n'est guère d'usage qu'en termes de dévotion mystique. La vie illuminative *A.* مراقبة الاهل السلوك

L'avare fait son idole de son argent منفعتدر عرض ومنفعتدر انجق معبودی اهل بخل وامساكك معبودی درهم ودينار در

IDYLLE. Espèce de poème dans lequel on peut traiter toute sorte de matière *A.* قصيدة pl. قصايد

IGNARE. Qui n'a point étudié, qui n'a point de lettres *A.* عاری من العلم ـ امّی *P.* كور دل ـ نا دان ـ خشسب *T.* مايهٔ علم ومعرفتدن || Gens ignares et non lettrés اوقومق بيلمز كوردلان بيمعرفت ـ عاری اولان اشخاص

IGNÉ. Qui est de la nature du feu *A.* ناریّ *P.* آتشی ـ آتشلو *T.* آتشين || Substance ignée مادّهٔ ناريّه Les parties ignées اجزای ناريّه Corpuscules ignés ذرّات ناريّه D'une nature ignée طبيعت ناريّهسی اولان

IGNICOLE. Qui adore le feu *A.* مجوسیّ *P.* آتش پرست *T.* آتشه طاپيجی

IGNITION. Terme de Chimie. État d'un corps quelconque rougi au feu *A.* حال الحموّ *P.* تفيدگی *T.* قيزغنلق

IGNOBLE. Qui est bas, qui sent l'homme de basse extraction *A.* رذيل ـ لئيم ـ نذيل *P.* فرو مايه ـ خوار *T.* آلچق || Langage ignoble نطق لئيم Expressions ignobles تعبيرات رذيله sentimens افكار لئامت آثار Avoir l'air ignoble بركمسهنك سيماسنده آثار لئامت بديدار اولمق

IGNOBLEMENT. D'une manière ignoble *A.* على ـ لئيماً ـ نذيلاً *P.* رذيلا ـ صورة اللئامة ـ با فرو مايگی *T.* آلچقجه ـ آلچقلق ايله

IGNOMINIE. Infamie, grand déshonneur *A.* مخزية pl. مخزيات ـ فضيحة pl. فضايح ـ فضاحة ـ *P.* رسوايی *T.* رسوايلق ـ مستغرق خزی || Être couvert d'ignominie قره يوزليلق ننگك ورسوايی اولمق Chargé d'opprobre et d'ignominie سر تا پا آلودهٔ ـ وعار ومخزيات بيعدّ وشمار ايله ملأن خزی وفضاحت اولمش C'est une éternelle ignominie pour lui et pour toute sa postérité كندويه وبالجمله اولاد واعقابنه الى الابد بادئ خزی ورسوايی اولهجق حالاتدندر Être exposé à l'ignominie, aux affronts عرضهٔ مخزيات وتذليلات اولمق

IGNOMINIEUSEMENT. Avec ignominie *A.* بالخزی ـ بالافتضاح ـ *P.* رسواى ـ رسوايلق ايله *T.* برسوايی ـ در حال رسوايی اولهرق

IGNOMINIEUX. Qui porte ignominie, qui cause de l'ignominie *A.* مخزی ـ مورث الخزی ـ موجب الافتضاح *P.* رسوايی *T.* رسوايی بخشا ـ رسان رسوايلق كتوريجی || Mort ignominieuse موت موجب الخزی والفضاحة Supplice ignominieux نكال موجب الافتضاح traitement مورث خزی وافتضاح بو Cela est ignominieux à toute sa race اولهجق معامله كيفيت جميع عرقنه سبب خزی ورسوايی اولهجق احوالدندر

IGNORAMMENT. Avec ignorance *A.* بالجهالة *P.* بنادانی ـ جاهلجه *T.* جاهلانه || Quand il veut parler de ces matières-là, il en parle fort ignoramment اول مادّهلردن بحث ايتمك مراد ايتدكجه غايت جهالت ايله بسط كلام ايدر

IGNORANCE. Défaut de savoir, de connaissance *A.* جهل ـ جهالت ـ جاهليّت *P.* نادانی *T.* بيلمامزلك || Ignorance grossière جهل غليظ crasse جهل كلّی ـ جهل مركب ـ grande جهل عظيم excusable جهل معذور ـ شايان معذرت اولهجق ـ جهل بالمواضعه ـ تجاهل affectée جهل اختياری volontaire جهل Durant les siècles d'ignorance اثناسنده عصر ـ ايّام جاهليّت J'avoue mon ignorance là-dessus جاهليتده بو بابده جهلمه مقرّ ومعترفم ـ On dit, Prétendre cause d'ignorance, pour dire, prétendre ignorer quelque chose, faire semblant de l'ignorer *A.* تجاهل ـ اعتذار بعدم العلم *P.* بيخبری نمودن *T.* بيلمامزلك عدم علم || Afin que nul ne prétende cause d'ignorance ايتمك علم وخبرم يوغيدی ديو ـ عذرينه محلّ قالماملق ايچون كمسنهيه عذر وبهانه قالمامق ضمننده

IGNORANT. Qui n'a point de connaissances, d'étude, de savoir *A.* جاهل pl. جهلا ـ معدوم العلم والمعرفة *P.* بی هنر ـ بی دانش *T.* جاهل || Il est ignorant au dernier point مرتبهٔ نهايتده علم ومعرفتدن عاريدر Il a le sens droit, mais du reste il est fort ignorant كرچه عقل سليم صاحبيدر انجق معدوم بضاعهٔ علم ومعرفتدن كليّاً عاريدر Il s'avoue ignorant المعرفه اولديغنه مقرّ ومعترفدر Tous ces peuples-là sont très ignorans اقوام مذكورهنك مجموعی جهلا مقولهسيدر V. aussi Ignare.

Et qui ignore certaines choses *A.* عديم ـ عديم الوقوف *P.* بيخبر ـ بی وقوف ـ بی آگاهی *T.* بيلمز || Il sait beaucoup de choses, mais il est fort ignorant en Géographie وافر شيئلرده علمی دركار در انجق فنّ جغرافيادن كليّاً بيخبر در Il est ignorant sur ces matières-là اول مادّهلرده

mais elles sont identiques بری بربرلە مختلف ایکی کونه مسئلە سرد ایلدیککی ظن ایدرسک لکن مسئلتین مذکورتینک ایکیسی دخی متحد المعنا در Deux et deux sont identiques avec quatre ایکی کرّه ایکی درت عددیلە متحد ویکرنگدر

IDENTIQUEMENT. D'une manière identique *A.* بالاتحاد ـ متحداً *P.* یکرنگانه *T.* برلشمش اولەرق ـ بر اولەرق

IDENTITÉ. Rapport de plusieurs choses qui n'en font réellement qu'une *A.* وحدت ـ جهه الوحدة *P.* یکرنگی ـ یکجهتی *T.* برلک || Identité de raisons علل واسبابک بری برلریله وحدتی || Identité de nature وحدت ذات ـ وحدت طبیعت جهت وحدتی Identité de pensées en divers termes کلمات مختلفه اوزره بیان اولنان افکارک بری برلریله جهت وحدتی

IDIOME. Langue propre d'une nation *A.* لغت pl. لغات ـ لحن pl. الحان *P.* لهجه *T.* دیل || L'idiome Français لهجهٔ فرانساوی L'idiome Allemand لغت آلامانی ـ لهجهٔ آلامانی

IDIOPATHIE. Terme de Méd. Maladie propre à quelque partie du corps *A.* مرض متخصص بعضو ما

Il signifie en Morale, l'inclination particulière pour une chose *A.* رغبت مخصوصة

IDIOPATHIQUE. Qui appartient à l'idiopathie *A.* متعلق بمرض بر عضوه مختص || Maladie idiopathique المختص بعضو ما اولان مرض

IDIOT. Stupide, imbécile *A.* بلید ـ طامس القلب ـ فدم *P.* لاده ـ الذهن *T.* گاوریش ـ بوداله

IDIOTISME. Tour d'expression propre et particulier à une langue *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات || Chaque langue a ses idiotismes هر لسانک اصطلاحات مخصوصەسی وار در

IDOLÂTRE. Qui adore les idoles *A.* عابد الاصنام pl. عبدة ـ عابد الاوثان pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست ـ صنم پرست ـ شمن *T.* پت طاپیجی || Toute la terre était idolâtre سلفده مجموع عالم عبدهٔ اصنام ایدی Les nations idolâtres عبادت اصنام ایله مألوف اولان امم واقوام

Il se dit aussi de tous ceux qui rendent un culte divin à des créatures *A.* عابد الخلایق *P.* پرستشکار آفریدگان *T.* یارادلمش شیلره طاپیجی || Les Perses qui adoraient le feu, les Égyptiens qui adoraient les crocodiles, étaient idolâtres آتشه عبادت ایدن اهل فرس قدیم وتمساحه پرستش ایدن اهل مصر قدیم عبدهٔ خلایق ایدی

On dit figur., qu'un homme est idolâtre d'une femme, pour dire, qu'il en est follement amoureux فلان کمسند فلان خاتونه مفتونیدر ـ فلان خاتونک هائم ومفتونیدر ـ پرستش ایدر qu'il est idolâtre de ses pensées, de ses opinions, de ses ouvrages کندو آرا وافکارینک وعمل یدی اولان آثارک مفتون ودل فلان والده شیفتەسیدر qu'une mère est idolâtre de ses enfans کندو اولادینه پرستش ـ کندو اولادینک پرستشکاریدر رتبەسنه قدر دلبسته در

IDOLÂTRER. Adorer les idoles *A.* تعبّد ـ تعبّد الاصنام *P.* الاوثان بت پرستیدن ـ بت *T.* پته طاپمق || Les Hébreux idolâtrèrent dans le désert قوم یهود بادیەده تعبّد اصنام ایتمشدر اصنامه تعبّد ایلدی ـ

Il signifie figur. Aimer avec trop de passion *A.* استهامة ـ هیمان *P.* دل شیفته شدن ـ مفتون شدن *T.* آشوری سومکک || Elle est folle de ses enfans, elle les idolâtre اولادینک دیوانەسی اولوب آنلره هایمه ودل شیفته در

IDOLÂTRIE. Adoration des idoles *A.* عبادة الاصنام *P.* بت پرستی *T.* پته طاپیجیلق ـ پت پرستلک || Ces peuples étaient encore dans l'idolâtrie اقوام مذکوره هنوز عبادت اصنام ایله مألوف ایدی

IDOLÂTRIQUE. Qui appartient à l'idolâtrie *A.* مختص بعبادة الاصنام *P.* مخصوص بت پرستی *T.* پت پرستلکه || Cérémonies idolâtriques متعلق عبادت اصنامه مخصوص Superstition idolâtrique پت پرستلکه رسوم وتشریفات مخصوص تعصّب

IDOLE. Statue représentant une fausse divinité *A.* صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان *P.* بت ـ شمن *T.* پت || Idole d'or صنم زرین d'argent صنم سیمین de pierre حجردن مصنوع صنم Adorer une idole بر صنمه عبادت ایتمک Renverser les temples des idoles بیوت الاصنامی هدم ایتمک ـ پتکدەلری ـ یبقمق On dit d'une personne stupide, que c'est une idole بر آدمدر پت کبی Et d'un homme qui se tient sans rien faire, qu'il se tient là comme une idole پت کبی دیکیلوب طورر

On dit figur., en parlant de ce qui fait le sujet de l'affection de quelqu'un, que c'est son idole *A.* معبود *P.* پرستیده *T.* طاپلمش || Cet enfant-là est l'idole de sa mère بو چوجوق والدەسنک معبودیدر L'intérêt est l'idole du siècle زمانەنک

الی اولآن مسهود T. شمدی || Cela ne s'était pas vu jusqu'ici شمدییه ـ تا باینگاه نا دیده بر شیندر ـ اولمش شیٔ دکلدر قدر کورلمش دکلدر

On dit, Les choses d'ici-bas, les affaires d'ici-bas, pour dire, ce bas monde A. احوال الدنیا P. احوال این خاکدان T. بو دنیای دنیک اموری

ICONOGRAPHIE. Description des images, des tableaux. Il se dit particulièrement de la connaissance des monumens antiques A. وصف الآثار المتقدّمین ـ وصف التصویرات

ICONALÂTRE. Adorateur des images A. عابد الصور pl. عبدة الصور ـ عابد النصمة ـ عبدة النصمات P. صورت پرست T. صورته تاپیجی

ICONOLOGIE. Explication des images, des monumens antiques A. شرح الآثار المتقدّمین ـ شرح الاحوال التصویرات

ICONOMAQUE. Qui combat le culte des images A. منکر العبادة منکر العبادة النصمات ـ الصور

ICOSAÈDRE. Terme de Géom. Corps solide qui a vingt faces A. ذو عشرین وجهاً P. بیست رو T. یکرمی یوزلو

ICTÈRE. Débordement de bile qui cause la jaunisse A. طغیان صفرا ـ انتشار الصفرا P. جوش وخروش لو T. صفرا طاشقنلغی

ICTÉRIQUE. Il se dit des remèdes contre la jaunisse A. دواء دافع الیرقان P. دفعساز کاخه T. صاریلغی کیدریجی علاج

IDÉAL. Qui n'existe que dans l'imagination A. خیالیّ || Les mots abstraits n'ont qu'une existence idéale اسامئ معنانک وجودی خیالیدر

Il signifie aussi, chimérique A. معدوم ـ لا اصل ـ موهوم الوجود P. بی اصل T. اصل ووجودی یوق || Pouvoir idéal ثروت معدوم ـ اموال موهومه Richesses idéales قوّت موهومه الوجود

IDÉE. Perception de l'âme, notion que l'esprit se forme de quelque chose A. تصوّر ـ صور المعانی pl. صورة المعنا ـ معنا pl. تصوّرات ـ تصوّر ذهنیّ ـ تصوّرات ذهنیّة P. اندیشه T. لطیف واحسن belle شرافته مقرون بر معنا Noble idée || معنا واضح ومنقّح بر معنا claire et nette confuse بر تصوّر ذهن ذهنده بر کونه شوریده ومختلط بر معنا Avoir une idée عقلده صورت معنا اتخاذ ایتمک Avoir des idées dans l'esprit بر صورت صور معانی تصوّر ایتمک Se former une idée

اوّل باوّل تلقف معنا تخیّل ایتمک Les premières idées اصل واساسی یوق بر اولنمش صور معانی Une fausse idée صور معانی ایله مملو اولان تصوّر ذهنی Esprit plein d'idées ذهن Ce que j'en ai vu ne répond pas à l'idée que je m'en étais faite بو دفعه مشهودم اولان حالت تصوّر ایلدیکم صورته موافق کلمز J'en avais conçu une autre idée بو بابده تصوّرم بشقه کونه ایدی

Il se dit aussi des images qui sont dans la mémoire ou dans l'imagination A. ذکر P. یاد T. آکمه || J'ai vu cet homme-là autrefois, j'en ai quelque idée شو آدمی مقدّما کورمشیدم ذکری هنوز ذهنمده لایحدر Il ne me souvient point de cela, je n'en ai aucune idée بو شیٔ اصلا خاطرمده دکلدر ذکری بیله صحیفهٔ ذهنمدن زایلدر Le temps en a effacé les idées امتداد ازمان بو مادّه نک ذکرینی اذهان ناسدن ازاله وامحا ایلدی

Il se prend figur. pour Visions chimériques, pour des choses sans réalité A. خیال pl. اخیلة pl. خیالات ـ وهم pl. اوهام || بونلر خیالات باطله مقولهسیدر Ce ne sont que des idées creuses اوهام وخیالاتنی Il veut donner ses idées pour des choses réelles موادّ حقیقیّه اولهرق ترویج ایتمک قیدنده در Il se repaît d'idées اوهام وخیالات باطله ایله کچینور

Il signifie aussi, l'esquisse d'un ouvrage, le dessin A. رسم P. نیرنگ ـ هیولا T. رسم || Il en a jeté l'idée sur le papier بوکا دائر اولان رسم وهیولایی نقش صحیفهٔ بیان ایلدی ـ

Il se dit aussi d'un ouvrage trop peu achevé || Ce n'est qu'une première idée, qu'une idée informe هنوز اوّلکی هیولاسیدر ـ هنوز رابطهیه کیرمامش بر هیولا در

IDEM. Mot emprunté du latin, qui signifie, le même A. مثله ـ کذلک P. این نیز T. آنک کبی ـ بو دخی

IDENTIFIER. Ne faire qu'une chose de plusieurs choses différentes A. اتّحاد الجهة ـ توحید P. یکرنگ ـ یکجهت ساختن T. برلشدرمک کردانیدن || La définition doit être toujours identifiée avec le défini تعریف بهر حال معرّف ایله توحید تعریف ایله معرّف بیننده اتّحاد ـ اولنمق اقتضا ایدر جهت اولمق لازمدر

IDENTIQUE. Qui ne fait qu'un avec un autre A. متّحد ـ متّحد المعنا ـ متّحد الجهة P. یکرنگ ـ یکجهت T. بر ـ برلشمش || Vous croyez me faire deux propositions différentes,

Éteindre une hypothèque بدل رهنی تأدیه تخلیص ایتمک Déroger à son hypothèque شرط رهنی نقض وایفا ایتمک ایتمک

HYPOTHÉQUER. Donner pour hypothèque *A.* ترهین ـ ارهان *P.* گرویدن *T.* امانت قویمق ـ طوتویه قویمق || Hypothéquer tous ses biens مالنک ـ کافهٔ اموالنی ارهان ایتمک جملهسنی امانت قویمق

HYPOTHÉQUÉ. *A.* مرهون *P.* گرویده ـ گرو بسته *T.* امانت اولمش ـ قونمش

HYPOTHÈSE. Supposition d'une chose de laquelle on tire une conséquence *A.* قضیّهٔ ظنّیّه *P.* نگار ـ گمان *T.* فرض || J'argumente sur votre hypothèse در میان ایلدیککز قضیّهٔ ظنّیّه اوزرینه فرض طریقیله سرد ایلدیککز کلامدن ـ سرد دلیل ایدهرم بحث ایله اثبات دلایل ایدهرم

HYPOTHÉTIQUE. Qui est fondé sur une hypothèse *A.* ظنّی *P.* انگاریده *T.* فرضی || Proposition hypothétique مبنیّ علی الظنّ ـ مبنیّ علی الظنّ اولهرق سرد اولنان مطلب علی طریق الفرض در میان اولنان

HEPOTHÉTIQUEMENT. Par hypothèse *A.* علی طریق الظنّ *P.* بروجه گمان *T.* فرض اولهرق ـ فرض طریقیله || Cela n'est vrai qu'hypothétiquement بونک صحّت وحقیقتی علی طریق الظنّدر ـ بو شیٔ فرض طریقیله صحیحدر

HYPOTYPOSE. Figure de Rhétorique. Description animée, peinture vive et frappante *A.* تصویر مجسّم || L'hypotypose bien placée produit un grand effet تصویر مجسّم موقعنده استعمال اولندیغی حالده قویّ التأثیر در

HYSSOPE ou HYSOPE. Plante *A.* زوفی *P.* زوفا *T.* ظوفا

HYSTÉRIQUE. Qui a rapport à la matrice *A.* رحمی *P.* زهدانی ـ بوکانی *T.* دول یتاغنه متعلق ـ On appelle Passion ou affection hystérique, une maladie qu'on croit avoir son siége à la matrice *A.* اختناق الرحم ـ Et hystériques ou antihystériques, les médicamens propres à remédier aux passions hystériques *T.* اختناق رحمه متعلق علاج

HYSTÉROCÈLE. Terme de Méd. Descente causée par le passage de la matrice à travers le péritoine *A.* عفلة *T.* آصلق

HYSTÉROTOMIE. Terme de Chir. Dissection de la matrice *A.* تبزیل الرحم *P.* کافتن بوکان *T.* دول یتاغنی یارمه

IATRALEPTIQUE. Partie de la Médecine qui guérit par les remèdes extérieurs *A.* علم المداواة الخارجیّة *P.* علم دواسازی ببیرون تن *T.* دیشارودن علاج ایتمنک فنّی

IBIS. Oiseau d'Égypte *A.* جمل الماء ـ بجع

ICHNEUMON ou RAT DE PHARAON. Animal quadrupède *A.* نمس *T.* لاکجنه || L'ichneumon passe pour être l'ennemi du crocodile نمس عدوی تمساح اولمق اوزره مشهور در

C'est aussi le nom d'un insecte *A.* حلمة pl. حلم *T.* صقرغه

ICHNOGRAPHIE. Plan d'un édifice *A.* رسم البنا *P.* نیرنگ بنا *T.* بنا رسمی

ICHNOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'ichnographie *A.* مختصّ برسم البنا *P.* بنیرنگ بنا *T.* مخصوص بنا رسمنه متعلق

ICHOREUX. Terme de Méd. On appelle Pus ichoreux, Humeur ichoreuse, une espèce de sanie ou de pus séreux et âcre, qui découle des ulcères *A.* غثیث ـ جائیة *P.* شفت *T.* یارهدن آقر چرک

ICHTYOLOGIE. Partie de l'histoire qui traite des poissons *A.* بحث عن احوال السماک *P.* بحث دراحوال ماهیان *T.* بالق احوالنه دائر اولان بحث

ICHTYOPHAGE. Qui ne vit que de poisson *A.* آکل السماک *P.* ماهی خوار *T.* بالق ایله بسلنان ـ بالق ییان

ICI. En ce lieu-ci *A.* هنا ـ ههنا *P.* اینجا *T.* بورهده ـ بو طرفده ـ شورادهٔ || Venez ici شورایه کل Je voudrais bien qu'il fût ici شوراده اولدیغنی استر ایدم Sortez d'ici بورهدن چیق ـ Il signifie aussi, l'endroit d'un discours, d'un livre *A.* فی هذا المحل *P.* دربن جا *T.* بو محلده || Ici il commence à parler d'une telle guerre بو محلده فلان جنکدن بحث ایتمکه شروع ایدر Jusqu'ici j'ai parlé des coutumes بو محله قدر عادتلردن بحث ایلدم

Il est encore adverbe de temps *A.* الآن *P.* اکنون ـ اینگاه

meil *A.* منوّم pl. منوّمات *P.* خواب آور *T.* اویقوکتوریجی . اویودیجی ـ

HYPOCONDRE. On appelle ainsi les parties latérales de la région supérieure du bas-ventre *A.* مراق البطن ـ مراقیا ـ On dit figur. d'un homme bizarre et mélancolique, qu'il est hypocondre, que c'est un hypocondre *A.* مبتلا المراق ـ مراقی *P.* مراق زده *T.* مراقلو

HYPOCONDRIAQUE. Qui est attaqué de l'hypocondrie *A.* معلول بمالیخولیا المراقیّة *P.* مراقی *T.* مراقلو ‖ La trop grande solitude rend quelquefois les hommes hypocondriaques مبالغهٔ عزلت ووحدت بعضاً آدمی مراقی ایدر ـ Il se dit figur. d'un homme triste et bizarre *A.* مراقی المزاج *P.* مراقی مزاج *T.* مراقلو ‖ Il est hypocondriaque مزاجی مراقلو مزاج بر آدمدر

HYPOCONDRIE. Maladie causée par un vice des hypocondres مراق علّتی *T.* رنج مراق *P.* مالیخولیا مراقیّة

HYPOCRISIE. Affectation d'une piété, d'une vertu apparente *A.* ریاء *P.* زرق ـ ریاکاری *T.* مرائیلك ‖ L'hypocrisie est détestable devant Dieu et devant les hommes زرق وریا عند الحقّ والخلق مذموم ومنفور در Être dévot sans hypocrisie عابد بلا ریا اولمق Il fait l'homme de bien, mais toute sa conduite n'est qu'hypocrisie أهل خیر صورتنده بر آدمدر انجق کافّهٔ حرکات وسکناتی ریادن عبارتدر Il ne parle que de vertu; cependant ce n'est qu'hypocrisie هب صلاح وعفّتدن بحث ایدر انجق کلامی محض ریا در

HYPOCRITE. Faux dévot *A.* مرائی pl. مرائیون ـ اهل الریاء pl. ارباب الریاء *P.* زرق پیشه ـ زرق کار ـ ریاکار *T.* ریاجی ‖ Il fait l'homme de bien, mais il est un franc hypocrite صورتا اهل خیر طورینی کوستررر امّا خالص بر مرائیدر

Il se prend aussi adjectivement *A.* ظاهری ـ مستور بالریاء ـ کاذب *P.* ظاهر فریب ـ ریا نما *T.* یلاندن ـ یاپمه ‖ Avoir un air hypocrite بر کمسنه‌نك سیمای ظاهر فریبی هیئت ظاهر سیمای ریا نماسی ـ اولمق Contenance hypocrite رزانت ظاهریه ـ وقار کاذب Gravité hypocrite فریب

HYPOGASTRE. Partie inférieure du bas-ventre *A.* خثلة pl. خثلات ـ لواقن ـ اسفل البطن *P.* زیر ناف *T.* کوبك آلتی

HYPOGASTRIQUE. Qui appartient à l'hypogastre *A.* خثلی ‖ La région hypogastrique طبقهٔ خثلیّه

HYPOGLOSSES. Nom qu'on donne aux nerfs qui se distribuent à la langue *A.* اطناب اللسان *P.* پیهای زبان *T.* دیل سکیرلری

HYPOPION. Terme de Chirurgie. Abcès de l'oeil situé dans l'épaisseur de la cornée *A.* قرحة الطبقه القرنیّة

HYPOSTASE. Terme de Théologie, qui signifie, personne *A.* اقنوم pl. اقانیم ‖ Il y a en Dieu trois hypostases et une seule nature الوهیّتده اقانیم ثلثه ووحدانیّت ذات وار در

Il se dit en termes de Méd. du sédiment des urines *A.* رسوب *P.* درد شاشه *T.* قاروره چوکندیسی ـ سدك چوکندیسی

HYPOSTATIQUE. *A.* اقنومی Il n'est d'usage qu'en cette phrase de Théologie, Union hypostatique وحدت ـ وحدت اقنومیّه الاقانیم

HYPOSTATIQUEMENT. D'une manière hypostatique *A.* من جهة الاقنومیّة ‖ Le Verbe s'est un. hypostatiquement à la nature humaine کلمة الله ذاة بشر ایلهٔ من جهة الاقنومیّة متّحد اولمشدر

HYPOTHÉNAR. Terme d'Anat Muscle du petit doigt *A.* عضلة الخنصر *P.* صرچه پرمغنده‌کی بالق اتی *T.* پیاسیغ گالوج

HYPOTHÉCAIRE. Qui a droit d'hypothèque *A.* مرتهن *P.* گرودار *T.* امانتکار ‖ Créancier hypothécaire داین بالارتهان رهن مقابلنده آلهجقلو اولان ـ بالارتهان آلهجقلو اولان ـ

On appelle Dettes hypothécaires, les dettes qui donnent hypothèque sur un immeuble *A.* pl. دیون ببیع بالوفا ـ دیون بالرهن *T.* رهن مقابلنده اولان ـ استغلال مقابلنده اولان آلهجق آلهجق

HYPOTHÉCAIREMENT. Par une action hypothécaire *A.* بالترهین *T.* امانت *P.* با گرو ببیع بالوفا ـ علی وجه الترهین ـ بالترهین ‖ Il est obligé hypothécairement در ایله بالترهین متعهّد

HYPOTHÈQUE. Engagement particulier des biens du débiteur en faveur du créancier, pour sûreté de sa dette *A.* رهن pl. رهون ـ رهان *P.* گرو بیع یالوفا ـ رهون *T.* طوتو ـ امانت ‖ Hypothèque générale رهن عمومی spéciale رهن مخصوص ومعیّن ancienne رهن قدیم Avoir hypothèque sur tous les biens de quelqu'un بر کمسنه‌نك کافّهٔ امواله علی طریق الارتهان متصرّف اولمق Un bien chargé d'hypothèques رهون عدیده تحتنده اولان بر مال Être premier en hypothèque امرارتهانده سائرلردن اقدم اولمق Purger les hypothèques قیود رهندن

HYDRODYNAMIQUE. Science du mouvement des eaux, de leur pesanteur et de leur équilibre *A.* علم التقدير المياه

HYDROGRAPHE. Versé dans l'hydrographie *A.* علامة في علم البحار *P.* دانشمند علم دريا *T.* دكز احوالنه واقف

HYDROGRAPHIE. Description des mers *A.* وصف البحار ـ وصف الاحوال البحار *P.* وصف احوال دريا *T.* دكز احوالنك وصفى

Et art de naviguer *A.* فن السفر البحر *T.* دكزه كزمنك فن سفر دريانك معلمى || Maître d'hydrographie فنى

HYDROMEL. Sorte de breuvage fait d'eau et de miel *A.* صعف ـ شراب العسل *P.* شهداب ـ آب انكبين *T.* بال شربتى

HYDROMPHALE. Hydropisie du nombril *A.* استسقاء السرّة *P.* استسقاى ناف *T.* كوبك استسقاسى

HYDROPHOBE. Celui qui a l'hydrophobie, qui est enragé *A.* خايف من الما *P.* از آب رمان *T.* صودن قورقار V. Enragé.

HYDROPHOBIE. Horreur de l'eau. Maladie qu'on appelle aussi Rage *A.* خوف من الما ـ نفار عن لما *P.* رميدگى از آب *T.* صودن قورقمه V. Rage.

HYDROPHTALMIE. Hydropisie de l'oeil *A.* استسقاء العين *P.* استسقاى چشم *T.* كوز بتسقاسى

HYDROPIQUE. Malade d'hydropisie *A.* مستسقى ـ احبن *P.* خشه‌مار زده *T.* استسقالو || Mourir hydropique مستسقيا وفات ايتمك Devenir hydropique مستسقى اولمق

HYDROPISIE. Maladie causée par un épanchement d'eau dans quelque partie du corps *A.* استسقا ـ علة الحبن *P.* خشكامار *T.* استسقا || L'hydropisie est formée, est déclarée علت استسقا صورتيفته اولوب ظهور ايلدى Tomber dans l'hydropisie استسقايه گرفتار اولمق

HYDROSTATIQUE. Partie de la Mécanique qui considère la pesanteur des liquides, et surtout celle de l'eau *A.* فن المقايسة الاوزان المياه

HYDROTIQUE. Terme de Méd. Sudorifique. *A.* معرق pl. معرقات *P.* خوى آور *T.* ترلديجى

HYÈNE. V. Hiène.

HYGIÈNE. Partie de la Médecine qui a pour objet de conserver la santé *A.* علم الحفظ الصحة

HYGROMÈTRE. Instrument de Physique servant à mesurer le degré de sécheresse et d'humidité de l'air *A.* ميزان الرطوبة الهواء

HYMEN ou HYMÉNÉE. Mariage *A.* زوجيت ـ نكاح ـ ازدواج *P.* شروط عروسى *T.* اولنمه || Vivre sous les lois de l'hymen زوجيت تحتنده امرار عمر ايتمك dans les liens de l'hymen شروط وقيود نكاح ايله امرار وقت ايتمك Heureux hyménée نكاح مسعود وميمون

HYMNE. Cantique en l'honneur de la Divinité *A.* تسبيح pl. تسبيحات

Et sorte de poème en usage chez les anciens, pour célébrer les dieux et les héros *A.* نشيدة التسبيح

HYOÏDE. Il se dit d'un petit os, situé à la base de la langue *A.* فريكك pl. فريكان *P.* استخوان بن زبان *T.* ديل ديبنده‌كى كميك

HYOSCIAME. V. Jusquiame.

HYPERBOLE. Figure de Rhétorique, par laquelle on augmente les choses beaucoup au-delà de la vérité *A.* مبالغة pl. مبالغات *P.* افزونى بيرون از حد *T.* آشورى آرتقلق || Discours rempli d'hyperboles مبالغات ايله مالامال بر مقاله Ce que je vous dis est vrai, ce n'est pas une hyperbole سكا سويلديكم كلام حقيقت حاله مقارندر مبالغه دكل Je vous le dis sans hyperbole بونى بلا مبالغه سكا سويلرم

HYPERBOLIQUE. Qui exagère beaucoup au-delà du vrai *A.* متضمن المبالغة *P.* مبالغه آميز *T.* مبالغه‌لو || Discours hyperbolique كلام مبالغه آميز expression تعبير متضمن مبالغه‌يى — Il se dit aussi des hommes *A.* قايل المبالغات *P.* مبالغه گو *T.* مبالغه‌جى || Il est fort hyperbolique بغايت مبالغه گو در

HYPERBOLIQUEMENT. Avec exagération *A.* بالمبالغة ـ على وجه المبالغة *P.* مبالغه گونه ـ بر وجه مبالغه *T.* مبالغه ايله || Parler hyperboliquement مبالغه صورتيله ـ مبالغه تكلم ايتمك

HYPERBORÉENS. Il se dit des peuples, des pays très-septentrionaux *A.* كائن فى اقاصى الاقطار الشمالية

HYPÉRICUM. V. Millepertuis.

HYPÈTHRE. Terme d'Archit. Édifice découvert *A.* مجهى *P.* بناى نا پوشيده *T.* اوستى آچق بنا || Le Panthéon de Rome était un hypèthre روما شهرنده واقع فلان نام معبد اوستى آچق بر بنا ايدى

HYPNOTIQUE. Il se dit des remèdes qui provoquent le som-

toute humilité باكمال ضراعت رجا ونياز ايلدم || Il m'a demandé grâce en toute humilité بندن ضريعانه استدعاى ضراعت واستكانت ايله استدعاى عفو – كرم ايلدى ايلدى

HUMORAL. Qui a rapport aux humeurs *A.* خلطى || Fièvre humorale حمّاى خلطى

HUMORISTE. Il se dit d'un homme qui a de l'humeur, avec lequel il est difficile de vivre. V. Humeur dans ce sens.

HUNE. Espèce de plate-forme, posée en saillie autour du mât d'un vaisseau *T.* ديركك جناقلغى || Monter à la hune ديركك جناقلغى اوزرينه چيقمق

HUNIER. Voile qui se met au mât de hune *T.* جناقلق جناقلغى اولان – Et le mât qui porte la hune *T.* يلكنى ديرك

HUPPE. Espèce d'oiseau *A.* هدهد pl. هداهد *P.* شانه سر – چاوش قوشى – ايبك قوشى *T.* پوبك – پوپه

Il se dit aussi de la touffe de plumes que portent cet oiseau et quelques autres *A.* قنبر *P.* پوپ – تاج – خوچه *T.* قوش طوبغار – قنبر ابو المليح || La huppe d'une alouette ايبكى قوشنك ايبكى

HUPPÉ. Il se dit des oiseaux qui ont une huppe sur la tête *A.* قنبرانى *P.* تاج پوش – خوچه دار *T.* ايبكلو

HURE. Nom qui se donne à la tête de quelques animaux *A.* رأس *P.* سر *T.* باش – كلّه || La hure de sanglier يبان خنزيرى كلّه‌سى

HURLEMENT. V. Hurler. – Il se dit figur. des cris que poussent les hommes dans la douleur ou dans la colère *A.* وهوهة *P.* فغان *T.* انين – صيزلمه

HURLER. Il se dit d'un long cri que font les loups et les chiens *A.* وهوهة *P.* زنو بيدن – لايدن *T.* اورمك – يانق وهوهه ذئاب || On entend les loups hurler يانق اولوسق قوردك اورمه‌سى ايشيديلور – استماع اولنور || Ce chien a hurlé toute la nuit بو كلب بتون كيجه وهوهه‌دن خالى اولمامشدر

Il se dit figur. des hommes, lorsqu'ils poussent des cris lugubres *A.* وهوهة – انين *P.* فغان كردن *T.* صيزلمق || Il ne crie pas, il hurle وهوهه ايدر صيزلر – بو آدم چاغرميوب

HUTTE. Petite loge faite avec de la terre et des branches d'arbres, ou de la paille *A.* خص pl. خصاص *P.* كازه *T.* كومليق ايزبه – || La hutte d'un berger چوبان ايزبه‌سى || Les huttes des soldats عسكرى نفراتنك ايزبه‌لرى

HYACINTHE. Plante. V. Jacinthe. – C'est aussi une pierre précieuse d'un jaune tirant sur le rouge *A.* ياقوت زعفرانى *P.* ياقوت زرد *T.* صارى ياقوت

On appelle Confection d'hyacinthe, une sorte d'électuaire où il entre des pierres d'hyacinthe avec d'autres ingrédiens *T.* جواهر معجونى

HYADES. V. Pléiades.

HYDATIDE. Terme de Chirurgie. Les hydatides sont de grosses vessies pleines d'eau, qui naissent en différentes parties du corps *A.* مجلة pl. مجال *P.* آبله *T.* صولجه قبارجق

HYDRAGOGUE. Il se dit des médicamens qui purgent les eaux et les sérosités *A.* منقّى المواد المائيّة

HYDRARGYRE. V. Mercure.

HYDRAULIQUE. L'art qui enseigne à conduire et à élever les eaux *A.* فنّ السوق المياه – فنّ الكارخيّة *P.* فنّ آبراهى *T.* صو يولجيلق صنعتى – L'homme qui entend l'hydraulique, s'appelle *A.* كارخ *P.* آبراهى *T.* صو يولجى

Il se dit aussi des machines qui servent à la conduite des eaux *A.* آلة السوق المياه pl. آلات السوق المياه

HYDRE. Sorte de serpent qui vit dans les rivières et dans les étangs *A.* حيّة الماء *P.* مار آبى *T.* صو ييلانى

Hydre, se dit aussi d'un serpent fabuleux à sept têtes, et à qui il en renaissait plusieurs dès qu'on lui en avait coupé une. De là on appelle figur. Hydre, toute sorte de mal qui augmente à proportion des efforts qu'on fait pour le détruire *A.* حيّة البلد || Cette hérésie est une hydre à cent têtes بو رفض وبدعت بر حيّة البلد هزار سر در

On appelle aussi Hydre une constellation *A.* الشجاع

HYDRENTÉROCÈLE. Terme de Médecine. Espèce de hernie du scrotum, causée par la chute de l'intestin, et par les eaux qui s'y trouvent renfermées *A.* قروة *P.* بادكند *T.* دبّه || Guérir une hydrentérocèle قروه علتنه علاج ايتمك

HYDROCÈLE. Enflure aux bourses, causée par un amas d'eau qui s'y fait *A.* استسقاء الخصية

HYDROCÉPHALE. Hydropisie de la tête *A.* استسقاء الدماغ

غ. رطوبت غريزية *A.* — On dit, qu'un homme a le cerveau humide, pour dire, qu'il paraît l'avoir chargé de sérosités — Et qu'il est رطوبت دماغى وار در مرطوب الدماغدر d'un tempérament humide, pour dire, qu'il abonde en pituite مرطوب المزاجدر

Il se dit aussi de ce qui est imprégné de quelque vapeur aqueuse *A.* ندى — مبلل — خاضل — رطب — مرطوب *P.* نمناك نمزده *T.* ياش — اصلانمش || La terre est encore toute humide بر هنوز ارضده هنوز كلى نداوت وبلالت وار در Un linge humide مبلل بر بز بستون ياشدر lieu مكان رطب — temps هواى رطب ونمناك رطوبتى غالب بر محل — chambre رطوبتلو بر اوطه رطوبتلو هوا Un air humide et grossier گران ونمناك هوا — رطب وثقيل بر هوا Il a pleuré, il a les yeux tout humides گوبان اولوب كوزلرى يكپاره ندى ونمناكدر

HUMIDEMENT. Dans un lieu humide *A.* فى مكان الرطب *P.* در جاى نمناك *T.* رطوبتلو يرده || ياشلقده Être logé humidement رطوبتلو مكانده اقامت ايتمك

HUMIDITÉ. Qualité de ce qui est humide *A.* رطوبت — نداوت — بلالت *P.* نم *T.* ياشلق || L'humidité de la terre رطوبت ارض — de l'air رطوبت هوا — du cerveau رطوبت دماغ Un lieu bas, sujet aux humidités de l'air et de la terre هوانك وپرك — وارضك نداوتنه تابع بر موقع اسفل — ياشلغنه تابع آلچق بر محل — Il se dit au pluriel, de l'abondance de la pituite *A.* مواد مرطوبة

HUMILIANT. Qui humilie *A.* موجب المذلة — محقر — موجب — موجب الذل والحقارة — الحقارة *P.* خوار ساز — بر كيفيتت *T.* آلچقلديجى — خاكسارى || Cela est bien humiliant شو بلّه اولمق ... Il est bien humiliant d'être موجبة الحقارتدر فلانك خيليجه موجب حقارت اولدجق بر حالتدر Il lui fit une réprimande humiliante فلان كمسنه‌يى حقنده موجب ذل وحقارت اولدجق صورت ايله تعزير ايلدى

HUMILIATION. Il se dit de tout ce qui abaisse, qui avilit devant les hommes *A.* حقارت — هوان — مذلت — ذل — مسكنت *P.* خوارى — خاكسارى *T.* آلچقلق || Je n'ai pu le voir dans une si grande humiliation sans lui pardonner فلانى بو كونه حال هوان ومسكنتده اولديغنى كورنجه طيانه‌ميوب عفوينه راضى اولدم Les infirmités humaines sont un grand sujet d'humiliation عجز حال بنى نوع آدم سبب هوان ومسكنتدر — Il a essuyé une grande humiliation عظيم بر كونه مذلته دوچار اولمشدر — Il se dit au pluriel des choses qui donnent de la confusion, de la mortification *A.* pl. تحقيرات — تذليلات *P.* خواريها *T.* آلچقلنمه‌لر || Recevoir les humiliations que Dieu nous envoie ارسال الهى اولان تذليلاتى طيب خاطر ايله قبول ايتمك

HUMILIER. Abaisser, donner de la confusion *A.* تذليل — تحقير — تصغير — توضيع *P.* خوارى نمودن — خاكسار كردن *T.* آلچقلق — كردن || Dieu humilie les superbes بارى تعالى حضرتلرى اهل غرورى توضيع ايدر Humilier l'orgueil, la fierté de quelqu'un بر كمسنه‌نك كبر ونخوتنى تذليل ايتمك — انفس كبر وغرورينى ارغام ايتمك On l'a bien humilié فلانى كركى كبى تذليل وتوضيع ايتمشلر در

On dit en termes de dévotion, Humilier son cœur, Humilier son esprit devant Dieu بارگاه جناب رب العزتده تذليل — استحقار نفس ايتمك — نفس ايتمك Quiconque s'humilie sera exalté *A.* من ذل نفسه عز شانه *T.* كندوينى آلچقليان شاننى آرتورر

HUMILIÉ. *A.* مذلل — ذليل — محقر *P.* خوار — خاكسار *T.* آلچقلنمش

HUMILITÉ. Vertu chrétienne qui nous donne un sentiment intérieur de notre faiblesse *A.* استحقار — وضاعت — وضوع — فروتنى — تواضع لله — مخاضعت — خضوع — النفس *P.* خضوع تام *T.* خاكدلى — كوكل آلچقلغى || Profonde humilité L'humilité est le fondement de toutes les vertus chrétiennes تواضع لله فضايل اهل ايمانك اساسيدر Faire des actes d'humilité اجراى اعمال خاكدلى ومخاضعت ايتمك La véritable humilité ne consiste pas dans les dehors تواضع حقيقى احوال ظاهره ايله قائم اولدمز L'humilité chrétienne va jusqu'au mépris de soi-même تواضع لله تذليل نفس مرتبه‌سينه قدر بالغ اولور Donner de grands exemples d'humilité امثال عظيمة تواضع ومخاضعت اظهار ايلمك Les païens n'ont pas connu la vertu d'humilité فضيلت استحقار نفس فضيلت خضوع — اهل جاهليته هنوزده نا معلوم ايدى ووضاعت

Il signifie aussi, soumission, abaissement *A.* ضراعت — مسكنت *P.* افتادگى *T.* دوشكنلك || Je l'en ai prié en

استخوان سر بازو *P.* عظم الرأس العضد *A.* jusqu'au coude قول باشى كميكى *T.*

HUMEUR. Substance fluide qui se trouve dans les corps organisés *A.* خلط pl. اخلاط *P.* كش *T.* خلط ‖ Humeur subtile لزوجتلو- خلط لزج visqueuse خلط غليظ grossière خلط رقيق خلط محرور- خلط حار chaude يلمشك خلط - خلط froide خلط بارد Il distille de cet arbre une humeur visqueuse et gluante چيقار- بو آغاجدن بر خلط دبيق ولزج تقطر ايدر — Les quatre humeurs du corps *A.* اخلاط اربعة *P.* چارجوى كش *T.* درت خلطلر فطرت Ce sont, le sang *A.* دم *P.* خون *T.* قان la pituite *A.* بلغم *P.* كش سپيد *T.* بلغم - سرخ la bile *A.* صفرا *P.* كش زرد - لو *T.* اود la mélancolie, qui n'est qu'un effet de la bile viciée *A.* سودا *P.* كش سياه *T.* قره صفرا Humeur sanguine خلط دموى pituiteuse خلط بلغمى bilieuse خلط صفراوى mélancolique ou atrabilaire خلط سوداوى L'intempérie et l'altération des humeurs causent les maladies اخلاطك عدم اعتدالى وتغير وتحولى توليد امراضى موديدر Cela met les humeurs en mouvement مهيج اخلاط رطبه — Humeurs froides محرك اخلاطدر - اخلاطدر On appelle ainsi les écrouelles. V. ce mot.

On appelle aussi Humeurs, certains sucs vicieux qui s'amassent dans le corps, et qui causent des maladies *A.* مادّة pl. موادّ ‖ Humeurs peccantes موادّ سقيمه corrompues موادّ متعفنه مادّة superflues موادّ زايده mauvaises موادّ فاسده Humeur âcre مادّة حامزه mordicante مادّة ممضه maligne مادّة خبيثه Être chargé d'humeur موادّ ايله ممتلى اولمق Engendrer des humeurs توليد موادّ ايتمك Affluence, abondance d'humeurs تراكم مادّه‌لرك - طغيان موادّ Débordement d'humeurs وغلبهٔ موادّ - تهييج موادّ ايتمك Émouvoir les humeurs طاشقنلغى les adoucir تليين موادّ ايتمك les nourrir تحريك موادّ اذابهٔ مادّه‌لرى بسلمك - تنميهٔ موادّ ايتمك les fondre موادّى تفريغ ايتمك les évacuer موادّ ايتمك Le mal n'est pas dans le sang, il est dans les humeurs علت دمده اوليوب بدنده مجتمع اولمش موادّده در

Humeur, se dit aussi d'une certaine disposition de l'âme qui paraît plus l'effet du tempérament que de la raison *A.* طبع - مزاج *P.* منش - خو *T.* مشرب - خوى ‖ Être d'humeur douce شيرين خو اولمق - لين الطبع اولمق - حليم المزاج اولمق عنيف المزاج d'humeur fâcheuse طاتلو خويلو اولمق - خرچين - چتين خويلو - تند خو - خشين المزاج - اولمق هر حالده متساوى المزاج اولمق d'humeur égale خويلو - خوى نا در برابر اولمق - متلوّن المزاج اولمق inégale نشيط المزاج اولمق enjouée مشرب دائما بر دوزده اولماسق مزاجى شن اولمق - گشاده مزاج - شوخ مزاج - chagrine طبيعتى تاسدلو - تيره خو اولمق - مكتئب المزاج اولمق بالطبع خاطر پرور - طيب المزاج اولمق complaisante اولمق هر كسك كوكلنى ياپمق - بالطبع خاطر نواز اولمق - اولمق مزاجنده اولمق Il est aujourd'hui de bonne humeur, en bonne humeur انبساط قلبى - بو كونكى كون منبسط المزاجدر منقبض de mauvaise humeur كيفى وار در - شاد دلدر - وار در لطيف المزاجدر d'une humeur agréable كيفى يوقدر - المزاجدر تتيز - تيز خو در - حديد المزاجدر aigre جيّد الطبعدر - طبع عديم الاطمينانى inquiète سرد خويلو - خويلو در تك ورمز - بنى آرامدر - وار در Il n'a point changé d'humeur تبديل مزاج ايتمش دكلدر Quand il est en mauvaise humeur انقباض مزاجى حالنده Quand sa mauvaise humeur lui prend حال انقباض مزاجى ظهورنده Ce sont deux humeurs bien différentes برى برينه مختلف ايكى مزاجدر

On dit, Être en humeur de faire, ou Être d'humeur à faire une chose, pour dire, être en disposition de la faire *A.* استعداد - رغبت *P.* خواهشمند بودن *T.* استكلو اولمق ‖ Il est en humeur de faire tout ce qu'on veut ديلدكلرى شيلرك مجموعنى ايتمكه مستعدّ در — On dit aussi qu'un poète, qu'un peintre, etc. est en humeur de bien faire كوزل ايشلمكه رغبتى وار در et pour exprimer le contraire qu'ils ne sont pas en humeur رغبتلرى يوقدر

Humeur, se prend aussi pour fantaisie, caprice *A.* هوس - لمم *P.* چالقلق - ترسلك *T.* بيگانه خويى ‖ C'est une mauvaise humeur qui lui a pris ترسلكى طوتدى Chacun a ses humeurs هر كسك ترسلكى حالتلرى وار در Il y a de l'humeur dans sa conduite مسلك ومشوارنده بر نوع ترسلك وار در C'est un homme d'humeur *A.* هوّاس *P.* بيگانه خو *T.* جالق - ترس

HUMIDE. Qui est d'une substance aqueuse *A.* رطب *P.* تر - ترين *T.* ياش — En médecine, on appelle Humide radical, une humeur lymphatique qui abreuve toutes les fibres du corps

Il signifie aussi, bonté, sensibilité pour les malheurs d'autrui ـ انسانيّت .T مردم پروری ـ مروتكاری .P مروئت .A حقنه اظهار مروّت ايله Il l'a reçu avec humanité || آدميّت كثير المروّنه بر فلانی تلقی ايلدی Il est plein d'humanité بر Il faut avoir renoncé à l'humanité, pour n'être pas touché de... آدمدر بر كمسنه مايهٔ انسانيتدن كلّيا بی بهره اولملو... در كه حتی بو بابده رقّت قلبی اولميه

HUMBLE. Qui a de l'humilité .A متواضع ـ متخضّع ـ متخشّع حقير ـ كثير الاستكانة ـ .P خاكسار ـ خاكشرب ـ فروتن T. كمينه ـ نهاد آلچق كوكللو || Ceux qui sont véritablement humbles, ne s'offensent point des mépris d'autrui متواضع حقيقی اولان كشی آخرك تحقيرانه معاملهسندن آزرده دل اولمز Dieu résiste aux superbes, et donne sa grâce aux humbles جناب ربّ العالمين مهين المغرورين ومعين المتواضعيندر Jésus-Christ a dit: Apprenez de moi que je suis doux et humble de coeur حضرت عيسی بيورمشلردر كه حليم النفس ومتواضع الفؤاد اولديغم معلومكز اولسون Avoir d'humbles sentimens de soi-même بر كمسنه نفسی حقنه افكار مخاضعت واستكانت نفوس استكانت ايله مجبول اولمق Les âmes humbles نفوس خضيعه ـ مانوس Il est toujours humble et soumis devant lui فلانك حضورنده دائما ايفای لازمهٔ خضوع عظما Être humble devant les grands واستكانت ايتمكده در حضور كبارده اظهار ـ حضورده متواضع وخاكنهاد اولمق فروتنی واستكانت ايتمك || Il se dit aussi des choses || كمال خضوع واستكانت ايله تضرّع Faire une humble prière تعبيرات وابتهال ايتمك Présenter une très-humble requête استكانت آميزی حاوی برقطعه عرضحال تقديم ايتمك Faire une très-humble supplication بر استدعای مخاضعت متواضعانه نما عرض ايتمك Rendre de très-humbles grâces عرض تشكرات استكانت آميز ايتمك ـ عرض تشكر ايتمك Assurer de ses humbles respects بر كمسنه فلانك حقنه تعظيمات متواضعهيی تأكيد ايتمك

On dit par civilité, Votre très-humble serviteur .A عبد احقر .P حقير قولكز بندهٔ حقير ـ بندهٔ كمينه

Il se prend aussi dans le sens de Bas, qui est peu élevé de terre .A اسفل ـ سفيل .P پست .T آلچق || Les superbes palais et les humbles cabanes عالی سرايلر ـ منازل عاليه واكواخ سفليّه وآلچق قولبهلر

HUMBLEMENT. Avec humilité, avec soumission .A بالتواضع ـ بالخضوع والاستحقار ـ بالاستكانة ـ .P با فروتنی .T متواضعانه ـ خاكسارانه كوكل آلچقلغی ايله || Se prosterner humblement devant Dieu درگاه جناب ربّ ذو الجلالده متواضعانه سجده ايتمك Recevoir humblement les réprimandes تعزيرات وتوبيخاتی بالتواضع قبول ايتمك ـ گوش تواضع واستكانت ايله اصغا ايتمك Souffrir humblement les injures, les affronts شتوم وتحقيراته با كمال فروتنی واستكانت اظهار تحمّل ومصابرت ايتمك Répondre humblement متواضعانه جواب ويرمك Supplier très-humblement كمال تواضع واستكانت ايله نياز ايتمك Baiser très-humblement les mains متواضعانه تقبيل يد ايتمك

HUMECTANT. Il se dit des alimens et des boissons qui rafraîchissent .A مرطّب ـ مبرّد .P سرد ساز .T سرينلديجی || Donner des choses humectantes à un malade خستهيه مرطب شيلر ويرمك Les fruits sont humectants فواكه مرطبدر On a guéri les pestiférés avec des humectants وبا علتيله خسته اولنلر مرطّبات ايله شفا بولمشلردر

HUMECTATION. V. Humecter.

HUMECTER. Rendre humide, mouillé .A ترطيب ـ اخضال ـ تبليل ـ انداء ـ اثاق .P نمناك ـ فرغاريدن ـ آغشته كردن ارضی .T كردن ـ يشارتمق ـ اصلاتمق || Humecter la terre يری اصلاتمق ـ تبليل واندا ايتمك La rosée humecte la terre شبنم يری يشاردر

S'HUMECTER. .A تبلّل ـ التثاق ـ كسب الرطوبة ـ اخضيلال .P تندّی ـ نمناك شدن ـ آغشته شدن ـ آغاردن .T اصلانمق ـ يشارمق

En parlant du régime qu'on ordonne aux gens d'un tempérament sec, on dit, qu'il faut qu'ils s'humectent, pour dire, qu'il faut qu'ils se rafraîchissent سرينلنمكه ـ كسب رطوبته محتاجدرلر

HUMER. Avaler un liquide en retirant son haleine .A ترشّف ـ ارتشاف ـ .P دمكشان فرو بردن .T صولوق چكوب يوتمق || Humer un bouillon, un oeuf بر يمورطهيی ات صوينی ياخود ارتشاف ايتمك ـ On dit aussi, Humer l'air, le vent, le brouillard .A ارتشاف الهواء والريح والضباب .P هوا وباد دمكشان فرو بردن .T هوا ويل وطومانی صولوق وميغرا چكوب يوتمق

HUMÉRUS. Terme d'Anatomie. L'os du bras depuis l'épaule

استحضاری ممکن اولەجق کافۀ وسایل واسبابە تشبّث کافۀ تدابیر بشریّەیی اعمال ایتمک ـ ایتمک

En parlant des choses qui excèdent la portée ordinaire de l'homme, on dit, qu'elles sont plus qu'humaines *A.* فوق خارج من اقتدار ـ فوق الطاقة البشر ـ الاستطاعة البشر آدمک کوجندن طشره *T.* بیرون از یارای بشر *P.* البشر طاقت || C'est une pénétration, une intelligence plus qu'humaine استطاعت بشریّەنک ـ بشریّەدن خارج زکانت وفطانت ما فوقی ثقابت ذهن

HUMAINS. Les hommes *A.* بنی ـ بنی آدم ـ بنی نوع آدم *P.* نوع بشر *T.* مردمان *T.* آدملر || Il n'est pas au pouvoir des humains بنی آدمک طاقتندن خارجدر Il regarde avec mépris tout le reste des humains نفسندن ماعدا بنی آدمی عین حقارت ایله مشاهده ایدر Le maître et l'arbitre du sort des humains ارزاق بنی آدمک صاحب وحاکمی

HUMAIN. Sensible à la pitié *A.* صاحب المروّة *P.* مروّتکار انسانیّتلو ـ مروّتلو *T.* مردم پرور ـ مروّتمند ـ || Un prince humain شیمۀ کریمۀ مروّتکاری ـ بر حکمدار صاحب المروّة اجرای مآثر مروّت Vainqueur humain ایله مجبول بر حکمدار غالب مروّتمند ـ ایدر بر غازئ جلیل المناقب Cet homme-là est fort humain et fort sensible aux misères d'autrui آخرک دردینه مروّت ومرحمتی غالب بر آدمدر ـ On dit, qu'un homme n'a rien d'humain, pour dire, qu'il est dur *A.* انسانیّتسز ـ مروّتسز *T.* بی مروّت *P.* عدیم المروّة مایۀ انسانیّتدن بی نصیب ـ

HUMAINEMENT. Suivant la capacité, le pouvoir de l'homme *A.* بقدر یارای *P.* نظراً الی طاقة البشر ـ حسب البشریّة بشر *T.* انسانجە ـ بشرجە || Cela est humainement impossible بو کیفیّت حسب البشریّة محالات قبیلندندر On ne saurait humainement faire davantage حسب البشریّە بوندن حسب الطاقة البشر بونک ما فوقی ـ زیادە اولەمز طاقت بشرە نظراً Humainement cela ne peut se faire یوقدر ـ ممکن ومتصوّر دکلدر ـ On dit, Humainement parlant, pour dire, selon les idées communes *A.* قایلاً علی قدر عقل البشر ـ بقدر کنجایش عقل *P.* قایلاً مهما یدرک عقل الانسان انسان عقل یتشدیکی قدرنجە سویلندیکی *T.* آدم گویان بشرجە باقلسە ـ حالدە

Il signifie aussi, avec sensibilité, avec bonté *A.* مروّة ـ انسانیّت ایلە ـ مروّت ایلە *T.* مروّتکارانە *P.* بالمروّة || Traiter humainement les vaincus آدمیّت ایلە ـ مغلوبین حقّنە باللطف والمروّة معاملە ایتمک

HUMANISER. Inspirer des sentimens, donner des moeurs conformes à l'humanité *A.* ایناس ـ تأنیس *P.* بمردمی آلفتیدن *T.* آدملغە آلشدرمق || Le commerce des Européens a un peu humanisé les sauvages اوروپا خلقلنک تجارتی امم وحشیّەنک نوعمّا تأنیسنە وسیلە اولمشدر

Et rendre plus doux, plus traitable *A.* تلیین ـ تألیف الخلق *P.* سازکار کردن ـ نرمخوساختن *T.* خویی یومشاتمق || Il est directement contraire à vos intérêts, mais on trouvera moyen de l'humaniser فلان کشی سنک امور واغراضکە ضدّ کامل ایدوکی درکار ایسە دە تألیفی طریقی بولنەجقدر Il ne pouvait vivre avec personne, la société et l'expérience l'ont humanisé مقدّما هیچ بر کمسنە ایلە حسن معاشرت ایتمک ممکن دکل ایکن تجربۀ احوال واختلاط رجال تقریبیلە اخلاقی تألیف اولنمشدر

S'HUMANISER. Devenir traitable *A.* تألّف ـ تلیّن الخلق *P.* نرمخویی پذیرفتن ـ الفت پذیرفتن *T.* خوی یومشامق ـ الفت پیدا ایتمک || Il s'était jeté dans la retraite, mais il commence à s'humaniser نفسنی کوشۀ وحدت وعزلتە القا ایتمشیکن تکرار خلق ایلە تألّفە میل ایلدی

Et s'accommoder à la portée des autres *A.* موافقت ـ توافق *P.* سازکاری نمودن ـ همدمی نمودن *T.* اویمق || C'est un homme d'un génie supérieur, mais il s'humanise avec ceux qui ne sont pas de sa portée تفوّق عقل وفطانتی بدیدار ایکن کندوسیلە همقدر اولمیان کسان ایلە توافق ایدر

HUMANISÉ. *A.* مونس ـ مأنوس *P.* بمردمی آلفتە *T.* آدملغە آلشمش *A.* متلیّن الخلق *P.* نرمخویی پذیرفتە *T.* خویی یومشامش

HUMANITÉ. Nature humaine *A.* بشریّت *P.* مردمی *T.* آدملق || Les faiblesses de l'humanité بشریّتک عجز حالی les infirmités بشریّتک اسقام وآلامی Jésus-Christ s'est revêtu de notre humanité حضرت عیسی لباس بشریّتی اکسا ایلدی ـ On dit, qu'une chose est au-dessus de l'humanité pour dire, qu'elle passe la portée ordinaire des forces de l'homme *A.* ما وراء الاستطاعة ـ فوق الطاعة البشر ـ فوق البشریّة *P.* البشر بیرون از یارای بشر *T.* آدم قوّتندن خارج

کل یاغی - روغـن ورد Huile de rose ایلـه اولان نقش عطـر شاهی - Quand il se dit absolument, il se prend pour l'huile d'olive || D'excellente huile اعـلا زیتون یاغـی Huile douce طاتلو زیتون یاغی - روغن زیت احلا - Il se dit aussi de différentes compositions qui se font avec des fleurs || Huile de jasmin یاسمین - روغن یاسمین - دهن یاسمین de fleur d'orange چیچک یاغی - دهن زهر الاترج یاغی

On dit figur. Jetter de l'huile dans le feu, pour dire, exciter une passion déjà assez allumée T. آتش اوزرینه یاغ دوکمک - Et en parlant de certaines choses qu'on regarde comme un mal qui va en augmentant, que c'est une tache d'huile qui s'étend toujours یاغ لکه‌سی کبیدر کتدکچه یاییلور - Et en parlant d'un homme fort vieux, qu'il n'y a plus d'huile dans la lampe فلانک قندیلی یاغی دوکنمشدر

HUILER. Frotter avec de l'huile A. طلاء بالدهن - تدهین P. بروغـن طلا کردن - بروغـن اندودن - روغـن زدن T. یاغلتمق || Huiler une serrure کلیدی یاغلتمق Huiler du papier pour copier plus exactement un tableau بر تصویـرک رسمنی بلا قصور چیقارمق ایچون تدهین کاغد ایتمک - کاغدی یاغلتمق

HUILÉ. A. مدهون - دهین P. روغن زده - روغـن اندود T. یاغلنمش

HUILEUX. Qui est de nature d'huile A. دهنیّ P. روغنی T. یاغلو || Substance huileuse مادّهٔ دهنیّه Principes huileux اجرام دهنیّه Avoir la peau huileuse بر کمسنه‌نـک بشره‌سی دهین دهن آلود اولمق - اولمق

HUILIER. Le vase dans lequel on sert l'huile sur la table A. مُدهُن P. روغـنـدان T. یاغ قابی || Huilier de cristal بللور روغندان d'argent سیم روغندان de porcelaine ساقسونیاکاری روغندان

HUISSIER. Officier dont la charge est d'ouvrir et de fermer la porte de la chambre du Roi A. حاجـب P. پرده‌دار T. پرده‌جی || Huissier de salle دیوانخانه پرده‌جیسی

Il se dit aussi de ceux qui gardent la porte d'une juridiction, d'un tribunal A. بوّاب pl. بوّابیـن P. دربان T. قپوجـی || Le premier huissier سر قپوجیان Huissier du grand conseil دیوان عالی بوّابی

On appelle Huissier audiencier, un huissier chargé d'appeler lés causes à l'audience A. محضر - Et huissiers de la chaîne, les huissiers qui sont chargés de l'exécution des arrêts du conseil A. ترتور الدیوان pl. تراتیر الدیوان P. سرهنگ دیوان T. دیوان چاوشی

HUIT. Nombre contenant deux fois quatre A. ثمانیـة fém. ثمان P. هشت T. سکز || Huit personnes سکز نفر D'aujourd'hui en huit بو کونکی کونک سکزنجیسنده

HUITAIN. Stance de huit vers A. منظومـة مثمّنة الابیات P. غزل T. غزل

HUITIÈME. Nombre d'ordre A. ثامن P. هشتم T. سکزنجی || Il n'est que le huitième سکزنجیدر Il a la huitième place مرتبـهٔ ثامنـه منصبنه متصرّفدر - On dit, le huitième du mois, pour dire, le huitième jour du mois فلان شهرک سکزنجی کونی

Il signifie aussi, la huitième partie A. ثمـن pl. اثمان P. هشت یک T. سکزده بر || Avoir part à une affaire pour un huitième بر کمسنه‌نـک فلان ماده‌ده بر ثمـن حصّه‌سی اولمق - On appelle Droit de huitième, un droit qui se prend sur celui qui vend du vin en détail T. ثمن خمر رسمی

HUITIÈMEMENT. En huitième lieu A. ثامناً P. بهشتم T. سکزنجیده

HUÎTRE. Genre de coquilles A. سلجة pl. سلج T. استردیه || Pêcher des huîtres استردیه آولمق Huître bien fraîche تازه استردیه Écailler des huîtres استردیـه آیرتلمق Huîtres frites استردیه قاورمه‌سی

HUMAIN. Qui concerne l'homme A. بشریّ P. آدمـی T. آدمک || Le genre humain نوع بشر Le corps humain بدن بشر - آدمک کوده‌سی l'esprit عقل بشر l'entendement ادراک بشر La nature humaine طبیعت بشریّه la vie عمر بشر l'industrie علم ومعرفت بشریّه la faiblesse عجز حال بشر Voix humaine صوت بشر figure صورت بشر - چهرهٔ بشر Fragilité humaine وهـن حال بشـر Les misères humaines احوال مسکنت مآل بشریّه les infirmités علـل واسقام بشریّـه les maladies امراض نفسانیّة les passions احوال بشریّة - احوال دنیا les choses طوق بشردن Cela est au-dessus du pouvoir humain خارج بر معنا در Il est dépourvu de tout secours humain هر کونـه اعانت بشریّه‌دن محروم وبی بهره در Moyens humains, voies humaines وسایل - اسباب بشریّه - تدابیر بشریّه Tenter toutes les voies humaines حسب البشریّـه بشریّـه

قوملو *T.* جوشان || La mer était houleuse, et annonçait une tempête دريا متلاطم التيّار وجوشان وخروشان اولوب فورتنديه دلالت ايدر ايدی

HOUPPE. Assemblage de filets de laine ou de soie, liés ensemble comme par bouquets *A.* عثكولة *P.* شنگله *T.* پوشكل قوشاغك — شنگلهٔ ميانبند || La houppe d'une ceinture قوشوم پوشكلی Mettre des houppes à des chevaux de carrosse باركيرلرينه پوشكل آصمق

HOUPPER. Faire des houppes *A.* اعمال العثكولة *P.* شنگله بستن *T.* پوشكل ياپمق

On dit, Houpper de la laine, pour dire, la peigner *A.* مشق الصوف *P.* بپشم شانه زدن *T.* يپاغی طرامق

HOURDER. Maçonner grossièrement *A.* تطيين *P.* كهگل زدن *T.* چامور صوامق

HOURI. Nom que les Mahométans donnent aux femmes qui doivent dans le paradis contribuer aux plaisirs des élus de Mahomet *A.* حورا *P.* حوری *T.* حوری

HOUSSARD. Cavalier hongrois *T.* هوسار تعبير اولنور سواری عسكری

HOUSSE. Couverture que l'on attache à la selle des chevaux *A.* غاشية pl. غواشی *P.* زينپوش *T.* ايبر اورتوسی || Housse de drap چوقه زينپوش Housse en broderie d'or صرمه ايشلمه زينپوش

On appelle Housse de pied et Housse en souliers, celle qui couvre une partie de la croupe du cheval, et descend jusqu'à l'étrier *T.* چولتار

Housse, se dit aussi des couvertures d'étoffe légère dont on couvre les meubles de prix *A.* غطاء *P.* پوشش *T.* اورتو

HOUSSER. Nettoyer avec un houssoir *A.* ضرب بالمنسغة *P.* پشنجه زدن *T.* چالی سپوركه‌سيله دوكمك || Housser des meubles مفروشاتی چالی سپوركه‌سيله دوكمك

HOUSSINE. Baguette dont on se sert pour faire aller un cheval *A.* منسّة *P.* چوپدست *T.* چيبوق || طوار سوره‌جك چيبوق Donner un coup de houssine à un cheval باركيری منسّه ايله ضرب ايتمك

Et baguette qui sert à battre des habits pour en faire sortir la poussière *A.* مطرقة *P.* دست چوب *T.* اثواب چرپجك چيبوق

HOUSSINER. Battre avec une houssine *A.* ضرب — طرق *P.* بالمطرقة دست چوب زدن *T.* چيبوقلمق — چيبوق بر كمسنه اثوابنی || Faire houssiner ses habits ايله دوكمك چيبوق ايله دوكمك

HOUSSOIR. Balai de branchage *A.* منسغة *P.* پشنجه *T.* چالی سپوركه‌سی

HOUSSON ou HOUX FRELON. Arbrisseau dont les feuilles sont semblables à celles du myrte *A.* آس برّیّ *P.* مورد دشتی *T.* يبان مرسينی

HOYAU. Sorte de houe à deux fourchons, dont on se sert à fouir la terre *A.* مرّ ذو شفرتين *P.* كلند دو شاخ *T.* ايكی چتال بيل — اغزلو بيل

HUARD. Oiseau synonyme d'Orfraie. V. Orfraie.

HUCHE. Grand coffre de bois où l'on pétrit le pain *A.* معجنة *P.* لاوك *T.* اتمك تكنه‌سی

HUCHET. Cornet avec quoi on appelle de loin *A.* بوق pl. ابواق *P.* كرّه‌نای *T.* بوری

HUÉE. Cri que l'on fait pour faire lever le loup *A.* نعير لطرد الذئب *P.* گرگ های هوی براى راندن *T.* قوزدی سورمك ايچون يوها يوها ديو باغرمق — || Il se dit figur. d'un cri d'improbation, poussé par la multitude || On lui fit de grandes huées آواز بلند ايله يوها يوها ديو يوزينه چاغرشمشلر در

HUER. Faire des huées après le loup *A.* تكرير النعار لطرد الذئب *P.* براى راندن گرگ های هوی زدن *T.* قوردی سورمك ايچون يوها يوها ديو چاغرمق — Il se dit figur. des cris de dérision qu'une multitude de gens fait contre quelqu'un || Dès qu'il commença à parler, on le hua كلامه آغاز ايلديكی عقيبنده جملهٔ ناس آوازهٔ يوها يوهايی تكرار ايله استهزايه مبادرت ايلدی

HUI. Vieux mot qui n'est en usage que dans le mot Aujourd-hui. V. ce mot, et en termes de Pratique || D'hui en un an بو كونكی كوندن بر سنهٔ كامله ختامنه قدر Cejourd'hui les Chambres assemblées اليوم مجالس شرع معقود اولدقلری حالده

HUILE. Liqueur grasse qui se tire surtout des végétaux *A.* دهن pl. ادهان *P.* روغن *T.* ياغ || Huile d'olive روغن زيتون ياغی — زيت de noix جوز ياغی — روغن جوز d'amande روغن بادام ياغی — روغن بادام Peinture à l'huile

فعل العدوان - اعمال الخصومة .pl عمل الخصومة - معادات كار - عداوتكاري - حركت خصمانه - كرداز دشمني .P دشمني .T دشمنلك حركتي || Commettre des actes d'hostilité اعمال دشمني ومعاداته - افعال عدائكارانديه تصدي ايتمك La حركات خصمانديه متصدي اولمق - مبادرت ايتمك La guerre est déclarée, mais il n'y a encore eu aucun acte d'hostilité de part ni d'autre اعلان سفر اولنمش ايسه ده الي الآن طرفيندن بر درلو حركت خصومت ومعادات ظهور كرچه اعلان حرب اولنمشدر انجق طرفيندن - ايتمش دكلدر بر درلو حركت خصمانديه ابتدار اولنمامشدر Ce prince commença par des actes d'hostilité, sans avoir déclaré la guerre بو حكمدار اعلان حرب ايتمكسزين اعمال خصومت دشمنلك - ومعادات ايقاعنه بداء ومباشرت ايلدي حركتلرينه باشلادي

HÔTE. Celui qui tient cabaret, et qui donne à manger et à loger pour de l'argent A. صاحب الخان P. خاندار T. خانجي || Faire venir l'hôte pour compter رؤيت حساب ايچون خانجي‌يي احضار ايتمك

Il se dit aussi des personnes qui viennent manger ou loger dans une hôtellerie A. نزيل pl. نزلا P. مهمان T. مسافر - قوناق

Il se dit figur. pour Habitant A. اهل pl. اهالي - ساكن pl. سكنة P. جا گرفته T. يورد ايدنمش

HÔTEL. Grande maison d'un grand seigneur A. دار - دسيعة P. سرا T. قوناق - دولتخانه || L'hôtel d'un ambassadeur ايلچينك قوناغي d'un tel prince فلان بكك سرايي

On appelle Hôtel de ville, la maison publique où l'on s'assemble pour les affaires de la ville A. منتداء الاعيان البلدة P. انجمنگاه كاركنان بلده T. يري وجوه شهرك مصلحت

— Et hôtel des monnaies, le lieu où l'on fabrique les monnaies A. دار الضرب P. ضربخانه T. ضربخانه — Et hôtel-Dieu, l'hôpital des malades. V. Hôpital.

Hôtel, se dit aussi, en termes de Pratique, du logis d'un officier de Justice A. باب P. در T. قپو

Maître d'hôtel. Officier préposé pour avoir soin de ce qui regarde la table d'un grand seigneur, et qui sert ou fait servir sur table A. ناظم المائدة P. خوانسالار T. سفره‌جي باشي || Premier maître d'hôtel du Roi خاصه سرخوانسالاران Il a envoyé son maître d'hôtel pour faire préparer à dîner اويله طعامني حاضرلمق ايچون كندو خوانسالارينى ارسال ايلدي

HÔTELIER. Celui qui tient hôtellerie A. صاحب الدار مسافر T. خداوند مهمان خانه - ميزبان P. المسافرين قوناغنك صاحبي

HÔTELLERIE. Maison où les voyageurs sont nourris et logés pour leur argent A. خان الاضياف - دار المسافرين P. مسافر قوناغي T. مهمان خانه - مسافر خانه - كاربانسراي || Grande hôtellerie مسافر خانهٔ جسيم Être logé à l'hôtellerie مسافر خانه‌ده ساكن اولمق Il est allé descendre à cette hôtellerie فلان مهمان - فلان مسافر خانه‌يه نزول ايتمشدر خانه‌ده قونمشدر

HOTTE. Sorte de panier qu'on met sur le dos avec des bretelles pour porter diverses choses A. قفة pl. قفف - قفعة pl. قفعات - مرجونة P. سپد T. كوفه || Hotte à porter du pain اتمك كوتره‌جك كوفه

HOTTÉE. Plein une hotte A. ملء القفة P. يك سپد T. بر كوفه || بر كوفه طوليسي - بر كوفه‌لك Hottée de fumier بر كوفه‌لك ميوه de fruits طوليسي فشقي

HOTTEUR. Celui qui porte la hotte A. حامل القفة P. سپد بر T. كوفه‌جي || Il y a cent hotteurs qui portent tous les jours de la terre dans son jardin كل يوم باغچه‌سنه نقل تراب ايدر يوز نفر كوفه‌جي وار در

HOUE. Instrument de fer, qui a un manche de bois, et avec lequel on remue la terre A. مسحاة - مر - نتم P. كلند - بيل T. دمور بيل || Vigne labourée à la houe بيل ايله سورلمش باغ Labourer les arbres avec une houe آغاجلرك ديبني بيل ايله قازمق

HOUER. Labourer la terre avec la houe A. حرث بالنتم P. بيل زدن T. يري بيل ايله سورمك

HOULE. Terme de Marine. La vague qui reste à la mer, après que la tempête est passée A. موج العجم pl. امواج عجما T. اولو قوم

HOULETTE. Bâton que porte un berger A. عصاء الراعي P. چوبان صوپه‌سي T. دستچوب شوبان

Et petit instrument dont les jardiniers se servent, pour lever de terre les ognons de fleurs A. محفرة صغيرة P. كلندك T. كوچك قازمه

HOULEUX. Terme de Marine. Agité, bouillonnant A. متلاطم التيار P.

Parler hors de son rang خدّدن بيرون كلام سويلمكي
Être hors de péril تهلكه‌دن خارج - بيرون از خطر اولمق
de la portée du canon طوب منزلندن خارج محلّده اولمق
- موقع تعرّضدن خارج اولمق Être hors d'atteinte اولمق
مصون اولمق - برئ اولمق Une place qui est hors d'insulte
واهنهٔ تعرّضدن مصون بر حصن - تعرّضدن خارج بر قلعه
بر كمسنه خانه‌سندن طشره Être hors de chez soi حصين
نا بموسمدر - خارج از موسمدر Cela est hors de saison اولمق
اشته شمدی Nous voilà hors de l'hiver بيوقتدر - نا بهنگامدر -
كندويه مالك اولمامق Être hors de soi موسم شتادن خارجز
Hors d'embarras غائله‌سز - خارج از غائله - برئ من الغائلة
de cadence اصولدن چيقمش - خارج از اصول de soupçon
برئ من وسوسه‌دن عاری de difficulté - خارج از وسوسه
لا - برئ من الاشتباه de doute صعوبتدن عاری - الصعوبة
بی شبهه - قيد اشتباهدن عاری - شك Hors de propos
بلا غرض نا بمحل - نا بجا - خارج از مناسبه Hors d'intérêt
هر شيئك بهاسی حدّندن Tout est hors de prix بيغرض -
دائرهٔ قياسدن خارجدر - بيروندر

On dit aussi, Être hors d'haleine *A.* منقطع - بهير النفس
P. دم گرفته *T.* صولوغی كسلمش || Il signifie aussi, excepté. V. Hormis.

Hors d'oeuvre. Il se dit d'une pièce détachée du corps d'un bâtiment *A.* بناء منفرد - بناء مفرز .pl ابنية منفردة *P.* بنای جسم خانه‌دن *T.* آيری جدا شده || Un pavillon hors d'oeuvre خارج بر قصر منفرد || Il se dit aussi en parlant de la mesure d'un bâtiment, prise depuis l'angle extérieur d'un mur jusqu'à l'angle extérieur de l'autre mur *A.* عرض خارجی *P.* پهن بيرونی *T.* ديش يوزی اينلكی || Ce bâtiment a tant de toises hors d'oeuvre بو بنانك عرض خارجيسی شو قدر ذراعدر

En termes de Littérature, Hors d'oeuvre, se dit des morceaux qui ne tiennent pas au sujet qu'on traite *A.* خارج من الصدد *P.* بيرون از صدد *T.* صدددن بشقه || Cet article est un hors d'oeuvre dans votre ouvrage فلان ماده سنك تأليفك ايچنده صدددن خارجدر

Hors de Cour. Terme de Palais. Manière de prononcer lorsque la demande n'a point d'objet *A.* دفع - ردّ

HOSPICE. Petite maison religieuse établie pour donner l'hospitalité aux voyageurs pauvres *A.* خانقاه .pl خوانق *P.* خانقاه *T.* تكه - تكيه

HOSPITALIER. Qui exerce l'hospitalité *A.* مقراء - مضياف *P.* غريبه نواز - مهمان دوست - مهمان نواز - مهمان پرور *T.* اكرمی - ميدانده - غربا دوستی - بيگانه نواز -

HOSPITALITÉ. Libéralité exercée envers les étrangers, surtout en les recevant dans sa maison *A.* محبت - التفات الى الغربا - محبت للاضياف - للغربا *P.* مهمان پروری - مهمان نوازی *T.* غريبه نوازی - غريبلره اكرام || غريبلره دوستلق - غريبلره - ايفای حق مهمان نوازی Exercer l'hospitalité ايتمك غربا ومسافرين حقنه رعايت رسم مهمان پروری ايتمك

L'hospitalité était fort en usage chez les anciens Germains, et elle est sacrée chez les Musulmans قديمی جرمانيا خلقی محبت اضياف وغربا ايله مألوف بر قوم ايدی انجق بو امر مستحسن اهل اسلام بينتده فرايض واجبة الاحترامدن معدود در

HOSPODAR. Titre de dignité qui se donne aux princes de Valachie et de Moldavie *P.* مير *T.* بك - ويوده || Hospodar de Moldavie بغدان بكی - بغدان ويوده‌سی

HOSTIE. On appelle ainsi toute victime que les anciens immolaient aux dieux *A.* قربان .pl قرابين - نسيكة .pl نسايك - نسيكة المصالحه *P.* بسمل *T.* قربان || Hostie de paix في سبيل الله Immoler des hosties à Dieu بارشيق قربانی ذبح قرابين ايتمك

HOSTILE. Qui est d'un ennemi, qui annonce un ennemi *A.* عدوی - بيّن العدوان - خصمی - بيّن الخصومة *P.* دشمنی *T.* خصومتكارانه - دشمنك || Action hostile فعل بيّن مقاصد - مقاصد بيّنة الخصومة Des vües hostiles العدوان حركات - حركات خصومتنما des procédés خصومتكارانه مطالعات بيّنة des projets دشمنن حركتلری - عداوتكارانه مطالعات خصمانه - المعادات

HOSTILEMENT. En ennemi *A.* خصماً - خصومةً - عداوةً - بطريق العدوان والخصوة *P.* خصمانه - دشمنكارانه *T.* دشمنجه || Il entra hostilement dans les terres de ce prince ملكی - فلان بكك ملكنه بطريق عدوان دخول ايلدی - ايچنه خصمانه ودشمنكارانه پايگذار دخول اولمشدر دشمنجه كيردی

HOSTILITÉ. Acte d'ennemi exercé de peuple à peuple *A.*

— صوكى صورن در Et d'un homme sans pudeur, qu'il a perdu toute honte پرده دريده شرم — هتيك پردهٔ حيا ايلندى وحيا در

رذالة — خزى — عار .A Il signifie aussi, ignominie, opprobre — رسوايى .P سيه رويى — رسوايلق .T || Couvrir quelqu'un de honte بر كمسنه يى مستغرق خزى وعار ايتمك || On lui en a fait la honte toute entière devant le monde اول بابده ترتب ايتمش خزى وعارك جملسنى على ملاء الناس اوزرينه تحميل ايتمشلردر Effacer la honte d'une mauvaise action بر كمسنه ارتكاب ايلديكى كريههنك عارينى محو ايتدرمك || Il s'est engagé dans une affaire dont il ne sortira qu'avec honte اولمينجه ايچندن دوچار خزى ورسوايى چيقه ميه جغى بر مصلحته كيرشدى || La honte suit les mauvaises actions عار — خزى ورسوايى افعال قبيحه نك پيرو پيدودر — وخجالت افعال شنيعه نك لازمه سيدر || On dit, qu'un homme est la honte de sa famille كندو خاندانننه موجب شين وعار در

HONTEUSEMENT. Avec honte et ignominie .A بالخزى — بالعار — بالرذالة .P برسوايى .T ايله رسوايلق || Fuir honteusement مصحوباً بالعار — بالخزى والرذاله فرار ايتمك || Mourir honteusement والرذاله پى سپر وادئ گريز اولمق حال رسوايى ورذالتده — بالخزى والرذالة وفات ايتمك تسليم جان ايتمك

HONTEUX. Qui a de la honte .A خجل — مستحيى .P اونانمش — محجوب — اوتانق .T شرمسار — شرمنده || N'êtes-vous pas bien honteux de vous être emporté de la sorte ? بو بوجهله طارلديعكه — درجه ده غضبه كلمكدن حيا ايتمزميسك اوتانمزميسك || Il devrait être honteux d'avoir manqué de parole خلف وعد ايلديكندن خجل وشرمسار اولملو ايدى — سوزينه وفا ايلمديكنه اوتانملو ايدى || Vous l'avez rendu honteux par les reproches que vous lui avez faits ايتديككك — تعزيرات وتوبيخات ايله فلانى تخجيل ايلدك ايتدريككك تعزير ايله فلانى غريق درياى شرم وخجالت طور — محجوب بر آدمدر || Il a l'air honteux ايتمشسكك خجالت وسيماسنده آثار محجوبيت واردر || Pauvres honteux سؤالى ارتكات ايتميان فقرا

On dit proverb., qu'il n'y a que les honteux qui perdent, pour dire, que faute de hardiesse, on manque de bonnes occasions .A الحياء يمنع الرزق .T ايشى اوتانانك يوزى ايلرو وارمز

Il se dit aussi de ce qui cause de la honte .A موجب العار — موجب الشين .P آور رسوايى .T عيب — اوتاندره جق — موجب عار بر كيفيتدر || C'est une chose honteuse شئ موجب شين وعار || Une conduite honteuse عيب بر شيئدر || Fuite honteuse بادئ عار اوله جق فرار || Un crime honteux اوله جق بر مسلكك جرم موجب العار || Il est moins honteux de convenir de ses torts, que de chercher à les justifier بر كشى كندو قباحتنى مقارن حق اولمديغنى اثبات قيدنده اولمنك شين وعارى اقرار قباحتدن مترتب اوله جق شين وعاردن چوق زياده در

On appelle Les parties honteuses, les parties qui servent à la génération .A عورة .P عورتگاه .T عورت يرى — اود يرى

HÔPITAL. Maison de charité destinée à recevoir les pauvres dans leurs maladies .A دار المرضا — دار الشفا — مارستان .P بيمار خانه — بيمارستان — خسته خانه — هروانه .T خسته‌لر || Hôpital général دار المرضاى عمومى || خسته خانه — عمارتى des incurables نا قابل علاج اولنلره مخصوص خسته خانه — دار الشفانك مديرى وناظرى || Administrateur d'un hôpital || Fonder un hôpital بر باب خسته خانه ناظرى || خسته خانه بنا ايتمك || Visiter les hôpitaux خسته خانه‌لرى يوقلمق || Il est mort à l'hôpital خسته خانه‌ده وفات ايلدى || Hôpital militaire .A مارستان الاهل الحرب .P بيمار خانهٔ لشكريان .T عسكرى طايفه‌سنه مخصوص خسته خانه — Hôpital ambulant. Un hôpital qui suit l'armée .T اردو خسته خانه‌سى — Vaisseau d'hôpital .T خسته‌لر سفينه‌سى

HOQUET. Mouvement convulsif de l'estomac, qui se fait avec une espèce de son non articulé .A فواق .P زروغ — زغنك .T هككك — انجوع — گليڃه — انهچقرق || Faire passer le hoquet فواق .A انهچقريغى دفع ايتدرمك — Hoquet de la mort الموت .P هككك مرگ .T اولوم انهچقريغى || Il a le hoquet de la mort فلانه فواق موت عارض اولمشدر

HORAIRE. Qui a rapport aux heures .A ساعتى .P بهر يكك .T ساعت — هر ساعتلكك — ساعت حسابيله اولان || Mouvement horaire هر يكك — ساعت حسابيله اولان حركت || Les lignes horaires d'un cadran الواح بسيطه‌ده ساعتده اولان مرسوم اولان خطوط ساعتيه

AMENDE HONORABLE. V. Amende || Il a fait amende honorable nu en chemise, la torche au poing, et la corde au cou آرقەسندە یالکز کوملك والندە مشعلە وبوغازندە ایپ اولەرق علناً اقرار جرم وطلب عفو ایلدی

On dit figur. Faire amende honorable à quelqu'un, pour dire, lui faire une espèce de réparation d'honneur, reconnaître qu'on a eu tort à son égard *A.* اعتذار باعتراف الخطا *P.* با اقرار خطایی اقرار ایدەرك عذر *T.* گناه معذرت خواهی نمودن دیلمك

HONORABLEMENT. D'une manière honorable *A.* معززاً ـ مكرماً علی *A.* عزت واكرام ایلە *T.* مكرمانە *P.* بالاعزاز والاكرام ـ شانندە *T.* بر وجه سزای حال وشانش *P.* ما یلیق بشانە || Il a حال وشانندە یاقشدیغی منوال اوزرە ـ لایق وجهلە été reçu honorablement مكرماً ومعززاً مظهر تلقّی اولمشدر Faire les choses honorablement هر شیئی حال وشانندە لایق اولدیغی وجهلە اجرا ایتمك C'est un homme qui a vécu toujours honorablement مدّت عمرینی دائما شاننە لایق اولدیغی وجە اوزرە كچوردی

Il signifie aussi, magnifiquement *A.* بالشان والشرف ـ حشمت *T.* با شكوه *P.* بالتعظیم والاجلال ـ بالشان والاجلال شان واجلال || Il a été enterré très-honorablement وعنوان ایلە با كمال ایلە دفن اولندی

On dit aussi, Parler honorablement de quelqu'un بر كمسنەنك اسمنی حرمت وتعظیم ایلە ذكر ایتمك

HONORAIRE. Il se dit des personnes qui, après avoir exercé une charge, en retiennent les honneurs *A.* معنون بالالقاب || Maître des requêtes honoraire مقدّما عهدەسندە اولان جاوشباشیلق القابیلە معنون

On appelle Tuteur honoraire, celui sous les ordres duquel le tuteur onéraire doit agir *A.* وصیّ مطلق

HONORAIRE. Il se dit de ce qu'on donne aux maîtres qui enseignent quelque science, ou à ceux auxquels on a recours pour obtenir un conseil, un service *A.* اجرة القدم *P.* پایمزد *T.* آیاق تری

HONORER. Rendre honneur et respect *A.* تمجید ـ اجلال ـ اولولتمك *T.* بلندئ شان دادن *P.* توقیر ـ تفخیم ـ تعظیم اسم حضرت ذو الجلالی ,, Honorer Dieu حرمت ایتمك ـ اعزّة كرامی تعظیم واجلال les Saints تمجید وتعظیم ایتمك

پدر ومادری تعظیم وتوقیر ایتمك son père et sa mère ایتمك ـ پدر ومادرە توقیر وحرمت ایتمك ـ la mémoire de quelqu'un بر كمسنەنك ذكرینی تعظیم ایتمك

Et avoir de l'estime *A.* احترام ـ حرمت ـ *P.* حرمت نمودن ـ اعتبار ایتمك *T.* آزرم نمودن ـ || C'est un homme que j'honore extrêmement حقندە بغایت حرمت ایلدیكم بر آدمدر Croyez que personne ne vous honore plus que moi بندن زیادە سكا حرمت واعتبار ایدر آدم یوقدر J'honore son mérite et sa vertu ـ اهلیّت ولیاقت وصلاح وفضیلتنە حرمت ایدرم اعتبار ایدرم

Et faire honneur à....*A.* ایجاب الفخر ـ اعطاء الشرف ـ *P.* شرف ویرمك *T.* سرافرازی فرمودن ـ شرف بخشیدن كندو ـ || Il honore son pays, son siècle افتخارە سبب اولمق ـ كندو وطننە ـ وطننك وكندو عصرینك سبب افتخاریدر منصبنە sa charge وكندو عصرینە مدار شرف وافتخار اولور ویرر ـ شرف ـ On dit en termes de civilité, Il m'honore de son amitié بنی دوستلغیلە مشرّف ایدر de sa protection سایۀ حمایتیلە بنی مفتخر وشرفمند ایدر

HONORÉ. *A.* مفتخر ـ مشرّف *P.* شرفمند ـ شرفیاب ـ شرفیافتە ـ *T.* شرف بولمش

ad HONORES. Expression empruntée du latin, dont on se sert en parlant d'un titre sans fonction *A.* بالاعتبار *P.* با پایە *T.* بالاعتبار بر || اعتباری C'est une place, un titre ad honores با پایە بر منصبدر ـ منصبدر

HONTE. Sentiment pénible que l'âme éprouve par l'idée de quelque déshonneur qu'on a reçu, ou qu'on craint de recevoir *A.* حیا ـ خجالت *P.* شرم ـ حجاب ـ شرمساری *T.* اوتانمە || Avoir honte de faillir دوچار خطا وقصور اولمقدن شرم وخجالت ایتمك Il a honte d'avoir fait une mauvaise action بردرلو كریهدیی ارتكاب ایتمكلە گرفتار حجاب وخجالت اولمشدر Il ne faut pas avoir honte de bien faire فعل خیر ایشلمكدن حیا ایتمك روا دكلدر C'est une mauvaise honte, une fausse honte حیای نا بجا در Rougir de honte غلبۀ حیا وخجالت تقریبیلە چهرەسنە حمرت كلدی On lui en a fait honte بوبابدە فلانی تخجیل ایتمشلر در

On dit proverb., que honte ne vous fasse dommage, pour dire, qu'il ne faut pas qu'une mauvaise honte empêche de faire une chose qui n'est point blâmable مناسبتسز اوتانمەنك

شرفبخشای - طرفمه شرفرسان وصول اولان بر قطعه مكتوبكز تحرير اولديغكز بر قطعه مكتوب Faites-moi l'honneur de me dire... ايله شونى ديمكله بنى مشرف J'ai l'honneur d'être... شويله اولمق شرفيله مفتخرم — En parlant des femmes, il signifie, chasteté. V. Honnêteté dans ce sens.

Mourir au lit d'honneur, se dit d'un homme qui meurt à la guerre, ou dans l'exercice d'une profession honnête *T.* فراش شان وشرفده تسليم جان ايتمك

On dit, Se faire honneur de quelque chose, pour dire, s'en tenir honoré *A.* افتخار - تفاخر - تمدح - تباهى *P.* سر افرازى *T.* اوكونمك نمودن || Scipion se faisait honneur d'être ami de Térence مشاهير رجالدن فلان كمسنه فلان شاعرك دوستلغيله افتخار ايدر ايدى Il se faisait honneur d'un ouvrage qu'il n'a pas fait ايله اثر خامه سى اولميان بر تأليف تمدح وافتخار ايدر ايدى — On dit aussi, qu'un homme est l'honneur de son siècle گل - عصرينك ما به الافتخاريدر سبب شان وشرفيدر - بيخزان فخر ومباهاتيدر

Honneur, signifie aussi, marque extérieure par laquelle on montre le respect qu'on a pour une personne *A.* حرمت - توقير - تفخيمات pl. تفخيم - تعظيمات pl. تعظيم - احترام pl. توقيرات *P.* آزرمنمايى *T.* اولولتمه || Il faut rendre honneur à qui il appartient, à qui il est dû واجب الرعايه اولان ذوات حقنه ايفاى لازمهٔ تعظيم واحترام اولنملو در On lui a fait des honneurs extraordinaires حقنه فوق المعتاد رسوم تفخيم وتعظيم اجرا اولندى Accompagner quelqu'un par honneur بر كمسنه يه تعظيماً وتوقيراً رفاقت ايتمك Porter honneur et respect عرض تعظيم وحرمت ايتمك Il ne faut pas rendre aux hommes des honneurs qui ne sont dus qu'à Dieu جانب بارى يه واجب الادا اولان تعظيمات وتفخيماتى انسان حقنه صرف ايتمك جائز دكلدر Faire quelque chose en l'honneur de Dieu بر ايشى تعظيماً لله المتعال ايشلمك

On dit proverb. À tous seigneurs, tous honneurs, pour dire, qu'il faut rendre honneur à chacun, selon sa qualité هر كسه قدرينه كوره حرمت اولنملو در

On appelle Honneurs funèbres, les cérémonies des funérailles رسوم وتشريفات جنازه

En certaines grandes cérémonies, comme le sacre des Rois, baptême, etc. on appelle Les honneurs, les pièces principales qui servent à la cérémonie شعاير سلطنت || Les honneurs étaient portés par... شعاير سلطنتى حامل اولنلر فلان وفلان كشى ايدى

On dit, Faire les honneurs d'une maison, pour dire, recevoir selon les règles de politesse ceux qui y viennent تشريفات ايفاى مراسم مهمان نوازى - معتادهٔ اكرامى ادا ايتمك ايتمك

Faire honneur à une lettre de change. C'est la payer ponctuellement à son échéance پوليچه تمسكنك اعتبارينى وقايه ايتمك

Honneurs, au pluriel, signifie, dignité, charge *A.* pl. مراتب - pl. مناصب *P.* جاه - بلندى *T.* منصبلر - پوستلر || Aspirer aux honneurs خواهشكار مراتب ومناصب اولمق Être élevé aux honneurs مناصب جليله يه ترفيع اولنمق Il est parvenu aux plus grands honneurs par tous les degrés كافهٔ درجاتدن كافهٔ مراتبى - گذران ايله اعلاى مناصبه اصعاد اولندى قطع ايده رك مناصب جليله يه مظهر اولدى

HONORABLE. Qui fait honneur, qui attire de l'honneur *A.* شرف *P.* موجب الشان - ذو الشرف - موجب الشرف || معتبر - شانلو - شرفلو *T.* شرفمند - شرف افزا - بخشا Être dans un poste honorable شرفلو بر مسندده بولنمق Profession honorable شانلو رتبه rang شانلو بر حرفت Recevoir des blessures honorables موجب شان وشرف اوله جق جروح ايله مجروح اولمق Il a fait une fin honorable et glorieuse موجب شان وشهرت وبادئ شرف وعزت اوله جق عاقبته شانلو - موت موجب الشرف مظهر اولمشدر Mort honorable فلان Il lui est honorable d'avoir été choisi pour... موت خدمتده انتخابى خصوصى حقنه بادئ شان وشرف موجب شان اوله جق اولمشدر Faire une retraite honorable مصحوباً بالشان والشرف - صورت ايله كيرويه چكلمك روتاب عود ورجعت اولمق Faire une mention honorable de quelqu'un بر كمسنه نك اسمنى شانلو وجهله ذكر ايتمك

Et qui fait un usage décent de sa fortune, qui sait faire les honneurs chez lui || Il fait une dépense honorable شاننه لايق وجهله مصرف ايدر Il fait les choses d'une manière honorable هر شيئى شاننه لايق وجهله اجرا ايدر Il nous a fait un accueil très-honorable زياده موجب شان اوله جق صورت ايله بزه تلقى ايلدى

Il se prend aussi pour les civilités que l'on fait *A.* حفاية -
اكرام *T.* نوازش - التفاتنسازى - خاطر پرورى - جغر *P.* اكرام
|| Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه ذرّه جه مقدارى
جزئى مرتبه بيله اكرام ايتمدى - اظهار حفايت ايتمامشدر
Il le traita avec toutes sortes d'honnêtetés انواع رسوم خاطر
حقنه هر درلو پرورى والتفات ايله حقنه معامله ايلدى
مراسم حفايت واكرامى ادا ايتمشدر

Il signifie aussi, manière d'agir obligeante et officieuse *A.* طور
كوكل *T.* طرز خاطر نواز - شيوهٔ دلنواز *P.* موجب التطييب
وضع وحركتنده || L'honnêteté de son procédé ياپر صورت
معاملهسنده دركار اولان طور - دركار اولان صورت دلنواز
مستوجب التطييب

On dit, Faire une honnêteté, pour dire, faire un présent par reconnaissance *T.* تشكرًا عرض هديّه ايتمك

Il signifie aussi, chasteté, modestie *A.* عفت - عفاف -
ادبلولك - اهل عرضلك *T.* آزرم - پاكدامنى *P.* عصمت
|| Des paroles contre l'honnêteté قاعدهٔ عفاف وعصمته مغاير
Cela répugne à l'honnêteté كلمات بوكيفيّت ارباب عفت
L'honnêteté des moeurs عفاف آداب عندنده مستلزم نفرتدر
واخلاق

HONNEUR. La gloire qui suit la vertu et les talens *A.* عزّ -
اولولق - شان *T.* ارجمندى - ارج *P.* شان - شرف || Il
signifie aussi, vertu, probité *A.* ناموس - عرض || Acquérir de
l'honneur كسب شرف ايتمك Il est dans un haut degré
d'honneur اسناى مراتب عزّ وشرفده در Vous y aurez de
l'honneur بو كيفيّت مستلزم شان وشرفكك اولهجقدر Il en
est sorti à son honneur فلان خصوصدن شاننى محافظه
بوماددهايچندن شاننه خلل كتورمكسزين - ايدهرك چيقمشدر
Attaquer l'honneur de quelqu'un بر كمسنهنك چيقمشدر
شاننه - شاننه ايراث شين ايتمك - شاننه تعرّض ايتمك
Déchirer l'honneur de quelqu'un بر كمسنهنك طوقنمق
شان وناموسنى - پردهٔ شان وناموسنى هتك ايتمك
Ménager, sauver l'honneur de quelqu'un بر پايمال ايتمك
Donner atteinte à l'honneur de quelqu'un كمسنهنك شاننى محافظه ايتمك
بر كمسنهنك شاننه ايراث كسر ونقصان
En- عرض وشاننه دستدراز گزند وتعرّض اولمق - ايتمك
gager son honneur بر كمسنه كندو عرض وناموسنى شرط
Hasarder son honneur عرض وناموسنى ايدهرك تعهّد ايتمك

Mettre son honneur en compromis معرض خطره القا ايتمك
Être jaloux عرض وناموسنى عرضهٔ كسر ونقيصه قلمق
de son honneur وقايهٔ شان وناموس بابنده صاحب انفه
Faire réparation d'honneur بر كمسنهنك وحميّت اولمق
عرض وناموسنى تجديد - عرض وشاننى تكميل ايتمك
Je vous engage ma foi et mon honneur عرض ناموس ايتمك
وصدق عهدمى شرط ايدهرك طرفكه تعهّد ايدهرم
C'est le toucher en son honneur شاننه - شاننه تعرّض قبيلندندر
Il est délicat sur ce qui regarde l'honneur عرض طوقنمقدر
Il ne faut وناموسنه متعلّق اموره نزاكت طبعى وار در
mettre son honneur que dans des choses louables بر كمسنه
Le عرضنى ممدوح ومستحسن اولهجق اموره قويملودر
point d'honneur عرض ماددهسى Ils se sont battus pour un
point d'honneur عرض ماددهسى ايچون برى برلريله دوكشديلر
C'est une tache à son honneur - شاننه شين ونقيصه در
Il y va de son honneur عرض وناموسنه عرضنه بر لكه در
Un procès d'honneur عرض دعواسى C'est طوقنور اموردندر
un homme d'honneur عرض وناموس صاحبيدر Il aime l'hon-
neur, il aimerait mieux mourir que de faire une mauvaise action
عرضنى وقايه ايدر مقولهدن اولمغله بر كريههده بولنمقدن
عرضلو بر آدم اولمغله بر امره ايسه موتنى ارتكاب ايدر
Il n'a منكرى ارتكاب ايتمكدن ايسه هلاكنى ترجيح ايدر
ni coeur ni honneur نه غيرتى ونه عرضى وار در Il est sans
honneur مايهٔ عرض وادبدن بى بهره در Sur mon honneur
Je vous en réponds sur mon honneur عرضم حقى ايچون
Foi d'homme عرضم اوزرينه يمين ايدهرك تكفل ايدهرم
d'honneur, je le ferai بونى ايدهجكمه اهل عرضجه تكفل
Parole d'honneur ايدهرم Faire hon- عرضه مربوط وعد صحيح
neur à son siècle, à son pays, à sa famille عصرينه وكندو
عصرينه ودار - تبار وعشيرتنه وسيلهٔ شان وشرف اولمق
à sa naissance وديارينه وكندوخاندانته سبب افتخار اولمق
à ses affaires بر كمسنه شان حسب ونسبنى وقايه ايتمك
بر كمسنه درعهده ايلديكى امور وخصوصاتنك شاننى كما
هو اللايق اجرا ايتمك

On se sert aussi du mot Honneur par civilité || Lorsque j'aurai l'honneur de vous voir ديدار شريفكز ايله شرفياب
ديدار شريفكز ايله حائز رهينهٔ افتخار اولهجغم - اولديغمده
La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire وقتده

هدیهٔ لایقه Présent honnête اختیار عزلت وانزوا ایتمشدر
Récompense honnête مکافات لایقه Prix honnête ثمن مناسب
کسوهٔ لایقه Un habit honnête مناسب بها ـ بهای مناسب ـ
یاقشق لباس ـ مناسب لباس ـ قبای سزا ـ جامهٔ چسپان ـ
On dit aussi, Une excuse honnête *A.* عذر معقول *P.* عذر
یوللو عذر *T.* عذر دلپسند ـ با صواب Un refus honnête *A.*
یوللو اسرکمه *T.* دریغ با صواب *P.* تقصیر معقول

On dit aussi, Une naissance, une condition honnête, c'est-à-dire, qui n'a rien de bas ni de fort élevé *A.* نسب معروف
P. آدی شانی یللو صوی *T.* بهزادی || Il est d'une naissance honnête بهزاد در ـ اصل ونسبی معروفدر ـ Et une famille honnête, pour dire, une famille à laquelle il n'y a rien à reprocher ممدوح بر خاندان

Honnête, signifie aussi, civil, poli *A.* ملاطفت *P.* مکرم ـ حافی
چلبی *T.* نوازشکار ـ دلنواز ـ خاطرپرور ـ مکرمت آلود ـ آمیز
سیماسندە آثار مکرمت وملاطفت Il a l'air honnête || نوازشلو
اطوار ـ اطوار واوضاع کریمه Des manières honnêtes ظاهر در
Il lui a fait la réception du monde la plus honnête مکرمانه
فلان کمسندیی جهانده مثلی یوق بر معاملهٔ مکرمانه ایله
فلانه Il lui a parlé d'une manière très-honnête تلقی ایلدی
غایة الغایه مکرمانه صورت ایله ادای مرام ایلدی Le procédé est honnête, mais cependant il ne faut pas trop s'y fier
فعلنده کرچه صورت حفایت درکار در مع هذا چندان
غایت C'est un homme fort honnête اعتماد اولنمق روا دکلدر
پک چلبی بر آدمدر ـ مکرم آدمدر

Honnête homme, outre la signification d'Homme d'honneur, qui a été indiquée plus haut, comprend encore toutes les qualités sociales qu'un homme peut avoir dans la vie civile *A.* طیّب ـ کریم النفس
خوبی *T.* نازک طبع ـ خوش منش *P.* کریم النقیبة ـ النفس
قوت || Le hasard m'a placé auprès d'un honnête homme کوزل
بختم حسبیله کریم النفس بر ذاتک یاننه تعیین اولندم

Honnête femme, Honnête fille, se dit d'une femme ou d'une fille irréprochables dans leur conduite *A.* اهل ـ مخدرة ـ عفیفة
عصمتلو ـ عفتلو ـ اهل عرض *T.* پاکدامن *P.* العفة والعصمة

Honnête, au substantif, signifie, ce qui est honnête et vertueux *A.* مندوب || L'honnête, l'utile et l'agréable مندوب
ومنتفع به ومرغوب اولان شی Préférer l'honnête à l'utile
مندوبی منتفع به اولان شیئک اوزرینه ترجیح ایتمک

HONNÊTEMENT. D'une manière honnête *A.* بنزاهة ـ بالصلاح
اهل *T.* بپاکیزکی نهاد ـ بصلاحکاری ـ صالحانه *P.* الخلق
T. مکرمانه ـ دلنوازانه *P.* بالملاطفة ـ مکرماً *A.* عرضجه
Il faut vivre honnêtement avec tout le monde || چلبیلک ایله
جمیع ناس ایله صالحانه معاشرت اولنمق لازمدر Il l'a toujours aimée honnêtement فلان محبوبه‌یه دائما صلاح اوزره
Il lui a parlé le plus honnêtement du monde محبّت ایلدی
بغایت مکرمانه سویلشدی

Et suffisamment, passablement *A.* علی قدر الکافی ـ وافیاً
P. یتەجک مرتبەده ـ کفایت مقداری *T.* بروجه وافی ـ بس
هب ایوجه صاتلدی C'est honnêtement vendu || هب ایوجه ـ
Il en a honnêtement mangé بو طعامدن علی قدر الکافی
کفایت مقداری یمشدر ـ اکل ایتمشدر

HONNÊTETÉ. Conformité à l'honneur, à la vertu *A.* صلاح
پاک *P.* عرض ـ نزاهة الطبع ـ نزاهة الخلق ـ الحال
T. تمیزلک ـ اهل عرضلک || Des actions d'une grande honnêteté افعال محموده ـ گوهری
صلاح حال ها کماله مقارن L'honnêteté de son âme عرض ـ مایهٔ
ذاتنده مرکوز اولان Des actions d'une grande honnêteté نزاهت خلق ـ وصلاح
مجبول طبعی اولان de sa conduite
مسلکک ومشوارنده مشهود اولان آثار عرض وصلاح des principes
اصولک صلاح ونزاهتی

Et bienséance *A.* رسم الادب ـ حسن الادب ـ ادب *P.*
T. ادبه یراشقلق ـ ادب *T.* آداب پروری || Il n'est pas de l'honnêteté d'en user si familièrement avec des gens à qui on doit du respect
واجب الاحترام اولان ذوات ایله اول قدر
Cela بی تکلفانه معامله ایتمک رسم ادبه مغایر بر معنا در
est contre les règles de l'honnêteté
بو کیفیت جمهور ناس
Blesser les بیننده مرعی اولان قاعدهٔ حسن ادبه منافیدر
règles de l'honnêteté ـ قواعد مرعیّهٔ حسن ادبه طوقنمق
قواعد حسن ادبک اخلالنه تصدّی ایتمک

Et civilité *A.* کرم الخلق ـ لطف الطبیعة *P.* کرمکاری *T.*
مقتضای || Il n'a pas eu l'honnêteté de l'aller voir چلبیلک
لطف طبیعتی اجرا ایتمیوب فلانک زیارتنه وارمقدن
امتناع ایلدی Il a beaucoup d'honnêteté pour tous ceux qui ont affaire à lui کندوسیله مصلحتی اولنلر جقلرینه مع
کندوسیله ایشلری اولان کسانه ـ زیادهٔ اظهار لطف طبع ایدر
لطف طبعک چلبیلکی پک چوقدر C'est l'honnêteté même
مجسّمیدر

Homme, signifie aussi, homme de coeur, de fermeté *A.* مرؤ *P.* آدم ـ مردلك صاحبى ـ مرد *T.* مردم با مردانگى || مرد اولديغنى اثبات ايلدى Il a montré qu'il était homme ـ مردلكنى اظهار ايتمك Se montrer homme ـ مردلكنى ـ بو آدم بر آدم اولديغنى C'est un homme que cet homme-là بر تمام آدمدر ـ مرد آدمدر

Homme d'affaires. C'est un homme qui a soin des affaires domestiques d'un grand seigneur *A.* نقيب البيت *P.* كتخدا *T.* كهيه || Il lui envoya son homme d'affaires كتخداسنى ارسال ايلدى Parlez à l'homme d'affaires d'un tel فلانك كتخداسنه سويله

HOMOCENTRIQUE. Il se dit des cercles qui ont un centre commun *A.* متحد المركز *P.* هم مركز *T.* مركزلرى بر

HOMOGÈNE. Qui est de même nature *A.* متوافق ـ متجانس *P.* الجنس هم جنس *T.* بر صوى || Les parties homogènes اجزاى متجانسه L'eau était regardée comme composée de parties homogènes عنصرما اجزاى متجانسدن مركب عدّ اولنور ايدى L'analise chimique prouve chaque jour qu'il y a peu de composés homogènes مركبات متجانسة الاجزا اقل قليل اولديغى كل يوم تحليل كيمياوى ايله ثابت ومتحقق اولان موادّدندر

HOMOGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est homogène *A.* مجانست *P.* هم جنسى *T.* صوى بركلى

HOMOLOGATION. Ratification d'un acte par autorité de Justice *A.* تصديق *P.* تصديقسازى *T.* تصديقلمه || L'homologation d'un contrat مقاوله سندينك تصديقى

HOMOLOGUE. Terme de Géométrie. Il se dit des côtés qui, dans des figures semblables, se correspondent, et sont opposés à des angles égaux *A.* ضلع متقابل pl. اضلاع متقابلة ـ ضلع متناظر *P.* پهلوى رو برو *T.* قارشولقلى يان || Dans les triangles semblables, les côtés homologues sont proportionnels اشكال مثلثهٔ متوافقده اضلاع متناظره نك تناسبى دركار در

HOMOLOGUER. Confirmer par autorité de Justice *A.* تصديق *P.* تصديق كردن *T.* تصديقلمق ـ تصديق ايتمك || Homologuer une transaction شرطنامه يى تصديق ايتمك

Homologué. *A.* مصدّق *P.* تصديق كرده *T.* تصديق اولنمش

HOMONYME. Terme de Grammaire, qui se dit des choses qui ont un même nom *A.* متحد الاسم *P.* همنام *T.* آدى بر

HOMOPHONIE. Concert de plusieurs voix qui chantent à l'unisson *A.* اتحاد الاصوات ـ توافق الالحان *P.* هم آهنگى *T.* سسلرك بركلى

HONGRE. Châtré. Il ne se dit que des chevaux *A.* فرس معول *P.* اسب خايه كشيده ـ اسب آخته *T.* اكديج || Il a deux beaux hongres ايكى رأس كوزل اكديجه مالكدر Un attelage de six hongres آلتى رأس اكديجلردن عبارت قوشوم آتلرى طاقمى

HONGRER. Châtrer. Il ne se dit que des chevaux *A.* امعال *P.* آختن *T.* اكديج ايتمك ـ اندمك || Hongrer un cheval آتى اندمك Ce cheval est trop vicieux, il le faut hongrer بو آت بغايت بد خوى اولمغله امعالى اقتضا ايدر

HONNÊTE. Vertueux, conforme à l'honneur et à la vertu *A.* صالح ـ نازه النفس ـ اهل العرض ـ نزه الخلق *P.* پاك *T.* تميز ـ عرضلو || Amour honnête عشق صالح پيشه ـ گوهر مودت صالحه amitié عشق بالنزاهة والصلاح ـ صلاح آميز نفس âme اهل عرضجه دوستلق ـ محبت نزاهت آميز ـ مسلك coeur قلب صلاح آميز Conduite sage et honnête صالح حكيمانه وصالحانه ـ حركت مقارنة بالنزاهة ـ صلاح آلود حركت غايت مرتبده نازه C'est un très-honnête homme غايت اهل عرض آدمدر ـ النفس بر آدمدر Cela n'est pas d'un honnête homme اهل عرض آدم كارى دكلدر

Et bienséant, convenable *A.* مناسب ـ لايق ـ جائز *P.* روا *T.* كركلو ـ يوللو ـ ياقشقلو ـ چسپان ـ سزا || Il n'est pas honnête de se louer soi-même ـ تمدّح نفس روا دكلدر كندو كندويى اوكمك يوللو دكلدر ـ ستايش خود نا سزا در Croyez-vous qu'il soit honnête d'en user de la sorte? بو مقوله حركت اولنمق جائزمى ظن ايدرسك Cela n'est pas honnête à une personne de votre caractère, de votre profession, de votre âge سنك رتبه كده وسنك طريقكده وسنك بو شئ سنكده اولان بر ذاته كوره چسپان دكلدر Ces paroles-là ne sont pas honnêtes dans la bouche d'une femme بو مثللو بو مثللو ـ كلمات نسوان آغزينه لايق وچسپان دكلدر سوزلر لسان نسوانه ياقشمز Après avoir été long-temps dans le grand monde, il a fait une honnête retraite مدت مديده اختلاط ناس ايله مألوف ايكن بر صورت لايقه ايله

نباهت اسم ایله سر افراز اولمش - رجال منبوه الاسم -
رجال با جلال **Les grands hommes des siècles passés** ادوار
اسکی زمانلرده کلان - سالفده ظهور ایتمش عظمای رجال
بیوک آدملر **Grand homme** بیوک - اعاظم رجالدن بری
آدم **Homme grand** ایری - مرد کوه پیکر - رجل کبیر الجسم
آدم **Petit homme** اوفاق آدم - رجل صغیر الجسم **Gros homme**
شیشمان - رجل مبدن - رجل لحیم - رجل ملحم - رجل جسیم
آدم **Jeune homme** کنج آدم - نو جوان - حدیث السنّ
Homme d'âge یاشلو آدم - مسنّ **Vieux homme** کهن - شیخ
احتیار آدم - سالخورده - سال **Bon homme** - نیکوکار - خیر
ایو آدم **méchant** یرامز آدم - بد منش - اهل شرّ - شریر
Homme sans foi, sans honneur, sans probité بیوفا وبیعرض
مایهٔ وفاکاری وصداقت وبضاعهٔ عرض وناموس - وناموس آدم
واستقامتدن بی بهره بر آدم **C'est un homme sans façon**
- تکلفاتدن عاری بر آدمدر **On dit proverb., Il y a grande**
différence d'homme à homme آدم ایله آدم بیننده بون بعید
بش پرمق - آدمدن آدمه فرق وار در - وفرق مدید وار در
بر دکلدر

On dit aussi, Face d'homme porte vertu, pour dire, qu'il y a des hommes qui, par leur présence seule, font la réussite d'une affaire *T.* یوز یوزدن اوطانور

On appelle figur. Grand homme, un homme distingué par des qualités très-éminentes *A.* جلیل القدر - جلیل المناقب *P.* بلند شان - بزرکوار *T.* بیوک آدم - آدی شانی بیوک

On dit par mépris, C'est un pauvre homme, un petit bout d'homme, un plaisant homme - عجزه مقوله‌سی بر آدمدر بیچاره آدمدر

On dit aussi, Ce n'est pas un homme, pour dire, c'est un homme faible آدملقدن بهره‌سی یوقدر - آدم دکلدر

Le mot Homme étant joint à De avec un substantif, sert à marquer la profession, l'état et les qualités d'un homme *A.* اهل **pl.** ارباب *P.* مرد *T.* آدم || **Homme de guerre** اهل حرب | **d'épée** اهل سیف **de robe** اهل قلم **de métier** اهل حرفت **de journée** یومیه ایله ایشلیان اجیر - بالمیاومه ایشلیان اهل اجرت کونده‌لکجی - **de bien** ایو آدم - نیک کردار - اهل خیر **d'honneur** اهل عرض آدم **de courage** ارباب غیرت وشجاعتدن آدم **d'esprit** اهل ذکا وکیاست **de génie** اهل درایت **de goût** ارباب حسن طبیعتدن بر آدم - اهل طبیعت **de tête** اهل عقل وفطانت **de savoir** اهل دانش - اهل علم ومعرفت وعرفان **de qualité** ارباب حیثیتدن بز آدم - اهل حیثیت - متشخص **de naissance** ارباب - اهل حسب ونسب اصالتدن بر آدم **de néant, de rien** - معدوم الحیثیه بر آدم هیچ کبی بر آدم **de peu** قلیل اللیاقه بر آدم **de lettres** اهل اوقومش آدم - هنرمند - معارف **Homme d'État** تدبر مهامّ سلطنته اهل **de poids** اهل رجحان ورزانت **de parole** اهل صاحب سخن - کلام **d'exéeution** انفاذ واجرایه - اهل اجرا مقتدر بر آدم **de résolution** مجذام - اهل رای قاطع **d'accom-modement** مصلح آدم - **d'expédient** - اهل قریحه - اهل تدبیر بولشلو آدم - صاحب بدیهه **Bon homme de guerre** بر اهل ارباب حربدن بر مرد مقتدر - حرب ماهر **Bon homme de mer** اهل دریادن بر مرد ماهر - فنّ دریایه ماهر بر آدم

On dit proverb. Homme de sac et de corde *A.* مستحق الصلب *P.* کشتنی وآویختنی *T.* آصلەجق آدم

Il s'emploie aussi avec À, et alors il exprime ce dont un homme est capable *T.* مقوله - ارباب || **Il n'est pas homme à souffrir, à endurer un affront** معاملهٔ تحقیر آمیزی تحمل ایده‌جک اربابدن دکلدر **Il est homme à tout hasarder** هر شیئه جسارت ایده‌جک مقوله‌دندر **à s'en venger** اخذ انتقام ایدر مقوله‌دندر **C'est un homme à tout** هر شیء الندن کلور اربابدندر - **Il exprime aussi ce dont un homme est digne en bien ou en mal** *A.* لایق - الیق - احرا *P.* سزاوار - سزا - شایان *T.* کرکلو || **C'est un homme à pendre** صلبه لایق بر آدمدر **à parvenir aux premières places** اعلای عالی منصبلره - مراتب ودرجاته وصوله الیق بر آدمدر شایان بر آدمدر **C'est un homme à employer** قوللنلمغه شایان قوللنله‌جق آدمدر - بر آدمدر

Homme, se dit aussi pour marquer l'âge de virilité *A.* کهل کاهل - کهول - **pl.** بالغ الی سنّ الکهولة - کهلة *P.* رسیدهٔ سال مردی *T.* یکتلک یاشنه کلمش || **Ce n'est encore qu'un enfant; quand il sera homme ...** هنوز مرتبهٔ طفولیتده اولوب سنّ کهولته بالغ اولدقده **S'il vit âge d'homme** سنّ کهولته قدر حیاتده اولور ایسه **C'est un homme fait** سنّ کهولته بالغ اولمش آدمدر

On dit, qu'un tel n'est pas homme, pour dire, qu'il est impuissant *A.* عنین - عدیم الرجولیّة *P.* بی رجولیّت - بیگاده *T.* ارلکی یوق

|| Pêcher des homards استقوز صید ایتمک

HOMÉLIE. Discours fait pour expliquer au peuple les matières de la religion *A.* موعظة من شرح العقاید *T.* عقایده دائر وعظ || Les homélies de Saint Chrysostôme sur Saint Mathieu ائمهٔ عظامدن فلان امامک حضرت متی‌یه دائر موعظه‌لری

HOMICIDE. Celui qui tue un homme *A.* قاتل pl. قتلة — قاتل النفوس — البشر *P.* مردمکش *T.* آدم اولدریجی || Ni les adultères, ni les fornicateurs, ni les homicides, n'entreront dans le royaume des cieux زناکاران واهل فسق وفجور وقتلهٔ نفوس اولان ارباب شرّوشور نعیم عقبادن محروم ومهجور درلر Être homicide de soi-même خود بخود قاتل نفس اولمق — خود کش اولمق — کندویی اولدرمک Homicide involontaire لا عن رویّة — لا عن قصد قاتل نفوس

On dit aussi d'un homme qui ruine sa santé par quelque excès, qu'il est homicide de lui-même — خود بخود افنای وجود ایدر کندو کندویی اهلاک ایدر

Il est aussi adjectif *A.* قتّال *P.* مردمکش — خونریز *T.* اولدریجی || Son bras homicide ید قهّار وقتّالی Dessein homicide قصد مردمکشی Son fer homicide سیف قتّال خون نگاه Regard homicide شمشیر خونفشان مردمکشی — افشانی خونریز

Homicide, signifie aussi, meurtre *A.* قتل النفوس — قتل *P.* بر آدم *T.* آدم اولدرمه || Il a fait un homicide مردمکشی ادم قتلی جرمنی ارتکاب Commettre un homicide اولدردی ایتمک

HOMMAGE. Le devoir que le vassal est tenu de rendre à son seigneur *A.* رسم التابعیّة — رسم التبعیّة *P.* آیین فرمانبری *T.* تابعلک رسمی || Rendre l'hommage رسم تبعیّتی ادا ایتمک Faire la foi et hommage رسوم صداقت واجبات تبعیّتی — رسوم صداقت وتبعیّتی ایفا ایتمک Tenir à foi et hommage رسوم صداقت وتبعیّتی ادا شرطیله متصرّف اولمق Il fut reçu à rendre la foi et hommage par procureur رسوم صداقت وتبعیّتی وکیل معرفتیله ایفایه مأذون اولمشدر La terre fut saisie faute d'hommage rendu رسوم معتادهٔ تبعیّتک ایفاسنده تجویز تراخی وقصور اولندیغنه مبنی عهده‌سنده اولان ملک ید تصرّفندن نزع اولندی

Il signifie aussi, soumission, vénération, respect *A.* طاعت — عبودیّت *P.* بندگی *T.* قوللق || Toutes les créatures doivent hommage au créateur کافّهٔ مخلوقات جناب خالق البرایایه ایفای فریضهٔ طاعت وعبودیّت ایتمک واجبه‌دندر — Figur. بر کمسنه‌یه عرض مراسم || Rendre ses hommages à quelqu'un اداب عبودیّتی Offrir, présenter ses hommages عبودیّت ایتمک عرض Faire agréer ses hommages عرض وتقدیم ایتمک اولنان رسوم بندگی وعبودیّتی رسانیدهٔ موقع حسن قبول عرض اولنان مراسم Recevoir des hommages ایتدرمک عبودیّتی شایان حسن قبول ایتمک

HOMMASSE. Il se dit d'une femme dont les traits et le son de la voix tiennent plus de l'homme que de la femme *A.* مترجّلة *P.* متذکّرة — زن نر گونه *T.* زن مرد واری — ارککسی قاری || Elle a le visage hommasse فلان خاتونک چهره‌سی مترجّلدر

HOMME. Animal raisonnable *A.* بشر — انسان — انس *P.* مردم *T.* آدم — آدم || L'homme est sujet à beaucoup d'infirmités انسان علل واسقام کثیره‌یه مبتلا در Déplorer la condition de l'homme حال نوع بشره تفجّع ایتمک Tous les hommes ont péché en Adam افراد بشرک جمله‌سی حضرت آدمک زلّه‌سنه مشترکدرلر Le Fils de Dieu s'est fait homme ابن الله اتّخاذ بشریّت ایلدی — On dit proverb., pour marquer qu'un homme, quelque sage qu'il soit, a toujours quelque faiblesse, qu'il y a toujours de l'homme partout حال بشریّتدن خالی دکلدر Et en parlant d'une personne de piété qui se laisse aller à des mouvemens de passion, qu'il y entre bien de l'homme هر نه ایسه بشریّت حالی قاریشور

On dit, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* نفس روحانیّ

Homme, se dit aussi par opposition à Femme *A.* رجل — مرء pl. رجال — ذکر pl. ذکور *P.* مرد *T.* ار || Dieu a créé l'homme et la femme خلق الله المرء والمرئة — خلق الله الرجل والمرئة الله تعالی ارکی وعورتی یاراندی — Il y avait autant d'hommes que de femmes فلان محلّده نقدر ذکور وار ایسه موجود اولان رجال — اول قدر اناث دخی موجود ایدی متساوی العدد ذکور — قدرنجه نسوان دخی وار ایدی Deux mille hommes de pied ایکی‌بیک نفر واناث وار ایدی پیاده اوچ بیک نفر Il y eut trois mille hommes de tués اوچ بیک نفر آدم اعدام اولندی — رجال قتل اولندی Les hommes illustres رجال جلیل الشان اوچ بیک نفوس —

تواریخه مخصوص بر کونه narration مخصوص سبك وانشا Mémoires تواریخه مخصوص لغت کتابی dictionnaire حکایه historiques تواریخه مخصوص faits تواریخه مخصوص تقریرلر واقعدلر

HISTORIQUEMENT. D'un style historique, en historien *A.* حسب القاعدة التاریخ *P.* تاریخ گونه *T.* تاریخ صورتنده کیفیت حالی حسب القاعدة Narrer un fait historiquement || تاریخ صورتنده نقل ایتمک ـ تاریخ نقل وحکایه ایتمک

HISTRION. Baladin. V. ce mot.

HIVER. Celle des saisons de l'année qui est la plus froide *A.* شتا *P.* زمستان ـ سرما *T.* قیش || Hiver pluvieux شتای کثیر الامطار venteux شتای کثیر الریاح sec سرمای یابس doux شتای ملایم rude شتای شدید malsain شتای وخیم humide شتا غالب رطوبتی ـ رطوبتلو قیش Passer son hiver en quelque lieu برمحلده تشتّی ایتمک ـ برمحلده قشلامق Habit d'hiver قیش لباسی ـ لباس شتوی Appartement d'hiver قیش دایره‌سی ـ خانهٔ زمستانی ـ مشتا Au milieu de l'hiver قیشک اورته‌سنده ـ قلبگاه شتاده ـ وسط شتاده Dans la rigueur de l'hiver فصل شتانک وقت کمال شدّتنده Des provisions pour l'hiver موسم شتاده قیش ذخیره‌سی en hiver اثنای شتاده ـ خلال شتاده قیش ایچنده ـ Durant l'hiver بو حالت شتای سابقده واقع Cela arriva l'hiver dernier اولدی ـ کچن قیشده وقوع بولدی Fruits d'hiver *A.* فواکه الشتا *P.* میوهای زمستانی *T.* قیش میوه‌لری ـ On dit, Mettre des troupes en quartier d'hiver عسکری مشتاده اسکان ایتدرمک قشلاقده قوندرمق ـ

Hiver, se dit aussi par rapport au froid qu'il fait en cette saison *A.* برد الشتا *P.* سرمای زمستانی *T.* قیش صوغوغی || L'hiver est avancé برد شتا اوّلجه ظهور ایتمشدر est tardif برد شتا متمادی est long سرمای زمستانی کیج ظهور ایلدی اولمشدر

HIVERNER. Passer l'hiver en un lieu *A.* تشتّی *P.* زمستانرا دونمنا *T.* قشلامق گذرانیدن || La flotte hiverna dans tel port فلان لیمانده قشلادی

HOCHE. Entaillure. Il se dit particulièrement de la marque qu'on fait sur la taille pour tenir le compte de ce qu'on prend à crédit *A.* حزّة pl. حزّات *T.* چتلـه کرتکی || Faire une hoche چتلده بر کرتک کرتمک

HOCHEMENT. Action de hocher. Il ne se dit guère que dans cette phrase, Hochement de tête *A.* نزنزة الرّاس *T.* جنبش سر *T.* باش اوینامسی ـ باش صارصلمه‌سی

HOCHEQUEUE. Sorte de petit oiseau qui remue continuellement la queue *A.* ذعرة *P.* سیسلک *T.* قویرق صالان

HOCHER. Secouer *A.* نفض ـ زعزعة *P.* جنبانیدن *T.* صارصمق ـ سلکمک || Hocher un prunier pour en faire tomber les prunes میوه‌لرینی دیوشورمک ایچون ارک آغاجنی سلکمک

On dit, Hocher le mors, hocher la bride à un cheval *A.* تحریک اللجام *P.* لگام جنبانیدن *T.* آتک کمنی اویناتمق ـ آتک کمنی سلکمک ـ Et figur. Hocher le mors à quelqu'un, pour dire, l'exciter à faire quelque chose بریسنک کمیت نفسنه تحریک لجام شوق ورغبت ایتمک

HOIR. Terme de Jurispr. Héritier. V. ce mot. Il se prend ordinairement pour les enfans *A.* ولد pl. اولاد *P.* فرزند *T.* اوغل || Il est mort sans hoirs بلا ولد وفات ایلدی

HOIRIE. Succession, hérédité *A.* وراثت *P.* میراثخوری *T.* میراث || Accepter l'hoirie وراثتی قبول ایتمک Cela lui est acquis par droit d'hoirie بو شئ حسب الاستحقاق الوراثة داخل وراثته Donné en avancement d'hoirie دست تصرّفی اولمشدر محسوباً دفع وتسلیم اولنمش

HOLÀ. Interjection dont on se sert pour appeler *A.* ایا *P.* ای *T.* یاهو || Holà, qui est là? یاهو کیمدر او

Il signifie aussi, tout beau, c'est assez *A.* یکفی *P.* بس *T.* یتر || Holà, ne faites pas tant de bruit یتر بو قدر شماطه ایتمیک

HOLOCAUSTE. Sacrifice dans lequel la victime était entièrement consumée par le feu *A.* محرقة pl. محرقات || Offrir en holocauste محرقه اولمق اوزره تقدیم ایتمک L'autel des holocaustes بسملگاه محرقات ـ Il se prend aussi, pour la victime ainsi sacrifiée *A.* عتیرة محرقة *P.* بسمل سوخته *T.* یانمش قربان

Et pour sacrifice en général *A.* ذبیحة pl. ذبیحات ـ قربان pl. قرابین *P.* بسمل *T.* قربان || Jesus-Christ s'est offert en holocauste pour nos péchés حضرت عیسی ذنوب ومعاصیمزی امحا ضمننده نفس مبارکلرینی قربان ایلدی

HOMARD. Grosse écrevisse de mer *A.* اربیان *T.* استقوز ||

mystérieux *A.* شكل مرموز pl. اشكال مرموزة || Toute la théologie des Égyptiens était exprimée par des hiéroglyphes اهل مصر قديمك اتخاذ كردهلرى اولان علم الهى اشكال مرموزه ايله اشارت وبيان اولنمشدر

HILARITÉ. Joie douce et calme *A.* اهتلال ـ تهلّل *P.* خنده رويى *T.* يوز ايشلقلغى || Ce visage a de l'hilarité بو چهرهده آثار تهلّل نمایاندر

HIPPIATRIQUE. Art de guérir les chevaux *A.* علم المداواة الخيول *P.* علم تيمار اسبها *T.* طوارلره حكيملك صنعتى

HIPPODROME. Lieu destiné aux courses des chevaux *A.* مضمار ـ حلبة *P.* پهنه *T.* آت ميدانى

HIPPOPOTAME. Animal amphibie *A.* فرس الماء *P.* اسب دريا *T.* آت بالغى

HIRONDELLE. Oiseau de passage *A.* خطّاف *P.* پرستو ـ بهار *T.* قرلنغچ قوشى || Au retour des hirondelles قرلنغچ قوشلرينك عودتلرى موسمنده

On dit proverb., qu'une hirondelle ne fait pas le printemps, pour dire, qu'il n'y a pas de conséquence à tirer d'un seul exemple بر چيچكله ياز اولمز

HISSER. Terme de Marine. Élever *A.* اشالة ـ رفع *P.* بر آوردن *T.* قالدرمق || Hisser la voile رفع شراع ايتمك ـ يلكن قالدرمق

Hissé. *A.* مرفوع *P.* بر آورده *T.* قالدرلمش

HISTOIRE. Récit des faits donnés pour vrais *A.* تاريخ pl. تواريخ *P.* وقايع نامه *T.* تاريخ || Histoire générale تاريخ عمومى universelle تاريخ كافة الامم ـ تاريخ جملهٔ عالم particulière تاريخ خاصّ ـ تاريخ منفرد ancienne تاريخ متقدّمين ـ تاريخ امم سالفه moderne تاريخ متأخّرين ـ تاريخ امم لاحقه sainte تاريخ مقدّس sacré تاريخ شريف ecclésiastique تاريخ احوال ايمان romaine تاريخ رومائيون grecque تاريخ اهل يونان ـ تاريخ يونانيّون de France فرانسه تاريخى secrète تاريخ غير شايع anecdote تاريخ مكتوم ـ تاريخ خفى ـ هنوز بيلنمامش تاريخ ـ تاريخ نا گفته généalogique تاريخ انساب abrégée تاريخ مختصر scandaleuse تاريخ ريبه انگيز Un corps d'histoire كلّيات تاريخ Composer l'histoire d'un pays بر مملكتك احوالنه دائر تاريخ انشا ايتمك Lire l'histoire تاريخ مطالعه ايتمك Savoir l'histoire علم تاريخه آشنا اولمق ـ واقف اولمق S'adonner à l'histoire تواريخ مطالعهسنه الزام نفس ايتمك ـ تواريخ مطالعهسنده هوسكار اولمق ـ On dit, L'histoire d'Ali, de Mounédzim, pour dire, l'histoire écrite par ces auteurs على تاريخى ومنجّم تاريخى ـ Et l'histoire d'Alexandre, pour dire, l'histoire qui concerne ce souverain اسكندر تاريخى

Il se dit aussi de toutes sortes de descriptions des choses naturelles *A.* وصف الاحوال ـ تعريف الطبايع الاشيا || L'histoire des animaux وصف احوال حيوانات des plantes وصف احوال نباتات des minéraux تعريف طبايع معادن

Et de toutes sortes d'aventures particulières *A.* حكايت pl. حكايات ـ قصّة pl. قصص *P.* داستان *T.* منقبه || Je veux vous conter une petite histoire بر حكايهٔ مختصره سكا نقل ايدهجكم Une plaisante histoire حكايهٔ دلارا mémorable ذكرى ابقا اولنهجق بر داستان Je sais bien son histoire حكايهسنى رعنا بيلورم Il nous a conté l'histoire de sa vie مدّت عمرينك دوچار اولديغى حكايهسنى نقل ايلدى l'histoire de ses amours عشقك گرفتار اولديغى درد ـ عشقك حكايهلرينى نقل ايلدى ـ عشقك ماجرالرينى

HISTORIEN. Celui qui écrit l'histoire *A.* مورّخ pl. مورّخين *P.* تاريخ نويس ـ مؤلّف التاريخ ـ صاحب تاريخ *T.* تاريخ يازان || Historien digne de foi مورّخ موثوق الكلام ـ صادق القول Les historiens anciens مورّخين متقدّمين modernes مورّخين متأخّرين Les historiens Grecs مورّخين يونان

HISTORIER. Enjoliver de divers petits ornemens *A.* نمنمة ـ زخرفة *P.* زيب وزيور دادن *T.* بزهمك ـ دونانمق

Historié. *A.* منمنم ـ مزخرف *P.* پر زيب وزيور *T.* دونانمش || Un plafond trop historié غايت ايله منمنم بر سقف ـ كثير النمنمه بر آسمانهٔ خانه ـ بزكلر ايله دونانمش تاوان

HISTORIETTE. Conte mêlé de quelque aventure de peu d'importance. V. Histoire || Il nous a fait une jolie historiette بزه بر كوزل منقبه نقل ايلدى

HISTORIOGRAPHE. Celui qui a été choisi par le gouvernement pour écrire l'histoire du règne actuel *A.* محرّر الوقايع *P.* وقايع نويس ـ نويسندهٔ وقايع وآثار *T.* وقايع يازان || Historiographe de Russie روسيّه وقايع نويسى

HISTORIQUE. Qui appartient à l'histoire *A.* مختصّ بالتواريخ ـ مخصوص بالتواريخ || Style historique تواريخه

رأيني آچيقدن ردّ ايتمك جائز دكلدر ـ اولنمق روا دكلدر

Se heurter A. تصادم ـ مصادمة ـ تصاكم ـ مصاكمة P. باهمديگر دورتشمك ـ چاتشمق T. با هم گوست زدن ـ آسيب زدن چارپشمق ـ طوقشمق ـ || Ils se heurtèrent les uns les autres en passant اثناى مرورلرنده برى برلريله مصادمه ايتمشلردر Lorsque les escadrons vinrent à se heurter طرفين عسكرى ايكى طرفنك عسكرى طوقشمغه ـ مصادمه‌يه لدى المباشره Les vaisseaux étant venus à se heurter سفينه‌لر باشلادقده كميلر برى برلريله چارپشدقلرنده ـ لدى المصادمه

Heurter, Frapper à la porte A. دقّ الباب ـ قرع الباب P. در زدن T. قپويى چالمق || On a heurté trois coups ضرب بابى اوچ دفعه قرع ايلديلر Heurter doucement دقّ باب Heurter à la porte لين ايله قرع باب ايتمك قپويى چالمق ـ ايتمك

On dit figur. || Cet homme a heurté à toutes les portes pour faire réussir son affaire مرامنى تحصيل ايچون هر قپونك حلقه‌سنه يابشدى

HEURTOIR. Le marteau dont on se sert pour frapper à une porte A. مقرعة الباب T. قپو طوقماغى

HEXAÈDRE. Corps compris sous six faces A. مسدّس الصفايح P. شش رو T. شش پهلو ـ التى يوزلو ـ التى يانلو || Un dé à jouer est un hexaèdre طاوله ـ كعب نرد مسدّس الصفايحدر زارى التى يوزلو در

HEXAGONE. Qui a six angles A. مسدّس الزوايا P. شش كوشه T. التى كوشه‌لو || Plan hexagone بر رسم مسدّس الزوايا Un bassin hexagone شش كوشه بر حوض Une figure hexagone شكل مسدّس الزوايا

HIATUS. Espèce de cacophonie qui résulte par la rencontre de plusieurs voyelles A ثقلة التلفظ

HIBOU. Espèce d'oiseau nocturne A. بوم P. بوف ـ كوف بوم ـ T. بايقوش || Tous les oiseaux en veulent au hibou جميع طيور بايقوشه خصمدر ـ En parlant de vieux châteaux inhabités, on dit, que c'est une retraite, un nid de hiboux آشيانهٔ بوم وخرابدر

HIC. Il se dit en parlant du noeud ou de la principale difficulté d'une affaire A. عقدة الاشكال P. گره دشوارى T. اشتبه عقدهٔ اشكال بو در || Voilà le hic مشكلك عقده‌سى

HIDEUSEMENT. D'une manière hideuse A. بسيلا ـ بردةٍ مهولة كوكل ايركده‌جك چركينلك ايله T. بزشتى دهشتفرما P. || Il est hideusement laid بسيلا اشوهدر ـ ردید مهول الصورندر hideusement défiguré ردّت مهوله ايله متغيّر الصورتدر

HIDEUX. Il se dit d'un objet difforme à l'excès, et dont la vue inspire l'effroi A. قبيح المنظر ـ مهول المنظر ـ بسيل الهيئة P. كريه المنظر ـ T. زشت دهشتفرما ـ يوركى ايركدر چركين سبع مهول المنظر || Un monstre hideux قورقنچ چركين ـ Une femme hideuse بسيلة الوجه بر قارى Un visage hideux چهرهٔ زشت Cela est hideux à voir بو شئ كريه المنظردر C'est une chose hideuse چركينلكى غالب بر شيئدر

On dit figur. Faire de quelqu'un un portrait hideux بر كمسنه‌يى صورت قبح وردّت هول انگيز ايله وصف وتصوير ايتمك

HIE. Instrument dont on se sert pour enfoncer le pavé A. مدقّة pl. مداقّ P. كوبه T. طوقماق

Et instrument dont on se sert pour enfoncer les pilotis en terre A. ميتدة P. وتد كوب T. واريوز

HIÈBLE. Plante A. خمان صغير T. يبان مرورى

HIÈNE. Animal A. ضبع pl. ضباع ـ عرجاء P. كفتار T. عرف pl. عرفاء La femelle s'appelle A. بيليلى قورد ـ صرتلان

HIER. Le jour qui précède celui où l'on est A. امس P. ديروز T. دونكى كون || Hier au soir دونكى ـ دون اخشام كون اخشام Hier au matin دونكى كون صباح وقتنده Il est parti hier دونكى كون عزيمت ايلدى

HIÉRACIUM. V. Herbe à l'épervier.

HIÉRARCHIE. L'ordre, la subordination des différents choeurs des anges, et des divers degrés de l'État ecclésiastique A. سلسلة المراتب || La hiérarchie des anges سلسلة مراتب ملائكة كرام Les anges de la première, de la seconde, de la troisième hiérarchie سلسلهٔ ملائكهٔ كرامك اوّلكى وايكنجى واوچنجى مرتبه‌سى La hiérarchie ecclésiastique سلسلة المراتب الرهابين

Il se dit aussi des établissemens où l'on reconnaît divers degrés d'autorité || La hiérarchie militaire سلسلهٔ مراتب اهل حرب La hiérarchie administrative سلسلهٔ مراتب حكّام

HIÉRARCHIQUE. Qui est de la hiérarchie A. منتظم على سلسلة المراتب || Ordre hiérarchique منتظم على سلسلة المراتب Gouvernement hiérarchique سلسلهٔ مراتب اولان طريقت اوزره اداره اولنان حكومت

HIÉROGLYPHE. Caractère, figure qui contient quelque sens

Un heureux présage علامت خير *P.* نيك *T.* فيروز - ايو || Heureux pronostique استخراج سعيد *A.* امارهٔ خيريّه - خير Il a la physionomie heureuse سيماسنده اثار خير وفيروزى نمودار ناصيهٔ حالنده آثار خيريّه وار در - در

Faire une fin heureuse, se dit d'une personne qui meurt dans les sentimens d'un bon chrétien *T.* عاقبت خيره موفق اولمق

Heureux, signifie aussi, celui que la fortune favorise *A.* - منتجح الفعال - مقبل - قوىّ البخت - مبخوت - بخيت *P.* گشاده بخت - بلند اختر - دولتيار - بختيار - مظفر - بختى آچق - بختلو *T.* خجسته طالع - فرخنده بخت - مبخوت ومقبل اولدرق || Il est né heureux طالعى قوتلو قوت بختى متولد اولدى Il est plus heureux que sage عقل ودرايتنه غالبدر Il est bon de s'associer avec des gens heureux مقبلان وبختياران ايلـه اشتراكده حسن ومنفعت وار در Il est heureux en tout منتجح الفعالدر على كل حال دركار در Être heureux à la guerre حرب هر شيده بختى اچيقدر - Être heureux en enfans اولاد بابنده وقتالده مظفر در مبخوت ومرزوق اولمق

Et qui rend fortuné *A.* موجب - ميمون - متيمّن - مبارك - ميمنت فرما - فرخندگى بخشا *P.* مفيض الخير - الميمنة طالع ميمون *T.* خيرلو - اوغورلو || Heureux ascendant فيروز اقليم climat سلطنت باهرة الميمنة règne بخت ميمون sort روز - يوم مبارك jour مفيض الخير والبركه - مفيض الخير حادثهٔ événement مأواى متيمّن - مكان مبارك séjour فيروز انتخاب - انتخاب متيمّن choix حادثهٔ خيريّه - موجبة الميمنة خيرلو راى - راى حسن conseil خيرلو انتخاب - با صواب قسمت ميمونه destinée Heureuse influence تأثير مفيض الميمنة فرصت خيريّه - فرصت ميمونه occasion année سنهٔ مباركه Il est né sous une constellation heureuse كوكب سعد وميمونده تولّد ايتمشدر - On dit figur. qu'une personne a la main heureuse à quelque chose, pour dire, qu'elle y réussit toujours *A.* الى ميمون الايادى *P.* فرخنده دست *T.* اوغورلو

On dit quand on trouve par hasard ce que l'on cherchait, qu'on a fait une heureuse rencontre *A.* اتفاق - نعم المصادفة راست كلش *T.* خير

On dit dans le même sens d'un trait d'esprit, d'une pensée subtile, que c'est une rencontre heureuse *A.* بديهة خيريّة - بديهة مصيبة *T.* كوزل بولش

Il signifie aussi, bon, excellent, rare en son genre *A.* بارع - ذو البراعة - انيق - بديع *P.* بهين *T.* ايو - كوزل || Heureux naturel طبيعت باهرة البراعة Un génie heureux ذهن Vers heureux اشعار انيقه Il a un tour heureux dans ses vers اشعارنده برنوع شيوهٔ بديعه وار در براعت رهين Rime heureuse قافيهٔ بديعه Il a la mémoire heureuse حافظه‌سى وار در براعت Heureuse invention ايجاد انيق

D'heureuse mémoire. Formule dont on se sert en parlant des rois et des princes qui sont morts *A.* مغفور له - سعيد الذكر *P.* رحمتلو *T.* معفرتپناه || Un tel prince d'heureuse mémoire معفرتپناه سلطان فلان

HEURT. Choc des corps qui se frappent rudement *A.* صكمة صدمات pl. صدمة - صكمات pl. *P.* آسيب - گوست - *T.* چارپش - طوقشمة - دورتمه - چاتشمه - كوس || Un furieux heurt صكمهٔ شديده Le heurt de deux vaisseaux qui se choquent برى برلريله - ايكى سفينه‌نك برى برلريله تصادمى برى برلريله چاتشمه‌سى - مصادمه‌سى

HEURTER. Choquer rudement *A.* صدم - صكم *P.* آسيب دورتمك - چاتمق *T.* كوس زدن - گوست زدن - زدن - جارپمق - طوقنمق - || Un tel l'a heurté en passant فلان كمسنه مرور ايدر ايكن فلانى چارپدى Un vaisseau a heurté l'autre آخر بر - سفينه آخر بر سفينه‌يى صدم ايلدى كمى يه چاتدى

On dit figur. Heurter l'amour-propre, les intérêts, les préjugés de quelqu'un, pour dire, blesser, choquer l'amour-propre, les intérêts بر كمسنه‌نك حبّ نفسنه واغراض مخصوصه‌سنه واعتقادات باطله‌سنه طوقنمق - On dit aussi, On ne peut faire cette chose sans heurter beaucoup de gens بو ايش نيچه كمسنه‌لره طوقنمينجه اولمز

On dit proverb., que c'est heurter de la tête contre la muraille, se heurter la tête contre un mur, que de vouloir persuader quelque chose à un homme فلانى الزام قيدنده اولمق فلانى الزام قيدينه - باشى ديواره چارپمقدن فرقى يوقدر دوشمك باش يارمقدر

On dit aussi, qu'une chose heurte la raison, le sens commun, pour dire, qu'elle est contre la raison بو شئ عقل سليمه وراى صوابه مناقضدر - مخالفدر - Et qu'il ne faut pas heurter de front l'opinion de cet homme بو آدمك راينه آچيقدن مخالفت

Il est réchappé d'une grande maladie, son heure n'était pas encore venue ایتمک لازمدر اجلی هنوز کلمدیکندن مبتلا اولدیغی مرض مهلکدن رهایاب اولمشدر

Et pour le moment où quelque chose doit arriver *A.* وقت وقت مقدر - وقت موعود - مرهون || Il avait long-temps attendu après les grâces de la Cour; enfin son heure est venue, on lui a donné un gouvernement ظهور همت شاهانه یه وافر زمان دیده دوز ترقب وانتظار اولمشیکن عاقبة الامر وقت مرهون ومقدری حلولیله کندویه بر ایالت توجیه اولندی Il y a long-temps qu'on parlait de le marier, mais son heure n'était pas encore venue تأهلی ماده سی مدت مدیده دنبرو مذاکره اولنمقده ایدی انجق وقت مقدری هنوز کلمامشیدی

Dernière heure, se dit de la mort *A.* نفس - آخر الوقت *T.* دم واپسین - ساعت واپسین *P.* ساعت اخیرة - اخیر نفس - صوک نفس - صوک ساعت || Quand la dernière heure est venue دم واپسینک حلولنده Voyant que sa dernière heure approchait آخر - آخر وقتی تقرب ایلدیکن کوریجک صوک ساعتنه یاقلشدیغنی - وقتنک تقربنی لدی المعاینه کورنجه

De bonne heure, signifie, il n'est pas tard, par rapport au sujet dont il s'agit *A.* غدوة *P.* زود *T.* ارکن - ارکندن || Il est de bonne heure اویله ارکندر Il est de trop bonne heure pour dîner طعامی ایچون هنوز پک ارکندر Il est venu d'assez bonne heure ارکنجه کلمشدر

On dit, À la bonne heure, pour dire, hé bien soit, voilà qui est bien *A.* نعم المطلوب - فبها *P.* خوش *T.* نه کوزل

On dit, À cette heure, pour dire, présentement *A.* الآن *P.* درین - در اینگه - اکنون *T.* بو آنده - À l'heure qu'il est, pour dire, au temps où nous sommes *A.* فی هذه الساعة *P.* درین *T.* بو ساعتده - بو کونه بو کون - بو ساعت - Et toute à cette heure, tout à l'heure, pour dire, dans un moment *A.* فی الحال - علی الفور *P.* در آن ساعت - در حال *T.* شمدی - Et pour l'heure, pour dire, pour le présent *A.* هذه الحالة - شمدیکی حالده *T.* مقارن این حال - درین دم *P.* - Et d'heure en heure, d'heure à autre *A.* ساعة بساعة *P.* ساعت بساعت *T.* هر ساعتده

On dit, Prendre quelqu'un à l'heure, pour dire, le faire travailler en lui payant tant par heure *A.* استیجار - مساوعة ساعت باشنده بازارلشرق عمله *T.* استیجار بالمساوعة اون نفر عمله طوتمق || Il a pris dix ouvriers à l'heure اون نفر ربخبر ایله ساعت - بالمساوعه استیجار ایلدی - باشنده اجرتلری حساب اولنمق اوزره بازارلشدی Et être à l'heure, pour dire, à condition d'être payé à tant par heure اجرتی ساعت باشنده حساب - مساوعة ایجار اولنمق اولنمق شرطیله خدمت ایتمک

HEUREUSEMENT. D'une manière heureuse *A.* بالسعد - متیمناً - بختجستگی بخت *P.* مقارنة بیمن الطالع - والمیمنة *T.* بیاوری بخت || بخت قوتیله - اوغور ایله Être né heureusement بالسعد - طالع میمونده قدمنهادهٔ مهد وجود اولمق یاوری والمیمنه دنیایه کلمک Échapper heureusement d'un péril یمن - بخت ایله موقع خطردن فرجه‌یاب خلاص اولمق Je l'ai rencontré heureusement طالعک مقارنتیله مخاطره‌یی آتلامق یمن بختم تقریبیله فلانه راست کلدم J'étais inquiet de son retard, heureusement il arriva بطائت ظهورندن دوچار خلجان واضطراب اولمشیدم انجق بالسعد والمیمنه واصل اولمشدر Cela est heureusement exprimé بو شئ میموناً ومسعوداً تعبیر اولنمشدر - On dit aussi, Versifier, rimer heureusement انشاد اشعار وربط قوافی خصوصنده موفق اولمق

HEUREUX. Qui jouit du bonheur *A.* سعید pl. سعدا - مسعود - مجدود - مرزوق - الحال *P.* سعادتمند - کامکار - کامران *T.* مونلو || Tous les hommes veulent être heureux هرکس مجدود ومرزوق اولمق خواهشنده در Il n'y a que la vertu qui puisse rendre un homme heureux آدمی مسعود الحال ایده بیله جک انجق صلاح حالدر Nous ne serons parfaitement heureux que dans le ciel بزه کوره - سعادت کامله انجق دار بقاده موجود در مسعودیت کامله انجق دار النعیمده در Il n'est pas fort riche, et il ne laisse pas de vivre heureux غایت ایله متمول دکل ایکن مسعود الحال اولدرق کچینور - On dit proverb., Est heureux qui croit l'être سعادتمند حقیقی کندوسنی مسعود الحال بیلندر

On dit par une espèce d'exclamation, Heureux, trop heureux! *A.* طوبی *P.* خنک - زهی سعادت *T.* نه مونلو || Heureux qui peut parvenir à vous voir! مظهر دیدارک اولان کشی یه زهی اقبال وسعادت Trop heureux si je pouvais vous plaire! عندکده مظهر استحسان اوله‌جق اولور ایسم بکا نه مونلو

Il signifie aussi, qui annonce de la prospérité *A.* سعید -

T. ايو بخت Il n'est d'usage qu'en cette phrase. Il n'y a qu' heur et malheur en ce monde بو عالم سعد ونحسدن عبارتدر مجدوديّت ومشئوميّتدن عبارتدر ـ

HEURE. La vingt-quatrième partie du jour naturel *A.* ساعت pl. ساعات || Un quart d'heure بر چاریک ساعت Une demi-heure یارم ساعت ـ نیم ساعت ـ نصف ساعت L'heure est divisée en soixante minutes ساعت آلتمش دقیقه یه منقسمدر Une heure après minuit نصف لیلدن بر ساعت مرورنده Il est arrivé à trois heures après midi نصف نهاردن اوچ ساعت صکره واصل اولمشدر J'irai chez vous à cinq heures du soir نصف نهاردن بش ساعت مرورنده طرفکه اخشام اوزری ساعت بشده ایکن طرفکه وارهجغم ـ کلهجکم Il s'est levé à trois heures du matin صباح ساعت اوچده قالقدی Il est deux heures sonnées ساعت ایکی‌یی ایکن چالمشدر L'heure vient de sonner ساعت چالندی ـ On dit, à deux heures de nuit, pour dire, deux heures après le coucher du soleil وقت غروبدن ایکی ساعت مرورنده Et à deux heures de jour, pour dire, deux heures après le lever du soleil طلوع شمسدن ایکی ساعت گذرانندهٔ

On dit, Avancer, retarder l'heure, c'est-à-dire, l'horloge *A.* تقدیم الساعة ـ تأخیر الساعة *P.* ساعترا پیش راندن ـ ساعترا باز گردیدن *T.* ساعتی ایلرولتمک ـ ساعتی کیرولتمک

Heure, se dit aussi du temps où doit se faire une chose *A.* وقت *P.* هنگام *T.* اویله || Il est heure de dîner طعامی وقتیدر de se coucher یتاجق وقتیدر L'heure de l'assemblée مجلسک وقتی ـ جمعیتک وقتی Il est heure de se retirer چکلمنک وقتیدر ـ مفارقتک وقتیدر L'heure du lever et du coucher du soleil شمسک وقت طلوعی ووقت غروبی ـ Il se dit aussi d'un certain espace de temps indéfini || J'ai été deux heures à vous attendre ایکی ساعت سکا منتظر اولمشیدم Passer des heures entières à quelque chose اکثر اوقاتنی بر شیئه ـ اکثر وقتنی بر شیئه صرف ایتمک Employer bien les heures وقتنی لایقی ایله امرار ایتمک les employer mal وقتنی عبثه صرف ـ اوزره صرف ایتمک Voulez-vous perdre une heure de temps? نقد وقتنی عبث یره بذل ایتمک ـ ایتمک بر ساعتلک وقتکی فوت ایتمکه راضی اولورمیسک Songez un peu à cela à vos heures de loisir بو مادهٔیه اوقات خالیهکده برمقدار صرف ذهن

À vos heures perdues ایشده کوجده اولمدیغک وقتده ایله ایشک اولمدیغی وقتلرده ـ On appelle Heures dérobées, les heures qu'on dérobe à ses affaires || Je ferai ce mémoire à mes heures dérobées بو تقریری اشغالم آرهسنده استراق ایله قلمه آلهجغم ـ وقت ـ On dit aussi, que toutes les heures de cet homme sont marquées جمیع اوقاتی شغل وکاره مرتبدر ـ On dit aussi, Une bonne heure, pour dire, un temps propre *A.* وقت مناسب ـ وقت اوفق وانسب *P.* دم بایسته *T.* مناسبتلو وقت ـ یاقشق وقت || Voici la bonne heure pour faire telle chose بو ایش ایچون اشته وقت اوفق وانسب فلان ایشک وقت مناسبی اشته بو در ـ بو در ـ Et dans le sens contraire, C'est une mauvaise heure pour lui parler سویلمنک مناسبتسز وقتیدر ـ On appelle aussi Heure indue, toute heure qui ne convient pas *A.* وقت غیر مناسب pl. مواقیت مخالفة pl. میقات مخالف ـ اوقات غیر مناسبة *P.* هنگام نا مناسب ـ دم نا سزا *T.* یولسز وقت ـ فنا وقت ـ On dit, Passer d'agréables heures *A.* امرار الاوقات مفرّحاً *P.* با خرّمیٔ دل دمگذار شدن *T.* کوکل خوشلغیله امرار وقت کچورمک ـ Et passer de mauvaises heures *A.* الوقت بانقباض البال *P.* در تنگدلی گذرانندهٔ اوقات شدن *T.* جان صیقیشیله وقت کچورمک ـ On dit, qu'un homme a de bons et de mauvais quarts d'heure, pour dire, qu'il est d'humeur inégale فلان کمسنهنک ایو وقتیده وارفنا وقتیده وار ـ Et que toutes ses heures sont précieuses, pour dire, qu'il n'a point de temps à perdre جمیع اوقات وآناتی نازک وقیمتدار در Et que toutes ses heures sont remplies هیچ بوش وقتی ـ کافهٔ اوقاتی بربر کونه شغل وکاره معیّندر ـ خالی وقتی یوقدر ـ یوقدر ـ On dit aussi, Prendre heure, prendre jour et heure اتخاذ وقت ایتمک Choisir une heure اختیار وقت ایتمک Convenir d'une heure بالتراضی وقت تعیین ایتمک ـ Régler ses heures بر وقت قوللشمک ـ اوقات شغلنی ترتیب ایتمک ménager ses heures اوقات وساعاتنی اداره ایتمک Se rendre à l'heure marquée وقت معیّنده وارمق N'avoir pas une heure à soi بر کمسنهنک بوش وقتی اولمامق ـ خالی وقتی اولمامق

Heure, se prend aussi pour l'heure de la mort *A.* اجل ـ اجل مسمّا *P.* ساعت مرگ *T.* اجل || Quand votre heure est venue, il faut partir اجلک حلولنده دار بقایه ارتحال

منقار ماهی خوار Le bec du héron || بالقهین قوشی

HERONIÈRE. Lieu où les hérons se retirent et font leurs petits *P.* آشیانهٔ ماهی خوار *T.* بالقهین قوشی یوه‌سی

HÉROS. Homme de guerre qui s'est distingué dans les combats par de grandes actions *A.* صاحب - صاحب القران *P.* قهرمان زمان - تهمتن *T.* قهرمان || C'est un héros برصاحب مائة در- بر قهرمان زماندر

Il se dit aussi d'une personne qui, dans une grande occasion, se conduit avec une grandeur d'âme extraordinaire *A.* نادرة الزمان - وحید العصر *P.* یکانهٔ دهر *T.* مثلی یوق || Il s'est comporté en héros نادرة الزمان بر آدم کبی حرکت ایلدی

— On dit figur. Vous êtes son héros, pour dire, vous êtes l'objet de son admiration فلانک نظرنده نادرهٔ زمان منزلەسندەسک

HERPES MARINES. Richesses que la mer tire de son sein, et jette sur les côtes *A.* اموال بحریّة *P.* اموال دریا *T.* دکز ماللری || L'ambre gris, l'ambre jaune sont des herpes marines عنبر وکهربا اموال بحریّه اقسامندندر

HERSAGE. Action de herser. V. Herser.

HERSE. Instrument servant à recouvrir les grains nouvellement semés *A.* مسلفة - اشواف pl. شوف - مجرّ - مالق - مکمّة *P.* طبان - سورکو *T.* برن || On n'a pas encore passé la herse sur ce champ بو تارلانک اوزرنده هنوز سورکو چکلمامشدر

HERSER. Faire passer la herse sur une terre semée, ou labourée *A.* تمليق - اسلاف *P.* برن زدن *T.* سورکو چکمک || On n'a point hersé ce champ بو تارلاده اصلا سورکو چکلمدی

Hersé, *A.* مملق - مساوف *P.* برن زده *T.* سورکو چکلمش - سورکولنمش

HERSEUR. Celui qui herse *A.* سایق المکمّة - سایق المالق *P.* برنزن *T.* سورکو چکن

HÉSITATION. Incertitude dans l'énonciation *A.* تعتعة - لعثمة *P.* در هم آمیزئ زبان *T.* سوزده ایرکلمه || Réciter sans hésitation بلا تلعثم - بلا لعثمة تقریرکلام ایتمک

HÉSITER. Ne trouver pas facilement ce qu'on veut dire *A.* تلعثم - تتعتع *P.* زبان در هم آمیختن *T.* سوزده ایرکلمک || Il n'avait pas bien appris son sermon, il hésita dès le commencement موعظه‌یی کرکی کبی از بر ایده‌مدیکندن همان ابتدای نطق وتقریرده تلعثمه باشلادی La présence des juges le fit hésiter sur ce qu'il avait à dire حکّامک حضور ومواجهه‌سی افادهٔ مرامده تلعثمنه بادی اولمشدر

Et être incertain sur le parti que l'on doit prendre *A.* تردّد - تذبذب *P.* معادلة - دو دل بودن - تردّد نمودن *T.* تردّد ایتمک - تردّد کوسترمک - ایده‌جکنی بیلمامک || Hésiter dans les affaires امور وخصوصاتده متردّد اولمق || Il n'hésita point à répondre جواب ویرمکه اصلا وقطعا تردّد ایتمامشدر Il a long-temps hésité sur le choix de l'état, de la profession qu'il doit suivre قنغی طریقی اختیار ایده‌جکنه وافر زمان معادله وتذبذبدن خالی اولمامشدر Il n'y a pas à hésiter là-dessus بو بابده معادله وتردّد جائز بو ایش محلّ معادله وتردّد دکلدر - دکلدر

HÉTÉROCLITE. Qui s'écarte des règles communes de la construction grammaticale *A.* غیر قیاسیّ - خلاف القیاس - سماعیّ *P.* نا بقیاس *T.* قیاسدن طشاری — Il se dit aussi de certaines choses qui s'écartent des règles ordinaires de l'art *A.* خلاف القاعدة *P.* بیرون از اقاعده *T.* قاعده‌دن طشاری || Bâtiment hétéroclite خلاف قاعده یاپلمش بر بنا

Il se dit figur. des personnes d'une humeur bizarre *A.* غریب عجایب *P.* نا براه *T.* || Humeur hétéroclite مزاج غریب

HÉTÉRODOXE. Qui est contraire aux sentimens reçus dans la vraie religion *A.* مارق pl. مارقة - خارجیّ pl. خوارج *P.* بیگانه کیش *T.* دینی آیری || Opinion hétérodoxe اعتقاد مارقی Docteur hétérodoxe فقیه مارق

HÉTÉRODOXIE. Doctrine hétérodoxe *A.* خارجیّت - مارقیّت *P.* بیگانه کیشی *T.* دین آیرقلغی || Il est suspect d'hétérodoxie فلانده مارقیّت مظنّه‌سی وار در On ne saurait nier l'hétérodoxie de cette proposition بو مسئله متضمّن معنای مارقیّت اولدیغی انکار اولنمز

HÉTÉROGÈNE. Qui est de différente nature *A.* خلاف الجنس - مختلف الجنس *P.* جنس دیگرگون *T.* بشقه صوی || Corps composé de parties hétérogènes اجزای مختلفة الاجناسدن مرکب بر جرم

HÉTÉROGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est hétérogène *A.* اختلاف الجنس *P.* دیگرگونئ جنس *T.* جنسک بشقه‌لغی

HÊTRE. Arbre très-élevé *A.* شجر النبع *T.* قاین آغاجی - قوغوش آغاجی

HEUR. Bonheur. *A.* سعد - مجدودیّت - جدّ *P.* فرخندگی

کرپی .T سگاشه ـ

En termes de Mécanique, c'est une sorte de roue dentelée, dont les dents sont placées sur la circonférence extérieure A. دیشلری ـ دیشلری طشره بر چرخ .T محالة مسننة خارجاً اوجی آچیقده بر چرخ

HÉRITAGE. Biens transmis par succession A. میراث ‖ Recueillir l'héritage de ses pères آبا واجدادک میراثنی اخذ ایتمک Il n'a eu que quelques tableaux pour tout héritage آلدیغی میراث هب هب بر قاچ قطعه تصویردن عبارتدر Il n'a reçu de ses ancêtres qu'un grand nom pour héritage اجدادندن آلدیغی میراث انجق علوّ نام وشاندر

Il signifie aussi, un immeuble A. ملک pl. املاک ‖ C'est l'héritage de ses pères اجدادندن موروث ملکیدر Il a acheté un bon héritage بر ملک جیّد واحسن مبایعه ایلدی Améliorer son héritage بر کمسنه متصرّف اولدیغی ملکی اصلاح ایتمک

HÉRITER. Recueillir une succession A. استوراث .P میراث میراث یمک ـ میراث آلمق .T خوردن ‖ Il hérita de son oncle عموجه‌سنک میراثنی ـ عموجه‌سنه استوراث ایلدی Hériter d'une grande succession میراث اولدرق بر ترکهٔ آلدی جسیمه آلمق ـ On dit figur. ‖ La vertu est le seul bien qu'il ait hérité de son père پدرندن اوّل وآخر آلدیغی میراث صلاح وفضیلتدر

Hérité. A. موروث .P میراث گرفته .T میراث اولدرق آلنمش

HÉRITIER. Qui succède aux biens et droits d'un défunt A. وارث pl. ورثة .P میراثخوار .T میراث ییجی ـ میراث وارث شرعی légitime وارث طبیعی Héritier naturel ‖ الان بالوصیّه وارث منصوب testamentaire شرعاً وارث ـ universel وارث مطلق mobilier اموال ناطقه‌یه وارث Se porter héritier وراثته داخل اولمق ـ سلک ورثه‌یه منسلک اولمق Héritier présomptif du trône ولیّ ـ وارث معقاب سلطنت عهد دولت Héritier en ligne directe نسب بالطول جهتیله وارث collatéral نسب بالعرض جهتیله اقربادن اولان وارث Instituer un héritier تعیین ایتمک ـ بر وارث نصب ایتمک یرینی طوتمش .T جا نشین .P خلف ـ وارث .Figur. A ـ ‖ Héritier de la vertu de ses ancêtres اجدادینک صلاح حالنه des vices de son père پدرینک معایبنه خلف ووارث

خلف ووارث

HERMAPHRODITE. V. Androgyne.

HERMÉTIQUEMENT. Terme de Chimie. On dit, Un vaisseau scellé hermétiquement, pour dire, un vaisseau scellé si exactement que rien ne puisse en sortir A. لزیقاً مختوم .P محکم بسته .T صیمصقی مهرلنمش ـ Il se dit aussi de tout ce qui est bien fermé ‖ Cela est fermé hermétiquement بو شیٔ صیمصقی مطبّق ومسدود در

HERMINE. Petit animal P. قاقم ـ اسو .T قاقم

HERMITAGE et HERMITE. V. Ermitage et Ermite.

HERMODACTE. Plante A. اصابع هرمس .P سورنجان .T سورنجان چیچکی

HERNIAIRE. Il se dit d'un chirurgien qui s'attache à la cure des hernies A. آسی الفتق pl. اساة الفتق .P ریشساز بادخایه طشاقچی .T

HERNIE. Maladie qui consiste en une descente de boyaux A. فتق .P بادخایه ـ ترقنج .T قاسیق یاریغی ‖ Être sujet à la hernie علت فتقه مبتلا اولمق

HÉROÏNE. Femme courageuse, et qui a de l'élévation dans les sentimens, dans la conduite A. نادرة العصر .P زن یگانهٔ دهر قهرمان کبی بر عورت .T زن قهرمان منش ـ

HÉROÏQUE. Qui appartient aux héros A. مختصّ بصاحب القران .P قهرمانی .T قهرمانلغه متعلّق ‖ Vertu héroïque قهرمان زمان اولنلره مخصوص بر منقبت جلیله Courage héroïque آثار جلیلهٔ قهرمانی Actions héroïques نجدب قهرمانی sentimens بر صاحب قرانه مخصوص افکار جلیله Patience héroïque نوادر زماندن معدود صبر وشکیب قهرمانی ـ Temps héroïques. Les temps où vivaient les anciens héros عصر قهرمانان قدیم

HÉROÏQUEMENT. D'une manière héroïque A. بطور الصاحب القران .P قهرمان گونه .T قهرمان کبی ‖ Il s'est comporté héroïquement le jour de l'action یوم مقابله‌ده قهرمان گونه حرکت ایلدی

HÉROÏSME. Il se dit des qualités qui font le caractère du héros A. طور الصاحب القران .P طور قهرمانی .T قهرمانلق ‖ Cette action est au-dessus de la vertu ordinaire, il y a de l'héroïsme بو فعلده فضیلت عادیه‌نک ما فوقنده بر طور بر نوع قهرمانلق وار در ـ صاحب قرانی وار در

HÉRON. Grand oiseau qui vit de poisson P. ماهی خوار .T

گمنام بر پیچاره - خامل النفس بر مسکین آدم

HÉRÉDITAIRE. Qui vient par droit de succession *A.* موروث
میراث *T.* مادر مانده - پدر مانده *P.* منتقل بالارث -
قالمه *T.* آنادن قالمه - بابادن قالمه || Royaume héréditaire
بالارث ملک موروث - سلطنت موروثه Couronne héréditaire
منتقل اولان تاج وتخت سلطنت Les pays, les États hé-
réditaires ممالک موروثه Possessions héréditaires املاک موروثه
Charge héréditaire منصب موروث Le roi a rendu cette charge
héréditaire بو منصب حکم سلطانیله مناصب موروثه سلکنه
مرض موروث - Figur. Maladie héréditaire ادخال اولندی
haine عداوت موروثه vice مثلبهٔ موروثه - پدر مانده

HÉRÉDITAIREMENT. Par droit d'hérédité *A.* حسب - بالارث
میراث *T.* از جهت میراثخوری *P.* من جهة الوراثة - الوراثة
وارثلک جهتیله - اولەرق || Posséder une terre héréditaire-
ment بر ملکه بالارث متصرّف اولمق

HÉRÉDITÉ. Succession aux droits d'une personne décédée *A.*
میراثخوری *P.* استحقاق على الوراثة - حقّ الوراثة - وراثت
T. وارثلک || Accepter l'hérédité وراثتی قبول ایتمک Re-
noncer à l'hérédité استحقاق - حقّ وراثتدن فارغ اولمق
فسخ علاقهٔ وراثتدن کفّ ید ایتمک Répudier une hérédité
وراثت ایتمک

Il se dit aussi de tous les biens qu'un homme laisse en mou-
rant *A.* ترکة pl. اموال متروکة pl. مخلّفات *P.* مرده ریگ
T. متروکات || Son hérédité fut partagée entre plusieurs col-
latéraux اموالِ متروکەسی من نسب بالعرض اقربا اولان
نیچه کسان بیننده تقسیم اولنمشدر

HÉRÉSIARQUE. Auteur d'une hérésie *A.* موجد الرفض والبدعة
رافضلرک *T.* پیشوای اهل رفض *P.* مقتداء الرافضین -
لوتر وقالوین Luther et Calvin sont des hérésiarques || باشی
نام کمسنەلر موجد رفض وبدعتدرلر

HÉRÉSIE. Doctrine contraire à la Foi *A.* بدعت - رفض *P.*
رافضی - آیین باطل *T.* رافضلک || L'hérésie de Luther
لوتر نام کمسنەنک اتّخاذ ایلدیکی رفض وبدعت Ensei-
gner une hérésie بر نوع رفض وبدعت تعلیم ایتمک Semer
une hérésie تخم - عقیدهٔ رفضی بین الناس نشر ایتمک
عقیدهٔ رفض Adhérer à l'hérésie رفض وبدعتی القا ایتمک
اعتقاد رفضی ردّ Abjurer l'hérésie وبدعته تبعیّت ایتمک
اعتقاد رفض وبدعتدن نکول ایتمک - وانکار ایتمک

HÉRÉTICITÉ. Qualité d'une proposition opposée à la Foi *A.*
رافضیّت *P.* رافضی *T.* رافضلک || Il faut être théologien
pour apercevoir l'héréticité de cette proposition بو مسئلەنک
رافضیّتنی فرق ایتمک علم الهینک وقوفنه منوطدر

HÉRÉTIQUE. Qui appartient à l'hérésie *A.* رفضیّ *P.* رفض
آمیز *T.* رافضلکه متعلّق || Proposition hérétique مسئلهٔ رفضیّه
Dogme hérétique عقیدهٔ رفض آمیز

Il signifie aussi, celui qui professe une hérésie *A.* رافض pl.
ارباب الرفض والبدعة pl. اهل الرفض والبدعة - رافضین
|| Convertir les hérétiques رافضینی طریق حقه ارشاد ایتمک

HÉRISSER. Dresser. Il se dit des cheveux, du poil *A.* انفاش
T. گالف کردن - فراشانیدن - فراشا کردانیدن *P.* الشعر
توییی دیکوب قبارتمق - قیل اورپورتمک || Le lion hérisse
sa crinière quand on l'irrite آرسلانی اغضاب ایتسەلر پرچمنی
دیکوب قباردر

se Hérisser. *A.* ازبرار الشعر - انتفاش - تنفّش *P.*
قیل *T.* گالف شدن - فراشا شدن - فراشیدن - فراخیدن
توی دیکلوب قبارمق - اورپورمک || D'horreur ses cheveux
se hérissèrent استیلای رعب ودهشت تقریبیله حال
انتفاش شعره گرفتار اولمشدر Les cheveux lui hérissèrent
à la tête شعرِ رأسی متنفّش اولمشدر Le poil des sangliers
se hérisse quand ils sont irrités خنزیر برّینک حال
یبان خنزیری طارغنلق - تهوّرنده توییی تنفّش ایدر
حالنده توینی دیکوب قباردر

Hérissé. *A.* فراشیده - فراشا - فراخیده *P.* مزبرّ - متنفّش
T. قیل - دیکلوب قبارمش توی - اورپورمش - Figur. Cou-
vert, plein *A.* ملماء *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش || Un bataillon
hérissé de piques سر تا سر رماح ایله ملما بر بلوک عسکر
La mer hérissée de mâts de navire کمی دیرکلریله پوشیده
بوزلر ایله اولمش روی دریا L'hiver hérissé de glaçons
قاپلنمش قیش موسمی

On appelle Homme hérissé, un homme si difficile, qu'on ne
sait par où le prendre *A.* صعب الممسک *P.* دشوارخو *T.*
قولبی قولایبی یوق بر آدم - طوتامغی یوق بر آدم

HÉRISSER ou HÉRISSONNER. Recrépir un mur de plâtre ou
de mortier *A.* تسییع *P.* اندودن *T.* صوامق

HÉRISSON. Petit animal dont la peau est couverte de piquans
raides *A.* قنفذ pl. قنافذ - ازیب *P.* خارپشت - ریکاشه

herbages sont bien meilleurs en ce canton-là que dans un autre بو قصانك چايرى اول بر قصانك چايرندن اعلا در — Et d'un pré qui ne sert qu'à y mettre des boeufs et des vaches pour les engraisser *A.* مكلئة pl. مكلئات — مرتع pl. مراتع — مرعى pl. مراعى *P.* چمنزار — چراگاه *T.* اوتلاق — چايرلق || Cet herbage est d'un grand revenu بو مرعانك جسيم ايرادى وار در || Acheter un herbage بر اوتلاق يرى اشترا ايتمك Faire enclore un herbage بر مرعانك اطرافنى سدّ ايتدرمك Conduire les bestiaux à l'herbage حيواناتى مرعايه كوتورمك — چايرلغه سوق ايتمك

HERBE. Il se dit de toute plante qui perd sa tige en hiver *A.* نبات pl. نباتات — عشب pl. اعشاب *P.* گيا — گياه *T.* اوت — اوتلق || Herbe nouvelle *A.* نبات جديد *P.* گياه نو *T.* يكى بتمش اوتلق verte *A.* عشب اخضر *P.* گياه رسته *T.* يشل اوت — سبز sèche *A.* نبات يابس — حشيش *P.* گياه خشك *T.* قورى اوتلق fraiche *A.* نبات طرى *P.* گياه تر *T.* تازه اوت tendre *A.* نبات ناعم *P.* گياه سبك *T.* كورپه اوتلق molle *A.* نبات رخو *P.* گياه سست ونرم *T.* يومشق اوتلق menue *A.* عشب دقيق *P.* گياه خرده *T.* كوشك اوت — اوتلق médicinale عشب دوايى *T.* اوفاق اوتلق Herbes venimeuses *A.* اعشابه سامّة *P.* گياههاى زهرناك *T.* سمّيتلو اوتلر vulnéraires *A.* اعشاب مدملة *P.* گياه زخمپرور *T.* ياره اوتى odoriférantes *A.* اعشاب معطرة — رياحين *P.* گياههاى خوشبو — عطرناك *T.* خوش قوقولى اوتلر potagères *A.* بقول *P.* سبزها *T.* سبزوات La pointe des herbes *A.* جدر النباتات *P.* سر گياهها *T.* اوتلرك اوجى Mettre un cheval à l'herbe اتى چايرده قويمق

HERBE À LA COUPURE, OU AU CHARPENTIER. V. Mille-Feuille.

HERBE À L'ÉPERVIER, OU HIÉRACIUM. *A.* حرشاء *T.* ككج اوتى

HERBE AU CHAT, OU CATAIRE. *A.* بهماة pl. بهمى *T.* كدى اوتى

HERBE AUX CUILLERS. V. Cochléaria.

HERBE AUX ÉPICES. V. Nielle.

HERBE AUX POUX. V. Staphisaigre.

HERBE AUX PUCES. *A.* بحدق — بزر قطونا *P.* اسپغول *T.* پيره اوتى

HERBE AUX VERRUES. V. Héliotrope.

HERBE DE SAINT-CHRISTOPHE. *A.* حشيشة عبد المسيح

HERBE PARIS. V. Raisin de renard.

HERBER. Exposer sur l'herbe *A.* بسط على الخضرة *P.* بر چمن گسترانيدن *T.* چايرده سرمك || On herbe de la toile بزى چايرده سررلر

HERBETTE. L'herbe courte et menue de la campagne *A.* خضير الصحرا *P.* چمن دشت *T.* قير يشللكى || Danser sur l'herbette قير يشللكى اوزرنده رقص ايتمك

HERBEUX. Il se dit des lieux où il croît de l'herbe *A.* عشيبة — مخضرة *P.* سبزه‌زار *T.* چايرلق — چاير يرى

HERBIER. Collection de plantes séchées et mises entre des feuilles de papier *A.* مجموعة الاعشاب اليابسة *P.* مجموعهٔ گياههاى خشك *T.* قورى اوتلقلر مجموعه‌سى || Un herbier des plantes d'Amérique يكى دنياده نابت اعشاب يابسه مجموعه‌سى

Il signifie aussi, le premier ventricule du boeuf et des autres animaux ruminans *A.* مشفلة pl. مشافل *P.* كراجهٔ حيوان *T.* قورساق

HERBIÈRE. Vendeuse d'herbes *A.* بايعة الاعشاب *P.* زن سبزه فروش *T.* اوتلقجى قارى

HERBORISATION. V. Herboriser.

HERBORISER. Aller dans la campagne chercher des herbes *A.* استعشاب *P.* جستجوى اعشاب كردن *T.* اوتلقلر آراشدرمق || Aller herboriser par un beau temps برلطيف هواده اوتلقلر آراشدرمغه وارمق

HERBORISEUR. Celui qui herborise *A.* مستعشب *P.* اعشابجوى *T.* اوتلقلر آراشدريجى

HERBORISTE. Celui qui connaît les herbes *A.* مميّز الطبايع النباتات *P.* طبايع شناس گياهها *T.* اوتلقلرك طبيعتلرينى بيلن — Et celui qui les vend *A.* عشاب *P.* اعشاب فروش *T.* اوتلقجى

HERBU. Couvert d'herbes *A.* كثير النبات *P.* پر گياه *T.* اوتى چوق — اوت ايله قاپلنمش صحراى || Un champ herbu مرتع پر گياه كثير النبات Un pré herbu

HERCOTECTONIQUE. L'art des fortifications militaires *A.* فنّ البناء التحصينات

HERCULE. Une des constellations boréales *A.* جاثى على ركبتيه

HÈRE. Terme qui se dit par mépris d'un homme sans mérite *A.* خامل *P.* گمنام *T.* نام وشانى يوق || Un pauvre hère

HÉLOSE. Maladie des yeux qui consiste dans le renversement des paupières *A.* انقلاب الاجفان ـ شتر *P.* واژگونیٔ پلک *T.* کوز قپاقلرینک دورکلکی

HÉMAGOGUE. Il se dit des remèdes qui font évacuer le sang *A.* مدرّ الدم *P.* خونران *T.* قانی یورتدریجی ـ قان آقدیجی

HÉMATITE. Pierre précieuse. C'est la même chose que la sanguine *A.* حجر الدم ـ شاذنج *P.* شادنه *T.* قان طاشی

HÉMÉROCALE. Espèce de lis *A.* سوسن برّی *P.* سوسن کوهی *T.* یبان سوسنی

HÉMICRANIE. V. Migraine.

HÉMICYCLE. Demi-cercle *A.* نصف الدایرة *P.* نیم دائره *T.* یاری چوره ـ یاری دایره

HÉMIPLÉGIE, ou **HÉMIPLEXIE.** Paralysie qui n'affecte que la moitié du corps *A.* فالج *P.* نیمه ـ درد فلج *T.* یاری طمله

HÉMISPHÈRE. La moitié du globe terrestre *A.* نصف الکرة الارض *P.* نیمهٔ کرهٔ زمین *T.* بر کره‌سنک یاریسی || L'hémisphère supérieur کرهٔ ارضک نصف اعلاسی inférieur کرهٔ ارضک نصف اسفلی Notre hémisphère تحتنده ساکن اولدیغمز نصف کرهٔ ارض L'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصف آخری L'un et l'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصفینی Quand le soleil paraît sur notre hémisphère شمس تحتنده ساکن اولدیغمز کرهٔ ارضک افقنده طلوع ایلدکده

HÉMISTICHE. La moitié d'un vers *A.* مصرع pl. مصارع

HÉMOPTYQUE. Qui crache le sang *A.* نافث الدم *P.* تفو کنندهٔ خون *T.* قان توکریجی

HÉMOPTYSIE. Crachement de sang *A.* نفث الدم *P.* تفوی خون *T.* قان توکرمه

HÉMORRAGIE. Perte de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون ریزیٔ بینی *T.* برون قانمه‌سی Quand cette perte vient par une plaie ou autrement, on emploie les mots *A.* نزف الدم ـ سیلان الدم *P.* ریزیٔ خون *T.* قان آقمه‌سی || Il lui survint une hemorragie qu'on ne put arrêter ممتنع الارقاء والتسکین کسلمسی ممکن ـ نزف دم عارضه‌سنه دوچار اولمشدر اولمامش بر سیلان دمه اوغرادی

HÉMORROÏDAL. Qui appartient aux hémorroïdes *A.* باسوری || Veine hémorroïdale عرق باسوری artère شریان باسوری Sang hémorroïdal دم باسوری

HÉMORROÏDES. La dilatation qui se fait à l'extrémité d'une veine qui aboutit à l'anus, et qui se remplit de sang *A.* باسور pl. بواسیر || Hémorroïdes externes بواسیر خارجیّه internes بواسیر داخلیّه sèches بواسیر یابسه Ses hémorroïdes fluent بواسیری سیّالدر sont ouvertes, et il perd beaucoup de sang بواسیری منفتح اولوب سیلان دمی چوقدر

HÉMORROÏSSE. Il ne se dit que de la femme malade d'un flux de sang, qui fut guérie en touchant la robe de Notre-Seigneur *A.* نزیفة || L'hémorroïsse de l'Évangile انجیل شریفده مذکوره اولان مرئهٔ نزیفه

HÉMOSTATIQUE. Il se dit des remèdes qui arrêtent les hémorragies *A.* دواء قاطع الدم ـ دواء مرقئ الدم *P.* علاج آرمانندهٔ خون *T.* قانی دیکلندره‌جک علاج

HENDÉCAGONE. Figure qui a onze côtés *A.* ذو احد عشر ضلعاً *P.* یازده پهلو *T.* اون بر یانلو

HENNIR. Il se dit du cheval quand il fait son cri ordinaire *A.* صهل *P.* شیهه زدن ـ زنودن *T.* کشنمک ـ جربش زدن || Ils furent découverts par un cheval qui se mit à hennir راکب اولدقلری آتک بریسی کشنمکه باشلدیغندن خارجه اخراج اولنمشلر در

HENNISSEMENT. Le cri ordinaire du cheval *A.* صهیل *P.* شیهه ـ جربش ـ شنبه *T.* کشنمه || Le bruit des trompettes et le hennissement des chevaux طرامپته‌لرک کورلتیسی وآتلرک کشنمسی

HÉPATIQUE. Qui appartient au foie *A.* کبدی *P.* جکری *T.* قره جکره متعلّق

HÉPATIQUE. Plante qui croît dans les lieux humides *A.* حناء الصخر ـ حزاز الحجر ـ قریش *T.* بهق قیا قنه‌سی

HÉPATITE. Inflammation du foie *A.* حرقة الکبد *P.* تف جگر *T.* قره جکر یانقلغی

HEPTAGONE. V. Eptagone.

HERBACÉ. On appelle Plantes herbacées, celles qui sont tendres, grêles, et qui ne sont pas ligneuses *A.* نباتات رقیقة *P.* گیاههای باریک *T.* انجه اوتلقلر

HERBAGE. Toutes sortes d'herbes *A.* اجناس النباتات *P.* سبزها *T.* سبزوات قسمی || Vivre d'herbages سبزوات ایله کچنمک

Il se dit aussi de l'herbe des prés, où l'on met les animaux pour les engraisser *A.* کلاء *P.* چمن *T.* چایر || Les

Hautte - Lutte.

HÂVE. Pâle et défiguré *A.* خاسف الوجه - ساهم الوجه *P.* پژمرده رو *T.* چهره‌سی بوزوق || Il était horriblement hâve غاية الغايه خاسف الوجه ايدى

HAVIR. Il ne se dit qu'en parlant de la viande, lorsqu'on la fait rôtir à un grand feu, qui la brûle par-dessus *A.* تشيط *P.* سوختن *T.* ياقمق || Le trop grand feu havit la viande آتشك پك قيزغنلغى - شدّت نار تشيط لحمى موديدر يانمق *T.* سوخته شدن *P.* تشيّط *A.* Se havir - اتى ياقر

HAVRE. Port de mer. V. Port.

HAVRESAC. Sorte de sac que les soldats et les gens de métier portent sur leur dos, et où ils mettent leurs provisions, leurs outils *A.* جراب .pl جرب - مزود .pl مزاود *P.* توشدان - هميانچه *T.* طوبره - طغارجق || Les soldats, avec leurs armes, portent encore des havresacs عسكر نفراتى سلاحلريله طوبره‌لرينى حاملدرلر

HÉ. Intérjection qui sert à appeler *A.* يا *P.* اى *T.* ياهو

HEBDOMADAIRE. Qui se renouvelle chaque semaine *A.* اسبوعى - متجدد فى كل اسبوع *P.* هر هفته *T.* هفته‌لق || Journal hebdomadaire روزنامچهٔ هر هفته

HÉBERGE. Terme de Palais. La hauteur d'un bâtiment *A.* رفعة البنا - قد البنا *P.* بلندئ بنا *T.* بنانك بويى - بنانك يوكسكلكى

HÉBERGER. Recevoir chez soi, loger *A.* اسكان - استضياف *P.* مهمان گرفتن *T.* الضيف بركمسنه يانند - قوناق آلمق خانه‌سنه مسافر قوندرمق - قوناق قوندرمق

HÉBÉTER. Rendre stupide *A.* تبليد الذهن *P.* كند ذهن ساختن *T.* بودالهلندرمك - عقلى كند ايلمك

HÉBÉTÉ. *A.* بليد الذهن - طامس القلب *P.* كند ذهن *T.* بوداله - كند عقللو

HÉBRAÏQUE. Qui appartient aux Hébreux *A.* عبرانىّ || La langue hébraïque لسان عبرانى Phrase hébraïque عبارهٔ عبرانيّه

HÉBRAÏSME. Façon de parler propre à la langue hébraïque *A.* اصطلاح عبرانىّ

HÉBREU La langue hébraïque *A.* لغت عبرانىّ - لسان عبرانىّ || Il sait l'hébreu parfaitement لسان عبرانيده على وجه الكمال واقف وآشنا در - Il est aussi adjectif || Le texte hébreu متن عبرانى Le peuple hébreu قوم يهود - عبرانيّون

HÉGIRE. Mot arabe, qui signifie, fuite. Il se dit de l'époque d'où les Mahométans commencent à compter les années, parce qu'ils les comptent du temps que Mahomet s'enfuit de la Mecque *A.* هجرت نبويّة || La première année de l'hégire répond à l'année 622 de Jésus-Christ هجرت نبويه‌نك سنهٔ اوّلى تاريخ عيسوينك آلتيوزيكرمى سنه‌سنه مقابلدر

HÉLAS. Interjection de plainte *A.* آه - ويل *P.* حيفا - دريغا *T.* درداً - واه واه - يازيق || Hélas! que deviendrons-nous? حيفا ودريغا حالمز نيه منجرّ اوله‌جقدر Hélas! ayez pitié de moi حيفا حالمه مرحمت ايله Hélas, quel malheur! que je vous plains! واه واه نه كونه مصيبته دوچار اولمشسك سنى آجيورم

HÉLER. Terme de Marine. Appeler un navire pour lui demander d'où il vient, et lui faire d'autres questions *A.* بر كميه خبر صورمق ايچون چاغرمق

HÉLIOGNOSTIQUES. Secte juive qui adorait le soleil comme Dieu *A.* مشمّس .pl مشمّسين - عابد الشمس .pl عبدة الشمس *P.* آفتاب پرست *T.* كونشه طاپيجى

HÉLIOSCOPE. Lunette destinée à regarder le soleil *A.* مرصد الشمس *P.* آفتابنما *T.* دوربين - كونشه باقجق دوربين

HÉLIOTROPE. Plante qu'on nomme aussi Herbe aux verrues *A.* تنوم *P.* آفتاب پرست *T.* كوند باقن - پانبال اوتى - On donne aussi ce nom à plusieurs plantes qui tournent toujours le disque de leurs fleurs du côté du soleil *A.* pl. نباتات مشمّسة *P.* گياههاى آفتاب پرست *T.* كونه باقن اوتلر

HÉLIOTROPE. Espèce de jaspe *A.* يشب خطايى *P.* يشم خطايى *T.* يشم خطايى

HÉLIX. Tour extérieur de l'oreille *A.* عراق الاذن *P.* پروازهٔ گوش *T.* قولاق كمرتلكى

HELLÈNES et HELLÉNIQUE. Nom qu'on donne à toutes les nations grecques *A.* يونانىّ .pl يونانيّون - اهل يونان

HELLÉNISME. Manière de parler qui tient au génie de la langue grecque *A.* اصطلاح يونانىّ || Les Grecs faisaient des hellénismes en parlant latin اهل يونان لاتينى لسانندن تكلّم ايدر ايكن اصطلاحات يونانيّه استعمالى ايدرلر ايدى - قارشدررلر ايدى

HELLÉNISTE. Versé dans la langue grecque *A.* عالم اللسان يونانى *T.* يونانى لساننى بيلن

عمل ایدر

HAUT-À-BAS. Porte-balle *T.* بوغچەجی V. Mercier.

HAUTAIN. Fier, orgueilleux *A.* مدمّغ ـ متكبّر ـ متعظم *P.* كبرلو *T.* نخوت آلود ـ كبر آلود ـ باد سر ـ گرانسر || C'est un homme hautain متعظم بر آدمدر Une humeur hautaine مزاج نخوت آلود Avoir la mine, les manières hautaines سیمای نخوت آلود واوضاع متعظمانه صاحبی اولمق

HAUTAINEMENT. D'une manière hautaine *A.* بالتعظم ـ متعظماً ـ بالنخوة والمكابرة *P.* متعظمانه ـ گرنسرانه *T.* كبر ایله

HAUBOIS. Instrument à vent dont le ton est fort clair *A.* شبور *P.* شهنای *T.* نفیر || Il joue du haubois نفیر چالر ـ Et celui qui en joue *A.* نافخ الشبور *P.* شهنایزن *T.* نفیرجی

HAUT-BORD. On appelle Vaisseaux de haut-bord, les grands vaisseaux *T.* قپاق قالدرر سفینه

HAUTE-LUTTE. Il ne se dit qu'avec De, et signifie, d'autorité *A.* متحكماً ـ متغلباً ـ تغلباً *P.* زوزمندانه ـ زبردستانه ـ *T.* متحكمانه ـ ضرب دست ایله ـ زور ایله || Emporter quelque chose de haute lutte بر شیئی متغلبانه اخذ ایتمك ـ ضرب دست ایله آلمق

HAUTEMENT. Hardiment, librement *A.* صراحةً ـ علناً *P.* آشكارا *T.* آچیقدن آچیغه || Il ne le dissimule point, il le dit hautement ارتكاب كتم وریا ایتمیوب صراحةً سویلر Je vous le déclare hautement طرفكه علناً وصراحةً بیان ایدەرم Je lui dis hautement ses vérités فلانە سوزی آچیقدن آچیغه سویلدم

Et avec vigueur, à force ouverte *A.* قویّاً *P.* بر وجه قوی *T.* پك ـ قوبجه || Il le protége hautement فلانی قویّاً حمایه ایدر Il prend hautement les intérêts d'un tel فلانك امورینی بر وجه قوی التزام ایدر

HAUTE-PAYE. V. Paye.

HAUTESSE. Titre, qu'on donne au Sultan des Turcs *T.* شوكتلو

HAUTEUR. Étendue d'un corps en tant qu'il est haut *A.* رفعت ـ قدّ *P.* شموخ ـ بلندی *T.* بوی ـ یوكسكلك || La hauteur d'une montagne طاغك یوكسكلكی ـ رفعت جبل d'un clocher چاكك برجنك رفعتی d'un mur دیوارك قدی، Grande hauteur ارتفاع عظیم Une palissade à hauteur d'appui آدم بوییی قدر شرانپو چویرلمش مترس

Il signifie aussi, profondeur *A.* عمق ـ قعارت *P.* ژرفی *T.* درینلك || Ils jetèrent la sonde pour prendre la hauteur de la mer en cet endroit-là اول محلده دریانك درجهٔ قعارتنی استطلاع ایچون اسقندیل القا ایتمشلر در La mer avait tant de brasses de hauteur دریانك شو قدر قولاج عمقی وار ایدی

Et colline, éminence. *A.* نجفة pl. نجاف *P.* فراز *T.* بایر V. Éminence.

Hauteur ou Élévation du pôle, est l'arc du méridien compris entre le pôle et l'horizon du lieu où l'on est *A.* خط الارتفاع القطب

On dit, Prendre la hauteur du soleil, ou simplement Prendre hauteur, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil sur l'horizon à l'heure du midi *A.* تقدیر الارتفاع الشمس *P.* ارتفاع خورشیدرا گرفتن *T.* ارتفاع آلمق

On dit sur la mer, qu'on est à la hauteur d'une île, d'une ville, pour dire, qu'on est dans le même parallèle *T.* فلان محلك ارتفاعی برابرلكندە اولمق || Nous étions à la hauteur de Malte مالطه جزیرەسنك ارتفاعی برابرلكندە ایدك

On dit, qu'un homme est tombé de sa hauteur, pour dire, qu'étant debout, il est tombé de son long *A.* سقوط سطیحاً *P.* بر روی زمین افتادن *T.* یره دوشوب سرلمك

Il se dit aussi des choses morales, et signifie, fermeté, quand on n'excède pas les bornes de la raison et du devoir *A.* ثبات ـ متانت *P.* استواری *T.* پكلك ـ طیانقلق || L'ambassadeur soutint les intérêts de son maître avec beaucoup de hauteur فلان ایلچی مخدومنك اغراض ومصالحنی كمال ثبات ومتانت ایله صیانت ایلدی Il a agi en cette occasion avec beaucoup de hauteur بو بابده ثبات ومتانت كامله ایله حركت ایلدی

Et arrogance, quand on excède les bornes de la raison et du devoir *A.* تعظم ـ زهنو ـ جبروت *P.* بادبرودی ـ صورت تعظم *T.* اورد || Il a parlé avec hauteur بالا پروازی متعظمانه سویلدی ـ ایله افادهٔ مرام ایلدی Je ne puis supporter ses hauteurs اطوار متعظمانەسنه طاقت كتورەمم ـ اوضاع جبروت وتعظمنی چكەمیورم Ses hauteurs lui ont fait beaucoup d'ennemis اوضاع بالا پروازانەسی حقنه خیلی دشمن پیدا ایتدری ـ On dit, Faire quelque chose de hauteur. V.

قوشلق وقتنده - قوشلقده

Haut, adverbe. On dit, Parler haut *A.* نطق باجهار الصوت یوکسک سس *T.* بآواز بلند حرف زدن *P.* مجاهرهٔ نطق - آواز سخت زدن *P.* صیحة *A.* Crier haut ایله سویلمک حیقرمق *T.* بانگ بلند زدن - On dit aussi, Parler haut, pour dire, parler d'un ton intelligible *A.* نطق بالنقاحة *P.* بپاکیزگی حرف زدن *T.* تمیز سویلمک || Vous ne parlez pas assez haut سنک نطق وکلامکده اول قدر نقاحت یوقدر

On dit figur. qu'un homme parle haut, le prend bien haut, c'est-à-dire, arrogamment *A.* نطق بالتعظم *P.* بالا پروازانه لا ابالیانه سخن گفتن - سخن راندن *T.* بالا پروازلق اوست پرده‌دن سویلمک - ایله سویلمک - Et qu'il pense tout haut, pour dire, qu'il dit librement ce qu'il pense *A.* افادة المرام من غیر محاباة *P.* بی پروا کشف ما فی البال کردن - الضمیر کردن *T.* بی محابا کشف ما فی البال کردن - فکرینی آچیقدن آچیغه - فکرینی سربست سویلمک سویلمک

On dit aussi, Faire quelque chose haut la main, pour dire, avec hauteur, avec autorité *A.* بضرب - بید القهر - متغلباً - ضرب دست *P.* الید *T.* با زبردستی ایله - Et qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il a les manières hautaines *A.* تعاظم *P.* بالا پروازی نمودن *T.* یوکسکلره پرواز ایتمک - Et regarder quelqu'un de haut en bas, pour dire, avec mépris - استحقار نظریله باقمق - بالاستحقار نظر ایتمک - Et traiter quelqu'un de haut en bas - بالادن پستہ معامله ایتمک - بالاستحقار - Et qu'une dépense monte haut, pour dire, qu'elle est fort grande چوغه وارر - مصرف مرتبهٔ افراطه بالغ اولور

En haut, **par haut**. *A.* في الفوق - من الفوق *P.* ببالا - یوقاری‌یه *T.* از بالا یوقاریده - اوستندن - یوقاریدن || Aller en haut یوقاری‌یه - یوقاری‌یه کتمک Monter en haut صعود ایتمک - خانه‌نک طبقهٔ فوقانیسنده اقامت Loger en haut جیقمق - اوست طبقه‌سنده اوتورمق - ایتمک Passer par en haut اوستندن - یوقاریسندن کچمک

On dit, qu'une médecine fait aller par haut et par bas, lorsqu'elle opère par la bouche et par le bas-ventre *A.* عمل من فوق ومن اسفل *P.* هم از زیر وهم از بالا عمل کردن *T.* هم آشاغیدن هم یوقاریدن عمل ایتمک || L'émétique purge par haut et par bas دوای مقیّی هم یوقاریدن هم آشاغیدن

بالا *A.* ...

... fait des haut-le-... صچراتان ...

... en parlant des premiers mou-... ... propositions qui le ré-...

... haut le pied, pour dire, s'enfuir ... رهپیمای سمت فرار اولمق ...

... pour dire, retirez-vous, partons *A.* قم ...

... est un bois de grands chênes, de grands hêtres ... بیشه‌زار *P.* ... *T.* بوک - میشه‌لک

... dans le Parlement d'Angleterre, est la ... انکلتره‌ده ملت جمعیتگاهی اولان ... دیوانی ...

Haut est aussi substantif, et signifie, hauteur *A.* قدّ pl. قدود ... بالا *T.* بوی - یوکسکلک || Cette maison a tant de toises de haut بو منزل فدّاً شو قدر ذراعدر - بو منزلک قدّی شو قدر ...

On dit, qu'il y a du haut et du bas dans la vie, pour dire, qu'il y a des biens et des maux دنیانک فراز ونشیبی - بو دنیانک یوقشیده وار انیشیده وار - وار ...

On dit d'un homme d'une humeur inégale, qu'il a du haut et du bas dans l'humeur *A.* متلوّن الخلق *T.* مزاجی بر دوزه‌ده اولمیان

Il signifie aussi, le faîte, le sommet *A.* قمّة - ذروة - طرف اعلا *P.* تارک - بالا *T.* دپه - یوقاری - اوست || Le canon tirait de haut en bas طوب کله‌لری یوقاریدن آشاغی‌یه نزول ... Le haut d'une tour بالای قلعه d'une montagne تارک کوه - قمّهٔ جبل Il est tombé du haut de la maison en bas خانه‌نک - بالای خانه‌دن سطح زمینه هبوط ایلدی Regarder de haut en bas یوقاریدن - دپه‌سندن آشاغی‌یه دوشدی - آشاغی‌یه باقمق

On dit, Sur le haut du jour, pour dire, vers le midi *A.* في قبا *T.* در چاشت *P.* في وقت الضحا - ضحوة الکبرا

Le plus haut étage d'une maison منزلک طبقهٔ علیاسی - اک اوست - بالاترین طبقاتی - خانه‌نک اعلای طبقاتی **Il est plus haut que moi de deux doigts** قامتی بندن طبقه‌سی بندن ایکی پرمق قدر زیاده اوزوندر - ایکی پرمق ارفعدر **Il est de haute stature, de haute taille** طویل - رفیع القامه در اوزون بویلو در - بلند بالا در - بلند قد در - القدّ در **Arbre de haute tige** *A.* شجرة شاهقة - شجر رفیع *P.* درخت بلند ایری آغاج - اوزون آغاج *T.* درخت بالا قد - وبالا

Il se dit aussi des sons *A.* صایح - جهیر - رفیع *P.* بلند - *T.* تند وتیز حیقریجی - یوکسک || **Avoir la voix haute** - بلند آواز اولمق - جهور الصوت اولمق - مجهار اولمق اجهار صوت ایله یوکسک سسلو اولمق **Crier à haute voix** صوت بلند ایله حیقرمق - چاغرمق **Cet homme-là a la parole trop haute** پک یوکسک سسلو - پک صیّاح بر آدمدر **Un luth trop haut** پک - بغایت بلند آواز بر لاغوته در - یوکسک سسلو - **On dit figur., qu'un homme le prend d'un ton trop haut, sur un ton trop haut, lorsqu'il parle d'une manière arrogante, audacieuse** یوکسک پرده‌دن لاقردی سویلر بالا پروازلق ایله سویلر - یوکسک پرده‌دن دم اورر -

On dit, que l'argent est haut, pour dire, qu'on ne le prête qu' à un gros intérêt اقچه‌نک کذشته‌سی ترقیده در

Haut, signifie aussi, profond *A.* عمیق الغور *P.* ژرف *T.* فلان محلّده صولر || **L'eau est fort haute en tel endroit** درین غایت دریندر

On dit, que la rivière est haute, lorsqu'elle est plus grosse qu'à son ordinaire *A.* قالص - طامی *P.* بر آمده بر خواسته - **On dit dans le même sens, Les hautes marées** دریانک حال طموّ وقلوصی

On dit aussi, que la mer est haute, pour dire, qu'elle est agitée *A.* تغطغط البحر *P.* جوش وخروش دریا *T.* دکزک قباروب قالقمسی

Et aller en haute mer, pour dire, en pleine mer *A.* سیر فی جمّة البحر *P.* در پهنای دریا رواند شدن *T.* انکینه کزمک انکینه چیقمق -

On dit, Crier les hauts cris, Jeter les hauts cris, pour dire, se plaindre à haute voix *A.* رفع - اعلاء الصیحة الشکوی الاشتکا *P.* فریاد شکوارا بلند کردن - بآواز بلند شکوا کردن شکایت زمیننده حیقرمق *T.* آوازهٔ شکایترا بعیوق رسانیدن - شکایت سسنی عیوقه - حیقروب تظلّم حال ایتمک - حیقارمق

On appelle Hauts pays, certains pays qui sont plus éloignés de la mer *A.* اعلا *P.* بالا - برین *T.* اوست - قاری || **La haute Allemagne** جرمانیای اعلا **La haute Égypte** صعید اعلا **La haute Bretagne** برەتانیای اعلا - **Il se dit aussi des parties d'une rivière qui sont du côté de la source** || **Le haut Rhin** باشی - رین نهرینک سمت اعلاسی - نهر رین اعلا

On dit, Le haut bout d'une chambre, d'une table, pour dire, la place la plus honorable *A.* صدر - راس *P.* سر - بالا *T.* اوست باش || **Être au haut bout d'une table** سفره‌نک قالدرمک اوست باشی **Le haut du pavé** صدرنده اوتورمق

On dit, Tenir la bride haute à un cheval, pour dire, lui tenir la bride courte آتک دیزکینی قصّه طوتمق - **Et figur. Tenir la bride haute à un homme, pour dire, lui laisser peu de liberté** فلان کمسنه‌نک حقنه عنان رخصتی مضبوط ایادیٔ فلانک دیزکینی صقیجه طوتمق - احتیاط ایتمک

On appelle Haut dais, l'endroit élevé où le roi et la reine sont assis dans une assemblée publique *A.* سریر *P.* تخت *T.* تخت

Haut. Excellent, éminent, sublime *A.* عالی - جلیل - سامی - سنیّ - اسنا - اعلا - عظیم *P.* بزرک - بلند قدر - والا *T.* اولو - بیوک || **Les hauts faits** اعمال جلیله **Les hauts faits d'armes** آثار حربیّه - مآثر سنیّهٔ فتح وظفر - غزوات جلیله **Il a le courage haut** جلیل الاشتهار اسنای مراتب جلادت **Haute fortune** بخت عالی **vertu** ایله موصوف بر آدمدر اسنای مراتب فضیلت سنیّه **Ouvrage écrit dans le haut style** بلاغت اوزره محرّر بر تألیف - **Haute estime** توقیر جلیل **Haute réputation** توقیر عظیم صیت وشهرت جلیله

On dit aussi, Haut appareil, pour dire, une grande magnificence *A.* کوکبة عظیمة *P.* دارات عظیم *T.* بیوک دبدبه || **Ce prince fit son entrée dans le plus haut appareil qu'on ait jamais vu** بو میرعالیشان دخول آلاینی شمدییه قدر مشهود اولمامش کوکبهٔ عظیمه ایله ایتدی

Il se dit aussi en mal *A.* کبیر - غلیظ - عظیم *P.* بزرک *T.* بیوک - قبا || **Haute insolence** کستاخئ عظیم **Haute effronterie** قبا عارسزلق - مجانت غلیظه **Haute injustice** ظلم عظیم **Haute sottise** حماقت عظیمه - **Crime de haute trahison** خیانت

HÂTIVETÉ. Croissance hâtive des fleurs et des fruits *A.* ادراك
- طرفنده يتشمه *T.* پيشرسى *P.* ادراك متقدّم - معجّل
وقتندن اوّل يتشمه || Le plus ou le moins de hâtiveté des fleurs et des fruits dépend du plus ou du moins de soin que l'on apporte à les cultiver ازهار وفواكهك ادراك معجّلى
خصوصنده زياده ونقصان وقوعى مجرّد امر تربيه‌لرينه
اهتمامك زياده ونقصاننه منوطدر

HAUBANS. Terme de Marine. Gros cordages qui servent à soutenir les mâts *A.* حبائل الدوقل *P.* رسنهاى ستون كشتى
T. كمى ديركلرينك هلاطلرى

HAUBERGEON ou **HAUBERT.** Sorte de cuirasse ancienne *A.* زرد

On dit proverb. Maille à maille se fait le haubergeon, pour dire, qu'avec un travail, quoique petit, on vient à bout des plus grandes choses *A.* يبلغ الخضم بالقضم *P.* اندك اندك
طامله‌يه طامله‌يه كول اولور *T.* آب جويد عاقبت دريا شود

HAUSSE. Augmentation de valeur *A.* ارتفاص السعر - ترقى
بها يوكسلمه‌سى *T.* فزونئ بها *P.* تزايد الثمن - الفيئات
بهانك چيقمه‌سى -

HAUSSEMENT. Élévation. Il se dit du mouvement qu'on fait des épaules, en signe de mépris *A.* رفع *P.* بر داشتگى *T.*
رفع || يوقارى قالدرمه || Il a fait un haussement d'épaules
مناكب ايله اظهار صورت استقباح ايلدى

On dit, Le haussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur *A.* تزايد القيمة الدراهم - ترقى الاسعار الدراهم
P. افزايش بهاى درهم ودينار *T.* اقچه‌نك بهاسى آرتوقلغى
- Le haussement du prix des denrées *A.* غلاء الاسعار الذخاير
T. افزايش بهاى ذخاير *P.* تزايد الاسعار الذخاير -
ذخيره‌لرك بهايه چيقمه‌سى

HAUSSER. Rendre plus haut *A.* اسنا - اعلا - ترفيع - رفع
يوكسلتمك *T.* بالا كردن - بلنديدن *P.* اسماك - اسماء -
|| Hausser une maison, une muraille بنايى وديوارى اسماك
اعلا ايتمك - وترفيع ايتمك

Il se dit aussi de la voix, du son des instrumens *A.* اعلا -
|| يوكسلتمك - قبارتمق *T.* بلند كردن *P.* ترفيع - اجهار
Hausser sa voix اعلاى صوت ايتمك - اجهار صوت ايتمك
Ce luth est monté trop bas, il faut le hausser سسى قبارتمق -
بو لاغوته‌نك پرده‌سى بغايت پست اولمغله ترفيعى
اقتضا ايدر

Et lever en haut *A.* رفع - ترفيع *P.* بر داشتن - بر آوردن
T. دست *P.* رفع اليد *A.* Hausser le bras || يوقارى قالدرمق
آياغى - ترفيع الرجل la jambe *T.* الى قالدرمق بر داشتن
- Hausser les épaules, se dit figur. quand on désapprouve quelque chose, qu'on en est étonné رفع مناكب ايله قالدرمق
رفع مناكب ايله اظهار - ارائهٔ صورت استقباح ايتمك
صورت استغراب ايتمك

On dit, Hausser la monnaie, c'est-à-dire, le prix des monnaies *A.* تزييد القيمة - ترفيع القيمة *P.* افزودن بها *T.*
دكرينى آرتورمق - بهايى آرتورمق - On dit dans le même sens, que le change hausse صرّافيه‌نك بهاسى ترقى ايتمكده
سكه‌نك استبدالى بهاسى آرتمقده در - در

Figur. Augmenter *A.* تزييد *P.* افزونيدن - افزاينيدن *T.*
زياده‌لندرمك - آرتورمق || Hausser la paye d'un soldat, les gages d'un domestique عسكرى نفراتندن بريسنك ياخود
بر خدمتكارك علوفه‌سنى آرتورمق les impôts تكليفلرى
طوزك le prix du sel تكاليفى آرتورمق - تزييد ايتمك
بهاسنى آرتورمق

On dit aussi, Hausser le coeur, hausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui donner du courage بر كمسنه‌نك قوّت
بر كمسنه‌يه قوّت قلب ويرمك - قلبنه متانت ويرمك
|| Cette alliance, cette charge lui a bien haussé le coeur بو
مصاهرت مادّه‌سى ياخود بو منصب قوّت قلبنه متانت
ويرمشدر

On dit, que le temps se hausse, pour dire, qu'il commence à s'éclairoir هوا آيازلنمقده در - هوا مائل انكشافدر

HAUSSER, au neutre. Devenir, ou être plus haut *A.* ارتفاع -
T. بلندى پذيرفتن - بلند گشتن *P.* ترقى - كسب الرفعة
|| قبارمق - آرتمق - يوكسكه چيقمق - يوكسلمك La rivière a bien haussé cette nuit بو كيجه مياه انهار كسب ارتفاع
قباردى - طمو ايتمشدر - ايتمشدر Le prix du blé a bien haussé
هب ايوجه - حنطه‌نك بهاسى خيليجه ترقى بولمشدر
قباردى

HAUSSÉ. *A.* مرتفع *P.* بلنديده *T.* يوكسلمش *A.* مترقى -
آرتمش *T.* افزوده *P.* مزداد

HAUT. Élevé. Il est opposé à Bas *A.* عالى - مرتفع - رفيع
P. بلند *T.* بالا - يوكسك || اوزون Hautes montagnes جبال
قلّهٔ رفيعه كوه بلند وبالا - جبال شاهقه - رفيعه Haute tour

On dit, Hasarder une phrase, une façon de parler, pour dire, se servir d'une phrase, etc. dont l'usage n'est pas bien établi بر تعبیری بی پروا صرف ایتمک

HASARDEUSEMENT. Avec risque *A.* مع وجود الخطر - مخاطره‌یی *T.* با آنکه احتمال خطر باشد *P.* باحتمال الخطر || Il a entrepris cela bien hasardeusement بو کوزینه آلدرق مخاطره‌یی - مادّه‌یه مع وجود الخطر مباشرت ایلدی کوزینه آلدرق بوکا مبادرت ایلدی

HASARDEUX. Hardi, qui expose volontiers sa personne, sa fortune au hasard *A.* مستحقر المهالک - مستبسل - قحّام صالدریجی *T.* بی پروای خطر - سرباز *P.* والمخاطرات || Ce pilote est trop hasardeux کوزینی بوداقدن صاقندرمز - بو کمی قولاغوزی بغایت مستحقر مهالک ومخاطراتدر Un joueur hasardeux بر قمارباز بغایت جری وجسور در - صالدریجی - Un marchand hasardeux بر تاجر قحّام بر بازرکان

Il se dit aussi des choses où il y a du péril *A.* موجب التهلکه *P.* خطرناک *T.* تهلکه‌لو - قضالو - مخاطره‌لو الخطر || Cela est bien hasardeux بو بر امر خطرناکدر Une entreprise hasardeuse تهلکه‌لو بر ایش

HASE. La femelle d'un lièvre *A.* ارنبة *P.* خرگوش ماده *T.* دیشی طاوشان

HAST. On appelle Arme d'hast, toute arme emmanchée au bout d'un long bâton *A.* نیزک *P.* نیزک *T.* سکو || La pique, la hallebarde sont des armes d'hast سنان ومزجل نیزک اقسامندندر

HÂTE. Promptitude *A.* عجلة - سرعت *P.* زودی - چاپکی *T.* چاپکلک - تیزلک - ایوه‌جیلک || La grande hâte avec laquelle il fait toutes choses, est cause qu'il ne fait jamais rien de bon هر ایشی کمال عجله ایله ایشلدیکندن هیچ بر شیئی لایقی اوزره یاپمز

On dit, Avoir hâte, pour dire, être extrêmement pressé de faire quelque chose *A.* استعجال *P.* زودی نمودن - شتاب کردن *T.* عجله ایتمک

Avec hâte, en hâte. Promptement *A.* على طریق - عجالةً بالسرعة والاستعجال - مسارعةً - سریعاً - مستعجلاً - الاستعجال *P.* بزودی - شتابکارانه - بچاپکی *T.* تیز || Dépêcher un courrier en hâte على طریق الاستعجال بر اولاق ارسال ایلمک

Il a fait cela avec hâte بو ایشی عجالةً ومسارعةً ایتدی

À la hâte, signifie Avec précipitation *A.* على العجلة *P.* بشتابی - زودازود *T.* چاپکجه - چار چاپک || Faire quelque chose à la hâte بر ایشی على العجله ایشلمک On voit bien que cela a été fait à la hâte على العجله یاپلدیغی بس بللو در On a dépêché cette affaire à la hâte بو مصلحتی چارچاپک یورتدردیلر

HÂTER. Diligenter *A.* تعجیل *P.* شتابانیدن *T.* ایوه‌درمک || Hâter son départ بر کمسنه عزیمتنی تعجیل ایتمک son retour عودتنی تعجیل ایتمک

On dit, Hâter les fruits, pour dire, en avancer la maturité *A.* تعجیل الوقت - استقدام الوقت *P.* پیش رسانیدن *T.* ایلرولتمک - ایلرو یتشدرمک || Le soin qu'on prend de cultiver les arbres, et le fumier qu'on y met, hâtent les fruits آغاجلرک امر تربیه‌سنه اهتمام وفشقی ایله تقویتلرینه اقدام اولنمق انتضاج فواکهک استقدام وقتنه وسیله در - وقت انتضاج فواکهک تعجیلنه وسیله در

Se hâter. Faire diligence *A.* تعجّل - استعجال *P.* شتافتن *T.* تیزلک ایتمک - عجله ایتمک - ایوه‌مک || Hâtez-vous استعجال ایلملرینی Dites-leur qu'ils se hâtent عجله ایله پک عجله ایتدی Il s'est trop hâté کندولره سپارش ایله

HÂTÉ. *A.* معجّل *P.* شتافته *T.* ایوه‌مش — Il signifie aussi, qui a hâte *A.* مستعجل *P.* شتابخواه *T.* عجله‌لو || Il est extrêmement hâté بغایت مستعجلدر — On dit, que la saison est un peu hâtée, pour dire, qu'elle est plus avancée qu'elle ne devrait l'être بر مقدار - موسم جزئیجه استقدام ایلدی وقتندن اوّلجه کلدی

HÂTIF. Il se dit des fruits et des fleurs qui viennent avant le temps ordinaire *A.* معجّل *P.* پیشرس *T.* طرفنده یتشن - وقتندن اوّل یتشن — On dit figur., Un esprit hâtif *A.* عقل مدرک قبل الوقت *P.* عقل پیشرس *T.* وقتندن اوّل یتشمش عقل

HÂTIVEMENT. Il se dit des fruits hâtifs, ainsi que des fleurs *A.* معجّلاً - باستقدام الوقت *P.* پیشرسانه *T.* طرفنده - یتشدرک - وقتندن اوّل یتشدرک || Il a l'art de faire venir des fleurs et des fruits plus hâtivement qu'aucun autre jardinier معجّلاً ازهار وفواکه یتشترمک فننه سائر باغچوانلردن زیاده واقفدر

Harponner une baleine بر قادرغه بالغنه انشاب عودقه ایتمک -
قادرغه بالغنی چنکللو قانجه ایله اورمق

Harponné. A. منشوب بالعودقه P. چنگال زده T. چنکللو
قانجه ایله اورلمش

HARPONNEUR. Pêcheur choisi pour lancer le harpon A. رامی العودقة P. چنگال انداز T. چنکللو قانجه قوللنان

HART. Espèce de lien fait de bois fort pliant, dont on lie les fagots A. مسد pl. إمساد — خرابة P. شتیـن T. اورغان — اوطون دمتنک || Délier la hart d'un fagot احلامور ایپی
اورغاننی چوزمک

Et la corde dont on étrangle les criminels A. مخنقة — مزرد P. رسن خپه T. بوغاجق ایپ — On dit d'un homme méchant, qu'il mérite la hart A. مستحق الصلب P. آویختنی T. آصلەجق آدم

HASARD. Fortune, sort A. بخت P. بخت T. قسمت — بخت || Coup de hasard بخت ایشی Ce sera un grand hasard si telle chose n'arrive فلان شیٔ اولمیەجق اولور ایسه بخت عظیمدر un grand hasard s'il en réchappe بر کرّه دخی فرجه یاب خلاص اولسه بختی عالیدر C'est un pur effet du hasard محضا مقتضای بختدر Donner quelque chose au hasard بر شیٔی اقتضای بختنه حمل ایتمک Le hasard voulut قسمت بویله ایمش — حکم بخت بویله ایمش

On dit, Mettre une chose au hasard, pour dire, l'abandonner au jeu des événemens T. بر شیٔی بختنه حواله ایتمک — قسمته
فلکک حکمنه براقمق —

On dit, Jeter des propos au hasard, pour dire, les mettre en avant, pour voir comment ils seront reçus. V. Hasarder dans ce sens. — Et dire quelque chose au hasard, pour dire, sans y attacher aucune importance T. توکلی اولەرق سویلمک

En parlant de quelque chose qu'on a trouvé à acheter à bon marché, on dit, C'est une chose de hasard T. فلکدن کلمش
فلکدن بخششیدر — بر شیٔدر || C'est un livre de hasard فلک بخششی کلمش بر کتابدر C'est un tableau de hasard فلک بخششی بر تصویر در

On dit d'un homme, qu'il parle toujours au hasard, pour dire, qu'il parle sans réflexion بلا تأمل وملاحظه سوق کلام ایدر.

On appelle Jeux de hasard, les jeux où le hasard seul décide بختک کلیشنه باغلو قمار اویونی

Hasard. Péril, risque A. خطر — مخاطرة pl. مخاطرات — مهلکة — تهلکة pl. مهالک P. خطر T. مخاطره || Courir hasard طریق مخاطره‌یه سالک اولمق — مشرف خطر اولمق
Se mettre en hasard عرضهٔ تهلکه وخطر اولمق — اختیار خطر
ارتکاب تهلکه — مخاطره‌یه القای نفس ایتمک — ایتمک
S'exposer au hasard de... مخاطره‌یه عرض وخطر ایتمک
معرض خطره القای نفس ایتمک — نفس ایتمک Il a couru hasard de sa personne, de son honneur, de sa vie نفسنی وجاننی وعرضنی مخاطره‌یه قویدی Il ne court point de hasard خطردن سالمدر — مخاطره‌دن بریدر J'en prends le hasard sur moi احتمال مخاطره‌یی — مخاطره‌یی اوزرمه آلورم
Il en arrivera ce qui pourra, j'en prends le hasard هر نه که ظهور ایده‌جک اولور ایسه اولسون مخاطره‌سنی هر حالده اختیار ایده‌رم Les hasards de la guerre مخاطرات سفریة — مهالک سفریة Il a essayé de grands hasards مهالک عظیمه‌یه دوچار اولمشدر

À TOUT HASARD. A. کیف ما یکون P. هرچه بادا باد T. هر نه اوله‌جق ایسه اولسون — هر نه اولور ایسه اولسون

PAR HASARD. Fortuitement A. اتفاقا — کیف ما اتفق P. از قضا T. قضارا — راست کلیش اوله‌رق || Cela est arrivé par hasard قضارا ظهور ایلدی — بو شیٔ اتفاقا واقع اولمشدر

HASARDER. Risquer A. القاء الی الخطر — عرض الی الخطر P. بخطر انداختن T. مخاطره‌یه براقمق — مخاطره‌یه قویمق || Hasarder son argent au jeu مالنی قمار مخاطره‌سنه قویمق Hasarder tout son bien dans le commerce کافهٔ مالنی امر تجارته اعمال ایله مخاطره‌یه عرض ایتمک sa réputation, son honneur نام وشان وعرضنی معرض خطره القا ایتمک

Hasarder sa personne, sa vie ou se Hasarder A. ابسال النفس — استبسال النفس — استقتال — استمانة P. جانسپاری نمودن — جانفدایی نمودن T. کندوینی مهلکه‌یه قویمق || Il se hasarde trop غایة نفسنی مخاطره‌یه صالدرمق — کندوینی بغایت تهلکه‌یه صالدرر — الغایه استبسال نفس ایدر

Hasarder une parole, une proposition. C'est la mettre en avant, pour voir comment elle sera reçue A. سوق الکلمة وطرح المسئلة لاجل الاستمزاج P. سخن یا مسئله را برای استمزاج در میان انداختن T. استمزاج ضمننده بر سوز وبر مسئله میدانه اورته‌یه براقیویرمک — آتمق

یکدمی صدالری ـ توافق اصواتی

Il se dit aussi d'une voix seule, lorsqu'elle est sonore, nette et douce, ou d'un instrument seul qui rend un son agréable *A.* هزج الصدا ـ لطافة الصوت *P.* زیبایی صدا *T.* خوش لطافت صوتی || L'harmonie de sa voix کوزل سس ـ سس d'une flûte دودکک کوزل صداسی

Il se dit aussi du style, pour en exprimer la mesure, la cadence *A.* حسن التناسق ـ حسن التلافق والالتیام *P.* هزج ـ هموار *T.* حسن رابطه ـ اویغونلق || L'harmonie du style, des périodes, des vers کلامک وفقراتنک واشعارک حسن التیام وانتساقی

Figur. Accord parfait de plusieurs parties qui forment un tout *A.* تناسب ـ حسن التوافق والانتظام *P.* با هم شایشتگی ـ همسازی با همدیگر *T.* بری برینه اویغونلق || L'harmonie de l'univers هیئت عالمک حسن توافق وانتظامی du corps humain بدن انسانک حسن تناسبی des couleurs تناسب حسن توافق الوان ـ الوان Ce qui fait la beauté d'un bâtiment, c'est la parfaite harmonie de toutes les parties بنانک لطافتی جمیع اجزاسنک تناسب تامّ ایله انتظامندن عبارتدر Troubler l'harmonie du gouvernement politique امور ملکیه‌نک شیرازهٔ توافق وانتظامنی اخلال ایتمک

On dit aussi, La bonne harmonie qui existe entre deux États, entre deux personnes *A.* حسن الامتزاج ـ حسن الوفاق *P.* خوش کچنمه *T.* حسن آمیزش

HARMONIEUSEMENT. Avec harmonie *A.* بتوافق ـ بالتهزیج ـ بالالحان *P.* بهمسازی صدا *T.* سس اویغونلغی ایله || Il chantait harmonieusement بالتهزیج تغنّی ایدر ایدی Ils jouaient harmonieusement توافق الحان ایله ساز چالرلر ایدی

HARMONIEUX. Qui a de l'harmonie *A.* متوافق الالحان ـ متوافق الاصوات *P.* مهزّج ـ خوش صدا ـ خوش رفتار *T.* اویغون سسلو || Chant harmonieux غنای مهزّج Musique harmonieuse آلات موسیقیهٔ متوافقة الاصوات ـ Voix harmonieuse *A.* صوت لطیف *P.* صدای زیبا *T.* خوش سس ـ Vers harmonieux اشعار متناسقة الاوزان ـ Couleurs harmonieuses الوان متناسبه

HARMONIQUE. Qui produit de l'harmonie *A.* مهزّج *P.* لطافت بخشا *T.* لطافت ویریجی || Sons harmoniques اصوات لطافت بخشا

HARMONIQUEMENT. Suivant les règles de l'harmonie *A.* حسب القواعد التهزیج *P.* بر قاعدهٔ همسازی صدا *T.* مسلکنجه اویغونلغی قاعده‌سنجه

HARNACHER. Mettre le harnais à un cheval *A.* اغشاء الفرس *P.* براسب استام زدن ـ براسب رخت زدن ـ اسبارخت *T.* آته طاقم اورمق ـ پوشانیدن || Un cheval bien harnaché حسن ایله اغشا اولنمش آت ـ کوزل طاقم اورلمش آت

HARNACHÉ *A.* فرس مغشا *P.* اسب رختدار *T.* طاقملو آت

HARNAIS. L'armure complète d'un homme d'armes. V. Armure.

Il se dit aussi de tout l'équipage d'un cheval de selle ou de trait *A.* عدّة الفرس ـ لباس الفرس *P.* استام ـ رخت اسب *T.* آت طاقمی || Le harnais de son cheval était enrichi de pierreries آتنک طاقمی مجوهر ایدی سوار اولدیغی Une paire de harnais dorés بر چفت صرمه‌لو بارکیر طاقمی

On appelle aussi Harnais, les chevaux et tout l'attirail d'un voiturier *T.* قوشوم طاقمی ـ On dit, Cheval de harnais, pour dire, un cheval de charrette *T.* قوشوم بارکیری

se HARPAILLER. Se quereller. V. ce mot.

HARPE. Instrument de Musique *A.* رباب *P.* ششتار *T.* رباب || Jouer de la harpe رباب چالمق

HARPER. Prendre et serrer fortement avec les mains *A.* ابطاش ـ تضبّط *P.* سخت گرفتن *T.* قاورایوب صیقی طوتمق

SE HARPER. Se saisir l'un l'autre, se prendre avec les mains *A.* مباطشة *P.* یکدیگر سخت گرفتن *T.* بری بریله صیقی قاوراشمق || Ils se querellèrent et se harpèrent فلان کشیلر منازعه ـ منازعه ایدوب بری برلریله صیقی قاوراشمشلر در ومباطشه ایتمشلر در

HARPIE. Monstre fabuleux, très-gourmand *A.* حیوان معدوم الجسم من عجایب المخلوقات ـ On dit figur. de ceux qui ravissent le bien d'autrui, que ce sont des harpies شبع وغنا قارنی طویمز بر جانوردر ـ کتورمز بر جانور همه خوار در

— On appelle aussi Harpie, une femme acariâtre. V. Acariâtre.

HARPON. Espèce de dard dont la pointe est garnie de deux crocs recourbés, et dont on se sert à la pêche des cétacés *A.* مودقة pl. مدق *P.* چنگال *T.* چنکللو قانجه || Jeter, lancer le harpon چنکللو قانجه‌یی آتمق

HARPONNER. Darder, accrocher avec le harpon *A.* انشاب بالعودقة *P.* چنگال زدن *T.* چنکللو قانجه ایله اورمق ||

Mine hardie سیمای جراٴتنما **contenance** وضع وهیئت جسورانه **Hardi voleur** جری وجسور بر خرسز - سارق جسور — **On dit, qu'une proposition est hardie, pour dire, qu'il est dangereux de la soutenir** جسورانه بر تکلیف — **Et qu'un auteur a le style hardi, que c'est une plume hardie, pour dire, qu'il s'élève au-dessus des règles ordinaires** بو مؤلفک قلمنده سربستلک وار در - جسارت وار در

Il se dit aussi pour Effronté *A.* لا ابالی - ماجن *P.* کستاخ *T.* عارسز - ادبسز - بی شرم وحیا - بی ادب || **Cette fille a l'air hardi** بو قیزک سیماسنده آثار مجانت بدیدار در — **On dit d'un auteur qui écrit librement sur des matières délicates, que sa plume est hardie** ناصیهٔ حالنده آثار کستاخی ومجانت نمایاندر - بی - قلمنده بی پروالق وار در پروا قلمی وار در

Il se dit aussi de certains ouvrages de l'art où il paraît quelque chose d'extraordinaire, de grand *A.* ذو المهابة - مهیب *P.* پر شکوه *T.* اولو || **Le dessin de ce tableau est noble et hardi** بو تصویرک رسمنده آثار حسن ولطافت وشعایر شکوه ومهابت وار در **Voilà une voûte bien hardie** اشته بر قبّهٔ پر شکوه ومهابت

HARDIESSE. Courage, assurance *A.* جراٴت - جسارت - *T.* یوركلیلک - پر دلی - جگرداری *P.* نجادت || **Grande hardiesse** جسارت عظیمه **noble** جراٴت با شرافت **sage** عقل حکیمانه جسارت - وروّیته مقارن جسارت ممدوحه **Manquer de hardiesse** مایهٔ جراٴتدن بی بهره اولمق **Avoir de la hardiesse** مایهٔ جسارت اولمق بهره دار **Parler avec hardiesse et avec fermeté** جگرداری وجسارت وثبات ومتانت ایله نطق ایتمک

Il se prend aussi pour Licence *A.* عدم المبالاة *P.* کستاخی *T.* کستاخلق - لا ابالیلک || **Excusez si je prends la hardiesse** - کستاخلغمی معذور بیورك — **On dit d'un homme qui s'émancipe trop, qu'il prend des hardiesses qui ne lui appartiennent pas** حالنه لایق اولمیه‌جق اطوار لا ابالی‌یه تصدّی ایدر

Et pour Témérité, impudence *A.* مجانت - وقاحت *P.* بی باکی *T.* عارسزلق - ادبسزلک - بی باکی - بیحیایی - ادبی || **J'admire la hardiesse avec laquelle il a parlé à son père** پدرینه بی ادبانه طور ایله سویلیشی بادئ استغرابم اولور حالا تندنر

HARDIMENT. Avec hardiesse *A.* بالجراٴة - بالجسارة *P.* کستاخانه *A.* بلا مبالاة *T.* یوركلیلک ایله - جگردارانه - بی باکانه - بی ادبانه *P.* بالمجانة *A.* کستاخلق ایله *T.* عارسزلق ایله - ادبسزلک ایله *T.* || **Parler hardiment** لا ابالیانه نطق وتکلم ایتمک بی ادبانه **Mentir hardiment** یلان سویلمک **Marcher hardiment à l'ennemi** دشمن اوزرینه جراٴت وجسارت ایله وارمق **Décider hardiment une question** بر ماده‌یی جسورانه قطع ایتمک

Il signifie aussi, librement, sans hésiter *A.* بلا احتراز *P.* فلانه *T.* صاقنمیه‌رق || **Dites-lui hardiment que...** بی پروا بلا احتراز سویله که

HARENG. Petit poisson qui ne se pêche qu'en certaines saisons de l'année, où il vient par troupes *T.* طرحوز بالغی || **Hareng salé** طوزلو طرحوز بالغی **La pêche des harengs** طرحوز بالغنک صیدی

HARENGAISON. Temps de la pêche du hareng *T.* طرحوز بالغنک صیدی موسمی

HARGNEUX. Dont l'humeur est chagrine, querelleuse et insociable *A.* شریس - عقص *P.* مشارز - بدخو *T.* خرچین - خرچین طبیعتلو - چهره‌شک - خویلو - اونکو || **Un homme hargneux** خرچین طبیعتلو بر آدم **Humeur hargneuse** مزاج چهره‌شک خوی - شراست آلود

Il se dit aussi des animaux, comme des chevaux qui mordent ou qui ruent *A.* عضّاض *P.* گزان *T.* اصرغان || **Cheval hargneux** اصرغان آت - فرس عضّاض **Chien hargneux** کلب عضّاض — **On appelle figur. Chien hargneux, un homme querelleur** *A.* کلب خراش *T.* طلاشیجی کوپک

HARICOT. Plante *A.* لوبیاء *P.* دجر - لوبیا *T.* فاصولیا - لوبیای طریّ || **Haricots verts** بوکرجله

HARIDELLE. Méchant cheval maigre *A.* جانب *P.* اسب قوراده آت - چلیمسز دابّه *T.* بد اندام

HARMALE. Plante *A.* حرمل *P.* سپند *T.* اوزرلک تخمی

HARMONIE. Accord de divers sons *A.* توافق الالحان - موافقة الاصوات *P.* همسازئ صدا *T.* یکدمی - سسلرک اویغونلغی || **Douce harmonie** احلا والطف موافقت الحان **parfaite** توافق تامّ الحان همسازئ شیرین صدا - **fausse** لطیف واحسن **agréable** رکیک ونا تمام توافق اصوات **L'harmonie des instrumens** آلات موسیقیه‌نک توافق اصوات

اوجه‌سی قبا بر قاری ـ

HANGAR. Espèce de remise destinée pour des chariots *A.* حظيرة الاعجال *P.* گردونه خانه *T.* عربه صوندرمسی

HANNETON. Espèce d'insecte *A.* قشة *P.* خوزده *T.* طكوزلن بوجكی

HANTER. Fréquenter *A.* تردد ـ بالمداومة ذهاب وایاب *P.* آمد شد کردن *T.* واروب کلمك || Hanter quelqu'un بر کمسنه‌یه تردد ایتمك les bonnes compagnies مجالس اهل محافل ابراره مداومت ایتمك ـ خیره تردد ایتمك les cabarets امكنهٔ مذمومه‌یه les mauvais lieux میكده‌لره تردد ایتمك بر کمسنه‌نك مذموم یرلره آمد شدی ـ تردد ایتمك چوق اولمق

HAPPE. Demi-cercle de fer adapté au bout d'un essieu pour le conserver *A.* اطار حدیدی *P.* آهنجه *T.* دمور چنبر

Il se dit aussi d'une espèce de crampon qui attache deux pièces de bois, deux pierres *A.* اعقف سك *P.* پرچین *T.* بورکت || Les pierres de ce pont sont liées avec des happes. بو جسرك طاشلری دمور پركت ایله مربوطدر

HAPPER. Il se dit d'un chien qui prend avidement ce qu'on lui jette *A.* اختطاف بالفم *P.* بدهان ربودن *T.* آغز ایله قاپمق || On lui jeta un morceau, et il le happa آتیلان لقمه‌یی آغزیله اختطاف ایلدی

HAQUENÉE. Cheval de médiocre taille, facile au montoir *A.* مكبون pl. مكابین *P.* تكاور خرده *T.* اوفاق بارکیر

HARANGUE. Discours élevé qui a pour but de persuader *A.* خطابة ـ خطبة pl. خطب *P.* خطبه آمیز گفتار *T.* خطبه || Longue harangue خطابهٔ مفصله courte خطابهٔ مختصره faite sur-le-champ بالبداهه سویلنان خطابه La tribune aux harangues کرسی خطیب Faire, composer une harangue بر خطبه انشا ایتمك Prononcer une harangue بر خطبه نطق وتقریر ایلمك

HARANGUER. Adresser une harangue à quelqu'un *A.* مخاطبة تقریر الخطبة ـ *P.* خطبه خواندن *T.* خطبه سویلمك || خلقه خطاب ـ خلقه مخاطبه ایلمك Haranguer le peuple عسكری نفراتنه مخاطبه ایله بسط مقال ایلمك les soldats پادشاهه خطبه ایتمك صورتیله بسط کلام ایتمك le roi

HARANGUEUR. Celui qui harangue *A.* مخاطب pl. مخاطبین خطیب ـ pl. خطبا *P.* خطبه خوان *T.* خطبه اوقویجی Un excellent harangueur خطیب بلیغ وسخنور Un bon harangueur خطبه خوان ترزبان ـ خطیب لطیف اللسان || Il se dit figur. d'un grand parleur *A.* کثیر النطق *P.* پرگو *T.* چوق سوزلو

HARAS. Il se dit d'un nombre de jumens avec leurs étalons, qu'on tient aux champs pour en tirer de la race *A.* حرجلة pl. حراجلة *P.* کوپار *T.* خرکله || Cheval de haras خرکله طواری d'un tel haras فلان خرکله‌نك بارکیری

HARASSER. Fatiguer à l'excès *A.* اتعاب ـ انضال *P.* درمانده فرو مانده کردن ـ بیتاب ساختن ـ کردن *T.* یورمق || Le train du cheval l'a extrêmement harassé دابه‌نك اشكینی فلانك بغایت اتعاب وانضالنه بادی اولمشدر

HARASSÉ. *A.* ناضل *P.* درمانده ـ بیتاب ـ فرو مانده *T.* یورغون ـ یورلمش ـ Figur. || Il a l'esprit harassé ذهنی ذهنی دوچار تعب ودرماندگی اولمشدر ـ اتعاب اولمشدر

HARCELER. Provoquer, exciter jusqu'à importuner *A.* حث تحثیث ـ اغرا *P.* آغالیدن *T.* قشقرتمق ـ قندرمق || Harceler quelqu'un en conversation بر کمسنه‌یی اثنای صحبتده فلانی لا ینقطع حث واغوا ایتمك Il le harcele toujours قشقردر Il est naturellement très-paresseux, il faut le harceler pour le faire agir ذاتنده مهمل بر آدم اولدیغندن خدمتنده تحثیث واغرا اولنمغه محتاجدر

On dit, Harceler les ennemis à la guerre, pour dire, les fatiguer par de fréquentes escarmouches *A.* اتعاب الاعدا بالتطریف *T.* چرخه جنكلریله دشمنی یورمق || Nos troupes n'ont point cessé de harceler l'ennemi dans sa marche دشمن خلال طریقده ایكن بزم عسكر علی وجه التطریف اتعابنه فارغ اولمامشدر ـ دشمن یوله روانه ایكن بزم عسكر چرخه جنكلریله اتعابندن خالی اولمدی

HARDES. Il se dit de tout ce qui est d'un usage nécessaire pour l'habillement *A.* pl. ملبوسات pl. ثیاب *P.* جامها *T.* اورویه ـ اثواب || De bonnes hardes ثیاب فاخره De vieilles hardes اسكی لباسلر ـ خدافل ـ ثیاب کهنه

HARDI. Courageux, assuré *A.* جسور ـ جری *P.* جگردار ـ پر دل *T.* یوركلو || Un homme très-hardi غایت جسور بر آدم Hardi à entreprendre تصدیئ اموره صاحب جسارت آرسلان مثالی جری وجگردار در Il est hardi comme un lion Action hardie کار جسورانه entreprise عزیمت جسورانه Discours hardi سخن جرائت آمیز mot کلام جسارت آلود

یدکلنمش - چکلمش

HÂLER. Il se dit de l'action du soleil et du grand air sur le teint *A.* لفح - تشهیب - تسفیع *P.* تف زدن *T.* کونش روزکار یاخود کونش چالوب - کویندرمک - چالمق حرارت || Le soleil hâle en été ceux qui voyagent کویندرمک شمس ایام صیفده سفر وسیاحت ایدنلرک چهره‌لرینی یازکونلرنده سفر ایدنلرک یوزلرینی کونش - تسفیع ایدر - تشهب - یوزلرینی کونش کویندرر - چالر Se hâler *A.* تلفح *P.* تفزده گشتن *T.* کونشدن - کونشدن چالنمق کوینمک || Les dames portent des voiles, de peur de se hâler نسوان طایفه‌سی تلفحدن احترازاً روپوش استعمال ایدرلر

HÂLÉ. ملفوح - مسفوع *P.* تفزده *T.* کونش چالنمش - بو خاتون بسبتون || Elle est toute hâlée یوزی کوینمش مسفوعة الوجه‌در

HALETANT. Qui souffle comme quand on est hors d'haleine *A.* بهیر - مبهور *P.* رخیده *T.* صولوغن || Il arriva tout haletant à force d'avoir couru مبهور سرعت سیری تقریبیله اولەرق کلمشدر

HALETER. Souffler comme quand on a couru *A.* ربو - انبهار *P.* خشلمق - هارل هارل صولومق *T.* رخیدن - En parlant des chiens *A.* التهاث *T.* کوپک دیلنی طشره چیقاروب صولومق

HALEUR. Celui qui hale un bateau avec une corde *A.* قاید با رسن زورق کش *P.* جرّار الزورق بالحبل - السفینة *T.* یدکجی || Il faut plus de trente haleurs pour remonter ce bateau بو قایغک چکلمسی اوتوزدن زیاده یدکجی‌یه محتاجدر

HALLAGE. Droit qu'on lève sur les marchandises qui se vendent dans les halles *A.* مکس *P.* باج *T.* باج

HALLE. Place publique qui sert à tenir le marché *A.* سوق pl. اسواق *P.* بازارگاه - چارسو *T.* بازار یری - بازار || Grande halle سوق کبیر On a fait une halle dans ce bourg بو قصبه‌ده بر بازار یری احداث اولندی Aller à la halle بازاره کتمک - Langage des halles. Un langage grossier tel qu'on le tient au marché *A.* لسان الاهل السوق *P.* زبان بازاریان *T.* چارشو دیلی

HALLEBARDE. Sorte d'arme d'hast *A.* مزجل *P.* خشت *T.* خشت || Porter la hallebarde خشت تاشیمق Un coup de hallebarde ضربهٔ مزجل

HALLEBARDIER. Sorte de garde à pied, qui porte la hallebarde *A.* حامل المزجل *P.* خشتدار *T.* خشتلو نفر

HALLIER. Buisson fort épais *A.* غریف العضوض *P.* جنگالستان *T.* چالی اورمانی - چالیلق || Un hallier épais کثیف وملتف بر جنگالستان

HALO. Couronne lumineuse que l'on voit quelquefois autour du soleil et de la lune *A.* هالة - طفاوة *P.* هاله *T.* آغیل || Le halo du soleil *A.* طفاوة الشمس *P.* هالهٔ آفتاب *T.* کونش خرمن ماه - هالهٔ ماه *P.* طفاوة القمر *A.* de la lune آغیلی *T.* آی آغیلی

HALOTECHNIE ou **HALURGIE.** Partie de la chimie qui a pour objet la préparation des sels *A.* فن الاعمال الملوح

HALTE. Pause que font des gens de guerre dans leur marche *A.* وقفة *P.* برخیدن *T.* اکلنمه || Faire halte توقف اوزون - وقفهٔ مدیده Une longue halte اکلنمک - ایتمک اوزادی بر اکلنمه

HAMAC. Lit suspendu *A.* فراش معلق *P.* خوابگاه آویخته *T.* آصمه یتاق

HAMEAU. Un petit nombre de maisons écartées du lieu où est la paroisse *T.* کنار محله‌سی || Ce n'est pas un village, ce n'est qu'un hameau قریه دکل انجق بر کنار محله‌سیدر Cette paroisse est composée de quantité de hameaux بو محله بر قاچ عدد کنار محله‌لرندن عبارتدر

HAMEÇON. Petit crochet de fer qu'on met au bout d'une ligne avec de l'appât, pour prendre du poisson *A.* شص pl. شصوص *P.* قلاب - شست - چنگلد *T.* نشپیل - ایکنه - اولطه ایکنه‌سی || Le poisson a pris à l'hameçon بالق ایکنه‌یه طوتلدی

HAMPE. Le bois d'une hallebarde, d'un épieu *A.* مقبض *P.* دسته *T.* قبضه - صاپ || La hampe d'une hallebarde مقبض خشتک خشتک صاپی - مزجل Donner un coup de hampe صاپی ایله اورمق

HAN. Sorte de caravanserail *A.* خان pl. خانات *P.* خان *T.* خان

HANCHE. Partie du corps humain où s'emboîte le haut de la cuisse *A.* ورک pl. اوراک *P.* سر سرون *T.* اوجه || Un homme qui a de grosses hanches اوجه‌سی قبا - اورک بر آدم Femme qui a trop de hanches قبا اوجەلو عورت - مرئهٔ ورکا

Il y صولوق كسلنجيه قدر سكرتمك - قدر شتاب ايتمك
a dans ce livre des périodes à perte d'haleine بو كتابده صولوغی
بهير النفس دوكدر فقرات طويله وار در Être hors d'haleine
صولوق كسلمك - دم گرفته اولمق - اولمق

HALEINE mauvaise, puante, forte *A.* ريح الفم المنتن - بخر
P. بد - كنده دهانی - سُكنجی - سُپست دهان - خلوف
اغزك آغر قوقوسی - آغزك فنا قوقوسی *T.* بويئ دهان

COURTE HALEINE. Une maladie qui se nomme aussi Asthme *A.*
صولوق *T.* تنگی نفس *P.* ضيق النفس - بهرة - قطع
ضيق نفسی وار در || Il a la courte haleine || طارلغی

On dit, Avoir beaucoup d'haleine, pour dire, pouvoir être long-temps sans respirer *A.* واسع النفس *P.* دم *T.* ژرف
نفسی ككيش - بول نفسلو || Il faut qu'un plongeur ait beaucoup d'haleine طالغجك - غوّاص واسع النفس اولملو در
وسعت نفسی Il a peu d'haleine نفسی ككيش اولملو دز
نفسی طار در - قصير النفسدر - يوقدر

On dit, Boire un grand trait tout d'une haleine *A.* شرب بنفس
در يك نفس نوشيدن *P.* اجتراع - دفعة تجرّع - واحد
بو *T.* بر نفسده ايچمك || Il a bu cela tout d'une haleine
بر نفسده ايچدی - مشروبی - On dit aussi, Réciter un discours tout d'une haleine مقالەيی يك نفسده سرد وتقرير
درت Écrire quatre grandes pages tout d'une haleine ايتمك
عدد كبير صحيفەيی يك نفسده يازمق

On dit figur. Faire des discours, tenir des discours à perte d'haleine, pour dire, faire des discours vains qui importunent par leur longueur *A.* اسهاب الكلام - اسهام الكلام *P.* سخن
نفس دوكدنجيه قدر سويلمك - سوزی اوزاتمق *T.* دراز زدن

On dit aussi, Une affaire, un ouvrage de longue haleine, c'est-à-dire, qui demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى
T. دراز آهنك *P.* محتاج الى مدّة الطويلة - زمان المديد
چوق وقته محتاج - اوزانجق || Cela est de longue haleine
طول مدّته - زمان مديده محتاج اموردندر

On appelle figur. Haleine de vent, un petit souffle de vent *A.* يل صولوغی *T.* سبكباد *P.* ريح خفيف - نسيم

EN HALEINE. En exercice, en habitude de travailler *A.* فی
الشغل والعمل *P.* در كار وورزش *T.* ايشده كوجده || Il
faut tenir les soldats en haleine عسكری طايفەسنی دائما شغل
وعملده طوتملو در Quand on veut être chasseur, il faut se tenir
en haleine صيّاد اولمق سوداسنده اولان كشی نفسنی دائما
شغل وعملدن خالی براقملو دكلدر - Et figur. Tenir quelqu'un en haleine, pour dire, le tenir dans un état d'incertitude mêlé d'espérance et de crainte بر كمسنەيی بين الخوف
والرجا حال انتظارده طوتمق

On dit aussi, Se mettre en haleine, Se tenir en haleine, pour dire, se mettre en train, s'entretenir dans l'habitude de faire quelque chose *A.* اقدام - جدّ - سعی *P.* ورزش - ورزيدن
Et - ايشدن كوجدن خالی اولمامق - چالشمق *T.* نمودن
être en haleine, pour dire, être en train de... *A.* مداومة فی
- چالشمقده اولمق *T.* دركار وورزش بودن *P.* السعی
ايش اوزرنده اولمق || Il faut achever cette besogne, tandis que les ouvriers sont encore en haleine عملە ورنجبران هنوز
چالشمقده ايكن بو ايشی بتورملو در

HALENÉE. L'air accompagné d'odeur, qu'on souffle par la bouche en une seule expiration *A.* ريح الفم - نكهت *P.*
بكا بر || Il m'a donné une halenée de vin *T.* هوه دم دهان
نكهت خمر انشاق ايتدردی

HALENER. Sentir l'haleine *A.* استنشاق الريح الفم - استنكاه
P. دهانرا بوييدن *T.* اغز قوقوسنی آلمق - هوەنی آلمق ||
Je ne l'eus pas plus tôt halené, que je vis bien qu'il avait pris du vin ريح فمنی استنشاق ايلديكم عقيبنده شرب بادە
ايلديكنی آكلادم

Il se dit aussi des chiens de chasse, qui prennent l'odeur d'une bête *A.* استشمام *P.* بوييدن *T.* قوقوبی آلمق - قوقولمق
|| Dès que les chiens de chasse eurent halené la bête زاغرلر
حيوانك قوقوسنی آلدقلری عقيبنده

HALER. Terme de Marine. Tirer à force de bras et, avec une corde *A.* اقتياد - استجرار بالحبل *P.* برسن كشيدن *T.*
اقتياد || Haler un bateau ايپ ايله چكمك - يدك چكمك
قايغی يدك ايله چكمك - زورق ايتمك Les bateliers criaient, hale, hale! قايقچيلر يدك يدك ديو چاغررلر ايدی

Il signifie aussi, exciter un chien à se jeter sur un autre chien, ou sur quelque personne *A.* تحريش - تهريش *P.*
كوپكی طالاشدرمق - كوپكی قشقرتمق *T.* سگرا خروشانيدن
|| Haler les chiens après quelqu'un بر كمسنەنك ارقەسنە
اوزرينه صالدرمق - كوپكلری قشقرتمق

HALÉ. *A.* منجرّ بالحبل *P.* برسن كشيده *T.* ايپ ايله

درونده بغض خفی وقایه ایتمک Entretenir une haine secrète درونده ـ بغض وکینه حاصل ایتمک Concevoir de la haine بر کمسنه نک بغض پیدا ایلمک Encourir la haine de quelqu'un بر کمسنه بغضا وکینه سنه دوچار اولمق Avoir quelqu'un en haine بر کمسنه نک فلان حقنه بغض وکینه سی اولمق Cela engendre la haine dans la famille بو کیفیت اهل بیت ایچنده تولید بغض ایدر L'Évangile nous défend d'avoir de la haine pour notre prochain, même pour nos ennemis قریبنه وبلکه دشمنه بیله بغض وعداوت نص انجیل شریف ایله ممنوع ومحظور در Avoir de la haine pour le vice, pour le péché, pour le mensonge, pour la flatterie مساوی ومثالب وذنوب ومعاصی ورذیلهٔ کذب واقوال مداهنین ومتملقین بر کمسنه نک بر کمسنه قبایحدن وگناهدن ـ مبغوض ومنفوری اولمق وکذب ودروغدن ومداهنهدن استکراه ایتمک Cet homme a la haine du public مبغوض ـ منفور عالمدر ـ مبغوض عالمدر ـ خواص وعوامّدر On appelle, La haine du prochain, la haine qu'on a pour le prochain *A.* بغض الی القرین

Il signifie aussi, aversion, répugnance *A.* ـ نفار ـ نفرت کوکل ـ سومامزلک ـ دتسنمه *T.* رمیدگی دل *P.* استکراه La haine des procès نفار واستکراه دعوالردن استمامزلک ||

En haine. Par animosité, par vengeance *A.* رغما ـ بغضا || Il a fait cela en haine d'un tel بونی فلانه بغضا ایتدی en haine de ce qu'on lui a refusé telle chose بو شی کندودن دریغ اولندیغیچون بغضا ورغما شویله ایلدی

HAINEUX. Porté à la haine *A.* بغیض *P.* بغض ـ کینه دار مزاج بغض آلود ـ طبع بغیض Caractère haineux || کینلو *T.* آلود

HAÏR. Vouloir mal à quelqu'un *A.* بغض ـ عدوان ـ عداوت *P.* دشمنی نمودن ـ بد خواهی نمودن ـ کینه داشتن *T.* دشمنلره Haïr ses ennemis || جان سومامک ـ دشمن اولمق بر کمسنه یه Haïr quelqu'un sans raison, sans sujet بغض ایتمک بلا سبب ولا من اصل عداوت ایتمک Haïr quelqu'un à mort بر کمسنه نک عدوی جانی اولمق Haïr les méchans اهل شره بغض وعداوت ایتمک

Et avoir de l'aversion, de la répugnance *A.* استنفار ـ تنفر *P.* سومامک ـ دتسنمک *T.* رمیدگی دل داشتن Haïr les complimens, les cérémonies تکلفات رسمیه دن تنفر واستکراه ایتمک les livres, le travail مطالعهٔ کتبدن وتعب ومشقتدن Il hait naturellement le vin بادهدن بالطبع متنفر اولمق

شدت سرمادن یاخود Haïr le froid, le chaud اکراه ایدر شدت گرمادن نفرت ایتمک

On dit proverb. Haïr comme la peste, comme la mort بر کمسنه بر شیئی گناهی قدر سومامک

HAÏ. *P.* مبغوض ـ غرش کرده *T.* دوچار غرش وکینه شده سولمز *T.* مظهر رمیدگی دل *P.* منفور ـ مستکره *A.* سولمیان

HAIRE. Espèce de petite chemise faite de crin, que l'on met sur la peau par esprit de mortification *A.* قمیص لبدی *P.* قمیص || Porter la haire قیلدن کوملک *T.* پیراهن موبین لبدی تلبس ایتمک

HAÏSSABLE. Qui mérite d'être haï *A.* مستکره ـ واجب النفرة *P.* سزاوار غرش واکراه ـ شایان نفرت *T.* سولمیه جک ـ واجب الاستکراه || C'est un homme bien haïssable دتسنه جک Les procès sont haïssables دعوالر شایان نفرت بر آدمدر واستکراه اولهجق اموردندر

HALAGE. L'action de haler *A.* جر السفینة ـ قیادة السفینة *P.* بالحبل *T.* زورق کشی برسن || یدک چکمه Il faut sur le bord des rivières qu'il y ait un chemin pour le halage ساحل انهارده یدک چکمک ایچون بر یول اولمق لازمدر

HÂLE. Certaine constitution de l'air dont l'effet est de sécher le pain, les herbes, etc. et de rendre le teint brun *A.* وهر ـ سهام pl. سوافع *P.* تف وتاب هوا *T.* گرمای آتشین ـ تف ـ یاقیجی اسیلک || Le grand hâle قیزغن اسی ـ سهام شدید Aller au hâle تف وتاب هوا اثناسنده یوریمک Les femmes craignent le hâle نسوان طایفه سی هوانک یاقیجی سهام هوا اسیلکندن احتراز ایدر Le hâle dessèche la viande سهام هوا تذبیل نباتاتی fane les herbes اتی قوریدر مستلزمدر

HALEINE. L'air que l'on expire par la bouche *A.* نفس pl. انفاس ـ نسمة pl. نسمات *P.* دم *T.* صولوق || Avoir l'haleine bonne صولوغی خوش اولمق ـ طیب النفس اولمق Avoir l'haleine douce comme un enfant بر صبی صغیر مثللو بو شی نفسی Cela adoucit l'haleine لطیف النسمه اولمق ـ افساد نسمه ایدر gâte l'haleine دم دهانی ـ تلطیف ایدر نسمهٔ مریض نفسی بوزار ـ تغییر نسمه Haleine de malade مکرّرا تنفس Prendre haleine تنفس ایتمک Reprendre haleine نفسی ـ امساک نفس ایتمک Retenir son haleine ایتمک انفاد نفس ایده جک Courir à perte d'haleine ضبط ایتمک

Et établir sa demeure en un autre pays que le sien *A.* توطّن یورد ایدنمک *T.* بر وبوم اتخاذ کردن *P.* اتّخاذ الوطن ـ || Il s'est venu habituer en cette ville بو بلده‌یه کلوب توطّن ایلدی

HABITUÉ. *A.* متعوّد ـ مألوف ـ مأنوس *P.* آلفته *T.* آلشمش ـ آلیشق ـ

HÂBLER. Parler beaucoup avec vanterie et exagération *A.* تفیّش *P.* لاف زدن *T.* لاف ایتمک ـ آورد ایتمک || Cet homme ne fait que hâbler, ne croyez pas tout ce qu'il dit فلانک کلامنه اعتماد ایتمه لافدن خالی دکلدر

HÂBLERIE. Discours plein de vanterie *A.* فیش *P.* لاف ـ گذاف *T.* لافزانلق || Tout ce qu'il vous a dit, n'est que hâblerie سکا سویلدیکی هب لاف وگذافدر

HÂBLEUR. Qui hâble *A.* فیّاش *P.* لافزن *T.* آورد ایدیجی ـ لافزان ـ || C'est un grand hâbleur عظیم بر لافزندر

HACHE. Instrument de fer dont on se sert pour fendre du bois et autres choses *A.* فأس pl. فئوس ـ مکشاح pl. مکاشیح ـ کرزیم pl. کرازیم *P.* تبر ـ گرزم *T.* بالطه || Abattre un arbre avec une hache بالطه ایله بر اغاج ییقمق Donner un coup de hache بالطه ایله اورمق ـ حوالهٔ ضربهٔ فأس ایتمک Ils mirent la porte à bas à coups de hache ضرب فأس ایده‌رک بالطه ایله قپویی ـ قپویی خاک ایله یکسان ایتمشلر در ییقدیلر

HACHER. Couper menu *A.* خذع ـ تهریم ـ خردلة *P.* ریزه ریزه کردن ـ کوفته کردن *T.* قیمه‌لمق ـ قیمه قیمق || Hacher du veau بوزاغی اتی قیمه‌لمق

Il se dit aussi en parlant du dommage que la grêle fait aux blés et aux arbres *A.* تجبیل *P.* ریزه ریزه کردن *T.* خرد وخس ایتمک || La grêle a été si forte, qu'elle a haché jusqu'aux bois des vignes نزول ایدن طلونک اول مرتبه‌ده شدّتی وار ایدیکه باغ تکاکلرینی کتوکلرینه قدر خرد وخس ایلدی

On dit d'une personne qui a reçu plusieurs coups d'estramaçon, qu'on l'a hachée en pièces *A.* تکتیع *P.* لتالت کردن *T.* تیکه تیکه طوغرامق

HACHÉ. *A.* مخذع ـ مهرّم ـ مخردل *P.* ریزه ریزه شده ـ کوفته شده *T.* قیمه‌لنمش ـ Figur. Style haché. Un style sans liaison, coupé en petites phrases *A.* خذع مذع *P.* لت لت *T.* قیرق کسک

HACHETTE. Petite hache *A.* خصین pl. خصن *P.* تبرچه *T.* کوچک بالته ـ بالطه‌جق

HACHIS. Mets fait avec de la viande hachée menu *A.* خذیعة *P.* کوفته *T.* قیمه آشی || Hachis de mouton قیون اتی قیمه‌سی ـ کوفته‌سی

HACHOIR. petite table sur laquelle on hache les viandes *A.* مخذعة *T.* قیمه تختەسی

HAGARD. Farouche *A.* وحشیّ *P.* وحشت آلود ـ وحشتنما *T.* قورقنج || Oeil hagard نظر وحشت آلود visage چهرهٔ وحشتنما mine سیمای وحشتنما

HAGIOGRAPHE. Il se dit des livres de la Bible, autres que ceux de Moïse et les prophètes *A.* کتاب السیر اولیاء العظام pl. اسفار شریفة

HAIE. Clôture faite d'épines ou de branchages entrelacés *A.* وشیع ـ سیاج *P.* چپر ـ پرچین *T.* چالی ـ چیت دیواری || Une haie fort épaisse بغایت کثیف بر سیاج دیواری La haie était bordée de fusiliers چیت دیوارنده بویدن بویه تفنکجی نفراتی صفّ بسته ایدی

On dit, Se mettre, se ranger en haie, pour dire, se ranger en ligne droite *A.* اصطفاف *P.* صفّ بستن ـ رسته بستن *T.* صره‌لنمق ـ دیزلمک

HAILLON. Vieux morceau de toile ou d'étoffe *A.* رثّة pl. رثات *P.* کراره ـ کراده *T.* مشغة ـ اسکی بوسکی پارچەسی || Vieux haillons رثات بلیه Couvert de vieux haillons رثات بلیه ایله پوشیده Que voulez-vous faire de ces haillons? شو اسکی بوسکی پارچەلری نه ییاپاجقسک

HAINE. Inimitié, passion qui fait haïr *A.* بغض ـ بغضا *P.* غرش ـ کینه *T.* دشمنلک ـ جان سومامزلک || Haine invétérée اهلاک واعدام مرتبه‌سنده اولان بغض دیرین mortelle بغض وکینه implacable بغض وکینه نا قابل تألیف اولەجق بغض وکینه enracinée متأصّل وریشه دار اولمش بغضا وکینه déclarée بغضای آشکاره‌یه چیقمش بغض وکینه ـ بغضای بارز couverte بغضای مضمرّ ومستکنّ بغض وکینه ـ مکنون درونده Avoir de la haine pour quelqu'un بر کمسنه‌نک آخر حقّنه بغضی اولمق Nourrir de la haine contre quelqu'un قلبده بر کمسنه‌نک علیهنه بر کمسنه‌نک علیهنه بغض وکینه ـ بغض وکینه صاقلمق بغضا وکینه‌سنی ستر واخفا بسلمک Il a dissimulé sa haine بغضی کتم واضمار ایتمک Couvrir, cacher sa haine ایلدی

جزیره‌سنده امکنهٔ نواقل اولەرق ایکی محلّ وار در

On dit, Avoir habitation avec une femme, pour dire, en avoir la compagnie charnelle *A.* مقاربت

HABITER. Faire sa demeure *A.* اتّخاذ ـ تسكّن ـ تمكّن ـ اقامت ـ اتوا ـ المسكن *P.* اقامت ـ جاگرفتن *T.* اقامت کردن ـ بر محلّده اقامت || اوتورمق ـ يورد ايدنمك Habiter un lieu بر محلّده اقامت ـ تمكّن un palais بر سرايده تمكّن ـ بر يرده اوتورمق ـ ايتمك Les peuples qui habitent ce pays-là اول مملكتده ايتمك Habiter sous des tentes *A.* تخييم ـ متمكّن اولان ملل واقوام *P.* خيمه نشين اولمق *T.* درخيمه نشستن

Habiter avec une femme. Avoir commerce charnel avec elle *A.* قربان

HABITUDE. Coutume, disposition acquise par des actes réitérés *A.* عادت pl. عادات ـ دربت ـ ديدنه *P.* خوى ـ آيين *T.* عادت || Bonne habitude ديدنهٔ محموده ـ عادت حسنه ـ عادت حميده mauvaise عادت رديّه ـ دربت مذمومه ـ عادت قديمه vieille ديدنهٔ قديمه ـ اسكى ـ آيين ديرين ـ عادت longue عادت مديد الاستمرار enracinée عادت متأصّل وريشه ـ عادت Tourner en habitude كوك صالمش آيين قديم ـ دار بر عادت ـ بر عادت Contracter une habitude عادت حكمنه كيرمك ـ بركونه عادتى كسب ايتمك ـ ايله تعوّد ايتمك ـ بركونه عادت ايله خويلنمق ـ عادت ايله تدرّب ايتمك Péché d'habitude بالاعتياد اتّخاذ اولنمش كناه Former une habitude عادت پيدا ايتمك La répétition des actes forme l'habitude تكرّر اعمال حصول عادتى مستلزمدر Perdre une habitude عادت اتّخاذ عادتى فوت ايتمك Prendre l'habitude بر عادت ايدنمك ـ ايتمك Vieillir dans une habitude صاچ آغارتمق ـ عادتك ايچنده قوجامق Habitude au bien اعتياد الخير au mal اعتياد الشرّ Quitter une habitude بو كيفيّت ترك عادت ايتمك Cela se tourne en habitude عادت مألوفه صورتنى كسب ايدر Faire quelque chose par habitude بر شيئى من جهة الاعتياد ايشلمك . Se défaire d'une habitude بر عادتدن فارغ اولمق

On dit en termes de Physique et de Médecine, L'habitude du corps, pour dire, la complexion, le tempérament du corps *A.* بنية الوجود ـ بنية البدن || Son mal est répandu dans toute l'habitude du corps علّتى بنيهٔ وجودك مجموعنه منتشر اولمشدر Cette maladie a changé toute l'habitude du corps بو داء شديد بنيهٔ وجودى كلّياً تغيير ايتمشدر ـ On le dit aussi, pour exprimer l'air qui résulte du maintien, de la démarche et des attitudes les plus ordinaires d'une personne *A.* هيئت *P.* كالبد *T.* قورلش || Je l'ai reconnu de loin à l'habitude du corps فلانى مسافهٔ بعيده‌دنبرو هيئتندن بيلدم

Habitude. Fréquentation ordinaire *A.* انس ـ موانست ـ الفت ـ مؤالفت *P.* آميزش ـ آشنايى *T.* آشنالق ـ قونشمه || Avoir habitude avec quelqu'un, en quelque lieu بركمسنه ايله بر محلّده كسب انس والفت ايتمك

Et connaissance *A.* انيس pl. انيسين ـ آلف pl. الّاف *P.* آشنا *T.* بيلدك || Avoir des habitudes en un lieu بر محلّده كبار بيننده انيس وآشنالرى اولمق Il a de grandes habitudes انيسين وآشناياں پيدا آشنالرى وار در Faire des habitudes بركمسنه ايدنديكى ايتمك Perdre toutes ses habitudes آشنالرك جملەسنى ضايع ايتمك Conserver ses habitudes آشنالرينى وقايه ايتمك

HABITUEL. Qui est tourné en habitude *A.* مأنوس ـ مألوف ـ معتاد *P.* آلفته *T.* آلشلمش || Mal habituel مرض مألوف Fièvre habituelle حمّاى مألوف Péché habituel اثم مأنوس

HABITUELLEMENT. Par habitude *A.* حسب الاعتياد ـ باستمرار ـ عادت ـ آلشمش اولەرق *T.* بر وجه اعتياد *P.* العادة || Il s'enivre habituellement حسب الاعتياد دوچار ايدينەرك Mentir habituellement حسب الاعتياد ارتكاب سكر اولور كذب ايتمك

HABITUER. Accoutumer *A.* تأنيس ـ تدريب ـ تعويد ـ تأليف *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق || Il faut habituer les enfans à l'obéissance, à supporter le froid et le chaud اطفالى رسوم اطاعت وانقياده وحرّ وبردى تحمّله تأنيس وتدريب لازمدر Habituer les jeunes gens à la fatigue نوجوانلرى مشاق ومتاعبه آلشدرمق ايتمك

S'habituer. *A.* استيناس ـ تأنّس ـ اعتياد ـ تعوّد ـ تدرّب ـ ائتلاف ـ تألّف *P.* آلفتن *T.* آلشمق || S'habituer au bien خير وحسنديه آلشمق ـ برّ وخير ايله تألّف ايتمك au mal شرّ ومفسدت ايله تأنّس ايتمك au froid, au chaud, au travail سرما وبرودت وگرما وحرارت وتعب ومشقّته آلشمق à l'air, au climat, aux moeurs, aux coutumes d'un pays بر مملكتك هواسنه وطبيعت اقليمنه وآداب واخلاقنه آداب واخلاقيله الفت ايتمك ـ آلشمق

T. یاقشقلو کیینمک

On dit figur. Habiller un conte, pour dire, l'orner de manière à le rendre agréable T. حکایدیه الباس پوشش حسن ایتمک

On dit, Habiller quelqu'un de toutes pièces, pour, En dire toute sorte de mal T. فلانی شتوم گوناگون ایله دوناتمق

HABILLÉ. A. ملبّس P. جامه پوشیده — جامه گرفته T. کیینمش

HABIT. Vêtement A. لباس pl. البسة — ملبوس pl. ملبوسات — ثوب pl. ثیاب — کسوة pl. کسا P. جامه — قبا T. اورویه — اثواب — کییم || Habit d'homme ارککک لباسی de femme زنه لباسی — جامهٔ زن — کسوهٔ نسا Habit décent لباس عفتنما — اهل عرض لباسی — ادبلو لباس — مؤدب لباس bien fait کوزل کسیملو — جامهٔ خوش اندام — لباس لطیف التقطیع mal fait لباس قبیح التقطیع — لباس بد اندام — جامهٔ بد اندام — Être en habit long, en habit court کسیمی چرکین اورویه — لباس طویل یاخود لباس قصیر کیینمک Habit d'été لباس شتوی d'hiver یاز اورویه‌سی — جامهٔ تابستانی — صیفی کسوهٔ de campagne قیش اورویه‌سی — جامهٔ زمستانی — شهر اثوابی de ville قیر اورویه‌سی — جامهٔ دشتی — صحرایی de chasse آوجی اورویه‌سی — جامهٔ شکار — کسوهٔ صیاد à la mode رسم نو ظهور اوزره اولان لباس à la vieille mode حکمی کچمش لباس — رسم قدیم اوزره اولان لباس de couleur سلاب — جامهٔ رنگ آمیز — ثوب ملوّن de deuil A. کسوهٔ دارات de parade لباس اورویه‌سی T. جامهٔ ماتم P. سلب pl. de cérémonie کسوهٔ رسمیه de fête لباس عید de noce کسوهٔ سور à l'antique اسکی زمان — کار قدیم لباس à la française اسلوب فرانساوی اوزره بر لباس — لباسی Habit léger لباس خفیف complet لباس مکمّل neuf لباس جدید vieux لباس بلی — کهنه لباس déchiré لباس متخرّق usé یرتق لباس — جامهٔ دریده — لباس متشقق — مستعمل لباس — لباس ردیٔ méchant قوللنمش اثواب — خسیس unی ساده رنکلو لباس — فنا اورویه — جامهٔ کمقدر brodé سوزنی ایشلنمش لباس qui sied bien — لباس لبیق — یراشق اثواب — جامهٔ زیبنده یاقشقلو اورویه Habit du matin A. مبذلة P. جامهٔ روزمرّه T. کونده‌لک اورویه qui sied mal یاقشقسز اثواب — جامهٔ نازیبنده — لباس غیر لبیق

Être somptueux, magnifique en habits ملبوسات خصوصنده معنون ومحتشم اولمق Le luxe des habits ملبوسات خصوصنده اسراف وسفاهت Changer d'habit تبدیل لباس ایتمک — Mettre un habit بر لباس ایله اکتسا ایتمک Faire un habit — بطانهٔ لباس La doublure d'un habit بر لباس یاپدرمق بچیمی — لباسک تقطیعی la façon لباسک ایچ قابنی

— Habit habillé, pour dire, avec lequel on est mis décemment A. لباس مهندم P. جامهٔ بایسته T. یاقشقلو اورویه

On dit, Prendre l'habit, pour dire, prendre l'habit de religieux A. اتخاذ اللباس الرهبانية P. جامهٔ ترسایی گرفتن T. رهبانلق اثوابنی کییمک

HABITABLE. Qui peut être habité A. قابل السکنا — ممکن الاقامة — التمکن P. نشستنی T. اوتوریلە بیلەجک || Ce logement n'est pas habitable بو خانه قابل سکنا دکلدر Ce bâtiment est maintenant habitable شمدی بو بنا قابل — On dit, Toute la terre habitable ربع مسکون — تمکن واقامتدر

HABITACLE. Habitation. V. ce mot. Il ne se dit qu'en quelques phrases de l'Écriture || Les habitacles éternels امکنهٔ جاودانی

HABITANT. Qui habite dans un endroit A. مقیم — متمکن P. قرارگیر T. اوتوران || Il a choisi sa demeure en tel endroit, où il est encore habitant فلان محلده اختیار مأوا ایلدی الیوم اول طرفده مقیمدر

Il est aussi substantif A. اهل pl. اهالی — ساکن pl. سکنة — سکان — قاطن pl. قطان P. بوم گرفته T. یرلو || Les habitans de la campagne صحرا نشینان — اهالی صحرا On assembla les habitans de la ville بلده‌نک سکان واهالیسی — Habitant d'un tel pays فلان مملکتده ساکن جمع اولندی فلان مملکتک اهالیسندن بری

HABITATION. Le lieu qu'on habite A. مسکن pl. سکنا — مسکن pl. اماکن — مأوا — محل الاقامة P. مکان pl. امکنة — مساکن قرارگاه — اقامتگاه — جایگاه T. قوناق — یورد || C'est là mon habitation اشته مسکنم اول طرفده در L'habitation en est malsaine بو مسکن هیچ وخیم الهوا بر مکاندر n'en vaut rien On lui a donné cette maison pour son habitation بر ایشه یرامز اقامتگاهی اولمق اوزره کندویه فلان خانه‌یی ویرمشلر در

Il se dit aussi de l'établissement que les colonies font dans un pays A. مسکان النواقل P. اقامتگاه کوچها T. کوچلر || Il y a deux habitations dans la Martinique مارتنیقه یوردلری

modernes n'emploient ce mot que relativement à la santé ou à la guerre. On dit, La gymnastique militaire *A.* تعلم الحركات الحربيّة La gymnastique médicinale *A.* حركة لحفظ الصحّة

GYMNIQUE. La science des exercices que l'on apprenait aux athlètes *A.* فنّ المصارعة *P.* فنّ كشتكيری *T.* پهلوانلق

GYNÉCÉE. Appartement des femmes *A.* بيت النسوان *P.* خانهٔ زنان *T.* حرم دائره‌سی ـ حرم

GYNÉOCRATIE. État où les femmes peuvent gouverner *A.* حكومة النسوان ـ حكومة نسائيّة *P.* حكمرانئ زنان *T.* قاری حكومتی || L'Angleterre est une gynéocratie انكلتره دولتی حكومت نسائيّه‌نك جاری اولدیغی دولتلردندر

GYPSE. Plâtre *A.* جبس *P.* آهك *T.* آلچی V. aussi Plâtre.

GYPSEUX. Qui est de la nature du gypse *A.* جبسیّ *P.* آهكی *T.* آلچیلو

HAB

HABILE. Qui fait avec succès un grand usage de ce qu'il a appris *A.* ماهر pl. مهرة ـ حاذق pl. حذّاق ـ عارف *P.* استاد ـ هنرمند ـ هنرور ـ كاردان *T.* اوز ـ معرفتلو || Un homme habile dans les affaires كاردان ـ ادارهٔ اورده ماهر بر آدم dans son métier ماهر آدم ـ صنعتنده ـ صنعتنده استاد ـ فننده ماهر Il est habile en toutes choses هر شيئده مهارتی وار معرفتلو ـ On dit d'un artiste qui excelle dans son art, c'est un habile peintre, un musicien, un sculpteur habile در ماهر بر مصوّر ـ وماهر موسيقی شناس وماهر اويمه‌جيدر

En termes de Jurispr., il signifie capable *A.* لايق ـ صالح ـ مستحق *P.* سزاوار ـ شايسته صاحب اللياقة والصحيّة ـ مستحق *T.* كركلو || Habile à succéder استوراثه صالح Les moines ne sont pas habiles à succéder زهّادك حق وراثته لياقت وصلاحيتلری يوقدر

HABILEMENT. D'une manière habile *A.* بالحذاقة ـ بالمهارة *P.* ماهرانه ـ استادانه *T.* استادجه || Il a fait cela fort habilement بو شيئی مهارت تامّه ايله ايشلدی Il s'est tiré habilement d'affaire ماهرانه واستادانه مصلحت ايچندن چيقدی Il démêle habilement le vrai du faux كذت وصحتك بيننی بالمهاره فرق وتمييز ايدر

HABILETÉ. Qualité de ce qui est habile *A.* حذاقت ـ مهارت *P.* استادی ـ هنر ـ هنرمندی *T.* استادلق ـ اوزلق || Il a beaucoup d'habileté غايت ايله مهارتی وار در Il a fait voir son habileté en cette affaire شو ماده‌ده مايهٔ حذاقتنی اظهار ايلدی ـ ايلدی بو خصوصده اثبات حذاقت Il a été pris pour dupe avec toute son habileté كمال مهارتی دركار ايكن مع كل حذاقته دوچار غبن ـ گرفتار دام خديعت اولمشدر

وخديعت اولمشدر Cet homme a plus d'adresse que d'habileté فلانك چيره دستی ولباقتی مهارتندن زياده در

HABILISSIME. Superlatif d'habile *A.* احذق ـ امهر *P.* استادترين ـ هنرمندترين *T.* پك استاد ـ اولو استاد

HABILITÉ. Aptitude *A.* استحقاق ـ لياقت ـ صلاحيّت *P.* شايستگی *T.* كركلك || Habilité à succéder وراثته صلاحيّت

HABILITER. Terme de Jurispr. Rendre quelqu'un capable de faire, de recevoir quelque chose *A.* اعطاء الاستحقاق *P.* شايستگی دادن *T.* كركلندرمك || Un bâtard est habilité par la légitimation à posséder des bénéfices, à se faire prêtre بر ولد الزنا حق تصرّف زعامت واتخاذ طريقت رهبانيّت خصوصلرنده جانب شرعدن كسب حل ورشدت ايله مستحق اولور

HABILLEMENT. L'ensemble des choses par lesquelles on est vêtu *A.* زيّ *P.* پوشش *T.* اندام ـ قيافت || Magnifique habillement زيّ فاخر

HABILLER. Mettre les habits à quelqu'un *A.* اكسا ـ الباس *P.* جامه پوشانيدن *T.* كييدرمك || Un valet de chambre qui habille son maître آغاسنی كييدرن ايچ اغاسی Je le trouvai qui s'habillait فلانی اكتسا ايلديكی حالده بولدم ـ On ne lui donna pas le loisir de s'habiller كيينور ايكن بولدم فلانه تلبّس واكتسابه وقت ويرمديلر ـ Et faire faire un habit à quelqu'un اكسای فقرا ايتمك || Habiller les pauvres عسكری اكسا الباس مساكين وفقرا ـ Habiller des troupes ـ عسكری نفراتنه لباس كييدرمك ـ ايتمك ـ On dit, qu'un homme s'habille bien, pour dire, qu'il porte ordinairement des habits bien faits *A.* تزيّی بالحسن *P.* بزيبايی جامه پوشيدن

GUILLERI. Chant du moineau *A.* غرد العصفور ـ شقشقة *P.* سرچه‌نک اوتمه‌سی *T.* چاو چاو کنجشک *P.* || Le guilleri de ce moineau est réjouissant بو سرچه‌نک اوتمه‌سی مفرحدر

GUILLOCHER. Faire des guillochis *A.* تجميل بالتحاسين *P.* کوزل بزکلر ایله حسن ویرمک *T.* برسم زیبا پیراستن || Guillocher une tabatière قوطینک اوزرینه کوزل بزکلر ایله حسن ویرمک

GUILLOCHIS. Compartimens faits pour orner différens ouvrages *A.* pl. تحاسين *P.* پیرایشهای زیبا *T.* کوزل بزکلر

GUIMAUVE. Espèce de mauve *A.* خبّاز شجريّ ـ خطميّ *P.* خاتم چیچکی *T.* گل خطمی ـ غسل

GUINDAGE. L'action de guinder. V. Guinder.

GUINDER. Lever en haut par le moyen d'une machine *A.* ترفيع بالسماك ـ بالسماك اصعاد *P.* بر آوردن *T.* بسماک آلت ایله قالدرمق *T.* || Guinder un fardeau یوکی آلت ایله قالدرمق Guinder des pierres avec une poulie طاشلری مقره ایله قالدرمق Il se fit guinder avec une corde au haut de la tour کندویی برایب ایله قلعه‌نک یوقاروسنه اصعاد ایتدردی

Il se dit figur. des choses où l'on affecte trop d'élévation *A.* اظهار السموّ ـ اظهار العلوّ *P.* بلندی نمودن *T.* یوکسلمه اظهار سموّ || Il ne faut point se guinder l'esprit عقل ایتمک جائز دکلدر کوسترمک Cet orateur se guinde si fort, qu'on a peine à le suivre بو واعظ وعظنده اول قدر اظهار علوّ وسموّ ایدر که آکا پیرولک ایتمک مشکلدر

GUINGOIS. Travers, ce qui n'est pas droit *A.* محلّ ـ ضلوع *P.* وریب الضلوع *T.* مزاوه || Il y a un guingois dans ce jardin بو باغچه‌ده بر محلّ ضلوع وار در ـ بر مزاوه وار در On a tâché de cacher le guingois de cette chambre par une cloison بر تخته پرده ایله اوطه‌نک مزاوه‌سنی ستر ایتمکه چالشدیلر || Figur. *A.* اعوجاج *P.* کجی *T.* اکریلک || Il y a dans cet esprit un guingois qui choque tout le monde بو عقلده عالمی بیزار ایدر بر نوع اعوجاج وار در

De guingois. De travers *A.* ضالعاً *P.* کج ومج ـ وریب گونه *T.* اکری بوکری ـ مزاوه‌لو || Cette chambre-là est toute de guingois بو حجره جملةً ضالعدر ـ بو اوطه بسبتون مزاوه‌لو در S'habiller de guingois اکری بوکری ـ ضالعاً تلبّس ایتمک Il marche tout de guingois اکری ـ ضالعاً مشی ایدر کیینمک

معوّج العقل *A.* Il a l'esprit de guingois || Figur. ـ بوکری یورز *P.* کج عقل *T.* عقلی اکری

GINGUETTE. Petit cabaret. V. ce mot.

GUIRLANDE. Ornement de tête en forme de couronne, composé de fleurs entremêlées ensemble *A.* اکلیل الازهار *P.* سرپوش با گل وشکوفه آراسته *T.* چیچک ایله دونانمش باش کسوتی || Former, composer une guirlande چیچک ایله دونانمش باش کسوتی دوزمک Guirlande de pierreries جواهر ایله مرصّع بر قطعه باش کسوتی گرانبها

Et les ornemens de feuillages, de fleurs dont les sculpteurs ornent les bâtimens *A.* خط مشجّر pl. خطوط مشجّره *P.* زنجیرک *T.* برگ وشکوفه یپراق وچیچک زنجیری

GUISE. Manière, façon *A.* اسلوب ـ فنّ ـ طور *P.* آیین *T.* طور || Chaque pays a sa guise هر مملکتک بر کونه فنّ واسلوبی وار در Chacun vit à sa guise هر کس کندو طورنجه کچینور et en proverbe *P.* هر کس بندد بآیین دیگر دستارها Chacun se gouverne à sa guise هر کس کندویی طور خودنجه اداره ایدر

En guise. À la façon, à la ressemblance *A.* علی طور ـ بمثل *P.* بسان ـ بآیین *T.* کبی ـ طورنجه || Prendre du sureau en guise de thé چای کبی مرور چیچکی نوش ایتمک

GUITARE. Instrument de musique *A.* طنبور ـ طبن *P.* تنبور *T.* طنبور || Jouer de la guitare طنبور چالمق

GUSTATIF. Terme d'Anat. Il se dit du nerf qui constitue l'organe du goût *A.* عصبة الذوق *P.* پی حاشنی *T.* داد سکیری

GUSTATION. Sensation du goût *A.* ذوق ـ طعم *P.* چاشنی *T.* داد

GUTTURAL. Qui appartient au gosier, ou qui se prononce du gosier *A.* حلقيّ *P.* گلویی *T.* بوغازه متعلّق || Son guttural صدای حلقی Les lettres ع et غ sont des lettres gutturales ع وغ حروف حلقدندر ـ Artère gutturale *A.* اخدع *P.* رگ گلو *T.* بوغاز طمری

GYMNASE. Lieu destiné chez les anciens aux exercices du corps *A.* رحبة لحركات الشاقة *P.* میدان زوربازان *T.* زورباز میدانی

GYMNASTIQUE. L'art des divers exercices du corps *A.* فنّ التعليم الحركات الشاقة *P.* زوربازی *T.* زوربازلق ـ Les

GUEULÉE. Grosse bouchée *A.* لقمهٔ بزرك *P.* لقمة كبيرة *T.* ايرى لقمه

GUEUSAILLE. Multitude de gueux *A.* فوج السايلين *P.* كروه دريوزه كنان ـ خچكولان *T.* || ديلنجى غلبه لكى Chassez cette gueusaille بو ديلنجى كروهنى طرد ايله

GUEUSE. Pièce de fer fondu, qui n'est point encore purifiée *A.* حديد غير مصفا *P.* آهن خام *T.* خام دمور || Couler la gueuse دوكمك ـ خام دمورى سبك ايتمك

GUEUSER. Mendier *A.* سؤال *P.* دريوزه كردن *T.* ديلنمك || Il s'est mis à gueuser ديلنمكه مباشرت ايلدى Gueuser son pain بر كشى قوت لا يموتنى سؤال ايتمك

GUEUSERIE. Indigence, misère *A.* فاقة ـ فقر *P.* كدايى *T.* فقرالق ـ مسكينلك || Il y a bien de la gueuserie dans cette province بو مملكتده خيلى فقر وفاقه وار در

GUEUX. Indigent *A.* فقير pl. فقرا *P.* مسكين *P.* كدا *T.* يوخسول ـ فقرا || Ces gens-là sont si gueux, qu'ils n'ont point de pain بو آدملر قوت لا يموتة احتياج رتبه سنه قدر فقرا درلر ـ فقر واحتياجلرى شول مرتبه در كه نانپاره يه محتاجدرلر Et qui demande l'aumône *A.* سايل pl. سايلين *P.* دريوزه كر صرف سايلدر *T.* ديلنجى ـ خچكول || C'est un vrai gueux ـ Il signifie aussi Fripon, V. ce mot.

On dit d'une femme de mauvaise vie, que c'est une gueuse *A.* فاسقه *P.* زن آلوده دامن *T.* قحبه

GUI. Plante qui croît sur les branches de certains arbres, comme du poirier, du chêne, etc. *A.* مشرة *T.* توزاق || Gui de chêne پليد آغاجى توزاغى

GUICHET. Petite porte pratiquée dans une grande *A.* خادعة *P.* پالكانه *T.* ياورى قپو || La porte de la ville est fermée, mais le guichet est ouvert شهرقپوسى كرچه مسدود در انجق ياورى قپوسى آچقدر On l'amena entre les deux guichets pour traiter d'accommodement avec sa partie خصميله بيننى بالمصالحه ياورى ـ اويدرمق ايچون خادعتين آره سنه كوتوردى قپولر آره سنه

GUICHETIER. Valet qui ouvre et ferme les guichets *A.* بوّاب الخادعة *P.* پالكانه *T.* دربان پالكانه ياورى قپو بكجيسى

GUIDE. Celui qui conduit une personne, pour lui montrer le chemin *A.* دليل *P.* رهنما ـ رهبر ـ بدرقه *T.* يول كوستريجى ـ قولاغوز ـ || Prendre un guide دليل اتخاذ ايتمك قولاغوز ـ قولاغوزلق ـ دلالت خدمتنى ايتمك آلمق Servir de guide ـ ايتمك ـ On appelle Guides, dans les armées, des gens du pays choisis pour conduire l'armée *T.* عسكر قولاغوزلرى ـ اردو قولاغوزلرى

Figur. Celui qui dirige quelqu'un dans sa conduite *A.* مرشد || Ce jeune homme a besoin d'un bon guide pour ses affaires بو آدم حداثت سنى تقريبيله بر حاذق مرشده محتاجدر

GUIDE. Une bande de cuir qu'on attache à la bride des chevaux d'équipage, et qui sert à les gouverner *A.* جرير *P.* فسار *T.* يولار

GUIDER. Conduire dans un chemin *A.* دلالت ـ ارائة الطريق ـ *P.* رهنمايى كردن ـ رهبرى كردن *T.* يول كوسترمك ـ قولاغوزلق ايتمك || Prenez un homme qui sache les chemins, afin qu'il vous guide يوللرى بيلور بر آدم معيتكه استصحاب ايله سكا ارائة طريق ايده جك ـ Figur. *A.* ارشاد ـ ارائة الطريق *P.* رهنمايى كردن *T.* يول كوسترمك || C'est lui qui me guide dans cette affaire بوخصوصده بكا ارائة طريق ايدن فلاندر C'est son intérêt qui le guide هر شيئده دليل ومرشدى مصلحت مخصوصه در Guider quelqu'un dans le chemin de la gloire ـ بر كمسنه يى طريقهٔ شان واقباله ارشاد ـ بر كمسنه يه شان واقبال طريقنى ارائة ايتمك ـ ايتمك

GUIGNE. Sorte de cerise douce *A.* قراصياء حلو *P.* آلو بالو *T.* كراس || Guigne noire, rouge, blanche سياه وقرمزى وبياض كراس

GUIGNER. Fermer à demi les yeux en regardant du coin de l'oeil *A.* تحشيف العين ـ شوس *P.* چشم پوشانه نيمنكاه كردن *T.* كوز قيپارق قويروغيله باقمق ـ كوز قيپارق كورمك

Figur. Former quelque dessein sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* اطماح النظر *P.* ديده دوختن *T.* كوز ديكمك || Il guigne cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ايدر || Il y a long-temps qu'il guigne cette héritière مدت مديده دنبرو بو ميراثخوره كوز ديكمشدر

GUIGNIER. L'arbre qui porte des guignes *A.* شجر القراصياء الحلو *P.* درخت آلو بالو *T.* كراس آغاجى

GUIGNON. Malheur *A.* شأمة البخت ـ شأمت ـ نحوست *P.* بخت بد ـ سكارى *T.* اوغورسزلق || C'est un grand guignon بر كمسنديه شأمت عظيمه در Porter guignon à quelqu'un اوغورسزلق كتورمك ـ ايراث شأمت بخت ايتمك

GUILÉE. V. Giboulée.

On appelle figur. Foudre de guerre, un grand homme de guerre امر حربده صاعقهٔ دهشت انگیز مثالی بر جنگاور لا نظیر – جنگده یلدرم کبی بر آدم – Et flambeau de la guerre, celui qui est cause de la guerre موقظ نائرهٔ حرب وقتال – مسعر حرب – موقد مشعل حرب وقتال

Aller à la petite guerre. C'est aller en petite troupe butiner en pays ennemi *T.* چاپوله چیقمق – چاپوله وارمق

On dit, Faire la guerre à quelqu'un, pour dire, prendre à tâche de le contrarier *T.* بر کمسنه‌ید معارض اولمق

Guerre, se dit figur. dans les choses morales *A.* جدال – نزاع *P.* ستیز – نزاع وستیز – کشمکش *T.* جنگلشمه || Il faut faire la guerre à ses passions امراض نفسانیه ایله جنگلشمه لازمدر || Il y a guerre perpétuelle entre l'esprit et la chair جسم وروح بیننده دائمی کشمکش نزاع وجدال وار در

GUERRIER. Qui a rapport à la guerre *A.* حربی *P.* پیکاری – جنگی *T.* جنگه متعلق || Actions guerrières اعمال حربیه – مآثر Travaux guerriers خدمات حربیه Exploits guerriers فتوح وغزوات – جلیلهٔ حربیه – Et qui est propre à la guerre *A.* مألوف الحرب – حربی *P.* جنگ آزما *T.* جنگجی || Courrage guerrier جلادت حربیه Humeur guerrière مزاج حرب وجنگه مألوف Nation guerrière بر ملت جنگ آزما – ملت جنگ آزما – Et qui fait ou qui a fait la guerre *A.* محارب *P.* پرخاشکار *T.* جنگ ایدن

GUET. Fonction d'un soldat mis en sentinelle, ou d'un nombre de soldats qui font la ronde de nuit dans une ville *A.* عسس – مرابطهٔ *P.* دیده‌بانی – گرده‌بانی *T.* قوللقجیلق – قوللجیلق || Celui qui fait le guet en cet endroit-là اول محلده قوللقجیلق Être au guet قوللقجیلق ایتمک En cette ville, ce sont les bourgeois qui font le guet بو شهرده خدمت مرابطه اهل بلده‌یه مخصوصدر – Il se dit aussi de ceux qui font le guet *A.* ربیئهٔ – اترور *P.* دیده بان – گرده بان *T.* قوللقجی || Guet à pied, à cheval پیاده قولجی وآتلو قولجی – قولجی

On appelle Mot de guet, le mot qui se donne à ceux qui font le guet *A.* شعار – لفظهٔ معهودهٔ *P.* حرف معهود *T.* معهودانه سوز

GUET-APENS. Embûche dressée pour assassiner, ou pour surprendre quelqu'un *A.* غیلهٔ *P.* کمینگاه مردمکشی *T.* آدم دوشره‌جک پوصی || On l'a tué de guet-apens فلانی غیلهٔ پوصی‌یه دوشوروب قتل ایلدیلر – قتل واعدام ایتمشلر در – Figur. || C'est une affaire qu'il m'a faite de guet-apens بکا ایتدیکی ایش کمینگاه خباثتده ترتیب اولنمش بر سوء قصد در On prit le temps de son absence pour faire juger son procès, c'est un guet-apens وقت غیبتندن اغتنام فرصت ایله دعواسنی حکم ایتمشلر در اشته بو کیفیت آدمی بر پوصی‌یه دوشرمکدر

GUÊTRE. Sorte de chaussure qui sert à couvrir la jambe et le dessus du soulier *A.* خصف *P.* شمم – پالیک *T.* چارق

GUÊTRER. Mettre des guêtres à quelqu'un *A.* الباس الخصف *P.* شمم نهادن *T.* آیاغه چارق کچورمک – چارق کیدرمک

GUETTER. Épier à dessein de surprendre *A.* اعتیان *P.* پژوهیدن *T.* جاسوسلمق || Les voleurs guettent les passans قطاع طریق ابنای سبیلی جاسوسلر || Il y a des sergens qui le guettent ضابط نفراتی پسنه دوشوب اعتیان ایدرلر On sait tous les endroits où il va, on le guette فلانی جاسوسلیوب هر قنغی طرفه وارر ایسه خبر آلورلر

Figur. Attendre quelqu'un à un endroit où il doit passer *A.* ترصد – ترقب – ارتقاب *P.* چشمدوز ترقب شدن – پرمر داشتن *T.* کوزلمک || Je guette ici un tel juge pour lui présenter un placet بو طرفده فلان قاضی‌یه عرضحالمی تقدیم ایچون مترقبم || Il guettait son débiteur pour lui demander de l'argent اقچه طلبیچون آله‌جقلوسی ظهورینه مترصد ایدی

GUEULARD. Qui parle beaucoup et fort haut *A.* ثرثار – مصوات *P.* تند آواز هرزه گو *T.* پک حیقریجی یکشاق

GUEULE. C'est dans la plupart des animaux et dans les poissons, ce qu'en l'homme on appelle Bouche *A.* فم – فوه pl. افواه *P.* دهان *T.* آغز || La gueule d'un boeuf صغرک آغزی Gueule béante آچق آغز – فم افغر Il avait la gueule ouverte pour l'engloutir فلانی بلع ایچون افغار فم ایلدی – Il se dit aussi d'autres choses par analogie *A.* فم – فوهة *P.* دهانه *T.* آغز || La gueule d'un four *A.* فوهة تنور *P.* دهانهٔ تنور *T.* فرون آغزی d'une cruche *A.* فم جره – عنق جره *P.* دهانهٔ سبو – گلوی سبو *T.* دستینک آغزی – دستینک بوغازی – d'un sac چوالک آغزی – On dit proverb. Mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril certain فلانی قوردک آغزینه ویرمک

ضلالدن شفاياب اولمشدر Il était autrefois fort attaché à
cette opinion, mais il en est guéri maintenant مقدّما فلان
اعتقادده تمكين نفس ايتمشيكن اليوم اول علّتدن شفاياب
اولمشدر Il est guéri de son ambition مبتلا اولديغى حرص
اولمشدر رهاياب ـ نام وشان علّتندن شفاياب On ne gué-
rit point de la peur علّت خوف وجبانت قابل شفا
اولەجق امراضدن دكلدر

GUÉRI. A. مشفى P. شفا يافته ـ تن درستى پذيرفته T.
افاقت بولمش ـ صاغلنمش

GUÉRISON. Recouvrement de la santé A. افاقة ـ شفا ـ برء
صاغلمه T. درستى پذيرى ـ دوا پذيرى ـ چاره پذيرى P.
|| Guérison parfaite برء تامّ ـ شفاى تامّ imparfaite افاقت
ناقصه Le médecin travaille à sa guérison طبيب فلانڭ برء
وافاقتنه صرف سعى واهتمام ايدر La guérison de ces sor-
tes de maladies est très-difficile بو مقوله امراضدن افاقت
مشكلدر بو مقوله امراضڭ دواسى مشكلدر ـ C'est de Dieu
seul qu'il doit attendre sa guérison افاقتنى مجرّد عنايت بالغهٔ
رحمنيەدن مأمول ايتملو در

GUÉRISSABLE. Qu'on peut guérir A. ممكن البرء ـ ممكن الشفا
ممكن الدوا ـ P. درمان ـ علاج پذير ـ دوا پذير ـ شفا پذير
پذير T. صاغلور ـ علاج قبول ايدر || Ce mal n'est pas guéris-
sable بو مرض دوا نا پذير در ـ بو علت نا قابل علاجدر

GUÉRITE. Petite loge où une sentinelle se met à couvert
A. مرتباء ـ مرقبة P. نوبتخانه ـ ديدەبانگاه T. نوبت يرى
|| Un boulet de canon donna dans la guérite, قوللق يرى ـ
et tua la sentinelle طوب كلّەسى نوبتخانەيه اصابت ايله
نوبتجى نفرينى اولدردى

Il se dit aussi d'un petit cabinet ouvert de tous côtés au haut
d'une maison pour découvrir de loin A. غرفة pl. غرفات ـ
علويّة P. فرواره T. جهاننما ـ چارداق || Il a fait faire une
petite guérite au haut de sa maison خانەسى بالاسنده صغير
بر جهاننما احداث ايندردى

GUERRE. Différend entre des États, qui se décide par la voie
des armes A. حرب pl. حروب ـ محاربة pl. محاربات ـ
سفر pl. اسفار ـ قتال ـ مقاتلة ـ مقاتلات P. جنك ـ پيكار
نبرد ـ رزم ـ پرخاش T. دويش ـ جنك || Guerre sanglante
سيلان ـ سفك دماء كثيرەيى مستلزم محاربهٔ شديده
نيچه قانلر دوكلمش ـ جويبار دمايى مستلزم اولمش جنك

حرب وقتال Guerre juste حقّه مقارن اولان سفر injuste
سفر قاعدهٔ عدل وحقّه منافى اولان سفر Guerre d'outre-mer
ما وراء البحر ـ دكز آشورى سفر Gens de guerre اهل حرب
عسكرى ـ عسكرى نفرى Le métier de la guerre فنّ حرب ـ
Les lois de la guerre شروط حربيّه ـ قوانين حربيّه Ruse de
guerre خدعهٔ حربيّه Munitions de guerre et de bouche مهمّات
سفر تداركات سفريّه وذخاير وارزاق Préparatifs de guerre
سفريّه Machine de guerre آلت حرب Place de guerre قلعه
Conseil de guerre شوراى ارباب حرب En temps de guerre
سفرده ـ وقت سفرده هنگام جنك Vaisseau de guerre جنك
سفينەسى Vaisseau armé en guerre اوزره ترتيب جنك
سفينه جنك هيئتنه كيرمش سفينه ـ تجهيز اولنمش C'est
un grand homme de guerre فنّ حربده مهارت كامله صاحبى
در بر محراب جليل الشاندر ـ بر جنكجوى نامدار Les
malheurs de la guerre آفات سفريّه ـ مصايب سفريّه Les
fruits de la guerre ثمرات حرب ـ ثمرات سفر Déclarer la
guerre سفره تصدّى اعلان سفر ايتمك Entreprendre la guerre
ايتمك Ces deux princes sont en guerre, se font la guerre بو
سفره ايكى پادشاه بيننده سفر وار در Aller à la guerre
ايتمك سفره اشمك ـ عزيمت Allumer la guerre dans un
État بر ملك ايچنده اشعال نائرهٔ حرب وقتال ايتمك
Porter la guerre dans le coeur d'un pays جنك وقتالى
قتال وجدالى ملكك ـ قلبگاه ملكه قدر ايصال ايتمك
جگرگاهنه قدر سوق وايصال ايتدرمك Savoir bien la guerre
فنّ حربه كما ينبغى واقف وآشنا اولمق Les puissances
qui sont en guerre دول محاربين Soutenir la guerre محاربەيه
مداومت ايتمك Entendre bien l'art de la guerre فنّ حربك
قواعدندن كما ينبغى خبردار اولمق La guerre de campagne
صحرا جنكى de siége محاصره جنكى C'est un homme qui
a le génie de la guerre عقل حربى ايله مجبول بر آدمدر
Faire la guerre à outrance حدّ افراطه قدر جنكه شدّت
ايتمك Faire la guerre à feu et à sang احراق بالنار واهراق
دماى بيشمار ايله جنك وقتاله مبادرت ايتمك ـ Guerre
civile, Guerre intestine, celle qui s'allume dans l'intérieur de
l'État A. حرب داخلى pl. حروب داخليّة P. حرب وشورش
درونى T. ملك ايچندەكى دويش ـ Guerre sainte. La
guerre contre les infidèles, qui avait pour but la conquête de
la Terre-Sainte A. جهاد

dans cet endroit-là مقطع نهر اول محلّده اصلح واقوا در
Passer la rivière à gué نهری کچید یرندن مرور ایتمک
Sonder le gué مخاضهٔ نهری اسقندیل ایلمه یوقلمق Abreuver un cheval au gué آتی نهرک کچید یرنده اسقا ایتمک — On dit figur. Sonder le gué, pour dire, Faire quelque tentative sous main, pour pressentir les dispositions de ceux dont dépend le succès d'une affaire *T.* اسقندیل - استمزاج ایتمک ایتمک

GUÉABLE. Où l'on peut passer à gué *A.* ممکن القطع — *T.* کچید از پایاب گذشتنی *P.* ممکن العبور عن المخاضة
La rivière est guéable dans cet endroit نهر فلان محلّده کچید ویرر || ویرر

GUÈBRES. Nom que portent les restes de l'ancienne nation Persane *P.* گبر

GUÈDE ou PASTEL. Plante à l'usage des teinturiers *A.* عظلم — *P.* نیل *T.* نیل — چویت اوتی

GUENILLE. Haillon, chiffon *A.* خرقه pl. خرق — مزقه pl. مزق *P.* چپان *T.* پچاوره || Cet homme ne porte que des guenilles بو آدمک لباسلری خرق ومزقدن عبارتدر

Il se dit au pluriel de toutes sortes de vieilles hardes *A.* pl. اخلاق pl. معاوز pl. خدافل *P.* ردم *T.* کهنه پارها اسکی بوسکی شیئلر

GUENILLON. Petite guenille *A.* قزاع *P.* لتهٔ کهنه *T.* پچاوره پارچهسی

GUENIPE. Femme malpropre *A.* متقشفة — تافرة *P.* زن چپل *T.* کیرلو پاسلو عورت

GUENON. La femelle du singe *A.* قردة *P.* پوزیمهٔ ماده *T.* دیشی میمون || Une petite guenon دیشی میمون یاوریسی

GUENUCHE. Petite guenon *A.* قریدة *P.* پوزینک ماده *T.* دیشی میمون انیکی

GUÊPE. Grosse mouche semblable à une abeille *A.* زنبور pl. زنابیر *P.* زنبور — بز *T.* صاری آری — نیشترلی آری || Grosse guêpe زنبور کبیر — ایری نیشترلی آری

GUÊPIER. Lieu où les guêpes construisent des gâteaux et des alvéoles *A.* بیت الزنابیر *P.* آشیانهٔ زنبورها *T.* صاری آریلر یواسی

GUÈRE ou GUÈRES, adverbe. Pas beaucoup *A.* لا کثیراً *P.* نه چندان *T.* همان دکل — اولقدر یوق || Il n'y a guère de gens tout-à-fait desintéressés غرض وعوضدن عاری آدملر دنیاده اولقدر یوقدر Il n'y a guère de bonne foi dans le monde صدق وفا اولقدر یوقدر Il n'est guère sage اولقدر عاقل دکلدر — نه چند صاحب عقل ودرایتدر Il n'y a guère que lui qui soit capable de faire cela بو ایشه همان فلاندن غیری کمسنه قادر دکلدر

GUÉRET. Terre labourée et non ensemencée *A.* کریب — فلحة *P.* زمین شیار کرده *T.* نطس اولمش یر || Cette pièce de terre est demeurée en guéret بو تارلا نطس اولهرق ابقا اولنمشدر

GUÉRIDON. Sorte de meuble qui sert à mettre des flambeaux *A.* کرسیّ السراج *P.* پایگاه شمعدان *T.* شمعدان اسکملهسی — شمعدان اوتوراغی

GUÉRIR. Rendre la santé *A.* اشفا — ابراء — ابلال — اصلاح المزاج *P.* درست کردن — شفا دادن *T.* صاغلتمق || Ce médecin l'a guéri d'un mal qui paraissait incurable بو طبیب فلان کمسنهیی نا قابل شفا عدّ اولنان مرضدن ابرا ایتدردی Guérir quelqu'un de la fièvre فلانی علّت حمّادن ابرا ایتمک — On dit proverb. De quoi me guérira cela? Cela ne me guérira de rien, pour dire, que cela ne me servira de rien بو شئ دردمه بر درلو دوا اولدمز

Il se dit aussi des maladies *A.* دفع *P.* چاره کردن — بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Guérir la fièvre حمّایی دفع ایتدرمک Cet emplâtre guérit les contusions بو یاقی برهلری دفع ایتدرر

Guérir une plaie *A.* تلئیم — اصلاح *P.* درست کردن *T.* صاغلتمق — اوکمق

Guérir, au neutre, et se Guérir *A.* تشفّی — استشفا — استفاقة — کسب البرء والصحّة — تصحیح المزاج — استبلال — تبلّل — شفا *P.* تن درستی پذیرفتن — کسب الشفاء والعافیة — افاقت — صاغلمق — شفا بولمق — ایو اولمق *T.* یافتن بولمق || Votre mal commence à se guérir دوچار اولدیغک علّتدن استشفایه یوز طوتدک Songez seulement à vous guérir افاقت بولمغه باق — همان کسب برء وصحّته چالش Il est malade, mais il guérira خسته ایسه ده شفا بولهجغند شبهه یوقدر Guérira-t-il de cette maladie? بو مرضدن شفایاب اولهجغی وارمیدر — بو علّتدن افاقت بولهجقمیدر Figur. || On l'a guéri de l'erreur où il était مبتلا اولدیغی علّت

GROTESQUE. Il se dit des figures bizarres, imaginées par un peintre *A.* غريب الشكل || Figures grotesques صور غريبة الاشكال

Figur. Ridicule, extravagant *A.* موجب السخرة ـ مسخر *P.* خنجرود فرما *T.* مسخره || Un habit grotesque لباس موجب السخره mine grotesque سیمای سخره فرما Cet homme est bien grotesque مسخره بر آدمدر

GROTESQUEMENT. D'une manière ridicule *A.* متمسخراً *P.* خنجرود گونه *T.* مسخرهجه || Vêtu grotesquement مسخرهجه کینمش Danser grotesquement متمسخراً رقص ایتمک

GROTTE. Caverne *A.* كهف pl. كهوف ـ مغارة pl. مغارات *P.* غار *T.* مغاره || Grotte profonde كهف عميق الغور ولجة ـ à l'entrée de la grotte مغاره‌نك مدخلنده Faire une grotte dans un jardin باغچه ایچنده بر مغاره انشا ایتمک

GROUILLEMENT. Mouvement et bruit de ce qui grouille *A.* قلقلة *P.* جنبش *T.* اوينايش || Le grouillement des intestins قلقلة الاحشا

GROUILLER. Il se dit du bruit que font les intestins dans le ventre *A.* قلقلة الرياح البطن *P.* جنبیدن باد شکم *T.* قارن كورلمك

On dit aussi d'un homme à qui la tête tremble, que la tête lui grouille *A.* نزنزة الرأس *P.* سر لرزيدن *T.* باش دترهمک باش صرصلمق ـ

GROUPE. Terme d'arts du dessin. Assemblage d'objets tellement rapprochés, que l'oeil les embrasse à la fois *A.* جثيل شكل محتفل ـ الاشكال pl. اشكال محتفلة *P.* شکلهای با هم آورده *T.* طوب شکللر ـ اشكال بيغنتيسى || Un groupe d'enfans بر شکل محتفل صبيان Ces figures font un beau groupe بو صورتلردن لطيف وخوش منظر بر جثيل اشكال حاصل اولور Un groupe d'animaux صور بهايمدن عبارت بر شكل محتفل de fruits فواكه محتفلهدن مركب بر جثيل اشكال

GROUPER. Mettre en groupe *A.* ترتيب محتفلاً *P.* با هم نهادن *T.* طوب اولهرق ييغدرمق || Ce peintre sait bien grouper les figures فلان مصوّر اشكالك محتفلاً ترتيبى فننده ماهر در

GRUAU. Il se dit d'un grain concassé et dépouillé de son écorce *A.* جشيشة *P.* پرغور ـ فروشك ـ دليده ـ افشه *T.* بلغور || Le gruau est fort rafraîchissant جشيشه بغايت مبرّد در Le gruau engraisse بلغور مسمّندر

GRUE. Sorte de gros oiseau *A.* كركيّ pl. كراكيّ *P.* كلنك *T.* طورنه ـ فرفه || Une bande de grues fait la figure d'un triangle en volant بر طورنه سوريسى اوچار ايكن شكل مثلث الاضلاع پيدا ايتدرر

GRUE. Machine dont on se sert pour élever de grands fardeaux *A.* منجنيق *T.* بوجورغاد

GRUERIE. Juridiction où les officiers commis pour la garde des bois, des forêts, jugent des délits et des dommages qui s'y font *A.* باب الناظر الآجام *P.* عدالتخانهٔ سردار بيشه‌زارها *T.* قورى آغاسى قپوسى || Donner une assignation à la gruerie, pour raison du dommage fait par les bestiaux dans les bois قورى ايچنده حيواناتك ايراث ايتدكلرى زيان وخسارت دعواسى قورى آغاسى قپوسنه حواله اولنمق

GRUGER. Briser quelque chose de dur avec les dents *A.* كزم *P.* بدندان شكستن *T.* ديش ايله قيرمق || Gruger des macarons كوركى ديش ايله قيروب يمك

Il se prend aussi pour Manger. V. ce mot. || Trois ou quatre qu'ils sont, auront bientôt grugé cela بو اوچ درت كشى اول طعامى بسبتون اكل ايده‌جكلرى دركار در ـ On dit d'un homme qui fait plus de dépense que son bien ne le comporte, qu'il gruge son fait ما ملكنى اكل وبلع ايدر

GRUMEAU. Petite portion de sang ou d'autre humeur concrescible qui s'est figée *A.* علقة *P.* پركالهٔ خون فسرده *T.* اويوشق || Vomir de gros grumeaux de sang علقات غليظهٔ دم قان استفراغ ايتمك Le lait se convertit quelquefois en grumeaux dans l'estomac سود معده ايچنده بعضاً اويوشمش پارچه‌لره متحوّل اولور

se **GRUMELER.** Devenir en grumeaux *A.* تخثّر متقطّعاً *P.* پاره پاره فسردن *T.* پارچه پارچه اولمق ـ اويوشوب || Le lait se grumelle سود تخثّر ايدر ـ اويوشوب دانه دانه اولمق دانه دانه اولور

GRUMELEUX. Qui a de petites inégalités *A.* ملتوى *P.* كج ومج *T.* اكرى بوكرى || Caillou grumeleux اكرى بوكرى چقل طاشى

GUÉ. L'endroit d'une rivière où l'on peut passer l'eau sans nager *A.* مخاضة pl. مخاوض ـ مقطع النهر pl. مقاطع النهر *P.* پاياب *T.* چايك كچيد يرى || Le gué est bon, est sûr

دوازده دسته *T.* اون ایکی دسته || Une grosse de boutons
اون ایکی دسته تکمه Une grosse de soie اون ایکی دسته
ایپک طوره‌سی

GROSSE. T. de Jurispr. Expédition d'un acte public *A.* نسخة
معتبرة *P.* صورت شایان اعتبار *T.* معتبر صورت || Le no-
taire a gardé la minute, et m'en a délivré une grosse محکمه
کاتبی سندک بطّالنی حفظ ایله بکا معتبر بر قطعه صورتنی
اعطا ایلدی

GROSSESSE. État d'une femme enceinte *A.* حمل ـ حبل *P.*
بار گرفتگی *T.* کبه‌لک || Elle est dans le septième mois
de sa grossesse وقت حبلک یدنجی آینده در Elle a dé-
claré sa grossesse حال حبلنی اعلان ایلدی

GROSSEUR. Le volume de ce qui est gros *A.* حجم ـ ضخامت
ـ جسامت *P.* ژفتی *T.* یوغونلق ـ قالینلق || Grosseur énorme
جسامت مفرطه ـ ضخامت بیحدّ واندازه prodigieuse حجم
غرایب دهردن بر حجم اضخم ـ عجیب الهیکل médiocre
جسامت معتدله ـ حجم متوسّط La grosseur d'une personne,
d'un arbre بر آدمک وبر آغاجک ضخامتی Cette colonne
n'est pas assez haute pour sa grosseur بو عمودک حجمنه
نظراً قدّی ناقصدر ـ Il signifie aussi, tumeur. V. ce mot.

GROSSIER. Épais *A.* غلیظ ـ ثخین *P.* درشت ـ استنبه ـ
سطبر ـ استبر *T.* قبا ـ قالین || Ce drap-là est bien grossier
بو چوقه زیاده‌سیله ثخین وغلیظدر Cette femme a la taille
grossière بو قارینک قدّ وقامتی بغایت غلیظدر

Il se dit aussi des ouvrages qui ne sont pas délicatement
faits || Cet ouvrage de menuiserie est bien grossier بو طوغرامه‌نک
پک قبا در ـ ایشی غایت غلیظدر Voilà de la sculpture
extrêmement grossière اشته غایت الغایه قبا بر اویمه ایشی
ـ On dit, Donner une idée grossière d'une chose بر ماده‌نک
قباسنی افاده ایتمک ـ Et n'avoir qu'une idée grossière d'une
affaire, pour dire, une idée sommaire بر مصلحته علم اجمالیله
بر کمسنه‌نک بر مصلحته علم اجمالیله ـ واقف اولمق
بر کمسنه بر مصلحتدن قبا صپا اوله‌رق ـ وقوفی اولمق
خبردار اولمق

Il signifie aussi, rude, mal civilisé *A.* فظّ ـ بیّن الفظاظة ـ
جلیف ـ جافی الخلق ـ غلیظ الجانب ـ غلیظ ـ خشین *P.*
درشت *T.* قبا || Peuple rude et grossier غلیظ الجانب
وفظاظت طبعی غالب بر قوم درشتخو Moeurs grossières
اخلاق فظاظت آلود ـ اخلاط غلیظه Esprit grossier غلظت
طبع ایله مجبول بر آدم Langage grossier تعبیرات غلیظه ـ
لسان فظاظت نشان Il a les manières très-grossières اوضاع
واطوار غلیظه ایله مألوفدر Faute grossière خطای غلیظ ـ سهو
غلیظ ـ قبا یاکلشلق

GROSSIÈREMENT. D'une manière grossière *A.* بالغلظة ـ علی
وجه الغلظة *P.* با درشتی *T.* قبالق ایله || Cela est travaillé
grossièrement بو شیٔ قبا ایشلنمشدر Il parle grossièrement
قبالق ایله سویلر ـ تعبیرات غلیظه ایله ـ بالغلظه تکلّم ایدر

GROSSIÈRETÉ. Caractère de ce qui est grossier *A.* غلظت
P. درشتی *T.* قبالق || La grossièreté d'une étoffe ثوبک
غلظتی d'une architecture بنانک قبالغی

Il signifie aussi, impolitesse *A.* فظاظت ـ غلاظت ـ جلافت
P. درشتی *T.* قبالق || Il en a usé avec beaucoup de gros-
sièreté کمال فظاظت ایله معامله ایلدی Il y a de la gros-
sièreté à parler de la sorte بو وجهله تکلّم ایتمکده غلاظت
وفظاظت واردر

Et parole impolie, rude *A.* کلام غلیظ pl. کلمات غلیظة ـ
تعبیر غلیظ ـ قذع *P.* سخن درشت ـ بد زبانی *T.* قبا سوز
|| Il lui a dit des grossièretés فلانه کلمات غلیظه ایله خطاب
ایلدی

GROSSIR. Rendre gros *A.* اضخام ـ ایراث الضخامة ـ ایجاب
الجسامة *P.* ژفت کردن *T.* قبالتمق ـ قبارتمق || Il a pris
un habit qui lui grossit la taille بر لباس بدننی اضخام ایدر
ایله تلبّس ایلدی Les arrérages ont grossi la somme de la
moitié ادا اولنمامش مال بقایا مقدار مبلغک بر نصفی
قدر قبارمسنه بادی اولمشدر La jonction de telles et telles
troupes a grossi son armée d'un quart فلان وفلان عسکرک
التحاقی تقریبیله اردوسی بر چاریک زیاده کسب
جسامت ایتمشدر

Il se dit aussi des eaux *A.* کسب الطموّ *P.* بر خاستن
T. قبارمق || Je trouve que la rivière a bien grossi آکلادیغمه
کوره میاه نهر کسب طموّ ایتمشدر

SE GROSSIR. *A.* کسب الضخامة ـ کسب الثخانة ـ کسب
الجسامة *P.* ژفت گشتن ـ ژفتی پذیرفتن ـ ژفتی پیدا
کردن *T.* قبارمق ـ قبالنمق || Le nuage s'épaissit, se grossit
سحاب کسب ثخانت وضخامت ایدر La foule se gros-
sissait زحام ناس کسب جسامت ایتمکده ایدی

آغر مرابحه ایله ـ ربوای فاحش ایله ادانهٔ مبلغ ایتمک آغربها ایله قمار اوینامق اودنج اقچه ویرمک Jouer gros jeu Un gros marchand بیوک بر بازرکان ـ بر تاجر عظیم Ce prince a une très-grosse cour فلان بک کلیتلو خدم وحشم ـ نزاع جسیم ـ منازعهٔ عظیمه صاحبیدر Une grosse querelle ـ اردونک آغر یوکلری ـ بیوک غوغا Le gros bagage d'une armée

Le gros de l'armée. C'est la principale partie de l'armée *A.* جمّة العسکر *T.* عسکرک جسم اعظمی

Et épais. *A.* غلیظ ـ ثخین *P.* استبر ـ قالین *T.* دژمان ـ قالین Gros fil خیط غلیظ || قونده ـ قبا Grosse toile قالین ایپلک ـ قبا بز ـ کرپاس ثخین Ce n'est que de la grosse besogne قبا برابیشدر ـ On dit d'un homme qui n'a pas le sens fort délicat, qu'il n'a qu'un gros bon sens قبا عقللو در ـ On dit aussi, Un gros fin قبا بر ولدزنا

On dit, Un gros péché, pour dire, un péché grave *A.* اثم آغرصوچ ـ بیوک صوچ *T.* گناه بزرک *P.* جرم غلیظ ـ غلیظ ـ Et une grosse fièvre, pour dire, une fièvre violente *A.* حمّاء شدید *P.* تب تند وتیز *T.* کسکین حمّا

On dit aussi, De grosses paroles, pour dire, des paroles injurieuses *A.* نواقر ـ مندیات *P.* جگر دوز *T.* بد زبانی سرد سوزلر || Ils ont eu une grosse querelle ensemble, ils se sont dit de grosses paroles بینلرنده بر منازعهٔ جسیمه واقع اولوب بری برلرینه نیجه نیجه نواقر ومندیات سویلمشلر در

On dit, qu'un cheval est gros d'haleine, pour dire, qu'il souffle beaucoup dans le travail *A.* کثیر الربو *P.* دمزن *T.* خیشلیبجی

On dit à la mer, Un gros temps, pour dire, un temps orageux *A.* هواء شدید *P.* هوای تند ودرشت *T.* سرد هوا

On dit aussi, que la mer est grosse, pour dire, qu'elle est agitée *A.* بحر جیّاش *P.* دریای پر جوش وخروش *T.* فورتنه‌لی دکز

Et que la rivière est grosse, pour dire, qu'elle est enflée *A.* طامی *P.* بر خاسته *T.* قبارمش || Les rivières sont ordinairement grosses au printemps میاه انهار عادتا وقت بهارده قبارر ـ عادتا موسم بهارده کسب طمّو ایدر ـ طامیدر

Gros, signifie aussi, ce qu'il y a de principal dans une affaire, dans un ouvrage *A.* روبة الامر *T.* طوب ـ کلّیات || Il s'est chargé du gros et du détail des affaires کلّیات وجزئیات اموری در عهده ایلدی On lui a donné le gros de la besogne مصلحتک طوبی ـ روبة الامر عهده‌سنه تحمیل اولندی اوزرینه تحمیل اولندی Le gros de cet ouvrage est fort bon بو ایشک کلّیاتنه باقلسه احسن واعلا در باقلسه

On appelle Gros-de-Naples, Gros-de-Tours. Certaines étoffes de soie que l'on fait à Naples et à Tours *A.* جانفزا *P.* ابوقلمون *T.* جانفس

Gros, signifie aussi, drachme *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* درم

Gros, adverbe. Beaucoup. V. ce mot. On dit proverb. et figur. Coucher gros, pour dire, avancer quelque chose de fort *T.* ایری طوغرامق || Vous dites qu'il fait mieux des vers latins que Virgile, vous couchez gros فلان کمسنه لاتین لساننده فلان نام مشهور شاعردن اعلا شعر ایدر دیرسک اشته بو پک ایری طوغرامقدر Il couche gros, car il ne parle que de millions فلان کس پک ایری طوغرار هب اون کرّه یوز بیک غروشدن بحث ایدر

En Gros. Il se dit par opposition à En détail *A.* سنایهٔ *P.* بهمه *T.* طوبدن || Vendre en gros سنایهٔ بیع ایتمک Acheter en gros طوبدن صاتون آلمق ـ سنایهٔ اشترا ایتمک Marchand en gros سنایهٔ فروخت مال ایدن تاجر

Il s'emploie aussi en d'autres phrases *A* اجمالا ـ علی طریق الاجمال *P.* بر وجه اجمال *T.* مختصرجه ـ طوبدن اوله‌رق || Raconter une histoire en gros, et sans s'arrêter au détail حکایه‌نک تفصیلاتنی طیّ ایله همان علی طریق الاجمال کیفیتی نقل ایتمک Dire les choses en gros شیئلری اجمالا کیفیتی سویلمک Je vous ai rendu compte de cela en gros حالی علی طریق الاجمال سکا افاده ایلدم Voilà en gros comme les choses se sont passées اشته ما جرانک صورتنی بر وجه اجمال بو منوال اوزره در

GROSEILLE. Espèce de fruit *T.* فرنک اوزمی || Groseille rouge قرمزی فرنک اوزمی

On appelle aussi Groseille, un autre fruit vert plus gros que les groseilles ordinaires *A.* علیق الکلب *T.* ایت برونی ـ یبان کلی ـ قوش برونی

GROSEILLER. Arbrisseau qui porte des groseilles *T.* فرنک اوزمی فدانی

GROSSE. Compte de douze douzaines *A.* اثنا عشر دستا *P.*

A. ارقط - انمش *P.* نکته آمیز *T.* بنکلو || Un oiseau qui a le plumage grivelé تویبی بنکلو بر قوش

GRIVELÉE. Profit illicite et secret qu'on fait dans un emploi *A.* رشوت *P.* رشوت - براطیل pl. برطیل - اتاوی pl. اتاوة *T.* رشوت

GRIVELER. Faire des grivelées *A.* اخذ الرشوة - ارتشا *P.* رشوت یمک - رشوت آلمق *T.* رشوت خوردن || Il ne s'est mis dans cet emploi que dans l'espérance de trouver quelque chose à griveler مجرّد ارتشایه وسیله اولهجق بعض فواید تحصیلی امنیه‌سیله بو مأموریتی در عهده ایتمشدر Il a bien grivelé dans cette charge بو منصبده خیلی رشوت اخذ ایلدی

GRIVELERIE. Action de griveler *A.* ارتشا - برطلة *P.* رشوتخواری *T.* رشوتجیلک

GRIVELEUR. Qui fait des grivelées *A.* مرتشی *P.* رشوتخوار *T.* رشوت ییجی - رشوت آلیجی

GROGNEMENT. Cri du cochon *A.* قباع *P.* آواز خوک *T.* طوکوز خورلدامه‌سی

GROGNER. Il se dit du cri du cochon *A.* قبع *P.* خوک آوازیدن *T.* طوکوز خورلدامق

Figur. Témoigner par des murmures qu'on est mécontent *A.* همهمة *P.* دندیدن *T.* مرلدانمق || Cette femme ne fait que grogner بو قاری مرلدانمقدن خالیه دکلدر

GROGNEUR. Personne qui grogne par mécontentement *A.* کثیر الهمهمة *T.* مرلدایجی || Il est d'une humeur grogneuse بالطبع مرلدایجی بر آدمدر

GROIN. Museau de cochon *A.* فطیسة *P.* بینئ خوک *T.* طوکوزک برونی || Les cochons fouillent avec leur groin طوکوز قسمی برونیله یری حفر ایدر

GROMMELER. Se plaindre entre ses dents. V. Gronder.

GRONDEMENT. Bruit sourd *A.* زمزمة - دوی - هزیم *P.* بانک *T.* کورلتی - کورلدمه || Le grondement du tonnerre se fit entendre دزیم رعد قرع مسامع انام ایتمشدر

GRONDER. Se plaindre entre ses dents *A.* تشکی مهموساً *P.* لند کنان گله کردن - زیر لب سخن گله آمیز منکیدن *T.* مرلدایرق شکایت ایتمک

On dit figur., que le tonnerre gronde, pour dire, qu'il fait un bruit sourd *A.* اهتزام السحاب *P.* ابر تندیدن *T.* بلوت کورلده‌مک Et que l'orage gronde ربح عاصف اهتزام ایدر

Il signifie aussi, gourmander de paroles *A.* شتم - سبّ *P.* دشنام کردن *T.* آزارلمق - سوکمک || Gronder ses valets خدمتکارلری سوکمک - خدمتکارلره شتم ودشنام ایتمک

GRONDERIE. Réprimande qu'on fait en colère *A.* سباب - شتم pl. شتوم *P.* دشنام *T.* آزارلمه - سوکمه || Ses valets sont accoutumés à ses gronderies خدمتنده اولنلر کثرت شتومنه مألوفدرلر

GRONDEUR. Qui aime à gronder *A.* کثیر السباب - مسبّ - مألوف الشتم *P.* دشنامکار - دشنامزن *T.* سوکیجی || Il est d'une humeur grondeuse بالطبع کثیر السباب بر آدمدر

GROS. Qui a beaucoup de volume *A.* عظیم - ضخم - عظیم الحجم - ذفت الجثة *P.* دیزمان - قبا - یوغون - ایری *T.* دژمان || Gros arbre ایری یوغون آغاج - شجرة ضخمة Grosse boule ایری آدم - یوغون آدم - عظیم الجثه بر آدم Gros homme کلّه شحیم - لحیم وشحیمدر - ضخیم وشحیمدر Il est gros et gras ومبدّندر Gros bras یوغون قول - عضد عظیم الحجم Grosse tête ایری باش - سر عظیم الحجم - رأس اضخم Un gros volume in-folio طبقهٔ کبیره قطعه‌سنده بر جلد کتاب اضخم

On dit proverb. Grosse tête, peu de sens ایری کلّه‌نک ایچی بوش اولور - On dit aussi, Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que d'ordinaire les puissants oppriment les faibles ایری بالق اوفاقلری یوتار

FEMME GROSSE, signifie, femme enceinte *A.* حبلا - حاملة *P.* بار دار - آبستن *T.* کبه

On dit proverb. Toucher la grosse corde, pour dire, Parler du point le plus important d'une affaire *T.* مصلحتک بام تلنه بصمق

GROS, se dit aussi d'un tout composé d'un grand amas de plusieurs choses *A.* جسیم - کبیر *P.* بزرک *T.* بیوک - کلیتلو || Grosse armée اردوی کبیر - بیوک اردو Grosse dette دین کلیتلو دین - جسیم Grosse somme d'argent مقدار جسیم نقود کلیتلو مقداری اقچه - Gros bourg قصبهٔ جسیمه - قصبهٔ کبیره Grosse rivière بیوک چای - نهر کبیر Le gros mur دیوار کبیر

Il signifie aussi, considérable *A.* عظیم - کلّی *P.* بسیار - گران - ژرف *T.* چوق - کلیتلو - بیوک - آغر || Faire une grosse dépense کلیتلو مصرف ایتمک - مصرف عظیم ایتمک Avoir un gros bagage کلیتلو احمال واثقال صاحبی اولمق Prêter à grosse usure ربوای عظیم ایله اقچه ادانه ایتمک -

grincemens de dents حضرت عیسی افندمز حضرتلری بیورمشلرکه جهنمده شلشلهٔ دموع وصلقمهٔ اسنان اولهجقدر

GRINCER. Serrer les dents les unes contre les autres *A.* صلقمة *P.* دیش قجردامق *T.* جرستیدن

GRINGOTTER. Fredonner. Il ne se dit que des petits oiseaux *A.* تغرّد *P.* چاویدن *T.* جیغلدامق || Il y a du plaisir à entendre gringotter ce petit oiseau بوقوشجغزک جیغلدامسنی دیکلمکده صفا وار در

GRIPPE. Goût capricieux *A.* هوس باطل *P.* هوس خام *T.* دلولک || Il se ruine à nourrir beaucoup de chevaux qui ne lui servent de rien, c'est sa grippe ایشنه یرامیهجق وافر آت بسلر اشته بویله بر باطل هوسی وار در

GRIPPER. Ravir subtilement *A.* اختطاف ـ خطف *P.* ربودن *T.* قاپمق || Ce chat a grippé ce morceau de viande کدی شو ات پارچهسنی قاپدی

SE GRIPPER. Il se dit des étoffes qui se retirent en se fronçant *A.* تقبّض *P.* پر چین شدن *T.* بورشمک || Ce taffetas s'est tout grippé بو کمخا بسبتون تقبّض ایلدی

GRIS. Couleur mêlée de blanc et de noir *A.* شهبة ـ لون اشهب ـ بلقة ـ لون ابلق *P.* رنگ ابلک *T.* آقچهل قیر رنکی ـ سنجاب رنکی || Gris Blanc قیر رنکی Gris cendré *A.* لون اشهب مرمّد *P.* رنگ ابلک خاکستری اقلو *T.* Gris pommelé *A.* اخرج *P.* چنگار *T.* کول رنکسی قیر بوز *T.* Gris brun *A.* اسمر اشهب *P.* ابلک سیهگون *T.* قرهلو Gris de more *A.* لون اتحم *T.* یاغز قیر رنکی Gris sale *A.* ابلق اغبس *P.* ابلک تیره *T.* بولانق قیر رنکی Gris de minime *A.* اشهب ادهم *P.* ابلک شبرنک *T.* صیچان تویی رنکی Gris de souris یاننز قیری Gris mêlé آلاجه قیر Gris de perle کمشی Gris de fer دمور قیری Gris moucheté بو شیشک سیسلو قیر رنکی Cela tire sur le gris قیره چکر ـ رنکی قیره مایلدر

GRIS. Qui est de couleur grise *A.* اشهب ـ ابلق *P.* ابلک *T.* قیر ـ قیرنل ـ سنجابی ـ سنجابی رنکی جوقه || Drap gris Étoffe grise سنجابی رنکی قماش Cheval gris *A.* فرس اشهب *P.* اسب ابلک *T.* قیر آت ـ Cheveux gris *A.* شعر اشمط ـ شعر اشهب *P.* آمیزه مو ـ دو موی *T.* قیر صاچ ـ Barbe grise *A.* لحیة شمطاء ـ لحیة اذراء *P.* قیرغیل صاچ ریش آمیزه مو *T* قیر سرپمش صقال ـ قیر صقال ـ On dit d'un homme, qu'il est tout gris, pour dire, qu'il a les cheveux gris *A.* اشمط الشعر *P.* یکپاره آمیزهمو *T.* صاچی بسبتون قیر

On dit, qu'il fait gris, un temps gris, pour dire, que le temps est couvert et froid *A.* یوم اشیب ـ یوم شیبان *P.* هوای ابرپوش زمناک *T.* بلوتلی صوغوق هوا

On dit d'un homme à demi-ivre, qu'il est gris *A.* صاحب النشوة *P.* نشئه دار *T.* کیفلی ـ کیفده

VERT-DE-GRIS. V. Vert.

PETIT-GRIS. Sorte de fourrure dont la couleur est grise *T.* سنجاب

GRISAILLE. Peinture faite avec deux couleurs, l'une claire, l'autre brune *A.* وشی بلون الازهر والمظلم *P.* با رنگ تیره وروشن آمیخته *T.* قویولی آچقلی آلاجه || Travailler en grisaille قویولی آچقلی آلاجه ایش ایشلمک

GRISAILLER. Barbouiller de gris *A.* لطخ بالشهبة *P.* ابلک آلود کردن *T.* قیر بیلاشدرمق || Faire grisailler un plancher دوشمهنک بویاسنه قیر بیلاشدرمق

GRISÂTRE. Qui tire sur le gris *A.* مایل الی الشهبة *P.* ابلک گونه *T.* قیرسی

GRISER. Faire boire à quelqu'un jusqu'à le rendre demi-ivre *A.* تنشیة *P.* نشئه دار کردانیدن *T.* کیفلندرمک || Si vous le faites boire davantage, vous le griserez فلانه زیادهجه ایچوروهجک اولور ایسهک کیفلندرمش اولورسک

SE GRISER. *A.* کسب النشوة ـ تنشّی *P.* نشئه دار گشتن *T.* کیفلنمک || Pour peu qu'il boive, il se grise شرب جزئی ایله کسب نشوه ایدر

GRISÉ. *A.* منشّی *P.* نشئه دار *T.* کیفلنمش

GRISON. Qui est gris. Il ne se dit que du poil ou des personnes par rapport au poil. V. Gris.

GRISONNER. Devenir gris. Il ne se dit que des personnes *A.* اشماط ـ تشیّب *P.* خنگ ریش گشتن *T.* صاچ آغارمق || La tête commence à lui grisonner تشیّب راسه بداء ایلدی باشنک صاچی آغارمغه باشلادی ـ La barbe lui grisonne صقالی آغارمغه یوز طوتدی

GRIVE. Espèce d'oiseau *A.* سمرمر *P.* باسترک *T.* آلاجه صغرجق

GRIVELÉ. Qui est tacheté, mêlé de gris et de blanc *A.*

GRIGNON. Morceau de l'entamure du pain du côté qu'il est le plus cuit *A.* جلف الخبز *P.* پوست نان *T.* اتمک قوی || Il a de bonnes dents, il prend toujours le grignon قبوغی الاسنان اولمغله دائما پوست نانی اخذ ایدر

GRIGNOTER. Ronger doucement *A.* قضم *P.* با سر دندان خوردن *T.* دیش اوجیله کسوب یمک || Il ne mange pas, il ne fait que grignoter اکل طعام ایتمیوب همان قضم طعام ایدر

GRIGOU. Un misérable qui n'a pas de quoi vivre *A.* مسکین pl. مساکین *P.* بینوا *T.* مندبور

GRIL. Ustensile de cuisine qui sert à faire rôtir de la viande ou du poisson *T.* اسقره || Côtelettes de mouton rôties sur le gril اسقره‌ده بریان اولمش قیون اتی طراقلغی

GRILLADE. Manière d'apprêter des viandes sur le gril *T.* اسقره‌ده پشورمه — Il se dit aussi des viandes cuites sur le gril *T.* اسقره‌ده پشمش ات

GRILLAGE. Garniture de fil de fer qu'on met aux fenêtres, aux portes vitrées, etc. *A.* شبّاک الحدید *P.* قفس آهنین *T.* تل قفس — اژدن آهنین

GRILLE. Assemblage de matière solide, fait à claire-voie *A.* شبّاکة *P.* غلبکن *T.* پرمقلق || Grille de fer دمور پرمقلق

On appelle Grille, ou Grille de feu, trois ou quatre chenets attachés ensemble à quelque distance l'un de l'autre avec une barre de fer *A.* اثفیّة pl. اثافی — pl. روائم *P.* دیزندان — ساج آیاغی *T.* سه پایهٔ آهنین

Grille, se dit aussi des barres de fer sur lesquelles on place le charbon dans un fourneau *T.* اوجاق اسقره‌سی

GRILLER. Rôtir sur le gril *A.* احماس — حمس *P.* تفریدن *T.* اسقره‌ده پشورمک — قاورمق

Il signifie aussi, brûler subitement *A.* حرق — لفح *P.* سوختن *T.* آتش چالمق — یاقمق || Ces pincettes étaient toutes rouges, elles m'ont grillé les mains بو ماشه آتشده زیاده قزمش اولدیغندن المی یاقدی Il s'est échauffé de si près, qu'il s'est grillé les jambes ایسنمق ایچون اول درجه‌ده آتشه تقرّب ایلدیکه آیاقلری ملفوح اولمشدر — On dit figur. Je grille d'impatience دل حسرتدیده‌م تفزدهٔ بی صبری ونا صبرسزلقدن یانوب یاقلورم — شکیباییدر

Il se dit aussi, de l'effet que produit sur les plantes la grande ardeur du soleil *A.* لفح — تسفیع — تشویط *P.* تف زدن *T.* کونش چالمق — کویندرمک || La grande ardeur du soleil a grillé toutes les vignes شمسک شدّت حرارتی کرومی باغلرینک جملهسنی لفح وتسفیع ایلدی

Grillé. *A.* محمّس *P.* تفریده *T.* اسقره‌ده قاورلمش — پشمش

GRILLER. Fermer avec une grille *A.* ضرب الشبّاکة *P.* بادگانه زدن — بستن *T.* غلبکن طاقمق پرمقلق || Il faut griller cette fenêtre بو پنچره‌ده پرمقلق طاقمق اقتضا ایدر

GRILLON. Petit insecte aimant les lieux chauds, et faisant un bruit aigu *A.* صرّار اللیل *P.* جزد *T.* اوجاق چکرکه‌سی — کیجه چکرکه‌سی || Il y a des grillons dans cette cheminée بو اوجاق ایچنده اوجاق چکرکه‌لری وار در

GRIMACE. Contorsion du visage. V. Contorsion dans ce sens. — Il signifie figur., feinte, dissimulation *A.* مواضعة — ریا *P.* ریاکاری — ساخته‌کاری *T.* ریاپمه || Ce qu'il en fait, ce n'est que par grimace ایتدیکی شیٔ مواضعه در S'il n'est pas homme de bien, il en fait la grimace ارباب خیردن دکل ایسه ده ریاء اظهار صورت — بالمواضعه اظهار صورت نیکوکاری ایدر نیکوکاری ایدر

On dit figur. Faire la grimace à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvaise mine *A.* اظهار التعبّس *P.* ترشرویی نمودن — چین جبین نمودن — چهرهٔ بد نمودن *T.* چهره ایتمک — اکشی یوز کوسترمک —

GRIMACER. Faire des grimaces *A.* تقطیب الوجه *P.* کج چهره کردن *T.* یوز قاش بورشدرمق || Il ne saurait s'empêcher de grimacer یوز قاش بورشدرمقدن فارغ اولدمیور

GRIMACIER. Qui fait ordinairement des grimaces *A.* قطوب — کثیر التقطّبات *P.* کج چهره ساز *T.* چهره بورشدریجی — یوز قاش بورشدریجی

Figur. Hypocrite *A.* مرائی *P.* ریاکار *T.* ریا ایدیجی || Vous croyez cet homme dévot, et ce n'est qu'un grimacier فلانی بر مرد متعبّد ظنّ ایدرسک لکن مرائی محضدر

GRIMOIRE. Recueil de conjurations magiques *A.* کتاب الرقیة *P.* افسوننامه *T.* افسونجی کتابی

GRIMPER. V. Gravir.

GRINCEMENT. L'action de grincer les dents *A.* صلقة — صریر الاسنان — قبیب *P.* چرست دندان *T.* دیش قجردیسی || Notre-Seigneur a dit, qu'en enfer il y aura des pleurs et des

Grésillé. *A.* متكرّز *P.* انجوخته *T.* بورشمش

GRÈVE. Rivage couvert de sable ou de gravier sur le bord de la mer ou d'une rivière *A.* سطّ الرمل *P.* ريگستان *T.* دريا قوملر ـ قوملق || La mer jette ses immondices sur la grève قوملق اوزرينه القاى كناسات ايدر

GREVER. Léser, faire tort *A.* جفا ـ جور *P.* آزردن ـ ستميدن ستم كردن ـ *T.* غدر ايتمك || En quoi vous a-t-on grevé? سنى قنغى خصوصده غدر ايلديلر

On dit, Grever une propriété, une province d'un impôt, d'une charge, pour dire, les en accabler *A.* تحميل الضريبة ـ تحميل التكاليف الشاقة *P.* بار تكاليف بر نهادن *T.* تكليف يوكلتمك || La province est fort grevée de logemens de gens de guerre بو مملكت اهل حرب قوناقلرى تكليفله پك يوكلنمشدر

Grevé. *A.* مجفوّ *P.* جور آزموده ـ ستمديده *T.* غدر اولنمش زير بار *P.* متكلّف بالضريبات ـ متحمّل بالتكاليف *A.* تكاليف ايله يوكلنمش *T.* تكاليف مانده

GRIEF. Grand, énorme *A.* جسيم ـ غليظ ـ شديد *P.* بزرگ گران ـ *T.* بيوك || Il est défendu sous de grièves peines de... فلان ماده تأديبات شديده انذاريله منع اولنمشدر Le crime n'est pas si grief que vous le faites سنك جرم وجنايت اظهار ايلديككك مرتبده غليظ وجسيم دكلدر Faute griève بيوك ـ اثم كبير ـ اثم جسيم Péché fort grief قباحت غليظه Maladie griève *A.* مرض شديد ـ داء عضال *P.* رنج كناه ـ كسكين خستهلك ـ كسكين علت *T.* سخت

GRIEF. Tort, préjudice *A.* ضرر ـ مضرت pl. مضار ـ خسارت pl. خسارات *P.* زيان *T.* غدر ـ كملك || Il se plaint de plusieurs griefs qu'il a reçus دوچار اولديغى مضار عديدهدن شكايت ايدر Cette sentence ne lui fait aucun grief بو اعلام فلانك حقنه بر درلو غدرى موجب دكلدر

Et la plainte que l'on fait à cause du tort *A.* شكوى ـ شكايت pl. شكايات ـ الاشتكا ـ ما به الاشتكا *P.* گله *T.* آغلشمه || Il s'est emparé de mon bien, c'est mon grief مالمى غصب ايتمشدر اشته شكايتم بو در Les princes de l'Empire ont donné les cahiers de leurs griefs à la Diète آلامان امراسى ما به الاشتكالرى اولان ماده لرك دفترلرينى مجلس مشورت ملته تقديم ايتمشلر در

GRIÈVEMENT. D'une manière griève, excessivement *A.* شديداً ـ بالشدة *P.* سخت *T.* پك || Il est grièvement malade مرض شديد ايله خسته در Il est grièvement blessé شديد ايله مجروحدر Offenser Dieu grièvement جرح رضاى بارينك پك خلافنه حركت ايتمك

GRIÈVETÉ. Énormité *A.* ضخامت ـ جسامت *P.* بزرگى *T.* بيوكلك || La grièveté du fait فلان فعلك جسامتى La grièveté de son crime ارتكاب ايلديكى جنايتك جسامتى Selon la grièveté du péché گناهك ضخامت وجسامتنه كوره

GRIFFE. Ongle de certains animaux *A.* مخلب pl. مخالب *P.* برثن pl. براثن ـ چنگال *T.* قيناق ـ پنچه || Tomber entre les griffes d'un lion آرسلانك ـ گرفتار مخالب شير اولمق پنچهسنه دوشمك ـ مقطم || La griffe des oiseaux de proie *A.* pl. مقاطم *P.* چنگ ـ پشك *T.* پنچه ـ چيناق || Cet oiseau est mort entre les griffes de l'épervier بو قوش بر آتمجهنك چيناقلرى ايچنده اولدى ـ Figur. || Je ne puis jamais me tirer de ses griffes پنچهٔ قهرندن ابدى خلاص بولهجغم يوقدر

GRIFFER. Terme de Fauconnerie. Prendre avec la griffe *A.* ضرب بالمقطم ـ خذم *P.* چنگ زدن *T.* پنچه اورمق ـ چيناق اورمق || Les oiseaux qui griffent *A.* طيور خاذمة *P.* مرغان چنگزن *T.* پنچه اوران قوشلر

Griffé. *A.* مخذوم *P.* چنگزده *T.* چيناغه ـ پنچهلنمش آلنمش

GRIFFON. Espèce d'oiseau de proie semblable à l'aigle *A.* عقاب pl. عقبان ـ سهوك *P.* آله *T.* طوشنجيل

Et un animal fabuleux, moitié aigle et moitié lion *A.* عنقا *P.* سيمرغ *T.* عنقا

GRIFFONAGE. Écriture si mal formée, qu'il est impossible de la lire *A.* خطّ مثبّج *P.* خطّ شوريده ـ خطّ پريشان *T.* قارش مورش يازو || Je ne saurais lire ce griffonnage بو خطّ شوريدهيى قرائت ايدهمم

GRIFFONNER. Écrire d'un caractère très-difficile à lire *A.* تثبيج الخطّ *P.* بخطّ شوريده نوشتن *T.* قارش يازويى كتابت ايتميوب || Il n'écrit pas, il griffonne مورش يازمق تثبيج خط ايدر || Il a griffoné sur ce papier je ne sais quoi qu'on ne saurait lire بو ورقهنك اوزرنده قرائتى ممكن اولميهجق وجهله قارش مورش نه يازديغى بيلنمز

Griffonné. *A.* مثبّج *P.* پريشان نوشته *T.* قارش مورش يازلمش

On appelle aussi Grenaille, des rebuts de graine que l'on jette aux volailles *A.* سقاطة الحبوبات *P.* خرد وخس دانه *T.* چورندی ـ دانه دوکنتیسی

GRENAILLER. Réduire un metal en petits grains *A.* تفتیت معدنی *T.* معدنرا خرد کردن *P.* تجریش المعادن ـ المعادن اوفاتمق

GRENAILLÉ. *A.* مفتوت ـ فتیت *P.* خرد گشته *T.* اوفانمش

GRENAT. Sorte de pierre précieuse d'un rouge foncé *A.* بیجادق *P.* بیجاده *T.* بزادی

GRENER. Produire de la graine *A.* تولید الحبوب *P.* دانه ذانه ویرمک ـ دانه‌لمک *T.* دادن || Cette herbe grène bien بو نبات کثرت اوزره تولید حبوب ایدر چوق دانه‌لنور ـ Les blés ont bien grené cette année بو سنهٔ مبارکه‌ده اکینلر دانه ویرمشدر ـ کرکی کبی دانه‌لنمشدر

GRENER. Réduire en petits grains *A.* اجشاش ـ جشّ *P.* جشّ خرد کردن ـ ریزیدن *T.* اوفاتمق || Grener du tabac توتونی اوفاتمق ـ دخان ایتمک Grener de la poudre à canon طوزی اوفاتمق du sel جشّ باروت ایتمک

GRENÉ. *A.* جشیش *P.* خرد گشته ـ ریزیده *T.* اوفانمش

GRENETERIE. Commerce que fait un marchand grenetier *A.* بیع الغلّات ـ بیع الحبوبات *P.* حبوبات فروشی *T.* حبوباتجیلق ـ ذخیره‌جیلک

GRENETIER. Celui qui vend des grains *A.* بایع الحبوبات *P.* حبوبات فروش *T.* حبوبات ـ ذخیره‌جی ـ بایع الغلّات ـ صاتیجی || Les grenetiers vendent de l'orge, des pois, des fèves, des lentilles, etc. بایع حبوبات اولنلر شعیر وبزلیا وبقله ومرجمک وآنلر امثالی ذخیره بیع وفروخت ایدرلر

GRENETIS. Petit cordon qui règne autour des monnaies, et qui est en forme de grains *T.* زنجیر || Lorsqu'il y a un grenetis à une pièce, on ne saurait la rogner sans qu'il y paraisse بر سکه‌نك اطرافنده زنجیر اولنجه قرقلسه بللو اولور

GRENIER. Partie d'un bâtiment où l'on serre les grains *A.* مخزن الغلّة ـ شونة *P.* انبار الغلّة *T.* بار ـ راش ـ غلّه انباری ـ بر کمسنه‌نك در || Avoir du blé en grenier ذخیره انباری ـ انبار اولمش بغدایی اولمق اهراء .pl هری *A.* Grenier public ـ بکلك انباری ـ میری انباری *T.* راش میری *P.* ـ Grenier à foin *A.* انبار الحشیش *P.* بار گیاه *T.* اوتلق انباری ـ Grenier à sel. Le lieu où l'on serre, et où l'on débite le sel par autorité publique *T.* میری طوزی انباری ـ Figur. || Cette province est le grenier des autres provinces بو مملکت سائر مملکتلرك کیلاری مثابه‌سنده در

GRENIER, se dit aussi de l'étage d'une maison, qui est proche des tuiles *A.* سهوة السطح *P.* باسخانه *T.* طام مصندره‌سی ـ چاتی آره‌سی || Être logé au grenier چاتی آره‌سنده تمکن Louer un grenier pour mettre ses meubles متاع بیتی حفظ ایده‌جك بر طام مصندره‌سی کرالمق ایتمك

On dit, Charger un vaisseau de grains en grenier, pour dire, le charger de grains sans les mettre dans des sacs *T.* دوکمه اولەرق سفینه‌یه تحمیل ذخیره ایتمك || Les blés de Soissons, les avoines arrivent à Paris en grenier فلان محلّك ذخیره‌لری ویولافی دوکمه اولەرق سفینه‌یه تحمیل اولنوب پارسه نقل اولنور

GRENOUILLE. Petit animal *A.* ضفدع .pl ضفادع *P.* وزغ ـ شرنوغ ـ ضفادع *T.* قوربغه ـ غوك ـ چغز ـ کلاور || Pêcher des grenouilles صید ضفادع ایتمك ـ قوربغه اولمق

GRENOUILLÈRE. Lieu marécageux où les grenouilles se retirent *A.* مأواء الضفادع *P.* جایگاه وزغ *T.* قوربغه یتاغی

GRENOUILLET, ou SCEAU de SALOMON. Plante *T.* خاتم سلیمان

GRENU. Chargé de grains *A.* کثیر الحبوب *P.* بسیار دانه *T.* دانه‌سی چوق || Un épi bien grenu سنبلهٔ کثیرة الحبوب دانه‌سی چوق بشاق ـ

GRÉSIL. Menue grêle *A.* حاصب ـ *P.* یخچهٔ خرد *T.* طلو طوزندیسی

GRÉSILLEMENT. Action de grésiller *A.* نزول الحاصب *P.* یخچه ریزی *T.* طلو طوزندیسی یاغمه

GRÉSILLER. Il ne se dit qu'en parlant du grésil qui tombe *A.* نزول الحاصب *P.* یخچهٔ خرد باریدن *T.* طلوطوزندیسی طلو طوزندیسی یاغمق || Il grésille یاغر

Il est aussi actif, et signifie, faire que quelque chose se fronce, se retire, se rétrécisse *A.* تکزیز *P.* در هم کشیدن *T.* بورشدرمق || Le feu a grésillé ce parchemin آتشك امیلکی بو ترشه‌یی بورشدردی ـ انجوفتن ـ انجوختن ـ Le soleil grésillera toutes ces fleurs حرارت شمس بو چیچکلرك کونش بو چیچکلری یکپاره ـ جمله‌سنی تکزیز ایده‌جکدر بورشدره‌جقدر

pédie les sentences, les arrêts *A.* دفتر بيت السجلات *P.* پرلامنتو دفتر خانه *T.* || Les greffes du Parlement پرلامنتو دیواننک دفترخانه‌سی Mettre un arrêt au greffe pour l'expédier بر بیورلدیی لاجل الاصدار دفترخانه‌یه ویرمک

GREFFE. Petite branche que l'on coupe, ou oeil qu'on lève à la branche d'un arbre, et que l'on ente dans un autre arbre *A.* اخذ حروق *T.* لقاح - حروق آشی قلمی || Lever des greffes آشی قلمی آلمق - ایتمک

GREFFER. Enter *A.* تطعیم - وصل الحروق *P.* لقاح زدن *T.* آشی قلمی اورمق - آشیلتمق || L'abricotier, le pêcher se greffent sur l'amandier, sur le prunier قایصی وشفتالو آغاجلری بادم واریک اوزرینه آشیلنور V. aussi Enter.

GREFFÉ. *A.* مطعوم - ملقح *P.* لقاح زده *T.* آشیلنمش

GREFFIER. Officier qui tient un greffe *T.* دفترخانه خلیفه‌سی || Greffier en chef du Parlement پرلامنتو دیوانی دفترخانه‌سنک باش خلیفه‌سی

GRÈGE. Il se dit de la soie quand elle est tirée de dessus le cocon *A.* نتافة الفليق *P.* ریزهٔ پیله *T.* ایپک قوزه‌سی ایپک قوزه‌سی بولنتیسی - صوینتیسی

GRÊLE. Long et menu *A.* ممشوق *P.* بلند ونارین *T.* انجه || Une taille grêle قدّ ممشوق اوزون

Il se dit aussi d'une voix aiguë et faible *A.* رهیف - رقیق *P.* صوت رقیق *T.* انجه - باریک || Avoir la voix grêle صدای باریک صاحبی - صاحبی اولمق - En parlant du son d'un cor, d'une trompette, on appelle Ton grêle, le ton le plus haut *A.* صوت رفیع - صوت راعد *P.* آوازهٔ تند وتیز *T.* کسکین سس آواز بلند -

En termes d'anatomie, on appelle Intestins grêles, ceux qui ont moins de diamètre que les autres *A.* دقاق الامعا - امعاء رقیقة *P.* رودهای خرده *T.* یوفقه بغرسقلر

GRÊLE. Eau qui, étant congelée en l'air par le froid, tombe par grains *A* حبّ الغمام - بَرَد *P.* تکرگ - یخچه - سنگچه *T.* طلو || Menue grêle اوفاق طلو - برد دقیق Il est bien tombé de la grêle چوق طلو یاغدی - برد عظیم نزول ایلدی La grêle a désolé toute cette contrée آفت برد بو ناحیه‌نک جمله‌سنی ویران وخراب ایلدی Dans la tranchée, les coups de mousquet pleuvaient dru et menu comme grêle تفنک قورشونلری مثال تکرگ متتابع الورود مترس ایچنه نزول ایدر ایدی

On dit figur., Une grêle de coups, une grêle de mousquetades *T.* باران کله

GRÊLER. Il se dit quand il tombe de la grêle *A.* نزول البرد *P.* تکرگ باریدن *T.* طلو یاغمق || Il a grêlé aujourd'hui بو کونکی کون طلو یاغدی

GRÊLÉ. *A.* مبرود *P.* تکرگزده *T.* طلویه اوغرامش - Visage grêlé V. Gravé.

GRÊLON. Un grain de grêle très-gros *A.* برد ضخم *P.* دانهٔ ایری طلو دانه‌سی *T.* بزرک تکرگ

GRELOT. Sorte de petite sonnette *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگ *T.* چینقراق || Grelot de cuivre باقر چینقراق Ce chien a un collier avec des grelots بو کلبک چینقراقلو گردنبندی وار در - On dit figur. Attacher le grelot, pour dire, faire le premier une chose qui paraît difficile *T.* چینقراغی آصمق || L'avis est bon, mais qui est-ce qui attachera le grelot? بو رأی واقعا صوابدر انجق چینقراغی آصه‌جق کیمدر La difficulté est d'attacher le grelot عقدهٔ اشکال چینقراغی آصمقده در

GRELOTTER. Trembler de froid *A.* ترعّد من البرد *P.* از سرما لرزیدن *T.* صوغوقدن دتره‌مک || Ce pauvre enfant grelotte de froid بو بیچاره چوجوق صوغوقدن دترر

GRENADE. Fruit du grenadier *A.* رمّان *P.* انار *T.* نار || Grenade douce اکشی نار - رمّان حامض طاتلو نار aigre Fleur de grenade *A.* زهر رمّان *P.* گل انار *T.* نار چیچکی Grain de grenade *A.* حبّ الرمّان *P.* دانهٔ انار *T.* نار دانه‌سی

Et un petit boulet creux qu'on charge de poudre, et qu'on jette avec la main *T.* ال خمپره‌سی

GRENADIER. Arbre qui porte des grenades *A.* شجر الرمّان *P.* درخت انار *T.* نار آغاجی

On appelle Grenadiers, les soldats qui forment la première compagnie de chaque bataillon *T.* غرنادیر تعبیر اولنور صنف عسکر

GRENAILLE. Métal réduit en menus grains *A.* فتات المعدن *P.* جریش المعدن - ریزهٔ معدن *T.* معدن اوفانتیسی || L'argent en grenaille est le plus épuré فتات سیم اخلص واصفا در Il est défendu de charger un fusil avec de la grenaille تفنکی قورشون اوفانتیسیله طولدرمق ممنوعدر

Centre de gravité. Le point par lequel un corps, étant suspendu, demeurerait en repos *A.* مركز الموازنة

GRAVITÉ. La qualité d'une personne grave et sérieuse *A* وقار بردباری ـ سنگ *P.* زمانت ـ مکینت ـ رزانت ـ رکانت ـ فرهیدگی ـ *T.* آغرلق ـ لنکرلولک ـ تمکینلولک || Il impose par la gravité de son maintien, de ses discours طور وکلامنده اولان وقار ورزانت تقریبیله ایقاع خشیت ایدر Et importance *A.* جسامت *P.* گرانی *T.* آغرلق || La gravité de cette matière بو مادّه‌نک جسامتی

GRAVOIS. La partie la plus grossière qui reste du plâtre, après qu'on l'a sassé *A.* حثالة الصاروج *P.* خس وخاشاك آلچی دوکنتیسی ـ آلچی مولوزی *T.* ساروج Et les menus débris d'une muraille qu'on a démolie *A.* قصاعة *P.* انراره *T.* مولوز دوکنتیسی

GRAVURE. L'art de graver *A.* فنّ الحکّ ـ فنّ النقر *P.* فنّ کنده کاری *T.* قازیجیلق صنعتی || S'adonner à la gravure فنّ حکه هوس ایتمک ـ Il se dit aussi de l'ouvrage du graveur *A.* عمل الحکّ *P.* کنده کاری *T.* قازیمه ایشی || Belle gravure کوزل قازیمه ایشی

GRÉ. Bonne volonté qu'on a de faire quelque chose *A.* طوع رضا ـ حسن الرضا ـ طیب الخاطر *P.* دلخواه ـ خاطر خشنودی *T.* کوکل خوشلغی || Il y est allé de son gré کندو رضاسیله اول طرفه کتمشدر ـ خواه حسن De son bon gré رضا واختیاریله ـ Contre son gré رضاسنه مخالف اولدرق فلان دلخواهنه مغایر اولدرق Ce n'a pas été de son gré حسن رضاسی منضمّ اولدرق ـ شئ رضاسنه موافق اولمدی واقع اولمش دکلدر ـ On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وکرهاً ـ طایعاً وکارهاً *P.* خواه ناخواه *T.* استر استمز

Au gré, signifie aussi, selon le goût, selon le sentiment *A.* علی ماهو المرضی *P.* بر وفق دلخواه *T.* مزاججه ـ مذاقجه ـ طبیعتجه || Cela est-il à votre gré? بو شئ طبیعتکه موافقمیدر ـ On ne peut pas être au gré de tout le monde عالمک دلخواهنه عالمک مذاقنجه حرکت ایتمک ممکن ـ اوریمق محالدر À mon gré, son discours a été très-beau کوره مزاجمه دکلدر فلانک مقالهسی احسن واعلا ایدی

On dit figur. Se laisser aller au gré des flots, au gré des vents امواج دریانک وهبوب ایدن ریاحک مجراسنه تبعیّت مجراسی ارزره وارمق ـ ایتمک

On dit, Avoir quelque chose en gré, recevoir en gré, prendre en gré, pour dire, trouver bon quelque chose, y prendre plaisir *A.* قبول ـ تلقّی بالقبول ـ تلقّی بطیب الخاطر *P.* بخشنودی حظ درون ـ کوکل خشنودلغیله قبول ایتمک *T.* دل پذیرفتن ایله قبول ایتمک || Prenez en gré l'avis que je vous donne ویردیکم خبری ـ ویردیکم رأیی طیب خاطر ایله قبول ایله تلقّی بالقبول ایله ـ Prendre en gré, signifie aussi, recevoir avec résignation *A.* قبول بالرضاء والتسلیمیّة || Il faut prendre en gré les afflictions que Dieu nous envoie ارسال الهی اولان آفات وبلایایی رضا وتسلیمیّت ایله قبول ایتمک واجبهٔ حالدندر

On dit, Savoir gré, savoir bon gré à quelqu'un de quelque chose, pour dire, en être satisfait *A.* کسب الممنونیّة *P.* خشنود کوکل *T.* مطیّب الخاطر شدن ـ خوشدل شدن ـ گشتن ممنون اولمق ـ محظوظ اولمق ـ حظ ایتمک ـ خوشلنمق || Je lui en sais bon gré بو بابده فلان کشیدن ممنون اولمشم ـ On dit, Savoir mauvais gré, pour exprimer le contraire *A.* انفعال الخاطر *P.* خاطرماندگی نمودن *T.* خاطر قالمق ـ خشنود محظوظ اولمامق ـ اولمامق

De gré à gré. D'un common accord *A.* بالتراضی ـ برضاء الجانبین *P.* بدلخواه یکدیگر *T.* رضالشدرق ـ ایکی طرفک || Ils ont fait cela de gré à gré رضاسیله بو ایشی بالتراضی ایتمشلر در

GREDIN. Gueux de profession. V. Gueux dans ce sens.

GRÉEMENT ou GRÉMENT. Ce qui sert à gréer un vaisseau *A.* جهاز السفینة *P.* برگ وبار کشتی ـ جهاز کشتی *T.* کمینک دونناسی

GRÉER. Terme de Marine. Préparer, employer *A.* استعمال *P.* بکار بردن ـ درکار ساختن *T.* قوللنمق || Nous gréâmes un petit hunier à la place de la grande voile غابیه یلکنی یرینه بر اوفاق چناقلق یلکنی قوللاندق

On dit, Gréer un vaisseau, pour dire, l'équiper de tout ce qui est nécessaire *A.* تجهیز *P.* پیراستن *T.* دوناتمق || On a envoyé ordre de gréer un tel vaisseau فلان کمینک تجهیزی بابنده فرمان عالی ارسال اولندی

Gréé. *A.* مجهّز *P.* پیراسته *T.* دونانمش

GREFFE. Lieu public où se gardent les registes, où l'on ex-

Affaire grave *A.* امر جسیم ـ امر عاضل *P.* کار گران *T.* آغر
آغر *T.* حال گران *P.* حال عاضل *A.* Cas grave مصلحت
آغر خسته‌لك *T.* رنج گران *P.* داء عضال *A.* Maladie grave ایش

GRAVELÉE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Cendre gravelée, qui est une cendre faite de lie de vin calcinée *A.* قلی الدردیّ الخمر *P.* خاکستر درد می *T.* شراب پوصه‌سی کولی

GRAVELEUX. Qui est sujet à la gravelle *A.* مبتلاء ـ محصًا طاش خسته‌لکنه *T.* رنجور ریگ مثانه *P.* الداء الحصاة ـ اوغرامش *—* On appelle Urine graveleuse, une urine pleine de sable *A.* بول محصًا *P.* شاشهٔ ریگناك *T.* قوملو سدك

Graveleux, se dit encore de tout ce qui est mêlé de gravier *A.* مقصّص *P.* سنگریزه آلود *T.* مولوزلی ‖ Terre graveleuse ارض کثیرة القضض ـ مولوزلی طپراق

GRAVELLE. Maladie causée par du sable ou du gravier qui s'engendre dans les reins, et qui sort par les urines *A.* داء الحصاة *P.* رنج ریگ مثانه *T.* طاش علّتی ‖ Être attaqué de la gravelle حصات علّتنه مبتلا اولمق

GRAVEMENT. D'une manière grave *A.* بالوقار والرزانة ـ بالرزانة والمکینة ـ بالوقار والتمکین *P.* ببردباری ـ وقورانه *T.* آغرلق ایله وقورانه تکلّم ایتمك ‖ Parler gravement بالوقار والتمکین مشی وحرکت ایتمك Marcher gravement

GRAVER. Tracer quelque trait, quelque figure avec le burin ou le ciseau sur du cuivre, du marbre, etc. *A.* حك ـ نقر *P.* کندن ـ کاویدن *T.* قازیمق ‖ Graver une inscription بر باقر تختەسی Graver une planche de cuivre کتابه نقر ایتمك حروف حك ایتمك Graver des caractères اوزرنده حك ایتمك حروف Cela mériterait d'être gravé en lettres d'or ایتمك مذهّبه ایله نقش وحکّه شایاندر Graver une épitaphe sur une tombe مزار طاشی اوزرنده کتابه نقر ایتمك des chiffres sur un cachet مهر اوزرنده حك ارقام ایتمك Graver sur des pierres précieuses احجار ذیقیمت اوزرنده قازیمق à l'eau-forte تیزاب ایله قازیمق sur le bronze پرنج اوزرنده حك ایتمك

Figur. *A.* نقش ـ ترسیم *P.* نگاشتن *T.* یازمق ‖ Graver quelque chose dans sa mémoire, dans son coeur بر شیئی لوح صحیفهٔ درونده کالنقش فی الحجر ـ خاطرده نقش ایتمك ‖ لوحهٔ ضمیرده نقش ایتمك ـ رسم وتحریر ایتمك Il a

عشق الهی l'amour de Dieu gravé bien avant dans le coeur دخیلهٔ فؤادنده منقوش ومرتسمدر Graver profondément un بر لطف ونعمتی یاخود bienfait, une injure dans sa mémoire بر تحقیر وآزاری اعماق حافظه‌ده نقش ایتمك D'ordinaire les bienfaits sont gravés sur le sable, et les injures sur l'airain عادتا الطاف ونعم ضمایر ناسده کالنقش فی الرمال بی ثبات ونا پایدار وسوء معاملات کالنقش فی الاحجار باقی وبر قرار در

Gravé. *A.* محکوك ـ منقور *P.* کنده ـ کاویده *T.* قازنمش ـ یازیلی *T.* نگاشته *P.* مرتسم ـ منقوش *A.* قازیلی

On dit, Avoir le visage gravé de petite vérole, ou simplement gravé *A.* وجد ذو الاحداب *P.* روی پژمویناك *T.* جوپورلی یوز ـ ‖ چیچك نشانلریله طولو یوز Cet homme a le visage tout gravé de petite vérole فلانك یوزی بسبتون احداب جدری چهره‌سی چیچك نشانلرندن بسبتون ـ ایله مغربلدر جوپورلیدر

GRAVEUR. Celui qui fait profession de graver *A.* حکّاك *P.* کننده ـ کنده‌کار ـ کاونده *T.* قازیجی ‖ Graveur en acier مهر *P.* حکّاك المهر *A.* Graveur en cachet چلیك حکّاکی کن *T.* مهر قازیجی

GRAVIER. Gros sable mêlé de fort petits cailloux *A.* کثکث ـ قضض ـ رمل مقضّض *P.* ریگ سنگریزه آلود *T.* مولوزلی قوم ‖ Il n'y a point de terre franche en cet endroit-là, ce n'est que du gravier بو محلده خالص طپراق موجود اولمیوب ـ هب مولوزلی قومدر — Et le sable qui se trouve dans le sédiment des urines *A.* رمل *P.* ریگ *T.* قوم

GRAVIR. Grimper à l'aide des pieds et des mains *A.* تسلّق صخرهٔ صمّا *T.* طرمشوب چیقمق ‖ Gravir sur un rocher بر قیانك اوزرینه طرمشوب ـ اوزرینه تسلّق ایتمك طرمشوب بالای دیواره Gravir au haut d'une muraille چیقمق صعود ایتمك

GRAVITATION. Tendance qu'un corps a vers un autre corps, par la force de sa gravité *A.* رجوح *P.* گرایش بار *T.* آغرلغك بر طرفه میللنمسی ـ بر طرفه آغمه‌سی

GRAVITÉ. Terme de Physique. Pesanteur *A.* ثقالت ـ وزانت *P.* گرانی *T.* آغرلق ‖ La gravité fait descendre les corps vers la terre ثقالت ووزانت اجرامك جانب ارضه انهباطنه بادیدر

On lui a expédié ses lettres gratis تحريراتي بلا ثمن ولا عوض فلان حقنه ارسال اولندى On a écrit sur son arrêt, gratis اصدار اولنان حكمك بالاسنده انعام ديو اشارت اولندى On a donné la comédie gratis فلان اويونى مفت ومجّاناً اويناسشلر در — On dit figur. Dire quelque chose gratis, c'est-à-dire, sans preuve بيوجه سويلمك — بلا سند سويلمك

GRATITUDE. Reconnaissance d'un bienfait reçu *A.* شكر النعمة شكرگذارى — شكرانه — سپاس *P.* تشكر — شكر الاحسان — *T.* ايفاى لازمهٔ شكر || ايولكى بيلمه Témoigner sa gratitude اظهار شكر نعمت ايتمك — نعمت ايتمك Donner des marques de sa gratitude بسط آثار — اداى رسم تشكر ايتمك شكر وسپاس ايتمك

GRATTELEUX. Qui a la grattelle *A.* ذو الحكّة *P.* خارشناك داء حكّديه مبتلا اولدى *T.* كيجيكلو || Il est devenu gratteleux

GRATTELLE. Menue gale *A.* الحكّة — داء الاكال *P.* داء خارش *T.* كيجيك علتى

GRATTER. Passer les ongles ou quelque autre chose sur la partie où il démange *A.* حكّ — احكاك *P.* خاريدن *T.* باشى قاشيمق — حكّ رأس ايتمك || Gratter la tête قاشيمق

Se gratter. *A.* احتكاك — استحكاك *P.* خودرا خاريدن *T.* قاشنمق — سورتنوب قاشنمق || Un cheval qui se gratte contre la muraille ديوار اوزرنده سورتنوب قاشينان بر آت

Il se dit aussi des animaux qui remuent la terre avec leurs ongles *A.* استبحاث الارض *T.* طپراغى آراشدرمق || Les poules grattent la terre, le fumier طاوق طپراغى وفشقى يى آراشدرر

Il signifie aussi, ratisser *A.* حكّ *P.* ستردن — كزلك زدن *T.* قازيمق || Gratter du parchemin ترشديى حكّ ايتمك Gratter une écriture pour l'ôter de dessus le papier خطى روى ورقدن ازاله ضمننده حكّ ايتمك Gratter une muraille روى ديوارى حكّ ايتمك

Gratté. *A.* محكوك *P.* سترده — خاريده *T.* قاشنمش — قازنمش

GRATTOIR. Instrument propre à gratter *A.* محكّ *P.* كزلك *T.* قازيبيدجق قلمتراش || On efface des mots sur le papier avec un grattoir الفاظ روى صحيفددن اعمال كزلك ايله ازاله وامحا اولنور

GRATUIT. Ce qu'on donne gratis *A.* كرم — انعام — احسان *P.* بخشايش *T.* بغشلمه || Ce que je lui donne au-dessus de ses gages, est purement gratuit علوفهسندن زياده ويرديكم محض كرم واحساندر

On appelle Don gratuit, une certaine somme que quelques provinces du royaume octroient de temps en temps au roi, pour subvenir aux dépenses de l'État *A.* تقدمة — هديّة *P.* پيشكش *T.* پشكش

Et supposition gratuite, une supposition qui n'a aucun fondement *A.* فرض باطل *P.* گمان بى اساس *T.* تملسز ضانى

Et une méchanceté gratuite, celle qui est sans motif et sans intérêt محض خبائث — صرف يرامزلق

GRATUITEMENT. D'une manière gratuite *A.* انعاماً — احساناً *P.* بخشش گونه *T.* بغشلمه اولدرق — على طريق الانعام — كرم اولدرق || Il lui a donné gratuitement une charge فلانه انعام اولدرق بر منصب توجيه اولندى V. aussi Gratis.

Il signifie aussi, sans fondement *A.* من غير اساس — باطلاً *P.* بيوجه *T* اصل واساس اولميدرق || Vous avancez cela gratuitement بو كلامي من غير اساس سرد وايراد ايدرسك Cela est supposé gratuitement فلان شئ محض فرض باطلدر

GRAVE. Pesant *A.* ثقيل *P.* گران — سنگين *T.* آغر || La chute des corps graves اجرام ثقيلدنك سقوطى — On appelle Son grave, ton grave, par opposition au son et au ton aigu *A.* صوت بمّ — صداء ثقيل *T.* قبا سس

Il signifie aussi, sérieux, qui agit avec dignité *A.* وقور — اهل الوقار والتمكين *P.* بردبار *T.* تمكينلو — رزين — زميت وقار صاحبى — آغر — لنكرلو — صاحب وقار || Un magistrat grave بر حاكم Il est gravé dans ses discours كلامنده وقار وتمكين وار در Il ne se hâte point, il ne s'échauffe point, il est toujours grave مصلحتنده عجله وسرعت وشدّت وحرارت كوسترميوب تمكين ووقارينه اصلا خلل كتورمز

Il se dit aussi des actions et des paroles d'un homme sage et sérieux *A.* رزين — ركين *P.* فروهيده *T.* آغر || Démarche grave وضع وقور ورزين mine حركت با رزانت contenance سيماى رزانتنما Paroles graves كلمات رزانت آلود

Il signifie aussi, important *A.* خطير — جسيم *P.* گران *T.* آغر || Matière grave مادّهٔ جسيمه Il ne faut point badiner sur un sujet si grave بويله بر امر جسيمده هزل ومزاح جائز دكلدر — On dit aussi, بويله بر امر خطير لطيفه كوتورمز

لحيم *P.* جرب - فربه *T.* یاغلو - سموز || Il est gros et gras لحم وشحم صاحبیدر - وشحیمدر Il est gras par tout le corps - بقر سمین بدننک هر طرفی سمین وشحیمدر Boeuf gras سموز قاز - سمین بر قاز Oie grasse سموز اوکوز

Il signifie aussi, sali, imbu de graisse *A.* ادسم *P.* روغن آلود *T.* یاغ بیلاشمش || Essuyez-vous, vous avez le menton لباسی اککدن یاغ بیلاشغنی سیل Son habit est gras یاغه بیلاشمشدر

Il se dit aussi de certaines liqueurs qui s'épaississent trop avec le temps *A.* غلیظ - اثخن *P.* سفت *T.* قویبی || De l'encre grasse اثخن قویبی مرکّب - حبر اثخن Huile grasse کسب غلظت وثخانت ایتمش - وغلیظ روغن زیت زیتون یاغی

On dit, qu'un cheval a la vue grasse, pour dire, que sa vue s'obscurcit *T.* کوزی طمانلو بر آت

On dit aussi, que des terres sont grasses, pour dire, qu'elles sont fortes, tenaces *A.* ارض خضیرة *T.* یاغلو طپراق - On appelle aussi Terre grasse, l'argile. V. ce mot.

On dit figur. d'un homme qui s'est enrichi dans une affaire, qu'il en est sorti fort gras *A.* کسب الغضارة *P.* یال وبال پیدا کردن *T.* یاغنی دوزمک - یاغلنمق || Il est sorti de cette entreprise fort gras مباشرت ایلدیکی مصلحت ایچندن مصلحتدن یال وبال پیدا - کسب غضارت ایله چیقمشدر ایلدی

Gras, signifie aussi, obscène *A.* فاحش - مفتضح *P.* پرده بیرون *T.* عارسز || Il se plaît à tenir des discours un peu gras - درجهٔ اعتدالدن زیادهجه کلام فحشدن حظ ایدر آشوربجه فحشگو - فحشیّات سویلمکدن زیادهجه حظ ایدر قصّهٔ فحشیّات آمیز Conte gras در

On dit, qu'un homme a la langue grasse, pour dire, qu'il a la langue épaisse, et qu'il prononce mal certaines consonnes *A.* الثغ اللسان *P.* کلته زبان *T.* پلتک

On dit aussi, Le gras de la jambe, pour dire, l'endroit le plus charnu de la jambe *A.* ربلة pl. ربلات *P.* گوشت ران *T.* بالدرک قبا اتی

On dit, Dormir la grasse matinée, pour dire, dormir bien avant dans le jour *A.* نوم الی ضحوة الکبرا *P.* تا بچاشت خوابیدن *T.* قبا قوشلغه قدر اویومق

GRAS-DOUBLE. La membrane de l'estomac du boeuf *A.* قبة *P.* حفث البقر - البقر *T.* هزار توی گاو اوکوز شیردانی

GRASSEMENT. À son aise *A.* بسعة الحال - بالغضارة والرفاه *P.* با فراخ دستی *T.* خوشحاللق ایله Il ne se dit qu'en cette phrase: Vivre grassement - سعهٔ حال ایله کچنمک خوشحاللقده

Il signifie aussi, au-delà de ce qu'on doit *A.* بالغًا ما بلغ *P.* بزیادة - بالا بر بالا *T.* زیادهسیله Il ne se dit qu'en ces phrases: Payer, récompenser grassement بالغًا ما بلغ ادا ایتمک ومکافات ایتمک

GRASSEYEMENT. Manière dont prononce une personne qui grasseye *A.* لثغة *P.* کلته زبانی *T.* پلتکلک || Le grasseyement affecté est le plus désagréable تصنّع ایله لثغت لسان یاپمق زیاده کریه شیدر

GRASSEYER. Parler gras *A.* تلثّغ *P.* کلته زبانی کردن *T.* پلتکلمک || Cette femme grasseye agréablement بو خاتون حسن لثغت لسان ایله تلثّغ ایدر Il lui sied bien de grasseyer کندویه پک یاقشور

GRATERON, ou RIÈBLE. Plante dont les feuilles, les tiges et les fruits sont rudes au toucher *A.* مصفاة الراعی - بلسکا *T.* چوبان سوزکی

GRATIFICATION. Libéralité qu'on fait à quelqu'un *A.* عطیّة pl. عطایا - انعام pl. انعامات *P.* بخشش *T.* بغشلمه || Il a reçu bien des gratifications انعامات کثیره تحصیل ایلدی Ce qu'on lui donne n'est pas une pension réglée, ce n'est qu'une gratification فلانه ویریلان اقچه وظیفهٔ معیّنه اولمیوب محض عطیّهٔ ordinaire عطیّهٔ سنویّه Gratification annuelle عطیّه در فوق العاده بر عطیّه extraordinaire عادیه

GRATIFIER. Faire une gratification *A.* انعام - احسان *P.* بخشیدن *T.* عطیّه ویرمک - بخشش ایتمک - بغشلمق || Le roi l'a gratifié d'une pension پادشاه طرفندن فلانه بر معاش احسان اولندی Il est le maître, il gratifie qui il lui plaît آمر مطلقدر کیف ما یشاء انعام واحسان ایدر

Gratifié. *A.* مظهر الانعام *P.* بخشش پذیرفته *T.* بخشش آلمش

GRATIS. Gratuitement *A.* مجّانًا - بلا ثمن ولا عوض *P.* رایگان - جزف - مفت *T.* انعام اولدرق - مفت - جابه || On lui a donné ses bulles gratis براتلری انعام اولدرق ویرلمشدر

پیه سودن - زدن *T.* یاغلتمق - یاغ سورمك || Graisser des bottes چزمه‌یی یاغلتمق les roues d'une charrette عربه دابدنك تکرلکلرینی تدهین ایتمك les pieds d'un cheval آیاغنه یاغ سورمك

Graissé. *A.* مدهّن - مدسّم *P.* روغن سود *T.* یاغلنمش

GRAISSEUX. Qui est de la nature de la graisse *A.* شحمی - ذو الشحم - ادسم - ودیك *P.* پیه‌ناك *T.* یاغلو || Corps graisseux جسم ودیك Membrane graisseuse غشای شحمی

GRAMMAIRE. L'art qui enseigne à parler et à écrire correctement *A.* علم الصرف || Les règles de la grammaire قواعد صرفیه قواعد صرفیّه Faire quelque faute contre la grammaire قواعد صرفیّه مغایر بر نوع خطا ایتمك La grammaire est le commencement de toutes les études جمیع درسلرك اوّلی علم صرفدر

Et le livre où sont renfermés les préceptes de cet art *A.* کتاب الصرف

GRAMMAIRIEN. Celui qui a fait une étude particulière de la grammaire *A.* صرفی pl. صرفیّون || C'est un excellent grammairien مشاهیر صرفیّوندندر

GRAMMATICAL. Qui appartient à la grammaire *A.* صرفی || Discussion grammaticale مباحثهٔ صرفیه Construction grammaticale قواعد صرفیّه‌یه موافق بر ترکیب Ce discours est plus grammatical qu'il n'est élégant بو مقاله‌نك قواعد صرفیّه‌یه موافقتی ظرافت ولطافتنه غالبدر

GRAMMATICALEMENT. Selon les règles de la grammaire *A.* حسب القواعد الصرفیّة

GRAMMATISTE. Celui qui enseigne la grammaire *A.* معلّم صرف *T.* خواجهٔ صرف *P.* معلّمین الصرف pl. الصرف خواجه‌سی

GRAND. Qui est fort étendu en longueur, en largeur, ou en profondeur. *A.* جسیم - کبیر - عظیم - اضخم *P.* بزرك - شخص *T.* یوغون - بیوك - ایری *T.* دژمان || Grand homme دژمان آدم - ایری آدم - کبیر الجثّه آدم - جسیم Grand arbre یوغون آغاج - شجرهٔ کبیره - شجر جسیم Grand fleuve نهر ارض - ارض عظیمه Grand espace de terre بیوك چای - کبیر حوزهٔ وسیعة الاطراف - حوزهٔ کبیره Grand enclos وسیعة الانحا Grande ouverture فرجهٔ عظیمه - منفذ کبیر - Il se dit aussi de toutes les choses physiques ou morales qui surpassent les autres du même genre *A.* عظیم - کبیر - جلیل - کلّی *P.*

کلّیتلو - عدد کبیر || کلّیتلو - بیوك *T.* بزرك Grand nombre مقدار کلّی - مقدار جسیم صایی Grande quantité Grande armée کلّیتلو عسکر - بیوك اردو - اردوی کبیر Grand repas ولولهٔ عظیمه - طرّاقهٔ عظیمه Grand bruit ضیافت عظیمه Grande richesse کلّیتلو ثروت و یسار - مال جسیم Grand froid برد حرّ کبیر Grand chaud بیوك صوغوق - برد شدید - عظیم C'est un grand remède بر دوای عظیمدر Avoir de grands desseins مقاصد جلیله - امور جسیمه‌یه قصد ونیّت ایتمك Il a l'âme grande بر آدمدر صاحبی اولمق جلیل الهمّه Un grand génie عقل جلیل Un grand mérite لیاقت جلیله - De grandes vertus مناقب جلیله - فضایل عظیمه کامله De grands vices ذمایم عظیمه - مثالب غلیظه - قبایح عظیمه Cela est de la grande éloquence فصاحت جلیله قبیلندندر Grande injustice جور وستم بزرك - غدر جسیم - ظلم عظیم Être grand en mérite, en naissance, en autorité من جهة اللیاقة - ومن جهة النسب ومن جهة النفوذ بر مرد بزرکوار اولمق هنر ولیاقت ونسب واصالت ونفوذ وحکومت جهتیله بر میر عظیم القدر جلیل القدر اولمق C'est un grand prince بر ذات جلیل الشان Un grand personnage جلیل الشاندر - در - بر جنك اور معظم Un grand capitaine بر بیوك آدم - اعاظم علمای علم Grand théologien نامدار - جلیل الشان شاعر عظیم الشان Grand poète الهی ایچنده فایق وسر افراز شانی بیوك بر شاعر - اعاظم شعرادن بری - Grand scélérat اعظم اشقیا Grand ignorant اعظم جهلا Faire une grande dépense کلّیتلو مصرف - مصارف جسیمه ارتکاب ایتمك Il est arrivé un grand malheur بر مصیبت عظیمه ایتمك - واقع اولمشدر - On dit dans la même acception, Marcher à grands pas - علی جناح الاستعجال خطوه جنبان اقدام اولمق خطوات سرعت واستعجال ایله رهپیما اولمق

On dit, que des enfans, des animaux, des arbres, des plantes sont déjà grands, pour dire, qu'ils sont déjà assez crûs *A.* بالغ *P.* رسیده *T.* یتشمش || Cette femme a des enfans déjà grands بو خاتونك یتشمش اولادی وار در Les blés sont déjà grands اکین هنوز بالغدر - اکین یتشمشدر Ce bois est déjà grand بو اورمان یتشمشدر

On appelle la pierre philosophale, Le grand œuvre *A.* اکسیر اعظم

Grand, signifie aussi, qui est en grande quantité *A.* کثیر - وفیر - متوافر *P.* بسیار *T.* چوق || Il n'a pas grand argent

Il se dit aussi des bancs élevés les uns au-dessus des autres aux amphithéâtres *A.* مصطبة ذات الطبقات *P.* نشيمن طبقه طبقه ديزلمش اوتوراق *T.* بسيار طبقه

GRADUATION. Division en degrés *A.* انقسام الدرجات *P.* پایه بپایه تقسیم *T.* كرته كرته بولمه || La graduation d'un thermomètre مقياس هوانك انقسام درجاتی

GRADUEL. Qui va par degrés *A.* تدريجی *P.* درجه بدرجه *T.* كرته كرته واران آمده

GRADUER. Marquer des degrés de division *A.* رسم الدرجات *P.* ترسيم الدرجات - رسم پایها - رسم درجها كشيدن *T.* كرته‌لری چیزمك كشیدن || Graduer un thermomètre, les cercles d'une sphère, des cartes de Géographie ميزان هوانك وكره دائره‌لرينك وخريطه‌لرك درجه‌لرینی رسم ايتمك

En conférer des degrés dans une Université *A.* توجيه المراتب العلميّة *P.* پایهای علم ودانش بخشيدن *T.* مدرسه پایه‌لرینی ويرمك

GRAILLEMENT. Son de voix enroué *A.* جشرة الصدا *P.* خپهٔ صدا *T.* سس بوغونقلغی

GRAILLON. Les restes ramassés d'un repas *A.* سقاطة النوالة - خشارة المائدة *P.* ريزهٔ خورش *T.* طعام دوكنتيسی || Les gueux vivent de graillons فقرانك مدار معاشی خشارات فقرا ومساكين سقاطات نوالدن كچينورلر - طعامدن مبارتدر

GRAIN. Le fruit et la semence des plantes fromentacées *A.* حبّة pl. حبّات pl. حبوبات *P.* دانه *T.* دانه || Le grain de ces fromens est fort gros, est plein بو حنطه‌لرك حبّه‌لری بو بغدايك دانه‌لری غايت ايری - زياده غليظ وممتليدر وطوقدر Ce blé est mal battu, il y a encore bien du grain dans la paille بو بغدای كركی كبی دوكلمش اولميوب صمان صاپلری ايچنده هنوز وافر دانه‌لر قالمشدر - Il se dit aussi du fruit d'autres plantes ou arbrisseaux *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه || Grain de grenade حبّ الرّمان - نار دانه‌سی - دانهٔ انار de poivre ببر دانه‌سی de moutarde خردل دانه‌سی - فرشگ Grain de raisin *A.* عوزة pl. عوز *P.* انگور - انگرده - دانهٔ انگور *T.* اوزم دانه‌سی - On dit figur. Il n'a pas un grain de bon sens, un grain de jugement باشنده عقل سدادن وقوّت مميّزه‌دن حبّهٔ واحده بيله يوقدر

Il se dit par analogie de certaines choses faites en forme de grain || Grain de chapelet تسبیح دانه‌سی - حبّهٔ سبحه Les grains d'un collier d'ambre بر كهربا كردانلغنك دانه‌لری

On appelle Gros grains, le froment, le seigle, et le méteil *A.* بذور المزروعات الخريفيّة *T.* كوز اكينی تخمی Et menus grains, les blés qu'on sème en Mars *A.* بذور المزروعات الربيعيّة *T.* ايلك ياز اكينی تخمی

Et grains d'or, les morceaux d'or qui se trouvent dans les rivières, ou sur la surface de la terre *A.* pl. شذور - شذور العقيان *P.* خردهٔ زر رُسته *T.* آلتون خرده‌لری

Et grains de petite vérole, les pustules qui viennent de la petite vérole *A.* بثور الجدری *T.* چيچك جيبانلری

Et en termes de Marine, Grains, ou Grains de vent, des tourbillons qui se forment tout à coup, et qui endommagent les vaisseaux *A.* ريح ثائب *P.* گلاك *T.* صاورنتی || Voilà un grain de vent اشته بر صاورنتی چيقدی

Grain, se dit aussi d'un petit poids faisant la soixante-douzième partie d'une drachme *A.* حبّة *P.* دانهٔ گندم *T.* بغدای || Cela pèse tant de grains بونك آغرلغی شو قدر بغدايدر Cette pistole est légère d'un grain فلان سكه‌نك بر بغدای نقصانی وار در

GRAINE. La semence de quelques plantes *A.* بزر pl. بزور *P.* بزر *T.* تخم || Graine de laitue مارول تخمی d'épinards تخم اسپناق تخمی - اسفناج

GRAISSAGE. Action de graisser *A.* تدهين *P.* روغن سايی *T.* ياغلمه || Le graissage des voitures عربه تكركلرينك تدهينی

GRAISSE. Substance onctueuse, répandue en diverses parties du corps de l'animal *A.* شحم - دسم - ودك *P.* پيه *T.* ياغ || La graisse l'incommode كثرت شحمدن چرويش ياغی - دسم Graisse molle شحم ليّن Graisse de boeuf بيحضور در صغر ياغی - بقر Il y a trop de graisse dans ce potage بو چوربا بغايت ياغلو در Il est tombé de la graisse sur son habit لباسی اوزرينه ياغ بيلاشدی La graisse du chapon ياغی - ايملغك ودكی

On appelle figur. La graisse de la terre, la substance la plus onctueuse, et qui contribue le plus à sa fertilité *A.* شحم الارض *P.* مايهٔ خاك *T.* طپراغك ياغی - طپراق اوزی || Les grandes ravines emportent toute la graisse de la terre سيول شديده شحم ارضك كليّاً اذهابنه بادی اولور

GRAISSER. Enduire de graisse *A.* تدسيم - تدهين *P.* پيه

dans la grâce de Dieu فلان کشی مظهر فیض ربّانی اولدیغی مقروناً بفیض ربّانی عازم - حالده دار بقایه ارتحال ایتمک دار بقا اولمق

On dit proverb., qu'une chose est venue de la grâce de Dieu, pour dire, qu'on l'a eue sans aucun soin فلان شئ محض اللهدن کلمش - محض ظهورات فلکیّه دندر - انعام الهیدر - بر شیدر - Par la grâce de Dieu. Formule que quelques souverains mettent dans leurs titres *A.* بلطف الله تعالی

GRÂCE. Pardon accordé à un criminel *A.* عفو الجرم *P.* بخشایش گناه *T.* صوچ باغشلمه || Il a obtenu sa grâce جرمنه تحصیل عفو ایلدی Il n'appartient qu'au Prince de donner grâce عفو جرایم مادّه سی ملوکه مخصوصدر Il était déjà sur l'échafaud, quand on vint à crier grâce فلان کس محلّ سیاسته احضار اولنمش ایکن بغتةً جرمی عفو اولندیغی صداسی ظهور ایتمشدر

GRÂCE, signifie aussi, agrément, ce qui plaît avec attrait *A.* ظرافة الطور - طلاوت *P.* زیبایی - شیوهٔ دلربا *T.* خوش ادا || Cette femme est belle, mais elle n'a aucune grâce بو خاتون کرچه حسنا در انجق اصلاً وقطعاً طلاوت طوری یوقدر Danser, marcher de bonne grâce طلاوت طور ایله مشی بونی طور ورقص ایتمک Il a bonne grâce à faire telle chose ظرافت ایله ایشلر Il a de la grâce à tout ce qu'il fait هر شیئی کافّهٔ افعالنده طلاوت وار در Il fait tout avec grâce بو کلام طلاوت ایله ظریفانه ایشلر Cela est dit avec grâce بو کسوده اصلا سویلنمشدر Cet habit n'a point de grâce ظرافت طبع ایله ظرافت یوقدر S'habiller de bonne grâce تلبّس ایتمک - Pour exprimer le contraire, on dit Mauvaise grâce *A.* ردائة الطور - طور قبیح *P.* نا زیبایی - شیوهٔ بد - نا زیبا *T.* ادای بد - جرکین ادا || Il a mauvaise grâce بد ادا در - ردائت طوری وار در Danser, marcher de mauvaise grâce طور قبیح ایله رقص ومشی ایتمک

On dit, qu'une expression a de la grâce, pour dire, qu'elle fait un bon effet dans l'endroit où elle est placée *A.* فی موقعه *P.* بجا *T.* محلنده || Cette expression a de la grâce بو تعبیر تمام محلنه صرف اولنمشدر

DE GRÂCE. Par pure bonté *A.* لطفاً وکرماً - لطفاً واحساناً *P.* از روی کرم واحسان *T.* کرم یوزندن || De grâce secourez-moi لطفاً واحساناً بکا امداد ایله De grâce faites-moi ce plaisir لطفاً واحساناً بو مطلوبمه مساعده ایله

GRACIABLE. Digne de pardon *A.* ممکن العفو - مستحق العفو *P.* سزاوار بخشایش - بخشیدنی *T.* عفو اولنه - عفوه کلور || Cas graciable ممکن العفو اولان حال Il a tué un homme, mais c'est en défendant sa vie; le fait est graciable کرچه بر آدم قتل ایتمشدر انجق نفسنی محافظه ضمننده اولمغله ممکن العفو بر کیفیتدر

GRACIEUSEMENT. D'une manière gracieuse *A.* باللطف والاکرام - باللطف والعاطفة - بالمجاملة *P.* دلنوازانه *T.* چلبیلک ایله - خوشلق ایله || Il reçoit gracieusement ceux qui ont affaire à lui کندوسیله مصلحتلری اولنلر حقنده باللطف والاکرام معامله ایدر - معاملهٔ بالمجامله ایدر Vous devriez lui parler plus gracieusement فلانه زیاده چلبیلک ایله سویلملو ایدک

GRACIEUX. Qui a beaucoup de grâce et d'agrément *A.* مطبوع - مستحب - ذو الحسن والظرافة - جمیل *P.* دلاویز *T.* جان سوه جک || Manières gracieuses اوضاع مطبوعه Réception gracieuse تلقّیٔ بالمجامله - تلقّیٔ جمیل Il y a quelque chose de gracieux dans ce tableau بو تصویرده بر نوع حسن وظرافت وار در Ce peintre a le pinceau gracieux بو رسّامک قلمنده ظرافت وار در

GRACILITÉ. Qualité d'une voix grêle *A.* رقّة الصوت *P.* باریکیٔ صدا *T.* سس انجه لکی || La gracilité de sa voix رقت صوتی

GRADATION. Augmentation successive et par degrés *A.* تزاید تدریجی *P.* درجه بدرجه افزونی *T.* کرته کرته آرتوقلق || La gradation de la lumière est sensible, depuis le point du jour jusqu'au lever du soleil وقت سحردن طلوع شمسه قدر ضیانک تزاید تدریجیسی بر امر محسوسدر

GRADE. Dignité *A.* رتبة pl. رتب - مرتبة pl. مراتب - درجة pl. درجات *P.* پایه *T.* کرته - رتبه || Il a été élevé au plus haut grade اسنای مراتبه - اعلای درجاته اصعاد اولندی - مراتب ترفیع اولندی Passer par tous les grades militaires عسکریه نک جملهسنی قطع ایتمک

GRADIN. Petit degré que l'on pratique sur la table d'un autel, d'un buffet *A.* رفّ pl. رفوف *P.* رف *T.* راف || Un salon rempli de pots de fleurs étagés par gradins رافلر اوزرنده دیزلمش چیچک شاقسیلریله مملو بر دیوانخانه

A. وقاية *P.* پاس داشتن *T.* قوريمق || Il entend à gouverner le vin باده‌نك وقايه‌سى فننّه واقفدر

Se gouverner. Se conduire bien ou mal *A.* حركت ـ عمل || Il s'est toujours gouverné sagement هر حالده عاقلانه عمل وحركت ايلدى Il ne s'est pas bien gouverné dans cette affaire بو ماده‌ده لايقى اوزره عمل وحركت ايتمدى Il s'est bien gouverné avec tout le monde, avec ses égaux خلق ايله وامثال واقرانيله كوزل عمل وحركت ايلدى

GOUVERNEUR. Celui qui gouverne une province *A.* والى pl. ولاة *P.* حكمران ـ كار فرما *T.* بيوريجى ـ والى || Gouverneur de Moscou موشقه واليسى

Et celui qui est commis pour avoir soin de l'éducation d'un jeune homme *A.* مربّب *P.* دادو ـ لالا *T.* لالا || Il est gouverneur de ce prince بو شهزاده‌نك لالاسيدر Sage gouverneur مربّب عاقل

GRABAT. Mauvais lit *A.* فراش قبيح ـ فراش مبتذل *P.* خوابگاه چركين *T.* كوتى يتاق || On trouva cinq ou six petits enfans couchés sur un méchant grabat بر قبيح ومبتذل فراشده ياتمش بش التى چوجوق بولندى

GRABATAIRE. Celui qui est habituellement malade et alité *A.* صاجع فى لفراش *P.* صاحب فراش *T.* يتاقده ياتقن || Il est grabataire depuis long-temps مدّت مديده‌دنبرو صاحب فراشدر

GRÂCE. Faveur qu'on fait à quelqu'un *A.* لطف pl. الطاف كرم ـ مكرمة pl. مكارم ـ نعمت pl. نعم *P.* بخشايش ـ كرم ـ *T.* باغشلمه || S'il vous accorde telle chose, ce sera une pure grâce بوكا مساعده ايده‌جك اولور ايسه حقّكه عين كرمدر Je vous demande cette grâce بو لطف وكرمى سندن نياز ايدرم J'ai reçu plusieurs grâces de lui فلانك نعم كثيره‌سنه مظهر اولدم Il tient cela de votre grâce بوكا سنك كرمندن نائل اولمشدر — On dit, Faire grâce à quelqu'un, pour dire, ne pas exiger de lui tout ce qu'on pouvait en exiger *A.* كرم ـ احسان ـ انعام ـ *P.* بخشيدن *T.* باغشلمق || Quand on vous a accordé cela, on vous a fait grâce بوكا مساعده اولندقده بوخصوصده سكا ايتدكلرى ـ طرفكه كرم اولمش اولدى Il me devait mille écus, مساعده احسان وكرم قبيلندندر mais je lui ai fait grâce de la moitié بكا دينى اولان بيك غروشك نصفنى كندويه احسان ايلدم

Bonnes grâces. Bienveillance *A.* حسن النظر pl. محاسن النظر pl. حسنة توجّهات pl. محاسن التوجّهات *P.* توجّه توجّهات *T.* نظر || Il est dans les bonnes grâces du prince درون نظر كردهٔ شاهانه ـ منظور پادشاهيدر ـ حسنهٔ ملوكانه‌يه مظهردر Il a perdu les bonnes grâces du prince حسن نظر پادشاهيدن ساقط اولمشدر — On dit, Être dans les bonnes grâces d'une femme, pour dire, en être aimé بر خاتونك سوكليسى اولمق دوستى اولمق ـ محبوبى اولمق ـ

On dit dans le même sens, Être en grâce auprès d'une personne puissante فلانك عندنده مظهر حسن توجّه اولمق — Et rentrer en grâce, Être remis en grâce auprès du prince مظهر حسن نظر ـ مجدّداً مظهر حسن توجّه شاهانه اولمق ـ حسن توجّه شاهانه‌يى كما فى السابق تحصيل ايتمك — Et trouver grâce aux yeux de quelqu'un, devant quelqu'un, pour dire, gagner sa bienveillance نزد فلانده سزاوار فلانك عندنده مظهر نظر التفات ـ توجّه والتفات اولمق اولمق

Grâce ou Grâces. Remercîment *A.* تشكّر ـ شكر *P.* شكرانه شكر ايتمك *T.* سپاس كردن ـ شكر گذارى نمودن ـ كردن || Je vous rends mille grâces سكا هزار بهزار شكر ايدرم Rendre des actions de grâces واجبات شكرى ادا ايتمك — On dit Grâce à Dieu, Grâce au Ciel *A.* الحمد لله ـ شكراً لله تعالى *P.* بخدا شكر *T.* اللهه شكر اولسون || Il se porte mieux, grâce à Dieu شكراً لله ايوجه در — On dit aussi Grâce à vos soins ايتديككك اهتمامه صد شكر اولسون Grâce à votre bonté سنك لطف وكرمكه شكر اولسون Grâce à son courage, à sa prudence فلانك بهادرلغنه وعقل ودرايتنه شكر اولسون — On appelle aussi Grâces, une prière que l'on fait pour remercier Dieu après le repas شكر نعمت دعاسى

Grâce. Terme de Théologie. Une action particulière de Dieu sur les créatures, pour les rendre justes et heureuses *A.* فيض اللهك لطف *P.* فيض يزدانى ـ خرهٔ يزدانى *T.* فيض ربّانى || On ne peut se sauver sans la grâce فلاح ونجات وكرمى مجرّد مقارنت فيض ربّانى‌يه منوطدر Grâce prévenante فيض بالغ ربّانى Grâce suffisante مسابقت فيض ربّانى efficace ظهور فيض قوىّ التأثير ربّانى Coopérer à la grâce ايدن فيض ربّانينك عملنه صرف ارادهٔ جزئيّه ايتمك Persévérer dans la grâce فيض ربّانيده مستدام اولمق Mourir

الامر P. كار فرمايان T. دولت || Il est dangereux de déplaire
au gouvernement دولتى كوجندرمك مخاطره‌لو بر شيدر -
اولى الامرك رضاسنه منافى حركتده بولنمق تهلكه‌يى
موجبدر Homme suspect au gouvernement عند الدوله مظنون
اولياى امور عندنده شبهه‌لو آدم - بر آدم

Et de la manière de gouverner A. حكومت - طور الحكومة
P. صورت حكمرانى || Gouvernement doux حكومت با رفق
حكومت ملايمه - وملايمت dur et tyrannique حكومت
شديدهٔ جبّارانه

On dit, Avoir quelque chose en son gouvernement, pour dire,
être chargé d'en avoir soin T. برشيئك محافظه‌سى خدمتنه
مأمور اولمق || Un officier qui a la garde-robe du roi en son
gouvernement, en est responsable خلع والبسهٔ شاهانه‌نك
محافظه‌سى خدمتنه مأمور اولان كشى آنلره دائر جواب
ويرمك واجبهٔ ذمّتيدر

GOUVERNER. Exercer l'autorité souveraine A. سياست - حكم
P. حكمرانى كردن T. حكم وحكومت ايتمك - بيورمق ||
Ce prince gouverne sagement son royaume بو پادشاه ملكنده
عاقلانه وحكيمانه حكم وسياست ايدر Il gouverne ses États
avec justice ملكنده بالعدل والحقّانيّه حكم وحكومت ايدر
Ces peuples sont bien gouvernés اقوام مذكوره حسن صورت
ايله سياست اولنمقده در Ce père de famille gouverne bien
sa maison فلان صاحب اهل وعيال كندو خانه‌سنده حسن
صورت ايله حكومت ايدر

Et avoir l'administration, la conduite de quelque chose A. ادارة
كوروب چويرمك T. كار سازى نمودن P. تدبير الامور -
امور C'est lui qui gouverne toute la maison || كورمك -
بيتيه‌نك جمله‌سنى اداره ايدن فلان كشيدر Il gouverne
la bourse du maître اغانك خزينه‌سى مديريدر Les ministres
gouvernent sous l'autorité du prince مديربن سلطنت پادشاهك
زير حكمنده اولدرق تدبير امور ايدرلر Celui qui gouverne
en ce royaume-là, gouverne avec douceur et modération بو ملكك
مديرى قاعدهٔ رفق وملايمت ورسم اعتدال ونصفته
رعايت ايدرك تدبير امور ايدر C'est la femme qui gou-
verne dans cette maison امور بيتيه‌يى تدبير واداره ايدن
صاحب خانه‌نك عياليدر - On dit aussi, Gouverner un na-
vire, un vaisseau, une barque مركبى وسفينه‌يى وزورقى
اداره ايتمك - Et figur., d'un homme qui a la conduite d'une
entreprise, que c'est lui qui gouverne la barque كشتئ امورى
اداره ايدن فلاندر

On dit Gouverner quelqu'un, pour dire, avoir grand crédit sur
son esprit A. ادارة العقل P. بر عقل كس زبردستى نمودن
T. عقلنى اداره ايتمك - بر كمسنه‌نك عقلى كهيه‌سى اولمق
|| Vous pouvez me rendre de bons offices auprès de lui, vous
le gouvernez فلانك عقلنى سن اداره ايدرسك بو جهت
ايله يانده بنم ايچون مساعئ جميله صرفنه اقتدارك
زمام اختيارى هيچ بر Personne ne le gouverne دركار در
عقلنى اداره ايدر بر - كمسنه‌نك يد اداره‌سنده دكلدر
كمسنه يوقدر Ce n'est pas un homme à se laisser gouverner
زمام عقلنى آخرك يد اختيارينه تسليم ايدر مقوله‌دن
دكلدر Tel croit gouverner un autre, qui en est gouverné فلان
كمسنه فلانك عقلنى اداره ايلديكن ظنّ ايدر حال بو
كه كندو عقلنى آكا اداره ايتدرر Gouverner les esprits اذهان
ناسى اداره ايتمك

Il signifie aussi, administrer avec épargne A. تقنّى - تصرّف
P. دستكشى نمودن T. اداره ايتمك - اداره‌لو قوللنمق ||
Vous n'avez pas beaucoup de provisions, gouvernez-les bien قدر
كفايه ذخيره‌ك اولمديغنه بناءً موجودينى تصرّف واداره
ايله قوللنملو در Je gouvernerai ces munitions de sorte qu'elles
suffiront موجود اولان اشبو ذخيره‌لرى وقتنه قدر كفايت
ايده بيله‌جك صورت ايله اداره‌لو قوللنه‌جغم Il n'a qu'un
très-petit revenu, mais il le gouverne sagement يدنده اولان
ايراد غايت الغايه جزئيدر انجق حكيمانه تصرّف
واداره ايدر

Et avoir soin de l'éducation des enfans A. تربية - تربيب
P. تربيت كردن - پروردن T. بسلمك || C'est une femme
qui s'entend bien à gouverner les enfans تربيهٔ صبيان فننه
ماهره بر خاتوندر - Il se dit aussi des animaux || Il a toute
sa vie élevé des chevaux, il sait bien les gouverner ابتداى
نشئتندنبرو آت يتشدرمكه مشغول اولمغله تربيه‌لرى فنّنى
بسلملرينك فنّنى - رعنا بيلور

Et avoir soin des malades A. استمالة المرضا P. تيمار
خستگان كردن T. خسته‌لرى كوزتمك || C'est une femme
qui s'entend bien à gouverner les malades خسته‌لرى تيمار
ايتمنك طريقنى بيلور بر قاريدر

Il se dit aussi, du soin qu'on a qu'une chose soit en bon état

آلتيسى || On lui a donné des confitures et du fruit pour son goûter فلانه ايكندى قهوه آلتيسى ايچون ريچال وميوه ويرلمشدر

GOUTTE. Petite partie d'un fluide *A.* قطرة pl. قطرات *P.* چكالـهٔ - قطرهٔ رقيقـه || Petite goutte طمله *T.* چك - چكاله - چكالـهٔ آب - قطرهٔ آب Goutte d'eau اينجه طمله - خرد بونـدن يك قطره Il n'y en a pas une goutte صو طملهسى قالمامشدر - On dit proverb. d'une petite chose mise dans une grande, C'est une goutte d'eau dans la mer *A.* كـقطرة الما بدريا يك قطرهٔ آب انداختن *P.* بالنسبة الى الدأما *T.* دكزه بر طمله صو دوكمكدر

On appelle Mère-goutte, le vin qu'on tire de la cuve sans pressurage *A.* سلافة *P.* شيره *T.* شيره

Goutte, est aussi adverbe, et signifie, point du tout *A.* اصلا *P.* هيچ *T.* هيچ - ديار - قطعاً - اصلا || Ne voir goutte قطعاً استماع N'entendre goutte وديار رؤيت ايدهمامك ايدهمامك - Goutte à goutte, signifie, goutte après goutte *A.* قطرةً بعد قطرةٍ - متقاطراً - قطره قطره *P.* چكاله بچكاله *T.* طمله طمله || Il faut verser cette liqueur goutte à goutte بو صو قطره قطره دوكلملو در

GOUTTE. Maladie qui attaque particulièrmeent les articulations *A.* وجع المفاصل - ريح طيّار *P.* خله *T.* اويناق برلرنده كزن يل || Goutte froide ريح طيّار بارد chaude ريح طيّار حارّ Cela engendra la goutte بو شئ ريح طيّارى توليد ايدر

Goutte aux pieds *A.* نقريس *P.* دربندپاى *T.* نقريس علتى || La goutte lui est remontée dans la poitrine علت نقريس صدرينه عكس ايلدى Il est mort d'une goutte remontée نقريسك يوقارىيه عكسى سببيله وفات ايتمشدر - Goutte crampe. V. Crampe. - Goutte sciatique. V. Sciatique.

Goutte sereine. Maladie qui cause subitement la privation de la vue *A.* ماء الاسود *P.* علة رنج ادوس *T.* قره صو اينمه || Il a perdu tout d'un coup la vue par une goutte sereine كوزينه ماه اسود نزولنه مبنى قوّت باصرهسى بغتةً زايل ونا بود اولمشدر

GOUTTEUX. Qui est sujet à la goutte *A.* مبتلا النقريس *P.* نقريسه گرفتار دربندپاى *T* نقريسلو || Il est devenu goutteux نقريسلو اولدى - مبتلا اولدى

GOUTTIÈRE. Petit canal par où les eaux de la pluie coulent de dessus les toits *A.* ميزاب pl. ميازيب *P.* ناودان *T.* طملـلق - اولوق || Gouttière de plomb قورشونـدن مصنوع ناودان

GOUVERNAIL. Pièce de bois attachée à l'arrière d'un navire, et qui sert à le gouverner *A.* سكّان *P.* خُلـه - خلاشه *T.* دومن || Tenir le gouvernail d'un vaisseau كمينك دومننى طوتمق Un coup de mer rompit le gouvernail دريانك بر ضربهٔ شديدهسى اصابتيلـه سكّان سفينه شكست اولمشدر - Il se dit figur. en parlant d'un État || Les affaires allaient bien tandis que ce ministre tenait le gouvernail سكّان كشتئ ملك وسلطنت فلان وكيلك دست تصرّف وادارهسنده ايكن حسن نظام امور دركار ايدى

GOUVERNANTE. Femme qui a le gouvernement d'une province *A.* حاكمة pl. حاكمات *P.* حكمران بانوى *T.* حكومت ايدن قادين || Plusieurs princesses de la Maison d'Autriche ont été gouvernantes des Pays-Bas آوشتريا خاندانى سيّدهلرينك نيچهلرى فلان ايالاتك حاكمهلرى ايديلر

Il se dit aussi d'une femme qui a soin de l'éducation des enfans *A.* ربيبة *P.* آتون *T.* خوجه قادين

GOUVERNEMENT. La charge de gouverneur dans une province *A.* ولايت - تصرّف *P.* فرمانفرمايى - حكمرانى *T.* واليلك - حاكملك || On lui a donné le gouvernement de Moscou موشقه ايالتنك ولايت وتصرّفى فلانه توجيه اولندى - موشقه واليلكى فلانك عهدهٔ اهتمامنه احاله قلندى

Et le pays qui est sous le pouvoir du gouverneur *A.* ايالت pl. ايالات *P.* قلمرو حكومت - قلمرو *T.* ايالت || Un gouvernement d'une grande étendue ايالت جسيمه - ايالت وسيعة الانحا

Il signifie aussi, l'hôtel du gouvernement *T.* والى قوناغى - والى قپوسى || J'ai dîné au gouvernement والى قپوسنده اويله طعامنى ايتدم

Gouvernement. Constitution politique d'un État *A.* حكومت || Le gouvernement d'Autriche est monarchique آوشتريانك حكومتى صورت تفرّد واستقلال اوزره در Le gouvernement de Venise était aristocratique وندیكك حكومتى جمعيّت اشراف قومدن عبارت ايدى

Il se dit aussi de ceux qui gouvernent un État *A.* اولى

ذكا وفراست اولديغني ظنّ ايتمك نزاكت مذاقك فسادينه دلالت ايدر

Il signifie aussi, saveur *A.* لذّت *P.* چاشني *T.* طادى || Viande de bon goût گوشت خوش - لحم لطيف الطعم طادى لذيذ ات - de mauvais goût گوشت خوش مزه - چاشنى طادى فنا - بد مزه - بد چاشنى - كريه الطعم - طادى نا خوش Cela est d'un goût excellent, d'un goût fin, délicat, exquis فلان شيئك طعمى اعلا ودقيق ونازك Ce pain a un goût de noisette بو اتمكده فندق وانفسدر Cela donne un bon goût aux sauces فلان شئ طادى وار در طعامك تربيه‌سنه لذّت ويرر

Et odeur *A.* رايحة *P.* بو *T.* قوقو || Ce tabac a un goût de pouri بو توتونده چوركلك قوقوسى وار در

Goût, se dit aussi de l'appétence des alimens *A.* اشتها - لذّت *P.* خواهش دل *T.* استك || Ce malade ne trouve goût à rien بو مريضك هيچ بر شيئه اشتهاسى يوقدر ne prend goût à rien هيچ برشيئدن - هيچ برشيئه لذّت بولدمز اشتهايى بستبون Il a entièrement perdu le goût لذّتياب اولدمز لذّت طويمغه Il commence à entrer en goût غايب ايلدى اشتهاسى كلمكه باشلادى - باشلادى

Et de l'inclination qu'on a pour certaines personnes ou pour certaines choses *A.* رغبت *P.* خواهش *T.* استك || Il n'a nul goût pour les choses du ciel, pour les vers, pour la musique رضاء اللهه موافق شيئلره واشعاره وفنّ موسيقى‌يه اصلا بو ذاتك رغبتى يوقدر Il a beaucoup de goût pour cette personne-là حقّنه كلّى رغبتى وار در

Et du sentiment agréable ou avantageux qu'on a de quelque chose *A.* موافقة المزاج - موافقة الطبيعة - موافقة المذاق *P.* پسند طبع - همرنگئ مذاق *T.* مزاج اويغونلغى || Cet ouvrage est au goût de tout le monde بو تأليف كافّهٔ ناسك مزاجنه موافقدر Cela n'est pas de mon goût مزاجمه موافق دكلدر - مزاجمجه دكلدر - مذاقمجه دكلدر C'est une affaire de goût مزاج حالى بر شيئدر

Il se dit aussi, du caractère particulier d'un ouvrage, d'un siècle *A.* طبيعت || Cet ouvrage est de bon goût حسن طبيعت ايله ايشلنمش بر شيئدر Cet homme-là travaille dans un fort mauvais goût بو آدم غايت مرتبده سوء طبيعت ايله ايشلر Ces vers-là sont dant le goût de Malherbe بو ابيات فلان شاعرك طبيعتى اوزره انشاد اولنمشدر Ce tableau est dans le goût de Raphael بو تصوير فلان مصوّرك طبيعتى اوزره طبيعت رسم اولنمشدر Il a écrit dans le goût de son siècle زمانيه موافق وجهله تأليف ايتمشدر

GOÛTER. Sentir les saveurs par le goût *A.* تذوّق *P.* چشيدن - مزيدن *T.* مسريدن - طاتمق - طادى آلمق || Il goûte bien ce qu'il mange اكل ايلديكى طعامى كركى كبى تذوّق ايدر - Figur. Essayer, éprouver *A.* استذاقة - تجربة *P.* مزيدن دندمك - چاشنيسنى آلمق - طادينى آلمق *T.* چشيدن - || Il a essayé de toutes les professions, c'est un homme qui veut goûter de tout هرشيئى استذاقه قيدنده اولمغله حرفتلرك جملەسنى تجربه ايتمشدر

Et prendre un peu d'un mets, d'une liqueur, pour en essayer le goût *A.* تلمّق - تلمّج - تمطّق *P.* چشيدن *T.* طاتمق - || برشيئك لذّتنى بيلمك ايچون طادينى آلمق Voulez-vous goûter de notre vin? بزم باده‌يى طاتمق استرميسك

Figur. Approuver *A.* استحسان *P.* پسنديدن *T.* بكنمك - كلمك - حظ ايتمك - مذاقه اويغون كلمك || Je goûte bien ce que vous dites ديديككز كلام - كلامكى استحسان ايدرم مذاقمه اويغون كليور Je ne pus jamais lui faire goûter vos raisons سرد ايلديككز علل واعذارى فلانه بر وجهله پسند ايتدره‌مدم On n'a jamais pu goûter cet homme, goûter l'esprit de cet homme بر فلان كمسندن وياخود فلانك عقلندن وجهله حظ اولنه‌مامشدر

Goûter. Sentir, jouir *A.* تلذّذ - تمتّع *P.* لذّتياب شدن *T.* لذّتنى طويمق || Nous avons passé une partie du temps à goûter les plaisirs de la table برمدّت لذيذ طعامدن متمتّع اولەرق امرار وقت ايتمشسز

Goûté *A.* متذوّق *P.* مزيده - مسريده *T.* طاتلمش *A.* مستحسن *P.* پسنديده *A.* مجرّب *P.* چشيده *T.* طادى آلنمش مذاقه اويغون كلمش - بكنلمش *T.*

GOÛTER, Manger entre le dîner et le souper *A.* اكل اللماج العصر *P.* طعام بازچاشت خوردن *T.* ايكندى قهوه آلتيسنى يمك || Il fait ses quatre repas, il déjeûne, il dîne, il goûte, il soupe كونده درت دفعه طعام ايدر صباح قهوه آلتيسنى واويله يمكنى وايكندى قهوه آلتيسنى واخشام يمكنى يير

GOÛTER. Petit repas qu'on fait entre le dîner et le souper *A.* الماج العصر *P.* طعام باز چاشت *T.* ايكندى قهوه

GOUREUR. Celui qui trompe dans un petit commerce *A.* غابن *P.* فریبکار *T.* آلدادیجی || Ne faites pas de marché avec lui, c'est un goureur بونکله بازارلق ایتمه زیرا غابن بر آدمدر

GOURMADE. Coup de poing *A.* لکمة pl. لکمات ـ لکزة pl. لکزات ـ وکزة pl. وکزات ـ ضربة بجمع الکف ـ *P.* مشت ـ زنی *T.* یومرق || Il lui donna deux gourmades اوزربنه جمع کف ایله فلانه ایکی ضربه ـ ایکی لکزه حواله ایلدی فلانه ایکی یومرق اوردی ـ حواله ایلدی Il lui donna une gourmade dans les dents دیشنه بر یومرق اوردی

GOURMAND. Qui aime à manger beaucoup *A.* اکول ـ کثیر الاکل ـ ناهک *P.* پر خور ـ بسیار خوار ـ گرانخوار ـ رزد *T.* بیه‌کن || Il est extrêmement gourmand غایة الغایه اکولدر Un oiseau gourmand مرغ بسیار خوار

GOURMANDER. Traiter durement en paroles *A.* تهدم ـ تهدک ـ شتم ـ شدیداً *P.* گرفت نمودن *T.* آلاباندده ویرمک ـ مظهر تهدم ویرشدرمک || Souffrez-vous qu'on vous gourmande? سکا آلاباندده ویرلمسنی ـ اولدیغکی تحمل ایدرمیسک حققکه تهدم ایله معامله‌یی هضم ایده ـ چکرمیسک Vous l'avez gourmandé comme s'il était votre valet فلانه کندو خدمتکارک کبی ویرشدردک Il est fort impérieux, il veut gourmander tout le monde متعظم بر آدم اولوب عالمه ویرشدرمک قیدنده در ـ Figur. Gourmander ses passions. S'en rendre le maître *A.* قهر النفس *P.* بهوای نفس زبردستی نمودن *T.* هوا وهوسنه غلبه ایتمک

GOURMANDISE. Vice de celui qui est gourmand *A.* کثرة الاکل ـ نهاکت *P.* بسیار خواری ـ پرخوری *T.* بیه‌کنلک || Gourmandise insatiable شدیده نهاکت ـ کتورمز طوبمق ـ شبع وغنا بیلمز بیه‌کنلک

GOURMER. Mettre la gourmette à un cheval *A.* ضرب الحنکة *P.* لگامرا زدن *T.* زنجیرک اللجام || کم صولوغنی اورمق Si un cheval n'est gourmé, il ne se ramène pas bien بردابه‌یه کم صولوغی اورلمینجه یورویشی ایو اولمز

Et donner des gourmades *A.* ضرب بجمع ـ وکز ـ لکز ـ لکم *P.* مشت زدن *T.* یومرق اورمق ـ لکف

GOURMETTE. Petite chaînette de fer qui tient à un des côtés du mors d'un cheval, et qu'on accroche à l'autre côté *A.* حنکة اللجام *P.* لگام *T.* زنجیرک || کم صولوغی || La gourmette de votre cheval est défaite آتنک کم صولوغی چیقمشدر Cette gourmette est trop grosse, trop courte بو کم صولوغی غایت قبا وغایت قصه در ـ On dit figur. Lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'il n'en avait فلانه ارخای عنان رخصت ایتمک

GOUSSE. L'enveloppe qui couvre certaines graines *A.* سنفة pl. سنف *P.* پوست دانه *T.* قبجوق || Gousse de fève بقله قبجوغی ـ On appelle Gousse d'ail, une petite tête d'ail *A.* فص ـ سن الثوم *P.* دندانهٔ سیر *T.* صارمساق دیشی || Frotter avec une gousse d'ail بر صارمساق دیشیله سورتمک

GOUSSET. Le creux de l'aisselle *A.* مغبن الابط pl. مغابن الآباط *P.* تهیگاه بغل *T.* قولتق ـ قولتغک قیصیق یری || Se frotter le gousset avec de la poudre d'alun قولتق ایچنی شاب سفوفیله اوغوشدرمق

Il se dit aussi de la mauvaise odeur qui vient du gousset *A.* ذفر الابط ـ صنان ـ صنة *P.* بوی بد بغل *T.* قولتق صنان قوقمق || قوقوسی Sentir le gousset

Il signifie aussi, cette petite pièce de toile qu'on met à la manche d'une chemise à l'endroit de l'aisselle *A.* لبنة ـ بنیقة ـ بندک pl. بنادک *P.* خشتک *T.* خشتک ـ اکندرک ـ || کوملکه قولتق آلتی ـ Mettre des goussets à une chemise اکندرک یاپشدرمق

GOÛT. Sens par lequel on distingue les saveurs *A.* قوة الذایقة ـ مذاق *P.* مزه *T.* طادی || Avoir le goût bon ذایقهٔ ـ ذایقهٔ دقیقه لطافت ذایقه‌یه مالک اولمق Goût fin لطیفه ذایقه ـ سو ذایقه ـ ذایقهٔ فاسده mauvais Cela plaît au goût طادی خوشدر ـ خوش مزه در ـ طیب المذاقدر flatte le goût تطییب ذایقه‌یی موجبدر Les différens goûts ذوایق مختلفه Tous les goûts ne se rapportent pas جمیع ذوایق همرنگ وموافق اوله‌مز Il ne faut pas disputer des goûts ذوایق ناس محل معارضه دکلدر ـ تعریضه کلمز Chacun a son goût هر کسک برر ـ هر کسده بر کونه مذاق وار در ـ کونه مذاقی وار در ـ Figur. La finesse du jugement *A.* دقة المذاق ـ نزاکة المذاق || Avoir du goût pour les bonnes choses اشیای نفیسه حقنده دقیق المذاق اولمق pour les bons ouvrages تالیفات نفیسه حقنده نزاکت مذاق صاحبی Il a le goût délicat, fin دقیق المذاقدر اولمق C'est avoir le goût fort mauvais que de trouver de l'esprit à cela بو شیئده

- مالامال خورد ونوش کردن .P تملّئة من الاكل والشرب
قارنی بیه‌جک ایچه‌جک .T تا بگلو پر خورد ونوش کردن
اسقای On les a gorgés de vin et de viandes || ایله طولدرمق
خمر کثیر واطعام طعام وفیر ایله فلانلری تکشّد ایتدردیلر
- فلانلری کثرت اکل وشرب ایله تا بگلو طولدرمشلر در

Il signifie figur., combler de richesses A. املا - اطفاف .P
T. مستغرق کردن - لبریز کردن - تا بگلو مالامال کردن
مستغرق On les a gorgés de biens || دپه‌یه قدر طولدرمق .T
تا اموال فراوان ایتمشلر در Ils sont gorgés d'or et d'argent
بگلو مالامال سیم وزر درلر Les soldats se gorgèrent de butin
عسکری طایفه‌سی غنایم وفیره ایله لبریز ومالامال اولمشدر

Gorgé. A. ممتلئ من الاكل والشرب - کشئ .P تا بگلو
مالامال خورد ونوش .T بیه‌جک ایچه‌جک ایله طولمش

GOSIER. Partie intérieure de la gorge par où passent les alimens A. حلقوم - حلق .P حلقوم .T گلو بوغاز || Gosier large
حلقوم عریض Avoir le gosier tout en feu حلقوم بغایت ملتهب
Il lui est demeuré une arête dans le gosier بوغازنده اولمق
بر بالق کمیکی ایلشدی

Il se dit aussi du canal par où sort la voix, et qui sert à la respiration A. مجراء النفس - حنجرة - جرئة .P نای گلو
T. بوغرتلق

GOTHIQUE. Qui appartient aux Goths A. ترترئ .P تاتاری
T. تاتارجه || Architecture gothique بنای ترتری - تاتارجه بنا
Écriture gothique تاتارجه یازو - خط تاتاری

GOUDRON. Espèce de gomme et de poix, servant à calfater les vaisseaux A. قطران - هناء .P قطران .T کتیران - کتران
|| Enduire quelque chose de goudron بر شیئه قطران سورمک
Eau de goudron قطران صویی

GOUDRONNER. Enduire de goudron A. طلاء بالقطران .P
قطران سورمک .T کتران سودن || Goudronner un vaisseau
کمی‌یه قطران سورمک

Goudronné. A. مقطور - مقطرن .P کتران آلود .T قطرانلو -
قطران سورلمش

GOUFFRE. Abîme, trou large et profond A. وهدة pl. وهاد
- وهدة - هوّة - حفرة قعیرة .P حفرهٔ تا قعر یاب - شنار .T دربن
وهدهٔ || Gouffre profond عمیق القعر هوّهٔ épouvantable هایله || جقور
Dans les endroits de la rivière où l'eau tournoie, il y a d'ordinaire un gouffre نهرک گرداب اولدیغی محلده
عادتا بر وهدهٔ قعیره موجود در Tomber dans un gouffre بر
هوّهٔ ایچنه سقوط وانکباب ایتمک La bouche de l'Etna est
un gouffre de feu اتنه نام جبل آتشفشانک آغزی بر هوّهٔ
نار در - Figur. || Tomber dans un gouffre de malheurs, de misères
حفرهٔ تا قعر یاب مصایب وآفات وهوّهٔ بی بن وکنار
ورطهٔ فقر وفاقه‌یه دوچار اولمق - فقر ومسکنته گرفتار اولمق

Il se dit aussi de toutes les choses où l'on fait des frais immenses A. بحر المصارف .P دریای مصارف .T مصرف
|| Ce procès est un gouffre بو دعوا دریای مصارفدر || انکینی
Paris est un gouffre پارس شهری بر بحر مصارفدر Les maisons de jeu sont des gouffres pour les jeunes gens قمار خانه‌لر
حدیث السنّ اولنلره کوره دریای مصارفدر

GOUJON. Espèce de poisson A. حوت الجن .T قیا بالغی
Et nom d'une cheville de fer A. شکّة .P میخ .T چیوی

GOULET. Il se dit de l'entrée étroite d'un port A. خانق
مأزم المرفاء - المینی .P دهانهٔ دربابند .T لیمان بوغازی -
بو || On n'entre dans ce port que par un goulet || لیمان آغزی
لیمانه بر بوغازدن مرور ایله واریلور Le goulet de Brest rend
l'entrée du port très-difficile برست نام لیمانک بوغازی
طارلغی حسبیله مدخلنی بغایت تصعیب ایدر

GOULOT. Cou d'un vase dont l'entrée est étroite A. عنق
P. گلو .T بوغاز || Une bouteille qui a le goulot cassé بلبلهٔ
بوغازی قیرق صراحی - شکسته گلو

GOULOTTE. Petite rigole pour servir à l'écoulement des eaux
A. مذنب pl. مذانب .P رود خانهٔ خرد - فرغر .T آرقجغز

GOULU. Qui mange avidement A. نهیم .P علف خور .T
اینهان || Le loup est un animal goulu قورد نهیم بر حیواندر

GOULUMENT. Avidement A. بالنهامة .P علف خورانه .T
اینهانلق ایله ییه‌رک - هارل هارل ییه‌رک || Manger
goulument بالنهامه طعام ایتمک

GOUR. Creux produit par une chute d'eau; creux plein d'eau
A. وقیعة pl. وقاع .P فرکند .T سیل یاریغی جقور یر

GOURD. Qui est devenu comme perclus par le froid. Il ne se dit qu'en cette phrase: Il a les mains gourdes A. جامد
الید .P دست سرما زده .T الی طوکوب جولاق کبی
اولمش

GOURDE. Courge vidée, dont on se sert pour porter de l'eau P.
سفچه .T قباق برداغی

ضمق ویرر آغاج *T.* درخت زنج آور

GOMPHOSE. Terme d'Anat. Espèce d'articulation immobile, par laquelle les os sont emboîtés l'un dans l'autre *A.* فصّ pl. فصوص کمیکک *T.* بندگاه استخوان *P.* فصّ العظمین اویناق یری

GOND. Morceau de fer, sur lequel tournent les pentures d'une porte *A.* رزّة pl. رزز *P.* رزه *T.* بش-رزه || Il manque un gond à cette porte بو قپونک بر رزه‌سی اکسکدر

GONFLEMENT. Enflure *A.* نفخة - نفخ *P.* برجستگی *T.* قبارمه || Gonflement de rate طحالک نفخی d'estomac - شیش - نفخ معده

GONFLER. Rendre enflé *A.* تنفیخ *P.* بر جسته کردانیدن *T.* شیشورمک - قبارتمق || La plupart des légumes gonflent l'estomac اکثر بقول تنفیخ معده‌یی موجبدر Un pigeon qui gonfle sa gorge بر کوکرجین بوغازینی قبارد - || Figur. Sa fortune l'a gonflé d'orgueil کثرت مال نفخ وکبرینه باعث اولمشدر Le bon succès qu'il vient d'avoir le gonfla d'orgueil فلان خصوصده ظفریاب اولمسی نفخ وکبرینی مؤدّی اولمشدر

Gonfler, au neutre, et Se gonfler *A.* کسب - انتفاخ - تنفّخ النفخ *P.* بر جستن *T.* قبارمق - شیشمک || Quand la rate vient à gonfler طحالک تنفّخی حالنده L'estomac se gonfle معده انتفاخ ایدر

GONFLÉ. *A.* منفوخ - منتفخ *P.* بر جسته *T.* قبارمش - شیشمش - Figur. || Un homme gonflé de la bonne opinion qu'il a de lui-même عجب نفسی تقریبیله منتفخ ومتکبّر بر آدم

GONIOMÉTRIE. Terme de Mathem. Art de mesurer les angles *A.* فن المساحة الزوایاء *P.* فنّ کوشه پیمایی *T.* کوشه‌لر اولچمنک فنی

GONORRHÉE. Terme de Méd. Flux involontaire de la semence *A.* قرحة المثانة *P.* پرمیو - سوزاک *T.* بل صوغوقلغی

GORD. Pêcherie que l'on construit dans une rivière. Elle est composée de deux perches en forme d'un angle, au sommet duquel est un filet *A.* فنزر *T.* بالقچی دالیانی

GORET. Petit cochon *A.* خنوص pl. خنانیص *P.* خوگبچه *T.* خنزیر انیکی

GORGE. La partie de devant du cou *A.* عنق pl. اعناق *P.* گردن *T.* بوغاز || Il a la gorge enflée بوغازی شیشکندر

Prendre un homme à la gorge بوغازندن طوتمق Couper la gorge à un homme *A.* قطع العنق - نحر - ذبح *P.* گردن بریدن *T.* بوغازلمق - بر کمسنه‌نک بوغازینی کسمک Ces deux hommes sont près de se couper la gorge l'un l'autre بو ایکی کشی متهیّئ تناحر وتذابحدرلر - بری برلرینی بوغازلمغه آز قالمشدر - Figur. Couper la gorge à quelqu'un, signifie, faire quelque chose qui le perd فلان کشی‌یه فلان شیئی ایتمک آنی اولدرمک کبیدر - On dit aussi, qu'un homme se coupe la gorge à lui-même, lorsqu'il fait quelque chose de contraire à ses intérêts کندو کندینی اولدرر - Et tenir quelqu'un à la gorge, pour dire, lui serrer la gorge *T.* بوغازندن قاوره‌یوب صیقمق - Et figur. Prendre un homme à la gorge, pour dire, le contraindre avec violence à faire quelque chose *T.* بر کمسنه‌نک بوغازینه بصمق On dit dans le même sens, Tenir le pied sur la gorge à un homme, lui mettre, lui tenir le poignard sur la gorge بوغازینه بصمق وبچاغی بوغازینه طیامق

Il se dit aussi pour Gosier. V. ce mot. - On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir *A.* استفراغ *P.* هراش کردن *T.* قوصمق V. aussi Vomir. - Et figur. pour dire, rendre ce qu'on a pris injustement || Il avait volé les deniers du roi, mais on lui a fait rendre gorge خزینهٔ همایون مالنه اطالهٔ دست سرقت ایتمشدر انجق آلدیغنی کندویه قوصدردیلر

GORGE. Le sein d'une femme *A.* نحر pl. نحور - جید pl. اجیاد *P.* سر سینه *T.* کوکس باشی || Elle a la gorge belle حسن النحر بر محبوبه در Montrer, découvrir sa gorge کشف کوکس باشنی آچمق - جید ایتمک Elle a la gorge plate سر سینه‌سی یصّیدر

Et la partie supérieure de la chemise d'une femme *A.* جیب القمیص *P.* گریبان پیراهن *T.* کوملک یقه‌سی

GORGE. Passage entre des montagnes *A.* درب - خانق مأزم pl. مآزم - الجبل *P.* دربند *T.* بوغاز

GORGÉE. La quantité de liqueur que l'on peut avaler en une seule fois *A.* نغبة - حسوة pl. احسیة - جرعة *T.* بر - یودم || ابچم Ce malade n'a pu prendre que deux gorgées de bouillon بو مریض ایکی جرعه ات صویندن غیری بر شئ انجق ایکی یودم چوربا ییه‌بیلدی - ییه‌مدی

GORGER. Soûler, donner à manger avec excès *A.* تکشئة -

GNOMONIQUE. L'art de tracer des cadrans au soleil, à la lune et aux étoiles, mais surtout des cadrans solaires sur un plan *A.* فنّ الرسم البسيطة || La gnomonique est une partie des mathématiques فنّ رسم بسيطه علوم رياضيّه اقساميندندر

GOBELET. Vase rond, sans anse, moins largo et plus haut qu'une tasse *A.* مصحات *P.* پيمانه ـ ريغال *T.* طاس

GOBELET, est aussi un vase qui sert à faire des tours de gibecière *A.* حقة || Joueur de gobelets حقه باز ـ Figur. Joueur de gobelets. Un homme qui ne cherche qu'à tromper ceux avec qui il traite || Prenez garde à lui, c'est un joueur de gobelets فلاندن حذر ايله بر حقه‌باز حيله پرداز در

GOBE-MOUCHES. Espèce de petit lézard *A.* خُنّاز *P.* چلپاسه *T.* آلدجه كلر

GOBER. Avaler avec avidité *A.* التقام ـ تبلعم *P.* فرو بردن ـ فرو كشيدن *T.* يوتمق || Gober une couple d'oeufs frais ايكى دانه تازه يمورطه تبلعم ايتمك

se **GOBERGER.** Se moquer *A.* تهزّئ ـ تروّم *P.* خنده خريشى نمودن *T.* ذوقلنمك || Il se goberge de ces gens-là شو آدملرى ذوقلنور

Et se divertir *A.* تلهّى *P.* باختن *T.* اوينامق || Des écoliers qui se gobergent تلهّى ايدن طلبهٔ مكتب

Et prendre ses aises *A.* استراحة *P.* آرميدن *T.* راحتلنمك || Il se gobergeait sur un sofa بر صفه اوزرنده استراحت ايتمكده ايدى

GOBET. Morceau que l'on gobe *A.* لقمة pl. لقمات *P.* لقمه *T.* يودام

GOBIN. Bossu. V. ce mot.

GOBLIN. Esprit familier dont on menace les enfans *T.* قره قونجاور

GODRON. Certains plis ronds que l'on fait aux manchettes, aux coiffures des femmes *A.* غصن مقرّص pl. غصون مقرّصة *P.* گل وارى قيورلمش بوكلم *T.* شكن پيچ اندر پيچ

Et certaines façons qu'on fait aux bords de la vaisselle d'argent *T.* كنار قيرقيغى ـ كنار قيرقمدسى || Vaisselle à gros godrons قيرقيقلرى قبا اوانئ سيم

GODRONNER. Faire des godrons *A.* شدّ الغصن المقرّص *P.* دل وارى قيورلمش *T.* شكن پيچ اندر پيچ ساختن ـ بوكلم ياپمق ـ Godronner de la vaisselle d'argent اوانئ سيمك كنارلرنده قيرقمد ياپمق

GOGUENARD. Railleur, mauvais plaisant *A.* طنّاز *P.* خنديشكار *T.* ذوقلنيجى || Être d'humeur goguenarde بالطبع طنّاز اولمق

GOGUENARDER. Faire de mauvaises plaisanteries *A.* طنز ـ تمسخر *P.* خنديشكارى نمودن ـ لاغ نا خوش زدن *T.* بد بد حوراطه ايتمك ـ ذوقلنمك || Ils riaient et goguenardaient ensemble بد بد حوراطه ايدوب كولشورلر ايدى ـ برى برلرينى ذوقلنوب كولشورلر ايدى

GOGUENARDERIE. Mauvaise plaisantarie *A.* طنز ـ سخريّة *P.* خنديش ـ لاغ نا خوش *T.* ذوقلنمه ـ بد حوراطه || Il ne répond que par des goguenarderies دائما طنز وتمسخر ايله جواب ويرر

GOÎTRE. Tumeur grosse qui vient à la gorge *A.* جدرة pl. اجدار *P.* جخش *T.* بوغاز اورى || Les habitans des Alpes sont sujets aux goîtres آلپس طاغلرى اهاليسى علت جدره‌يه مبتلا درلر

GOÎTREUX. Qui est de la nature du goître *A.* جدرىّ *P.* جخشى *T.* اوره متعلق

GOLFE. Mer qui avance dans les terres *A.* خليج pl. خلج ـ شرم البحر *P.* شاخابه *T.* كورفز || Golfe de Constantinople خليج قسطنطنيّه

GOMME. Substance qui découle de certains arbres *A.* صمغ pl. صموغ ـ صعرور pl. صعارير *P.* زنج ـ پنانگ ـ كوج ـ *T.* شلم ـ ضمق ـ آغاج پيپسى || Gomme arabique صمغ عربى

GOMME-GUTTE. Substance résineuse qu'on apporte des Indes *A.* هند رجندسى *T.* راتيانهٔ هندى *P.* راتين هندىّ

GOMMER. Enduire de gomme *A.* تصميغ *P.* زنج سودن ـ زنج زدن *T.* ضمق سورمك ـ Gommer une couleur. C'est y mêler un peu de gomme *A.* تصميغ الصبغ *P.* در رنگ بويا ايچنه *T.* رنگرا زنجناك پرداختن ـ زنج آميختن ضمق قاتمق

GOMMÉ. *A.* مصمّغ ـ مصموغ *P.* زنجناك ـ زنج آلود *T.* ضمقلو ـ صمغلو

GOMMEUX. Qui jette de la gomme *A.* مستصمغ *P.* زنجريز *T.* ضمق آقديجى || Il y a en ce pays-là grand nombre d'arbres gommeux et résineux اول مملكتده اشجار مستصمغه وذوى الراتينك كثرتى وار در Parties gommeuses اجزاى مستصمغه

GOMMIER. Arbre d'où sort la gomme *A.* شجر صامغ *P.*

شرح - تفسیرات || La glose du Droit Canon احکام فقهیک
تفسیری La glose vaut mieux que le texte شرح متندن
احسن واولیدر

GLOSER. Expliquer par une glose A. شرح - تفسیر P. معنا
گشادن T. معنایی آچمق || Les auteurs qui ont glosé la Bible
تورات شریفی تفسیر ایدن - مفسّرین تورات شریف
مؤلفین Il a glosé un tel auteur فلان تألیفی تفسیر
ایلدی

Et censurer, critiquer. En ce sens il est neutre A. - طعن
تشنیع - لوم P. حرف اندازطعن وتشنیع - حرفگیری کردن
شدن T. دیبیه‌جک بولمق - سوز بولمق - قنمق || Vous
glosez sur tout هرشیئه حرف انداز طعن وتشنیع اولورسک
Pourquoi gloser sur mes actions, sur mes paroles? افعال واقوالمده
طعن وتشنیع اوله‌جق نه وار در Il n'y a point à gloser sur
sa conduite سلوک وحرکتی اصلاً وقطعاً محل لوم وتشنیع
حرکتنه هیچ سوز یوقدر - دکلدر Cela est net, il n'y a rien
à gloser فلان مادّه پاک وطاهر در اصلا حرف اندازلق
قبول ایتمز Que trouvez-vous à gloser là-dessus بو بابده نوجهله
نه دیبیه بیلورسک - حرف اندازلق ایده بیلورسک

GLOSEUR. Celui qui glose, qui critique A. لایم - طعّان P.
حرف انداز - حرفگیر T. قندیبیجی || Gloseur perpétuel
طعّان دائمی insupportable تحمّل اولنمیه‌جق بر لایم بد زبان

GLOSSAIRE. Dictionnaire de termes difficiles d'une langue avec
leur explication A. لغت الالفاظ الغامضة || Le vieux glossaire
قدیمی لغتِ الفاظ غامضة

GLOSSATEUR. Auteur qui a glosé un livre A. مفسّر pl.
شرح ایدن T. شرح نویس - تفسیرساز P. مفسّرین - شارح
|| Le glossateur de la Bible تورات شریف مفسّری

GLOTTE. Terme d'Anatomie. Petite fente du larynx, qui sert
à former la voix A. غلصمه T. اوکوک باشی || Les différen-
tes ouvertures de la glotte servent à varier les sons de la voix
humaine غلصمه‌نک منافذ گوناگونی صوتک علی وجه
الاختلاف ظهورینه بادی اولور

GLOUGLOU. Le bruit que fait une liqueur, lorsqu'on la verse
d'une bouteille A. جرجرة P. قلقل T. قلوق قلوق سسلنمه
|| Le glouglou de la bouteille قلقل صراحی

GLOUSSEMENT. Cri de la poule qui glousse A. قوقئة P.
کراخ T. طاوق قدقلمه‌سی

GLOUSSER. Il se dit du cri de la poule qui veut couver, ou
qui appelle ses poussins A. قَوق P. کراجیدن T. طاوق
قدقلمق

GLOUTON. Gourmand A. متغذّم - جردبان - مجردب P. رُس
لت انبان - حریص خوردنی - T. صوغومسز || Le loup est
un animal glouton قورد بالطبع متغذّم بر حیواندر C'est un
vilain glouton مکروه بر صوغومسز در - بر جردبان لئیمدر

GLOUTONNEMENT. Avec gourmandise A. بالاغتذام - بالجردبة
P. رسکارانه T صوغومسزلق ایله || Manger gloutonnement
بالاغتذام اکل طعام ایتمک

GLOUTONNERIE. Vice du glouton A. تغذّم - جردبة P.
لت انبانی - حرص خوردنی T. صوغومسزلق || Cet homme
est d'une gloutonnerie dégoûtante فلان آدمک اکل طعامده
جردبه‌سی باعث استکراهدر

GLU. Matière visqueuse et tenace, avec laquelle on prend les
oiseaux A. طِبق - دابوق - دِبق P. دبن T. اوکسه - یلم قره ||
Cette glu est bien forte بو اوکسه کرکی کبی قوتلو در Pren-
dre des oiseaux à la glu - دابوق ایله صید طیور ایتمک
اوکسه ایله قوش آولمق

GLUANT. Visqueux A. لزج P. دوسکن T. یاپشقن - یلمشک
زفت قدر Il n'y a rien de si gluant que la poix || لزوجتلو -
یلمشک تر - عرق لزج Une sueur gluante لزوجتلو شی یوقدر

GLUAU. Ramille enduite de glu pour prendre des oiseaux A.
قضیب مدبّق pl. قضبان مدبّقة P. چوب دبن آلود T.
اوکسه‌لو چیبوق - اوکسه چیبوغی || Tendre des gluaux بسط
اوکسه چیبوقلری اوزاتمق - قضبان مدبّقه ایتمک

GLUER. Rendre gluant A. تلجین P. دوسکن آلود ساختن
T. یلمشک شیئه بیلاشدرمق || Ces confitures lui ont glué les
mains بو ریچاللر ایله اللرینی بیلاشدردی

GLUI. Grosse paille dont on couvre les toits A. حفافة P.
کاهبن T. صمان دیبی - اکیز

GLUTEN. Matière qui sert à lier ensemble les parties qui
composent un corps solide A. لزاق - شراس P. جریش P.
جریش

GLUTINEUX. V. Gluant.

GNOMON. Espèce de grand style dont les astronomes se ser-
vent pour connaître la hauteur du soleil A. میل الاهل الرصد
- Et le style d'un cadran solaire A. ابرة البسیطة - میل البسیطة

On dit, Faire gloire de quelque chose, pour dire, s'en faire honneur, en faire vanité *A.* مباهات ـ تباهی ـ تفاخر ـ افتخار ـ اوکونمک *T.* مدار افتخار داشتن ـ افتخار شمردن *P.* سنک خدمتک || Il fait gloire de vous servir افتخارلنمک سنک خدمتکی مدار افتخار عدّ ایدر ـ ایله افتخار ایدر قبایح ایله || Il est assez impudent pour faire gloire du vice فخر ومباهات ایتمک مرتبدلرده بیعار وحیا در

On dit, Rendre gloire à la vérité, pour dire, rendre témoignage à la vérité صدق وحقیقتی اقرار ایتمک

Gloire, signifie aussi, orgueil, vanité *A.* مکابرة ـ تعظم *P.* غلبهٔ تعظم ومکابره‌دن || Il crève de gloire فضوللق *T.* بادسری مکابره وتعظمی بادئ || La gloire le perdra جاکچاک اولور اضمحلالی اولەجقدر

Vaine Gloire, se prend pour le sentiment trop avantageux de soi-même que la vanité inspire *A.* عجب النفس ـ خیلا *P.* خود بینی *T.* کندویی بکنمه || La vaine gloire corrompt le mérite des meilleures actions عجب نفس زیاده شایان استحسان اولەجق اعمال برگزیده‌نک حسننی ازاله وافساد ایدر

GLORIEUSEMENT. D'une manière glorieuse *A.* بالعزّ والاجلال *T.* با شکوه ـ بزرکوارانه *P.* مقبلاً ومعززاً ـ بجلالة الشان ـ شان وشهرت ایله ـ شانلو وجه ایله ـ اولولق ایله || Il s'est tiré glorieusement de cette affaire بو مصلحتک ایچندن بالعزّ مقبلاً ومعززاً || Il est mort glorieusement والاجلال صیرلمشدر ترک حیات مستعار ایتمشدر

GLORIEUX. Qui s'est acquis, qui mérite beaucoup de gloire *A.* جلیل الاشتهار ـ جلیل الشان ـ جلیل ـ ذو الشان *P.* بلند اقبال ـ شکوهمند *T.* شانلو || Règne glorieux سلطنت شانلو سلطنت ـ جلیل الشان || Ce prince doit être bien glorieux d'avoir fait une si belle campagne بو پادشاهک اول مقوله سفر منتج الظفره موفق اولمسی جلال شان واقبالنه دلیلدر || Les glorieux travaux مساعئ جلیله || Il revient glorieux et triomphant منصوراً ومظفراً وفرط شان واقباله مصحوباً عود ورجعت ایدر || C'est une belle et glorieuse action de délivrer sa patrie سلامت حال وطند وسیله اولمق بادئ شان عظیم اولەجق موادّدندر || Préferer une mort glorieuse à une longue vie شان ـ شانلو مماتی حیات مدیده‌یه ترجیح ایتمک || Un واعتباره مقارن وفاتی عمر مدیددن اولی عدّ ایتمک

tel prince de glorieuse mémoire محمود الذکر پادشاه مغفرت پادشاه مرحوم جلیل الذکر ـ پناه

On dit, La glorieuse Vierge-Marie حضرت عزیزه ومجیده || Les glorieux Apôtres حضراتی حواریون اعزّهٔ ـ بتول مریم

Et l'on appelle Corps glorieux, les corps que prendront les bienheureux après la résurrection ابدان اعزّهٔ عظام

Il signifie aussi, plein de vanité, de bonne opinion de lui-même *A.* خائل ـ مختال ـ اهل الخیلا *pl.* ارباب الخیلا ـ متعظم ـ معجب بنفسه *P.* خود بین *T.* کندویی بکنمش || Il est sot et glorieux احمق وخائل بر آدمدر || Les glorieux se font haïr اهل خیلا وتعظّم اولنلر نفسلرینی نفرت عامّه‌یه القا ایدرلر

GLORIFICATION. Élévation de la créature à la gloire éternelle *A.* مسعودیّة ابدیّة *P.* سرمدی *T.* سعادتمندئ ابدی || La glorification des élus مختارین وبرگزیدگان موتلولق خدانک مسعودیّت ابدیّه‌لری

GLORIFIER. Rendre honneur et gloire. Il ne se dit que de Dieu *A.* تمجید ـ اعزاز *P.* اعزاز کردن ـ تعظیم نمودن *T.* تمجید جناب خالق البرایا ایتمک || Glorifier Dieu اولولتمک جناب حق اولیای عظامک || Dieu est glorifié dans ses Saints وجودیله ممجّد ومعزّز در ـ On dit aussi, que Dieu glorifie les Saints مظهر ـ جناب ربّ العالمین اعزّهٔ کرامی اسعاد ایدر سعادت ابدیّه ایدر

Se Glorifier. Tirer vanité de quelque chose *A.* افتخار ـ خود نمایی ـ خود ستایی نمودن *P.* تمدّح ـ اعتزاز ـ تفاخر *T.* اوکونمک || Se glorifier de sa noblesse, de ses richesses کشی حسب ونسب ومال وثروتیله تفاخر واعتزاز کردن نسب واصالت ویسار وثروتنی وسیلهٔ اعتزاز ـ ایتمک || Se glorifier mal à propos عبث یره تمدّح وافتخار عدّ ایتمک || Se glorifier du vice عیوب وقبایح ایله تفاخر ایتمک ایتمک de son ignorance جهل ونادانی ایله افتخار ایتمک

Glorifié. *A.* ممجّد ـ معزّز *P.* اعزاز یافته *T.* اولولنمش

GLOSE. Explication de quelques mots obscurs d'une langue *A.* شرح الالفاظ ـ کشف المعناء الالفاظ *P.* گشایش معنای *T.* سوزک معناسنی آچمه سخن || Cet auteur est plein de mots obscurs, il a besoin de glose بو تألیف کلمات غامضه ایله مالامال ایدوکنه نظراً کشف معنای الفاظه محتاجدر ـ شرحه محتاجدر ـ Et explication d'un texte *A.* تفسیر *pl.*

درون سندده بر شرط - ایچنده بر سوز ازلاج ایتمک || Glissez-lui ce mot à l'oreille واثنای مذاکرهده بر کلام قایدرمق بو سوزی - بو کلامی فلانک سمعنه ازلاج ایله فلانک قولاغنه بر تقریب قایدریویر

Il signifie figur. Insinuer dans les esprits *A.* القاء الی الخاطر *P.* اشراب فی الذهن - *T.* بدرون افکندن عقله شیوشدرمک || C'est lui qui a glissé cette erreur parmi le peuple بو ضلالی اذهان ناسه شیوشدرن - اذهان ناسد القا ایدن فلان کشیدر – On dit aussi, Se glisser, dans ce sens *A.* حلول *P.* حلول یافتن *T.* شیویشمک || Cette opinion s'est glissée insensiblement dans les esprits بو اعتقاد طویلمقسزین اذهان ناسه حلول اعتقادات شیوشمشدر - ایتمشدر Les erreurs se glissent facilement القا اولنور - باطله بالسهوله اذهان ناسه حلول ایدر

Glissé. *A.* منزلق - متزلج *P.* لغزیده *T.* قایمش

GLISSOIRE. Sentier glacé où les enfans glissent par divertissement *A.* مزلجة - زحلوقة *P.* لغزشگاه *T.* لغزشگاه یول - صیرنجاق یول || Les enfans font des glissoires sur les ruisseaux gelés قایجق انکبه یول اطفال وصبیان انهار منجمده اوزرنده زحلوقدلر احداث ایدرلر

GLOBE Corps sphérique *A.* کرة pl. کرات *P.* کره *T.* کره || Le centre d'un globe مرکز کره Le diamètre d'un globe قطر کره la superficie سطح کره la circonférence جرم کره Le globe de la terre کرهٔ ارض La terre et l'eau ne font qu'un globe ارض وما کرهٔ واحده در Globe de feu کرهٔ نار – Globe terrestre. Un globe d'airain ou de carton, qui sert à représenter la surface de la terre, avec les mers, les îles, les villes, etc. *A.* کرة الارض *P.* کرهٔ زمین *T.* یرک کرهسی – Globe céleste. Celui qui sert à représenter la surface concave du ciel avec ses constellations *A.* کرة الکواکب - کرة الفلک *P.* کرهٔ کرهٔ اختران - آسمان *T.* کوک کرهسی

GLOBULE. Petit globe *A.* کرة صغیرة pl. صغار الکرات pl. کرات صغیرة *P.* خرده زوالهٔ *T.* خرده یوالق || Les vapeurs sont composées de globules d'eau ابخره صغار کراتدن مرکبدر Les globules du sang دمک کرات صغیرهسی

GLOBULEUX. Composé de globules *A.* مرکب من صغار الکرات *P.* بزوالهای خرده پرداخته *T.* خرده یوالقلردن دوزلمش

GLOIRE L'honneur, la réputation que la vertu, les grandes qualités, les bonnes actions attirent à quelqu'un *A.* علو شان - جلال الشهرة - عز واقبال - الشان *P.* شکوه - بزرکواری *T.* بلندئ نام وشهرت - بلندئ شان || Aimer la gloire حب شان واقبال ایله مجبول - محب اقبال اولمق Chercher la gloire جویای - طالب شان اولمق Être avide de gloire حریص عز وشان شان واقبال اولمق Acquérir de la gloire علو شانه حریص ومنهمک اولمق - اولمق Travailler pour la gloire تحصیل عز وشان ایتمک Être comblé de gloire کسب شان وشهرتنه سعی ایتمک بر کمسند پیمانهٔ - سرتا پا مستغرق شان واقبال اولمق Étendre, porter bien loin la gloire de son nom, de ses armes شان وشهرتنی لبریز ومالامال ایتمک بر کمسند آوازهٔ نام وشهرت وصیت غزوات بدیهیهٔ المفخرتنی اقطار بعیدهید بلندئ نام وشهرت وپرتو فتوحات - قدر ایصال ایتدرمک جلیلة المنقبتنی قصارای اقطار زمینه قدر نشر ایتدرمک Cela fera tort à sa gloire بو کیفیت علو شانه بادئ شین وقایهٔ ونقیصه اولهجغی درکار در Être jaloux de sa gloire شان وشهرتی خصوصنده غیرتی زیاده اولمق Avoir soin de sa gloire شان وشهرتنک امر وقایهسنه اهتمام ایتمک Il y va de la gloire de l'État شان دولته راجع بر ماده در Il a toute la gloire de cette action شان دولته طوقنور اموردندر - بو مأثرهٔ جلیلهنک شانی جملهٔ کندویه عائد اولمشدر La gloire de ses exploits, de ses conquêtes موفق اولدیغی غزوات جلیله وفتوحات جسیمهنک شان وشهرتی Mettre sa gloire à telle ou telle chose شاننی فلان شیئه ربط ایلمک La gloire du monde passe vite - اقبال دینا عدیم البقا در سریع الزوالدر

Il se dit aussi des hommages qu'on rend à Dieu *A.* تمجید تمجید *T.* اولواتمه || La gloire n'appartient proprement qu'à Dieu خاصهٔ حضرت حقه سزاوار ولایقدر Il faut que toutes nos actions tendent à la gloire de Dieu کافهٔ افعالمزک منتهای مقصدی تمجید حضرت رب ذو الجلال اولملو در Gloire soit à Dieu - جناب رب العالمین مجید اولسون – Il se prend aussi pour Béatitude. V. ce mot.

Il signifie aussi, éclat, splendeur *A.* مجد - جلال *P.* بزرکی *T.* اولولق || Le Fils de Dieu viendra dans la majesté de sa gloire ابن الله عظمت بیغایت مجد وجلاله مصحوبا ظهور ایدهجکدر

GLAPIR. Il se dit de l'aboi aigre des petits chiens et des renards *A.* هرّ *P.* زنودن ـ زنوبيدن *T.* قنغردنمق ـ سينلمك ـ اولومك ـ صيزلمق ـ Il se dit figur. des personnes *A.* اجداف *P.* غريويدن *T.* جغلدامق || Cette femme ne fait que glapir بر خاتون اجدافدن غيرى بر شئ ايتمز Au lieu de chanter, elle glapit تغنّى ايدهجكنه جغلدار

GLAPISSANT. Qui glapit *A.* مجدف *P.* غريوان *T.* جغلدايجى || Elle parle d'un ton glapissant اجداف صوت ايله تكلّم ايدر Une voix glapissante جغلدايجى سس

GLAPISSEMENT. Le cri des renards et des petits chiens quand ils glapissent *A.* هرير *P.* زنويه *T.* قنغردنمه ـ سينلمه ـ اولومه ـ صيزلمه ـ Il se dit aussi des personnes. V. Glapir.

GLAUCIUM. V. Pavot cornu.

GLAUCOME. Terme de Médecine. Maladie des yeux où le cristallin devient opaque *A.* غلظة الطبقه الزجاجيّة *P.* سختئ طبقهٔ زجاجيّة *T.* طبقهٔ زجاجيّه نك بكشمهسى

GLÈBE. Terre, fonds *A.* ارض *P.* خاك *T.* طپراق || Esclaves de la glèbe طپراق مملوكلرى ـ مماليك ارض Droit de la glèbe طپراق حقّى ـ خراج الارض Droit annexé à la glèbe ارضه مربوط اولان خراج

GLÈNE. Terme d'Anatomie. Cavité légère d'un os, dans laquelle s'emboîte un autre os *A.* نقرة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كميك چقورى || La glène a moins de diamètre et de profondeur que le cotyle نقرهٔ عظمك قطرى وقعارتى وقبهدن اقلّدر

GLÉNOÏDALE. Il se dit des cavités légères qui servent à l'emboîtement d'un os dans un autre *A.* اجواف النقراة العظم *P.* سندينهاى خانهٔ استخوان *T.* كميك چقوربنك قوولقلرى

GLÉNOÏDE. Il se dit de la cavité de l'omoplate qui reçoit la tête de l'humérus *A.* حُقّ الكتف *P.* سندينگاه دوش *T.* اوموز باشندهكى چقور

GLISSADE. Le mouvement que l'on fait en glissant *A.* زلّة ـ زلجة *P.* لغزش پا ـ لغزش *T.* قايمه || Il fit une glissade et tomba بر زلّهيه اوغرايوب يره ييقلدى

GLISSANT. Sur quoi l'on glisse facilement *A.* زالج ـ زالق *P.* لغزنده ـ لغزناك *T.* قايغنجى || Le chemin est fort glissant طريق بغايت زالق ولغزناكدر Pas glissant خطوهٔ لغزناك ـ On dit figur. d'une affaire où il faut beaucoup d'adresse pour se conduire, que c'est un pas glissant *A.* مزلّة ـ زلج ـ مزلقة *P.* لغزشگاه *T.* صيرنجق يرـ قايهجق ير

GLISSEMENT. Action de glisser *A.* زلج القدم ـ زلق *P.* لغزش پا *T.* آياق قايمهسى

GLISSER. Il se dit lorsque le pied vient tout d'un coup à couler sur quelque chose d'uni *A.* انزلاق ـ تزلّج *P.* لغزيدن ـ لخشيدن *T.* قايمق || Glisser sur le pavé قالدرم اوزرنده قايمق La terre est grasse, on ne saurait s'empêcher de glisser طپراق بغايت ياغلو اولمغله لغزش پايه گرفتار اولمامق محالدر Quand il fait du verglas, on glisse يوللرده دپى ياغديغى حالده انزلاق قدم دركار در Glisser sur la glace بوز اوزرنده قايمق Glisser avec des patins بوز اوزرنده قيزاق ايله قايمق ـ On dit figur. et proverb., que le pied a glissé à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est arrivé un accident fâcheux آياغى قايدى

Il signifie aussi figur. Passer légèrement sur quelque matière *A.* توطيش الكلام *T.* جزئيجه طوقندرمق || C'est une matière délicate qu'il ne faut pas trop approfondir, il faut glisser légèrement dessus فلان مادّه بغايت نازك اولمغله تعمّقى قيدنده اولمق جائز دكلدر همان خفيفجه توطيش كلام ايله اكتفا اولنملو در L'orateur a glissé sur cet endroit واعظ ـ فلان محلّده ياكز توطيش كلام ايله اكتفا ايلدى واعظ فلان محلّى جزئيجه طوقندردى

Se glisser. Se couler doucement et presque sans qu'on s'en aperçoive *A.* انملاس ـ تملّص *P.* نهانى رهياب مرور شدن *T.* بر تقريب شيوشى ويرمك ـ شيوشمك || Les troupes se glissèrent le long de la contrescarpe عسكر خندقك خارجندهكى ديوارى كنارندن بر تقريب رهپيماى بر تقريب كچوب شيوشمشدر ـ تملّص اولمشدر Il se glissa doucement dans le cabinet ايچنه مهمّه اوطهسى ايچنه بر تقريب شيوشى ويردى

Glisser, est aussi actif, et signifie, mettre furtivement, sans qu'on s'en aperçoive *A.* ازلاج ـ ازلاق ـ تزليج *P.* لغزانيدن *T.* قايدرمق || Glisser la main dans la poche de quelqu'un الى بر كمسنهنك ـ فلانك جيبنه ازلاق يد ايتمك Glisser un papier dans un sac طوبرهنك جيبنه قايدرمق Glisser une clausse dans un contrat, un mot dans un discours سندك ايچنده بر شرط وصحبت ايچنه بر كاغد قايدرمق

pl. مصارعين P. كشتكير T. پهلوان - كورشجى || Un combat
de gladiateurs پهلوان جنكى

GLAÏEUL. Plante A. سيف الغراب - دلبوث P. دلبوث T.
قوزغون قليجى

GLAIRE. C'est la même chose que pituite, phlegme A. خواعة
خلط لزج - pl. اخلاط لزجة P. كش سپيد دوسكن T.
يلمشك بلغم || Avoir l'estomac plein de glaires معده اخلاط
لزجه ايله مملو اولمق Cette médecine lui a fait rendre des
glaires بو دوا قلع خواعه ايتدردى Des glaires teintes de sang
قان ايله مخلوط خواعات

Et le blanc de l'oeuf A. قيقىٔ P. سپيد مرغانه T. يمورطه نك آقى

GLAIREUX. Qui est de la nature de la glaire A. ذو الخواعة
P. كش سپيدناك T. بلغملو || Les pieds de veau et de mouton
sont glaireux بوزاغى وقيون پاچلرى اخلاط لزجه‌دن عبارتندر
Humeur glaireuse خلط ذو الخواعه matière مادّهٔ ذو الخواعه

GLAISE. On appelle ainsi l'argile A. غضار P. شلكا - شلك
گل سفيد - T. اوزلو طپراق || Faire un corroi de glaise à un bassin,
afin qu'il tienne l'eau صويى طوتمق ايچون حوضك ايچنى
اوزلو طوپراق خرجيله صوامق Creuser jusqu'à la glaise اوزلو
طپراق بولنجيه قدر يرى حفر ايتمك Terre glaise A.
ارض غضراء P. خاك شلكين T. اوزلو طپراقلو ير

GLAISEUX. Qui est de la nature de la glaise A. غضارى
P. شلكناك - شلكى T. طپراغى اوزلو || La terre glaiseuse
est peu propre à la végétation تراب غضارى امر انباته
چندان صالح دكلدر

GLAIVE. Épée tranchante. Il ne se dit guère qu'au figuré A.
سيف قاطع - سيف صارم - صمصام P. شمشير - تيغ برّان
تيز T. كسكين قليج || Le souverain a la puissance du glaive
سلطان صاحب السيفدر Dieu lui a mis le glaive entre les
mains جناب مالك الملك لم يزل فلانك يد امانتنه
تيغ برّان سياست ايداع ايلدى Le glaive de ,la Justice
سيف صارم عدل وداد - سيف سياست Le glaive vengeur
شمشير قضا تأثير قهر وانتقام - صمصام انتقام

GLANAGE. Action de glaner. V. Glaner.

GLAND. Le fruit que porte le chêne A. بلّوط P. قونبج T.
پلامود || Ramasser du gland پلامود - اقتطاف بلّوط ايتمك
ديويشورمك Engraisser des poulets d'Inde avec du gland هند
طاوغنه پلامود يمى يدروب تسيمنه اقدام ايلمك On
prétend que les premiers hommes vivaient de gland بنى آدم
اوائل آفرينشده پلامود ايله تغذى ايلديكى منقولدر

Il se dit aussi d'un ouvrage de fil, de soie, etc. fait en forme
de gland, et dont on se sert pour mettre au coin des mouchoirs
A. عثكولة P. شنگله T. پوسكل || Des glands de perles انجو پوسكل

Il se dit, en termes d'Anatomie, de l'extremité des parties
naturelles de l'homme A. كمره P. سركير T. ذكرك باشى

GLANDE. Terme d'Anatomie. Partie spongieuse servant à filtrer
certaines humeurs du corps A. غدّة pl. غدد P. دژبيه - دشبل
T. بز || Glande enflée غدّهٔ متورّمه - غدّهٔ منفوخه abreuvée
صولو بز - غدّهٔ مبلله Les glandes du sein غدد صدريّه

Il se dit encore de certaines tumeurs accidentelles qui se for-
ment en quelque partie du corps A. نغفة P. غرده T. اور ||
Il lui est survenu une grosse glande à la gorge بوغازنده ايرى
بر اور پيدا اولدى

GLANDÉE. La récolte du gland A. قطاف البلّوط P. چيدن
قونبج T. پلامود ديرمى

GLANDULE. Petite glande A. غدّهٔ صغيره P. دشبلك -
دشبل خرد T. اوفاق بز - بزجغز || Les amygdales sont des
glandules لوزه‌لر غدد صغيره اقسامندندر

GLANDULEUX. Qui a des glandes A. ذو الغدد P. دشبلناك
T. بزلو || Les mamelles sont des corps glanduleux ثديين اجرام
ذات الغدد در La substance extérieure du cerveau est glan-
duleuse دماغك ديش زارى ذو الغدد در

GLANE. Poignée d'épis que l'on ramasse dans un champ mois-
sonné A. جدامة - قصالة P. كفه - كوزر T. خرمن - كسمك
بوغوم - كسمكى || Cette femme a fait tant de glanes en
ce champ-là بو قارى فلان خرمنده شو مقدار كسمكلر
ديردى

GLANER. Ramasser des épis de blé après la moisson A. جمع
التقاط الجدامات - التقاط القصالة - القصالة P. كفه چيدن
T. كسمك ديرمك || Dans l'ancien Testament, Dieu défend aux
propriétaires de glaner leurs champs اصحاب اراضى كندو
تارلالرنده جمع جدامات ايلملرى خصوصنده تورات شريفده
نهى الهى وارد اولمشدر

GLANEUR. Celui qui glane A. جامع الجدامة - لاقط القصالة
P. كفه چين T. كسمك ديربجى

GLANURE. V. Glane.

çante Abord glaçant وصلت بارده Politesse gla- سرد T. صوغوق || اکرام بارد

GLACE. Eau congelée et durcie par le froid A. جمد pl. جمود P. هتشه ـ هسیر ـ هسر ـ یخ T. بوز || Glace épaisse de deux doigts ایکی پرمق قالنلغنده بوز Passer la rivière sur la glace نهری بوز اوزرندن مرور ایتمک Glisser sur la glace avec des patins نعلین ایله بوز اوزرنده قایمق ـ Boire à la glace A. شرب الماء الثلج P. آب یخ آلود نوشیدن T. بوزلو صو ایچمک

On dit, Ferrer des chevaux à glace, quand on leur met des fers cramponnés T. آتە قیارلو نعل اورمق

Il se dit figur. d'un certain air de froideur qui paraît sur le visage et dans les actions de quelques personnes A. صورت باردة P. طور بارد ـ T. چهرۀ سرد بخنما چهره صوغوق ـ صوغوق ـ بر کمسنه‌یه || Recevoir quelqu'un avec un visage de glace معامله بارده ایله ملاقات ایتمک ـ معاملۀ ـ On dit aussi, Avoir un coeur de glace, c'est-à-dire, un coeur insensible A. مثلوج الفؤاد P. فسرده دل T. بوز کبی بر آدم

Glace, se dit aussi d'une glace de cristal factice dont on fait des miroirs A. زجاج بلوری P. بلورین شیشۀ ـ بلور T. آیینه جامی || Glace fine بللور جام ـ آیینه جامی اعلا Glace de Venise وندیک بللور شیشدسی Uni comme une glace زجاج بلورین مثالی املس وهموار Brillant comme une glace بللور کبی براق وسجلا Ce métal se polit comme une glace بو نوع معدن بللور کبی ـ کسب جلا ایدر Depuis quelque temps, on a trouvé le moyen de faire des glaces de cent et de six vingts pouces de haut بر مدتدنبرو یوز ویوز یکرمی پرمق قدنده زجاج بلورین اعمالی صنعتنی بولمشلر در

Glace, se dit aussi d'une petite tache que l'on voit quelquefois dans les diamans A. نقطة الثلج P. یخپاره T. بوز

Glaces. Des liqueurs ou des fruits glacés A. مشروب منجمد pl. مشروبات منجمدة P. شربت فسرده T. طوکدرمه || Glaces de citron لیمون شربتی ـ لیمون طوکدرمه‌سی طوکدرمه‌سی

GLACER. Durcir les liqueurs par le froid A. تجمید P. افسرده کردانیدن T. طوکدرمق || Le grand froid glace les rivières برد شدید انهار میاهی تجمید ایدر ـ Figur. || La peur glace le sang غلبۀ رعب وخشیت درون عروقده تجمید دم ایدر La vieillesse glace le sang حال شیخوخت تجمید دمی مستلزمدر

On dit, Glacer des confitures, des fruits, des pâtes, pour dire, les couvrir d'une croûte de sucre lissée میوه وسائر اول مقوله عقیده شکرلمه ـ مأکولاتی شکر معقد ایله لبس ایتمک قاپلامق

Glacer, au neutre et Se Glacer. A. انجماد P. یخ بستن T. بوز طوتمق ـ طوکمق فسردن ـ هتشه گرفتن ـ || Les fontaines d'eau vive ne glacent jamais ماء جاری چشمه‌لری ابدی منجمد اولمز L'esprit de vin ne glace point dans les climats tempérés روح خمر اقالیم معتدلده منجمد اولمز Le bassin commence à se glacer حوض انجماده یوز طوتدی

Glacé. A. منجمد P. افسرده T. طوکمش

GLACEUX. Il se dit des pierreries qui ont des glaces T. بوزلو || Diamant glaceux بوزلو الماس

GLACIAL. Glacé. V. Glacé || Mer glaciale بحر منجمد Zone glaciale منطقۀ منجمده ـ Il se dit aussi de ce qui est extrêmement froid A. قار ـ قرور P. شجیده T. طوکدریجی || Vent glacial ریح قرور

Figur. A. بارد P. سرد T. صوغوق || Air glacial سیمای بارد Réception glaciale معاملۀ بارده ایله تلقی

GLACIÈRE. Lieu où l'on serre de la glace et de la neige A. مثلجة ـ مخشف P. یخدان ـ یخخانه T. بوز خانه || Faire une glacière بر بوز خانه انشا ایتمک Remplir sa glacière بوز خانه‌یی طولدرمق

GLACIS. Pente douce et unie A. صبب pl. اصباب ـ هبطة pl. هبطات P. شیو T. شیو || Le glacis de la contrescarpe خندقک خارجنده‌کی دیوارک شیوی

GLAÇON. Morceau de glace A. فدیرة الجمد ـ شظیة الجمد pl. شظایاء الجمود P. یخپاره T. بوز پارچه‌سی ـ بوز قیاسی || Gros glaçon ایری بوز قیاسی La rivière est toute couverte de glaçons روی نهر شظایای جمود ایله پوشیده در ـ چایک Avoir les mains froides comme un glaçon یوزی بستون بوز قیالریله اورتلو در اللر بوز پارچه‌سی کبی صوغوق اولمق

Le temps, la saison des glaçons A. موسم الجمود P. هنگام یخ T. بوز وقتی

GLADIATEUR. Celui qui, pour le plaisir du peuple, combattait sur l'arène contre un autre homme ou contre une bête A. مصارع

چپالمق

GILET. Sorte de camisole *A.* تلبيب pl. تلابيب ـ غُلّة *P.* نيمتن *T.* زيبون || Gilet de coton پموق ثوبدن مصنوع نيمتن

GIMBLETTE. Petite pâtisserie dure et sèche, faite en forme d'anneau *T.* خلقەجق گورك

GINGEMBRE. Plante des Indes *A.* زنجبيل *P.* شنكليل *T.* زنجفيل

GIRAFE ou CAMÉLÉOPARD. V. ce mot.

GIRANDE. Un amas de tuyaux d'où l'eau jaillit *A.* فوّارة *P.* شادروان *T.* شادروان ـ Et un assemblage de quantité de fusées volantes qui partent en même temps *T.* شادروانى فشنك

GIRANDOLE. V. Girande. — Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches *A.* مسرجة كثيرة ـ مسرجة ذات الاغصان *P.* بسيار شاخ الاغصان *T.* شمعدان چوق قوللى شمعدان

Il se dit aussi d'une espèce de boucle d'oreille, ornée de pierres précieuses *A.* شنف مجوهر pl. شنوف مجوهرة *P.* گوشوارهٔ جواهر دار *T.* جواهرلو آصقى كوپه

GIROFLE. Fleur aromatique que l'on appelle aussi Clou de girofle *A.* قرنفول *P.* ميخك ـ نارپوست *T.* قرنفل || Huile de girofle قرنفل ياغى

GIROFLÉE. Fleur que l'on cultive dans les jardins *A* منثور ـ هبس *P.* شبّوى *T.* شهبوى

GIROFLIER. L'arbre qui porte le clou de girofle *A.* شجر القرنفول *P.* درخت نارپوست *T.* قرنفل آغاجى

GIRON. L'espace qui est depuis la ceinture jusqu'aux genoux dans une personne assise *A.* وابلة *P.* سر زانو ـ سر ران *T.* داخل || ديز باشى ـ اويلق باشى Cacher dans son giron وابلەدە كتم واخفا ايتمك Un enfant qui dormait dans le giron de sa mère ـ سر زانوى مادردە خوابندە اولان بر طفل On dit figur. Le giron de l'Église, pour dire, le sein, la communion de l'Église *A.* حجر الدين الحق *P.* بغلگاه دين *T.* ايمان قوجاغى || راست Ramener, revenir au giron de l'Église حجر دين حقە جلب ايتمك وياخود رجعت ايتمك

Il se dit, en termes d'Architecture, de la partie de la marche sur laquelle on pose le pied *A.* ميطاء الدرجة *P.* پايگاه پله *T.* آياق بصدجق ير || Les marches les plus commodes ont quatorze pouces de giron نردبان درجەلرينك آياق بصدجق يرى اون درت پرمق عرضندە اولور ايسە راحتلو اولور

GIROUETTE. Plaque de fer-blanc qui est mobile, et que l'on met en un lieu élevé, pour connaître de quel côté le vent souffle *T.* يل قوان

GISANT. Couché *A.* ضاجع *P.* خسبيدە *T.* ياتمش || Gisant dans son lit كندو فراشندە ضاجع ايكن

GISEMENT. Terme de Marine. Il se dit de la situation des côtes de la mer *A.* مضجع الساحل pl. مضاجع السواحل *P.* نشستگاه لب دريا *T.* ياليڭك يتاق يرى || Les bons pilotes doivent connaître le gisement des côtes où ils veulent aborder استاد اولان كمى قولاغوزلرى اتخاذ قرار ايدەجكلرى ساحلڭك يتاق يرلرينە كركى كبى واقف اولملو درلر

GÎT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Ci-gît, qui est une formule ordinaire par laquelle on commence les épitaphes, et qui signifie, ici est couché un tel *A.* ضاجع ـ راقد ههنا *P.* در اينجا خوابندە *T.* شو محلدە ياتور ههنا || Il signifie figur., consiste *A.* منوط ـ موقوف *P.* وابستە *T.* باغلو || Tout gît en cela هب بوكا منوطدر Toute la dispute ne gît qu'en ce point منازعە ومجادلەنك مجموعى بو مادّەيە منوطدر ـ مناقشەنك مجموعى بو دقيقەيە وابستە در

GÎTE. Le lieu où l'on demeure, où l'on couche ordinairement *A.* مسكن pl. مساكن ـ مأوا *P.* جاى قرار *T.* يورد ـ بوم وبر || Un pauvre homme qui n'a point de quoi payer son gîte يوردينك كراسنى ادادن عاجز بر فقير آدم

Il se dit aussi du lieu où couchent les voyageurs *A.* مرحلة pl. مراحل ـ مبيت *P.* نزولگاه *T.* قوناق يرى ـ يتاق يرى || Il faut gagner le gîte de bonne heure اركندن يتاق يرينە يرينى يقەلملو در ـ واصل اولمق اقتضا ايدر Payer cher un mauvais gîte بر نا خوش قوناق يرى ايچون آغر بها ـ Et du lieu où le lièvre repose *T.* طاوشانڭك يتاغى ـ ويرمك

GIVRE. Espèce de glace qui s'attache aux arbres *A.* ضريب *P.* پژ *T.* قيراغو || Les arbres étaient couverts de givre اشجار ودرختان سر تا سر قيراغو ايلە مستور ايدى Cette nuit il est tombé bien du givre بو كيجە وافر قيراغو ياغمشدر

GLAÇANT. Qui glace *A.* مجمّد *P.* افسردە ساز *T.* طوكدريجى || Un froid glaçant برد مجمّد ـ طوكدريجى صوغوق Une bise glaçante پويراز يلى طوكدريجى ـ Figur. *A.* بارد *P.*

GESTATION. Temps pendant lequel une femelle porte son fruit *A.* مدّة الحبل - وقت الحبل *P.* هنگام آبستن *T.* كبه‌لك وقتى || Il ne faut pas fatiguer une jument dans le temps de la gestation قسراغى وقت حبلده ايكن زياده‌جه اتعاب ايتمك جائز دكلدر

GESTE. Mouvement extérieur du corps, et principalement des bras et des mains, dans la conversation *A.* رمز. pl. رموز - اشارة pl. اشارات *T.* اشارت ايله كوسترمه || Son geste n'est pas naturel ايتديكى اشارتلر طبيعى دكلدر Le geste est une des principales parties de l'orateur اشارات واعظه كوره اقدم امور لازمه‌دندر Exprimer par le geste رمز ايله افادهٔ مرام ايتمك Avoir le geste expressif بر كمسنه‌نك رمزى مفيد مرام اولمق Menacer quelqu'un du geste بر كمسنه‌يى رمز يد ايله انذار وتهديد ايتمك

GESTICULATEUR. Qui fait trop de gestes *A.* كثير الاشارات - كثير الرموز

GESTICULER. Faire des gestes *A.* رمز *P.* باشارت نمودن *T.* اشارت ايله كوسترمك || Il parle assez bien, mais il gesticule toujours حسن ناطقه‌سى وار در انجق لا ينقطع اشارتلر ايدر

GESTION. Administration *A.* ادارة الامور - تصرّف الامور *P.* كارسازى *T.* امورى كوروب جويرمه || Rendre compte de sa gestion صورت تصرّف واداره‌سنك حسابنى ويرمك Le temps de sa gestion ادارهٔ امورى وقتى Durant sa gestion تصرّف وادارهٔ امورى اثناسنده

GIBBEUX. Terme de Médecine. Bossu, élevé *A.* احدب *P.* كبدك *T.* طومالج - تومسك || La partie gibbeuse du foie جكرك طومالج يرى - جانب احدبى

GIBBOSITÉ. Courbure de l'épine du dos, qui fait les bossus *A.* حدب الصلب *P.* لوخ - پشتمازه *T.* لوخئ - اوكورغه كميكى تومسكلكى

GIBECIÈRE. Bourse de cuir où les chasseurs mettent les choses dont ils se servent à la chasse *A.* عيبة الصيّاد *P.* هميانچهٔ حاسل *T.* آوجى جانته‌سى - شكارى || Porter une gibecière اوزرنده آوجى جانته‌سى طاشيمق - عيبهٔ صيّاد اولمق — Les joueurs de gobelets se servent aussi d'une gibecière pour enfermer leurs instrumens *A.* خريطة المشعبذ *P.* هميانچهٔ حقه‌باز *T.* حقه‌باز طوبره‌سى

GIBELET. Petit foret. V. Foret.

GIBERNE. Partie de l'équipement d'un soldat, dans laquelle sont placées les cartouches *A.* محفظة العيون *P.* فشنكدان *T.* فشنكلك

GIBET. Potence où l'on fait périr ceux qui ont été condamnés à être pendus *A.* عود الصلب *P.* دار - خاده *T.* دار آغاجى || Attacher à un gibet دار آغاجنه ربط ايتمك Pendre au gibet دار آغاجنه صلب ايتمك Dresser un gibet بر دار آغاجى نصب ايتمك Condamner au gibet بر كمسنه صلب اولنمق اوزره اوزرينه حكم جريان ايتمك

GIBIER. Tout ce qui est la proie du chasseur *A.* صيد - اجناس صيد - قنص - مصيد *P.* شكار *T.* آو || Un pays plein de gibier صيد ايله مملو بر مملكت Manger du gibier اكل صيد آو اورمق - اهلاك صيد ايتمك Tuer du gibier اوفاق آو *T.* شكار خرده *P.* صغار الصيد *A.* Menu gibier

GIBOULÉE. Pluie grande et soudaine, de peu de durée *A.* مطر وابل *P.* شتابباران *T.* صغناقلى يغمور || Giboulée de Mars مارت آينك مطر وابلى

GIBOYER. Chasser avec l'arquebuse. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Arquebuse à giboyer *A.* برقيل الصيّاد *P.* تفنك شكارى *T.* آوجى تفنكى Poudre à giboyer *A.* بارود الصيّاد *P.* باروت شكار *T.* آوجى بارودى

GIGANTESQUE. Qui tient du géant *A.* عرطلىّ *P.* كوه مثال بالاى - قامت عرطلى *T.* پك ايرى || Taille gigantesque پك ايرى بوى - كوه مثال Figure gigantesque پك ايرى چهره — Figur. *A.* متضمّن الجسامة المفرطة || Ses expressions loin d'être sublimes ne sont que gigantesques تعبيراتى معناى علوّ وشرفدن عارى اولوب ياالكز جسامت مفرطه‌يى متضمّندر Cet homme, dans tous ses projets, donne dans le gigantesque فلان آدم كافهٔ عزايم ومقاصدينى متضمّن جسامت مفرطه اوله‌جق وجهله اجرا ايدر

GIGOT. Cuisse de mouton, coupée pour être mangée *A.* فخذ الغنم pl. افخاذ الغنم *P.* شل گوسفند *T.* قيون بوطى || Un gigot tendre لطيف وملايم قيون بوطى

Et les jambes de derrière du cheval *A.* قوايم مؤخّرة الفرس *P.* طوارك آرد آياقلرى *T.* پاى پسين اسب

GIGOTTER. Il se dit d'un animal qui secoue les jarrets en mourant *A.* تململ الاقدام *P.* پا طپيدن *T.* آياقلرى ديره‌دوب

شدّت حرارت شمس وسهام هوا وانقطاع مديد مطر terre انشقاق ارضی مؤدّيدر

Gercer, au neutre et Se Gercer *A.* انشراث – تزلّع *P.* كفتن – پرتميدن *T.* چاتلمق – تپسرمك – Il se dit aussi du bois qui se fend, des murs, etc. *A.* انفلاق – انفتاق – انشقاق *P.* رخنددار شدن – شكافتن *T.* يارلمق

Gercé. *A.* منشرث *P.* پرتميده – كفته *T.* چاتلمش – تبسرمش *A.* منفلق – منفتق – متشقّق – مشقوق *P.* شكافته *T.* يارلمش

GERÇURE. Fente que fait le froid à la peau *A.* زلع – شرثة pl. شرثات *P.* كفت *T.* چتلاق || Pommade bonne pour les gerçures چتلاقلره نافع بر روغن – Il se dit aussi des fentes qui se font dans le bois, dans les murs, etc. *A.* فلق pl. فلوق – شقّ pl. شقوق *P.* رخنه – شكاف *T.* ياريق

GÉRER. Gouverner *A.* اداره – تصرّف *P.* كارسازى نمودن *T.* اموری كورمك – اموری كوروب جويرمك – تدبير ايتمك || Il a géré long-temps les affaires d'un tel prince وافر زمان فلان بككك امورينى اداره ايتمشدر Il a mal géré ses affaires كندو امورينى سوء تدبير ايله اداره وتصرّف ايلدى Gérer une tutelle امور وصايتى اداره وتصرّف ايتمك – كوروب جويرمك

GERFAUT. Oiseau de proie du genre des faucons *A.* زرّق pl. زراريق *P.* شنقار – سنقر *T.* آق طغان – صنقور

GERMAIN. Il se joint avec Cousin, Frère et Soeur. Cousin germain, se dit des enfans des deux frères *A.* ابن العمّ *P.* عمّزاده *T.* اودر زاده – عمّجه اوغلى – عموجه اوغلى ou des deux soeurs *A.* ابن الخالة *P.* خاله زاده *T.* خاله اوغلى – Cousins issus de germains, se dit des enfans de deux cousins germains *A.* اولاد الابن العمّ pl. ولد الابن الخالة – ولد الابن العمّ *T.* زادهٔ عمّزاده – زادهٔ اودر زاده *P.* اولاد الابن الخالة – خاله زاده اوغلى – عموجه زاده اوغلى – Frères et soeurs germains, se dit de ceux qui sont procréés des mêmes père et mère *A.* اخ او اخت لابوين *P.* برادريا خواهر همپدر وهممادر *T.* اوز قرنداش ياخود اوز قز قرنداش

GERMANDRÉE PETITE ou PETIT CHÊNE VERT. *A.* بلّوط الارض *T.* بر پليدى – بر پلامودى

GERMANIQUE. Qui appartient aux Allemands *A.* جرمانى – آلمانى *T.* آلمانلو – جرمانيالو || Style germanique سبك نظام آلمانى Constitution germanique وعبارهٔ جرمانيه

GERME. La partie de la semence dont se forme la plante *A.* لبّ البذر *P.* مايهٔ تخم *T.* تخمك فلزّ سورهجك اوزى – حنطه تخمنك فلزّ سورهجك اوزى || Le germe du blé حنطه تخمنك فلزّ سورهجك اوزى – Il se dit aussi de cette première pointe qui sort du grain, ou d'autre semence dans les plantes, lorsqu'elles commencent à pousser *A.* بذر pl. بذور – نتش البذر *P.* سر زد تخم *T.* تخمدن سورن فليز اوجى || Les fourmis rongent le germe du blé قرنجه حنطه تخمندن سورن فلزلرى اكل ايدر – Le germe d'un oeuf, c'est une certaine partie compacte qui se trouve dans l'oeuf *A.* بذر البيض *P.* تخم مرغانه *T.* يمورطهنك تخمى – Figur. || Un germe de division تخم شقاق de querelle تخم نزاع وخصومت Cet homme est si corrompu, qu'on ne distingue en lui aucun germe de vertu, d'humanité بو آدمك فساد طبعى شول رتبهده در كه جبلّتنده اصلاً وقطعاً تخم صلاح ومروّت اثرى مرئى دكلدر

On appelle Faux germe, dans la femelle de l'animal, la matière informe qui provient d'une conception défectueuse *A.* مضغة ناقصة الخلقة || Cette femme est accouchée d'un faux germe بو خاتون بر مضغهٔ ناقصة الخلقة وضع ايلدى

GERMER. Pousser le germe au-dehors *A.* انتاش – انبات *P.* سر زدن *T.* اوج – فليز كوسترمك – فليزلمك – بذر – جبوبات فليز سورمك || Le blé commence à germer حنطه سورمكه باشلادى

Germé. *A.* ناتش – منبوت *P.* سر زده *T.* اوج – فليزلمش – سورمش

GERMINATION. Premier développement du germe *A.* نبوت البذر *P.* سرزدگى تخم *T.* داننك فليزلنمهسى || La chaleur et l'humidité avancent la germination des semences حرارت ورطوبت نبوت بذورك استقدامنه وسيله اولور Il est curieux d'observer les progrès de la germination des plantes نبوت بذورك نو بنو تزايدى امر واجب الدقتدر

GÉSIER. Le second ventricule de certains oiseaux qui se nourrissent de grains *A.* قانصة pl. قوانص *P.* چينه دان – سنگدان *T.* قوش قورساغى – طاشلق || Le gésier d'une poule طاوغك طاشلغى – ماكيان سنگدان

GESSE. Plante qui porte des gousses, et qui se rapproche beaucoup des pois et des vesces *A.* هرطمان *P.* بسله *T.* فيك

GENTIMENT. D'une manière gentille *A.* بالظرافة *P.* شيرينكارانه *T.* دلپسندانه ـ كوزل صورت ايله ـ Il se dit souvent par dérision || Vous voilà gentiment accommodé كوزل اشته كنديكه كنديكى كوزل قيافته كتوردك ـ صورت ويردك

GÉNUFLEXION. Acte du culte religieux qui se fait en fléchissant le genou *A.* بالمجاثاة مناجات *P.* زانو زنى بر *T.* زمين نياز ديز چوكوب اللهه يلوارمه || Faire une génuflexion بر كرّه ديز چوكوب مناجات ايتمك

GÉODÉSIE. Partie de la Géometrie qui enseigne à mesurer et à diviser les terres *A.* علم المساحة || Traité de géodésie علم مساحهيه دائر مقاله

GÉODÉSIQUE. Qui a rapport à la géodésie *A.* مساحىّ || Opérations géodésiques اعمال مساحيّة

GÉOGRAPHE. Versé dans la géographie *A.* جغرافىّ pl. جغرافيّون ماهر واستاد اهل جغرافيا ـ || C'est un bon géographe اهل جغرافيادن بر آدمدر ـ Et celui qui fait des cartes de géographie *A.* رسّام البلاد ـ رسّام الارض

GÉOGRAPHIE. Science qui a pour objet la description du globe terrestre *A.* علم جغرافيا || La Géographie est nécessaire pour bien savoir l'histoire علم تاريخك حقايقنه تحصيل اطّلاع ايچون علم جغرافيانك وقوفى لازمهٔ حالدندر Carte de Géographie خريطه

GÉOGRAPHIQUE. Qui appartient à la géographie *A.* جغرافىّ || Discription géographique قاعدهٔ جغرافيّة ـ وصف جغرافى ـ لغت جغرافى Dictionnaire géographique اوزره وصف جغرافيا لغتى

GEÔLAGE. Droit qu'on paye au geôlier *A.* عائدة السجّان *P.* رسم زندانبان *T.* زندانجى عوائدى || Payer le geôlage زندانجى عوائدينى ادا ايتمك

GEÔLE. Prison *A.* سجن pl. سجون ـ محبس *P.* زندان ـ حبسخانه *T.* حبس || Le maître de la geôle حبسخانه كتخداسى Registre de la geôle حبسخانه دفترى ـ زندان دفترى

GEÔLIER. Le concierge de la prison *A.* سجّان *P.* پاسبان زندان بكچيسى ـ حبسخانه بكچيسى *T* زندان

GÉOMANCE ou **GÉOMANCIE.** Art de deviner par des points que l'on marque au hasard *A.* فنّ الرمل || Figures de géomance فنّ اشكال رمليّه La géomancie n'a aucun fondement raisonnable رملك اصول عقله موافق بر درلو اصل واساسى يوقدر

GÉOMANCIEN. Celui qui pratique la géomancie *A.* رمّال *P.* رمل آتان *T.* رملزن

GÉOMÈTRE. Celui qui sait la géométrie *A.* مهندس pl. مهندسين ـ اهل الهندسة pl. ارباب الهندسة *P.* هندسه شناس *T.* هندسه بيلن

GÉOMÉTRIE. Science qui a pour objet tout ce qui est mesurable *A.* علم الهندسة || La géometrie est le fondement des autres parties des mathématiques علم هندسه اقسام علوم رياضيّه نك اساسى مثابه سنده در La géométrie contribue à rendre l'esprit methodique et conséquent علم هندسه نك مطالعه سى عقل انسانك صنعت وترتيبه ورعايت اصول ملازمه يه آلشدرلمسنه مدار كلّى اولور

GÉOMÉTRIQUE. Qui appartient à la géometrie *A.* هندسىّ *T.* هندسه يه متعلّق || Méthode géométrique صنعت هندسيّه Proposition géométrique مسئلهٔ هندسيّه

GÉOMÉTRIQUEMENT. D'une manière géométrique *A.* حسب الاصول الهندسة *P.* هندسه كارانه ـ بر موجب قواعد هندسيّه *T.* هندسه قاعده سنجه || Cela est démontré géométriquement بو كيفيّت قواعد هندسيّه اوزره ثبوتيافته اولمش قضايادندر Procéder géométriquement حسب الاصول الهندسه مسلّمه عمل وحركت ايتمك

GÉRANIUM ou **BEC-DE-GRUE.** Plante *A.* ابرة الراعى

GERBE. Faisceau de blé coupé *A.* كدرة pl. كدر ـ عامّة pl. عام *P.* گران ـ بسك *T* اكين دمتى ـ بشاق دمتى || Lier en gerbe اكينى دمت باغلمق Entasser des gerbes اكين دمتلرينى دوكمك Battre des gerbes دمتلرينى ييغمق

GERBER. Mettre en gerbe *A* ربط الكدرة *P.* گران بستن *T.* اكين بشاقلرينى دمت باغلمق ـ اكينلرى دمت باغلمق || Il faut gerber ce froment بو بغداى بشاقلرى دمتامك ـ بشاقلرينى دمت باغلمق اقتضا ايدر

GERCE. Insecte qui ronge les habits et les livres *A.* سوس ـ عثّة pl. عثّ *P.* شپشه ـ اشپشه *T.* كوه

GERCER. Causer de petites fentes ou crevasses à la peau *A.* اشراث ـ زلع *P.* پرتمانيدن ـ كفتانيدن *T.* تبسرتمك ـ شدّت سرما انشراث || Le froid gerce les lèvres چاتلتمق صوغوق دوداقلرى تپسردر ـ شفاهى موجبدر Il se dit aussi de la terre *A.* شقّ ـ تشقيق *P.* شكافتن *T.* يارمق || Le soleil, le hâle, la grande sécheresse gercent la

attaque le genre nerveux بو رايحه سكير طاقمنه اصابت سكير قسمنه ـ ضررى موجبدر

GENT. Nation *A.* ملت pl. ملل Il n'est d'usage dans ce sens qu'en ces phrases: Le droit des gens احكام ـ حقوق ملل احكام مرعيهٔ ملل Violer le droit des gens نقض احكام مرعيهٔ مللى حقوق مللە مغاير حركت ايتمك ـ واخلال ايتمك Respecter le droit des gens ايفاى لازمهٔ احكام مرعيهٔ ملل حقنه حرمت ايتمك Un traité du droit des gens حقوق مللى مشتمل بر مقاله

Hors de là il signifie, personnes *A.* pl. اشخاص *P.* مردمان *T.* آدملر ـ كسان || Ce sont de fines gens بونلر حيلەكار آدملر در Vous de fort dangereuses gens بغايت تهلكەلو آدملر در Vous vous moquez des gens آدملرى ذوقلنيورسك Il s'accomode de toutes gens هر كس ايله الفت ايدر ـ هر آدمه اويار Les jeunes gens sont imprudents حديث السن اولان آدملر عاقل نو جوانان قاصر العقلدر ـ اولەمز

Gens, signifie aussi, une classe d'hommes auxquels une qualité, une profession est commune *A.* pl. اهل pl. ارباب || Tous les gens de bien ارباب بر وخير اولان آدملرك ـ اهل خيرك مجموعى Tous les habiles gens اهل مهارت وحذاقت اولان جملەسى Gens de marque متعينان ومتشخصان ـ آدملرك مجموعى d'honneur ارباب عرض ـ عرضلو آدملر ارباب تعين وامتياز de condition ارباب حيثيت de qualité ارباب رتبه وادب de lettres ارباب علم ومعرفت اولان آدملر d'affaires ارباب بر واحسان de bien مصلحت اربابى ـ كاركنان ـ امور de coeur اهل دل اولنلر Gens de peu كمقدر وكمايه اولان هيچ مقولەسى اولان de néant قليل البضاعه اولنلر ـ اشخاص Gens sans aveu عدم مثابەسنده اولان اشخاص ـ كسان آواره وبيكار اولان اشخاص ـ سرسرى مقولەسى اولان كسان Petites gens ادانى ـ سفلهٔ اشخاص ـ اهل دنائت وسفالت Gens de sac et de corde آصيلەجق آدملر Gens d'épée اشخاص de service اهل خدمت اولنلر de pied *A.* ارباب سيف فرسان الخيل *A.* de cheval بيا آدملر *T.* پيادگان *P.* رجلان *P.* سواريان *T.* آتلولر

On dit, Il y a gens et gens, pour dire, qu'il y a grande différence entre des personnes آدمدن آدمه فرق وار در ـ Et on dit par compassion, De bonnes gens, de pauvres gens دردمند آدملر ـ بيچارەلر

On dit proverb. d'un lieu solitaire, qu'il n'y a ni bêtes ni gens جان جن يوق ـ On dit aussi, Se connaître en gens, pour dire, avoir un discernement pour connoître les bonnes et les mauvaises qualités des hommes *A.* نقاد الرجال *P.* قدر آدم صرافى *T.* شناس آدميان

Il signifie aussi, domestiques *A.* pl. خدمة ـ تبعة *P.* پرستاران ـ خدمتكاران *T.* خدمتكارلر || Tous mes gens sont malades خدمتكارلرمك جملەسى خسته در

GENTIANE. Plante *A.* داء الحية ـ جنطى الملك ـ جنطيانا *T.* جينتيانه ـ جينطياناى رومى ـ گوشاد *P.* كف الذئب ـ

GENTIL. Païen, idolâtre *A.* اهل الجاهلية pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست *T.* بته طاپيجى ـ كتابسز || Il était fils d'un père gentil et d'une mère chrétienne باباسى عبدهٔ اوثاندن ووالدەسى ملت عيسويەدن ايدى Les Juifs appelaient Gentils, tous ceux qui n'étaient pas de leur nation قوم يهود خلاف دينلرى اولان مجموع مللى اهل جاهليت اسميله تسميه ايدر ايمش

GENTIL. Joli, agréable *A.* ظريف ـ مطبوع *P.* دلكش ـ دلپسند ـ دلاويز *T.* كوزل ـ جان سوەجك || Chanson gentille ترانهٔ دلارا ـ اغنيهٔ مطبوعه Gentille invention ايجاد مطبوع ـ Eu parlant des enfans, on emploie les mots *A.* بزيع *P.* شوخ وشنگ *T.* جيوەلك || Fille gentille بزيعه بر قز Ses enfans sont bien gentils اولادى خيليجه شوخ وشنگدرلر جيوەلكدرلر ـ

GENTILHOMME. Celui qui est noble de race *A.* حسيب pl. حسبا ـ نسيب pl. نسبا ـ كريم النسب *P.* بهزاد ـ والا نژاد *T.* اصلزاده ـ كشى زاده ـ صوى اولادى || Gentilhomme de bon lieu كريم الاصل بر ذات والا نژاد Un pauvre gentilhomme فقير وبينوا بر كشى زاده Gentilhomme de campagne وعد اهل نسب Foi de gentilhomme اهل قرادن بر اصلزاده Un gentilhomme d'ancienne extraction قديم العصاره بر ذات ـ كريم النسب ـ Gentilhomme de Chambre. C'est un titre de charge *T.* مابينجى || Premier gentilhomme de la Chambre باش مابينجى ـ سر مابينجيان

GENTILLESSE. Grâce, agrément *A.* ظرافت ـ طلاوت *P.* شيرينكارى *T.* كوزل ادا || La gentilesse d'un enfant بر طفلك ظرافت عقلى Il a de la gentilesse dans l'esprit شيرينكارلغى خصورمده هزار Il a fait mille gentillesses devant moi وار در بهزار ظريفانه شيلر ايتدى

صاحب عقل .T بلند فرهنگ .P داهی - ذوذهن الذهين .A اعلا - عقل اوّل - On dit aussi, Travailler de génie, pour dire, faire quelque chose de sa propre invention اعمال بضاعهٔ ذهن - قربحهدن ايجاد ايتمك - ايله ايجاد ايتمك - On appelle Génie d'une langue, le caractère qui lui est propre طبيعت بر ملّته مخصوصهٔ لسان - On dit aussi, Le génie d'une nation مخصوص اولان عقل

GÉNIE. L'art de fortifier, d'attaquer, et de défendre une place, un camp, etc. .A فنّ الهندسة الحربيّة .P هندسهكارئ حربى .T فنّ معمارئ حربى - ابنيهٔ حربيّه معمارلغى - Il s'est mis dans le génie فنّ معمارئ حربى طريقتنه داخل اولمشدر

GENIÈVRE. Arbuste odoriférant .A شجر الابهل .P سرو .T طاغ سرويسى كوهى La graine de genièvre s'appelle .A طاغ سرويسى يمشى .T دانهٔ سرو كوهى .P ابهل

GÉNISSE. Jeune vache qui n'a point porté .A عجلة pl. عجول .P گوسالهٔ ماده .T ديشى بوزاغى

GÉNITAL. Qui sert à la génération .A صالح - صالح لالتوليد .P للانسال .T سزا بزايبيدن - طوغمغه يرار || Faculté génitale قوّت الانسال - Parties génitales اجزاى تناسل - On dit aussi, Esprit génital .A عقل ولود - عقل موجد .P عقل بسيارزاى .T طوغريجى عقل

GÉNITOIRES. Parties qui servent à la génération dans les mâles .A آلات التناسل .T آلات تناسلى || Couper les génitoires كسمك - جبّ ايتمك - En parlant des animaux, on exprime cette phrase par les mots .A امتعال .T اندمك || On a cru autrefois que le castor, pour se sauver des chasseurs, se coupait les génitoires مقدما اعتقاد ايدرلر ايمشكه قوندز ايادئ صيّاديندن استخلاص ايچون كندو كندويى امتعال ايدر ايدى

GENOU. Partie du corps humain qui joint la cuisse avec la jambe par-devant .A ركبة pl. ركب .P زانو .T ديز || L'os du genou .A داغصة .P كاسهٔ زانو - گردنا .T ديز اغرشعى Avoir les genoux faibles ديزلر ضعيف ومسترخا اولمق - fermes ديزلر قوى ومحكم اولمق - tremblantes ديزلر رعشه دار اولمق - Il se dit aussi des animaux .A ثفنة pl. ثفنات .P زانو .T ديز || Le genou du cheval ثفنهٔ خيل - آتك ديزى

On dit, Être à genoux, Se mettre à genoux, pour dire, mettre les genoux à terre .A جثو .P زانو زدن .T ديز چوكمك || Parler à genoux ديز چوكوب لاقردى - جاثيا تكلّم ايتمك - Se jeter à genoux devant quelqu'un بر كمسنهنك حضورنده زانو بر زمين زانو بر زمين اولهرق سويلمك - سويلمك - Plier les genoux .A تحنية الركب - تذلّل ومسكنت اولمق .P زانو خم كردن .T ديز اكمك - ديز بوكمك || On plie les genoux sans se mettre à genoux بلا جثو تحنيهٔ ركب ممكندر - Demander à genoux زانو زدهٔ زمين تضرّع وابتهال اولهرق جبههٔ عبوديّتى وضع تراب مسكنت - عرض حاجت ايتمك برله نياز واستدعا ايتمك

GENOUILLÈRE. La partie de l'armure qui sert à couvrir le genou .A ذيل الدرع .P دامن آهن قبا .T زره اتكى

GENRE. Ce qui est commun à diverses espèces .A جنس pl. اجناس .T صوى || Sous le genre d'animal, il y a deux espèces comprises, celle de l'homme, celle de la bête جنس حيوانات ايكى نوعى مشتملدر كه برى نوع بنى آدم وديگرى بهايمدر Genre supérieur جنس اعلا - جنس اشرف - subalterne جنس ادنا La définition est composée du genre et de la différence تعريف جنس وفصلدن مركّبدر

Il se prend aussi pour Espèce .A نوع pl. انواع .P گونه .T درلو || Il y a divers genres d'animaux بهايمك انواع مختلفه سى وار در - Le genre humain بنى نوع آدم انواعى گوناگوندر

Il signifie aussi, la manière, le goût particulier dans lequel travaille un peintre, un sculpteur .A طور مخصوص .P آيين خود .T كندو طرزى || Calot et Téniers ont excellé dans leur genre فلان وفلان نام استادلر طور مخصوصلرى جهتيله فائق الاقران اولمشدر

Et le style, la manière d'écrire .A فنّ السبك والانشا فنّ - فنّ سبك بديع || Le genre sublime فنّ الكتابة - انشاى بديع Le genre simple فنّ سبك سليس médiocre فنّ سبك متوسّط - سبك معتدل - Cet homme a un genre d'écrire noble et élégant بو آدمك فنّ كتابتنده آثار نزاكت ولطافت بديدار در Il excelle dans ce genre d'écrire بو فنّ يد طولا صاحبيدر - كتابتده ممتاز الاقراندر

En termes d'Anatomie, Genre nerveux, signifie, tous les nerfs pris ensemble .A منظومة الاعصاب .P شيرازهٔ پيها .T سكير طاقمى || La sensibilité, la tension, l'irritation du genre nerveux منظومهٔ اعصابك سرعت حسّى وتمطّى وحدّتى Cette odeur

Pardonner généreusement علوّ همّت ایله قوللنمق ـ معامله ایتمك Récompenser généreusement علوّ همّت ایله عفو ایتمك همّت ایله ایفای لازمهٔ مکافات ایتمك

Et courageusement *A.* بالنجادة ـ بالشجاعة ـ *P.* دلیرانه ـ مردانه ـ جگردارانه ـ دلاورانه *T.* یکتجه ‖ Combattre généreusement شجیعانه ودلیرانه جنك ایتمك Se défendre généreusement مردانه ـ بالنجادة والشجاعة مدافعه ایتمك وشجیعانه مقام مدافعهده ثبات ایتمك

GÉNÉREUX. Magnanime, de nature noble *A.* علیّ الهمّة ـ بلند نظر *P.* کریم النفس ـ کثیر المروئة ـ صاحب الفتوّة عالیجناب *T.* عالی همّت ـ بلند همّت ـ ‖ Une âme généreuse علوّ همّت ایله مجبول طبع کریم Un homme généreux عالی همّت وکثیر المروئت بر ذات Un coeur généreux علوّ همّته مقارن بر عمل قلب کریم Une action généreuse علوّ کلام مروئت آمیز sentiment مندوب Parole généreuse عزیمت باهرهٔ همّته مقارن فکر نجابت آمیز résolution تصمیم مکارم سمیر ـ الفتوّة

Et libéral *A.* سخیّ pl. اسخیا ـ جواد pl. اجاوید ـ غمر ـ صاحب ـ مفضال ـ اهل الجود والسخا ـ ندیّ الکفّ ـ الرداء الکرم *P.* جوانمرد ـ گشاده دست ـ سخی مشرب *T.* جومرد الی آچق ـ ‖ Cet homme est si généreux, qu'on ne peut lui rendre le moindre service, qu'il ne fasse des présens considérables جود وسخاسی شول رتبهده زیاده در که کندویه ادنا بر کونه خدمت اولنهجق اولور ایسه مقابلنده کلّیتلو هدایا سخاوت Il aime à donner, il a l'âme généreuse ایله مکافات ایدر طبع ایله مجبول اولوب نشر عطایادن حظّ ایدر

Il se dit poétiquement de quelques animaux, et signifie, hardi *A.* بطیش ـ شدید البطش *P.* جگردار ـ جگرمند *T.* یورکلو ـ ‖ Lion généreux شیر شدید البطش Aigle généreux زورلو زورلو قرتال قوشی

GÉNÉRIQUE. Qui appartient au genre *A.* جنسیّ ‖ La différence générique تفاوت جنسیّه Terme générique اسم جنس

GÉNÉROSITÉ. Magnanimité, grandeur d'âme *A.* علوّ الهمّة ـ کرم النفس ـ فتوّة *P.* بلندئ نظر ـ بلندئ همّت *T.* عالیجنابلق ‖ Par pure générosité مجرّد کمال علوّ همّته عالی همّتلك ـ علوّ جنابنی Exercer sa générosité محض علوّ همّته مبنی ـ مبنی Faire paraître sa générosité en quelque occasion اجرا ایتمك علوّ همّتنی ـ فلان خصوصده علوّ جنابنی اثبات ایتمك

Et libéralité *A.* سخا ـ سخاوت ـ جود ـ سماحت *P.* جوانمردی *T.* جومردلك ‖ La vraie générosité épargne à un ami l'embarras d'expliquer ses besoins سخای حقیقی عرض ـ دوستی عرض حاجت ثقلتندن صیانت ایدر حاجته محتاج ایتمز

GENÈSE. Nom du premier des livres de l'ancien Testament *A.* سفر الخلیقة *P.* کتاب آفرینش جهان *T.* دنیانك یرادلشنه دائر کتاب

GENÊT. Arbrisseau *A.* رتم *T.* قاطر طرنغی

GENÉVRIER. V. Genièvre.

GÉNIE. L'esprit bon ou mauvais, que l'on croyait accompagner les hommes depuis leur naissance jusqu'à leur mort *A.* جنّ pl. جانّ *P.* همزاد ‖ Bon génie جنّ خیر mauvais جنّ شرّ ـ همزاد مشئوم Le génie de Socrate حکیم سقراطك همزادی ـ Il se dit aussi de ces esprits qui présidaient à de certains lieux *A.* جنّ موکّل ـ جنّ حافظ *P.* فرشتهٔ موکّل ‖ Le génie de Rome رومیّهٔ کبرانك فرشتهٔ موکّلی Génie tutélaire جنّ حافظ ـ حمایت ومحافظهیه موکّل اولان فرشته ـ On dit aussi, Le génie de la Peinture, de la Musique, de la Poésie, pour dire, le génie qu'on suppose présider à ces arts فنّ رسم وتصویر وفنّ موسیقی وفنّ شعرك جنّ موکّلی

Il signifie aussi, grand talent dans lequel il entre de l'imagination *A.* دها ـ ذهن ـ عقل *P.* فرهنگ *T.* عقل ‖ Beau génie ذهن جمیل Grand génie ذهن جلیل vaste ذهن وسیع ذهن جهان شمول ـ ذهن عالم محیط universel الانحا puissant ذهن قویّ الاساس étroit ذهن محدود borné عقل قاصر ذهن قلیل ـ ذهن کمایه ـ ذهن حقیر الاطراف pauvre Il ذهن کمقدر ـ ذهن مختصر ـ عقل سخیف البضاعة petit بادئ استغراب اولهجق حدّت a un merveilleux génie اجبار ذهن ایتمك Forcer son génie ذهن ودهایه ماکدر دلالت عقله Suivre son génie ذهننی جبر وتضییق ایتمك ـ تبعیّت ایتمك Avoir du génie pour les affaires, pour la Poésie ادارهٔ اموره وفنّ شعرده حذاقت ذهنی اولمق Il est d'un génie supérieur aux autres قوّت ذهن ودهاسی سائره نسبت ایله فائق وممتاز در Il a une grande supériorité de génie عقل ودها خصوصنده تفوّق تامّ ایله مشار بالبناندر ـ On dit aussi, qu'un homme est un grand génie, un beau génie, un génie supérieur ـ تفوّق کامل ذهن ودهایه ماکدر

générالat des galères جكديرى دوننماسنك رياستى يا باشبوغلغى

GÉNÉRALEMENT. Universellement *A.* على العموم - عموماً - عامة *P.* عموم اوزره - هب اولهرق *T.* بر وجه عمومى || Opinion généralement reçue, généralement approuvée عموماً رهين مظهر پسند وقبول - حسن قبول واستصواب اولمش رأى Le bruit en est généralement répandu partout عامه اولمش هر طرفه على العموم - عموماً منتشر اولمش بر خبر در Généralement aimé مقبول على العموم رهين اشتهار اولمش محبوب قلوب عامة - محبوب قلوب خواص وعوام - ومرغوب

On dit, Généralement parlant, pour dire, à quelques exceptions près *T.* بر وجه مطلق باقلنجه || Cela est vrai généralement parlant بر وجه مطلق باقلنجه بونك صحتنده شبهه يوقدر Généralement parlant, tous les crimes sont punis بر وجه مطلق باقلنجه جرم وجناياتك مجموعى مظهر نكال ومجازات اولور

GÉNÉRALISATION. V. Généraliser.

GÉNÉRALISER. Rendre général *A.* تعميم *P.* عمومى ساختن *T.* عمومى قلمق || Généraliser une idée معنايى تعميم ايتمك une méthode بر صنعتى تعميم ايتمك

En Mathématique et en Physique, Il signifie, donner plus d'étendue à une hypothèse, à une formule *A.* توسيع *P.* وسعت دادن *T.* ككيشلتمك || Généraliser une hypothèse بر قضيهٔ ظنيه يى توسيع ايتمك

GÉNÉRALISSIME. Celui qui commande dans une armée, même aux généraux *A.* رئيس الرؤساء الجيش *P.* سپهسالار مطلق *T.* سردار اكرم || Un tel prince est généralissime des armées du roi فلان بك اردوى همايونك سردار اكرميدر

GÉNÉRALITÉ. Qualité de ce qui est général *A.* عموميت || Cette proposition dans sa généralité est fausse بو قضيه جهت عموميتنده نظراً فاسد در

GÉNÉRALITÉS. Des discours qui ne contiennent que des choses vagues *A.* كلمات مطلقة - تعبيرات مطلقة *P.* گفتهاى مطلق *T* مطلق سوزلر || Il n'a pas voulu entrer en matière, il s'en est tenu à des généralités ماده نك صددينه كيرميوب همان كلمات مطلقه ايله سرد مقال ايلدى Il n'a pas bien traité son sujet, il n'a dit que des généralités سرد ايلديكى بحثى كما هو حقه ادا ايتميوب تعبيرات مطلقه ايله

بسط وبيان ايتمشدر

GÉNÉRATIF. Qui appartient à la génération *A.* مولد *P.* زاينده *T.* طوغربجى || Faculté générative قوت مولدة Vertu générative خاصيت مولده - Principe génératif. Un principe d'où découle un grand nombre de conséquences *A.* اصل كثير الملازمات

GÉNÉRATION. Action d'engendrer *A.* ذريت - تناسل *P.* زايش *T.* طوغش || Propre à la génération تناسله صالح - تناسلدن عاجز Inhabile à la génération نسل وذريته صالح نسل وذريته عديم الاقتدار - Traité de la génération des animaux بهايم وحيواناتك صورت تناسلنه دائر بحث - Il signifie aussi, la chose engendrée, la postérité *A.* نسل pl. انسال *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || La génération de Noé انسال حضرت نوح - On dit par manière de plaisanterie, en parlant d'un père et de ses enfans, Lui et toute sa génération كندوسى ونسل ونسبى - كندوسى وصوى صوپى - Il se prend aussi, pour un peuple, une nation || Cette génération méchante demande des miracles بو نسل خبيث معجزاته محتاجدر La génération présente نسل حاضر future نسل لاحق

Il se dit aussi de chaque filiation et descendance de père à fils *A.* بطن *P.* شكم *T.* قارن || Il y a une génération du père au fils; du père au petit-fils, il y en a deux والد وولد بر بطن ووالد وحفيد ايكى بطن عد اولنور Depuis Hugues Capet jusqu'à St. Louis, il y a huit générations فرانسهده فلان پادشاهدن فلان پادشاهه قدر سكز بطن وار در De génération en génération نسلاً بعد نسل - بطناً بعد بطن

Il se prend aussi, pour l'espace de trente ans *A.* قرن pl. قرون || Il y a trois générations en cent ans, et quelque chose de plus يوز سنه ايچنده اوچ قرن وبر مقدار زياده وار در La seconde génération قرن ثانى

Il signifie aussi, production *A.* تولد - تكون - كون *P.* زايش *T.* اولمقلق || Génération des plantes تولد نباتات des pustules, des abcès بثور واورامك تكونى La corruption d'une chose est la génération d'une autre بر شيئك فسادى ديگرينك كونني مستلزمدر

GÉNÉREUSEMENT. D'une manière généreuse *A.* بالفتوة - بعلو الهمة - بالمروة *P.* كريمانه - با بلندئ همت *T.* علو همت ايله || En user généreusement عاليجنابلق ايله

T. صوى صوپيلہ كونن

GÉNÉALOGIQUE. Qui appartient à la généalogie *A.* نسبى
شجرۀ نسب Arbre généalogique || صويه متعلق *P.* زادى *P.*
حكايۀ Histoire généalogique مراتب نسب Degrés généalogiques
فهرست آل ونسب Table généalogique نسب

GÉNÉALOGISTE. Qui dresse des généalogies *A.* نسّاب pl.
ارباب العلم الانساب pl. اهل العلم الانساب - نسّابين
P. صوى صوپلرى بيلن *T.* دانشور علم زاد ونسب || C'est
un grand généalogiste بر نسّاب اعظمدر

GÊNER. Incommoder *A.* ايراث الثقلة - ايراث الضيق *P.*
- صيقندى ويرمك - صيقمق *T.* آزرده كردن - آزاريدن
ثقلت ويرمك || Les cuirasses gênent beaucoup ceux qui
en portent زرهك تلبّسى موجب ثقلتدر Nous étions bien
gênés dans cette voiture بو عربه‌نك ايچنده بغايت حال
صيقده ايدك - On dit, qu'un architecte est gêné par le terrain,
par la situation de la place فلان معمار عرصه‌نك وموقعك
حالندن ثقلت ومضايقه‌ده در - Et mettre quelqu'un
dans une contrainte qui l'empêche d'agir *A.* جبر - ايراث
|| صيقشدرمق - زورلمق *T.* زور كردن *P.* تضييق - الثقلة
Si vous n'avez pas d'inclination à ce mariage, ne le faites point,
je ne veux point vous gêner بو نكاح خصوصنده استعدادك
اصلا تضييق - يوغيسه ايتمه سنى بروجهله جبر ايتمك استمم
La présence de cet homme me gênait شو آدمك حضورى ايتمم
احباب بكا ثقلت ويررايدى On ne se gêne point entre amis
بيننده ثقلت تكلّف جائز دكلدر C'est un homme qui aime
la liberté, il ne se gêne pour personne بيقيدلك حالنه هوسكار
اولمغله هيچ بر كمسنه ايچون نفسنه ثقلت ويرمز Ne vous
gênez point pour cela بو مادّه ايچون نفسكه ثقلت ويرمه
La rime gêne beaucoup les poètes ضرورت قافيه شعرايى
تضييق ايدر - بغايت صيقشدرر

Gêné. *A.* متضايق *P.* آزرده شده *T.* صيقنتيلو - صيقلمش -
صيقنتيلو حركت Démarche gênée صيقنتيلو ميما || Air gêné ثقلتلو

GÉNÉRAL. Universel *A.* عام - عمومى - مطلق *P.* همگى *T.*
هبسنه مخصوص || Réglement général نظام عمومى Maxime
générale قاعدۀ عمومى Assaut général صولت وهجوم عمومى
Concile général شوراى عامّه - عموم مشورتى Approbation gé-
nérale استحسان عامّه Procession générale عموم آلايى États
généraux عمومى ملت وكيللرى جمعيتى Consentement général

قاعدۀ حسن رضاى عامّه - رضاى عمومى Règle générale
خاصيّت Propriété générale اصول مطلقه Principes généraux مطلقه
حسن حال Le bien général dépend d'une bonne législation مطلقه
- عامّه قوانين ملكيّه‌نك بر وجه اليق وضعنه منوطدر
Il n'y a point de règle قوانين نافعه‌نك وجودينه متوقفدر
si générale qui n'ait son exception بلا استثنا قاعدۀ مطلقه يوقدر
هر قاعدۀ كليّه‌ده بر كونه استثنا واردر - On dit, Parler,
répondre en termes généraux, c'est-à-dire, d'une manière vague
كلمات مطلقه ايله تكلّم ايتمك وتعبيرات مطلقه ايله جواب
ويرمك

Il se dit aussi au substantif, pour dire, le plus grand nombre
A. كلّ - عامّه *P.* همه *T.* هبسى || Le général n'y est point in-
téressé, il n'y a que le particulier فلان شئ عامّه‌يه راجع
دكل - اولميوب مجرّد خاصّه‌يه متعلق اوردندر كله راجع
انجق جزئه عائددر

Il se joint souvent à certains noms de charges, de dignités ||
Procureur général *A.* وكيل على الاطلاق - وكيل مطلق Con-
trôleur général des finances باش محاسبه‌جى Receveur gé-
néral محصّل مطلق - باش محصّل Trésorier général باش
خزينه‌دار

En général. D'une manière générale *A.* على العموم - عموماً
P. بر وجه عمومى - بهمه *T.* هب اولەرق || En général et
en particulier عموماً وخصوصاً

On dit en termes de guerre, Battre la générale, pour dire,
que tous les tambours de l'armée battent pour avertir les troupes
de se préparer à marcher *T.* عموماً ضرب كوس رحلت
عموماً اطبال كوس عزم ونهضت ايتمك - ايتمك

Général. Qui commande en chef *A.* رئيس pl. رؤسا *P.* سر
سپهسالار *P.* رئيس الجيش || Général d'armée *A.* باش *T.*
مشير *P.* Général en chef *A.* جنرال - پاشا *T.* سردار عسكر-
فريق *T.* رئيس الفريق Général de division *A.* سر سپهسالار
- چكديرى دونناسى رئيسى Général des galères پاشا
باشبوغى

Et le supérieur d'un ordre religieux *A.* شيخ pl. مشايخ *P.*
پير *T.* شيخ || Le général des Dominicains فلان طريقتنك
شيخى

GÉNÉRALAT. Grade de général *A.* رياسة الجيش *P.*
سپهسالارى *T.* جنرالّق - عسكر سركرده‌لكى رتبه‌سى || Le

ایله Frapper à droite et à gauche یمیناً و یساراً ضرب ایتمک

On dit figur. Prendre une chose à gauche, pour dire, la prendre de travers *A.* اخذ بالعکس - معکوساً اخذ *P.* بر ترسنه - عکسنه طوتمق *T.* بازگون گرفتن - عکس گرفتن - المق — Et prendre à droite et à gauche, pour dire, prendre de l'argent à toutes mains *A.* جرّ المال یمیناً و یساراً *P.* از چپ و راست پول ربودن *T.* صاغدن صولدن اقچه قاپمق

GAUCHER. Qui se sert ordinairement de la main gauche *A.* اعسر - اخلف - ایسر *P.* چپه - یساری *T.* صولاق

GAUCHERIE. Action d'un homme gauche *A.* خراقت *P.* خام دستی *T.* ال یاقشزلغی - بجرکسزلک || Cet homme a fait une étrange gaucherie بو آدم بر خراقت غریبه ایلدی

GAUCHER. Détourner tant soit peu le corps pour éviter un coup *A.* تجافی - اجتناح *P.* بر طرف - پهلو تهی کردن *T.* جایمق - شدن || Il aurait été blessé de ce coup, s'il n'eût un peu gauchi جزئیجه اجتناح ایتمامش اولسه اول ضربه‌دن مجروح اولمش اولور ایدی — On dit figur. Gauchir dans une affaire, pour dire, N'y agir pas franchement *A.* اجتناف - زوغان *P.* نا راستی نمودن *T.* طوغریلقدن صاپمق || On n'aime point à traiter avec les gens qui gauchissent dans les affaires امور و مصالحده ارتکاب زوغان ایدن کسان ایله معامله ایتمک بر حالت نا مرضیّه در Au lieu de me répondre nettement, il a gauchi صاغدن صاغه جواب ویره‌جکنه صاپی اجتناف ایلدی - ویردی

GAUDE. Plante dont les teinturiers se servent pour teindre en jaune *A.* ورس *P.* اسپرک *T.* آلا چهره - یمن زعفرانی

GAUFRE. Gâteau de miel. V. Gâteau || Manger une gaufre de miel بال کومجی یمک

GAUFRER. Imprimer de certaines figures sur des étoffes *A.* طبع الاشکال علی الثوب *P.* بر کالا طبع پیکرها کردن *T.* قماش اوزرینه صورتلر بصمق - اشکال بصمق || Gaufrer du camelot, du velours صوف فرنکی و قطیفه اوزرینه طبع صور و اشکال ایتمک

Gaufré. *A.* ثوب مطبوع بالاشکال *P.* کالای با پیکرها طبعزده *T.* اوزرینه اشکال بصلمش قماش

GAUFREUR. Ouvrier qui gaufre les étoffes *A.* طبّاع الاشکال علی الثوب *P.* طبعگر پیکرها بر کالا *T.* قماش اوزرینه صورتلر بصمجیسی

GAUFRURE. Empreinte que l'on fait sur une étoffe en la gaufrant *A.* صورة مطبوعة علی الثوب *P.* پیکر طبعکرده بر کالا *T.* قماش اوزرینه بصلمش صورت

GAULE. Grande perche *A.* مخبط *P.* چوب *T.* صیریق || Abattre des noix, des amandes avec la gaule آغاجدن صیریق ایله جوز و بادام دوشورمک — Et houssine. V. ce mot.

GAULER. Battre un arbre avec une gaule, pour en faire tomber le fruit *A.* خبط الشجر *P.* بدرخت چوب زدن *T.* آغاجی صیریق ایله دوکمک

GAURES. V. Guèbres.

GAZ. Émanation invisible qui s'élève de certaines substances *A.* بخار خفیّ || Gaz inflammable بخار خفیّ لهبیّ الطبیعة

GAZELLE. Sorte de bête fauve qui est plus petite que le daim *A.* غزال pl. غزلان *P.* غزال *T.* جیران || La gazelle est un animal d'Asie غزال آسیا اقلیمنه مخصوص حیواناتدندر

GAZETTE. Journal de ce qui se passe en quelque lieu, feuille périodique qui contient des nouvelles *A.* تقویم الوقایع *P.* حوادثنامه *T.* غزته کاغدی

GAZON. Terre couverte d'herbe courte et menue *A.* قرف الارض *P.* چمن *T.* چیم || Un parterre de gazon چیم ایله مفروش چیچک باغچه‌سی طرحی Un lit de gazon چیم پوشیده‌لو Un bastion revêtu de gazon چیم ایله آراسته بر فراش بر عدد پلنقه — Gazons, au pluriel. Des mottes de terre carrées, couvertes d'herbe courte et menue *A.* pl. صفایح القرف الارض *P.* چمن پارها *T.* چیم پارچه‌لری

GAZONNEMENT. Action de gazonner *A.* لصوق القرف الارض *P.* پوشش بچمنپارها *T.* چیم ایله قاپلمه

GAZONNER. Revêtir de gazon *A.* الصاق القرف الارض *P.* بچمنپارها پوشانیدن *T.* چیم ایله قاپلمق - چیملتمک || Gazonner le bord d'un bassin حوض کنارلرینی چیملتمک - حوض کنارلرینه چیم قاپلمق

GAZOUILLEMENT. Petit bruit agréable que font les jeunes oiseaux en chantant *A.* اصطخاب الطیور - غرد الطیور *P.* چاو چاو مرغان *T.* قوشلرک چیولتیسی - قوشلرک چیغلتیسی

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرخر الماء *P.* آبشار *T.* صوینک - صوینک چاغلدیسی || Le gazouillement d'un ruisseau آقان جدولک شارلدیسی - خرخری آقان ایرماغک شارلدیسی

قارن پارەلرینك دیکشی *T.* زخم شکن

GASTROTOMIE. Incision qui pénètre dans la cavité du ventre *A.* تبزيل البطن *P.* شکافتن شکم *T.* قارن یارلمەسی

GÂTEAU. Pâtisserie faite avec de la farine, du beurre et des oeufs *A.* مليل *P.* سگاری *T.* بوغاچه ‖ Acheter des gâteaux سگاری فروخت ایتمك Gâteau d'amandes *A.* مليل ملوّز *P.* سگاری بادام آگین *T.* بافلوا

On appelle Gâteau de miel, la gaufre où les mouches d'une ruche font leur miel *A.* عسّالة ـ شورة *P.* قرص شهد *T.* بال کومجی

GÂTE-ENFANT. Celui qui, par excès d'indulgence, gâte un enfant *T.* چوجوغی داندینلیوب ـ چوجوغی داندین ایدن بوزان

GÂTER. Détériorer, mettre en mauvais état *A.* ارداء ـ افساد *P.* زشت کردن ـ تباهیدن *T.* بوزمق ـ کوتیلتمك ‖ La nielle a gâté les blés اکینلری صاك چالوب افساد ایلدی La grêle a gâté les vignes یاغان طولو باغلری بوزدی La petite vérole lui a gâté le teint چیچك علتی چهرەسنی کوتیلتدی La lecture continuelle gâte la vue قرائت مدیده بصری موّدی افساد La pluie a gâté les chemins نزول باران یوللری بوزلدی Il a gâté sa maison, en la voulant embellir خانەسنی صورت حسنەیه وضع ایدەیم دیر ایکن ارداء ایلدی Il a gâté ses affaires par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقربیله امورینی افساد وتقبیح ایلدی Ils étaient sur le point de s'accommoder, mais il échappa à l'un d'eux un mot qui gâta tout بینلرنده مصالحه ایتمك اوزره ایکن ایکیسندن بریسنك اغزندن شیوشمش بر کلام مصلحتی کلیّاً افساد ایتدردی — On dit, que l'âge a gâté la main à un chirurgien, pour dire, que l'âge lui a affaibli la main سنّ شیخوخت بوجرّاحك النه ایراث سستی وفتور ایتمشدر ـ النك بوزلمسنه سبب اولمشدر — On dit figur. Gâter quelqu'un, pour dire, entretenir ses vices par trop d'indulgence ‖ Il ne faut point laisser cet enfant entre les mains de sa mère, elle le gâte بو طفلی والدەسنك النه براقمق جائز دکلدر زیرا بهر حال بوزار Vous êtes trop bon à vos valets, vous les gâtez خدمتکارلرك حقنه کمال ملایمتك بوزلملرینه سبب اولور — On dit aussi figur. La lecture des mauvais livres, la mauvaise compagnie gâtent les jeunes gens کتب ذمیمەنك مطالعەسی واهل شرّك مجاورتی نو جوانلرك افساد اخلاقلرینی مستلزمدر — On dit aussi, Gâter quelqu'un dans l'esprit d'un autre, pour dire, nuire à sa réputation *T.* بر کمسنەیی آخرك یاننه رسوای ایتمك ‖ On l'a bien gâté dans l'esprit des honnêtes gens فلانی اهل عرض وادب یاننه کرکی کبی رسوای ایتمشلر در

Gâter, signifie aussi, salir *A.* تلويث *P.* تلطيخ ـ چرك *T.* بیلاشدرمق ـ برباد ایتمك ـ مردارلمق ‖ آلود کردن Un cheval m'a éclaboussé, et a gâté mon habit بر دابّه زیفوس آتوب لباسمی تلطیخ ایلدی — On dit, Gâter bien du papier, pour dire, écrire beaucoup et sans succès اوراق ایتمك تلویث

Se gâter. Se corrompre *A.* کسب الفساد ـ تفسّد *P.* تباه شدن ـ فساد پذیرفتن *T.* بوزلمق ‖ La viande se gâte dans la chaleur لحم محل حارّده بوزیلور ـ بسبب فساد ایدر

Gâté *A.* مفسود ـ فاسد *P.* تباهیده ـ فساد یافته *T.* بوزق ـ بوزلمش ‖ Esprit gâté فساد یافته اولمش عقل Coeur gâté قلب فاسد ـ Enfant gâté داندین اولمش چوجوق.

GAUCHE. Qui est opposé à droit. *A.* شمال ـ يسار *P.* چپ *T.* صول ‖ Le côté gauche جانب ایسر ـ جانب یسار La main gauche صول ال ـ دست چپ ـ ید یسرا La rate est du côté gauche طحال جانب یسارده در L'aile gauche d'un bâtiment صول طرفی ـ جناح یساری ـ بنانك جهت یساری La rive gauche du fleuve نهرك ساحل یساری ـ صول L'aile gauche d'une armée میسرهٔ عسکر ـ عسکرك قیبیسی صول قولی ـ جناح یساری

Il signifie aussi, maladroit *A.* اخرق *P.* خام دست *T.* بجرکسز ـ الی یاقشقسز ‖ Cet homme est gauche à tout ce qu'il fait بو آدمك کافّهٔ اعمالنده خراقت وار در هر ایشده ـ الی یاقشقسز در — Il se dit figur. de ce qui est mal fait et mal tourné *A.* معوّج *P.* کژ ـ کج *T.* اکری ‖ Cet homme a l'esprit gauche بر آدمدر معوّج العقل ـ کج عقل ـ کج اندیش Cet escalier est mal tourné, il est gauche کج رأی ـ بو نردبان وجه لایقی اوزره چویرلمیوب معوّجدر Cet homme a les manières gauches بر آدمدر کج اوضاع واطواری ـ کج اطوار بر آدمدر

À Gauche. Du côté gauche *A.* يساراً ـ فی جهة اليسار *P.* بسوی چپ *T.* صول طرفه ‖ Quand vous serez en tel endroit, prenez à gauche فلان محلّه وصولنده جهت یساره توجّه

d'un gros carton T. طوب خرتوجی

GARNIR. Munir des choses nécessaires, de ce qui sert à l'ornement A. تجهیز - تزیین - تجمیل P. پیراستن - آراستن T. زیب وزیور دادن - دوناتمق - بزه‌مك - زینتلندرمك || Garnir une boutique دكانی تجهیز ایتمك Garnir un cabinet de tableaux تصویرات خزینه‌سنی تجهیز ایتمك un fauteuil صندلیه‌یی تزیین ایتمك - Garnir de meubles A. تنجید P. برخت وبساط آراستن T. آوادانلق ایله دوناتمق || Garnir un appartement de meubles بردائره‌یی تنجید ایتمك - امتعهٔ لازمه‌سیله تزیین ایلمك - Garnir de pierres précieuses A. ترصیع P. مرصّع ساختن T. مجوهرات ایله دوناتمق || Garnir un portrait de diamans تصویری الماس الماس ایله تجمیل وتزیین ایتمك - ایله ترصیع ایتمك - Garnir une place de guerre قلعه‌یی مهمات لازمه‌سیله تجهیز ایتمك - دوناتمق - Garnir un chapeau, une chemise, une robe A. تطریز P. طرازیدن - طرانیدن T. دوناتمق

GARNI. A. مجهّز - مزیّن P. آراسته - پیراسته T. دوناتمش - بزنمش - Chambre garnie, hôtel garni A. بیت منجّد P. خانهٔ آراسته T. دوناتمش قوناق

GARNISON. Nombre de soldats que l'on met dans une place, pour la défendre, ou pour y rester A. pl. مستحفظین القلعة P. کوتوالان T. قلعه‌نك محافظه عسکری || Garnison forte قلعه‌نك محافظه عسکری faible قلیل المقدار مستحفظ عسکری کلیتلو مستحفظین عسکری Il y a deux mille hommes de garnison dans cette place بو قلعه‌ده ایکی بیك نفر مستحفظ عسکری وار در Mettre garnison dans un château قلعه‌یه محافظه عسکری وضع ایتمك Renforcer la garnison قلعه‌نك مستحفظ عسکرینه امداد ارسالیله تقویت ویرمك On a envoyé tous les officiers à leur garnison مستحفظین عسکرك بالجمله ضابطان وسرکردگانی محلّ مامورلرینه ارسال اولنمشدر Les habitans ont désarmé la garnison اهالی مملکت مستحفظ عسکرینك سلاحلرینی اخذ ایتمشلر در

GARNITURE. Ce qui est mis pour garnir ou pour orner quelque chose A. زیب pl. ازیان - تجمّل pl. تجمّلات P. زیب وزین T. وزیور - بزك - دونتما || La ganiture d'une chambre اوطه‌نك تجمّلاتی Une garniture de diamans, de perles الماس واینجو تجمّلاتی Une garniture de cheminée اوجاق ایله آراسته بر زین ذیقیمت de chemise زین پیراهن تجمّلاتی

GAROU. V. Loup-Garou.

GARROT. Partie du corps du cheval, supérieure aux épaules A. حارك P. سر دوش اسب T. آتك اوموز - چكین باشی || Le garrot doit être haut et tranchant, pour être parfaitement bien conformé حارك فرس یاقشقلو اولمق ایچون مرتفع وموئنف اولملو در

GARROTTER. Lier, attacher avec de forts liens A. تقمیط - تقیید - قید - شدّ بالقیود P. بندیدن T. بنده چكمك - قید وبند ایله باغلمق - بوقاغی‌یه اورمق - محكم باغلمق || Il faut lier et garrotter ce prisonnier بو اسیرك تقمیط وتقییدی اقتضا ایدر - Figur. || Il éludera toutes vos poursuites, à moins qu'on ne le garrotte par une bonne transaction فلان كشی بر قوی سند ایله صمصقی باغلنمدیغی صورتده ایده‌جكك دعوالرك جمله‌سندن قاچنمنك طریقنی بوله‌جغی دركار در

GARROTTÉ. A. مقمّط - مقیّد P. بسته T. باغلو - بوقاغی‌یه اورلمش

GASCON. Fanfaron, hâbleur A. صلف pl. صلفا P. لافزن T. لافزان || Il se vante de telle et telle chose, mais c'est un gascon فلان وفلان شیئ ایله افتخار ایدر لكن لافزن بر آدمدر

GASCONNADE. Fanfaronnade A. تصلّف pl. تصلّفات P. لافزنی T. لافزانلق

GASCONNER. Dire des gasconnades A. تصلّف P. لاف زدن T. لاف ایتمك

GASPILLER. Dissiper son bien A. اسراف - اتلاف - تبذیر P. تباهیدن - بیهوده تلف كردن T. طاغیدوب تلف ایتمك || Il a gaspillé son bien en peu de temps مدت قلیله ایچنده ما ملكنی اسراف ایلدی

GASPILLÉ. A. متلف - مسروف P. بیهوده تلف كرده T. طاغیلوب تلف اولمش

GASPILLEUR. Celui qui gaspille A. متلف - مسرف - مبذر P. تلفكار T. طاغیدوب تلف ایدیجی

GASTER. Terme de Médecine, qui signifie le bas-ventre ou l'estomac. V. ce mot.

GASTRIQUE. Stomacal A. معدوی || Artères gastriques شرایین معدویّه Liqueur gastrique ماء معدوی

GASTRORAPHIE. Terme de Chirurgie. Suture que l'on fait pour réunir les plaies du bas-ventre A. خرزة القروح البطن P. درز

از خانه جدا نه شدن *P.* مداومة فى الدار *A.* sans en sortir
صاحب ـ اسير فراش اولمق *T.* Garder le lit ـ اودن چيقمامق
فراش اولمق ـ Garder une médecine, pour dire, ne pas la vomir, et garder un lavement, pour dire, ne le pas rendre promptement دوايى وحقنه‌يى درونده ضبط وحفظ ايتمك ـ Et en termes de guerre, Garder les rangs, pour dire, demeurer dans les rangs صفوف ـ صفوف مرتبه‌ده قرار ومداومت ايتمك
مرتبه‌دن چيقمامق

Garder, signifie aussi, défendre, protéger *A.* حفظ ـ حمايت ـ صيانت *P.* نگه داشتن *T.* قوريمق ـ صاقلمق || Ce que Dieu garde est bien gardé اللهك حمايت وصيانت ايلديكى حفظ باريده اولان شئ البت ـ شئ البت مصون اولور ـ مصوندر ـ Il signifie encore, préserver, garantir || Dieu vous garde de pareils amis بومقوله دوستلردن الله سنى حفظ ايليه Dieu vous garde de mal افندن ـ الله سنى افندن حفظ ايليه Dieu vous en garde الله فلان شيئدن سنى مصون امين ايليه Dieu m'en garde الله حفظ ايليه ـ On dit aussi par forme de salutation, Dieu vous garde *A.* فى امان الله *T.* اللهه اصمارلدم

Et observer *A.* حفظ ـ رعايت ـ مراعاة *P.* پاس داشتن ـ رعايت نمودن *T.* طوتمق || Garder les commandemens de Dieu فرايض ربانيه‌يى حفظ ـ اوامر الهيه‌يه رعايت ايتمك قواعد la loi قانونه رعايت ايتمك la chasteté عصمت وعفته رعايت ايتمك le secret سرّى حفظ ايتمك ـ سرّ طوتمق sa parole وعده رعايت ايتمك انجاز ـ وفاى عهده رعايت ايتمك la foi des traités شروط وعهوده رعايت ايتمك le silence سكوت ايتمك ـ اختيار صمت وسكوت ايتمك ـ On dit aussi, Garder des mesures, garder la bienséance آداب لازمه‌يه رعايت ايتمك

Se garder. Se préserver de quelque chose *A.* تحرز ـ توقى ـ حذر ـ احتراز *P.* پرهيز داشتن ـ زينهار داشتن *T.* صاقنمق ـ سقوطدن توقى ايله || Gardez-vous bien de tomber دوشمكدن ـ سقوطدن توقى ايله Il faut bien se garder de... فلان شيئدن توقى ـ حذر ايله Je me garderai bien d'en manger فلان شيئك ايتملو در اكلندن تحرز ايده‌جكم

Gardé. *A.* محفوظ ـ مصون *P.* پاسيده ـ نگه داشته *T.* صاقلنمش

GARDEUR. Celui qui garde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Gardeur de cochons *A.* راعى الخنازير Gardeur de vaches *A.* راعى البقرات *P.* گاوبان *T.* صغرتماج ـ صغرچوبانى

GARDIEN. Celui qui garde, qui est commis pour protéger quelqu'un *A.* حافظ pl. حفظة pl. حفاظ ـ حارس pl. حرّاس ـ حامى pl. حماة *P.* نگهدار *T.* صاقلييجى ـ قوريديجى ـ محافظه وحمايته موكّل اولان فرشته || L'ange gardien On le fera gardien des effets de la succession فلانى اموال تركه‌يه حافظ تعيين ايده‌جكلر در ـ Il se dit aussi de celui qui garde quelque chose *A.* حافظ *P.* پرواك ـ يتاقى *T.* بكچى || On a cru qu'il y avait des démons gardiens des trésors مقدما دفينه‌لرى حفظ ايدر طلسماتك وجودينه اعتقاد ايدرلر ايدى

GARE. Impératif du verbe Garer. On s'en sert pour avertir que l'on se détourne pour laisser passer quelqu'un. Gare, gare. Gare de là *P.* دور باش *T.* صاول

se GARER. Se préserver. V. Se garder.

se GARGARISER. Se laver la gorge avec quelque liqueur *A.* تغرغر *P.* غرغره كردن ـ آب در گلو جنبانيدن *T.* بر شئ ايله بوغازى چالقتمق || Gargarisez-vous la gorge فلان شئ ايله بوغازكى چالقات

Gargarisé. *A.* مغرغر *P.* غرغره پذيرفته *T.* فلان شئ ايله بوغازى چالقنمش

GARGARISME. Remède liquide qui sert à laver la gorge *A.* غرور ـ ماء الغرغرة *P.* آب غرغره *T.* بوغازى چالقه‌جق صو ـ Il se dit aussi de l'action de se gargariser *A.* غرغرة *P.* غرغره *T.* فلان شئ ايله بوغازى چالقتمه || Il a été guéri de son mal de gorge après cinq ou six gargarismes بش التى غرغره ايله بوغاز علتنى دفع ايلدى

GARGOUILLE. L'endroit d'une gouttière ou d'un tuyau par où l'eau tombe *A.* عنق المثعب *P.* گلوى ناودان *T.* اولوق صو جريان بوغازى || La gargouille par où l'eau se dégorge Gargouille de pierre احجاردن مصنوع ايدن اولوغك بوغازى گلوى ناودان

GARGOUILLEMENT. Bruit que fait quelquefois l'eau dans la gorge, dans les entrailles *A.* حجيف *P.* غرغر شكم *T.* قارن قورلتيسى

GARGOUILLIS. Le bruit que fait l'eau en tombant d'une gargouille *A.* هرهر *P.* آواز آب ريزان *T.* صويك چاغلديسى

GARGOUSSE. Charge de poudre pour un canon, enveloppée

بالی بکجیلری .T پهره‌داران لب دریا .P حرّاس السواحل .A — Il se dit aussi d'un vaisseau de guerre destiné à garder les côtes .T وارده‌قوسته کمیسی.

GARDES DE LA PORTE. Ceux qui montent la garde aux portes de l'intérieur du palais des rois .A حاجب pl. حجبة .P پرده‌دار .T پرده‌جی

GARDE DES SCEAUX. Celui à qui le roi donne ses sceaux .A صاحب .T دارندهٔ مهر شهریاری .P حامل المهر السلطانی، مهر همایون

GARDES DES MÉTIERS ou MAÎTRES ET GARDES. Ceux qui sont élus dans le corps de chaque métier, pour avoir soin qu'il ne s'y fasse rien contre les réglemens .A نقیب الحرفة .P کتخدای اصنافک یکت باشیسی - اصناف کتخداسی .T پیشه‌وران

GARDE DU TRÉSOR ROYAL. Celui à qui le roi confie son trésor .A خزینه‌دار .P حافظ الخزینة السلطان - خازن السلطان .T خزینه کتخداسی کتخدای خزینهٔ شاهی - شهریاری — Garde de la bibliothèque du roi .A حافظ الکتب السلطان .P کتابخانهٔ همایون ناظری - پاسدار کتابخانهٔ شاهی

GARDE-FOU. Balustres que l'on met au bord des ponts, des quais et des terrasses, pour empêcher qu'on ne tombe en bas .A قورقولق - طرابزان .T دارابزین .P جلفق

GARDE-MAGASIN. Officier commis pour garder les magasins .A انبار امینی .T امین انبار .P امناء النیر pl. امین النبر

GARDE-MANGER. Lieu où l'on garde ce qui sert à la nourriture .A نهاندان خوراک - توشه خانه .P مخدع المطعومات .T کیلار

GARDE-MEUBLE. Lieu où l'on garde des meubles .A مخدع خزینهٔ رخت وبساط خانه .P خزینة الاثاث - الاثاث .T اشیا اوطه‌سی - خزینه اوطه‌سی

GARDE-ROBE. La chambre destinée à renfermer toutes les hardes de jour et de nuit .A بیت الملبوسات .P جامه خانه .T کورک اوطه‌سی - نهاندان — Il se dit aussi de tous les habits d'une garde-robe .A اثواب وملبوسات .P جامها .T اثواب طاقمی || C'est un homme qui a une garde-robe très-riche غایت ذیقیمت اثواب وملبوسات صاحبی بر آدمدر — Grand Maître de de la garde-robe. Un grand officier qui a soin de tout ce qui regarde les habits du roi .T سر خفتانی قفتان آغاسی - حضرت شهریاری

Il signifie aussi, le lieu où l'on met la chaise percée .A ممشا - مستراح .P ادبخانه .T کنیف — Aller à la garde-robe کنیفه چیقمق .T بادبخانه رفتن .P استمشا .A

Et tablier de toile que mettent les femmes pour conserver leurs vêtemens .A ازار pl. آزره - فوطة .P فوته .T فوته V. aussi Tablier.

GARDE-SCEL. Officier préposé pour sceller les expéditions .A مهردار .T مهردار .P حافظ المهر

GARDER. Conserver, tenir une chose en lieu propre et commode .A حفظ - حراسة - وقایة .P پاسیدن .T صاقلمق || Ce vin-là est si délicat, qu'on ne le pourra garder بو باده غایت نازک اولدیغندن حفظی محالدر Dans les chaleurs on ne peut garder la viande حرارت هوا موسمنده لحمک وقایه‌سی ممکن دکلدر — Et ne se point dessaisir de quelque chose || Je veux garder cela à cause de la personne qui me l'a donné بو شیئی ویرنه حرمةً وقایه ایتمک استرم C'est un homme qui ne peut rien garder, il donne tout هیچ بر شئی حفظ ایده‌مز همان الله کیردیکنی خرج ایدر Garder des prisonniers à vue اسرایی کوز حبسی اولهرق حفظ ایتمک - اولهرق بکلمک

Il se dit aussi du soin qu'on prend des troupeaux, lorsqu'on les mène paître .A حفظ الحیوانات - رعایة الحیوانات .P شبانی کردن .T چوبانلق ایتمک || Garder les brebis گاوبانلق - راعئ اغنام اولمق les vaches راعئ بقرات اولمق صغرتماجلق ایتمک - ایتمک

Et de diverses choses de la conservation desquelles on prend soin .A حفظ - نظارت .P پاس داشتن - پاسبانی کردن .T صاقلمق - بکلمک || Garder les bois اورمانلری حفظ ایتمک باغلری بکلمک - باغلره نظارت ایتمک les vignes بکلمک — Garder un pays pour la chasse فلان یری صید وشکار ایچون — حفظ ایتمک On dit aussi, Garder son rang شان رتبه‌یی رتبه‌سنک شاننی محافظه وصیانت - محافظه ایتمک — Garder sa gravité تمکین ووقارینی وقاید ایتمک رزانت ووقارینی - تمکین ووقارینه خلل کتورمامک - خللدن وقایه ایتمک — Il signifie aussi, réserver pour un autre temps || Il faut garder cela pour demain بونی فردایه یارنکی کون ایچون صاقلملو در - حفظ ایتمک لازمدر

On dit, Garder la maison, la chambre, pour dire, y rester

de cavalerie qui se met à la tête d'un camp, pour empêcher que l'armée ne soit surprise *A.* سراياء العسكر pl. سريّة العسكر *P.* يزك لشكر - طلايهٔ عسكر *T.* آتلو چته عسكرى - Garde avancée. Un corps que l'on met au-delà de la grand' garde, pour une plus grande sûreté *A.* مقدّمة السراياء *P.* پيش آهنگ *T.* طلايه ايلروده‌كى انجه قراغول.

Corps-de-garde. Lieu destiné pour retirer les soldats qui font la garde *A.* مسكن الاهل المرابئة *P.* ديده‌بان خانه - قراغول قشلاغى *T.* قراول خانه

Garde, se dit aussi du service que les pages, valets, etc. font auprès des rois les uns après les autres *T.* نوبتجى || Ce page étoit de garde فلان چوقدار نوبتجى ايدى

Garde, signifie aussi, la charge, la commission de garder *A.* حفظ - محافظة - حراست *P.* نگهبانى *T.* صاقلمه || Le roi lui a commis la garde de cette place جانب همايوندن فلان قلعه‌نك محافظه‌سنه تعيين اولندى lui a confié la garde de ses trésors خزاين همايونك محافظه‌سنه تعيين خزاين همايونك امر حفظ وحراستى عهدهٔ اهتمامنه - اولندى فلان شيئى فلانه Je lui ai donné cela en garde حواله اولندى فلانك يد حفظنه تفويض ايلدم - حفظ ايچون ويردم Il n'est pas en ma garde بنم يد حفظمده دكلدر On lui a payé tant pour ses frais de garde مصارف محافظه اولدرق كندويه شو قدر اقچه ويرلدى

Il signifie aussi, protection *A.* حفظ - صون - حمايت *P.* پاس - نگهدارى *T.* صاقلمه Il ne se dit guère qu'en ces phrases: Allez-vous-en à la garde de Dieu وار صون ربّانيده الله Dieu vous ait en sa garde سنى اللهه حواله ايلدم - اول تعالى سنى صون وحمايت رحمنيّه‌سنده مظهر ايليه Toutes les églises cathédrales de France sont en la garde du Roi فرانسه‌ده كائن بالجمله سلاطين كليسالرى پادشاهك زير حمايتنده در

On dit, Être sur ses gardes, Se tenir sur ses gardes, Être en garde, Se tenir en garde, pour dire, avoir soin qu'il n'arrive quelque chose contre notre volonté *T.* متيقظ ومتبصّر اولمق - تيقظ وانتباه اوزره اولمق -

Et prendre garde, pour dire, avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* احالة النظر التيقظ - صرف الدقّة والبصيرة *P.* حوالهٔ نگاه - نگه داشتن *P.* عطف النظر الدقّة - والبصيرة بصيرت كردن *T.* دقت ايتمك - كوزتمك || Prenez garde que cela n'arrive بو حالك وقوع بولمامسنه صرف دقت ايله Prenez garde à cela بو بابده صرف دقت وبصيرت ايله à cette clause de votre contrat عقد ايده‌جككك مقاوله ايله جتينك فلان ماده‌سنه صرف نگاه بصيرت Prenez garde à ne vous pas trop engager زياده‌جه تعهد ايلمامكه ايله Prenez garde à vous نفسكى كوزت صرف دقت à cet enfant بو چوجوغى كوزت - On dit, qu'un homme prend garde à un sou, pour dire, qu'un sou ne lui est pas indifférent بر تنك منقر بيله اسركمز

On dit, Se donner de garde, pour dire, se précautionner *A.* تحامى - تحرّز - احتراز - توقى - حذر *P.* زينهار يدن - پرهيز كردن - پاس داشتن *T.* صاقنمق || Donnez-vous de garde qu'on ne vous trompe حذر اولمقدن دوچار خديعت الدانمقدن صاقن - ايله Donnez-vous de garde de cet homme-là بوكا طوقنمقدن de toucher à cela شو آدمدن توقى ايله تحرّز ايله

Garde. La partie d'une épée ou d'un poignard, qui est entre la poignée et la lame *A.* قبيعة - قلّة السيف *P.* پرازوانهٔ شمشير *T.* قليج قبضه‌سنك پرازوانه‌سى || La garde du poignard قبضه‌نك سيم پرازوانه‌سى Garde d'argent خنجرك قبيعه‌سى Enfoncer l'épée jusqu'à la garde قليجى قبضه‌نك پرازوانه‌سنه قدر صوقمق

Garde. Homme armé, qui fait la garde auprès des princes *A.* مستحفظ pl. مستحفظين - حارس pl. حرّاس *P.* يتاقى - پرواگ - پاسبان - پهره دار *T.* بكجى || Il n'avait avec lui qu'un de ses gardes معيّتنده طايفهٔ مستحفظيندن ياالكز بر نفر وار ايدى - Gardes du corps, c'est la troupe destinée à faire la garde personnelle des rois *A.* حرّاس - مستحفظين خاصّة النفس السلطان *P.* پرواگ شهريارى *T.* نفس همايون مستحفظلرى

Garde-Bois. Celui qui est destiné pour empêcher qu'on ne gâte les bois *A.* حافظ الآجام *P.* پاسبان بيشه‌زار *T.* قورى بكجيسى

Garde-Chasse. Celui qui est commis pour veiller à la conservation du gibier *A.* ناطور الصيد *P.* پاسبان شكار *T.* آو بكجيسى

Garde-Côte. Milice préposée pour garder les côtes de la mer

موزخنك وفلان حكيمك قولنى مدار احتجاج مدّ ايله ديديكى كلامه فلان مؤلفى ـ ديديكى كلامى تأييد ايدر اشهاد ايدر Cette nouvelle paraît étrange, mais elle vient de bon lieu, et j'ai de bons garants بو خبر صورت ظاهرده غرايبدن ايسه ده مأخذ معتبردن اخذ اولنوب مصدّق حال اولەجق قوى شاهدلرم وار در

GARANTIE. Engagement par lequel on garantit *A.* كفالت *P.* پايندانى *T.* كفيللك || Il lui a passé un acte de garantie كفالتى متضمّن بر قطعه سند عقد ايلدى Il m'a vendu cet héritage sans garantie بو ملكى بلا كفالة بكا فروخت ايتمشدر — Et le dédommagement auquel on s'oblige *A.* تضمين pl. تضمينات ـ تضمين الخسار *P.* بذل زيان *T.* ضرر بدلى || S'obliger à garantie تضمين ضررى تعهّد ايتمك Être tenu à la garantie تضمين ضرره متعهّد اولمق

GARANTIR. Se rendre garant *A.* تكفل ـ التزام الضمان والكفالة *P.* پايندان شدن *T.* كفيل اولمق || Je vous garantis ce cheval sain et net بو اسب صاغ وسالم اولديغنه تكفل ايدەرم Garantir un contrat مضمون حجّتده التزام ضمان وكفالت ايتمك Le marchand qui a vendu ce damas, le garantit pour être de Gènes شو كمخايى فروخت ايدن تاجر جنويز مالى اولديغنه تكفل ايدر Je vous garantis cette montre pour six mois بو ساعتك طوغريلغنه ضامن اولورم ـ آلتى آى ايچون تكفل ايدەرم — Et assurer || Je vous garantis que ce passage est de cet auteur بو فقره فلان مؤلفك اولديغنه تكفل ايدەرم Je lui ai garanti le fait مادّەنك شو وجهله اولديغنه تكفل ايلدم On m'a assuré cela, mais je ne vous le garantis pas بو خصوصى صحيح اولمق اوزره بكا خبر ويرمشلر در مع هذا صحّتنه كفيل اولمم

Il signifie aussi, préserver *A.* صيانت ـ وقايت *P.* پاس داشتن *T.* قورنمق || Personne ne l'en saurait garantir هيچ بر كمسنه فلانى بوندن وقايه ايدەمز Je vous garantirai du mal, mais je ne saurais garantir de la peur سنى وقوع آفتدن صيانت ايدەرم انجق خوف وهراسدن وقايتكى تعهّد ايدەمم Se garantir du froid صوغوقدن ـ تأثير برودتدن وقايه اولنمق قورنمق

Garanti. *A.* مكفول له *P.* پايندانى پذيرفته *T.* كفيللنمش — En termes de Palais, il est aussi substantif *A.* مكفول له — Le garanti exerce son recours contre le garant مكفول لهك كفيل متقبّل الكفالة *P.* پذيرندۂ پايندانى *T.* كفالتى آلان || متقبّل كفالت اولانك ـ اوزرينه دعوايه صلاحيتى دركار در

GARBIN. Nom qu'on donne sur la Méditerranée au vent de Sud-ouest. V. ce mot.

GARCE. Fille débauchée et publique *A.* قحبه *P.* شلّافه *T.* روسبى

GARÇON. Enfant mâle *A.* ولد ذكر ـ صبّى ذكر pl. اولاد ذكور *P.* پسر ـ نر ولد *T.* ارككك چوجوق ـ اوغلان || Cette femme est accouchée d'un garçon بو خاتون نر ولد ذكر وضع ايلدى Jeune garçon غلام نورسيده

Et celui qui ne se marie point *A.* عزب ـ عزيب pl. اعزاب ـ مجرّد ـ ايّم *P.* بيزن *T.* اركن || Il veut mourir garçon حال عزوبتده ايكن آخرته انتقال ايتمك استر C'est un vieux garçon بر عزيب پيرانه ـ بر مجرّد كهنه سالدر — On dit, Faire vie de garçon, mener une vie de garçon, pour dire, vivre en homme libre قوجەمش اركندر ـ سر در آزادەلك حالنده كچنمك

Il signifie aussi, un valet *A.* غلام pl. غلمان *P.* پرستار ـ خدمتنده اولان غلام *T.* اوشاق || Le garçon qui le sert اوشاق Il m'a envoyé son garçon اوشاغنى طرفمه كوندردى — On appelle aussi Garçons, ceux qui travaillent sous les maîtres dans les boutiques des marchands *A.* تابع pl. تبعة *P.* پيشكار *T.* شاكرد ـ اوشاق || Ce marchand a tant de garçons بو بازركانك اوشاغى وار در ـ شو قدر تابعلرى وار در

GARDE. Action par laquelle on observe ce qui se passe *A.* مرابطة *P.* ديدەبانى *T.* بكچيلك ـ قراغوللق ـ ديدەبانلق ـ بكچيلك ـ خدمت مرابطه قيام ايتمك || Faire la garde Entrer en garde قراغوللق نوبتنه كيرمك ايتمك Sortir de garde ديدەبانلق قراغوللق نوبتندن چيقمق Être de garde ديدەبانلق ايتمك

Il se dit aussi des gens de guerre qui font la garde *A.* ربيئة pl. طلايع ـ طليعة *P.* قراول *T.* قراغول || La garde des portes قپولرى قراغوله تقويت ويرمك Renforcer la garde بكليان قراغول برقات ـ قراغولى ايكى قات ايتمك Doubler la garde قراغولى دخى زيادەلندرمك Asseoir, poser la garde قراغولى يرلو يربنه وضع وتعبيه ايتمك ـ يرلشدرمك Officier de garde ضابطى قراغول ـ سركردەسى — Grand' garde. Un corps

GANCHE. Sorte de potence en Turquie *A.* عمود الصليب *P.* دار آغاجی *T.* دار ـ خاده

GANGLION. Terme d'Anatomie. C'est un assemblage de nerfs qui s'entrelacent en manière de peloton *A.* شبكة الاعصاب *P.* گلول پیها *T.* سکیر اورکوسی

En termes de Chirurgie. C'est une tumeur dure, sans douleur, et qui ne cause aucun changement de couleur à la peau *A.* نکفة *P.* اغره *T.* بز

GANGRÈNE. Mortification totale de quelque partie du corps, caractérisée par la perte de la sensibilité, de la chaleur, de la vie, et qui se communique aisément aux autres parties voisines *A.* لحم میت ـ عفونة الجراحة *P.* زخم ناسور *T.* یاره اوکلمز || Avoir la gangrène لحم میته مبتلا اولمق La gangrène gagne جراحتك عفونتی سرایت ایتمکده در Il a un mal à la jambe, il craint que la gangrène ne s'y mette آیاغنده ملتی وار در لحم میت ظهورندن خوف ایدر Arrêter la gangrène لحم میتك سرایتنی منع وتوقیف ایتمك ـ On dit figur. en parlant des grandes erreurs qui s'élèvent dans la religion, ou des grands désordres qui naissent dans l'État, que c'est une gangrène dont il faut arrêter le cours مجراسنك منع وسدی منع وتوقیفی الزم بر نوع ـ واجب بر زخم ناسور در لحم میتدر

se GANGRENER. Se corrompre en sorte que la gangrène se forme *A.* تکون اللحم المیت ـ تعفن *P.* ناسور گشتن ـ یاره اوکلمز درجه‌سنه وارمق || Si on ne remédie à cette plaie, elle se gangrènera dans vingt-quatre heures بو قرحه‌نك علاجنه باقلمز ایسه یکرمی درت ساعت ایچنده لحم میت تکونی لازم دفعی چاره‌سنه باقلمز ایسه کسب تعفن ایده‌جکی ـ کله‌جکدر درکار در

GANGRÉNEUX. Qui est de la nature de la gangrène *A.* من جنس اللحم المیت *P.* ناسوری *T.* اوکلمز یاره‌نك || Sang gangréneux لحم میته استعداد دم فاسد Disposition gangréneuse لحم میت

GANSE. Cordonnet qui sert pour attacher des boutons *A.* بریم الوصلة *T.* ایلکلك قیطان || Une aune de ganse de soie بر ذراع ایلکلك قیطان ـ Il se prend aussi pour Boutonnière. V. ce mot || La ganse est trop étroite, le bouton n'y saurait entrer ایلك بغایت تنك اولمغله تکمه‌یی کچورمك ممکن دکلدر

GANT. Espèce de vêtement, qui sert à couvrir toute la main *A.* قفاز ـ ختاعة *P.* دستبانه ـ بهله *T.* الدوان || Porter des gants الدوان کیمك ـ الدوانلو اولمق Mettre ses gants الدوان قویمق ـ الدوان کیمك ـ تلبس قفاز ایتمك Une paire de gants بر جفت الدوان Des gants de peau دری الدوان de soie ابریشم الدوان ـ On dit, Jeter le gant, pour dire, défier quelqu'un au combat. V. Défier.

GANTELÉE. V. Campanule.

GANTELET. Espèce de gant couvert de lames de fer, et faisant partie de l'armure d'un homme armé *A.* معضاد *P.* دستوانه *T.* قولچاق

GANTER. Mettre des gants *A.* تلبس القفار *P.* الدوان پوشیدن *T.* الدوان کیمك

GANTIER. Celui qui fait ou qui vend des gants *A.* بیاع القفاز *P.* دستبانه فروش *T.* الدوانجی

GARANCE. Plante dont la racine sert pour teindre en rouge *A.* فوة ـ عروق الحمر *P.* روناس ـ روغناس *T.* قزل کوك ـ قزل بویه ـ بویاجیلر کوکی || Une étoffe teinte en garance قزل کوك ایله بویالو بویه ـ ثوب مفوا La garance teint en rouge les os des animaux qui s'en nourrissent عروق الحمری اتخاذ علف ایدن حیوانانك کمیکلری حمرت پیدا ایدر

GARANCER. Teindre en garance *A.* تصبیغ بالفوة *P.* رنك روناس زدن *T.* قزل کوك ایله بویانمق

GARANCÉ. *A.* مفوی *P.* روناس زده *T.* قزل کوك بویالو ـ قزل کوك ایله بویانمش

GARANT. Caution, celui qui répond du fait d'autrui *A.* کفیل pl. کفلا ـ ضامن *P.* پایندان *T.* کفیل || Avoir un bon garant موثوق ومعتبر کفیلی ـ بر کمسنه‌نك برارر کفیلی اولمق شایان وثوق واعتبار اوله‌جق کفیلی Un mauvais garant کفیل غیر موثوق ـ غیر معتبر کفیل Se rendre garant بر کمسنه‌یی التزام کفالت ایتمك Prendre pour garant کفیل اتخاذ ایتمك Je ne suis point garant de l'événement نتیجهٔ کار نه ظهور ایده‌جکنه ـ نتیجهٔ مصلحتك کفیلی دکلم Tout homme est garant de ses faits et promesses هر کس کندو اعمال وتعهداتنك ضامنیدر ـ ضامن ومتکفل اولدمم ـ Il se dit figur. d'un auteur dont a tiré un fait, un passage que l'on cite *A.* شاهد ـ مدار الاحتجاج *P.* گواه *T.* شاهد || Il cite tel historien, tel philosophe pour garant de ce qu'il dit فلان

GALETTE. Espèce de gâteau plat cuit sous la cendre, et que l'on fait quand on cuit le pain. *A.* خمير فتيد *P.* گرده *T.* کرده. Et une espèce de biscuit que l'on distribue aux matelots *A.* كعك *P.* کاک *T.* پکسماد

GALEUX. Qui a la gale *A.* اجرب pl. اجارب *P.* گرگین *T.* اویوزلو || Chien galeux كلب اجرب ـ اویوزلو کوپک

GALIMATIAS. Discours embrouillé et confus, qui semble dire quelque chose, et ne dit rien *A.* ترّة pl. ترّهات *P.* گفتار پریشان خلط کلام ـ خلطیّات *T.* یاوه گویی ـ سخن دهلیزی ـ مآل قارش مورش صاچمه سوزلر ـ || Tout son discours n'est que galimatias کلامی بسبتون ترّهاتدن عبارتدر Tout ce qu'il dit, tout ce qu'il écrit n'est que galimatias سویلدیکی ویازدیغی محض خلط هب خلطیّاتدر C'est un pur, un vrai galimatias کلامدر

GALION. Espèce de grand vaisseau *T.* قلیون

GALIOTE. Espèce de petit bâtiment *T.* غلیوته کمیسی

GALLE. On appelle Noix de galle, certaines excroissances qui paraissent sur les feuilles, les fleurs, les bourgeons du chêne, et dont on fait usage dans la teinture et d'autres arts *A.* عفص pl. اعفاص *P.* مازون *T.* مازی || Une teinture passée en galle مازیلی بویا ـ صبغ معفوص La noix de galle est, dit-on, le poison des chiens مازی سمّ کلاب اولدیغی منقولدر

GALLICAN. Français *A.* فرانساوی

GALLICISME. Idiotisme français *A.* اصطلاح فرانساوی ـ Et les façons de parler de la langue française, transportées dans une autre langue *A.* تعبیر فرانساوی pl. تعبیرات فرانساویّة

GALOCHE. Espèce de chaussure que l'on porte par-dessus les souliers *A.* موق pl. امواق *P.* موزه *T.* قلوره ـ ادک ـ طوماق Il se dit aussi d'une chaussure dont le dessus est de cuir, et la semelle de bois *A.* خصف *P.* شمم ـ پالیک *T.* چارق ـ طولاق ـ

GALON. Tissu étroit d'or, d'argent, de soie, que l'on met au bord des habits *A.* شريط *P.* vul. شریت *T.* شریت || Galon d'or صرمه شریت d'argent سیم شریت de soie ابریشم شریط

GALONNER. Border, orner de galon *A.* الصاق الشريط ـ *T.* بشریط آراستن ـ شریت بستن *P.* ترصیع بالشریط لباسی شریت ایله دوناتمق ـ شریتلمک || Galonner un habit شریت ایله دوناتمق

GALONNÉ. *A.* مرصّع بالشريط *P.* بشریط آراسته *T.* شریتلو ـ شریت ایله دونانمش || Habit galonné sur toutes les coutures کافهٔ دروزی شریط ایله مرصّع بر ثوب

GALOP. La plus diligente des allures du cheval *A.* تقریب *P.* باد پایی *T.* دورتلمه || Un cheval qui va au galop دورتلمه کیدن آت Le petit galop خفیف دورتلمه Le grand galop کسکین دورتلمه

GALOPADE. Action de galoper *A.* عدو تقریبی *P.* رفتار بادپایی *T.* دورتلمه یورویش || Ce cheval a la galopade fort belle بو آتک دورتلمه یورویشی غایت اعلا در

GALOPER. Aller le galop *A.* عدو بالتقریب *P.* ببادپایی رفتن *T.* دورتلمه یوریمک || Un cheval qui galope près de terre یره برابر دورتلمه کیدن آت ـ Et faire aller au galop *A.* سوق بالتقریب *P.* ببادپایی روانیدن *T.* دورتلمه‌یه سورمک

Il signifie figur. Poursuivre quelqu'un *A.* تعقیب ـ استذناب *P.* در پی شتافتن *T.* بر کمسنه‌نک پسنه دوشمک || Il l'a galopé long-temps فلانی مدّت مدیده تعقیب ایتمشدر

GALVAUDER. Maltraiter quelqu'un de paroles *A.* شتم *P.* دشنام کردن *T.* سوکمک

GALVAUDÉ. *A.* مشتوم ـ شتیم *P.* دشنام کرده *T.* سوکلمش ـ

GAMBADE. Espèce de saut sans art et sans cadence *A.* قفزة pl قفزات ـ طفرة pl. طفرات *P.* بر جستگی *T.* صچرایش || Faire une gambade بر قفزه ایتمک ـ دپرنش ـ

GAMBADER. Faire des gambades *A.* قفوز ـ قفزان ـ طفور *P.* بر جستن *T.* صچرامق ـ دپرنمک

GAMELLE. Sorte d'écuelle de bois *A.* جفنة pl. جفنات *P.* جمچه *T.* قواطه

GAMME. Table contenant les notes de Musique *A.* فهرس الالحان ـ فهرس النغمات *P.* فهرست نواها *T.* ازکیلر ـ لوحه‌یی ـ On dit figur. et proverb. Changer de gamme, pour dire, changer de façon d'agir *T.* هوا دکشدرمک

GANACHE. La mâchoire inférieure du cheval *A.* جحفلة سفلا *P.* لب زیرین اسب *T.* دابه‌نک آلت دوداغی ـ On dit, qu'un cheval est chargé de ganache, qu'il a la ganache pesante, lourde *A.* فرس اهدل الجحفلة *P.* لفچه ـ لفچن ـ فرو ـ اسب *T.* لب دوداغی صارقق آت

galante. Celle qui est dans l'habitude d'avoir des commerces de galanterie *A.* شنيقة - مغناج *P.* شيوه‌كار *T.* آچق مشربلو قارى

Galant, se dit aussi de diverses choses, lorsqu'on les considère comme agréables et bien entendues dans leur genre *A.* مطبوع - ظريف *P.* زيبا *T.* كوزل || Un habit galant لباس مطبوع La fête qu'il donna était encore plus galante que magnifique ايتديكى ضيافتك ظرافتى احتشامنه غالب ايدى

Il signifie aussi, amant, amoureux *A.* عاشق pl. عشاق *P.* دلداده - افتاده - دوست *T.* سويجى - دوست || C'est le galant de toutes les dames بالجمله نسوان طايفه‌سنك عاشقلوسيدر

GALANTERIE. Agrément, politesse dans l'esprit et dans les manières *A.* ظرافت - ظرافة الطبع - خلاقة الطبع *P.* خوش منشى *T.* جلبيلك || Cet homme-là a de la galanterie dans l'esprit خلاقت طبع ايله مجبول بر آدمدر Il met de la galanterie dans tout ce qu'il fait كافهٔ اقوال واعمالى هر نه ايشلر ايسه ظرافت ايله ايشلر - ظرافته مقارندر Il y a de la galanterie dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait جميع اقوال وافعالنده ظرافت وار در

Il se dit aussi des empressemens pour les femmes, qu'inspire l'envie de leur plaire *A.* مغازلة *P.* زنپرستى *T.* زندوستلق || La galanterie auprès des femmes sied bien à un jeune homme برنو جوانه كوره اطوار زنپرستى بغايت خليق وچسپاندر

Il se dit aussi d'un commerce amoureux et criminel *A.* مسافحة - معاملة فاسقة pl. معاملات فاسقة *P.* زناكارى *T.* زناكارلق

Et des petits présens qu'on se fait dans la société *A.* هديّة - هدايا pl. تحفة - تحف *P.* دستاويز *T.* ارمغان || Il fait tous les jours des galanteries à ses amis كل يوم احبابنه تحفه‌لر ويرر Il m'a fait une jolie galanterie بكا بر دستاويز دلپسند ويرمشدر

GALAXIE. Nom de la voie-lactée. V. Lactée.

GALBANUM. Espèce de gomme tirée d'une plante du même nom *A.* قنة *P.* بيرزد *T.* قاصنى

On dit, Donner du galbanum, pour dire, donner à quelqu'un des espérances qui n'aboutissent à rien *T.* بركمسنه‌نك آغزينه بال چالمق

GALE. Maladie de la peau *A.* جرب *P.* گر - انروب *T.* جرب يابس *P.* || Grosse gale اويوز *A.* sèche قبا اويوز

قورى اويوز *T.* حسكرنده

GALÉGA ou RUE-DE-CHÈVRE. Plante *A.* سذاب التيس

GALÉNIQUE. Manière de traiter les maladies suivant les principes de Galien *A.* مداواة على رأى جالينوس || La méthode Galénique رأى جالينوسه موافق مداواتك صنعتى

GALÉNISME. La doctrine de Galien *A.* مذهب جالينوس

GALÉNISTE. Médecin attaché à la doctrine de Galien *A.* جالينوسى pl. جالينوسيون

GALÈRE. Sorte de bâtiment de mer, long et de bas-bord *A.* غراب - زبزب *P.* دونى *T.* چكديرى || Équiper une galère بر چكديرى تجهيز ايتمك Construire une galère بر قطعه چكديرى انشا ايتمك Chef d'escadre des galères چكديرى دوناماسى باشبوغى Monter sur une galère چكديرى‌يه سوار اولمق

Galères, se dit aussi de la peine de ceux qui sont condamnés à ramer sur les galères *T.* كورك || Il est condamné aux galères à perpétuité موبّداً كوركه وضع اولنمق اوزره حقنده حكم جريان ايلدى Retirer un homme des galères بر كمسنه‌يى كوركدن اخراج ايلمك

GALERIE. Pièce d'un bâtiment plus longue que large, où l'on peut se promener à couvert *A.* ازج pl. آزاج *P.* سغ *T.* قونغوش || La grande galerie du Louvre فلان سرايك كبير قونغوشى Les galeries du palais آزاج سراى همايون Galerie de tableaux تصويرات قونغوشى

Il se prend aussi pour Corridor. V. ce mot || Cette galerie règne tout le long des appartemens بو كچيد صف حجراتك نهايتنه قدر ممتدّ اولور

En termes de siége, on appelle Galerie, le travail que font les assiégeans dans le fossé d'une place assiégée, pour aller à couvert de la mousqueterie au pied de la muraille *A.* طريق مندمس *P.* رهگذر زير زمين *T.* ير آلتى يول

GALÉRIEN. Forçat *T.* پايزن - مجرم - كوركه وضع اولنمش || Travailler comme un galérien پايزن كبى چالشمق

GALERNE. Terme de Marine. Le vent nord-ouest. V. ce mot.

GALET. Cailloux de mer ou de rivière *A.* رضراض - حصاة البحر *P.* خرسنگ دريا *T.* چاى طاشى

GALETAS. Étage pris dans un comble *A.* غرفة pl. غرفات - عليّة pl. علالى *P.* فرواره *T.* چارطاق Petit galetas غرفهٔ صغيره - چارطاقده تمكين ايتمك Loger au galetas كوچك چارطاق

بحث طوتيجى ـ قوبيجى

GAGISTE. Celui qui, sans être le domestique de quelqu'un, en reçoit des gages *A.* وظيفه خوار ـ اجرت خوار *P.* موظف *T.* اجرتلو ـ آيلقلو || Il est gagiste d'un tel فلانك اجرتخواريدر

GAGNAGE. Pâturage *A.* مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه *T.* اوتلاق || Il y a de beaux gagnages dans ce pays بو مملكتده اصلى بر بو دياره گوزل اوتلاق يرلرى وار ـ چراگاهلر وار در

GAGNANT. Celui qui gagne au jeu, à la loterie *A.* كاسب ـ فايز *P.* اندوزنده *T.* قزانان || Les gagnans et les perdans فايزين وخاسرين Il est du nombre des gagnans فايزيندندر ـ گروهندندر On dit aussi, Billet gagnant سهم فايز

GAGNE-DENIER. Celui qui gagne sa vie par le travail de son corps sans savoir de métier *A.* اجير *P.* مزدور *T.* ارغاد

GAGNE-PAIN. Ce avec quoi on gagne sa vie *A.* مكسبة pl. مكاسب ـ مدار الرزق اليومى ـ ما به الانفاق *P.* روزى *T.* روزانه كوندهلك قزانج || La truelle d'un maçon est son gagne-pain صواجينك مكسبهسى كندو مالهسيدر

GAGNE-PETIT. Rémouleur *A.* سنّان *P.* تيزگر *T.* بيلهيجى ـ بچاقلر بيلهيجى ـ

GAGNER. Faire un gain *A.* كسب ـ اكتساب ـ اقتنا *P.* اندوختن ـ كواليدن *T.* قزانمق || Il a beaucoup gagné dans le commerce تجارتدن كليتلو مال كسب ايلدى Un bon ouvrier peut gagner tant par jour استاد رنجبر يوميه شو مقدار اقچه كسب ايده بيلور Gagner sa vie à filer, à chanter نفقهٔ يوميهسنى ايپلك اكيرمكدن وخوانندهلكدن كسب ايتمك

Il signifie figur., acquérir *A.* جلب ـ تحصيل *P.* اندوختن *T.* قزانمق || Gagner le coeur des personnes قلوب ناسك جلب ايلدى Il m'a gagné le coeur قلبمى جلبنه موفق اولمق Gagner l'amitié, la bienveillance de quelqu'un فلانك محبتنى وحسن توجهنى جلب وتحصيل ايتمك les bonnes grâces du prince حسن نظر شاهانهيى جلب وتحصيل ايتمك les suffrages, les voix كلم وآرايى تحصيل ايتمك ـ Et attirer quelqu'un à son parti || Il faut gagner cet homme-là, à quelque prix que ce soit بو آدمك هر نه طريق اولور ايسه اولسون جلبى لازمدر

On dit, Gagner du temps, pour dire, ménager le temps pour différer *A.* اكتساب الوقت *P.* وقت اندوختن *T.* وقت قزانمق || Écrivez par ce courrier pour gagner du temps قزانمق ايچون بو منزل ايله مكتوب تحرير ايله

On dit, Gagner sa vie, pour dire, être obligé de travailler pour vivre *A.* كدّ فى تحصيل الرزق *P.* روزى توشهٔ تحصيل بر ـ قزانجه چالشمق ـ قزانجه دورشمق *T.* ورزش كردن اتمكنى چيقارمق ايچون ـ كمسنه اتمكنى چيقارمغه چالشمق ـ امك صرف ايتمك ـ On dit dans le même sens, Gagner son pain à la sueur de son corps, à la sueur de son front كدّ يمين وعرق جبينيله نفقهسنى قزانمق

Il signifie aussi, obtenir quelque chose que l'on désire *A.* دسترس شدن ـ ظفر يافتن *P.* تحصيل ـ احراز ـ ظفر ـ فوز اندوختن ـ *T.* قزانمق || Il a gagné le prix de la course قصب السبقى احراز ايلدى la bataille محاربهده تحصيل جنكيى قزاندى ـ فوز وظفر ايلدى son procès دعواسنه دعواسنى قزاندى ـ ظفرياب اولدى Vous ne gagnerez rien à lui parler de cela بوكا دائر فلانه صحبت سويليهجك اولور ايسهڭ هيچ بر شئ تحصيل ايدهميهجكك دركار در Vous vous tourmentez inutilement pour cette affaire, vous n'y gagnerez rien بو بابده نفسكه ويرديكك زحمت عبثدر بر درلو فايده تحصيلنه دسترس اولهميهجغك ظاهر در Gagner le paradis تحصيل سعادت ـ احراز سعادت دار النعيم ايتمك ـ جاودانى ايتمك ـ On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, gagner les récompenses que Dieu a promises *A.* تحصيل الاجر والثواب *P.* ثواب شدن *T.* وايه دار ثواب شدن مأجور مظهر اجر ـ حائز رهينهٔ اجر وثواب اولمق ـ ومثاب اولمق وثواب اولمق || Servir les malades, visiter les prisonniers, c'est gagner les oeuvres de miséricorde تيمار مرضا وزيارت اسرا موجب تحصيل ثواب بيهمتا در ـ On dit, Gagner quelque chose sur quelqu'un, sur l'esprit d'un tel, pour dire, en obtenir quelque chose *A.* جلب ـ تحصيل الفايدة ـ انتفاع *P.* الفايدة سودمند گشتن *T.* فائدهلنمك || Je n'ai jamais pu gagner cela sur un tel بو بابده فلان كمسنددن بر درلو بر درلو فايده جلب ايدهمدم ـ تحصيل نفع وفايده ايدهمدم

On dit proverb., Avoir ville gagnée, Crier ville gagnée, pour dire, avoir remporté l'avantage qu'on se promettait بر كمسنه ايشنى فتوحات بزمدر ديمك ـ فتح وظفر بزمدر ديمك ـ بجرمك

On dit figur. Gagner le dessus, pour dire, avoir l'avantage *A.* غلبة *P.* زبردستى نمودن *T.* اوست چيقمق ـ غالب كلمك

اشته خیلی بیلاشاق .T چرك .P || Voilà bien du gâchis انحلال جمود بیلاشاقلر Le dégel cause bien du gâchis وافر بیلاشاقلره بادی اولور

GADOUE. Matière fécale qu'on tire d'une fosse d'aisances .A نجاسات المقذرة .P نجاسات گاریز .T کریزمردارلقلری

GAFFE. Perche avec un croc de fer à deux branches .A محنجة فتيق الشفرتين .P كژك دو چنگال .T جفته چنكللو قانجه

GAFFER. Accrocher quelque chose avec une gaffe .A تنشيب .P بمحنجة فتيق الشفرتين در كژك دو چنگال كردن .T جفته چنكللو قانجه ايلشدرمك

GAGE. Ce que l'on met entre les mains de quelqu'un pour sûreté d'une dette. Il se dit des meubles .A رهن .pl ارهان - ودیعة .pl ودايع .P گرو - نوا .T امانت - طوتو || Prêter sur gages امانت ايله اودنج اقچه - بالاسترهان اداته ايتمك Mettre des pierreries en gage مجوهرات ترهين ايتمك - ويرمك - استرهان ايتمك Prendre des gages امانت قويمق - امانة Prendre en gage امانت آلمق - اخذ رهن ايتمك Vendre des gages اشياى مرهونه‌يى رهن طريقيله آلمق - آلمق ودايع وارهانى بيع ايتمك - فروخت ايتمك Avoir en gage امانة حفظ ايتمك

Il se dit aussi des immeubles .A بيع بالوفا - استغلال .P گرو .T امانت || Cette maison qui est affectée à ma dette, est mon gage آلەجغمە مقابل اولان اشبو منزل على طريق - بو خانه يدبيع بالوفا ايله متصرّفم - الاستغلال اوزرمده در بو خانه مطلوبمه مقابل بكا امانتدر

Il signifie aussi, toutes sortes d'assurances ou de preuves d'une chose .A شاهد - دليل .P گواه .T شاهد || Quel gage plus sûr puis-je désirer de votre amitié, que ce que vous avez fait pour moi? طرفمه اولان محبتكك اثباتنەمدار اولمق اوزره حقمه ايتديككك همتدن اقوا بر درلو شاهد ودليله حاجت يوقدر Ce prince a donné au roi une telle place pour gage de sa fidélité فلان حكمدار شاهد صداقتنى اولمق اوزره پادشاهه بر قلعه تسليم ايلدى Ces enfans sont des gages assurés de mon amour بو مقوله اولاد علاقهٔ درونمه شاهد ودليلدرلر

Et ce que l'on consigne en main tierce sur quelque contestation, pour être remis à celui qui sera jugé avoir raison .A مال مرهون الى يد الآخر .P بدست ديگر گرو داده .T آخر كمسنه‌نك النه طوتو طريقيله ويرلمش مال || Mettons des gages entre les mains de quelqu'un بريسنك يدينه النه طوتو قويه‌لم - ترهين مال ايده‌لم Emporter les gages يد آخره مرهون اولان مالى قزانمق Rendre les gages يد آخره مرهون اولان مالى ردّ ايتمك

Gage touché. Espèce de petit jeu où l'on donne des gages .T باددست اويونى

Gages. Salaire que l'on donne aux domestiques .A وظيفة .pl وظايف .P مزد - راستاد - جداوى .T علوفه || Les gages d'un laquais بر چوقدارك علوفه‌سى Payer les gages des domestiques وظايف خدمه‌يى ادا ايتمك Que gagne-t-il de gages فلانك علوفه‌دن كسبى ندر Il est aux gages d'un tel علوفه‌سى فلان وظيفه خواريدر Ses gages courent de tel jour ايشلر - كوندن اعتبار اولنور - Casser aux gages, c'est ôter à quelqu'un son emploi avec ses appointemens بر كمسنه‌نك ديركلنى وآكا مربوط علوفه‌يى حك ايتمك

GAGER. Parier .A مراهنة .P با همديگر گرو بستن .T برى برلريله بحث ايتمك - برى برلريله اوكدل قويمق || Je gagerai vingt pistoles que cela n'est pas فلان شئ واقع اولمديغنه يكرمى غروش مراهنه ايده‌رم Je gage que cela est نه بويله اولديغنه بحث ايدرم Que voulez-vous gager? بره بر بحث ايدرسك Je gage le double contre le simple جانمله بحث ايدرم Je gage ma vie اول قدر اوكدل قورم Je gage ma tête à couper - سر مقطوعمى اوكدل ويررم باشمله بحث ايدرم

Et donner des appointemens .A ايجار بالوظيفة - توظيف .P مزد بستن .T علوفه ايله طوتمق - علوفه باغلمق || C'est un homme que j'ai gagé pour cela بو ماده ايچون توظيف ايلديكم بر آدمدر

Gagé. .A موظف .P مزد خوار - وظيفه خوار .T علوفه‌لو

GAGERIE, SAISIE-GAGERIE. Terme de Pratique. Saisie privilégiée de meubles sans transport .A حبس المال على طريق الرهن || La saisie-gagerie n'a lieu que pour les arrérages du cens, les loyers et les arrérages des rentes foncières على طريق الرهن حبس مال ماده‌سى يالكز خراج الارض بقاياسى واداى اولنامش كرا وواردات املاك بازمانده‌لرى حقنه جاريدر

GAGEUR. Celui qui gage .A رهان .P گرو باز .T اوكدل

biens de la vie future تنعمات عقبا ـ عمر آتینك تنعماتی || Ce fut un présage de sa grandeur future تنعمات اخرویه ـ عظمت واقبال آتیسنه دلالت ایدر بر حالت ایدی

En termes de Grammaire. Le temps du verbe qui marque une chose à venir *A.* زمان مستقبل ـ مستقبل *P.* وقت آینده *T.* کلهجك زمان ـ En termes de Logique, Le futur contingent, c'est ce qui peut arriver ou n'arriver pas *A.* احتمال مستقبل *pl.* احتمالات مستقبلات محتمل الظهور ـ مستقبلة

On dit en termes de Pratique, Les futurs époux, les futurs conjoints, pour dire, les deux personnes qui contractent ensemble pour se marier *A. pl.* مخطوبین *P.* نامزدگان *T.* نشانلولر || Son futur époux فلان قزك مخطوبی Sa future épouse فلانك مخطوبهسی En considération du futur mariage, la future . . . نكاح آتی العقده اعتباراً مخطوبه شویله تعهد ایدر كه

FUTURITION. La qualité d'une chose future *A.* حالة مستقبلة

FUYARD. Qui s'enfuit *A.* فار ـ فرور ـ فرار *P.* گریزان *T.* قاچیجی || Animaux fuyards بهایم فارّه ـ Il se dit au substantif des soldats qui s'enfuient du combat *A.* هارب ـ فرارى *P.* گریزپا ـ گریخته *T.* قاچقون || Poursuivre les fuyards فراریلری قاچقونلرك پسنه دوشمك ـ تعقیب ایتمك

GAB GAC

GABARE. Petit bâtiment dont on se sert pour remonter les rivières *A.* زورق نهری *P.* سنبك رود *T.* لوندره ـ Et une espèce de bateau propre à transporter les cargaisons des navires *A.* زورق الحمولة *P.* زورق باركش *T.* ماغونه ـ بیوك ماغونه || Les gabares vont à voiles et à rames ماغونهلر هم یلكن وهم كورك ایله كیدر ـ Et un bâtiment qui fait la visite des vaisseaux qui entrent dans les ports ou qui en sortent, pour la perception des droits *A.* زورق الماكس *P.* زورق باجدار *T.* كمركجی قایغی ـ قول قایغی ـ Et une sorte de bâtiment de pêcheur *T.* اغریب قایغی ـ Et une espèce de grand filet *T.* اغریب آغی

GABARIER. Conducteur d'une gabare *T.* ماغونهجی

GABELEUR. Homme employé dans la gabelle *A.* جابی الضریبة *P.* باجدار نمك *T.* طوز امینی جابیسی الملح

GABELLE. Impôt sur le sel *A.* ضریبة الملح *P.* باج نمك *T.* طوز میریسی || Ferme des gabelles طوز میریسی مقاطعهسی Receveur des gabelles طوز میریسی تحصیلداری Pays de gabelle طوز میریسنه تابع اولان مملكتلر

Il signifie aussi, le grenier où l'on vend le sel *A.* هری الملح *pl.* اهراء الملح *P.* انبار نمك میری *T.* میری طوزی انباری

GABION. Espèce de panier cylindrique, dont on se sert dans les siéges pour couvrir les travailleurs *A.* سفط مملوٌ بالتراب *pl.* اسفاط مملوئة بالتراب *P.* سپد خاك آگین *T.* طپراق سپدی || Faire des gabions طپراق سپدلری یاپمق Dresser des gabions طپراق سپدلری نصب ایتمك Remplir des gabions طپراق سپدلرینی طولدرمق Poser des gabions طپراق سپدلری وضع وتعبیه ایتمك

GABIONNER. Couvrir avec des gabions *A.* احاطة باسفاط المترّبة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بستن *T.* بر یرك اطرافنه طپراق سپدلری چویرمك

GABIONNÉ. *A.* محاط باسفاط المترّبة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بسته *T.* اطرافی طپراق سپدلری چویرلمش

GÂCHE. Pièce de fer, dans laquelle entre le pêne de la serrure d'une porte *A.* نجران القفل *P.* كلیددان *T.* كلید ركلیددان || Attacher une gâche بر كلیددانك كیردیكی دلیك پریسنه میخلمق

GÂCHER. Détremper le plâtre ou le mortier avec de l'eau pour maçonner *A.* دوف الجصّ ـ دوف الملاط *P.* خازه گداختن ـ گداختن *T.* كرج ازمك ـ خرج ازمك || Gâcher du mortier خرجی ازمك

GÂCHÉ. *A.* ملاط مدووف *P.* خازهٔ گداخته *T.* ازلمش خرج

GÂCHEUX. Bourbeux, détrempé d'eau *A.* كثیر الردغة ـ مردغ *P.* ذو الطربن ـ خره ناك *T.* صیوییق بالچقلو || Chemin gâcheux صیوییق بالچقلو یول ـ طریق ذو طربن Terres gâcheuses صیوییق بالچقلو اراضی

GÂCHIS. Saleté causée par quelque liquide *A.* لوث ـ لوائة

sur terre et sur mer *A.* بخرة ملتهبة *P.* بخارهای آتشناك *T.* آتشلو طومانلر

FURONCLE. Espèce de flegmon qu'on appelle aussi Clou. V. ce mot.

FURTIF. Qui se fait en cachette *A.* مخفیّ - خفیّ *P.* نهانی *T.* کیزلو پنهان - || Des amours furtives عشق خفی

FURTIVEMENT. À la dérobée *A.* مخفیاً - خفیةً - خفیاً *P.* خفیاً *T.* کیزلوجه نهانی || Entrer furtivement دخول ایتمك

FUSEAU. Petit instrument dont on se sert pour filer et tordre le fil *A.* مغزل *P.* مردن - دوك *T.* ایك || Tourner, remplir le fuseau ایکی چویرمك - اداره وتملئة مغزل ایتمك وطولدرمق

FUSÉE. Le fil qui est autour du fuseau quand la filasse est filée *A.* ملء المغزل *T.* ایك طولوسی

FUSÉE. Espèce de feu d'artifice *T.* فشنك || Fusée volante هوا فشنکی Fusée qui se jette à la main کستاند فشنکی Fusée à étoiles یلدز فشنکی Faire des fusées فشنك یاپمق Jeter des fusées فشنك آتمق La fusée a crevé فشنك چاتلدی La baguette d'une fusée فشنك صریغی

FUSER. Terme de Physique et de Médecine. Se répandre *A.* انتشار *P.* پراکنده شدن *T.* طاغلمق - یایلمق || Le salpêtre fuse lorsqu'il est sur les charbons کهرجله آتش اوزرنده منتشر اولور Le pus de cet abcès a fusé sous la peau ایرینی دری یایلمشدر - آلتنده منتشر اولمشدر

FUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est fusible *A.* قابلیّة الذوب *P.* امکانپذیریٔ گداخت *T.* اریمکه کرکلك

FUSIBLE. Qui peut être fondu, liquéfié *A.* ممکن الذوب *P.* گداختنی *T.* ممکن ارر - اریمسی || Tous les métaux sont fusibles مجموع معادن ممکن الذوبدر

FUSIL. Petite pièce d'acier avec laquelle on bat un caillou pour en tirer du feu *A.* زند - مقادیح pl. مقداح - قداحة pl. *P.* زناد - آتشزنه *T.* چاقماق || Battre le fusil ضرب قداحه ایتمك - Il se dit aussi de la pièce d'acier qui couvre le bassinet de certaines armes à feu زند پشتو - پشتوك چاقماغی

FUSIL. Arme à feu montée sur un fût de bois *A.* برقیل *P.* تفنك *T.* تفنك || Il le tua d'un coup de fusil قورشونی ضربیله فلانی قتل ایلدی Fusil à deux coups چفته قورشونلی تفنك Fusil de chasse برقیل صیاد تفنك - Fusil à vent *A.* سبطانة pl. سبطانات - زبطانة *P.* قمزتك *T.* آغز تفنکی آو تفنکی آغز اوتی تفنکك Amorce de fusil

FUSILIER. Soldat qui a pour arme un fusil *A.* رامی البرقیل - حامل البرقیل *P.* تفنك انداز *T.* تفنکجی || Une compagnie de fusiliers بر بلوك تفنکجی نفراتی

FUSILLER. Tuer à coups de fusil un homme condamné à ce supplice *A.* اعدام بنار البرقیل *P.* تفنك کشتن بآتش تفنك اوزرینه قورشون انداختیله جزاسنی ترتیب فلانك *T.* اخذ اولنمش اوچ نفر On a fusillé trois déserteurs || ایتمك عسکری فراریلرینك اوزرینه قورشون انداختیله جزالری ترتیب اولندی

FUSION. Fonte, liquéfaction *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اریمه || La fusion des métaux ذوبان معادن Mettre de l'or en fusion آلتونی ذوب ایتمك

FUSTE. Petit vaisseau long et de bas-bord *A.* سنبوق *P.* ناو *T.* جرنیق

FUSTIGATION et **FUSTIGER.** V. Fouetter.

FÛT. Le bois sur lequel est monté le canon d'un fusil *T.* تفنکك قونداغی

Il se dit aussi de la partie de la colonne qui est entre la base et le chapiteau *A.* بدن العمود *P.* تنهٔ ستون *T.* دیرکك کودهسی - Il signifie aussi Futaille. V. ce mot.

FUTAIE. Bois, forêt composée de grands arbres *A.* غابة *P.* جنگلستان *T.* چتلقی اورمان - بوك || Un bois de haute futaie اشجار بالا قدی مشتمل بر بوك

FUTAILLE. Vaisseau de bois à mettre du vin ou d'autres liqueurs *A.* فنطاس *P.* vul. چلك *T.* فوچی

FUTILE. Frivole, qui est de peu de conséquence *A.* لغو - لغویّ pl. لغویّات - ما لا یعتدّ به *P.* بیهوده *T.* بوش - ایشه یرامز || Raisons futiles علل اولمیان معتدّ به discours لغویّات مقولهسی اقوال وکلمات V. aussi Frivole.

FUTILITÉ. Caractère de ce qui est futile *A.* لغویّت *P.* بیهودگی *T.* ایشه یرامزلق || La futilité de ce raisonnement بو دلیل عقلینك لغویّتی - Et chose futile || Ce livre n'est plein que de futilités بو کتاب لغویّاتدن عبارتدر

FUTUR. Qui est à venir *A.* آتی *P.* آینده *T.* کلهجك || Le temps futur زمان آتی Les races futures انسال آتیه Les

هر شیئده افراطه مایل اولوب محبّت وعدوانی la fureur
جنونی سبعی مرتبه‌لرینه وارر

Il se dit aussi, d'un violent transport de colère *A.* طیف -
تهوّر - فورة الغضب - والتهوّر شدّة الطیف *P.* تندی خشم
حال فورت *T.* طارغنلق قیزغنلغی || Être transporté de fureur
شدّت طیف وتهوّر نفسنه La fureur l'emporte وغضبده اولمق
مغلوب طیف وتهوّر اولور - استیلا ایدر Pour apaiser sa fureur
فورت غضبنک تسکیننه وسیله اولمق اوزره Irriter
la fureur de quelqu'un برکمسنه‌نک عرق طیف وتهوّرینی
تحریک ایتمک S'exposer à la fureur du peuple خلقک
شدّت تهوّرینه اوغرامق - En termes de l'Écriture, il se dit
aussi de la colère de Dieu *A.* غضب الله - سخط ربّانی *P.*
خشم یزدانی *T.* اللهک طارغنلغی || Seigneur, ne me reprenez pas dans votre fureur یا ربّی قولکی غضبکه مظهر ایلمه

Il se dit aussi des animaux *A.* حمش - تحمّش *P.* غرش -
غرّندگی *T.* طارغنلق || Un lion en fureur طارغین آرسلان
La fureur d'un taureau بوغه‌نک طارغنلغی - حمش ثور

Et par analogie, de la violente agitation des flots, des vents, etc.
A. شدّت - حدّت *P.* تیزی - تندی *T.* سردلک - کسکینلک
|| La fureur de la tempête فورتنه‌نک شدّتی de l'orage
بوره‌نک شدّتی de la mer شدّت بحر des vents شدّت
ریاح des flammes لهیبک شدّت وحدّتی

Il se dit aussi d'une passion démesurée *A.* شغف - هیام *P.*
آشفتگی *T.* دلولک - قیزغن دوشکونلک || Il a la fureur
du jeu درجهٔ شغفده Aimer à la fureur شغف قماره مبتلا در
دلبسته اولمق

Et d'un transport qui élève l'esprit au-dessus de lui-même,
et lui fait faire ou dire des choses extraordinaires *A.* وجد -
حالة الوجد || Fureur prophétique وجد انبیا poétique
شعرانک حالت وجدی Il fut saisi d'une fureur divine
قلبنه وجد الهی مستولی اولمشدر

FURIBOND. Sujet à de grands emportemens de colère *A.* فیّور
- عنیف *P.* تند مشرب *T.* طارغین || Il vint à nous tout
furibond بغایت فیّور اولدرق طرفمزه کلمشدر

FURIE. Emportement de colère. V. Fureur || Entrer en furie
فورت غضب حالنه دوچار اولمق Être en furie
شدّت غضب حالنده اولمق Quand sa furie sera passée
طیف وتهوّری برطرف اولنجه - Il se dit aussi des animaux || Le lion en furie se jeta sur lui متحمّش وغرّنده
آرسلان اولدیغی حالده اوزرینه صالدی La furie des bêtes sauvages سباعک حال تحمّشلری - Et des choses inanimées ||
La furie de la tempête فورتنه‌نک شدّتی des vents شدّت
ریاح

Il signifie aussi, l'état le plus violent d'une chose *A.* حمیّا
- استحرار - شدّت *P.* تندی *T.* قیزغنلق || Dans la furie du
combat محاربه‌نک حال - حمیّای حرب وقتالده کشمکش
حرب وضربکک حال کمال شدّتنده - کمال استحرارنده
de son mal علتک کمال شدّتنده de la fièvre حمّیای حمّا
حمّانک وقت کمال شدّتنده - اثناسنده

Et ardeur, impétuosité de courage *A.* بطش - بأس - سطوت
P. زورمندی *T.* یورک قیزغنلغی || C'est une nation qui va
au combat avec furie کمال بطش وسطوت ایله جنکه ایدر
ابتدای Il faut laisser passer cette première furie بر ملتدر
امرده ظهور ایدن شدّت سطوتی صاوشدرملو در Les troupes donnèrent avec furie sur l'ennemi عسکر غایت بأس
بطش وسطوت - وسطوت ایله اعدا اوزرینه صولت ایلدی
عظیمه ایله دشمن اوزرینه دوشدی

FURIEUSEMENT. Extrêmement, prodigieusement *A.* فوق
الغایة - بالافراط *P.* بیرون از اندازه *T.* مبالغه ایله || Il est
furieusement riche فوق الغایه مالدار در Elle est furieusement laide افراط ایله بد چهره در

FURIEUX. Qui est en furie *A.* فائر *P.* آتش مزاج *T.* آتش
- بر مجنون آتش مزاجدر || C'est un fou furieux یورکلو Il
se dit aussi des animaux *A.* متحمّش *P.* غرّان - دمان - ژیان
T. طارغن || Tigre furieux نمر ژیان Lion furieux شیر غرّان
شیر دمان -

Il signifie aussi, véhément, impétueux *A.* شدید *P.* تندوتیز
T. کسکین || Il est furieux dans le combat جنکده شدّتی وار در
حین حرب وقتالده شدّتی غالبدر - Vent furieux ریح شدید
Furieuse tempête شدید فورتنه کسکین روزکار - Furieux combat محاربهٔ شدیده Cris furieux اصوات شدیده - Et excessif dans son genre *A.* مفرط - عظیم - جسیم *P.* بزرک *T.*
بیوک || C'est un furieux mangeur اکول مفرطدر menteur کاذب
عظیمدر Voilà un furieux travail اشته بر عمل جسیم Il s'est
donné un furieux coup بر ضربهٔ جسیمه‌یه اوغرادی

FUROLLES. Exhalaisons enflammées qui paraissent quelquefois

FUMEUX. Qui envoie des vapeurs à la tête *A.* موجب النشوة بر سر بخار خيزاننده ـ نشوه انگيز *P.* موجب السوور ـ باشه اورر *T.* || La bière de ce pays-là est extrêmement fumeuse بو دیارده اعمال اولنان نبيذ شعير غاية الغايه بادهٔ نشوه دار باشه اورر Du vin fumeux

FUMIER. Paille qui a servi de litière aux animaux, qui est mêlée avec leur fiente, et dont on se sert pour engraisser les terres *A.* غوشاك ـ كود ـ سرگين سرقين *P.* زبل ـ زبيل زبيلی آخوردن *T.* فشقی ـ كوبره || Ôter le fumier d'une écurie زبيلی تعفين ايتدرمك Faire pourir du fumier اخراج ايلمك زبيل كوبره يی جورتمك ـ Le fumier engraisse les terres سرقين ـ زبيل فرس اصلاح ارضی مؤدیدر Fumier de cheval تارلايه آت كوبره سی ـ فرس Mettre du fumier dans un champ نشر زبيل ايتمك

FUMIGATION. Action de brûler quelque aromate ou quelque liqueur, pour en répandre la fumée *A.* تبخير pl. تبخيرات *P.* بخور ايله تونتسو ويرمه ـ بخورلمه *T.* بخور افشانی || Les fumigations sont souvent salutaires تبخيرات غالبا حالده پك خيرلو در ـ كثير النفعدر

FUNAMBULE. Danseur de corde *A.* رقاص على الرسن *P.* جانباز *T.* رسنباز

FUNÈBRE. Qui concerne les funérailles *A.* متعلق بالجنازة *P.* جنازه يه متعلق *T.* متعلق جنازه || Ornemens funèbres موكب تزيينات جنازه ـ تزيينات جنازيه Pompe funèbre جنازه نك تعظيم جنازه آلايى ـ جنازه Honneurs funèbres ميت ـ خطبهٔ جنازه شاننده متعلق رسوم Oraison funèbre جهاز جنازه Appareil funèbre خطبه سى ـ Chant funèbre *A.* اغلشمه *T.* سرود ماتم آميز ـ سرود نوحه آميز *P.* غنا المرثية ازكيسى

Figur. Triste, lugubre *A.* فاجع ـ محزن ـ حزين *P.* غم ايكلديجى *T.* زارى آور ـ اندوه خيز ـ انگيز || Cri funèbre صورت غم انگيز Image funèbre آواز حزين

On appelle Oiseaux funèbres, certains oiseaux nocturnes *A.* طيور الليل *P.* مرغان شب *T.* كيجه قوشلری

FUNÉRAILLES. Cérémonies qui se font aux enterremens *A.* رسوم الجنازة *P.* رسم وراه جنازه *T.* جنازه نك رسوم وتشريفاتی || Funérailles magnifiques محتشم ومعنون جنازه رسومی Faire les funérailles de quelqu'un بر كمسنه نك جنازه سی رسومنی رسم جنازه ده بولنمق ترتيب ايتمك Assister à des funérailles Le jour des funérailles رسم جنازه كونی La pompe des funérailles جنازه آلايى

FUNÉRAIRE. V. Funèbre. Il ne se dit guère qu'en cette phrase: Frais funéraires جنازه مصارفی

FUNESTE. Sinistre, qui porte le malheur *A.* موجب ـ وخيم وخامت فرما ـ شامت رسان *P.* مشئوم ـ منحوس ـ الوخامة عارضهٔ موجبة الوخامة *T.* كوتی ـ اوغورسز || Accident funeste نصيحت منتجهٔ conseil سفر وخامت اثر voyage موت وخيم mort موجب نحس ووخامت اولهجق عزيمت entreprise الوخامة حادثهٔ منحوسه événement خبر نحوست اثر nouvelle La guerre lui a été funeste سفر كندويه موجب وخامت اولمشدر

FUNESTEMENT. D'une manière funeste *A.* بالشأمة ـ بالوخامة بالنحس ـ *P.* وخامتكارانه *T.* اوغورسزجه || Cela arriva le plus funestement du monde بو كيفيت جهانده مثلی نا مسبوق صورت وخيمه ايله ظهوره كلمشدر

FUNIN. Cordage d'un vaisseau. V. Cordage.

FUR. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: À fur et à mesure, et signifie, à mesure que *A.* مهما القدر والقياس *P.* آكا كوره واول قدرنجه *T.* بقدر واندازه

FURETER. Fouiller, chercher partout avec soin *A.* تفحص ـ تفقد *P.* جستجو كردن *T.* آراشدرمق || Qu'allez-vous fureter dans cette bibliothèque? بو كتبخانه يه واروب آراشدرديغك ندر

Il signifie figur., s'empresser à savoir des nouvelles de tout *A.* خبر پژوهی كردن *P.* تحدس الاخبار ـ تجسس الاخبار *T.* حوادث آراشدرمق || Il ne fait que fureter partout, pour savoir ce qui passe جريان ايدن احواله تحصيل وقوف ايچون طرف طرف تجسسدن خالی دكلدر

FURETEUR. Celui qui cherche partout *A.* متفحص *P.* جوينده متحدس *T.* آراشدريجى ـ Figur. || Fureteur de nouvelles *A.* حوادث آراشدريجى *T.* خبر پژوه *P.* متجسس الاخبار ـ

FUREUR. Rage, manie *A.* جنون سبعی || Il est devenu fou, et de temps en temps il lui prend des accès de fureur فلان كشی تجنن ايدوب گاه وبيگاه كندويه جنون سبعی جنون سبعی عارضه لری ظهور ايدر Quand il entre en fureur حال جنون سبعيده اولديغی وقتده ـ حالتنده ايكن C'est un homme extrême en toutes choses, il aime et il hait jusqu'à

FUMÉE. Vapeur épaisse qui sort des corps qui brûlent *A.* دخان pl. ادخنة - عثان pl. عواثن *P.* دود *T.* توتون || Fumée épaisse دخان کثيف - توتون قويى noire دخان بد بو - دخان منتن puante سياه توتون - اسود - قوقوسى فنا توتون - فنا قوقار توتون Le bois vert fait beaucoup de fumée حطب طرئ كثير الدخان اولور Il fait de la fumée en cette chambre بو اوطهده توتون وار در Dissiper, chasser la fumée اذهاب دخان ايتمك - دفع دخان ايتمك Du linge qui sent la fumée توتون قوقار بز - معثون بز Un ragoût qui sent la fumée توتسى قوقار يمك - طعام معثون La fumée des flambeaux شموع ومشاعلك دخانى Noirci de fumée توتسيدن سياه اولمش - دخاندن سياهلنمش

On dit proverb., Il n'y a point de fumée sans feu, pour dire, que d'ordinaire il ne court point de bruit qui n'ait quelque fondement *A.* لا بدّ للسراج من السناج *P.* بى آتش دود نيايد *T.* آتش اولمينجه توتون چيقمز - Et que toutes les choses du monde ne sont que fumée *A.* مال الدنيا كالجويل امور دنيا هباى منثور كبى لمحة البصرده غايب وناپيدا *T.* امور دنيا توتون كبى طاغيلوب يوق اولور - اولور. Et qu'une chose va en fumée بو شئ هباى منثور كبى معدوم وناپيدا اولور || Tous ses desseins s'en sont allés en fumée كافّة مقاصد ومنوياتى هباى منثور اولمشدر

Il se dit aussi de la vapeur qui s'exhale des viandes chaudes *A.* بخار *P.* دود *T.* بوغ

Il se dit encore, des vapeurs qui s'exhalent des corps humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف - هر - ميغ *T.* پوص - طومان || Il se leva une fumée de la rivière نهر ايچندن بر بخار قالقدى - Il se dit au pluriel des vapeurs qu'on croit qui s'élèvent des entrailles au cerveau *A.* pl. ابخرة *P.* دودها *T.* طومانلر || Les fumées du vin montent au cerveau ابخرۀ باده دماغه صعود ايدر - سوور ايدر Abattre les fumées du vin ابخرۀ خمرى تسكين ايتمك La mélancolie envoie des fumées noires au cerveau سودا علّتى دماغه ابخرۀ سياه صعودينى مستلزمدر

FUMER. Jeter de la fumée *A.* دخون - ادّخان - تعثين *P.* دود افكندن *T.* توتمك || Ce bois n'est pas sec, il fume beaucoup بو حطب يابس اولمديغندن بغايت ادّخان ايدر - On dit, qu'une chambre, qu'une cheminée fume, pour dire, que la fumée, au lieu de sortir par le tuyau, se rabat et entre dans la chambre اوطه واوجاق ادّخان ايدر - توتر

Il signifie aussi, mettre des viandes à la cheminée pour les sécher *A.* تدخين - تعثين *P.* دود آلود كردن *T.* توتسولتمك || Fumer des langues de boeuf صغر ديللرينى توتسو ويرمك - توتسولتمك - قديد بقرى تدخين ايتمك du boeuf salé صغر بصدرمه‌سنى توتسولتمك

Il se dit aussi des vapeurs que la chaleur fait exhaler d'un corps humide *A.* اخراج البخار - اصعاد البخار *P.* ميغ بر خيزانيدن - هر انگيختن *T.* پوص قالدرمق - طومان چيقارمق || Au printemps on voit les marécages fumer وقت بهارده اراضئ ناسمه‌دن ابخره‌نك خروجى مشهود اولديور - ايلك ياز وقتنده صولاق وچيللكك يرلردن بخار چيقديغى كورينور پوص قالقديغى - Ce cheval a couru, il s'est échauffé, il fume بو آت زياده‌جه سكردوب كسب حرارت ايتمكله بدنندن بخار چيقار طومان چيقار

Il signifie aussi, prendre du tabac en fumée *A.* استدخان *P.* تنباكو كشيدن - دود كشيدن *T.* توتون چكمك - توتون ايچمك || Fumer une pipe چيبوق ايله توتون چكمك Il a fumé toute la nuit كيجه صباحه قدر توتون چكدى - توتون ايچدى

Fumé. *A.* مدخّن - معثّن *P.* دود آلود *T.* توتسولنمش

FUMER. Engraisser les terres avec du fumier *A.* تزبيل - نشر الزبيل - تدمين - تسميد *P.* كود افشاندن - كود آلود كردن *T.* كوبره‌لمك - فشقى قومق - فشقى صاچمق || Fumer un champ تارلايه فشقى - تارلايى تزبيل ايتمك صاچمق

Fumé. *A.* مزبّل - مدمّن - مسمّد *P.* كود آلود *T.* كوبره‌لنمش

FUMET. Vapeur agréable qui s'exhale de certains vins et de certaines viandes *A.* فوحة - فوغة - نشوة *P.* بوى خوش *T.* كوزل قوقو || Ce vin a un bon fumet بو باده‌نك لطيف نشوه‌سى وار در - خمر لطيف الفوحه Le fumet d'une perdrix ككلك قوشى اتنك فوحۀ طيبه‌سى

FUMETERRE. Plante *A.* بقلة الملك - شاهترج *P.* شاهتره *T.* شاهتره

FUMEUR. Qui est accoutumé à fumer du tabac *A.* مستدخن *P.* دود كش - تنباكو كش *T.* توتون چكن - توتونه ايچمكه مبتلا

toujours موج دائمی الجریان

FUIR. S'éloigner avec vitesse pour se sauver *A.* شرود ـ هرب ـ فرار ـ *P.* گریختن ـ پای پیچیدن *T.* قاچمق || Quand il vit que les ennemis fuyaient کورنجه عسکر ـ دشمنك فرارینی اعدا ایبن المفرّ دییدرك متوجّه سمت شرود وفرار اولدیغنی دشمن کناره گیر سمت فرار اولدیغن ـ لدی المشاهده تهمت On ne lui reprochera jamais d'avoir fui لدی النظر گریز وفرار وقتًا من الاوقات حقنه اسناد اولنمق احتمالی یوقدر

Il se prend aussi pour Éviter *A.* حذر ـ احتذار ـ مجانبت ـ اجتناب ـ *P.* فرار ـ گریزان شدن *T.* قاچمق ـ قاچنمق || مساوی Fuir le péril خطر وتهلکه‌دن فرار ایتمك le vice مجالس les mauvaises compagnies ومثالبدن حذر ایتمك موقع l'occasion du péché اشراردن حذر ومجانبت ایلمك le combat اثم وگناه اولدجق حالاتدن فرار وحذر ایتمك جنکدن ـ جنکدن فرار ایتمك ـ جنکدن اجتناب ایتمك le travail ایشلمکدن مجانبت ـ زحمتدن قاچنمق قاچمق le jeu قماردن اجتناب ایتمك ایتمك

Il signifie aussi, différer, empêcher qu'une chose ne se termine *A.* فرار عن المقصد ـ فرار ـ انحیاص *P.* از کار گریز مصلحتده قیچامق کوسترمك ـ مصلحتدن قاچنمق *T.* نمودن || C'est un chicaneur, il fait toujours بر مزوّر آدمدر هر بار بر تلبیس آدمدر دائما ـ مصلحتده انحیاصدن خالی دکلدر || Il a fui, je l'attraperai bien sans courir مصلحتدن قاچینور فلان کشی فرار وانحیاصه دسترس اولمش ایسده نفسه زحمت ویرمکسزین یقه‌لیه‌جغمه شبهه یوقدر

On dit, qu'une chose ne saurait fuir à une personne, pour dire, qu'elle lui arrivera sans faute *A.* فوت *P.* از دست رفتن *T.* الدن قورتلمق || Cette succession ne lui saurait fuir ـ بو میراث الندن فوت اولنمق احتمالی یوقدر ـ Et que le temps fait, pour dire, qu'il passe vite وقت وزمان سریع المرور در ـ Et qu'un vase, qu'un tonneau fuit, pour dire, que la liqueur qui y est contenue, coule par quelque fêlure *A.* سفحان *P.* ژوهیدن *T.* آقمق || Ce tonneau fuit بو فوچی آقر ـ سافحدر

FUITE. Action de fuir *A.* فرار ـ شرود ـ هرب *P.* گریز *T.* قاچمه || Fuite honteuse موجب عار وخجالت اولدجق Prendre la بادئ رسوایی اولدجق عار فرار ـ رذیلهٔ فرار fuite متوجّه سمت گریز وفرار اولمق La fuite en Égypte مصر جانبنه واقع اولان فرار Le salut de l'ennemi fut dans la fuite دشمنك سلامت حالی مجرّد ارتکاب عار فرار ایله دشمن سرعت فراری تقریبیله سلامت ـ حصولپذیر اولمشدر Sa retraite fut une fuite کیرویه عودتی یافته اوله بیلمشدر افرار ـ اشراد *A.* Mettre en fuite ـ حال فراردن لا فرق ایدی قاچرمق *T.* گریزانیدن *P.* اهراب ـ تهریب ـ Figur. || La fuite du vice معایبدن قاچنمه ـ مثالب ومساویدن مجانبت

FULIGINEUX. Qui est de la nature de la suie. Il ne se dit qu'en cette phrase: Vapeurs fuligineuses, pour dire, des vapeurs qui portent avec elles une certaine quantité de suie ou d'autres matières grasses *A.* ابخرهٔ سناجیّة ـ ابخرهٔ کتنیّة *P.* ابخرهٔ ایسلو بخارلر *T.* دوده‌ناك

FULMINANT. Il se dit d'un homme, qui, étant dans une grande colère, menace avec bruit *A.* نفطة ـ متنفط ـ مستشیط *P.* اویکه‌سندن آتش پوشکرر *T.* آتش مزاج ـ آتشریز خشم وکینه || Il est fulminant بو آدم بالطبع متنفطدر ـ On dit aussi, Lancer un regard fulminant عطف ـ رمی لحاظهٔ تنفط ایتمك نگاه خشم آلود ایتمك

FULMINATION. Action de fulminer. V. ce mot.

FULMINER. Terme de Droit canon. Publier quelques actes avec certaines formalités *A.* اصدار || Fulminer une sentence d'excommunication بر قطعه لعنتنامه اصدار ایتمك

Il est aussi neutre, et signifie, s'emporter contre quelqu'un avec des menaces *A.* نفط ـ تنفط ـ اشتشاطة *P.* آتش خشم وکینه ریختن *T.* آتشلنمك ـ طارغنلق ایله پارلایی ویرمك || Il fulmine étrangement contre vous سنك علیهکه افراط اوزره حال غضبده اولمغله Il est en colère, il fulmine تنفط ایدر طاریلوب آتشلنور ـ تنفط ایلمکده در

Fulminé. *A.* متنفط *P.* پر آتش *T.* طارغنلقدن آتشلنمش مصدور *A.*

FUMANT. Qui jette de la fumée *A.* داخن ـ عاثن *P.* دود توتر طوتروق *T.* توتر || Tison fumant دود آور ـ افکن Cendres fumantes توتر کول ـ خاکستر دود آور ـ رماد عاثن

On dit figur, qu'un homme est tout fumant de colère, pour dire, qu'il est dans un grand emportement de colère *A.* متلهّب من الغضب *P.* پر آتش غضب ـ آتش افشان غضب *T.* طارغنلقدن آتشلنور

FRUIT. Il se dit de la production des arbres fruitiers qui succède aux fleurs *A.* ثمر pl. اثمار ـ فاكهة pl. فواكه *P.* بار ـ ميوه *T.* يمش ـ شايه ـ ميوه || Fruit nouveau *A.* فاكهة طريّة *P.* ميوهٔ نو پيدا ـ ميوهٔ تر *T.* تازه يمش || vert *A.* فاكهة نيئة ـ ميوهٔ خام *T.* اولمامش يمش ـ خام ـ اولمامش ميوه *P.* فاكهة غير ناضجه || mûr *A.* فاكهة ناضجه *P.* ميوهٔ پخته *T.* اولمش ميوه ـ يمش || précoce *A.* باكورة pl. بواكير *P.* نو باره ـ ميوهٔ پيشرس *T.* ـ ميوهٔ ديرس || tardif *A.* فاكهة متأخره *P.* ميوهٔ ديررس *T.* طرفنده يمش || Cet arbre rapporte de bons fruits بو اغاج كيج ايرشن يمش || Cueillir du fruit اجتناى فواكه ايتمك ـ اعلا ميوه ويرر || Les fruits de la saison ـ اختراف فواكه ايتمك ـ ميوه ديوبشورمك || de l'arrière-saison فواكه خريفية ـ موسم ميوه‌لرى || Fruits d'été ياز يمشلرى ـ فواكه صيفيّة ـ كوز وقتى ميوه‌لرى || d'hiver فواكه شتويّة ـ قيش ميوه‌لرى

On appelle Fruits de la terre, tout ce que la terre produit pour la nourriture des hommes et des animaux *A.* محصول pl. محصولات الارض ـ حاصلات الارض pl. غلّة pl. غلات *P.* بر وبار زمين *T.* ير محصولى || On a fait des prières à Dieu pour la conservation des fruits de la terre محصولات ارضك آفتدن وقايه‌سيچون درگاه رزّاق عالمه تضرّع ونياز ايتمشلردر || Fruits pendans par les racines هنوز يرده اولان محصول

Fruits, au pluriel, se dit des revenus d'une terre, d'une charge *A.* pl. حاصلات || Il lui a cédé une année des fruits de cette terre بو ارضك بر سنه‌لك حاصلاتنى فلانه فراغت ايلدى || Les fruits, profits et émolumens d'une charge بر منصبك حاصلاتى || Percevoir les fruits جمع كافّهٔ عوائد وحاصلاتى وتحصيل ايتمك || Il a gagné son procès avec restitution de fruits حاصلاتك ردّى شرطيله دعواسنى قزاندى || Fruits naturels حاصلات طبيعيّه || Les gros fruits d'un bénéfice بر زعامتك حاصلات جسيمه‌سى

Fruit, se dit aussi de l'enfant qu'une femme enceinte porte dans ses flancs *A.* حمل pl. حمال ـ ثمرة الفؤاد *P.* بار *T.* قارن ثمره‌سى || Une femme est obligée d'avoir soin de son fruit, de conserver son fruit ثمرهٔ فؤادينك حفظ ووقايه‌سى امرينه اهتمام ايتمك قارينك واجبهٔ حاليدر

Figur. Profit, avantage qu'on retire de quelque chose *A.* ثمرة pl. ثمرات ـ فايدة pl. فوايد ـ منفعت pl. منافع *P.* سود *T.* فايده || Je n'ai tiré aucun profit de cette affaire بو مصلحتدن بر درلو فايده تحصيل ايده‌مدم || Je n'en ai point encore recueilli le fruit الى الآن ثمره‌سنى كوره‌مدم || Beaucoup de peine et peu de fruit متاعب كليّه وثمرهٔ جزئيّه || Le fruit de ses travaux, de ses veilles ثمرهٔ تعب وزحمتى ومتاعب شبانروزه‌سنك ثمره‌سى || Cet écolier a tiré en peu de temps un grand fruit de ses études بو طالب وقت يسيرده تدرّس واستفاده‌دن منافع جسيمه تحصيلنه دسترس اولمشدر

Il signifie aussi l'effet d'une cause || C'est un fruit de votre piété ثمرهٔ ديانتكدر || de vos soins ثمرهٔ حسن همتكدر || La honte et le repentir sont le fruit ordinaire des mauvaises actions رذايل ومكارهك عادتا ثمره‌سى خجالت وندامتدر || Les grandes découvertes sont le fruit d'une longue application مكاشفات عظيمه توغّل عظيمك ثمره‌سيدر

FRUITAGE. Toutes sortes de fruits *A.* اجناس الفواكه *P.* ميوها *T.* يمش قسمى

FRUITIER. Qui porte du fruit *A.* مثمر *P.* بار دار ـ بار آور *T.* يمش ويرن || Arbre fruitier درخت بار آور ـ شجر مثمر || Jardin fruitier اشجار مثمره‌يى مشتمل باغچه

Et celui qui fait métier de vendre du fruit *A.* فاكهانى ـ بايع الفواكه *P.* ميوه فروش ـ شايه فروش *T.* يمشجى

FRUSTRATOIRE. Terme de Palais. Fait pour fruster, pour tromper *A.* خادع *P.* فريبنده *T.* آلداديجى

En termes de Palais, on dit, Exceptions frustratoires, pour dire, des exceptions mauvaises dans le fond, et qui ne sont faites que pour gagner du temps *A.* اعذار مسوّفة ـ اعذار مماطلة

FRUSTRER. Priver quelqu'un de son dû, ou de ce à quoi il s'attend *A.* تخسير ـ تخييب *P.* محروم ساختن ـ دوچار حرمان وخسران كردن *T.* محروم قلمق || Il m'a frustré de mes droits بنى حقوقمدن تخييب ايلدى || Il a frustré ses créanciers آلهجقلوسنى تخييب وتخسير ايلدى || Frustrer les espérances de quelqu'un بر كمسنه‌نك مأمولاتنى رهين آمالنى اخباط ايتمك ـ خيبت وخسران ايتمك

FUGITIF. Qui a quitté son domicile, sans oser y retourner *A.* فرارى ـ هارب *P.* گريز پا ـ گريزان ـ گريخته *T.* قاچقون || Criminel fugitif فرارى مجرم ـ مجرم هارب || Un esclave fugitif *A.* آبق pl. اباق

On dit en Poésie, L'onde fugitive, pour dire, l'onde qui court

كمينك كتابەسى .T كتابۀ كشتى .P كتابة السفينة ـ السفينة كمى نشانى ـ

FROTTAGE. Le travail de celui qui frotte. V. Frotter ‖ Le frottage d'un plancher دوشمەيى سورتمه

FROTTEMENT. Action de deux choses qui se frottent .A تحاكّ .P با هم برمجيدگى .T سورتنمه ‖ Le frottement de l'essieu use le moyen de la roue عربه ايكينك سورتنمسيله تكرلكك جنبرى آشنور

FROTTER. Passer à plusieurs reprises un corps sur un autre .A دلك ـ عرك .P ماليدن ـ برمجيدن .T اوغوشدرمق ـ اوغمق ـ سورتمك ‖ Frotter fort شدّت ايله سورتمك خفيفجه اوغمق ـ دلك ليّن ايله دلك ايتمك doucement Se frotter les yeux كوزلرى اوغمق Frotter les jambes d'un cheval آتك آياقلرينى اوغمق

Et enduire .A طلا .P سودن ـ طلا كردن .T سورمك ‖ Les athlètes se frottaient d'huile avant que de lutter پهلوان قسمى مصارعەيه قبل المباشره بدنلرينى روغن زيت ايله قولنه طلا ايدرلر ايدى On lui frotta le bras avec du baume قولنى بلسان ياغيله تمويخ ايلديلر ـ بلسان ياغى سورديلر

Figur. Battre, maltraiter .A ضرب ـ لتّ .P لت زدن .T طياق ويرمك ‖ On l'a frotté comme il faut فلانه بر ايو طياق ويرمك Les ennemis ont été bien frottés dans cette occasion دشمن بو دفعه كركى كبى طياق يدى

On dit dans le même sens, Frotter les oreilles à quelqu'un .A تعريك الاذن .P گوشمال كردن ـ گوش پيچ كردن .T قولاق بورمق

FROTTEUR. Celui qui frotte des planchers .A دلاّك الالواح .P تختها مالنگر .T تخته سورتيجى

FROTTOIR. Linge dont on se sert pour se frotter la tête ou le corps .A مسحة ـ مقرمة .P رومال .T سيلەجك ـ مقرمه ـ

Et le linge dont les barbiers se servent pour essuyer leur rasoir en faisant la barbe .A كرباس الحلاّق .P كرپاس سر تراش .T بربر بزى

FRUCTIFICATION. Production des fruits .A ثمور ـ نموّ الاثمار .P بار آورى .T يمش ويرمكلك ‖ Les parties de la fructification sont celles qui sont nécessaires à la production des fruits تحصيل اثمار خصوصنده لا بدّ اولان اسباب اجزاى ثمور در

FRUCTIFIER. Rapporter du fruit .A اثمار ـ انبات الثمر .P بار آوردن .T يمش ويرمك ‖ Quand les terres sont bien fumées, elles en fructifient davantage ارض كركى كبى تسميد اولنديغى حالده زيادەسيله انبات ثمر ايدر ‖ Il signifie figur., produire un effet avantageux .A تثمير ـ انماء الثمرة ـ .P اراءة بار دادن .T ثمرەلندرمك ـ بركتلندرمك ‖ Dieu a béni leur travail, et l'a fait fructifier بارى تعالى حضرتلرى توفيق ربانيەسنى احسان ايلە عمل يدلرينى تثمير واراءه ايتمشدر Faire fructifier la parole de Dieu كلام اللهى تثمير واراءه ايتدرمك L'Évangile a bien fructifié dans les Indes انجيل شريف هندستانده بالغًا مابلغ مثمر اولمشدر

FRUCTUEUSEMENT. Utilement, avec fruit .A مثمرًا ـ بالثمرة والفايدة .P با ثمره ـ سودمندانه .T فايدەلو وجهلە ‖ Les missionnaires ont travaillé fructueusement en cette province تلقين ايمانه مأمور اولان مبعوثلرك سعى واقدامى بو مملكتده مثمر اولمشدر

FRUCTUEUX. Qui produit du fruit .A ثامر .P بار آور .T يمش ويرن ـ يمش كتورن ‖ Rameaux fructueux افنان كثير النما ـ كثير الثمرة .A ـ Figur. ـ يمش ويرن داللر ـ ثامره .P كثير العوائد والفوايد ـ نمادار .T نمالو ـ فايدەلو ‖ Un emploi fructueux نمادار بر منصب Une charge utile et fructueuse كثير الفوايد ونمادار بر مأموريّت

FRUGAL. Qui se contente de peu pour sa nourriture .A قتين قليل الاكل ـ متقشف ـ .P اندك خور .T آز يمك ير ‖ Il est extrêmement frugal غايت اندك خور آدمدر ـ On dit, Un repas, une table frugale, c'est-à-dire, où il y a des mets simples et communs .A طعام خسيس .P طعام نا چيز .T خرجى يمك ـ بياغى يمك

FRUGALEMENT. Avec frugalité .A بالقتانة .P اندك خورانه .T على وجه القتانة ـ آزلغيله يمك ‖ Vivre frugalement يمك آزلغيله كچنمك ـ تعيّش ايتمك

FRUGALITÉ. Qualité de ce qui est frugal .A قتانت ـ قلّة الاكل .P اندك خورى .T آز يمه ‖ Aimer la frugalité قلت اكلدن حظ ايتمك La frugalité rend les corps plus sains et plus robustes امز قتانت ابدانه موجب تندرستى وقوّتدر

FRUGIVORE. Qui se nourrit de végétaux .A آكل النباتات .P متفكه ـ فكه ـ رستە خور .T نبات ايلە بسلنور ‖ Les animaux frugivores حيوانات آكلة النباتات ـ نبات ايلە بسلنان حيوانلر

C'est un frondeur طعّان بر آدمدر ‖ سوز آتیجی ـ فصّال T. — Et celui qui parle contre le Gouvernement A. طعّان الاحوال السلطنة P. طعنه زن سلطنت T. دولتی فصل ایدن

FRONT. La partie du visage qui est comprise entre la naissance des cheveux et les sourcils. Il se dit aussi du devant de la tête de quelques animaux A. جبهة pl. جباه ـ جبین pl. جبن ـ ناصیة pl. نواصی P. پیشانی T. آلن ‖ Grand front جبین صلت ـ جبهۀ واسعه ـ جبهۀ عظیمه large Front serein A. جبین واضح الصلوتة ـ P. پیشانئ روشن découvert A. جبین بارز P. پیشانئ گشاده T. آچق آلن majestueux جبهۀ ابهت اثر Être marqué sur le front فلانک ناصیه‌سی تمغای رسوایی ایله موسوم اولمق — Il se prend figur. pour tout le visage A. ناصیة الحال P. چهره T. یوز ‖ On lit sur son front ناصیۀ حالندن مستفاد در On voit sur son front ناصیۀ حالنده نمودار در Dérider son front دفع چین تعبّس جبهه ایتمک — Et pour la face d'une armée, d'une troupe A. جبهة العسکر P. پیشانئ لشکر T. عسکرک آلنی ‖ L'armée présentait un grand front اردو بر جبهۀ مدیده عرض ایدر ایدی L'armée étendit son front اردو توسیع جبهه ـ بر جبهۀ مستطیله ایلدی Ce bataillon avait tant de front فلان قولک جبهه‌سی شوقدر مسافه یره ممتدّ ایدی — Il se dit aussi de la face des bâtimens A. وجه P. رو T. یوز ‖ Le front de ce bâtiment بو بنانک یوزی

Il signifie figur., impudence A. وقاحة الوجه ـ مرانة الوجه P. ستختی روی ـ T. کستاخی ـ کستاخلق ـ یوز پکلکی ‖ Aura-t-il le front de soutenir ce qu'il a dit? سویلدیکی کلامی تأیید ایتمک درجه‌لره قدر کستاخلغی وارمیدر Il eut le front de me dire . . . بکا شو کلامی سویلمکه کستاخلق ایلدی De quel front ose-t-il se présenter devant moi? نه یوز ایله حضورمه چیقاجقدر — On dit aussi, qu'un homme a un front d'airain, que c'est un front d'airain, qu'il n'a point de front, pour dire, qu'il est très-impudent A. عدیم الحیا ـ ماجن ـ ممرّن الوجه P. سخت رو ـ شوخ ـ عارسز ـ پک یوزلو T. بی ننگ وعار ـ

De front. Par-devant A. وجاهاً ـ مصاقبةً ـ متقابلاً P. پیش رو T. اوک طرفدن ـ یماجندن ـ یوز طرفندن ‖ Attaquer l'ennemi de front دشمن اوزرینه وجاهاً حمله دشمنی یوز طرفندن اورمق ـ وهجوم ایتمک

Il signifie aussi, côte à côte A. جنباً بجنب P. پهلو بپهلو

T. یان یانه ‖ Un défilé où il ne peut passer que deux hommes de front یان یانه ایکی کشیدن زیاده مرور ایده‌میه‌جک بر بوغاز Ils marchaient tous trois de front اوچی دخی یان یانه یوررلر ایدی

FRONTAL. Appartenant au front A. جبهی P. مخصوص عرق الجبهة T. آلنه متعلق ‖ La veine frontale A. پیشانی P. آلن طمری T. رک پیشانی Les muscles frontaux A. عضلات جبهیّة P. پیامیغهای پیشانی T. آلنک بالق Nerf frontal A. عصب الجبهة P. پی پیشانی T. آلن اتلری Os frontal A. عظم الجبهة P. استخوان پیشانی T. آلن سکیری آلن کمیکی

Il est aussi substantif, et signifie, bandeau qu'on met sur le front A. عصابة P. پیشانی بند T. قاش بصدی ‖ Mettre un frontal avec des herbes pour apaiser le mal de tête صداعی تسکین ایچون بعض نباتات ایله مملو بر عصابه باغلمق

FRONTEAU ou **FRONTAIL.** Il se dit de cette partie de la têtière qui passe au-dessus des yeux du cheval A. ذؤابة العذار T. باشلق پرچملکی

FRONTIÈRE. Les confins d'un État A. حدّ pl. حدود ـ راس P. تخم pl. تخوم ـ تخوم ـ مرز ـ سر زمین ـ هرج T. عسکر الحدود ـ سنور ـ سرحدّ ـ حدود ‖ L'armée était sur la frontière حدود وسنور راس حدودده ایدی La frontière est bien garnie حدود کرکی کبی محفوظدر Reculer les frontières d'un État ملکی مدّ وتوسیع ایتمک — Il est aussi adjectif, et signifie, qui est limitrophe A. متاخم ـ حدید P. همحدود T. سنورداش ‖ Ville frontière همحدود اولان بلده

FRONTISPICE. La face principale d'un grand bâtiment A. مقبل ـ وجه P. روی ـ پیش T. یوز ـ اوک ‖ Le frontispice de l'église de Saint-Pierre de Rome روما شهرنده کائن حضرت پتروس کلیسانک یوزی

Et la page qui est à la tête d'un livre A. عنوان الکتاب P. سر نوشت کتاب T. صحیفه کتابک باشنده‌کی

FRONTON. Ornement d'Architecture qui se met au haut de l'avant-corps d'un bâtiment, au-dessus des portes, des croisées, etc. A. سدفة P. بارانگریز T. صچاق ـ قپو یاخود پنجره اوزری صچاغی

Fronton ou Miroir. Cadre placé à la poupe d'un vaisseau, qui porte la figure qui donne le nom au vaisseau A. لوحة

en tombant وجودى ـ لدى السقوط وجودى بسبتون ازلدى دوچار هزم وفرسودگى اولدى

Et frotter fortement *A.* تعريك *P.* با هم برمچيدن *T.* چاقل سورتمك || Froisser des cailloux l'un contre l'autre صفغ ـ طاشلرى برى برلريله سورتمك ـ Froisser des épis *A.* اوغوشدروب سورتمك *T.* با هم ماليدن *P.* تفريك ـ اصفاغ ـ — Il signifie aussi, chiffonner. V. ce mot.

FRÔLEMENT. Action de frôler, ou l'effet d'une chose qui frôle *A.* مشنة ـ مشن *P.* خراش *T.* صيرلمه ـ صيريق

FRÔLER. Toucher légèrement en passant *A.* تمشين *P.* خراشيدن *T.* آنيلان صيرمق || La balle lui frôla le visage چالوب قورشون چهره‌سنى تمشين ايلدى

Frôlé. *A.* ممشون *P.* خراشيده *T.* چالنوب صيرلمش

FROMAGE. Sorte de laitage *A.* جبن *P.* پنير *T.* پنير || Fromage mou جبن لين ـ يموشق پنير dur جبن صلب ـ قاتى پنير

FROMAGER. Celui qui vend des fromages *A.* جبنى *P.* پنير فروش *T.* پنيرجى — Il se dit aussi d'un vase percé où l'on égoutte le fromage *A.* مشملة *P.* پالونۀ پنير *T.* پنير سوزكوسى

FROMAGERIE. Manufacture de fromages *A.* دار الاجتبان ـ مجبنة *P.* پنير خانه *T.* پنيركارخانه‌سى || On a établi des fromageries dans cette province بو مملكتده پنيرخانه‌لر احداث اولندى

FROMENT. La meilleure espèce de blé *A.* حنطة ـ برّ ـ قمح *P.* گندم *T.* بغداى ـ بغدايى ـ ارناود بغداى || Farine de pur froment خالص بغداى اونى Un boisseau de froment بر اولچك بغداى

FROMENTACÉE. Il se dit des plantes qui ont du rapport avec le froment *A.* قمحىّ *P.* گندم گونه *T.* بغداى نوعندن ـ بغداى اقسامندن || Les orges, les chiendents, sont des plantes fromentacées شعير وآيرق اوتى نباتات قمحيّه اقسامندندر

FRONCEMENT. Action de froncer les sourcils *A.* قطوب *P.* چين جبين *T.* يوز قاش بورشدرمه

FRONCER. Rider. Il ne se dit que des sourcils *A.* تقطيب الوجه ـ تقطيب *P.* چين جبين نمودن *T.* يوز قاش بورشدرمق || Il en fronça le sourcil de colère, de chagrin خشم وغضب وياخود اندوه وكدردن تقطيب وجه ايلدى

Et plisser les étoffes, le linge *A.* ثنى ـ وضن ـ اغضان *P.* شكن زدن ـ پر چين وشكن ساختن ـ خم بخم كردن *T.* قيوروب بوكمك || Il faut froncer davantage cette chemise, elle n'est pas assez froncée par le collet بو كوملكك يقه‌سى كركى كبى قيوريلوب بوكلمديكندن برقات دخى قيورلمسى اقتضا ايدر V. Plisser.

Froncé. *A.* متقطب *P.* چين جبين بسته *T.* يوزى قاشى ـ خم بخم كرده *P.* متثنى ـ موضون ـ مغضن *A.* بورشمش بوكلمش *T.* پرچين وشكن شده

FRONCIS. Les plis que l'on fait, en fronçant une étoffe *A.* pl. غضون pl. مثانى *P.* شكنها *T.* قيورقلر ـ بوكنتيلر || Faire un froncis à une manche ثوبك يكنه اعمال مثانى وغضون يكنه بوكنتيلر ياپمق ـ ايتمك

FRONCLE. V. Furoncle.

FRONDE. Tissu de corde avec quoi on jette des pierres *A.* مقلاع ـ قذافة ـ مشجاذ ـ مرجام ـ خطّار *P.* فلاخن ـ دستاسنگ *T.* صپان || David tua Goliath d'un coup de fronde حضرت داود غولياثى ضربۀ مقلاع ايله قتل واعدام ايلدى Les anciens avaient dans leurs troupes des gens armés de frondes قدمانك عسكرى ايچنده فلاخن اندازلر وار ايدى ـ صپان قوللنور نفرات وار ايدى

FRONDER. Lancer avec une fronde *A.* رمى ـ رمى بالقذافة بالمقلاع *P.* با فلاسنگ انداختن *T.* صپان ايله آتمق || Fronder des pierres قذافه ايله رمى احجار ايتمك

Figur. Blâmer, critiquer hautement *A.* طعن ـ قذف *P.* سنگ انداز طعن وتشنيع شدن *T.* سوز آتمق || Il n'eut pas sitôt ouvert la bouche, que tout le monde le fronda هنوز شقّ شفه ايتمشيكن جميع ناس قذف وطعنه مبادرت ايلدى On a frondé sa harangue ايتديكى موعظه‌يه سنگ انداز ـ طعن وتشنيع اولمشلر در ـ Et parler contre le Gouvernement *A.* قذف الاحوال السلطنة *P.* بحق سلطنت زشتارى بحق سلطنت زباندرازئ طعن وتقبيح كردن ـ نمودن *T.* دولتى فصل ايتمك || C'est un homme qui passe sa vie à fronder وقت عمرينى دولتى فصل ايلمكه صرف ايدر

FRONDEUR. Qui jette des pierres avec une fronde *A.* رامى بالمقلاع ـ رامى بالمرجام ـ رامى بالمشجاذ *P.* فلاخن انداز *T.* صپان ايله آتيجى — Figur. Qui aime à blâmer, à critiquer *A.* طعّان ـ عيّاب *P.* طعنه زن ـ سنگ انداز طعن وتشنيع

Transir استحساس برد ايتمك Sentir le froid شدّت برد de froid منخدر الاعضا اولمق Geler de froid شدّت برددن Trembler صوغوقدن طوكمق ـ شدّت برددن منجمد اولمق de froid برد تأثير برددن رعشه دار اولمق Supporter le froid صوغوقه طيانمق ـ وسرمايه تحمّل ايتمك Durant le froid de l'hiver برد شتا اثناسنده

Il se dit aussi de ce qui communique ou qui ressent le froid *A.* بارد ـ مبرود *P.* سرد *T.* صوغوق || Pays, climat froid إقليم بارد Temps froid هواى بارد Froid comme glace ابرد من الجمد Dans la froide saison موسم مبرودده بوزكبى صوغوق ـ فلان شى Cela est actuellement froid موسم برودت هواده ـ Tempérament froid مزاج بارد Cerveau froid بالفعل بارد در دماغ بارد Goutte froide نقريس بارد Humeur froide خلط بارد Cette plante est froide بو نباتك طبيعتى بارد در Les quatre semences froides بذورات اربعهٔ مبرّده ـ Figur. Sérieux, réservé, qui n'est ému de rien, qui manque de chaleur, d'activité حين وصلتده ـ عند الوصلة بارد بر آدمدر Il a l'abord froid || عظيم الشان وبارد Un grand homme froid معاملەسى بارد در فلانه معاملهٔ بارده ايله Il lui a fait un accueil froid الطوز بر ذات فلانى اول بابده Je l'ai trouvé fort froid là-dessus تلقى ايلدى Il est honnête homme, mais il a un froid بغايت بارد بولدم qui glace tout le monde ذاتنده بر اهل عرض آدمدر انجق مألوف اولديغى طور بارد ايله عالمى تبريد ايدر Il lui répondit avec son froid ordinaire طور بارد معتاديله جواب محبت مألوف اولديغى طور بارد ايله ويردى Ami froid دوستلغى صوغوق بر آدم ـ دوست بى گرمى ـ بارد ـ On dit aussi, Style froid, pour dire, un style qui n'a rien de touchant سبك وعبارهٔ بارده Et raillerie froide استهزاى بارد ـ On dit aussi, Faire froid, Battre froid à quelqu'un, pour dire, le recevoir avec moins d'empressement, avec un visage moins ouvert qu'à l'ordinaire *A.* اظهار البرودة ـ تلقى بالبرودة *P.* عرض چهرهٔ برودت كردن ـ چهرهٔ برودت نمودن *T.* صوغوق معامله ايتمك ـ Et qu'il y a du froid entre ces personnes, pour dire, que leur amitié a souffert quelque atteinte بينلرى ـ صوغوقلق وار در ـ بينلرنده برودت وار در صوغوقدر

On dit, qu'un homme est de sang froid, qu'il agit, qu'il écoute de sang froid, pour dire, qu'il est maître de lui-même, sans passion et sans émotion *A.* ثلوج النفس *P.* فسردگئ دل *T.* ثلوج نفس ايله || Il est de sang froid يوركى صوغوقلغى فلانى ثلوج نفس Il l'a écouté de sang froid مجبول بر آدمدر ثلوج نفس ايله Il a agi de sang froid ايله استماع ايلدى حركت ايلدى

À Froid. Sans faire chauffer, *A.* فى حال البارد ـ بارداً *P.* در سردى *T.* صوغوقده ـ صوغوق اولەرق || Infuser une drogue à froid فلانى عشبديى ماء بارد ايچنده نقع ايتمك Forger un fer à froid دمورى صوغوق ايكن دوكمك Battre un fer à froid دمورى بارد اولديغى حالده دق ايتمك

FROIDEMENT. De manière qu'on est exposé au froid *A.* على قرّ *P.* سردانه *T.* اوشويەجك وجهله || Vous êtes logé, vêtu bien froidement خيلنجه اوشويەجك وجهله تمكن وتلبس ايدرسك ـ Figur. D'une manière froide et réservée *A.* بالبرودة ـ بارداً *P.* بر وجه بارد *T.* صوغوقلق ايله || Il m'a répondu bien froidement بارداً بكا جواب ويردى

FROIDEUR. Qualité de ce qui est froid *A.* برودت ـ قرّ *P.* سردى *T.* صوغوقلق || La froideur de l'eau برودت ما ـ قرّ du marbre مرمر طاشنك برودتى du temps برودت هوا de la vieillesse سن شيخوختده عارض اولان برودت مزاج ـ Figur. Froid accueil *A.* معاملهٔ باردة ـ تلقى بالبرودة *P.* پذيرهٔ بارد *T.* صوغوقلق ايله قارشولمه ـ صوغوق معامله || Il m'a reçu avec beaucoup de froideur غايه الغايه معاملهٔ بارده ايله بكا تلقى ايلدى ـ On dit aussi, qu'il y a de la froideur entre ces personnes. V. Froid.

FROIDIR, SE FROIDIR. Devenir froid *A.* كسب البرودة ـ تبرّد *P.* سردى پذيرفتن *T.* صوغومق || Ne laissez pas froidir le bouillon چوربايى صوغوتمه

FROIDURE. Le froid répandu dans l'air *A.* برودة الهوا *P.* سردئ هوا *T.* هوانك صوغوقلغى

FROISSEMENT. Action de froisser *A.* مرك *P.* با هم برمجيدگى *T.* اوغمه ـ سورتمه || Le froissement des cailloux excite du feu چاقل طاشلريدك برى برلرينه سورتمەسى احداث شرارەيى موجبدر

FROISSER. Meurtrir par une impression violente *A.* هزم *P.* فرسودن *T.* ازمك || Ce carrosse l'a pressé contre la muraille, et l'a tout froissé بو عنطو فلانى ديوار اوزرينه صيقشدروب وجودينى بكپاره هزم ايتدردى Il s'est froissé tout le corps

صچاق — Cheval de frise. V. Cheval.

FRISER. Boucler, anneler les cheveux *A.* تجعید - تحبیک
P. پرچین وشکن ساختن - شکندار کردن ـ خم بخم کردن
T. دمور ماشه ایله قیورجقلتمق || Friser ses cheveux aux fers
صاچی حلقه حلقه تجعید شعر ایتمک Se friser par boucles
اولدرق تجعید ایتمک — Il signifie figur., effleurer, toucher
superficiellement *A.* تخدیش *P.* خدشه زدن *T.* جزئیجه
خفیفجه صیرمق - طوقنمق || Cette mousquetade n'a fait que
lui friser le visage آتیلان قورشون یوزینی یالکز تخدیش
ایلدی — On dit aussi, que le vent frise l'eau, pour dire,
qu'il en agite doucement la superficie *A.* تحبیک الماء *P.* بر
روی آب چین آوردن *T.* صو یوزینی بورشدرمق
Il se dit aussi des étoffes *A.* ثنی *P.* شکن بر شکن کردن
T بوکلم بوکلم ایتمک - بوکمک - قیورمق
Frisé. *A.* محبّک - مجعّد *P.* چیندار - شکندار - خم اندرخم
T. بوکلم *T.* شکن بر شکن *P.* متثنّی - مثنّا *A.* قیورق
— Choux frisés. Une sorte de choux dont la feuille est
toute crêpée *A.* کرنب محبّک الاوراق *P.* کلم شکندار *T.*
بوروشق لهنه - قیورق لهنه

FRISSON. Tremblement causé par le froid qui précède la fièvre *A.*
رعدة - رعدة الحمّی - قفقفة *P.* لرزهٔ تب *T.* استمه‌نک
دتره‌یشی || Grand frisson رعدت عظیمه La fièvre est ordinairement précédée par le frisson دترمه عادتا حمّانک
مقدمه‌سیدر Le frisson m'a pris بنی دترمه طوتدی Sentir les
approches du frisson رعدت حمّانک تقرّبنی حسّ ایتمک
Figur. || Cette mauvaise nouvelle lui a causé d'étranges frissons بو خبر مولم کندویه بغایت موجب ارتعاد قلب
اولمشدر

FRISSONNEMENT. Léger tremblement causé par les approches
de la fièvre *A.* فسرة - فراشا *P.* قشعریرة - قرّة الحمّی - عروا
|| قیل اورپورمه‌سی - استمه‌نک اوشونمه‌سی *T.* تب لرزه
Il va avoir la fièvre, il sent déjà un frissonnement عروای حمّانک
اثرینی حسّ ایتمکله بو حالت نوبت حمّانک تقرّبنه
دلالت ایدر — Figur. *A.* قشعریرة - ارتعاد القلب *P.* فراشای
دل *T.* یورک اورپورمه‌سی || Quand je pense à cela, il me
prend un frissonnement بونی در خاطر ایتدکجه عارضهٔ
ارتعاد قلبه - قشعریره‌یه دوچار اولورم

FRISSONNER. Avoir des frissons *A.* ترعّد - اقشعرار *P.* فراشیدن
T. استمه‌دن دتره‌مک || La fièvre le va prendre, il commence
à frissonner قریبا حمّاسی ظهور اقشعراره باشلدیغندن
ایده‌جکی درکاردر — Figur. Frissonner de peur خوف وخشیتدن
d'horreur اقشعراره گرفتار اولمق استیلای هول وهراس ایله
Quand je songe au حالت اقشعرار وارتعاده دوچار اولمق
péril ou je me suis trouvé, je frissonne encore بولندیغم تهلکه
وخطرک کیفیتی خاطرمه کلدکجه درونمده حالت اقشعرار
ظهور ایدر

FRISURE. Façon de friser *A.* جعودت *P.* چین - شکن *T.*
بوطور جعودت احسندر Cette frisure est belle || قیوربلش
— Et l'état de ce qui est frisé *A.* جعد *P.* شکن *T.* بوکلم —
شدّت ریح جعد شعرینی Le vent a dérangé sa frisure || قیورمه
اخلال ایلدی

FRITURE. L'action et la manière de frire *A.* طجن *P.* تابه
بریانی *T.* تاوه‌ده پشورمه || L'huile est bonne pour la friture
روغن زیت تاوه‌ده پشورمه‌یه اصلحدر

FRIVOLE. Léger, vain, qui n'a nulle solidité. Il se dit des
choses et des hommes *A.* باطل - عبیث - واهی - ما لا یعنی
P. بی اساس - انگونی - بیهوده - بیمآل *T.* تملسز - مآلسز
|| Cette raison, cet argument est frivole بودلیل واهیدر Discours
frivole کلام بیمآل - کلام ما لا یعنی Matière frivole مادّهٔ
باطله Excuse frivole عذر باطل - عذر واهی Homme frivole
عقل باطل Esprit frivole بیهوده‌کار آدم - عبیث بر آدم

FRIVOLITÉ. Caractère de ce qui est frivole *A.* تبطّل pl.
تبطّلات - عبثیّت pl. عبثیّات *P.* بیهودگی - بیمآلی *T.*
تملسزلک - مآلسزلق || Il y a bien de la frivolité dans cet
ouvrage بو تألیفده خیلیجه عبثیّت وار در Tous ses discours
ne sont que des frivolités جمیع اقوالی عبثیاتدن عبارتدر
Cet homme a beaucoup de frivolité dans l'esprit بو آدمک
عقلنده حال تبطّل وعبثیّت غالبدر

FROID. Qualité opposée au chaud *A.* قرس - برد - قرّ *P.*
سرما - زم *T.* صوغوق || Grand froid *A.* برد قارس - برد
شدید *P.* سرمای تند وتیز *T.* کسکین صوغوق Froid cuisant
A. برد شفیف *P.* سرمای جگر سوز *T.* یاقیجی صوغوق
perçant, pénétrant برد قویّ التأثیر - برد نافذ *A.* sec برد
برد حادّ *A.* Acre برد یابس *P.* سرمای خشک *T.* قوری صوغوق
P. سرمای تیز *T.* سرد صوغوق Un beau froid *A.* برد لطیف
P. سرمای نازک *T.* خوش بر صوغوق La rigueur du froid

avec la main, une brosse ou un linge *A.* دلك *P.* مالش *T.* اوغمه Quand ce frottement se fait avec des huiles, des onguens, on emploie les mots *A.* دلك بالدلوك ـ دلك بالمروخ *P.* مالش بروغن دوانى *T.* علاجلو نسنه ايله اوغمه || User de friction sur les épaules اوموز باشنده استعمال دلوك ايتمك Les frictions dissipent les humeurs, et ouvrent les pores مروخ ايله دلك بدن محلل اخلاط ومفتح مساماتدر Friction légère دلك خفيف violente دلك شديد Frictions mercurielles جيوه‌لو مروخات

FRIGIDITÉ. État d'un homme impuissant V. Impuissant.

FRIGORIFIQUE. Terme de Physique. Qui cause le froid *A.* مبرّد ـ موجب البرد ـ موجب الصرد *P.* سردى آور *T.* صوغودیجى || Les corpuscules frigorifiques ذرّات موجبة البرد

FRILEUX. Fort sensible au froid *A.* مصراد *P.* زود سرما زده *T.* تيز اوشور || Les vieillards sont frileux مشايخ وسال خوردگان بالطبع تيز اوشورلر

FRIMAS. Brouillard froid et épais, qui se glace en tombant *A.* صقيع ـ صبيب *P.* ريزگى سرما *T.* قيراغو || Un pays sujet aux frimas كثرت صبيبه مبتلا بر مملكت Une montagne couverte de neige et de frimas ثلج وصبيب ايله قيراغو صاچ پوشيده بر طاغ Le frimas s'attache aux cheveux اوزرينه ياپشور

FRINGANT. Fort éveillé, fort vif *A.* خفيف المزاج ـ طيّاش *P.* سبكمشرب *T.* دلى طولو || Il a l'air fringant دلى طولى سيماسنده بر ادمدر ـ Un cheval fringant, c'est-à-dire, qui a beaucoup de vivacité *A.* فرس جيّاش *P.* اسب جست *T.* وجالاك ـ يوركلو آت ـ اويناق آت

FRIPER. V. Chiffonner. — Il signifie aussi, manger avec avidité *A.* ترهيط *P.* علف خوارى نمودن *T.* صوغومسزلق ايتمك ـ Et gâter, user *A.* تبلية ـ ابلا *P.* فرسودن *T.* اورسلمك ـ اسكتمك || Cet enfant fripe toutes ses hardes en peu de temps بو چوجوق آز زمان ايچنده جميع البسه واثوابنى اورسه‌لر

FRIPERIE. Métier d'acheter, de raccommoder et de revendre de vieux habits et de vieux meubles *A.* بيع الاخلاق ـ بيع *P.* البلس ـ پلاس فروشى ـ خلقا فروشى *T.* اسكيجيلك || Il ne se mêle plus de friperie فيما بعد بيع بلس واخلاق ـ حرفتنه قارشمز Il se dit aussi du lieu où les fripiers exercent leur métier *A.* سوق البلاسين *P.* بازار پلاس فروشان *T.* بت بازارى ـ اسكيجيلر چارشوسى || Acheter un habit à la friperie بت بازارنده بر ثوب مبايعه ايتمك Il ne s'habille jamais qu'à la friperie البسه واثوابنى پلاس فروشان بازارنده تدارك ايدر ـ Et des habits et des meubles qui sont usés par d'autres personnes *A.* معوزة pl. معاوز pl. خدافل *P.* جامهاى كهنه ـ چپان *T.* اسكى بوسكى اورو بەلر || Tous ses habits ne sont que friperie كافّة البسه‌سى خدافل مقوله‌سيدر

FRIPIER. Celui qui fait le métier d'acheter et de vendre de vieux habits *A.* بلاس ـ بيّاع الاخلاق ـ بيّاع الخدافل *P.* چپان فروش ـ خلقا فروش ـ پلاس فروش *T.* اسكيجى

FRIPON. Voleur adroit *A.* عيّار ـ مذاش اليد *P.* دزد افشار *T.* خرسز || Fripon fieffé عيّار محض Ce domestique est un fripon بو خدمتكار خرسز درـ Et trompeur, fourbe *A.* ختّال ـ خلاب *P.* مكّار ـ پلوس *T.* حيله باز ـ دوباره‌جى ـ اويناق || Il ne fait pas bon avoir affaire à lui, c'est un fripon فلان كشى حيله باز بر آدمدر كندوسيله ايشده بولنمق جائز دكلدر C'est un vrai fripon مكّار محضدر C'est un tour de fripon بر حيله باز آدمك دوباره‌سيدر

FRIPONNER. Escroquer *A.* طرّ ـ ازدلاع *P.* خرده دستى نمودن *T.* بر تقريب اوغريلمق || Il m'a friponné vingt pistoles يكرمى غروشمى بر تقريب اوغريلدى Il a friponné cette montre بو ساعتى طرّ وازدلاع ايلدى ـ Et faire des tours, des actions de fripon *A.* ختن *P.* رنگ نمودن ـ دوباره ايتمك *T.* پلوسى كردن

FRIPONNERIE. Action de fripon *A.* مخاتلة pl. مخاتلات ـ مكر *P.* پلوسى *T.* دوباره ـ حيله بازلق || Il y a de la friponnerie à cela بو خصوصده بر دوباره وار در Friponnerie signalée مخاتلهٔ واضحه Faire une friponnerie بر دوباره ايتمك C'est une friponnerie بر حيله بازلقدر

FRIQUET. Espèce de moineau *A.* صعوة pl. صعوات *P.* سنگانه *T.* يوند قوشى

FRIRE. Faire cuire dans une poêle avec du beurre, ou de l'huile *A.* طجن *P.* تابه بريان كردن *T.* تاوه‌ده پشورمك || Frire des oeufs تاوه‌ده يمورطه پشورمك

FRIT. *A.* مطجّن *P.* تابه بريان *T.* تاوه‌ده پشمش

FRISE. Pièce d'architecture qui est entre l'architrave et la corniche *A.* افريز pl. افاريز *P.* پروز *T.* صچاق || Frise dorée يالدزلو صچاق ـ افريز مذهب enrichie de sculpture اويمه‌كارى

FRÈRES, se dit aussi de tous les hommes en général, comme étant sortis d'un même père *A.* ابناء ابی البشر *P.* زادگان آدم *T.* طپراق قرنداشلری حضرت آدم || Tous les hommes sont frères en Adam بنی آدم ابنای ابو البشر اولدقلری جهتیله بنی آدمک جملەسی طپراق قرنداشلریدر - قرنداشدرلر Il faut avoir pitié des pauvres, ce sont nos frères فقرا ودردمندان طپراق قرنداشلرمز اولدقلری حسبیله حقلرینه ایفای لازمهٔ رحم وشفقت اولنمق واجبهٔ حالدندر

FRESQUE. Sorte de peinture appliquée sur une muraille *A.* نقش علی الجدار *P.* نگار بر دیوار *T.* دیوار اوزرنده نقش

FRESSURE. Il se dit de plusieurs parties intérieures de quelques animaux prises ensemble *A.* حشا .pl احشا - اجزاء جوفیّة *T.* احشای حیوانک ابیج عصولری || Fressure de mouton قیونک ابیج عصولری - غنم

FRET. Louage d'un vaisseau *A.* اجرة النول - نول السفینة *P.* کرایهٔ کشتی - مزد کشتی *T.* نولین || Le fret d'un navire سفینەنک نولی - سفینەنک اجرت نولی Payer le fret نول سفینەیی ادا ایتمک

FRÉTER. Louer à quelqu'un un vaisseau *A.* ایجار - اکراء السفینة *P.* السفینة بکرایه دادن *T.* کشتیرا کمی یی نولین ایله || Fréter un vaisseau بر سفینه ایجار ایتمک کرایه ویرمک - Et prendre à louage un vaisseau *A.* استیجار السفینة *P.* کشتیرا بکرایه گرفتن *T.* کمی یی نولین ایله طوتمق

FRÉTEUR. Propriétaire d'un vaisseau, qui le donne à louage *A.* مکاری السفینة *P.* کراش کشتی *T.* کمی کراجیسی - کمی یی نول ایله کرایه ویرن

FRÉTILLANT. Qui frétille *A.* هزهز *P.* جست وچالاک *T.* بغایت جست || Un enfant fort frétillant حنبشلو - جیوەلک وچالاک بر جوجوق

FRÉTILLEMENT. Mouvement de ce qui frétille *A.* هزّ *P.* حنبش *T.* اوینامه - دپرنمه

FRÉTILLER. S'agiter par des mouvemens vifs et courts *A.* اهتزاز *P.* حنبیدن *T.* دپرنمک - اوینامق || Cet enfant frétille sans cesse بر طفل لا ینقطع جنبش واهتزازده در Le chien frétille de la queue بصبصهٔ - کلب تهزیز ذنب ایدر کوپک قویروغنی اوینادر - ذنب ایدر

FRETIN. Menu poisson. V. Frai.

FRIABILITÉ. Qualité de ce qui est friable *A.* قابلیّة الرفت *T.* امکان پذیری ریزیدگی بمالیدن انگشت *P.* بالفرک پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانمغه کلمکلک

FRIABLE. Qui peut aisément être réduit en poudre entre les doigts *A.* ممکن الارتفات بالفرک *P.* بمالیدن انگشت ریزیدنی *T.* پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانور

FRIAND. Qui aime la chère délicate, et qui s'y connaît *A.* متنوّق فی الاکل *P.* بەگزین - نازک خور - لذیذ خور *T.* خوراک سون طعامک اعلاسنی || Il n'est pas gourmand, mais il est friand اکول دکل انجق متنوّق فی الاکلدر - On dit, Un morceau, un mets friand, c'est-à-dire, délicat *A.* لقمهٔ نفیسة وطعام نفیس *P.* لقمهٔ خوش جاشنی وآش *T.* نازک جاشنی دادی خوش لقمه وطعام

FRIANDISE. Goût pour la chère délicate *A.* تنوّق فی الاکل *P.* خوراک - به گزینی - لذیذ خوری *T.* دادی خوش شیلرده طعام حسن طبیعت || La friandise est l'effet de la sensualité خصوصنده تنوّق ایتمک تشهّی نفسک مقتضاسیدر - Il se dit au pluriel de certaines choses délicates à manger, comme les sucreries, etc. *A.* اطعمة شهیّة - اطعمة نفیسة *P.* خوراک *T.* خوشمزه یمکلر - دادی خوش اطعمهٔ || Aimer les friandises نفیسەدن حظ ایتمک Donner des friandises à des enfans جوجوقلره حلویّات ویرمک - اطفاله اطعمهٔ شهیّه ویرمک

FRICASSÉE. Viande fricassée *A.* مقلوّ *P.* تفریده *T.* قاورمه || Faire une fricassée بر طعام مقلوّ طبخ ایتمک Manger une fricassée قاورمه یمک - طعام تفریده اکل ایتمک Manger une fricassée de poulets پلیچ قاورمەسی یمک

FRICASSER. Faire cuire quelque chose dans une poêle, dans une casserole, après l'avoir coupé en morceaux *A.* اقلا - قلو *P.* تفریدن *T.* قاورمق || Fricasser des poulets پلیچلری پلیچ قاورمەسی یاپمق - قاورمق

FRICASSÉ. *A.* مقلوّ *P.* تفیده *T.* قاورلمش

FRICHE. Terre qui n'est point cultivée *A.* جادسة .pl جوادس - ارض بائرة *P.* بور - کلاک - زمین شیار نا کرده *T.* پوریر || Il y a trois ans qu'il n'a fait travailler à sa vigne, ce n'est plus qu'une friche اوچ سنەدنبرو کرومی باغنی ایشلتمدیکندن بلا فلاحة - بر پور یر قالمشدر - En friche. Sans culture *A.* نطس - نطس اولنمقسزین *T.* بی شیار *P.* من غیر فلاحة - اولنمامش

FRICTION. Frottement que l'on fait en quelque partie du corps

Il y va fréquemment ایکیده برده ـ صیق صیق .T پی در پی ـ پیاپی ایکیده ـ اول طرفه متواصلاً ومتلاحقاً واررر Cela arrive fréquemment بو ایکیده برده ظهور ایدر برده کیدر

FRÉQUENCE. Réitération qui se fait souvent .A تلاحق ـ تکرر ـ مواترة .P پیاپیی .T صیقلق || La fréquence de ses visites importune زیارتنک تلاحق وتواتری بادئ ثقلتدر La fréquence de ses lettres مکاتیب وتحریراتنک مواترت ـ نکس علتنک تکرر وتواتری وتلاحقی de ses rechutes On dit, La fréquence du pouls, pour dire, la vitesse des battemens du pouls .A سرعة النبض .P زودئ نبض .T نبضک تیزلکی

FRÉQUENTATIF. Terme de Gram. Il se dit des verbes qui marquent une idée de répétition .A متضمن المعناء التکثیر || Criailler est le fréquentatif de crier باغرشمق باغرمق لفظنک معنای تکثیرینی متضمن اولان افعالدندر

FRÉQUENT. Qui arrive souvent .A کثیر الوقوع ـ متتابع ـ دمادم آینده ـ پیاپی آینده .P متواتر الظهور ـ الظهور ـ صیق صیق کلان .T هر دم ظهور || Les tremblemens de terre sont fréquents en ce pays-là زلزلهلر اول دیارده کثرت اوزره بر کمسنهنک زیارتنه Rendre de fréquentes visites واقع اولور علتک متتابعاً وارمق Les fréquentes rechutes sont dangereuses انتکاس متتابع الظهوری منتج خطر در C'est un bon remède, mais il ne faut pas en faire un usage trop fréquent اعلا برعلاج ایسه ده صیق صیق استعمالی جائز دکلدر ـ Pouls fréquent .A نبض سریع .P نبض زود زن .T نبض ایله تیزلک اورر نبض

FRÉQUENTATION. Communication fréquente avec quelqu'un .A خلطة ـ مجاورة .P آمیزش .T صیق کورشمه || La fréquentation des gens de bien اهل خیر ایله خلطه وآمیزش Mauvaise fréquentation خلطهٔ ذمیمه

FRÉQUENTER. Hanter .A مخالطة ـ اختلاط ـ مجاورة .P آمیزش کردن .T صیق صیق کورشمک || Fréquenter les gens de bien اهل خیر ایله آمیزش واختلاط ایتمک Il ne fréquente que les honnêtes gens اهل عرض اولنلردن غیریسیله اختلاط ایتمز Fréquenter les églises معابد ومساجده مجاورت les foires, les promenades پنایرلره وتماشا یرلرینه ایتمک ـ مجاورت ایتمک ـ Il est aussi neutre, et signifie, faire de fréquentes visites .A تردد .P آمدن وشدن ـ آمد شد کردن ـ

کیروب چیقمق ـ واروب کلمک .T || Il y fréquente اول طرفه کثرت ترددی وار در Il fréquente chez un tel فلانک خانهسنه تردد ایدر کیروب چیقار ـ

Il signifie aussi, avoir un fréquent commerce .A الفت ـ اختلاط ـ معاشرت ـ موالفت .P آلفتگی نمودن ـ آمیزش ـ کردن .T قونشمق || Fréquenter avec les hérétiques اهل رفض وبدعت ایله الفت ایتمک Il lui est défendu de fréquenter avec ces gens-là اول کسان ایله الفت ومعاشرتی ممنوعدر

FRÉQUENTÉ. Il ne se dit que des lieux .A مزدحم الناس ـ مجمع الناس ـ معشر الناس .P جای ابوهئ ناس ـ خلق غلبهلکی اولان یر ـ جمعیت یری .T جمعیتگاه ناس || Un jardin fréquenté مزدحم ناس اولان باغچه Un palais fréquenté مجمع ناس اولان سرای Fuir les lieux fréquentés خلق جمعیتی اولان محللردن حذر ومجانبت ایتمک Chemin fréquenté .A طریق مسلوک .P ره رفته .T ایشلک ممر عامه اولان یول ـ یول

FRÈRE. Celui qui est né de même père et de même mère, ou de l'un des deux seulement .A اخ pl. اخوان ـ شقیق .P برادر .T قرنداش || Frère aîné برادر کبیر Vivre en frère قرنداشجه کچنمک ـ برادرانه الفت ومعاشرت ایتمک Traiter en frère برادرانه معامله ایتمک L'union des frères ایکی اتحاد اخوان La discorde qui règne entre les deux frères قرنداش بیننده اولان شقاق ونفاق Partager comme frères قرنداش کبی پایلشمق ـ برادرانه مقاسمه ایتمک ـ قرنداش پایی ایتمک ـ Frères germains. Ceux qui sont nés de même père et de même mère .A اخ لابوین pl. بنو الاعیان .P برادران هم پدر ومادر .T اوز قرنداشلر ـ آنالری بابالری ـ بر قرنداشلر ـ Frères jumeaux. Ceux qui sont nés d'un même accouchement .A توأمان .P همشکم .T ایکیز ـ Frère consanguin, ou frère de père. Celui qui n'est frère que du côté paternel .A اخ لاب pl. بنو العلات .P برادرنگر .T اوکی قرنداش ـ بابا طرفندن قرنداش ـ Frère utérin. Celui qui n'est frère que du côté maternel .A اخ لام pl. بنو الاخیاف .P برادرنگر .T اوکی قرنداش ـ والده طرفندن قرنداش ـ Frères de lait. L'enfant de la nourrice et le nourrisson qu'elle a nourris du même lait .A اخ من الرضاعة ـ رضیع .P همشیر .T سود قرنداشی || Citus était frère de lait d'Alexandre سیطوس نام کمسنه اسکندر ذو القرنینک سود قرنداشی ایدی

دیزکین || La réputation est souvent un frein qui empêche de malfaire سودای حسن صیت وشهرت ارتکاب منهیات خصوصنده عنان تکفف واستمساکدر La puissance du prince est un frein contre la licence des méchants حکومت شاهانه کستاخئ اشرار وخباثتکاران حقنه عنان تکفف واستمساك اولەجق Une citadelle sert de frein à une province بر کیفیتدر بر حصن حصین اهالئ مملکتک اسب سرکش جسارتلرینه دیزکین منزلەسنده در L'honneur, les lois, les bienséances sont autant de freins pour retenir les hommes عرض وناموس وضوابط وقوانین وقواعد حسن ادب مادەلرینك هر بری انسانه برر کونه عنان استمساك نفسدر

On dit, Ronger son frein, pour dire, retenir en soi-même sa colère, sans la faire éclater *A.* کظم الغیظ *P.* کینه در درون نهفتن *T.* دیشی صیقوب اویکەیی صاقلمق — Et mettre un frein à sa langue, pour dire, la contenir *A.* کف اللسان — ضبط اللسان *P.* پرهیزکار لسان شدن *T.* بر کمسنه دیلنی طوتمق

FRELATER. Mêler quelque drogue dans le vin pour le faire paraître plus agréable *A.* تغشیش الخمر *P.* در باده غش آمیختن *T.* شرابه حیله قاتمق || Les cabaretiers sont sujets à frelater le vin میخانەجی قسمی باده ایچنه حیله قاتمغه مبتلا در — زمرهٔ میخانجیان تغشیش خمره مبتلا در

FRELATÉ. *A.* خمر مغشوش *P.* بادهٔ غش آمیخته *T.* حیله قاتلمش شراب

FRELATERIE. Altération dans les liqueurs, pour les faire paraître meilleures *A.* غش *P.* غش آمیزی *T.* حیله قاتمه — حیله قاتیفی

FRÊLE. Facile à ployer, à rompre *A* قصف — خوّار *P.* سست *T.* کوشك

FRELON. Sorte de grosse mouche-guêpe *A.* صقیع *P.* غلفج *T.* اشك آریسی

FRELUQUET. Homme léger, frivole *A.* منزّ *P.* سبکسر *T.* جالی قوشی کبی

FRÉMIR. Être ému avec quelque espèce de tremblement *A.* ارتجاج البال — ارتجاج الشعور *P.* دل پر آشوب شدن *T.* یورك قالقنمق || Je frémis quand j'y pense فلان شئ خاطرمه کلدکچه ارتجاج بالمه بادی اولور Frémir d'horreur, d'effroi کمال دهشت وغایت خوف وخشیتدن ارتجاج قلبه کرفتار اولمق — غلبهٔ خشم وغضبدن مرتج البال اولمق de colère

Il se dit aussi de la mer, quand elle commence à s'agiter, et de l'eau ou de toute autre liqueur, lorsqu'elle est près de bouillir *A.* ارتجاج — هیجان *P.* در جوش وخروش آمدن — جنبیدن *T.* اوینامق — دپرەنوب چالقنمق || La mer frémit دریا هیجان وارتجاجده در

FRÉMISSEMENT. Espèce d'émotion, de tremblement qui vient de quelque passion violente *A.* رجرجة البال — رجرجة الشعور *P.* آشوب دل *T.* یورك قالقنمەسی || Je ne puis m'en souvenir sans frémissement فلان شیئی بلا رجرجهٔ قلب در خاطر ایدەمم — Et un tremblement qui vient de quelque indisposition. V. Frisson.

Et un commencement d'agitation dans les corps naturels. Ainsi on dit, Frémissement de l'air *A.* هیجان الریح *P.* برخاستگئ باد *T.* روزکارك قالقمەسی Frémissement de la mer *A.* هیجان البحر — رجرجة البحر *P.* جنبش دریا — جوش وخروش دریا *T.* دکزك دپرەنوب اوینمسی — دکزك چالقنمەسی

FRÊNE. Espèce de grand arbre *A.* شجرة العصافیر *P.* درخت زبان کنجشك *T.* دیش بوداق آغاجی Le fruit de cet arbre s'appelle *A.* لسان العصافیر *P.* زبان کنجشك *T.* دیش بوداق یمشی

FRÉNÉSIE. Fureur violente *A.* داء البرسام — فرنیطس *P.* سرسام علّتی *T.* سرسام علّتی حملەسی || Accès de frénésie حال سرسامده اولمق Être en frénésie Il lui a pris une frénésie فلانه حالت سرسام عارض اولدی — Figur. *A.* جنون *P.* سرگشتگی *T.* دلولك || Quelle frénésie de conjurer contre sa patrie! کندو وطنی حقنه عقد محالفهٔ خیانت ایتمك نقدر جنوندر Quelle frénésie de violer ce qu'il y a de plus saint! اعزّ واشرف اولان شیئلرك نقضنه جسارت ایتمك نقدر جنوندر La passion qu'il a pour le jeu est une frénésie قماره هوسی مرتبهٔ جنونده در Amour qui va jusqu'à la frénésie درجهٔ جنونه واصل اولان عشق وهوا

FRÉNÉTIQUE. Atteint de frénésie *A.* مسرسم *P.* سرسام زده *T.* سرساملو || Un homme frénétique علت سرسامه اوغرامش آدم Un malade frénétique est beaucoup plus fort dans les accès de son mal, qu'en santé داء سرسام ایله مریض اولان کشی علتك حملەسی وقتنده حال صحتندن زیاده قوتلو اولور

FRÉQUEMMENT. Souvent *A.* متواترًا — متلاحقًا — متواصلاً *P.*

قاچرمه اولدرق كتوريلان شراب ـ باده

FRAUDER. Frustrer par quelque fraude *A.* اعمال ـ اخداع آلداتمق *T.* دغا كارى نمودن ـ دغا نمودن *P.* مكر ـ الخدعة || Il a fraudé ses créanciers, ses cohéritiers حيله ايتمك ـ وميراث شركاسنى ـ آلهجقلوسنه وميراث شركاسنه حيله ايلدى آلداتدى

FRAUDEUR. Celui qui fraude *A.* ماكر ـ خادع *P.* دغا باز *T.* حيلهباز

FRAUDULEUSEMENT. V. En fraude.

FRAUDULEUX. Enclin à la fraude *A.* مألوف ـ خدّاع ـ مكّار المكر والخديعة *P.* دغا كار *T* دوبارهجى || C'est un esprit frauduleux بر مزاج ـ مكر وخديعت ايله مألوف || Il signifie aussi, fait avec fraude *A.* مزوّر ـ كاذب *P.* فريب آميز *T.* يلان || Contrat frauduleux سند مزوّر Banqueroute frauduleuse يلان مفلسلك ـ افلاس مزوّر

FRAYER. Il se dit d'un chemin, d'une route, et signifie, marquer, tracer *A.* فتح الطريق *P.* راه گشادن *T.* يول آچمق ـ On dit figur. Frayer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui aplanir toutes les difficultés *A.* ارائة الطريق ـ دلالة الطريق || يول كوسترمك *T.* دليل راه شدن ـ رهنمايى كردن *P.* Les travaux des anciens nous ont frayé le chemin à de grandes découvertes آثار متقدمين امور جسيمهنك كشفنده بزه كشف معلومات معظمه ـ ارائهٔ طريقه وسيله اولمشدر ـ خصوصنده دليل راه اولمشدر ـ Et se frayer le chemin à une dignité, à un emploi فلان منصبه موصل اولهجق طرق فلان منصبك تحصيلنه موصل ـ ومسالكى تدارك ايتمك اولهجق طريقى توطئه ايتمك

Il signifie aussi, frotter contre quelque chose *A.* حرك ـ سوك *P.* برمجيدن *T.* سورتمك || Le cerf fraye sa tête aux arbres آهو قسمى باشنى آغاج اوزرينه سورتر Le coup n'a fait que lui frayer la botte كلان كله چزمهسنى سورتمكدن غيرى بر ضرر ايتمامشدر

Il se dit aussi des monnaies qui s'usent par le frottement *A.* تسيّف *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق ـ سيلمك || Il faut que cet écu ait beaucoup frayé بو سكه غايت ايله مسيّف اولديغى كورينور

FRAYÉ. || Chemin frayé *A.* طريق موطاء ـ طريق مكشوف الاقدام *P.* راه گشاده *T.* يول ـ ايشلنمش يول آچق يول ـ

FRAYER. S'approcher pour la génération. Il se dit des poissons *A.* تسافد السماك *P.* ماهيان گشنى كردن *T.* بالقلر بالقرك || چفتلشمك Dans la saison où les poissons frayent موسم تسافدنده

FRAYEUR. L'effet d'une peur soudaine *A.* رعب ـ ذعر *P.* رعب || قورقو ـ اوجونمه *T.* زليف ـ هراس Grande frayeur فلانك رعب مهلك Il fut saisi de frayeur عظيم mortelle مرغ دل ـ درونده كمال رعب وهراس مستولى اولمشدر بيشباتى ربودهٔ پنجهٔ رعب وهراس اولمشدر La frayeur lui troubla l'esprit غلبهٔ رعب وهراس انسلاب عقل وشعورينه كمال رعب وهراسدن بادى اولمشدر Trembler de frayeur فلانك دل بيقرارى شدّت ـ رعشه دار ولرزهناك اولمق ارتعابدن دوچار ارتعاش وخلجان اولمق Je ne suis pas encore bien revenu de la frayeur que j'ai eue دوچار اولديغم رعب وهراس جانخراشدن هنوز كندومه كلمدم Il est dans des frayeurs continuelles رعب وهراس دائميه مبتلا در

FREDAINE. Trait de libertinage, folie de jeunesse *A.* سفاهت كنجلك جاهللكى *T.* كار نو جوانى *P.* فعل الصبيّ ـ صبا ـ

FREDON. Espèce de roulement et de tremblement de voix dans le chant *A.* ترديد الصوت ـ عثاث *pl.* ترديدات الصوت || ازكى ترنماتى *T.* ترانه ـ هلهلهٔ سرود *P.* ترنمات *pl.* ترنم ـ Faire un fredon ترديد صوت ايله ـ ترديد صوت ايتمك تغنّى ايتمك

FREDONNER. Faire des fredons *A.* تعثيث ـ ترديد الصوت ترنمات ايله *T.* باهلهله سراييدن ـ ترانه زدن *P.* ترنم ـ ايرلمق

FRÉGATE. Sorte de vaisseau de guerre *T.* فرقتين || Équiper une frégate بر فرقتين تجهيز ايتمك ـ دوناتمق Capitaine de frégate فرقتين قپودانى Monter une frégate فرقتين سفينهسنه راكب اولمق

FREIN. La partie de la bride qu'on met dans la bouche du cheval *A.* شكيمة ـ مسحل ـ سحال ـ فأس اللجام *P.* منع ـ لگام *T.* كم طماغى || Un cheval qui mâche son frein مضغ سحال ايدن ـ لوك لجام ايدن آت Un cheval qui prend le frein aux dents كمى آزى يه ـ تأزيم لجام ايدن آت چالان آت

Il se dit figur. de tout ce qui retient dans le devoir *A.* عنان الاستمساك ـ التكفف *P.* لگام منع وتحذير *T.* اليقويجق

ایله ضرب ایتمک avec un bâton عصا ایله اورمق – Il s'emploie aussi neutralement, Frapper comme un sourd ضرب کالاعما ایتمک – کور کبی اورمق – Dans les phrases suivantes, il s'exprime par des mots particuliers: Frapper dans la main pour conclure un marché *A.* عقد البیع صفقةً واحدةً – صفق الید *P.* دستزن خرید شدن *T.* ال اوروب بازارلغی کسمک Frapper des mains pour applaudir *A.* تحسین بتصدید الایادی *T.* آفرین یرینه ال چارپشدرمق Frapper à la porte *A.* قرع الباب – دق الباب *P.* در زدن *T.* قپویی چالمق Frapper sur l'enclume *A.* دق علی المسطبة *P.* برسندان کوپیدن *T.* اورس اوزرنده دوکمک L'heure a frappé ساعت دق ایلدی – ساعت اوردی – Figur. Frapper son coup, signifie, faire son effet هدف مقصوده اصابت ایتمک

On dit, Frapper de la monnaie *A.* ضرب السکة *P.* سکه زدن *T.* سکه اورمق – سکه بصمق

Frapper. Faire impression sur les sens, sur l'esprit *A.* تأثیر || Cette odeur est trop forte, elle frappe le cerveau بو رایحه کمال شدت وسورتی تقریبیله دماغه تأثیر ایدر Cet objet m'a frappé l'imagination بو صورت صفحهٔ خیالمه قویاً تأثیر ایلدی Cet endroit de son discours m'a frappé شو مقالهسنک محلّی ذهنمه قویاً تأثیر ایلدی – Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots: Le son frappe l'oreille صدا قرع سمع ایدر Une grande lumière frappe la vue فرط ضیا خطف بصر ایدر – اختطاف بصری موْدیدر

Frappé. *A.* مضروب *P.* زده *T.* اورلمش – Frappé du tonnerre *A.* مقصوع بالصاعقة *P.* صاعقه زده *T.* یلدرم چالنمش Frappé de la peste *A.* مطعون *P.* وبا زده *T.* یومرجق ایله اورلمش – یومرجقلو – On dit d'un drap fort et serré, que c'est un drap bien frappé *A.* صفیق *P.* تند *T.* صیق – تفدلو

Figur. || Être frappé d'étonnement گرفتار وله وحیرت اولمق – مدهوش ومتحیّر اولمق – Avoir l'imagination frappée d'une chose بر کمسنه نک عقل وخیالی فلان فکر ایله ملتزده اولمق Avoir l'esprit frappé d'une opinion بر کمسنه نک ذهنی بر رأی اوزرینه طیانمق – Et en parlant d'un bon ouvrage, C'est un ouvrage frappé au bon coin سمهٔ حسن ولطافت ایله موسوم بر تألیفدر

FRAPPEUR. Celui qui frappe *A.* ضارب *P.* زننده *T.* اوریجی

FRATERNEL. Qui est propre à des frères *A.* اخوی *P.* برادری *T.* قرنداشلغه مخصوص || Amour fraternel حبّ اخوی – علاقهٔ اخوّت || Union fraternelle اتّحاد اخوّت || Il y a entre ces deux hommes une amitié fraternelle بو ایکی کشی بیننده علاقهٔ اخوّت وار در – بینلرنده رابطهٔ مواخات وار در

FRATERNELLEMENT. D'une manière fraternelle *A.* علی طریق المواخات – بالتواخی – کالاخوین *P.* برادرانه *T.* قرنداشجه || Ils ont toujours vécu fraternellement بینلرنده دائما مواخات طریقیله کچنمشلر در – بالتواخی کچندیلر

FRATERNISER. Vivre en frère avec quelqu'un *A.* تواخی *P.* بایکدیگر برادری نمودن *T.* قرنداش – قرنداشجه کچنمک قرنداش کبی اولمق || Ces deux hommes fraternisent ensemble بو ایکی کشی بری برلریله تواخی اوزره درلر

FRATERNITÉ. Relation de frère à frère *A.* اخوّت *P.* برادری *T.* قرنداشلق || Vous avez beau le renoncer pour votre frère, vous ne détruirez pas la fraternité qui est entre vous برادرکی قرنداشلقدن عزل ایتمک قیدنده اولماک عبثدر زیرا بونک ایله بینکزده اولان اخوّت قرابتی زایل اولمز – Il signifie aussi, union, amitié fraternelle *A.* رابطة الاخوّة *P.* پیوند برادری – مهر ومحبت برادرانه *T.* قرنداش معاملهسی – Il se dit aussi du lien qui unit entre eux ceux qui, sans être frères, ne laissent pas de se traiter comme tels *A.* مواخات *P.* برادری معاملهٔ *T.* قرنداشلق حقوقی || Il y a fraternité entre ces deux familles بو ایکی خاندان بیننده شیرازهٔ مواخات وار در

FRATRICIDE. Crime de celui qui tue son frère *A.* قتل الاخ *P.* برادر کشی *T.* قرنداشنی اولدرمه – Il se dit aussi de celui qui commet ce crime *A.* قاتل الاخ *P.* برادر کش *T.* قرنداشنی اولدرن

FRAUDE. Tromperie *A.* مکر – خدعة *P.* ریو – دغا *T.* حیله – دوباره || Fraude grossière خدعهٔ غلیظه – قبا حیله Sans faire de fraude بلا خدعة Suspect de fraude ریو وحیله ایله مظنون Trouver quelqu'un en fraude بر کمسنهیی ماکر وحیلهکار بولمق Faire un contrat en fraude de ses créanciers بر کمسنه آلهجقلوسنه حیله ایدهرک بر کونه سند عقد ایتمک

En fraude, se dit adverbialement pour Frauduleusement *A.* مخادعةً – بالخدیعة – بالمکر *P.* ریوسازانه – دغا کارانه *T.* حیله ایله || Du vin entré en fraude à Paris بالخدیعة پارس شهرینه ادخال اولنان خمر – مکر وحیله ایله پارسه کتوریلان

انهاری قطع وعبور ایتمك
آتلامق - غالب کلمك *T.* ظفر یافتن *P.* غلبة *A.* *Figur.*
|| Il a franchi toutes sortes de difficultés, d'obstacles كافة مشكلات
بالجمله مشكلات - وبالجمله عوايق واعتراضاته غالب كلدی
وعوايقی آتلادی

On dit, Franchir les limites, les bornes *A.* تجاوز الحدود
اوته‌یه كچمك - كچمك *T.* درگذشتن *P.* تخطی الحدود -
- *Figur.* || Franchir les bornes du devoir, de la modestie واجبة
متحتم - حالك وقاعدهٔ ادبك حدودینی تجاوز ایلمك
الادا اولان فرايض لازمه‌نك وآداب مرعیه‌نك حدودینی
تجاوز ایتمك

On dit, Franchir le mot, pour dire, Exprimer en propres termes une chose que la bienséance empêchait de dire ouvertement
A. افصاح الكلام - علنا بيان *P.* سخنرا آشكارا گفتن *T.*
|| Il a franchi le هاب آچق سویلمك - آچقدن سویلمك
mot, et lui a dit qu'il était un fripon حیله‌باز اولدیغنی
آچقدن سویلدی - فلانه افصاح كلام ایله سویلدی

FRANCHISE. Exemption, immunité *A.* معافيت *P.* آزادگی -
مسلمی *T.* سربستلك - مسلملك || Il jouit de la franchise
مظهر معافیتدر - نعمت معافیت ایله متنعمدر

On dit d'un ouvrier sorti d'apprentissage, qu'il a gagné sa franchise *A.* متخرج *P.* از بند شاگردی آزاده *T.* بشقه چیقمش

FRANCHISE. Les droits d'asile attachés à certains lieux *A.* حق
امان ویرمه *T.* حق زنهار دهی *P.* حق الحماية - الامان
معابد ومساجدك مظهر || Les franchises des églises حقی
اولدقلری حق امان On n'a pu le prendre à cause de la
franchise de l'église où il s'est retiré اتخاذ ملجا ایتمش
معابدگاهك مظهر اوله كلدیكی حق امان تقریبیله
اخذی ممكن اولمدی Le quartier des ambassadeurs est un
lieu de franchise دول ایلچیلرینك محل اقامتلری جای
سفرانك مستحق Les franchises des ambassadeurs امانلدر
اولدقلری حق امان وحمایت

Il se dit aussi du lieu même d'asile *A.* ملجا - مأمن *P.*
جای زنهار - جای پناه *T.* صغنه‌جق یر || On ne le saurait
prendre en ce lieu-là, c'est une franchise فلان محل جای
امان اولمغله اخذی ممكن دكلدر

Il signifie aussi, sincérité *A.* خلوص - صفوة البال *P.* پاكدلی
پاكی درون - *T.* تمیزلكی - ایچ پاكلكی - یورك || C'est un
homme plein de franchise پر صفوت وخلوص بر آدمدر Parler
avec franchise خلوص اوزره سویلمك

FRANCISER. Donner une terminaison française à un mot d'une autre langue *A.* تصویغ الی صیغة فرانساویة *P.* بصورت
فرانساوی نهادن *T.* فرانسزلندرمك || Un traducteur ne doit
pas franciser les noms propres Latins برمترجم اسامی لاتینیه‌یی
فرانسز صیغه‌سنه تصویغ ایتمك جائز دكلدر

se FRANCISER. Il se dit d'un étranger qui prend les manières françaises *A.* تفرنس *P.* طور فرانساوی گرفتن *T.*
فرانسزلنمك || Cet étranger s'est bien francisé depuis trois
mois qu'il est à Paris بو اجنبی پارس شهرنده اون آیدنبرو
كركی - مدت مكث واقامتنده كركی كبی تفرنس ایلدی
كبی اوضاع واطوار فرانساویه‌یی تحصیل ایلدی

FRANCOLIN. Sorte d'oiseau *A.* حبقط - دراج *P.* تراج *T.* تراج
قوشی

FRANC-SALÉ. Droit de prendre à la gabelle certaine quantité de sel sans payer بلا رسم میری آلنمسی معتاد اولان
طوزك مقدار معینی

FRANGE. Tissu d'où pendent des filets, et dont on se sert pour ornement dans les habits, dans les meubles *A.* هدبة pl.
هدب - خمل *P.* ریشه *T.* صچاق || Frange d'or صرمه‌لو
ابریشم صچاق de soie صچاق

FRANGER. Garnir de frange *A.* ترصیع - تزیین بالهدب
بالهدب *P.* بریشه آراستن *T.* صچاق ایله دوناتمق
FRANGÉ. *A.* ذو هدب *P.* ریشه دار *T.* صچاقلو

FRANGER ou FRANGIER. Artisan qui fait de la frange *A.*
هداب *P.* ریشه‌گر *T.* صچاقجی

FRAPPANT. Qui fait une impression vive *A.* قوی التأثیر -
شدید التأثیر *P.* تیز تأثیر *T.* پك تأثیرلو || Un spectacle
frappant انظار نظاره شدید التأثیر بر تماشا Une vérité frappante حقیقت شدید التأثیر Un exemple frappant عبرت قوی
التأثیر Preuve frappante برهان قوی التأثیر Portrait frappant
de ressemblance اصلنه مشابهتی تقریبیله عیون نظاره مورث
تأثیر قوی اولور بر تصویر

FRAPPE. Empreinte que le balancier fait sur la monnaie *A.*
نقش السكة *P.* نگار درهم *T.* سكه‌نك نقشی

FRAPPER. Donner un ou plusieurs coups *A.* ضرب *P.* زدن
T. اورمق || Frapper quelqu'un avec la main بر كمسنه‌یی ال

entretenir مؤنتی کثرت مصارفه - اداره‌سی مصرفلو بر آدمدر محتاجدر

FRAISE. Fruit du fraisier *A.* دلیک *P.* vul. چنبل *T.* چیلک دلیک || Fraise rouge قزل چیلک - دلیک احمر blanche آق چیلک - ابیض De l'eau de fraise چیلک صویی

FRAISE. On appelle ainsi le mésentère et les boyaux de veau et d'agneau *A.* pl. احشاء العجل واحشاء الحمل *P.* رودهای بزغاله وبره *T.* بوزاغی وقوزی بغرسقلری || Fraise d'agneau قوزی بغرسغی

FRAISE. Espèce de fortification formée avec des pieux pointus, et déstinée à empêcher l'approche de l'ennemi *T.* شرانپولی پرده

FRAISIER. Plante *A.* نبات الدلیک *T.* چیلک فدانی

FRAMBOISE. Fruit du framboisier *A.* ثمرة العلیق *P.* گیهه *T.* بکورتلن یمشی || Un panier de framboises بر سله بکورتلن یمشی Du vin qui sent la framboise بکورتلن قوقار باده

FRAMBOISIER. Arbrisseau *A.* شجرة العلیق *P.* درخت گیهه *T.* بکورتلن آغاجی

FRANC. Libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده سر *T.* آزادلو - بللو باشلو || Cet esclave, en entrant en France, est devenu franc et libre فلان کشی مملوک ایکن فرانسه‌یه دخولی تقریبیله حرّ وعتیق اولمش اولدی - On dit, De sa pure et franche liberté *A.* بحسن الرضا - بحسن الاختیار *P.* کندو حسن اختیاریله *T.* بحسن اختیار خود || Il a fait cette action de sa pure et franche volonté بو ایشی کندو حسن رضا واختیاریله ایتمشدر - Franc arbitre. V. Arbitre.

Il signifie aussi, exempt d'impositions, de charges *A.* معاف *P.* سربست *T.* مسلّم - آزاده || Être franc de toutes charges کافهٔ تکالیفدن معاف اولمق Villes franches, qui ne payent pas la taille جزیه‌دن معاف اولان بلاد Lettres franches de port منزل خرجندن معاف اولان مکتوبلر - بریٔ اولان -

Figur. *A.* عاری - بریٔ *P.* آزاده *T.* علاقه‌سی یوق || Franc de toute passion امراض نفسانیه‌دن عاری Franc d'ambition حرص نام وشاندن بریٔ

Et loyal, sincère *A.* خالص البال - مخلص *P.* پاکدل - بیغل وغش - خلوصکار - پاکدرون *T.* یورکی پاک - یورکی || Un homme franc مخلص آدم Un caractère franc پوروزسز مزاج اخلاص امتزاج

Et vrai. En ce sens il précède le substantif *A.* خالص - محض *P.* راست *T.* صرف - کرچکدن || Ce moineau-là est un franc mâle بو سرچه قوشی صرف ارککدر Ce qu'il vous a dit est une franche défaite دیدیکی کلام بهانهٔ محضدر Un franc sot صرف احمق Un franc menteur برکاذب محض - صرف یلانجی

Et entier, complet *A.* کامل - تامّ *P.* تمام - بی کم وکاست *T.* تمام || Ils y arrivèrent le lundi, et en partirent le jeudi, ils n'y ont été que deux jours francs بازارایرتسی کونی کلوب پنجشنبه کونی مفارقت ایلملریله وقت اقامتلری تمام ایکی کون اولدی Dans les assignations à huitaine, il faut huit jours francs, sans compter celui de l'assignation, ni celui de l'échéance سکز کون وعده‌سیله ویریلان احضار حکمی یوم صدور حکم ایله یوم انقضای وعده داخل حساب اولمیه‌رق تامّ وکامل سکز کون عدّ اولنمق اقتضا ایدر

FRANC, adverbe. Ouvertement, sans déguiser *A.* بلا ریاء ولاتستر *P.* پاکچه - تمیزجه *T.* بی زرق وریا - پاک وساده || Il lui parla franc تمیزجه سویلدی Il me l'a dit tout franc بو کلامی بکا پاکچه سویلدی Il m'en a fait l'aveu franc et net تمیزجه - منقحاً اقرار ایلدی

FRANCHEMENT. Sincèrement *A.* بخلوص البال - بالصفوة *P.* با صفوت درون - پاکدلانه - خلوصکارانه *T.* والاخلاص || J'avoue franchement بخلوص البال اقرار Parlons franchement کوکل پاکلکیله خلوصکارانه سویلشه‌لم ایده‌رم

En termes de Pratique, il signifie, avec exemption de toutes charges, de toutes dettes *A.* بریاً من القیود - بریاً من الذممات *P.* از قیود وذممات آزاده *T.* هیچ بردرلوقیود وذمماته تابع اولمیه‌رق || Il lui a vendu sa maison franchement et quittement خانه‌سنی هر درلو قیود وذمماتدن بریٔ اوله‌رق فلانه فروخت ایلدی

FRANCHIR. Passer en sautant par-dessus *A.* تطفّر - طفور *P.* بر جستن *T.* صیچرایوب آتلامق || Franchir un fossé خندقدن صیچرایوب آتلامق - تطفر ایده‌رک مرور ایتمک

Et passer hardiment des lieux difficiles *A.* عبور - قطع - طیّ *P.* گذشتن *T.* آشورمق || Après avoir franchi les Alpes avec ses troupes, il entra en Italie معیتنده اولان عسکرک باشنده اوله‌رق آلپس طاغلرینی بعد القطع اتالیا الکه‌سنه پا نهادهٔ دخول اولمشدر A peine l'armée ent-elle franchi les montagnes عسکر هنوز جبالی قطع وطیّ ایتمشیکن Franchir les fleuves

dit en Peinture, de l'éclat qui règne dans toutes les couleurs d'un tableau *A.* زهارت *P.* آب وتاب - رونق *T.* پارلاقلق || La fraicheur du coloris زهارت الوان

Fraicheurs, au pluriel, signifie aussi, froidure *A.* برودت *P.* سرما *T.* صوغوقلق || Il fait quelquefois des fraicheurs qui gâtent la vigne بعضا باغلره مضرّ بر برودت هوا واقع اولور

FRAÎCHIR. Terme de marine. Il se dit du vent qui devient fort *A.* هف الريح - هيجان الريح - هفيف *P.* باد تنديدن روزكار سردلنور || Le vent fraichit *T.* روزكار سردلنمك

FRAIS. Médiocrement froid *A.* قرور - بليل - شانب *P.* ريح شانب - ريح بليل || Un vent frais *T.* سرين سرد هواى شانب Nuit fraiche ليلهٔ قرّه Temps frais سرين روزكار - بادهٔ Eau fraiche ماى قرور Boire d'un vin frais سرين هوا - قرور شرب ايتمك

Il se prend aussi pour Froid *A.* بارد *P.* سرد *T.* صوغوق || Au printemps les matinées sont encore fraiches موسم بهارده صباح وقتى بارد اولور

En termes de Marine, Un vent frais, c'est un vent fort et favorable *A.* ريح رائدة - هفافة موافقة *P.* باد شرطه *T.* فرشقه فرشقه روزكار ايله || Nous partimes par un vent frais روزكار عزيمت ايلدك - يلكنلدك

Il signifie aussi, récent *A.* طرئ *P.* تر - تازه *T.* يكى - تازه || Un oeuf frais بيض طرئ - تازه يمورطه Du pain frais خبز تازه Des figues fraiches تازه انجير Les traces en sont encore toutes fraiches نان تر - طرئ آثار اقدام هنوز تازه وتر در Des lettres fraiches مكاتيب طريّه Des nouvelles fraiches اخبار طريّه De fraiche date تازه تاريخ ايله

On dit figur. en parlant de quelque affliction éprouvée depuis peu, que la plaie en est encore fraiche پاره هنوز تازه در - يارەنك هنوز قانى آقر

Frais, signifie aussi, délassé, qui a recouvré ses forces par le repos *A.* متجدّد القوا *P.* توانايئ تازه يافته *T.* تجديد قوّتنى تازەلنمش - قوّت ايتمش || Il est à présent tout frais شمدى كركى كبى قوّتى تازەلنمشدر Il est frais et reposé قوّت تازه كسبيله مستريح الحالدر

On appelle Troupes fraiches, des troupes qui n'ont point encore donné *A.* عسكر جديد - عسكر طرئ *P.* لشكر تازه - تازه عسكر *T.* لشكر نو آمده

On dit, Un visage, un teint frais, c'est-à-dire, coloré et vif *A.* لون نضير الوجه *P.* رنگ روى پر آب وتاب *T.* پارلاق - Et qu'un homme est frais, pour dire, qu'il a bon visage بكز *A.* بهيج الوجه *P.* گشاده رو *T.* يوزى ايشيق

On dit de quelques choses, qu'elles se conservent long-temps fraiches, c'est-à-dire, sans trop se sécher *A.* رطب *P.* تر - آبدار *T.* تازه || Le pain de seigle se conserve long-temps frais چاودار اتمكى طول زمان رطب اولدرق محافظه اولنور

Frais, signifie aussi, fraicheur. V. ce mot. Il s'emploie aussi adverbialement, et signifie, récemment *A.* عن قريب - جديدا *P.* هنوز *T.* يكى || Bâtiment tout frais fait هنوز ياپلمش بر بنا Du beurre frais battu ساده روغن - هنوز دوكلمش يكى هنوز خستەلكدن Tout frais relevé de sa maladie دوكلمش ياغ خستەلكدن يكى قالقمش - قالقمش Des herbes toutes fraiches cueillies هنوز ديويشورلمش اوت Frais venu يكى كلمش Frais arrivé هنوز واصل اولمش

FRAIS. pl. Dépense *A.* مصرف - خرج pl. مصارف - مصروف *P.* هزينه *T.* خرج || Grands frais مصروفات pl. مصارف بيحدّ Frais immenses كليتلو مصرف - جسيمه Menus frais خرده مصرفلر - مصارف جزئيّه Les frais وپايان de la guerre مصارف سفريّه d'un procès مصارف دعوا d'un voyage مصرف خرج راه - مصارف طريق Faire des frais واقع اولان مصارفى ادا ايتمك Payer les frais ايتمك Avancer les frais مصارفى بر وجه پيشين ادا ايتمك Tous frais faits بعد كل المصرف Les frais rabattus et déduits بعد مصارف فرو نهاده اولندقده - تنزيل المصارف à ses frais et dépens خرج ومصرف كندو بدنندن اولمق اوزره à frais communs مصارف لازمه على - مصارف مشتركه ايله خرج وجه الاشتراك وبرلمك شرطيله à moitié de frais مصارف جزئيّه ومصرف بالمناصفه اولدرق à peu de frais مصرفسز - بلا خرج ومصرف Sans frais Frais ordinaires et extraordinaires مصارف معتاده وغير معتاده Frais funéraires جنازه مصارفى Il a été condamné à tous les intérêts, frais et dépens كافهٔ مصروفات ومترتّب اولمش خساراتى واقچه مرابحەسنى كندوسى ادا ايتمك اوزره حقنه حكم جريان كثرت مصارفدن حال خراب ايلدى Se consumer en frais اولمق Se mettre en frais مصرفه كيرمك - On dit, qu'un homme est de grands frais, pour dire, qu'il coûte beaucoup à

قیرلمسی
En termes de Chirurgie, il se dit de la division faite subitement dans les os par la violence de quelque cause externe *A.* ترور - کمیك قیرلقی *T.* شکست استخوان *P.* انجزامات pl. انجزام

FRACTURÉ. Il se dit des os où il y a fracture *A.* عظم مترور - عظم منجزم *P.* استخوان شکسته *T.* قیرق کمیك

FRAGILE. Sujet à se casser *A.* قصم - حطم - سهل الانقصام - سریع الانحطام - سهل الانکسار *P.* زود شکست *T.* قیرلمسی || Fragile comme un verre زجاج زود شکست - ماننده قولای || La porcelaine est belle, mais elle est fragile در اوانی ساقسونیا کاری لطیفدر امّا سهل الانقصامدر - وسهل الانکسار امّا قولای قیریلور

Il signifie figur., qui n'est pas solidement établi, qui peut se détruire aisément *A.* عدیم الثباة - سریع الزوال - عدیم البقا *P.* نا پایدار - بی دوام - بی بقا *T.* دوامسز - چورك || Fortune, biens fragiles اموال بی بقا Les grandeurs de ce monde sont des biens fragiles حطام دنیا عدیم الثباتدر - اعتبارات جهان سریع الزوالدر - Et sujet à tomber en faute *A.* قاصر - عاجز - ضعیف *P.* کم توان *T.* قوتسز || La nature est fragile طبیعتده عجز وقصور درکار در Esprit fragile عقل قاصر La chair est fragile قوّت جسمانیّده ضعف وقصور واردر

FRAGILITÉ. Disposition à être facilement cassé *A.* قابلیّة الانحطام - استعداد للانکسار *P.* امکانپذیریٔ شکست *T.* قیرلمغه کلمه || La fragilité du verre زجاجك انکساره زجاجده اولان قابلیّت انکسار - استعدادی

Figur. Instabilité *A.* عدم الدوام - عدم البقا - سرعة الزوال *P.* نا پایداری - بی بقایی *T.* دوامسزلق || La fragilité des choses humaines احوال بشریّتك عدم بقاسی de sa fortune قوّت مالیّه‌سنك سرعت زوالی - Et facilité à tomber en faute *A.* قصور - عجز - ضعف *P.* کم توانی *T.* قوّتسزلك || La fragilité de notre nature طبیعت بشریّه‌نك عجزی La fragilité humaine عجز وضعف بشریّت Les péchés de fragilité طبیعت بشرده لا بدّ اولان ضعف وقصوردن نشأت ایدن ذنوب وآثام

FRAGMENT. Morceau d'une chose rompue *A.* کسارة pl. کسارات - حطامة pl. حطام - حُطم *P.* شکستپاره - ریزه *T.* قیرنتی - || Les fragmens d'un vase بر ظرفك کساراتی قیرق پارچه‌سی d'une colonne بر قابك قیرنتیلری - دیرکك قیرق پارچه‌لری

Il se dit figur. d'une petite partie qui est restée d'un livre, d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزا - قطعة pl. قطعات - جزمة *P.* پاره *T.* پارچه - کسنتی || Les fragmens d'un poème بر منظومه‌دن قالان جزئلر On n'a retrouvé que quelques fragmens du grand ouvrage qu'il a promis یالکز جسیمك تألیف اولدیغی متعهّد بر قاچ قطعه‌لری بولنمشدر

FRAI. Action propre aux poissons pour la multiplication de leur espèce *A.* سفاد السماك *P.* گشنیٔ ماهیان *T.* بالقلرك بالق چفتلشمه‌سی || Durant le frai les poissons sont maigres قسمی موسم سفادده نخیف ولاغر اولور Le temps du frai موسم سفاد سماك - Il se dit aussi des oeufs de poisson mêlés avec ce qui les rend féconds *A.* انظام السمك *P.* رودهٔ تخم ماهی *T.* یمورطه‌لو بالق بغرسغی

Il signifie aussi, le petit poisson *A.* بلم *P.* خرد ماهی *T.* اوفاق بالق || Ce n'est que du frai, il faut le remettre dans l'étang بونلر خرد ماهی اولمغله برکه‌ده وضع اولنمق اقتضا ایدر

FRAI. Altération, diminution de poids, que le toucher excessif apporte à la monnaie *A.* انتکال الدرهم - تسیّف السکّة *P.* فرسودگیٔ درهم *T.* سکّه‌نك سلنمه‌سی - سکّه‌نك آشنمه‌سی

FRAÎCHEMENT. Au frais *A.* علی قرّ الهوا - فی تبشّر الهوا - فی القرّ والشنبة *P.* در سردیٔ هوا *T.* سرینلکده || Marcher la nuit pour aller fraîchement قرّ هواده روان اولمق ایچون لیلاً قطع طریق ایتمك Être logé fraîchement سرین یرده اوتورمق - شانبده اتخاذ ماوا ایتمك مکان

Et récemment, depuis peu *A.* جدیداً - طریّاً *P.* تازه - تر *T.* یکی اولدرق - تازه اولدرق || J'ai reçu fraîchement de ses nouvelles فلانك طرفندن اخبار طریّهٔ تحصیل ایلدم - فلاندن اخبار طریّهٔ طرفمه وارد اولمشدر Tout fraîchement arrivé یکی اولدرق کلمش - تر وتازه کلمش

FRAÎCHEUR. Frais agréable *A.* قرّ - شنبت *P.* سردی *T.* سرینلك || La fraîcheur de l'eau قرّ ما - صویك سرینلکی de la nuit قرّ لیل du temps شنبت هوا - قرّ هوا - هوانك سرینلکی

On dit, La fraîcheur des fleurs, du teint, lorsqu'on veut dire, qu'ils ont une couleur vive et éclatante *A.* طراوت - زهارت - نضارت - غضاضت *P.* آب وتاب - آب ورنك - تری *T.* تازه‌لك - تازگی || Cette femme a encore de la fraîcheur بو خاتونك نضارت وطراوتی هنوز باقیدر Il se

FOURRIER. Terme d'art militaire. Officier qui sert sous un maréchal des logis *T.* قوناقچى يماغى || Les fourriers de l'armée اردو قوناقچيرى يماقلرى

FOURRIÈRE. Le lieu où l'on met le bois de chauffage *A.* محطبة *P.* هيمه گاه *T.* اوطون ميدانى ـ اوطونلق

FOURRURE. Peau garnie de son poil, et servant à fourrer des habits *A.* فروة *P.* پوستين *T.* كورك || Fourrure de martre-zibeline فروهٔ سمور Les belles fourrures viennent des pays froids اعلا كوركلر ممالك بارده‌دن كلور

FOURVOYER. Égaret, détourner du chemin *A.* اعساف ـ اتاهة *P.* گمراه كردن ـ گمكرده راه كردن *T.* يولى ـ يول آزدرمق || شاشورتمق Ce guide nous a fourvoyés بو قولاغوز يولمزى آزدردى

SE FOURVOYER. *A.* تيهان ـ اعتساف *P.* گمراه شدن *T.* يولى غايب ايتمك ـ يولى شاشمق ـ يول آزمق || La nuit est cause qu'ils se sont fourvoyés ظلمت ليل تيهان واعتسافلرينه باعث اولمشدر Ces diverses routes les ont fait fourvoyer اختلاف طرق ومسالك تيهان واعتسافلرينى مؤدّى اولمشدر ـ Et figur. *A.* جور ـ اجتناف ـ عدول عن الحق *P.* گمراهى ـ از راه راست بيرون شدن ـ نمودن *T.* طوغرى يولدن صاپمق || En suivant les mauvais exemples, on se fourvoie امثال ذميمه‌يه تبعيّت طريق حقّدن عدولى موجبدر

FOURVOYÉ. *A.* تايه ـ معتسف *P.* گمكرده راه *T.* يولى آزمش ـ طوغرى يولدن چيقمش *A.* جاير ـ مجتنف *P.* گمراه *T.* طوغرى يولدن صاپمش

FOUTEAU. V. Hêtre.

FOYER. L'Âtre de la cheminée où l'on fait le feu *A.* كانون pl. كوانين *P.* آتشگاه *T.* اوجاق || Ôter la cendre du foyer ـ كولى اوجاقدن چيقارمق ـ اوجاغك كولنى چيقارمق On dit d'un homme qui aime le repos, que c'est un homme qui aime à garder son foyer اوجاق باشنده امرار اوقات ـ استراحتدن حظ ايدر ـ On dit figur. Le foyer d'une maladie, le foyer d'une rebellion, pour dire, le siége principal de ces maux *A.* مأواء المرض ومأواء البغى والعصيان *P.* جايگاه درد *T.* علتك وزوربالغك يوه‌سى ـ جايگاه نا فرمانى وعصيان

FOYERS, se dit figur. pour Maison, demeure *A.* بيوت ومنازل ـ *P.* دار وديار *T.* بر وبوم ـ بر بورد || Combattre pour ses propres foyers كندو دار وديارى ايچون جنك ايتمك

FRACAS. Rupture avec bruit et violence *A.* وجبة ـ هدّة *P.* شكست *T.* قيرلش ـ چاتردیلى تراكناك || Grand fracas وجبهٔ شدّت عظيمه Le vent a fait un grand fracas dans cette forêt ريح بو اورمانك هدّهٔ عظيمه ايله كسر وشكستنى موجب اولمشدر Le tonnerre est tombé sur une église, et y a fait un grand fracas صاعقه فلان كليسانك اوزرينه نزول ايده‌رك وجبهٔ عظيمه ايله ايقاع كسر جسيم ايتمشدر ـ Il se dit par extension, de tout ce qui se fait avec désordre et avec bruit *A.* صاخّة *P.* آشوب *T.* كورلتى ـ پاتردى || Il est venu, et il a fait un fracas étrange صاخّهٔ عظيمه ايله ظهور ايلدى ـ Il se dit figur. de tout ce qui fait beaucoup d'éclat dans le monde *A.* زمزمة *P.* آوازه ـ ولوله *T.* كورلتى || Cet ambassadeur fait beaucoup de fracas dans Paris بو ايلچى پارس شهرنده ولولهٔ عظيمه‌يى مؤدّى اولور Cette beauté fait beaucoup de fracas dans le monde بو حسناى دلربا ولوله انداز مسامع اهل زهو وبطلان جهاندر Les hommes vains aiment le fracas اولنلر ولوله وآوازه‌دن حظ ايدرلر

FRACASSER. Briser en plusieurs pièces *A.* تفضيض ـ رضّ ـ *P.* تكسير *T.* ريزه ريزه كردن *T.* خرد وخش ايتمك || Un éclat de bombe lui a fracassé la jambe بر خمپره پارچه‌سى بر كله قيرنتيسى آياغنى ـ آياغنى رضّ وتفضيض ايلدى Il a fracassé toutes les porcelaines, tous les miroirs اوانىٔ ساقسونيايى وآيينه‌لرك جمله‌سنى خرد وخش ايلدى

FRACASSÉ. *A.* مرضوض ـ مفضّض *P.* ريزه ريزه گشته *T.* خرد وخش اولمش

FRACTION. Action de briser un corps. Il ne se dit qu'en certaines phrases *A.* كسر *P.* شكست *T.* قيرلش || Le corps de Jésus-Christ n'est point rompu par la fraction du pain خبزك انكسارى تقريبيله بدن حضرت عيسينك تكسّرى لازم كلمز

Il signifie aussi, une ou plusieurs parties de l'unité *A.* كسر pl. كسور pl. كسورات *P.* خردهاى اعداد *T.* قرنتيلر || Calcul des fractions حساب كسور

FRACTIONNAIRE. Terme d'Arithm: Qui contient des fractions *A.* ذو كسور *P.* با شكست *T.* كسورلو ـ قيرنتيلو || Nombre fractionnaire كسورلو عدد ـ عدد ذو كسور

FRACTURE. Rupture avec effort *A.* كسر *P.* شكست *T.* قيرنك ـ شكست باب || Fracture de portes قيرلمه ـ قيرقلق

FOURRER. Introduire, mettre parmi d'autres choses *A.* ادماج ابچرو قويمق - صوقمق *T.* در نهادن *P.* غلّ - ادخال - || Fourrez ce livre avec les autres بو كتابى كتب النى ساڭره آره سنه صوقشدر Fourrer la main dans sa poche جيبنه صوقمق Se fourrer sous un lit تحت فراشده انغلال يتاق آلتنده صوقلمق - ايتمك Il lui a fourré son épée dans le ventre قليجى قارننه صوقدى Il s'est fourré une écharde dans le doigt برقيمق باتردى - پرمغنه بر قيمق صوقدردى

On dit proverb. et figur. d'un homme inconsidéré qui veut s'ingérer de tout, qu'il fourre son nez partout *A.* دخّال الامور *T.* هر ايشه صوقيلور - هر ايشه بورننى صوقار - صوقلغن || Pourquoi vient-il fourrer son nez où il n'a que faire? وظيفه سى - اولميه جق ايشه نيچون بروننى صوقار - Il signifie aussi, introduire quelqu'un dans une maison, le faire entrer dans une affaire. En ce sens, il se dit en mauvaise part || Je ne sais qui l'a fourré dans cette maison, dans cette affaire فلانى شوخانه يه وشو مصلحته كيم صوقدى بيلەمم

Il signifie aussi, donner en cachette et souvent *A.* تمليص *T.* شيوشدرمك - قايدرمق || Cette mère fourre toujours de l'argent à sa fille بو والدهٔ مشفقه لا ينقطع كريمه سنك جيبنه اقچه قايدرر Cette gouvernante gâte ces enfans, elle ne fait que leur fourrer des confitures et du fruit بو دايه زير اداره سنده اولان اطفاله انواع فواكه وسكرّيات شيوشدرمكدن خاليه اولمديغندن افسادلرينه باعث اولور

Et insérer hors de propos *A.* ادخال - ايلاج *P.* اندر نهادن *T.* صوقمق || Fourrer quelque chose dans son discours اثناى كلامنده فلان ماده يى صوقمق Il a fait un livre où il a fourré tout ce qu'il savait تأليف ايلديكى كتابه كافّهٔ معلوماتنى صوقدى Il fourre toujours du latin dans ses plaidoyers - اثناى مرافعه ده دائما الفاظ لاتينيّه ادخال ايدر - On dit figur. Fourrer quelque chose dans l'esprit, dans la tête de quelqu'un *A.* تقرير فى الذهن - ادخال فى الذهن *P.* در خاطر فلان جايبده كردانيدن *T.* فلانك عقلنه صوقمق - صوقار عقلنه صغشدرمق - || Il est si stupide, qu'on ne lui saurait rien fourrer dans la tête, dans l'esprit بلادت وحماقتى شول رتبه ده در كه هيچ برشيئى ذهننه صغشدرمق ممكن دكلدر On eut bien de la peine à lui fourrer dans la tête qu'il fallait... شويله اقتضا ايلديكنى ذهننه صوقمق ايچون خيلى زحمت چكلدى Vous vous fourrez dans la tête mille choses qui ne sont pas اصل واساسى يوق بيڭ درلو شيلر ذهنكه صوقارسڭ

Et garnir, doubler de fourrure *A.* تفرية *P.* با پوستين پيراستن *T.* كورك قاپلمق || Fourrer une robe de martre zibeline ثوبك اوزرنده فروهٔ سمّور قاپلمق Fourrer d'hermine قاقم قاپلمق

Se fourrer. S'introduire partout *A.* مداخلة - حلول *T.* در آمدن *T.* كيرشمك - صوقلمق || Il se fourre partout هر يره صوقيلور Je ne sais comment il s'est fourré dans cette affaire بو ماده يه نه تقريب ايله مداخله ايلديكنى بيلەمم - بو ايشه نوجهله صوقلديغى معلوم دكلدر Il a commencé à se fourrer dans les affaires de finance امور ميريّه يه مداخله يه باشلادى - حلول ايتمكه - ميرى يه متعلّق اموره صوقلمغه باشلادى - باشلادى

On dit d'un homme couvert de honte, qu'il ne sait où se fourrer, pour dire, qu'il ne sait où se cacher كمال شرم وخجالتندن سردركمين خفا اولەجق بريرتدارك ايدەمز - كمال حجابندن نه طرفه صوقلەجغنى بيلەمز اولدى Et d'un homme qui cherche quelque condition, et qui a peine à en trouver, qu'il cherche quelque trou à se fourrer صوقلەجق دليك آرار - Se fourrer dans une affaire, c'est s'y engager d'honneur, d'intérêt || Il s'est fourré dans cette affaire, dans cette querelle jusqu'au cou بو مصلحتك وبو نزاعك ايچنه تا بگلو كيرشدى Il s'y est fourré par-dessus la tête بو ايشه فوق الرّاس مداخله ايلدى Il s'y est fourré bien avant بو مصلحته خيليدن خيلى صوقلدى

Fourré. *A.* مدخول *P.* در آمده - در نهاده *T.* كيرشمش - صوقلمش *A.* مفرّا *P.* با پوستين پيراسته *T.* كورك قاپلو

On appelle Pays fourré, un pays rempli de bois *A.* ارض كثيرة الاغيال *P.* جنگلستان *T.* اورمانلق ير - et Paix fourrée, une paix feinte, et faite à la hâte, dans le dessein de se tromper mutuellement *A.* هدنة على الدخن - صلح ظاهرى *P.* آشتى ظاهر فريب *T.* پموق - بوز اوزرنده اولان مصالحه - ايپلكى ايله باغلو بر بارش - et Une médaille fourrée, une médaille de cuivre, recouverte d'une feuille d'or *T.* قاپلمه سكّه

FOURREUR. Marchand pelletier *A.* بايع الفروة *P.* پوستين فروش *T.* كوركچى

رسانیدن .T تماملمق || Il faut encore vingt écus pour fournir la somme entière مبلغك اتمامی ایچون یكرمی غروش دخی اقتضا ایدر

Et contribuer à quelque chose .A اعانة .P یاوری نمودن مصرفه مدار اولمق - یاردم ایتمك .T || Fournir à la dépense مصرفه مدار اولمق - اعانت ایتمك

Et suffire .A اكتفا - كفایت .P بسنده بودن .T یتمك || Il ne saurait fournir à tout هر شیئه كافی اولدمز - یترا ولمق - هر شیئه كفایت ایده‌مز

Fourni. .A معطا .P داده .A مجهز .P آراسته .T دونانمش .A تماملنمش .T تمامی یافته .P مكمّل - تامّ .A ویرلمش .T كافی .P بسنده .T یتر - On dit, Une table, une boutique, une bibliothèque bien fournie مكمّل سفره ودكان وكتبخانه -

Et un bois bien fourni, c'est-à-dire, fort épais, fort touffu چیتلقی اورمان - اشجار ملتفة الاغصانی مشتمل اورمان

FOURNISSEMENT. Fonds que chaque associé doit mettre dans une société .A بهرة سرمایة .P حصّة الرّاس المال المشترك همبازان .T شركتك سرمایه‌سی پایی || Compte de fournissement وضع اولنان سرمایه حصّدلرینك حسابی

FOURNISSEUR. Celui qui entreprend de faire la fourniture de quelque marchandise .A مكفّل الحوایج .P در عهده ساز حوایج .T حوایج یتیشدرمكی در عهده ایدن || Les fournisseurs des troupes عسكر حوایجنك - مكفلین حوایج عساكر یتیشدرمسنی در عهده ایدنلر

FOURNITURE. Provision .A ذخیرة .pl ذخایر .pl حوایج .pl حوایج لازمة .P زاد .T ذخیره || Fourniture de blé, de vin, de bois حنطه وخمر وحطب ذخیره‌سی Ce marchand fait les fournitures d'une telle maison فلان بازركان بو قوناغك ذخیره‌لرینی اعطا ایدر

Il se dit aussi, de ce que quelques artisans ont coutume de fournir en employant la principale étoffe .A .pl لوازمات .pl تتمّات .P هر چه لازم باشد .T لازم اولان طاقم || Ce tailleur veut tant pour façon et fourniture بو درزی استادیّه ولازم لوازمات بهاسی - اولان طاقم ایچون شو قدر بها استر اولدرق شو قدر بها استر

Il signifie aussi, ce qui est fourni .A تسلیم .pl تسلیمات || Ce banquier a fait depuis peu une grosse fourniture d'argent بو صرّاف عهد قریبده كلّیتلو اقچه تسلیم ایلدی

FOURRAGE. La paille et l'herbe qu'on donne l'hiver aux bestiaux .A علف .P علف .T یمی - اوتلق یم || Donner du fourrage au bétail حیواناته علف ویرمك Quand les bestiaux ne vont plus aux champs, il faut les nourrir de fourrage حیوانات چایره وارمقدن منقطع اولنجه یم ایله بسلنمك اقتضا ایدر Fourrage vert تازه یم - علف طرئ Fourrage sec قوری یم Ration de fourrage یومیّه علف - یم تعییناتی

Il se dit aussi de toute l'herbe qu'on amasse à l'armée pour la nourriture des chevaux .A حشیش - عشب - كلأ .P گیاه .T اوتلغی مبذور بر || Un pays abondant en fourrage اوتلق اوتلق ذخیره‌سی دوزمك Faire provision de fourrage مملكت L'armée manquait de fourrage اردوده گیاه قلتی وار ایدی

Il se dit aussi de l'action de couper le fourrage .A جزاز .P درو گیاه .T اوتلق بچمی || On fit un grand fourrage en présence des ennemis دشمن مواجهه‌سنده كلّیتلو اوتلق بچلدی Il fut tué au fourrage اوتلق بچر ایكن قتل واعدام اولندی Envoyer au fourrage اوتلق بچمكه كوندرمك

FOURRAGER. Couper et amasser du fourrage .A اجتزاز - تدارك الحشیش - العشب .P گیاه پیدا - گیاه درویدن كردن .T اوتلق بچمك - اوتلق ایدنمك || Fourrager dans un champ فلان چایردن اوتلق تدارك ایتمك On était contraint d'aller fourrager bien loin مسافهٔ بعیده‌دن اوتلق تدارككنه محتاج ایدیلر Fourrager au vert تازه چایر تدارك تازه اوتلق بچمك - ایتمك

Et ravager. .A تخریب .P خراب - ویباب كردن - ویران كردن .T یقمق - خراب ایتمك || Fourrager tout un pays مملكتك جملدسنی خراب ویباب ایتمك Le troupeau a fourragé toutes ces pièces de blé قیون سوریسی اكین تارلالرینك جملدسنی تخریب ایلدی

FOURRAGEUR. Celui qui va au fourrage .A رائد .pl روّاد - طالب الحشیش .P گیاهجو .T اوتلاقجی || Les ennemis tombèrent sur les fourrageurs دشمن اوتلاقجیلر اوزرینه دوشدی

FOURREAU. Gaine, enveloppe .A غلاف .pl علف .P پوشش .T قلیف || Fourreau de velours قطیفه‌دن غلاف - قطیفه غلاف - Fourreau d'épée .A قراب - غمد .pl غمود .pl اغماد - جفن .pl اجفان .P نیام - تلوسه - جنغ .T قین || Tirer l'épée hors du fourreau .A سلّ السیف .P شمشیر بر آهیختن .T قلیجی قینندن صیرمق

قزل قرنجه .T مور سرخ .P نملهٔ خرثاء .A rouge سیاه قرنجه
Fourmi ailée .A موق pl. امواق .P مور با پر وبال .T قنادلو
قرنجه .T تخم مور .P مازن .A Oeufs de fourmis قرنجه
— On dit proverb. d'un homme qui se tient dans une grande soumission devant un autre, qu'il est plus petit qu'une fourmi devant lui فلان کشی فلانک یاننده مور حقیردن احقر در یمورطه‌سی

FOURMILIÈRE. Lieu où les fourmis se retirent, pour vivre en société .A جرثومة .P آشیانهٔ مور .T قرنجه یوه‌سی || Une fourmilière au pied d'un chêne میشه آغاجی دیبنده اولان قرنجه یوه‌سی — Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes ou d'insectes .A حزب .P رمه .T سوری || Une fourmilière d'enfans بر حزب اطفال de pauvres رمهٔ فقرا de souris, de serpens فاره وییلان سوریسی

FOURMILLEMENT. Picotement comme si l'on sentait des fourmis courir sur la peau .T بدنده قرنجه‌لر کزر کبی آجشمه || Sentir un fourmillement par tout le corps جمیع بدنده قرنجه‌لر کزر کبی بر آجشمه حسّ ایتمک

FOURMILLER. Être plein d'hommes ou d'animaux .A تنمّل .P مانند مور انبوه وبسیار شدن .T قرنجه کبی چوقلق — Figur. || Les erreurs, les fautes fourmillent dans cet ouvrage بو تألیفده غلطات وخطایانک قرنجه سوریسی اولمق — Et sentir un picotement comme s'il courait des fourmis sur la peau .T بدنده قرنجه کزر کبی آجشمق — کبی اردی کسلمز

FOURNAISE. Sorte de grand four .A ساعور — قمین .P کلخن .T آتشتابه — کلخن || Les trois enfans qui furent jetés dans la fournaise ساعور ایچنده القا اولنان اطفال ثلثه Fournaise ardente ساعور مشتعل وسوزان

On dit, que la vertu s'éprouve et se perfectionne dans l'affliction, comme l'or dans la fournaise; et dans cette phrase, Fournaise se prend pour Creuset سیم وزر پوته ایچنده قال اولدیغی کبی صلاح حال دخی آتشتابهٔ محنت وعذاب ایچنده کسب نقا وکمال ایدر

FOURNEAU. Vaisseau propre à contenir du feu .A اطیمة .P مطبخ .T اوجاق || آتشدان Fourneau de cuisine اوجاغی Faire bouillir une marmite sur un fourneau تنجره‌یی اوجاق Fourneau d'orfévre .A کور الصیّاغ .P کورهٔ اوزرنده قیناتمق .T قیومجی اوجاغی زرگر

Il se dit aussi d'un creux fait en terre, et chargé de poudre, pour faire sauter un rocher, une muraille, etc. V. mine.

FOURNÉE. La quantité de pièces qui sont mises à la fois dans un four .A مل‌ء الفرن .P یک تنوره .T بر فرونلق || La première, la seconde fournée آرلکی وایکنجی فرونلق Demi-fournée .A نصف المل‌ء الفرن .P نیم تنوره .T یارم فرونلق Fournée complète تمام بر فرونلق — ملء تامّ الفرن Une fournée de chaux, de tuile بر فرونلق کرج وبر فرونلق کرمید

FOURNIER. Celui qui tient un four public, et qui y fait cuire le pain .A فرّان — فارنة .P تنوردار .T فرونجی || Le fournier du village کویک فرونجیسی

FOURNIMENT. Espèce d'étui, qui sert à mettre la poudre pour charger un fusil .A درج بارود .P باروتدان .T باروت پلاصقدسی

FOURNIR. Pourvoir, garnir de ce qui est nécessaire .A تجهیز .P آراستن .T دوناتمق || Fournir un étui de toutes ses pièces بر قوطی‌یی اقتضا ایدن مالزمه‌سیله تجهیز ایتمک — کافهٔ لوازماتیله — حوایج لازمه‌سیله دوناتمق کافهٔ

Il signifie aussi, livrer, donner .A اعطا .P دادن .T ویرمک || Fournir une armée de vivres اردویه ارزاق وذخایره متعلق حوایج لازمه‌یی ویرمک Ce marchand a fourni cette maison de vin, de bois بو قوناغک خمر وحطب ذخیره‌سنی فلان بازرکان اعطا ایلدی Un ouvrier qui s'oblige de fournir les matériaux حوایج لازمهٔ بنانک اعطاسنی تعهّد ایدن عمله‌دن بری Fournir de l'argent à quelqu'un بر کمسنه‌یه اقچه ویرمک Il est juste de lui rendre ce qu'il a fourni pour vous سنک ایچون اعطا ایلدیکی هر نه ایسه کندویه ردّ اولنمق لازمهٔ حقانیتدر

En termes de Jurispr., il signifie, exposer, produire .A عرض تقدیم — || Fournir ses défenses, ses griefs مدافعه‌یی حاوی ومواد اشتکایی محتوی اوراقی عرض وتقدیم ایتمک — دفعی حاوی جوابلری وشکایاتی تقدیم ایتمک — On dit aussi, Fournir et faire valoir une dette que l'on a transportée à quelqu'un, pour dire, la garantir et la payer soi-même, en cas de l'insolvabilité du débiteur .T بر کمسنه آخره حواله ایلدیکی دینه کفیل بالمال اولمق

Fournir, signifie aussi, achever, parfaire .A اتمام .P بتمامی

FOURBERIE. Tromperie *A.* مخاتلة pl. مخاتلات - مكر *P.* دغاكلك - دك *T.* حيله بازى - فريب - دغاكارى - دغا اعمال مخاتله ايتمك Faire une fourberie || اوريناقلق - دوباره اعمال مكر وفريب ايتمك -

FOURBIR. Rendre poli et luisant. Il ne se dit que des armes *A.* تصقيل - دوس - تجلية *P.* جلا دادن - آب وتاب دادن *T.* جلا ويرمك || Fourbir des armes تصقيل آلات واسلحه سلاحه جلا ويرمك - ايتمك - Et en parlant d'une lame d'épée *A.* تخشيب - تصقيل *T.* صيقل ويرمك || Fourbir une lame d'épée نصل - قليجك دمورينه صيقل ويرمك سيفى تخشيب ايتمك

FOURBI. *A.* مصقول - مصيقل - مجلا - مخشوب *P.* جلا يافته آب وتاب گرفته *T.* جلالو - جلالنمش -

FOURBISSEUR. Artisan qui fourbit les armes *A.* صاقل pl. صقل - دايس pl. دوس *P.* جلاگر *T.* جلاجى - Et artisan qui monte les épées *A.* سيّاف *P.* تيغگر *T.* قليججى

FOURBU. Il se dit des chevaux attaqués de fourbure *A.* مخبول *P.* پاگرفته *T.* آياقلرى طوتقون

FOURBURE. Maladie des chevaux qui consiste à leur faire perdre l'usage des jambes *A.* خبل *P.* پا گرفتگى *T.* آياق طوتقونلغى

FOURCHE. Instrument composé d'un manche, qui est terminé par deux ou trois branches ou pointes *T.* چتال || Fourche de fer دمور چتال Fourche à faner *A.* مذرّة الحشيش *P.* انگشته *T.* اوتلق دوندره‌جك چتال Fourche pour charger les gerbes اكين دمتلرينى ييغدره‌جق چتال - On dit d'un chemin qui se divise en plusieurs parties, qu'il fait une fourche. V. Fourcher.

FOURCHER et SE FOURCHER. Se séparer en deux ou trois par l'extrémité *A.* فروق - انفتاق *P.* دوشاخ شدن *T.* چتاللنمق || Si on coupe la tête à ces arbres, ils fourcheront بو آغاجلرك تپه‌سى قطع اولنسه منفتق اوله‌جقدر Un chemin qui fourche چتاللنور يول Ses cheveux commencent à se fourcher صاچينك اوجلرى مايل انفتاقدر چتاللنمغه باشلادى - On dit, qu'une race, qu'une famille n'a point fourché, pour dire, qu'elle n'a fait qu'une seule branche عرقى شعبهٔ واحده‌دن عبارتدر

FOURCHÉ. *A.* فتيق - منفرق *P.* دوشاخ *T.* چتال || Avoir les cheveux fourchés صاچك - شعر فتيق الرؤس اولمق اوجلرى چتال اولمق - Animaux qui ont les pieds fourchés *A.* ذوى الاظلاف - حيوانات ناخن شكافته *P.* جانوران شكافته ناخن *T.* چتال طرنقلو حيوانلر

FOURCHETTE. Instrument de table en forme de fourche *T.* چتال - || Se servir de la fourchette چتال استعمال ايتمك Fourchette d'argent سيم چتال - چتال قوللنمق - On appelle aussi Fourchette, un instrument de cuisine, dont on se sert pour tirer la viande des marmites *A.* منشل - منشال *P.* يخنى كش *T.* چتال

Il se dit aussi d'un endroit du pied du cheval, qui est plus élevé que le dedans du pied, et qui finit au talon *A.* ريكه - آت آياغنده‌كى يومرى *T.* مهرهٔ پاى اسب *P.* ريكتان

FOURCHON. Une des pointes de la fourche ou de la fourchette *A.* سنّ pl. اسنان *P.* دندان *T.* ديش || Fourche à trois fourchons اوچ ديشلو چتال Fourchette à quatre fourchons درت ديشلو چتال

Et l'endroit d'où sortent les branches d'un arbre *A.* منبت الغصن *T.* بوداغك بتديكى ير

FOURCHU. Qui se fourche *A.* فتيق - افرق - مفروق *P.* دوشاخ *T.* چتال - چتاللنمش || Arbre fourchu شجر افرق Un homme qui a la barbe fourchue بر آدم افرق اللحيه Chemin fourchu مفرق الطريق - طريق ذوفروق - چتال يول

FOURGON. Perche garnie de fer par le bout, et servant à remuer la braise dans le four *A.* محضاء - مسعار - محشة - محراث - مجهلة *P.* آتشكاو *T.* كوسكى

FOURGONNER. Remuer avec le fourgon du four *A.* احتضاء - تسعير - حشّ - حرث *P.* آتشرا بآتشكاو آميختن *T.* آتش اولچرمك - Et remuer le feu sans besoin, et le gâter en le voulant accommoder *A.* تخليط النار *P.* آتش برهم آميختن *T.* آتشى قارش مورش ايتمك || Ne fourgonnez point dans ce feu بو آتشى قارش مورش ايتمه - Il signifie figur. Fouiller en brouillant et en mettant tout sens dessus dessous *A.* مختلطا تنكيس - هرج ومرج *P.* زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك || Ne fourgonnez point dans ce coffre بو صندقده‌كى شيلرى هرج ومرج ايتمه آلت اوست ايلمه -

FOURMI. Petit insecte *A.* نملة - نمل pl. نمال *P.* مور *T.* قرنجه || Une grosse fourmi نملهٔ جسيمه - نملهٔ كثيرة الجثه Fourmi noire *A.* نملهٔ سودا *P.* مور سياه *T.* ايرى قرنجه -

ممتاز ومستثنا اولمق

Il signifie, en termes d'arts, action de fouler *A.* دیاست *P.* خسپیدگی *T.* بصلمه || La foule des draps چوقه‌لرك بصلمه‌سی — Et figur. Oppression *A.* وطاء تحت الاقدام *P.* پازدگی — *T.* پایمالی — آیاق آلتنده چیکنمه — آیاق آلتنده چیکنیش || Les priviléges tendent à la foule de l'État کثرت امتیازات ملکك پازده‌لکنی منتج اولور

En Foule. En grande quantité *A.* افواجاً — وفیراً وکثیراً — بالکثرة والزحام — بجمّ الغفیر *P.* گروها گروه — بانبوهی وفراوانی *T.* جمعیّت ایله — چوقلق ایله || Ils entrèrent tous en foule جملەسی بالکثرة والزحام داخل اولمشلر در — جمّ غفیر اولدرق کیردیلر Alléguer des raisons en foule کثرت ایله بسط علل واسباب ایتمك

FOULER. Presser fortement avec les pieds ou autrement *A.* وطاء — ایطاء — اداسة *P.* خبیدن — خسپیدن — بهیدن — سپردن — پایمال کردن — *T.* چیکنمك — آیاق ایله بصمق || Fouler l'herbe ایطاء حشیش ایتمك un lit اداسهٔ فراش ایتمك — موطا,اقدام Les chevaux l'ont foulé aux pieds یتاغی چیکنمك آتلرك آیاقلری — پایمال خیول اولمشدر — خیول اولمشدر آلتنده چیکنمشدر

Il signifie figur. Opprimer par des exactions || Les tailles foulent le peuple تحمیل تکالیف عباد اللهك پازده‌لکنه سبب اولور Cette province a été extrêmement foulée بو مملکت غایة الغایه پا زده اولمشدر — Fouler aux pieds, signifie, traiter avec mépris *A.* ایطاء تحت الاقدام المذلة *P.* پایمال کردن — پا زدهٔ خزی ومذلت کردن — پایمال خاکساری ساختن *T.* زیر پا کردن — آیاق آلتنده چیکنمك || Un vrai chrétien foule aux pieds les vanités du monde بر عیسوئ صحیح زخارف دنیای نا پایداری پایمال خزی وخاکساری ایدر || Il foule aux pieds toutes les lois, toutes les ordonnances جمیع قوانین مهین کافهٔ قوانین — واحکامی پامال خزی واستحقار ایدر واحکامدر

Fouler des draps. C'est leur donner une sorte de préparation *A.* دوس الجوخ *P.* چوخا بهیدن *T.* چوقه‌یی بصدرمق — Fouler des cuirs. C'est les amollir en les foulant aux pieds *A.* دوس الجلد *P.* خاخیدن پوست *T.* دری‌یی بصدرمق — Fouler des raisins. C'est les écraser *A.* دوس الکروم *P.* خاخیدن انگور *T.* اوزم بصدرمق

Fouler, signifie aussi, blesser, offenser, et il se dit des hommes, lorsque le nerf a été offensé par quelque accident *A.* هزم العصب *P.* پیرا فرسوده کردن *T.* سکیر ازمك || Cette chute lui a foulé le nerf بو سقوطدن سکیری ازلدی Se fouler le pied بر کمسنه‌نك آیاغی ازلمك — Il se dit aussi des bêtes, quand la selle les blesse *A.* تکدیه *P.* بتره زدن *T.* بره‌لمك — زده‌لمك || Les selles neuves foulent d'ordinaire les chevaux یکی ایر آتلری بره‌لر Il ne faut qu'un rien pour fouler le pied à un cheval آتك آیاغی آز شیدن بره‌لنور

Foulé. *A.* موطاء *P.* پامال — پا زده — خسپیده — خپیده *A.* مهزوم *P.* فرسوده *T.* ازلمش — چیکنمش — بعلمش — On dit d'une bête qui a les jambes usées par un long travail, qu'elle a les jambes foulées *A.* مزحوك القوایم — مزحوك الاقدام *P.* فرسوده پا *T.* آیاقلری اورسلنمش

FOULERIE. Le lieu où l'on foule les draps *A.* محلّ الدیاسة الجوخ *T.* چوقه بصدره‌جق یر — Et le lieu où l'on foule les cuirs *A.* محلّ الدیاسة الجلود *T.* دری بصدره‌جق یر

FOULURE. Contusion d'un membre foulé *A.* هزمة pl. هزوم *P.* فرسودگی *T.* ازنتی || Remède pour la foulure des nerfs سکیر ازنتیسنه نافع بر دوا

FOUR. Lieu voûté de briques et pavé de carreaux, où l'on fait cuire le pain et autres choses *A.* فرن pl. فرون — تنّور pl. تنانیر *P.* تنور *T.* فرون || La bouche du four فرونك آغزی Mettre le pain au four اتمکی فرونه قویمق Chauffer le four احراق تنّور ایتمك Faire sécher des fruits au four فرونده میوه قورتمق Des raisins cuits au four فرونده پشمش اوزم — On appelle Pièce de four, une pièce de pâtisserie cuite au four *A.* فرنیّ *T.* بوغاچه — خمیر ایشی

Four à chaux. *A.* اتّون pl. اتاتین *P.* تنور کچگر *T.* کرجحی اوجاغی — Four de forgeron *A.* کور *P.* دمگاه *T.* دمورجی اوجاغی — Four de potier *A.* کانون الفخّار *P.* داش *T.* چوملکجی اوجاغی

FOURBE. Tromperie. V. Fourberie — Et celui qui trompe avec bassesse *A.* خلّاب — مختال — ختول *P.* مکّار — دغاکار — حیله باز *T.* دکاك — دوباره‌جی — اویناق || C'est le plus fourbe de tous les hommes کائناتده آنك کبی حیله باز آدم یوقدر Il a l'esprit fourbe et rusé بالطبع عقل وفکری مکر وحیله در — مکّار وحیله باز در

fit sauter les soldats پوشكرمه لغمم اعماليله عسكر هوايه اوچرلمشدر

FOUGÈRE. Plante *A.* سرخس *P.* بطارس *T.* ايرلتى اوتى

FOUGON. La cuisine d'un vaisseau *A.* فرن السفينة *P.* كمى اوجاغى *T.* آشخانهٔ كشتى

FOUGUE. Mouvement de l'âme impétueux, accompagné de colère *A.* تهوّر ـ نفط ـ احتدام *P.* تندى ـ غرش *T.* سردلك ـ جلال || Entrer en fougue تهوّره كلمك Appaiser sa fougue شدّت تهوّرينى تسكين ايلمك Quand sa fougue lui prend حال تهوّرنده ـ جلالى طوتدجق اولور ايسه Il n'a que la première fougue حال نفط وتهوّرينك اوّل ظهوريدر Quand la fougue est passée حال تهوّر مندفع وبر طرف اولنجه ـ En parlant des chevaux, on emploie les mots *A.* شموس ـ حران *P.* سركشى *T.* تندخويى ـ هارينلق ـ چاموشلق || Un cheval qui a trop de fougue چاموشلغى ـ فرس شديد الشموس چوق آت

On appelle La fougue de la jeunesse, l'impétuosité propre à cet âge *A.* حدّة الحال ـ بوادر الشباب .pl بادرة الشباب *P.* كنجلك سردلكى *T.* تندئ حال جوانى الشباب

FOUGUEUX. Qui est sujet à entrer en fougue *A.* متهوّر شديد ـ متحدّم المزاج ـ حديد المزاج ـ حادّ البوادر ـ النفس *P.* تند وتيز *T.* سرد || Cet homme est extrêmement fougueux مزاج حدّت جادّ البوادر برآدمدر Caractère fougueux مزاج حدّت Esprit fougueux ذهن پر حدّت وشدّت آلود Jeunesse fougueuse حال شبابك حدّت بادره‌سى Imagination fougueuse خيال ـ امراض حادّهٔ نفسانيّه Passions fougueuses حدّت اشتمال Cheval fougueux *A.* فرس شامس ـ فرس شموس ـ فرس حرون *P.* اسب سركش *T.* هارين آت ـ چاموش ـ اسب تندخو

FOUILLE. Le travail qu'on fait en fouillant dans la terre *A.* بحث الارض ـ نقش الارض *P.* اندر زمين جستجو *T.* يرى قازوب آراشدرمه || La fouille des terres يرى قازوب آراشدرمه

FOUILLER. Creuser pour chercher quelque chose *A.* استخراجه ـ استبحاث ـ بحث ـ تنقيث الارض ـ انتقاث *P.* اندر زمين جستجو كردن *T.* طوپراغى قازيبوب آراشدرمق || Fouiller la terre ارضى بحث وتنقيث ايتمك des mines d'or, d'argent كمش، آلتون معدنلرينى بحث وتنقيث ـ معدنلرينى استخراجه ايتمك ـ ايتمك Fouiller quelqu'un. Chercher dans ses habits, s'il n'y a pas quelque chose de caché بر كمسنه‌نك اوستنى باشنى آراشدرمق Il est aussi neutre تارلاده تنقيث واستخراجه ايتمك || Fouiller dans un champ تارلايى آراشدرمق ـ Fouiller dans sa poche, dans sa bourse جيبنى وكيسه‌سنى ـ جيبنه وكيسه‌سنه استبحاث ايتمك Fouiller dans les entrailles de la terre جوايف آراشدرمق ارض ايچنده استخراجه ايتمك

On dit, Fouiller dans les livres, dans les archives *A.* تتبّع *P.* تفحّص ـ جستجو كردن *T.* آراشدرمق || On a fouillé dans toutes les archives جميع دفاتر وقيودات تتبّع اولندى ـ Et figur. Fouiller dans les secrets de la nature اسرار قدرتى احوال غيبى استنقاث ايتمك dans l'avenir استنقاث مستقبلات امورى تفتيش واستبحاث ايتمك ـ ايتمك dans sa mémoire داخلهٔ ذاكره‌سنى تفتيش وتنقيث ايلمك dans les coeurs قلوب وضمايرى تفتيش ايتمك ـ On dit en termes de guerre, Fouiller un bois, pour dire, le faire visiter par des troupes اورمانك حال وكيفيّتنى تفتيش ايچون ارسال عسكر ايتمك

FOUINE. Epèce de grosse belette *A.* دلق *P.* دله ـ كربهٔ صحرايى *T.* سكسار

FOUIR. Creuser *A.* حفر *P.* كندن ـ كاويدن *T.* قازمق || Fouir la terre حفر ارض ايتمك un puits حفر بئر ايتمك عميقاً حفر ايتمك Il faut fouir bien avant بر قويى قازمق ـ درين قازملو در ـ اقتضا ايدر

FOUI. *A.* محفور *P.* كنده ـ كاويده *T.* قازلمش

FOULE. Multitude de personnes qui s'entre-poussent *A.* زحام انبوهٔ ناس *P.* كثرة الناس ـ جمّ غفير ـ زحام الناس ـ خلق غلبه‌لغى ـ غلبه‌لك *T.* گروه انبوه ـ || Grande foule زحام عظيم Craindre la foule زحام ناسدن خوف ايتمك Se jeter dans la foule زحام ناس ايچنه آتلمق Se tirer de la foule خلقك غلبه‌لكى ـ زحام ناسدن انفلات ايتمك Laisser passer la foule زحام ايچندن صيريلوب چيقمق Une foule de peuple ناسك مرورينه يول ويرمك ناسك ـ جمّ غفير ناس ـ زحام وكثرتى ـ On dit figur. || Une foule d'affaires تراكم امور ـ كثرت مصالح وامور ـ زحام امور de raisons, de pensées كثرت معانى ووفرت علل واسباب

On dit figur. Se tirer de la foule, pour dire, se distinguer du commun ايچندن ـ عوامّ ناس ايچندن تميّز ايتمك

مواليـد ارضدن اولان Du bois fossile || یر ایچنده طوغان یر ایچنده طوغان طوز Du sel fossile عود

FOSSOYAGE. Action de fossoyer. V. ce mot.

FOSSOYER. Fermer avec des fossés *A.* تحويط بالخندق *P.* خندق *T.* چویرمك || Faire fossoyer un pré, un champ پیرامنرا خندك بستن چایرلق وتارلا اطرافنه خندق چویرمك

FOSSOYEUR. Celui qui creuse les fossés pour enterrer les morts *A.* حفار القبر - حفار *P.* گورکن *T.* مزار قازیجی || Payer le fossoyeur حفارك اجرتنی ادا ایتمك

FOU. V. Fol.

FOUAGE. Redevance qui se payait autrefois pour chaque feu ou maison *A.* ضريبة على الداخنة *P.* رسم دودآهنگ *T.* اوجاق توتونلكى رسمى

FOUAILLER. V. Fouetter.

FOUDRE. Fluide électrique qui sort de la nue avec éclat *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* بیر - بخنودن - آذرخش *T.* يلدرم || Un coup de foudre ضربهٔ صاعقه Être frappé de la foudre يلدرم ايله چالنمق - صاعقه ايله مقصوع اولمق La foudre est tombée صاعقه نزول ايلدى - نازل اولدى - On dit d'un homme fort redouté, qu'il est craint comme la foudre صاعقه مثالى بر مرد هول انگيز دهشترساندر - Il se dit figur. du courroux de Dieu et des souverains *A.* غضب - سخط *P.* خشم *T.* طارغنلق || Les prières ferventes appaisent Dieu, et lui arrachent la foudre des mains حرقت بال ايله ادا اولنان تضرعاتك كثرتى جناب منتقم قهارك غضبنى تسكين ايله يد قهرندن صاعقهٔ آنتشار سخط وشدتك نزعنه وسيله اولور Le prince est en colère, et la foudre est près de tomber پادشاهك نائرهٔ غضبى مشتعل وصاعقهٔ آنتشار قهرى قريباً ساطع ونازل اولهجغى دركار در

On dit aussi figur. Un foudre de guerre, pour signifier, un grand guerrier qui, par ses victoires, est devenu la terreur de ses ennemis زور صاعقه بار سطوتى هراس انداز قلوب قلوب اعدايه صاعقه - اعدا اولمش بر جنك آور نامدار مثالى ايقاع رعب ودهشت ايتمش بر جنكجوى قوى الاقتدار - Et un foudre d'éloquence, pour dire, un grand orateur *A.* صاحب الضرب اللسان - مصقع *P.* تيز زبان *T.* سوزى يلدرم كبى سويلر

FOUDROIEMENT. Action par laquelle une personne ou une chose est foudroyée *A.* مصقوعيت *T.* يلدرم ايله چالنمه

FOUDROYANT. Qui foudroie *A.* ناشر الصواقع - ساطع *P.* الصواقع صاعقه بار - آذرخش انداز *T.* يلدرم ياغدريجى - Figur. || Bras foudroyant يد صاعقه بار - بازوى صاعقه بار Épée foudroyante شمشير صاعقه تأثير

FOUDROYER. Frapper de la foudre *A.* صقع - ضرب بالصاعقة *P.* بخنودن زدن *T.* يلدرم ايله اورمق - يلدرم چالمق || Le poètes disent que Jupiter foudroya les Titans شعرانك قولنجه مشترى فلان طايفه‌يى ضرب صاعقه ايله مظهر قهر ودمار ايتمشدر

Figur. Battre, détruire par la violence des canons et des mortiers || Foudroyer une ville شهرك اوزرينه امطار صواعق بر بلده‌يى - گله وخمپره ايله تخريبنه مبادرت ايتمك صواعق آنتشار طوب وگله ايله ضرب ايتمك

FOUDROYÉ. *A.* مصقوع - مضروب بالصاعقة *P.* بخنودن زده *T.* يلدرم ايله چالنمش

FOUET. Instrument de correction dont on se sert pour châtier les hommes et les animaux *A.* مقرعة - سوط pl. اسواط *P.* تازيانه - جنده - چمچرغه *T.* قامچى || Le fouet d'un cocher عربه‌جى قامچيسى Coup de fouet ضربهٔ سوط - Et une espèce de corde fort pressée, que les cochers mettent au bout de leurs fouets *A.* صيلة - ثمرة السوط *P.* گره بند تازيانه *T.* قامچى اوجنده‌كى دوكملو ايپ

FOUETTER. Donner des coups de fouet *A.* تقليع - امشاق - لسب - تسويط - جلد *P.* تازيانه زدن - جنده زدن *T.* قامچيلمق - قامچى ايله دوكمك - قامچى ايله اورمق || Fouetter les chevaux باركيرلرى قامچيلمق un enfant چوجوغى قامچى ايله دوكمك un coupeur de bourse بريان كسيجى‌يى قامچى ايله دوكمك - ضربات سوط ايله تأديب ايتمك

On dit figur., que le canon fouette en quelque lieu, pour dire, qu'il donne en quelque lieu sans obstacle *T.* طوب فلان محلى دوكر || Il y avait une batterie qui fouettait sur la rivière اول نهرى قامچيلر ايدى - محلده اولان طوبلر نهرى دوكر ايدى

FOUETTEUR. Celui qui fouette *A.* سواط - لساب *P.* تازيانه زن *T.* قامچى ايله دوكيجى

FOUGADE ou **FOUGASSE.** Espèce de petite mine que l'on fait jouer dans les siéges *T.* پوشكرمه لغم || La fougasse joua et

وبيوفالغى Les revers de la fortune آفات فلكيّه les révolutions دهرك صروف وتقلّباتى ـ تقلّبات فلكيّه L'empire, la puissance de la fortune فلكك ـ فلكك قوّت قاهره‌سى حكم غالب ضرورىّ الانفاذى Il est maltraité de la fortune مقهور فلكدر Il accuse la fortune de son malheur دوچار ـ اولديغى حال مغدوريّت ايچون فلكى هجو وقدح ايدر چكديكى محنت وبلا ايچون فلكه معنا بولور La fortune lui rit فلك ـ چهرهٔ فلك فلانه حقنه بشوش وخندان‌در فلان حقنه اظهار بشر وبشاشت ايدر La fortune lui a tourné le dos يوز چويردى ـ فلك كندودن روگردان اولدى La fortune élève les uns, abaisse les autres فلك كيمنى ترفيع وكيمنى توضيع ايدر Se soumettre, s'abandonner à la fortune زمام اختيارى ـ فلكك حكمنه تسليم نفس ايتمك حكم بخته تفويض ايتمك La roue de la fortune چرخ دوّار فلك La fortune préside à la guerre بخت وطالع حربك آمر وناظريدر ـ محاربه‌نك حاكميدر Cet homme de néant élevé si haut est un jeu de la fortune بو آدمك حضيض ـ مذلّتدن اوج اعلاى اقباله ترقيسى بر نوع شيوهٔ فلكدر درجهٔ سفلادن مرتبهٔ اعلايه صعودى مقتضاى شيوهٔ دهر بوقلموندر Les hommes sont le jouet de la fortune انسان بازيچهٔ ايّامدر ـ قسمى لعبهٔ فلك ناپايداردر Les coups, les caprices de la fortune صدمات فلك ناسازكار وتلوّنات فلك ناپايدار

FORTUNÉ. Favorisé de la fortune, heureux *A.* بخيت ـ ميمون البخت ـ مقبل ـ مجدود ـ مرزوق ـ مبخوت *P.* گشاده ـ عالى‌بخت ـ فرخنده حال ـ بلند اختر ـ بختيار ـ كامران ـ خجسته فال ـ بخت *T.* اوغورلو ـ بختى آچق || Prince fortuné عالى‌بخت بر پادشاه Siècle fortuné *A.* عهد ميمون ـ عهد مبارك *P.* عهد فرخنده *T.* اوغورلو زمان

ÎLES FORTUNÉES. Les anciens appelaient ainsi les Canaries *A.* جزاير خالدات

FOSSE. Creux large et profond dans la terre, fait par la nature ou par l'art *A.* حفرة ـ هوكة ـ اخدود pl. اخاديد *P.* كودال ـ مغاك *T.* چقور || Large fosse حفرهٔ عريضه وفسيحه Fosse creuse, profonde حفرهٔ مجوّفه وعميقه Faire creuser une fosse pour un arbre غرس شجر ايچون چقور حفر ايتمك Il y a une dangereuse fosse dans la rivière نهرك ايچنده تهلكه‌لو بر چقور يرى واردر Tomber dans une fosse بر حفره ايچنه سقوط ايتمك

Et lieu creusé en terre pour y mettre un corps mort *A.* قبر pl. قبور ـ حفير *P.* گور ـ حفرهٔ گور *T.* مزار || On a fait sa fosse dans le cimetière فلانك قبرى مزارستانده حفر اولندى Mettre un corps dans la fosse بر ميّتى قبره وضع ايتمك ـ نهادهٔ حفرهٔ عدم ايتمك Prier Dieu sur la fosse de quelqu'un بر كمسنه‌نك مزارى اوزرينه دعا قلمق Pleurer sur la fosse de quelqu'un فلانك مزارى اوزرينه امطار دموع حزن وتأسّف ايتمك ـ On dit figur. d'un homme très-vieux, qu'il est sur le bord de sa fosse, qu'il a un pied dans la fosse بر اياغى چقورده در

BASSE-FOSSE. Cachot très-profond dans une prison *A.* جبّ السجن *P.* چاه زندان *T.* قانلى قويى

FOSSÉ. Fosse creusée en long pour enfermer quelque espace, ou pour faire écouler les eaux *A.* خندق pl. خنادق ـ خرق pl. خروق *P.* خندك ـ كندگ ـ كنده *T.* خندق || Les fossés d'une place de guerre ـ ترك ـ قلعه‌نك خندقلرى Long fossé خندق طويل ـ خندق مستطيل large خندق واسع ـ خندق فسيح الاطراف profond خندق عميق الغور plein d'eau صو ايله مملو خندق sec قورى خندق Remplir le fossé خندقى تشحين ايتمك ـ طولدرمق le combler خندقى دكّ وتكبيس ايتمك Sauter le fossé خندقك اوته طرفنه وثبان ايتمك ـ اوته يقه‌سنه صچرامق ـ طرفنه پرتاو ايتمك Franchir un fossé خندقك اوته طرفنه عبور ايتمك ـ خندقى آتلامق C'est un pays tout coupé de fossés خروق وخنادق ايله متقاطع بر مملكتدر Fossé taillé dans le roc قيا ايچنده اويولمش خندق Fossé revêtu اطرافى ديوار ـ اطرافى ديوارلو خندق Descendre dans le fossé خندق ايچنه نزول ايتمك اورلمش Se loger dans le fossé خندقده اتّخاذ قرار ايتمك ـ ايتمك La descente du fossé خندقك انيش يرى ـ حدور خندق Entourer un pré de fossés چايرلغى خندق ايله احاطه ايتمك ـ چايرلغك اطرافنه خندق چويرمك

FOSSETTE. Petit creux que quelques personnes ont au menton, ou qui se forme à la joue quand elles rient *A.* غنبة pl. غنب *P.* چاه زنخدان ـ چاه رخسار *T.* چكه چقورى ـ يكاق چقورى

FOSSILE. Il se dit de toutes les substances qui se tirent du sein de la terre *A.* مواليد الارض *P.* در زمين روينده *T.*

Il se prend quelquefois pour Bonheur A. بخت ـ قوّة الطالع
همسازئ ـ یاورئ بخت ـ بختیاری P. یمن البخت ـ مقبل
بخت T. اوغور آچقلغی || Il est en fortune, il gagne tout
ce qu'il veut قوّت طالعی کمالده اولمغله هر دلخواهنه
موفّق اولور

Il se prend aussi pour Malheur, mauvais succès A. ادبار
نا P. معکوسیّة البخت ـ مشئومیّة البخت ـ البخت
|| قضا ـ بختسزلق T. نا هموارئ بخت ـ سازکارئ بخت
Dieu vous préserve de mal et de fortune الله تعالی سنی
قضادن مصون ایلیه ـ آفاتدن وبخت معکوسدن امین ایلیه
— On dit proverb. Contre fortune bon coeur, pour dire, affecter
un air content dans les choses fâcheuses qui arrivent ظاهرده
قضایه رضا صورتنی کوسترمک ـ Et en termes de Prati-
que, à ses risques, périls et fortune قضا وخطردن وادبار بختندن
ظهور ایده بیلهجک ضرر وزیان کندوسنه راجع اولمق
— Fortune de mer. Les fâcheux accidens qui arrivent à شرطیله
ceux qui naviguent sur mer دریا قضاسی

Il signifie aussi, l'avancement dans les charges, les digni-
tés, les honneurs A. اقبال ـ دولت P. بلند اختری ـ بلندئ
شان T. اولولق || Grande fortune اقبال ـ دولت واقبال عظیم
جلیل médiocre اقبال معتدل ـ اقبال مقارب ـ اقبال متوسّط
Sa fortune est digne d'envie مظهر اولدیغی حسن حال واقبال
محلّ رشک وغبطه در Les fortunes subites sont rarement du-
rables اقبال ناگهظهور نادرا مستدام اولور ـ On dit, Ado-
rer, encenser la fortune, s'attacher à la fortune, pour dire,
s'attacher à ceux qui sont en faveur, en crédit عبید الاقبال
اقبال دوستی اولمق ـ اقبال پرست اولمق ـ اولمق

Et biens, richesses, état d'opulence A. مال ـ مال ومنال ـ
بر رفاغة الحال ـ قوّت مالیّة || Faire la fortune de quelqu'un
کمسنه نک موجد تموّل ویساری اولمق Établir, affermir
sa fortune قوّت مالیّهسنی اساس قوی اوزره وضع ایتمک
Ruiner sa fortune مال ـ مالنی خراب ویباب ایتمک
Perdre sa fortune par sa mauvaise con- ومنالنی افنا ایتمک
duite سوء سلوک وحرکتی تقریبیله مالنی اضاعت ایتمک
Ménager bien sa fortune مالنی حسن پریشان ایتمک ـ
S'il vit, il portera sa fortune bien اداره ایله محافظه ایتمک
loin عمری وار ایسه قوّت مالیّهسنی مراتب اعلایه ایصال
Il semble que sa fortune diminue, qu'elle ایتدرهجکی درکار در
baisse قوّت مالیّهسنه ـ قوّت مالیّهسی غالبا تنزّلده در
Tenir sa fortune de quelqu'un آثار تنزّل وانحطاط رونما در
ـ بر کمسنه نک رفاغت حالی فلانک سایهسنده اولمق
Il ne doit sa fortu- تموّل وثروتی فلانک اثر همّتی اولمق
ne qu'à son propre mérite مالک اولدیغی مال ومنال وثروت
ویسار انجق اهلیّت ذاتیّهسنک ثمرهسی اولمغله هیچ بر
On a vu des fortunes کمسنه نک بار منّتی آلتنده دکلدر
bien étonnantes depuis vingt ans یکرمی سنه دنبرو نیچه کمسنه لرده
ـ مشهود اولان مال ومنال محیّر عقول اولهجق احوالدندر
On appelle Biens de la fortune, les richesses, les honneurs,
les charges A. تنعّمات الدنیا P. اعتبارات جهان T. دنیاده کی
|| Les biens de la fortune ne sont pas les vrais دولتلولک
biens تنعّمات دنیا تنعّمات حقیقیّهدن معدود دکلدر Le
sage ne recherche pas ardemment les biens de la fortune ارباب
ـ عقول تنعّمات دنیایه حریص ومنهمک دکلدر Homme
de fortune. Un homme qui, d'une naissance obscure, est parvenu
à de grands biens مساعدهٔ بخت ایله میدانه چیقمش بر آدم
— On dit proverb. et figur. Chacun est artisan de sa fortune هر
هر کس کندو بختنک ـ کسک بختی کندو عمل یدیدر
صانعیدر

Il se prend aussi pour l'état, la condition où l'on est T. حال
|| Se contenter de sa fortune بر کمسنه بولندیغی حاله قناعت
Il s'est toujours tenu dans sa première fortune علی ایتمک
Il n'a point changé الدوام اوّلکی حالنده بر قرار اولدی
de fortune بولندیغی حالی اصلا تغییر ایتمامشدر

Fortune. Divinité aveugle et bizarre du paganisme, qui faisait
le bonheur et le malheur selon son caprice. Ce mot est souvent
pris en ce sens dans la langue, et s'exprime par les mots A.
بخت ـ طالع ـ فلک || La fortune est aveugle P. چشم آسمان کور
inconstante فلک ناپایدار T. فلکک کوزی اعمیدر ـ است
variable چرخ فلک دائمیّ فلکده ثبات ودوام یوقدر ـ در
علی الدوام گردش وانقلابده ـ دائما دونمکده در ـ الانقلابدر
contraire گردش فلک کجرو ونا ـ فلک نا سازکار در در
favorable مساعد وهمساز ـ فلک معین ویاور در هموار در
cruelle فلک غدّار وجفاکار در ـ فلک غدّار در bizarre در
changeante فلک متقلّب الاحوالدر غریب الاحوالدر Les
caresses, les faveurs de la fortune مساعدات ـ تلطیفات فلکیّه
La bizarrerie, l'inconstance de la fortune فلکک غرابتی فلکیّه

بو بلده‌نك ابنیهٔ محصّنه‌سی de cette ville est excellente
ترصینات غایت اعلا در Les fortifications n'en valent rien
استحکاماتی ایشه یرامز - واستحکاماتنده ایش یوقدر Abat-
مدار استحکام اولان ابنیه‌یی هدم re, raser les fortifications
موجود اولان استحکاماتی خاك ایله - وتخریب ایتمك
استحکامات یکسان ایتمك Dresser le plan des fortifications
انشای استحکاماته رسمنی چیزمك Travailler aux fortifications
مرتّب ومنتظم استحکامات سعی ایتمك Fortification régulière

– Il se dit aussi de l'action même de fortifier. V. ce mot.

FORTIFIER. Donner plus de force *A.* تقویت *P.* توانایی
قوّت ویرمك - قوّتلندرمك *T.* توان بخشیدن - آوردن ||
خمر جیّد تقویت معده‌یی Le bon vin fortifie l'estomac
علم حکمت تقویت موجبدر La philosophie fortifie l'esprit
بو کیفیّت عقلی موجبدر Cela fortifie la preuve, le soupçon
سرد اولنان دلیله وعارض اولان سوء ظنّه مدار تقویت
برکمسنه‌نك عزم اولور Fortifier quelqu'un dans sa résolution
قوّت قلب تحصیل ونیّتنه تقویت ویرمك Se fortifier l'âme
تقوّی *A.* Se fortifier - کسب قوّت قلب ایتمك - ایتمك
توانایی پیدا - توانستن *P.* تحصیل القوّة - کسب القوّة -
بو *T.* قوّتلنمك || Cet enfant se fortifie tous les jours کردن
طفل یوماً فیوماً کسب قوّت ایتمكده در Ce convalescent
بو مریض ناقه تحصیل قوّته باشلادی commence à se fortifier
نیّتنده بو ناقه خسته حال - Se fortifier dans sa résolution
نیّتی استحکام بولمق - تحصیل قوّت ایتمك

Et mettre une place en état de se défendre *A.* - تحکیم
استحکام - قوّتلندرمك *T.* استوار کردن *P.* تحصین - ترصین
- اردویه استحکام ویرمك || Fortifier un camp ویرمك
اردونك اطرافنی ترصین وتحصین ایتمك Les ennemis
دشمن فلان مکانده تحصّن se sont fortifiés dans ce poste
کسب رصانت واستحکام ایلدی - ایلدی Fortifier une place
بر قلعه‌یه استحکام ویرمك

FORTIFIÉ. *A.* مقوّا *P.* تقویت یافته - توانایی پذیرفته
P. محصّن - مستحکم *A.* قوّت پیدا ایتمش - قوّتلنمش *T.*
استحکام ویرلمش - قوّتلنمش *T.* استواری یافته

FORTRAIT. Il se dit d'un cheval outré de fatigue *A.* ناضل
- طلیح pl. طلایح *P.* درمانده - بیتاب *T.* یورغون

FORTRAITURE. Fatigue outrée d'un cheval *A.* طلاحت - نضل
P. بیتابی - درماندگی *T.* یورغونلق

FORTUIT. Arrivé par hasard *A.* اتّفاقی *P.* ازقضا آمده *T.* راست
حال اتّفاقی‌یه مبنی || Par cas fortuit راست کلمه - کلمش
بر کیفیّت راست کلمه اوله‌رق - اتّفاقاً - C'est un cas fortuit
حادثهٔ اتّفاقیّه Événement fortuit اتّفاقیّه در On n'est pas tenu
احوال اتّفاقیّه‌ده بر درلو مسئولیّت یوقدر des cas fortuits

FORTUITEMENT. Par cas fortuit *A.* اتّفاقاً - اتّفق کیف ما
راست کلیش اوله‌رق - راست کله‌رك - قضارا *T.* از قضا *P.*
فلانه اتّفاقاً تصادف ایلدم || Je l'ai rencontré fortuitement
از - کیفما اتّفق وقوعه کلدی Cela est arrivé fortuitement
قضا ظهور ایلدی

FORTUNE. Hasard *A.* بخت *P.* بخت - برگر *T.* بخت ||
بخت مساعد - بخت میمون - بخت سعید Bonne fortune
بخت - بخت مشئوم - بخت شوم mauvaise بخت نیکو -
بخت نا هموار - بخت معکوس - منحوس Je me rencontrai
مساعدهٔ بخت ایله اول طرفده là par bonne fortune pour moi
هر شیئی بختنه حمل ایدر Il donne tout à la fortune بولندم
حادثات - حادثات بخت Les accidens de la fortune
فلکیّه Il court fortune d'être quelque jour un grand seigneur
وقتاً من الاوقات عظمای رجالدن بری اولمق بختنه
وقتی ایله مظهریّتی احتمالی وار در d'être un jour fort riche
کسب ثروت ویسار ایتمك بختنه مقارنتی احتمالی وار
بو اموال فراوانك d'hériter de tous ces grands biens در
استوراثی بختنه مظهریّتی احتمالی وار در Il a couru for-
بخت مشئومنه مبنی غرق اولمق احتمالنه tune d'être noyé
مقتضای بختی تجربه ایتمك Tenter fortune دوچار اولمشدر
معکوسیّت بختنه دوچار اولمق Éprouver un revers de fortune
آفت فلکیّه‌یه گرفتار اولمق - Être à l'abri des revers de
آفات - شآمت بخت نا سازکاردن مصون اولمق fortune
فلکیّه‌دن

Il signifie aussi, tout ce qui peut arriver de bien ou de mal
à un homme *A.* طالع *P.* بخت *T.* بخت || Courir la for-
tune de quelqu'un برکمسنه‌نك طالعنه باغلنمق Nous cou-
ایکیمزك - ایکیمز دخی هم طالع یز rons tous deux même fortune
بر بره باغلو در - دخی طالعی بر در Nous sommes compa-
gnons de fortune طالعده مشترکز Il est le maître et l'arbitre
de ma fortune طالعمك حکمی ید اداره‌سنه منوطدر Il a
بختنك نیك وبدینی تجربه éprouvé l'une et l'autre fortune
نیك وبد روزگاری - ایتمشدر

|| Je me fais fort d'en venir à bout بو خصوصده ظفریاب بو خصوصی باشه چیقارمغی در ـ اولهجغمه تکفّل ایدرم عهده ایدرم Une femme qui se fait fort de faire signer son mari قوجهسنه امضا ایتدرمکی در عهده ایدن قاری Ils se faisaient fort d'une chose qui ne dépendait pas d'eux اللرندن کلهمیهجک بر مصلحتده التزام کفالت ایدرلر ایدی

À PLUS FORTE RAISON. Avec d'autant plus de raison *A.* بطریق الاولی *P.* بالاتر از آن ـ بهتر از آن *T.* بر قات زیاده || Si on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte raison en doit-on faire à ses concitoyens اجانب وبیگانگانه احسان وکرم فریضهٔ ذمّت اولنجه بطریق الاولی همشهری اول وجهله معامله اولنمق ـ حقّنه اول وجهله معامله اولنملو در بر قات زیاده لازم کلور

FORT. L'endroit le plus fort d'une chose *A.* جهة الاقوا ـ جانب الاقوا *P.* سوی تواناتربن *T.* اک زورلو یر ـ اک قوی یر || Mettre une poutre sur son fort جانب عمودی اقواسی اوزرینه وضع ایتمک Le fort de la voûte قبّه‌نک اقواسی de la balance میزانک طرف اقواسی ـ جانب اقواسی Gagner le fort de l'épée قلیجک زورلو طرفنه راست کلمک Le fort de la boule یوالغک زورلو طرفی ـ جهت اقواسی

— Figur. L'endroit par où une personne excelle le plus || Son fort, c'est l'histoire تاریخدر فنّ اقواسی ـ جهت غالب C'est là son fort اشته غالب طرفی شو در Tout le fort de cet homme-là est la mémoire بو آدمک جانب اقواسی قوّت حافظه در C'est le prendre par son fort que de l'attaquer sur la Géométrie فلانه فنّ هندسهده دائر اعتراض ایتمک تمام طرف اقواسنه طوقنمقدر

Il se dit aussi de l'endroit le plus épais et le plus touffu d'un bois *T.* اورمانک کوربری || S'enfoncer dans le fort du bois اورمانک کور یرینه صوقلمق

Et du temps où une chose est dans son plus haut degré *A.* موسم الشدّة ـ وقت الغلوّ ـ وقت الغلوان *P.* هنگام تندی *T.* وقتی سردلک || Dans le fort de l'hiver شتانک وقت شدّتنده Au fort de la tempête فورتنه‌نک وقت کمال شدّتنده Dans le plus fort de la guerre محاربه‌نک حال شدّتنده de la maladie علّتک وقت غلوّ وشدّتنده کمال شدّتنده de la fièvre حمّانک وقت کمال شدّتنده Un homme dans le fort de sa passion, de sa colère, n'écoute guère la raison بر آدم مبتلا اولدیغی مرض نفسانینک وقت غلوانندده وعنف وغضبک حال شدّتنده دلالت عقله اصلا تبعیّت ایتمز il ne faut pas lui en parler dans le fort de sa douleur, de son affliction کدر واندوهنک وقت شدّتنده بوکا دائر صحبت سویلنمک روا دکلدر

FORT. Lieu fortifié de peu d'étendue *A.* معقل pl. معاقل *P.* دز *T.* پلنقه || Bâtir un fort بر قطعه پلنقه انشا ایتمک ـ بر پلنقه ضبط ایتمک Prendre un fort احداث ایتمک ـ بر پلنقه آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر ایتمک Il n'y a qu'un fort de terre qui défende l'entrée du port لیمانک بوغازینی محافظه ایدر یالکز بر طپراق پلنقه وار در

FORT. D'une manière forte *A.* بالشدّة ـ شدیدا *P.* بدرشتی *T.* شدّتلوجه ـ زورلیجه ـ پک || Frappez fort شدّتلوجه ضرب ایله Heurtez plus fort زیاده شدّت ایله قاقیویر

Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* غاية الغاية ـ افراطا *P.* بسیار ـ بغایت *T.* چوق ـ غایت ایله || J'ai cela fort à coeur بو شیٔ بغایت مطلوبمدر || Fort beau غایت ایله احسن Il vente fort چوق روزکار یغمور افراط ایله یاغر pleut fort Elle lui plaît fort فلان محبوبه افراط ایله مستحبّ اسر غاية الغایه ضعفی وار در Il est fort faible وپسندیدهسیدر

FORTEMENT. Avec force et vigueur *A.* قویّا ـ اکیدا *P.* سخت ـ بسختی *T.* قویجه ـ سردلک ایله || Il a parlé fortement سردلک ایله سویلدی ـ اکیدا سویلدی Il a appuyé fortement son opinion رأیینی قویّا تأیید ایلدی Agir fortement قویّا عمل وحرکت ایتمک Se mettre une chose fortement en tête برشیٔ ذهننه قویجه یرلشدرمک

FORTERESSE. Place fortifiée *A.* قلعة pl. قلع ـ حصن pl. حصون *P.* إنباخون *T.* قلعه || Il y a une forteresse qui tient tout le pays en bride بر قلعه وار در که جمیع مملکتی تحت حکمنده طوتار Prendre une forteresse قلعه‌یی فتح وتسخیر ایتمک

FORTIFIANT. Terme de Méd. Qui augmente les forces *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* تقویت بخشا ـ توانبخش *T.* قوّتلندریجی || Le vin est un remède fortifiant باده بر قوّت ویریجی ـ دوای مقوّیدر

FORTIFICATION. Ouvrage qui sert à mettre une place en état de se défendre *A.* بناء محصّن pl ابنية محصّنة pl. تحصینات *T.* ترصینات pl. مدار استحکام اولان بنالر || La fortification

Vous lui donnez là une forte tâche فلانه صعب زنبرك الاجرا بر مأموريت تحميل ايدرسك Ils trouvèrent une montagne forte à monter بر جبله راست كلديلر صعب الصعود چيقلمسى كوچ - بر جبل صعب الوصوله تصادف ايلديلر - C'est un cheval fort à dompter بر فرس بر طاغ بولديلر صعب التذليلدر - حرون آتدر Ce cheval a la bouche forte .T اغزى اسب درشت دهان .P فرس اخشن الفم .A جتين آت - كم آلمز آت - On dit prov. et figur., que la jeunesse est forte à passer, pour dire, qu'il est difficile de la passer طريق شباب صعب ودشوار در - كنجلك يولى جتين اولور

On appelle Terre forte, une terre tenace et difficile à labourer .A صلب .P زمين سخت .T پك ير - Et colle forte, une colle plus tenace que l'ordinaire .A غراء ثخين .P سريشم .T سخت - قويى طوتقال - سرد طوتقال Et coffre fort, un coffre fort difficile à ouvrir, et distiné à serrer de l'argent متين ومحكم آقچه صنديغى

Il signifie aussi, impétueux, violent dans son genre .A شديد - حادّ .P تند وتيز .T كسكين - سرد || Forte pluie باران شديد Vent fort كسكين روزكار - ريح شديد Forte douleur سرد صزى - وجع حادّ - وجع شديد Médecine trop forte سرد مسهل - مسهل شديد Son pouls est fort et élevé نبضنده شدّت وارتفاع وار در - نبضك حدّت وارتفاعى حدّتلو Liqueurs fortes مشروبات حادّه Vinaigre fort وار در غايت ايله شديد كسكين سركه Bouillon trop fort سركه - غايت قوى - ات صويى

Et qui est piquant, désagréable au goût ou à l'odorat .A خشن - غليظ .P تند .T سرد || Du beurre fort روغن خشن اغزك دادى سرد ساده ياغى - الطعم Avoir l'haleine forte آغر اولمق - سرد اولمق - رايحه‌سى غليظ اولمق Ces odeurs-là sont bonnes, mais elles sont trop fortes بو رايحه‌لر لطيفدر بو قوخولر كوزلدر انجق غايت - انجق غلظتلرى زياده در آغردر - سرد در

Et puissant, considérable .A غالب - اغلب - اقوا .P برتر .T كركين - توانا تر - طرفى Son parti est le plus fort سوارى عسكر Il est fort en cavalerie سائرلردن اقوا در جهتيله قوّتى غالبدر Les ennemis sont plus forts en nombre برهان Il est fort en raisons اعدا كميت جهتيله اقوا واغلبدر

حكم غالبه تبعيت Céder au plus fort ودليل جهتيله اقوا در حكم غالبه تسليم - حكم غالبه سر فرو ايتمك - ايتمك انفاذ C'est au plus fort à faire la loi زمام اختيار ايتمك La raison du plus fort حكم طرف غالبك اراده‌سنه منوطدر الحكم لمن غلب قولنجه حق غالبك يدنده در

Figur. Grand, extrême .A عظيم - كلّى .P انبوه .T آرتق - ميل كلّى ايتمك || Avoir une forte inclination غايت چوق Avoir une forte passion pour quelque chose بر شيئه كلّى هوس ايتمك Cela fait une forte impression sur son esprit بو بو كيفيتك ذهننه - كيفيت ذهننه كلّى مرتبه تأثير ايدر - عظيم تأثيرى وار در Et qui est fondé || Cette raison-là est bien plus forte que l'autre بو علّت ديگرندن اقوا در C'est un des plus forts argumens pour prouver que.... بو بابده مدار - اثبات اولدجق دلايلك اقواسيدر On dit aussi, une expression forte, c'est-à-dire, énergique كلام قوىّ - كلام اكيد التأثير - Et qu'une expression, une épithète est forte, c'est-à-dire, dure .A تعبير شديد .T سرد تعبير - Il signifie aussi figur., habile || Il est fort sur ces matières-là اول مادّه‌لرده قوّتى اول خصوصده جمله‌دن غالبدر Il y est plus fort que personne اقوا در Il est fort sur la philosophie, sur l'histoire, sur le Droit canon حكمتده وفنّ تاريخده وعلم فتاواده قوّتى غالبدر Être fort aux échecs شطرنج اويوننده قوّتلو اولمق

On dit d'un homme très-habile, que c'est une tête forte .A عقول .pl عقل حصيف .pl عقل حصيفة - عقول ركينه عقل ركين - مجلس || ركينة C'est une des plus fortes têtes du conseil شوراده اولان عقول ركينه‌نك اقواسيدر - Et d'un homme qui a de la vigueur, de la pénétration, de l'étendue d'esprit, qu'il a l'esprit fort .A مشهوم المزاج - صاحب الشهامة .P عقلى كسكين .T بلند انديش || Il a l'esprit fort, il n'est point accablé par la multitude des affaires اصحاب شهامتدن اولوب كثرت اشغالدن اصلا فتور كتورمز

Il signifie aussi figur., courageux, magnanime .A نجيد الطبع صاحب همّت عالى - پر دل .P صاحب النجدة - .T نجدت || غيرتلو C'est un homme qui a l'âme grande et forte صاحب نجدت طبع ايله مجبولدر Cela est d'une âme forte همّت عالى صاحبى بر آدمك ايشيدر - بر آدمك كاريدر

SE FAIRE FORT DE... Se rendre garant qu'une chose sera faite .A تكفل - التزام الكفالة .P درعهده كردن .T اوزرينه آلمق

de son visage commencent à se former ملامح وجهی تمثله یوز طوتدی

Et être façonné par l'instruction *A.* تصوّغ فی صورة الحسنة حسن ـ صورت زیبا یافتن *P.* کسب الحسن الصورة ـ صورت پذیرفتن *T.* کوزل صورت بولمق ‖ Il s'est bien formé depuis peu عهد قریبدنبرو کسب حسن صورت ایلدی Il se formera avec le temps مرور اوقات ایله کسب حسن صورت ایده‌جکدر On se forme en voyant le monde بر کمسنه اختلاط ناس ایله صورت حسنه اوزره تصوّغ ایدر Se former sur de bons modèles مدار عبرت اوله‌جق نمونه‌لر اوزره صورتیافته اولمق

FORMICANT. Il se dit d'un pouls faible et fréquent, dont le mouvement ressemble à celui que produit une fourmi en marchant *A.* نبض نملی

FORMIDABLE. Redoutable *A.* مهیب ـ هایل *P.* هراس انگیز مهیب ـ دهشتفرما *T.* قورقنج ‖ C'est un homme formidable ایقاع هول ودهشت ایدر بر آدمدر ـ آدمدر C'est la chose du monde la plus formidable جهانده بوندن زیاده هایل ودهشتفرما قوّت قاهرهٔ دهشتفرما برشئ یوقدر Une puissance formidable Il s'est rendu formidable par la rapidité de ses conquêtes مظهر فتوحات جلیله‌ده ظهور ایدن شدّت وسرعت اولدیغی عند الناس مهیب ودهشتفرما اولمسنه بادی اولمشدر

FORMIER. Ouvrier qui fait des formes pour les souliers *A.* مصنّع القوالب النعال *P.* قالبگر پای افزار *T.* آیاق قابی قالوبجیسی

FORMULAIRE. Livre de formules *A.* کتاب الامثلة التحریرات تحریرات اورنکلری مجموعه‌سی *T.* امثله نامهٔ نوشتها *P.* ‖ Le formulaire des notaires محکمه کاتبلرنده اولان امثلهٔ تحریراتی حاوی کتاب Le formulaire des arrêts du tribunal امثلهٔ احکام واعلامات مجموعه‌سی

FORMULE. Modèle contenant les termes formels dans lesquels un acte solennel est conçu *A.* مثال التحریرات pl. امثلة رسم تحریرات اورنکی *T.* التحریرات

FORNICATEUR. Qui commet le péché de fornication *A.* زانی pl. زناة ـ فاجر pl. فجرة *P.* زناکار *T.* زانیلک ایدن ‖ Les fornicateurs et les adultères n'entreront pas dans le royaume des cieux فاجرین وفاسقین داخل عالم ملکوت اوله‌مزلر

FORNICATION. Le péché de la chair entre deux personnes qui ne sont pas mariées *A.* زنا ـ فجور *P.* زناکاری *T.* زانیلک ‖ Le péché de fornication زنا گناهی ـ اثم زنا Commettre fornication ارتکاب زنا ایتمک

FORNIQUER. Commettre le péché de fornication *A.* ارتکاب الزنا *P.* زناکاری کردن *T.* زانیلک ایتمک

FORT. Robuste, vigoureux *A.* قوی ـ قوی البنیة *P.* توانا ـ زورمند ـ دنج ـ کوجلو ـ قوّتلو *T.* کلندره ‖ Un homme extrêmement fort بغایت قوی وتوانا بر آدم Un homme grand et fort عظیم الجثه وکثیر القوّه بر آدم Avoir le bras fort, la main forte ال قوّتلو اولمق ـ قوی الید اولمق C'est un homme fort, et qui résiste au travail, à la fatigue قوی وتوانا ومقاوم تعب وجفا بر مرد زورمند در Il n'est pas assez fort pour porter tout cela بونلرک جمله‌سنی کوتوره‌جک قدر قوّت اول درجه‌ده قوی البنیه دکلدر که بونلرک ـ وطاقتی یوقدر جمله‌سنی کوتوره بیله

Il signifie aussi, grand et épais de taille *A.* ضخم *P.* تنومند تناور ـ ایری *T.* ـ En parlant des chevaux, des mulets, on emploie aussi le mot *A.* مزفور ‖ Un fort cheval فرس مزفور ـ Il se dit aussi des choses, pour signifier, gros et épais de matière *A.* جسیم ـ اضخم ـ کبیر *P.* ستبر *T.* قبا ـ یوغون ‖ Il faut une poutre plus forte بوندن زیاده جسیم واضخم بر دیرک اقتضا ایدر Ces solives-là sont trop fortes pour la poutre بو دیرکه کوره بو کریشلر بغایت یوغوندر Une planche qui n'est pas assez forte اول قدر جسامتی یوق بر تخته

Il se dit aussi des étoffes, des toiles, du cuir, etc. *A.* صفیق ـ شبیع الغزل ـ قوی ـ محکم *P.* تند *T.* قوند ‖ Cette étoffe-là est forte فلان ثوب شبیع الغزلدر Du cuir fort et qui résistera à l'eau صویه طیانقلو ـ صویه طیانقلو قوند بر کون قوی ومحکم

Il se dit aussi des villes et des places de guerre, et signifie, en état de résister aux attaques de l'ennemi *A.* متین ـ مستحکم ـ منیع ـ حصین ـ رصین *P.* استوار *T.* طیانقلو ‖ Place forte قلعهٔ رصینه ـ قلعه متین ومستحکم بر قلعه Les dehors sont encore plus forts que le corps de la place قلعه‌نک ابنیهٔ خارجیه‌سی نفسندن زیاده متین ومستحکمدر Une place forte d'assiette قلعهٔ منیعه ـ حصن حصین

Il signifie aussi, rude, difficile, pénible *A.* صعب *P.* دشوار *T.* کوج ـ چتین ‖ Un ressort, qui est très-fort پک چتین

Le texte formel de la loi متن منصوص قانون C'est une des
clauses formelles du contrat, de l'arrêt مقاوله سندینک
انکار صریح Désaveu formel وحکمک شروط مخصوصه سندندر
Contradiction formelle تناقض صریح

FORMELLEMENT. En termes exprès, précisément *A.* مصرّحاً
على وجه التنصیص ـ مخصوصاً ـ على وجه التصریح || La
loi le dit formellement قانون بو بابده صراحةً ناطقدر L'or-
donnance le défend formellement نصّ قانوننامه موجبنجه صراحةً
نصّ قانوننامه على وجه التصریح منعنی ناطقدر ـ ممنوعدر
Le contrat porte formellement que . . . مقاوله حجّتی مصرّحاً
بالصراحة Il s'y est opposé formellement بونی محتویدر که
بونی صراحةً انکار Il l'a nié formellement مخالفت ایلدی
ایلدی

FORMER. Donner l'être et la forme *A.* صوغ ـ خلق *P.*
پرداختن *T.* دوزمک ـ یاپمق || Dieu a formé l'univers باری
تعالی حضرتلری دنیا وما فیهایی یکیدن دوزدی Dieu a formé
l'homme à son image خلق الله الانسان على شاکلته a formé
l'homme du limon de la terre خلق الله الانسان من الصلصال

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, leur dispo-
sition produisent d'autres choses *A.* تولید ـ تکوین *P.* زاییدن
T. طوغورمق ـ یاپمق || Les exhalaisons forment le tonnerre
ابخرهٔ ارض تولید رعد ایدر Le sang dont ce prince a été formé
تولید صدا Former un son فلانک مایهٔ تکوّنی اولان دم
ایتمک

On dit, Former des voeux, pour dire, faire des souhaits
T. دعا ایتمک

Il signifie aussi, façonner, fabriquer, donner une certaine
figure, une certaine forme *A.* رسم ـ تشکیل ـ تصویر ـ تصنیع
P. صورت دادن ـ پرداختن *T.* صورتلندرمک ـ صورت
یاپمق ـ ویرمک || Le potier forme les vases, et leur donne
telle figure qu'il veut چوملکجی چوملکلری یاپوب دیلدیکی وجه
اوزره تشکیل ایدر Former un triangle بر شکل مثلث رسم
وتشکیل ایتمک Former bien ses lettres, ses caractères اشکال
رسم ایتمک ـ حروفی وجه احسن اوزره تصنیع ایتمک

On dit en termes de Grammaire, Former les temps, pour dire,
conjuguer *A.* تصریف الفعل

Il signifie aussi, produire, concevoir dans son esprit *A.* تصوّر
تخیّل ـ *P.* تصوّر کردن *T.* خیاللمق || Former un dessein
فکرده ضمیرده un projet بر درلو مرام ویث تصوّر ایتمک
موجود Se former des chimères بر کونه ترتیب تصوّر ایتمک
اوهام ـ الاسم ومعدوم الجسم مقوله‌سی شیئلو تصوّر ایتمک
وخیالات واهیه تصوّر ایتمک

Et mettre en avant ce qu'on a conçu *A.* بسط ـ سرد ـ بثّ
P. میدانه قویمق *T.* در میان کردن || Former une question
بر مشکل در میان ایتمک une difficulté سرد مطلب ایتمک
une plainte بثّ شکوا ایتمک Former son opposition devant le
juge مخالفتنی حضور حاکمده بسط ایتمک

Et composer une chose de plusieurs autres, et lui donner
une certaine forme *A.* ترتیب *P.* پیراستن *T.* دوزمک ||
Former un régiment, un corps d'armée بر عسکری آلایی وبر
بر اورتاقلق ترتیب ایتمک une société طابور ترتیب ایلمک
une république بر جمهور ترتیب ایتمک une conspiration
فساده متعلّق بر معاهده ترتیب ایتمک

On dit, Former un siége, pour dire, commencer le siége d'une
place *T.* مباشرت ایتمک ـ محاصره‌یه مبادرت ایتمک

Et façonner par l'instruction *A.* تصویغ فی صورة الحسنة
P. کوزل صورته قویمق *T.* صورت زیبا دادن || Former
un jeune homme بر نو جوانی صورت حسنه‌یه تصویغ
عقلنی حسن صورته تصویغ ایتمک lui former l'esprit ایتمک
Former la jeunesse d'un prince, le former à la vertu, aux bon-
nes moeurs بر شهزاده‌نک وقت شبابنی صلاح حال واخلاق
کنجلکنی صلاح کامله ـ حمیده اوزرینه تصویغ ایتدرمک
واخلاق برگزیده صورتنه قویمق Former un apprenti, un
disciple بر مبتدی‌یی وبر شاکردی صورت حسنه‌یه تصویغ
ایتمک La lecture des bons livres forme extrêmement les
moeurs کتب معتبره‌نک مطالعه‌سی اخلاق وآدابک صورت
حسنه اوزره تصویغنه مدار کلّی اولور Les anciens sont les
meilleurs modèles sur lesquels un auteur puisse former son goût
آثار قدما مؤلّفلرک طبیعتنی حسن صورته افراغ وتصویغه
وسیله اوله‌جق نمونه‌لرک افضل واعلاسیدر

Se former. Recevoir la forme, prendre forme, être produit
A. تکوّن ـ تمثّل ـ کسب الصورة *P.* صورت پذیرفتن ـ
صورت یافتن *T.* صورت بولمق ـ صورتلنمک || Le pou-
let se forme dans l'oeuf فرخ جوف بیضده تمثّل ایدر ـ
بلیچ یمورطه ایچنده کسب صورت ایدر Le tonnerre se for-
me des exhalaisons رعد ابخرهٔ ارضدن تکوّن ایدر Les traits

تصوّغى d'un mot بر كلمه‌نك تصوّغى

FORME. Ce qui détermine la matière à être telle ou telle
chose *A.* صورت pl. صور *P.* صورت *T.* قيللق || La matière
et la forme ماده وصورت La matière est susceptible de toutes
sortes de formes ماده صور مختلفه كسب ايلمكه قابلدر ـ
كافهٔ صوره قابلدر

Et la figure extérieure des corps *A.* شكل pl. اشكال ـ هيئت
pl. هيئات *P.* هيكل ـ كالبد *T.* قيللق || La forme d'un homme,
d'une bête, d'un poisson انسانك وبهيمه‌نك وبالغك شكل
وهيئتى L'ange lui apparut sous la forme d'un voyageur ملك
شكل سياحده فلانه كورندى Donner une forme convenable à un
bâtiment شكل ـ بنايى هيئت لايقه‌سى اوزره هيئتلندرمك
بو مناسبه وضع ايتمك Cela commence à prendre forme
شئ كسب شكل وصورت ايتمكده در Il est si défiguré,
qu'il n'a presque pas forme humaine شول رتبه‌ده صورتى
متغيّر اولمشدر كه اوزرنده شكل بشرك اثرى قالمدى
— En Peinture et en Sculpture, c'est la surface et les contours
des objets *A.* شكل ـ صور pl. صورت ـ اساليب pl. اسلوب
pl. اشكال *P.* پيكر *T.* چليم || Un vase d'une belle forme
بر ظرف احسن الاسلوب La beauté, l'élégance des formes
اشكال صور واساليبك حسن وظرافتى Les formes antiques
واساليب قديمه

Il se dit aussi du modèle de bois sur lequel on fait un chapeau, un soulier *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ كالب *T.*
قالوب || Mettre un chapeau en forme شابقه‌يى قالبه وضع
ايتمك Mettre une forme dans un soulier بر پاپوش ايچنه قالب
صوقمق

FORME. Tumeur calleuse qui vient au paturon d'un cheval *A.*
عقاب *T.* مهره

FORME, signifie aussi, manière d'agir, de parler, de se conduire suivant certaines règles établies *A.* رسم pl. رسوم ـ رسم
|| طرز *T.* طرز ـ ايين *P.* صورت معتاده ـ صورت ـ مرعى
Garder la forme du gouvernement صورت حكومتى وقايه
ايتمك la changer صورت حكومتى تبديل ايتمك Garder
toujours une même forme de vivre صورت تعيّشى نسق
واحد اوزره وقايه ايتمك On règle la forme du serment
صورت يمينى ترتيبه وضع ايدرلر Régler la forme des voeux
اداى نذرك رسم وصورتنى بر ترتيب مناسبه وضع ايتمك
Prescrire une forme de conduite صورت سلوك وحركتى
تعيين ايتمك Rechercher une fille dans les formes, en faire
la demande en forme بر قزى رسوم مرعيه اوزره اختطابه
دعوت ايتمك ـ صورت معتاده اوزره Le mariage a été
fait dans les formes امر نكاح رسوم معتادهٔ مرعيه اوزره اجرا
اولندى Il n'y manquait aucune forme رسوم معتاده‌ده سرمو نقصان
وقصور يوغيدى Traiter une maladie dans les formes بر علتى
رسم صورت لايقه اوزره تيمار ايتمك Forme de Justice
قضا وحكومت Il faut garder les formes رسوم مرعيه‌نك
ـ رسوم مقتضيه وقايه‌سى واجبه‌دندر Les formes requises
رسوم مطلوبه Se tenir dans les formes رسوم مرعيه‌نك وقايه‌سنه
نصب نفس ايتمك Manquer, pécher dans la forme, par la
forme رسوم مرعيه‌ده تجويز قصور وخطا ايتمك Sans aucune
forme de procès صورت معتادهٔ مخاصمه‌يه ـ بلا صورت مرافعه
بر وجهله رعايت اولنمقسزين Sans aucune forme de Justice
وقايهٔ رسومدن بلا صورت شرعيه Se dispenser des formes
فراغت ايتمك Lettres en bonne forme صورت لايقه اوزره
يازلمش مكاتيب وتحريرات En quelque forme et manière
que ce soit هر نه وجه وصورت ايله اولور ايسه اولسون
Dire quelque chose par forme d'avis, de plainte اخطار ياخود
شكايت صورتيله سويلمك ـ صورتنده On dit, en termes
de Pratique, d'une affaire, qu'elle est bonne dans le fond, mais
que la forme n'en vaut rien اساس مادهٔ حقه مقارن ايسه ده
صورتى فاسد در ـ Et d'une affaire qu'on perd faute d'avoir
observé les formes, que la forme emporte le fond صورت حال
اساس ماده‌دن زياده معتبر در

On dit, en termes de Logique, qu'un argument est en forme,
pour dire, qu'il est selon les règles que la Logique prescrit *A.*
حسب القواعد المنطق || Mettez votre argument en forme
ايرادايلديككٔ برهانى قواعد منطقه تطبيق ايله Votre
argument n'est pas en forme ايراد ايلديككٔ برهان قواعد
منطقه مطابق دكلدر

POUR LA FORME, signifie, afin d'observer les cérémonies ordinaires *A.* لرعاية الرسوم || Je l'ai été voir seulement pour
la forme مجرّد رسومه رعايةً زيارتنه واردم C'est une chose
qu'il faut faire pour la forme بو ايشى رسومه رعايةً ايتملو در

FORMEL. Exprès, précis *A.* منصوص ـ صريح ـ مخصوص || Paroles formelles كلمات صريحه Termes formels تعبيرات صريحه

FORGE. Fourneau où l'on fait chauffer le fer ou d'autres métaux pour les travailler *A.* كور pl. اكوار *P.* كوره *T.* دمگاه - كوره - دمورجى اوجاغى - La forge d'un maréchal, d'un serrurier, d'un orfèvre نعلبند وچلينكر وقويومجى اوجاغى

Il se dit aussi de la boutique d'un maréchal *A.* دكان النعال *P.* كرية نعلبند *T.* نعلبند دكانى || Mener un cheval à la forge باركيرى نعلبند دكاننه كوتورمك

FORGER. Battre sur l'enclume un métal avec un marteau *A.* دق *P.* كوفتن *T.* دوكمك || Forger un fer à froid حديدى دمورى قيزغين ايكن دوكمك à chaud بارد ايكن دق ايتمك Forger un fer de cheval بر نعلى دق ايتمك

Figur. Inventer, supposer *A.* اختلاق - اختراع لا عن اصل *P.* چيقارمق - باپمق - دوزمك *T.* بى اصل پيدا كردن || Il a forgé cela dans sa tête بونى كندو باشنده اختلاق - كندو باشندن اختراع ايلدى - ايلدى بر - اختلاق كذب ايتمك Forger un mensonge چيقاردى اصلى يوقدن une calomnie بريلان دوزمك - يلان چيقارمق une histoire برافترا اختلاق ايتمك - برحكايه كاذبه اختلاق des mots بر داستان بى وقوع اختراع ايتمك - ايتمك des nouvelles خلق كلمات ايتمك - اختلاق حوادث واخبار Il a forgé une fable qu'il voulait débiter comme une vérité اختراع اراجيف ايتمك - ايتمك صحيح اولمق اوزره ترويجى قيدنده اولديغى بر مثال خلق واختراع ايلدى

On dit, Se forger des chimères, pour dire, s'imaginer des choses sans fondement *A.* تصور الخيالات الباطلة - تصور الاحوال - تصور الاوهام والخيالات - المعدوم الوجود

Forgé. *A.* مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

FORGERON. Ouvrier qui travaille le fer à la forge *A.* حداد *P.* آهنگر *T.* دمورجى

FORGEUR. Qui forge *A.* دقاق الحديد *P.* كوبندهٔ آهن *T.* دمورى دوكن || Forgeur de couteaux دقاق حديد السكين - Figur. بچاق دمورى دوكن d'épées قليچ دمورى دوكن - Celui qui invente quelque fausseté *A.* خلاق الكذب - خلاق الارجوفة *P.* ساخته كار دروغ *T.* يلان - يلان دوزيجى || C'est un forgeur de nouvelles چيقاريجى خلاق اخبار در de calomnies خلاق افايك ومفتريات de contes خلاق اراجيفدر - خلاق حكايات كاذبه

FORLANCER. Terme de chasse. Faire sortir une bête de son gîte *A.* احتواش الصيد *P.* شكارراازجايش بيرون راندن *T.* اوى اوركيدوب يرندن چيقارمق

se **FORMALISER.** S'offenser *A.* انفعال *P.* خاطرمانده - كاليدن *T.* در هم شدن - شدن كوجنمك - آلنمق || Je lui ai parlé franchement, il ne s'en est point formalisé كنديه كرچه صفوت بال ايله سويلدم انجق اصلا خاطر مانده اولمدى Il se formalise de tout هر شيدن انفعال ايدر

FORMALISTE. Qui tient scrupuleusement aux formes, aux formalités *A.* متحرى الرسوم والتشريفات *P.* خرده كارانه جوينده رسوم وتشريفات *T.* انجه دن انجه يه رسوم وتشريفات - ارايجى - Il signifie aussi, façonnier, vétilleux dans les moindres choses qui regardent les devoirs de la vie *A.* مبتلاء التكلفات العبثية - التكلفات ما لايعنى *P.* جويندهٔ تكلفات بيهوده *T.* عبث تكلفلره مايل || On ne peut vivre avec lui, il est trop formaliste لا يعنى يه مبتلا غاية الغاية تكلفات ما بر آدم اولديغندن قابل الفت ومعاشرت دكلدر

FORMALITÉ. Terme de Jurisp. Manière formelle de procéder en Justice *A.* رسم معتاد pl. رسوم معتادة *P.* آيين معتاد *T.* رسوم معتاده || Il y manque une formalité رسوم معتاده نك برى يوق اركان موجود دكلدر Garder les formalités رسوم معتاده يه رعايت ايتمك Manquer aux formalités رسوم معتاده نك اجراسنده رعايتى واجب Défaut de formalités تجويز قصور ايتمك اولان رسوم معتاده ده نقصان وقصور

FORMAT. Terme de librairie. C'est la forme d'un livre *A.* قطعة *T.* كسيم || Le format d'un in-quarto ربع ورقه قطعه سنده ربع ورقه اوزره دوزلمش كتابك قطعه سى - بر كتاب

FORMATION. Action par laquelle une chose se forme *A.* تشكل - تمثل - تهيؤ *P.* صورت بستگى - صورت پذيرى - هيئت *T.* صورتلنمه - هيئتلنمه - صورت بولمه - قيللق بولمه || La formation de l'enfant dans le ventre de sa mère بطن والده ده جنينك تمثلى - صورت بولمسى La formation des métaux dans le sein de la terre جوف ارضده دولتك والده قارننده صورت بولمسى La formation d'un abcès اقسام معادننك تشكلى بر ورمك d'un régiment صورت تشكلى بر عسكرى آلاينك كسب صورت تشكلى ايلمسى

En termes de Grammaire, La manière dont un mot se forme d'un autre mot *A.* تصوغ || La formation d'un temps بر صيغه نك

Et rompre avec violence *A.* نقض ـ كسر *P.* شكستن *T.* حبسخانه قپولرینی قیرمق || Forcer les prisons قیرمق un coffre بر صندیغی شکست ایتمك

SE FORCER. Faire quelque chose avec trop de force *A.* جبرالنفس *P.* خودرا زور دادن *T.* کندویی زورلمق || Ne vous forcez point, vous vous ferez mal جبرنفس ایلمه کندوکه ضرر ایتمش اولقدر کندوکی زورلمه Ne vous forcez pas tant اولورسك

FORCÉ. *A.* مضطرّ ـ مجبور *P.* بزور افتاده *T.* زورلنمش ـ

On dit d'un homme, qu'il est forcé dans toutes ses actions, pour dire, qu'il est contraint, qu'il n'a rien de naturel dans tout ce qu'il dit کافهٔ ـ کافهٔ اوضاع واطواری اضطراریدر اوضاع واطوارنده ثقلت وکلفت واردر ـ On dit dans le même sens, Style forcé, vers forcé کلفت وضرورت ایله پرداخته صیقندیلو انشا وشعر ـ انشا وشعر ـ Donner un sens forcé à un passage. C'est le détourner du sens naturel عباره‌یی معنای اضطراری بر کونه معنا ایله ـ ضروری ایله تأویل ایتمك توجیه ایتمك

FORCES. Espèce de grands ciseaux dont on se sert à différents usages *A.* مقصّ کبیر *P.* دوکارد بزرك *T.* بونس ـ صندی

FORCLORE. Terme de Palais. Exclure de faire un acte ou une production en Justice, parceque le temps préfix en est passé *A.* عدم القبول لاجل المرور الوعدة الشرعیّة *P.* از بهر گذشتن وعدهٔ شرعیّه نا مقبول داشتن *T.* وعدهٔ شرعیّه‌سی کچمشدر وعدهٔ شرعیّه‌سی || Il a été forclos دیو مقبول طوتلمامق کچمشدر دیو مقبول طوتلمامشدر

FORCLUSION. Action de forclore *A.* عدم المقبولیّة لاجل المرور الوعدة الشرعیّة *P.* نا مقبولی از بهر گذشتن وعدهٔ شرعیّه *T.* وعدهٔ شرعیّه‌سی کچدیکنه مبنی مقبول طوتلمامه

FORER. Terme d'arts mécaniques. Percer *A.* ثقب *P.* سوراخ زدن *T.* دلمك || Forer une clef انختر دلمك un canon طوبی دلمك

FORÉ. *A.* مثقوب *P.* سوراخ زده *T.* دلنمش

FORESTIER. Qui a quelque fonction dans les forêts *A.* عامل فی امور الآجام *P.* بیشه زار کارکن *T.* قوری ضابطی ـ Et qui concerne les forêts *A.* متعلّق بالآجام *P.* متعلّق بیشه‌ها *T.* اورمانلره متعلّق

FORÊT. Grande étendue de terrain couverte de bois *A.* اجمة pl. آجام ـ غابة *P.* بیشه زار ـ جنگلستان *T.* بوك ـ اورمان بیشه‌زار *P.* غابهٔ وسیعة الانحا ـ اجمهٔ کبیره || Grande forêt بیوك اورمان ـ عظیم Forêt impraticable اجمهٔ ممتنع غابهٔ ایچندن کچلمیه‌جك اورمان ـ المرور Épaisse forêt اورمانك چیتلقی اورمان ـ ملتفة الاشجار Les routes d'une forêt اورمانك مدخلی معابر ومسالکی L'entrée d'une forêt Traverser une forêt بر اورمان ایچندن مرور ایتمك Le milieu d'une forêt اورته‌سی ـ قلبگاهی ـ اورمانك وسطی Le fond d'une forêt اورمانك غوری اورمانك Abattre une forêt اورمانك آغاجلرینی ییقمق Couper une forêt آغاجلرینی اورمانی قطع ایتمك ـ کسمك

FORET. Outil dont on se sert pour percer des trous *A.* مثقب *P.* سنبه *T.* پورغو

FORFAIRE. Prévariquer *A.* ارتکاب الخیانة ـ ارتکاب الجرم *P.* دغلکاری کردن *T.* خیانتلك ایتمك || Si un magistrat vient à forfaire ضابط ارتکاب خیانت ایده‌جك اولورایسه ـ On dit, qu'une fille a forfait à son honneur, pour dire, qu'elle s'est laissé corrompre فلان قز کندو عرضی حقنه ارتکاب کندو عرضنه غدر ایتدی ـ خیانت ایتمشدر

FORFAIT. Crime énorme, atroce *A.* جرم غلیظ pl. جرایم غلیظة ـ معاصی کبیرة pl. معصیت کبیرة *P.* گناه بزرك *T.* اغر سوچ || Il a été puni pour ses forfaits ارتکابات ایلدیکی جرایم غلیظه تقریبیله تادیبات لایقه‌سی اجرا اولندی ـ معاصی کبیره‌سنه مبنی مظهر عقوبت اولمشدر

Il se dit aussi d'un marché par lequel un homme s'engage de faire une chose pour un certain prix, à perte ou à gain *A.* معاملة بالمقطوع ـ مقطوعاً مقاولة *P.* بر وجه عهده‌سازی *T.* مقطوع کوتری ـ کوتری بازار ایله اوزرینه آلمه || Faire un forfait d'une affaire de finance بر بریستده مواد میریّه‌دن وجه مقطوعیّت بازارلشمق Faire un forfait avec un architecte pour un bâtiment عقد مقطوعاً قلفه‌سیله دولکو ایچون بر بنا بروجه مقطوع التزام ایتمك Prendre à forfait مقاوله ایتمك بر وجه مقطوعیّت در عهده ایتمك ـ

FORFAITURE. Prévarication *A.* جور ـ خیانت *P.* دغلکاری *T.* خیانتلك || On ne peut destituer un magistrat que pour forfaiture بر ضابطك عزلی انجق خیانتی تحققنده تجویز اولنه بیلور

FORFANTE. Hâbleur. V. ce mot.

FORFANTERIE. V. Hâblerie.

واهالیسنک کثرتی جهتیله اولمیوب آنلرک هنر ومعرفتلری انضمامیله حصولپذیر اولور La force de ce peuple consiste dans son commerce بو قومک قوت ومکنتیی امر تجارتدر ‖ Il se dit au pluriel, pour signifier, les troupes d'un État A. قوت عسکریة - قوت - عسکر P. قوت لشکری - سپاه ولشکر T. عسکر ‖ Assembler ses forces بر یره قوت عسکریه‌سنی مالک اولدیغی قوت جمع ایتمک Avec toutes ses forces قوت عسکریة متساوی à forces égales عسکریه‌نک جمله‌سیله قوت - عساکر جدیده De nouvelles forces وهمقدر اولدرق قوای عسکریه‌سنی بری برلریله Joindre ses forces جدیده مجموع وصل وضم ایتمک Combattre avec toutes ses forces قوت عسکریه‌سنک جمله‌سیله - عسکریله محاربه ایتمک موجود اولان قوتنک مجموعنی - حرب وقتاله قیام ایتمک اعمال ایده‌رک جنکه مبادرت ایتمک Les forces de terre قره عسکری - قوت بریة Les forces navales قوت بحریة - دونمه قوتی Toutes ses forces ne sont pas encore rassemblées کافة اسباب قوتی - کافة قوتی هنوز بر یره مجتمع دکلدر هنوز بر یرده موجود دکلدر

On dit, À forces égales, pour dire, les forces étant supposées égales de part et d'autre قوت طرفین متساوی المقدار تقدیر قوت جانبین همقدر ومتساوی اولدیغی - اولندیغی حالده تقدیرده

À force, de force, de vive force, par force, à toute force. Façons de parler dont on se sert pour exprimer diverses sortes de violences ou d'efforts. Ainsi on dit, Prendre une fille de force, pour dire, la violer بر قزه جبراً وکرهاً تعرض ایتمک Prendre une ville de force قلعه‌یی حرباً وعنوةً ضبط وتسخیر ایتمک à force ouverte آچیقدن اعمال جبر وشدت ایده‌رک à force de bras زور - قوت دست ایله - سطوت ایادی ایله - ال قوتیله - بازو ایله On dit aussi, À toute force, pour dire, absolument parlant, à tout prendre A. علی کل جهة P. بهر صورت که باشد T. هر نه جهت ایله باقلسه ‖ On pourrait à toute force accorder ce qu'il demande هر نه جهت ایله باقلسه مطلوبنه مساعده اولنمق ممکن ایدی ou pour dire, par toutes sortes de moyens A. علی ای - علی کل حال وجه کان P. بهمه حال T. نه طریق ایله اولور ایسه اولسون ‖ Il veut à toute force venir à bout de son entreprise مباشرت ایلدیکی مصلحته علی ای وجه کان ظفریاب اولمق استر

Force, se prend aussi adverbialement, et signifie, beaucoup A. کثیراً ووفیراً P. افزون - فراوان T. چوق ‖ Il a force argent, force pierreries کثرت - کثیر ووفیر نقود ومجوهراته مالکدر کثرت نقودی وار در - On dit dans ce sens, À force de soins کثرت مشاق ومتاعب ایله اهتمام ایله de peines d'empressemens کثرت فزونیٔ سعی واقدام ایله d'importunités کثیراً ووفیراً نیاز واستدعا تعجیزات ایله À force de prier تأکید تضییق de presser تأکید استدعا ایده‌رک - ایده‌رک ناله وبکاییی نو بنو تأکید ایده‌رک de pleurer ایده‌رک فریادی تکثیر ایده‌رک de crier تکثیر ایده‌رک -

FORCÉMENT. Par force, par contrainte A. جبراً - قهراً - کرهاً P. بزور - ناخواه T. زور ایله - استر استمز ‖ Il a fait cette démarche forcément بو حرکتی جبراً ایلدی - کرهاً

FORCENÉ. Furieux et hors de sens A. متجنن - مسلوب الشعور P. گمکرده هوش T. دلورمش ‖ Forcené de rage ملت شدت غضب تقریبیله de colère کلب ظهوریله متجنن Il est comme forcené متجنن کبیدر - دلورمش کبیدر

FORCEPS. Terme de Chirurgie. Mot latin qui signifie, tenailles, et qui se dit de tous les instrumens qui servent au chirurgien pour saisir et tirer les corps étrangers A. آلات منقاشیة الجراح P. خارجینهای ریشساز T. جراحک جنبستره‌یه متعلق آوادانلقلری

FORCER. Contraindre A. جبر - اجبار - قسر - اقتسار - اکراه - الجاء - اضطرار الی - تلجئة P. زور اوردن T. زورلمق ‖ Forcer quelqu'un à... برکمسنه‌یی بر شیئه اجبار ایتمک - قسر Forcer son humeur بر شیئی فلانه جبراً ایتدرمک son inclination طبیعت ایتمک جبر نفس ایتمک son génie اجبار ذهن ایتمک Forcer les volontés ارادهٔ ناسی اجبار آرا ایتمک - جبر واکراه ایلمک - Forcer nature, c'est vouloir faire plus qu'on ne peut جبر نفس ایتمک فوق الطاقه Et prendre par force A. جبراً ضبط P. زبردستی نمودن - بازبردستی ظفر یافتن T. زور ایله آلمق ‖ Forcer une place بر قلعه‌نک جبراً ضبطنه ظفریاب اولمق une barricade بر شرانپولی محلّی جبراً ضبط ایتمک un passage بر معبره - جبراً تسلط ایده‌رک ایچندن مروره ظفریاب اولمق اعمال جبر وشدت - جبراً وقهراً بوغازدن مرور ایتمک - ایده‌رک بوغازدن مرور ایتمک - Forcer une fille, c'est la violer بر قزه جبراً وقهراً تعرض ایتمک

قوای بدنیّه‌سی مایل انحطاط Ses forces diminuent ایلمک
Les forces lui manquent نو بنو نقصان پذیر در ـ وزوالدر
قوای بدنیّه‌سی Ses forces s'épuisent تاب وتوانی یوقدر
قوّتنه کوونمک Se fier à ses forces مشرف نفاد وزوالدر
Entreprendre par-dessus ses forces دائرهٔ وسع وطاقتندن خارج
درجهٔ اقتدارینی Mesurer ses forces بر ایشه مباشرت ایتمک
مایهٔ قوّتنی میزان تجربه وامتحانه ـ وزن وتقدیر ایتمک
سنجیدهٔ میزان آزمایش وامتحان ـ وضع ایله تحقیق ایتمک
قوای مخصوصه‌سنک درجه‌سنی Connaître ses forces ایتمک
Au- مقدار قوّت واقتدارینه واقف وآگاه اولمق ـ بیلمک
dessus de ses forces فوق الاقتدار ـ فوق الطاقه ـ Force mouvante. C'est la force qui produit un mouvement, et l'instrument mécanique qui aide cette force *A.* قوّت محرّکة || De toutes les forces mouvantes, celle du levier et de la poulie sont celles qu'on emploie le plus ordinairement قوای محرّکه‌دن عادتا
ـ استعمالی غالب اولان قوّت محرّکه بکره ایله مربعه در
قوای محرّکه ایچنده جوقلق قوللانیلن مقره ومانله در
— Force majeure. Une puissance supérieure à laquelle on ne peut résister *A.* قوّت غالبة *P.* زور زبردستی *T.* اوستون قوّت || L'autorité du prince, du magistrat, du général, est une force majeure حکمدارده وضابطه‌ده وسر عسکرده اولان قوّت قوای قوّت غالبه‌یه Il faut céder à la force majeure غالبه‌دندر
گردندادهٔ رضا وتسلیمیّت اولمق لازمه‌دندر

On dit, La force de la vérité, pour dire, le pouvoir que la vérité a sur l'esprit des hommes *A.* قوّه العمل الحقیقة ||
La force de la vérité lui arrache cet aveu شو اقرارک آغزندن
— Et la force ـ انتزاعنه سبب اولان حقیقتک قوّت عملیدر
du sang, pour dire, un mouvement secret de la nature entre les personnes les plus proches *A.* قوّة العلاقه النسب ||
La force du sang est extrêmement puissante علاقهٔ نسبک قوّتی
— Et la force de la sève, pour ـ غایة الغایه اکید وشدید در dire, la vigueur آغاجده یوریبین صویک قوّتی

Force, se prend aussi pour Énergie *A.* قوّت ـ قوّة التأثیر
|| Ce mot a beaucoup de force بو لفظک قوّت تأثیری جوقدر
Il n'entend pas toute la force de ce mot بو لفظک درجهٔ
قوّتنی فهم وادراک ایده‌مز La force de l'éloquence, du raisonnement, de l'évidence, de l'exemple فصاحت کلامک ودلیل
وبرهانک ووضوح حالک ومدار عبرت اولان امثالک

ـ قوّة العقل *A.* Il se dit aussi de l'esprit قوّت تأثیری ـ
L'esprit humain n'a pas assez de force pour || قوّة الذهن pénétrer les secrets de la nature عقل بشرده اسرار قدرتی
Il faut beaucoup de استکناه ایده‌جک مرتبه‌ده قوّت یوقدر force d'esprit pour suivre cette démonstration بو دلیلک اثباتی
خصوصنه مداومت اولنمق خیلی مرتبه قوّت ذهنه محتاجدر
Il signifie aussi, solidité, pouvoir de résister *A.* متانت ـ
قویلک ـ طیانقلق *T.* استواری ـ تاب آوری ـ زور *P.* قوّت
|| La force d'une poutre عمودک قوّتی d'une digue صو بندینک
de la toile قوّت ومتانتی بزک متانتی
Et fermeté de courage *A.* قوّة القلب ـ ثباة الطبع *P.*
دل استواری *T.* یورک پکلکی || Il faut beaucoup de force pour soutenir les adversités مصایب دهریه‌یه تحمّل ومصابرت
ثبات قلبه محتاجدر Il faut encore plus de force pour soutenir la bonne fortune بختیاری واقباله تحمّل اولنمق بر قات
دخی ثبات قلبه محتاجدر La force est une des vertus cardinales ثبات قلب فضایل رئیسه‌دن معدود در
Et impétuosité *A.* شدّت *P.* تندی *T.* سردلک La force du courant آقندینک شدّتی du vent روزکارک ـ شدّت ریح
سردلکی
Et violence, contrainte *A.* شدّت ـ زور ـ قهر ـ جبر *P.*
زبردستی *T.* زور ـ زورلمه || User de force اعمال جبر وزور
جبر قوّت قاهره اعمال ایتمک Céder à la force ـ ایتمک
قوّت قاهره‌یه سر فرو ـ وشدّته تسلیم عنان اختیار ایتمک
زوری زور ایله قارشولمق Opposer la force à la force ایتمک
جبره جبر ایله مقابله ایتمک ـ Repousser la force par la force جبره جبر ایله مدافعه ـ جبری جبر ایله دفع ایتمک
ایتمک

On appelle Maisons de force, des maisons où l'on renferme ceux que l'on veut corriger *A.* دار الاصلاح *P.* تأدیب خانه
T. تربیه یری
Il se dit aussi pour Équivalent *A.* بدل *T.* برشینک یرینی
طوتان || Toutes ces présomptions n'ont pas la force d'une preuve
بر دلیلک ـ بو قرینه‌لرک جمله‌سی بر دلیله بدل اوله‌مز
یرینی طوته‌مز
Il signifie aussi, puissance *A.* مکنت ـ قوّت || La force d'un État consiste non seulement dans la multitude de ses habitans, mais encore dans leur industrie بر ملکک قوّتی یالکز سکنه

La fontaine ne va plus باغچەدە بر چشمه احداث ایلمک چشمه‌نک صویی آقیور

Il se dit aussi d'un vaisseau où l'on garde de l'eau dans les maisons *A.* راقود الماء *P.* خم آب *T.* صو کوپی ‖ Acheter une fontaine de cuivre pour la cuisine مطبخ لازمه‌سی ایچون باقردن بر عدد صو کوپی مبایعه ایتمک

Et du robinet par où coule l'eau d'une fontaine, ou le vin d'un tonneau *A.* مخرق *P.* زیش ـ لوله *T.* لوله ـ موصلق ‖ Tourner la fontaine موصلغی چویرمک La fontaine d'un muid فوچینک لوله‌سی

FONTANELLE. Terme d'Anatomie. Espace quadrangulaire et membraneux situé à la rencontre des sutures sagittale et coronale chez les enfans nouveau-nés *A.* یافوخ pl. یوافیخ ـ زمّاعة *P.* نرمهٔ تارک کودک *T.* بنقلده‌یق ـ ایمک ـ En termes de Chirurgie, il signifie Fonticule. V. ce mot.

FONTE. Action de fondre *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اریمه ـ ارتمه *A.* صوغ ـ سبک *P.* ریختگی *T.* دوکمه ‖ La fonte des métaux معدنلرک دوکلمه‌سی ـ صوغ معادن Jeter en fonte دوکمک ـ سبک ایتمک La fonte des neiges fait déborder les rivières ذوبان ثلوج طغیان انهاری مستلزمدر La fonte des humeurs fait de grands ravages dans le corps humain ذوبان اخلاط بدن انسانده خسارات جسیمه‌یی مستوجبدر ـ انحلال اخلاط وجود انسانک خرابیتنه سبب اولور

On appelle Fer de fonte, Ouvrage de fonte, le fer fondu, et les ouvrages de fer fondu *A.* حدید مسبوک *P.* آهن ریخته *T.* دوکمه دموز *A.* معمول بحدید المسبوک *P.* بآهن ریخته *T.* دوکمه دمور ایشی ‖ Marmite de fonte دوکمه دمور تنجره *T.* ساخته

Fonte, se dit aussi d'une certaine composition de métaux fondus, dont le cuivre fait la principale partie *A.* صفر مسبوک *P.* روی ریخته *T.* دوکمه پرنج ‖ Canon de fonte دوکمه پرنج طوب Mortier de fonte دوکمه پرنج هاون

FONTICULE. Terme de Chirurgie. Petit ulcère artificiel pratiqué sur quelque endroit du corps, pour procurer l'écoulement des humeurs *A.* کیّ *P.* داغ *T.* یاقی

FONTS. Vaisseau où l'on conserve l'eau dont on se sert pour baptiser *A.* حوض المعمودیّة ـ On dit, Tenir un enfant sur les fonts, pour dire, assister à son baptême en qualité de parrain ou de marraine بر صبینک رسم معمودیتی اجراسنده قیام ایتمک

FOR. Juridiction, tribunal de Justice *A.* محکمة pl. محاکم *P.* عدالتگاه *T.* محکمه ـ On dit, Le for intérieur, le for de la conscience, pour dire, le jugement de la propre conscience *A.* محکمة النفس المخطرة ـ محکمة الباطن ‖ Tel homme est absous dans le fort extérieur, qui ne l'est pas pour cela dans le for intérieur فلان کشی محکمهٔ ظاهریده تبریهٔ ذمّت ایتمکله کندو محکمهٔ باطنیسنده بریئ الذمّه اولمش دکلدر

FORAIN. Qui n'est pas du lieu. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Marchand forain *T.* احنبی بازرکان ـ Et traite foraine, qui est le droit qui se paie sur les marchandises qui entrent dans un État ou qui en sortent *A.* مکس *P.* باج *T.* باج ـ طپراق بصدی ورفتیّة عواندی

FORBAN. Qui exerce la piraterie sur mer *A.* لصّ بحریّ *P.* رهزن دریا *T.* ازباندید ‖ Les forbans sont traités comme voleurs ازباندیدلر حقنه اوغری کبی معامله اولنور

FORÇAGE. Terme de monnaie. Excédant que peut avoir une pièce au-dessus du poids prescrit *A.* فضلة العیار الدرهم *P.* سکه‌نک عیاری آرتوقلغی *T.* فزونیٔ سنج درهم

FORÇAT. Criminel que la Justice a condamné à servir dans les galères *T.* پایزن ‖ Il y a tant de forçats dans cette galère بو چکدیریده شو قدر نفر پایزن وار در On délivra les forçats پایزنلر آزاد اولندی

FORCE. Faculté d'agir avec plus ou moins de vigueur *A.* قوّت pl. قوا ـ قدرت ـ اقتدار ـ وسع ـ طاقت *P.* یارا ـ توانایی ـ تاب وتوان ـ توش ـ زور ـ نیرو *T.* کوچ ‖ Force naturelle قوّت طبیعیّة ـ قوّت فطریّة Grande force قوّت عظیمه extraordinaire خارق عاده بر قوّت Force de corps قوّت بدنیّه de bras نیروی بازو ـ قوّت ساعد Frapper de toute sa force وار قوّتیله اورمق ـ ما حصل قوّت ایله ضرب ایتمک aller de toute sa force ما ملک قوّتی صرف ایده‌رک وارمق Manquer de force ناقص القوّة اولمق Il est dans sa force حال کمال قوّتنده در Réparer ses forces تجدید قوّت ایتمک les recouvrer مجدّداً تحصیل بضاعهٔ قوا ایتمک les perdre قوای بدنیه‌سنی اضاعت ایتمک Sentir affaiblir ses forces قوّتنه وهن وفتور عارض اولدیغنی ـ زوال قوایی حسّ ایتمک Prendre de nouvelles forces قوای جدیده استحصال حسّ ایتمک

On dit figur. d'une personne, ou d'une chose qui a disparu tout à coup, sans que l'on sache ce qu'elle est devenue, qu'elle est fondue اريبوب نا بود ونا پيدا اولدی – Et qu'une maison est fondue dans une autre, pour dire, que les biens en ont passé dans une autre maison par le mariage de quelque fille فلان خاندانک مالی فلان خاندانک مالی ايچنه افراغ اولنمش اولدی

FONDRIÈRE. Ouverture dans la superficie de la terre, faite par des ravines d'eau ou par quelque autre accident A. جرفة pl. جروف – خرق pl. خروق – اخفوق pl. اخافيق P. سيلابكند T. چقور – يار || La cavalerie ne put passer à cause d'une fondrière خلال طريقده بر جرفه اولمغله آتلو عسكری بر خرقی مروره ظفرياب اولەمدی Combler une fondrière طولدروب اورتمک

Il se dit aussi d'un terrain marécageux, où l'on enfonce, et d'où l'on a de la peine à se tirer A. هبكة – سواخ pl. هبكات P. گلابزار T. بتاقلق – بتاق يبر || Tout ce pays là est plein de fondrières بو مملكت سر تا پا بتاقلقدن عبارتدر

FONDS. Le sol d'une terre, d'un champ A. ارض pl. اراضی P. زمين T. ير || Être riche en fonds de terre اراضی جهتيله صاحب ثروت ويسار اولمق Il ne faut pas bâtir sur le fonds d'autrui آخرک ارضی اوزرنده بنا ياپمق جائز دكلدر Cultiver un fonds بر ارضی زرع وحرث ايتمک

On appelle Biens-fonds, les biens immeubles A. املاک وعقارات || Il a cent mille écus en bien-fonds املاک وعقارات حاصلاتی اولەرق سنوی شو قدر ايرادی وار در

Il se dit aussi, d'une somme d'argent destinée à quelque usage. V. Fond || Les fonds destinés pour la guerre, pour les bâtimens, pour la marine مصارف سفريەيه وابنيەيه وامور بحريەيه مخصوص اولان اموال ادا N'avoir point de fonds pour payer اولندجق اقچه ايچون مال موجود اولمامق Assigner sur un mauvais fonds جورک – ممتنع الحصول مالدن حواله ايتمک Dissiper un fonds مالی اسراف – مالی تبذير ايتمک مالدن ايتمک

Il se dit aussi du capital d'un bien A. رأس المال P. سرمايه T. آنا || Il ne mange pas seulement le revenu, mais aussi le fonds ياالكز وارداتی اتلاف ايتميوب رأس المالی دخی اكل وبلع ايدر Ce marchand a vendu son fonds, et s'est retiré du commerce فلان بازرگان سرمايەسنی فروخت ايله تجارتدن فارغ اولمشدر

Il se dit figur. des qualités de l'âme, considérées sous le rapport des effets qu'elles produisent A. بضاعة P. مايه T. مايه || C'est un homme qui a un grand fonds d'esprit بضاعۀ كاملۀ عقل ودرايته مالک بر آدمدر Cela marque un grand fonds de savoir بو كيفيت بضاعۀ بالغۀ علم ومعرفته دلالت ايدر Cela part d'un grand fonds de probité بضاعۀ كاملۀ نصافت وحقانيتدن نشأت ايتمش بر كيفيتدر Cela ne peut venir que d'un grand fonds de malice بو كيفيت مركوز ضميری اولان مايۀ خباثتدن نشأت ايدر Un fonds inépuisable de science بضاعۀ عديم – مايۀ بی نفاد علم ودانش النفاد علم ومعرفت C'est un homme qui parle beaucoup sur toutes sortes de matières, mais qui n'a point de fonds هر كونه ماددەده مبذوراً سوق كلامه مقتدر بر آدمدر حال بو كه اصلاً وقطعاً بضاعەسی يوقدر

FONGIBLE. Il se dit en Jurispr. des choses qui se consomment, et qui se règlent par nombre, poids ou mesure A. ميزانی T. طارتی ايله آلنوب ويريلور – طارتيلور P. سنجه‌بر || Le blé, le vin, l'huile sont des choses fongibles حنطه وخمر وروغن بغدای وباده وروغن – زيت اشيای ميزانيه اقسامندندر . زيت طارتی ايله آلنوب ويريلور مقولەسی اشيادندر

FONGUEUX. Qui est de la nature du fongus. V. ce mot || Chairs fongueuses لحوم زائدۀ كموتيه Ulcère fongueux قرحۀ منتارلو ات چيقارمش ياره – ذات اللحم كموی

FONGUS. Mot latin, qui signifie, champignon. Excroissance charnue, molle et spongieuse, qui a la forme d'un champignon, et qui vient sur un ulcère A. لحم زايد كموتی P. گوشتپارۀ سلمه T. منتارلو اور ناک || La cause du fongus est un suc nourricier dépravé, retenu et gâté لحم زايد كموی غدائيتلو بر عصارۀ خبيثۀ واقفه وفاسدەدن نشأت ايدر

FONTAINE. Eau vive qui sort de terre A. عين pl. عيون P. چشمه – زهاب T. پيكار || Puiser dans la fontaine عيندن پيكاردن صو آلمق – استنباط ما ايتمک Fontaine claire, nette صويی صاف وبرّاق بر پيكار trouble صويی بولانق بر پيكار bourbeuse صويی چامورلی پيكار Eau de fontaine ماء العين – پيكار صويی Une fontaine jaillissante عين ثاعب صويی جوشقون پيكار – Faire une fontaine dans un jardin

ارتمك || Fondre de la cire اذابهٔ شمع عسل - بال مومی
ارتمك de la neige تذويب ثلج ايتمك - قار ارتمك des
couleurs اذابهٔ الوان ايتمك - بويه‌لری ارتمك

En parlant des métaux A. سبك - اصاغة - تفريغ P. ريختن
T. دوكمك || Fondre de l'or, du plomb اصاغهٔ آلتون وقورشون
ايتمك - Fondre une cloche, un vase, une statue, c'est les
jeter en moule A. افراغ في القالب - سبك
T. در قالب ريختن T. قالبه دوكمك - On dit figur. Fondre la cloche, pour dire, terminer, conclure une affaire T.
مصلحتی بر قالبه افراغ ايتمك

On dit aussi figur., Fondre un ouvrage dans un autre, pour dire, renfermer dans un ouvrage tout ce qui était contenu dans un autre A. درج P. در نهادن T. ايچنه آلمق

Et en Médecine, Fondre les humeurs, pour dire, les rendre fluides A. حلّ - تحليل - تذويب P. گداختن - حلّ كردن
T. ارتمك Et fondre une obstruction, pour dire, la dissoudre
A. حلّ السدّة - تفتيح السدّة P. سدّه‌را گشادن T.
طيقانقلغى طاغتمق Et fondre la pierre A. تحليل الحصاة -
سنگرا حلّ - سنگرا پراكنده كردن P. تفتيت الحصاة
كردن T. طاشى طاغتمق - طاشى ارتمك

Fondre, est aussi neutre A. ذوبان P. گداختن - پژاختن T.
اريمك || La neige fond au soleil ثلج حرارت شمس ايله
قلاى آتشده L'étain fond facilement au feu ذوبان ايدر
قلعى آتشده سريعاً اريير - سهولت ايله ذوبان ايدر

Figur. Diminuer peu à peu de force A. انثمام - ذوبان
البدن P. گداختن تن T. وجود اريمك || Il fond à vue
d'oeil وجودى لمحة البصرده - طرفة العينده رهين انثمام اولور
موم كبى اريبور

On dit, Fondre en pleurs, fondre en larmes, pour dire, répandre beaucoup de larmes A. اسالة السيول - اسجام الدموع
الدموع P. غرق درياى سرشك - سيل اشك ريزيدن
T. شدن كوز ياشى ايچنده - صاپر صاپر كوزياشى دوكمك
بوغلمق || Il fond en larmes quand on lui parle de la mort
de son fils اوغلنك وفاتنه دائر صحبت سويلندكده
وفاتى - ديده‌سندن اسالهٔ سيول دموع ايتمكدن فارغ دكلدر
- صددى در ميان اولندقده غرق درياى سرشك اولور
كوزندن صاپر صاپر ياش دوكيلور

Il signifie aussi, s'affaisser, s'écrouler A. انخساف - سوخان
P. فرو رفتن T. باتمق - يره كچمك || Il y a des villes
qui ont fondu tout d'un coup بعض بلاد وامصار بغتةً منخسف
اولمشدر La terre a fondu sous ses pieds تراب زير اقدامنده
اولمشدر La maison fondit tout à رهين انخساف وسوخان
coup فلان منزل بردن بره منخسف اولدى - يره كچمشدر

On dit figur. d'un homme qui ne saurait rien garder, que tout
ce qu'il tient fond entre ses mains النده هرنه كيرر ايسه اول
ساعتده اريير

En termes de Peinture, Fondre les couleurs, fondre les teintes,
c'est les joindre, les mêler l'une dans l'autre A. مزج الالوان
- مشج الاصباغ P. رنگهارا با هم آميختن T. بويه‌لرى برى
برلريله قارشدرمق

Fondre. Se lancer, tomber impétueusement sur... A. تنزّى
على P. بر افتادن T. اوزرينه دوشمك - اوزرينه آتلمق ||
Il fondit sur cet homme فلانك اوزرينه آتلدى - En parlant
d'un orage, on emploie les mots A. اهتزام السحاب P. تندباد
بر انگيخته شدن T. بولود چاتليوب بوره قوپمق || Le ciel
est tout couvert de nuages, et l'orage est près de fondre روى سما
قپلايچى بولودلى اولمغله همان برشديد بوره قوپمق اوزره در
L'orage fondit tout à coup تندباد شديد بغتةً اهتزام ايلدى
اهتزام Je ne sais où ira fondre l'orage بردن بره قوپدى -
سحاب نرده‌ده واقع اوله‌جغى معلوم دكلدر - Pour les oiseaux,
on emploie ces mots A. انهوا P. بر افتادن T. سوزيلوب
اوزرينه قپانمق - اوزرينه دوشمك || L'oiseau fondit tout d'un
coup sur la perdrix آليجى قوش ككلك اوزرينه دفعةً
پليچه Un aigle qui fond sur un poulet سوزيلوب دوشدى
اوزرينه سوزيلوب دوشن - اوزرينه انهوا ايدن قرتال قوشى

Il signifie figur. Attaquer impétueusement et tout d'un coup
A. صولة - اقتحام - ايقاع البطش والسطوة P. سورن انداختن
T. صالمق || La cavalerie fondit sur l'aile gauche des ennemis
آتلو عسكرى اعدانك جناح يسارى اوزرينه صولت
دشمنك صول قولى اوزرينه صالدى - واقتحام ايلدى
دوشدى - اوزرينه صچرايوب آتلدى - Il fondit sur lui l'épée
à la main قليج الده ايكن اوزرينه ايقاع بطش وسطوب
اوزرينه صالدى - اوزرينه تنزّى ايلدى - ايلدى

Fondu. A. ذايب - مذاب P. گداخته - پژاخته T. اريمش
A. مسبوك - مصوّغ P. ريخته T. دوكلمش A. منحلّ P. حلّ
كرده T. اريمش A. منخسف P. فرو رفته T. باتلمش -

رومیلوس نام پادشاه رومیهٔ کبرا دولتنك واضع اساسیدر
— Il se dit aussi figur. du principal appui des choses A. رکن
pl. ارکان — مبنا pl. مبانی P. بنداد T. تمل || La justice, les
lois, la fidélité des peuples sont les plus sûrs fondemens des
monarchies سلطنتك اقوای ارکان شدید البنیانی عدل وداد
وقانون با سداد وصداقت عباد ماده‌لرندن عبارتدر Dét-
ruire la justice, c'est saper les fondemens de l'État اماحهٔ آثار
عدالت انتقاص ارکان سلطنتی مستلزم حالاتدندر Cette
pièce fait le principal fondement de sa demande مسئولی اولان
ماده‌نك رکن اعظمی اشبو ورقه در La crainte de Dieu est
le fondement de la sagesse الله — رأس الحکمة مخافة الله
مخافة الله مبنای — قورقوسی عقللولکك رکن واساسیدر
Il attaque les fondemens de la philosophie d'Aristote علمدر
حکیم ارسطونك مبانیٔ مذهبنه اطالهٔ زبان تعریض ایدر
— مذهب ارسطونك رکن واساسنه انگشتزن اعتراض اولور
Il n'y a point de fondement à faire sur son amitié, sur sa parole
فلانك محبتی وسوزی بروجهله مبنای قوی عد اولنه‌جق
— اصل — شیٔ دکلدر — Il signifie aussi figur., cause, motif A. اصل
T. تمل || Ce n'est pas sans fondement qu'il en use de اساس
la sorte بو وجهله معامله‌سی بی اساسدر Ce qui a donné
fondement à cela, c'est que... بونك اصل واساسی شودرکه
Sur quel fondement se plaint-il? شکایتنك اصل واساسی
Il se plaint avec fondement اشتکاسی لاعن اصل دکلدر ندر
Je ne dis pas cela sans fondement بو کلامی من غیر اساس
سویلمم

Fondement. V. Anus || Avoir mal au fondement کوت دلیکنده
وجع اولمق

FONDER. Jeter les fondemens A. تمهید — وضع الاساس
بنیاد انداختن — بنداد نهادن P. طرح الاساس — الاساس
T. تمل براقمق || Fonder une maison sur le roc خانه‌نك
بناسنی قیا اوزرنده طرح ایتمك la fonder sur pilotis
خانه‌نك اساسنی قازیق اوزرنده وضع ایتمك Il se
dit figur. de tout établissement permanent A. بنا — تأسیس P.
بنیاد کردن T. بنا ایتمك || Fonder une ville بر شهر بنا
ایتمك Fonder un Empire, un royaume وضع اساس سلطنت
ایتمك Fonder un ordre وضع بنیان سلطنت — وضع اساس
طریقت ایتمك — Il signifie figur., établir sur un principe,
appuyer de raisons A. تمهید الاساس — تمکین P. مقرّر ساختن

T. تمکین رأی ایتمك || برلشدرمك Fonder son opinion
ses prétentions ادّعاسنك اساسنی تمهید ایتمك ses de-
mandes اساس مطلوباتنی تمهید ایتمك Fonder toute son
espérance en Dieu اساس آمالنی عنایت بیغایت جناب
ربّ العزّت اوزرینه تمکین ایتمك Il est fondé en bonnes
raisons اساس مدّعاسی علل قویّه اوزرینه مبنیدر Votre
demande paraît spécieuse, mais il faut la bien fonder مطلوبك
ظاهر حالده مناسب ومعقولدر انجق بر اساس اوزرینه
تمکین اولنمغه محتاجدر

Se fonder. A. اتخاذ الاساس — اتخاذ المبنا P. اساس کار
کردن T. بنا ایتمك — تمللنمك || Il se fonde sur ce que..
فلان ماده‌نك اوزرینه بنا ایدر Tout cela se fonde sur de
faux bruits بو جمله‌نك — بونلرك جمله‌سی اراجیفه مبنیدر
اولی Il se fonde sur de meilleures titres اساسی اراجیفدر
اولی واصلح سنداتی اساس کار — واصلح سنداته بنا ایدر
Il se fonde sur la possession ملکیته بنا ایدر اتخاذ ایدر
Toute son espérance se fonde en vous اساس کافهٔ آمالی سنسك

Il signifie aussi, assigner un fonds ou un capital pour l'exé-
cution d'une oeuvre pieuse A. وقف المال || Fonder une cha-
pelle بر مسجد ایچون وقف مال ایتمك Fonder un lit
dans un hôpital خسته خانه‌ده بر فراش ایچون وقف مال
ایتمك

On dit, Fonder quelqu'un de procuration, pour dire, lui
donner sa procuration A. نصب الوکیل P. وکیل گماشتن
T. وکیل طاپشرمق

Fondé. A. مبنی — مؤسّس P. بنیاد گرفته — بنا کرده T.
وکیل منصوب — Fondé de procuration A. بنا اولنمش — تمللنمش
نصب اولنمش وکیل T. وکیل گماشته P. وکیل ثابت الوکالة —

FONDERIE. Le lieu où l'on fond du métal A. دار الصوغ P.
خانهٔ ریخته‌گر T. دوکمه‌جی کارخانه‌سی || Il y a là une
fonderie اول طرفده بر باب دوکمه‌جی کارخانه‌سی واردر
Et l'art de fondre les métaux A. فنّ الاصاغة P. پیشهٔ
ریخته‌گری T. دوکمه‌جیلك || Il entend bien la fonderie فنّ
دوکمه‌جیلك فنّنه ماهردر — اصاغهٔ معادنه واقفدر

FONDEUR. Ouvrier en l'art de fondre les métaux A. صبّاغ
P. ریخته‌گر T. دوکمه‌جی || Maître fondeur دوکمه‌جی استادی

FONDRE. Rendre fluide par l'action du feu un corps solide
A. ذوب — تذویب — اذابة P. گداختن — پژاخته کردن T.

constance légère *A.* نظراً الی ذات ـ نظراً الی نفس الامر ـ الماده *T.* نفس الامره باقلسه || On le blâme de cela, mais au fond il n'a pas tort بو بابده فلانی تعییب ایدرلر انجق ذات ماده‌یه باقلسه قباحتی یوقدر || Il a peut être parlé avec trop de chaleur, mais dans le fond il a raison بلکه برمقدار حرارت ایله سویلدی انجق نفس الامره باقلسه حقی وار در

FONDAMENTAL. Qui sert de fondement à un édifice *A.* اصلیّ ـ اساسیّ *P.* بندادی *T.* تمله مخصوص || Pierre fondamentale تمل ـ سنگ بنداد ـ حجر اصلی ـ حجر الاساس ـ طاشی ـ Figur. || La loi fondamentale de l'État دولتک اصل الاصول ـ رکن الرکین قوانینی ـ اسّ الاساس قوانینی مذهبک موادّ قوانینی Les points fondamentaux de la religion اساسی مثابه‌سنده اولان موادّ ـ اصلیه‌سی La pièce fondamental d'un procès دعوانک اصل واساسی مثابه‌سنده اولان ورقه

FONDAMENTALEMENT. D'une manière fondamentale *A.* مؤسّساً ـ علی اساس القویّ *P.* بر بنیان استوار *T.* تمللو اولەرق اساس قوی اوزره || Une maxime fondamentalement établie وضع اولنمش قاعده

FONDANT. Qui a beaucoup d'eau, qui fond dans la bouche *A.* ذایب فی الفم *P.* آبدار *T.* آغزده اریر || Ce sont des fruits fondants بونلر فواکه آبدار اقسامندندر Poire fondante آغزده ذایب آرمود ـ Il se dit en Médecine, des remèdes qui servent à fondre, à dissoudre les humeurs *A.* محلّل ـ مذوّب *P.* گدازنده *T.* اریدیجی || Remèdes fondans ادویهٔ مذوّبه ـ Il est aussi substantif, et se dit en Chimie des substances qui servent à accélérer la fusion des métaux *A.* pl. محللات

FONDATEUR. Celui qui a fondé quelque établissement *A.* بانی ـ واضع الاساس *P.* بنیاد زن *T.* بنا ایدیجی || Cyrus est le fondateur de l'Empire des Perses فرس قدیم دولتنک بانیان واضع الاساسی کیومرثدر Les fondateurs des Empires دولتلرک بانیلری ـ دول بانیان جماهیر Les fondateurs des républiques

Et celui qui a fondé et doté une église, un monastère *A.* صاحب الخیر pl. صاحب المبرّة ـ اصحاب الخیرات pl. اصحاب المبرّات ـ بانی الخیرات *P.* خیرات کننده *T.* خیرات صاحبی ـ خیرات بنا ایدیجی || Les rois sont fondateurs de la plupart des bénéfices اکثر اوقافک صاحب صاحب الخیراتی سلاطین عظامدر Les droits du fondateur بانئ خیراتک حقوقی الخیرات Suivre l'intention du fondateur صاحب خیراتک اراده‌سنه ـ اراده‌سنه تبعیّت ایتمک موافقت ایتمک

FONDATION. Travaux qui se font pour asseoir les fondemens d'un édifice *A.* بناء الاساس pl. ابنیة الاساس *P.* بنای پای *T.* تمل یاپوسی || La fondation d'un bâtiment بنانک بست ابنیهٔ اساس تمللری یاپوسی La fondation n'est pas achevée هنوز ختام بولمامشدر Pour faire une bonne fondation sur un terrain marécageux, il faut asseoir les fondemens sur des pilotis بر صولاق یرده قوتلو اساس یاپلمسی تمللرک قازیق اوزرنده اقعادینه توقف ایدر

Et un fonds légué pour des oeuvres de piété *A.* وقف pl. اوقاف || Des revenus qui sont de l'ancienne fondation d'un monastère مناسترک اوقاف قدیمه‌سی وارداتی || Il a laissé une somme pour la fondation d'une messe à perpétuité الی الابد قرائت قداس شریف اولنمق ایچون بالوصیّه مبلغ معلوم المقدار وقف ایلدی

FONDEMENT. Le fossé que l'on fait pour y construire des fondemens *A.* خندق الاساس pl. خنادق الاساس *P.* خندک بنداد *T.* تمل چقوری || Creuser les fondemens d un édifice بر بنانک تمللری خندقنی حفر ایتمک

Il signifie aussi, la maçonnerie qui se fait dans la terre jusqu'au rez de chaussée pour élever un bâtiment *A.* اساس pl. اسس ـ مبنا pl. مبانی ـ قاعدة pl. قواعد *P.* بنداد ـ بنلاد ـ بنیاد ـ پای بست ـ بنوره ـ شستکانی ـ دای *T.* تمل || Fondemens profonds اساس عمیق الغور solides اساس قوی ومحکم ـ بو بنانک تمللری متین واستوار تمل Les fondemens en sont bas آلچقدر تمل ـ انشای اساس ایتمک Faire les fondemens تملی ـ اقعاد مبانی ایتمک Asseoir les fondemens یاپمق نقض مبانی ایتمک Saper les fondemens یرلشدرمک Affermir les fondemens اساسی تحکیم وترصین ایتمک Ébranler les fondemens اساسه ایراث تزلزل ـ ارجاف مبانی ایتمک یرندن اوینانمق ـ تملی صارصمق ـ ایتمک Jeter les fondemens d'un édifice ـ تمل براقمق ـ طرح اساس ایتمک On dit figur. Jeter les fondemens d'un Empire *A.* وضع الاساس السلطنة || Romulus a jeté les fondemens de l'Empire Romain

vent بو باده كمال سورت وحدّتى تقريبيله هوالندرلميه جك اولور ايسه فوجى ديبلرينى آتجقدر — On appelle, Tabatière, boîte à deux fonds, celles qui s'ouvrent des deux côtés *T.* جفته انبارلو بر قطعه قوطى — جفته قوطى

On dit figur. d'une affaire, d'une question embrouillée, qu'elle n'a ni fond ni rive اوّل وآخرى — سر وبنى يوق بر مصلحتدر — يوق بر مادّه در — Et des choses qui sont au-dessus de la portée de l'esprit humain, que c'est une mer sans fond et sans rive بر بحر بيحدّ وكنار در — بر دريای بى بن وكنار در دريای نا قعريابدر —

DE FOND EN COMBLE. Depuis le haut jusqu'en bas *A.* من الرّاس الى القدم — من قعر الاسفل الى سقف الاعلا *P.* ازسرتاپا *T.* باشدن آياغه دكين || Bâtir une maison de fond en comble بر خانه‌يى من قعر الاسفل الى سقف الاعلا انشا ايتمك بر منزلى از سر تا پا la démolir de fond en comble ديبى دوز ييقمق — هدم وتخريب ايتمك — Figur. || Cet homme est ruiné de fond en comble, c'est-à-dire, entièrement كلّيًا مضمحل وخراب — بو آدم جملةً خراب ويباب اولدى بسبتون خراب اولدى — اولدى

On dit en termes de Marine, Donner fond, pour dire, mouiller l'ancre *A.* القاء الانجر *P.* لنكر انداختن *T.* دمور براقمق — القاى لنكر قرار ايتمك — Et couler à fond, pour dire, faire aller un vaisseau à fond *A.* اغراق *P.* فرو روانيدن — غرق كردانيدن *T.* باترمق — Et figur. Couler quelqu'un à fond, pour dire, le ruiner ديبى دوز خراب — برآدمى كلّيًا باترمق Et couler une matière à fond, pour dire, l'épuiser *T.* بر مادّه‌يى تا آخرينه قدر بتورمك ايتمك

FOND DE CALE, la partie la plus basse de l'intérieur d'un vaisseau *T.* ديب انبارى — Bas-Fond. V. Bas.

FOND, se dit aussi de ce qu'il y a de plus éloigné de l'abord, de plus retiré du commerce dans un pays *A.* معيق — معق pl. اقصى — اعماق pl. قصارى — اقاصى *P.* پايان *T.* درينلك || Se retirer dans le fond d'un pays معيق مملكته چكلمك Il s'est confiné dans le fond d'une province اقصاى حدود مملكتده اورمانك قصاراى حدودى Le fond d'un bois تحصّن ايلدى معيق بيشه‌زار —

Il se dit figur. pour signifier, ce qu'il y a de plus intérieur, de plus caché dans le coeur *A.* دخيلة — باطن pl. بواطن pl. ابطنة pl. مزايا *P.* درون *T.* ايچ — ايچ يوزى || Dieu connait le fond des coeurs الله تعالى حضرتلرى عارف جناب ربّ العالمين واقف — بواطن قلوب وضماير در ابطنهٔ ضماير voit le fond de nos pensées مزاياى قلوبدر وافكاره بصير وناظر در

Il se dit aussi, du point principal d'une affaire, d'une question, d'une querelle *A.* اصل — كنه *P.* ژرف — *T.* تمل || Le fond d'une affaire كنه مصلحت Il faut venir au fond مصلحتك اصل مادّه‌يه كلملى Venez au fond de la question كنه واصلنه كل Cette affaire était bonne par le fond, il l'a perdue par la forme بو مادّه‌نك اصلى مستحسن ايكن صورتى معيوب اولديغندن فوت اولمشدر La forme emporte le fond صورت حالك اعتبارى اصل مصلحتدن اغلبدر

FOND, se dit aussi d'une somme qu'on amasse et qu'on destine à certains usages *A.* مال *P.* سرمايه *T.* سرمايه || Faire un fond pour la guerre سفر ايچون مال تدارك ايتمك مال پيدا ايتمك — سفر ايچون مال جمع ايتمك —

FOND, en matière d'étoffe, c'est la plus basse tissure sur laquelle on fait quelque ouvrage *A.* سطح *P.* بوم *T.* زمين || Velours à fond d'or زمينى صرمه‌لو قطيفه — Il se dit aussi de l'étoffe même sur laquelle on ajoute quelque broderie *A.* ثوب *P.* كالا *T.* قماش || Une broderie sur un fond de satin ثوب اطلس اوزرنده ايشلنمش سوزنى — sur un fond blanc بياض ثوب اوزرنده ايشلنمش سوزنى — Il se dit aussi des tableaux || Le fond de ce tableau est trop clair تصويرك زمينى رنكى غايت آچقدر Le fond du tableau est un paysage بو تصويرك زمينى بر بقعه رسميدر

On dit, Faire fond sur..., pour dire, compter sur... *A.* اعتماد — استناد *P.* تكيه كردن *P.* پشت دادن *T.* طيانمق — كوونمك || Je fais fond sur vous سكا استناد ايدرم sur votre amitié سنك دوستلغكه كوونورم — طيانورم

À FOND. En allant jusqu'au fond *A.* على وجه الاستكناه — بكنه — متعمّقًا *P.* بژرفى *T.* درين || Traiter une matière à fond بر مادّه‌يى متعمّقًا رؤيت ايتمك Il possède cette science à fond بو علمه بكنهه متصرّفدر Il nous a entretenu à fond استكناه مادّه‌يى بكنها نقل ايلدى — حال ايله افادهٔ مرام ايلدى

On dit aussi, Au fond, Dans le fond, pour dire, à juger des choses en elles-mêmes, et indépendamment de quelque cir-

پچاوره || Des fomentations excellentes pour les hypocondres مراق علّتنه غایت نافع کمادات Adoucir, amollir par des fomentations وضع کمادات ایله وجعی تلیین ایتمک

FOMENTER. Appliquer des fomentations *A.* تکمید *P.* کهتاب زدن *T.* علاجلو پچاوره اورمق || Fomenter une partie débilitée avec des cataplasmes کسب ضعف ایتمش بر عضوی لاپه ایله تکمّد ایلمک

Et entretenir, faire durer. Il se prend en mauvaise part *A.* ادامة - ابقا *P.* بر دوام داشتن *T.* طیاندرمق || Ce remède fomente le mal au lieu de le guérir بو دوا موجب شفا اولهجغنه علّتک ابقاسنه سبب اولور - Figur. il se dit en bien et en mal *A.* تأکید - تأیید - ادامة || Fomenter l'union تأکید روابط اتّحاد ایتمک - ادامهٔ حسن اتّحاد ایتمک la division ادامهٔ شور وشقاق ایتمک la mauvaise intelligence اسباب معادات واختلافی تأکید ایلمک une querelle مادّهٔ منافات ومنازعهنک ادامه وابقاسنه سعی ایتمک la sédition نائرهٔ فتنه - حال عصیانی ادامه وابقا ایتدرمک وفساده القای وقود شرّ ایله ادامهسنه بذل مکنت ایتمک

FONCER. Mettre un fond à un tonneau *A.* وضع القعر فی الفنطاس *P.* vul. بن نهادن در چلک *T.* فوچی‌یه دیب قومق

FONCER. Attaquer impétueusement *A.* اقتحام - صولت *P.* انداختن *T.* صالمق || Nous fonçâmes sur l'ennemi دشمن اوزرینه صولت واقتحام ایلدک

FONCÉ. On appelle Couleur foncée, une couleur fort chargée *A.* لون مستشرب - لون شبیع - لون طامل *P.* رنگ تیره *T.* قویبی رنک || Violet foncé لون شبیع بنفسجی Émeraude d'un vert foncé لون اخضر شبیع بر قطعه زمرّد قویبی یشل زمرّد - طاشی

FONCIER. Qui concerne le fonds d'une terre. Il n'est guère d'usage qu'en ces phrases: Seigneur foncier, qui signifie, le seigneur du fonds *A.* صاحب الملک - صاحب الارض *P.* خداوند زمین *T.* طوپراق صاحبی - یر صاحبی - Et rente foncière, qui signifie, une rente assignée sur un fonds de terre ارضه مربوط ایراد

FONCIÈREMENT. À fond *A.* بالتعمّق - علی وجه التعمیق *P.* بژرفی *T.* درینجه || Si vous examinez cette matière foncièrement بو مادّهیی علی وجه التعمیق تحرّی بالاستکناه - وملاحظه ایدهجک اولور ایسهک Il a traité ce point foncièrement بو دقیقهدن بالتعمّق والاستکناه بحث ایلدی

FONCTION. Action qu'on fait pour s'acquitter des obligations d'une charge *A.* خدمت مأمورة pl. خدمات مأمورة pl. منصبنه متعلّق اعمال مأمورة || Faire les fonctions de sa charge اولان اعمال مأمورهیی ادا ایتمک S'acquitter de ses fonctions خدمات مأمورهسنی ایفا ایتمک La principale fonction de cette charge consiste... بو منصبک خدمات مأمورهسندن اهمّ واقدم اولان فلان خدمتدر Les fonctions en sont pénibles بو منصبک خدمات مأمورهسی مشقّتلو در Je l'ai vu dans ses fonctions فلانی عهدهسنده اولان منصبک خدمات مأمورهسنی اجرا ایلدیکی حالده کوردم - On dit des parties destinées aux fonctions organiques, qu'elles font bien leurs fonctions, pour dire, qu'elles font ce qu'elles doivent faire || Quand le foie, l'estomac font bien leurs fonctions, tout va bien کبد ومعده خدمت لازمهلرینی کما ینبغی اجرا ایلدکلرنده قصوری حسن حالده اولور - Et qu'un homme fait bien toutes ses fonctions, pour dire, qu'il boit, qu'il mange, etc., comme fait un homme qui se porte bien فلان کشی خدمات طبیعیّهنک جملهسنی بر وجه الیق اجرا ایدر - لایقی اوزره

FONCTIONNAIRE. Celui qui remplit une fonction *A.* اهل الخدمة pl. ارباب الخدمة *P.* کارساز - مهمّساز *T.* ایش اری - ایش اربابی -

FOND. La partie la plus basse d'une chose creuse *A.* قعر pl. قعور - غور pl. اغوار *P.* بن - ته *T.* دیب || Le fond d'un puits قعر بئر - بن چاه - قویونک دیبی Le fond du sac چوال دیبی Il y a là un gouffre, on n'en saurait trouver le fond در اول طرفده بر حفرهٔ نا قعریاب وار دیبی بللوسز - Le fond d'une vallée درهنک غوری بر چقور وار در Des enfers قعر جهنم Du fond de l'estomac قعر معدهدن Une voix qui sort du fond de l'estomac قعرصدردن خروج ایدن صوت Sonder le fond قعر دریایی اسقندیل ایتمک Aller au fond قعره واصل اولمق - دیبه چوکمک Trouver le fond قعری دیب بولمق - ادراک ایتمک - Il se dit aussi de cet assemblage de petites douves qui ferme les tonneaux par les deux bouts *A.* قعر الفنطاس *P.* vul. بن چلک *T.* فوچی دیبی || Ce vin-là est si violent, qu'il jettera les fonds, si on ne lui donne

Fol espoir امنيهٔ جنون آميز L'hôpital des fous *A.* دار المجانين - دار الشفاء المجانين *P.* بيمار خانهٔ ديوانگان *T.* تيمار خانه - Être fou d'une personne, c'est l'aimer éperdument فلان ديوانه‌سی اولمق - كمسنه‌نك مجنونی اولمق || Un mari qui est fou de sa femme زوجه‌سنك ديوانه‌سی اولان زوج Un père qui est fou de ses enfans اولادينك مجنونی اولان بر پدر - اولاد دلوسی بر پدر — Et être fou d'une chose || Il a acheté depuis peu un tableau, et il en est fou بوندن اوّلجه مبايعه ايلديكی بر قطعه تصويرك مجنونيدر — Chien fou, se dit d'un chien enragé *A.* كلب عقور *P.* سگ ديوانه *T.* قودرمش كوپك

Il se prend aussi pour Gai, d'humeur enjouée *A.* خفيف الروح - نشيط المزاج *P.* سبكروح *T.* شطارتلو || C'est un jeune fou شطارتلو بر نو جوانـدر Il a l'humeur folle سبكروح ونشيط المزاجدر

Et pour Simple, crédule *A.* احمق *P.* شفك *T.* بودالّه || Vous êtes bien fou de croire cela بوكا اعتماد ايدر ايسك بوكا وجود ويرمك خيلی حماقتدر - خيلی احمقسك Vous êtes bien fou de vous en fâcher بو بابده غضبه كلمك خيلی حماقتدر

Et pour Déraisonnable *A.* غير معقول *P.* نا معقول - نا سزا *T.* يولسز || Une folle entreprise عزيمت غير معقوله Une action folle et extravagante اصول عقلدن خارج بر فعل منكر ونامعقول

On dit en termes de Pratique, Un fol appel, pour dire, un appel mal fondé *A.* نقل الدعواء بلا موجب *T.* بيوجه نقل دعوا

Faire le fou, signifie, faire le bouffon *A.* تمسخر *P.* زنج كاری كردن *T.* مسخره‌لك ايتمك

Fou, au jeu des échecs. C'est une des pièces du jeu *T.* فيل

FOLÂTRE. Qui se livre à une folie amusante *A.* طيّاش - شلول *P.* شوخ وشنگ - سبكمشرب *T.* شن - ارشكن || Elle est extrêmement folâtre غاية الغاية شوخ وشنگ بر خاتوندر

FOLÂTRER. Faire des petites folies *A.* استطاشة *P.* سبكمشربی نمودن *T.* ارشكنلك ايتمك

FOLÂTRERIE. Action folâtre *A.* طيش *P.* سبكمشربی *T.* ارشكنلك

FOLIE. Aliénation d'esprit *A.* جنون - اختلال الشعور *P.* ديوانگی *T.* دلولك || Folie incurable علاج قبول ايتمز علّت جنون - جنون بی دوا Un accès de folie جنونك بز

— Et extravagance, imprudence حمقسی || La sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu علم بشر عند الله محض جنوندر Il a fait la folie de se défaire de sa charge منصبندن فراغت ايتمك جنوننی ايتدی Quelle folie de ne songer point à l'avenir! مستقبلات اموره ملاحظه ايتمامك نقدر دلولكدر — Et une passion excessive pour quelque chose || Chacun a sa folie هر كسك بر نوع جنونی وار در Les fleurs, les tableaux sont sa folie شكوفه وتصوير ديوانه‌سيدر - دلوسيدر Il l'aime à la folie فلانه مجنونانه محبّتی وار در

Il signifie aussi, des propos gais sans objet et sans suite *A.* كلمات ما لا يعنی pl. *P.* سخن هرزه *T.* صاچمه سوز || Il lui a dit mille folies هزاران هزار كلمات ما لا يعنی سويلدی

FOLIO. Mot latin. On appelle Folio recto, la première page du feuillet *A.* وجه الصحيفة et Folio verso, le revers *A.* ظهر الصحيفة — Un livre in-folio. C'est un livre dont les feuilles ne sont pliées qu'en deux بر كتاب قطعه‌سی تامّه ورقهٔ - بتون طبقه بر كتاب قطعه‌سنده

FOLLEMENT. Avec folie *A.* مجنوناً - بالجنون *P.* بديوانگی *T.* دلوجه - مجنونانه - ديوانه آسا || Entreprendre follement quelque chose بر ايشه مجنونانه مباشرت ايتمك Il se conduit follement مجنونانه حركت ايدر Il parle follement دلوجه تكلّم ايدر

FOLLET. Qui fait ou dit par habitude de petites folies *A.* تلعابة *P.* هرزه باز *T.* اوينـاش || C'est l'esprit du monde le plus follet بونك مثالی هرزه باز آدم جهانده يوقدر

Poil follet. Le premier poil qui vient au menton des jeunes gens *A.* زغب - خطّ رخسار *P.* خطّ *T.* چكده‌ده بتن يومشق - توی — Et le duvet des petits oiseaux. V. Duvet.

Esprit follet. Une sorte de lutin, qui, selon le préjugé populaire, se divertit sans faire de mal *A.* سعلاة pl. سعالی - غول *P.* شفوت *T.* قونجولوز || Un esprit follet qui fait peur aux enfans de la maison اطفال بيتی اخافه ايدن سعلات - او جوجوقلرينی قورقودان قونجولوز

FOLLICULE. On donne ce nom en Botanique à quelques gousses. V. Gousse.

FOMENTATION. Remède extérieur qu'on applique à quelque partie malade, pour la réchauffer, la fortifier et la résoudre *A.* كماد - كمادة pl. كمادات *P.* كهتاب *T.* علاجلو قيزغين

T. طوغريلق ايله خلوصكارانه || En bonne foi feriez-vous cela ? بالصدق والخلوص سويله بونى ايدرمى ايسدك - خلوص طوغريسنى سويله Il y va à la bonne foi, de bonne foi اول خصوصده خلوص اوزره - طويّت ايله سلوك ايدر حركت ايدر

FOIE. Viscère situé dans l'hypocondre droit sur les fausses côtes A. كبد pl. اكباد P. جگر - پوت T. قره جكر || Avoir le foie chaud محزور الكبد اولمق le foie opilé مسدود الكبد كبدنده صلابت وار ايدى Il a eu un squirre dans le foie كبدنده احتراق - حرقت كبدى وار در Il a le foie brûlé عدم - كبدك اختلال حالى وار در Intempérie de foie اعتدال حالى

FOIN. Herbe fauchée et séchée dont on nourrit les bêtes A. حشيش - هشيم - يابس P. كلاه خشك T. گياه قورى اوتلق || Vieux foin حشيش عتيق - اسكى اوتلق Foin nouveau هشيم جديد - تازه اوتلق Foin délié حشيش رقيق Une botte de foin اوتلغى دمت - بر عدد اوتلق دمتى Botteler du foin اوتلق باغلمق Tas de foin قورى اوتلق ييغنى Grenier à foin اوتلق انبارى

Il se dit aussi de l'herbe avant qu'elle soit fauchée A. كلاء - عشب pl. اعشاب P. گياه T. چاير - اوتلق || On coupe les foins چايرى بچرلر - حشّ كلا ايدرلر La saison des foins چاير وقتى - موسم انبات كلا

FOIRE. Grand marché public qui se tient réglément en certains temps A. سوق الموسم P. بازارگاه موسم T. رستاق - بازارگاه || پنايير La foire de Leipzik ليبسقه پنايرى Ouvrir la foire پنايره بداء واستفتاح ايتمك Fermer la foire پنايره ختام - پنايرك مدّتنى مدّ ايتمك Prolonger la foire پنايرك وقتنى اوزاتمق ويرمك

FOIS. Terme qui sert à indiquer la quantité et le temps des choses dont on parle A. مرّة pl. مرّات - كرّة pl. كرّات - دفعة pl. دفعات P. بار T. كرّه || C'est la première fois que je l'ai vu فلانى ابتداكى كرّه در كوربيورم Cela est bon pour une fois بو شيء يالكز بر دفعه ايچون ايشه يرار Une fois pour toutes, je vous en avertis اوّل واخر بر دفعه سكا خبر ويررم Ne retournez plus une autre fois بر دخى عودت ايلمه On lui a dit mille fois de s'arrêter توقّف ايلمسى كندويه هزار كرّه سويلندى Je l'ai dit bien des fois, beaucoup de fois مرّةً بعد اخرى سويلدم - كراراً ومراراً سويلدم - هر بار - دفعات ايله - بالدفعات سويلدم à chaque fois كرّة هر دفعهده On l'en a averti quantité de fois, plusieurs fois كندويه اخبار اولندى - بعد اخرى كندويه خبر ويرلمشدر Une fois n'est pas coutume بر كرّه ايله عادت اولمز Cette fois-ci بو دفعهده

On dit, De fois à autre, pour dire, de temps en temps A. احياناً - بعضاً P. گاه گاه - گاه وبيگاه T. وقت بوقت - آرهلق آرهلق - آرالقده - بعض كرّه || Il n'y va que de fois à autre بعضاً كيدر - À la fois, Tout à la fois, pour dire, en même temps, tout ensemble A. دفعةً واحدةً - دفعةً P. در يك - با هم - بار T. بر اوغوردن - بردن || On ne peut pas tout faire à la fois هر شيئي دفعةً ايتمك ممكن دكلدر Il entreprend tout à la fois دفعةً واحدةً هر شيئه مباشرت ايدر Il est tout à la fois sage, brave et homme de bien هم عاقل ذو بصيرت وهم صاحب شجاعت وهم مجبول بالخير والمبرّتدر

FOISON. Abondance, grande quantité A. بذارت - بركت P. فراوانى - كثرت T. بركت - بوللق || Il y aura foison de fruits cette année بو سنه ميوه بركتى اولهجقدر - À foison. Abondamment A. بالكثرة والبذارة - كثيراً وبذيراً P. فراوان T. بوللق ايله - بول بول || Il y a de tout à foison هر شيء كثيراً وبذيراً موجود در

FOISONNER. Abonder A. تكثّر - توفّر P. فراوان بودن T. بول اولمق - بركتلو اولمق - بركتلنمك || Cette province foisonne en blés بو مملكتده حنطهنك كثرت وبركتى وار در بغداى بركتلو در - C'est une ville qui foisonne en bons ouvriers بو مملكتده استاد عملهنك كثرت وبركتى وار در - وفرت وكثرتى -

FOL, ou FOU. Qui a perdu l'esprit A. مجنون pl. مجانين - زايل العقل - مختلّ الدماغ - مختلّ الشعور - مألوس - ديوانه P. سليب العقل - ممتله العقل - ذاهب العقل شوريده - شوريده عقل - هوش ربوده - بيهوش - T. دلو - عقلى كتمش - دماغ || Devenir fou تجنّن ايتمك - دلو اولمق - دلورمك - گرفتار جنون اولمق Fou à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطلو دلو - مجنون مطبق - زوقاقلرده سكردر صاوريق دلو Être fou à courir les rues زنجير كش دلو در Il est fou à lier دلولردن اولمق Un fou mélancolique سوداوى المزاج بر دلو Fol amour عشق مجنونانه

doctrine chrétienne *A.* دين || Un article de foi شروط ديندن بر شرط Cela est de foi بو مادّه دينه متعلّقدر C'est une question de foi بر مسئلهٔ دينيّه در La foi de l'Église دين امّت عيسى Mourir pour la foi دين اوغورينه فداى جان ايتمك Renoncer à la foi ديندن فراغت ايتمك Il s'est fait mahométan, il a renié sa foi دينينى انكار ايله اسلامى قبول ايلدى Confession de foi اقرار دين ـ شهادت دين ـ On dit, qu'un homme n'a ni foi ni loi دينى ايمانى يوق بر آدمدر

Foi. Vertu qui consiste dans cette probité qui fait que l'on tient sa parole, ses promesses *A.* صدق الوعد ـ وفاء العهد ـ وفا ـ وفاء الوعد *P.* وفادارى ـ عهد درستئ *T.* وفادارلق ـ سوزده چندان وفاسى || C'est un homme de peu de foi صاغلملق مايهٔ قليل الوفا بر آدمدر ـ يوق بر آدمدر Homme sans foi وفاى عهدى يوق ـ وفاسز آدم ـ وفادن بى بهره بر آدم Foi de gentilhomme كبار سوزى ـ كبار وعدى Foi de marchand بازركان وعدى Donner sa foi عهد ايله صدق وعد بر كمسنه وفاى عهدينى شرط ايتمك Engager sa foi ايتمك انجاز ـ وفاى عهدده تجويز قصور ايتمك Manquer de foi شرط وفادارى يه موعود خصوصنده وفا ايتمامك Garder sa foi عهد وپيمانه وفا ايتمك ـ رعايت ايتمك Violer sa foi شرط وفادارى ده ـ رسم وفادارى يه مغاير حركت ايلمك وعدنده كاذب ارتكاب نقض وخلاف ايتمك Fausser sa foi وفاى عهدينه اعتباراً بلا اولمق Être prisonnier sur sa foi حبس اسير اولمق ـ On dit, La foi des traités, pour dire, l'obligation que l'on contracte par les traités *A.* وفاء لازم الاداء العهود والشروط || Faire quelque chose contre la foi des traités وفاى لازم الاداى عهود وشروطه منافى حركت ايتمك On se reposait sur la foi des traités وفاى لازم الاداى عهود عهود وشروطك صدق وعدينه ـ وشروطه استناد اولنمشيدى ـ On dit, qu'un homme est de bonne foi *A.* صادق الوعد *T.* سوزنده صاغلم ou de mauvaise *P.* وفا دار ـ موثوق العهد foi *A.* فاسد العهد ـ عديم الوفا *P.* بد عهد ـ بيوفا *T.* وفاسز ـ سوزنده طورمز ـ Et qu'il est dans la bonne foi, qu'il a fait une chose dans la bonne foi, pour dire, qu'il agit ou qu'il a agi selon sa conscience *A.* صدق الطويّة ـ خلوص النيّة ـ طويّت *P.* صادقة انديشه ـ راستئ دل ـ راستئ *T.* طوغريلق || Cet homme a fait cela dans la bonne foi بونى صدق طويّته مبنى ايتمشدر ـ Et que la bonne foi est rare parmi les hommes بنى آدمده صدق طويّت نادر در que la bonne foi صدق طويّت هر حالده وسيلهٔ عذر n'excuse pas toujours اولمز ـ صدق نيّت هر ايشده مدار اعتذار اولمز ـ Possesseur de bonne foi. Celui qui a la conviction de la justice de sa possession *A.* متصرّف باعتقاد الصادق Et dans le sens contraire, Possesseur de mauvaise foi *A.* متصرّف باعتقاد الفاسد ـ On dit aussi, qu'un jeune homme est sur sa bonne foi, sur sa foi, pour dire, qu'il est laissé maître de sa propre conduite *A.* فاعل مختار *P.* خود سر *T.* باشلو باشنه

On appelle, Foi conjugale, la promesse de fidélité que les époux se font mutuellement *A.* حقوق الزوجيّة || Il a violé la foi conjugale حقوق زوجيّته خيانت ايلدى ـ حقوقِ زوجيّتك خلافنه حركت ايلدى

Foi, signifie aussi, croyance *A.* اعتماد ـ وثوق *P.* باور *T.* ايناننه || Ajouter foi اعتماد ايتمك Avoir foi aux paroles de quelqu'un بر كمسنه نك كلامنه اعتماد ايتمك حوالهٔ سمع ـ C'est un homme digne de foi اعتماد ايتمك شايان اعتماد ـ مستحقّ وثوق ـ معتمد عليه بر آدمدر ـ اولهجق بر آدمدر موثوق ومعتمد آدمدر ـ واعتماد در

Et témoignage, assurance *A.* شهادت ـ تصديق ـ اثبات *P.* گواهى *T.* شاهدلك || Ce qui est arrivé depuis peu en fait foi عهد قريبدنبرو ظهوره كلان حالت بو بابده وسيلهٔ اثبات اولور Cette lettre fait foi qu'il est arrivé بو مكتوب وصولنه شهادت ايدر ـ فلانك وصولنى مصدّقدر En foi de quoi, j'ai signé les présentes تصديقاً للحال اشبو نميقه امضا اولندى Cet acte fait foi en Justice بو سند عند الشرع شاهد حالدر ـ مدار اثبات اولور

Et la fidélité qu'un vassal rend à son seigneur *A.* شرط الصداقة *P.* پيمان صداقتكارى *T.* صداقتلق شرطى || Faire foi et hommage ايفاى شرط صداقت وتبعيّت ايتمك Faute d'avoir rendu la foi et hommage شروط مرعيّهٔ صداقت وتبعيّتك اجراسنده تجويز تراخى وقصور اولنديغنه مبنى

Ma foi, Par ma foi. Façons de parler dont on se sert pour affirmer une chose *T.* ايمانم حقّى ايچون ـ دينم حقّى ايچون On dit dans ce sens, Jurer sa foi بر كمسنه دينينه يمين ايتمك

En bonne foi, À la bonne foi, signifie, avec franchise *A.* بالصدق والاخلاص ـ بخلوص الطويّة *P.* ـ براستئ درون

FLUET. Mince, de faible complexion *A.* نحیف ـ ضاوی *P.* نزار *T.* خیره || Corps fluet خیره بر وجود Complexion fluette وجد ضاوی Visage fluet ترکیب ضاوی ونحیف

FLUIDE. Corps dont les parties ne sont point adhérentes, et ont une grande facilité à se mouvoir entre elles *A.* مایع pl. مایعات ـ سایل pl. سیّال *P.* ریزان ـ روان *T.* صیویق ـ آقیجی || L'air et l'eau sont deux élémens fluides آب وهوا عناصر مایعه‌دندر Quand le sang est trop épais, il faut tâcher de le rendre plus fluide دم زیاده غلیظ اولنجه ترقیق واماعه‌سنه سعی اولنمق اقتضا ایدر

FLUIDITÉ. Qualité de ce qui est fluide *A.* سایلیت ـ مایعیت *P.* ریزیدگی *T.* صیویقلق ـ آقیجیلق || La fluidité de l'eau طبیعت مایعه‌سی ـ مانک مایعیتی du sang, des humeurs, de l'air دمک واخلاطک وهوانک مایعیتی

FLÛTE. Sorte d'instrument à vent *A.* مزمار ـ زمّارة ـ قصّابة pl. مزامیر *P.* نای *T.* دودک || Jouer de la flûte *A.* نفخ القصّابة ـ تزمیر *P.* نای زدن *T.* دودک چالمق ـ دودک اوفلمک — Flûte de berger *A.* زمجرة ـ هیرعة pl. زماجیر *P.* نایچهٔ شبان *T.* قوال ـ چوبان دودکی

FLÛTE-DE-BERGER ou DAMASONIUM. Plante *A.* غرغر *T.* چوبان دکنکی نباتنک صغیری

FLÛTER. Jouer de la flûte *A.* زمر *P.* نای زدن *T.* دودک چالمق || Il ne fait que flûter toute la journée صباحدن اخشامه قدر دودک چالمغله امرار وقت ایدر

FLÛTEUR. Qui joue de la flûte *A.* زمّار *P.* نیزن *T.* دودکچی ـ چالیجی

FLUVIATILE. Il se dit des coquillages d'eau douce *A.* اصداف نهریّة *P.* صدفهای آب رود *T.* طاتلو صو صدفلری

FLUX. Mouvement réglé de la mer vers le rivage à certaines heures du jour *A.* مدّ البحر *P.* مدّ دریا *T.* دکز اوزانوب بصمق || Le flux va jusqu'à un tel lieu مدّ دریا فلان محلّه قدر واصل اولور

FLUX. Dévoiement *A.* اندیال البطن ـ ازلاق البطن ـ اسهال *P.* شکمرانی *T.* یورک سورمه‌سی || Il lui a pris un flux de ventre اندیال بطنه اوغرادی Provoquer un flux de ventre اندیال بطن علّتنی ایجاب ایتدرمک Arrêter un flux de ventre اسهالی قطع ـ اندیال بطنی منع ایتدرمک ـ طوردرمق ـ ایتدرمک — Flux de sang. Dévoiement accompagné de sang *A.* اسهال الدم *P.* شکمرانئ خون آلود *T.* قان اسهالی || Arrêter le flux de sang اسهال دمی منع وتسکین ایتمک ـ قان اسهالی قطع ایتمک Le flux de sang était dans l'armée قان اسهالی علّتی عسکر ایچنه دوشمش ایدی Il est mort d'un flux de sang اسهال دم علّتندن وفات ایلدی

On appelle Flux hépatique, un dévoiement provenant de ce que le foie ne fait pas bien ses fonctions *A.* اسهال کبدی *P.* شکمرانئ کبدی *T.* قره جکر اسهالی || Il est mort d'un flux hépatique اسهال کبد علّتندن وفات ایلدی — Flux d'urine. Une évacuation d'urine trop fréquente et trop abondante *A.* سلس البول — Flux de bouche. Une salivation continuelle *A.* سیلان اللعاب *P.* ریزیدگئ آب دهن *T.* صالیار آقشی ـ صالیار دوکلمه‌سی — Flux hémorroïdal *A.* سیلان الدم الباسور ـ سیلان البواسیر *P.* ریزیدگئ خون باسور *T.* باسور قانی آقمه‌سی — On dit, Flux de paroles, pour dire, Abondance superflue de paroles *A.* اسهاب الکلام *P.* پرگویی ـ فزونئ گفت وسخن *T.* سوز چوقلغی

FLUXION. Écoulement d'humeurs sur une partie du corps *A.* نزلة pl. نوازل *P.* نزله *T.* اینمه || Fluxion froide نزلهٔ بارده chaude نزلهٔ حارّه âcre نزلهٔ حامزه Il est sujet aux fluxions نوازله مبتلا در Arrêter la fluxion نزله‌یی منع وقطع ایتمک Attirer la fluxion نزله‌یی جلب ایتمک Avoir une grande fluxion sur la poitrine صدرده بر نزلهٔ شدیده عارض اولمق Détourner la fluxion نزله‌یی طرف آخره صرف ایتدرمک

FLUXIONNAIRE. Qui est sujet aux fluxions *A.* مبتلاء النوازل

FOETUS. L'animal formé dans le ventre de sa mère *A.* جنین pl. اجنّه *P.* کودک در شکم مادر *T.* دول || La formation du foetus تخلّق جنین Faire l'anatomie d'un foetus بر جنینی کشف وتشریح ایتمک

FOI. La vertu par laquelle on croit les vérités que Dieu a révélées *A.* ایمان || Foi pure ایمان خالص ferme ایمان راسخ ـ قوی inébranlable واهمهٔ تزلزلدن عاری ایمان chancelante ایمان مشکوک Acte de foi ایمانه متعلق قوی بر عمل Être ferme en la foi ایمانده صاحب ثبات ومتانت اولمق Pécher contre la foi ایمانک خلافنه ارتکاب معصیت ایتمک Vaciller en la foi امر ایمانده متذبذب وبیقرار اولمق L'objet de la foi مقصد ایمان ـ موقوف علیه ایمان — Et persuasion de toutes les vérités qui font le corps de la

زبد طالغه‌لرك كورلتيسی Les flots blanchissans d'écume خروشان ایله سفید پوش اولمش امواج هایله Être à la merci des flots حكم - امواج متلاطمهٔ بحرك حكمنه تسلیم اولنمق - امواج دریایه مسلم اولمق On dit aussi, que le sang coule à grands flots, c'est-à-dire, avec abondance سیول دما متموّجا جریان ایدر

Flots, se dit figur. pour Foule A. فوج pl. افواج P. گروه انبوه افواج متزاحمهٔ T. بركمش غلبه‌لك || Il fend des flots d'auditeurs سامعینی خرق ایدر Au travers des flots du peuple assemblé مجتمع اولمش افواج ناس ایچندن

On dit, qu'un vaisseau est à flot, qu'on l'a mis à flot, pour dire, qu'il ne touche point le fond, qu'il est soutenu sur l'eau كمی‌یی صو اوزرینه یوزدردیلر - كمی صو اوزرینه یوزر

Flot et jusant. Le flux et le reflux de la mer. V. ces mots.

Flot. Assemblage de bois qui flotte sur une rivière A. عامة الاخشاب P. عمد چوبكش T. كراسته صالی

FLOTTABLE. Il se dit des rivières sur lesquelles le bois peut flotter A. صالح لاسباح العامة - صالح لعوم الاخشاب P. عمد بشناوریدن امكان پذیر T. كراسته صالی یوزدرمسنه صالح || Ce canal est rendu flottable dans toute sa longueur بو جدول سر تا پا اسباح اخشابه كسب صلاحیت ایلدی

FLOTTAGE. transport du bois par eau, lorsqu'on le fait flotter A. نقل الاخشاب علی طریق العوم P. رواندن چوبها برعمد T. كراسته‌یی صال ایله یوزدرمك || Cette rivière est commode pour le flottage بو نهر كراسته صالی یوزدرمكه صالحدر

FLOTTAISON. Terme de Marine. La partie du vaisseau qui est à fleur d'eau T. كمینك صویه دكدیكی یر

FLOTTANT. Qui flotte, qui est agité de côté et d'autre A. متذبذب - متزعزع - متحرك P. جنبان T. صارصلور || Des arbres flottants اشجار متزعزعه - صارصلور آغاجلر Des îles flottantes جزایر متحركه - متذبذب - Figur. Incertain, irrésolu A. متردد P. بیقرار T. قرارسز

FLOTTE. Corps de plusieurs vaisseaux qui naviguent ensemble A. كتیبة السفاین P. گروه كشتیها T. دونانما - كمی آلایی || La flotte d'Espagne اسپانیا دونانماسی La flotte des Indes هندستانه مخصوص كمی آلایی

FLOTTEMENT. Mouvement d'ondulation que fait en marchant le front d'une troupe A. رجفان العسكر - زخور العسكر P. جنبش لشكر T. عسكرك صالنتیسی

FLOTTER. Être porté sur l'eau sans aller à fond A. طفو - غفو P. بر روی آب رفتن - بر روی آب روانه شدن T. صویك یوزینه یوزمك || On voyait flotter les débris du naufrage قضا زده اولمش سفینه‌لرك روی دریاده طفو ایدن انقاضی مشهود ایدی

On dit, Faire flotter du bois, pour dire, le faire descendre sur la rivière sans bateau A. اسباح الاخشاب P. چوبها بر روی آب روانیدن T. كراسته‌یی صو اوزرینه یوزدرمك - كراسته‌یی صویه یوزدررك یورتمك

Figur. Chanceler, être irrésolu A. تذبذب - معادلة - عدال P. تردد - بیقراری نمودن T. ندیه قرار ویره‌جكنی بیله‌مامك - قرارسز اولمق || Flotter entre diverses pensées افكار مختلفه بیننده متردد و بیقرار اولمق entre l'espérance et la crainte بین الخوف والرجا متردد و بیقرار اولمق

Flotté. A. طافی P. بر روی آب روان T. صو اوزرینه - صو یوزینه یوریتین - یوزن

FLOTTILLE. Petite flotte A. كتیبة مختصرة السفاین P. گروه اندك شمار كشتیها T. كوچك دونانما

FLUCTUATION. Terme de Physique. Mouvement d'un liquide de côté et d'autre A. رجرجة P. جنبش T. چالقنش - چالقندی || En touchant cette tumeur, on sent qu'il y a fluctuation بو ورمه لدی اللمس دروننده حالت رجرجه اولدیغی حس اولنور - بو ورمك اوزرینه ال طوقنلسه بر چالقندی حس اولنور - Figur. || La fluctuation des opinions ذبذبهٔ افكار وآرا - افكارك وآرانك گاه برویه وگاه اوتدیه اوینایشی - افكارك وآرانك صالنتیسی du prix des denrées بهای ذخایرك اوینامه‌سی

FLUCTUEUX. Qui est agité de mouvemens violens ou contraires A. ذو الارتجاج - مرجرج P. جنبان T. چالقنیجی

FLUER. Couler. Il ne se dit que de la mer A. مدّ البحر || La mer flue et reflue دریا مدّ وجزر ایدر

Il se dit en Médecine des humeurs qui coulent de quelques parties du corps A. انصباب - سیلان P. ریزیدن T. دوكلمك || Les humeurs qui fluent du cerveau دماغدن منصب - آقمق - دماغدن اینوب دوكیلن - ریزان اولان مواد - اولان ماده‌لر Sa plaie flue toujours یاره‌سی لا ینقطع سیلان ایدر ماده‌لر هر دائم آقر

اولسو پادشاهلرک وقتنده بازار فنون وعلومك رواج واشتهاری دائما درجهٔ کمالده در **Alors la Poésie florissait** اول دورده فن شعرک بهارستان اشتهاری نضارت کاملده اولی دولتک درخت شان ایدی **Cet Empire était florissant** واشتهاری پر ازهار وشکوفه دار ایدی **C'était du temps que ce docteur florissait** فلان عالمك درخت بارآور اشتهاری ناشر اشتهاری زماننده ایدی ـ الازهار اولدیغی وقتده ایدی **Parmi ceux qui florissaient en vertu, en sainteté** صلاح وفضیلت وولایت وشرافت ایله اشتهار یافته اولمش ذوات عزیزه **Un tel auteur florissait en ce siècle-là** فلان مؤلف بیننده اول دورده اشتهارده ایدی

FLEURI. *A.* مزهر ـ منور ـ مورّد *P.* شکوفه دار *T.* چیچکلنمش

FLEURISTE. Celui qui aime les fleurs, qui prend plaisir à les cultiver *A.* عشیق pl. عشّق *P.* شکوفه پرور *T.* چیچکجی || Ce jardinier est un bon fleuriste بو باغچوان استاد چیچکجیدر Il y a beaucoup de gens qui se piquent d'être fleuristes وافر کسان چیچکجیلکده وقوف ادعاسنده درلر — On appelle Jardin fleuriste, un jardin où on élève des fleurs حدیقة الازهار *P.* بهارستان ـ باغ گل ـ گلستان ـ گلزار *T.* چیچک باغچه‌سی ـ چیچکلک

FLEURON. Ornement qui imite les fleurs *A.* زهرة *P.* گل *T.* گل || Les fleurons d'une couronne تاجك گللری Les fleurons que les imprimeurs mettent au commencement et à la fin des livres کتابلرك سرلوحه وکتابه‌سنده ارباب طباعتك وضع ایده کلدکلری نقوش ازهار **Une étoffe où il y a des fleurons** *A.* ثوب مدبج *P.* کالۀ شکوفه دار *T.* چیچکلو قماش ـ On dit figur. d'une des plus grandes prérogatives d'un prince, d'un de ses plus grands revenus, d'une de ses meilleures provinces, que c'est un des plus beaux fleurons de sa couronne واردات دولتنک تاج سلطنتنک گل ازهرواحسنیدر اعلا گلیدر

FLEUVE. Grande rivière *A.* نهر pl. انهار *P.* رود *T.* چای || Grand fleuve *A.* نهر کبیر *P.* شاهرود *T.* بیوك نهر Fleuve profond نهر عمیق ـ نهر بعید الغور ـ نهر عمیق الغور rapide نهر شدید الجریان navigable نهر اولان سیر مراکبه صالح Le bord d'un fleuve *A.* شاطی النهر ـ شط النهر *P.* کنارهٔ رود *T.* چای یالیسی La rive d'un fleuve *A.* ساحل النهر *P.* لب رود *T.* چای قییسی Le courant du fleuve مدفع ماء النهر آقندیسی یری ـ چایك آقندیسی ـ Le canal d'un fleuve مجرای نهر ـ مسیل نهر ـ چایك قنالی Le cours d'un fleuve نهر ـ نهر ـ جریان نهر ـ چایك آقشی L'embouchure d'un fleuve فوهۂ نهر ـ دهانۂ رود ـ بوغازی ـ نهرك آغزی Fleuve qui coule doucement نهر خفیف الجریان ـ بطیٔ الجریان

FLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est flexible *A.* سهولة الانعطاف *P.* نرمی *T.* قولای بوکلمه || La flexibilité de l'osier قندره سهولة ـ ملاینت ـ Figur. *A.* انعطافی سهولت اوتنك || La flexibilité de l'esprit *P.* الانعطاف *T.* نرمی یومشقلق مزاجك سهولت انعطافی ـ ملاینت طبع

FLEXIBLE. Souple, qui plie aisément *A.* سهل العطف ـ سهل الانعطاف *P.* نرم *T.* قولای بوکیلور || Il n'y a rien de si flexible que l'osier قندره اوتی کبی قولای بوکیلور شیٔ یوقدر Avoir un corps flexible بر کمسنه‌نك بدنی سهل الانعطاف اولمق — Voix flexible, c'est-à-dire, souple et aisée سهل العطف بر صدا — Figur. Qui ne résiste pas trop aux impressions qu'on veut lui donner *A.* لین المزاج *P.* نرمخو *T.* اویصال || Un caractère flexible اویصال بر مزاج

On dit figur. Esprit flexible, c'est-à-dire, qui se porte, qui se tourne facilement à toutes sortes de choses *A.* سهل العطف ـ سلس المزاج ـ سهل السیاسة ـ لین الجانب *T.* قولایلقلو

FLEXION. État de ce qui est fléchi *A.* میلولت ـ حنایت *P.* خمیدگی *T.* اکیلش || La flexion d'une poutre عمودك میلولتی — Il se dit, en Anatomie, du mouvement opéré par les muscles fléchisseurs *A.* انطوا ـ انحنا *P.* پیچش *T.* بوکلش

FLOCON. Petite touffe de laine, de soie, etc. *A.* جالحة pl. جوالح *T.* هبریة ـ اوچونتی ـ توزاق || Flocon de laine جالحهٔ صوف ـ ایپك ـ جالحهٔ ابریشم de soie یوك توزاغی ـ توزاغی — Il se dit aussi de la neige *A.* رضاب *P.* برفپاره *T.* قار پارچه‌سی || Il tombait de la neige par flocons قار پارچه پارچه اولدرق یاغر ایدی

FLORAISON. Époque où les plantes fleurissent. V. Fleuraison.

FLORISSANT. Il n'est d'usage qu'au figuré. *A.* کثیر الریعان ـ کثیر النضارة — V. Fleurir au figuré.

FLOT. Vague *A.* موج pl. امواج *P.* کوهه ـ شترك ـ خیزاب *T.* طالغه || Les flots de la mer امواج دریا Le vent soulève les flots هبوب ریاح تهییج امواجی موجبدر Fendre les flots ـ Le bruit des flots امواج بحری شق ایتمك ـ زمزمهٔ امواج

dans la fleur de la jeunesse اولمق شقوان شباب حالنده

Elle était, alors dans la plus grande fleur de sa beauté اول وقتده بهجت وجمالنك حال كمال ريعاننده ايدى — La بهار حسن وبهاسنك كمال طراوتى حالنده ايدى fleur de la beauté n'a qu'un temps بهار حسن وجمال بى بهار حسنك وقتى محدود — ثبات وسريع الزوالدر — La fleur du teint. C'est cet éclat de teint que donne ومقيّد در la jeunesse *A.* طراوت — نضارت *P.* آب وتاب *T.* تازه‌لك

On appelle Fleur de farine, la partie la plus subtile de la farine *A.* خلاصة الدقيق — نخالة الدقيق *P.* آرد آبروى *T.* اون خلاصه‌سى — Et fleur de soufre *A.* خلاصة الكبريت *P.* كوكرد خلاصه‌سى *T.* ابروى گندش On dit, La fleur de la virginité, pour dire, la virginité même غنچهٔ نشكفتهٔ بكارت

Il se dit figur. de l'élite, de ce qu'il y a de meilleur dans une classe de personnes *A.* نخبة — نقاوة *P.* گزيده *T.* سچمه || C'est la fleur de mes amis فلان كشى نخبهٔ احبابمدر — La fleur de la cavalerie سوارى عسكرينك گزيده‌سى des troupes عسكرك گزيده‌سى — نقاوهٔ عسكر — Il se dit aussi, du premier usage d'une chose *A.* زخاوة *P.* گل روى سپيد *T.* قيمق || Voilà une étoffe qu'on n'a encore montrée à personne, vous en aurez la fleur اشته هنوز كوز كورمامش بر مالدر قيمغى سكا قسمت اوله‌جقدر

Fleur, se dit aussi du lustre et de l'éclat de certaines choses qui durent peu *A.* جلاء عديم البقا *P.* رونق نا پايدار *T.* تملسز پارلاقلق || La beauté n'a qu'une fleur حسن وبها ياالكز بر جلاى نا بقا در

Fleurs blanches. Une certaine maladie des femmes *A.* سيلان الرحم *P.* ريزيدگى بوكان *T.* طول يتاغى آقمه‌سى

À Fleur. Au niveau *A.* متساويا *P.* در برابرى — بروى *T.* دوزلكده — برابرلكده || Les fondemens de cet édifice sont déjà à fleur de terre بو بنانك اساسى سطح زمين برابرلكنه صو بندى چيقمشدر La digue n'était pas encore à fleur d'eau هنوز صوينك برابرلكنه چيقمش دكلدر Cette balle a passé à fleur de corde بو كلّه ايپ اوجى برابرلكنه كچمشدر

FLEURAISON. Il se dit de la formation des fleurs *A.* تزهّر — تفقّح — تنوير *P.* شكوفه بستگى *T.* چيچكلنمه — تورید — ازهيرار || Les fleurs de la seconde fleuraison sont ordinairement moins grandes et moins belles que celles de la première ازهيرار لاحقك ازهارى لزهيرار اولك ازهارينه نسبت ايله من جهة الحجم صكوه‌كى چيچكلمده ظهور — والحسن ادنا اولو كلمشدر ايدن چيچكلر اولكنك چيچكلرندن كرك ايريلك وكرك كوزللك جهتيله عادتا دون اولور

Et de la saison dans laquelle les plantes fleurissent *A.* موسم الازهار — موسم التوريد النباتات *P.* هنگام گشايش شكوفها *T.* چيچك وقتى — چيچك موسمى || La gelée a retardé la fleuraison des anémones شدّت انجماد شقايق النعمان چيچكلرينك موسم توريدينه بادئ تأخر اولمشدر

FLEURER. Répandre, exhaler une odeur *A.* نفحان — فيحان — نشر الرايحة *P.* بوى افشاندن — بو گلانيدن *T.* قوقو — فلان شيئدن بررايحهٔ طيبه فيحان || Cela fleure bon ايدر — On dit figur. et proverb. d'une بر كوزل قوقو يايلور affaire qui paraît bonne et avantageuse, Cela fleure comme baume بو ايشك مسك كبى قوقوسى كلور

FLEURETTE. Petite fleur *A.* زهر دقيق *P.* گل خرده — شكوفهٔ خرده *T.* چيچك — اوفاق چيچك — شكوفه‌جك

Figur. Cajolerie que l'on dit à une femme *A.* مغازلة pl. مغازلات *P.* لاغ فروشى با زنان — لاغ عاشقانه *T.* نسوان ايله ارشمه || Dire des fleurettes نسوان طايفه‌سيله مغازله ايتمك Elle aime les fleurettes مغازله‌دن حظ ايدر بر خاتوندر

FLEURIR. Pousser des fleurs, être en fleurs *A.* ازهار — ازهيرار — تورید — تنوير — انارة *P.* گل شكفتن — اشخوان بستن *T.* شكوفه‌دار گشتن — چيچكلنمك — چيچك آچمق || Entre les arbres, l'amandier fleurit des premiers جميع شجر اللوز اشجاردن مقدم توريد ايدر Quand les roses commenceront à fleurir گللرك اوايل ازهارنده ابتداى گشايشلرنده

Au figuré, il fait Florissait à l'imparfait de l'indicatif, et Florissant au participe actif, et signifie, être en vogue, en crédit *A.* كسب النضارة — كسب الريعان — كسب الاشتهار — كسب الرواج || En un temps où les belles-lettres fleurissent بهارستان ادبياتك زمان نضارت وريعانى وقتنده — Les sciences, les beaux-arts ont toujours fleuri sous les grands princes علوم ادبيه‌نك اشتهارى وقتنده عظمت شان ايله شهرتگير اولمش ملوك ستوده سلوكك ايام سلطنتلرنده گلزار علوم وصنايع شريفه دمبدم كسب نضارتدن خالى طولوشان ايله سرافراز اولمش سلاطين عظام زماننده — دكلدر درخت بارآور معارف وعلوم دائما سرسبز وپر ازهار در —

بذامت طبع تحصیل ایله Le flegme de cet homme me met au désespoir شو آدمك حوصله دارلغی سر رشتهٔ صبرمی جاکچاك ایدر

FLEGMON. Il se dit de toutes les tumeurs qui sont remplies de sang *A.* فلغمونی ـ ورم دموی *P.* آماس خونین *T.* قانلو ملتهب || Flegmon inflammatoire qui passe en suppuration قبارجق اولوب تقیّحه باشلامش ورم دموی

FLEGMONEUX. Qui est de la nature du flegmon *A.* فلغمونی ـ من جنس الورم الدموی

FLÉTRIR. Faner, ôter la vivacité, la fraîcheur *A.* تذبیل *P.* پژمرده کردن *T.* صولدرمق || Le hâle, le vent de bise flétrit les fleurs اذوا سهام وباد شمال اذوای ازهاری مؤدّیدر Le grand air flétrit les couleurs ریح شدید تذبیل الوانی تمادئ مستلزمدر Le temps, l'âge flétrit le teint, la beauté ازمان وکبر سنّ انسانك لون بشرهیی مذبّل وحسن وجمالی مزیلدر

Se flétrir. *A.* تذبّل *P.* پژمرده شدن ـ ذبول یافتن *T.* صولمق || Les fleurs se flétrissent شکوفه‌لر کسب ذبول ایدر Sa beauté commence à se flétrir حسن وجمالی مایل پژمردگی ـ Figur. حسن وبهاسی کسب ذبوله باشلامشدر ـ وذبولدر درماندگی Ôter la vigueur *A.* ایراث الفتور ـ ایجاب الکلال *P.* آوردن آلام واکدار *T.* فتور کتورمك || Le malheur flétrit l'âme نفسه موجب فتور اولور

Il signifie aussi, deshonorer, diffamer *A.* تشیین ـ ایراث الشین والعار ـ والنقیصة وصمه دار ـ لکه‌دار کردن *P.* ایراث الشین والعار ـ والنقیصة عیب ورسوایی کردن *T.* لکه‌لندرمك || Flétrir quelqu'un بر کمسنه‌نك عرض وناموسنه ایراث شین ونقیصه ایتمك Flétrir la réputation de quelqu'un فلانك حسن صیتنه ایراث پرتو صیت وشهرتنه ایراث ـ کدورت شین وعار ایتمك La mémoire de quelqu'un ذکر جمیلنی شین ونقیصه ایتمك ـ لکه‌دار عیب ورسوایی ایتمك On dit d'un homme qui a été repris de Justice, qu'il est flétri سابقهٔ قباحت ایله سابقه‌لو در ـ لکه‌دار در ـ Et d'un homme condamné à être marqué d'un fer chaud, qu'il est condamné à être flétri ناصیه‌سنده ضرب تمغای رسوایی اولنمق اوزره حکم جریان ایلدی

Flétri. *A.* ذابل *P.* پژمرده ـ ذبول یافته *T.* صولمش

FLÉTRISSURE. Altération par laquelle une chose est flétrie *A.* ذبول *P.* فرسودگی ـ آب وتاب پژمردگی *T.* صولوقلق || Le temps n'a pas causé la moindre flétrissure à la beauté de son teint مرور ایام لون روینك آب وتابنه ذرّه‌جه قدر ایراث ذبول وکدورت ایتمش دکلدر La flétrissure des fleurs شکوفه‌لرك ذبولی ـ چیچکلرك صولوقلغی ـ Figur. *A.* شین pl. شیون ـ نقیصة pl. نقایص *P.* لکه *T.* لکه || Voilà une grande flétrissure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وشان وشهرتنه بر شین عظیمدر Il a reçu une flétrissure qui ne s'effacera jamais الی الابد محو وازاله‌سی ممکن اولمیه‌جق بر کونه شین ونقیصه‌یه اوغرادی C'est une flétrissure à un homme, que d'avoir fui dans le combat جنکدن فرار ایتمك مقابلهٔ اعدادن روگردان ـ شین عظیمی موجب حالاتندندر سمت گریز وفرار اولمق عظیم بر لکه در

Il se dit en termes de Justice, de la marque d'un fer chaud, imprimé sur la peau d'un criminel *A.* وسمة ـ وسام النکال التفضیح *P.* تمغای رسوایی *T.* رسوایلق تمغاسی || On lui a trouvé une flétrissure sur les épaules اوموزنده بر تمغای رسوایی ظهور ایلدی

FLEUR. Production des végétaux qui précède le fruit *A.* زهر pl. ازهار ـ نور pl. انوار ـ فقحة pl. فقاح *P.* شکوفه ـ گل ـ بهار ـ اُشخوان *T.* چیچك || Fleur simple ساده چیچك Fleur double قاتمر چیچك Fleur nouvelle زهر طریّ ـ تازه شکوفه Fleur épanouie زهر مکشوف ـ شکوفهٔ گشاده ـ آچلمش چیچك Bouton de fleur کمّ الزهر ـ نور چیچکك غنچه‌سی Fleur printanière زهر ربیعی ـ بهار چیچکی ـ یاز چیچکی Fleur d'été زهر صیفی ـ یاز چیچکی Fleur d'automne شکوفهٔ خزان ـ کوز موسمی چیچکی Fleur de jasmin یاسمین چیچکی L'émail des fleurs آب وتاب ازهار Une fleur qui se flétrit, qui passe مایل ذبول وزوال اولان Les blés sont en fleur اکینلر چیچکده در Un bouquet de fleurs *A.* طاقة الازهار ـ رمش الازهار *P.* دستهٔ شکوفه *T.* بر طوتام چیچك Fleur d'orange زهر اترج ـ ترنج چیچکی Eau de fleur d'orange چیچك صویی

Il se dit figur. du temps où certaines choses sont dans leur plus grande beauté *A.* عنفوان ـ وقت الریعان ـ وقت الربیع *P.* دم بهار ـ دم تازگی *T.* کوزللك وقتی ـ تازه‌لك وقتی || Être à la fleur de ses jours عمر نازنینك ربیعی وقتنده ایام عمرك ریعانی وقتنده ـ بهاری وقتنده اولمق ـ اولمق Trente ans, c'est la fleur de l'âge pour un homme ذکوره کوره سنك اوتوزنجی سنه‌سی تمام وقت عنفوانیدر Être

سهام تیز Les flèches de l'amour زهرلو اوق T. زهر آلود سهام جگر دوز عشق ـ نوک عشق ‖ — Il se dit aussi, d'une longue pièce de bois, qui joint le train de derrière d'un carrosse avec celui de devant A. سهم العجلة P. تیر گردونه T. اوق اوزرنده ‖ Un carrosse qui porte sur la flèche عربه اوقی عربه اوقی شکست La flèche se rompit استوار اولان عربه اولمشدر — Et de la partie du clocher qui en fait la couverture A. سهم المنارة P. کلاه مناره T. مناره کلاهی

Flèche. Nom d'une constellation A. سهم الرامی

FLÉCHIR. Courber, ployer A. تمایل ـ التوا ـ انحنا P. خم شدن ـ گشتن ـ خمیدن T. اکلمک ـ بوکلمک ‖ Ce fer rompra plutôt que de fléchir بو دمور منحنی اوله جغنه منکسر اوله بیلور ‖ Il faut que tout genou fléchisse au nom de Jésus حضرت عیسی افندمزک اسم شریفی ذکرنده انحنای رکب نام مبارکی یاد اولندقچه جمیع ـ مسکنت اولنمق واجبدر ناس زمین عبادتده وضع زانوی تضرع وابتهال ایتمک ‖ — Il signifie figur., se soumettre, s'abaisser A. تحنیة ـ اقتضا ایدر سر ـ گردنداده انقیاد گشتن P. الجید الاطاعة ولامتثال باش اکمک T. سرفرو کردن ـ فرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت شدن ‖ Tout fut obligé de fléchir sous le joug کافهٔ ناس سر فرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت اولمغه مجبور اولدی Tout le monde fléchissait devant lui جملهٔ ـ حضورنده عامهٔ ناس سر فرو ایدر ایدی Tout fléchit sous les lois de la destinée کافهٔ ناس سر فرو بردهٔ انقیاد اولور ایدی کافهٔ ناس احکام قضا وقدره سر فرو بردهٔ امتثال وتسلمیت اولور

Il signifie aussi figur., cesser de persister dans des sentimens de dureté, ou de fermeté A. تلین القلب ـ انعطاف القلب P. نرمخویی پذیرفتن T. یومشمق ‖ C'est un homme doux et qui fléchit aisément شیرینکار وسهل العطف برادمدر Il est inébranlable, il ne fléchit point اصراری غالب برآدم اولوب انعطاف وملاینت سمتنه اصلا میل ایتمز Il ne sait ce que c'est que de fléchir انعطاف قلب نه اولدیغنی بیلمز Il commence à fléchir قلبنده آثار انعطاف وملاینت ظهوره باشلادی

Il se dit aussi à l'actif dans cette phrase : Fléchir le genou ou les genoux A. تحنیة الرکبة ـ تحنیة الرکب P. زانو خم کردن T. دیز اکمک ـ دیز بوکمک ‖ — Il se dit aussi figur. pour signifier, attendrir, toucher de pitié A. ترقیق القلب ـ تلیین القلب ـ تهییج الرقة P. بدل نرمی آوردن

T. یومشتمق ـ یورکی کتورمک ـ قلبه رقت ‖ Fléchir ses juges قلوب حکامه تهییج رقت ایلمک Se laisser fléchir aux prières تضرعات وملتمساته مقاومت ایدهمیوب رقته کلمک Il est inexorable, rien ne le fléchit برآدم ممتنع التلیین در اولوب تحریک عرق رقتی ممکن دکلدر Cela est capable de fléchir les coeurs les plus durs بو حالت اشد قسوت ایله مجبول اولنلرک عرق رقتلرینی تهییج ایدهجک برجبار ستمکارک Fléchir la cruauté, la dureté d'un tyran مقولهدندر ترقیق ایتمک ـ قسوت قلبنی تلیین ایتمک

Fléchi. A. رقیق ـ اکلمش P. خمیده T. ملتوی ـ منحنی دل رقت یافته ـ دل نرمی پذیرفته P. لین القلب ـ القلب رقته کلمش ـ یومشامش T.

FLÉCHISSEMENT. Action de fléchir A. تلوی ـ جنایت P. خمیدگی T. اکلمه ـ اکلش ـ بوکلمه ـ بوکلش ‖ Le fléchissement des genoux دیزلرک اکلمهسی — Et l'état d'un corps qui fléchit A. صلع ـ انعطاف ـ ممایلت P. ور تافتگی T. دیرکک ‖ Le fléchissement d'une poutre, d'un mât اکلمه وکمی ستوننک ممایلت وانعطافی

FLEGMAGOGUE. Il se dit des médicamens propres à purger la pituite A. قالع البلغم P. رانندهٔ کش سپید T. بلغم سوکیجی ‖ L'agaric est flegmagogue غاریقون قالع بلغمدر

FLEGMATIQUE. Qui abonde en flegme A. بلغمی المزاج P. مبتلا ببسیاریٔ کش سپید T. بلغم چوقلغنه مبتلا ‖ C'est un homme extrêmement flegmatique بغایت بلغمی المزاج برآدمدر

Il se dit figur. d'un homme qui paraît froid et insensible A. مثلوج ـ بارد ـ المزاج P. دل افسرده T. صوغوق ـ صوغوق قانلی ‖ C'est un homme très-flegmatique غایت ایله مثلوج المزاجدر

FLEGME. Pituite, l'une des humeurs qui composent la masse du sang, et qui est froide A. بلغم P. کش سپید T. بلغم

Il se dit au pluriel des matières épaisses que l'on jette en crachant A. تخامة ـ خواعة P. تفوی کش سپید T. بلغم ‖ Il a jeté beaucoup de flegmes آغزندن وافر نخامات رمی ایلدی ـ آغزندن قتی چوق بلغملر پوشکوردی

Il se dit figur. pour exprimer la qualité d'un homme froid, posé, qui se possède A. بذامة الطبع P. حوصله داری ـ دریا دلی T. لنکرلولک ـ بذامت طبعی ‖ Son flegme m'étonne بادئ استغراب اولهجق حالاتدندر Modérez votre bile, et ayez un peu de flegme خشم وغضبکی تعدیل ونبر مقدار

T. اوممق - مأمول ایتمك || Il se flatte que vous l'aurez pour agréable مأمول اولنه‌جغن عدّ ومستحسن مرغوب عندكده طور وحركتنی عندكده que vous approuverez sa conduite ایدر مقبول وپسندیده اوله‌جغنی توقع داشته ومأمول كرده‌ضمیر افكار Je me flatte que vous ne doutez point de mes sentimens صدق آثارم نزدكزده غیر مشكوك اولدیغنه امیدوارم - غیر مشكوك اولدیغی امیدیله افتخار ایدرم

Flatter, signifie aussi, délecter *A.* تلذیذ - تفریج *P.* لذت لذتلندرمك *T.* شیرین ساختن - صفا بخشیدن - بخشیدن خوشلندرمق - صفا ویرمك || La musique flatte l'oreille الحان موسیقیه تلذیذ سامعه‌یی موجبدر Le bon vin flatte le goût باده ناب تلذیذ ذایقه ایدر Cela flatte les sens فلان شی تفریج حواس ایدر

On dit, Flatter sa douleur, son ennui, pour dire, en adoucir le sentiment par des espérances *A.* تسكین - تلیین الالم برفج درماندگی نرمی - بدرد اندوه نرمی آوردن *P.* الكلال - اوصانقلغی یومشاتمق - كدری یومشتمق *T.* آوزدن - Et flatter l'amour-propre, pour dire, complaire à tout ce qui est agréable à l'amour-propre *A.* تطییب *P.* خوش ساختن *T.* خوشلندرمق || Il lui a dit cela pour flatter son amour-propre فلانك حبّ نفسنی تطییب ایچون بو كلامی سویلدی - Et flatter la vanité, les passions, pour dire, les favoriser *A.* مماشات - موافقت *P.* پیروی كردن *T.* لوبمق || Il ne faut pas flatter la vanité, les passions de cet homme بو آدمك عجب نفس وخیلاسنه واغراض نفسانیه‌سنه مماشات ایتملو دكلدر

FLATTERIE. Louange exagérée, donnée dans le dessein de plaire *A.* مداهنه - تملّق pl. تملقات *P.* سخن خوش آمدی *T.* جابلوسی - لابه - طال‌قاوقلق - یلتاقلق || Lâche flatterie موجب عار وخجالت اولدجق مداهنه مرذوله honteuse مداهنه دنیه basse مداهنه لامت آلود - مداهنه grossière مداهنه نازكانه - مداهنه لطیفه délicate مداهنه غلیظه - مداهنه قبا مداهنه‌دن - بلا مداهنه سویلمك Parler sans flatterie مداهنه تملق ومداهنه‌نك عاری اولدرق Être ennemi de la flatterie عدوّ اكبری اولمق

FLATTEUR. Qui flatte *A.* مداهن pl. مداهنین *P.* جابلوس - لابه‌كار *T.* یلتاقلنیجی || Je ne veux point d'amis flatteurs مداهن دوستلردن - Tenir des discours flatteurs كلمات مداهنه آمیزه حظ ایتمم مداهنیه مایل بر مزاج Un esprit flatteur مبادرت ایتمك لسان مداهنه آلود Langage flatteur Les plus dangereux ennemis des princes sont les flatteurs امرانك اشدّ اعدالری زمرهٔ مداهنیندر

Il signifie aussi, agréable *A.* مرغوب *P.* دلپسند - دلارا - فرحرسان - دلنواز - جانفزا *T.* كوكل خوشلندریجی || Un espoir flatteur مأمول فرحرسان امنیهٔ دلارا Une espérance flatteuse - On dit, Avoir des manières flatteuses, c'est-à-dire, douces et insinuantes *A.* اطوار مطبوعه - اوضاع مرغوبه *P.* اطوار شیرینكار - دلنواز *T.* طاتلو طورلر - خوش طورلر

FLATUEUX. Venteux *A.* مولد الریح - مولد المخرة *P.* باد آور *T.* یل كتوریجی - ریحیتلو || Les légumes sont flatueux بقول قسمی ریحیتلو در

FLATUOSITÉ. Vents dans le corps *A.* ریح pl. ریاح - مخرة *P.* باد *T.* یل || On dit que les fruits causent des ventuosités میوه‌لر تولید ریاح ایدر دیدكلرینه كوره

FLÉAU. Instrument qui sert à battre le blé *A.* جرجر - طربیل - نورج *P.* جون - ستنبج - زده *T.* دوكن || Battre le blé avec le fléau خرمنی جرجر ایله خرمن دقّ ایتمك دوكن ایله دوكمك - Il se dit figur. des maux que Dieu envoie aux hommes pour les châtier *A.* بلیّهٔ سماویّه pl. بلایاء سماویّه - آفات سماویّه pl. آفهٔ سماویّه - نوازل pl. نازله - سماویّه *P.* بلای آسمانی *T.* اللهدن كلان بر بلا || La peste, la guerre et la famine sont trois fléaux de Dieu علّت وبا وحرب ووغا وقحط وغلا ارسال الهی اولان اوچ بلای آسمانیدر Il se dit aussi de ceux par qui Dieu châtie les peuples || Attila est appelé le fléau de Dieu فلان نام جبّار بلای آسمانی Ce gouverneur a été le fléau du Ciel فلان اسمیله معروفدر - والی آفات سماویه‌دن معدود بر غدّار ایدی محصص بلای آسمانی ایدی

FLÉAU. La verge de fer où sont attachés les deux bassins d'une balance *A.* عمود المیزان - شاهین *P.* تیر ترازو *T.* ترازو قولی - Et barre de fer qu'on met au derrière des portes cochères. V. Barre.

FLÈCHE. Trait qui se décoche avec un arc ou une arbalète *A.* سهم pl. سهام - نبل pl. نبال *P.* تیر - ناوك *T.* اوق || Flèche pointue سهم مؤنّف - تیر تیز نوك - اوجی سیوری empoisonnée *A.* نبل مقشوب - نبل مسموم *P.* ناوك اوق

آت ـ آت ـ جبیلکی اوکلی آت ـ جبیلکی قارنلی Il se dit par analogie de diverses choses || Le flanc d'un vaisseau ضلع سفینه ـ یان طرفی ـ کمینک یان ـ پلنقه‌نک یان d'un bastion بر عسکرک یان طرفنه Assurer le flanc d'un bataillon طرفی یان طرفنی کوسترمک Prêter le flanc تقویت ویرمک دشمنی یان طرفندن اورمق Attaquer l'ennemi en flanc

دشمنه یان طرفندن صتاشمق Prendre les ennemis en flanc

FLANELLE. Étoffe légère de laine *A.* لبد سخیف ـ لبد رقیق *P.* انجه عبا ـ فلانله *T.* نمد باریک

FLANQUANT. Terme de fortification *A.* ناظر *P.* نگران *T.* On appelle Angle, bastion flanquant, celui qui en flanque un autre *T.* باقن آخر زاویه‌یه ناظر زاویه وآخر پلنقه‌یه ناظر بر پلنقه

FLANQUER. Il se dit de la partie d'une fortification qui en voit une autre, et qui lui sert de défense *A.* نظر *P.* نگران *T.* باقمق || Des casemates qui flanquent un fossé خندقیک بودن باقن ـ ایچنه ناظر اولان زیر زمینلر

FLAQUE. Petite mare d'eau croupissante *A.* نقع *P.* برغ ـ *T.* آکند طورغون صو چقوری ـ قاق

FLASQUE. Mou, sans vigueur *A.* رخو *P.* سست *T.* کوشک || La grand chaud rend le corps flasque شدت گرما باعث سستی خویه P. استرخای بدندر Un homme flasque *A.* رخو المزاج *T.* کوشک خویلو

FLATTER. Louer dans le dessein de plaire, de séduire *A.* مداهنه *P.* سخن خوش آینده گفتن ـ لابه نمودن *T.* مداهنه ایتمک Ceux qui flattent les princes, les corrompent کباره مداهنه ایدنلر افسادلرینه باعث اولورلر Les hommes n'aiment ordinairement que ceux qui les flattent بنی آدم عادتا مداهنلردن حظ ایدر — On dit, qu'un peintre flatte une personne, pour dire, qu'il la peint plus belle qu'elle n'est بو مصور فلان کشی‌یی بالمداهنه تصویر ایدر

Et excuser par une mauvaise complaisance *A.* تجویز بالمداهنة آمورزش ـ لابه‌کارانه روی دل نمودن *P.* اغماض بالمداهنة ـ *T.* نا بموقع نمودن خاطری ایچون معذور طوتمق || Il est trop homme de bien pour flatter le vice اهل خیر ومبرت بر آدم اولمغله عیوب وذنوب حقنده تجویز مداهنه ایتمک احتمالی یوقدر Je ne saurais flatter les passions, les défauts de mes amis دوستلرمک هوای نفسلرینه ومرتکب اولدقلری

مکاره ومعایبه تجویز مداهنه ایده‌مم

Et tromper en déguisant la vérité, ou par faiblesse, ou par crainte de déplaire *A.* مدارا *P.* دلفریبانه معامله کردن *T.* بو خصوصده مدارا ایتمک || Vous me flattez dans cette affaire-là عادتا بکا مدارا ایدرسک On ne flatte ordinairement que trop مداراییی افراط ایدرلر Dites-moi sans me flatter ce qui vous en semble بو بابده ملاحظه‌ک نه اولدیغنی بلا مدارا بکا سویله بوماده‌یی نه شکل آکلادیغکی بکا مدارا ایتمکسزین ـ سویله نفسمه Je ne me flatte point, je connais mes défauts مدارا ایتمم کندو عیبلرمی بیلمز دکلم Je ne veux pas que mon médecin me flatte, je veux qu'il me dise nettement l'état de mon mal طبیبم بکا مدارا ایتمیه‌رک همان علتمک حال وکیفیتنی تمیزجه بیان ایلمسی مطلوبمدر

Figur. Traiter avec trop de douceur ce qui a besoin d'être traité d'une autre manière *A.* رفق ـ ملاینت ـ ملایمت *P.* طاتلولق ایله قوللنمق *T.* شیرینکاری نمودن || C'est entretenir une plaie, que de la flatter جراحتی ملاینت ایله تیمار ایتمک طول مدت استمرارینی موجبدر Si on flatte cet ulcère, on ne le guérira point بو قرحه ملاینت ایله قوللنلدقجه التیامپذیر اولمنیک احتمالی یوقدر On ne guérit point les grands maux en les flattant امراض جسیمه ملایمت طریقیله رفق وملایمت اعمالیله ـ شفایاب اولمز

Il signifie aussi, caresser *A.* لمس باللطف *P.* نواختن *T.* اوخشامق || Flatter un enfant چوجوغی اوخشامق Flatter un cheval avec la main آتی ال ایله اوخشامق

On dit, Flatter quelqu'un de quelque chose, pour dire, l'amuser de l'espoir de la jouissance d'un bien *A.* تعلیل ـ تمسیح *P.* با کلام خوش آمدی فریفتن *T.* اویالندرمق || On le flatte qu'il aura bientôt ce qu'il souhaite فلانی قریبا مرامکه واصل اولورسک دیو اویالندررلر Il y a long-temps qu'on le flatte de cela فلانی مدت مدیده‌دنبرو تمسیح وتعلیل ایدرلر

Se flatter. S'amuser de l'espérance de quelque chose *A.* تأمیل النفس ـ تطنیف النفس *P.* خود بخود امید داشتن *T.* امیده دوشمک ـ اسونمق || Il se flatte qu'on aura besoin de lui کندویه محتاج اوله‌جقلرینی ظن ایله تطنیف نفس ایدر C'est de quoi il s'est toujours flatté اشته دائما امیده دوشمش ایدی — En termes de civilité il se prend pour Se persuader *A.* توقع *P.* امیدوار بودن ـ امید داشتن

کوپکك قوخولمهسی T. بو بیدن سگ || Ce chien a le flair bon بو كلبك شمی اصلحدر

FLAIRER. Sentir par l'odorat A. استشمام P. بو بیدن T. قوخولمق || Flairez un peu cette rose بوگلی ازهجق استشمام ایله — Figur. Pressentir, prévoir || Il a flairé cela de loin شونی چوقدنبرو استشمام ایلدی

FLAMBANT. Qui flambe A. ملتهب — متوقد P. علوناك — وقاد T. علولو — طوتشمش — آتشناك || Un tison flambant علولو کوسکی — علوناك

FLAMBEAU. Espèce de torche A. مشعل pl. مشاعل P. چراغ T. مشعله || Flambeau de cire مومدن مشعله بال Allumer un flambeau مشعلهیی یاقمق — اشعال مشعله ایتمك Éteindre un flambeau مشعلهیی صوندرمك — اطفای مشعل ایتمك Porter le flambeau حامل مشعله — احتمال مشعل ایتمك مشعلهیی کوتورمك — اولمق

Figur. || Cet homme est le flambeau de la guerre A. مسعر P. فروزندهٔ آتش — موقد النائرة الحرب والقتال — الحرب T. جنكك آتشی یاقدریجی — جنكك وپرخاش

On appelle figur. et poétiquement le soleil, Le flambeau du jour A. مصباح الصباح P. شمع جهانتات خورشید Et la lune, Le flambeau de la nuit A. سراج اللیل P. شمع شب افروز ماه

Il signifie aussi, chandelle et chandelier. V. ces mots || Allumer les flambeaux ایقاد شموع ایتمك — موملری یاقمق Apporter des flambeaux احضار شمع ایتمك — موملری کتورمك

FLAMBER. Passer par le feu ou par-dessus le feu A. عرض على النار P. برآتش عرضه کردن T. آتشه کوسترمك || Flamber une chemise بر کوملکی آتشه کوسترمك On flambe toutes les hardes qui viennent des lieux pestiférés مظنهٔ وبا اولان محللردن توارد ایدن اموال واشیا آتشه عرض اولنور

Et jeter de la flamme A. التهاب — توقد — تأجم — تأجج P. شبوب — آتش زدن — زبانه کشیدن — علوگرفتن T. علولنمك — آتشی تأجیم وایقاد ایتمك || Faire flamber le feu طوتشمق — آتشی طوتشدرمق — آتشی علولندرمك

FLAMBÉ. A. ملتهب — متوقد — متأجم P. زبانه کش — علوگیر T. طوتشمش — علولنمش

FLAMBOYANT. Qui flamboie A. متوهج — وهاج — متلالی P. ساطع اللمعان — متشعشع — درخشان — شعشعه ریز — رخشنده

سیف لمعه پاش — T. پارلدایجی || Épée flamboyante لمعه پاش Astre flamboyant نجم وهاج — اختر شعشعه پاش Les éclairs rendaient le ciel tout flamboyant تتابع بروق ایله روی سما متشاشع ودرخشان ایدی

FLAMBOYER. Jeter un grand éclat A. تلالؤ — تشعشع — توهج P. شعشعه ریختن — درخشیدن — نشر الشعشعة — لمعان T. پارلدامق || On voyait flamboyer les épées سیوفك تشعشع ولمعانی کورینور ایدی Ces diamans semblent flamboyer بو الماس طاشلری تلالؤ ایدر کبیدر

FLAMME. La partie la plus lumineuse du feu, celle qui s'élève au-dessus de la matière qui brûle A. شعلة pl. شعل — لهیب — لهب — اججیج — اجیم — لسان النار — وهج P. زبانهٔ آتش T. علو — یالك || Jeter une flamme القای لهیب ایتمك Éteindre la flamme اطفای شعله — علو نشر ایتمك Amortir la flamme تسکین — اخماد لهیب ایتمك Il fut dévoré par les flammes طعمهٔ اژدهای شعله ایتمك livré aux flammes ساعورهٔ ذات اللهیب فنایه تسلیم اولندی Ce feu ne fait point de flamme بو آتشك لهیب اولمشدر علوی یوقدر

Il signifie figur. et poétiquement, la passion de l'amour A. لوعة العشق — التیاع القلب P. سوز دل — آتش عشق T. کوکل یانقلغی — عشق آتشی

On dit proverb. et figur. Jeter feu et flamme, pour dire, parler en homme transporté de colère T. آغزدن آتشلر پوسکورمك

On dit, Les flammes éternelles, Les flammes de l'enfer, pour dire, les tourmens des damnés A. نار — نار السقر — نار ابدی P. آتش دوزخ — الجهنم T. جهنم آتشی

Il se dit aussi d'un instrument dont on se sert pour saigner les chevaux A. منقب P. نیشتر فعلبند T. بیطار نیشتری

FLAMMÈCHE. V. Étincelle.

FLANC. La partie de l'animal qui est depuis le défaut des côtes jusqu'aux hanches A. جنب pl. جنوب pl. جنایب — ضلع pl. ضلوع pl. اضلاع P. پهلو T. یان || Le flanc droit جنب یمین پهلوسنه بر Il reçut un coup dans le flanc یانندن اورلدی — ضربه اصابت ایلدی Un cheval qui a beaucoup de flanc A. فرس ضلیع — فرس غلیظ الالواح P. اسب تنند پهلو T. قبورغهلری قلند آت qui n'a guère de flanc A. فرس اهضم P. اسب کم پهلو T. یانلری جلیمسز

un jour fixe بر وقت مقرّر ـ بكا بر كون تعيين ايله Il n'y
a dans le monde rien de fixe بو دنياده ثابت وپايدار
شئ يوقدر Revenu fixe ايراد معيّن ـ ايراد مقرّر — On dit,
Avoir la vue, le regard, les yeux fixés, c'est-à dire, arrêtés sur
quelque objet A. اطماح النظر ـ نصب العين P. ديده دوختن ـ
طامح النظر اولمق ـ كوزى ديكلى طوتمق ـ كوز ديكمك T.
— Et d'un malade qui a les yeux ouverts et immobiles, qu'il a
le regard fixe A. شخوص البصر ـ شصوّ البصر P. جشم بى
جنبش گشاده ماندن T. كوز بلرى قالمق — Douleur fixe,
celle qui ne change point de place A. وجع ثابت P. رنج
قرار يافته T. طورغون صزى

FIXEMENT. Il ne se dit qu'en ces phrases: Regarder fixement
A. باطماح النظر معاينة P. ديده دوزانه نگرستن T. كوز
ديكه‌رك باقمق || On ne peut regarder fixement le soleil شمسه
اطماح نظر ايله نگاه ايتمك ممكن دكلدر

FIXER. Rendre fixe A. تثبيت ـ تقرير ـ تمكين P. بر قرار
كردن T. يرلشدرمك || L'humeur de la goutte est fixée sur
tel endroit du corps مادّهٔ نقريس بدنك فلان محلنده
قرارگير اولدى ـ كسب ثبوت وقرار ايلدى ـ قرار ايلدى
C'est un esprit inquiet que l'on ne saurait fixer ذهنى بر محلده
قرار ايدر مقوله‌دن اولمديغنه بناءً تثبيت وتمكينى محالدر
Fixer son attention تثبيت نظر دقت ـ تثبيت عقل ايتمك
واهتمام ايتمك son imagination تثبيت فكر وخيال ايتمك
ses goûts, ses désirs مشتهيّات نفسه ورغبات فؤاده قرار
ويرمك Il a fixé sa demeure en tel endroit فلان محلده
يرلشدى ـ تقرير مأوا ايلدى Fixer son esprit A. تثبيت
الذهن ـ تمكين الذهن P. در ذهن ـ انديشه‌را استوار كردن
قرار دادن T. ذهنه طوروق ويرمك — Fixer ses regards sur
quelqu'un A. تحديق النظر P. چشم دوختن ـ حوالهٔ نگاه
دقت كردن T. كوز ديكمك ـ وقف انظار ايتمك — Et figur.
Fixer les regards de quelqu'un, pour dire, devenir l'objet de son
attention, de sa passion بر كمسنه‌نك مطرح انظار رغبتى اولمق
Il signifie aussi, déterminer A. تعيين P. معيّن ساختن T.
كسمك || On a fixé la valeur des monnaies اجناس سكّه‌نك
كون تعيين ايتمك Fixer un jour فيئاتى تعيين اولندى
SE FIXER. A. تقرّر ـ استقرار P. قرار گرفتن ـ قرارگير شدن
T. قرار ايتمك ـ طوروق ويرمك ـ يرليشمك || Le vent se
fixe à l'est روزكار جانب شرقده قرار ايلدى Les vents ont
de la peine à se fixer رياح بالصعوبة بر طرفده مستقرّ اولور
On dit, Se fixer à ـ رياحك بر محلده تقرّرى مشكلدر
quelque chose, pour dire, s'arrêter, se déterminer à quelque chose A.
توطين النفس ـ تثبيت النفس P. قرار دادن T. قرار
ويرمك || Vous voulez tantôt une chose, tantôt une autre,
fixez-vous enfin à quelqu'une گاه بر شيئه وگاه ديگرينه
عرض رغبت ايدرسك انجام كار بريسنه توطين نفس ايله

FIXITÉ. Propriété qu'ont quelques corps de n'être point dis-
sipés par l'action du feu A. حال الثبات P. حال بر قرارى
T. حالى اوزره طورمقلق || La fixité de l'or ذهبك حال
ثباتى

FLACON. Espèce de bouteille A. حنجور ـ حنجود P. بلبله
T. اجزا شيشه‌سى || Flacon d'argent سيم بلبله Un petit flacon
de cristal بر عدد بلبلهٔ صغيرهٔ بللورين

FLAGELLATION. Punition par le fouet A. لسب ـ مشق P.
چنده زنى T. قامچيلمه ـ قامچى ايله دوكمه || La flagella-
tion de Notre-Seigneur حضرت عيسى افندمزك عذاب
لسب ايله تعذيبى

FLAGELLER. Fouetter A. لسب ـ مشق P. با چنده زدن
T. قامچى ايله دوكمك

FLAGELLÉ. A. ملسوب P. چنده زده T. قامچى ايله دوكلمش

FLAGEOLET. Espèce de petite flûte dont le son est clair et
aigu T. چيغرتمه ـ چيغرتمه دودكى

FLAGORNER. Chercher à plaire à un supérieur par de basses
et lâches adulations A. تملّق بتبصبصات الكلبيّة P. يخوارى
نمودن ـ جابلوسى ودنائت T. يلتاقلنمق ايله آلچقلق || Il
va flagorner aux oreilles de son maître ايله تبصبصات كلبيّه
افنديسنك قولاغنى طولدرمقدن خالى دكلدر

FLAGORNERIE. Adulation basse et lâche A. تبصبص كلبىّ
pl. تبصبصات كلبيّة P. خوار ودنى جابلوسى ـ آلچقلق ايله
يلتاقلنمه || Il s'est insinué dans cette maison par ses flagor-
neries فلان كشى تبصبصات كلبيّه قوللندرق اول خانه‌يه
حلول ايلدى

FLAGORNEUR. Celui qui flagorne A. متملّق بتبصبصات
الكلبيّة P. خوار ودنى جابلوس T. آلچقلق ايله يلتاقلنيجى

FLAGRANT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Flagrant délit.
V. Délit.

FLAIR. Il se dit de l'odorat du chien A. شمّ الكلب P.

Les finesses tiennent souvent lieu d'habileté حيله طريقيله وذسايس غالب جالده مهارت يرينى طوتار — On dit, qu'un homme est au bout de ses finesses, pour dire, qu'il a employé en vain toutes ses ressources pour faire réussir une chose بضاعة بيهوده دوكتندى — سعى وهمتنى نافله يره صرف ايلدى

FINIR. Achever, terminer *A.* اكمال — تتميم — اتمام — ختم *P.* تكميل — تمام كردن — بپايان رسانيدن — بانجام رسانيدن — برسانيدن *T.* تماملمق — بتورمك || Finir un discours بر مصلحتى اتمام une affaire مقالديى ختم واتمام ايتمك — Finir ses jours ايام — عمرى تكميل ايتمك ايتمك — Finir un ouvrage تأليفى تكميل معدودهٔ عمرى اتمام ايتمك ايتمك

— Et prendre fin *A.* اختتام — انقضا — استتمام — انتها — بانجام رسيدن — ختام پذيرفتن *P.* كسب الختام تمام — بتمك *T.* برسيدن — منتهى گشتن — بپايان رسيدن دوكنمك — ختام بولمق — اولمق || Le sermon finissait موعظه ختام بولمقده ايدى Son bail finira à pâques التزامى مدتى پصقالياده منقضى اوله جقدر — رهين ختام اولمقده ايدى — Tout finit en ce monde بو دنياده هر شئ واصل ختام اولور — La vie finit en peu de temps ايام عمر مدت قليله ايچنده سر منزل ختامه رسيده اولور — C'est un méchant homme, il finira mal خبيث بر آدم اولديغندن وخامت حال ايله ختاميذير اولهجغى بى اشتباهدر — Il se dit aussi pour Mourir || Ainsi finit ce prince بو پادشاهك مدت عمرى شو عمرى بو وجهله عاقبت بولدى — وجهله ختاميذير اولمشدر

Fini *A.* تمام *P.* پرسيده — رسيده — بانجام *T.* تمام اولمش || — Il est aussi adjectif, et signifie, limité, borné *A.* محدود — Un nombre fini عدد محدود Un être fini موجود محدود

FINITO. Terme latin, qui signifie, l'arrêté final d'un compte *A.* فذلكة الحساب

FIOLE. Petite bouteille de verre *A.* مصاية *P.* تنكك *T.* بوقالجغك || Le goulot d'une fiole بوقالجق — شيشهجك بوغازى

FIRMAMENT. Le ciel où l'on suppose que sont les étoiles fixes *A.* فلك الكواكب — فلك الثوابت || Les étoiles du firmament فلك ثوابتده اولان نجوم وكواكب Sous le firmament تحت فلك ثوابتده

FISC. Le trésor de l'État *A.* خزينة الدولة *P.* خزينهٔ ميرى *T.* ميرى || L'intérêt du fisc نفع ميرى Le droit du fisc حقوق ميريه

FISCAL. Qui regarde le fisc *A.* متعلق بخزينة الدولة — متعلق ببيت المال *T.* ميري يه متعلق || Matières fiscales ميرى يه متعلق ماده لر — مواد ميريه — On dit d'un homme fort attaché à ce qui regarde l'intérêt du fisc, qu'il est très fiscal نفع ميرى يه غاية الغايه مقدامدر — بغايت سعى ميرى ايدر يك ميرىجيدر —

FISSIPÈDE. Il se dit des quadrupèdes qui ont le pied divisé en plusieurs doigts *A.* ذو الحافر pl. ذوى الحوافر *T.* چتال طرنقلو

FISSURE. Terme de Chirurgie. La fracture longitudinale d'un os qui n'est que fendu *A.* صدع العظم pl. اصداع العظم *P.* كفت استخوان *T.* كميكك چاتلغى || Les fissures du crâne sont dangereuses كاسهٔ سرك صدعى مخاطره لودر

FISTULE. Espèce d'ulcère *A.* ناسور pl. نواسير *P.* ناسور *T.* مقعدده حادث — ناسور مقعد || Fistule au fondement ماتيه — Fistule lacrymale. Celle qui se forme au grand angle de l'oeil *A.* علة العرب *T.* كوز پيكاونده چيقان اولان ماتيه علتى — ماتيه چيبانى

FISTULEUX. Qui est de la nature de la fistule *A.* ناسورى *P.* ناسورى *T.* ماتيهلو || Ulcère fistuleux قرحهٔ ناسوريه

FIXATION. Opération de la Chimie par laquelle un corps volatil est rendu fixe *A.* ثبوت — رسو *P.* قرارگيرى *T.* طورغونلق || Fixation du mercure جيوه نك حالى رسو وثبوتى

Et détermination du prix d'une marchandise *A.* تعيين الثمن تعيين *P.* قرار بها *T.* بها كسلمسى — Et l'action de fixer *A.* قطع — *P.* مقرر سازى *T.* كسمه || La fixation d'un terme pour le paiement اقچه نك وعدهسى ايچون وعده كسمه

FIXE. Qui n'a aucun mouvement *A.* ثابت pl. ثوابت *P.* بر قرار *T.* طورغون || Étoiles fixes كواكب ثابته — ثوابت Point fixe نقطهٔ ثابته — On dit, Les fixes, pour dire, les étoiles fixes *A.* pl. ثوابت — En Chimie, Sel fixe, c'est le sel qui demeure avec la matière terrestre sans s'évaporer *A.* ملح ثابت pl. ملوح ثابتة

Et qui est arrêté, déterminé *A.* معين — مستقر — مقرر *P.* برقرار — قراردار — قرارگير — پايدار *T.* قرارلو || Il n'a point de demeure fixe مأواى مقررى يوقدر Un prix fixe ثمن — قيمت مقرره Une somme fixe مقدار مقرر — مقدار معين مقطوع Donnez-moi

En ce sens on dit, Tirer le fin du fin, pour dire, tirer d'une affaire ce qui s'en peut tirer *A.* استخراج السرّ المصلحة *T.* ایشک اینج یوزینی آکلامق — On dit aussi, Savoir le fort et le fin d'un art, d'une science بر صنعتک وبر علمک دقایق وحقایقنی بیلمک

FINAL. Qui finit, qui termine *A.* قطعی *P.* قرار داده *T.* بتوروب کسیجی Il n'est d'usage que dans ces phrases: État final دفتر قطعی Compte final حساب قطعی Quittance finale ابرای قطعی المفاد — ابرای قطعی Jugement final حکم قطعی المفاد — قطعی حکم بات

Et qui dure jusqu'à la fin de la vie *A.* مستمرّ الی آخر العمر *P.* تا بانجام عمر پاینده *T.* صوک نفسه قدر باقی Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Persévérance finale الی آخر العمر مستمرّ اولمش مداومت Impénitence finale الی آخر عمره — آخر العمر رهین استمرار اولمش عدم توبه قدر مستمرّ اولمش عدم کفارت

On appelle Cause finale, ce qu'on se propose pour but *A.* علّت غائیه || La gloire de Dieu doit être la cause finale de toutes nos actions تمجید جناب ربّ ذو الجلال علّت غائیهٔ کافهٔ افعال واعمالمز اولمق واجبهٔ حالمز در — Et lettre finale, la lettre qui termine un mot *A.* حرف اخیر pl. حروف اخیرة *P.* حرف پایین *T.* صوک حرف

FINALEMENT. À la fin. V. Fin.

FINANCE. Il est peu usité au singulier. Il signifie au pluriel, le trésor public *A.* بیت المال *P.* اموال میری *T.* خزانهٔ میریّه خزینهسی — اموال میریّه || Dresser l'état des finances du royaume اموال میریّهنک دفترینی ترتیب ایتمک Cette dépense se prend sur les finances du roi بو مصرف اموال میریّه خزینهسندن اخذ اولنور مقولهدندر Ménager les finances اموال میریّهنک حسن ادارهسنه اهتمام Ministre des finances مستوفی سعی میری ایتمک — ایتمک Surintendant des finances دفتردار — دیوان همایون امور میریّه Contrôleur général des finances باش محاسبهجی ناظری Les intendants des finances امنای میریّه Le bureau des finances قلمی امور میریّه — Et l'art de régir les finances *A.* فنّ الاستیفا *T.* فنّ دفتری || Il sait bien les finances فنّ دفتری یه ماهر در Il n'entend rien aux finances فنّ استیفادن اصلا خبر وآگاهی یوقدر — On dit, La finance, pour dire, les financiers *A.* امور *T.* کار سازان خزانهٔ میری *P.* عمّال البیت المال اصطلاح میری Style de finance — میریّه خدمهسی Écriture de finance خط اوراق میریّه — سیاقت خطی Chiffres de finance ارقام میریّه

FINANCER. Fournir de l'argent au trésor public *T.* خزینهٔ میریّهیه ادای مال ایتمک || Il a financé telle somme pour un tel domaine شو ملک ایچون میری خزینهسنه فلان قدر اقچه ادا ایلدی

FINANCIER. Homme qui manie les finances *A.* عامل البیت *T.* کارساز میری *P.* عمّال البیت المال pl. المال میری عمّال میریّهدن ذیقدرت خدمهسندن بری || Riche financier عمّال میریّهدن ماهر واستاد بر عامل Habile financier بر عامل

FINASSER. Agir avec petite ou mauvaise finesse *A.* ارتکاب الدسیسة *P.* زار خوری کردن *T.* حیلهبازلق ایتمک

FINASSERIE. Petite ou mauvaise finesse *A.* دسیسة pl. دسایس *P.* زارخوری *T.* حیلهبازلق

FINEMENT. Avec finesse, avec adresse d'esprit *A.* بفکر الدقیق — بالحذاقة *P.* حذاقتکارانه — استادانه *T.* اوزلق ایله — شو ایشی کمال حذاقت || Il faut faire cela finement استادجه ایله ایشلملو در Cette entreprise a été conduite finement بو ماده بالحذاقه اداره اولندی

Et délicatement, ingénieusement *A.* بالظرافة — باللطافة — بالنزاکة *P.* نازکانه *T.* انجهلک ایله || Il raille finement ظرافت ایله — نازکانه ذوقلنور

FINESSE. Qualité de ce qui est fin, délié *A.* رقّت *P.* باریکی *T.* انجهلک || La finesse d'une étoffe ثوبک رقّتی — Figur. Délicatesse d'esprit *A.* نزاکة الطبع — لطافت — نزاکت *P.* نازکی — خردگی *T.* انجهلک || Cela est écrit avec finesse نزاکت ایله تحریر اولنمشدر Cela est tourné avec finesse لطافت ایله اداره اولنمشدر — On dit d'un homme qui a les connaissances les plus parfaites d'une langue, d'une science, etc., qu'il en sait toutes les finesses فلان شیئک کافهٔ دقایق ورزایاسنی بیلور

Il signifie aussi, ruse *A.* حیلة pl. حیل *P.* فند — آل *T.* دک || Finesse grossière قبا حیله — حیلهٔ غلیظه Je connais sa finesse حیلهسی معلومم در User de finesse اعمال حیله ایتمک Découvrir une finesse حیلهیی خارجه اخراج ایلمک — Par finesse حیله ایله — حیلهٔ بنهان پوشیدهیی کشف ایتمک

T. بو ييپاغكك اكيرشى || La filure de cette laine est trop grosse چوقه نك اكيرشى يكك قبا در On connait le drap à la filure كيفيتى غزلندن معلوم اولور

FIN. Terme *A.* غايت ـ ختام ـ انتها ـ اواخر pl. آخر pl. نهايت ـ غايات pl. نهايات *P.* انجام ـ پايان ـ سپرى *T.* انتهاء الزمان || La fin de l'année آخر سنه du monde صوكك جانبهٔ سخن ـ ختام كلام d'un discours ختام عمل de l'ouvrage Une affaire qui va prendre fin قريب الختام اولان مصلحت Tout prend fin en ce monde دنياده هر شيئك انجام وآخرى Il n'y a que Dieu qui n'ait ni commencement ni fin وار در ياالكز جناب ـ ياالكز جناب حق ابتدا وانتهادن منزهدر خداى متعال بدايت ونهايتدن منزهدر Discours sans fin آخرى يوق بر مقالهٔ طويله ـ On dit, Mettre fin à une chose, pour dire, la terminer *A.* اتمام ـ ختم *P.* بآخر رسانيدن *T.* بو مصلحتى اتمام ايله || بتورمك Mettez fin à cette affaire à vos propos صحبتكى بتور ـ Et proverb. La fin couronne l'oeuvre; et cela se dit d'une chose dont la fin répond au commencement *A.* عاقبة الامور على وفق الاوائلها || Il a vécu en bon chrétien, et est mort saintement; la fin couronne l'oeuvre فلان كمسنه مؤمن صالح طورنده امرار عمر ايلدكدنصكره عاقبة الامور على وفق الاوائلها فهواسنجه ولىّ الله كبى تسليم جان ايتمشدر Après beaucoup de méchantes actions, il en a fait une qui l'a fait pendre; la fin couronne l'oeuvre نيچه نيچه اعمال قبيحه يه تصدى ايلدكدنصكره نهايتده برخباثت دخى ايتديكه عاقبة الامور على وفق الاوائلها مفادنجه صلب ايله تنكيلنه سبب اولمشدر ـ À la fin, signifie, enfin *A.* بالآخرة ـ عاقبة الامر ـ نهاية الامر *P.* بانجام *T.* صوكك صوكنده || À la fin il نهايت كار ـ آخر كار ـ لار est convenu de tout نهايت كار هر شيئه توافق ايلدى

Il signifie aussi, mort *A.* عاقبت || Il a fait une bonne fin سؤ عاقبته une malheureuse fin عاقبت خيره مظهر اولمشدر دوچار اولمشدر

Et but, ce pour quoi on agit *A.* غرض pl. اغراض ـ قصد ـ مرام ـ نيّات pl. نيّت ـ مقصود ـ مقاصد pl. مقصد || Fin prochaine غرض قريب الظهور éloignée غرض بعيد ـ غرض نهايب ـ اقصاى مرام ـ آخر مقصد La fin dernière دورادور بر كمسنه نك بر كونه غرضى اولمق Avoir sa fin مقصود اغراض منويه سى طرفنه متوجه اولمق Aller, tendre à ses fins

طرفنه صرف انظار سعى وهمّت ايتمك ـ Faire une chose à bonne fin بر شيئى نيّت خيريه يه مبنى ايتمك ـ à mauvaise fin سؤ قصده مبنى ـ نيّت فاسده يه مبنى ايتمك

FIN. Délié *A.* دقيق ـ رقيق *P.* باريك *T.* انجه || Étoffe fine انجه قماش ـ ثوب رقيق Papier fin كاغد رقيق Poudre fine سفوف دقيق Fine poudre à canon باريك باروت ـ On dit, qu'un homme a la taille fine *A.* رشيق القد *P.* نازك سهى قد ـ سرو قد ـ قامت *T.* سوبو بويلو ـ Figur. Subtil, délicat || Cette pensée est fine معناى دقيقدر Cette raillerie est fine استهزاى دقيقدر Il a l'esprit fin فكر دقيق صاحبيدر le goût fin طبيعتى نازك ودقيقدر ـ Il se dit aussi des personnes, et signifie, habile *A.* دقيق النظر ـ دقيق الفكر ـ دقيقه دان ـ باريكبين *P.* دقيق الذهن ـ منكش ـ مدقق محتال *A.* Et rusé ـ انجه فكرلو *T.* نكته دان ـ خرده دان ـ حيله كار *T.* فند كار ـ زارخور *P.*

On dit proverb. C'est un fin renard, C'est une fine bête *A.* روّاغ المزاج *P.* روباه منش *T.* تلكو مزاجلو ـ Et par dérision d'un homme simple, C'est un gros fin بر قبا ولدزنا در ـ Et fin contre fin n'est pas bon à faire doublure, pour dire, que deux personnes également rusées ne sont pas propres à avoir liaison ensemble ايكى حيله باز برلشه مز ـ Et faire le fin d'une chose, pour dire, ne vouloir pas découvrir ce qu'on en sait *A.* تجاهل *P.* ندانستى نمودن *T.* بيلمامزلك ايتمك ـ بيلمامزلك كوسترمك || Je l'ai sondé sur cette affaire, mais il fait le fin بو خصوصده فلانى يوقلدم انجق تجاهل ايدر Vous en faites le fin بو بابده بيلمامزلك ايدرسك

Il se dit aussi d'un métal par opposition à son état d'impureté *A.* خالص ـ تميز *P.* پاكيزه ـ ناب *T.* نقىّ ـ خالص || خالص آلتون وخالص De l'or, de l'argent, du cuivre fin كمش وخالص باقر ـ Et d'autres choses, pour indiquer leur qualité supérieure *A.* احسن ـ اعلا *P.* گزيده *T.* يكك ايو || Couleur fine اعلا رنك ـ لون اعلا Farine fine اعلا دقيق

Il s'emploie aussi substantivement dans ces phrases: Le fin d'une affaire, pour dire, le point décisif et principal *A.* فصّ ايشكك دقيقه يرى *T.* دقيقه كار *P.* دقيقة المصلحة ـ الابر ـ Il se dit aussi pour signifier ce qu'il y a dans une affaire de mystérieux, de caché *A.* سرّ المصلحة *P.* پنهان كار *T.* ايشكك

- طورون زاده T. نودره زاده P. بنت الحفيدة - الحفيد طورون قيزى – Belle-fille. La femme du fils par rapport au père ou à la mère de ce fils A. كنّة pl. كناين P. سنه - زن پسر - سنهار T. كلين Ou la fille d'un autre lit par rapport au mari ou à la femme A. ربيبة P. دختندر T. اوكى قيز

FILLE. Personne du sexe féminin qui n'est pas encore mariée. V. Pucelle. – Et enfant du sexe féminin sans rapport au père ou à la mère A. انثى P. ماده T. قيز - ديشى || Elle est accouchée d'une fille بر قيز - بر ولد انثى توليد ايلدى بر ديشى جوجوق - طوغردى

FILLE DE JOIE. Une fille de mauvaise vie A. شلّافة P. غر - قحبه T. پرده دريده - پرده بر افكنده

FILLETTE. Diminutif de fille A. بنيّة P. دخترك T. قيزجغز

FILON. Veine métallique A. عرق المعدن pl. عروق المعدن P. رك معدن T. معدن طمرى || Exploiter un filon معدن طمرينى حفر واستبحاث ايتمك Filon capital معدنك باش طمرى - عرق اصليسى

FILOSELLE. Espèce de grosse soie A. خسالة الحرير P. ابريشم كمايه T. ايپك خردهسى

FILOU. Celui qui vole avec adresse A. طرّار - نشّال - شصّ pl. شصوص P. قلّاش T. اوغرى - يان كسيجى || Les archers ont pris plusieurs filous قوّاسلر وافر نشّال وطرّار اخذ ايتمشلر در

FILOUTER. Voler avec adresse A. طرّ - اختلاس P. قلّاشى - دزديدن - كردن T. اوغريلين قاپمق || Il m'a filouté ma bourse بر تقريب اوغريلدى - كيسه‌مى طرّ واختلاس ايلدى Il passe sa vie à filouter طرّ واختلاس ايله امرار اوقات ايدر

FILOUTERIE. Action de filouter A. طرّ P. قلّاشى T. اوغريلق - يان كسيجيلك || C'est une pure filouterie طرّ محضدر - صرف يان كسيجيلكدر

FILS. Enfant mâle par rapport au père et à la mère A. ابن pl. ابنا - ولد pl. اولاد P. پسر - فرزند - زاده T. اوغل || Fils légitime A. ولد حلّ - ولد الحلال P. حلالزاده T. حلالدن اوغل Fils adoptif A. دعىّ - ولد دعىّ P. فرزند خوانده T. اوغللق Fils naturel A. ولد الزنا P. سند - سندره - حرامزاده T. پيچ Fils aîné A. ولد كبير P. فرزند بزرك T. بيوك اوغل Fils unique A. ابن وحيد - ولد وحيد P. فرزند يكانه T. تك اوغل Fils dénaturé طبيعت اصليه‌سندن جيقمش ولد – Fils de famille. Un enfant qui est encore sous la puissance paternelle T. والدك تحت حكومتنده اولان ولد || La loi défend de prêter aux fils de famille والدك تحت حكومتنده اولان اولاده اقچه ادانه‌سى شرعاً ممنوعدر – Fils de maître. Celui qui a les mêmes talens que son père T. استاد اولادى – On dit proverb. Il est fils de son père, pour dire, qu'il a les mêmes qualités que son père تمام باباسنك اوغليدر

PETIT-FILS. Le fils du fils ou de la fille A. حفيد pl. احفاد - سبط pl. اسباط P. نبيره - پسرزاده - دختر زاده - نودره T. طورون - Arrière-petit-fils A. ابن الحفيد pl. ابناء الحفيد P. نبيره زاده - نوندول T. طورون زاده - طورون اوغلى – Beau-fils. Il se dit du fils du mari ou de la femme, sorti d'un premier mariage de l'un ou de l'autre A. ربيب P. پسندر T. اوكى اوغل || C'est votre beau-fils, vous avez épousé sa mère والده‌سنه تزوّج ايلديككز جهتيله بو جوجوق سنك ربيبكدر

FILTRATION. Passage d'un liquide à travers un corps destiné à le purifier A. تحلّب - مصول P. پالودگى - از پالاون ريزيدگى T. صيزلمه - سوزلمه || La filtration de ces sucs est fort longue à faire بو عصاره‌لرك تحلّبى طول مدّته محتاجدر La filtration des humeurs تحلّب اخلاط

FILTRE. Instrument qui sert à faire la filtration A. مصفات P. راووق - پالاون T. سوزكى || Filtre fin, délié مصفات رقيق - انجه سوزكى On a fait passer cette liqueur par le filtre فلان مشروب مصفاتدن امرار اولندى – On appelle ainsi, en termes d'Anatomie, tous les organes du corps qui filtrent et séparent quelque humeur de la masse du sang A. حوالب جوفيّة – Filtre. Breuvage. V. Philtre.

FILTRER. Passer une liqueur par le filtre A. استحلاب - مصول P. پالودن - از پالاون ريزانيدن T. سوزدرمك - صيزدرمق || Pierre à filtrer آلت استحلاب اولدجق طاش - سوزكى طاشى - صيزبلور – Filtrer, au neutre, et se Filtrer A. تحلّب P. پالوده گشتن T. سوزلمك - صيزمق || L'eau filtre au travers des terres صو طوپراق اره‌سندن تحلّب ايدر L'eau se filtre à travers le sable صو قوم آره‌سندن تحلّب ايدر

FILTRÉ. A. مستحلب P. پالوده T. سوزلمش - صيزلمش

FILURE. Qualité de ce qui est filé A. غزل P. ريسيدگى

de guerre, d'une rangée de soldats disposés les uns derrière les autres sur une même ligne || Ranger en file عسكرى صف صفوف متساتل اوزره ترتيب ايتمك Doubler les files عسكر صره لرينى برقات - متساتلۀ عسكرى تضعيف ايتمك صفوف متساتلۀ عسكرى Serrer les files دخى زياده ايتمك عسكر صره لرينى صقشدرمق - تضييق ايتمك

FILÉ. Fil d'or ou d'argent tiré à la filière *A.* خيط الذهب خيط الفضة - *P.* رشتۀ زر - رشتۀ سيم *T.* آلتون يا كمش تلى

FILER. Faire du fil *A.* غزل - اغزال *P.* رشتن - ريسيدن *T.* اكيرمك || Filer de l'or, de l'argent, de la soie, de la laine, du lin آلتون وكمش وايپك ويوك وكتان اكيرمك Filer au fuseau ايك ايله اكيرمك au rouet چيقرقده اكيرمك Les vers à soie filent ايپك قوردى غزل خيط ايدر

En termes de Marine, Filer le câble, c'est le lâcher peu à peu, et autant qu'il faut pour le mouillage *A.* ارخاء القلس *P.* تدريجا ريسمانرا رفته رفته فروروانيدن *T.* هلاطى آزر آزر آشاغى صاليويرمك

FILER. Aller de suite l'un après l'autre *A.* استتال - تساتل مشى على وجه - مشى واحداً بعد واحد - متساتلاً مرور القطار *P.* رسته گونه رفتن - پياپى روانه شدن *T.* قطارلنوت - بربر اردنجه يوريمك - يوريمك || Faire filer les troupes sur un pont عسكرى متساتلاً كوپريدن امرار ايتدرمك واحداً بعد واحد قطارليوب كوپرى اوزرندن كچورمك - Il y a plus de six heures que les troupes filent عسكر آلتى ساعتدن متجاوز متساتلاً مرور ايدر

FILÉ. *A.* مغزول *P.* رشته - ريسيده *T.* اكيرلمش

FILERIE. Lieu où l'on file le chanvre *A.* دار الغزل القنب *P.* كارگاه كنو ريس *T.* كارخانه كندر تلى اكيرجك

FILET. Fil délié *A.* خيط رقيق *P.* تار باريك - انجه تل

Il se dit aussi des plantes et des herbes *T.* تل || Cette racine est toute pleine de filets بر كوكدر تلى چوق Tout s'en va par filets جملهسى تل تل دوكيلور

Il signifie aussi, le ligament élastique qui est sous la langue *A.* وترة اللسان *P.* تار زبان *T.* دل آلتى سكيرى

FILET. Un rets pour prendre du poisson ou des oiseaux *A.* شرك pl. شرك - مجزفة pl. مجازف - شباك pl. شبابيك - شبكة pl. شباك *P.* نسبيل *T.* آغ || Il a été pris au filet آغى آتمق - القاى مجزفه ايتمك Jeter le filet آغه طوتلدى

Rompre les filets شبكه‌يى شكست - خرق شبكه - شق شبكه آغى پاره‌لمق - آغى يرتمق - ايتمك

Et une espèce de petite bride *A.* رسن pl. ارسان - جرير - مقود *P.* پالاهنگ *T.* اسنه‌لك || On mène ce cheval avec un simple filet بو آتى ساده‌جه بر اسنه‌لك ايله كوتوريپورلر Tenir un cheval au filet, afin qu'il ne mange point آتى علفدن منع ايچون آغزينه ضرب رسن ايتمك

FILEUR. Celui qui file *A.* غزال - غازل - فتال *P.* ريسنده *T.* اكيريجى

FILIAL. Qui est du devoir du fils *A.* ولدى *P.* فرزندى *T.* اوغلغه كركلو || Obéissance filiale اطاعت ولديه Crainte filiale خشيت ولديه Respect filial ادب ولدى - ولديت متحتم عهده اولان رسم ادب

FILIALEMENT. D'une manière filiale *A.* على طريق البنوة الولدية - *P.* بر موجب رسم فرزندى حسب القانون *T.* اوغللق مقتضاسنجه

FILIATION. Descendance des enfans à l'égard du père et de ses aïeux *A.* سلسلة النسل *P.* زنجير زاد ونژاد *T.* اولادلق سلسله‌سى || Il a bien prouvé sa filiation depuis trois cents ans اوچيوز سنه‌دنبرو سلسلۀ نسلنى اثبات ايلدى - Il se dit figur., de la dépendance d'une église à l'égard d'une autre *A.* فرع || Cette abbaye est de la filiation de Clairvaux فلان تكيه فلان تكيه‌نك فروعاتندندر

FILIÈRE. Morceau d'acier percé de plusieurs trous, par lesquels on fait passer l'or et l'argent que l'on file *A.* حدة *P.* شفتاهنج *T.* حدّه || Il faut faire passer cet argent par la filière بو كمش حدّه‌دن كچورلمك لازمدر

Et une pièce de bois qui sert aux couvertures des bâtimens, et sur laquelle portent les chevrons *A.* سهم *P.* تير *T.* اوق ديركى || La filière de ce toit est rompue, il en faut remettre une autre شو طامك اوق ديركى منكسر اولمغله تبديل اولنمغه محتاجدر

FILLE. Enfant du sexe féminin par rapport au père et à la mère *A.* بنت pl. بنات - كريمة *P.* دختر - دخت *T.* قيز || La mère et la fille مادر ودختر - آنا ايله قيز - Petite-fille. La fille du fils ou de la fille par rapport aux mêmes personnes *A.* حفيدة pl. حفيدات *P.* نوده *T.* طورون - Arrière-petite-fille. La fille du petit-fils ou de la petite-fille *A.* بنت

dans le même sens, Perdre le fil d'une affaire سلك مصلحتی سلك مصلحتی فوت ایتمك Reprendre le fil d'une affaire از سر نو اخذ ایتمك - بالاستینافی اخذ ایتمك Tenir le fil et la liaison des idées سلك معانی وافكاری وقایه ایتمك - شیرازهٔ معانی وافكاری - On dit aussi, Aller de droit fil, pour dire, aller directement à son objet سلك مستقیم اوزره سمت مقصوده سالك اولمق

On dit proverb. Aller de fil en aiguille, pour dire, passer insensiblement d'un propos à un autre ایكنه دیر ایكن ایپلك صددینه شیوشمك - On dit aussi d'un homme qui a raconté exactement toutes les circonstances d'un fait, que de fil en aiguille on lui a tout fait raconter ایكنه‌دن ایپلكه‌دك نقل ایتدردیلر نقیر وقطمیر نقل وتقریر ایتدردیلر -

FIL. Le tranchant d'un instrument qui coupe A. حدّ - غرب P. شفر T. آغز - كسكین یری - جالم یری || Le fil d'un rasoir اوستره‌نك كسكین یری - اوستره آغزی - حدّ مردوده - Le fil de l'épée A. حدّ السیف - ذباب السیف P. دم عرضهٔ حدّ السیف || Passer au fil de l'épée قلیج آغزی T. تیغ علف تیغ بیدریغ - طعمهٔ شیر شمشیر ایتمك - ایتمك قتل عامّ ایتمك - قلیجدن كچورمك - ایتمك

Donner le fil à un rasoir, à un couteau, à une épée. C'est les rendre tranchants A. تأنیف - احداد - تسنین P. تیز كردن T. قلیجی كسكینلمشدر || Son épée a le fil كسكینلتمك

Il se dit aussi du courant de l'eau. V. Courant. - On dit figur. Aller contre le fil de l'eau, pour dire, entreprendre une chose à laquelle tout est contraire آقندی‌یه قارشو یوریمك آقندی‌یه قارشو كورك چكمك -

On appelle aussi Fils, les séparations qui se trouvent dans le marbre ou dans la pierre A. عرق pl. عروق P. رگ T. طمر

FILAGE. Manière de filer A. غزن P. ریس T. اكیرش || Le filage de la laine destinée pour faire la chaîne d'une étoffe, est différent de celui de la trame سداى ثوبه مخصوص اولان تار پشمك غزلی تار لحمه‌نك غزلندن فرقلو اولور On a payé tant pour le filage اجرت غزل اولدرق شوقدر اقچه ویرلدی

FILAMENT. On donne ce nom à de petits filets qui se trouvent dans les plantes, et dans les chairs des animaux A. فتله pl. فتل T. تل || Les filamens des plantes فتل نباتات Les nerfs sont pleins de filamens اعصاب فتلدن عبارتدر - سكیرلر فتله‌لر ایله طلو در

FILAMENTEUX. Qui a des filamens A. ذو الفتل pl. ذوی الفتل P. فتله دار T. فتله‌لو

FILANDIÈRE. Dont le métier est de filer A. غازلة pl. غوازل P. زن ریسنده T. اكیربجی قاری

FILANDRES. Certains fils blancs qu'on voit voltiger en l'air dans les jours d'été A. مخاط الشیطان - لعاب الشمس T. شیطان اورمجكی || Toute la campagne était pleine de filandres روی صحرا سر تا پا لعاب شمس ایله مملو ایدی

Et filets longs et déliés qui se trouvent dans la viande A. ندنة pl. نداء T. اتده‌كی آق طریقه‌لر

FILANDREUX. Rempli de filandres A. ذو الندنة T. آق طریقه‌لو || Viande filandreuse لحم ذو الندنه - آق طریقه‌لو ات - Il se dit aussi des pierres et des marbres A. ذو العرق pl. ذوی العروق P. ركدار T. طمرلو

FILASSE. L'écorce du chanvre ou du lin, lorsqu'elle a reçu toutes les préparations nécessaires pour être filée A. خیط القنب P. تار كنو T. كندر تلی || Filasse à faire des câbles غومنه اعمالنه هلاط بوكلمكه صالح كندر تلی - صالح كندر تلی

FILASSIER. Ouvrier qui façonne les filasses A. فتّال الخیط القنب P. ریسندهٔ تار كنو T. كندر تل بوكیجی

FILATURE. Lieu où l'on file en grand les matières destinées aux fabriques A. طراز السلك P. كارگاه تار T. ایپلك كارخانه‌سی

FILE. Suite ou rangée d'objets disposés en long l'un après l'autre A. سماط pl. سمط - متساتل pl. متساتلة صف pl. صفوف - قطار P. رسته - رده T. صره - قطار || Une longue file de gens qui vont un à un واحداً بعد واحد روانه اولان برصف مستطیل یكایك - متساتلا روانه اولان صف مستطیل ناس - ناس خطوه جنبان اولان بر قطار طویل ناس Aller file à file قطار بقطار كتمك Suivre la file des voitures عربه‌لرك سلكنه پیرو اولمق - قطارینه تبعیّت ایتمك Prenez garde de ne pas perdre la file قطارك صره‌سنی غایب ایلمكدن حذر ایله Rompre, couper la file نظم سماطی قطع واخلال ایتمك - قطاری كسر وشكست ایتمك Se mettre à la file صره‌یه كیرمك - قطاره داخل اولمق - Il se dit en termes

المجاز || Parler figurément مجازاً سویلمك Ce mot-là signifie proprement une telle chose, et figurément il en signifie une autre فلان لفظك معنای موضوعی شویله ایکن مجازاً معناسی بشقه در

FIGURER. Représenter par la Peinture, par la Sculpture, etc. *A.* تصویر *T.* نگاریدن ـ نگاشتن *P.* تصویر ـ ترسیم ـ رسم ایتمك || Dans le fond du tableau, le peintre avait représenté un paysage; et sur le devant, il avait figuré une danse de bergers et de bergères فلان رسّام رسم ایلدیکی لوحهٔ تصویرك زمیننده بر معمورهٔ لطیفه هیئتنی وپیشگاهنده رقص ایدر رعات وراعیات صورتنی رسم وتصویر ایلمشدر

SE FIGURER. S'imaginer *A.* تخیّل ـ تصوّر *P.* بخیال آوردن ـ در اندیش کردن *T.* خیاللمق || Figurez-vous deux armées campées l'une devant l'autre, et prêtes à en venir aux mains بری برینه قارشو نصب خیام اقامت ومتهیّئ هجوم وصولت ایکی اردویی تصوّر ایله On se figure ordinairement les choses autrement qu'elles ne sont احوال دنیا عادتا اولدقلری صورتدن بشقه تخیّل وتصوّر اولنو کلمشدر

FIGURER. Représenter comme symbole *A.* رسم علی صورة المثالیّة ـ تصویر علی صورة المثالیّة || L'immolation de l'agneau pascal de l'ancien Testament figurait l'immolation de Jésus-Christ sur l'arbre de la croix تورات شریف احکامی موجبنجه عید فصحده ذبح حمل ماده‌سی حضرت عیسینك عود الصلیب اوزرنده مذبوحیتنك صورت مثالیه‌سی ایدی Les Égyptiens figuraient l'année par un serpent qui mord sa queue اهل مصر قدیم سنه‌نك صورت مثالیه‌سنی قویرغنی لدغ ایدر بر حیّه ایله رسم وتصویر ایدرلر ایمش Par cette statue, le sculpteur avait voulu figurer le peuple d'Athènes اشبو صنمی نقر ایدن نقّارك مرام ومرادی آتنه خلقنك کوسترمك ایدی ـ صورت مثالیه‌سنی تصویر ایتمك ایدی

Et avoir de la convenance, de la symétrie avec une autre chose *A.* همرنگ *P.* تناسب الاشکال ـ توافق الاشکال بودن ـ همسنج بودن *T.* اویوشمق ـ موافق کلمك || Ces deux pavillons figurent très-bien ensemble بو ایکی مقصوره‌لر بغایت متوافق الاشکالدر

FIGURER. Faire figure, paraître avec avantage *A.* کسب التعیّن ـ اثباة الشهرة *P.* اثبات نام کردن *T.* نام وشان آلمق || Cet homme-là, tel que vous le voyez, a figuré autrefois à la Cour شو آدم کوردیککك حال اوزره مقدّما دائرهٔ همایونده کسب تعیّن ایتمش آدمدر ـ اثبات شهرت ایتمش اربابدندر

FIGURÉ. *A.* مصوّر ـ مرسوم *P.* نگاشته *T.* تصویر اولنمش ـ Copie figurée. Celle qui exprime précisément l'ordre et la disposition de l'original باشكالها نقل اولنمش عینی بر قطعه بمثلها اخذ اولنمش نسخهٔ ثانیه ـ صورت ـ Plan figuré d'une maison, d'un jardin. C'est la représentation qu'on en fait بر خانه‌نك وبر باغچه‌نك رسم مشكّلی ـ Discours figuré, expression figurée کلام ویاخود تعبیر استعاره آمیز

FIL. Petit brin long et délié qu'on détache de l'écorce du chanvre et du lin *A.* خیط pl. خیوط *P.* تار *T.* تل || Du chanvre qui donne de beau fil اعلا تل ویرر کندر Les fils de ce lin-là sont extrêmement déliés بو کتانك تللری بغایت رقیقدر

Il se dit aussi de ce qui se forme de ces petits brins tordus ensemble entre les doigts avec le fuseau, pour en faire de la toile *A.* سلك pl. اسلاك ـ مخیط pl. مخایط *P.* رشته *T.* ایپلك || Gros fil غلیظ سلك ـ قبا ایپلك délié *A.* سلك رقیق *P.* رشتهٔ باریك *T.* اینجه ایپلك retors *A.* سلك ملاحم ـ سلك شدید الفتل *P.* رشتهٔ باز ریسیده *T.* ایکی قات اکیرلمش ایپلك Faire du fil اعمال سلك ـ غزل سلك ـ ایپلك یاپمق ـ ایپلك اکیرمك ـ On dit poétiquement, Le fil de la vie *A.* مخیط الحیاة *P.* تار عمر ـ رشتهٔ حیات *T.* عمرك ایپلكی ـ On dit aussi, qu'une chose ne tient qu'à un fil, pour dire, qu'elle ne tient presqu'à rien بر پموق ایپلكی ایله باغلو در || La vie de l'homme ne tient qu'à un fil انسانك عمری بر پموق ایپلكی ایله باغلو در

On appelle Fil de perles, un collier de perles enfilées *A.* سلك اللآلی ـ عقد اللآلی ـ سمط اللآلی *P.* رشتهٔ مروارید *T.* انجو دیزیسی ـ Il se dit aussi des métaux, lorsqu'ils sont tirés en long d'une manière si déliée, qu'il semble que ce soit du fil || Fil d'argent *A.* خیط الفضّة *P.* رشتهٔ سیم *T.* کمش تل Fil de fer *A* خیط الحدید *P.* رشتهٔ آهن *T.* دمور تل Fil d'archal *A.* خیط معدنی *T.* تلی معدن ـ تل

Il se dit figur. de la suite ou du tissu d'un discours *A.* سلك الکلام ـ سیاق الکلام *P.* رشتهٔ سخن *T.* شیرازهٔ صحبت || Interrompre le fil du discours سلك کلامی رهین انقطاع رشتهٔ حکایه‌یی قطع ایتمك de l'histoire ـ On dit

L'air froid fige la graisse des viandes هوای بارد شحم لحومی طوکمق .T فسردن .P تجمّد ـ انجماد .A Se figer ـ تجميد ايدر || Le beurre fondu se fige اريمش ساده ياغی طوکر L'huile se fige روغن زيت تجمّد ايدر

Figé. A. جامد ـ منجمد P. فسرده T. طوکمش

FIGUE. Sorte de fruit A. تين P. انجير T. انجير || Figues blanches بادنجان انجيری violettes لوپ انجيری Figues d'été ياز انجيری d'automne کوز انجيری Figue sèche A زبيب P. انجير خشک T. قوری انجير

FIGUERIE. Lieu planté de figues A. مشجرة التين P. انجير باغچه‌سی T. انجيرستان

FIGUIER. L'arbre qui porte des figues A. شجر التين P. انجير آغاجی T. درخت انجير

FIGURATIF. Qui est la figure, la représentation, le symbole de quelque chose A. مرموز ـ رمزیّ ـ تمثيلیّ || Tout était figuratif dans l'ancienne loi شريعت قديمه‌ده هر شیٔ رموز وتمثيلات ايله يازلمشدر

On appelle Plan figuratif, une carte topographique A. رسم مشکّل || Plan figuratif d'un lieu, d'un bois, d'une maison بر محلّک وبر اورمانک وبر خانه‌نک رسم مشکّلی

FIGURATIVEMENT. D'une manière figurative A. علی طريق مرموزاً ـ التمثيل || Tous les mystères de la nouvelle loi sont compris figurativement dans l'ancienne شريعت جديده‌نک مزايا واسراری شريعت قديمه‌ده علی طريق التمثيل مرموزاً مندرجدر ـ مذکور در

FIGURE. La forme extérieure de l'homme et des animaux A. صورت pl. صور P. پيکر T. قيلق || La figure du corps humain بدن انسانک صورتی Une belle figure صورت حسنا Une laide figure صورت قبيحه صورت دلبر ـ صورت زيبا ـ صورت زشت ـ صورت ـ جرکين صورت Cet animal, ce poisson est d'une étrange figure بو حيوانک وبو بالغک صورتی غريبدر Une plaisante figure بر صورت هزل اميز Il n'a pas figure d'homme فلانده صورت بشر يوقدر Voilà un enfant d'une jolie figure بر طفل خوش پيکر ـ مليح الصورة بر طفل

Figur. L'état bon ou mauvais où une personne est dans le monde à l'égard de ses affaires, de son crédit A. صورة الحال || Cet homme fait une fort bonne figure à la Cour فلانک صورت حالی دائرهٔ همايونده غاية الغايه مقبول ومستحسندر dans le monde صورت حالی بين الناس بغايت ممدوح ومستحسندر Il fait une méchante figure صورت حالی مستقبح ومستهجندر ـ Faire figure. V. Figurer dans ce sens.

Figure, en Physique. La forme extérieure des corps A. هيئة pl. هيئات ـ شکل pl. اشکال P. پيکر T. اندام || Les corps ne sauraient exister sans avoir une certaine figure کافهٔ اجرام بر شکل ايله متشکّل اولمينجه قائم اولمز

On appelle Figures de Mathématique, l'espace renfermé dans les lignes que tracent les mathématiciens sur un plan, pour faire leurs démonstrations A. اشکال هندسيّة || Figure carrée شکل مربّع Figure triangulaire شکل مثلث الزوايا circulaire شکل مستدير Faire une figure de Mathématique بر عدد شکل هندسی رسم ايلمک ـ Et figure d'Astrologie, la description de la position des astres par rapport à l'horoscope qu'on veut tirer A. شکل نجومیّ ـ Et figure de Géomance, une figure qui est composée de points jetés au hasard, et de laquelle on prétend tirer certaines prédictions A. شکل رملیّ pl. اشکال رمليّة

Figure. La représentation d'une personne en peinture, en sculpture, en gravure A. تمثال pl. تماثيل P. نگار T. تصوير || Il y a plusieurs figures dans ce tapis بو قاليچه‌ده تماثيل وتصويرات عديده وار در Cette figure est mal dessinée بو تصوير لايقی اوزره رسم اولنمامشدر Dessiner une figure بر تصوير رسم ايتمک Faire imprimer un livre avec des figures تماثيل وتصويراتی مشتمل بر کتاب طبع ايتدرمک Figure équestre آتلو آدم تصويری ـ تمثال مرد راکب

Il se dit aussi, dans le sens de Représentation, des choses qui en signifient d'autres A. صورت مثاليّة || Joseph et Salomon sont des figures de Jésus-Christ حضرت يوسف وحضرت سليمان حضرت عيسينک صور مثاليه‌سيدرلر

Figure, se prend aussi pour le visage de l'homme A. وجه pl. وجوه P. چهره ـ روی T. يوز || Belle figure وجه وجيه کوزل يوز ـ روی زيبا ـ وجه مليح ـ

En termes de Rhétorique, Figure de pensées, se dit d'un certain tour de pensées qui fait une beauté dans le discours صنعت بيانيّة pl. صنايع بيانيّة ـ En termes de Grammaire, Figure ou figure de mots, c'est un tour particulier que l'on donne aux mots, en les éloignant de leur première destination A. مجاز

FIGURÉMENT. Dans le sens figuré A. مجازاً ـ علی طريق

المجاز || **Parler figurément** مجازاً سويلمك **Ce mot-là signifie proprement une telle chose, et figurément il en signifie une autre** فلان لفظك معناى موضوعى شويله ايكن مجازاً معناسى بشقه در

FIGURER. Représenter par la Peinture, par la Sculpture, etc. *A.* تصوير *T.* نگاريدن - نگاشتن *P.* تصوير - ترسيم - رسم ايتمك || Dans le fond du tableau, le peintre avait représenté un paysage; et sur le devant, il avait figuré une danse de bergers et de bergères فلان رسّام رسم ايلديكى لوحهٔ تصويرك زمیننده بر معمورهٔ لطيفه هيئتنى وپيشگاهنده رقص ايدر رعات وراعيات صورتنى رسم وتصوير ايلمشدر

Se figurer. S'imaginer *A.* تخيّل - تصوّر *P.* بخيال آوردن - در انديش كردن *T.* خيالَلمق || Figurez-vous deux armées campées l'une devant l'autre, et prêtes à en venir aux mains برى برينه قارشو نصب خيام اقامت ومتهيّئ هجوم وصولت ايكى اردويى تصوّر ايله On se figure ordinairement les choses autrement qu'elles ne sont احوال دنيا عادتا اولدقلرى صورتدن بشقه تخيّل وتصوّر اولنو كلمشدر

Figurer. Représenter comme symbole *A.* رسم على صورة تصوير على صورة المثاليّة - المثاليّة || L'immolation de l'agneau pascal de l'ancien Testament figurait l'immolation de Jésus-Christ sur l'arbre de la croix تورات شريف احكامى موجبنجه عيد فصحده ذبح حمل مادّه‌سى حضرت عيسينك عود الصليب اوزرنده مذبوحيّتنك صورت مثاليّه‌سى ايدى Les Égyptiens figuraient l'année par un serpent qui mord sa queue اهل مصر قديم سنه‌نك صورت مثاليّه‌سنى قويرغنى لدغ ايدر بر حيّه ايله رسم وتصوير ايدرلر ايمش Par cette statue, le sculpteur avait voulu figurer le peuple d'Athènes اشبو صنمى نقر ايدن نقّارك مرام ومرادى آتنه خلقنك كوسترمك ايدى - صورت مثاليّه‌سنى تصوير ايتمك ايدى

Et avoir de la convenance, de la symétrie avec une autre chose *A.* تناسب الاشكال - توافق الاشكال *P.* همرنگ *T.* همسنج بودن - بودن || موافق كلمك - اويوشمق Ces deux pavillons figurent très-bien ensemble بو ايكى مقصوره‌لر بغايت متوافق الاشكالدر

Figurer. Faire figure, paraître avec avantage *A.* كسب التعيّن - اثباة الشهرة *P.* نام وشان آلمق *T.* اثبات نام كردن || Cet homme-là, tel que vous le voyez, a figuré autrefois à la Cour شو آدم كورديككز حال اوزره مقدما دائرهٔ همايونده كسب تعيّن ايتمش آدمدر - اثبات شهرت ايتمش اربابدندر

Figuré. *A.* مرسوم - مصوّر *P.* نگاشته *T.* تصوير اولنمش -

Copie figurée. Celle qui exprime précisément l'ordre et la disposition de l'original بر قطعه باشكالها نقل اولنمش عينى - بمثلها اخذ اولنمش نسخهٔ ثانيه - Plan figuré d'une maison, d'un jardin. C'est la représentation qu'on en fait بر صورت خانه‌نك وبر باغچه‌نك رسم مشكّلى - Discours figuré, expression figurée كلام وياخود تعبيو استعاره آميز

FIL. Petit brin long et délié qu'on détache de l'écorce du chanvre et du lin *A.* خيط pl. خيوط *P.* تار *T.* تل || Du chanvre qui donne de beau fil اعلا تل ويرر كندر Les fils de ce lin-là sont extrêmement déliés بو كتانك تللرى بغايت رقيقدر

Il se dit aussi de ce qui se forme de ces petits brins tordus ensemble entre les doigts avec le fuseau, pour en faire de la toile *A.* سلك pl. اسلاك - مخيط pl. مخايط *P.* رشته *T.* ايپلك || Gros fil غليظ سلك - قبا ايپلك - délié *A.* سلك رقيق *P.* رشتهٔ باريك *T.* اينجه ايپلك retors *A.* سلك شديد الفتل - سلك ملاحم *P.* رشتهٔ باز ريسيده *T.* ايكى قات اكيرلمش ايپلك Faire du fil اعمال سلك - ايپلك اكيرمك - ايپلك ياپمق - غزل سلك - On dit poétiquement, Le fil de la vie *A.* مخيط الحياة *P.* تار عمر - رشتهٔ حيات *T.* عمرك ايپلكى - On dit aussi, qu'une chose ne tient qu'à un fil, pour dire, qu'elle ne tient presqu'à rien بر يموق ايپلكى ايله باغلو در || La vie de l'homme ne tient qu'à un fil انسانك عمرى بر يموق ايپلكى ايله باغلو در

On appelle Fil de perles, un collier de perles enfilées *A.* سمط اللآلى - عقد اللآلى - سلك اللآلى *P.* رشتهٔ مرواريد *T.* انجو ديزيسى - Il se dit aussi des métaux, lorsqu'ils sont tirés en long d'une manière si déliée, qu'il semble que ce soit du fil || Fil d'argent *A.* خيط الفضّة *P.* رشتهٔ سيم *T.* كمش تل Fil de fer *A.* خيط الحديد *P.* رشتهٔ آهن *T.* دمور تل Fil d'archal *A.* خيط معدنى *T.* معدن تلى - تل

Il se dit figur. de la suite ou du tissu d'un discours *A.* سلك الكلام - سياق الكلام *P.* رشتهٔ سخن *T.* شيرازهٔ صحبت || Interrompre le fil du discours انقطاع سلك كلامى رهين - رشتهٔ حكايه‌يى قطع ايتمك de l'histoire - On dit

L'air froid fige la graisse des viandes هواى بارد شحم لحومى طوكمق .T فسردن .P تجمّد ـ انجماد .A Se figer ـ تجميد ايدر || Le beurre fondu se fige اريمش ساده ياغى طوكر L'huile se fige روغن زيت تجمّد ايدر

Figé. A. منجمد ـ جامد .P فسرده .T طوكمش

FIGUE. Sorte de fruit A. تين .P انجير .T انجير || Figues blanches بادنجان انجيرى Figues violettes لوب انجيرى Figues d'été ياز انجيرى d'automne كوز انجيرى Figue sèche A زبيب .P انجير خشك .T قورى انجير

FIGUERIE. Lieu planté de figues A. مشجرة التين .P انجير باغچه‌سى .T انجيرستان

FIGUIER. L'arbre qui porte des figues A. شجر التين .P درخت انجير .T انجير آغاجى

FIGURATIF. Qui est la figure, la représentation, le symbole de quelque chose A. مرموز ـ رمزىّ ـ تمثيلىّ || Tout était figuratif dans l'ancienne loi شريعت قديمه‌ده هر شىٔ رموز وتمثيلات ايله يازلمشدر

On appelle Plan figuratif, une carte topographique A. رسم مشكّل || Plan figuratif d'un lieu, d'un bois, d'une maison بر محلّك وبر اورمانك وبر خانه‌نك رسم مشكّلى

FIGURATIVEMENT. D'une manière figurative A. على طريق التمثيل ـ مرموزاً || Tous les mystères de la nouvelle loi sont compris figurativement dans l'ancienne شريعت جديده‌نك مزايا واسرارى شريعت قديمه‌ده على طريق التمثيل مرموزاً مندرجدر ـ مذكور دز

FIGURE. La forme extérieure de l'homme et des animaux A. صورت pl. صور .P پيكر .T قيلق || La figure du corps humain بدن انسانك صورتى Une belle figure صورت حسنا صورت دلبر ـ صورت زيبا ـ Une laide figure صورت قبيحه صورت چركين ـ صورت زشت ـ Cet animal, ce poisson est d'une étrange figure بو حيوانك وبو بالغك صورتى غريبدر Une plaisante figure بر صورت هزل اميز Il n'a pas figure d'homme فلانده صورت بشر يوقدر Voilà un enfant d'une jolie figure بر طفل خوش پيكر ـ مليح الصورة بر طفل ـ

Figur. L'état bon ou mauvais où une personne est dans le monde à l'égard de ses affaires, de son crédit A. صورة الحال || Cet homme fait une fort bonne figure à la Cour فلانك صورت حالى دائرهٔ همايونده غاية الغايه مقبول ومستحسندر dans le monde صورت حالى بين الناس بغايت ممدوح ومستحسندر Il fait une méchante figure صورت حالى مستقبح ومستهجندر ـ Faire figure. V. Figurer dans ce sens.

Figure, en Physique. La forme extérieure des corps A. هيئة pl. هيئات ـ شكل pl. اشكال .P پيكر .T اندام || Les corps ne sauraient exister sans avoir une certaine figure كافهٔ اجرام بر شكل ايله متشكّل اولمينجه قائم اولمز

On appelle Figures de Mathématique, l'espace renfermé dans les lignes que tracent les mathématiciens sur un plan, pour faire leurs démonstrations A. اشكال هندسيّه || Figure carrée شكل مربّع Figure triangulaire شكل مثلث الزوايا circulaire شكل مستدير Faire une figure de Mathématique بر عدد شكل هندسى رسم ايلمك ـ Et figure d'Astrologie, la description de la position des astres par rapport à l'horoscope qu'on veut tirer A. شكل نجومىّ ـ Et figure de Géomance, une figure qui est composée de points jetés au hasard, et de laquelle on prétend tirer certaines prédictions A. شكل رملىّ pl. اشكال رمليّة

Figure. La représentation d'une personne en peinture, en sculpture, en gravure A. تمثال pl. تماثيل .P نگار .T تصوير || Il y a plusieurs figures dans ce tapis بو قاليچه‌ده تماثيل وتصويرات عديده وار در Cette figure est mal dessinée بو تصوير لايقى اوزره رسم اولنمامشدر Dessiner une figure بر تصوير رسم ايتمك Faire imprimer un livre avec des figures تماثيل وتصويراتى مشتمل بر كتاب طبع ايتدرمك Figure équestre آتلو ادم تصويرى ـ تمثال مرد راكب

Il se dit aussi, dans le sens de Représentation, des choses qui en signifient d'autres A. صورت مثاليّة || Joseph et Salomon sont des figures de Jésus-Christ حضرت يوسف وحضرت سليمان حضرت عيسينك صور مثاليه‌سيدرلر

Figure, se prend aussi pour le visage de l'homme A. وجه pl. وجوه .P چهره ـ روى .T يوز || Belle figure وجه وجيه كوزل يوز ـ روى زيبا ـ وجه مليح ـ

En termes de Rhétorique, Figure de pensées, se dit d'un certain tour de pensées qui fait une beauté dans le discours A. صنعت بيانيّة pl. صنايع بيانيّة ـ En termes de Grammaire, Figure ou figure de mots, c'est un tour particulier que l'on donne aux mots, en les éloignant de leur première destination A. مجاز

FIGURÉMENT. Dans le sens figuré A. مجازاً ـ على طريق

Il se prend aussi en bonne part *A.* متأبّه الطبع || Démarche
noble et fière تأبّه طبع نجابت آلود ايله اولان عمل
وحركت Son âme fière et inébranlable n'est pas abattue par
ces revers مجبول اولديغى تأبّه طبع انفت آلود متانت
نمودى كجروئ بخت نا سازكارك بو مقوله شيوەلرندن
اصلاً وقطعاً دوچار فتور اولمز Il marche à l'ennemi d'un air
fier et intrépide – جسورانه وتأبّه طبع ايله دشمن اوزرينه وارر
تأبّه طبع پر حميّت ووضع بى پروايى وجسارت ايله
سمت اعدايه طوغرى متوجّه اولور

FIÈREMENT. D'une manière fière *A.* بالمكابرة – بالكبر والغرور
– فضوللق ايله *T.* بالا پروازانه – متكبّرانه – مغرورانه *P.*
بر كمسنه‌يه مغرورلق ايله || Regarder quelqu'un fièrement
مغرورلق باقشى ايله باقمق – مغرورانه نظر ايله باقمق
Traiter fièrement بالكبر والغرور معامله ايتمك Parler fière-
ment متكبّرانه سويلمك

FIERTÉ, Caractère de celui qui est fier *A.* كبر – مكابرة –
مغرورلق – فضوللق *T.* بالا پروازى – باد سرى *P.* غرور
كبر وغرور ايله آلوده بر || C'est un homme plein de fierté ||
آدمدر Il a trop de fierté كبرى مرتبهٔ غايتده در

Il se prend aussi en bonne part, et signifie, noblesse, élévation
A. تأبّه النفس – تأبّه الطبع || La fierté de l'âme sans hauteur
est un mérite compatible avec la modestie تأبّه نفس تعاظم
ومكابرەدن عارى اولنجه هضم نفسه مقارن بر منقبت
تأبّه طبع La fierté dans l'âme est de la grandeur جليله در
محض علوّ جنابدر

FIÈVRE. Mouvement déréglé de la masse du sang, qui augmente la chaleur du corps au-delà de celle de l'état naturel *A.* حمّى
pl. حمّيات – حرارت *P.* تب – گرمى *T.* اسيلك – صيجاقلق
|| Fièvre continue *A.* حمّاء دائمة – حمّاء مطبقة intermittente
A. حمّاء نائبة *P.* جشن – تبلرزه *T.* استمه quotidienne *A.*
بر *T.* تب يكروزه *P.* حمّاء يوميّة éphémère *A.* حمّاء لازمة
روز *P.* حمّاء مثلثه – حمّاء غبّ tierce *A.* كونكى استمه
حمّاء ربع *A.* quarte اوچ كونده بر طوتان استمه *T.* افكن
P. سونوخش *T.* درت كونده بر طوتان استمه Fièvre chaude
A. حمّاء محرقة *P.* درد سياه *T.* قره حمّا inflammatoire *A.*
حمّاء التهابيّة *P.* تب تنفيده *T.* قيزمش حمّا aiguë *A.* حمّاء
حادّة *P.* تب تيز *T.* كسكين حمّا lente *A.* حرارت خفيّة –
حمّاء خفيّة *P.* تب پنهان *T.* كيزلو حمّا étique *A.* حمّاء دقّ
P. تب بيمار باريك *T.* ايبنجه آغرى حمّاسى ardente
A. حمّاء صالبة *P.* تب درم *T.* قيزغن حمّا maligne *A.* حمّاء
رديئة putride *A.* حمّاء عفنيّة pestilentielle *A.* حمّاء وبائيّة con-
tagieuse *A.* حمّاء سارية réglée *A.* حمّاء مرتّبة Grosse fièvre
A. حمّاء شديدة Fièvre légère *A.* حمّاء خفيفة Fièvre de
rhume *A.* حمّاء النوازل Accès de fièvre حمّانك نوبتى Re-
doublement de fièvre تكرّر حمّا L'ardeur de la fièvre حرقت
حمّانك قيزغنلغى – شدّت حرارت – سخونت حمّا – حمّا
Le chaud de la fièvre حرارت حمّا – حمّانك اسيلكى Le
froid de la fièvre برد حمّا – حمّانك صوغوقلغى Tremble-
ment causé par la fièvre ارتعاد حمّا – حمّا دتره‌يشى Le jour
de la fièvre حمّانك نوبتى كونى Le fort de la fièvre
حمّانك شدّتى Le déclin de la fièvre انحطاط حمّا Le
frisson est l'avant-coureur de la fièvre عارضهٔ عروا مقدّمهٔ
حمّا در – اوشونمه حمّانك مقدّمه‌سيدر Il n'est pas tout-à-
fait sans fièvre حرارتدن كلّياً برى دكلدر Les dents qui per-
cent donnent la fièvre aux enfans انبات اسنان صبيانه
ايجاب حمّا ايتمك Donner la fièvre ايجاب حرارت ايدر
دفع – ازالهٔ حمّا ايتمك Chasser la fièvre ابراث حمّا –
حرارت منقطع اولدى La fièvre a cessé حرارت ايتمك
La fièvre lui a repris حمّاسى عودت ايلدى Sortir de la
fièvre حمّادن خلاص بولمق – حرارتدن قورتلمق – On dit
proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un
accident dans un autre plus fâcheux *T.* استمه‌دن قاچرايكن حمّايه
راست كلمك

FIÉVREUX. Qui cause la fièvre *A.* موجب الحمّا – مُحِمّة
P. تب آور *T.* استمه‌لو – استمه كتوريجى || L'automne est
la saison de l'année la plus fiévreuse فصول اربعه‌دن موجب
الحمّا اولان وقت فصل خريفدر – كوز وقتى جميع وقتلردن
زياده حمّالودر Fruit fiévreux *A.* فاكهة موجبة الحمّا *P.*
ميوهٔ تب آور *T.* استمه‌لو ميوه Endroit fiévreux *A.* مَحَمّة *P.*
تبگاه *T.* استمه‌لو ير

FIFRE. Sorte de petite flûte *A.* صفّارة *P.* نايچه *T.* دودك

FIGEMENT. Action par laquelle un liquide se fige *A.* جمود
P. فسردگى *T.* طوكمه

FIGER. Congeler, condenser par le froid *A.* تجميد *P.* فسرده
ساختن *T.* طوكدرمق || Il y a des poisons qui figent le sang
بعض سموم وار در كه دمى عروق ايچنده تجميد ايدر

Cet auteur est traduit avec fidélité بو تأليف على وجه الصحة ترجمه اولنمشدر Faire un rapport avec beaucoup de fidélité صدق وصحت كامله ايله افادهٔ حال ايتمك — Il se dit aussi de la mémoire qui retient avec exactitude *A.* الحافظة وثوق — *P.* صحة الذاكرة — درستئ ياد *T.* حفظك صاغلغى — بللمه‌نك طوغريلغى || Il ne faut pas trop compter sur la fidélité de sa mémoire بر كمسنه صحت ذاكره‌سنه چندان اعتماد ايتمك روا دكلدر

FIDUCIAIRE. Celui qui est chargé par le testateur de remettre à quelqu'un une succession *T.* تسليم تركه‌يه مأمور وصئ مختار

FIEF. Domaine noble qui relève d'un autre domaine *T.* مالكانه — On appelle Fief dominant, le domaine dont d'autres fiefs relevaient *T.* باش مالكانه Et fief servant, l'héritage que le vassal tenait du seigneur dont il relevait آخره تابع مالكانه || Fief de la Couronne ميرى مالكانه‌سى Tenir une terre en fief بر ارضه بر وجه مالكانه متصرّف اولمق Possèder un fief بر مالكانه‌يه مالك اولمق

FIEFFER. Bailler en fief *T.* ايجار — التزام مالكانه ايتمك — مالكانه‌يى التزامه ويرمك — مالكانه ايتمك

FIEFFÉ. Il s'emploie adjectivement, se joint avec les substantifs qui marquent un vice, et signifie que ce vice est au suprême degré *A.* محض *T.* كتبه‌لو — صرف || Fripon fieffé عيّار كتبه‌لو بكرى Ivrogne fieffé كتبه لوخرسز — صرف خرسز — محض

FIEL. Humeur jaune et amère, contenue dans un petit réservoir qui est attaché au foie *A.* مرارة *P.* زهره *T.* اود || Amer comme fiel مراره كبى مرّ المذاق

Il signifie figur., haine, animosité *A.* حقد pl. احقاد pl. حقود — احن pl. احنة — بغض — بغضا — غليل *P.* كينه *T.* كين || Un homme plein de fiel درونى مرارهٔ حقد وبغضا ايله مملو بر مرد كينه دار || Répandre son fiel افراغ مرارهٔ حقد وكينه ايتمك — درونده مضمرّ اولان مرارهٔ حقد وكينه‌يى نشر ايتمك Vomir son fiel درونده مستكنّ وجايگير اولان سمّ حقد وغليلى استفراغ ايتمك || il y a bien du fiel dans cet écrit بو تحريرات خيلى مرتبه آلودهٔ مرارهٔ حقد وكينه در Un discours plein de fiel بغض وكينه‌دن عبارت بر كلام N'avoir point de fiel قلبى — درونى مايهٔ حقد وكينه‌دن مبرّا اولمق — شوايب كينه وعدواندن معرّا اولمق

FIENTE. Excrément de bête *A.* روثة pl. ارواث *P.* غوش — غوشا — كمره *T.* حيوان ترسى — Fiente des moutons *A.* بعر pl. ابعار *P.* غوشاك *T.* قيغ des oiseaux *A.* ذرق — سُلاح *P.* سرفين — بيخال — اسپخول *T.* قوش ترسى des mouches *A.* ونيم — ونمة *P.* غوش مكس *T.* سينك ترسى

FIENTER. Pousser dehors la fiente par les voies naturelles *A.* روث *P.* غوش انداختن *T.* ترسلمك — صاغنه‌مق — En parlant des moutons, des cerfs, etc. *A.* ابعار *P.* غوشاك انداختن *T.* قيغلمق — En parlant des oiseaux *A.* اذراق — اسلاح — امصاع *P.* بيخال انداختن *T.* صاغنه‌مق — چيمقرمق

FIER. Commettre à la fidélité de quelqu'un *A.* ائتمان — امانت *P.* تسليم فى يد الامانة — تفويض فى يد الامانة — بدست امانت سپردن — كردن *T.* امانت ايتمك || Fier son bien, sa vie, son honneur à son ami مالنى وجاننى وعرضنى كندو دوستنك يد امانتنه تفويض ايتمك Je lui fierais tout ce que j'ai au monde دنياده هر نه‌يه مالك ايسه‌م كندويه ائتمان ايدرم — ما ملكمى يد امانتنه تفويض ايدرم

SE FIER. S'assurer sur quelqu'un ou sur quelque chose *A.* اعتماد *P.* اعتماد داشتن — گرويدن *T.* اينانمق — امنيّت ايتمك || Se fier à quelqu'un بر كمسنه‌يه اعتماد ايتمك Vous pouvez vous y fier بوكا امنيّت ايده بيلورسك Fiez-vous-y اعتماد ايله — امنيّت ايله || Il se fie à tout le monde عالمه اعتماد ايدر — هر كسه امنيّت ايدر Je ne m'y fie pas بوكا اعتماد ايده‌مم — امنيّت ايده‌مم Je me fierais de toute chose à lui فلانه هر شيئى اعتماد ايده‌رم — اينانورم Fiez-vous à lui du soin de vos affaires ادارهٔ امور وخصوصاتكى فلانه اعتماد ايله — اموركى فلانك يد امانتنه تسليم ايله — Et mette sa confiance, prendre confiance *A.* استناد — اغترار *P.* تكيه كردن *T.* كوونمك || Se fier à sa fortune, à son crédit مالنه ونفوذ واعتبارينه استناد ايتمك Se fier trop à soi-même نفسنه پك كوونمك en ses propres forces قواى ذاتيه‌سنه كوونمك — كندو قوّتنه مغرور اولمق — اغترار واستناد ايتمك

FIER. Hautain, altier *A.* متكبّر pl. متكبّرين — مغرور pl. مغرورين — ارباب الكبر والغرور pl. اهل الكبر والغرور — متعظم — اهل الزهو والمكابرة *P.* باد سر — بالا پرواز *T.* فضول — كبرلو || Mine fière سيماى مكابرتنما Oeil fier نگاه غرور آلود || Il se tient fier de ses amis, de ses richesses احبّا ودوستلرنه وكثرت مالنه مغرور در

بو Ce poème est rempli de belles fictions || اصلسز خياللمه .T منظومه تصورات خياليهٔ لطيفه ايله مالامالدر || Il y a des fictions qui touchent plus que la vérité بعض تصورات وهميه كلام حقيقيدن زياده قلبه مؤثر اولور La fiction est quelquefois plus agréable que la vérité بعضا تصور خيالى حقيقت محضدن زياده احسن والطفدر

Il se prend aussi pour Mensonge, déguisement de la vérité .A كذب ـ لا اصل .P دروغ ـ بى حقيقت ـ بى اصل .T اصلى يوق ـ اصلسز ـ يلان || Il m'a dit telle chose; mais c'est une pure fiction بكا شويله بر كلام سويلدى انجق بلا كذب وريا Je vous parle sans fiction كذب محضدر سويلرم

Fiction de droit. Terme de Jurispr. C'est une fiction introduite ou autorisée par la loi en faveur de quelqu'un .A مواضعة شرعيّة

FIDÉICOMMIS. Terme de Jurispr. Legs fait à quelqu'un, à condition de le remettre à un autre .A وصيّت مشروطة || Tenir par fidéicommis وصيّت مشروطه موجبنجه متصرّف اولمق ـ بر وجه مشروطيّت

FIDÉICOMMISSAIRE. Celui qui est chargé d'un fidéicommis .A مشروطاً متصرّف ـ متصرّف بوصيّة المشروطة || Héritier fidéicommissaire وارث بوصيّة المشروطه

FIDÉJUSSEUR. Terme de palais. Celui qui s'oblige de payer pour un autre qui ne paierait pas .A كفيل بالمال .P پايندان .T بادای مال ماله كفيل

FIDÉJUSSION. Cautionnement de payer pour un autre qui ne paierait pas .A كفالة بالمال .P پايندانى بادای مال .T ماله كفيللك

FIDÈLE. Qui est exact à garder sa foi, à remplir ses devoirs, ses engagemens .A صادق ـ صاحب الوفا .P صداقتكار ـ وفادار .T صداقتلو || Serviteur fidèle صادق خدمتكار Fidèle à son maître وعدنده وفادار en ses promesses افنديسنه صادق Ami fidèle دوست وفاكار ـ محبّ صادق Mari fidèle زوج صادق Épouse fidèle زوجهٔ صادقه Amant fidèle عاشق صداقتكار Amitié fidèle محبّت صادقه وفادار

Il signifie aussi, conforme à la vérité .A صحيح ـ صادق .P راست ـ درست .T طوغرى || Récit fidèle روايت صحيحه Rapport fidèle تقرير صحيح ـ انهاى صحيح Histoire fidèle حكايهٔ صحيحه Copie fidèle نسخهٔ صحيحه ـ اصلنه مطابق Traduction fidèle صورت صحيحه ـ ترجمهٔ صحيحه صدق Miroir fidèle مرآت صحتنما Témoin fidèle بر ترجمه مقرون بصحته وصدق ـ شاهد صادق القول موثوق القول Rendre un compte fidèle صحيح حساب ويرمك ـ On dit aussi, Mémoire fidèle, c'est-à-dire, qui retient bien .A حافظة واثقة ـ ذاكرة صحيحة .P ياد درست .T طوغرى بللمه

Et qui professe la vraie religion .A مؤمن pl. مؤمنين ـ مؤمن صحيح الايمان ـ اهل الدين الحق ـ صحيح العقيدة .P حق شناس ـ درست دين .T حق دينلو || Le peuple fidèle امّت مؤمنين ـ امّت صحيح الايمان Le troupeau fidèle رعيّت صحيحة العقيدة La femme fidèle sanctifie le mari infidèle صاحبهٔ دين حق اولان منكوحه كافر اولان زوجنى طريق فلاحه ايصال ايدر ـ Il est aussi substantif, et il n'est guère d'usage qu'au pluriel .A pl. مؤمنين .P درست ايمانان .T حق دينلو اولنلر

FIDÈLEMENT. D'une manière fidèle .A بالصداقة ـ بالصدق .P صادقانه ـ صداقتكارانه .T صداقت ايله || Servir fidèlement صادقانه خدمت ايتمك ـ Il signifie aussi, conformément à la vérité .A بالصدق والصحّة ـ على وجه الصحّة .P با راستى ـ راستكارانه .T طوغريلق ايله بالصحّة والحقيقة على وجه الصحّة || Rapporter fidèlement نقل وافاده ايتمك ـ بالصحّة والحقيقه انها وبيان ايتمك

FIDÉLITÉ. Attachement à ses devoirs, régularité à remplir ses engagemens .A صداقت .P صداقتكارى .T صداقتلق || Fidélité inviolable شائبهٔ تخلّف وتغيّردن عارى صداقت Fidélité éprouvée محكّزدهٔ تجربه وامتحان اولمش واستقامت Garder fidélité à son prince جانب ملوكانه‌يه ايفاى صداقت جانب ملوكانه‌يه وقايهٔ رسوم صداقت ـ لازمهٔ صداقت ايتمك Corrompre la fidélité de quelqu'un بر كمسنه‌نك ايتمك بر كمسنه‌يى سالك اولديغى ـ صداقتنى افساد ايتمك جادهٔ سالمهٔ صداقتدن صرف ايتدرمك Prêter serment de fidélité وقايهٔ صداقت يمينينى ايتمك Une femme doit fidélité à son mari زوجى طرفنه ايفاى فريضهٔ صداقت ايتمك زوجه‌نك لازمهٔ حاليدر

Et vérité, exactitude .A صحّت ـ صدق .P راستى .T طوغريلق || On peut compter sur la fidélité de cet historien فلان صاحب تاريخك صدق وصحّتنه اعتماد جائز در

ایره قتیق طولدرمق || قتیقلتمق - طولدرمق Feutrer une selle
Feutré. *A.* محشو *P.* آگنده *T.* قتیقلنمش - قتیق طولمش

FÈVE. Sorte de légume *A.* باقلا - فول - جمّی *P.* کالوسگ - کوسگ - جرجر *T.* بقله || Fève nouvelle باقلای طرئ Écosser des fèves بقله صویمق - بقلدیبی تقشیر ایتمک

On donne aussi le nom de fève à plusieurs choses qui en ont la forme, comme aux grains de café, etc. *A.* حبّة pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه

FÉVRIER. Le second mois de l'année *A.* شهر شباط *P.* ماه اسفند ارمذ - شبات *T.* شباط آیی

FI. Interjection qui marque du mépris, du dégoût *A.* اف *P.* تف *T.* اوف

FIANÇAILLES. Promesse de mariage en présence d'un prêtre *A.* رسم الخطبة *P.* آیین نامزدی *T.* نشان رسمی || Célébrer les fiançailles رسم خطبەنک عیدینی اجرا ایتمک Le jour des fiançailles نشان کونی - یوم خطبه Prier les parens et les amis d'assister aux fiançailles خویشان واقربا واصدقا واحبّابیی نشان رسمنه دعوت ایتمک

FIANCER. Promettre mariage en présence du prêtre *A.* اختطاب *P.* نامزد کردن *T.* نشان ایتمک - نشانلمق || Il avait fiancé cette fille, mais l'affaire se rompit فلان قزه نشان اولمشیکن فلان قز ایله عقد ایلدیکی نشان - نشانی فسخ اولندی فسخ اولندی

FIANCÉ. *A.* مخطوب *P.* نامزد *T.* نشانلو - Fiancée *A.* مخطوبة *P.* دست سوزه *T.* نشانلو

FIBRE. On donne ce nom aux filamens déliés dont sont composées les parties du corps de l'animal *A.* لیف pl. الیاف *T.* دیدک || L'allongement des fibres تمدّد الیاف Le relâchement des fibres لیفلرک کوشمەسی - استرخای الیاف L'accourcissement des fibres لیفلرک کسب سستی ورخاوت ایلمسی - الیافک اقتصاری Les fibres des chairs لحومده اولان الیاف - Il se dit aussi des plantes et du bois || Les fibres d'une plante, d'un bois - بر نباتنک وبر عودک دیدکلری الیافی

FIBREUX. Qui a des fibres *A.* ذو الالیاف pl ذوی الالیاف *P.* لیفناک *T.* دیدکلو || Les chairs sont fibreuses لحوم ذوی الالیافدر Les plantes sont fibreuses نباتات ذوی الالیافدر Le bois est fibreux عود ذو الالیافدر

FIBRILLE. Petite fibre *A.* لیف رقیق *P.* لیف باریک *T.* اینجه دیدک

FICELER. Lier avec de la ficelle *A.* ربط - شدّ بالمغیزل *P.* بساز استوار کردن - برژه بستن - بساز بستن بالمغیزل *T.* سجیم ایله باغلمق || Cela n'est pas ficelé assez fort فلان شئ سجیم ایله محکم باغلو دکلدر Il faut bien ficeler ce paquet بو دنک سجیم ایله قوی ومحکم باغلنملو در

Ficelé. *A.* مربوط بالمغیزل *P.* بساز استوار کرده - برژه بسته *T.* سجیم ایله باغلو

FICELLE. Sorte de petite corde *A.* مغیزل *P.* رژه - ساز *T.* سجیم - قنب || Lier avec de la ficelle سجیم ایله ربط ایتمک

FICELLIER. Dévidoir sur lequel on met de la ficelle *A.* دوّارة المغیزل *P.* چرخهٔ رژه *T.* سجیم چرخی

FICHE. Petit morceau de fer servant à la penture des portes, des fenêtres, des armoires, etc. *A.* ابرة الرزّة *P.* میخ بش *T.* رزەنک زیواندسی میلی

FICHER. Faire entrer par la pointe *A.* ترکیز - رکز - رزّ *P.* سپوختن *T.* دیکمک - صوقمق || Ficher un clou - رزّ مسمار قازیق - قازیق صوقمق - رکز وتد un pieu اکسر صوقمق Ficher en terre یره ترکیز ایتمک - یره صوقمق - یره دیکمک Ficher à force زور ایله صوقمق - یره دیکمک -

Fiché. *A.* مرکوز *P.* سپوخته *T.* دیکلمش - صوقلمش

On dit figur. Avoir les yeux fichés en terre, fichés sur quelque chose *A.* اطماح النظر - تحدیق النظر *P.* چشم دوختن *T.* کوز دیکمک

FICHU. Sorte de mouchoir que les femmes mettent sur le cou *A.* مقرمة العنق *P.* گردن آویز *T.* بیون دستمالی

FICTIF. Qui est feint, qui n'existe que par supposition *A.* اعتباری - وجودی یوق *P.* گمانی *T.* خیالیّ - موهوم || Titre fictif سند موهوم Les rentes sont des immeubles fictifs مستغلات املاک وعقارات موهومه قبیلندندر Propriétés fictives املاک - املاک خیالیّه - موهومه On appelle Êtres fictifs, des choses qui n'ont d'existence que dans l'imagination *A.* pl. خیالات موهومة - موجود الاسم معدوم الجسم *P.* بی وجود ونشان *T.* وجودی یوق شیلر Et poids fictif, le poids dont on se sert dans les essais وزن اعتباری

FICTION. Invention fabuleuse *A.* تصوّر وهمیّ pl. تصوّرات وهمیّة - تصوّر خیالیّ pl. تصوّرات خیالیّة *P.* تصوّر بی اصل

large et longue عريض وطويل بر ورق Feuille de chou, d'artichaut لحنه وانكنار يپراغى — Il se dit aussi des fleurs || Une feuille de rose *A.* ورق الورد *P.* برگ گل *T.* گل يپراغى Rose à cent feuilles گل صد برگ

On dit, la chute des feuilles, pour dire, la fin de l'automne *A.* فصل الخريف ـ موسم الهبوط الاوراق *P.* هنگام برگريزى *T.* يپراق دوكمى — On dit proverb., Cet homme tremble comme la feuille, pour dire, qu'il tremble de peur *A.* كورق النحيف مرتعش وخايف *P.* مثال برگ درختان مضطرب *T.* يپراق پارچەسى كبى تيرل تيرل دترر ولرزان

Il se dit aussi de l'or, de l'argent, du cuivre, lorsqu'il est battu extrêmement mince *A.* سفيقة ـ ورق *P.* برگ *T.* ورق || Feuille d'or *A.* ورق الذهب *P.* برگ زر *T.* آلتون ورق d'argent *A.* سفيقة الفضّة ـ ورق الفضّة *P.* برگ سيم *T.* de cuivre *A.* سفيقة النحاس *P.* برگ مس *T.* كمش ورق باقر ورق — Et des parties qui se détachent en surfaces très-minces de certains corps, comme l'ardoise, le talc, etc. *A.* طراق pl. طرق *P.* تو *T.* قات ـ يپراق

On appelle aussi Feuille, la petite lame de métal qu'on met sous les pierres précieuses pour leur donner plus d'éclat *T.* فويه

Feuille, se dit aussi du papier *A.* طلحية *P.* يك ورقهٔ كاغد *T.* طلعه ـ طبقه || Une feuille de papier بر طبقه كاغد Une main de papier doit avoir vingt-cinq feuilles بر دسته كاغد يكرمى بر طبقه طبقەدن عبارت اولملو در Plier une feuille de papier كاغدى طىّ ايتمك

Et de certains cahiers volants, sur lesquels on écrit tous les jours ce qui regarde le courant des affaires publiques, ou de l'économie particulière *T.* ال دفترى || Le président n'a pas encore signé la feuille ناظر افندى ال دفتربنى هنوز امضا ايتمش دكلدر

Et en termes de Chirurgie, de cette petite superficie qui se détache quelque fois d'un os, lorsqu'il a été offensé *A.* قشارة العظم ـ سأف العظم *P.* پوستپارهٔ استخوان *T.* كميك قبوغى ـ كميك مسوفا نزع اولندى || L'os s'est levé par feuilles كميك قبوق قبوق چيقدى

FEUILLÉ. Garni de feuilles *A.* مورّق *P.* برگدار *T.* يپراقلو

Feuille-morte. Sorte de couleur qui tire sur la couleur des feuilles sèches *A.* لون التبن *P.* رنگ كاه *T.* صمانى رنك || Satin feuille-morte صمانى رنكى اطلس

FEUILLER. Terme de Peinture. Représenter les feuilles d'un arbre *A.* نقش الاشكال الاوراق *P.* اشكال برگ نگاريدن *T.* آغاج يپراقلرى تصوير ايلمك || C'est un talent rare que celui de bien feuiller اشكال اوراقى وجه احسن اوزره نقش وتصوير ايتمك معارف نادرەدندر

FEUILLET. Une partie d'une feuille de papier, et qui contient deux pages *A.* ورقة ـ ورق pl. اوراق *P.* نيم ورقهٔ كاغد *T.* يپراق || Déchirer quelques feuillets d'un livre بر كتابك بعض اوراقنى شقّ ايتمك Ce registre est de cent feuillets بو جريده يوز عدد اوراقى محتويدر Feuillet d'un in-folio بتون طبقه ورقى

FEUILLETER. Tourner les feuillets d'un livre qu'on examine légèrement *A.* تقليب الاوراق ـ ادارة الاوراق *P.* ورق گردانيدن ـ صحيفه گردانيدن *T.* كاغدلرى ـ يپراق دوندرمك دوندرمك || Je n'ai pas lu son livre, je n'ai fait que le feuilleter تأليفنى مطالعه ايتميوب همان اوراقنى تقليب ايله امرار نظر ايلدم

Et étudier, consulter des livres *A.* تصفح ـ تتبع الكتب *P.* در كتابها جستجو كردن *T.* كتاب آراشدرمق || Pour éclaircir cette question, il a fallu feuilleter bien des livres بو مسئلەنك حلّ وكشفى ضمننده كتب وافرەنك تتبّعى اقتضا ايلدى

FEUILLU. Qui a beaucoup de feuilles *A.* وريق ـ كثير الاوراق *P.* بسيار برگ *T.* يپراقلو ـ چوق يپراغى كور || Arbre feuillu شجرهٔ وريقه

FEURRE. Paille qui sert à rempailler les chaises *A.* تبن *P.* كاه *T.* صمان

FEURS. Terme de Jurispr. Frais faits pour la culture des terres *A.* مصارف الحراثة *P.* مصرف شيار *T.* ير سورمه مصرفى || Rembourser les feurs, labours et semences مصارف حراثت وزراعتى وتخم بهاسنى ادا ايتمك

FEUTRE. Espèce d'étoffe non tissue *A.* لبدة ـ لبد ـ عباء pl. الباد pl. لبود *P.* نمد *T.* ساكيز ـ كچه ـ عبا

On appelle aussi Feutre, la bourre dont se servent les selliers pour rembourrer une selle *A.* حشو السرج *P* آگين زين *T.* اير قتيغى

FEUTRER. Remplir de bourre *A.* احشا *P.* آگندن *T.* قتيق

پر روح ولمعه باشدر.

Feu. Inflammation, ardeur *A.* حرقت ـ حمیّاء ـ حموّ ـ حرارت ـ قیزغنلق ـ آتش *T.* تف وتاب ـ گرمی *P.* لهیب ـ || Le feu de la fièvre لهیب حمّا ـ حمیّای حمّا Je sens un feu dans les entrailles داخلهٔ احشاده بر حرقت حسّ ایتمکده یم || Il a le visage tout en feu یوزی یکپاره ـ چهره‌سی آتش کبیدر Le feu est encore à cette plaie بو جراحتک لهیبی آتشدر Avoir la bouche tout en feu آغزده کلّی التی الآن باقیدر Il était si fort en آغز آتش کبی یانمق ـ حرقت اولمق colère, qu'il avait les yeux tout en feu نائرهٔ غضبنک شدّت حمیّای ـ احتدامی تقریبیله کوزلری پر آتش ایدی غضبنده کوزندن آتش پوشکورر ایدی ـ Il se dit figur. de l'ardeur et de la violence des passions || Quand le feu de sa colère sera passé حمیّای خشم وغضبی کسب سکونت ایلدیکی رهین خمود وانطفا اولنجه ـ حالده Amortir le feu de la concupiscence حرارت شهوتی ـ آتش شهوتی اطفا ایتمک ـ تسکین ایتمک ـ On dit proverb. et figur., qu'un homme prend feu aisément, pour dire, qu'il est aisé à émouvoir باروت کبی طوتشور بر آدمدر ـ Et qu'il jette feu et flamme, pour dire, qu'il s'emporte avec excès *A.* سریع الاستشاطة ـ سریع الاحتدام ـ بردن بره آتشلنور *T.* آتش مزاج ـ زود خشم *P.* متضرّم ـ Et qu'il a jeté tout son feu, pour dire, qu'il a fait tout ce que la colère lui a suggéré, et qu'il s'est apaisé par-là تفریغ استفراغ آتش خشم ـ ما حصل عنف وغضب ایلدی وغضب ایلدی

Il se dit poétiquement pour signifier, la passion de l'amour *A.* آتش پر *P.* نائرة الهوا ـ لوعة العشق ـ التهاف العشق درونسنده عشق آتشی *T.* سوز عشق || Le feu dont il brûle مشتعل اولان نائرهٔ عشق وهوا Rien n'a pu éteindre ses feux آتش پر سوز دلی بوجه من الوجوه قابل انطفا وسکونت اولمدی Des feux constants آتش اهوا مستدیمه Nourrir dans son sein des feux criminels صدرده نوائر عشق مذموم وسکر اضمار ایتمک

Feu, se dit aussi des séditions et des mouvemens populaires *A.* آتش آشوب *P.* نائرة الفتن ـ نائرة الفتنة ـ نائرة الفساد زوربالق آتشی *T.* واختلال || Allumer le feu de la discorde اشعال نائرهٔ فتنه وشقاق ایتمک On fit courir de mauvais bruits qui mirent toute la ville en feu بین الناس نشر اراجیف ایله شهرک هر طرفنه ایقاد نائرهٔ اختلال ایتمشلر نائرهٔ فتنه وفسادی اطفا Éteindre le feu de la sédition ایلمک در Il y avait des gens qui ne travaillaient qu'à allumer davantage le feu parmi le peuple خلق بیننده آتش فساد واختلالی بر قات دخی طوتشدرمغه سعی ایدر مخصوص آدملر وار ایدی

Il se dit aussi de la vivacité de l'esprit *A.* توقّد الذهن ـ ذکا *P.* تابش ذهن *T.* ذهن پارلقلغی || Cet orateur a bien du feu بو واعظ ذکای ذهن ـ بو واعظک توقّد ذهنی چوقدر Ses écrits sont pleins de feu منشأتنده آثار ذکا اربابندندر ذهن وقّاد C'est un esprit tout de feu بدیهدار وظاهر در ذهن آتشین صاحبی برذاتدر ـ آتشپاره بر آدمدر ـ صاحبیدر Cette femme est agréable en conversation, elle a beaucoup de feu فلان خاتون بغایت صاحبة الذکا اولمغله مجلسی بو Ce poète a un grand feu d'imagination لطیف ودلگشا در شاعرک قوّت متخیّله‌سنده ذکا غالبدر

On dit, Le feu de l'Enfer, pour dire, les tourmens des damnés *A.* جهنّم آتشی *T.* آتش دوزخ *P.* سعیر الجهنّم ـ نار السقر ـ Et le feu du purgatoire, pour dire, les peines que souffrent les âmes qui sont dans le purgatoire *A.* عذاب البرزخ ـ عذاب القبر

On dit, Couleur de feu, pour dire, un rouge feu et éclatant *A.* آتشی رنک *T.* رنگ آتشین *P.* لون اللهیب

FEU. Défunt *A.* هالک ـ متوفا ـ مغفورله ـ مرحوم *P.* رحمتمند *T.* رحمتلو || Feu mon père مرحوم پدرم La feue reine ملکهٔ مرحومه

FEUDATAIRE. Vassal qui possède un fief *T.* مالکانه متصرّفی || Il est feudataire de la Couronne میری مالکانه‌لرندن برینه متصرّفدر

FEUILLAGE. Il se dit de toutes les feuilles d'un arbre *A.* اوراق الشجر *P.* برگهای درخت *T.* آغاجک یپراقلری pl. || Le feuillage de cet arbre est beau بو آغاجک اوراقی احسندر

FEUILLAISON. Le renouvellement annuel des feuilles *A.* وراق ایراق ـ *P.* برگ بستگی *T.* یپراقلنمه || Le temps de la feuillaison موسم وراق

FEUILLE. Partie de la plante qui en garnit les tiges et les rameaux *A.* ورق pl. اوراق *P.* برگ *T.* یپراق || Feuille

: On dit proverb. de deux choses tout-à-fait contraires, de deux personnes entièrement opposées, que c'est le feu et l'eau آب وآتش مثالی بینلرنده تضادّ کلّی وار در — Et de ce qui est violent d'abord, mais qu'on juge ne devoir pas durer, que c'est un feu de paille صمان علوی کبیدر — Et figur. Jeter de l'huile au feu, pour dire, aigrir les esprits davantage آتش اوزرینه زفت دوکمک — Et mettre le feu aux étoupes, aux poudres, pour dire, animer davantage une personne qui est déjà naturellement portée à s'émouvoir باروته آتش ظوقندرمق — Et mettre tout à feu et à sang, pour dire, exercer toutes les cruautés de la guerre dans un pays بلده‌یی جملهٔ احراق بالنار وسکّان شهری سرتا پا ـ واهالیسنه حوالهٔ سیف قهر ودمار ایتمک احراق ودمای عبادی بلا امان اراقه واهراق ایلمک

Feu, se prend aussi pour Cheminée. V. ce mot. || Il n'y a qu'un feu dans cet appartement بو دائره‌ده یالکز بر اوجاق وار در

Et pour Ménage *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دودگند ـ دود *T.* توتونلک آهنگ || Il y a cent feux dans ce village بو قریه یوز عدد توتونلکدن عبارتدر Cette ville est composée de tant de feux فلان بلده شوقدر توتونلکی مشتملدر — On dit proverb., N'avoir ni feu ni lieu, pour dire, être vagabond sans aucune demeure fixe *A.* ماله حمٌ ولاسمٌ *P.* آوارهٔ خانه *T.* بر دوش ـ توتونی توتر بر اوجاغه مالک اولمیان آدم Et d'une maison en désordre où il n'y a rien à manger, qu'il n'y a ni feu au pot, ni écuelles lavées بر اوجاغی یانمز خانه در

Il se prend aussi, pour la simple lueur des flambeaux, des fanaux *A.* شعلة pl. شعل ـ ضیاء النار *P.* تاب آتش *T.* آتش ایشغی ـ آیدینلغی || Il est défendu de chasser au feu آتش ایشیغنده ـ اشعال شعله ایله صید ایتمک ممنوعدر Il y avait des feux allumés sur la côte یالی کنارنده آتشلر ـ ساحلده شعله‌لر اشعال اولنمشیدی آو آولمق ممنوعاتدندر — On appelle poétiquement les astres, Les feux de la nuit, du firmament *A.* pl. سُرج اللیال ـ سُرج الفلک ـ یاقمشلر ایدی *P.* مصابیح السما pl. *T.* چراغان آسمان کوکٔ قندیللری

On appelle Armes à feu, les mousquets, les fusils, les pistolets, etc. *A.* اسلحهٔ ناریّة ـ آلات حربیّة ناریّة *P.* گدرهای آتش انداز ـ آتشبار *T.* گدرهای آتش ـ آتشلو پوصات — Et feu, absolument, les coups que l'on tire avec des armes à feu || Il s'expose au feu des ennemis دشمنک آتشی قارشوسنده القای نفس ایدر Il était sous le feu des ennemis اعدانک آتشی آلتنده ایدی ـ آلتنده ایدی دشمنک طوبی À cette bataille, à cet assaut, les ennemis faisaient grand feu اول ملحمه اثناسنده واول یورویش وقتنده دشمن شدّت عظیمه اول جنکده وقلعه اوزرینه ـ ایله امطار آتش ایتدرر ایدی یورویش اولندیغی اثناده دشمن کلّیتلو آتش یاغدرمقدن خالی اولمش دکل ایدی Soutenir le feu de la place قلعه قلعه طرفندن ـ طرفندن آتیلان آتشه مقاومت ایتمک آتیلان کلّه وقورشوندن پای ثباته هیچ بردرلو عارضهٔ فتور وتزلزل ظهور ایتمیوب مقام مقاونده دوام ایتمک Ils étaient à couvert du feu de la ville جانب قلعه‌دن آتیلان آتشدن محفوظ ایدیلر Il se trouve entre deux feux ایکی آتش آره‌سنده در Feu rasant *A.* نائرة جارفة *P.* آتش همه سوز *T.* هرشیئی سپوری یاقیجی بر آتش ـ یاقوب کوتوریجی آتش Feu croisé *A.* نائرة متقابلة *T.* قارشولقلی آتش Feu roulant *A.* نائرهٔ دوّار *P.* نار دوّار *T.* آتش گردان Feu très-vif *A.* نائرهٔ شدیده *P.* آتش تند وتیز *T.* کسکین آتش ـ قیزغن آتش

Feu, se dit aussi des météores enflammés, de la foudre et des éclairs *A.* نائرهٔ سماویّة *P.* آتش آسمانی *T.* کوک آتشی || Le feu du ciel est tombé sur cette maison نائرهٔ سماویّه فلان خانه‌نک اوزرینه ـ صاعقه فلان خانه نزول ایلدی L'air était tout en feu pendant cet orage اول ریح عاصفک هبوبی اثناسنده هوا پر آتش سما ایدی دوشدی

On appelle Feux follets, les exhalaisons enflammées qu'on voit quelquefois dans les endroits marécageux *A.* ابخرة ناريّة *P.* تف آتشین *T.* آتشلو بخارلر

Feu, se dit aussi de certains remèdes brûlants qu'on applique sur quelque partie du corps *A.* کیّ *P.* داغ *T.* یاقی || Il faut appliquer le feu à cette plaie بو جراحته ضرب کیّ بو یاره‌یه یاقی اورمق لازمدر ـ اولنمق اقتضا ایدر Donner le feu, mettre le feu à un cheval آته یاقی اورمق

Feu, se dit figur. du brillant, de l'éclat de certaines choses *A.* لمعة ـ لمعان *P.* فروغ ـ رخشندگی *T.* پارلقلق ـ پارلدی || Ce diamant jette beaucoup de feu بو الماس بغایت لمعه پارلدیسی ـ یاقوتک لمعانی Le feu d'un rubis Il a les yeux vifs et pleins de feu کوزلری پرروح وکثیر اللمعاندر

|| Festin somptueux, magnifique ضيافت محتشم وطنطنـلى ترتيب Grand festin وليمهٔ عظيمه Dresser, préparer un festin ضيافت ترتيب ايتمك Convier, inviter à un festin ضيافته دعوت ايتمك Faire festin A. اصطناع T. ضيافت ايتمك Le luxe des festins ضيافتلرده اولان اسراف وسفاهت Festin de noce A. وليمة العروس P. سور عروسى ـ جشن شادى T. دوكون ضيافتى Festin royal سور همايون ـ ضيافت شاهانه ـ Le festin qu'on donne à celui qui vient d'arriver d'un voyage, s'appelle A. نقيعة P. جشن خوش آمدى T. صفاكلدى ضيافتى Et le festin que donne celui qui a bâti une nouvelle maison A. وكيرة ـ حتيرة P. جشن بناى نو بنياد T. بقياز طعامى

FESTINER. Faire festin A. ايلام P. مهمانى كردن ـ ساز ـ ضيافت ايتمك || Festiner ses amis احباب ودوستانه T. ضيافت ايتمك كردن ضيافت ايتمك

FESTON. Faisceau fait de fleurs, de fruits et de feuilles, liés ensemble A. حزمة الازهار والفواكه P. دستهٔ شكوفه وميوها T. ميوه وچيچك دمتى

FESTOYER. Bien recevoir quelqu'un, lui faire bonne chère A. اصطناع P. مهمانى كردن T. ضيافت ايتمك

FÊTE. Jour consacré particulièrement au service divin A. عيد pl. اعياد P. بيرام T. بيرام || Grande fête عيد كبير Les quatre grandes fêtes de l'année اعياد كبيرهٔ سنه نك اربعهسى Un jour de fête روز عيد ـ يوم عيد Célébrer une fête تعظيماً للعيد اجراى مراسم احترام ايتمك Chômer une fête يوم عيدده تعطيل شغل ايتمك C'est une fête chômée تعطيل شغل اولنور اعياددندر ـ On dit proverb. Il n'est pas tous les jours fête هر كون بيرام دكل

Il signifie aussi, des réjouissances publiques qui se font en des occasions extraordinaires A. عيد عامّ P. سور ـ سرور ـ سور T. شنلك

On dit figur. Troubler la fête, pour dire, troubler le plaisir de quelque compagnie T. مجلسى بوزمق

On dit, Faire fête à quelqu'un, pour dire, lui faire un accueil favorable A. تلقى بالبشر والبشارة ـ تلقى بالحفاية P. اكرام ايتمك T. مهماننوازى نمودن

FÊTER. Célébrer une fête A. تعييد P. بيرام كردن ـ اداى رسم عيد كردن T. بيرام ايتمك || On fête aujourd'hui un tel Saint بوكونكى كون فلان نام ولىّ اللهك رسم عيدى اجرا اولنور ـ Fêter quelqu'un, signifie figur., l'accueillir favorablement. V. Faire fête.

FETFA. Mandement du Mufti très-respecté A. فتوا pl. فتاوا

FÉTIDE. Qui a une odeur forte et très-désagréable A. سنيخ ـ اذفر ـ كريه الرايحة P. بد بو ـ شمغند T. مردار قوقولى || Une huile fétide دهن اذفر ـ مردار قوقولى ياغ Pilules fétides حبّلر كريه الرايحه

FÉTOYER. V. Festoyer.

FÊTU. Brin de paille A. رفة P. گياهريزه T. صمان خردهسى ـ صمان اوفانتيسى ـ

FEU. Un des quatre élémens qui est chaud A. نار P. آتش T. آتش || Feu élémentaire عنصر نار ـ Et le feu que l'on fait avec des matières combustibles A. نار ـ نائره P. آتش T. آتش صيادار Feu dévorant آتش پر خور Feu clair آتش نار پر فروغ ـ Feu de charbon كمور آتشى Feu de gros bois آتشى اوفلمك ـ نفخ نائره Souffler le feu طومرق آتشى آتشى علولندرمك ـ ايقاد نائره ـ اشعال نائره Allumer le feu آتشى سوندرمك ـ اطفاى نائره ايتمك Éteindre le feu آتشى بصدرمق ـ اخماد نائره ايتمك Couvrir le feu On a mis le feu à cette maison فلان خانهده القاى آتش ايتمشلر در ـ Le feu a pris à ce lambris آتش پروازهٔ قونداق براقمشلر در ـ سقفده مشتعل اولدى Le feu a gagné le plancher, le toit آتش خانهنك دوشمهسنه وطامنه سرايت ايلدى La ville était toute en feu شهر ببستون آتش ايچنده ايدى ـ شهرك شهر مذكور سر ـ مجموعى مانندهٔ منقل پر آتش اولدى سر تا پا طولنمشدر ـ تا پا بر آتشدان پر لهيبه دوندى Crier au feu يانغين وار ـ حريق وار در ديو ندا ايتمك ـ در ديو چاغرمق ـ On dit, Condamner au feu, pour dire, condamner à être brûlé عذاب آتش ايله مظهر عقوبت اولمسنى مستحق نار در ـ حكم ايتمك ـ Et qu'un homme mérite le feu ـ شايان آتشدر ـ Et mettre le feu au four, pour dire, le chauffer فرونى ـ فورونى ياقمق ـ احمام تنّور ايتمك ـ Et montrer une chose au feu عرض فى النار ـ طونشدرمق آتشه كوسترمك ـ ايتمك

On appelle Feux de joie, les feux qu'on allume dans les rues, en signe de réjouissance T. شنلك ـ قنديل دونناماسى آتشى ـ Et feu d'artifice, un feu composé de fusées volantes pour le spectacle T. فشنك شنلكى ـ فشنك دونناماسى

Et l'action de ferrer les chevaux *A.* نعل *P.* نعلبندی — *T.* نالله || Il en coûte tant par an pour la ferrure نعلکاری de deux chevaux ایکی آتک نالله بهاسی سنده شو مقداره بالغ اولور — Il se dit aussi de la manière dont on ferre un cheval || Ferrure à la française فرانسزکاری نالله à la hongroise مجارکاری نالله

FERTILE. Fécond, qui produit beaucoup *A.* مخصب — مربّ مبذور — وفیر البرکة — وفیر الفقل — کثیر الانبات — منبت — الحصولات — عمیم الریعان — کثیر النما *P.* نمادار — *T.* محصولدار — برکتلو — بوللق || Terre fertile ارض مخصبه Pays مبذوز المحصولات یر — منبت ومحصولدار زمین — fertile منبت ومحصولدار مملکت — کثیر الانبات مملکت Fertile en blé, en vin, etc. حنطه وخمر وسائر حاصلات سنهٔ خصوصنده کثیر الریعان بر مملکت Année fertile — بوللق سنهسی — خصب ورخا سنهسی — عمیمة البرکة برکت سنهسی

Il se dit aussi des personnes *A.* ولود — مبذور النما *P.* بسیار — زای *T.* چوق طوغریجی || Il est fertile en expédiens, en inventions استحضار بدایه وتدابیر واستخراج بدایع ومخترعاتده ذهنی بغایت ولود وبسیار زا در — On dit aussi au figuré, Esprit fertile, Sujet fertile. V. Fécond.

FERTILEMENT. Abondamment, avec fertilité *A.* مبذوراً — بالخصب والرخا *P.* فراوان — با نماداری *T.* بول بول — برکت ایله — بوللق ایله

FERTILISER. Rendre fertile *A.* اراعة — تثمیر — اخصاب — ایراث الخصب والبرکة *P.* نماداری دادن — نماداری آوردن *T.* برکتلندرمک || Le Nil venant à se deborder, fertilise toutes les terres d'alentour نهر نیل طغیانی حالنده اطراف وانحاده اطراف ونواحیده کائن اراضینک مجموعنی اخصاب ایدر بولنان اراضینک جملهسنه ایراث خصب وبرکت ایدر جملهسنی اراعه ایدر —

FERTILITÉ. Qualité de ce qui est fertile *A.* نابتیّت — خصب — رخا — برکت *P.* نماداری *T.* بوللق — برکت || La bonne culture est ce qui contribue le plus à la fertilité de la terre ارضک امر حراثتنده اهتمام اولنمق ایراث خصب وبرکته وسیلهٔ قویّه در — Il se dit aussi au figuré. V. Fécondité.

FÉRULE. Petite palette avec laquelle on frappe sur la main des écoliers, pour les punir de quelque faute *A.* مقرعة الادب — On dit figur., خواجه قامجیسی *T.* تازیانهٔ ادب آموزی *P.* Être sous la férule de quelqu'un, pour dire, Être sous sa correction بر کمسنهنک زیر تازیانهٔ حکمنه تابع اولمق

FÉRULE. Plante *A.* سکبینج *P.* سکبینه *T.* آت قاصنیسی

FERVEMMENT. Avec ferveur *A.* باحتراق البال — بحرارة *P.* القلب کوکل یانقلغیله *T.* بسوزش دل — با گرمیٔ درون || Prier fervemment حرارت قلب ایله مناجات ایتمک — سوزش دل ایله اللهه رجا ونیاز ایتمک || Il s'acquitte fervemment des devoirs de la religion فرایض دینیّهیی گرمیّت مناسک دینی احتراق بال ایله — بال ایله ادا ایدر ادا ایدر

FERVENT. Qui a de la ferveur *A.* حریر القلب *P.* گرم — درون *T.* پر سوز وگداز — یورکی یانق || C'est un homme extrêmement fervent dans la piété امر تعبّدده حریر القلب آتش پر سوز دیانت ایله حریر القلب بر آدمدر — بر آدمدر Un Zèle fervent غیرت پر سوز وگداز Une dévotion fervente گرمیّتلو تعبّد Une fervente prière دعای حرارتنما — گرمیّتلو دعا

FERVEUR. Ardeur avec laquelle on se porte aux oeuvres de piété *A.* حرارة القلب — احتراق البال — حرقة البال *P.* گرمیٔ درون *T.* سوز دل — گرمیّت — یانقلق || Prier Dieu avec ferveur درگاه باریده حرقت بال ایله طاعت گرمیّت بال ایله وعبادت ایتمک Servir Dieu avec ferveur حرارت تعبّد اللهه قوللق ایتمک La ferveur de la dévotion La ferveur de son zèle گرمیّت غیرتی Il est encore dans sa première ferveur هنوز حرارت وگرمیّتنک ابتداسنده در حال Il ne faut pas laisser refroidir sa ferveur گرمیّتنه تجویز فتور ایتمک روا دکلدر Une ferveur passagère گرمیّت سریع الزوال — گرمیّت یکدمه — چوق سورمز بر یانقلق

FESSE. La partie charnue du derrière de l'homme *A.* اَلیة pl. الیات pl. الایا — عجز pl. اعجاز *P.* کونسته — کوسرون — سرون — سریبن *T.* قیچ — قینـاق En parlant des animaux, les Turcs emploient le mot *T.* صغری || La fesse d'un cheval آتک صغریسی

FESSER. Frapper sur les fesses avec des verges ou avec la main *A.* ضرب في الالیة *P.* بسرون زدن *T.* قیچی دوکمک — قیچی اورمق —

FESTIN. Repas somptueux donné à l'occasion de quelque fête *A.* ضیافت — طوی *T.* جشن — ساز — مهمانی *P.* مصنعة — ولیمة

meur féroce, une bête feroce *A.* حیوان وحش ـ سبعیّ المزاج طبیعت سبعیّة *On dit aussi, Naturel féroce* ـ مثالی بر آدم *Regard féroce* یرتیجی حیوان ـ نظرهٔ شزرا ـ نگاه وحش آلود باقشی

FÉROCITÉ. Caractère de ce qui est féroce *A.* وحشت ـ سبعیّت *P.* غرّندگی *T.* یرتیجیلک ‖ La férocité est naturelle au lion, au tigre حال سبعیّت آرسلانه وقپلانه طبیعیدر ـ Il se dit figur. des hommes ‖ La férocité de ce barbare ne put être adoucie par tous les bons traitemens qu'on lui fit بو اتّی آدمک مألوف اولدیغی حال سبعیّت حقنه مصروف نیچه نیچه معاملات جمیله تقریبیله کسب ملایمت ایده‌مدی Voyez jusqu'où va la férocité de ces peuples شو اقوامک حال وحشت وسبعیّتی نه رتبه‌لره قدر واصل اولدیغنه نظر ایله Il a une férocité d'humeur qu'il est impossible de dompter سبعیّت مزاجی شول رتبه‌ده در که آکا غلبه اولنمق محالات قبیلندندر

FERRAILLE. Vieux morceaux de fer rouillés *A.* دقاق الحدید *P.* آهنپارهٔ کهنه الصدیٔ *T.* اسکی دمور پارچه‌لری ‖ Ce n'est que de la ferraille بونلر هپ اسکی دمور پارچه‌لر یدر Vendeur de vieille ferraille اسکی دمور پارچه‌لری صاتیجیسی

FERRAILLER. Faire du bruit avec des lames d'épée, en les frappant les unes contre les autres *A.* قعقعة ـ خشخشة ـ *P.* تخشخش *T.* چکاچاک کردن قغشده‌مق ‖ سلاح Les filous tirèrent aussitôt l'épée, et se mirent à ferrailler خرسزلر در حال سل سیف ایله خشخشدیه مبادرت ایتمشلر در ـ در عقب قلیج صیروب سلاح قغشده‌مغه باشلادیلر ـ Il se dit aussi, de ceux qui font métier de se battre *A.* تدرّب بالمقارعة *T.* دویوشمکی پیشه ایدنمک ‖ C'est un homme qui n'aime qu'à ferrailler بر بهادر در که مقارعه‌دن غیری شیئه هوسی یوقدر

FERRAILLEUR. Celui qui fait métier de se battre *A.* متدرّب بالمقارعة *T.* دویوشمکی پیشه ایدنن ‖ C'est un ferrailleur de profession مقارعه‌یی کندویه پیشه ایدنمش بر آدمدر

FERRANT. Qui ferre. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Maréchal ferrant *A.* بیطار pl. بیاطرة ـ ناعل ـ نعّال *P.* نالبند *T.* نعلبند

FERREMENT. Outil de fer *A.* آلت حدیدیّة pl. آلات حدیدیّة *P.* آلت آهنین *T.* دمور آوادانلق ‖ Les ferremens d'un chirurgien جرّاحک آلات حدیدیّه‌سی

FERRER. Garnir de fer *A.* تزیین بالحدید ـ لبس بالحدید *P.* آهن پیراستن ـ آهن پوشانیدن *T.* دمور ـ دمورقپلامق ‖ Ferrer une porte بر قپویه لبس حدید ایله دوناتمق بر قپویه حدید قپلامق ـ ایتمک un coffre صندیغه دمور Ferrer une armoire بر طولابی اقتضا ایدن دمور دوناتمق une pique مزراغک اوجنی دمور ایله طاقملریله دوناتمق Ferrer des roues عربه تکرلکلرینه دمور قپلامق دوناتمق

Et attacher des fers aux pieds d'un cheval avec des clous *A.* انعال ـ تنعیل *P.* نعل زدن *T.* نال اورمق ـ نالّلمق ‖ Ferrer un cheval des quatre pieds آتک درت آیاغنی نالّلمق Un cheval difficile à ferrer درت آیاغنه نعل اورمق ـ انعالی آته قیار نعلی اورمق Ferrer des chevaux à glace مشکل بر آت

FERRÉ. *A.* مزیّن بالحدید ـ تلبّس بالحدید *P.* باهن پیراسته ـ پوشیده *T.* دمور ایله دوناتمش ـ دمور قاپلو *A.* منعل *P.* نعلزده *T.* نالّلنمش

On appelle Eau ferrée, de l'eau où l'on a plongé un fer ardent ou rouillé *A.* ماء الحدید *P.* دوس *T.* چلیکلو صو

On appelle figur. Style ferré, un style qui a de la dureté خشین وغلیظ بر سبک وعباره

FERRIÈRE. Sac dans lequel on porte tout ce qui est nécessaire pour ferrer un cheval *A.* جراب البیطار *P.* همیانچهٔ *T* نالبند طوبره‌سی نعلبند

FERRONNERIE. Lieu où l'on vend, où l'on fabrique les gros ouvrages de fer *A.* دار القین ـ دار الحدّاد *P.* آهنگرخانه *T.* دمورجی کارخانه‌سی

FERRONNIER. Celui qui vend des ouvrages de fer *A.* حدّاد ـ قین pl. اقیان *P.* آهن فروش *T.* دمورجی

FERRUGINEUX. Qui tient de la nature du fer, qui a des parties de fer *A.* حدیدیّ *P.* آهن آلود ـ آهنی *T.* دمورلو ‖ Une terre ferrugineuse ارض حدیدیّه ـ دمورلو طوپراق Des eaux ferrugineuses میاه حدیدیّه ـ دمورلو صولر

FERRURE. Garniture de fer *A.* زینة حدیدیّة *P.* پیرایش آهنکاری *T.* دمور ایشی ـ دمور دونانمه‌سی ‖ La ferrure d'une porte قپونک زینت حدیدیّه‌سی Belle ferrure کوزل دمور ایشی La ferrure de ces roues-là n'est pas assez forte بو تکرلکلرک دمور ایشی پک قوی دکلدر

passer la nuit sans dormir *A.* تنجّم *P.* تا بسحر انجم شمار صباحه قدر كوز قپامامق *T.* شدن

On dit figur. Fermer les yeux à la lumière, pour dire, se refuser à l'évidence مثال ضياى خورشيد ظاهر وبديد اولان شيلورده تعامى وتغافل ايتمك — Et fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir تعامى كورمامزلك ايتمك — ايتمك — Et fermer l'oreille, pour dire, ne vouloir pas ouïr une chose اصغا ايتمامك — تصامم ايتمك ايشيدمامزلك ايتمك — حوالهٔ سمع التفات ايتمامك — || Fermer l'oreille aux calomnies, aux médisances كلام غمز وسعايته افايك ومفتريات واقوال — سدّ سامعهٔ التفات ايتمك مذمّت آيانه حوالهٔ سمع التفات ايتمامك — Et fermer la bouche à quelqu'un, pour dire, lui imposer silence *A.* تبكيت خاموش كردانيدن *P.* الزام الصمت والسكوت — تصميت — صوصدرمق *T.* ou pour dire, le convaincre en telle sorte qu'il ne puisse rien avoir à répliquer *A.* افحام — اقطاع — خبط ايتدرمك *T.* دمبسته كردن *P.* ابكات — اسكات سرد ايلديكم دليللر || Mes raisons lui ont fermé la bouche بسط ايتديكم دليللردن — ايله كليًا افحام واقطاع اولندى در ميان ايلديكم دليللرى لدى — مفحم ودمبسته اولمشدر الاستماع خبط اولمشدر — Et fermer la bouche à la médisance, à la calomnie لسان ارباب غيبت ومفترياتى سدّ ايتمك فضّال — دهان ارباب غيبته حوالهٔ سدّ سكوت ايتدرمك — وبد زبانلرك آغزينى قپانمق — Et fermer la marche, pour dire, marcher le dernier à une cérémonie *A.* تذنيب الموكب آلايك كيروسنه يورعمك *T.* بدنبالهٔ موكب روانه شدن *P.*

Fermer, signifie aussi, enclore. V. ce mot.

Se fermer. *A.* انسداد *A.* بسته شدن *T.* قپانمق || Cette porte est mal faite, elle ne se ferme pas بو قپوفنا ياپلديغندن قپانميور Cette plaie se fermera bientôt بو ياره چابك قپانهجقدر

Fermé. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* قپالو — قپانمش — قپانق

FERMETÉ. L'état de ce qui est ferme, solide *A.* متانت — رصانت *P.* استوارى *T.* متينلك — طيانقلق || C'est un terrain marécageux qui n'a aucune fermeté بر متانتدن عارى بر بو قازقلرده صولاق ير در Ces pilotis n'ont pas assez de fermeté چندان متانت ورصانت يوقدر

Il signifie figur., constance, assurance *A.* ثبات — ثباة ثباتكارى — استوارئ دل *P.* رسوخ الطبع — متانت — الطبع غيرت *T.* يورك طيانقلغى || Une grande fermeté de courage ثبات وشجاعتده متانت عظيمه Fermeté de coeur, d'âme قلب — متانت قلب Cet homme n'a point de fermeté فلانك مايهٔ متانتدن بى بهره — اصلا وقطعاً متانت طبعى يوقدر عزايم بر ادمدر Il n'a point de fermeté dans ses résolutions وتصميماتنده اصلا ثباتى يوقدر Il a une grande fermeté dans ses maux, dans l'adversité ظهور ايدن مصايب وآفاتنى ثبات مصايب وآلامده متانت طبعى — قلب ايله تحمّل ايدر اصالة الرأى — حصافة العقل *A.* Fermeté d'esprit — وار در — عقل صاغلملغى *T.* استوارئ انديشه *P.* استحكام الرأى — استوارئ انشا *P.* رسوخ السبك والعبارة *A.* Fermeté de style انشانك قويلكى *T.*

Fermeté. Qualité d'un corps compacte. Il ne se dit guère que du poisson *A.* صلابت *P.* سختى *T.* پكلك || Ce poisson a le goût et la fermeté de la sole بو بالقده كدى بالغنك لذت وصلابتى وار در

FERMETURE. Ce qui sert à fermer *A.* مغلاق pl. مغاليق آلت بستگى *P.* آلت *T.* قپادهجق || La fermeture d'une boutique دكانى قپادهجق آلت — On dit dans les places de guerre, La fermeture des portes, pour dire, l'action, le moment de les fermer سدّ ابواب ووقت انسداد ابواب — قپولرك قپانمسى وقپولرك قپانديغى وقتى

FERMIER. Celui qui prend des héritages à ferme *A.* متقبّل — ملتزم pl. ملتزمين *P.* زميندار *T.* التزامجى || Les fermiers des cinq grosses fermes مقاطعات جسيمهٔ خمسه ملتزملرى

FERMOIR. Petites agrafes de métal, qui servent à tenir un livre fermé *A.* معقد الكتاب *P.* بندينهٔ كتاب *T.* كتاب تكمهسى

Et un outil dont les bourreliers se servent pour tracer des raies sur des bandes de cuir *A.* مخطّة *T.* ماخات

FÉROCE. Qui est farouche et cruel. il se dit des animaux *A.* وحش pl. وحوش — سبع pl. سباع *P.* دد — درنده — حيوان *T.* برتيجى || Les bêtes féroces وحوش وسباع On exposait les martyrs aux bêtes féroces شهداى كرامى سباع ووحوشه عرض ايدرلر ايدى Le lion, le tigre sont des animaux féroces نمر واسد اقسام سباعدندر — On dit figur. d'un homme cruel et brutal, que c'est un esprit féroce, une hu-

مایه - فلان شئ خمیر اولمغه صالحدر sert de ferment ایچون ایو در

• FERMENTATIF. Qui a la vertu de produire la fermentation A. مختمّر - موجب الاختمار P. مایه‌ساز T. مایه‌لندریجی || Les fruits d'automne sont fermentatifs فصل خریفده حاصل اولان فواکه ایجاب اختمار ایدر مقوله‌دندر

FERMENTATION. Mouvement interne qui s'excite de lui-même dans un liquide, par lequel ses parties se décomposent pour former un nouveau corps A. اختمار - خمیریّت P. مایه‌گیری T. مایه‌لنمه || Les chimistes distinguent trois espèces de fermentation, la spiritueuse, l'acide et la putride اهل کیمیا حال اختماری اوچ نوع اعتبار ایدرلر که بری اختمار روحی ایکنجیسی اختمار حمضی واوچنجیسی اختمار عفنیدر La digestion se fait par la fermentation des alimens کیفیّت هضم طعامک اختماری تقریبیله حصولپذیر اولور La fermentation de la bile صفرانک اختماری

Il se dit figur. de l'agitation des esprits A. غلیان الاذهان والافکار - هیجان الضمایر والافکار P. جوش وخروش اذهان T. ناسک قینایشی || Les esprits étaient dans la plus grande fermentation اذهان ناس اقصای مراتب غلیان عظیم جوش وخروشده ایدی - وهیجانده ایدی

FERMENTER. S'agiter par le moyen du ferment A. تخمّر - اختمار P. مایه گرفتن - مایه بستن T. مایه‌لنمک || La pâte fermente عجین اختمار ایدر Les humeurs fermentent اخلاط اختمار ایدر - On dit figur. Les têtes, les esprits fermentent, pour dire, qu'ils sont dans l'agitation اذهان ناس هیجان ایدر اذهان وضمایر ناسده جوش وخروش پیدا اولور - غلیانه کلور -

FERMENTÉ. A. مختمر - مختمّر P. مایه گرفته - مایه بسته T. مایه‌لنمش

FERMER. Clore ce qui est ouvert A. سدّ P. بستن T. قپامق - باغلمق - قپاتمق - Dans des cas particuliers, on emploie aussi d'autres mots, comme on le verra dans les exemples || Fermer une chambre اصفاق - اغلاق ایتمک - اوطه‌نک قپوسنی سدّ ایتمک Fermer un coffre صندیغی سدّ - اصماق ایتمک - ایتمک une boîte قوطی‌یی سدّ ایتمک اغلاق ایتمک - ایتمک قپاقلمق - قوطی‌یی قپامق - قوطی‌ینی اطباق ایتمک - une bourse کیسه‌یی شدّ ایتمک - کیسه‌نک آغزینی باغلمق Fermer la porte اصفاق باب ایتمک - سدّ باب ایتمک اغلاق باب - قپویی قپامق Fermer la porte au verrou قپویه قول - ارتاج باب ایتمک - تضبیب باب ایتمک Fermer la porte à la clef تقفیل باب ایتمک - دموری اورمق قپویی کلیدلمک - Fermer la fenêtre پنجره‌یی سدّ ایتمک Fermer un livre صفق کتاب ایتمک - کتابی قپاتمق Fermer la main A. تعقید الکفّ P. دست بستن T. الی باغلمق la bouche A. سدّ الشفة - اغلاق الشفة P. دهان بستن T. آغزی قپامق les yeux A. اغطاء العیون P. چشم بستن T. کوزی باغلمق Fermer la veine A. سدّ الفم العرق P. دهان رک بستن T. طمرک آغزینی باغلمق la plaie A. سدّ الجراحة P. زخم بستن T. یاره‌یی قپاتمق

On dit aussi, Fermer les rideaux, pour dire, les tirer A. اسدال الاستار P. پرده‌را کشیدن - پرده‌را فرود آوردن T. پرده‌یی صارقتمق - Fermer le Palais, pour dire, cesser tout exercice de Justice محکمه‌یی قپاتمق - Fermer une parenthèse, pour dire, marquer le crochet qui la termine عبارۀ منفصله‌یی علامت فاصله وضعیله اشارت ایتمک - Fermer une lettre, un paquet, pour dire, les plier, les cacheter مکتوبی وتحریرات بوغچه‌سنی طیّ وتمهیر ایلمک - Fermer la porte à quelqu'un, pour dire, l'empêcher d'entrer برکمسنه‌نک مدخلنه حوالۀ سدّ - سدّ باب قبول ایتمک - ممانعت ایتمک - Et figur. Fermer la porte aux mauvaises pensées, aux mauvais conseils, pour dire, les rejeter افکار فاسده‌یه وآرای باطلدیه سدّ آذان قبول ایتمک - افکار فاسده‌یی ردّ ایتمک - قبولدن امتناع ایتمک

On dit, Fermer un chemin, un passage, une ouverture, une avenue, pour dire, les boucher طریقی ومعبری ورخنه‌یی یولی وکچیدی وکدکی وکله‌جک - وموردی سدّ ایتمک - وکلدجک یری باغلمق - یولی طیقامق - Et fermer les ports, les passages d'un days, d'un royaume, pour dire, empêcher que personne n'y entre et n'en sorte مملکتک وملکک مداخل وموارد ومعابرینی - ومواردینی سدّ وبند ایتمک || On a fermé les passages des Pyrénées پیرنه طاغلرینک معبرلرینی سدّ ایتمشلردر - On dit figur. Fermer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui ôter les moyens de faire quelque chose فلان کشی‌یه فلانک روی امیدینه حوالۀ سدّ ممانعت - سدّ راه اولمق ایتمک

On dit, Ne pas fermer l'oeil de toute la nuit, pour dire,

a deux heures que je vous attends de pied ferme ایکی ساعتدنبرو یرمدن قلملدانمیدرق سکا منتظرم – On dit aussi, Attendre l'ennemi de pied ferme, pour dire, dans la résolution de lui résister avec fermeté دشمنک ظهورینه ثبات قدم ایله منتظر اولمق – Et figur. Attendre quelqu'un de pied ferme ثبات قلب ایله استادهٔ مقام ترقب وانتظار اولمق – Et combattre de pied ferme مقام مدافعهده اظهار ثبات ومتانت – ایتمک مقام مدافعهده ثبات قدم ایله مداومت ایتمک – Et faire ferme ثبات قدم ایله مقاومت ایتمک

Il se dit figur. pour Constant, inébranlable A. متین الطبع – صاحب ثابت القدم – ثابت القلب – ربیط الجأش – الثبات والرسوخ P. ثباتکار – راسخدم T. ثباتلو || Un homme ferme en ses résolutions رأینده ثبات ومتانت ایله مألوف بر آدم – اصیل الرأی – اصالت رأی ایله مألوف بر آدم Avoir l'âme ferme dans le péril مخاوف ومهالکده بر ادم عند الخطر ربیط الجأش اولمق – ثابت القلب اولمق Une résolution ferme عزیمت – عزیمت با ثبات ومتانت Un courage ferme جلادت باهرة المتانة Un ferme propos کلام راسخ Demeurer ferme dans sa résolution رأینده راسخه عزیمتنده متین واستوار اولمق – ثابتقدم اولمق Avoir une ferme croyance اعتقاد راسخ صاحبی اولمق Une ferme espérance امید واثق – مأمول قوی – مأمول راسخ Amitié ferme بر محبت متین وقوی Avoir l'esprit ferme, le jugement ferme اصالت رأی صاحبی اولمق – اصیل الرأی اولمق – استحکام رأی اربابندن اولمق – محکم الرأی اولمق – حصافت عقل ومتانت رأی ایله مجبول اولمق Un style ferme انشای متین – سبک متین – On dit, que la manière de faire d'un peintre est ferme, pour exprimer l'assurance qu'il fait paraître dans sa façon d'opérer فلان رسامک قلمنده رسوخ ومتانت وار در

Il signifie aussi, fort, robuste A. قوی – محکم P. توانا – استوار – زورمند T. قوتلو – زورلو – کوجلو || Avoir la main ferme الی قوتلو اولمق – قوی الید اولمق

Et qui est compacte et solide A. صلب P. سخت T. پک || Ce terrain est ferme بو یر پکدر – بو ارض صلب وسختدر Du poisson qui a la chair ferme اتی پک بر بالق

On appelle en Géographie, Terre ferme, tout ce qui est du continent A. برّ P. خشکی T. قره || Passer d'une île à la terre ferme آطهدن – بر جزیرهدن قالقوب برّه مرور ایتمک چیقوب قرهیه کچمک

Ferme, pris adverb., signifie, fortement, d'une manière ferme A. قویاً – محکماً – مستحکماً P. استوارانه T. قوتلوجه || Parler ferme قویاً سویلمک Tenir une chose bien ferme بر شیئی قویجه طوتمق Frapper ferme قویاً ضرب ایتمک Cela tient ferme dans la muraille بو شئ دیوار اوزرنده قویاً ومستحکماً مربوطدر Il tient ferme pour la vérité حقیقت حالک اوزرنده قویاً ثبات ایدر Soutenir une chose fort et ferme بر شیئی قویاً واکیداً تأیید ایتمک Nier une chose fort et ferme بر شیئی اکیداً وقویاً انکار ایتمک – On dit, Ferme, Tenez ferme, pour dire, ayez du courage قوی القلب اول – متانت ایله

FERME. Convention par laquelle le propriétaire d'un domaine en abandonne la jouissance à quelqu'un, pour un certain temps et pour un certain prix A. التزام pl. التزامات P. زمینداری T. التزاملق || Donner à ferme بروجه التزام اعطا – علی طریق الالتزام الزام ایتمک Prendre à ferme استیجار ایتمک Quitter une ferme در عهده اولان التزامی ترک ایتمک Hausser, rabaisser, diminuer la ferme بدل التزامی تزیید ایتمک وتنزیل وتقلیل ایتمک Les cinq grosses fermes التزامات جسیمهٔ خمسه

Il se prend aussi, pour le domaine donné à ferme A. مقاطعة pl. مقاطعات || Avoir une ferme بر مقاطعهیه مالک اولمق Acheter une ferme بر مقاطعه اشترا ایتمک Cette terre comprend six fermes بو ارض التی قطعه مقاطعاتی مشتملدر

FERMEMENT. Avec force, avec fermeté A. اکیداً – قویاً – شدیداً P. سخت – استوارانه T. پک – پکلک ایله || Attacher fermement اکیداً وقویاً یاپشدرمق S'appuyer fermement پک طیانمق – قویاً اتکا ایتمک

Il signifie aussi, avec constance, invariablement A. بالثباة والدوام – قویاً P. پایدارانه T. کرکینلک ایله || Persister fermement dans sa résolution عزیمتنده بالثبات والدوام اصرار ایتمک Croire fermement une chose برشیئه بالثبات والدوام اعتماد ایتمک – قویاً اعتماد ایتمک Soutenir fermement son avis رأینی ثبات ودوام ایله تأیید ایتمک un mensonge بر کذبی ثبات ومتانت ایله تأییددن خالی اولامق

FERMENT. Levain A. خمیرة – خمیر P. مایه T. مایا || Cela

لطف ومرحمت وظرفی دیگردن سیف قهر وسیاست ایله غلبه ایتمک

Fer, ou fer de cheval. Le demi-cercle de fer dont on garnit la corne des pieds des chevaux A. نعل pl. نعال P. نعل T. نال || Relever les fers d'un cheval آتک ناللرینی دکشدرمک Mettre un fer à un cheval آتک آیاغنده بر پاره نال میخلمق Mettre des fers cramponnés, pour empêcher qu'un cheval ne glisse sur la glace آتی بوز اوزرنده قایمقدن صیانت ایچون آیاغنده قیار نعل اورمق

Fer, se dit aussi absolument d'un instrument de fer pour repasser le linge A. جندرة P. تله T. اوتو || Passer le fer sur un habit بر ثوبی اوتولمک ـ بر ثوبک اوزرنده اوتو اورمق

Il se dit aussi de plusieurs instrumens de fer qui servent à divers usages A. آلات حدیدیّة P. آلات آهنین T. دمور آوادانلق

Fers, au pluriel, signifie, des chaînes, des ceps, des menottes A. pl. سلاسل ـ pl. قیود pl. اغلال P. زنجیر ـ بند T. دمور || Être aux fers در زنجیر اولمق ـ مقیّد اولمق Avoir les fers aux pieds بوقاغی ـ بر کمسنه آیاغنده دمور اورلمش Il avait les fers aux pieds et aux mains دست وپا اولمق On lui avait mis les fers aux pieds آیاغنه مقیّد ومغلول ایدی آیاغنه بوقاغی اورلمشیدی ـ ضرب قید وبند اولندی ـ Figur. A. اسار المحکومیّة ـ قید الرقیّة P. زنجیر ـ بند بندگی T. قوللق زنجیری بندگی || Les peuples qui avaient gémi long-temps sous le joug de la tyrannie, ne songèrent qu'à rompre leurs fers طول زمان زیر ربقهٔ جبر وقهرده زاری وانین ایله اوقاتگذار اولمش اقوام ستمدیده کسر زنجیر رقیتنه فرصتیاب اولمق داعیه‌سنه حصر افکار ایتمشلر در Les amans se plaisent dans leurs fers گرفتار درد عشق اولنلر مقیّد اولدقلری زنجیر رقیتی کندو حقلرینه عین نعمت عدّ ایدرلر

FER-BLANC. C'est du fer en lame mince qui est recouvert d'étain A. کتیف P. پتر ـ تنکه T. تنکه || Une cafetière de fer-blanc تنکه قهوه ابریغی

FERBLANTIER. Ouvrier qui travaille en fer-blanc A. صنّاع الکتیف P. تنکه‌گر ـ پترگو T. تنکه‌جی

FER-CHAUD. Maladie qui consiste dans une chaleur violente, qui monte de l'estomac jusqu'à la gorge A. إسخنة P. تب درونی T. ایچ قزغینلغی

FÉRIR. Ce mot n'est en usage qu'en cette phrase: Sans coup férir, pour dire, sans en venir aux mains A. بلا حرب ولا ضرب P. زبر دستی بجا نیاورده T. ال ـ ال قالدرمقسزین طوقندرمقسزین || On a remporté la victoire sans coup férir بلا حرب ولا ضرب تحصیل قصب السبق غلبه ونصرت اولنمشدر ـ Figur. Sans éprouver de résistance A. بلا مانع ولا حایل P. بی مانع ـ بی مزاحم T. بردرلو مانعه اوغرامقسزین || Il en est venu à bout sans coup férir بلا مانع وحایل تحصیل بلا حایل واصل سر منزل مقصود اولمشدر ـ مرام ایلدی

FERLER. Terme de Marine. Plier entièrement les voiles A. طیّ الشراع P. بادبان بر چیدن T. یلکنی دیویشورمک ـ یلکنی دیویشروب باغلمق

Ferlé. A. مطویّ الشراع P. بر چیده بادبان T. یلکنی دیویشرلمش

FERMAGE. Le prix convenu pour une ferme A. بدل التقبّل ـ بدل الالتزام ـ مال مقطوع الالتزام || Payer les fermages بدل التزامی ادا ایتمک Il me doit beaucoup de fermages التزامک مال مقطوعندن بکا کلّیتلو بورجی وار در

FERMANT. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: À jour fermant, pour dire, quand le jour est fini A. لدی زوال النهار ـ لدی ختام النهار P. وقتیکه روز روشن بتمامی رسد T. کوندز ختام بولدقده À portes fermantes A. لدی انسداد الابواب P. در وقت بستن درها T. قپولر قپاندقده

FERME. Qui tient fixement à quelque chose A. متین ـ رصین ـ محکم ـ مستحکم P. استوار T. صاغلم || Le plancher est ferme دوشمه متین ومستحکمدر ـ Et qui est fixe, stable, qui ne chancelle point A. ثابت ـ راسخ P. پایدار T. کوکین || Être ferme à cheval آت اوزرنده ثبات ایله طورمق Tenir le corps ferme بر کمسنه وجودینی ثبات ایله طوردرمق Être ferme sur ses pieds آیاغنی ثبات ورسوخ ایله طیاندرمق Marcher d'un pas ferme ثبات قدم ایله مشی ایتمک

On dit par analogie, Avoir le regard ferme A. نظرهٔ راسخه Il a la voix, la parole ferme صداسی رسوخ صاحبی اولمق صداسنده وکلامنده رسوخ ومتانت ـ ورسوخ کلامی وار در Il lui dit d'un ton ferme اداء راسخ ثبانکارانه ایله وار در افاده ایلدی ـ De pied ferme. Sans bouger d'un lieu A. بلا تحرّک ـ بلا تحریک القدم ـ بثباة القدم P. بی جنبیدن ـ پا بر جای قرار استاده ـ پا T. یرندن قملدانمیه‌رق || Il y

La gelée fend les pierres جمود شديد شق احجار ايدر اولور
Un navire qui fend l'eau بر سفينه شق مياه ايدر ايدر
Un oiseau qui fend l'air بر صونيني يارار كمي شق هوا ايدر
هوامي يارووب اوچان قوش ـ طيور

SE FENDRE. Devenir séparé, s'entr'ouvrir A. انشقاق ـ تشقق ـ انفلاق ـ P. شدن ـ فتليده شدن ـ كافته T. يارلمق || Ce bois-là se fend aisément بو آغاج باليسهوله منشق اولور
La terre se fend de chaleur ارض شدت حر وگرمادن منشق
Une muraille qui commence à se fendre ميشرف انشقاق اولور
Les eaux se fendirent en deux au passage de la mer Rouge بحر قلزمدن حين مرورده صولر ايكي يه منشق اولدي ديوار
ـ يارلوب ايكي يه بولنمشدر ـ اولمشدر

FENDU. V. A. مشقوق ـ منشق ـ فليق P. فتليده ـ كافته T. يارلمش ـ ياريق ـ On dit d'un homme qui a les yeux grands et un peu longs, qu'il a les yeux fendus A. ابج العين P. بادامي T. بادامي كوزلو ـ چشم

FÈNE. V. Faîne.

FENÊTRAGE. Toutes les fenêtres d'une maison A. pl. روازن P. پنچرهها T. پنچرهلر || Le fenêtrage de ce palais est tout de cristal بو سرايك پنچرهلري يكپاره بللور جامدن مصنوعدر

FENÊTRE. Ouverture faite pour donner du jour A. كوة ـ روزن pl. روازن P. باد چرو ـ باد ـ روزنه ـ پنجره T. باجه ـ پنچره || Croisée de fenêtre پنچره چارچوبهسي Fermer les fenêtres پنچرهلري قپاتمق ـ شد روازن ايتمك Regarder par la fenêtre پنچرهدن باقمق ـ پنچرهدن نگران اولمق ـ On dit d'une maison délabrée, qu'elle n'a ni porte ni fenêtre قپوسي ـ بلجهسي يوق خرابه بر خانه در ـ On dit proverb., d'un importun dont on ne peut se défaire : Si vous le faites sortir par la porte, il rentrera par la fenêtre قپودن قوغسهك پاجهدن كيرور بر ثقيل حريفدر

FENIL. Le lieu où l'on serre les foins A. انبار الحشيش P. گياه خانه T. انباري اوتلق

FENOUIL. Plante A. شمار ـ رازيانج P. رازيانه ـ باد رازيانج T. رزنه ـ رازيانه || Fenouil sauvage A. تخم بري P. رازيانه دشتي T. رزندسي يبان

FENTE. Petite ouverture en long A. شق pl. شقوق ـ فلق pl. فلوق ـ فرجة pl. فرج P. شكاف ـ رخنه T. ياريق ـ كدك || Regarder par la fente d'une porte فرجة بابدن نظر ايتمك || Il se fait là beaucoup de fentes قپونك آره لقندن ـ قپونك ياريغندن باقمق ـ اول يرده شقوق كثيره پيدا اولور
La fente d'une muraille فرجة ديوار

FENTES. Ce sont les gerçures ou intervalles vides dans un rocher A. نخزوب pl. نخاريب ـ شقب pl. شقوب P. شكاف T. سنكك خارا ـ قيا ياريغي ـ قيا چقوري

FENUGREC. Plante légumineuse A. حلبة P. شمليز ـ شنبليله T. كارنته ـ بوي

FÉODAL. Qui concerne le fief T. مالكانهيه متعلق || Matière féodale مادهٔ مالكانهيه متعلق حقوق مالكانه Droits féodaux قانون مالكانه Droit féodal. C'est le droit qui traite des fiefs قانون مالكانه || Ce livre traite du droit féodal بو كتاب قانون مالكانهيه دائردر Il entend bien le droit féodal قانون مالكانه عالمنه واقفدر

FÉODALITÉ. Qualité de fief T. مالكانهلك

FER. Métal fort dur A. حديد pl. حدايد P. آهن T. دمور || Mine de fer دمور معدني Battre le fer دق حديد ايتمك Rouille de fer A. صدء الحديد P. زنگ دمورى دوكمك ـ T. آهن ـ قابل صدا اولان دمور پاسي Fer qui se rouille حديد ـ دمور پاسلنور ـ On dit proverb. Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud, pour dire, qu'il faut poursuivre une affaire pendant qu'elle est en bon train دمور تاونده ايكن دوكملو ـ Et figur. Gouverner avec un sceptre de fer, c'est-à-dire, avec une extrême dureté اجراى دبوس عنف وقهر ايله روس زيردستانه حوالهٔ مقرعهٔ عنيف ـ حكومت ايتمك ـ وشدت ايله حكومت ايتمك Et se battre à fer émoulu, pour dire, disputer sans ménagement T. بيچاق بيچاغه كلمك || Ces deux auteurs se battent à fer émoulu بو مولفلر بيچاق بيچاغه كليورلر ـ On dit aussi d'un homme robuste, qu'il a un corps de fer A. فولادي البدن P. روبينه تن T. پولاد كبي ـ Et en parlant d'un homme très-opiniâtre, que c'est une tête de fer T. بر آدم باشلو ـ پك ـ پك عقلي دمور كبي

On dit, Le fer d'une pique, d'une lance, etc. pour dire, la pointe de fer d'une pique, etc. A. نصل pl. انصال P. نوگ انيزه T. تمرن

FER, se prend aussi pour Poignard, épée A. سيف pl. سيوف P. تيغ ـ شمشير T. قليج || Il se plongea le fer dans le sein قليج صوقدي ـ صدرينه اجافهٔ سيف ايلدي Vaincre les ennemis autant par la clémence que par le fer اعدايه بر طرفدن

اقتضا ایدر

FÉLON. Traître *A.* خاين pl. خونة *P.* خيانتكار *T.* خاين

FÉLONIE. Trahison *A.* خيانت *P.* خيانتكاری *T.* خيانتلك

FÉLOUQUE. Petite chaloupe *A.* فلك pl. فلك *P.* زورقچه *T.* فلوقه || S'embarquer sur une félouque فلوقه‌یه سوار اولمق

FÊLURE. Fente d'une chose fêlée *A.* فل pl. فلول - صدع pl. اصداع *P.* رخنه - كاف *T.* چاتلاق - یاریق || La fêlure est si légère, qu'on ne la voit point یاریق اول قدر خفیفدر كه تشخیصی ممكن دكلدر

FEMELLE. L'animal qui conçoit et porte les petits *A.* انثى pl. اناث *P.* ماده *T.* دیشی || Le mâle et la femelle ذكر وانثى - نر وماده *T.* ازككث ودیشی La vache est la femelle du taureau اینكك اوكوزك دیشیسیدر — On se sert aussi de ce mot, en parlant des femmes, pour l'opposer aux mâles *A.* pl. نسا - نسوان *P.* زنان *T.* قاریلر || Dans quelques coutumes, les mâles excluent les femelles بعض عرف وعادتلرده ذكور نسوان طایفه‌سنی حصه‌دارلقدن دفع واخراج ایدرلر

FÉMININ. Qui est propre et particulier à la femme *A.* مختص بالنسوان - نسوی - انثی *P.* زنی *T.* زنه‌یه مخصوص - قاری‌یه مخصوص || Le sexe féminin جنس نسوان - طایفهٔ نسوان — Et qui ressemble à la femme, ou qui tient de la femme *A.* مرأ *P.* زن گونه *T.* زنه واری - قاری كبی || قاری قسمی Cet homme a le visage féminin نسوی الوجهدر - زن چهره در - زنه چهره‌لو در Voix féminine زنه سسی Manières féminines زنه اطواری

Il signifie, en termes de Grammaire, qui est du genre opposé au masculin *A.* مؤنث

FÉMINISER. Faire du genre féminin *A.* تأنیث *P.* مؤنث ساختن *T.* مؤنث قلمق || L'usage a féminisé plusieurs mots وافر كلمات كثرت استعمال ایله تأنیث اولنمشدر

Féminisé. *A.* مؤنث *P.* مؤنث گشته *T.* مؤنث قلنمش

FEMME. La femelle de l'homme *A.* انثی pl. اناث - مرئة pl. نساء pl. نسوان *P.* زن *T.* قاری || Les femmes sont naturellement timides طایفهٔ زنان بالطبع اهل حجاب وحیا در Il y a plus de femmes que d'hommes dans cette ville بو بلده‌ده بو شهرده ذكورك عددی اناثدن - عدد ذكور نسوانه غالبدر ازید واكثر در Cet homme est adonné aux femmes et au vin فلان كشی زنانه وشرب خمره متبلا در Une femme mariée مرئهٔ متزوّجه - بر شوهر مرئهٔ - منكوحه

Il se dit aussi par opposition à Fille *A.* ثیّبة pl. ثیّبات - مرئة *P.* زن *T.* عورت - قاری || Les femmes et les filles قاریلر وقزلر - زنان ودوشیزگان - باكرات وثیّبات Femme en puissance de mari مرئه اولان زوجه‌ده تحت حكومت Femme sage عقللو قاری - زن خردمند - مرئهٔ عاقلة Femme de bien صاحبة الخیرات بر عورت honnête اهل عرض قاری Femme grosse حامله قاری - گبه قاری Femme veuve *A.* ارملة pl. اراملة *P.* بیوه زن *T.* طول قاری Il se dit aussi pour Épouse *A.* زوجة - منكوحة - حلیلة - اهل *P.* همسر - زن *T.* عیال - قاری || Mari et femme زوج وزوجه - شوی وزن - قوجه قاری C'est sa femme légitime شرعاً وقانوناً منكوحه‌سیدر عیالیدر

FEMME DE CHAMBRE. Une femme ou fille qui sert une dame à la chambre *A.* جاریة pl. جواری *P.* پرستهٔ - كنیزك *T.* حسلمه

SAGE-FEMME. Celle dont le métier est d'accoucher les femmes *A.* قابلة *P.* پیش نشین - ماماجه *T.* ابه - ابه قادین

FÉMUR. Terme d'Anatomie. L'os de la cuisse *A.* جدل الفخذ *P.* استخوان ران *T.* اوسجه كمیكی || Il a une fracture au fémur اوسجه كمیكنده بر قیریغی وار در

FENAISON. V. Fauchage et Fauchaison.

FENDEUR. Celui qui fend *A.* مقدّد *P.* شكافنده *T.* یاریجی || Fendeur de bois *A.* مقدّد الحطب *P.* هیمه شكاف - هیزم *T.* بر اوطون یاریجی

FENDRE. Couper, diviser en long *A.* تقدید - شق - تشقیق *P.* كافتن - فتلیدن - شكافتن - دو نیم كردن *T.* تفلیق - یارمق || Fendre un arbre شجر تفلیق ایتمك - آغاجی یارمق Fendre du bois تقدید حطب ایتمك - اوطون یارمق Fendre en deux ایكی‌یه یارمق — Fendre la tête *A.* شج الرأس *P.* سر شكافتن *T.* باش یارمق || Fendre la tête d'un coup de sabre ضربهٔ سیف ایله باشی شج وشق ایتمك — On dit figur. d'un grand bruit, que c'est un bruit qui fend la tête, un tapage à fendre la tête بر مشتجج سر اولهجق شج راسی موجب بر شماطه در - صدای تند وشدید در - باش یارار بر گورلتیدر Et d'un violent mal de tête que la tête me fend de douleur باشم آجیمه‌دن یاریلور

Il signifie aussi, diviser, séparer les parties d'un corps continu, soit en long, soit autrement || La trop grande sécheresse fend la terre انقطاع مطر مشتدّ اولنجه تشقیق ارضی مستلزم

Feindre une entreprise بر مادّه‌یه قصد مباشرت صورتنی صورتنا اظهار سرور Feindre de la joie ریاءً اظهار ایتمك ونشاط ایتمك En feignant d'aller à la chasse, il se sauva صید وشكاره وارەجغنی ریاءً اظهار ایدرك رهیاب خلاص Feindre d'être en colère ریاءً غضب وتهوّر صورتنی اولمشدر صورتنا اظهار ایتمك Feindre d'être gai تغاضب ایتمك ـ ارائه ایتمك اظهار كدر ایتمك

Et inventer, controuver A. اختلاق P. بدروغی ساختن T. یلاندن دوزمك ‖ Ce poète a feint des héros qui n'ont jamais existé فلان شاعر وقتاً من الاوقات وجوده كلمامش نیجه قهرمان زمان یلاندن دوزدی Feindre des caractères qui n'ont point de vraisemblance اصول علقه موافق كلمیه‌جك وجودی نا محتمل ـ خصال وشمایل اختلاق ایتمك خصلتلر یلاندن دوزمك

Et hésiter à faire quelque chose A. تردد ـ اظهار العدال P. شبهه‌لنوب طورمق ـ قیجقلنمق T. بیقراریٔ اندیشه نمودن ‖ Il ne feindrait point de vous dire que... فلان كلامی سكا سویلمكه تجویز تردد ایتمیه‌جكدر Il ne feignit pas de l'aborder فلانه یاقلشمق خصوصنده اصلا تجویز تردد ایتمامشدر Un brave homme ne feint point d'aller à l'assaut quand il est commandé بر مرد شجیع وجگردار یورویشه مأمور اولدیغی حالده بر وجهله تجویز عدال وتردد ایتمز

Il signifie aussi, boiter un peu A. تعرّج ـ ظلع Pour les animaux, on dit aussi غمز P. لنگیدن T. یكه‌مك ـ یكه‌ركت یوریمك ‖ Il est guéri de sa goutte, mais il feint encore du pied gauche نقریس علتندن كرچه افاقت بولمشدر انجق صول آیاغی هنوز تعرّج ایدر Ce cheval feint d'un pied بو آت بر هنوز یكه‌ركت یورر ـ بر آیاغندن ظالعاً یورر ـ آیاغندن ظالعدر

Feint. A. مصنوع ـ صوریّ P. نموده T. سالوسكارانه اصلی ‖ Un mal feint مرض مصنوع Amitié feinte یوقدن كوسترلمش Histoire feinte حكایهٔ مصنوعه محبّت صوریّه

FEINTE. Déguisement, artifice A. ریاء ـ تصنع pl. تصنّعات P. مواضعة ـ ریاكاری T. سالوسی ـ یاپمه ـ مرائیلك ‖ Il paraît être de vos amis, mais ce n'est que feinte ظاهرده سكا اظهار ایلدیكی مهر ومحبّت محض ریا وتصنّعدر Toute sa dévotion n'est que feinte تعبّد ودیانتی جملهٔ مواضعه وریا Il m'a surpris par ses feintes اظهار ایلدیكی تصنّعات ایله در بنی اغفال ایلدی

FÊLER. Fendre un vase, un verre, etc. en sorte que les pièces en demeurent encore jointes A. صدع ـ تفلیل P. رخنه داز كردن ـ كفتانیدن T. چاتلتمق ـ یارمق ‖ Il ne faut pas exposer ce vase à la gelée, elle le fêlerait بو ظرف بوزده طورملودكلدر زیرا بوزكش تأثیری آنی چاتلدر زیرا بوزك تأثیرندن چاتلور ـ

SE FÊLER. A. انصداع ـ تصوّح ـ انفلال ـ تفلّل P. كفتن ـ رخنه پذیرفتن ـ كفیدن T. یارلمق ـ چاتلمق

FÊLÉ. A. منصدع ـ مفلول P. كفیده ـ كفته T. چاتلاق ـ چاتلاق ـ قدر مفلول Un pot fêlé ‖ یارلمش ـ یاریق ـ چاتلمش Un verre fêlé قدح منصدع تنجره ـ قدح ـ یاریق

FÉLICITATION. Compliment que l'on fait à quelqu'un sur un événement agréable A. تهنیة pl. تهنیات ـ تبریك pl. تبریكات P. مباركبادی ـ تسعیدات pl. تسعید ـ T. تبریكسازی ـ تبریك ‖ On lui a fait un compliment de félicitation فلانه اداى مراسم تبریك وتهنیت اولندی Je lui ai écrit une lettre de félicitation طرفنه تبریكی حاوی بر قطعه مكتوب فلانه بر قطعه تبریكنامه یازدم ـ تحریر ایلدم

FÉLICITÉ. Béatitude, grand bonheur A. نعیم ـ سعادت P. نعیم ـ فرخندگی ـ كامرانی T. مونلولق ‖ La félicité éternelle سعادت سرمدی ـ كامرانیٔ جاوید ـ سعادت ابدیّة ـ سرمدی La souveraine félicité نعیم اعلا La véritable félicité ne se peut trouver qu'en Dieu سعادت حقیقیه حق جلّ وعلا حضرتلرندن غیریده بولنمق ممكن دكلدر Jouir d'une parfaite félicité سعادت كامله ایله متنعّم اولمق Une félicité que rien ne saurait troubler بر سعادت روز واهمهٔ خللدن مصون كامرانی وسعادتنی Il met en cela toute sa félicité افزون قصاراى انجق بوكا حصر ایدر Être au comble de la félicité مراتب سعادت وكامروانیده اولمق Les félicités de ce monde sont peu durables بو سعادات دنیویه سریع الزوالدر دنیانك تنعّماتنده ثبات ودوام یوقدر

FÉLICITER. Faire compliment à quelqu'un sur un événement agréable A. تهنیة ـ تبریك P. رسم مباركبادی بجا آوردن T. رسم فرخنده بادی ادا كردن ـ تبریك ایتمك ‖ Je vous félicite de la nouvelle charge qu'on vous a donnée اوغورلی اوله دیمك سكا توجیه اولنان منصب جدید Il a gagné son procès, il faut que je l'en aille féliciter ایچون تبریك ایدرم دعواسنی قزاندیغندن ظهریكنه وارلمق

استمدلو خلط ـ حموى

FÉCALE. Il ne se dit que dans cette phrase: Matière fécale, pour signifier, les gros excrémens de l'homme *A.* رجيع ـ غايط *P.* گوه *T.* نجاست

FÈCES. Lie, sédiment qui se dépose au fond d'une liqueur qui a fermenté *A.* عكر *P.* كنجاله *T.* پوصه ـ Et le depôt que font les liqueurs clarifiées *A.* راسب *P.* درد *T.* طورطى

FÉCOND. Qui produit beaucoup par voie de génération *A.* كثير النتاج ـ كثير البذارة ـ ولود *P.* بسيار زاى *T.* چوق طوغرر ‖ Les femmes de ce pays sont fécondes بو مملكتك زنانى كثير النتاجدر بالق Les poissons sont très-féconds قسمى غايت ايله كثير النتاجدر

Il signifie aussi, fertile, abondant *A.* خصيب ـ مخصب ـ كثير ـ ثمير ـ مبذور المحصولات ـ كثير الانبات ـ مخصاب *P.* كثير النما ـ كثير الريعان ـ البركة *T.* محصولدار برکتلو ‖ Terre féconde ارض ثميرة كثيرة ـ ارض مخصبة بوللق ـ بوللق ير ـ المحصولات Source féconde, c'est celle qui donne de l'eau abondamment *A.* ينبوع كثير الفيضان *P.* چشمسار ـ صوبى كور پيكار ـ صوبى بول پيكار *T.* پسيار زهنده On dit, La chaleur féconde, la lumière féconde du soleil شمسك حرارت كثير النماسى وضياى كثير الفيضانى ـ Et figur. Un esprit fécond ذهن ولود Un sujet fécond, une matière féconde بركتلو ماده ـ مادۀ كثير الريعان ـ مادۀ كثير الاثمار

FÉCONDANT. Qui féconde *A.* موجب ـ نامى ـ رابع ـ ثامر *P.* نما افزا *T.* بركتلندريجى ‖ Esprit fécondant ذهن نامى Matière fécondante مادۀ رابعه La chaleur du soleil est le principe fécondant de la végétation شمسك حرارتنى قوت نابتهنك مادۀ اصليۀ مورثه الانماسيدر ـ نباتاتك مايۀ نماسيدر

FÉCONDATION. Action par laquelle une chose est rendue féconde *A.* بذارت ـ ذريت *P.* مايۀ زاييدگى *T.* طوغرمه ‖ Les oeufs qui n'ont pas reçu la fécondation ne produisent rien مايه‌سى قبول بذارت ايتماسش يمورطه‌دن بر شئ ذريتى اولمياں يمورطه‌دن برشئ حاصل اولمز ـ حاصل اولمز

FÉCONDER. Rendre fécond *A.* ايجاب الولودية ـ ايجاب ـ ارامة ـ ايداع الذرية ـ البذارة *P.* بسيار زايى آوردن *T.* يمورطه‌يه ايجاب ‖ Féconder un oeuf طوغشى بركتلندرمك Féconder des grains حبوباته ايداع بذارت ايتمك

تارلايه لرامۀ بذارت ايتمك Féconder un champ ايتمكك La pluie a fécondé nos campagnes نزول باران صحرالره ارامۀ بذارتى مستلزم اولمشدر

FÉCONDITÉ. Qualité par laquelle une chose est féconde *A.* ريعان النسل ـ كثرة الذرية ـ كثرة البذارة ـ ولوديت *P.* فزونى زايش *T.* طوغش بوللغى ـ بركت ـ طوغش بركتى ‖ La fécondité des animaux حيواناتك كثرت بذارتى ـ بوللق ارضك La fécondité de la terre بهايمك ريعان نسلى ـ خصب وبركتى ـ كثرت بذارتى ـ Figur. ‖ La fécondité de l'esprit ذهنك ولوديتى d'un sujet, d'une matière بر مبحثك وبر ماده‌نك قابليت ريعانى

FÉCULE. Sédiment qui se précipite au fond d'une liqueur qu'on a laissé reposer *A.* دردى ـ راسب *P.* درد *T.* چوكنتى

FÉCULENCE. Terme de Médecine. Le sédiment des urines *A.* راسب البول ـ راسب التفسرة *P.* درد شاشه *T.* سدك چوكنتيسى

FÉCULENT. Terme de Médecine. Il se dit des liqueurs chargées d'une lie, et qui n'ont pas la pureté qu'elles doivent avoir *A.* كدر ـ طاحل *P.* تيره *T.* بولانق

FÉDÉRATIF. Qui a rapport à une confédération, à une union de plusieurs États *A.* متضمن المكافلة ـ متضمن المحالفة ـ متضمن التعاهد *P.* متضمن همپيمانى *T.* برى برلريله مكافله ومحالفه‌يى مشتمل ‖ Pacte fédératif عهدلشمه‌يه دائر شروط مكافله‌يى متضمن اتفاق Alliance fédérative شروطنامه L'Amérique septentrionale est formée d'États fédératifs آمريقه‌نك جانب شماليسى شروط مكافله ايله برى برينه مربوط حكومتلردن عبارتدر

FÉDÉRATION. V. Confédération.

FÉE. C'est, dans les romans, une espèce de génies imaginaires, qui ont le don de faire des actions merveilleuses *A.* جنۀ ساحرة *P.* پرئ جادوكار *T.* سحرباز اجنى

FÉERIE. L'art des fées *A.* سحر جنى *P.* جادويئ پرى *T.* اجنى سحربازلغى

FEINDRE. Se servir d'une fausse apparence pour tromper, faire semblant *A.* رياء ـ اظهار لا عن اصل ـ اظهار بالتصنع *P.* رياء اوانة ـ اظهار نمايش بى اصل كردن ـ سالوسى كردن *T.* صورتا كوسترمك ـ اصلى يوقدن كوسترمك ‖ Feindre une maladie تمارض ايتمك ـ رياء اظهار صورت مرض ايتمك

همساز ـ یاور T. یاردمجی ـ اولیغوم || Soyez-moi favorable جمیع ناس بکا مساعد اولی Tout le monde lui est favorable بخت مساعد فلانه همساز وموافقدر Avoir la fortune favorable فلکک مساعده سنه یاور بخت ایله کامروا اولمق ـ اولمق موافق دلخواه بر Avoir une audience favorable مظهر اولمق ملاقاته مظهریت ایله کامیاب اولمق Avoir un temps favorable ربح مساعد همساز وقتنه راست کلمک Vent favorable فال موافق اویغون هوا ـ باد موافق Auspices favorables فرصت مساعد ـ فرصت موافق ومناسب Occasion favorable واقعهٔ موافق الانجام ـ حادثهٔ موافقه Événement favorable

Et qui offre des motifs de faveur, d'indulgence. A. مستحق مسامحه T. شایان اغماض P. لایق للاغماض ـ علی المسامحه C'est un fils qui a tué un homme en voulant défendre son père, le cas est favorable کرکلو پدرینک جاننی محافظه نیتیله بر آدم قتل ایتمشدر بو حالت شایان اغماض ومسامحه دعواسی من کل الوجوه Sa cause est toute favorable در شایان تسامح واغماضدر

FAVORABLEMENT. D'une manière favorable A. باللطف ـ بالحسن ـ بالالتفات P. بخوشی ـ دلنوازانه ـ نوازشکارانه T. لطف ایله Ils vous ont traité favorablement || خوشلق ایله حقکده ایفای لازمهٔ لطف واکرام اولندی ـ ایله معامله اولندی On l'a حقکده معاملهٔ بالمجامله سزا قلندی ـ معامله اولندی écouté favorablement کلامنه حوالهٔ سمع التفات اولندی Interpréter favorablement quelque chose کلامی سمع لطف ایله استماع اولندی فلان شیئه لطف صورتیله معنا ویرمک Juger favorablement de quelqu'un بر کمسنه نک حقنده حسن لطفاً وخیراً ـ ایله حکم ایتمک

FAVORI. Qui plaît plus que toute autre chose du même genre A. مرغوب ـ احب ـ اعز P. دلپسند T. زیاده سوکولی || Il se sert toujours de ce mot-là, c'est son mot favori فلان لفظ اعز واحبی اولان الفاظدن اولمغله دائما ورد زبانیدر Horace est son livre favori فلان شاعرک دیوانی فلانک عندنده اعز ومرغوب اولان تألیفاتندندر L'ironie était la figure favorite de Socrate استهزا صورتنی حکیم سقراطک بغایت الوان Il aime le bleu, c'est sa couleur favorite مرغوبی ایدی ایچنده مرغوبی اولان لون ماویدر

FAVORI. Celui qui tient le premier rang dans la faveur du prince A. pl. قرین قرنا ـ pl. ندیم ندما ـ خاص pl. مقرب

پادشاه یقینی T. نزدیکترین پادشاهی P. مقربین خاصه پادشاهک مقربی || Le favori d'un roi پادشاه سوکولیسی ـ Un sage favori عاقل ودانا بر مقرب خاص Les favoris du roi پادشاهک ندما وقرناسی

FAVORISER. Traiter favorablement A. التفات ـ اظهار الالتفات P. اظهار المراعاة ـ مراعاة ـ التفات نمودن رعایت ـ مرعی الخاطر T. سزاوار التفات داشتن ـ التفاتلو طوتمق Il est favorisé du prince || اولمق جانب پادشاهیدن مظهر ـ نزد شاهانه ده مرعی ومظهر التفات شاهانه در ـ التفاتدر ـ الخاطردر

Et aider, appuyer de son crédit A. همت ـ اعانت R. دستیاری کردن ـ یاوری نمودن T. یاردم ایتمک || Il m'a favorisé en tout ce qu'il a pu کلدیکی مادهٔ ارک الذلی جمله سنده بکا همت ایلدی Un bon juge ne favorise jamais une partie au préjudice de l'autre بر حاکم عادل طرفیندن مخاصمینک بربسنه غدر ودیکرینه اعانت ایتمز Il favorise l'opinion du parti le plus fort غالب طرفک راینه اعانت ایدر Il se dit aussi de tout ce qui est conforme à nos souhaits, et qui seconde nos désirs A. اعانت ـ موافقت ـ مساعدة P. یاوری کردن ـ همسازی نمودن T. اعانت ـ اویمق || ایتمک Le temps nous a favorisés وقت وحال طرفمزه روزکار کرکی Le vent nous a bien favorisés معین ویاور اولدی فلک بزه کبی بزه مساعده ایلدی Si le Ciel nous favorise هر شئ مارب معین ومساعد اولسه Tout favorise nos voeux حصول آمالمزه موافق کلور وآمالمزه مساعد در

FAVORISÉ. A. التفات ـ همت یافته P. ملتفت ـ مظهر الهمة دیده T. التفاتلو ـ On dit, C'est un homme favorisé des dons de la nature بر مواهب خلقتک مساعده سنه مظهر اولمش ذاتدر

FAYENCE. V. Faïence.

FÉBRICITANT. Qui a la fièvre A. محموم P. تب زده T. استمه لو || Un homme fébricitant محموم بر آدم

FÉBRIFUGE. Remède qui chasse la fièvre A. دافع الحما P. تب گریز T. استمه یی کیدریجی || Un remède fébrifuge دافع حما بر نوع نبات Plante fébrifuge دوا دافع الحما

FÉBRILE. Il se dit de tout ce qui a rapport à la fièvre A. حموی P. تبی T. استمه یه متعلق || Cause fébrile علت حمویه Chaleur fébrile حرارت حمویه Humeur fébrile خلط حمویه

كذب *T.* ایلان || Discerner le vrai d'avec le faux دروغ حق و باطلی بیننی - وحقیقتکی بیننی فرق ایتمك تمییز ایتمك - On dit en termes de Pratique, Crime de faux, pour dire, le crime de celui qui altère une pièce, qui dépose faux *A.* تهمة التزویر - Et arguer une pièce de faux, pour dire, soutenir qu'une pièce produite au procès est fausse ابراز اولنان ورقه کاذبه - اولنان ورقه‌یی تکذیب ایتمك اولدیغنی ادعا ایتمك

Il s'emploie aussi adverbialement *A.* من غیر صحة - کاذبا بلاوجه *P.* دروغانه - ناراستکارانه - بناراستی *T.* بخلاف الواقع - من غیر صحة سرد دلیل || Raisonner faux باکلش اولدرق - خلاف واقع Exposer faux سرد دلیل کاذب ایتمك - ایتمك لا عن حق - کاذبا بیمین ایتمك Jurer faux انها ایتمك من غیر - کاذبا وضع تاریخ ایتمك Dater faux یمین ایتمك - لا عن اصل - بغیر حق Injustement *A.* à faux - صحت || بلاوجه - اصلی یوقدن *T.* دروغکارانه - بیوجه *P.* بالافترا بغیر حق - اسناد تهمت - بالافترا اتهام اولنمش Accusé à faux بیوجه - اولنمش - On dit, qu'une poutre, qu'une pierre dans un bâtiment porte à faux, pour dire, qu'elle ne porte pas à plomb sur ce qui la doit soutenir بو طاش بیا بو دیرك بوشده در - Et figur. qu'un raisonnement porte à faux, pour dire, qu'il est fondé sur une chose qu'on suppose vraie, et qui ne l'est pas *A.* واهی *P.* بی اساس *T.* بوش - تملسز || Vous croyez que ce raisonnement est solide, mais il porte à faux بو دلیلی قوی ظن ایدرسك الحق واهی و بنی اساسدر

On dit, Aller à faux en quelque endroit, pour dire, manquer d'y trouver ce qu'on cherche *T.* عبث یره وارمق - بر محله || Si vous y allez à cette heure-là, vous le trouverez, ne craignez point d'y aller à faux بیهوده وارمق فلان کمسنه‌یه ساعتده وارسه‌ك خانه‌سنده بوله‌جغك درکار در عبث یره کیده‌جکم دیو وسوسه ایتمه

FAUX-FUYANT. Endroit écarté par où l'on peut s'en aller sans être vu *A.* معدل - محیص - مهرب *P.* ره دزدیده *T.* اوغرین یول - قچاق یول

Figur. Une défaite, une échappatoire *A.* عذر کاذب - عذر اصلی یوقدن بر عذر *T.* بهانهٔ بی اصل *P.* عذر واهی - باطل

FAUX-SAUNAGE. V. Saunage.

FAUX-SEMBLANT. Apparence trompeuse *A.* ظاهر کاذب *P.*

اصلی یوقدن کوستریش *T.* صورت ظاهر فریبنده

FAVEUR. Grâce, bienfait, marque de bienveillance *A.* لطف pl. الطاف - نعمت pl. نعم - مکرمت pl. مکارم - کرم *P.* نعمت || Grande faveur لطفکاری - نیکیسازی - *T.* ایولك خارق extraordinaire نعمت باهره signalée لطف عظیم - جلیله نعمت غریبه singulière عادة بر لطف و کرم || Faites-moi la faveur de فلان ماده‌یه دائر لطف و کرم ایله Combler de faveurs صنوف الطاف و مکارم ایله‌نده مستغرق ایتمك کابین اسهدینی لهریز الطاف فواوان ایتمك || Recevoir une faveur بر نوع لطف و نعمته مظهر اولمق || Il tient à faveur que vous veniez loger chez lui محض خانه‌سنده اقامت کزینی لطف و نعمت عد ایدر || C'est une faveur que je n'oublierai jamais بر لطف و نعمت عظیمه ایده‌جکم ابدی فراموش الی آخر العمر لوح خاطردن امحاسی ممکن اولمیه‌جق در || Ce sont des faveurs du Ciel بو نعمت جلیله در بو مقوله شیلر الطاف سماویه - الطاف الهیه‌دن معدود حالاتدندر مقوله‌سی شیلردندر

Il se dit aussi de la bienveillance du public, d'un prince, d'un seigneur *A.* حسن التوجه - محاسن التوجهات - حسن ظنون حسنه pl. حسن الظن - محاسن الانظار pl. النظر *P.* نگاه التفات *T.* سوکیلیلك || Gagner la faveur du Prince حسن توجه شاهانه‌یی تحصیل ایتمك || Briguer la faveur du peuple حسن ظن ناسك تحصیلنه سعی ایتمك || La faveur des grands est fort inconstante حسن نظر کبارك - ثبات ودوام یوقدر || Il se dit aussi du crédit qu'on a auprès d'un prince *A.* نظر الالتفات - منظوریت - مکانت || Sa faveur est grande auprès du prince حسن الاعتبار - مظهر پادشاهیده مکانتی درجهٔ کمالده در || Sa faveur diminue اولدیغی نظر التفات یوماً فیوماً تنزلده در || Sa faveur augmente tous les jours مظهر اولدیغی حسن نظر واعتبار کل یوم ترقی مکانت واعتبارلری روز بروز مترقی ومزداد - بولنقده در || Il est en faveur حسن نظرده در اولنقده در || Du temps de sa faveur منظوریتی زماننده - On dit, Prendre faveur, pour dire, s'accréditer *A.* کسب الاعتبار *P.* اعتبار پذیرفتن *T.* اعتبار بولمق || Cette marchandise, cette opinion, ce livre prend faveur بو متاع وبو رأی وبو کتاب کسب اعتبار ایتمکده در

FAVORABLE. Propice, avantageux *A.* موافق - مساعد *P.*

Faux argument - اصلی واساسی یوق، تواتر، کاذبه قبیلندن لازمهٔ دلیل باطل - دلیل غیر صحیح Fausse conséquence شاهدی - بیّنهٔ کاذب Faux témoin لازمهٔ باطله - غیر صحیحه شهادت - شهادت کاذبه Faux témoignage یلان شاهدی - زور نبیّ کاذب Faux prophète یلان شاهدلکی - مزوّره - On appèlle Faux emploi, l'emploi d'une somme portée en dépense, quoique la dépense n'en ait pas été faite A. مصرف کاذب pl. مصروفات کاذبة P. هزینهٔ بی اصل T. اصلی یوقدن مصرف اساسیسی - On dit, Un faux exposé; et en termes de Pratique, un faux donné à entendre contre la vérité, pour dire, une chose exposée contre la vérité A. انهاء غیر واقع P. انهای نا راست T. یلان خبر ویرمه - خلاف انها

Et qui est supposé, ou altéré contre la bonne foi A. کاذب - مزوّر - موضوع P. ساخته T. دوزمه - یاپمه - اویدرمه || Faux contrat وعد کاذب Fausse promesse ساخته مقاوله سندی Fausse obligation تمسّک کاذب - ساخته تمسّک - Pièce d'écriture fausse خط موضوع ایله محرّر ورقه اویدرمه یازو - حوالهٔ موضوعه Fausse assignation ایله یازلمش بر قطعه کاغد کاذبه Faux acte حجّت مزوّره - سند مزوّر Fausse quittance ساخته وصیّتنامه Faux testament ساخته امرا سندی Faux seing تاریخ کاذب Fausse date ساخته امضا - امضای کاذب ماده کاذبه - مادهٔ موضوعه Faux article ساخته تاریخ - Faux ordre بوکا ساخته فرمان Il prétend cela à faux titre کاذبه - اوزان مزوّره Faux poids سند ایله ادّعا ایدر Fausse monnaie A. درهم مزیّف - زیف P. درم نبهره - دغل P. قلب پول T. ساخته سکّه - قلب اقچه Faux monnoyeur A. مزیّف P. قلبزن - دغلزن T. قلبزان

Il signifie aussi, qui est feint et contrefait A. عملی - جعلی P. ساخته T. تقلید - یاپمه || Faux cheveux شعر عاریتی - لحیهٔ عملیّه Fausse barbe عاریتی صاچ - یاپمه صاچ - عملی سن - جعلی Fausse dent ساخته صقال - عملی صقال - الماس Fausse fenêtre ساخته پنجره Diamant faux یاپمه دیش ذهب عملی Or faux تقلید الماس - ساخته الماس - عملی صلاح ساخته - صلاح کاذب Fausse vertu ساخته آلتون - ساخته تصنّع Fausse humilité تصنّع ویادن عبارت صلاح ظاهری برکونه فروتنی ومسکنت

Il se dit aussi des choses qui ne sont pas telles qu'elles doivent être A. ظاهری P. بی اصل وحقیقت T. اصلی یوق

|| Faux brave شجیع - متشجّع - بهادر ظاهری Fausse éloquence فصاحت بی اصل وحقیقت - فصاحت ظاهریه A. On dit dans ce sens, Fausse démarche حرکت مغلطه P. کار نا صواب T. طاورانمه - یاکلش - Et fausse honte, pour dire, une honte qui n'est pas fondée en raison A. حیاء بلا موجب P. حجاب نابجا T. اوتانمه مناسبتسز

On appelle figur. Faux brillant, des pensées qui ont quelque éclat, et qui n'ont ni justesse ni solidité A. مزخرف - مموّه P. فروغ بی اصل T. یالدزلمه || Tout cet ouvrage est plein de faux brillans بو تألیف بستون کلمات مزخرفه دن عبارتدر - یالدزلمه سوزلردن عبارتدر -

Il se prend aussi pour Infidèle A. غیر حقیقی - ظاهری P. برادر - ظاهر فریب T. ظاهرده کی - ظاهری Faux frère صدیق ظاهری Faux ami A. کوستریش - ظاهرده قرنداشلق ظاهرده P. دوست ظاهری - T. دشمن دوستنما - العین دوستلق کوستررن - On dit d'un homme qui, dans le dessein de tromper, affecte de bons sentimens, que c'est un homme faux A. مکّار - مرایی P. دغلبار - دغلکار T. ریاکار - قلب آدم

Il se dit aussi en divers autres sens, selon les substantifs avec lesquels il se joint. Ainsi on dit, Fausse couche A. اسقاط الجنین P. بهنگام نا زایش - افکانه T. ایندلمت - چوجوق Fausse pleurésie A. ذات الجنب الکاذب دوشورمه Faux fourreau Un fourreau dont on couvre le vrai fourreau d'une épée A. جربان السیف P. نیام شمشیر T. درج - قلیج قینی قبوری Faux frais. Toutes les petites dépenses outre les principales A. مصاریف متفرّقه P. پراکنده مصروفات T. اوفاق تفک مصرفلر Faux jour. Une lueur qui ne tombe sur les objets que par un endroit qui est pratiqué exprès pour cela A. ضیاء الکوّة P. روشندان T. پرتو آیدنلقی - باجه Fausse porte. Une petite porte par laquelle on ne passe pas ordinairement A. باب صغیر P. در پالکانه T. قپو - کوچک قپو Fausse attaque A. حملة کاذبة - بالمواضعة P. حملهٔ ساخته T. یووریش - سورن ساخته یلاندن Fausse alarme. Une alarme donnée pour inquiéter les ennemis A. توهیل عدیم الاساس P. آلیز T. اورکنتیلک Et figur. Une frayeur sans fondement A. فزع ما لا یعنی - فزع عدیم الاساس P. عبث پره بلکلمه T. هراس بیهوده Faux pas A. خطوة زالجة P. گام لغزشناک T. قایدرجق ادیم

Faux, s'emploie aussi substantivement A. باطل - کذب P.

Faute. Action, omission, manière d'agir qui, loin de concourir au succès d'une chose, le retarde ou l'empêche *A.* سهو pl. سهوات - خطاء *T.* یاکلمه - یاکلشلق ‖ Il a fait des fautes comme tous les généraux, mais elles ont été cachées sous le nombre de ses grandes actions فلان جنرال سائر بالجمله جنراللرك گرفتار اوله کلدکلری سهوات وخطالردن سالم دکل ایسه دخی مظهر اولدیغی مآثر جلیله ایتدیکی سهولرك ستربنه بادی اولمشدر Vous avez fait une grande faute dans la conduite de cette affaire بو مصلحتك ادارهسنده بر سهو عظیم ایلدك

Et action ou omission faite mal à propos, soit par ignorance, ou par impéritie, ou par négligence *A.* هفوة pl. هفوات - زلّة pl. زلّات - سقطة pl. سقطات *P.* لخشش *T.* قصور ‖ C'est une faute de ne pas apporter dans une affaire tout le soin et la diligence qu'on devait بر مصلحتده اقتضا ایدن اهتمام وسرعتی ایتمامك هفوهٔ محضدر

Faute. Manque, disette *A.* فقدان - معدومیّت - قلّت *P.* کمی - نا بودی *T.* کمبودی - یوقلق - آزلق - قیتلق ‖ On craignait d'avoir faute de soldats, de matelots عسکر وملّاح نفراتی فقدانندن خوف اولنور ایدی On eut faute de blé ذخیره قلّتنه اوغرادیلر - ذخیرهیه دوچار اولمشلر در Faute d'argent اقچه - اقچه قلّتی - معدومیّت نقود - فقدان نقود - Dans ce sens, il s'emploie aussi adverbialement *A.* لعدم - لانعدام - من جهة الفقدان *P.* از بهر نا بودی *T.* یوقلغی - یوقلقدن اوتری ‖ Il n'a pu avoir cette charge, faute d'argent اقچهنك یوقلغندن اوتری فلان منصبی تحصیل ایدهمدی Il est mort faute d'alimens انعدام غدایه بناءً هلاك اولدی faute de secours انعدام اعانته مبنی وفات ایلدی A faute de lui rendre foi et hommage, il fera saisir le fief واجب الادا اولان رسوم صداقت وعبودیّتك عدم ایفاسی تقدیرنده فلانك یدنده اولان مالکانهیی عهدهسندن رفع ایتدرهجکدر

Sans faute. Immanquablement, sans faillir *A.* بلا تخلّف - من غیر تخلّف - علی ایّ حال - لا بدّ - البتّ *P.* بهرحال *T.* شبههسز - البتّ ‖ J'y serai demain sans faute یارنکی کون علی ایّ حال اول طرفده بولنهجغم

FAUTEUIL. Grande chaise à dos et à bras *A.* کرسی pl. کراسی *P.* vul. صندلی *T.* قوللو صندلیّه ‖ Fauteuil de velours قطیفه قاپلو بر قطعه قوللو صندلیّه On lui présenta un fauteuil فلانه بر قطعه صندلیّه عرض اولندی

FAUTEUR. Celui qui favorise un parti. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* عاون pl. اعوان pl. عونة *P.* هوادار *T.* هوادار ‖ Fauteur d'hérétiques اهل رفض وبدعتك عونه وهوادارلرندن de rebelles عصات عاون بری On l'a condamné lui, ses fauteurs et adhérents کندوسی وبالجمله اعوان وهواداران ورفقا ودمسازانی علیهنه حکم جریان ایلدی

FAUTIF. Sujet à faillir, à manquer *A.* خاطی - ساهی *P.* لخششکار *T.* یاکلور - اکسکلو ‖ Cet auteur est fautif dans ses citations بو مؤلّف سزد ایلدیکی اشهاداتده خاطیدر La mémoire des vieillards est fautive مسنّ وسالخورده اولنلرك قوّت حافظهسی خاطیدر - ساهیدر - Il signifie aussi, plein de fautes *A.* کثیر الخطا - وفیر الغلط *P.* پر خطا *T.* یاکلشی چوق ‖ La table du livre est fautive فهرست کتاب پر خطا وغلطدر Impression fautive طبع کثیر الخطا

FAUVE. Qui tire sur le roux *A.* اصهب *P.* سرخچرده *T.* قمرال - قمرال صاچ - شعر اصهب ‖ Poil fauve - Bêtes fauves. Les cerfs, chevreuils, etc. *A.* صفرة - حیوانات صفرة *P.* جانوران کچی قسمی *T.* زرد فام

FAUVETTE. Petit oiseau, qui chante agréablement *A.* صعف *T.* بلبل - بوقلیجه - قوشی اوتلکن

FAUX. Instrument dont on se sert pour couper l'herbe des prés *A.* محشّة *P.* خاجسوك - خاجوك *T.* اوت بیچهجك ‖ Emmancher une faux اوت بیچهجك - تقبیض محشّه اوراق اوراغه صاب کچورمك

FAUX. Qui n'est pas véritable *A.* کذب - کاذب - غیر صحیح - بی اساس - بی اصل - دروغ - زور *P.* خلاف واقع - خلاف - یلان - اصلی یوق *T.* نا راست ‖ Cela est faux بو مادّه خلاف واقعدر - کذبدر Il n'y a rien de plus faux بوندن زیاده کذب صریح اولهمز Fausse nouvelle خبر کاذب - خبر غیر صحیح - بر خبر - مقولهسی اراجیف Faux avis افادات - خلاف انهالر آرای غیر صحیحه De faux rapports کاذبه Fausse doctrine مذهب باطل - مذهب غیر صحیح Faux serment یلان یمین - یمین غموس - قسم کاذب Fausse histoire حکایهٔ بی اصل - حکایهٔ موضوعه - حکایهٔ کاذبه Fausse allégation بر افاده - خلاف واقع بر تقریر Fausse idée فکر شیوعات - شیوع کاذب Faux bruit معنای باطل - غیر صحیح

FAUSSAIRE, Celui qui altère les actes, ou qui en fait de faux *A.* مصنع السندات الموضوعة ـ مصنع الوثايق المزوّرة *P.* ساختەكار سندات *T.* ساختە سند دوزیجی ‖ Il est reconnu pour faussaire سندات مزوّره مصنّعی اولمق اوزره معروفدر

FAUSSE-BRAIE, Terme de fortification. Seconde enceinte terrassée comme la première *A.* سور مثنّا *P.* سور دومین *T.* جفته سور

FAUSSEMENT. Contre la vérité *A.* كاذبا ـ لا عن اصل ـ لا عن حقیقة ـ بالكذب والافترا *P.* بدروغ ـ دروغكارانه *T.* یلاندن ـ اصلی یوقدن وبهتان ‖ Il avance faussement une telle chose فلان شیئی كاذبا بسط وایراد ایدر Être accusé faussement بالافترا اتهام اولنمق

FAUSSER. Faire plier, faire courber un corps solide *A.* اثنا ـ احنا *P.* خمیدن *T.* بوكمك ‖ Fausser une lame قلیجی بوكمك ـ Fausser une cuirasse. L'enfoncer sans la percer tout-à-fait *A.* تهزیم الدرع *P.* جوشنرا فرسودن *T.* زرهی ازمك ـ Fausser une serrure. En gâter les ressorts par quelque effort *A.* نقض القفل ـ اخلال القفل *P.* فلخمرا گزاییدن *T.* كلیدی بوزمق

FAUSSER, signifie aussi, enfreindre, violer *A.* خلف ـ اخلاف ـ نقض ـ خلف عهد ـ اخفار ـ عدم الوفا *P.* نا درستی ـ بیوفایی نمودن ـ نمودن *T.* بوزمق ‖ Fausser sa foi بجا نیاوردن ـ عهدی ـ عهده وفا ایتمامك ـ نقض عهد ایتمك ـ ایتمك وعدینه وفا ـ اخلاف وعد ایتمك Fausser sa parole بوزمق اخلاف سوزنده طورمامق ـ ایتمامك Fausser son serment یمیننده ارتكاب نقض وخلف ایتمك ـ یمین ایتمك حنث یمین ایتمك ـ احناث یمین ایتمك ـ یمینینی بوزمق

SE FAUSSER, signifie en termes de guerre, ne former plus une ligne droite *A.* تخلّف *P.* نا راستی نمودن *T.* طوغری بلقدن چیقمق ‖ Quand les rangs viennent à se fausser, le sergent les redresse صفوف عسكریّه نك ترتیبنده بر كونه تخلّف ظهور ایلدكده بلوك جاوشی یرلو یرلرینه تنظیم ایدر

FAUSSETÉ. Qualité d'une chose fausse *A.* عدم الصحّة *P.* نا درستی ـ راستی *T.* خلاف ‖ La fausseté des allégations du compte حسابك عدم صحّتی ـ سرد اولنان روایاتك عدم صحّتی خطّك وتاریخك عدم صحّتی Fausseté d'écriture, de date صحّتی عدم صحّتی ظاهر وآشكار بر كیفیّتدر C'est une fausseté manifeste La fausseté de cette nouvelle a été reconnue بو خبرك خلافی بیّن وآشكار در ـ بو خبرك عدم صحّتی معلوم وعیان اولمشدر بو خبر خلاف محض اولدیغی رسیدهٔ درجهٔ تحقیق اولمشدر

Il signifie aussi, chose fausse *A.* كذب ـ اكذوبة pl. اكاذیب ـ ارجوفة pl. اراجیف *P.* دروغ *T.* یلان ‖ Il m'a dit une fausseté بكا بر كذب سویلمشدر C'est une fausseté بو یلاندر Accusé de fausseté اسناد ـ تهمت كذب ایله اتهام اولنمش Une histoire pleine de faussetés بر عبارت اكاذیبدن اولنمش حكایه Débiter, répandre des faussetés sur le compte de quelqu'un نشر ـ بر كمسنه نك حقنه نشر اكاذیب ایتمك اراجیف ایتمك

Et duplicité, hypocrisie, malignité cachée *A.* حیلة ـ غش ـ غلّ *P.* دغل *T.* ساختەلك ‖ On a reconnu une grande fausseté dans cet homme-là, dans son procédé بو آدمده وایتدیكی عمل وحركتده حیلهٔ عظیمه اولدیغی تحقیق اولنمشدر Il a beaucoup de fausseté dans le coeur دروننده كلّی غلّ وغشّ dans l'esprit ضمیرنده غل وغش مرتبهٔ افراطده در وار در

FAUTE. Manquement contre le devoir *A.* خطاء ـ خطیّة pl. خطایا ـ تهمت ـ قباحت pl. قبایح *P.* بزه ـ گناه *T.* اكسكلك ‖ Faute légère خفیفه قباحت ـ تقصیرات قابل rémissible عفو قبول ایده جك قباحت pardonnable مسامحه اولان خطا Commettre une faute ارتكاب قباحت ایتمك Grande faute تهمت گران Lourde faute قباحت كبیره ـ قباحت غلیظه Dieu lui pardonne ses fautes الله تعالی قبایح وخطایاسنی Rejeter la faute sur un autre عفو ایلیه قباحتی آخرك اوزرینه حمل والقا ایتمك Il ne lui en faut pas imputer, attribuer la faute قباحت فلانك اوزرینه عزو وحمل اولنملو دكلدر À qui la faute? قباحت كیمده در Tomber en faute تهمته اول تهمته علی Retomber dans la même faute گرفتار اولمق اعادهٔ قباحت ایتمك ـ التكرار گرفتار اولمق Faute sur faute گناه بر بالای گناه

Et manquement contre les règles de quelque art *A.* لحن ـ غلط pl. غلطات ـ خطاء *P.* لخشش *T.* قصور ـ یاكلش ‖ Faire une faute de Grammaire قواعد نحویّه‌ده لحن ایتمك d'orthographe قواعد املاده لحن وخطا ایتمك de style سبكك وانشاده لحن وغلط ایتمك Faire une faute contre le goût حسن طبیعت خصوصنده بر قصور ایتمك contre la politesse, contre la bienséance قاعدهٔ حسن آدابه منافی بر كونه بر كونه خطا ایتمك ـ قصور ایتمك

la fatuité de cet homme? فلان كمسنه‌نك مجبول اولديغى — مواقت زهو آميز محلّ استغراب دكلميدر — Il se dit aussi d'un discours impertinent que quelqu'un tient à son avantage *A.* فخريّة *P.* لاف خود ستايى *T.* بيوك سوز ‖ Il a dit une grande fatuité غايت بيوك — بر فخريّهٔ عظيمه سويلدى بر سوز سويلدى

FATUM. Mot latin qui signifie, destin *A.* قدر *P.* سرنوشت *T.* ازلدن يازيلو

FAUBOURG. La partie d'une ville qui est au-delà de ses portes et de son enceinte *A.* محلّات الخارج - ربض - دسكرة *P.* السور شهر *T.* پيرامن واروش ‖ On a enfermé les faubourgs dans la ville واروشى شهرك ايچنه المشلر در

FAUCHAGE. L'action de faucher *A.* حصاد - جزّت - جزاز - حصاد العشب - الحشيش *P.* درو گياه *T.* اوت بچمى ‖ Payer tant pour le fauchage des prés چايرلرك اوتنى حصاد ايچون شو قدر اجرت ويرمك Choisir un temps propre pour le fauchage جزازه مناسب بر وقت انتخاب ايتمك

FAUCHAISON. Temps où l'on fauche les prés *A.* موسم الجزاز - موسم الحصاد الحشيش - موسم الجزاز العشب *P.* هنگام درو گياه *T.* اوت بچمى وقتى

FAUCHE. V. Fauchaison ‖ La fauche approche موسم جزاز تقرّب ايدر — Il se dit aussi du produit du fauchage *A.* حصيدة - محصول الحشيش - الحشيش *P.* حاصل گياه *T.* اوت محصولى

FAUCHER. Couper l'herbe des prés avec la faux *A.* جزّ - حشّ - اجتزاز *P.* تحصيد الحشيش *T.* گياه درويدن — Il se dit aussi de l'avène, de l'orge *A.* حصاد *P.* اوت بچمك — *T.* بچمك — Figur. Détruire *A.* احتصاد - تحصيد - محصد *P.* درويدن ‖ La mort fauche tout اجل مسمّا موجب افناى كافة الاشيا در Le temps fauche tout دهروزمان محصد فناى كافة الاشيا در

FAUCHÉ. *A.* محصود - مجزوز *P.* درويده *T.* بچلمش

FAUCHET. Espèce de râteau qui sert à amasser l'herbe fauchée, et à séparer la paille battue d'avec le blé *A.* مذرّة *P.* هيده - سگو - شانه‌هيد *T.* يبا - ميزه

FAUCHEUR. L'ouvrier qui fauche *A.* حصّاد *P.* دروزن *T.* اوراقچى

FAUCILLE. Instrument dont on se sert pour scier les blés *A.* محصد - مخصال - مخلب - منجل *P.* داس *T.* اوراق ‖ Il est temps de mettre la faucille dans la moisson اكينه اوراق اوره‌جق وقتيدر Les moissonneurs ont déjà la faucille à la main اوراقچيلر هنوز اوراغه ياپشديلر

FAUCILLON. Petite faucille dont on se sert pour couper des broussailles *A.* مقضب - مشذب *P.* داسگاله - داسغاله *T.* دعره

FAUCON. Oiseau de proie *A.* شاهين pl. شواهين *P.* شاهين - شهباز - *T.* شاهين ‖ Faucon hagard شاهين وحشى

FAUCONNEAU. Petite pièce d'artillerie *T.* شاهى طوب ‖ Balle de fauconneau شاهى طوب كلّه‌سى

FAUCONNERIE. L'art de dresser toutes sortes d'oiseaux de proie *A.* فنّ التضريبة الطيور الصيد - فنّ التعليم الصقور *P.* فنّ پرورش شكرد - فنّ آموختن مرغ شكارى *T.* طوغانجيلق - اوجى قوشى تربيه‌سى صنعتى - صنعتى ‖ Entendre bien la fauconnerie طوغانجيلقدن - فنّ تعليم صقوره اشنا اولمق آكلامق

Il signifie aussi, le lieu où sont les oiseaux de proie *A.* دار الصقور *P.* باز خانه *T.* طوغان وچاقر يرى

FAUCONNIER. Celui qui dresse les oiseaux de proie, et qui les fait voler *A.* معلّم الصقور *P.* پرورندهٔ - آموزندهٔ مرغ شكارى *T.* شكرد - آوجى قوشلرى اوكرديجى — On appelle Grand fauconnier, l'officier qui a autorité sur tous les fauconniers *A.* رئيس الصيّادين بالصقور - رئيس المتصقّرين *P.* مير شكار - *T.* بازدار - بازيار - چاقرجى باشى - طوغانجى باشى

FAUCONNIÈRE. Espèce de gibecière, dont les fauconniers se servent pour porter les menues hardes dont ils ont besoin *A.* شيبة الصيّاد *P.* دول شكارى *T.* آوجى چانطه‌سى — Il se dit aussi de toutes sortes de gibecières que l'on met à l'arçon de la selle, pour porter de menues hardes *A.* خرج *P.* تنكيسه - هكبه *T.* خرجين

FAUFILER. Faire une fausse couture à longs points, et en attendant qu'on en fasse une autre à demeure *A.* ملّ *P.* عاريتى دوختن *T.* ايلمه اولدرق چاتمق - ايلمك ‖ On n'a fait que faufiler cet habit pour l'essayer بو ثوبك مجرّد بچمنى تجربه ايچون ايلمه اولدرق چاتدرديلر

FAUFILÉ. *A.* مملول *P.* عاريتى دوخته *T.* ايلنمش - ايلمه اولدرق چاتلمش

اصوات جگردوز فریاد آمیز واقوال هولناك دهشت انگیز
تخدیش سامعهٔ جان ایتدکلری وقت مشئوم خاطره خطور
ایتدکچه دخیلهٔ قلبمه فزع عظیم مستولی اولمامق احتمالی
محالدر Les délations se multiplièrent, et les moeurs reçurent une atteinte fatale نمیمه وسعایت کسب تزاید وکثرت وآداب واخلاق ناس دوچار کسر موجب الوخامت اولمشدر

FATALEMENT. Par une destinée inévitable *A.* حسب الاقتضاء
T. بر موجب سر نوشت *P.* حسب الحکم القدر ـ القدر
قدر موجبنجه

FATALISME. Doctrine de ceux qui attribuent tout au destin *A.* مذهب الجبریه *P.* سر نوشت پرستی *T.* قدرجیلك

FATALISTE. Qui attribue tout au destin *A.* جبریة pl. جبریون

FATALITÉ. Déstinée inévitable *A.* حکم ـ حکم القضاء المبرم
القضاء والقدر *P.* حکم سر نوشت *T.* قضا وقدر حکمی || Il y a quelque fatalité en cela بو خصوصده قضای مبرمك
بو بابده حکم قضا || Il y a de la fatalité بر کونه حکمی وار در
Les Stoïciens donnaient tout à la fatalité فلاسفهٔ رواقیون کافهٔ اشیایی حکم قضا وقدره حمل ایدرلر ایدی وقدر وار در

FATIDIQUE. Qui déclare ce que les destins ont ordonné *A.* کاشف الاحکام القدر *T.* احکام قدری کوستریجی

FATIGANT. Qui donne de la fatigue *A.* متعب ـ مستلزم المشقة *P.* درمانده ساز ـ رنج آور *T.* یورغونلق کتوریجی
بر زحمت وبریجی ـ زحمتلو || Ce travail est trop fatigant غایت ایله زحمتلو بر ایشدر ـ شغل متعبدر Exercice bien fatigant بر خیلی مشقتلو حرکت Une journée bien fatigante روز متعب رنج اندوز.

Il signifie aussi, importun *A.* ثقیل ـ موجب الثقلة ـ
معجز *P.* بیزار ساز *T.* اوصاندریجی || Conversation fatigante محاورهٔ موجبهٔ الثقلت C'est un homme bien fatigant غایت گرانجان آدمدر ـ ثقیل النفس بر آدمدر ـ ثقیل بر آدمدر
Des discours fatigants اقوال ثقلت امیز ـ اقوال معجزه

FATIGUE. Effet d'un travail pénible *A.* تعب pl. متاعب ـ
مشقة pl. مشاق *P.* رنج *T.* زحمت ـ یورغونلق || Les fatigues du chemin مشاق طریق ـ یول یورغونلغی de la guerre مشاق سفریه Endurer la fatigue مقاسات تعب ومشقت
تحمل تعب وزحمت ایتمك Souffrir, supporter la fatigue
مشاق ـ مشاق ومتاعبه آلشمق Se faire à la fatigue ایتمك
Une longue contention ومتاعب ایله تألف واعتیاد ایتمك
d'esprit est d'une grande fatigue ذهنك طول توغل واشتغالی
اشتغال مدید موجب اتعاب ـ غایت اتعابی مستلزمدر
On dit, qu'un homme est homme de fatigue, pour dire, qu'il est capable de résister à la fatigue *A.* ذهن اولور ـ متحمل المشقة *P.* زحمته طیانقلو *T.* جفا کش

Il signifie aussi, lassitude causée par le travail *A.* عیّ ـ
کلال *P.* درماندگی ـ بیتابی *T.* درمانسزلق || Il est malade, il n'en peut plus de fatigue خسته اولوب درمانسزلقدن هیچ بر شینه مجال واقتداری قالمامشدر

FATIGUER. Donner de la fatigue *A.* اتعاب ـ ایراث العیّ ـ
والکلال *P.* بیتاب کردن ـ در مانده ساختن ـ *T.* آویدن
یورمق || Fatiguer l'ennemi دشمنی ـ اعدایی اتعاب ایتمك
La lecture fatigue la vue کثرت قرائت اتعاب باصره یه یورمق
سبب وعلت اولور Vous me fatiguez les oreilles avec vos contes
نقل ـ کثرت حکایاتك اتعاب سامعه یی موجب اولور
ایتدیکك حکایه لر ایله تخدیش سامعه ایدرسك Se fatiguer trop بغایت دوچار درماندگی وکلال اولمق

Il signifie figur. Importuner *A.* تعجیز ـ تعذیب ـ تصدیع *P.*
بیزار ساختن ـ درد سر دادن *T.* باش اغرتمق ـ بزدرمك
|| Il fatigue tout le monde du récit de ses aventures سرگذشتلرینی باشنه کلان ماجرالری ـ نقل وحکایه ایله عالمی تعجیز ایدر
نقل ایله خلقی تعجیز ایدر Il fatigue ses juges par des sollicitations continuelles لا ینقطع عرض ایلدیکی استدعالر
متصل واحد ـ ایله سر حکامی تصدیعدن خالی دکلدر
در میان ایلدیکی استدعالر ایله دعواسنی رؤیت ایدن
حکامی تعجیز ایدر Il me fatigue par ses visites زیارتلر ایله بنی
بزدرر ـ تعجیز ایدر

FATIGUÉ. *A.* عیّ pl. اعیا ـ متعب *P.* تعبناك ـ بیتاب
ـ در مانده *T.* یورغون ـ یورلمش

FATRAS. Amas de choses inutiles *A.* pl. خروش pl. احفاش
P. خرده مرده *T.* خرت مرت || Un fatras de livres, de papiers خرت مرت کتابلر وکاغدلر ـ خروش کتب واوراق
Figur. || Un fatras de paroles *A.* ترهات *P.* هرزه *T.* خلطیات
|| Ce livre est plein de fatras ترهات ایله مملو بر کتابدر

FATUAIRE. Terme d'antiquité. Celui qui, paraissant inspiré, annonçait les choses futures *A.* مجذوب pl. مجذوبین

FATUITÉ. Le vice du fat *A.* بالزهو *P.* دواقة ـ پندار گولنی
T. اوغوزلق ایله کندویی بکنمه آمیز || N'admirez-vous pas

مروری دشوار اولان معابر ومسالکی چالی دنتلری cines
تعبیه‌سیله تنظیم ایتمک

FASCINATION. Action de fasciner *A.* سیمیا *P.* سیمیا کاری
T. کوز باغیجیلق ‖ L'entêtement qu'elle a pour lui tient de
la fascination فلان حقنه اولان مفتونیتی سیمیا کارلق اثر بدر

FASCINER. Éblouir par des prestiges qui font voir les choses
autrement qu'elles ne sont *A.* تغلیط بالسیمیا ـ تسحیر بالسیمیا
کوز ـ کوز باغیجیلق ایتمک *T.* سیمیا کاری ساختن *P.*
کوز باغیجیلق ایله تسحیر Il croit qu'on l'a fasciné ‖ باغلمق
اولندیغنی ظن ایدر ـ Figur. Éblouir par un faux éclat *A.*
چشم ـ آشفتن *P.* خطف البصر البصیرة ـ افتان ـ تفتین
عقلی ـ عقل کوزینی قماشدرمق *T.* دلرا تیره ساختن
قاپمق ‖ On se laisse fasciner par les vanités, par les gran-
deurs du monde امور باطله واعتبارات جهان لاطائلەنک
دیداریله بصر بصیرتک اختطافنه ارائه رخصت اولنو کلمشدر
L'amour fascine les yeux درد عشق وهوا خطف بصر بصیرته
غلبهٔ عشق ومحبت عقل کوزینی قماشدرر ـ سبب اقوا در

Fasciné. *A.* مسحور بالسیمیا *P.* سیمیا کاری *T.* دوچار کوزی
عقلی کوزی ـ قاپلمش *T.* دلشیفته ـ اشفته *P.* مفتون *A.* باغلو
قماشمش

FASÉOLE. Espèce de fève *A.* حنبل *P.* فسیل *T.* فصولیه

FASTE. Vaine ostentation, affectation de paraître avec éclat *A.*
طمطراق نمایی ـ خود نمایی ـ دبدبه فروشی ـ بارنامه *P.* تعاظم
هر شیمی عنوان کاذب ـ طفره *T.* ‖ Faire les choses avec faste
طفره‌یه مبتلا صورت تعاظم ایله ایشلمک Aimer le faste
ـ دبدبه فروشلقدن نفرت ایتمک Haïr le faste اولمق
طفره کوسترمکدن حظ ایتمامک Il paraît un grand faste
dans ses actions کافهٔ اعمال وافعالنده بر عنوان کاذب
غایت مرتبده عرض صورتی کوریتور Il étale un grand faste
عنوان کاذبدن عبارت کالای تعاظم ایدر Il est plein de faste
طفره فروش بر آدمدر C'est un homme de faste بر آدمدر

FASTES. Les livres du calendrier des anciens Romains *A.* تقویم
P. روزنامه *T.* تقویم ‖ Les Romains marquaient dans leurs
fastes les jours de leurs fêtes, de leurs assemblées publiques, de
leurs jeux رومائیون وضع ایتدکلری اعیادک کونلرینی
وترتیب ایتدکلری عموم مجلسلرینی وشنلکه متعلق
ملعبه‌لرینک کیفیتنی تقویمده قید ایدرلر ایدی ـ Et fi-
gur. Les registres publics contenant les grandes et mémorables
actions *A.* قیود الوقایع الجلیلة ـ Dans ce sens, on dit, Les
fastes sacrés de l'Église دفاتر وقایع دینیه Les fastes de la
Monarchie دساتیر وقیودات دولت

FASTIDIEUSEMENT. D'une manière fastidieuse *A.* بالملال *P.*
بزدره‌جک وجهله *T.* بیزارسازانه

FASTIDIEUX. Qui cause du dégoût, de l'ennui *A.* موجب
ـ بزدریجی *T.* بیزار ساز *P.* مورث السآمة ـ الملال
موجب ملال اوله‌جق ‖ Ouvrage fastidieux اوصاندریجی
بادئ ملال وسآمت اوله‌جق Des entretiens fastidieux تألیف
موجب ملال اوله‌جق Homme fastidieux مباحثات ومذاکرات
گرانجان آدم ـ آدم

FASTUEUSEMENT. Avec faste *A.* بالتعاظم *P.* دبدبه فروشانه
T. دبدبه ایله ـ طفره ایله

FASTUEUX. Plein de faste et d'ostentation *A.* متعاظم *P.* دبدبه
دبدبه‌لو ـ طمطراقلو ـ طفره‌لو *T.* خود نما ـ فروش ‖ Homme
fastueux متعاظم بر آدم Titres fastueux طمطراقلو القاب Équi-
page fastueux دبدبه‌لو اتباع وحشم

FAT. Il se dit pour indiquer le vice de caractère d'un sot
qui ne fait rien par goût, et qui n'agit que par ostentation et
par un excès de bonne opinion pour soi-même *A.* مایق مدمغ
کندوبی بکنمش اوغوز *T.* گول خود بین *P.* مایق کثیر الزهو ـ
‖ Il parle, il répond en fat بر مایق مدمغ طرزنده لاقردی
سویلر وجواب ویرر

FATAL. Qui dépend du destin *A.* مقدّر *P.* تقدیری *T.* قدر
بر مقتضای تقدیر ـ حادثهٔ مقدّره ‖ Événement fatal حالی
ـ اجل مسمّا ـ موت مقدّر Mort fatale ظهور ایتمش حادثه
Il se dit aussi d'un point, d'un terme placés comme par le destin
pour marquer les bornes de quelque chose *A.* ـ اجل موعود
حدّ مقدّر ‖ Quel est le point fatal qui met des bornes à l'im-
pétuosité des flots de la mer? حملات امواج دریایه حوالهٔ
سدّ ممانعت ایده‌جک بر حدّ مقدّر وارمیدر Il n'est pas
possible de reculer le terme fatal de la mort اجل موعودک
استئخاری ممکن دکلدر

Il signifie aussi, qui assure, qui cause le malheur *A.* مشئوم
ـ منحوس ـ وخیم *P.* نا مبارک *T.* اوغورسز ـ کوتی ‖ Heure
fatale ساعت مشئوم Je ne puis sans frémir penser à ce mo-
ment fatal où nous entendîmes retentir dans la maison ces cris per-
çants, ces effrayantes paroles درون خانده ولوله انداز اولمش

FARDEAU. Faix, charge *A.* حمل pl. احمال *P.* بار *T.* بصقن ـ بار گران ـ حمل ثقيل || Lourd fardeau يوك || Porter un fardeau حمل ـ احتمال حمل يوك يوكلنمك ـ Se décharger d'un fardeau القاى حمل ـ دفع حمل ايتمك يوكى ـ طرح حمل ايتمك Mettre bas un fardeau ايتمك ـ آشاغى ايندرمك ـ آشاغى يه آتمق ـ زمينه طرح ايتمك Figur. || C'est un grand fardeau qu'une couronne تاج سلطنت بر بار گراندر On lui a donné l'administration de tout, c'est un fardeau bien pesant ادارهٔ امور كافهٔ عهدهٔ اهتمامنه حواله جملهٔ امور دوش ـ اولنمغله كندويه بر بار طاقتگداز در اهتمامنه تحميل وتكفيل اولنمغين بو حالت كندويه بر بار طاقتشكندر

FARDER. Mettre du fard *A.* طلاء بالغمنة *P.* سرك زدن *T.* قزلجه سورمك ـ آقلق قزللق سورمك ـ Figur. Remplir de faux ornemens d'éloquence *A.* تمويه *P.* پيرايش عاريت كلامى يالدزلمق *T.* دادن || Farder son discours, son langage كلامه تعبيرات ـ تعبيرات مموهه ايله تحسين ايتمك كلامى زخرفه ـ مموهه علاوهسيله حسن وزينت ويرمك ـ وتمويه ايتمك ـ On dit de même, Farder une pensée, une vérité فكرى وحقيقتى تمويهات ظاهرفريب ايله ستر ايتمك طلاى ريا ايله ستر ايتمك ـ

FARDER. S'abaisser par son propre poids *A.* انهيار *P.* فرو رفتن *T.* چوكمك || Ce mur farde بو ديوار مشرف انهيار در چوكمكه يوز طوتدى ـ

FARDÉ. *A.* مطلاء بالغمنة *P.* سرك زده *T.* قزلجه سورلمش *A.* منهار *P.* فرو رفته *T.* چوكمش

FARFADET. Espèce d'esprit follet *A.* جنّ *P.* ديو *T.* اجنى

FARIBOLE. Chose frivole et vaine *A.* عبث pl. عبثيات *P.* بيهوده ـ عبث ـ مألسز *T.* بيمآل || Ce sont des fariboles عبثيات مقولهسيدر

FARINE. Grain moulu, réduit en poudre *A.* دقيق ـ طحن *P.* آرد ـ ارداله *T.* اون || Farine de froment, de seigle, d'orge دقيق ـ حنطه وچاودار وآر په اونى Fleur de farine *A.* حوّارى ـ قبا اون ـ دقيق غليظ خاص اون *T.* خالص Grosse farine خرجى اون

On appelle figur. Gens de même farine, des gens qui sont sujets à mêmes vices, ou qui sont de même cabale جملهسى بر خميردن يوغورلمش اربابدندر

FARINEUX. Qui est blanc de farine *A.* بالطحين ملطّخ *P.* آرد آلود *T.* اونه بيلاشمش || L'habit d'un meunier est ordinairement farineux طحانك كيديكى لباس عادتا اونه بيلاشمش اولور Du pain farineux par-dessous ديبى اون ـ Et qui est de la nature de la farine *A.* طحنى *P.* آردناك *T.* اونلو ـ طحنيتلو || Les semences légumineuses; les pois, les fèves, le riz, le maïs sont des substances farineuses بزليه وباقلا وپرنج ومصر بغدايى حبوبات ـ مثللو بذورات بقول طحنيتلو حبوباتدندر طحنيهدندر

Il se dit aussi de certaines choses dont il sort une espèce de poussière blanche *A.* ذو النخالة *P.* بسته *T.* كفيك ـ كپكلو || Dartre farineuse كپكلو تمركى

FARINIER. Marchand de farine *A.* بايع الدقيق ـ دقاق *P.* آرد فروش *T.* اونجى

FAROUCHE. Sauvage, qui n'est pas apprivoisé. Il se dit des bêtes *A.* وحش ـ وحشى pl. وحوش *P.* بيابانى *T.* يابان || Bête farouche يابانى جيوان ـ حيوان وحشى Apprivoiser un animal farouche حيوان وحشى يى تأنيس ايتمك ـ Il se dit aussi des hommes, et signifie, misanthrope, peu traitable *A.* وحشى ـ وحشى المزاج *P.* بيگانه خو *T.* يبانى مزاج طبع وحشت ـ طبيعت وحشيه || Naturel, farouche يابان خويلو وحشى المزاج humeur مزاج وحشت آميز Homme farouche وحشت آلود ـ اقوام وحشيه Peuples farouches وحشى ادم ـ بر آدم ـ Et peu sociable *A.* نفور *P.* رميده خو *T.* اوركك خويلو || Il était farouche dans sa jeunesse وقت شبابنده نفور المزاج ايدى

On dit aussi, Mine farouche, air farouche *A.* وجه غضبان ـ وجه كالح *P.* خشم آلود *T.* سيماى ـ طارغين چهره Oeil farouche *A.* نظر غضبان ـ نظر شازر *P.* نگاه خشم آلود *T.* طارغين باقش

FASCINE. Fagot de branchages, dont on se sert pour combler des fossés, accommoder de mauvais chemins, etc. *A.* حزمة القصيب *P.* چوب دسته *T.* چالى دمتى ـ چيبوق دمتى || On commanda des fascines à toute la cavalerie چالى دمتلرى تداركنى بالجمله سوارى عسكرينه تنبيه اولندى On envoya des soldats jeter des fascines dans le fossé خندقه ايچنه چالى دمتلرى القا ايچون اقتضا ايدن عسكرى تغراتى تعيين اولندى Accommoder de mauvais chemins avec des fas-

طيف كريه المنظر Fantôme hideux || قرالتي *T.* سنبوت *P.* épouvantable طيف هايل دهشتفزا Il lui apparut un fantôme كوزينه بر طيف مجسّم كوروندي

Il signifie aussi, chimère qu'on se forme dans l'esprit *A.* وهم اصلى *T.* سگال بيهوده *P.* وهميّات pl. اوهام باطلة pl. باطل || Vos soupçons sont mal fondés, ôtez-vous ces fantômes-là de l'esprit بيقدن قورنتي ذاهب اولديغڭ وسوسه‌لر كليّا بي اساس اولمغله بو مقوله اوهام باطله‌يى خاطردن اخراج ايله — Il se prend au pluriel, pour les images qui se forment dans le cerveau, ou qui sont produites par l'impression des choses qu'on a vues *A.* pl. صور وهميّة || L'entendement opère sur les fantômes qui résident dans l'imagination قوّت مدركه مخيّله‌ده مرتسم ومنطبع اولان صور وهميّه اوزرينه عاملدر

On dit, Se faire des fantômes de rien, pour dire, s'exagérer à l'excès les dangers, les obstacles *T.* لا شئ مقوله‌سى نسنه‌لر بر كمسنه‌نڭ كوزينه طاغلر كورنمك

Il se dit figur. de tout objet destitué de réalité *A.* فى مثابة || كولكه كبى *T.* سايه مثال *P.* خيال — كظلّ الزايل — الظلّ Cette personne, cette chose n'est que le fantôme de ce qu'elle était فلان كشى وفلان شئ مقدّما اولديغى هيئتڭ ظلّى Ce prince n'a aucun pouvoir, ce n'est qu'un fantôme de prince در مثابه‌سنده‌در بو پادشاهڭ يدنده بر درلو قوّت ورخصت Les اوليوب پادشاهلغڭ بياغى بر ظلّى منزله‌سنده‌در grandeurs humaines ne sont que de vains fantômes اعتبارات — جهان محض ظلال زايله مقوله‌سيدر — On dit proverb., d'un homme maigre et défait, que c'est un vrai fantôme خيال كبى خيال كبى اولدى — نحيف وضعيفدر

FAON. Le petit d'une biche *A.* رشا pl. ارشاء *P.* آهو بچه كيك ياوريسى

FAQUIN. Il se dit d'un homme de néant, ou qui fait des actions basses *A.* خاشر *P.* نامرد *T.* آلچق || On l'a traité comme un faquin فلانه بر مرد خاشر كبى معامله اولندى

FAQUIR. V. Fakir.

FARCE. Mélange de diverses viandes hachés menu et assaisonnées, que l'on met dans quelque autre viande *A.* حشو *P.* آگنده *T.* طولمه || Farce salée, épicée طوزلو يا بهارلو طولمه Farce de poisson بالق اتندن طولمه

FARCE. Comédie bouffonne *A.* اضحوكة pl. اضحوكات *P.* خندستان — بازيچهٔ خنده انگيز *T.* مقلدلك || Farce nouvelle اضحوكهٔ نو ظهور Plaisante farce اضحوكهٔ فرحفزا Joueur de farces لعّاب اضحوكات — Figur. Toute action qui a quelque chose de plaisant et de ridicule *A.* سخريّة pl. سخريّات *P.* مسخره‌لق *T.* سخريه پردازى — فسوس بازى || C'est une farce que cela سخريّه مقوله‌سيدر C'est une vraie farce سخريّهٔ محضدر

FARCEUR. Comédien qui ne joue que des farces *A.* لعّاب المضحكات *P.* بازندهٔ خندستان *T.* مقلد — Figur. Celui qui fait des bouffonneries *A.* مسخر *P.* مسخر — پرداز — فسوسباز *T.* سخريه مسخره

FARCIN. Sorte de gale qui vient aux chevaux *A.* عرّة *P.* گرگ *T.* سراجه || Cela fait venir le farcin aux chevaux بو شئ آتلره توليد عرّه ايدن شيئلردندر Des boutons de farcin سراجه سيولجه‌لرى Le feu est un bon remède pour le farcin آتش سراجه علتنڭ اعلا علاجيدر

FARCINEUX. Qui a le farcin *A.* اعرّ *P.* گرگناك *T.* سراجه‌لو || Cheval farcineux فرس اعرّ — اسب گرگناك — سراجه‌لو آت

FARCIR. Remplir de farce *A.* املاء بالحشو *P.* آگندن — آغندن *T.* طولمه ايتمك — طولدرمق || Farcir des poulets, des pigeons پليچ وكوكرجينى طولمه ايتمك — Figur. *A.* املاء *P.* انباشتن *T.* طولدرمق || Farcir un livre de Grec et de Latin بر كتابى الفاظ يونانية ولاطينيّه ايله طولدرمق Farcir un discours de citations مقالده‌يى اشهادات ايله املا ايتمك

FARCI. *A.* محشوّ *P.* آگنده — آغنده *T.* طولمه — figur. *A.* مملو *P.* انباشته *T.* طولو — طولمش

FARD. Composition dont on se sert pour faire paraître le teint plus beau *A.* غمنة *P.* سرك *T.* آقلق قزللق || Le fard gâte le teint à la longue غمنه استعمالى مرور زمان ايله لون رويى تغيير ايدر Elle met du fard فلان خاتون چهره‌سنه آقلق قزللق سورر

Il signifie figur. Faux ornemens en matière d'éloquence *A.* تمويه pl. تمويهات — زخرف pl. زخارف pl. مزخرفات *P.* عاريت پيرايش *T.* يالدزلمه || Il y a plus de fard que de vraies beautés dans sa harangue موعظه‌سنده زخارف وتمويهات ظاهريّه حسن حقيقيدن ازيد واغلبدر — Et feinte, dissimulation *A.* تصنّع pl. تصنّعات || C'est un homme sans fard تصنّعدن عارى بر آدمدر Parlez-moi sans fard بنمله بلا تصنّع تكلّم ايله

طملة - طميل الاصل P. فرومايه T. آدم مولوزى || Il s'est tiré de la fange فرومايه‌لكدن رفع اولندى Il s'est élevé de la fange au plus haut degré de fortune طميل الاصل ايكن اسناى من الرفش الى العرش - مراتب علو واقباله ترفيع اولندى فحواسنجه خاك مذلتدن رفع ايله اعلاى درجات اقباله واصل اولدى

FANGEUX. Boueux, plein de fange *A.* كثير الوحل - متوحل *P.* گل آلود - گلناك *T.* جامورلى || Terrain fangeux ارض وحلزار - زمين گلناك - موحل - كثير الوحل Un chemin tout fangeux بر طريق كثير الوحل

FANON. Assemblage de crins qui tombe sur la partie postérieure des boulets du pied d'un cheval *A.* ثنة pl. ثنن *P.* موى خوردهٔ اسب *T.* دابه‌نك بوقاغيلغنده‌كى صچاقلو قيل

Fanons, en termes de Chirurgie, se dit d'une sorte d'appareil qu'on met à la jambe, quand elle est fracturée *A.* جبيرة الرجل *P.* پاى استخوانبند *T.* آياق قيريغى باغى

FANTAISIE. La faculté imaginative de l'homme *A.* قوة متخيلة || La fantaisie est le réceptacle des images قوت متخيله مجمع صور ومحسوساتدر

Il signifie aussi généralement, esprit, pensée, idée *A.* خاطر pl. خواطر - فكر pl. افكار - خيال pl. خيالات *P.* انديشه *T.* فكر || Ceci m'est venu en fantaisie فلان شئ خيالمه كلدى - خاطرمه كلدى Ne vous mettez pas cela en fantaisie بونى خيال وخاطركه كتورمه Ôtez cela de votre fantaisie بونى خاطردن اخراج ايله Avoir quelque chose dans la fantaisie بر شيئى فكره قويمق S'imprimer quelque chose dans la fantaisie فلان شيئى لوح خاطرده نقش ورسم ايتمك Il a eu fantaisie qu'il se porterait mieux, s'il changait d'air تبديل هوا ايده‌جك اولور ايسه مزاجنه انفع اولهجغنى فكر وخيال مزاجنه نفعى موجب اولهجغنى تخيل ايتمشدر - ايتمشدر

Il signifie aussi, humeur, envie, désir *T.* استك - هوس - كيف || Vivre à sa fantaisie كندو كيفنجه كچنمك Faire à sa fantaisie كندو كيفنجه ايتمك Suivre sa fantaisie كندو هوسنه تبعيت ايتمك Il m'a pris fantaisie de faire cela درونمه فلان ايشك ايشلنمسى هوسى كلدى Il m'a pris une fantaisie درونمه بر استك كلدى - بر هوسم طوتدى

Et opinion, sentiment *A.* زعم - خيال *P.* سگال *T.* خيالمه || Chacun en parle et en juge selon sa fantaisie بو بابده هركس كندو زعمنجه كلام سويلر ورأى ومطالعه ايدر Cela est exécuté à ma fantaisie بو شئ كندو خيالمجه ايشلندى Il écrit bien, il travaille bien à ma fantaisie بنم زعممه كوره وجه احسن اوزره كتابت ايدر وايش ايشلر Cela est tout-à-fait à ma fantaisie فلان شئ تمام خيالمه موافق صورت تخيلمه نظرا - زعم وخيالمه نظرا ايله ياپلمشدر Selon ma fantaisie

Et caprice, boutade, bizarrerie *A.* هوس *P.* خشكسرى *T.* چالقلق || Il a fait cela par fantaisie, et non pas par raison بو ايشى اصول عقله موافقت ايله ايتميوب همان چالقلغه مبنى ايشلدى Quelle fantaisie lui est montée à la tête? بو نه مقوله چالقلقدر كه باشنه تبادر ايلدى C'est un homme plein de fantaisies چالقلقدن عبارت بر آدمدر

Fantaisie, signifie aussi, une chose inventée à plaisir, et dans laquelle on a plutôt suivi le caprice que les règles de l'art *A.* ايجاد عندى *P.* از سر خود پرداخته *T.* كندو باشندن ياپمه || Une fantaisie de peintre, de poëte, de musicien بر مصورك وبر شاعرك وبر اهل فن موسيقينك عندى ايجادى Il peint de fantaisie رسم عندى اولهرق نقش وتصوير ايدر C'est une tête de fantaisie رسم عندى اولهرق تصوير اولنمش رسم عندى اوزره چيزلمش بر باشدر - بر باشدر Un habit de fantaisie ايجاد عندى اولهرق ياپلمش بر لباس نو پيدا

FANTASQUE. Sujet à des fantaisies, à des caprices *A.* مهوس - مشفشف *P.* خشكسر *T.* چالق || Homme fantasque مهوس بر آدم - چالق آدم Humeur fantasque مزاج مهوس - چالق مزاج -

Et bizarre, extraordinaire dans son genre *A.* اغرب *P.* بيگانه *T.* نا معتاد - عجايب || Opinion fantasque اعتقاد اغرب Décision fantasque حكم اغرب Habit fantasque كسوهٔ نا معتاد

FANTASSIN. Soldat à pied *A.* راجل pl. رجالة - رجال pl. رجلان *P.* پياده *T.* يايه

FANTASTIQUE. Chimérique *A.* خيالى *P.* خيالى *T.* خيال || Desseins fantastiques مقاصد خياليه - خيالات مقولهسى - مقولهسى لوايح - سوانح خياليه Projets fantastiques مقاصد ومنويات خياليه Visions fantastiques رويت صور خياليه

Et qui n'a que l'apparence d'un être corporel sans réalité *A.* وهمى - موهوم *P.* گمانى - بى اصل وحقيقت *T.* اصلسز Un corps fantastique بر جسم وهمى

FANTÔME. Spectre, vaine image qu'on croit voir *A.* طيف

trée des ports, pour indiquer aux vaisseaux la route qu'ils doivent tenir *A.* منار *P.* چراغ ـ فنار *T.* فنر

FANATIQUE. Aliéné d'esprit qui croit avoir des apparitions, des inspirations. Il ne se dit qu'en fait de religion *A.* مجذوب متعصّب

Et qui est emporté par un zèle outré et violent pour une religion *A.* متعصّب بالمرادة *P.* متعصّب متمرّدانه *T.* آشورى متعصّب — Il se dit par extension, de celui qui se passionne à l'excès pour un parti, pour une opinion, pour un auteur *A.* مجنون *P.* ديوانه *T.* دلو || Il est fanatique de cet auteur بو مؤلفك de cette opinion بو اعتقادك ديوانه‌سيدر مجنونيدر

FANATISME. Illusion du fanatique *A.* مجذوبيّة بالتعصّب

Et un zèle outré en matière de religion *A.* تعصّب بالمرادة *P.* تعصّب متمرّدانه *T.* آشورى تعصّب — Il se dit aussi, d'un attachement opiniâtre et violent à un parti, à une opinion *A.* جنون *P.* ديوانگى *T.* دلولك

FANER. Tourner et retourner l'herbe d'un pré fauché, pour la faire sécher *A.* تقليب الحشيش ـ تذرية الحشيش *P.* گياهرا بر گردانيدن *T.* اوتلغى چويروب دوندرمك

Il signifie aussi, flétrir *A.* اذبال ـ اذوا *P.* پژمرده كردن سهام شديد *T.* صولدرمق || Le grand hâle fane les fleurs هوانك قزغين اسيلكى چيچكلرى ـ اذواى ازهارى موجبدر صولدرر

Se faner. Se flétrir, se sécher *A.* تذبّل ـ كسب الذبول تذوّى ـ *P.* پژمرده شدن ـ پژوليدن *T.* صولمق || L'herbe se fane quand on la laisse trop long-temps sur pied اوتلق طول زمان يرده ابقا اولنسه كسب ذبول ايدر Les fleurs commencent à se faner dès qu'elles sont cueillies چيچكلر كسلديكى عقيبنده كسب ذبوله يوز طوتار

On dit figurément, qu'une femme commence à se faner *A.* ذهاب الطراوة ـ انسلاب الطراوة *P.* آب وتاب رفتن *T.* حسن وجمالك آب وتابى صولمق La beauté se fane ذاهبدر

Fané. *A.* متقلّب حشيش *P.* گياه بر گردانيده *T.* ذبول ـ پژمرده *P.* ذابل *A.* دوندريلوب چويرلمش اوتلق صولمش *T.* پژوليده ـ يافته

FANEUR. Celui qui fane le foin *A.* مقلّب الحشيش *P.* بر گرداننده گياه *T.* اوتلغى دوندروب چويرن || Payer les faneurs اوتلغى دوندروب چويرنلرك اجرتنى ويرمك

FANFARON. Qui fait le brave, et qui ne l'est pas *A.* نفّاخ متشجّع ـ في الشجاعة *P.* دليرى فروش *P.* لافزن دليرى *T.* يكتلك صاتن ـ بهادرلق اوردايبجى || Il n'est pas brave, il est fanfaron ارباب شجاعتدن اولميوب همان لاف هم جبان وهم نفّاخ دليرى ايدر Il est timide et fanfaron Ce هم قورقق وهم بهادرلك آوردايبجيدر ـ فى لشجاعه در n'est qu'un fanfaron متشجّع محضدر

Il signifie aussi, qui vante trop, qui exagère sa bravoure *A.* متمدّح بالشجاعة *P.* دلير خود ستا *T.* بهادرلكنى اوكدبجى || On ne disconvient pas qu'il ne soit brave, mais il est un peu trop fanfaron بر مرد دلير اولديغى انكار اولنمز انجق چوقجه متمدّح بالشجاعه در

Et celui qui se vante trop en quelque chose que ce soit, qui promet par ostentation plus qu'il ne peut tenir *A.* صلف pl. صلفاء ـ متصلّف ـ مطرمذ ـ متمدّح ـ فيّاش ـ لهوق *P.* بادبر كندويبى اوكدبجى ـ لافزان *T.* كبزن ـ لافزن ـ || Tout ce qu'il dit de ses intrigues et de ses galanteries, fait voir qu'il est extrêmement fanfaron طايفهٔ زنان ايله ايتديكى معاملات ظريفانه‌يه دائر نقل ايلديكى حكايه‌لردن غاية الغايه فيّاش بر آدم اولديغى استدلال اولنور

FANFARONNADE. Vanterie en paroles, discours de fanfaron *A.* لهوقة *P.* لاف ـ گذاف ـ كب ـ گوزگند *T.* لاف || Toutes ses menaces ne sont que des fanfaronnades اشبو تهديداتك جملەسى لاف وگذاف مقولەسيدر

FANFARONNERIE. Habitude de faire des fanfaronnades *A.* مفايشة ـ طرمذة *P.* لافزنى ـ لاف فروشى ـ كبزنى *T.* لافزانلق || Tout son fait n'est que fanfaronnerie كافهٔ افعال واعمالى ايشى هب ـ كار وپيشه‌سى هب لافزانلقدر ـ مفايشهٔ محضدر لافزانلقدر

FANGE. Boue, bourbe *A.* طملة ـ وحل *P.* گل *T.* چامور || Il est tombé dans la fange چاموره دوشدى Il est tout couvert de fange از سر تا بقدم متوحّل ـ سر تا پا آلودهٔ گلدر وگل آلود در V. Bourbe — Il se dit figur. d'une vie honteuse || Cet homme vit dans la fange فلان كمسنه وحلزار عيوب وقبايح ايچنده امرار اوقات ايدر se traîne dans la fange آلودهٔ اوحال مثالب وعيوبدر

Il se dit figur. des gens de basse naissance *A.* طميل pl.

On appelle Esprit familier, une sorte d'esprit qu'on prétend qui s'attache à un homme pour le servir *A.* جنّ موكّل *P.* فرشتهٔ موكّل

FAMILIÈREMENT. D'une manière familière *A.* مسترسلاً — تكليفسز اولدرق — تكليفسزجه *T.* بى تكلّفانه *P.* بلا تكلّف || Vivre familièrement avec quelqu'un بر كمسنه ايله بى تكليفسزجه كچنمك — تكلّفانه معاشرت ايتمك Ils s'entretenaient familièrement ensemble بى تكلّف صحبت ايدرلر ايدى Ce grand homme se communiquait familièrement avec tout le monde اول ذات جليل الشان خلق ايله تكليفسزجه الفت ايدر ايدى

FAMILLE. Toutes les personnes d'un même sang *A.* pl. انساب خويشان — خاندان *P.* فصيلة — اولاد وانساب — وانسال وتبار *T.* صوى صوب || Ce ministre a fait beaucoup de bien à sa famille بو وكيل دولت كندو انساب وانسالنه عظيم بو وكيل دولتك كندو خاندانه چوق — همّت ايلدى Ce jeune homme a déshonoré sa famille بو خيرى طوقندى نو جوان كندو خاندانه ايراث شين وزالت ايلدى

Et toutes les personnes d'une maison soumise au père de famille qui en est le chef *A.* اهل البيت — اهل الدار — نسيلة چولوق چوجوق *T.* زه وزاد — خانگيان *P.* اولاد وعيال — بو بيتك اهلى چندان || Cette famille n'est pas nombreuse اولاد وعيال صاحبى كثير دكلدر Père de famille

Il signifie aussi, race, maison *A.* نسل — آل — عرق *P.* خاندان *T.* خانواده — دودمان — خاندان — نژاد || Bonne famille خاندان محامد عنوان — عرق انيق — عرق عريق — عرق جميل عرض وادب ايله موصوف بر نسل طاهر Honnête famille Famille riche كثرت ماله مالك بر خاندان Famille noble خاندان قديم ancienne خاندان شرافتنشان — نسل اصيل De quelle famille est-il? قنغى آل ونسلدندر La ruine des familles خاندانلرك خرابيّت حالى Il est d'une famille bourgeoise نسلى فرومايه در Il y a eu de grands hommes dans cette famille بو آل ونسلك ايچنده ذوات جليلة الشان بو خاندان‌دن بيوك آدملر چيقمشدر — پيدا اولمشدر — On appelle Enfant de famille, un jeune homme d'une naissance honnête *A.* ابن الكرما — كريم الاصل *P.* مردكريم خاندانزاده — آدم اولادى — اوجاق زاده *T.* بهزاد

On dit, qu'un homme a un air de famille, pour dire, qu'il a quelque chose dans sa personne ou dans ses manières, qui est particulier à sa famille *A.* نازع الى نسبه *P.* سيماء اثر دارندهٔ صوينه چكر صورت وسيماسى اولان *T.* نژاد خود

FAMINE. Disette générale de vivres *A.* قحط — غلا *P.* تنگى معاش *T.* قيتلق || Il y eut une grande famine cette année-là اول سنده قحط عظيم واقع اولمشدر La famine est un des fléaux dont Dieu châtie les hommes قحط وغلا بنى آدمى تنكيل ايچون ارسال الهى اولان شدايددن معدود در La famine se mit dans la ville درون شهره قحط وغلا مستولى اولمشدر Prendre une ville par famine قلعه‌يى دوچار قحط ايتدره‌رك فتح وتسخير ايتمك — شدّت — On dit, Crier famine, pour dire, se plaindre hautement de la disette que l'on éprouve قحط وغلادن شكايت ايله فرياد وفغان ايتمك

FANAGE. Action de faner l'herbe *A.* تقليب — ذرو الحشيش *P.* بر گشتن گياه — بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغى صاورمه — دوندرمه — اوتلغى چويروب || Il faut attendre le beau temps pour le fanage de ce pré اشبو چايرك اوتلغنى چويروب دوندرمك ايچون هوانك لطافت وگشايشنه ترقّب اولنملو در — Il se dit aussi du salaire de ceux qui sont employés au fanage *A.* اجرة التقليب الحشيش *P.* مزد بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندروب چويرلمسى اوتلق صاورمه‌سى اجرتى — ايچون ويريلان كونده‌لك

FANAISON. Temps de faner le foin *A.* موسم الذرو الحشيش *P.* هنگام گردانيدن گياه *T.* موسم التقليب الحشيش — اوتلغك دوندريلوب چويرله‌جك — اوتلق صاوره‌جق موسم وقتى

FANAL. Espèce de grosse lanterne dont on se sert sur les vaisseaux *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* فنار *T.* فنر || Mettre le fanal au grand mât كمينك بيوك ديركنده فنر تعليق ايتمك Il éteignit son fanal pour cacher sa route à l'ennemi يولنى دشمندن ستر ايچون فنرى اطفا ايلدى La réale de France porte trois fanaux à sa poupe فرانسه دونتماسنك رياله سفينه‌سى قيچنده اوچ عدد فنر وار در Le vaisseau amiral porte tous ses fanaux allumés la nuit, pour marquer la route au reste de l'armée اميرال سفينه‌سى سائر دونتما سفينه‌لرينه ارائهٔ طريق ضمننده وقت ليلده جميع فنرلرينى يانمش طوتار

Il se dit aussi, des feux qu'on allume durant la nuit à l'en-

écrivain مؤلّف نامدار orateur واعظ بنام astronome منجّم
مشهور ونامدار Fameuse université بين الناس كسب
صيت وشهرت ايتمش دار العلوم Ville fameuse بلدهٔ مشهوره
Fameux voleur مشهور وبنام بر حرامی Une mer fameuse par
cent naufrages بوزپاره سفينه‌نك غرق وشكستی تقريبيله
كسب شهرت ايتمش دريا

se FAMILIARISER. Se rendre familier *A.* استيناس - تأنّس
تألّف - *P.* آلفتن - آشنايی پيوستن - آشنايی پيدا كردن
T. انسيّت ايتمك || Se familiariser avec tout le monde جميع
عامّه ايله انس والفت - ناس ايله تألّف واستيناس ايتمك
پيدا ايتمك Se familiariser avec les plus grands seigneurs اعاظم
رجال ايله انسيّت ايتمك

Et prendre des manières trop familières *A.* الفت - استرسال
بطرح التكلّف *P.* بی - بی تكلّف آميزش والفت كردن
تكلّف آشنايی نمودن *T.* تكليفسز قونشمق || C'est un
homme qui se familiarise aisément بالسهوله طرح تكلّف
مسترسلاً الفت پيدا - ايده‌رك الفت ايدر اربابدندر
ايدر كساندندر

Et s'accoutumer *A.* كسب الالفة - تمرّن - تدرّب - اعتياد
P. آلفتن *T.* آلشمق || Il s'est familiarisé avec la douleur وجع
ايله اعتياد ايلدی avec la goutte - نقريس علّتنه آلشدی
نقريس علّتيله كسب الفت ايلدی - On dit, Se familia-
riser avec un auteur, pour dire, l'entendre sans peine فلان
مؤلّفك تأليفاتيله كلّی مرتبه كسب آشنايی والفت
ايتمك - Et se familiariser avec une langue étrangère فلان
لسان ايله الفت كامله پيدا ايتمك

Il s'emploie aussi activement, et signifie, accoutumer *A.*
تدريب - تعويد - تأليف - تأنيس *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق
|| Il est dificile de familiariser une nation avec de nouveaux
usages بر قومی عادات جديده ايله تأنيس ايتمك امر
يكی عادتلره آلشدرمق امر عسير در - دشوار در

FAMILIARISÉ. *A.* مأنوس - مألوف *P.* آلفته - آشنا گشته *T.*
انسيّت ايتمش - آليشق - آلشمش

FAMILIARITÉ. Manière de vivre familièrement avec quelqu'un
A. عدم التكلّف - مساهات - استرسال *P.* معاملهٔ - بی تكلّفی
بی تكلّفانه *T.* تكليفسزلك || Il n'y a pas grande familiarité
entre eux ميانه‌لرنده اول - بينلرنده مساهات كامله يوقدر
قدر بی تكلّفانه معامله يوقدر J'ai beaucoup de familiarité
avec lui كندوسيله تكليفسزلكم پك چوقدر Il tient sa gra-
vité, il n'aime pas qu'on prenne trop de familiarité avec lui
كندوسيله معامله‌ده عدم تكلّف صورتندن حظ ايتميوب
دائما وقار ورزانت طورينی بوزمز La familiarité engendre
le mépris عدم تكلّف منتج ذلّ وحقارت اولور حالاتندندر

FAMILIER. Qui vit librement et sans façon avec quelqu'un *A.*
مسترسل - انيس عديم التكلّف *P.* بی تكلّف *T.* تكليفسز
|| Être familier avec quelqu'un بر كمسنه ايله تكليفسز اولمق
Se rendre familier avec le monde خلق ايله تكليفسز اولمق
C'est un de ses amis les plus familiers بی تكلّف اولان
تكلّفدن عاری انيس وآشناسيدر - دوستلرندندر Prendre un
air familier عدم تكلّف طورينی اتخاذ ايتمك - On appelle,
Discours familier, Style familier, un discours, un style naturel
et aisé, tel que celui dont on se sert dans la conversation
تكلّفدن عاری سبك وعبارهٔ - تكلّفدن عاری كلام زبانزد
زبانزد Lettres familières تكلّفات رسميّه‌دن عاری مكاتيب
وتحريرات - On dit aussi, qu'un terme est familier, pour dire,
qu'il est peu respectueux تعبير لا ابالی ou qu'il n'est pas
assez noble par rapport au sujet قبا تعبير

Et qui est devenu facile par une grande habitude *A.* مأنوس
معتاد - مألوف - *P.* آلفته *T.* آليشق || Cela lui est familier
كندويه مألوف ومعتاد اولان شيئلردندر Il n'a point de peine
à faire telle chose, elle lui est devenue familière فلان شيئی
ايشلمكه بر درلو زحمت چكمز زيرا مألوف ومعتادی
اولان ايشلردندر Il s'est rendu cette langue-là familière comme
sa langue naturelle فلان لسانه كندو لسانی كبی الفت
واعتياد ايلدی L'homme sage se rend la vertu familière jusque
dans les plaisirs عاقل اولان كشی تلذّذات نفسانيّه‌ده بيله
صلاح حال ايله مألوف اوله كلمشدر - On dit, Les familiers
de la maison, pour dire, ceux qui sont reçus habituellement
dans une maison *A.* احبّاء البيت *P.* دوستان خانگی *T.*
اوه آليشق اولان احباب

FAMILIER. Celui qui affecte la familiarité avec les personnes d'un
état au-dessus du sien *A.* لا ابالی *P.* بی پروا *T.* پرواسز
لا اباليلك ايدن - || Il fait le familier avec ce ministre
وكلای دولتدن فلان وكيلك يانده لا ابالی صورتنی
رجال دولتدن فلان ذاتك يانده لا - التزام ايدر
اباليلك طورينی التزام ايدر

FALBALA. Bandes d'étoffe plissées et mises pour ornement *A.* رفرف pl. رفارف *P.* فراويز *T.* صارقق سنجف || Rideaux à falbala صارقق سنجفلو پرده

FALLACIEUX. V. Trompeur.

FALLOIR. Ce verbe marque une nécessité, une obligation *A.* لزوم ـ اقتضا *P.* لازم بودن ـ بايستن *T.* لازم ـ كرك اولمق كلمك || Il faut faire telle chose فلان ايشي ايشلمك اقتضا ايدر Il fallait en ce temps-là y donner ordre اول وقتده بوكا نظام ويرلمك اقتضا ايدر ايدي Il a fallu le payer اقچهسي ادا اولنمق لازم كلدي Il fallut en passer par-là بو يولدن كچمك اقتضا ايلدي Il faudra le satisfaire تطييب وارضاسي لازم كلهجكدر Il faudrait s'en informer تحصيل علم ووقوف اولنمق كرك ايدي Pensez vous qu'il faille croire tout ce qu'il dit ? هر كلامي اصغا اولنمق اقتضا ايدرمي ظنّ ايدرسك Que vous faut-il pour votre marchandise, pour votre peine ? بو متاع ايچون سكا نمقدار بها وزحمتك ايچون نه قدر اجرت ويرلملو در

Il marque aussi un besoin *A.* احتياج ـ لزوم *P.* جاحتمندي داشتن *T.* محتاج اولمق || Il lui faut un habit بر لباسه احتياجي واردر Que lui faut-il encore? بوندن بشقه نهيه لزومي واردر Il est toujours chagrin, il ne sait ce qu'il lui faut نهيه محتاج اولديغني بيلهميوب كلّ يوم مغموم واندوهناكدر

Joint à la préposition En, il se dit dans le sens de Manquer *A.* نقصان *P.* كم ماندن *T.* اكسك اولمق ـ از قالمق || Il s'en faut beaucoup que vous soyez aussi grand que votre frère قرنداشك سنّنه بالغ اولمق ايچون دخي نقصانك چوقدر Il s'en fallait peu qu'il n'eût achevé تمام ايلمسنه از قالمشيدي Il s'en faut peu que la somme n'y soit مطلوب اولان مبلغك نقصاني آز قالدي

FALOT. Espèce de grande lanterne faite de toile *A.* فانوس pl. فوانيس *P.* فانوس *T.* فانوز || Allumer un fallot فانوسي ـ فانوزي ياقمق ـ اشعال ايتمك Et un grand vase qu'on emplit de suif ou d'autre matière, pour éclairer dans les cours *A.* مصباح كبير *P.* جراغدان *T.* يل مومي

FALOURDE. Fagot de quatre ou cinq bûches de bois à brûler, liées ensemble *A.* حزمة الجزال *P.* دستهٔ هيزم *T.* طومرق || Brûler une falourde براوطون كتوكي باغي ـ باغي كتوكي باغي ياقمق

FALSIFICATEUR. Celui qui falsifie *A.* مزوّر ـ مزيّف *P.* ساختكار *T.* ساختهجي ـ ساختهكارلق ايدن || Il a été condamné comme falsificateur de titres سندات ساخته اعمالي سندات مزوّره اعمالي ـ تهمتيله عليهنه حكم جريان ايلدي تزييف سندات تهمتيله ـ تهمتي اوزرينه حكم اولندي متهوم اولدي

FALSIFICATION. Action par laquelle on falsifie, ou l'état de la chose falsifiée *A.* تزوير *P.* ساختكاري *T.* ساخته كارلق ـ ساختهجيلك ـ ساختهلك || Il est coupable de falsification ساختهكارلق تهمتيله متّهمدر La falsification de cet acte est visible بو سندك ساختهلكي بادئ نظرده معلوم اولور

FALSIFIER. Contrefaire quelque chose, comme l'écriture, le sceau, etc. *A.* محاكات ـ مزوّرًا تنظير ـ *P.* مزوّرا بدروغي پرداختن ـ ساختكاري نمودن *T.* تقليد ايتمك ـ ساختهجيلك ايله دوزمك ـ ساختهجيلك ايله اويدرمق || Falsifier un seing, un cachet امضايي ومهري ساختهجيلك ايله اويدرمق ـ ساخته امضا ومهر ياپمق Falsifier un contrat, une obligation مقاوله حجّتني وتمسكي مزوّرًا تنظير ايتمك ساخته مقاوله حجّتي وساخته تمسك ياپمق Falsifier l'écriture خطّي تقليد ايتمك ـ ساخته يازو اويدرمق ـ ساخته يازو دوزمك

Et altérer par un mauvais mélange *A.* تغشيش ـ تزييف *P.* لوس كردن *T.* قلب ايتمك ـ حيله قاتمق || Falsifier les métaux تغشيش معادن ايتمك Falsifier du musc مسكي حيله قاتمق ـ تغشيش ايتمك Falsifier de la monnaie تزييف سكه ايتمك Falsifier une étoffe قماشي قلب قماشك ايچنه حيله قاتمق ـ ياپمق

FALSIFIÉ. *A.* مزوّر *P.* ساخته بدروغي *T.* ياپمه ـ دوزمه *A.* مغشوش ـ مزيّف *P.* لوس *T.* قلب ـ حيله قاتلمش

FAMÉLIQUE. Qui est tourmenté d'une faim extraordinaire *A.* ضارم ـ ساغب *P.* سيري نا پذير ـ سخت گرسنه *T.* طويمز ـ طويمق بيلمز || Estomac famélique معدهٔ ساغبه Homme famélique آدم اوغرامش علّتنه سغب ـ آدم طويمق بيلمز

FAMEUX. Renommé, célèbre *A.* مشهور pl. مشاهير ـ صاحب الصيت والاشتهار *P.* بنام ـ نامدار ـ شهرتگير ـ آوازه انداز *T.* شهرتلو ـ ناملو ـ بللو ـ آدي شاني || Fameux conquérant ابو الفتوح والمغازي اولمش شهرتگير آفاق ـ آوازه انداز Fameux جهان اقطار چار اولمش بر غازئ بي مداني

Mettre au fait, pour dire, instruire آگاه اولمق ـ حال اولمق ‖ Se mettre au fait, pour dire, s'instruire آگاه ايتمك ـ واقف حال ايتمك ـ تحصيل علم ووقوف ايتمك ‖ Quand vous serez au fait, quand on vous aura mis au fait de toutes les circonstances كافهٔ تفاصيل احوالدن واقف اولديغڭ سنى تفاصيل احوالڭ مجموعندن واقف وآگاه ـ حالده ايلدكلرنده Vous vous mettrez aisément au fait de cette affaire بو مصلحتڭ كيفيتنه بالسهوله تحصيل علم ووقوف ايده جكسڭ

Au fait et au prendre. Au moment de l'exécution *A.* لدى الاجرا *P.* در وقت بكار آوردن *T.* اجرايه كلنجه ‖ Il donne de grandes espérances, mais au fait et au prendre, il n'est bon à rien فلان كمسنه نڭ صورت حالندن مأمولات جسيمه مستدل ايكن اجرايه كلنجه هيچ بر ايشه يرامديغى ظاهر اولور

Fait. Ce qui est convenable à quelqu'un *A.* مناسب ـ لايق الحال *P.* سزا ـ چسپان *T.* يراشق ‖ Cette maison-là serait bien le fait d'un tel بو خانه فلانه لايق وسزا در C'est justement votre fait تمام سنڭ مناسب حالڭدر Ce mariage n'est point votre fait بو نكاحڭ عقدى سكا بروجهله مناسب دكلدر Ce n'est pas mon fait فلان شئ بكا مناسب دكلدر

Il se dit aussi, de la part qui appartient à quelqu'un dans un total *A.* حصّه pl. حصص *P.* بهره *T.* پاى ‖ Il faut leur donner à chacun leur fait, pour en disposer comme ils voudront هر برينه عائد اولان حصّه ويرلملو در كه كيف ما يشاء استعمال ايليه On a partagé sa succession, chacun a eu son fait تركه نڭ مالى بين الورثه تقسيم اولنوب هر برى حصّه سنى اخذ ايتمشدر Il a perdu, il a mangé tout son fait حصّه سنى كليًّا تلف واسراف ايلدى

En termes de Jurisp., on nomme Faits et articles, les faits sur lesquels, en matière civile, l'une des parties fait interroger sa partie adverse *A.* افعال واحوال ‖ On l'a interrogé sur faits et articles آكا متعلّق اولان افعال واحواله دائر استنطاق اولندى ‖ Et faits justificatifs, ceux qu'un accusé allègue pour prouver son innocence *A.* اجوبهٔ دافعه *T.* دفعى متضمّن جوابلر

En fait. En matière *A.* فى الباب ـ فى البحث *P.* دركار *T.* خصوصنده ـ بابنده ـ امرنده ‖ En fait de procès دعوا خصوصنده de religion مذهب بابنده de littérature علم بحثنده ـ خصوصنده

Tout-à-fait. Entièrement *A.* بالكليّه ـ كليًّا *P.* ازهمه حال *T.* بسبتون ‖ Il est tout-à-fait ruiné حالى كليًّا خرابدر

Faîtage. Pièce de bois qui fait le sommet de la charpente d'un bâtiment *A.* عارضة الغماء *P.* فرسب ـ شاهتير ـ شاخ *T.* چاتى طبانى

Faîte. Le comble d'un édifice *A.* سطح pl. سطوح *P.* بام *T.* اوك طامى ـ بام خانه ‖ Le faîte d'une maison طام ‖ d'une cheminée توتونلڭ طامى ـ Il se dit aussi du sommet des arbres *A.* رأس الشجر ـ مفارق الاشجار pl. فرق الشجر pl. روس الاشجار *P.* تارك درخت *T.* آغاجڭ دپه سى ‖ Monter au faîte فرق شجره عروج ايتمك

Il signifie figur. le plus haut degré *A.* ذروه ـ اعلاء الدرجات ـ اسناء المراتب *P.* اوج ـ سر ـ برترين درجات ـ بالاترين ـ مراتب *T.* اڭ يوكسك درجه ‖ Le faîte des grandeurs بالاترين مراتب عزّ Le faîte des honneurs ذروهٔ اقبال ورفعت اعلاى درجات شرف واجلال ـ وشرف

Faîtière. Espèce de tuile dont on couvre le faîte d'un toit *A.* قرميد *P.* آگور *T.* كرميد ‖ Il manque plusieurs faîtières à ce toit بو طامدن وافر كرميد اكسكدر

On appelle La faîtière d'une tente, la perche qui est au haut de la tente *A.* مسطح ـ مسماك *P.* تير سايبان *T.* چادر صيريغى

Faix. Charge, fardeau *A.* حمل pl. احمال ـ ثقل pl. اثقال *P.* بار *T.* يوك ‖ Ce crocheteur succombe sous le faix بو حمّال متحمّل اولديغى بارگران آلتنده درمانده اولور Et figur. ‖ Il succombe sous le faix des affaires بارگران امور ايله قامت طاقتى دوتا اولديور C'est un ministre très-capable de supporter le faix du gouvernement بار امور دولتى تحمّله مقتدر بر وكيلدر ـ On dit, qu'un bâtiment a pris son faix, pour dire, qu'il s'est affaissé autant qu'il le devait نصاب حملنى بولمشدر

Fakir, ou Faquir. Espèce de religieux mahométan *A.* فقير

Falaise. On appelle ainsi des terres escarpées le long des bords de la mer *A.* لهب الساحل pl. لهوب السواحل *P.* ... *T.* كندوش لب دريا ‖ يالى قيسينڭ ديك يرلرى Cette côte est toute bordée de falaises بو ساحل سرتا سر لهوب مستطيله دن عبارتدر

à qui les veut bien entreprendre لايقى اوزره ايشى طوتانه كوره ممكن اولهميهجق شئ پك آز در — On dit aussi, qu'une chose est faisable, pour dire, qu'il est permis de la faire *A.* جائز *P.* روا *T.* اولاغن

FAISAN. Espèce d'oiseau *A.* تدرج *P.* تذرو *T.* سوگلون

FAISCEAU. Amas de certaines choses liées ensemble *A.* حزمة pl. حزم - دستجة pl. دساتج - جرزة *P.* دسته *T.* دمت - باغ || Faisceau de flèches اوق دمتی Mettre les armes en faisceau سلاحلری دمت باغلمق Faisceau d'herbes حزمۂ حشيش - گياه دستهسى - اوتلق دمتی -

FAISEUR. Celui qui fait quelque ouvrage *A.* مصنّع pl. مصنّعين - صنّاع *P.* سازنده - فياور *T.* ياپوجى - ايشليجى || Faiseur de coffres صندق ياپوجيسى Cela est du bon faiseur فلان استاد ياپوجى ايشيدر - شئ مصنّع حاذق عمليدر

On dit proverb., que les grands diseurs ne sont pas les bons faiseurs *A.* ربّ صلف تحت - اسمع جعجعة ولا ارى طحناً *T.* الراعدة لاقردى چوق امّا ميدانده ايش يوق

FAIT. Action, chose faite *A.* عمل pl. اعمال - فعل pl. افعال *P.* كردار - فيار - كار *T.* ايش || Chacun répond de son fait هر كس كندو عملى ايچون جواب ويرر Il est garant de ses faits et promesses كندو اعمالنه ومواعيد وتعهّداتنه متكفلدر C'est un fait singulier بر فعل اغربدر

On dit, Les hauts faits, les beaux faits d'armes, pour dire, les exploits militaires *A.* اعمال جليلة حربيّة *P.* كردار برگزيدهٔ *T.* جنكاورى ايش پارلاق متعلّق جنكجيلكه || C'est un beau fait d'armes فلان حالت اعمال جليلۂ حربيّهدن بر عمل برگزيده در — On dit qu'une chose est du fait de quelqu'un, pour dire, qu'il en est l'auteur فلان شئ فلانك عمل يديدر - فلانك دستكاريدر — Et qu'un homme est sûr de son fait, pour dire, qu'il est sûr de ce qu'il dit سوزنده شبههسى يوقدر — Et qu'il entend bien son fait, pour dire, qu'il est habile dans ce qui le regarde ايشنى - ايشنى بيلور — Et proverb., que la bonne volonté est réputée pour le fait نيّت خير عمل خير مثابهسنده در - قوى طوتار

On dit, Possession de fait, par opposition à celle de droit *A.* تصرّف فعلاً — Et voies de fait. Les voies de violence dont on use, sans avoir recours à la Justice *A.* اعمال جبريّة *P.* كردار دستبردانه *T.* زورايشى || Il est défendu d'user de voies de fait اعمال جبريّة اعمالى ممنوعدر

On dit, Prendre quelqu'un sur le fait, pour dire, le surprendre dans le temps même d'une action qu'il veut cacher *A.* اخذ عند العمل - اخذ عند الصنيعة مغافصةً *P.* در سر كار *T.* گرفتن ايش باشنده - ايش باشنده ايكن بصوب طوتمق - ايش اوزرنده ايكن طوتمق - ايكن يقهلمق || Les voleurs ont été pris sur le fait حراميلرى ايش باشنده اولدقلرى حالده بصوب طوتديلر Il ne voulait pas qu'on sût qu'il travaillait à cet ouvrage, mais je l'ai pris sur le fait فلان ايشى ايشلديكنى بيلدرمك استمزايدى لكن ايش اوزرنده ايكن مغافصة واروب بصدم

On dit en termes de Palais, et dans le discours ordinaire, Prendre le fait de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui, prendre sa défense, son parti بر كمسنهنك دعواسنى التزام ايتمك - مصلحتنه صاحب چيقمق - مصلحتنى يوكلنمك -

FAIT, signifie aussi, le cas et l'espèce dont il s'agit *A.* ما جرا - ما وقع - واقعة pl. وقايع *P.* كار *T.* ايش || Conter le fait بر ماجرايى نقل وتقرير ايتمك Narrer bien un fait ماجرايى لايقى اوزره نقل وحكايت ايتمك Les faits sont bien rapportés dans cet historien بو تاريخده وقايع احوال وجه احسن اوزره بسط اولنمشدر Demeurons dans le fait واقعهنك اوزرنده وقف كلام ايدهلم Ne nous écartons pas du fait ما وقعدن آيرلميهلم Revenons au fait ما وقعنك واقعهنك كيفيّتنه كلهلم - كيفيّتنه دائر اعادۂ كلام ايدهلم Il va droit au fait ايشك اوزرينه طوغرى وارر Le fait est tel حال ما وقعنك صورتى بو در C'est une question de fait بر مسئله دائر واقعه در — On dit, C'est un fait, cela est de fait que.... حال واقع ومحققدر كه - واقع حال بو در كه — Et mettre en fait, poser en fait, pour dire, avancer une chose comme véritable *T.* كرچك فرض ايتمك - متحقق عدّ ايتمك || Je mets en fait que ces deux personnes... شو ايكى كشى شويله اولدقلرينى متحقق فرض ايدهرم Il met en fait qu'il n'y a point de vide dans la nature قدرتده خلا اولمديغنى متحقق عدّ ايدر — On dit aussi, C'est un fait à part, c'est un autre fait, pour dire, c'est une autre chose بو بشقه دعوا در - بشقه ماده در - امر آخر در

On dit, Être au fait, pour dire, être bien instruit واقف

faire dans un ouvrage, dans une entreprise, pour dire, qu'il y a beaucoup à travailler دخی جوق صو کوتورر

Faire, au neutre, signifie, être convenable, être bienséant *A.* توافق *P.* چسپیدن - زیبیدن *T.* یاقشمق - یراشمق || Ces deux choses font très-bien ensemble بو ایکی شیٔلر بری بریله برابر بغایت یاقشور Ce tableau-là ne fait pas bien où il est بو تصویر اولدیغی یرده موافق کلمز Cet habit lui fait bien بو لباس فلانه کوزل یراشور

Faire, en parlant d'argent ou d'autres choses dont on a besoin de se pourvoir, signifie, amasser, assembler *A.* جمع - تدارک *P.* بهم آوردن - تدارک کردن *T.* برکدرمک - تدارک ایتمک || Il tâche de vous faire quelque argent سنکک ایچون بر مقدار اقچه جمعنه سعی ایدر Voilà tout l'argent qu'il a pu faire جمع وتدارک ایده بیلدیکی اقچه اشته بوندن عبارتدر Faire des provisions ذخیره جمع وتدارک ایتمک - En ce sens, on dit en termes de Marine, Faire du bois اوطون تدارکنه وارمق Faire de l'eau صو تدارکنه وارمق

On dit, Faire bon pour quelqu'un, pour dire, être sa caution *A.* تکفّل *P.* پایندانی نمودن *T.* کفیل اولمق - Et faire les deniers bons, pour dire, s'engager à suppléer de son argent ce qui manque à une somme promise *A.* تکفّل بتضمین النقصان *P.* تکمیل مبلغ درعهده کردن *T.* اکسک چیقان اقچه‌نک تکمیلنی در عهده ایتمک

En parlant des troupes et d'autres choses de même nature, il signifie, lever, mettre sur pied *A.* ترتیب *P.* ترتیب کردن *T.* ترتیب ایتمک - دوزمک || Faire des hommes نفرات ترتیب ایتمک Faire un régiment بر آلای ترتیب ایتمک Faire une compagnie بر بلوک ترتیب ایتمک Faire des recrues یکی عسکر تحریر ایلمک - ترتیب ایتمک Faire des cavaliers سواری عسکر ترتیب ایتمک Faire la maison d'un grand seigneur عظمادن بریسنک اتباعسنی ترتیب ایتمک - اتباعسنی دوزمک Cet ambassadeur n'a pas fait encore tout son équipage فلان ایلچی قپو خلقنی هنوز تکمیلاً ترتیب ایتمش دکلدر

Se Faire. Être praticable, être produit, exécuté ; arriver, venir à être *A.* وقوع - حصول - امکان - صیرورت *P.* بودن - حاصل شدن - وجود پذیرفتن - وقوع یافتن *T.* اولمق - حصوله کلمک - وقوعه کلمک || Si c'est une chose qui se puisse faire, je vous en aurai obligation اولنمسی ممکن بر شیٔ ایسه طرفمه تحمیل جمیلهٔ منّت ایتمش اولورسک Ces choses-là ne se font pas aisément سهولت ایله حصوله کلور شیٔلر دکلدر - بو مقوله شیٔلر بالسهوله وجود پذیر اولمز Cela ne se fait qu'avec de grandes dépenses بو شیٔ مصارف جسیمه ایله حصولپذیر اولور Rien ne se fait que par la permission de Dieu باری تعالینک اذن وارادهٔ صمدانیه‌سی تعلّق ایتمدکچه هیچ بر شیئک وقوعی ممکن ومتصوّر دکلدر Les miracles qui se sont faits en divers temps تواریخ مختلفه‌ده وقوعیافته اولمش کرامات ومعجزات Ce traité-là s'est fait secrètement بو عهدنامه خفیةً واقع اولمشدر - خفیةً عقد اولنمشدر Si la paix se fait مصالحه‌نک وقوعی تقدیرنده اولنمشدر

Se faire, signifie aussi, embrasser un état, une profession *A.* کون *P.* شدن *T.* اولمق || Se faire religieux راهب اولمق - طریقت رهبانیّته داخل اولمق Se faire médecin طبیب اولمق

Fait. *A.* معمول - کائن *P.* کرده - گشته *T.* ایشلنمش - یاپلمش - اولمش - On dit proverb., Aussitôt dit, aussitôt fait, pour dire, que l'exécution suit de près la parole سوز سویلنور سویلنمز اجراسی دخی باشی اوجنده در - Et cela vaut fait, pour dire, qu'on peut compter sur la chose comme si elle était déjà faite اولمش بتمش کبیدر - Et dans le même sens, Tenez cela pour fait بونی اولمش بتمش عدّ ایله - Et ce qui est fait n'est pas à faire, pour dire, que quand on a à faire une chose, il ne faut pas la différer کورله‌جک ایش ایرته‌یه قالملو دکلدر - Et c'est fait de moi, de nous ایشم یاخود ایشمز تمام اولدی

On dit d'un homme qui est dans un âge mûr, que c'est un homme fait مرد کامل - Et qu'un homme est bien fait, pour dire, qu'il est beau *A.* حسن الخلقة *P.* خوش مخراق - اندام *T.* یاپوسی دلبر || qu'il est mal fait, pour dire, qu'il est laid, mal formé *A.* قبیح الترکیب *P.* زشت اندام *T.* یاپولی چرکین - Et qu'un homme est bien fait et de bon air صاحب الوجاهت - مخراق - خوش اندام وخوش لقا - یاپوسی دلبر نورانی - Et figur. Avoir la tête mal faite, pour dire, être bizarre, déraisonnable *A.* عقل سقیم الترکیب *P.* عقل پریشان ترکیب *T.* عقل فنا قورلمش آدم

FAISABLE. Qui se peut faire *A.* ممکن *P.* بودنی *T.* قابل - اوله بیلور || Il n'y a guère de choses qui ne soient faisables

قلعه‌نك اوزرینه قصد وعزیمت صورتنی ریاء اظهار اصلی یوقدن كوسترمشیدی - ایتمشیدی

Faire, signifie aussi, composer de manière que les parties ou diverses choses servent à faire un tout *A.* حصول *P.* پیدا كردن *T.* حاصل ایتمك ‖ Deux et deux font quatre ایكی ایله ایكیدن درت حاصل اولور Toutes ces sommes-là ensemble font celle de tant بالجمله مقادیر مذكوره‌نك اجتماعندن شو مبلغ حاصل اولور Deux lignes qui se coupent font un angle خطین متقاطعیندن بر زاویه حاصل اولور Ces forêts, ces ruisseaux, ces montagnes, tout cela ensemble fait un beau pays اشبو جبال وانهار وبیشه‌زارلرك هیئت اجتماعیه‌لرندن بر بقعهٔ جانفزا حاصل اولور

Et causer, exciter, être l'occasion *A.* ایراث - ایجاب - سبب شدن - آوردن *P.* احداث - استلزام - استیجاب *T.* موجب شدن - كتورمك - باعث اولمق ‖ Cela lui a fait de grands maux, de grandes douleurs بو كیفیت شداید جسیمه‌یی موجب وآلام واوجاع حاده‌یی مستلزم اولمشدر Cela lui a fait un procès فلان شیٔ بر دعوا حدوثنه باعث اولمشدر Cela lui a fait beaucoup d'ennemis كندویه وافر دشمن پیدا اولنمسنه سبب اولمشدر Il ne faut pas faire de peine à personne هیچ بر كمسنه‌یه ایراث الم وكدر ایتمك روا دكلدر Sa langue lui a fait de méchantes affaires فلانك بد زبانلغی كندوسنه نیچه حالات نا مرضیه‌نك تكوننه باعث اولمشدر Il s'est fait tort à lui-même كندو كندویه ایجاب غدر ایتمشدر Faire peur ایراث خوف وخشیت ایتمك Faire honte ایجاب ایراث شرمساری وخجالت ایتمك Faire pitié ایراث رحم وشفقت ایتمك Un remède qui fait suer ایراث عرق ایتمك L'opium fait dormir افیون تر كتوریجی علاج - ایتدرر دوا عمله ‌- اویقو كتورر - مستلزم نومدر On dit aussi, Faire agir بنا سویلتمك Faire dire ایشلتدرمك - كتورمك Faire bâtir یاپدرمق - ایتدرمك Faire faire یاپدرمق - ایتدرمك et ainsi du reste avec d'autres infinitifs.

On dit aussi d'un bateau, d'un vaisseau, qu'ils font eau, pour dire, que l'eau y entre par les fentes *A.* آب در كشیدن *P.* موزه *T.* صو ایتمك

Faire, se joint à divers substantifs avec lesquels il forme des phrases: Ainsi on dit, Faire don انعام ایتمك - هبه ایتمك Faire offre عرض - تقدیم ایتمك باغشلمق - ویرمك - شرف ویرمك Faire honneur اعطا ایتمك - ایتمك Faire des caresses اوخشامق - استمالت ویرمك Faire commandement یساق - منع ایتمك Faire défense حكومت ایتمك Faire des plaintes بث شكوی ایتمك - تشكی ایتمك Faire une grâce احسان - بر كرم ایتمك شكایت ایتمك - افتخار ایتمك Faire gloire, pour dire, se glorifier ایتمك Faire séjour اقامت ایتمك Faire des allées et des venues - اقتطاف كروم ایتمك Faire vendange آمد شد ایتمك اكین بچمك - حصاد ایتمك Faire moisson باغ بوزمق Faire chemin اشترا ایتمك Faire achat قطع طریق ایتمك Faire dépense تعزیر مصرف ایتمك Faire des réprimandes تصمیم ایتمك Faire une résolution وعتاب ایتمك Faire cas شایان نظر التفات قلمق - التفات ایتمك - اعتبار ایتمك Faire la loi متحكمانه انفاذ اراده ایتمك Faire bonne chère طعام نفیس ایتمك Faire face طاقت - مقاومت ایتمك ثبات آور مقاومت اولمق - كتورمك Faire place بدل فرجه‌یاب یرینه كچمك - خلف اولمق - اولمق Se faire jour بر تقریب شیوشوب فرار ایتمك - فرار اولمق Faire sa cour ایفای رسم - مقام رضاجوییده ملازمت ایتمك Faire bon visage à quelqu'un بر كمسنه‌یه رضاجوییی ایتمك اظهار بشر وبشاشت ایتمك - اظهار روی دل ایتمك Faire un procès à quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرینه دعوا ایتمك Faire des excuses معذرتخواه اولمق - اعتذار ایتمك Faire des civilités - ایفای رسم دلنوازی وخاطرپروری ایتمك Faire tête à quelqu'un بر بسیله همسنج مقاومت اكرام ایتمك Se faire fort de quelque chose بر شیئك اولدجغنی اولمق اولدجغنی در عهده ایتمك - تكفل ایتمك

On dit proverb., Comme il te fait, fais-lui, pour dire, rends-lui la pareille حقكه هر نه كونه معامله ایدر ایسه سن دخی مقابلهٔ بالمثل ایله - Et faire d'une mouche un éléphant حبه‌یی قبه ایتمك - Et faire contre fortune bon coeur, pour dire, montrer du courage dans l'adversité مصیبت حالنده غیرت كوسترمك - Et faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, faire semblant d'être content قوری غیرت قوری غیرت كوسترمك - ایتمك

On dit, qu'un homme a du savoir-faire, pour dire, qu'il a une grande pratique du monde et des affaires *A.* مدرب - منجذ *P.* كار آزموده *T.* ایش آدمیسی - Et qu'il y a fort à

Faire la pénitence qui est imposée لاجل الكفاره تحميل اولنان شرطى ايفا ايتمك Faire l'ordonnance du médecin طبيبك امر وسپارشنى تأديه وايفا ايتمك

Il se dit aussi de l'exécution et de la pratique de certaines choses qu'on est obligé ou comme obligé d'achever en un certain temps *A.* تكميل - اكمال *P.* بآخر رسانيدن *T.* بتورمك || Faire la quarantaine قرانتينه مدتنى تكميل ايتمك Un garçon qui fait son apprentissage شاكردلكنى تكميله مشغول اولان Un apprenti qui a fait son temps بر چوجوق مدتنى تكميل ايتمش بر عجمى Je n'ai plus que deux pages à faire تكميلنه ايكى صحيفه قالمشدر Avez-vous bientôt fait? همان تيز الدن تكميل ايلدكمى — On dit figur. d'un homme qui a fait fortune en peu de temps, qu'il a fait son chemin en peu de temps آز زمان ايچنده - مدت قليله ايچنده خيلى ميدان آلدى - منزلنى قطع ايلدى — On dit dans le même sens, Faire bien ses affaires, Faire fortune ايشنى دوزمك - ياپلمق — Et proverb., qu'un homme a bien fait ses orges dans une affaire, dans un emploi, pour dire, qu'il y a fait un grand profit بو ماده ده وياخود بو منصبده تويينى دوزدى

Faire, signifie aussi, accorder, mettre dans l'état convenable *A.* تنظيم *P.* پرداختن - پيراستن *T.* دوزمك || Faire une chambre بر اوطه تنظيم ايتمك Faire un lit بريتاق تنظيم ايتمك - بر يتاق فرش ايتمك - Faire sa barbe *A.* احتلاق *P.* تراش شدن *T.* تراش اولمق

Et accoutumer à certaines choses *A.* تأليف - تدريب - تعويد *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق || Les voyages l'ont fait à la fatigue كثرت اسفار فلانى تعب ومشقته آلشدردى Il s'est fait à la fatigue dans les voyages كثرت اسفار تقريبيله مشاق ومتاعبه كسب اعتياد ايتمشدر Il est fait au chaud et au froid حرّ وبرده آلشمشدر Se faire au bruit كورلتي‌يه Se faire à tout هر شئ ايله كسب الفت واعتياد ايتمك - هر شيئه آلشمق - كسب اعتياد ايتمك Mon estomac n'est pas fait à ce genre d'alimens معدهم بوكونه اغذيه‌يه مألوف دكلدر - بو مقوله غدايه آليشق دكلدر

Et donner une certaine forme. En ce sens il se dit de ce qui concerne l'esprit et les moeurs *A.* افراغ الى قالب الاحسن - تصويغ فى صيغة الحسن *P.* صورت زيبا پيدا كردانيدن - حسن صورت دادن *T.* كوزل صورته قويمق - ياپمق ||

La fréquentation du grand monde fait bien un jeune homme خلق ايله خلطه والفت بر نوجوانى حسن قالبه تصويغ ايدر Les affaires font les hommes امور ومصالحه مداومت - امور ومشاغل آدمى يپار - آدمى حسن صورته وضع ايدر C'est un jeune homme qui se fera peu à peu رفته رفته ياپلهجق بر اوغلاندر

Il se dit aussi, pour marquer le besoin qu'on a d'une personne, d'une chose, et alors il se joint avec le verbe Avoir *A.* لزوم - احتياج || Si vous n'avez que faire de ce livre-là, prêtez-le moi بو كتابه احتياجك يوغيسه بكا اعاره ايله Ce sont des bagatelles dont je n'ai que faire بكا لزومى يوق اوفاق تفك مقوله‌سى شيلر در Il n'a plus que faire de maître فيما بعد خواجه‌يه احتياجى يوقدر

Il se dit aussi de certaines fonctions militaires dont on est occupé, des différentes professions qu'on embrasse, et des emplois ou métiers qu'on exerce *A.* ملازمت || Faire sentinelle قوللق نوبتنه ملازمت ايتمك Faire la garde قراغول نوبتنه - قراغوللق خدمتنه - ملازمت ايتمك Faire profession des armes فن حربه ملازمت ايتمك de la médecine حرفت طبابته ملازمت ايتمك Faire un métier بر درلو صنعته - حرفته ملازمت ايتمك Faire sa charge avec dignité منصبنده شاننى وقايه ايده‌رك ملازمت ايتمك

Faire. S'efforcer de paraître, de passer pour... *A.* اظهار الصورة - مواضعهٔ اظهار *P.* بصورت ظاهر نمودن *T.* ظاهرده كوسترمك || Faire l'homme de bien اهل خير صورتنى اظهار ايلمك Faire l'homme d'importance شايان اعتداد ذواتدن اولدجق Faire le malade مريض اولديغنى مواضعهٔ اظهار ايلمك - تمارض ايتمك - صورتنى كوسترمك Faire le sourd اصمّ صاغرلق كوسترمك - تصامم ايتمك - صورتنى كوسترمك Faire l'aveugle تعامى ايتمك - اعمى صورتنى ارائه ايتمك Faire l'ignorant تجاهل - مواضعهٔ ارائهٔ صورت جهل ايتمك Faire l'entendu اظهار صورت فراست ايتمك - بيلغجلك كوسترمك - تفارس ايتمك

On dit, Faire semblant de... Faire mine de... pour dire, feindre de... *A.* ريا - اظهار *P.* فريبكارانه نمودن *T.* اصلى يوقدن كوسترمك || Il faisait semblant de n'en rien savoir بو بابده اصلا علمى اولمديغنى رياء اظهار ايدر ايدى Les ennemis faisaient mine d'en vouloir à une place دشمن عسكرى فلان

دوزمه بر حوادثدر - خلق اولنمش اخباردندر faite à plaisir

Faire. Fabriquer, composer *A.* اعمال - تصنيع - انشا *P.* ساختن - پرداختن *T.* یاپمق || Faire un bâtiment بر بنا انشا ایتمک Faire des instrumens de mathématique آلات هندسیّه تصنیع ایتمک Faire un triangle بر شکل مثلّث بر مثلّث چیزمک - یاپمق - رسم ایتمک - اعمال ایتمک - تخمیر خبز ایتمک - اعمال خبز ایتمک Faire du pain تعجین خبز ایتمک - چوقه اعمال ایتمک Faire du drap بز اعمال یاپمق - چوقه نسج ایتمک - Faire de la toile یاپمق - بز طوقمق - بز نسج ایتمک - ایتمک Un oiseau qui fait son nid قوش اعمال ایدن آشیانه تعشیش ایدن - آغنی Une araignée qui fait sa toile یوه یپان قوش - طیر عنکبوت اعمال ایدن - نسج ایدن - Il se dit dans le même sens, des productions de l'esprit *A.* تألیف - تصنیف *P.* تألیف بر کتاب تألیف || یاپمق - یازمق *T.* کردن Faire un livre بر مملکتک احوالنی ایتمک Faire l'histoire d'un pays بر واقعه‌نک d'un événement حاوی بر کتاب تصنیف ایتمک کیفیّتنی ضبط - کیفیّتنی محتوی بر رساله تألیف ایتمک بر منظومه تألیف ایتمک Faire un poème وتحریر ایتمک کلام منثور انشا ایتمک Faire de la prose انشاد ایتمک -

V. Composer.

Il signifie aussi, opérer, exécuter *A.* ایقاع *P.* حاصل کردانیدن بکار آوردن *T.* ایلمک - ایتمک - فعله کتورمک || Les merveilles que Dieu a faites باری تعالینک ایقاع ایلدیکی غرایب جناب ربّ Les miracles que Dieu fait par les Saints احوال - العالمین اعزّهٔ کرام واسطه‌سیله ایقاع ایلدیکی معجزات اولیای عظام معرفتیله ایتدیکی معجزه‌لر Le bruit que fait le tonnerre صاعقه‌نک ایتدیکی طرّاقه Un corps qui fait impression sur un autre بر جرمک جرم آخر اوزرینه ایقاع La poudre à canon fait des choses surprenantes ایلدیکی اثر - باروت سیاه عجیب وغریب شیلر ایقاع ایدر غریب شیلر ایدر

On dit d'une jeune personne qui augmente tous les jours en taille et en beauté, qu'elle ne fait que croître et embellir یومًا فیومًا کسب نشو ونما وتحصیل حسن وبها ایتمکده در کسب یال وبال ایدر

Faire, dans les sens d'opérer, d'exécuter, se dit aussi de tout ce qui regarde le travail des mains, et l'activité de l'esprit *A.* فعل - جعل اعمال - عمل - فعل *P.* کار کردن *T.* ایشلمک || Faire sa besogne ایشنی ایشلمک || ایلمک - ایتمک - Il a fait plus de besogne en une heure qu'un autre en deux آخرک ایکی ساعتده ایشلیه‌جکی ایشی بر ساعتده ایشلدی Il ne fait rien toute la journée بتون کونده هیچ بر ایش ایشلمز بتون کون عملدن عاطلدر - Faire tout ce qu'on peut ما حصل وسع الدن کلدیکنی ایتمک Faire tous ses efforts وار قوّتنی صرف ایتمک - ومکنتی فعله کتورمک C'est un homme qui ne trouve rien de difficile à faire فلان کشی هیچ بر شیئک ایشلمه‌سنی صعوبتلو عدّ ایتمز Tout ce qu'il fait, il le fait bien هر نه ایشلر ایسه کوزل ایشلر Il travaille bien, mais il est lent à ce qu'il fait کوزل ایشلر انجق ایشنده بطائتی وار در - Il se dit aussi de toutes les actions de morale bonnes ou mauvaises, et de toutes les fautes d'esprit et de jugement que l'on commet || Faire une bonne action بر فعل خیر ایشلمک une méchante action بر فعل ردیٔ ارتکاب شرّ وخباثت - بر خباثت ایشلمک - ایشلمک بر فعل مندوب ومستحبّ ایشلمک une bonne oeuvre ایتمک Faire une oeuvre de charité مأجور ومثاب بر فعل ایشلمک Faire le bien اعمال برّ وخیر ایتمک Faire un crime بر قباحت ارتکاب جرم وجنایت ایتمک - ایتمک Faire des actions de valeur ابراز آثار - افعال مردانگی وجلادت ایتمک Faire des merveilles à la guerre مردانگی وجلادت ایتمک اثنای محاربه‌ده محیّر عقول اوله‌جق اعمال غریبه ایتمک Faire une injustice ظلم ایتمک - ارتکاب ظلم وغدر ایتمک une faute légère بر خطای خفیف ایتمک une faute de grammaire قواعد صرفیّه‌ده خطا ایتمک Faire des bassesses آلچقلق ایتمک - ارتکاب ذلّ ودنائت ایتمک - On dit, C'est un homme à tout faire, c'est-à-dire, capable de faire tout le mal possible بر آدمدر ایتمیه‌جکی یوق - الندن کلانی آردینه قویمز - Et proverb., On ne peut faire qu'en faisant, pour dire, qu'il y a des choses qui demandent un certain temps pour être bien faites ایش ایشلمکله سوربلور

Il signifie aussi, observer, mettre en pratique *A.* ادا - ایفا تأدیة *P.* بجا آوردن *T.* یرینه کتورمک - اجرا ایتمک - || Faire ce que Dieu ordonne اللهک امرینی یرینه کتورمک Faire la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیّه‌یی اجرا ایتمک Faire ce qui est de son devoir واجبهٔ ذمّتنی ادا ایتمک

فرانسه پادشاهلرندن شجرهٔ آل فلانک la personne de Henri III شعبه‌سی اوچنجی هانریقو نام پادشاهده رهین ختام

Le jour commençait à faillir کونش مایل زوال وزوال اولمشدر زواله میل ایتمشیدی ـ ایدی

On dit, qu'une chose a failli à arriver, d'arriver, pour dire, qu'elle a été sur le point d'arriver *A.* کاد *P.* نزدیک مانـد *T.* بر رمق قالدی ـ آز قالدی ـ آز قالدی || Il a failli d'arriver un grand malheur بر مصیبت عظیمه وقوعنه آز قالمشیدی || Il a failli à mourir بر آفت جسیمه ظهور ایـدر ایدی آز اولمسنه بر رمق قالمشدر ـ قالدی اولور ایدی

FAILLIR, se dit aussi des marchands qui ont fait banqueroute *A.* استفلاس *P.* بادِ بدستی نمودن ـ ناداری نمودن ـ نا داشتی نمودن *T.* مفلس اولمق ـ افلاسه چیقمق ـ مفلس ـ || Ce banquier a failli فلان صرّاف افلاسه چیقدی اولدی

FAILLI. *A.* مخطی *P.* گرفتار گناه ـ خطا کرده *T.* خطا ایتمش *A.* ساهی *P.* لخشیده *T.* یاکلمش *A.* زایل *P.* بآخر رسیده ـ نا بود گشته *T.* بتمش ـ غایب اولمش || À jour failli لدی زوال الشمس — Il se dit au subst. d'un marchand qui a fait banqueroute *A.* مفلس ـ معدم *P.* نا دار ـ نا داشت ـ باد بدست *T.* مفلس

FAILLITE. Banqueroute *A.* حال الافلاس *P.* نا داری ـ نا داشتی ـ باد بدستی *T.* مفلسلک V. aussi Banqueroute.

FAIM. Désir et besoin de manger *A.* جوع *P.* گرسنگی ـ گرسنگی *T.* آجلق || Avoir grande faim جوع مفرطه دوچار اولمق Faim insupportable دائرهٔ تحمّلدن خارج جوع شدید Souffrir, endurer la faim شدیدهٔ جوع وگرسنگیده اختیار صبر وتحمّل ایتمک Apaiser sa faim تسکین جوع ایتمک La faim a contraint les assiégés de se rendre غلبهٔ قحط وجوع عسکر محصوری استیمانه مجبور ایلدی — Figur. || La faim insatiable des richesses, des honneurs *A.* جوع لا یشبع مال واقبال *P.* حرص بیپایان مال وشان ـ تشنگئ مال وجاه *T.* مالدارلق واولولق آجلغی

On dit aussi, que des gens crient à la faim, pour dire, qu'ils sont pressés du besoin de manger خلق سدّ رمق ایده‌جک بر نانپاره‌سز بوقدر دیو فریاد وفغان ایدر Et mourir de faim, pour dire, manquer des choses nécessaires à la vie قوت روزئ بکروزه‌دن محروم اولمق ـ لا یموته محتاج اولمق ـ آجلقدن اولمک || Il était autrefois dans l'abondance, présentement il meurt de faim مقدما سعهٔ حالی وار ایکن شمدی قوت لا یموته محتاجدر

On appelle Faim canine, une maladie dans laquelle on a toujours faim *A.* شهوت کلبیّة *P.* گرسنگئ سگی *T.* ایت آجلغی

FAÎNE. Le fruit du hêtre *A.* ثمرة النبع *T.* قایـن آغاجی یمشی

FAINÉANT. Paresseux, qui ne veut point travailler *A.* کاهل *P.* کاهل ـ تنبل *T.* تنبل || En ce pays-là, on ne souffre point de fainéans فلان دیارده ارباب کهالت بر وجهله مقبول دکلدر

FAINÉANTER. Être fainéant *A.* ارتکاب الکهالة *P.* کاهلی نمودن *T.* تنبللک ایتمک || Il n'a fait tout le jour que fainéanter بتون کون تنبللک ایلدی ـ کونی کهالت ایله امرار ایلدی

FAINÉANTISE. Vie du fainéant *A.* کهالت *P.* کاهلی *T.* تنبللک || La fainéantise est un plus grand vice que la paresse عیب کهالت اهمالدن اشدّ اولان معایبدندر

FAIRE. Créer, former, produire. Il se dit de tous les ouvrages que Dieu forme *A.* ابداع ـ تکوین ـ خلق *P.* آفریدن *T.* وار ایتمک ـ براتمق || Dieu a fait le ciel et la terre خلق الله الارض والسما Dieu a fait l'homme à son image et ressemblance خلق الله الانسان على شاكلته Dieu a fait toutes choses de rien حق تعالی حضرتلری کافّهٔ ممکناتی عدمدن ابداع وتکوین ایلدی Il n'y a que Dieu qui puisse faire quelque chose de rien بر شیئی عدمدن وجوده کتورمک یالکز جناب باری بر شیئی ـ یالکز جناب قادر مطلقک ید قدرتنده در ـ یوقدن وار ایتمکه قادر در — On le dit aussi des causes secondes *A.* صنع ـ تولید ـ ایلاد *P.* ساختن ـ زاییدن *T.* یاپمق ـ طوغورمق ـ || La nature est admirable dans tout ce qu'elle fait امکان وقدرت کافّهٔ مصنوعاتنده حیرتفرمای عقول انامدر La nature fait quelquefois des monstres طبیعت بعض کرّه عجایب مخلوقات تولید ایدر Une femme qui fait de beaux enfans اولاد خوشلقا ایلاد ایدر بر زن Une cavale qui a fait un poulain بر طای ایلاد ایتمش قسراق Quand une bête a fait ses petits بر حیوان یاوری تولید ایلدیکی حالده ـ یاوری انتاج ایلدکده ـ یاوری انفاص ایلدیکی حالده ـ

On dit d'une nouvelle fausse, que c'est une nouvelle qu'on a

ماجزانه - ضعيفانه - *T.* كوشكلك ايله || Il commence à marcher, mais bien faiblement مشى وحركته باشلامش ايسه ده ضعيفانه مدافعه ايدر Il se défend faiblement ضعيفانه يورر Résister faiblement بالضعف والوهن مقاومت ايتمك Attaquer faiblement ضعيفانه اورمق

FAIBLESSE. Débilité, manque de forces *A.* ضعف - وهن *P.* ناتوانى - زبونى - بيتابى *T.* درمانسزلق || Il n'a plus de fièvre, mais il lui est resté une grande faiblesse حماسى كرچه زايل اولمشدر انجق عظيم ضعفى وار در Faiblesse d'estomac ضعف معده Faiblesse de vue ضعف بصر Faiblesse de voix ضعف صدا Son courage est au-dessus de la faiblesse de son sexe مجبول اولديغى غيرت وشجاعت جنسنه مخصوص اولان ضعف خلقيدن زياده در Et manque de puissance *A.* عدم الاقتدار - انعدام - عدم القوّة - عجز - ضعف الحال *P.* ناتوانى - بيمجالى *T.* قوّتسزلك || La faiblesse d'un petit État ne lui permet pas d'entreprendre de grandes choses برملك صغير ضعف حالى تقريبيله امور جسيمه يه عزم ومباشرت ايده مز - Figur. || Faiblesse d'esprit *A.* سخافة - فيالة العقل - ضعف النفس *P.* سستئ عقل *T.* عقل كوشكلكى Faiblesse de jugement *A.* ضعف الرّاى *P.* سستئ انديشه *T.* فكر كوشكلكى Il eut la faiblesse de n'oser répondre ضعف نفسى تقريبيله جوابه جسارت ايده مدى La faiblesse d'un argument دليلك ضعفى Une faiblesse de femme نسوان قسمنه مخصوص عجز Les faiblesses de l'humanité بشريتك عجز حالى Il y a des faiblesses qui sont pardonnables بعض كونه زبونلق حاللرى شايان عفو واغماضدر

On dit aussi, Avoir de la faiblesse, du faible pour quelqu'un, pour dire, avoir une grande disposition à excuser tout ce qui vient de lui *A.* عدم القوّة المدافعة - عجز عن المدافعة *P.* زبونئ دل *T.* زبونلق || Il a beaucoup de faiblesse pour lui فلانك حقنه قوّت مدافعه سى اصلا يوقدر - حقنه زبونلغى Il faut excuser la faiblesse d'une mère à ses enfans بر والده نك اولادى حقنه زبونلغى - فلانه يك زبوندر - چوقدر معذور طوتيلور

FAIBLESSE, signifie aussi, défaillance *A.* غمى *P.* بيخودى *T.* اوغونمه || Il lui a pris une faiblesse فلانه حالت غمى عارض اولدى Tomber en faiblesse اوغونمق - دوچار غمى اولمق

FAIBLIR. Perdre de sa force, de son ardeur, de son courage *A.* تضعّف - كسب العجز والفتور - كسب الضعف والفتور *P.* بيتاب وتوان كشتن - زبونى پذيرفتن *P.* فوت القوّة *T.* قوّت كسلمك - زبونلمق || La première ligne des ennemis commençait à faiblir دشمن عسكرينك صفّ اوّلى كسب ضعف وفتوره يوز طوتمشيدى Il a résisté long-temps, mais il commence à faiblir طول مدّت مقام مدافعه ده اظهار ثبات ايتمشيكن بالآخره مايل سمت عجز وفتور اولمقده در Ce vin n'ira pas loin, il faiblit بو باده قوّتى كسلمكده اولمغله طول مدّت طيانه ميه جغى دركار در قوّتنى فوت ايتمكله -

FAÏENCE. Sorte de poterie de terre vernissée *T.* چينى || Un service de faïence اوانئ طعامك مكمّل چينى طاقمى

FAÏENCERIE. Lieu où la faïence se fabrique *T.* چينى كارخانه سى

FAÏENCIER. Marchand qui vend ou qui fait de la faïence *T.* چينيجى

FAILLIBILITÉ. Possibilité de faillir *A.* قابلية الخطاء *P.* امكان خطا *T.* ياكلمغه كلمكلك پذيرئ

FAILLIBLE. Qui est exposé à l'erreur *A.* قابل الخطاء - قابل الزلّة *P.* امكان پذيرخطا *T.* ياكلمغه كلور - ياكلور || Tout homme est faillible هر آدم قابل زلّه وخطا در

FAILLIR. Faire quelque chose contre son devoir *A.* اخطاء - تخطّؤ - ارتكاب الخطاء - ارتكاب الزلّة *P.* خطا كردن - بگناه افتادن *T.* ياكلمق - خطا ايتمك - خطايه دوشمك || C'est une chose humaine que de faillir خطا ايتمك حال بشريتك مقتضاسيدر

Et errer, se tromper, se méprendre en quelque chose *A.* سهو - ارتكاب السهو - ارتكاب السقطة *P.* لغزيدن *T.* ياكلمق - ياكلش وارمق || Cet auteur a failli en beaucoup d'endroits بو مؤلّف تصنيف ايلديكى كتابك وافر محلنده سهو ايلدى Les plus doctes sont sujets à faillir علم ومعرفتده يد طولى اولنلر بيله سهو وسقطه يه تابعدرلر Cet architecte a failli dans les proportions فلان معمار قياسات خصوصنده سهو وخطا ايلدى

Et finir, manquer *A.* ختام - زوال *P.* بآخر رسيدن - نابود كشتن *T.* بتمك - غايب اولمق || C'est dommage qu'une si illustre maison ait failli sitôt بويله برخاندان جليل الشانك وقت قليل ايچنده رهين زوال اولمسى باعث تأسّف اولهجق حالاتندندر La branche royale des Valois a failli en

propre *A.* ذفرت ـ سناخت *P.* بدبويى *T.* مردار قوخو

FAIBLE. Qui manque de force. Il se dit des personnes et des choses *A.* ضعيف *P.* زبون ـ نا توان ـ بيمجال *T.* درمانسز ـ قوّتسز || Il est encore faible de sa maladie جكديكى خستەلكدن
جكديكى مرضدن هنوز ضعيف ـ هنوز ضعيف الحالدر
هنوز مبتلاى ضعف ونا توانيدر ـ وبيمجالدر Avoir la vue faible ضعف بصره مبتلا اولمق les jambes faibles ضعف
آياقلر قوّتسز اولمق ـ سست پا اولمق ـ رجلينه مبتلا اولمق
آياقلر كوشك اولمق ـ Ce bâton est trop faible بوعصا بغايت
ضعيفدر Un remède faible خفيف ـ دواى ضعيف التأثير Ces armes sont trop faibles بو آلات حرب بغايت ضعيف ونا
تواندر ـ قوى دكلدر ـ On dit, Dans un âge faible, pour dire, dans l'enfance, dans les premiers temps de l'adolescence عنفوان
عنفوان عهد شبابده ـ عالم صباوتده

On dit figur., qu'un homme est faible, pour dire, qu'il manque de fermeté, de résolution *A.* ضعيف النفس ـ ضعيف الرأى
P. بى ثبات دل ـ سست رأى *T.* طبانسز ـ كوشك qu'il a l'esprit faible, pour dire, qu'il reçoit facilement toutes sortes d'impressions *A.* سخيف العقل *P.* سبكمغز *T.* عقلى كوشك
que c'est une âme faible, pour dire, qu'il est timide *A.* ماهى
الفؤاد ـ نافذ الفؤاد *P.* بيدل *T.* زهرەسز Et qu'il a la mémoire faible, pour dire, qu'il oublie facilement *A.* سخيف الحفظ
ـ اونوتقن *T.* صاحب ياد سست *P.* ضعيف الذاكرة ـ
Et en parlant des choses *A.* واهى ـ ضعيف ـ واهن ـ موهون
|| قوّتسز ـ كوشك *T.* بى قوّت ـ نا توان *P.* عديم القوّة ـ
Une faible raison, un faible argument علت واهيه ودليل واهى
Une faible défense مدافعۀ ضعيفه Cela est d'un faible secours
مدار ضعيفدر d'un faible soulagement خفّت واهيه‌يى موجبدر
Il n'en a qu'une faible espérance بو بابده بر امنيۀ واهيه‌سى
مأمولى واهيدر ـ وار در Il ne m'en reste qu'un faible souvenir
حفظمده بر ذكر واهى ـ ذهنمده بر خاطرۀ واهيه قالمشدر
قالمشدر C'est une faible amitié que la sienne فلانك محبتى
محبتى أوهن من نسج العنكبوتدر ـ واهيدر C'est une passion qui est encore faible بو مرض نفسانى هنوز حال وهن وضعفده
در ـ هنوز كسب قوّت ايتمش دكلدر Voilà une pièce bien faible بر فصل يوق قوّت وتأثيرى ـ On dit aussi, Avoir les reins faibles, pour dire, n'avoir pas assez de biens, assez de crédit, assez de talent pour venir à bout de ce qu'on entreprend

T. ـ بر كمسنەنك ظهر اقتدارى عديم الاستطاعه اولمق
ارقەسنك كوجى يتمامك || Il aspire à cette charge, mais il a les reins trop faibles تحصيلنه نصب عين طمع ايلديكى
منصب ايچون ظهر اقتدارى بغايت عديم الاستطاعه در

Faible, est aussi subst., et signifie, ce qu'il y a de moins fort dans une chose *A.* طرف اضعف *P.* سوى كم قوّت
T. ضعيف طرفى ـ بر شيئنك سقط طرفى || Le faible d'une place چورك طرفى ـ سقط طرفى ـ بر قلعەنك ضعيف طرفى
ـ Et figur. Ce qu'il y a de défectueux en quelque chose *A.*
|| سقط *T.* زبون ـ كم قوّت ـ كم *P.* ضعيف ـ سقيم ـ ركيك
Voilà le faible de la cause اشته دعوانك سقيم طرفى بو در
سقامتى يرى بو در ـ Connaître le fort et le faible d'une affaire سقيم ـ مصلحتك قوى وضعيف طرفنى بيلمك
هم زبون وهم قوى طرفنى ـ وصحيح يرينه واقف اولمق
بيلمك ـ Et le principal défaut auquel une personne est sujette *A.* جهة العجز ـ جهة الضعف *P.* سوى زبون *T.* زبون
قماربازلق || زبون يرى ـ طرفى C'est son faible que le jeu
زبون يرينى بولمشلر On l'a pris par son faible زبون طرفيدر
جهت عجزينى بولديلر ـ در L'esprit et le cœur ont chacun leur faible عقلك وقلبك برر كونه زبون طرفى وار در ـ
عجزى طرفى ـ On dit, Avoir du faible pour quelqu'un. V. Faiblesse. ـ On dit aussi d'un homme qu'on met sur ce qu'il sait le moins, qu'on attaque par l'endroit où il est le moins fort, qu'on l'attaque par son côté faible ضعيف طرفنه طوقنورلر
عجزى طرفنه ـ On dit aussi, Du fort au faible, Le fort portant le faible, pour dire, toutes choses étant compensées *T.*
قوى وضعيفى برى برى اوزرينه ضرب اولنەرق || Quatre mulets porteront tout cela du fort au faible يالكز درت رأس
قاطر ضعيفى قويسى اوزرينه ضرب اولنەرق بو حمولەنك
جملەسنى نقله قادر درلر Les terres de cette ferme valent tant l'arpent, le fort portant le faible چفتلكك اراضيسى
قوى وضعيف طرفلرى برى برى اوزرينه ضرب اولنەرق
هر دونمى شو مقدار دكر Il a de bonnes et de mauvaises qualités, mais le fort portant le faible, c'est un assez galant homme
فلان ذاتك خصال حميدە وذميمەسى وار در انجق
قويسى ضعيفى اوزرينه ضرب اولنسد بر اهل عرض آدم
عدادندن معدود اوله بيلور

FAIBLEMENT. Avec faiblesse *A.* بالضعف ـ بالوهن *P.* بسستى

حيوانيّه La faculté d'ouïr قوّت سامعه de voir قوّت باصره Il est paralytique, et n'a pas la faculté d'agir, de se mouvoir مفلوج اولديغندن عمل وحركته قوّتی يوقدر — Il se prend aussi, pour le talent ou la facilité qu'on a à bien faire quelque chose ‖ La faculté de bien parler, de bien dire قوّت حسن بيان وقوّت حسن ناطقه La faculté de parler en public قوّت خطابت

Et pouvoir, droit de faire une chose *A.* رخصت ـ صلاحيّت *P.* شايستگی *T.* كركلك ‖ Vendre avec faculté de rachat مبيعی ثمن مثلی اوزره تكرار اشترايه صلاحيّت شرطيله بيع وفروخت ايلمك Il est mineur, il n'a pas la faculté de disposer هنوز نا بالغ اولمغله مالنی كيف مايشاء اعماله صلاحيّتی يوقدر ـ رخصتی يوقدر

Il se dit aussi des plantes, des drogues médicinales, pour signifier leur propriété *A.* خاصّة pl. خواصّ ـ خاصيّة ‖ Faculté réfrigérative خاصّهٔ مبرّده astringente خاصّهٔ قابضه ـ خاصّهٔ Cette herbe a la faculté de purger بو نباتك خاصه‌سی ماسكه بو نبات بالخاصّه مقوّيدر la faculté de fortifier تنقيه ايتمكدر

Facultés. Biens, moyens pécuniaires que l'on a de faire des dépenses *A.* قوّت *T.* توانايی ـ قدر ـ يارا *P.* اقتدار ـ قدرت ‖ Chacun a été taxé selon ses facultés هر كس درجهٔ اقتدارينه حال وقدرينه كوره ـ كوره تحميل اولندی Il a donné un état de ses moyens et facultés بضاعهٔ اقتدارينی مبيّن بر حدّ قطعه دفتر عرض ايلدی Il a outre-passé ses facultés يارا واقتدارينی تجاوز ايتمشدر

Faculté, se dit aussi pour désigner le corps ou l'assemblée des docteurs qui professent ou enseignent les sciences dans les universités *A.* زمرهٔ خواجگان *P.* جماعة الاساتذة والمعلّمين *T.* استاد وخواجه‌لر صنفی واستادان ‖ Il y a quatre facultés; la faculté de Théologie, la faculté de Droit, la faculté de Médecine, la faculté des arts جماعت اساتذه ومعلّمين اقسام اربعه‌دن عبارتدر كه بری علم الهی ايكنجيسی علم فقه اوچنجيسی علم طبابت ودردنجيسی فنون وصنايعه متعلّق اولانلر

Fadaise. Niaiserie, bagatelle, chose inutile et frivole *A.* ابطولة pl. اباطيل pl. بطّلات ـ ترّهة pl. ترّهات *P.* هرزه ـ *T.* بيهوده مآلسز شئ ‖ Ce sont des fadaises بونلر اباطيل Il ne dit que des fadaises كافّهٔ اقوالی ترّهات مقوله‌سيدر عقلی اباطيل وترّهاتدن عبارتدر Il a l'esprit plein de fadaises — Il se dit aussi d'une chose à laquelle on n'attache aucune valeur *A.* لا شئ *P.* نا چيز *T.* ايشه يرامز شئ مالامال هرزه وترّهاتدر

Fade. Insipide, sans saveur *A.* تفه pl. تفهة *P.* بيمزه *T.* بر نوع دادسز ‖ Viande fade لحم تفه Une douceur fade حلاوت تفه ـ Figur. Qui n'a rien de piquant, d'agréable *A.* عديم اللذة *P.* بيمزه ـ بی نمك *T.* دادسز ‖ Une mine fade سيمای بی نمك Couleur fade لون بی نمك Beauté fade حسن بی لذّت Discours fade كلام بيمزه Des louanges fades مدايح بيمزه وبی لذّت

On dit, Se sentir le coeur fade, pour dire, avoir du dégoût *T.* سوّ ذايقه‌يه مبتلا اولمق

Fadeur. Qualité de ce qui est fade *A.* تفه *P.* بيمزگی *T.* دادسزلق ‖ C'est une viande insipide, il faut une sauce de haut goût pour en corriger la fadeur طعمی يوق بر لحم اولديغندن دادسزلغنك دفعی بغايت لذيذ بر نوع تربيه‌نك علاوه‌سنه محتاجدر ـ Figur. ‖ La fadeur de ses mines, de ses manières, de sa conversation est insupportable سيماسنده واوضاع واطوارنده ونطق وكلامنده اولان دادسزلق درجهٔ تحمّلدن خارجدر Des louanges pleines de fadeur تفه وبيمزگيدن عبارت مدايح وثنايا

Fagarier. Arbrisseau *A.* فاغرة *P.* فاغره *T.* آغزی آچق

Fagot. Faisseau de menu bois, de branchages *A.* إبالة القضابات *P.* چوب دسته *T.* چالی دمتی ‖ Fagot sec قوری چالی دمتی ـ قضابات يابسه‌دن مركب ابالة Fagot vert تازه چالی ـ قضابات رطبه‌دن مركب ابالة دمتی ـ On dit proverb., Conter des fagots, pour dire, conter des faussetés, des sornettes كلام سويلمك رطب ويابس ـ رطب ويابس شيلر نقل ايتمك

Fagoter. Mettre en fagots *A.* ربط الابالة *P.* چوب دسته *T.* دمت باغلمق ‖ On a coupé ce bois, il faut le fagoter قطع اولنان خطبی دمت باغلمق اقتضا ايدر بستن

Fagoté. *A.* ابالة مربوطة *P.* چوب دستهٔ بسته *T.* دمت باغلنمش چالی

Fagoteur. Faiseur de fagots *A.* رابط الإبالة *P.* دسته بند *T.* چالی دمتی باغليجی چوب

Faguenas. Odeur fade et mauvaise, sortant d'un corps mal-

T. آلشدرمق || Ils se sont façonnés au joug تحمّل ربقه‌یه تدرّب واعتیاد ایتمشلر در

Façonné. A. مشكّل ـ موضوع فی حسن الصورة P. صورت پرداخته ـ یافته T. صورتلنمش ـ قیافتلنمش ـ Étoffe façonnée, se dit par opposition à Étoffe unie A. ثوب منقش ـ ثوب موشّی P. الاجه قماش ـ نقشلو قماش T. متاع رنگامیز

Façonnier. Qui fait trop de façons, qui est incommode par trop de cérémonies A. مألوف التكلّفات P. تكلّفساز T. تكلّفه مبتلا || Que vous êtes façonnier! نه قدر تكلّفه مبتلاسك

Facteur. Faiseur. En ce sens, il ne se dit que des artisans qui font des instrumens de musique A. صانع المعازف P. سازگر T. سازلر یاپان

En termes de commerce, c'est celui qui négocie pour quelque marchand par commission A. عامل pl. عمّال P. گماشته T. برتاجرك یازیجی ـ ایش وكیلی || Facteur de marchand برتاجرك یازیجی ـ ایش وكیلی Il a un facteur à Paris پارس شهرنده بر عاملی وار عاملی بر یازیجیسی وار در ـ در

Factice. Fait ou imité par art A. عملیّ ـ جعلیّ P. ساخته T. یاپمه || Ce bézoard n'est point naturel, il est factice بو پادزهر طبیعی دكل جعلیدر Pierre factice عملی طاش Fleurs factices ساخته چیچكلر ـ یاپمه چیچكلر ـ عملی ازهار وشكوفه‌لر — Il se dit aussi au moral A. مستعار ـ مصنوع P. ساخته T. یاپمه || Esprit factice عقل مستعار Besoin factice احتیاج مصنوع Style factice سبك مستعار Goût factice طبیعت مصنوعه ـ یاپمه بر طبیعت

On appelle Mot factice, terme factice, un mot qui n'est pas reçu dans une langue, mais que l'on fait selon les règles de l'analogie A. لغت مولّدة || Ce mot-là n'est pas en usage, c'est un mot factice بو لفظ مستعمل دكل لغت مولّده در

Factieux. Qui se plaît à faire des cabales dans un État, ou qui est de quelque cabale A. ساعی ـ ساعی الی القاء الشقاق P. فتنه جو T. فتنه قشقردیجی || C'est un esprit factieux القای شقاقه سعی ایله مألوف بر مزاجدر

Faction. Le guet que fait un soldat, qui est à son tour en vedette, en sentinelle A. نوبة الاعتساس P. نوبت پاسبانی T. قوللق نوبتی || Être en faction قوللق نوبتنده اولمق Son officier l'avait mis en faction ضابطی قوللق نوبتنه تعیین Entrer en faction نوبته كیرمك Sortir de faction ایلدی قوللق نوبتی خدمتنه Faire faction نوبتدن چیقمق ـ نوبتدن رفع اولنمق Être relevé de faction قیام ایتمك قوللق نوبتندن چیقارلمق

Faction. Parti séditieux dans un État A. قدّة pl. قدد ـ فرقة pl. فرق P. گروه هواداران T. بلوك || Il y avait deux factions dans cet État فلان ملكك ایچنده ایكی فرقه وار ایدی La faction des Blancs et des Noirs en Toscane طوشقنه مملكتنده بری بیاضلر ودیگری سیاهلر نامیله موصوف ایكی فرقه Chef de faction رئیس فرقهٔ اشرار

Factionnaire. Soldat en faction T. قوللق نوبتجیسی

Factorerie. Lieu ou bureau où sont les facteurs des compagnies de commerce A. خان العمّال التجار P. خانهٔ گماشتگان T. بازرگان وكیللری خانی سوداگران || Les compagnies de commerce ont des factoreries en plusieurs villes maritimes بالاشتراك مألوف تجارت اولان اصناف تجارك اكثر بلاد ساحلیه‌ده طرفلرندن مأمور عمّاله مخصوص خانلری وار در Les Européens ont des factoreries dans les Indes Orientales اوروپا تجارینك عامللرینه مخصوص اولەرق هندستانده خانلری وار در

Factoton, ou Factotum. Celui qui se mêle de tout dans une maison A. فاعل كافّة الامور ـ فاعل مطلق P. همه ساز T. جملة الملك || Quel emploi a-t-il dans cette maison? Il n'en a point, mais c'est le factoton de la maison بالاستقلال فلانك بو قوناقده مأموریتی ندر دیو سؤال اولندقده هیچ بر كونه مأموریتی یوقدر انجق آغانك جملة الملكیدر دیوجواب ویرلدی Les valets haïssent fort les factotons قوناقده جملة الملك اولان كشی خدمتكار قسمی عندنده بغایت منفور در

Facture. État ou mémoire qu'un marchand envoie à celui qui lui a donné commission, et qui contient la quantité et la qualité des marchandises expédiées A. قائمة الحمولة P. انگارهٔ T. مال فرستاده || حموله قائمه‌سی ـ ارسالیه تذكره‌سی Les marchandises se sont trouvées conformes à la facture كلان مال حموله قائمه‌سنه مطابق كلدی — Il se dit aussi, en termes d'arts, de la façon dont une chose est faite. V. Façon.

Faculté. Puissance, vertu naturelle A. قوّة pl. قوا || Les facultés de l'âme قوای نفس Les facultés de l'esprit قوای روح Les facultés naturelles قوای طبیعیّه animales

façon de cette étoffe est belle بر ثوبدر - احسن العمله
جشیدی کوزل بر قماشدر La façon en est nouvelle عملت نو
ایجاد در C'est une façon d'habit toute particulière بو لباس
بو ثوبک هیئت عملی بام - بام بشقه بر کونه یاپلشدر
بشقه در

Et le travail de l'artisan qui fait quelque ouvrage *A.* اعمالیّة
P. دستکار *T.* ایشلیش - ایشلمه - استادیّه || Payer la façon d'un
habit بر لباسک ایشلمه بهاسنی ادا ایتمک Cet ouvrage
coûte tant de façon بو ایشک ایشلمه‌سی بهاسی شو قدره
بالغ اولور Cet ouvrier fait payer ses façons trop cher فلان
ایشجی پک آغر ایشلمه بهاسی آلور

On dit en termes de Pratique, La façon d'un arrêt, pour dire,
la peine que prend un greffier à dresser un arrêt *T.* کتابت
زحمتی || Il a fallu payer tant pour la façon de l'arrêt کتابت
زحمتی ایچون شو قدر اقچه ادا اولنمق لازم کلدی

Façon. Manière de faire, d'agir, de parler, de penser, etc. *A.*
طور .pl اطوار - وضع .pl اوضاع - صورت .pl صور *P.* طرز
کونه - *T.* طرز || Les façons de faire de quelqu'un بر کمسنه‌نک
اوضاع واطواری À la façon des Turcs اهل اسلام طورنجه
کونه - Les enfans ont de petites façons qui plaisent مسلمان
اطفال وصبیانک طبعه خوش کلور بعض اطوار دلپسندلری
در C'est sa façon de faire, d'agir عمل وحرکتنک طرزی
[...]ه در Changer de façon de faire تبدیل طور ایتمک
Sa façon d'écrire est bonne صورت تحریری مستحسندر
Il l'a traité d'une étrange façon حقنه طور غریب ایله معامله ایلدی
Je n'en veux entendre parler en aucune façon بوکا دائر هیچ
بر درلو صورت ایله کلام استماعنه راضی دکلم Tourner une
affaire de toutes les façons بر مصلحتی صور واطوار گوناگونه
چویرمک Chacun a sa façon هر کسک بر درلو طوری وار در
- On dit, C'est une façon de parler, pour dire, que ce que je
dis ne doit pas être pris à la rigueur *T* سوز - شیوهٔ کلامدر
سوز کلیشی اولدرق سویلنمشدر - کلیشیدر

Il se prend aussi pour Invention, composition *A.* ایجاد الطبع
P. زادهٔ طبع *T.* قلمک اثری || Cette histoire est de votre
façon بو حکایه سنک زادهٔ طبعکدر Ces vers sont de ma fa-
çon اثر قلممدر - زادهٔ طبعمدر - بو اشعار بنم ایجاد طبعمدر

Et pour l'air, la mine, le maintien d'une personne *A.* اسلوب
سیما - شکل - هیئت - *P.* شیوه *T.* طرز || Un homme de bonne
façon حسن هیئتده اولان بر آدم J'ai jugé à sa façon qu'il
était homme de bonne compagnie مجلس آرا بر آدم اولدیغنی
حسن شکل وسیماسندن استدلال ایلدم Avoir bonne façon
بر کمسنه‌نک کوزل طرزی اولمق - هیئت صاحبی اولمق

Et pour manière d'agir contrainte et embarrassante, par trop
de cérémonie et de circonspection *A.* تکلّف .pl تکلّفات .pl
تکلّفات رسمیّة || C'est un homme plein de façons تکلّفات
رسمیّه‌سی چوق بر آدمدر Je vous prie, vivons ensemble sans
façon رجا ایدرم طرح تکلّف ایله کوروشه‌لم C'est un homme
sans façon تکلّفات رسمیّه‌دن عاری بر آدمدر Point tant de
façons بو قدر تکلّفاته حاجت یوقدر - Et pour soin excessif,
attention trop exacte en de certaines choses || Cela ne mérite
pas qu'on y apporte tant de façons بو قدر تکلّفاته متحمّل شئ
دکلدر Vous y faites trop de façons بو خصوصده چوق تکلّف
ایدرسک

De façon que. En telle sorte que *T.* بو صورت ایله که -
شو وجهله که - En aucune façon, En nulle façon, En quelque
façon que ce soit *A.* علی ایّ وجه کان - بوجه من الوجوه
علی *A.* De façon ou d'autre - هیچ بر درلو *T.* از هیچ وجه *P.*
شویله‌ده *T.* خواه چنین خواه چنان باشد *P.* کلا التقدیرین
اولسه بویله‌ده اولسه

FAÇONNER. Donner la dernière main à un ouvrage, en em-
bellir la forme *A.* تشکیل - وضع فی حسن الصورة *P.* صورت
پرداختن - دادن *T.* صورتلندرمک - قیافتلندرمک - کوزل
صورته قویمق || Façonner un vase بر ظرف تشکیل ایتمک
Façonner une étoffe بر ثوبی حسن صورته وضع ایتمک

En termes d'agriculture, il se dit du labour qu'on donne à
la vigne, aux terres *A.* اثارة الارض - کراب *P.* شیاریدن
شیار کردن - *T.* نطس ایتمک || Façonner un champ تارلایی
نطس ایتمک

Figur. Former l'esprit, les moeurs par l'instruction, par l'usage
A. تأدیب *P.* تربیت کردن *T.* تربیه ایتمک || Je le veux
façonner à ma mode فلانی بنم طورمجه تأدیب ایتمک استرم
Le commerce, l'usage du monde l'a façonné ناس ایله آمیزش
والفت حسن تأدیب وتربیه‌سنه علّت اولمشدر Il s'est
bien façonné depuis quelque temps بر مدّتدنبرو کرکی کبی
کسب تربیه ایتمشدر

Il signifie aussi, accoutumer *A.* تعوید - تدریب *P.* آلفتیدن

فرما C'est une chose fâcheuse que d'avoir affaire à des gens qui
n'entendent pas raison سوز آكلمز آدملر ايله ايش كورمك
مولم وجانفزا بر كيفيتدر ـ Il se dit aussi à l'impersonnel, et
signifie, triste A. مكدّر ـ مكدّر البال P. نا مطبوع ـ نا خوش
T. نفسه كوچ كلور || Il est fâcheux d'être trompé دوچارغبن
اولمق نفسه كوچ كلور بر شيدر

Il signifie aussi, pénible, difficile A. متعب P. محنت ـ دشوار
افزا T. كوچ ـ مشقتلو || Chemin fâcheux طريق صعب
المرور Passage fâcheux گذرگاه متعب ـ معبر صعب المرور
معبر دشوار گذار ـ

Et malaisé à contenter, bizarre, peu traitable A. مشارز ـ
T. تند خو P. شديد النفس ـ سيّئ الخلق ـ مشارس
چتين خويلو ـ چپرەشك خويلو || On ne sait comment vivre
avec lui, c'est un esprit fâcheux بالطبع مشارز وتند خو بر آدم
اولديغندن كندوسيله الفت وامتزاج نوجهله ممكن
اوله بيلور

Il est aussi substantif, et signifie, homme incommode et im-
portun A. ثقيل النفس P. گرانجان T. ثقلت ويريجى
ثقيل النفس اولان || Je hais les fâcheux جان صقيجى ـ
آدملردن اكراه ايدەرم

FACILE. Aisé, qu'on peut exécuter sans peine A. اسهل ـ سهل
هيّن ـ اهون ـ يسير P. آسان T. قولاى || Il n'y a rien
de si facile بوندن اسهل بر شئ يوقدر Il est facile de le
contenter فلانى ارضا ايتمك امر آساندر C'est un homme
de facile accès هيّن المقاربة بر ـ سهل الوصلت بر آدمدر
يانـنه وارلمسى قولايدر ـ كورشلمسى قولايلقلى آدمدر ـ آدمدر

On dit, Un esprit facile, un génie facile, pour dire, qui fait
tout sans peine, sans effort T. هر ايشك قولاينى بولور بر عقل
Et auteur facile, pour dire, un auteur aisé à entendre A. سليس
P. آسان ـ تر زبان T. قولاى ـ ثقلتسز ـ Et style facile, pour
dire, un style naturel سبك سليس

Facile, signifie aussi, condescendant, commode pour le com-
merce ordinaire de la vie A. مساهل ـ هيّن المزاج ـ مخالق
P. شيرينكار T. طاتلى خويلو || C'est un homme d'une hu-
meur traitable et facile مساهلت طبع وخلاقت مزاج ايله
مجبول بر آدمدر

Il se dit aussi en mauvaise part, d'une personne qui n'est
pas ferme dans les occasions où il le faut être, mais qui se laisse
aller trop aisément A. سهل القيادة ـ دامث الخلق ـ دمّاس
P. خوشرام T. يواش خويلو ـ اويصال || C'est un homme trop
facile, on lui fait faire tout ce qu'on veut غاية الغايه سهل
القياده بر آدمدر همان استدكلرى كبى قوللنلور

FACILEMENT. Aisément A. سهلاً ـ بالسهولة P. بآسانى T.
بالسهولة تكلّم || Il parle, il écrit facilement قولايلق ايله
وكتابت ايدر

FACILITÉ. Qualité naturelle ou habitude par laquelle on fait
les choses sans effort A. سهولت ـ هون ـ يسر P. آسانى T.
قولايلق || Cette chose se peut faire avec facilité بو شئ سهولت
ايله اوله بيلور Vous trouverez de grandes facilités dans cette
affaire بو خصوصده عظيم وجسيم سهولتلر بولەجغكە شبهه
يوقدر Il a une grande facilité de parler تكلمده كلّى سهولتى
وار در ـ On dit aussi, Facilité d'esprit, facilité de génie T. هر
ايشك قولاينى بولمقدە مهارت ـ Et facilité de style A.
سلاسة السبك ـ Et facilité de moeurs, pour dire, une dispo-
sition naturelle à s'accommoder aisément avec tout le monde A.
مساهلة الطبع ـ خلاقة الطبع P. شيرينكارى ـ خوشخويى
T. طاتلى خويلولق

Facilité, se prend aussi pour Indulgence excessive A. دماثت
دماثة الطبع ـ P. خوشرامى ـ نرمخويى T. اويصاللق ـ
يواشلق ـ يواش خويلولق || C'est votre facilité qui est cause
de ce désordre بو نظامسزلغه سبب انجق سنك دماثت
طبعكدر C'est un homme qui se laisse aller à tout ce que l'on
veut, on abuse de sa facilité زمام اختيارينى يد سائرينه
تسليم ايدر بر آدم اولوب بو كونه دماثت طبعنى عبثه
استعمال ايدرلر

FACILITER. Rendre facile A. تسهيل ـ تهوين ـ تيسير ـ
استيسار P. آسان ساختن T. قولايلتمق || Faciliter les mo-
yens de... اقتضا ايدن وسايل واسبابى تسهيل ايتمك
Je vous faciliterai cette affaire بو مادەيى سكا تسهيل ايدەجكم
Cela facilite la digestion فلان شئ هضمى تسهيل ايدر Faci-
liter le passage à des troupes عسكرك امر مروربنى تسهيل
ايتمك

Facilité. A. ميسور ـ مسهّل P. آسان كرده ـ سهولت يافته
T. قولايلنمش

FAÇON. Manière dont une chose est faite, la forme qu'elle a
A. عملة ـ هيئة العمل P. كار T. ايش ـ يابلش ـ جشيد || La

دونك چالمق T. بازشتافتن P. كرّ بعد فرّ - كرور A. etc. || Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent volte-face دشمن بر محلّه قدر چكلدكدنصكره كرّ بعد الفرّ بر محلّه قدر رجعت ايلدكدنصكره دونك چالوب - ايلدى هجوم وصولته شتابان اولمشدر

Face. Situation des affaires A. كيفيّة الاحوال - صورة الاحوال P. روى احوال T. احوالك صورتى || Telle était alors la face des affaires اول وقتده صورت احوال بو منوال اوزره ايدى Cette mort changea toute la face des affaires فلانك ظهور ايدن وفاتى صورت احوالك كليّاً تبدّلنه سبب اول اولمشدر Depuis cela les affaires ont bien changé de face زماندنبرو كيفيّت احوالده تبدّل كلّى عارض اولمشدر La face de l'Europe a bien changé depuis Charles-Quint فلان ايمپراطورك عصرندنبرو اوروپانك احوالى صورت آخر كسب ايلمشدر Cette affaire a plusieurs faces بو مصلحتك جهات مختلفه سى - صور عديده سى وار در

En face. En présence A. مواجهة - بالمواجهة P. رو برو T. روبرو || Dire en face يوزه قارشو سويلمك بالمواجهة Résister en face روبرو مقاومت ايتمك Reprocher en face مواجهة مؤاخذه وعتاب - بر كمسنه يى يوزينه قارشو تعزير ايتمك - ايلمك Il signifie aussi, vis-à-vis A. في المقابل - في المحاذاة P. در پيش T. قارشو || Ce château a en face un fort beau canal بو سرايك مقابلنده غايت لطيف بر جدول وار در

À la face. En présence de... A. في الحضور - في الحضور P. در پيش T. اوكنده || À la face de la Justice حضور شرعده - حكّام عدلك حضورنده À la face de l'univers محضر عالمده

Facétie. Espèce de plaisanterie qui fait rire A. هزالة pl. هزالات pl. هزليّات - مضحكة هزالة P. بذله بازى T. بذله بازلق - كولدرجك خوراطه || Il y a souvent de la bassesse dans la facétie اكثريا بذله بازلقده بر نوع دنائت وار در Un livre de facéties هزليّات مضحكه يى مشتمل بر كتاب

Facétieusement. D'une manière facétieuse A. مضحكاً - هزلاً P. بذله بازانه T. بذله بازلق ايله || Il nous a conté cela facétieusement بو مادّه يى بزه بذله بازانه نقل ايلدى

Facétieux. Plaisant qui fait rire A. هزّال - مضحك P. خنده فرما - بذله باز T. كولدريجى || C'est un homme fort facétieux غايت ايله بذله باز بر آدمدر Une histoire facétieuse حكايهٔ مضحكه

Facette. L'un des côtés d'un corps qui a plusieurs petits côtés T. فاچته || Diamant taillé à facettes فاچته اولدرق تراشيده الماس طاشى Avec un microscope, on découvre plusieurs facettes dans les plus petits grains de sable خرده بين واسطه سيله ادقّ دقيق قوم دانه جكلرى اوزرنده فاچته لر فرق وتشخيص اولنور

Facetter. Tailler à facettes une pierre précieuse T. فاچته ايشلمك

Facetté. T. فاچته لو

Fâcher. Mettre en colère A. اغضاب - تعنيف P. بتنگ آوردن - بخشم آوردن T. طارلتمق || Il ne faut fâcher personne هيچ بر كمسنه يى اغضاب ايتمك روا دكلدر C'est un homme qu'il est dangereux de fâcher طارلتمسندن قورقولجق طارلتمسنده مخاطره وار در - بر آدمدر Et causer du déplaisir, du chagrin A. تكدير - ايساف - ايراث الكدر والانفعال - البال P. دلتنگ - دل آزردن - رنجش دل آوردن - غمگين كردن - دلفگار كردن - كردن T. تكدير ايتمك - كوجندرمك || Il se dit aussi à l'impersonnel A. اغتمام - انغمام - تأسّف P. دلازار - غمگين شدن T. كوجنه كلمك - اندوهناك شدن - شدن || Il me fâche de vous quitter سندن مفارقتم بكا موجب غمّ واندوه اولور كوجمه كلور -

Se fâcher. Se mettre en colère A. تغضّب P. غرشيدن - طارلمق - اوفكه لنمك T. بخشم آمدن - بتنگ آمدن || C'est un homme qui se fâche de tout هر شيدن طاريلور بر آدمدر Et prendre du chagrin A. انفعال - اغبرار الخاطر - آدمدر P. كاليدن - پنجيدن - دلشكسته شدن - تيره دل شدن T. كوجنمك - كوسمك || Je me suis fâché contre lui فلانه كوسدم - كشيدن انفعال ايلدم Ne vous fâchez pas كوجنمه - انفعال ايتمه

Fâché. A. غاضب P. آمده بتنگ - خشمناك - غرشيده - تيره دل شده P. منفعل - مكدّر الخاطر A. طارلمش T. كوجنمش - كوسمش T. پنجيده - دلشكسته

Fâcheux. Qui fâche, qui donne du chagrin A. مولم P. غمفزا - دلازار - كدر فرما - جانگزا T. كدرلو || Fâcheux accident حادثهٔ مولمه Fâcheuse nouvelle خبر موجب الالم - خبر Fâcheuse condition حال كدر Mal fâcheux مرض مولم موحش

– Il se dit aussi de la fabrication de faux actes *A.* تصنيع السندات الكاذبة *P.* سندات دروغى ساختن *T.* ساخته سند ياپمق – بسند دوزمك || Fabriquer un testament ساخته وصيتنامه دوزمك Fabriquer ~~une~~ donation ساخته هبه سندى ياپمق – Figur. || Fabriquer un mensonge, une calomnie, c'est-à-dire, les inventer *A.* ايجاد – اختلاق – خلق لا عن اصل *P.* دروغ پرداختن *T.* يلان دوزمك || Il ne fait que fabriquer des mensonges كار وپيشه‌سى دائما اختلاق در C'est une calomnie fabriquée خلق اولنمش بر افترا در اراجيفدر

FABRIQUÉ. *A.* معمول – مصنوع *P.* پرداخته – ساخته *T.* دوزمه – ايشلنمش – ياپلمش

FABULEUSEMENT. D'une manière fabuleuse *A.* كحديث الاساطير *P.* اساطير گونه *T.* مثال وارى || Cette histoire est écrite fabuleusement بو واقعه حديث اساطير شكلنده يازلمشدر

FABULEUX. Qui tient de la fable, qui est feint, controuvé *A.* موهوم – لا اصل *P.* بى اصل *T.* اصلسز – اصلى يوق || Cela est fabuleux فلان شئ بى اصلدر Livre fabuleux احوال موهومه‌يى مشتمل بر كتاب Narration fabuleuse روايت لا اصل Les divinités fabuleuses معبودين – معبودين زور – معبودين موهومه L'histoire des temps fabuleux ازمان بى اصل وحقيقت ازمان ماضيه‌نك وقايع موهومه‌سى – موهومه وقايعى

FABULISTE. Auteur qui a écrit des fables *A.* مصنّف الخرافات *P.* افسانه نويس *T.* مثالنامه يازان

FAÇADE. Face ou côté d'un batiment par lequel on entre *A.* وجه pl. وجوه *P.* روى *T.* يوز || La façade d'un palais سرايك يوزى

FACE. Visage *A.* وجه *P.* چهره – روى *T.* يوز || Une face réjouie وجه بهيج – وجه بشوش – روى خندان – روى – كولر يوز Il se dit figur. en parlant de Dieu || Dieu détourne sa face du pécheur حق تعالى حضرتلرى اهل ذنوب وآثامدن اعراض كناهكاراندن يوز چويرر – وجه ايدر Devant la face du Seigneur طلعت ربّ ذو الجلالده مواجهۀ Voir Dieu face à face عظمت سمات حضرت بارى‌يه مواجهۀ ناظر ونكران اولمق وجاهاً – طلعت ربّ ذو الجلالى رو برو مشاهده ايتمك – رؤيت ايتمك

On dit, Voir en face, regarder en face *A.* وجاهاً رؤيت – مواجهۀ رؤيت *P.* رو برو نكرستن *T.* يوز يوزه باقمق – Couvrir la face *A.* ستر الوجه *P.* رو پوشيدن *T.* يوزى اورتمك

Se couvrir la face *A.* تستّر الوجه *P.* روى خودرا پوشيدن *T.* يوزى اورتنمك Il lui a dit en face بالمواجهه سويلدى – يوزينه سويلدى –

Et proverb., Face d'homme porte vertu, pour dire, que quelquefois il est nécessaire de se montrer en personne pour réussir *T.* يوز يوزدن اوطانور

Il se dit aussi, de la superficie des corps || La face de la terre *A.* وجه الارض – سطح الارض – بسيط الارض *P.* روى زمين *T.* ير يوزى La face de la mer *A.* وجه البحر – سطح البحر *P.* روى دريا *T.* دكز يوزى – En Géométrie, Face d'un corps ou d'un solide, c'est une des figures qui composent sa superficie *A.* جهة pl. جهات || Toutes les faces d'un cube sont des carrés شكل مكعّبك كافّۀ جهاتى مربّعدر

FACE, se dit aussi, du devant d'un édifice, ou d'une de ses parties considérables *A.* وجه – صفحة pl. صفحات *P.* روى *T.* يوز || Ce bâtiment a tant de toises de face بو بنانك شو قدر ذراع صفحه‌سى وار در La face du côté de la cour فناى داره ناظر اولان صفحه La face du côté du jardin باغچه‌يه ناظر اولان يوز – Les faces d'un bastion, sont les deux côtés qui sont entre les flancs et la pointe d'un bastion پلنقه‌نك اوك يانلرى – صفحتين مقابلتينى

FAIRE FACE, en termes de guerre, signifie, avoir la face tournée vers... *A.* نظر – توجّه *P.* رو دادن – رو تافتن *T.* باقمق – يوز دونمك || L'armée était campée ayant un ruisseau à sa droite, un bois à sa gauche, et faisant face à la plaine du côté des ennemis اردو جانب يميننده بر نهر صغيره وطرف يسارده بر اورمانه طيانوب دشمن طرفنده‌كى صحرايه ناظر ومتوجّه ايدى اردو يميناً بر كوچك ايرمغه ويساراً بر اورمانلغه طيانوب سمت اعدايه طوغرى طيانوب يوزى اعدايه – اولان صحرايه باقر ايدى – طوغرى صحرايه دونمشيدى – On dit d'un bataillon, qu'il fait face de tous côtés, lorsqu'il est disposé de manière à pouvoir recevoir l'ennemi, de quelque côté qu'il se présente عسكرك – فلان بلوكى هر طرفه يوز كوستررك وضع اولنمشيدى

On dit figur., Faire face, pour dire, être en état de satisfaire à ses engagemens, ou en état d'agir *A.* كفايت *P.* بسنده شدن *T.* قادر اولمق – يتر اولمق

On dit, Faire volte-face, pour dire, se retourner pour faire tête,

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

FABACELLE. Plante *A.* كمون اسود .*P* كمون برّي - كمّون
كرمان كيميونى .*T* كمّون دشتي - كرماني

FABLE. Chose feinte et inventée pour instruire et pour divertir *A.* خرافة pl. خرافات pl. رطازات .*P* انگارده - مثال .*T* افسانه -

Il signifie aussi, aventure fausse divulguée dans le public *A.* داستان دروغ - آبده .*P* حكايت موهومة - حكايت كاذبة آميز .*T* اصلى يوقدن حكايه - دوزمه حكايه - مثال || Vous nous contez des fables بزه حكايات كاذبه نقل ايدرسك Je tiens cela pour une fable بونى مثال كبى ديكلرم Cette aventure est bien vraie, ce n'est pas une fable بو ما جرا حكايات كاذبه قبيلندن اولميوب اصحّ صحيح بر كيفيتدر

Il se prend aussi, pour toutes les fables de l'antiquité païenne *A.* اساطير - اساطير الجاهلية || Il est savant dans la fable علم اساطير جاهليتده واقف وعالمدر La religion des païens est fondée sur la fable اهل جاهليتك مذهبى اساطير موهومه اوزرينه مبنيدر V. Mythologie.

FABRICANT. Qui entretient un ou plusieurs métiers où l'on travaille à des étoffes *A.* صاحب الدار - صاحب الطراز .*P* دار الصناعة .*T* كارخانه صاحبى كارخانه

FABRICATEUR. Il ne se dit qu'en ces phrases: Fabricateur de fausse monnaie *A.* مزيّف النقود - زيّاف .*P* قلب اقچه ايشليجى - قلبزان .*T* تبهره‌ساز - دغلپرداز - قلبزن مصنع - خلّاق السندات المزوّرة .*A* Fabricateur de faux actes الوثايق الكاذبة .*P* ساخته‌كار بسندات دروغى .*T* ساخته Fabricateur de nouvelles .*A* خلّاق الاكاذيب سنك دوزيجى .*P* نسّاج الاكاذيب - دروغ پرداز .*T* يلان دوزيجى

FABRICATION. Action par laquelle on fabrique des étoffes *A.* حياكة الثوب - نسج .*P* بافت .*T* طوقومه || Cette étoffe est de bonne fabrication بو ثوب جيّد النسجدر

Il se dit aussi de la monnaie *A.* عُملة - اعمال - صنع .*P* پرداخت .*T* ياپمه || Édit pour la fabrication des écus blancs اعمالنه - سيم سكه‌سنك صنع وعملتنه دائر حكم سلطانى La fabrication de la monnaie سكه‌نك اعمالى دائر فرمان عالى

On dit figurément, La fabrication d'un faux acte برسند بر ساخته سندك دوزمه‌سي - كاذبك خلق وتصنيعى

FABRIQUE. Établissement où l'on fabrique des draps, des étoffes *A.* دار الصناعة .*P* كارگاه - كارخانه .*T* كرخانه || Des draps d'une telle fabrique فلان كارخانه‌نك چوقه‌لرى

Il signifie aussi, la manière de construire quelque ouvrage de manufacture *A.* عِملة - عمل .*P* كار .*T* ايش - ايشليش || La fabrique des étoffes de soie عمل ثياب الحرير - ايپك قماشلرك ايشليشي Ce drap est de bonne fabrique جيّد العمله بر نوع چوقه در - ايشى كوزل بر چوقه در On dit figur. et en mauvaise part, Ces deux hommes sont de même fabrique, pour dire, qu'ils ne valent pas mieux l'un que l'autre ايكيسى دخى بر استادك الندن چيقمش يادكارلر در

FABRIQUER. Faire certains ouvrages de main *A.* اعمال - تصنيع .*P* ساختن .*T* ايشلمك - ياپمق || Fabriquer de la monnaie سكه ايتمك اعمال Fabriquer des draps چوقه اعمال ايتمك

Печатать позволяется

съ тѣмъ, что бы по отпечатаніи представлено было въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Февраля 15 го 1841 года.

Ценсоръ В. Флеровъ.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME SECOND.

À MOSCOU.
DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

TOME SECOND.

F-O

George Sarton

Cambridge, Mass.
31 March 1941.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 05315 5035
EX·LIBRIS
GEORGE·SARTON
Digitized by Google

